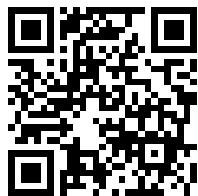

This is a reproduction of a library book that was digitized by Google as part of an ongoing effort to preserve the information in books and make it universally accessible.

Google™ books

<https://books.google.com>

Vals. Bibl. Maj. S. J.

358

+

A 405/250_b

D· IOANNIS
THAVLERI; CLA-
RISSIMI AC ILLVMI-
nati Theologi,

S E R M O N E S

*De Tempore & de Sanctis totius anni, planè p̄fissimi: re-
liquaque eius pietati ac deuotioni maximè
inseruientia.*

O P E R A O M N I A,

A. R. F. L A V R E N T I O S V R I O C A R-
thusiano in Latinum Sermonem translata, postremò
recognita, & nunc iterum diligentissi-
mè recusa.

Quorum Catalogum post Praefationem inuenies.

C O L O N I A E

Apud Arnoldum Quentelium, Anno M. DCIII.

Cum gratia & privilegio S. Cesar. Maiestatis.

M A T T H. X I I I.

*Inuenta una pretiosa margarita, abiit, & vendidit
omnia, quæ habuit, & emit eam.*

L V C A E I T E M X. A C M A T T H. XI.

*Confiteor tibi Pater, Domine cali & terra, quia ab-
scondisti hac à sapientibus & prudentibus, &
reuelasti ea parvulis, &c.*

R E V E-

REVERENDISSIMO IN CHRISTO PATRI, AC ILLVSTRISSIMO PRINCIPI ET DOMINO, DN. ADOLPHO, ARCHIEPISCOPO COLONIENSI, SACRE *Romanii Imperij per Italiam Archibancellorio, Principi Electori, Legatoque, nato, VVest- phalia & Angaria Duci, Domino suo clementissimo, F. Gerardus ab Hamont, Carthusia Coloniensis Prior, sese & Monaste- rium suum commendat.*

N, quod diu in votis fuit pijs omnibus, Latinus tādem, multoque; quām vnquā antehac repurgatior nitidiorque; venit in amplexus tuos, Amplissime Pr̄esul, ætatis suæ decus & lumen D.Ioannes Thaulerus, sublimis & præclarus Theologus, vt qui tot annis solis Germanis Germanicè locutus est, nunc de-
mum toti Orbi, tuis felicissimis emissus au-
spicijs Latinè loquatur. Quando enim Dei Opt. Max. prouidissimabeneignitas & clementia suæ te voluit penè desperatæ Coloniensi Ecclesiæ, accedente ad hoc tum Apostolica, tum Imperiali authoritate, omniūque; vnanimi cōsensu, esse Antisti-
tem: atque inde iam à tanti susceptione Muneris, neruis in hoc omnibus incubis, vt plebs tuæ cōmissa fidei, terraque; omnistuæ subdita potestati, ab erroribus repurgata, ad Catholicæ Fidei redeat synceritatē, moresque; tum in Clero, tum in populo quām optimi reuiuscāt, cum primis vtile nobis visum est, vt insignē hunc Authorē tuę Celsitudini dedicaremus. Si enim ad veram Reformationē, quam molitur Reuerēdissima Paternitas Tua, nihil ita potest esse accōmodum, quām vt sese quisque; dispiciat, scrutetur, exploret, ac vbi cunque; à prima illa, in qua cōditus est Adam Protoplaſtus, vtriusque; hominis integritate se defecisse ac degenerâsse perspexerit, pro virili, Diuina fretus ope, sese reformare contēdat: id autem qua opere treat ratione fieri, cūm copiosissimè simul & luculentissimè ab hoc nostro Authore tradatur, nimirū decuit eum piissimo optimæque; Reformatiōis Scientissimo Pr̄esuli nuncupari. Nec ambigimus, quin R.P.T. longè gratissimus sit futurus: dignus quidē, meo iudicio, quem omnis iure celebret posteritas, quique; obuijs (quod aiunt) vlnis excipiatur ab omnibus, maximè qui veræ student sapientiæ,

E P I S T O L A

quosq; iuuat certū, facile, expeditū nōslicet iter ad Christianę per
fectionis, totiusq; sanctitatis apicē contingendum. Totus nās
in hoc incumbit, vt, quatenus quidē fieri potest, omnes ad Dei
proximiq; dilectionem instituat: cunctas ad vitiorum extirpa-
tionem, interioris hominis peruigilē curam, virtutū studium,
propriæ voluntatis, prauarumq; cupiditatum abdicationem in-
uitet: crucē suam oēs Christi exēplo tollere, & Dominū laudem
per aspera multa, per variōs casus, per tot discrimina rerū, confā. et
humiliterq; sequi, & animā deniq; cum vniuersis viribus illius,
eidem felicissimè vniri, vnumq; cum eo spiritum fieri doceat:
quod totū vtiq; nihil aliud est, quām diligere Deum ex toto corde,
tota anima, tota mente, cunctisq; viribus suis, & proximum sicut seipsum.
Hoc verò non Monachis tantū, sed & Christianis omnibus, ita
est in cōmune præceptū, vt nemo prorsus inde exceptus sit, nisi
qui & à Beatitudine velit excipi. Maximè tamen circa canī ver-
satur hic Author noster Theologiæ partē, quæ M Y S T I C A E seu
A F F E C T I V A E nomen obtinuit: quē quidē nihil aliud est, quām
expurgatio animi à vitijs & rerū simulacris, Amor summi & in-
creatiboni, quod Deus est, Diuinæ sapientiæ irradiațio, vna-
cōnstituēt. Spiritū sancti, gustus exuberantii deliciarū Dei, syncerissima
Creatoris adorandi cū admiratione contēplatio, iucūda frui-
tio, intima cunctarum animę viriū cum Deo vnitio, dulcis Dei
possessio, & felix (quatenus quidē in hac vita licet) futurę Beati-
tudinis degustatio. Atq; ad hęc obtinēda, sparsim in scriptis suis
tam cōpendiarias & expeditas proponit vias ac rationes, quām
ipse in his probè versatus atq; exercitatus fuit. Quo magis mirā-
dum, imò & dolendū est, neminem haētenus extitisse, qui eius
scripta Latinè interpretaretur, tātamq; lucē & opes tantas om-
nibus cōmunes efficere conaretur. Quod autem sēpius suis pri-
uatis iñstitutis, solisq; externis exercitijs, vitiorum mortificati-
one posthabita, per omnem ætatē inhérentes acriter obiurgat,
non ideo facit, quod bona opera aut externa exercitia cōdem-
net, (Hęc enim aliquoties haud vulgariter commendat) sed vt
exemplō Christi, ad charitatē & verā cum Deo vniōnē, cōte-
rasq; virtutes, propter quas eiusmodi externa assumūtur, pi-
gros ac desides incitat & accēdat. Interim quoq; haud raro sub-
limia quādā & paucis experta, tanquam diuini Amoris vino
ebrius eructat: veri gratia, Vti Pater Filium suum in anima ge-
nerat, & eiusmodi alia multa, itē de intermittendis Precibus

N V N C V P A T O R I A.

Horarijs, durate sublimi visitatioē Dei & mētis excessū: sed hęc solis perfectis qui pro confuctudine exercitatos habent sensus ad discretionē boni & mali, scripta sunt: nec ea paruuli adhuc & in Dei Amore teneri, temere sibi assumere debēt. Ita etiā quōd spiritualibus, quibus vires nō suppetunt, & infirmis, maximē Religiosis, ad quos potissimū habuit Conciones suas, & in quibus multi inueniūtur exhaustis viribus, quędā liberius indulget, ne se vel iciunijs, aut alijs pietatis studijs, si ea immoderatius sectētur, penitus destruant, non debent valentiores, & qui adhuc varijs passionibus agitantur, sibi permisum credere: certi quōd absq; talibus exercitijs fornicationis spiritū cæteraque vitia aut vix, aut agrè poterunt superare. Nihil verò id Lestorē mouere debet, quōd impudētissimus Lutherus huius viri dictis quibusdā sua visus est confirmare dogmata: Quid enim nō audet ciuicemodi fex hominū, qui etiam ipsius Christi & diuinorū librorum sententijs ad suę impietatis asseuerationē abutūtur? quamquam dolendum est, quōd sanctissimū virum nō nihil suspeçtū reddiderit. Potuit autem impio illi huius rei occasionē præbere Author ipse in aliquot prioribus Germanicis editiōibus mirè deprauatus, adeò vt nec postrema Coloniēsis editio vulgaris vsquequaq; correcta prodierit: sed nostro iam labore effetum est, idq; adhibitis vetustis quibusdā manuscriptis exemplariis, ut germano suo sensui & integritati in hac editione Latina sit restitutus. In qua etiā non arridet Tulliana eloquentia, non tamen propterea reijcienda est. Quōd si quis dictiōnstantū phaleras requirit, is omnino ineptus est ac inidoneus, qui huius Viri scripta euoluat. Et tamē hoc hominum genere plenus est mundus: qui vitinā non minorem pietati, quam scientiæ acquirendæ nauarent operā, nec essent sola cognitione, quæ reuera planè sterilis & arida est, contenti, sed studerent etiam veris ornari virtutibus, ne quandoq; cum sua inani scientia mergantur in chaos extremæ ignoratiæ apud inferos, simplicibus interim & idiotis, sed Dēū feruenter amantibus, sua modestia ac humilitate cælos rapientibus. Cæteūm illi, qui ad populum cōcioñari publicè solent, habent in hoc viro, quod summa cū Auditorū vtilitate imitentur, id videlicet, vt omissis rebus superuacaneis, & quæ multæ lectionis aut eruditioñis quandā ostentationē potius quam ædificationē pre se ferant, ea tātūm subinde inculcent, quæ animos ad Dei timorē & amorem, ad vitiorum

E P I S T O L A N V N C V P A T.

odium virtutumq; studium, ad seculi voluptatumq; contem-
ptū inducāt & extimulēt, nec sola eos Dei misericordia nimi-
um lacēt, sed eius quoq; in peccatores seuerissimā iustitiam &
iram intolerabilē comitemorent: quāquam vt nos id docere
velimus, non multū ad nos attinet. Attamē Thaulerū noster
hac ratione longē fortassis maiorē fructum suis Concionibus
olim vel vnum fecit, quām multi hodie suis nescio quibus ver-
borū ambagibus ac inuolucris. Quōd aut̄ inter ipsas Thauleri
lucubrationes sparsim etiā aliorū certè excellētium virorum,
puta, vtriusq; Eckardi, D. Henrici Susonis, D. Ioannis Rusbro-
chij viri excellentissimi, D. Henrici Louaniensis, & similia quē-
dam admista sunt, vt Lector cernere potest, eò factū est, ne qui
dies Dominici vel solennes Concionibus vacui manerēt, tum
etiā ne tam prēclara taliū virorū monumenta, intra solos Ger-
manicā fines deliterent. Neq; nos ab Germanici exēplaris, quod
Coloniæ editū diximus, ordine vsquā temere discedere volui-
mus, tamē si manuscriptorū codicum fidem libentius amplexi-
sumus. Fauxit Deus Opt. Max. vt quām nos libēter operam dedi-
mus, vt tandem quandoq; thesaurus hic incomparabilis prodiret
in publicū: ram sint Christiani, ij presertim, qui diuino sunt cul-
tui mancipati, alacres ac studiosi ad eum sibi cōparandū, suisq;
vībus accōmodandum. Nam quid alioqui prodest optimos e-
nūlgare Authores, nisi sint qui legant, & lectos etiā cupiant ac
enīātūr imitari? Sed ne lōgiōres simus, quēadmodū in princi-
pio iā fecimus, ita nunc rursum Celsit. Tuæ Reuerendis. Praesul
Authorē hunc propensissimis animis dedicamus: certi nimirū
hoc auidius ab omnibus rapiendū, quo magis erit perspicuū, ip-
sum tibi Viro clarissimo, piissimo atq; doctissimo, haud medio-
criter probari. Quod ad laborem nostrū attinet, nihil nos illius
suscepti vñquā pōenitebit, si Christianę Rēip. aliquid inde com-
modi accessisse penserimus. Nō enim priuatū aliquid aucu-
pamur, Christi gloriā & animarū salutē quāsissime contēti. Quod
vt fidentius auderemus, non parum nos permouit volūtas Re-
uerendi Patris Maioris Carthusiæ Prioris, summi nostri Ordinis
Monarchæ, qui pro sua authoritate id à nobis petiit poti⁹ quām
exegit, vt hoc opus Typis excudi curaremus. Deū Opt. Max. ob-
secram⁹, vt cūctis ista lectoris suam adspiret gratiā, & R. P. T. diu
nobis seruer in columē, omnibusq; rebus bonis eximiē florētē.
Ex aēdib. nostris Carth. in Fer. D. Hieron. Anno Virg. partūs 1552.

CONTENTORVM IN HOC OPERE ELENCHVS.

D. Ioannis Thauleri contuersioneis vitaꝝqꝫe historia, in qua pariter institutiōnes optimas & Sermones aliquoꝝ non contemnendos reperies. folio j

Conciones de Tempore. 1

Conciones de Sanctis. 2

Tractatus de veris Virtutibus, institutionibusque diuinis, habens capita XXXIX. 519

Epistolæ complures, deuotionem diuinumqꝫe spirantes amorem. 672

Prophetiaꝝ de plagiis nostri temporis. 786

Cantica quædam spiritualia animę Deum impendio amantis. 815

De IX. Rupibus sive Gradibus Christianæ perfectionis. 817

Speculum lucidissimum & exemplar Domini nostri Iesu Christi, &c. 820

Conuiuium M. Eckardi iucundum ac pium. 830

Colloquium Theolog: & Mendici lepidum ac deuotum. 833

Exhortatio seu Oratio fidelis, preparatoria ad mortem. 834

Præparationes IIII. notabiles ad mortem felicem. 839

Alia notabilis ad mortem felicem Præparatio. 842

Epistola D. Henrici Susonis ad quendam in mortis agone constitutum.

843

De X. Cœcitatibus, & xiiij. diuini Amoris radicibus Libellus optimus. 845

THAULERI de Vita & Passione Christi Exercitia, que inter manus ferre omnium versantur, & sape impressa sunt, & multo utilius seorsum imprimuntur, de industria omisimus.

VITA

VITA D. IOANNIS THAV-
LERI, EX APPENDICE TRITHEMIO NV-
PERRIME ADIECTA, ET COLONIAE TY-
pis Quentelianis anno Domini 1546. iam tum
primum excusa.

Iohnes Thaulerus, Ordinis S. Dominici, Theologus profundissimus, &
Colonienfis ciuitatis fulcimentum, in declamandis Concionibus nemini sua
etate secundus, vir in diuinis & humanis scientijs eruditissimus, vocationeque
Spiritus sancti excellenter illuminatus: scriptus:

SERMONES de interna Vitæ perfectione valde viles,
Tractatus aliquot de Virtutibus,
Et Epistolas varias, spiritum deuotionis redolentes,
Et propheticō spiritu prædixit plagas & heres contra Sacra menta &
dogmata Ecclesiæ Catholice orituras, que nostris nunc temporibus Ecclesi-
am deuastant, proh dolor.

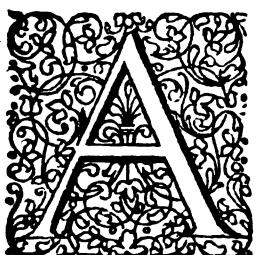
Claruit Coloniæ circa annum Domini 1350.

HISTO-

HISTORIA ET ENARRATIO VITÆ SVB- LIMIS AC ILLVMINATI THEOLOGI, D. IOANNIS THAVLERİ, QVI IN AGRIPPI-

NENSI COLONIA EX VANA VITA SVA, AD MIRAM
sanctuarum miro quodam modo conuersus fuit. Quæ pariter multis Institutiones, doctri-
nas, Concio[n]es q[ua]d optimas comp[re]hendit. Et primò, quo pacto, quæq[ue] occasione ad huiusœ-
modi illuminationem, vitamq[ue] tam perfectam pertigerit, in qua & per quam, Diuina
fretus gratia, fructum tam immensum in diuini Verbi propalatione
fecit, ut haud immerit quibusdam precipuis Eccle-
sia Doctoribus equiparetur.

NON Domini supra millesimum trecetesimum quadragesimo sexto, Doctor quidam Theologus in ciuitate quadam crebro concionabatur, quem vniuersi penè libenter audirent, caius doctrinæ fama longè latèque diuulgaretur. Quod cum Laicus quidam, diuina gratia abundè prædictus, percepisset, simulq[ue] ter in somnis fuisse admonitus, ut ad eam pergeret urbem, in qua Doctor ille morabatur, quæ in alia regione sita, plus minus triginta milliaribus ab eo distabat loco, in quo Laicus erat: ita secum statuit, ut illuc proficiatur, percepturus si quid diuina gratia ibi vellet operari. Itaque iter faciens, tandem ad ciuitatem, vbi Doctor ille degebat, peruenit, eiusq[ue] Concio[n]es quinis vicibus auscultauit. Interim in spiritu didicit, Doctorem illu natura virum bonum, mansuetum, suauem ac perbenignum, & sacrarum literarum apprimè intelligentem esse, obscurè tamen, & ablique lumine gratiæ diuinæ. Cuius propterea cæcitatem vehementer miserans, ipsum accessit, & his verbis affatus est: Domine mihi, plus quam triginta milliarium iter tui gratia confeci, quod multa domi de doctrina tua audirem: & nunc quinque Concio[n]ibus tuis interfui. Quām obrem oro te, ut dum hic apud te sum, confessiones meas propter Deum recipere non graueris. Quod cum Doctor annuisset, sèpius eidem confitebatur simpliciter, humiliiterque: & si quando Domini sacratissimum Corpus percipere voluisset, Doctor ipsi porrigebat. Exactis deinde duodecimi hebdomadarum spatijs, Laicus Doctori illi hunc in modum locutus est: Obsecro mihi Domine Magister, ut propter Deum publica nos concione doceas, quo pacto possit quis ad supremum perfectionis gradum, quatenus in hac vita possibile est, quam proxime peruenire. Cui Doctor respondit: Quid est, fili, quod oras? Quorum tibi tam sublimia attinet dici, quando (ut mihi videtur) vix quicquam horum intellecturus es. Cui Laicus: Tametsi, inquit, venerande Domine, non intellexero, suspirabo saltē, & votis ea omnibus desiderabo. En quanta hominum multitudo ad auscultados sermones tuos confluit. Si ergo ex his vel unus, quæ dicturus es, intellectu perceperit, non inanis erit labor tuus. Doctor respon-

dit: Si

VITAE D. IOANNIS

dit: Si ita me facere oportet, dilecte fili, prius mihi studendum est, & multo cum labore quæ huc faciant, cōquirenda, cōgerendaq[ue]. Denique Laicus nullum p[ro]tendit finem fecit, donec Doctor ille fidem daret, huiuscemodi se cōcionem habebaturum. Accidit hinc, Doctorem illum in quodam monasterio concionari: finitoq[ue] Sermone, ait: Si quibus integrum fuerit, tertia abhinc die huic reuerterantur. Rogatus namque sum, inquit, Sermonem facere, in quo doceam, qua ratione possit quis ad supremum perfectionis gradum, quatenus in hac vita licet, quam proximè peruenire. Itaque cum tertia dies aduenisset, quamplurimi e[st] conuenere: & Laicus summo mane illuc properabat, ut aptum sibi occuparet locum, in quo Magistrum rectius perciperet, intelligereretque. Quòd cum Doctor peruenisset, ita loqui exorsus est.

In sequenti excellentisuma Conciione, xxiiij. puncta ponuntur, ex quibus, quinam verè illuminati, veri, sunt Contemplatores, cognoscere licet.

Resignationis propria vis. S. Diony. filius. **T**A N T A mihi, dilectissimi, in hoc Sermone de ijs, quæ nuper vobis pollicitus sum, dicenda sunt, ut meo more haudquam Euangelium expōnere queam, nec pluribus vti Latinis verbis. Attamen quæcumque dictūrus sum, ita à me dicentur, vt etiam ex sacris literis probari possint. Principio id vobis sciendum est, charissimi, inueniri per plures, qui ad perspicuum cognitionem seu intelligentiam, rationalemq[ue] discretionem pertingat: sed ut plurimum per imagines & formas, quandoque etiam per Scripturam, aliquando sine Scriptura. Suntq[ue] non pauci, quibus dum lumen intelligentia per predicta, siue id per Scripturam fiat, siue absque Scriptura, intus resplendere inchoat, deinde quiescant, satisiq[ue] cōtentи sint: at hi omnes longissime à supra perfectione remoti sunt. Cæterū si quis talis reperiri posset, qui prædicta penetrasset, ijsq[ue] funditus esset emortuus, omnemq[ue] intellectualem contemplationem & viuensam rationalem, quæ per imagines & formas est, cognitionem transcedisset, hic nimirum longè Deo charior acceptiorq[ue] foret, quam vel centum illorum hominum millia, qui in proprijs suis institutis sive modis, à se ex propria voluntate assumptis, ac sensibilibus intellectualibusq[ue] imaginibus viuunt, ita illis abunde contenti, ut se ipsos abnegare & mortificare non curent. Neque enim in huiuscemodi Deus ingredi valet, ob propriam ipsorum voluntatem & assumptam occupationem, qua detinentur in propria, & multum eis placente intellectuali ipsorum imaginatione. Qui vero ista penetrarunt, se se Deo quadam moriendo ratione resignauerunt, atque omnem imaginariam excessere contemplationem, ac se deum humili cum resignatione liberos & expeditos supra omnem intellectuali imaginationem obtulerunt, & (vti D. Dionyssius inquit), lumen fidei id exigere, ut omnem homo rationis seu intellectus captum transcendat) exhibuerunt: qui, inquam, tales sunt, in ijs Deus quietem reperit & locum habitandi operandiq[ue] in eis, quando, & ubi, & quicquid illi placet. Cum enim nullum Deus in illis cernat impedimentum, suum ipsius in eis opus operatur, eosq[ue] ad se & in se quodammodo agit. Cæterū huiusmodi homines omnibus incogniti sunt, quod vita & viuendi ratio ipsorum lateat omnes, nisi qui fortè eorundem sint institutorum, quales heu per paucos esse vereor. Ad hanc autem vitæ celitudinem & excellentem perfectionem nemo

pertinet.

pertingere potest, nisi cum profundissima humilitate, perspicua puraq; intelligentia, & illuminata dilucidaq; ratione. Quanquam, quod negare nemo potest, multi olim rationales spiritus, qui in natura sua non nisi puræ quædam intelligentæ sunt, aberrarint, & ab æterna exciderint veritate, à choris quoque Angelicis æternaliter extrusæ sint, hodieq; idipsum etiam illis vsuueriat, qui seipso cum propria suimet complacentia respiciunt, & per propriæ voluntatis usurpationem, ac vanam in sua subtilitate complacentiam, illorum spirituum similes se reddunt. Quamobrem scitu atque notatu opus fuerit, Dilectissimi, quinam veri sint illuminati ac sapientes contemplatores. Evidet, quantum ex Scriptura colligere licuit, vigintiquatuor Partes seu Articulos, quos eiusmodi homo in se habere debeat, reperi: hos etiam vobis libens communico, illis absolutis, finem dicendi pariter facturus. Primum Articulum ipse supremus omnium Magistrorum Doctor, cunctarumq; artium totiusq; sapientiæ Magister Christus Iesus Dominus noster commémorat, ubi ait: *In hoc cognoscēt omnes quia discipuli mei eſt, si dilectionem habueritis adiuicem, & præceptū illud meum feruaueritis, quo iussi, ut diligatis inuicem sicut dilexi vos,* tanquam diceret: Licet scientia, sapientia, & sublimi intellectu polleatis, si non & fidelitas & charitas adsuerint, parum vobis contulerit. Certè de Balaam fertur, tanto eum ingenij ac rationis acumine fuisse prædictum, ut ea, quæ Deus post multa demum annorum centenaria facturus erat sive manifesturus, intelligeret: cui tamen parum id profuit, quod non, quomodo oportuit, multa cum fidelitate & dilectione agnitz inhæserit veritati. Et haec de primo articulo dicta sufficiant. Secundus est, ut à seipso sit liber & expeditus, quod tamen haudquaquam illi videbitur: sed potius semper ita sentiet, se adhuc magis magisq; expediti debere, & rebus omnibus abrenuntiare. Tertius est, ut sit Deo funditus resignatus, ita ut nullum in eo Deus reperiatur impedimentum, sed opera sua liberè in ipso perficere queat: quod tamen non sibi temere ascribet, quin potius ad hoc semper omnino se reputabit ineptum. Quartus est, ut & seipsum, & omnia, in quibus sese prius inordinatus dilexit, quæsiuit & intendit, sive in tempore ea sint, sive in æternitate, prorsus exuat abnegetq;. Quintus est, ut quæ sua sunt, nullo modo vel in se, vel in aliqua creatura querat. Sextus est, ut semper & vbique diligenter attendet & obseruet, quid ab eo Deus exigat & fieri velit, eiisque, gratia illius fretus, faciat satis: nec tamen sibi aliquid inde arroget, quale quale illud fuerit. Septimus est, ut continuè sine intermissione Diuinæ se conformet voluntati, ita ut nihil aliud velit, quam quod vult Deus. Octauus est, ut tam fortiter, tam strenue in Deo se exerceat, illisq; immensa quadam vi amoris adeo se adstringat vniatque, ut nec Deus in ipso, sine ipso, nec ipse similiter sine Deo quicquam possit operari. Nonus est, ut in omnibus, quæ illi euenerint, sive dulcia sint, sive amara, in cunctis quoque operibus suis, in omni demum loco & tempore, Diuina præsentia perfruatur. Decimus est, ut nihil omnino accipiat à creaturis quibuscumque, neque grata videlicet, neque molesta, sed nudè omnia de manu Dei sui, ut quæcunq; Deus per creaturas agit seu fieri permittit, non secus tamen nec aliunde quam ab ipso Deo accipiat. Undecimus est, ut à nulla superari se delestatio vel sapore creaturarum secundum naturam, absque rationabili necessitate, patiatur. Duodecimus est, ut non nimium deprimatur, nec immodicè angatur intus ex qualibet etiam aduersitate, quæ ipsum à veritate posset auertere, sed

Quæc
qui arti-
culi cui
necessa-
rii.

L.
loca. iij.

loca. x.

Num. 24.

2.

3.

4.

5.

6.

7.

8.

9.

10.

11.

13. sed semper constantissime adhæreat veritati. Tertius decimus est, vt à nullo falso lumine, nec ab illa relucente specie creaturarum se decipi sinat, sed piè & amicabiliter omnia in suo relinquat esse, ex cunctis optima semper eliciens,
14. meliorisq; ex omnibus, ex nullo peior fieri contendens. Quartus decimus est, vt semper paratus sit, cunctisq; virtutibus instructus & armatus, ad resistendum vitijs vniuersis, vt nunquam non victor euadat, nunquam non palmam ferat.
15. Quintus decimus est, vt veritatem nudè cognoscat & contempletur, sicuti est (quatenus Deus vult, & ipsi possibile est) in se ipso, iuxtaq; eam suam instituat vitam, agnitusq; studiat satisfacere veritati. Sextus decimus est, vt perfectus &
16. iustus sit, nihilq; minus tamen, quam se tales, putet. Septimus decimus est, vt
18. parcus sit in verbis, sed plurimum vita habeat interioris. Octauus decimus est, vt verax, interna, humilisq; vita eius, exemplo potius quam verbis prædicet o-
19. mnibus, & faciendo loquatur. Nonus decimus est, vt præ omnibus Dei gloriam
20. querat, nec aliud aliquid intendat in actib; suis. Vicesimus est, vt se libenter
- vinci ab omnibus, qui cum ipso contendunt, patiatur: idq; præcipue in his, quæ
21. pertinent ad ipsum, non quæ pertinent ad Deum. Vicesimus primus est, vt nul-
22. lo quacunque in re priuilegio gaudere velit, sed etiam minimis quibusque se
22. proflus iudicet indignum. Vicesimus secundus est, vt se inutilissimum, quem
- Mundus habeat, hominem ex animo credat: at nihil minus magnā in se stre-
- nuitatem, fidem, spem, charitatemq; reperi si sinat. Nihili pendat quoque
23. suam propriam sapientiam, & vniuersa sua opera ex humana ratione facta. Vi-
- ciesimus tertius est, vt tam in verbis, quam operibus suis vitam & doctrinam
- Domini nostri Iesu Christi sibi tanquam speculum proponat, in eisq; sese con-
- tepletur, & quantū fieri poterit, omnia illa à se abdicet, abiiciat, mortificet, que-
24. cunq; à dignissima illius imagine aliena sunt. Vicesimus quartus, idemq; poste-
- mus est, vt nunc primum, tanquam parvulus adhuc, in vera, ingenti, perfecta
- humilitate proficere incipiat, sibiq; persuasum habeat, se iam primum inchoa-
- re velle Diuinam implorare Misericordiam, vt illa sibi subueniat & opem fe-
- rat, vt in bonum euadere hominem possit. Et si talis etiam ab alijs habeatur,
- aut vilis propterea in hominū oculis fiat, id charius illi sit acceptiusq;, quam si
- omnium fauore gauderet. Sed vereor, charissimi, ne prolixior fuerim. Hec ita-
- que sunt signa rationalis & purgati Fundi, quem splendor & imago omnis ve-
- ritatis illustrat docetq;. Inspiciat nunc igitur vnuquisque semet ipsum, & vi-
- deat diligenter, si hos vigintiquatuor articulos in se reperiat. Et, si inuenerit,
- gaudeat: Si vero non inuenerit, sciat non sibi magnipendendum esse sublimem
- intellectum suum, nec cuncta intellectualia seu ingeniosa opera rationis suæ.
- Ipse namque totius veritatis fons & imago Deus nullum in eo opus supernatu-
- rale agere potest, nisi quem fortè singulari quadam gratia sua præuenire, quod
- Diuo Paulo conciisse legimus, velit. Sed hoc hisce temporibus, meo quidem
- iudicio, per quam rarum est. Denique præstet nobis omnibus æterna Veritas.

Dominus Deus noster, vt cuncti per gratiam in vera perfecti-
humilitate, veri contemplatores efficiamur, ad
laudem & gloriam ipsius.

Amen.

*Kei Laicus occultam sanctitatem suam Doctori partim secretò aperuerit,
ipsumque reprehenderit, quod adhuc in ignorantis nocte versaretur,
quod vas illius immundum esset, & quod ipse denique
ad Pharisaeorum numerum pertinereret.*

Hoc finito Sermone, mox Laicus suum petens hospitium, eundem de verbo ad verbum, quomodo à Doctore prolatus fuerat, exscripsit: quo conscripto, Doctorem accessit, & ait: Domine venerande, Concionem tuam in scripta redegisti, & si tibi molestum non foret, ipsam ex charta recitarem. M A. Evidem lubens audiero. Tum Laicus totum legit Sermonem: eoqüe absoluто, ad Magistrū ait: Obsecro mi Domine, vt indices mihi, si qua verba prætermiserim, vt & ea perscribā. M A. Certum habe, charissime fili, recte te Concionē hanc descripsisse, vti à me prolatā est: & reuera, si multa mihi lucrari posse, hanc quam eam tam exactè verbis totidē conscribere valerē, vt à te cōscripta est, nisi denuo eundem, quem prius, in Scripturarū perscrutatione laborē insumerem. Satisq; nūc mecum ipse ingenij tui felicitatem admiror, quodq; cūm toties mihi confessus sis, hanc in te deprehendere non potuerim. Tum Laicus ille, tanquam recedere se velle simulans, Magistro ait: Si visum fuerit Deo, ad propria mi Domine redire mihi volūtas est. M A. Quid est quod te domum redire compellit, cūm nec vxorem habeas, nec liberos, quorum curam te habere oporteat? Aut quid obstat, quo minus, cūm neminem de mi habcas, & quē hīc viuere possis vt illic? Et ipse breui, si Deus dederit, alium adhuc de spiritalis vita perfectiōne Sermonem facturus sum. L A. Certum habe Domine magister, me non ob Conciones tuas huc venisse, sed quod sperarem aliquem hīc me, Dei cooperatē gratia, fructum facturum. M A. Quem, dilecte Fili, fructum hīc faceres, quum simplex laicus sis, & Scripturas ignores, nec tibi concionari permissum sit? Mane, obsecro, hīc aliquandiu, forsitan Deo præstante, talēm tamq; perfectum adhuc Sermonem habebo, quem te audire delectet. L A. Eſſet quidem, mi Domine, quod tibi dicere perquām velle: sed vereor vt & quanimitate ferre possis. M A. Age fili, quæcunque placet, securus loquere. Confido in Deo, me placide laturn. L A. En venerande Domine, sacerdotij honore præfulges, & Concione ad nos habuisti, optimis quidem institutionibus refertam, sed quas tu vita exprimere non cures. Interim etiam pueriliter satis ad me ait, vt hīc manere debeam, facturum te adhuc Sermonem, qui mihi placeat. Cæterū id cōpertum habe, mi Domine Magister, nec Conciones tuas, nec vlla omnino verba quæ extrinsecus in hac vita dici queant, magnopere mihi prodeſſe posse: quin imd Concopies hominum ſepius plus obſuēre, quām profuēre, mihi: quod aliquæ plerunque ſub eis imagines mihi incident, quas poſtea, domum reuersus, vix multo ac diuturno cum labore abijcere potui & obliuisci. Et ipſe Domine Magister inter cætera in Sermone tuo hoc quoque dixisti, : b omnibus illum imaginibus liberum & abſolutū eſſe oportere, ad quem ſummius Magister Christus Iesu venire debeat: qui nimis Magister quoties ad me venit, plus ſub vnius me horulæ ſpatio docet, quām & tu Domine Magister, & cæteri Doctores omnes, quos mūdus habet, ad extrellum vſque iudicij diē docere nō e possent. M A. Eia fili charissime, ob Dominicę mortis honorem peto & obteſtor, vt diutius a-pud me permaneas. L A. Graui quidem Domine Magister adiuratione me tibi obſtrin-

obstringi: & si ex obedientia diuina hic mihi manendum est, non id faciam, nisi & ipse fidem mihi dederis, omnia iam dicta à me, & deinceps dicenda, sub secreto Confessionis tete habiturum, ut occulta permaneant. M A. Id equidem fili charissime lubens fecero, tantùm ut apud me diutius moreris. Tum Laicus ille in hunc modum Magistro locutus est: Multa quidem, Domine Magister, in eo, cuius iam crebrè mentionem fecimus, Sermonे tuo bona & optima dixisti: sed intet dicentiū talis anitno meo similitudo incidit, ut viderentur mihi haud secus ex te illa bona procedere, quām si vinum merum per fēces duceretur. M A. Quid tibi vis, obsecro mi Fili, hac similitudine tua? L A. Nihil aliud Domine & Magister, quām ut indicem tibi, vas tuum mundum non esse, nec à facibus expurgatum. Cuius causa est, quod litera te occidit, & ab ea te quotidie adhuc occidi permittis. Sic enim, ut ipse melius nosti, Scriptura dicit: *Litera occidit, sp̄itus autem vivificat.* Attamen eadem litera, quæ modò te occidit, etiam viuificare te poterit, si ipse volueris. Ceterum pro præsenti vitæ tuæ conditione adhuc in tenebris es, & lumen in te non est, in quo literam perspicue cognoscere queas. Deinde etiam ad Phariseorum adhuc numerum pertines. M A. Equidem fili charissime, ad hanc usque aratrem excrui, nec vñquam tam durè mihi aliquis locutus est. L A. Eia Domine Magister, ubi nunc est Concio tua? Vide uti hic deprehendaris. Porro licet durius tibi locutus esse videar, tamen ita se habere, ut dixi, vel ex te ipso facile probauero. M A. Id est quod maximè velim. Neque enim vñquam Phariseorum genus dilexisse me scio. L A. Primi Domine venerande ostendam tibi, quo pacto litera te occidat. Scis ipse amande Magister, uti mox posteaquam discretionem boni & mali adeptus fuisti, ad studium te contuleris literarum, in quo tamen prorsus temetipsum quærebas, & hac ipsa quoque die ab hoc virio haudquaquam immunis es: sed etiam in natura tua, licet occultè, superbus es, & multum inniteris grandi scientiæ tuæ, & quo prædictus es, titulus Doctoratus tui, nec in his purè solum Deum amore & intentione prosequeris, nec eius duntaxat gloriam in literarum studio spectas, sed te ipsum adhuc in incidentium creaturarū fauore plus satis queris & amas: id quæ p̄cipue in una quadam creatura, ad quam sèpius oculos contorques, quâque inordinato fauore prosequeris. Ethicæ ratio est, quod te litera occidit. Quod autem dixi, vas vacuum & immundum te habere, id similiter verum est. Neque enim Deum in cunctis actionibus & dimissionibus tuis purè amas: sed in multis adhuc te ipsum te querere & amare deprehendis. Ideoq; vas tuum inane & vacuolum est: vnde sit, ut vñnum bonum atque merum doctrinæ cœlestis verbis diuini, licet purissimi & optimi, per illud trāsiens, animæ nūdæ Deum amanti & intendenti, insipidum sit, & gratiam non adferat. Quod præterea dixi, in nocte vel in tenebris te versari, æquè verisimil est: idq; vel inde satis euidenter appetit, quod tam pauci ex concionibus ac institutionibus tuis supernaturaliter per gratiam illuminantur. Denique, quod Phariseum te esse affirmavi, id nihil minus verum esse probabo. Quanquam nō sis omnino ex falsis illis Phariseis vñus. Dic mihi venerande Magister, nonne falsi illi Pharisei se ipsos quærebant & amatabant, nec Dei gloriam purè intendebat in omnibus? Vide nunc temeritatem, si non coram Deo Phariseus sis, & quidem non minimus. Nec dubites plurimos hodie superesse, qui coram Deo veri Pharisei habeantur, magis tamen & minus, pro ratione seu qualitate vitæ singulorū. Hæc cum laicus dixisset,

dixisse, Magister amplexus eum, osculabatur genas illius, & ait: Quædam mihi, dilectissime fili, similitudo venit in mentem, & idem mihi contigisse videtur, quod mulieri illi Samaritanæ iuxta puteum euenit. Certè enim cuncta mihi ex posuisti occulta vitia mea: & specialiter, quod ad certam quandam creaturam sèpius multumq; respiciam. Attamen nec ipsa id nouit: quædoquidem nūquam illam experiri vel aduertere perinisi, quod à me diligetur. Sed neque vlli id omnino hominum constare arbitror. Vnde nihil ambigo, à solo Deo huius te notitiam obtintuisse. Itaque magnopere te rogatum velim, charissime fili, ut ob honorem dominicæ mortis, ipse nihil iam spiritualis pater esse velis, mēq; miserum peccatorem filium tuum esse patiaris. L.A. Certum habe obseruāde Domine Magister, si ita præter rationem & ordinem loqui perrexis, me nullo hīc pacto mansurum, sed citius redditur ad patriam. M.A. Quæso te mi fili, ne id facias: sed obnixè rogatus, maneas apud me. Libenter enim pollicebor tibi, me haudquaquam ita deinceps locuturum. Scitoq; iam me statuisse velle cōuersti, vitaq; rectioris iter arripare, multumq; me desiderare corrigere vitam meam secundūm consilium tuum. Et quicquid mihi consulueris, id ego cum gratia Dei aggrediar & effectum reddam. L.A. Reuera Domine Magister, id tibi perquām necessariū est. Complures nanq; Doctores sciētia seu litera misere se duxit: quosdam quidem, qui prorsus falsi Pharisæi fuere, ad æternam damnationem inferni, quosdam verò ad graue horrendumq; Purgatorium. Neque enim parua res est, dum quis ab omnipotente Deo subtilem intellectum, multamq; rationem percipit, quibus diuinam facile Scripturam intelligit, nectamen secundūm eam viuere studet.

Quam stupenda Deus per hunc laicum operatus sit: vt quæ ea de causa, præter ceteras, ad tantam gratiam pertigerit, quod Dominus prorsus resignatam in eorum perire humilitatem.

M A G. Obsecro te fili charissime, ut propter Deum mihi exponere non graueris, quo pacto ipse ad tam perfectam vitam peruerteris, qua ratione incepferis, quæ fuerint exercitia tua, qualis denique tota conuersatio & institutio vita tua. L.A. Ista Domine Magister petitio tua prorsus simplex est. Enim tēd, quod certo certius est, si omnia illa, quæ Deus omnipotēs in me misero peccatore intra septēniū operari dignatus est, aut dicere tibi, aut in scripta redigere debarem, nullum te arbitror tantæ magnitudinis librum habere, qui vnuersa hac capere posset. Nihilo minus aliqua tibi libens referam, quæ pro hoc tempore tibi conueniant. Principio quideam permultum mihi hac in parte Deus contulit, quod bona quadam, profunda & resignatissima præditus eram humilitate. Cæterū non magnopere ad te attinet, ut dicam tibi exercitia mea, quæ foris in corpore meo tenui: quandoquidem naturæ & complexiones hominum diuersissimæ sunt. Quisquis autem funditus humiliterq; Deo se resignat, huic Deum tum per tentationes, tum per alias occasiones talia subministrat exercitia, quæ & utilia illi esse, & eum, & velit, ferre posse, nouit. Porrò qui à diuersis, quæ ipsorum exercitia sint, sciscitur, ut plurimum falli solet. Singuli namque sua illi exercitia dicunt, quæ dum ille sequi vult & imitari, nulla habita virium suarum ratione, nihil mirum est, si decipiatur & aberret. Quæ enim exercitia vni optima sunt, & maximè conductunt, ea sè penumbrò alteri omnino pernici-

scire ab
que face
re, nihil
prodesse,
indobes-
te etiam.

perniciosa atque contraria esse solent, si in eis perseverare velit. Vnde etiam malignus spiritus non raro hominibus, quos natura debilis esse conspicit, fallaci suastione suggerere solet, ut stricta & rigida exercitia affluant: hoc vtique fine ut ante iustum tempus moriatur, vel infirmum & debile caput acquirant. Quod ut melius intelligas, dicatur tibi paucis Domine venerande, quid mihi in mea conversione exordio acciderit: Euoluebam ego librum quedam, qui idiomate Germanico vita Sanctorum explicat: cumque singulorum attenderem austera & stricta viuedicationem, ita mecum cogitare coepi ac dicere: En isti quoque ut tu, in hoc seculo homines fuere, & fortasse non tam grauiter, ut tu, Deum offenderet. Atque hec cogitans, coepi strenua atque severa exercitatione quilibet Sanctorum vel in aliquo sequi velle. Vnde accidit, ut tantum incurrerem infirmitatem, ut etiam morti proximus essem. Et die quadam circa Solis exortum, cum plus satis me exercitasse, contigit me, prae nimia infirmitate ac lassitudine, sub ipsis exercitiis meis obdormire: & in ipso somno videbar mihi vocem quandam audire, dicentem mihi: Age tu homo propriam voluntatis, si ante tempus tete occideris, grauissimas certe poenas dabis. Qui si a Deo te exerceri permitteres, longe ille melius te exerceret, quam tu possis ex consilio spiritus maligni. Ad hanc vocem, cum videlicet diabolum non inuaserit, tatus me terror inuasit, ut repente a somno euigilareret: & surgens, mecum cogitare coepi, quod absque consilio praedicta exercitia assumptissimum: moxque syllam quadam proximam illi loco, in quo tum eram, peti: vbi seniori cuiusdam eremite cuncta haec per ordinem enarraui, rogauique hominem, ut aliquid mihi consilium impetraretur. Quibus auditis, senex ille haec mihi responsa dedit: Si quod tibi consilium impetrare debeam, prius quam vita tua ratio, quam exercitia tua sint, mihi exponas oportet. Itaque ut iussus eram, dixi illi stricta exercitia mea, & quo pacto vitas Sanctorum perlegisset, eosque imitari voluisse. Tum ille: Dic mihi, inquit, ex cuius haec consilio fecisti? Cui ego respondi, me ex nullius omnino, nisi meo duntaxat consilio propria voluntate ea fecisse. Et ait ille: Certum ergo habe, diaboli fuisse consilium. Vnde summopere caudatum tibi est, ne eum amplius sequaris: sed resigna & relinquere totum Deo, & is melius te exercet, quam vel tu ipse, vel diabolus. Ad hanc ergo senis illius admonitionem, omnibus illis exercitiis meis renuntiaui: totumque me Deo funditus reliqui, ut ille me pro situ beneplacito exerceret. Evidenter Domine Magister, secundum naturam ingeniosus admodum, optimaque complexionis, & acuti intellectus erat, sicut & tu es: sed Scripturarum notitiam non habui, qua tu polles: attamen tamen sublimi intellectu praeditus erat, ut quoties me ad ipsum recipere, magna quedam & alta caperem, apprehenderemque. Vnde vice quadam accidit, ut ex huiuscmodi intellectuali cognitione mea, mecum in hunc modum cogitareret: Certe tam felici ingenio & sublimi intellectu praeditus es, ut haudquam dubitandum sit, quin si serid illud appliceris, aliquid diuinum, sive de Deo, sis agnosciturus. Quae cogitatio mox vbi mihi incidit, aduerti fallax esse maligni consilium, & pestiferum persuationem: simulque in haec verba proripi: O malevoli, o maligne consiliarie, quale mihi consilium suggestisti? Planè si talem Deum haberemus, qui ratione capi posset, huc nentillius quicquid facere ego. Post haec manebam quadam, cum Preces matutinas legere vellem, ingens quoddam me cepit desiderium, ita ut dicerem ad Dominum in haec verba: Misericordissime Deus, o si placeret tibi, ut aliquid tale me nunc faceres experiri, quod omnem excederet intellectum meum. Verum mox vbi ista verba finieram,

Anieram, vehementer exhorri, quod tanta desiderare ausus fuisset, dixiq; ad Dominū. Ah Deus xterne & adorāde, ignosce huic temeritati meę. Valde enim me peccat facti huius. Et qui fieri potuit, vt miser ego homūcio, imd̄ terrę vermiculus, talē quid vñquam in cor meum admittere, vt tam excellētē gratiam desiderarē, cūm tamē satis in meipso cognoscā, quām vilis, quantisq; virtijs obnoxius sim, quamquā te Deum meum omni tēpore vitę mez nunquā, vt debui, amauerim, intēderimq; sed tibi tam semper ingratus fuerim, vt me penitus indignum intelligam, quē terra sustineat? Vnde quia tantum tam præcellētis gratiā in me desideriū exurgere passus fui, necesse est omnino, vt diras corpus meū poenas luat, & acerba patiatur. His dictis, exui me vestib⁹ meis, nec cessauit duris carnem meam verberibus afficere, donec sanguis per humeros deflueret. Itaque cūm huiuscmodi verba in corde simul & ore meo vñq; ad solis orū voluerentur, tum repēte fulgidum quoddā lumē totam repleuit cellulā meam, in ipsoq; lumine mentis excessum incurri, ita vt tempore illo omni priuarer ratione & sensibus meis: sed ea hora breuis admodum mihi videbatur. Cumq; mihi ipsi fuisset restitutus, ingēs quoddam idemq; supernaturale veritatis signum reperi, ita quod cum B. Petro Apostolo haud immiritd dicere potuissē: *Domine, benū est nos bis esse.* In ea nanc⁹ breui horula plus veritatis multo cū lumine, perspicuatq; cum discretiōe percepī, quām & tu Dñe Magister, & vniuersi, quos mudus habet, Doctores abhinc vñq; ad extremi iudicij diem, me docere possent. Quod ad presentem vitę tuę statum attinet, satis me Domine Magister tibi dixisse reor.

*Matth. 17.
Marc. 9.
Luca 9.*

Vt Dominus Deus paganam quendam in exerciſis longē degenerem regionibus, per hunc laicum conuerterit: ut quę Spiritus sanctus in hunc vñque diem, eandem gratiē ſue virtutem exhibeat, quam in ſacra Pentecoste Apostoli exhibuit, vbi apicas ac bene præparatas reperit menses: itemq; ut hæc laicus iste Doctori lacus explicari, ſimul apertioribus illi rationibus probans, quod Pharisæus eſſet, ac eò tandem illum adducens, ut vñ: m omnino placueret in melius commutare.

MAG. Si quid haberetis fili charissime amplius dicere, id equidem velle. Certè quę haſtenus abs te dicta sunt, libēter audiui. Vnde nūcrursum etiam atq; etiam te oro & obtestor, vt apud me maneas, nec me vlla ratione relinquas. Quod si ſumptus tibi non ſuppetunt, ego eos tibi ſubministrabo, etiam ſi aliquo librorum meorum ipſi pignori poſito, pecunia mihi mutuo accipienda ſit, tātūm vt apud me permaneas. **L**A. Dominus ipſe tibi pro hac in me humanitate mercedē restituat obſeruāde Magister. Cæterū id pro cōperto habe, quod nec tuis, nec alterius cuiusvis tēporalibus bonis opus habeā, cūm Deus omni potēs procurat̄ me ſuum fecerit, habeamq; ferē quinque millia aureorū, qui Dei ſint, liberaliter eosdē expensurus, vbiq; vel necesse foret, vñl ipſe Deus eos velle erogari. **M**A. Ergo, quantū audio, prædiuitis & magni Domini es procurator. Verū id mihi ſatis mirū videtur, quod paulo ante dixisti, quod nec ego, nec Doctores oēs ad extrellum vñq; iudicij diem tātūm te poſſemus docere, quantū vna hora tu à Deo didicisti. Quāero ergo ex te: *Sacra Scriptura profluxit ne ē Spiritu ſancto?* **L**A. Profluxit haud dubiē. Ita enim fides Catholica credit.

VITAE EX POANNIS

dit. Sed heu peccat me Domine Magister, tanta me tibi dixisse, & te adhuc tam
pueriliter loqui. Ecce vnam ipse tibi questionem proponam, & si illam siue per
Scripturam, siue absq; Scriptura soluere poteris, ex parte Dei mille tibi aurocos
numerabo. M A. Dic, oro, mi fili, quænam sit illa quæstio tua. L A. Quæro ex te
Domine Magister, possesne me instruere, quo pacto homini alicui pagano, pro-
cul in remotis partibus degenti, tali sermone epistolam scribebam, vt & legere
ille eam & intelligere posset: eaq; epistolæ forma foret, vt idem ille ex ea lecta
ad fidem conuerteretur? M A. Huic sanè non habeo, fili, quod dicam. Talia nanq;
opera, ipsius sunt Spiritus sancti. Cæterum oro te, vt indices mihi, si quid tale tibi
contigerit: aut si quid inde nosti, qua id ratione factum sit, aperias: & sis ne tu
ipse, qui id feceris. L A. Nō ego illud feci Domine Magister, sed Spiritus sanctus
per me indignū tale quid operari dignatus est. Et certè multa hinc dici possent:
sed omnia persecuti nūmis longum foret. Nam & integrū, si omnia, quæ ad hanc
rem pertinēt, scriberentur, librum implerent. Nihilo minus pauca quædā tibi
narrabo, ex quibus rei summam vtcunq; colligere licebit. Paganus quidam erat
homo certè optimi cordis, & secundum modum suum iustus. Hic multo tempo-
reclamabat in cælum, illumq; sedulq; inuocabat, qui & ipsum & creaturas om-
nes condidisset, dicebatq; in hunc modum: Rerum omnium Creator Deus, en-
ego in hac regione & huius terre natus sum. Porro Iudei aliam fidem habent:
similiter & Christiani aliam fidem sicutantur. Tu verò Domine, qui supra nos
es, & omnia fecisti, indica mihi, obsecro, quocunq; tibi placito modo, si qua fides
alia hac mea fide, in qua natus sum, posterior q; sit, vt credere valeam: &
ego libenter tibi obtemperabo, assumpta fide tua. Si verò mihi id significare
recusaueris, & ego in hac fide mea mortuus fuero, cùm aliam meliorem nesci-
am, magna mihi certè iniuria fieri. Cùm hæc paganus ille oraret, factum est D o-
mine Magister, vt à me illi epistolam scriberetur: qua lecta, ad fidem Christi cō-
uersus est. Idemq; mihi epistolam quandam rescripsit, in qua, vt sibi succeſſe-
rat, exposuit quæ certè epistola ita erat nostræ vulgari Germanico idiomate
conscripta, vt à me quam optimè legeretur. Plurima hinc, Domine Magister,
adhuc dicenda superesseat: sed summam rei iam tenes. M A. Mirabilis sanè De-
us est in donis suis: & revera charissime fili, varia & rara quædam mihi nar-
rati. L A. Evidenter Domine Magister vereor satis, me plus tibi dixisse, quam de-
buerim. Enimquid aliquid meti tibi dixisse animaduerto, quod male te habere
in natura tua. Cùm enim ipse laicus sim & idioca, tu verò magnus sacrae Theo-
logia Doctor, & nihilo minus tam multa tibi veluti sub docendi ratione dixe-
rim, fieri nos potest quin aliquid te offenderit. M A. Si non ægrè latus es fili,
dicam tibi, quid mihi displicerit. L A. Proorsus nō ægrè feram: securus omnia
dicas. M A. Grauiter fero, charissime fili, in natura mea, imò nō à me expelle-
re possum, quod tu, cùm sis laicus, me Theologum & Magistrum docere debebas:
deinde etiam, quod me Pharisæū vocasti. L A. Sunt ne adhuc alia Domine Ma-
giste, quæ tibi in me displiceant? M A. Minime, quod equidem sciām. L A. Lice-
bit ne mihi pace tua Domine Magister, de his duobus tibi satisfacere? M A. Non
modò licebit, fili charissime, sed vt id facias, etiam atq; etiam te rogo. L A. Dic,
oro te, mihi Domine Magister, vnde id erat, aut per quem factum fuit, vt Vir-
go beatissima Catharina, cùm octodecim circiter annorum esset, quinquaginta
acutissimos Philosophos verbis superaret, ita vt etiam oīs vltro se ad marien-
dum

THAULERI HISTORIA.

dum pro Christo offerrent: Dic mihi, inquam, domine Magister: quis id egit,
aut quis ibi loquebatur, ut tantos Philosophos una Virgo tenera superaret? M.A.
Nulli dubium est, quin Spiritus sanctus id egerit. L.A. Credis ne Domine Doctor,
eiusdem adhuc poterit esse Spiritum sanctum, cuius tunc erat? M.A. Omnino sic
credo. L.A. Quid igitur obstat, quo minus credas etiam per me miserum pecca-
torem loqui tibi posse eundem Spiritum sanctum, quando & per Caipham, qui &
ipse peccator fuit, loqui dignatus est? Et certe, si ea, quae dixi, tam iniquo animo
latus es, deinceps cautius tecum loquar. M.A. Quis te fili, ne id facias: iam e-
nim etiam hac in parte me corrigam. L.A. Dixisti preterea Domine Magister et-
iam hoc male te habere, quod Pharisaeum te appellauerim. Ceterum cum hoc
dixisse, ita tunc huius a me ratio tibi redditia est, ut merito sufficere tibi debe-
ret. Sed quia illa conscientia non es, adhuc alia tibi ratione probabo, magis te hac
in parte reu esse, quam ipse tunc dixerim. Nam nosti Domine Magister, hortari
quodam loco Salvatorē nostrum ac dicere in hunc modum: Accedite vobis a Pha-
risais. Aliigant enim onera gravia & importabilia, & imponunt in humeros hominū, di-
gito autē suō molunt et monent. Nam te ipsum paulisper contemplare. Certè viginti
quatuor partes seu articulos humeris nostris imposuisti, quos ipse vix leuiter
attingis. Sic & alio loco idem Salvator de eisdem Pharisaeis ait: Omnia quecumque
dixerint vobis, seruate & facite: secundum operaverē eorum, nolite facere. Dicit enim, &
non faciunt. M.A. Ita verba Dominus noster semel locutus est. L.A. Nihil refert:
immo adhuc continet ea dicit. Sed videlicet Domine Magister, si non optimas nobis
institutiones tradideris: quas tamē quantū vita & opere sequaris, Deus nouit, &
tu quoque non ignoras. Et ut in praesentiarū sese habent res tuę, libens sequor do-
ctrinā tuam, sed inuitus imitarer vitā tuā. Vnde nunc tecum ipse iusto, queso, iu-
dicio perpēde, si non corā Deo verē Pharisaeus sis: non tanac ex falsis illis & im-
pijs Pharisaeis, quibus infernus debetur. M.A. Planè fili non habeo quod dicā, nisi
quod me peccatorem esse & fateor & cognosco. Et nunc vitam meam in melius
commutare statuo, etiam si propterea mortis mihi discrimen subeundum sic.
Neque iam longius expectare quo: sed te fili etiam atque etiam oro & obsecro, ut
purè propter Deum consulere mihi velis, quo pacto vitam rectiorem incipere
debeam: similius ostendes, qua ratione ad summam, quae quidem in hac vita ob-
tineri possit, perfectionē queam pertingere. L.A. Difficile est, Domine Magister,
quod pace tua dixerim, aliquid tibi hac in parte consilium subministrare. Vita
manq; tua seu ratio viuēdi, quam hactenus tenuisti, ex cōsuetudine lōga penē in
naturali tibi versa est. Vnde si pristinos mores & solitum viuēdi modum abdi-
care & reiijcere debueris, quod utique necessarium erit, non poterit hoc absq; gra-
ui naturā tuā molestia & dolore fieri, præsertim cum iam quinquagesimū plus
minus annum attigisse videaris. M.A. Id, ni fallor, etatis sum fili charissime. At-
tamen etiam illis, qui ad undecimam horam venerant, merces integra & dena-
rius redditus est. Itaque iam omnino stat sententia, atque ita definitum est in a-
nimō meo, ut si etiam certus essem me ob hoc moriturum, ex hinc iam conuer-
ti, & pristinę fallaci & intellectus curiositati dedita vita, vitis quoque & vni-
uersal sensualitati mea renuntiare, iuxta consilium tuum per Dei gratiam de-
inceps viuere velim. Quapropter iterum atque iterum te rogo, ut omni dilata-
tionē postposita, qua me ratione vita meę emendationem incipere oporteat, Dei
amore me instituas, edoceasq;. Neque enim iam ultra differre potero. L.A.

103. 11.

Matt. 25.

ibidem:

Matt. 26.

Quandoquidem ea tibi Domine Magister à Deo gratia collata est, vt humiliari non recuses, & vili ac pauperi te creaturæ subiçere velis, Deo in primis honorem nos tribuere conuenit, cuius etiam est. Quando verò ita oportet, vt ex parte Dei ipse tibi consilium prestem, Deum mihi adiutorem adhibebo, & ex amore illius, vt melius potero, tibi consulam. Et principio quidem e ote modo docere incipiam, quo solent pueri institui in scholis: hoc est, quoddā tibi spirituale tradam Alphabetum, in tres & viginti sententias distinctum, quot videlicet literas Alphabetum habet, à quo pueri discendi sumunt exordium.

S E Q V I T V R

Alphabetum Cureum, Doctori à Laico traditum, ut iuxta illud vitam suam corrigere inciperet. Quod haud dubie sàpere relegere, iuxta quae illud nostram instituere vitam, omnibus nobis quam utilissimum fuerit.

ALPHABETVM AVREVM.

- **A** Gtredienda tibi in primis est vita bona, pura, spirituallis, non quidem leuiter aut pueriliter, sed strenue & animo virili.
- Bonum facito, & malum declinato, idque sedulò ac diligenter.
- Congruum ac temperatum in omnibus medium seruato.
- Disce & intus & exterius modestiam & humilitatem praeferre.
- Extirpa funditus, & abnega propter Deum propriam voluntatem tuam, vt possis vnitus in Deo manere, & Deus in te.
- Fortiter ac seriò continuè in Deo perseuera.
- Gaudens simpliciter ac studiosè obedito, & ad omnia, quae Dei sunt, sine murmure voluntarium te præbeto.
- Haudquaquam retro vel ad seculum, vel ad naturā, vel creaturem & actus earum respicias.
- Intus in corde diuina ac spiritualia meditari ac ruminare, tumque veterem vitam lachrymis abluere & deplangere consuece.
- Constanter & audaciter diaboli, mundi, & carnis tentacionibus resiste.
- Lxto ac fortia animo per temporalia ad æterna contendere ac penetrato.
- Maneat semper in te dilectio Dei & proximi.
- Nullius omnino bona, qualia cunque ea sint, concupisca.

O Ord.

- Ordinatè omnia in meliorē, non peiorem, partem trahas.
- Poenitentiam siue poenam peccati, vnde cunque ea tibi obueniat, siue à Deo, siue à creaturis, pro peccatis tuis libenti animo suscias.
- Qualescunque te vnuquam offenderunt, seu læserunt cogitando, loquendo, operando, eis omnem iniuriam ex animo remittas.
- Retine tibi omni cum diligentia corporis & animæ castitatem.
- Serua in omnibus mansuetudinem, & ex omnibus stude melior fieri.
- Tene fidem, custodi veritatem erga quos suis, absque dolo, simulatione, & fraude: & exerce te in operibus misericordiæ cum corporalibus, tum spiritualibus, prout potueris.
- Vide diligenter, ne vel in edendo & bibendo, vel qualibet alia re, modum & mensuram excedas.
- Xpisti vitam atque doctrinam semper animo reuelue, eamque pro viribus imitare, & iuxta eam, vitam tuam institue.
- Intemeratam Virginem Matrem deuotis pulsato precibus, vt auxilio tibi sit in perdiscenda hac institutione mea.
- Zelosus consuece voluntatem ac sensualitatem tuam sub disciplina continere ac cohibere, vt pacifice consentiant in omnia, quæ Deus euincire tibi permiserit, aut egredit tecum.

Vi Doctor iste hanc institutionem Alphabeticam citò, non ramen absque labore, per didicerit: ut q̄ deinde Laicus vicinorem ipsum ad perfectionem edocuerit viam. Necnon vi Doctor idem viam moriemem aggredi, in eāq̄ tam diu se exercere coactus f eris, donec seipsum vim ceret.

Agnosc nunc Domine Magister, suscipe hanc puerilem institutionem à Deo, qui per me indignum peccatorem, eam tibi tradidit. MA. Tibi fortasse, dilecte Fili, isthac institutio puerilis videtur: sed mihi certè virilis esse apparet: atramen qualis qualis sit, mihi eam cum Dei gratia suscipere decretum est. Sed oro te, dic mihi, quantum mihi ad eam perdiscendam temporis tribuas.

L.A. Ad honorem quinque vulnerum Christi, que sunt signa immensi illius erga nos amoris, quinque age hebdomadas capiamus, ut tanto eam rectius perdiscas. Interim tu ipse tibi magister eris: & ubi contigerit in aliqua harum literarum te fallere, & atquid quod illi contrariū sit, admittere, nudatos prius humeros virgis cōdes. **M.A.** Faciam quod hortaris fili, & dictis tuis morem geram. Itaque in hoc viuendi genere tribus ferē hebdomadibus exactis, Laicus ex Magistro sollicitatus est, quo pāto secum ageretur. Cui Magister respondit; Certum habe, fili charissime, me in his tribus hebdomadibus huius institutionis tue perdescendae gratia crebrius virgis cæsum esso, quam fuerim omnibus retro diebus vita mea pro omni studio meo. **L.A.** Vt igitur nunc habes Domine Magister? callesne osmanes huius alphabeti literas? **M.A.** Vt cunque eas calleo Fili, & per Dei gratiam satis bene in eum agitur: vellest tamē, me adhuc perfectius hanc tuam tenere institutionem. **Cæterū oro te, vt latius me institutas, & perfectiora demonstres.** **L.A.** Ipse nosti Domine Magister, pueris in scholis altiora non proponi, donec prima elementa probè addidicerint. **M.A.** Evidem dilecta fili, si tuum me Alphabetum perdidicisse dicerem, reus mendacij tenerer. **L.A.** Ergo consultius est, nos ultra non procedere, donec ipsum perdidiceris. Deinde rursus quasi tribus elapsis hebdomadibus, Magister ipse per nuatum quendam Laicum illum ad se vocari fecit. Qui cum venisset, ita illum affatus est Magister: Congratulare mihi fili. Iam enim ex Dei gratia satis me callere videor alphabetum tuum. Et si placet tibi, libens ipsum recitabo. **L.A.** Non opus est Domine Magister, vt ipsum recites. Non enim ambigo te verum dicere, multumq[ue] tibi congratulor. **M.A.** Difficile quidem, fili, hanc potui institutionem perdisce-re. At nunc oro, vt latius me edoceas. **L.A.** Ex hoc certe, Domine Doctor, latius te instituere non possum. Sed si Deus omnipotens per me veliter docere te voluerit, non recuso facere quod in me est: eroq[ue] libens; quanvis indignum, instrumentum illius, per quod ille quicquid sibi placet operetur. Nec aliud omnino tibi consulam, nisi quod ille mihi dederit ac subministrabit, idq[ue] ex puro Dei actus salutis amore. Et si acciderit tibi, quod adolescenti illi euenit, qui cum à

Matt. 13. Domine consilium relinquendi omnia audisset, tristis abscessit: Si, inquam, similiter tibi acciderit, ego hac in parte extra omnem culpam ero. **M.A.** Nihil te hoc sollicitum reddat, fili. Ita enim iam omnino anistum obfirmavi, ut nihil ducam, quicquid hinc mihi accidere poterit: sed Dei atque tuum consilium sequar, & me obedientem præskabo. **L.A.** Quandoquidem ea nunc animi constan-tia & promptitudine es domine Magister, in primis consulo tibi ex charitate Dei, vt Ordini ac superioribus tuis semper sis ac maneas obediens. Vix enim aliter fieri poterit, quin si rectius, vicinus, & angustum velis iter ingredi, premi te oporteat & vexari, & maximè ab Ordine & confratribus tuis. Cumq[ue] id tibi euenierit, subtilis intellectus & sensualitas tua multa secum cogitat, & ad summum Pontificem aut alio te ire hortabuntur, ac alios denique varios modos exquirant, quo crucem hanc euadere possint. Cæterū id tibi summo-pere cauendum erit. Quin potius quicquid tibi molestū acciderit, feres patienter, perpetuq[ue] in obedientia humili perseverabis. Nam & eadem tibi via gra-diendū erit, quam Dominus adolescenti, paulo superius dicto, ostendit. Accipiás oportet in humeros crucem tuam, & Dominum Salvatorem, illiusq[ue] aliquo modo exemplar foderis, idq[ue] cum vera, grandi, ac patienti humilitate.

Opus-

Opertet etiam, ut acuto, subtili ac pomposo intellectui tuo, quem ex Scriptis tibi comparasti, renunties. Nec iam amplius ad tempus aliquod lectioni aucti studijs incumbes, sed nec Cōciones habebis. Cumq; illi, qui tibi confiteri soliti sunt, ad te pro Confessione facienda venerint, quandam praece simplicitatem feres, ita ut Confessione facta, statim ab eis recedas, nihilq; sis loquaris, nec aliquod consilium præstes, sed dicas eis: Prius ipse discam, quo pacto mihi cōsulere debeam: & vbi id probè didicero, deinde etiam vobis consilium impendam. Et si quæsierint, quando concionari velis, poteris citra veritatis iniuriam simpliciter respondere, habere te aliquid negotij quod agas. Atq; ita paulatim ab hominibus te ab alienabis. M.A. Si concionandi mihi officium interdicitur, nihil supereft, fili, quod agam. Quid igitur faciam? La. Ad cellam tuam te recipies, & preces tuas horarias leges, easdemq; vbi poteris, in choro cum cœteris persoles. Omni quoque die, nisi aliquod iustum habueris impedimentum, Sacrum facies, sive Missam celebrabis. Deinde verò si quod tempus superfuerit, illud in meditatione vitæ, passionis, & exemplorum Christi expades, considerando diligenter, quam vita tua illius vitæ dispar sit. Interim quoque omnes amos tuos, & omne præteritum tempus, in quo te ipsum male amasti, recogitabis in amaritudine animatus, attendendo quam modicus erga Deum fuerit amor Esa 43:1 tuus: & contra, quam ingens illius erga te dilectio. In his Domine Magister humiliter studebis. Sicq; fieri poterit, ut ad veram paulatim pertinas humilitatem, & à veteri conuersatione & priscis consendinibus tuis in melius commuteris. Deinde vbi tempus illud adnenerit, quod Deus bene nouit, repente in vi-
Lue 2:2
& 10:
 rum alterum & nouum hominem te mutabit: ita ut ex ipso nascaris denud, & omnino nouus homo fias. Attamen antequā ista regeneratio in te peragi queat, prius omnia quæ possides, diuendas oportet, eaq; Deo humiliter resiges: hoc est, vniuersæ sensum ac intellectus cui curiositati ac subtilitati, & quicquid hoc est, vnde tibi honorem aut delectationem conquirere posses, & omni denique illi delectationi, quam hactenus in natura tua possedisti, & in qua secundum na-
 turam inordinatus quieceisti, prorsus renunties oportet, humiliiterq; cum beata Magdalena Domini tui pedibus te prosternas. His enim omnibus omnino moriendum tibi erit. Iam si hæc aggredi cooperis, iucundum & gratum Deo o-
 mnipotenti de te spectaculum præbebis, quippe qui hæc sine delectatione ad-
 spicere non poterit: & credendum est, quid non committere, quin te ad anterio-
 ra propellat vrgatque, ut tanto melius probaris, & tanquam aurum in forna-
 ce ad purum excoquaris. Rieri, inquam, poterit, ut dilectionis poculum, quod
 vnigenito Filio suo præbuit, etiam tibi ex parte porrigit. Quod est, fieri posse
 ut quicquid elegaris vel dimiseris, & omnis vita tua, vilipendatur & despiciatur.
 ab omnibus: & qui hactenus tibi confiteri soliti sunt, procul abs te recedat, tan-
 quam qui sensibus a ratione desitutus sis: omnes quoq; amici tui, & bona pars
 Fratrum tecum in monasterio tuo degentium, in vita tua offendantur seu scandalizentur, dicantq; alter ad alterum, quod rarum quandam & insolitum vi-
 uendi modum assumpterie, qui te pendat satum reddiderit. Itaque vbi hæc tibi
 suenerint, vide ne quo modo terreas Domine Magister, sed potius exulta in
 Deo tuo, quoniam Iuxta est salua. Attamen infirma hinc natura tua non nihil
 haud dubio contremiscet, sed magnifice cōfidas Deo tuo: ipse te haudquam
 derelinquet. Porro vbi in hac pressura fueris constitutus, fieri vix poterit, quin
 aliquap-

aliquando in mentem tibi veniat, ut roges Deum aut desideres, ut aliquam iste tibi supernaturalem largiatur consolationem, & quandam te faciat dulcedinem experiri. Quod vbi tibi inciderit, certus sis, non a Deo illud esse desiderium, sed inde potius, quod adhuc superbia quedam lateat in natura tua. Enim uero magna presumptio est, eiuscmodi a Deo donata supernatura postulare quenquam audere. Ideoq; si id tibi contigerit, ut tale aliquid intra te desiderium sentias, tota illi virtute te ilicet oppones, illudq; cum ingenti ac humili resignatione supprimes, dicens corde simul & ore: *Eia piissime Deus, valde & ex toto corde displace mihi, & doleo plurimum, quod tam grande & altum desiderium intra me surgere sentio, quando apertissime cognosco tantis me donis tuis prorsus indignum esse, immo indignum quoque, quem terra sustineat.* Cumque haec verba ore dixeris, etiam si nondum ita perfecte sentias in corde tuo, non admodum terrearis: sed tibi ipsi pœnam imponas, hanc videlicet, ut quoties tale intra te desiderium surrexerit, virgis te cedere deheas. Quod si nec sic quidem cessare voluerit, tum illud tanquam temptationem sustineas, quandiu Deus voluerit, ut ipsum patiaris. Denique si hanc viuendi normam subire volueris, obseruande Magister, nihil tibi utilem fore scias, quam ut cum profunda quadam ac fortis resignatione te ipsum Deo humiliter resignes in omnibus, quæ tibi euenient, siue dulcia ea fuerint, siue amara, siue delectent, siue crucient, ita ut ex sententia Deo dicere possis: *O Deus piissime & adorande, etiam si in hac vita istaq; pressura ad extremum usque iudicij diem ex tua voluntate permanendum mihi foret, te tamen haudquam deserere velle, sed constanter perpetuoq; tibi adhaererem.* Equidem Domine Magister, in gratia Dei satis intelligo, eam nunc in corde tuo versari cognitionem, ut dicas tibi ipsi intus, quæcunque haec tenus a me dicta sunt, dura valde & difficultia esse. Ideoq; & ipse supra protestatus sum, si te a proposito refutare contingeret, quemadmodum illi adolescenti, de quo supra dictum est, accidit, me extra omnem noxam esse velle. MA. Verum est, charissime fili, quod ais. Adhuc enim durior mihi videtur esse hic sermo tuus. LA. Et tamen ipse me rogasti Domine Magister, ut compendiosissimum ad supremam huius vitæ perfectionem iter tibi demonstrarem. Et certè securiorem ego, quam sit ista, viam ad imitandum exemplar sacratissimæ humanitatis Christi nullam noui. Quamobrem syncerè tibi consulo, ut satis instum bene deliberandi tempus accipias, tete ad te ipsum recipias, & quicquid cognoveris ex diuina tibi inspiratione faciendum, id securus aggrediaris. MA. Placet mihi, fili, consilium tuum, & ita faciam: videboq; si potero, memet ipsum cum cælestis gratia adiutorio vincere.

Quid debet Doctori acciderit. Ut graues in natura pressuras & hominum contemptus pertulerit, ita ut viribus deficeret inciperet.

ELAPSIS hinc octo diebus, misit Doctor nuntium quendam ad Laicum, qui illum ad se accersiret. Cumq; Laicus aduenisset, ait illi Magister: Ah fili charissime, vix dici queat, quantum in me pugnæ, doloris, luctæ, ac certaminis noctu diuily pertulerim antequam cum Dei auxilio ed pertingere posui, ut diabolum & carnem seu naturam meam superarem. Nunc vero ex gratia Dei animum prorsus imperterritum ac promptum, veram quoque ac integrum

gram voluntatem consecutus sum, ita ut laetus, opitulante Deo, eam, quam me docuisti, viam aggredi velim: & quantumuis id fortasse molestum erit naturæ meæ, patienter tamen sustinere debet, nec propterea vlo modo retrocedam, sed stabilis & constans in hoc proposito per Dei gratiam perseuerabo. L A. Tennes ne adhuc memoria Domine Doctor ea verba, quæ nuper tibi dicebam? M A. Statim ut à me recessisti, diligenter omnia perscripsi. L A. Congratulor tibi Domine Magister, & ex animo cōgaudeo, quod tam promptum & strenuum atque audentem animum adeptus es, nec minus hūc tibi faueo, quām mihi ipsi. Nunc igitur incipe securus in Dei nomine, & age viriliter. Sicq; copia abeundi accepta, laicus discessit. Magister itaque laici institutioni atq; consilijs morem gerens, opus sibi iniunctum inchoauit. Dimisiq; ilicd vniuersa, quæ dimittere iussus erat. Vnde factum est, vt antequam anni vnius circulus volueretur, tam despectus haberetur ab omnibus, qui cum illo in cœnobio degebant, quām fuerat antea acceptus & honoratus. Speciales quoque amici illius, & quotquot illi, tam viri quām fœminæ, confiteri solebant, ac omnes denique qui nouerant & dilexerant eum, ita se ab eo abalienarūt, quasi nunquam eum vidissent: quod naturæ illius non parum molestum atque contrarium erat. Ad hæc, etiam caput illius admodum debilitari cœpit, quod maiorem illi terrorem incusit. Vnde per nūtium vocavit ad se laicum, eisq; vniuersa, quæ sibi acciderant, enarravit: & vti natura sua nimium deficeret viribus: & maximè, vt de capitis infirmitate haud mediocriter anxiaretur. Cui laicus respondit: Noli terreri Domine Magister, sed resigna te humiliter Deo, & illi multum confide. Mihi certè facis adhuc placent, quæ circa te sunt: & bene se habent res tuæ, & adhuc melius habebunt. Certè tu ipse nosti, quod ad rectum iter pertingere, & in ipso anabulare volentem, per alias saltem passiones & aduersa, veritatis exemplar, id est, Christum Saluatorem nostrum sequi oporteat. Itaque nihil terreas omnia, sed relinque te totum Deo. Nam & mihi similiter accidit. Interim nihilominus dum in hac infirmitate positus es, discretè subuenias naturæ tue per cibi melioris vsum. Mihi in simili infirmitate posito Confectio quedam ex speciebus aromaticis parabatur, quæ confortabat caput meum: & talem etiam tibi fieri curabo. Attamen id certum habe, quod me semper totum Deo reliquerim, vt faceret cum anima & corpore meo, quicquid vellet. M A. Sed me iam aliter doces, hortarisq; vt cibo meliori succurraram infirmitati meæ. L A. Nicho, Domine Magister, Deum tentare debet. Quandiu in hac debilitate constitutus es, libenter permittit tibi Deus, vt subuenias naturæ, & maximè capiti tuo. Eia nūc Domine Magister, diuino fretus auxilio, perge vt cœpisti, teipsum gaudens Deo in omnibus cum ingenti ac vera humilitate resigna. Confide Deo tuο, & expecta gratiam illius, & quicquid tum ille à te exegerit, sive dulce illud fuerit, sive amarum, illi cura vt satisfacias pro virili. Quod ad me attinet, oro te, propter Deum, ne molestè feras, quod diutius tibi hac vice adesse nequo. Grauis nanque causa quedam cogit me valefacere tibi. Quod si me omnino carere nolueris aut nequieris, ad illum locum aliquem mitte, & ibi me patiar inueniri. Sed si absque vlliū mortalis creaturæ solatio persistere poteris, id quidem optimū tibi fuerit. M A. Ne, quæso, ita loquaris, fili charissime: neque enim te diu carere potero. Et certè multum me cruciat, & angit vehementer animum meum, quod iam à me discedere vis. Quando tamen, vt ais, tam seriatे res, quæ

ad Deum pertineat, abire compellit, memetipsum comprimam ac resignabam,
& ferae absentiam tuam quoad potero. LA. Quandoquidem ergo, Domine
Magister, sub virga & flagellis Domini contineris, ad quæ etiam sponte re ob-
tulisti, discretè admodum viuendum tibi erit. Cura ergo, ut facias tibi ipsi quod
iustum est. Nec perturbe te, quod à creaturis derelictus es. Quod si pecunia o-
pus habueris, pone pignori aliquot codicum tuorum, & pro eis mutus eam ac-
cipe. Cauetamen, ne vel vnum illorum vendas. Erit enim, ut mihi videtur,
quum omnes tibi necessarij erunt. His dictis, Laicus Magistro valefaciens, ab-
scessit, lachrymante interim Magistro ab discéssum illius, & se Deo comamen-
dante.

*Vt Doctor Thaulerus à Deo mirabiliter visitatus, caelus, & illuminatus.
fuerit: utq[ue] laicus ad eum redierit, benignè eum adhortans, ut inter-
missum concionandi studium repeteret.*

CVM igitur duobus annis Magister ille in gratissimis temptationibus, ma-
gno omnium amicorum suorum cōtemptu, & ingenti se paupertate con-
tinuisse, ita ut etiam pro quibusdam libris suis pecuniam mutuo accipe-
re compelleretur, grauem quoque totius naturæ suæ infirmitatem multa cum
humilitate sustinuisse, accidit ea nocte, quæ D. Pauli Conuersationis diem pro-
ximè præcedit, ut grauissima in eum tentatio irrueret, qualem cor humanum
vix excogitare posset. Vnde tantam totius naturæ suæ infirmitatem contraxit,
ut ea nocte ad Matutinas preces decantandas pergere non posset, sed manu fit se-
dens in cella sua, resignans se funditus Deo cum ingenti ac vera humilitate, o-
mnium solatio & auxilio cuiuscunque mortalis creaturæ penitus destitutus. Cum
quæ in hac infirmitate posse esset, cœpit inter cætera Domini nostri Iesu Christi
passionem meditari, cogitando quâm magno ille eum amore fuerit prosecutus,
& suam ediuerso vitâ inspicere, attendendo quâm minima esset vita sua ad vi-
tam illius, & quâm modica sua fuisset dilectio respectu illius immensæ chari-
tatis. Vnde magna eum cepit contritio & dolor de omnibus peccatis suis, & mar-
te transacto atque deperdito tempore suo. Itaque toto affectu, corde & ore dixit
ad Dominum: Ah misericors & pie Deus, miserere, miserere mei propter aby-
sum miserationum tuarum, quoniam non sum dignus quem terra sustineat.
Cumq[ue] huiuscmodi in corde simul & ore versaret, plenè vigil, corporeis aurin-
bus (nihil tamen videns) audiuit vocem dicentem sibi: Habeto nunc pacem tuâ,
& confide Deo, certumq[ue] habe, quod cum ille in terris degeret, quemcunque in-
firmum sanaserit in corpore, eundem & in anima sanârit. Quibus verbis finitis,
mox in ecstasi factus, & omni intellegendi rationes sua destitutus fuit Magister.
ita ut nesciret, quid secum ageretur, ubi esset, aut quoniam raperetur. Vbi vero
sibi ipsi redditus fuit, inuenit in scipio in tota natura sua nouâ quandam & ma-
gnam virtutem & fortitudinem, qualem nunquam in omni vita sua se fateba-
tur expertum, necnon claram ac luminosam discretionem, seu rationem illu-
minatam, quæ ante id tempus admodum illi ignota fuerat. Scupens autem se-
cum mirabatur, unde tam citò hæc illi contigissent, atque in hunc modum co-
gitare cœpit: Certe te ipsum hinc expedire non poteris. Mitte ergo, & accersi ho-
minem illum amicum tuum, & illi rem omnem per ordinem expone. Sicq[ue]
fecit. Vocatus vero Laicus, obediens Magistro, venit ad eum, Cui Magister ita-
tis

omnia, quæ sibi contigerant, per ordinem enarravit. Quibus auditis, Laicus
 sic respondit: Hæc noua, Domine Magister, ex toto corde libens audiui. Scito te
 nunc primum veram Dei gratiam veraciter expertum, atque nunc primum se-
 cundum vires superiores tactum esse. Scito etiam, quod sicuti olim litera te occi-
 der, sic eadem te nunc viui ficiatur ait, cum Scriptura sacra omnia ex Spiritu san-
 cto promanaret. Nec dubites Domine Doctor, quin sacrarū notitia literarum
 plurimum tibi dehinc profutura sit, posteaquam luce sancti Spiritus illustrari
 meruisti. Multa namq; tibi per Scripturas patet, quæ hactenus omnino tibi
 incognita fuere. Scis enim ipse, ut sacra Scriptura & tibi & pluribus alijs Theo-
 logis, multis in locis sibi metu conteraria videatur. At qui eam in lumine sancti
 Spiritus recte nouit intueri, quomodo tu eam posthac intueberis, ille nimis tua
 euidenter agnoscit, quam ea per omnia sibi concordet. Itaque nunc primum sa-
 pienter Scripturas intelliges, & nunc primum veram imaginem & exemplar
 veritatis Domini nostri Iesu Christi recte sequeris. Nunc etiam aliquandiu in-
 termissum concionandi studium repetendum tibi erit, ut proximos quoq; ve-
 bo edifices instituasq;. Nam quoq; illud tempus adest, quo libri tui tibi requiren-
 di, consulendi, ac euoluendi erunt. Certumq; habe, vnam posthac concionem
 tuam centum prioribus fore utiliorem fructuoforenq;. Qui enim te audituri
 sunt, multo aggravius proficiunt ac emendabuntur, quam antea fecerunt, eo quod
 verba, quæ dehinc prolatus es, ex mundo vase procedent: ideoq; animæ mun-
 dæ & Deum amanti grata & accepta erunt. Scito præterea, quod sicut hactenus
 à multis contemptui habitus es, & despabilis apparuisti, ita nunc centuplo
 cunctis amabilior videberis, multoq; eris gratior, quam vñquam antehac fue-
 ris. Et nunc primum populi ad te audiendum confluet multitudo, ita ut hac de
 causa valde tibi necessarium futurum sit, ut in magna te humilitate contineas,
 & sollicitius te obserues. Ut enim ipse nosti, quisquis grandem aliquem thesa-
 rum habet, illi valde necesse est, ut eum à furibus cautè custodiat. Et certè fures
 illi tartarei, spiritus utique maligni, nimium exterriti sunt, atq; terrentur sem-
 per, quoties vident Deum omnipotentem tantum alicui homini conferre the-
 saurum. Ideoq; pro cōperto habeas, omnem illos moturos lapidē, & quicquid
 illis artis est atque virium, totum eō adhibitos, ut hunc tibi thesaurem eri-
 piant atque furentur. Quamobrem valde tibi sollicitè & vigilanter custodiendus
 erit. Ceteram nulla alia re melius eum seruare poteris, quam silenti, vera,
 profundatè humilitate. Denique ut modò se habent res tuæ, non opus est, ut de
 cetero sub docendi ratione tecum loquar. Evidem nunc magnopere à te do-
 ceri cupio, & aliquandiu hic manebo, donec plures tuas Conaciones audiam. Et
 quia, ut ipse fassis es, magnam quandam & nouam tam in natura, quam gratia,
 virtutem expertus es, si Dominus tibi daret, perquam vellem te nunc iterum
 concionari. M.A. Quid ergo mihi cōsilijs fili charissime? Ego enim quosdam
 librorum meorum pignori posui, & non minus quam triginta aureos pro eius-
 dem mutuo accepi. L.A. Mitte pro his aliquem, & ego ex parte Dei redimam
 eos, atque totidem tibi aureos donabo: & si quid ex his, posteaquam libros illos
 redemeris, tibi superfuerit, Deo restitues. Atque ita libri relati sunt atq; redem-
 pti. His itaque gestis, Doctor ille denuntiari fecit, se die tertia concionem habi-
 turum. Quo auditio, non parua cepit curiosos admiratio, & propter rei nouita-
 tem, ingens hominum multitudo conuenit. Magister igitur cum venisset, & tec-
 homi-

Quibus
 Scriptura
 sacra sibi
 ipsi coa-
 traria ali-
 cubi vi-
 deatur,

homines confluxisse cerneret, suggestum ascendit, & oculis cucullo opertis, dixit intra se: O misericors Deus, si placet tibi, da mihi facere & loqui, ut gratissima voluntas tua in me perficiatur. Quæ verba mox vbi finierat, sine villa eius cooperatione fletus irruit in eum, & multas dulces valde lachrymas stillabant oculi eius, quæ tara diu perseverabant, ut populus nimio inciperet tædio fatigari, ita ut unus è turba magna voce exclamaret, dicens: Quousque tandem nos detinet Domine? Iam tardior hora est. Si incipere non vis, dicito nobis, ut surgamus, & domum abeamus. Cumque & ipse net Doctor tempus abiisse aduerteret, rursus ad Dominum ait: Eia benignissime Domine Deus meus, si est voluntas tua, siste in me lachrymas istas, & da mihi, ut hunc possim sermonem absoluere. Quod si non feceris, vereor ne existimes me necdum satis esse derisum. Attamen perfice in me omnem voluntatem tuam, secundum quod videbitur tibi. Cæterum quicquid ille diceret, quicquid oraret, nihil profecit omnino: quin potius lachrymæ magis ac magis inualescet. Cernens ergo, sic diuinæ placitum esse volūtati, flens dixit ad populum: Evidem tam diu vos expectasse, charissimi, doleo satis. Verum hac vice, nec unum quidem verbum dicere possum. His auditis, surrexit populus & abiit, moxq; per omnem ciuitatem huius rei fama diffusa est, ita ut tunc primum Magister irrideri, ac contemptui haberi inciperet, dicentibus cunctis: Ecce nūc luce clarius deprehendimus, eum omnino ratione destitutum ac sensibus. Vnde etiam confratres illius districti ac serid omne illi concionandi officium interdixerunt, dicentes illi in hunc modum: Haud mediocrenobis daimnum & confusione irrogas, dum per rārum ac insolitum tuum viuendi modum, nimiam capitis debilitatem contraxisti. Inter haec Doctor ille Laicum suum aduocans, omnia quæ sibi euenerat, illi per ordinem exposuit. Cui Laicus respondit: Bono esto animo obseruande Magister, nec te terror vllus inuadat: certum, nunquam in tam bono statu fuisse res tuas, vt sint modò. Vult namque Deus omnipotens totus esse amicus tuus. Ideoq; credendum est, aliquid adhuc in animo tuo elationis latuisse, quod nunc Deus in te mortificauit, quando in sublimi loco positus, exemplo Christi Iesu, ab hominibus irrisus es. Et certè tantum Dei donum libenti animo suscipere debes. Confide namque, quicquid in te peccati laruit, totum nunc aboliitum & eliminatum esse. Quamobrem bono sis animo Domine Magister, & hanc tui humilationem gaudens & humiliiter sustine. Nec nouum aliquid aut nimis insolitum hoc tibi videatur. Ipse namque etiam alijs similia contingit, comperti. Et caue diligenter, ne hanc crucis huius pressuram, quam Dominus tibi misit, vlla ratione contemnas. Consulo autem tibi, ut per hos quinque dies, ad honorem quinque vulnerum Christi, omni humatio colloquio & solacio excluso, tecum maneas. Cumq; iij dies lapsi fuerint, loquaris cum Priori tuo, ut permitteat tibi in aliquo Monasterio concionari. Quod si negaverit tibi, roges eum, ut prius te experiarat ac prober, faciatque tibi copiam semel in Conuentu Fratribus prælegendi. Quibus omnibus à Laico dictis, Doctor liberter obediuit. Elapsis hinc quinque diebus, petita & obtenta à Priore facultate, Doctor illi tam excellenter Fratribus prælegit, ut omnes præstantem, spiritualalem, atque diuinam illius doctrinam plurimum admirarentur. Vnde in loco Capitulari deinde conclusum est inter illos, ut ipsum adhuc semel probarent, facta illi copia segnel adhuc populo concionandi. Quamobrem vni ex

Fratri-

Fratribus, qui in Cœnobio quodam sermocinatus erat, iniunxerunt, ut con-
cione finita hominibus significaret, Doctorem illum denuò die postera in eo-
dem loco sermonem habiturum. Postquam igitur Frater ille concionem suam
finierat, dixit ad populum: Ego in mandatis habeo, indicare vobis Doctorem
illum crastina die ante prandium hic concionaturum. Sed si quid ei contigerit,
quale nuper illi accidit, mihi haudquaquam imputabitis, quando ego id facio
quod iussus sum. Attamen id pro certo habeatis, lectionem quandam illum no-
bis interim in cœnobio nostro tam excellentem, diuinam, profundam ac spiri-
ritalem prælegisse, ut multi nostrum afferant se pluribus annis tam diuinam
haudquaquam doctrinam audisse. Quid autem vobis facturus sit, me peni-
tus latet.

Sequenti deinde die Magister ad Monasterium populo designatum, perre-
xit. (erat autem Monasterium Virginum.) Cumq[ue] eo peruenisset, Sermonem
suum ita exorsus est:

*Sermo egregius atque deuotus, quem Doctor ille post suam illuminationem ha-
buit in Monasterio quodam, de Christo vero animæ sponso: ut quæ hunc anima-
in vera, pudibunda, humili, ac patienti resignatione sequi debeat; & ut ani-
mam Christus varijs prius modis probet, et tandem amicabili-
ter suscipiat. Posset autem hæc Concio non incongrue
in Feste Virginis alicuius fieri.*

Ecce sponsus venit, exite obuiam ei. M A T T . X X V .

ITA m biennium est, ni fallor, charissimi, quando vobis ultimè concionatus
sum. In eodemq[ue] postremo sermone meo vigintiquatuor partes sue articu-
los vobis tradidi. Et, ut nōesse potestis, mœc tunc temporis cōsuetudinis fuit,
ut multa Latina concionibus me s' intermiserem. Quod deinceps minimè fa-
durus sum. Enim uero vbi Latino sermone vti placuerit, faciam hoc apud La-
tinæ linguae peritos, qui me dicentem intelligant. Sed nūc pro gratia impetrā-
da, vnam salutationem Angelicam dicatis. Sententiam quandam thematis lo-
co mihi proposui, Dilectissimi, cui etiam per omnem sermonem hunc inhæ-
re decreui, & est ista: ECCE S P O N S V S V E N I T , EXITE O B V I A M E I . Sponsus.
Itaque sponsus hic, Christus Iesus est: Sponsa vro, humana natura. Quamob-
rem nos omnes, charissimi, Christi sponsæ vocamur, & ei omnes nos meritò
obuiam exire deberemus: sed heu, defectus ex parte nostra est. Veræ namq[ue] viæ
& rectæ semitæ, quæ ducunt sponsu obuiam, desertæ admodum sunt & obrutæ:
& nos, heu, parum eas obseruamus, nimisq[ue] rarus est hodie qui ingrediatur per
eas. Multa vero alia itineraria sunt, in quibus plurimi aberrant, vt iam sponso nō
surgatur, nec exeat obuiam, sicuti, Deo fauente, aliâs vobis dicturus sum. Mo-
dò, ne prolixior sim, illa silentio præteribo. Ceterum cùm omnes sponsæ dicamur,
aperiendum mihi est, quid sponsam facere oporteat, vt sponso posit exire
obuiam. Primi itaque meritò vnaquæque fidelis sponsa pauida & pudica erit,
vitabiiliter omnia quæ sponso aduersantur, vt sunt, vana gloria huius fallacis &
malè munerantis seculi, superbia, inuidia, & alia huius mundi peccata, omnis te apor-
quoque naturæ voluptas, siue in commodis & quiete, siue in alijs quibuslibet casis.

rebus, quæ præter veram ac rationabilem sunt necessitatem. Cumq[ue] sponsa hæc & eiusmodi ob sponsi amorem spreuerit, abdicaueritq[ue], iam sponsus non nihil placere incipiet. Cui si tum adhuc magis placere voluerit, ha[m]iliter sese inclinet, totamq[ue] se illi offerat oportet, dicens corde & ore: Eia sponsa dulcissime, ~~sus~~ corda nō stō omnium. Itaque toto corde tibi affirmo, libenter & animo voluntario facturam me omnia, quæ sciuero potuerit, quæcumque tibi grata & placi-
 Actor. 1. ta, te me docente, perspexero: nec vñquam à te recedam, sed perpetuū ac fortiter tibi adhæreo. Hac igit[ur] sponsione facta à sponsa, iam sponsus verso ad eam vultu intueri eam incipit, iubetq[ue] illi clenodium quoddam donari. Quale, inquis, clenodium? Hoc videlicet, quod foris & intus varijs eam temptationibus exerceri permittit, vt illi facere consuetudo est singularib[us] amicis suis. Tum si spōsa adhuc tenerior & delicatior est, ait ad sponsum: Ah sponsa piissime, hæc mihi rara admodum sunt & inusitata, nimiumq[ue] onerosa, nec similia quando-
 que experta sum. Vnde vereor satis, vt sustinere hæc, & subsistere quæd. Quam obrem impensius te rogatum velim, sponsa charissime, vt his me exoneres & absoluas. Cui sponsus responderet: Dic mihi, inquit, sponsa mea dilecta, quæcumque tibi videtur, vt melius sponsa habeat quam sponsus? Si sponso vis venire ob-
 viam, necesse est vt prius eum aliquo modo sequaris. Et certè dignum omnino & iustum est, nec non possibile, vt sponsa saltem aliquid sponsi sui amore sustineat. Hac sponsi voluntate cognita, sponsa terrore concutitur, & pauida dicit ad sponsum: Quæso Domine sponsa, ne irascaris mihi. Iam enim parata sum obe-
 dire tibi. Itaque permitte iam cuenire mihi quæcumque volueris: ego auxilio gratiæ tuæ omnia propter te libenter & æquanimiter feram. His auditis, maiori-
 rem sponsus erga sponsam amorem concipit. Ideoq[ue] adhuc præstantius quod-
 adam illi munus largitur, hoc videlicet, vt vniuersa exercitia eius, cuncta insti-
 tuta sive modi, & omnes actus illius, & quicquid demum sive faciat, sive dimis-
 sat, quanlibet etiam ea omnia in seipsis bona sint, ipsi tamē prorsus insipida vi-
 deantur. Totum præterea tempus suum in omnibus quæ agit, quantumuis ea bo-
 na sint, perdere se putet, atque in illis offendere se sponsum suum, & post hanc
 vitam graues pro illis pœnas se luituram, nunquam non formidet. Insuper vt
 irrideatur à plurimis, omnisq[ue] vita & conuersatio illius, tāquam quæ fatua sit,
 vilescat hominibus & nihil pendatur. Hinc verò sponsa in natura sua non pa-
 rum debilis efficitur, adeo vt omni hora se ex his putet morituram. Cumq[ue] ad-
 huc delicata, pusillanimis & meticuloſa sit, satis hinc terretur. Ideoq[ue] sponsum suum serio invocat, dicens: Quid est sponsa dulcissime, quod in his me derelin-
 quis, quum tamē non ignores, me nullo pacto hæc sufferre posse, quin mori
 inde compellar? Cui sponsus responderet: Eia, inquiens, electa mea sponsa, si vis
 obuiam procedere sponso tuo, quæcum planè & dignum fuerit, vt vel in aliquo
 prius ipsum sequaris, atque illius itineris aliquam partem conficias, quod ille
 ambulauit. Quum igit[ur] sponsus ob amorem sponsæ mortuus sit, dirosq[ue] nimis
 cruciatus & pœnas varias & multas tristatibus annis perpessus sit, nonne ra-
 tioni tibi congruū videtur, & omnino condecens, vt & sponsa ex amore mortis
 discrimen subeat? Planè si magnus esset & fidelis erga spōsum amor tuus, facile
 hic omnem à te timorem excluderet. His atque huiuscmodi sponsi responsio-
 nibus acceptis, nimio spōsa timore ac pudore corripitur: dicitq[ue] ex intimis præ-
 cordijs suis corde & ore ad sponsum: Iam nunc sponsa amantissime funditus co-
 gnosco.

gnosco, iniustè me & male egisse, nimiusq; me terror inuasit, & doleo certè ex toto corde meo, quod me nō fideliter vsq; ad mortem tibi resignau. Et ecce de hinc totā me tibi credā, vt quicquid tu volueris, & ipsa velim, siue dulce id sit, siue amarū, siue sanitas, siue ægritudo, siue mors, siue vita, seu cuiuscunq; demū generis, quicquid tu mihi euenire volueris, gratum mihi erit: adeoq; ex hinc omni penitus voluntati meæ renuntio, tibiq; sic illam trado & offero, vt nūquam posthac eam repetere seu appetere velim. Tu quoque henignissime sponsé, tā in tempore, quām æternitate fac cū me peccatrice quicquid voles. Quantū enim ex me est, indignā me planè cognosco quām terra sustineat. Itaq; vbi tam fortē, constatē & integrā in spōsa voluntatē sponsus animaduertit, quid, putatis, facit spōsa suę? Nimirum miseretur illius. Sed quomodo, inquis? Videlicet, cum primum excellens quoddam & præclarum illi poculum præbet, hoc scilicet, vt in omni ea, in qua posita est, pressuræ, tentatione & angustia illius, longè adhuc plura & grauiora, quām antea passa sit, illi accidere permittat. Quapropter spōsa hanc sui sponsi voluntatem intelligens, cuncta hæc pro amore illius sponte ac libenter patitur. Inclinansq; se humiliiter ad sponsum suum, dicit: Omnino sic decet, charissime spouse, vt non quod ego volo, id tu velis: sed potius quod tu vis, illud ipsa velim. Vnde & hoc poculum siue munus tuum libenter & animo voluntario propter te sustinebo. Cruciet, affligatq; naturam, quantum voler: libens tamen ipsum de manu tua suscipio. Dum igitur sponsus in æterna sapiētia sua sponsæ voluntatem & intētionem conspicit, supra modum sponsa illi chara efficitur. Sicq; ex nimio amore in hoc donato illi grauis afflictionis poculo, per omnem naturam pati eam finit, donec ab vniuersis maculis & peccatis ac defectibus suis penitus expurgata sit atque mundata. Tum verò dicit ad eam: Exurge nunc speciosa atque decora sponsa mea. Iam enim tota pulchra es, & macula non est in te. Simulq; supra quām dici queat, amabiliter & benignè eam respicit. Deinde ad has nuptias sponsi quoque Pater æternus venit, dicitq; cum gaudio: Surgite, properate ocyus. Tempus est, vt ad templum ducantur isti, & nuptiali fœdere copulentur. Adsumensq; sponsum & sponsam, ducit ambos pariter ad templum, iungitq; eos sibi inuicem, tamq; forti & ingenti eos mutuo. nuptiali amore copulat colligatq;, vt neque in tempore, neque in æternitate, vñquam ab inuicem disiungi aut separari queant. Dum igitur hæc nuptiæ celebrantur, Filius sponsus ad Patrem dicit: Aeterne & amantisssime Pater, quisnam in his nuptijs pincerna nostra erit? Respondet Pater, & ait: Hoc munus & officium est Spiritus sancti, & ipse pincerna erit. Moxq; sine mora magnificus ille summus ac reverendus pincerna, tam abudanti ac nimio sponsam amore portat atq; persudit, vt tota charitate sp̄pere effluat, & omnino tota liquefiat & profluat in sponsum: mentisq; ecstasi incurrens, sic nimio fiat amore ebria, vt tā suispli- us quām creaturarum omnium, & quāt in tempore, & quāt in æternitate sunt, obliuiscatur. Ad has nimirum nuptias, dilectissimi, si quis pertingeret, istum primum ad veram & ipfissimam verorum gaudiorum æternarumq; nuptiarum perueniret solennitatem. Et quæcumque talis est sponsa, hæc iam vera est adoratrix effecta, Patrem adorans in spiritu & veritate: eademq; pacem inuenit & gaudium in Spiritu sancto. In istis siquidem nuptijs lætitia est super lætitiam: pax quoque maior & exultatio copiosior hic est in vna hora, quām omnes siue in tempore, siue in perennitate, creature præstare possent. Gaudium namque, quod hic

Cant. 4

teat. 4

hic sponsa à suo sposo percipit, tantum & tam ingens est, ut nulla ipsum ratio,
nullus sensus capere queat vel attingere.

Sub his verbis quidam magna voce exclamauit, dicens: Verum est, Verum est, Verum est. Quibus dictis, mox cecidit in terram velut mortuus. Quo viso, mulier quædam alta voce dixit ad Doctorem: Cessa domine Doctor, alioqui homo iste inter manus nostras spiritum exhalabit. Et Doctor respodit: Eia charissimi, si sic visum est sposo, ut hanc sponsam secum tollat, libenter eam illi relinquere debemus. Sed tacete modò, ego iam iam finem faciam.

Quæso, dilectissimi, omnes vñanimiter in cælum clamemus ad Dominum, illius misericordiam implorantes. Reuera nanque satis superçq; dolendum nobis est, quod tam hebetes, tam surdi ac stolidi facti sumus, ut cum omnes nos sponsas Dei vocari minimè ignoremus, vix tamen aliquis nostrum aut perquam rarus sit, qui naturam suam, post sponsum viriliter ambulando, periclitari ausit, donec aliquid de admirabili atque iucunda huius sublimis gaudij & felicium nuptiarū solennitate percipere & experiri mereatur. Enim uero hisce nouissimis temporibus per pauci reperiuntur, qui sposo veraciter pergent obuiam, quales olim priscis temporibus perplures inueniebantur. Vnde valde vnicuique necessarium est, ut seipsi attendat, serioq; ac studiosè obseruet, & sui curam gerat per vigilem. Nam enim tempus illud appropinquit, imò p̄r foribus adeat, quo maior pars hominum oculos quidem habeat, sed non videat: & aures, sed non audiat. Quamobrem agedum, charissimi mei, conemur omnes has iucundissimas & felices nimium nuptias experiri. Cæterum, ut institutum persequar & finem faciam, ubi sponsus & sponsa ab inuicem separantur, sponsaq; ad se serediens, se adhuc in tempore exilij huius positam cernit, dicit ad semetipsam: Heu me miseram, sumine iterum hīc! Et non nihil incipit contristari. Verum tam verecunda est, tam in humilitatis abyssum demersa, tam denique perfecta & funditus sposo suo resignata, ut nullo modo ipsum vel cogitare vel appetere ausit, quem optimè cognoscat illius se consortio prorsus esse indignam. Ob hoc tamen sponsus minimè omittit, quin respiciat interdum pulchram, dilectam, & gratissimam sibi sponsam suam, non ignorans, quod nemo, p̄ter se, illam consolari queat. Hic iam in calce Sermonis huius moneo vos, charissimi, ut non mirum vobis videatur, quod dixi vobis, quo pacto sponsus & sponsa sibi mutuo colloquantur. Certè nemo credere p̄set, nisi qui id expertus forat, quā mira & inaudita sponsa cum spōso miscere colloquia soleat. Attamen etiam in sacra Scriptura s̄pius inuenire licet, ut amans & deuota anima cum spōso loquatur, ut nullum perfectum ipsa verba sensum referat. Quod etiam hodie quandoq; contingit, ut videlicet eiusmodi ad sponsum verbis sponsa utatur, ut si quis ea audiret, diceret eam aut ebriam, aut mente captam esse. Cæterum vereor, dilectissimi, ne longior fuerim. Præstet igitur nobis ipse verus sponsus Deus ac Dominus noster Iesus Christus, ut omnes veræ sponsæ efficiamur, atque in vera ingentique humilitate ac profunda & perfecta nostri resignatione ipsi venire obuiam valeamus,
ad laudem & gloriam omnipotentis Dei.

Amen.

Domiris

De miris quibusdam, quæ circa quosdam ex hac concione evenerunt, que postmodum deprehensa sunt. Vnde simul aduertere licet, quanto Deus per apta instrumenta operetur, per alius videlicet illuminati hominis concionem multo plus, quam centum aliorum.

HA C absolute concione, Magister templum ingressus, rem diuinam fecit, atque permultis bonis hominibus Dominici Corporis venerabile traxit Sacramentum. Ceterum in Monasterij illius horto ultra quadraginta homines sedentes permisere. Quod ipsum Laicus norat. Quamvis Missæ Sacrum fuisset absolutum, accedens ad Doctorem, eidem hoc indicauit: simulque assumens eum, duxit ad locum, quo id præsens intueretur. Sed interea cum Missæ Sacrum Magister perageret, omnes preter duodecim surrexerat, quos adhuc illic residentes repererant. Quibus vitis, Magister ad Laicum ait: Quidam, tibi charissime, faciemus hominibus istis? Tum Laicus per singulos ibat, & vnumquaque tangebat atque mouebat, sed illi minime sentiebat, nec secus quācum mortui videbatur. Id quod Magister non parum mirabatur, quippe qui tale aliquid ante id tempus haudquam viderat. Aitque rursum ad Laicum: Putasne filii, mortuos esse homines istos? Subridens Laicus: Si, inquit, mortali forent, tua & sponsi culpa esset. MA. Si sponsus mecum est in causa, facile huic malo succurretur. LA. Nihil ambigas Domine Magister, quin omnes isti adhuc in hoc tempore degent, & perquam vellem, ut dices Virginibus sacris Coenobij hunc, ut introducas eos intra ambitum priorem Monasterij sui ad locum calidum, ne natura ipsorum in hac frigida humo aliquam contrahat debilitatem. Sicut factum est, ut Virgines illę satis modeste ad loca calida eos deferri iuberent. dixeruntque Doctori, etiam se unam ex consodalibus suis habere similiter in ecclesiæ positam, & in lecto iacentem, ad quem eam velut mortuam deportassent. Quibus Magister ait: Quæso, charissimæ, ne hanc rem grauatè accipiatis, & ubi aliquis eorum sibi redditus facit, deois illi, modò sumere voluerit, sorbitiunculam quandam. Quæ responderunt scilicet libenter id facturas. Atque ita Magister una cum Laico discensit, venerantque pariter in cellam Doctoris, ubi Laicus sic eundem alloquitus est: Quid tibi videtur, obseruande Magister? Simile ne quandoque in hac vita tibi contigit? Cernis iam, quanta Deus apto instrumento operetur? Evidem nihil dubito, quin plures hanc tuam percepturi sint concionem, & quæ sub ipsa facta sunt. Unus siquidem alij indicabit. Namobrem si placet tibi, mihi perquam gratum fuerit, ut hos infirmos filios atque filias tuas aliquandiu quiescere linas. Satis enim negotij hic eis Serino ad multum tempus faciet. Ceterum si Dominus dederit tibi, id in rem plurimorum mihi fore videatur, si etiam hominibus secularibus concioneris. Quanquam iam ieiunij Quadragesimalis tempus agitur, libenter ad Serinones festinant. Arbitror autem plurimos conuenturos ob itermonem hunc, quem hodie fecisti. MA. Si ita consulis, dilecte fili, libenter tibi morcam ero. Et quidem in Sabbatho proximè futuro Festum est diu Virginis Gertrudis. LA. Et quodnam illius diei est Euangelium? MA. De muliere in adulterio deprehensa, & adducta ad Iesum. Sed qualecumque sit Euangeliū, non mei propositi est illi inhærere. Sed facile aliquod inde thema desumam, ad quod totus

meus Sermo tanquam ad scopum respiciat, cuiusq; occasione hominibus virtus & defectus eorum ob oculos ponam, iuxta quod diuina mihi gratia subministrabit. Nec magnificatio, quicquid etiam inde accidere possit. Credo autem facile contingere posse, ut tum ipsi fratres mei id sedulò agat, ut extra hoc Monasteriu alio emittat: quandoquidem ita mecum statui, nec ipsos, nec quenq; omnino palpare: sed nudam simpliciter veritatem dicam, vt Dominus dederit: nec id omittam, etiam si propterea occidēdus sum. LA. Credo certè, Domine Magister, in ducentis, aut trecentis, vel etiam pluribus retro annis hanc vnuquam tam fuisse necessarium, ut hominibus nuda simpliciter ac serio veritas diceretur, ut hisce nostris temporibus. Quiam obrem nihil te moueat, quicquid hinc accidere possit. Si hic esse tibi non licuerit, certè alibi eris: & vbi cunque fueris, Deus te minime derelinquet. Itaque Magister in fine cultusdam concionis hominibus indicari iussit, se die Sabathi, qui diuæ Gertrudi sacer esset, cōcionaturum. Quumq; ille dies aduenisset, grandis diuersorum hominum turba confluxit, quo Doctoris sermonem audirent. Is ergo veniens, ita Sermonem exorsus est.

Sermo Doctoris habitus ad populum, in quo virtus acriter reprehendit.

Bona. 2. **V**I d' dicam, aut vnde sermonis mei exordium sumam, charissimi, quam doquidem nulli non videre prouum est, quām malē nobiscum agatur in multis, & nisi aliter vitam nostram instituerimus, peius adhuc haud dubie & periculosius nobiscum agetur? Iam verò antequam dicere incipiam, omnes vos rogatos velim, ne quis ea, quae dicturus sum, grauare accipiat. Tam enim hac tempestate veritatem ipsam nobis expresse & aperte dici necessarium est, quām non fuit in ducentis aut trecentis vel pluribus retro annis. Vnde mecum ipse statui, generaliter & in communi omnes nos perstringere, nec aliquem omnino palpare, sed sine occultis glosis situe commentis, quicquid Dominus mihi suggesterit, simpliciter eloqui: paratus ob hoc propter Dei amorem sustinere, quicquid etiam inde mihi euenerit patiendum. Ceterū si quāe temporis breuitate præpeditus, hac vice dicere non potero: aliās, si mihi permisum fuerit, absoluam. Enimvero multa mihi in hac concione dicenda proposui, vt nec de Euangelio diei huius, nec de B. Gertrude, cui hic dies sacer est, aliquid dicere, sed nec quicquama Latini sermonis, quo tanto breuior sim, admiscere velim. Sumpsi autem thematis loco sententiam quandam ex Euangelio hodierno, & circa ipsam omnis meus Sermo versabitur. Estque hæc sententia: *Pharisei mulierem in adulterio deprehensam, ad Dominum adducentes, ipsam in medio statuerant, & quod lapidibus obrui deberet, accusabant. Quibus Dominus ait: Qui vestrum sine peccato est, primus in illam lapidem mittat. Quo auditu, omnes exiere de templo.* Sanè charissimi, si hisce nostris temporibus Dominus noster Iesus Christus ad nos Christianos huiuscmodi verba diceret, credo equidem per paucos esse remansuros, quos exire non oporteret. Et ne aliorum defectus reprehensurus, me in eosq; præterisse videar, à meipso mihiq; similibus Concionatoribus Confessorib; usve incipiam. Quet nostrum, putatis, ad hanc Dominicam vocem permanerent, qui nullius sibi conscij peccati, non cogerentur exire? Certè nos pauperes dicimur, & de patrimonio crucifixi, hoc est, ex elemosynis fidelium viuimus. Verum si huic nostrę vocationi dignè per omnia facimus satis, nouit Deus, nouit & diabolus. Tameo profectò paucos inter nos esse, qui

qui in recipiendis confessionibus purè Deum intendant & amant. Cuius euidēs argumentum est, quod pleriq; diuitum libētius quam pauperum confessiones audimus. Qod utique hinc nō obscurè notari potest. Si qui tales enim pauperis alicuius confessionem recipiamus, & dominum aliquem aut dominā adesse ex dentiante intelligamus, surgimus repete, & dimisso paupere, ad dominum aut dominā nostrā properamus. Quare hoc, nisi quia auari sumus, & honoribus gaudemus, placet nobis, si dicere possim⁹ plures nobis diuites domines ac dominas confiteri: sanctorū verò pauperum nulla apud nos mētio fit. Quid autem vel qua ratione nos cum eiusmodi diuitibus in cōfessione habeamus, nouit iustus ille iudex Deus. Sanè nostrans erat, viam illos veritatis & æquitatis edocere, & quo pacto viuere eos oporteret. Sed quādo illi prauas & illicitas suas cōsuetudines sibi permitti rogant, nos plures subtiles glossas & cōmenta fabricamus, dicim⁹ illis, non repugnare Scripturis ipsorum cōsuetudines prauas. Verū id fallō dicimus. Neq; eam vñquam Scriptura habet, auaritiā, superbiā, luxuriam, & id genus alia peccata, permitteādā esse. Non est hoc nisi maligni cōmentum atq; consilium. Itaque, charissimi, quicunq; tales sumus Confessores, viam nō veritatis, sed perditidīs vobis mōstrans: & prīmā quidē nosip̄sos, deinde verò etiam vos vñ nobiscū in foveā æternz perditionis p̄cipites agimus, vt nos quidem inferiores sumus, vos autē supra nos in illis pœnis deuoluamini. Porrō licet vos diuites simul nobiscum non æquè profundē in pœnas decidatis: non tamen idcirco melius habituri estis: quandoquidem ratio atq; synderesis vestra sepe vos admonet, quod haudquaquā securiorem rectioremq; vobis viam demōstremus. Præterea etiam in suggestu meritō vos, dilectissimi, cōcōnibus nostris rectum iter docere, paucisq; verbis absq; commētis siue glossis, ipsam vobis veritatem indicare deberemus. Quod quidem sūnquam necessarium fuit, iam vel maximē necessarium est. Sed heu pleriq; nimis infipientes & pauidi sumus, ita vt plus homines quam Deum vereamur. Cuius nimirum ratio est, quia hisce rēporibus in id loci res rediit, vt si quis ex nobis ipsam fortasse veritatem dicere velit, in nullo penē Monasterio libenter toleretur, eiq; cōcio-nandi officium interdicatur: moxq; in locū illius subrogetur aliis, qui quicquid prior dixerat, reiicit atq; refellit. Malè profectō se habēt res nostre, charissimi, ideoq; non parcam quin veritatē eloquar. Quin potius omnibus in vniuersum, cuiuscunq; statū vel cōditionis sint, vitia defectusq; suos, vti Dominus dederit, simpliciter ob oculos proponam. Eueniat hinc mihi quicquid volet. Totū hoc propter amorē Domini Dei mei libēter sufferam. Quis, oro, dilectissimi, hīc est absq; peccato? Si quis talis est, primū in eos lapidē mittat. Dixi iam aliqua vobis, quæ, si vñborū faciem atēdas, quasi de solis fratribus meis dicta videntur. Cæterū ea mihi haudquaquā intentio fuit, vt illos solos notarē. Quin omnes illos vñ nobiscum incusauī, qui confessiones audiunt, & diuini verbī p̄econes sunt: siue illi Pastores sint, siue Sacerdotes, siue Religiosi, siue cuiuscunq; demūri conditionis homines, quibus hēc potestas collat̄ est atq; commissa. Hos, inquā, omnes in illis, quæ dixi, intelligi volui. Hīc iam de Episcopis & cæteris magnaz auctoritatis atq; potentiaz Prælatis, qui plures tenent Ecclesiās, mihi dicendum foret. Sed arbitror eorum aliquē hīc minimē adesse. Ne quis tamen putet, si hos omnino silentio præteream, me ob metum aliquem, vel aliud aliquid hoc age-re, tanquam eos palpare velim, saltē nonnihil de eis dicam: & erunt fortasse

Quales sunt plerib; que Confessiones.

Centra quosdam palpones

Malè do-centē grati- uis malē dicitō puniti.

Quid cō- cōnatiō- ris sit offi- ciij.

Veritatē odium patere.

Contra Præba- dos.

Episcopū qui hoc ad illos referant, quod ipsum equidem haud moleste ferā. Sanē in qua-
e dīcēt cūq; prouincia Episcopatus est, illius prouincie pastor est Episcopus, quoique
pastorem se iurisdictionis seu diocesis illius fines extendunt. Est, inquam, pastor & capit

Episcopatus illius, ut populum, qui in illo est, pascat, idq; cura agat peraugili,
ut plebs sibi committata, in Christianæ religionis & ordinationis obseruatione
perseueret. Ceterūnū cūm iam plerique Pastores ipsime: cæci sint, nihil mirum
est, si ones oberrent, & à lupis deuoretur. Sed quid me de his multa dicere oportet,
quando facile aduertitis quid innuere velem? Timeo certè, quod quidā ma-
gni sacerdotes atque Prelati potentes, qui plures simul Ecclesijs occupant, plu-

Contra eleemosynas illius quoque & grauibus sint peccatis impliciti, & quādāque etiam furibus pe-
iores sint, quando stres bona hominum tollūt, isti verò mali & indigni sacer-
dotes præstantur atque surantur Deo bona sua, cūm omnes Ecclesijs Dei sint &

Contra eleemosynas illius, quas vtique nulli dedit, nisi qui in suo eas scrutio expēdere
current. Vbi verò aliquis eiusmodi sacerdos pluribus Ecclesijs onuslus moritur,
quale is suis hæredibus testamontum relinquit? Misserum certè. Eadem nāque,
quam ipse ambulauit, hæredibus suis viam ostendit. Bona siquidem illius hæ-
redes arripiunt, & cum illis ad eundem, quo ille præcessit, perditionis locū per-
gunt, si tamē absq; restitutio ne moriantur. Quānī periculose cūm istis agatur,
vix breui sermone explicare sufficeret. Sed qui sine peccato est vestrū, primus
in illos lapidem mittat. Deinde iam etiam de inferioris ordinis scularibus sa-
cerdotibus agendum est, quorum multi, vt vereor, malè & periculose nimis vi-
vunt. Planè quicunque sacerdos lusorum aut fornicatorum sectatur vitam, hic
peior est ipso Iuda, Dominum Salvatorem prodente, quod facile probare licet.

Iudas enim surerat & lubricus, & traditor Iesu Christi Dei ac Domini nostri. Sa-
cerdos verò beneficium aliquod Ecclesiasticum habet, quod Dei est, qui idcirco
hoc illi concilist, vt suum exequatur officium, permittitq; illi vitæ inde ne-
cessaria, & quibus citra incommodum carere non potest, sumere: si quid autem
præterea superfuerit, id totum Dei cūm sit, si non Deo in pauperibus membris
eius reddiderit, sed in alios vsus illicitos expenderit, peius profectus quām ipse

Quis sacer-
dothes pro-
ditore tu-
da pecc-
tes.
Iudas furtum admittit. Talis nanque sacerdos alearum ludo bona Dei sui cōsu-
mit, aut pluribus alijs diuersis modis pauperum eleemosinas lōgē peius, quām
Iudas, dilapidat. Insuper idem ille impuris manibus suis, quibus Deum suum in
alari tradidit, scortū vile turpiter tangere non veretur, idemq; osculatur ore
suo, per quod Deo intrauit, & dat illi cor suū, quodq; soli Deo dare debuerat, actā-
derit transgreditur votū & iuramentum suū, quod præstitit Deo, simulq; Deum

Judit &
malī sa-
cerdotis
cellatio.
Iudas, tradit,
dum se mulieri coniungit, quē Deo vñiri oportebat: neq; id semel illi, vt
Iuda, tecisse satis est, sed crebri' id agit. Iudas quidē vñica tārū vice Dominum
in Sacramento iūscipit, & ille tamē fortasse nec consecratus erat, vt est sacerdos,
nec cōtinētię vocum emiserat, vt facit sacerdos. Hinc ergo vñspī iam colligitε,
charissimi, si talis sacerdos non ipso quoq; Iuda peior sit. Equidem timeo satis,

Plurati-
tas.
Iudas hocepore superesse. Ceterūnū quicunq; tales sunt, attendant, ol-
se-
cro, fragilitatem conditionis & incertitudinem vitæ suæ, & corrigant se in his
contra sa ex animo, quodq; eis futurū necessariū fuerit. Certè miror vehementer, quod vñla
exhortata sumpta via evagitationis est, vt vñquā à sacerdote aliquo tangi aust. Quod iā
iustitia se fecerit deces, predictis virtijs subiacētes, Iuda traditore peiores sunt: nos
qui Religione vicimur, & in sacris Ordinib; monasticis viuim⁹, si similia perpe-
tremus,

tremus, lōgē profectō adhuc scelerationes sumus. Quod si Prelatus talia admittat, hui⁹ adhuc grauiora crimina sunt. Si Episcopus, ille adhuc enormius peccat. Si deniq; Papa, hui⁹ omnino pessima & grauissima sunt peccata. Quo enim statutus est altior, tanto casus grauior, & culpa maior. Si verò aliquid eiusmodi Virgo Deo dicat, a seu Montatis agat, & ipsa valde enormiter peccat. Talis enim Virgini Matri corpore & anima se conformare deberet. Vt enim Virgo gloriofa Domina nostra Vnigenitum suum saluo & intemerato genuit virginitatis pudore, sic & sacræ quaque Virgines illius beatissima Matri exemplum in omni castitate sequi se velle promiserunt, quo Deum Dei Filium iugiter in cordibus suis parere queant. Sed quis est hic absque peccato? Si quis talis est, primus in hos omnes lapidem mittat. Iam verò dum longius solis Spiritualibus seu Clericis reprehendendis immoror, vestri me fortissim⁹ oblitum, vos qui seculares estis, arbitramini. Itaque & vos in medium adduci oportet. Neque enim vos absq; peccato estis, sed quemadmodum nos, ita & vos in multis reprehensibiles estis. Non est autem, vt quisque in alterum ea, quæ dicentur, rejiciat, sed seipsum potius & cor suū attendat: quod si recte fecerit, credo tantum illuc eum negotij circa seipsum habiturum, vt facile aliorum oblitiscatur. Cæterum rogo vos, charitati, ne ea, quæ dicturus sum, ægræ feratis. Enim uero ab ipsis supremis iudicibus & Magistratu urbis huius incipiām. Vos igitur Domini Iudices & Magistratus, si hīc estis, dicitis (obsecro) mihi, quām bene vobis cum Deo cōuenire putatis? Vosipsi nōstis, quomodo neminem in vestrū ordinem admittatis, nisi sufficientis etatis sit, & vxorem legitimam habeat. Et id quidem i. slē sat. Quare autem id sit, nec dum bene perspectum habetis. Olim priscis temporibus id studiofissimè & multa cum prudentia seniores iudices agebant, vt nullos admitterent in suum ordinem iuvenes, nisi prius ad iustum peruenissent etatem, vt videlicet interim iuris Civilis, Imperatorij, ac Protincialis notitiam assūcerentur, Iura quoq; maiorum & plebiscita terræ addisserent. Curicq; ad cōgritam pertigissent etatem, & omnia hæc iura perdidicissent, homines quoque iusti & diuīni timore prædicti forent, vt fide digni & ad hoc officium idēcī viderentur, tum denūm eligeant eos senes, & in suum numerum recipiebant. Quod omnes, qui vestri ordinis sunt, legitimam debeant habere vxorem, ideo instituti sunt, ne corde & animo pro aliqua alia muliere, nisi pro sua duntaxat coniuge, quam domi semper reperiunt, solliciti sint. Hīc iam vosipso, quoq; domini inci examineate, si Maiorum vestrōrū sedali imitatores sitis. Mihi quidem id non videtur. Multos enim in vestrū ordinem pro solo fauore admittitis, atque eos ad iudicandum effusumis, quos diuiri cōstat esse timoris expertes, amare diuitias, & pecunias accipere vbi cunque possunt, nec curare quicquam si iure vel iniuria id agant. Talia autem munera & bona, quæ sic in iudicijs accipiuntur, iudicia ipsa subiungunt atque peruerunt. Insuper etiani adulteros in vestrū numerum recipitis, quod tamē omnino iniustum est, & specialiter prohibitum, ne tales ad iudicandum admittantur, quorum vita Deo & bonis legibus aduersatur. Et hac de causa non raro falsa & iniqua iudicia fiunt, quæ utique Dominus Deus supremus iudex grauiter in die nouissimo vlciscetur in omnibus, qui ea ferunt. Ipse namq; Deus iudicium statuit, & illius est iudicium. Si quis ergo illius iustitiam in iniustitiam conuerterit, ille certe diu non patietur inultum abire. Ecce domini mei, qui populi iudices

Quo quisque altera-
trogauias
peccet.

equibus
seu qua-
bus con-
siderent
magistra-
tus.

Contra
corruptos
iud. cum
electo.
ies.

Cur iudi-
cia falsa
subinde
ferantur.

dices & rectores estis, à vobis exordium sumere volui, quod vos supremum iudicium teneatis. Si ergo vos correxeritis maiora iudicia, quibus præstis, facile inferiora ac minora quoque iudicia consequenter corrigentur: quandoquidem ea vobis auctoritas est, ut id effigere possitis. Sed quicquid hic negligitur, quicquid in minoribus iudicis peccatur, huius potior causa vos estis, & id totum in vestra capita redundabit. Credite mihi, satis periculosè vobiscum agitur, nisi vitam vestram in melius commutetis. Neque enim parua apud Deum res est iudicium, sed plena periculi. Et in veteri Testamento grauissime Deus omnipotens iniusta iudicia, adulteria, & superbiam vindicare solebat: & certè etiam hodie ea vicitur, licet nos tam stolidi ac stupidi facti simus, ut diuinæ vocationes minimè aduertamus. Si vobis, charissimi, audire molestum non est, dicata paucis mira quædam & horrenda, quanta videlicet mala, & quæm grauia peccata ex uno adulterio etiè paucos adhuc intra annos contigere. Nec somniu aut fabulam, sed rem gestam, quam ipse deprehendi, vobis narrabo. Cum enim trigeminum ferre ætatis annum agerem, & in oppido quodam ex voluntate Superiorum meorum studijs incumbenterem, in eodem oppido cum duobus cibibus notitiam & familiaritatem contraxi. Erant autem ambo ætate iuvenes, & satis diuites mercatores. Hi miro se inuicem amore prosequabantur, & bona sua in commune administrabant: erantq[ue] illis duz zquæ iuvenes vxores, quæ se non minori dilectionis studio mutuo complectebatur. Et si quando alterū eorum pro negotijs quoquam proficiendi contingeret, vxorem, domum, & omnia, qua sibi mutuo confidebant fide, seruanda commendabat. Horum notitiam cùna fortè anno uno habuisset, altera ex vxoribus ipsorum quadam vice secretius voce lugubri & multis cum lachrymis mihi retulit, ex multo tempore enotmem se peccatricem fuisse, nihilq[ue] aliud quæm titionem infernalis incēdij fore. Quibus dictis, præ nimia lachrymarum abundantia ne verbum quidem addere potuit. Cuius ego lachrymis motus, & dolori compatiens, rogaui eam, ut causam tanti miseroris aperiret, promittens me fidele consilium, opitulante Deo, cuius immensam esse dixi misericordiam, illi subministraturum. Tandem resumpto spiritu, dixit: Domine, filia N. non est legitima, sed per adulterium suscepta è iocø mariti mei. Cum enim vir meus ante annos quindecim longius abiisset, socius eius quadam vice, nimia, quæ (vt nō sit) inter nos est, fidelitate abutens, cum familiarius inter nos loqueremur, tandem mecum in adulterij crimen lapsus est, & ex ipso iam dictam filiam meam N. concepi. Deinde in cumulum damnationis meæ, peccatum istud post lapsum nunquam confessa sum, sed in star Iudæ traditoris, sacratissimum corpus Domini polluto corde & ore nouem vicibus suscepi. Quibus auditis, rogaui eam, ut si recte sibi consultum veller, nuda veritate diceret mihi, si plus quæm semel cum adultero illo peccasset, & si ille nō set hanc filiam N. ex se generatam. Respondit illa: Gratias Deo, non nisi vñica illa vice peccatum hoc admisiimus, quod tam ipsum quæm me adeo pœnitit, ut maxima pecuniarum summa, si licuisset, ipsum infectum reddere cuperemus. Nec vñlo pacto vñquam ille rescire potuit, hæc esse filiam suam: adeò ob certas quasdam causas semper illud secretum habui. Dixi ergo illi mulier: In primis consulfo tibi, ut aliquem modum excogites, quo tu te possis marito tuo rei gestæ indicare veritatem. Ad quod illa: Prorsus, inquit, id fa-

Historio.
la notatu
digna.

id facere non audeo. Si enim vir meus id rescuerit, certa sum, quod aut adulterum illum vna mecum occidet; aut certe interficietur ab illo, & ita in omne statum vulgi haec res diffundetur. Tum ego: Si ergo, aio, hoc consilium attentare non aedes, vel hoc omnibus modis agas, ut filia tua illegitima in aliquo Monasterio collocetur, nec vi lo pacto vna cum veris haeretibus in hororum matriti sui possessionem succedat, in dannum verorum haeredum, & eternam animarum condemnationem, quando quicquid de bonis mariti sui perceptum est, iniustè utique possidebit. Dicasque marito tuo, te filiam illam religioni devouisse, & ipsum obnixè preceris, ut tesinat satisfacere voto tuo. Quod cum mulier ista frequentius fecisset, & ego succedens, multis rationibus idem viro illius persuadere tentasse, nec tamen aliquid nos proficere cernerem: tamen mulieri dixi, vt si animam suam liberare vellat, modum aliquem excogitaret, rem gestam marito, suauiori quo fieri posset ordine significandi, ne tam grauata, vt ipsa suspicabatur, id acciperet, antequam haec filia nuptui traderetur, quos sic demū ab hoc periculo & molesto conscientie remorsu liberaretur. Et cum diutius res ista penderet, contigit duos praedictos mercatores, amicorum interueniente consilio, matrimonium confidere inter filium vnius, & filiam alterius, ut putabatur, reuera auem inter fratrem & sororem. Qui sic incestuosè coniuncti, miro se inuicem amde prosequabantur. Ibi tum ego videns tantam iniquitatem, ex misericordia compatiens miseris, tentauit diuersis modis, si qua ab inuicem potuissent ratione separari. Sed cum nihil me proficere viderem, fieretque praedicta virgo N. è fratre marito grauida, meipsum iusta Superiorum meorum ad domum propriam reuocarent, consului primæ adulteræ & peccatrici, ut totum grauamen suum cuidam fratri N. pio & eruditio in confessione detegret, & eius consilio vteretur. Sicut recessi. Quam male verò postea eis successerit, ut frater ille mihi scripsit, vix explicare sufficerem. Et haec quidem ipse percepit. Quot igitur fortasse alijs in locis, quos ego non nouerim, fratres & sorores cognati & consanguinei, matrimonio sibi iuncti sunt? Tunc certe, quod dictu quoq; nefas sit, patrem quendam cum filia incestuoso & adulterino concubitu dormire. Planè charissimi, dici non potest, quam multa & grauia peccata ex luxuria siue adulterio nascantur. Id certum habetote, adulterium enorme crimen esse, & Deo valde odibile. Proptere dilatuit infernum os suum absque **Exaltis.** **Adulterio.** Credite mihi, adultera, siue adulteria, peior est quodammodo fure vel raptore. Fur enim & raptor bona hominis temporalia tollunt. Adulterio vel adulteria, grauius crimen adulterando committit. Deus namque ipse matrimonium instituit, atque ideo illius est, & ipse tam fortiter duos sibi mutuo homines in omni fide coniungit, ut virum corpus dicantur, nec ullam sibi debent inuicem infidelitatem exhibere, quod etiam Deo se clementer seruazuros ambo promittunt. Fur ergo, vt dixi, & raptor bona hominis tollunt. Adulterio & adulteria crimen perjurij incurvant, atque ita quod Dei est furantur, Deumque quantum in ipsis est, spoliante. Enim uero ab ipso Deo sacrū coniugium institutum est, vt illius sit, vt homines in multa fidelitate & sanctitate proles generent, hac intentione, vt impleatur regnum ipsius. Hinc ergo iam colligit, si non longè peius sit adulterium furto vel rapina, quando adulteri, quod Dei est, furantur: fures verò & raptore, quae hominum sunt, auferunt. Itaque dilectissimi, caue adulterium, quia graue & enorme scelus est. Evidem si pericula omnia.

Quare
ex adulterio
ris oria
tur mala.

Elaizs.

Adulterio
furto &
rapina
peius
esse.

omnia & mala ex adulterio nascentia exponere vellem, totus hic dies vix mihi suti siceret, & tamen sine hoc, nimium (ve vereor) prolixus fui. Dicendum iam mihi fore de iuperbia, de avaris hominibus, de militibus & eorum socijs vxoribusq; de mechanicis etiam & coniugibus ipsorum: sed tempus minimè patitur. Certe nulta adhuc habeo, quæ suo tempore dicturus sum, nisi concionandi mihi fuerit officium interdictum. Cæterum moneo vos, charissimi, ne quis alteri obijciat ea, quæ auctis, eo quod quorundam duntaxat vitia peritrixni. Omnes enim nos rei sumus & peccatis obnoxii. Si quis autem hic sine peccato est, primus in iam dictos lapidem mittat. Credite mihi, ut in præsentia dum se se habet res nostræ, summopere necessarium nobis est, ut quamprimum in melius commutemus vitam nostram. Alioqui nisi id egerimus, sunt aliqui inter vos, qui ad illud usque tempus superuiuere poterunt, quo Deus omnipotens gratiam quandam & raram angustiam siue pressuram hominibus euenire permitteat. Surgite nunc, & orationem Dominicam cum Angelica salutatione dicite.

*Ut hoc sermone finito, Magister à fratribus suis denuò concionari
victus fuerit.*

HA C Concione finita, omnis illius ciuitatis populus de Magistro plura-
ma ac varia loquatur. Quidam laudabant ipsum, quidam vituperab-
bant: maior tamen pars ipsum commendabat, dicens: *Est profectò vir
bonus ac Deo deuotus, qui neminem timet, sed de scipio & de omnibus meritis
profert veritatem.* Fratres vero illius statim hoc Sermonem absoluto, cō-
gregati in loco capitulari, uanamiter concluserunt, ut eum ab officio concio-
nandi penitus remouerent: satisq; hoc studiosè agebant, ut eum ad aliud sui Or-
dinis monasterium emitterent. Quod cum Rectores ac Domini ciuitatis illius
comperissent, Monachos illos accedentes, rogabant, ut Magistro copiam face-
rent amplius concionandi: simulq; sciscitabantur, quidnam in illo aduertis-
sent, ut eum concionari prohiberent. Qui responderunt: *Ipse potiores amicos
nostros offerat & auerterat à nobis.* Ad quod Domini ciuitatis: *Certe, aiebant,
nullos in hac vrbe meliores vos amicos habere credimus quia nos, qui me-
dius rebus vestris consulere, magisq; vobis auxilio esse queant.* Itaque timemus
potius id vos male habere, quod vos publicè reprehendorit. Sed etiam nos re-
prehendit, nec tamen id molestè ferimus. Sanè iusmodi hominem, qualis ipse
est, etiam pretio vos comparare deberet: qui veritatem hominibus dicere au-
deat, nec quenquam omnino formidet, ut æquum est. Sic ergo in gratiam &
pro honore dominorum illorum, Magistro non solum illuc permanere, sed etiam
amplius concionari permisum est. Posthac rogatus est Magister à secu-
ribus hominibus, ut eis iterum communem quendam Sermonem faceret. Qui-
bus ille ait: *Si Dominus dederit, faciam, quod rogatis, proxima die Dominica
post nonam.* Erat autem Dominica illa, *Iudica, seu de Passione Domini in
Quadragesima.* Quumq; statuta ea dies & hora aduenisset,
maxima plebis multitudo conuenit. Venit etiam
& Magister, & ita Sermonem suum
exorsus est.

Secun-

Secundus Sermo Magistri ad populum vulgarem.

PRÆSENTIS die Euangelium,dilectissimi,illud est , vbi Dominus ait ad turbas & ad Principes Sacerdotum : *Quis ex vobis arguet me de peccato ? Si veritatem dico, quare non creditis mihi ? Qui ex Deo est, verba Dei audit.* Propterea *vos non auditis, quis ex Deo non estis.* Prolixum hoc est Euangelium , & quia spero plurimos vestrum id hodie ex Pastoribus suis audisse, ipsum prætermittens, Sermonem tanto facio breuiores. Sed antequam incipiám, pro consequenda gratia Matrē misericordiæ & omnis gratiæ inuocemus, dicétes: Aue Maria, &c. Meritò quidè, charissimi, quando hodie Dominicæ Passionis dies Dominicus agitur, de eadem Passione verba facere deberem: sed tanta mihi dicéda sunt, ut id modò fieri nequeat. Valde enim necessarium nobis est, ut dicatur nobis de vitijs & defectibus nostris. Si tamen commode fieri poterit, aliquo opportuno huius hebdomadæ die de venerabili Sacramento concionem habere decreui, qui videlicet ad illud accedere debeant, quicq; non : & quid illos impedit, qui accedere non debent. Deinde etiam de amarissima Domini nostri Iesu Christi passione Sermonem facturus sum. Et in præsentiarum-quidem,dilectissimi, nihil vobis dicere possum, nisi communitatem nominatim exprimam. Vnde etiam præmonitos vos velim, vt si qui hic erunt, ad quos Sermo meus non spectabit, illi quoque dicenda sibi non attrahant, nec iudicent eos, ad quos forte spectabit, sed Deo gratias agant, quod eos à malis præseruārit. Qui verò reos se esse intellexerint, quosq; hic Sermo meus notabit, citius resipiscat, & sese emendent. Hoc enim impendio eis necessarium fuerit. Itaque in omnium penè ore versatur communè hoc & verum verbum, quo dicimus, Adam & Eua valde iniquè egisse, dum diabolum sequerentur, & transgrederentur mandatum Domini Dei sui. Sed si quis ritè perpenderet, quantos (putamus) hodie inueniret grauioribus peccatis implicatos, quām Adam & Eua fuerint? Certè quilibet tecmerarius miles, & superba ac lasciva coniunx illius, lōgè plura ac maiora mala perpetrant, quām Adam & Eua perpetrārint. Enim uero sequebatur Eua diabolum, & violabat mandatum Dei. Adam quoque respexit mulierem, & ei placere volens, transgrediebatur & ipse præceptum Dei. Sed mox pro vnius huius mandati violatione vterque de paradiiso expulsus est: adeoq; & in ipsis & in omnes posteros illorum diuinæ fœnit ira vindictæ, vt deinde in quinque annorum millibus neminem ad cælestè regnum ingredi permitteret. Atque interim Adam & Eua in inferni limbo tantisper expectare cogebantur, donec tempus illud impletetur, quo per Vnigenitum suum Deus Pater eos liberare dignatus est. Evidem, charissimi, non nisi vnum hoc mandatum Adam & Euan præterisse scio , nec in Scripturis reperire posui aliud aliquod graue eos peccatum admisisse. Si ergo Deus omnipotens vnum hoc peccatum tam fœnere ac horribiliter in eis vindicauit, non est certè, quod superbæ istæ, inuercundæ ac vanæ mulieres ob multa eos vituperent, & de pluribus criminibus accusent. Enim uero id certum habetote, si in illis studijs & actibus, in quibus modò viuit, feminæ istæ perseverauerint, nescire me quid illis futurum sit. Non enim semel tantum, vt Eua, diuinum transgrediuntur mandatum, sed sape nimis, diuersis modis, temporibus ac horis. Quamobrem superbæ vos, ineptæ ac temerariæ feminæ, tādem resipiscite, quæso, præsertim cum Dominum maiestatis, quem

Contra
militis &
illorum
vixores la-
sciavæ &
rapaces.
Gen. 3.

Vnum tan-
tum Ad-
& iux-
peccatum
legi.

vestris iniquitatibus offenditis, peccatum in Eua tam grauiter vltum esse sciat, imò etiā quotidie adhuc seuerè nimis vlcisci in doloribus & angustijs partus constitutæ, propria discatis experientia. Resipiscite, inquam, resipiscite, dilectæ mihi in Christo fœminæ. Alioqui nisi ita egeritis, certum vobis fit, nimis periculosam vos agere vitam. Estq; dolendum satis & valde perniciosum periculumq;, nos qui Confessionibus audiendis vacamus, ista in vobis dissimulare. Vnde non minori in periculo nos, quām vos, positi sumus. Maiori autem in periculo mariti vestri versantur, qui Adam imitantur, respiciendo vos, ac permittendo dissimulandoq;, vt non semel, sed c̄r̄ebrius, Eua fitis. Sed audi me, quisquis eiusmodi maritus, quisquis eiusmodi Adam es. Sanè nō ideo tibi Deus Euam tuam commisit, vt toties eam sua finas violare mandata: sed ideo potius eam tibi tradidit, vt custodias illam, tantamq; illius curam geras, vt ne vnum quidem præceptum illam præterire finas. Iam verò illam curiosius respicis, &

Quotho-
dic à suis
Euis de-
cipientur
Adu.

Cursua
viro detur
vxor.
Nota.

qui peccatum præpedire debueras, ipsi ad peccatum perpetrandum auxilio sis. Sed dum ita dissimulas mala, quā ipfa admittit, non vtiq; innocens es, sed particeps sis peccatorum ipsius, & toties diuinum transgrederis mandatum. Timeo valde, charissimi, quosdam hac tempestate inueniri Confessores, qui pluribus etiam viris ac fœminis diuina non vereantur subministrare Sacraenta, quos

Despera-
tioni qui
potissimum
obnoxij.

tamen in certis nouerint mortalibus peccatis esse constitutos. Et horum plerique, vt vereor, in fine vitæ suæ in desperationis profunda merguntur, & ita perpetuæ damnationis miserias incurrit. Multum enim circa huiusmodi mundanos homines, dum mori eos oportet, dæmones occupantur. Omnia namq; , quæ vñquam gesse, peccata grauissimè illis obiciunt. Et quid putatis animi tunc esse miseris illis, quando toto vitæ suæ spatio fallaci huic seculo dediti fuere, & dæmones astutissimi sunt, atq; decipiendi calliditate pleni? Nunc ergo, dilectissimi, si qui ex vobis in his culpabilis se nōrunt, erubescant, obsecro, corā Deo & hominibus, & se emendare festinent. Certū est enim, multos Iudæos atq; paganos haud mediocriter in vita vestra scandalizari. Enim uero pagani dum audiunt tam turpiter atq; scurriliter viros ac mulieres apud nos vestri, vt ipse sati comperi ex his, qui ab ipsis audierūt, sic dicunt: Christiani forsitan non veri sunt homines, quod tam bestialiter vestiti incedūt, sed fortasse etiam quiddam beluine naturæ habent. Et omnibus vobis notum est, Iudæos habitare hic nobiscum in regionibus nostris. Qui vbi audiunt (audiunt autem sepissime) Deum nos tam indignè tractare impiè horribiliterq; iurando, dicunt, vt ab alijs mihi relatum est, imò vt ipsemet audiui, cùm aliquando loquerer cum illis de fide nostra Christiana: dicunt, inquam, in hūc modum: Credenterus nos Deum nostrum esse, quem vos Deum vestrum dicitis? Certè ita nobis persuasum habemus, si tantæ potentiaz foret Deus vester, haud quam eum permisurum, nec inultum abire possurum, quod toties eum tam impiè tractatis animo irato s̄epe nimis iurando ac perjurando. Prorsus si ipse Deus esset, ferre id minimè valeret.

Blasphe-
miz Iudai
ce antiam
Christia-
nos esse.

Cōtra te-
merarios
iuratores.

Contra laſciuas
feminas.

Quocirca nihil ambigatis enormiter vos peccare, quicunq; sic ad iurâdum impiè laxatis linguis veſtras. Credite mihi, nō hoc diu inultum abire Deus patietur, sed aut hīc, aut in futuro seculo, vbi acerbè nimis punientur peccata, grauissimè ipsum in vobis vindicabit. Et vos impudicæ fœminæ, quæ tam lasciuas & turpe defertis habitum, pro certo habeatis, Deum optimum maximū citè in petulantiam vestrum vestrarū terribiliter animaduersurum. Negi enim diu

Em sustinere poterit. Vbi iam est honesta illa, pudica, verecunda & bene morata conuersatio vestra? Quomodo illam sic penitus omnem diabolus vobis extipuit? Timeo, timeo certe, Deum iustū iudicem, impudentem ac vitiosam vitā vestram distictē in vobis animaduersurū. Ipse nanq; ait: Si adspexerit vir fœminam, aut fœmina virum, & alter alterum cōcupierit, iam *matchatus est in corde suo*, & iam mors perfecta est, opere necdum expleto. Quid tandem vir suos deflectet oculos, vt vos & fastuosę fœminę non adspiciat? Hei periculosè nimium ex vtraque parte vobiscum agitur. Vos semper Adam & Euam reprehenditis, quod vnum dntaxat mandatum fregerint, qui tamen tantā pro eadem transgressione ad mortem vsq; & etiam post mortem mala sustinuerē: sed præstaret vos non Adam & Euam, sed vosipsoſ potius reprehēdere & culpare, cūm mandata Dei, vt verendum est, ſepiuſ multo quām illi, transgrediamini. Ceterū cūm in hoc Sermonē viros dūtaxat & fœminas militares expreſſerim, non est quod propterea aliquis putet, me illos dūtaxat notare voluisse. Quinim dū simul omnes notare volui, & qui ſupra & infra ſtatum militarem ſunt, mercatores videlicet & eorū coniuges, & breuiter cunctos illos, qui in hac parte culpabiles ſunt, cuiuscunq; tandem illi ſtatū ſint aut conditionis. Deinde haud mediocriter timendum eſt, charifſimi, multos inueniri, qui Christi nomine ceneantur, & tamen ita viuant, vt ſi in eadem mala vita ſua deceſſerint, peius ipſis quoque Iudeis ſint habituri. Non enim aliud conſtat Iudeis, quām vſuras exercere ſe debere vt habeant vnde viuant. Christianos autē minimē latet, nefas & illicitū eſſe fœnerari, & nihil ſecius id agūt. Itaq; ſubter Iudeos in inferno deprimentur. Atque hīc omnes illos pariter intelligi volo, qui coram Deo fœneratores ſunt, & tamen ab hominibus tales nec haberi nec dici volunt. Denique & illos omnes hic noto, qui iniuftas exercent redempſiones, & illicita venantur ex pecunijs lucra. Memini ſanē tali me vixiſſe tempore, quo rarum valde & insolens erat vti redempſionibus, & pauci tum temporis illis vtebātur. Et ſi qui tum ſub redempſionis conditione contractus ſiebant, ſynceri ac ſimplices erant & ſecundūm Deum, ita vt ego ipſe quoque noſ nullis tales contractus facere permittebam. Dioam autem vobis, qua id ratione permittebam. Venerunt illis temporibus ad me homines quidam honesti, quorum vnuſ dixit mihi: Quid consulis Domine? Ego ab hoc homine certos quosdam proprię pecuniaę redditus emi ſuper bonis eius hæreditarijs. Ipſe quoq; venit ad me, orans vt propter Deum id facere velim, & permettere, vt hinc literę confiantur, quę hanc teneant conditionem, vt ſi Dominus illi preſtiterit facultatem redimēdi bona ſua, ego hoc illi permittere velim propter Deum. His auditis, ego ſic hominem illum alloquebar: Dic mihi, inquam, nihil aliud hīc ſpectas vel intendis, niſi quod purē propter Deum id facis? Ad quod ille: Certē, inquit, nihil aliud hīc ſpecto. Quid enim aliud quererē, aut quid me moueret aliud, niſi quod miſeret me bona huius perpetuā mihi & hæreditibus meis obligata eſſe debere? alioqui māllem ea vt propria poſſidere, ſicuti & emi. Hoc modo, dilectissimi, conſenſi aliquoties temporibus illis in redempſiones: ſed videte, obſecro, quām purē, quām ſimpliciter & ſecundūm Deum iſta olim ſiebant. Iam verò hiſce noſtris temporibus per ſuperbiaſ & auariciaſ noſtrā ita has redempſiones peruerſimus corrumpiamusq; ut coram Deo vt plurimum plus quām ſemiſura fit: cuius culpa penē maxima eſt apud nos Confessores, quod nos talia permittamus. Ecce dicam

Iudeis
fœnerato-
ribus quām
peiores.
Contra
fœnerato-
res.

dicam vobis, charissimi, ad quantam miseriam hac tempestate dilapsi sumus. Non ita pridem contigit venire ad me ciuem quendam, & dicere : Obscro mi Domine, aliquod nihil in ea, quam tibi reforo, causa consilium impende. En ego & vxor mea & filii mei non habemus, quae ad vitam nostram pro huius seculi more sustentandam bene sufficiant. Itaque visum est mihi, ut propria bona mea vendam cum conditione redimendi: sed nolui id absque tuo attentare consilio. Si ergo sic mihi consulis, ita prorsus facere decreui. Cui ego : Id, inquam, minimè tibi consilium : quin potius dissuadeo modis omnibus quam possum fideliter & sincerè. Respondit ille : Ergo non habeo unde viuam iuxta huius temporis consuetudinem. Ad quod ego : Certum, dixi, habeto, si eo quo narrasti ordine processeris, grauiter te Deum offensurum, & peccata aliquot mortalia commissurum. Nolo enim te lateat, contractus omnes emptionis & venditionis reddituum vel possessionum, in quibus emperor reseruat sibi potestatem, capitalē summam vel vnam tempore, dum sibi placet, repetendi, usurarios esse. Cunctis enim contractibus illis, in quibus ex mutuo aliquod lucrum speratur, ex pacto vel ex intentione principali, explicitè vel implicitè, quounque licet colore multi nunc eos excusare contentur, usura plerumq; admixta est. Sic ergo primò alienæ usuræ te participem facies, si parati & notorijs usurarij opera, absque graui necessitate, usus fueris: siue non paratum proximum tuum ad foenerandum induxeris. Secundò, avaritiæ crimen incurres, quæ vnum ex septem est virtutis capitalibus, dum illa te mouet ad hoc faciendum. Tertiò, etiam per superbiam peccabis, dum hoc sine id agis, vt tu, & vxor tua prolesq; tuæ seculi luxum & pomparam possitis imitari, & conformare vos ceteris. Vnde his rationibus motus, nequaquam id tibi consulere ausim. Sed hoc potius, qua possum fide, tibi consilium do, vt sorte tua bonisq; tibi à Deo concessis contentus, viuas secundum prisci seculi mortem, sisq; gratus Deo, qui haud dubie subueniet tibi ita facienti, vt habeas quæ tibi sufficiant. Certè si huic consilio meo acquieueris, & feceris quæ dico, senties id tibi in anima & corpore profuturum. Tum ille ait: Gratias habeo tibi Domine obseruande pro tam salubri mihi aste impenso consilio, cui etiam omnino morem gerere statui, dimiso illo quod facere cogitara. Vide nunc, charissimi, quò dilapsi sumus. Deinde percepit eundem probum virum ad alium quendam Doctorem eodem anno perrexisse, qui id ei tanquam licitum permisit, ita vt omnia bona sua sub predicta redimendi conditione suspecta venderet. Planè nos nimis latam vobis viam facimus, & tamen reuera ita non est, sed angusta est via que dicit ad vitam. Heu, quod satis superq; dolendum est, ad id loci hoc tempore res rediit, vt pauca sint in populo Christiano negotia, quæ omnino iusta & sincera sint. Proh dolor, quam multos hodie inuenire est cæcos ductores, & si cæcus super cæcum in infernum ceciderit, tanto vterq; peius habebit. Quam nobrem, quo t' vobis summopere necessarium est, cauete vobis charissimi. Tumico enim quæ busdam ex nobis amicitiam hominum mundi huius nimis gratam esse. Dicam vobis aliquid de meipso, & simplicem veritatem dicam sed rogo, ne quis inde scandalizetur. Quadam vice importunè sat: is mihi in mentem venit, vt mare transretarem, & mortis periculis exponerem corpus meū, paginisq; Dei verbis concionarer, periculum facturus, si quos ex eis, Dei frat' auxilio, ad Christi fidè conuertere possem. Creuat in me ista voluntas, adectusq; inualuit, vt iā itineri me accingere velle, mecum de modo.

de modo illuc perueniendi cogitarem. Quumque in hac re sedulò occipater,
contigit quodam manè, ut quum ad lectum redissim, & iam obdormissem,
quendam mihi in hac verbâ me alloquenter audire viderer: Quonam mo-
liris iter? Non opus est ad paganos transfretare. Plurimos enim hîc inter
Christianos reperies, qui dum Christi nomen gerunt, peius ethnicis viuant.
Vbi ergo his tandem concionatus fueris, donec ad veram & Christiano homi-
ne dignam vitam perueniant, tum deum ad Saracenos transeundi habeto
facultatem. Hæc admonitio trina vice, & sub eadem semper forma verbo-
rum, mihi siebat in somnis: vnde factum est, vt à transfretandi studio ani-
mum meum reuocarem. Hinc iam aliqua mihi de mercatoribus dicenda fo-
rent, sed vereor ut nimis prolixus sim. Attamen pauca de his dicam. Sunt qui-
dam hoc tempore mercatores, qui modis admodum iniquis & valde Deo con-
trarijs lucrantur bona sua, idque tam varijs atque diuersis, vt omnes hîc re-
ferre nequeam. Cæterum id pro comperto habeatis vos mercatores, quando a-
liquid in qualibet regione ob solutionis dilatationem carius venditis, quâm a-
lioqui, si emptor promptam vobis pecuniam numeraret, venderetis, quic-
quid ultra iustum pretium accipitis, id totū ad usuram pertinere coram Deo:
quandoquidem illud proximis vestris subripitis. Idem sentiendum est, dum pe-
cunias vestras permutatis, transscribitis seu mutuô datis, O. quid hodie diceret hic
ad certum usque terminum: qui vbi adiuenerit, scitis. *Antr de diuersis prae-*
quid vobis lucri de singulis centum aureis, quasi pro ve- Etatis usurarijs & fini-
stro(vt vocatis) interest, suppresso interim usurâ voca- natiis, quibus à diabolo
bulo, pendendam sit, propter damnum quod ex mutuo irrigit anime. dñm ut
singitis vobis instare. Heu, quis tandem erit auaritia ve- ad infernum absque nu-
strâ finis? Si prudentes vultis esse mercatores, cur non mero.

Contra
mercato-
res quo-
dam.

Lucas 16..

Abac. 20..

Contra
mercato-
res meu-
daces.

Luce. 6.

*pura & hyppo, & epulabatur quotidie splendide, mortuus, in inferno sepultus est, hae
vtique de causa, quod sibi reseruabat bona ipsa à Deo donata, & vtebatur eis se-
cundum naturam suam voluptatem. Et quanvis nihil iniustum possedisse, nihil ali-
lienum rapuisse legatur, cogebatur tamen inferni perennes subire cruciatus.*

*Hic iam vosipos, quæso vos mercatores, intuemini, vosipos examineate. Vix
enim, vt ego quidem sentio, fieri potest, quin vbi tam grandes pecuniarum
summas, totque superflua bona lucramini, eadem cum superbia & avaritia
possideatis, imd etiam cum alijs pluribus magnis peccatis, quæ vt plurimum
hic se admisere solent. Quod vtique vosiphi non obscurè deprehenderetis, si*

*recte inspicere & discutere rem ipsam non pigeret. Obiter hic refero vobis,
charissimi, quid mihi adhuc infra quinquennium, si bene memini, acciderit.
Venit ad me mercator quidam opulentus valde, & cœpit mecum fami-
liariter colloqui, atque inter cætera dixit, plurima eademque ingentia sibi bona
in extera quadam regione deberi. Quem cum ego percontarer, vnde id fa-
ctum esset, vt tanta sibi in extera prouincia deberentur: respondit, merces suas
ibi venditas & traditas emptoribus, atque hos tantum sibi debere. Cui rursus
ego: Dic mihi, inquam, veritatem: Si quispiam aliquanto minoris, sed prompta
pecunia, illas abs te merces emisset, reliquiasne illi eras? Prorsus, inquit,
reliquissim, & id maluissim vtique, vt pecunijs acceptis, alia mihi bona com-
parare potuissim. Subintuli ego, & dixi: Certum ergo habe, quicquid propter
dilationem temporis amplius acceperis, quam pro prompta pecunia acceptu-
ras eras, id omne iniustum esse. Et licet coram hominibus usurpare nomen non
obtinuerit, coram verò tamen iustoq[ue] Dei iudicio usurpa vocatur. Contra ille:
Secus, inquit, se res habet. Hic enim mos est & consuetudo regionum, vt ita
fiat. Cui ego respondi: Nihil refert, nec propterea iustum & æquum est. Vos
enim huiusmodi malas consuetudines & prauas ad inuentiones fabricatis, & fa-
bricatis: & ideo peius est. Vosne consuetudines Deo contrarias, legem facere
vultis? Ergo etiam consuetudo erit, descendere in infernum. Itaque ut iam pra-
dixi, id certum habe, si quid vbiunque locorum seu in qualibet regione ob so-
lutionis dilationem carius vendas, quam faceres, si numerata tibi pecunia red-
deretur, aut ex mutuata pecunia lucrum recipias propter dilatam solu-
tionem, quicquid ultra receperis, id totum inter iniusta & male acquisita bona
numerandum esse, adcoquie etiam restituendum illis, à quibus acceperis, si vn-
quam saluari voles. His auditis, ait ille ad me. Certe durus es homo. Confes-
for meus semper id mihi permisit: Cui ego: Confessortuus, aiebam, forte ca-
pit pecunias tuas, & permittit tibi, quod nec ipse Deus cum omnipotencia sua
tibi permettere valer. Videite hic charissimi, quam perniciosa res avaritia sit.*

*Dives ille mercator sic à me recessit, vt ne verbo quidem testarecur, se vñquam
in melius commutaturum vitam suam. Credite mihi, dilectissimi: sunimope-
rè nobis omnibus necessarium est, vt nos ex animo emendemus, & corriga-
mus malam vitam nostram. Nemis enim periculo tempore viuimus, & ti-
mendum est, adhuc periculosiora nobis tempora imminent. Sed quid dicam,
quando, vt mihi relatum est, non desunt, qui me nimis rigidè nimisq[ue] seue-
rè concionari causentur? At ego constanter affirmare non dubito, neminem
ex hic coram adversantibus esse, qui non multa, quam ego, seuerus conciona-
retur, si modè quæ ego, expertus fore, & illi, vt mihi, ex officio ordinari con-
cionari*

*Ab mali-
vus legē
faciant.*

cionari iñcumberet. Et si non prolixum vobis fieret, dicerem vobis quædā, quæ huic loco non parum congruerent, quæque vos audisse iuaret.

Tum simul vno ore quam plures ē populo dixerunt: Securus loquere domine Magister, patientes ac beneulos nos habebitis auditores.

Rem igitur quandam refero vobis, charissimi, quæ mihi ipsi contigit. Quodam tempore solus sedebam in Cella quadam, & cùm meū cogitare cœpīsem mirabilē Dei, & quām admirabilis esset hoc tempore Ecclesiæ status, vt omnis bona ordinatio plus satis negligetur & pessum iret: inter has meditationes, corporeis auribus meis vocem quandam percepi loquentem ad me, tametsi nullum omnino viderem. Loquebatur autem in hæc verba: Surge, iam quædam experienda tibi sunt, vt tanto certius proximis tuis veritatem palam edicere ausis. Atque in hoc ultimo verbo, omni sensuali ratione mea destitutus fui: factusq[ue] in ecclasi, sub ipso hoc raptu in Purgatorium videre permisus fui: vbi tam cruciabilia & acerba nimis multorum hominum, ex quibus etiam plerosque noui, tormenta, poenasq[ue] tam immensas, & dolores tam intensos atque pauendos adspexi, vt nulla ratio, nullus intellectus exprimere sufficiat. Denique certum habetote, tam multa, tam varia & diuersa illic tormentorum genera, mirum in modum excruciantia, me inspexisse, vt tantus inde me terror & tremor inuaserit, vt cuncta naturalia vitæ huius gaudia haud quaquam me exhilarare possint: & si vel cētum adhuc annis superuixero, nunquam me lētificandum putem, nisi id Deus supernaturali quodam modo faciat. Sed oro vos, dilectissimi, ne quis hinc scandalizetur, quod hæc vobis reffere volui. Timeo equidem, quosdam cogitare fortassis, quod meam in his exponendis gloriam quæsierim. Atqui certissimum vobis sit, me nullius gloriam, sed necalicius substantiam huius gratia querere vel optare. Satis enim superquæ contentus sum his, quæ mihi in Monasterio meo iuxta conuentis cōfuetudinem ministrantur: imò nuncq[ue] am non vereor, ne qua fortè superflua capiam ex his, quæ mihi in refectorio apponuntur. Et certè nullum hīc adesse credo, qui, si vidisset & expertus esset ea, quæ ego vidi & expertus sum, tam videlicet horrenda & metuenda supplicia, non melius fortè paucis sibi appositis atque concessis contentus foret, quām sim ego. Ideoquæ nemo vestrum ex prædictis verbis meis scandalizetur. Ego sanè nullam aliam reperio causam, quare me Deus istacernere voluerit, his ob culpas & defectus meos, vt & me ipsum corrigerem, & alijs veritatem, quam certò agnouissem, fidentius edicere auderem, vitaq[ue] & peccata ipsorum minimè palparem. Vnde & si certus forem, me hac de causa neci tradeendum esse, nihil minus nudam ac simpli- cem eloquerer veritatem. Sanè vidi nonnullos in intentissimis pœnis illis, de quibus vehemens me cepit admiratio, quod tam diu in tantis cruciatiibus permanere debuissent. Ante multos siquidem annos aliqui ex eis ex hac vita decesserant, quos, dum viuerent, etiam bonos & pios esse credebam: & tamē ijdem in locis illis purgatorijs tam ingentia & ineffabilia supplicia sustinebant, vt nemo ea dignè in hac vita pensare aut intelligere possit. Quocirca id omniaibus nobis ex animo consulo, ne Purgatorium paruipendamus: sed conuertamurci- tius, & serìd nos eremendemus. Planè si sciretis, quām supra modum nobile ac stoli- dē defluere pateremini. Enimvero vbi ex hoc transitorio tempore ad illa fu- tura

Paradi-
gma.

Purg ato-
rii quam
penz.

tura & æterna perducimur, iudicium valde breue, simplex, rectum ac rigidum sit de illis, qui præsens tempus stultè abire permittunt. Sed quid dicam, charissimi? Si enim de diuina iustitia aliquid vobis dicere tento, tam illa imensa, distracta & rigida est, ut verear quosdam ex vobis hinc desperandi occasionem sumere posse. Si contra de infinita illius misericordia, quam omnibus in hac vita præstar paratus est, verba facere volo: iterum metuo, quosdam ita de hac confusuros, ut peius & stultius acturi sint, atque ita eiusmodi peccatum aliquid admittere queant, cui (ut timendum est) neque hic, neque in futuro Deus veniam daret. Vereor quidem, dilectissimi, ne prolixior fuerini, tametsi adhuc multa mihi dicenda supersint de varijs hominum generibus, diuersisque negotijs, eo quod longè nimis à recto itinere digressi sumus. Et reuera si toto hoc anno, prætermis omnibus, vni concionandi officio vacarem, puto me haudquaquam vel sic adhuc omnes nostros defectus & peccata expositurum. Ceterum ubi Dominus disposuerit, vterius vobis loquar. Surgite nunc, & orationem Dominicam cum Angelica salutatione dicite.

POST hæc quadam vice contigit, Magistrum ad quoddam inclusorium inter facere, in quo quinque morabantur inclusæ, quæ ipsum sedulè rogabant, vt Sermonem eis faceret de vera perfectaque vita inclusoria. Quibus ille ait, facturum se libenter quod peterent, si Dominus ita disponeret, die Dominicæ proximè fecuturo. Cum igitur dies ille Dominicus aduenisset, conuenit ad eum locum hominum multitudo, & Magister suum ita sermonem exorsus est.

Sermo sequens, in Dominica Sexagesimæ habitus est, cuius argumentum hoc est: Cur videlicet diuus Paulus raptum suum in tertium celum tot annis silentio preferit: Quod Dei dona per afflictiones veniant, aut certè per afflictiones confirmantur: De duplice item abnegatione, una naturæ, altera Spiritus. Denique, quid ad veram inclusam pertineat.

Scio hominem in Christo, ante annos quatuordecim, &c.

2. COR. XI. & XII.

Secundum Alubrem hodie, dilectissimi, & necessariam nobis D. Paulus in Epistola sua tradidit institutionem. Sed quia Epistola eadem prolixior est, non totam, sed partem duntaxat illius referam vobis. Ait ergo Apostolus, loquens de semetipso: *Scio hominem in Christo, ante annos quatuordecim (sive in corpore, sive extra corpus, nescio: Deus scit) raptum huiusmodi usque ad tertium celum.* Hic mihi, quæso, animaduertite charissimi, quomodo sanctus Apostolus per annos quatuordecim raptum hunc suum sub silentio habuerit, nec voluerit proferre in publicum, donec id sibi à Deo permetteretur. Non fecit equidem instar quorundam huius tempestatis hominum, qui dum exiguum quandam à Deo fortasse gratiam accipiunt, statim extores rumpunt foras, alijsque eam absque permisso Dei referunt, narrantque interdum

Cōtra te
metrā os
vīsiūm
suārēssu-

terdum eam eiusmodi hominibus, qui tam parum inde nouerunt, quid sit aut quod spectet, quam ipsi. Vnde sit etiam sapientia numerata, ut huiuscmodi loquacibus gratia talis subtrahatur, deturque alteri magis illuminato. Itaque videte dilectissimi, ne absque licentia Dei, dona vobis ab ipso collata euulgetis, certi quod pauci hodie repertiantur, qui illuminata sunt ratione seu discretione praediti. Atque idcirco caendum est, ne dona Dei citò & absque illius licentia proferantur. Iam quod diuo Paulo à Deo permisum fuit, quæ sibi contigerant eloqui, ad nostri utique præmonitionem & necessariam institutionem permisum fuit à Deo, ut videlicet si id contingat, ut cuiquam nostrum sine merito præcedenti gratiam suam præuenientem infunderet, ne is postmodum t errore concuteretur, si affligi eum permitteret, quemadmodum B. Paulo visuerit.

Dona Dei
qui obue-
niant.

Enimvero id pro comperto habendum est, dona Dei per afflictiones venire: Si vero ante afflictiones veniant, per afflictiones tamen ea confirmari atque probari oportere. Cum ergo tantæ sit nobilitatis utilitatisq; aduersa perpeti, idcirco Deus omnipotens omnibus dilectis Sanctis suis tam graues permisit afflictiones occurrere, eademque de causa B. Apostolo suas nobis afflictiones referendi copiam dedit. Ait enim in hac eadem Epistola sua: *Ministri Christi sunt: ut minus 2. Cor. 11. sapiens dico, plus ego: In laboribus plurimis, in carcerebus abundantius, in plagis supra modum, in mortibus frequenter: A Iudeis quinques quadragenas, una minus, accepi: Ter virginis cæsus sum, semel lapidatus sum, ter naufragium feci, nocte & die in profundis maris fui, in itineribus sepe, periculis fluminum, periculis latronum, periculis ex genere, periculis ex gentibus, periculis in ciuitate, periculis in solitudine, periculis in mari, periculis in falsis fratribus, in labore & erumna, in vigiliis multis, in fame & siti, in iejunij multis, in frigore & nuditate, &c. Hæc & alia multa in Epistola ho- dierna se D. Apostolus pertulisse commemorat, quæ ne singula recitando prolixior fiam, hoc unum duntaxat adjicio, quod inter cætera adiungit, dicens: Ne magnitudo reuelationum extollat me, datus est mihi stimulus carnis meæ an-*

2. Cor. 12.

gelus satane, qui me colaphizet. Propter quod ter Dominum rogaui, ut discederet à me, & dixit mihi: Sufficit tibi (Paule) gratia mea: Nam virtus in infirmitate perficitur. Libenter ergo, inquit, gloriabor in infirmitatibus meis, ut inhabitet in me virtus Christi. Nunc ergo, dilectissimi, posteaquam D. Paulus vas electionis in hac sua Epistola, quanta sit afflictionum utilitas, satis superque nobis probauit, dignum profectò est, ut tanto Apostolo fidem adhibeamus, & ipsum imitemur atque sequamur. Enimvero fieri non potest, ut unquam ad laudabilem & fructuosal partingamus vitam, nisi sponte naturæ oblectamentis renuntiemus. Na-

Naturæ
renunti-
are

*turæ liquidem renuntiare nihil aliud est, quam abdicare & abnegare voluntarie vniuersa, in quibus natura delectatur, illis duntaxat exceptis, quæ naturæ sustentandæ rationabiliter necessaria sunt, quæ talia erunt, ut nobis adiumento sint ad scrupendum Deo, & perueniendum ad Deum. Alia omnia propter Deum descendunt. Neque enim experiri quis potest, aut capere supernam dulcedinem Dei, nisi infirmarum rerum suavitati ac sensuum inclinationi & voluptati valefaciat. Vnde & Apostolus ait: *Fratres, si secundum carnem vixeritis, morimini: si autem spiritu facta carnis mortificaueritis, viueris. Contemplandum nobis hic est, & pro virili sectadum amabile prorsus exemplar Domini Salvatoris, sicuti idem Apostolus moneret: Exuite vos, inquit, veterem hominem, & induimini Dominum nostrum Iesum Christum. Est porro alia adhuc multo nobilior &**

Rom. 8.

*Rom. 13.
Ephes. 4.*

excellentior abnegatio, quām sit ea, qua naturam abnegamus. Et ipsa est, q̄tān-
do voluntariē spiritui renuntiamus, quod quomodo fiat, vos aduertere velim.
Posteaquam spiritus carnem omnino edomuit & redegit in seruitutem, cūctāq̄
iam caducas & labentia transcendit, tum saltum quandam in ipsa perennia bo-
na facit, quāz nimirum multo ei delectabiliora sunt, quōd ad saporem & frui-
tionem attinet, quām antea illi naturalia fuerant oblectamenta. Dum ergo gu-
stare eum, frāc̄ contingit excellētibus illis suminis bonis, iam haud secus eum
delectationibus & affluentis spiritus renuntiare oportet, quām prius naturā
oblectamentis renuntiare coactus fuit, ita vt Deo dona & operationes illius pro
eius beneplacito relinquere sciat. Et ista quoque renuntiatio in principio nō pa-
rum difficultate est, his qui secundūm spiritus delectationem Deum gustārūt. Di-
citur autem eadē hēc renuntiatio paupertas spiritus, de qua Dominus loquitur:

Matt. 5.

Eccl. 5. *Beati, inquiens, pauperes spiritu, quoniam ipsorum est regnum celorum.* Enim uero s̄pē
contingit quosdam ēdē deuenire, vt in seipso in fundum suum, in volūtatem &
beneplacitum suum valde subtiliter rapiant atque trahant ea, quāe eis lucent &
sapiunt, nec se Deo per modum mortificationis relinquant. Ceterūm quicūque
tales sunt, hos nihil dubitetis gratia ac donis Dei nimis infruētose vti. Cuius
ratio est, quōd cūm Deum minimē lateat, n̄isi eis lucē & saporem infunderet, ci-
tius illos à se recessuros esse, idcirco quibusdam eos suaibus consolatiūculis re-
tinet, ne penitus se deserant. Isteiūmodi homines valde adhuc fragiles sunt &
pusilli, quippe qui propria abundant voluntate, & vimbram pro re ipsa diligēt
& amplectūtur. Quorum etiam hoc vitium est, vt cūm maximē sint externi ad-
modum se internos esse arbitrentur: sed nimium falluntur opinione sua. Porro
qui se Deo funditus resignant & offerunt, quīc̄ dulce & amarum æqualiter acci-
piunt ab illo: qui denique si influētia lucis vel saporis eis subtrahatur, haudqua-
quam propterea à Deo recedunt, hi veri sunt interni. Sanè quicūque ea, qua iā
dictum est, ratione sese abnegārunt, animoq̄ voluntario tam spiritus, quām na-
turāe dulcedines penetrārunt, & supergressi sunt, hi profectō utilem ac fructuo-
sum fecere transensem, & plura quām dici quat penetrārunt. Sed eis deinde
multa vigilantia & custodia opus est, qua seipso nunquam non diligenter ob-
seruent, circunspiciant & curent, vt in ingenti semper humilitate perseverent.

Rom. iii.

*Non enim tūc hostes Tātarei cessant, sed iugiter modis, quibus possunt, eos re-
trahere moliuntur. Credite mihi, charissimi: profunda resignatio seu volunta-
tate abne-
gationi
profunda
opus esse.*

Petr. 5.

*Humili-
tate abne-
gationi
profunda
opus esse.* **A**tque vtinam disce-
re possemus, quo pacto ad veram spiritus in profunda humilitate subiectionem
pertingere debeamus, vt vbi Deus gratiam sensibilem nobis subtrahit, facile eā
illi resignare possimus, nostrumq̄ restringere appetitum sive desiderium, vt vo-
luntariē eam non concupiscamus. Hoc est quod D. Dionysius ait: *Cūm Deus, in-
quit, sensibiliter commoratur in anima mea, tanto gaudio perfundor, & tā be-
ne mihi est, vt si eam mihi auctoritatem tribueret, vt illa hora haud secus mi-
hi, quām illi, creature omnes obtemperarent, non mihi tam bene forer, vt est
ex præsentia illius. At vbi sensibilis præsentia ei⁹ mihi subtrahitur, tum (fateor)
teneor quodam desiderio illius. Sed vbi id mihi accidit, defectus utique meus in
causa est, quād Salomon ait, quōd in cunctis Dei operibus quiete & pacē habere
debet.*

S. Diony-
sius.

debeamus. En istud suspiriosum ac lāguidum desiderium, sanctus hic Dionyſius suum defectum reputat. Quare hoc, n̄iſi quia vir sanctus haud obscurē intellexit, ne cum plenē se resignatū esse, quādo ſic Dei præſentiam desideraret? Maxima ſiquidē resignatio eſt, ad derelictionem ſeſe resignare, & in omnimoda derelictione resignatum eſſe. Quod ad eos maximē pertinet, qui dulcedinē Dei delectabiliter experti ſunt. Oportebat quidē, dilectissimi, tam viriliter nos certāſſe, vt in Deo tam prudētes facti eſſeremus, quōd creatures omnes, diuino freti auxilio, transcendere ac penetrare quiremus, donec in ipsum Deū pertingeremus. Ibi iam in Spiritu sancto doceremur res oēs naturales ratione noſtra calcare atque ſupergredi, vt cum Augustino dicere poſſemus: Omnes creature via nobis ſunt ad Deum. Ita vt quācunq; videre vel audire contingeret, qualia cunque demum illa forent, cuncta ſciremus in viſu noſtrōs infleſtere, & in melius interpretari, ac boni quippiam inde elicere. Certè homo Christianus ratiōe ſua tam crebrō, tamq; humiliter ſe exercere, & creatures omnes toties penetrare debebet, donec creaṭa omnia amitteret: tamq; strenue & viriliter, idq; non vna, ſed pluribus vicibus, à cūctis ſeſe abſtraheret, donec Deum animaſuꝝ gaudium, & dilectum cordis ſui ſolum inueniret, de quo B. A poſtulus loquitur, dum ait: *Qui adberet Deo, vnuſ ſpiritus eſt.* In qua nimirum transformatione ſpiritus huiusmodi transformatus eſt, & vnum effectus cum vno. Si quis hac in parte ſeſe periclitari, & tam ſibi ipſi, quām creatureſ omniſbus, perfectē renuntiare veller, iſtūtique ſuperaret omnia cum Deo ſeu virtute Dei. Quod Paulus teſtatur, vbi ait: *Omnia poſſum in eo qui me conforat.* Eia nunc chariſſimi, festinate, obſecro, agite, properate, diſcite viuere, certi etiam hoc præſenti tempore eō hominē pertinere poſſe, vt tam immēſum ſupernaturale gaudium experiat, quale nec omnes creature ad nouiſſimum viſque diem præſtare poſſent. Denique & hoc age-dum addiſcere conemur omnes, quo pacto veri adoratores efficiamur, *Patrem adorantes in ſpiritu & veritate.* Sed vereor ne prolixior ſiam, quandoquidem iſtæ me inclusæ rogarunt, vt dicā eis quid ad inclusam pertineat. Et hoc ipsum paucis nunc expediam, dicamq; qualem vñāquaq; veram inclusam eſſe oporteat. *Inclusam Itaque ad inclusam pertinet, vt ſimplex ſit, & tam mēta quām corpore, id eſt, intutus & foris inclusa.* Non decet eam per fenefras proſpicere, aut ſcificari quid hic aut illic rerum geratur, aut geſtum ſit. Tantæ eam puritatis & abstractionis vitam agere par eſt, vt ſi pro omnibus, quā in purgatoriij locis detinentur, animabuſ preces fundat, digna ſit & ſufficiens atq; idonea illas omnes inde libera-re. Sanè inclusoria vita, non eſt parua reſ. Decet planē inclusam tam ſyncerē ac purē viuere, vt totum hoc à Deo conſequi valeat, quod viuierſa ſancta Eccleſia per ſeptiformem ſancti Spiritu gratiam conſequitur. Quod si ſecus agit, nō eſt vera inclusa. Talem quoque vitam eam ducre conuenit, vt ſi cuncta illi Eccleſiaſtica iura ſubtrahantur, nihil ei apud Deum obſeffe queat. Sed heu eō nunc re- rediit, vt inclusæ vespertino tempore hospites ſuſcipiant, & manē multa eis ad-minifrent: quod non inclusarum, ſed pādocheorum officium eſt. Præterea etiam hoc ad inclusam pertinet, vt silentium ſuum diligenter obſeruet, rationa-bili duntaxat & vera neceſſitate excepta, & vt purē ac attente preceetur. Non eſt illius, pādocheorum munus exercere, neq; cōfabulari hominibꝫ, ſed hoc po-tius, vt in vera diuinaq; resignatiōe tā fortis & immobilis perpetuo periuſtat, vt etiam cum ſenſibili delegatione latoty conſensu, ſemper Dei præſentia ſenſibili carere

Augusti-nus.

Cor. 6.

Philip. 4.

Ioan. 4.

Inclusarum quid in- terfit.

Corruptio nclusarum status.

Silentio inclusis opus eſſe.

Carere possit, ac nihilominus fidelis ei perseverare, simulque creaturis omnibus renuntiare propter ipsum. Sed iam inclusas quasdam dicere audiens, necessaria sibi esse, ut in virtutibus sese exercet erga proximos suos. Verum huiusmodi iocundiorum, sed hospitale magis petere debuisset, atque illuc circa Christi misericordia humiliter sese exercere, quod tum propriè ex officio pertinuerat ad eam. Hoc enim fideliter agere debent, qui in hospitalibus degunt. Rursus aliae dicunt: Seruūdūm atque subueniendum est mihi proximis meis propter Deum. Sed neque hoc veræ inclusæ officium est. Quod si penitus ipsa intueretur, inueniret utique, quād occultè pugnet cum proposito suo. Inclusa quæque tam purā, tam aliquid solitaria & ab omni creatura liberam & abstractam vitam agere cibaberet, ut merita illius vniuersis, qui Christi clementur nomine, subuenire ac opitulari possent. Ceterum adhuc aliæ sunt, quæ dicant tam infirmæ ac debilis sese naturæ esse, ut necessarium sibi sit, quod per humanas confabulationes sese relevant, & infirmitati suæ hoc pacto succurrant. O miseris illas inclusas, quād prorsus falluntur consilio maligni. Id pro cōperto haberote, charissimi, quisquis in inclusorio aliud querit, quād voluntariè pati propter Deum, eum incautè inclusoriū petere. Iam quasdam inuenire est, quæ inclusorum subeant, vt in ipso cum bona pace & quiete elemosynis vescātur, quas tamen despecto modo, publicè per plateas vt exules, nō nisi inuitæ admodum mendicarent. Sed quotquot eiusmodi sunt, purarum inclusarum nomen sibi temere vendicat: multoq; præstaret animabus earū, quod in publica via vt exules iaceant in ea forma, quæ ad miserationem omnium transiuntium animos moueret. Ceterum vbi inclusa aliqua inclusorum ingreditur, purè, liberè, nudè ac voluntariè Christo sese ad crucem offerre debet pro hominibus vniuersis, memor verborum illorum, quæ Christus in cruce ait: *Deus meus, Deus meus, vt quid dereliquisti me?* Beata illa & veneranda Maria Magdalena, vera inclusa fuit, quandoquidem omni creaturarum solatio sponte renuntiavit. Certè Deus Pater omnipotens unigenitum Filium suum in terras misit, & humanam voluit, vt in ea pateretur, assumere naturam: & nos tamē semper fugimus.

Matth. 27. *meus, Deus meus, vt quid dereliquisti me?* Beata illa & veneranda Maria Magdalena, vera inclusa fuit, quandoquidem omni creaturarum solatio sponte renuntiavit. Certè Deus Pater omnipotens unigenitum Filium suum in terras misit, & humanam voluit, vt in ea pateretur, assumere naturam: & nos tamē semper fugimus.

Pati nemi pati. Verum quicquid agamus, id certissimum est, si compendiosius apprehendere iter, citiusq; atque subtilius cuncta penetrare velimus, id aliter fieri nō posse, quād vt verissimum Domini Salvatoris exemplar saltem aliquo modo patiendo sequamur. Est tamen, quod hīc pro nostri consolatione adducam. Sanè Deus Pa-

Ter celestis non ita durus & seuerus in nos est, sicut fuit in Vnigenitum suum, E-
Patientia nimis si tota nos virtute Deo ad patientium obtulerimus, ita vt sponte atque sp̄ontanea libenter sufferre velimus, quicquid illi placuerit vt toleremus, nec tempore afflictionum ab eo recesserimus, neque occurrētes fugerimus afflictiones, vbi hoc ipse aduerterit, citius vbi ei tēpus esse videbitur, omnes à nobis auferet afflictiones, diuinatq; sua ac supernaturali, iucunda & sensibili nos consolatione perfundet. Quod nimis cuicunq; contingit, vt videlicet festiuam hanc & iucundam in seipso experiat solennitatem, is nullam tum sentit terrenam festivitatem. Non ad Dominicæ nativitatis, non Paschæ, non Pentecostes, nec ad aliam demum quancunque instar communium hominum exhilaratur solennitatem. Solùm hoc irgens internum conuiuim, dum scilicet omnipotens Deus cum supernaturali ac præsenti gratia sua in iubilo ad ipsum venit, copioso eum gaudio asticit. Idquæ quoctunque anni tempore in ipso agitur, omnes prædictæ in illo solennitates simul peraguntur. atque complentur. **Quanti- obrem**

obrem libenter, Dilectissimi, ferre debemus, quicquid nobis aduersum acciderit. Quisquis enim ad supernaturalem hanc & iucundam solennitatem per passiones pertingit, hic prudens valde, essentialis & bene ordinatus efficitur, tantamq; ex influentia Spiritus sancti sapientiam acquirit, ut satis superq; intelligent, quid agendum, quidq; dimittendum sibi sit. Tum verò cuncta in eo opera illius fructuosa redcluntur, & ipse nihil omnino de se sentit: sed in magna semper humilitate persuferans, inutilem se seruum arbitrat, iugiterq; in filiali quodam ac amoro so se timore continet, nec aliud aliquid timeret, nisi non plenè satis facere se dilecto cordis sui, amantissimo Patri suo. In hoc statu, id est, dum huc pertingit, omnia priuata ac propria (hoc est, ab ipso assumpta) instituta & consuetudines propriæ voluntatis suæ decidunt, & conuersatio illius simplex, verè Christiana, & ad cælestia eræcta efficitur. Interim nihilo minus cunctis ipse hominibus ignotus est, nisi quis eiusdē sit vite, qui eandē sit gratiam expertus & solennitatē. Præster nobis omnipotēs Deus, ut discamus per afflictiones pati, & per passiones ad hanc supernaturalem, gaudiosam, & felicem solennitatem pertingere mereamur, perducente nos ad eam ipsa æterna veritate Dominō nostro Iesu Christo, qui cum Patre & sancto Spiritu vivit & regnat Deus per omnia seculorum secula. Amen.

Tres quedam optime institutiones:

QVIS Q. V. I. ille es, qui vñquam ad Deum & ad optimum, quem in hac vita consequi valeas, statum pertingere exoptas: hæc tria, quæ subijcio, studiosius obseruare debebis.

Primum est, vt Deum Deiq; honorem, non tuum, præcipue verò volūtatem illius, non tuam, in omnibus intendas.

Secundum est, vt in cunctis actibus & extrouersionib; tuis te ipsum studiosè obserues, abyssale nihilum tuum intēdas: studioq; perseverante, circa quæ verseris, quid intra te agatur, ac fundum denique tuum, attendas.

Tertium est, vt haudquaquam illis, quæ tibi commissa non sunt, tete ingeras, sed omnia in suo statu ac ordine dimittas. Sint bona, bona. Mala verò non iudices, sed in tuum potius fundum introuersus, ibi persevera, diligenter ac sedulè vocem Patris tui, vt in se constanter ad finem vsque permaneas, hortantem auctoritans.

HAEC duo quisquis obseruārit, magna consequetur:

Primò, sit intus & foris in veritate atque ex ipso fundo, non verbis tantum, pusillus & parvus: Sit, inquam, in omni intellectu suo, in fundo & in oculis suis, absque ullo commento, prorsus parvus & nihil.

Secundò verò, sit Dei amore præditus, non eo sensuali, quem nos amorem dicimus, sed essentiali, hoc est, vt intimè in fundo suo pure Deum intendat.

Merito proinde quisque ab omni animaduersione, intellectu & sensualitate nudus & absolutus esse debet, quod Deus omnipotens nudus & absolutus est, quo sic spiritus ad eius puram & nudam essentiam possit accommodari. Ita enim necessarium est, vt anima nuda & vacua sit, quæ arcana secretorum illius capere debeat. Vnde & necesse est, vt omnia illa amputare:

quisque conetur, in quibus aliquid suum reperit.

De obitu Magistri, virque idem defunctus Laico amico suo apparuerit, rationem illi reddens seueri atque horribilis exitus sui è corpore, dicens quod illum vice Purgatorij sui tolerarit: simulque certiorem illum faciens de ingenti gaudio & felicitate perenni, qua à Deo pro salutari sua doctrina consecutus fuit.

Purgato-
riū quo-
dam hic
sū pati.

PRAETEREVND hīc minimē est, vt Magister s̄pē memoratus in vera humili, ac spirituali vita iugiter profecerit, & magna quædam virtutis sumpscerit incrementa. Enim uero in gratia Dei tam prudens effectus est, vt quicquid in illa vrbe ac regione, quam incolebat agendum esset, siue spirituale, siue seculare id fuisset, illius consilio & sapientia omnes vt peroptaret, ed quod acceptus illius esset, & fidem illi haberent, crederentq; imo & morem gererent consilijs illius. Plures etiam tam ad seculares quam spirituales homines conciones habuit, secundam formam illarum, quas iam supra posuimus. Quumq; in hac tam vtili ac fructuosa vita nouem annos laudabiliter exegisset, cunctisq; vt dictum est, in illa regione & oppido charus & gratus esset, ijsdem nouem annis absolutis, placuit altissimo Deo famulum suum & amicum dilectum ad se recipere, nec diutius in hoc exilio relinquere. Et quia sine Purgatorio illum ad cælestia transferre decreuerat, grauem eum ac diurnam corporis molestiam & valetudinem incurrere permisit, ita vt per viginti hebdomas paralyssi decumberet, nec parum acres dolores pateretur. Exactis deinde viginti hebdomadis, haud obscurè ex diuina agnouit gratia, sese ex hac luce propediem migraturum, Deumq; cruciatibus suis finem impositurum. Quo cognito, rogauit ministros, vt Lai cum suum adduci curarent, redderentque illum de suo propinquo decepsu certiorem, quodq; non mediocriter illum sibi morienti adesse desideraret. Nec mora, vbi Laius ista rescivit, Magistro obtemperans, ad illum ocyus venit: & perquam familiariter ab illo acceptus, sciscitabatur eundem quo pacto haberet. Cui Magister respondit: Puto equidem non ita procul abesse diem illum, quo me Dominus ex hac luce ablatus est. Vnde id mihi gratissimum, nec minus consolatorium fore scias, si morienti mihi præsentem te exhibueris. Cæterum rogatum te velim, inquit, vt schedas illas chartaceas accipias, in quibus omnia diligenter scripta reperies, quæ multo tempore inter nos dicta facta sunt: quædam etiam de vita mea, quæ Deus per me miserum & indignum seruulum suū operari dignatus est. Et si tibi videbitur, sig Dominus dederit, in libellum vnum ea redigas. Ad hæc tale Laius responsum dedit: En Domine Magister, penes me sunt quinque conciones tuę, quas scripsi ex ore tuo. Si ergo visum est tibi, has illis scriptis tuis interseram, vt unus ex omnibus sub tuo nomine libellus fiat. Cui Magister: Quanta, inquit, possum dilectione te oro & obtestor, fili charissime, vt neque ex parte mea, neque sub meo nomine quicquam edas. Neque enim mea sunt, neque ea vel in vita vel post mortem meam sciri volo, sed Dei sunt omnia, quæ per me miserū operari dignatus est. Si tandem ē re proximorum fore, & ad illorum edificationē, cedere posse arbitraris, si ista conscribas: nihil impedio, quo minus scribantur, si tantum hoc caueas, ne vel me exprimas, vel nomē meum. Hoc autem modo scribere licebit, verbi gratia,

gratia, Magister dixit aut fecit hoc vel illud, tacito semper nomine meo. Sed hoc curandum tibi erit, vt vbi libellum confeceris, eum in hac vrbe nulli legendum tradas, ne quis fortè me fuisse deprehendat : sed potius absporta eum tecum in regionem tuam. Denique plures alios sermones bonos Magister consultit cum Laico suo vndeclim diebus, ad illam vsque horam, qua animam fusurus erat. Quæ cùm aduenisset, ita Laico locutus est: Velem, dilecte fili, tuum in hac parte consensum mihi præbeas, vt si Deo placuerit, ad te post obitum in spiritu reuertar. Cui Laicus: Si Deo, iuquit, ita visum fuerit, placet & mihi, vt eius in hoc voluntas fiat. Dehinc cùm Magister morti suæ proximus fieret, constitutus in agone, tam horribiles atque pauendos edidit gestus, vt fratres illius & quotquot illic præsentes aderant, non minimum ex adspectu illorum gestuum pauorem, metum & angustiam incurserent. Atq; ita demum extremam horam, quantum ex signis exterioribus colligere licebat, horribiliter clausit. Cumq; iam obiisset, omnes penè, qui in illa ciuitate morabantur, commoti sunt, quod vniuersis illis impendio charus esset. Porrò quum animaduertissent quidam loci illius homines, quām familiariter Laicus sæpedictus illi in extremis adhæsisset, honorem illi impendere volebant, ipsumq; ad coniuia sua inuitare. Verū vbi hoc illi innotuit, mox è ciuitate illa fugit in terram suam. Proficidente igitur eo, & iam tertij diei iter agente, ad solis occasum venit ad villulam quandam. Qumq; præ primæ noctis sese intendentibus tenebris vltterius ambulare non posset, nec hospitium publicum in villa repperire, quendam honestum virum, fortè illi in ea via obuiam factum, rogare coepit, vt se famulumq; suum hospitio reciperet, & quantum vellet exigeret ab eis. Cui vir ille respondet, libenti animo quod petebat sese facturum, si grata habere vellet ea, quæ apud ipsum essent. Itaque factum est, vt eos hospitio reciperet: & Laicum quidem illum, vt melius potuit, decubituere fecit, seruum vero illius duxit in horreum super stramenta. Posteaquam igitur cubitum iuissent, euigilans Laicus ille in ipsa nocte, vocem quandam exilem prope se audiuit, nectamen quicquam videre potuit. Vnde non nihil terri cœpit. Tum vox illa sic ei locuta est: Ne timeas dilecte fili, Ego enim sum Magister. Quo auditio, Laicus dixit: Vellem equidem scire ex te Domine Magister, si tamen Domini voluntas est, vt tecum agatur, quidve causa fuerit, quod tam horribili, quantum exterius notare licuit, atque tremendo fine vitam clausisti. Enimvero quidam ex fratribus tuis, quasi de te diffidere coeperunt: & vereor certè, ne quosdam ex eis offenderit tam seuerus exitus tuus. Ad hæc vox illa Magistri sic respondit: Ista iam nunc aperiā tibi. Certum habe, ita decretum fuisse Deo, vt anima mea mox vbi à corpore migraret, à sanctis Angelis susciperetur, & per eos defenderetur à dæmonibus, ne quid illi amplius molestie mihi inferrent, nec ego ultra eos cernerem, nec quicquam cum eis deinceps commercij haberem. Vnde & me tam tremendo vitam meam fine claudere, & ipsum Purgatorij vice sufferre optebat. Et reuera maligni spiritus tantis me angustijs constringebant, tamq; subtilibus & astutis me fallacijs ac dolis impugnabant, vt mihi omnino desperare velle viderer. Et si loquendi mihi non fuisset ablata facultas, tantos clamores edidisse, quod miram in me cernere fuisset calamitatem meam, vnde agonia mea, quam in me fratres cernebāt, norari potuisset. Ceterū omnipotens Deus pro pœna illa & cruciari uberem mihi mercedem resti-

restituit. Mox enim ut anima mea è corpore exiit, à sanctis Angelis suscepta est, qui eam in Paradisum deduxerunt, dicentes quod illic quinque diebus sine vilo metu vel sollicitudine expectarem, nec timerem quod diabolus quicquam mihi dehinc mali illatus sit, ac nihil demum post hac laboris subirem, hoc solo excepto, quod istis quinque diebus gloriae cœlestium societate carerem: quibus denique transactis, prorsus munda futura essem, tumq; reuersuros sese cum gaudio, mētq; cum ingēti exultatione ad ineffabilia, nullo vñquam tempore finienda, gaudia perdūcturos. His amplius, dilecte fili, nihil ex me scisciteris. Iam enim dixi tibi quæcunq; dicere potui, nec fas habeo his addere quicquam. Sed oro Deum meum, vt is tibi benedicat, & ipse sit sempiternus in perpetuo mansuris gaudijs remunerator tuus, pro fidelī institutione ac salubri consilio tuo, quæ mihi iūpendisti. Tum Laicus ait: Obscurus, mi Domine Magister, vt vbi ad Deum veneris, serio ipsum pro me depreceris. Deinde quicquid Laicus aut quereret, aut loqueretur, nihil efficere potuit, nec saltem vnum ab eo responsum obtinuit. Quod cùm aduerteret, vt potuit, quiescere paululum conabatur, sed frustra. Non enim obdormire quietit. Itaque vigil in lecto iacuit, & vix diem potuit expectare. Quo illucescente, arrepto calamo, Priori ac Fratribus Magistri defuncti, qualiter idem sibi adfuisse, & verba illius omnia, quæ sibi dixerat, diligenter prescripsit. Præstet nobis omnibus veritas æterna Dominus Iesus Christus, vt amabili ac delectabili suæ imagini nos conformemus, ipsamq; sestemur pro virili,
ad laudem & gloriam ipsius.
Amen.

D E O O M N I P O T E N T I G R A T I A S.

DOMI-

DOMINICA PRIMA ADVENTVS DOMINI.

*Vt à peccatis resurgere, hostes nostros expugnare ac vincere, & glori-
ficiissimum Domini aduentum in animas nostras obseruare debeamus.*

S E R M O P R I M V S.

Hora est nos iam de somno surgere.

AD ROM. XIII.

DOCE, dilectissimi, Aduentus Dominicis initia celebramus. Aduen-
tus Do-
mici
vilitas.
Et planè iucundissimum nunc tempus imminet, de quo in
sancta Ecclesia festiva admodum & deuotissima verba le-
guntur atque psalluntur. Sicut enim vernum tempus ceteris
totius anni temporibus plus delectationis & amoenitatis ha-
bet, sic & istud iam imminens tempus, præ alijs anni solen-
nitatibus deuotius est sacratusque. Nimirum hoc tempus
est, quod omnes veteris Testamenti Patres, & quotquot tunc
Sancti esse poterant per annorum fermè quinque millia, magnis desiderijs, vo-
tis atque gemitibus suspirabant & adesse precabantur, dicentes: *Vt in ampe-
res calos, & descenderes ad illuminandum eos, qui in tenebris & in umbra mortuū sedent.* Isa. 64.
Luc. 10.
Omnia quoque eiusdem Testamenti gesta atque figuræ, eò tendebant, ut illius
qui tunc venturus sperabatur, nunc verò etiam venit, magnitudinem & excel-
lentiam declararent. Nunc itaque, dilectissimi, sine cessatione soli sapienti Deo
gratias immensas & laudes deuotissimas exoluamus, quod nos in tempore gra-
tia condidit, cunctasque nobis diuinitas atque charismata sua (modò nosipsi veli-
imus) impertiri paratus est.

Hortatur ergo nos Apostolus, vt à somno vitiorum exurgamus. *Nox enim,
inquiens, precessit, dies autem appropinquauit.* Sic, vt in die, honestè ambulemus. Quamobrem studiosè aduertere debemus, qua ratione collapsi simus, qua item à vitis & peccatis omnibus ad primam innocentiam consurgere oporteat. Ceterè rerum omnium Conditor Deus, humanum genus ea ratione creauit, vt cale-
stis palatijs sedes vacuas, vnde Lucifer cum suis complicibus deturbatus fuit, oc- Isa. 14.
cuparet atque repleret. Ceterum hic idem Lucifer inuidia & odio implacabili Gen. 2.
succensus, hominem quoque ad inobedientiam fallaciter perduxit, cui dum in-
cautus consentiret, omnem gratiam, & virtutes omnes, per quas ad Dei & san-
ctorum Angelorum similitudinem accedere debebat, repente perdidit, purissi-
mamque naturam suam multa impuritate infecit, atque adeò sibi ipsi lethalia
vulnera inflxit, vt intellectus cœpitatem, voluntatis perueritatem, concupisci-
bilis in appetendo fœditatem, & irascibilis demum infirmitatem, sicut rectissi-

A

mē Pro-

IOAN. THAULERI SERMO I.

- 281. 48.** mē Propheta Regius ait: *Homo cūm in honore esset, non intellexit: comparatu esset hinc in similiis infipientibus, & similis factus est illus.* Hinc iam factum est, vt tres aduersum nos hostes consurrexerint, qui iam proh dolor per lata terrarum spatha vbique præualent, & tyrannico dominatu miserorum corda mortalium occupant possidentque. Sunt autem hi hostes, Mundus, Diabolus, & Caro. Hi dum sua in homine voluntate potiuntur, heu heu perit anima, tanta benignitate ac pietate à Deo electa atque dilecta. Nam cuicunque præualent, is citra dubium mortis æternæ miserijs inuoluitur, nisi resipiscat. Porro quod hoc præcipue tempore tres hostes isti, tam periculosè, tamque horribiliter locum Dei in multis religiosis pariter atque secularibus hominibus occupent, eisque dominantur, prout omnibus videre pronum est: id amici Dei, qui hunc intentione & amore prosequuntur, amarissimè deplorant. Aeternum quippe animarum dispendium tanto eos dolore cruciat, vt pre illius vehementia, corda ipsorum dirumpi possent, dum palam quotidie intuentur visque adeò in hominibus amorem priuatum inualuisse, vt paucissimi sint, qui Deum Creatorem suum puro amore ac sincera intentione proscqui velint. Ecce enim Mundus per superbiam dominatur, sive ea intus lateat, sive foras erumpat. Et quantos hæc Satanae insignia contineant, quis explicet? Quotusquisque est hodie, qui non aliquo numero haberi velit? Horum autem peccata quis dinumeret? Satan vero dum pleno in homine dominio potitur, hunc ad amarulentiam, ad iram, ad odium, ad suspiciones sinistras, ad iudicia temeraria, ad vlciscendi libidinem, ad auersiones, & ad discordias impellit. Vnde quotquot huic militant, discordes, absque dilectione, & erga alios temerarij sunt iudices & animo crudeli. Caro denique voluptates bestiales, commoditates atque somnora, oblectationes sensuum, & rerum omnium præsperitatem exoptat atque sectatur. Hinc verò quot miseris damna mortalibus accedant, sicut nemo ad plenum capit, ita qui his sunt malis impliti & excæcati, ab horum notitia longissimè distant, ruantque præcipites in infernum. Itaque per hos iam vtcunque designatos hostes, totum ferè genus humanum seductione pestifera ad damnationis perpetuæ profunda abducitur.
- Mundus.**
- Satana.**
- Caro.**
- Vt ad Dominum reuerteremur.**
- Eccl. 3.**
- I.
- II.
- III.
- IV.
- V.
- VI.
- CEterum quisquis ad pristinum illum honorem ac dignitatem, quam primo quidem ipse Protoplatus, dehinc verò etiam nos peccando perdidimus, felicitè redire, & Dominico in animam aduentui locum præbere cupit, huic mundum fugere, Satanam expugnare, carnem cum discretione in seruitute redigere, & in sequentibus, quæ numero senario concluduntur, diligentissimè scè exercere incumbit. Primo quidem per superbiam & voluptatem Adam in Paradiſo cum Eua coniuge sua subuersi sunt. Sic ergo alia duo sunt, per quæ nos redire oportet, quæ pristinas naturæ vires recuperet. Primum est, vt omni inerdinate voluptati viriliter atque discretè reliquem ac moriamur. Alterum, vt quia natura per superbiam scè erexit, nunc eam profunda cum humilitate non Deo tantum, sed & hominibus subijciamus vniuersis. Vulgari nanque prouerbio dici solet: Infimum petat locum, qui gradum supremum contingere volet. Per hæc duo, priores naturæ vires reparantur. Insuper alia duo sunt, in quibus Angelis nos conformari oportet. Primum est, vt cunctis mala nobis inferentibus ex animo ignoscamus, & inimicos haud secus quam amicos puro amore prosequamur: sicut & sancti Angeli nostris sæpenerò iniquitatibus offendit. II. dilectionis tamen affectum nobis impendunt. Alterum, vt proximis quibusque sponsis

Spontè & ex animo inseruiamus, sicut & cælestes illi spiritus diuinitatis amore perpetuum nobis exhibent famulatum. Denique adhuc alia duo sunt, in quibus etiam Deo nos conformari oportet. Primum est obedientia vera, quam ille cælesti Patri suo ad mortem vsque constantissimè præstigit. Alterum, vt in obedientia hac, cæterisq; virtutib; iuxta exemplum sanctissimæ vitae & passionis Christi, quandiu in hac vita sumus, magis ac magis in dies proficere atque perseuerare contemur. Per hæc nimirum pura atque cælestia corda asequimur, & unus cum Deo spiritus efficiamur in humilitate profunda, in resignatione spontanea, patientia miti, nuda spiritus paupertate, & feruentissimo Dei amore. Et hæc quicunque sectantur, (quales heu paucissimi sunt) hostibus suis sunt superiores, & diuina eos clementia à graui afflictionum sarcina exonerat, cruceq; eorum simul cura eis portat. Deo namque permittente, electi omnes diversis fatigantur afflictionibus, ea potissimum de causa, vt hæc quatuor, quæ subiungo, in eis orientur. Primo, vt per hoc ad seipsum reducti, vnde illæ afflictiones veniant, perscrutentur: atque per eas ad sua redeant interiora, secundumq; maneant. Secundo, vt afflictionum causam, & culpam suam, cur eas Deus ipsis evenire permiserit, diligenter examinent, quoque per has ipsis ille perducere velit, eoq; cognito sese emendent, Deum impigne sequantur, illiusq; se voluntati penitus resignant. Tertio, vt seipsum & creaturas omnes omnino relinquent, & tum Deo, tum creaturis omnibus ex eoto sese submittant, subiiciantq;. Quartò, vt veram in multiplici aduersitate discant patientiam. Quid est autem vera in aduersitate patientia? Illudne, vt immotus quis ex insensu permaneat? Non planè, sed vt in intuis suis, in ipso fundo suo sentiat & credat in veritate, neminem sibi iniuriam inferre posse, sed semper sibi digna factis rependi, & iure maiora se pati debere, atque sibi mala irrogantibus ex animo compatiatur. Qui eiusmodi sunt, iij Christi verbum salubriter audiunt, Christum humilem sequuntur, quibus ille præfidel, ac dominatur, quibusq; ait: *Si vos manseritis in sermone meo, verè discipuli mei eritis, & cognoscere veritatem, & veritatem liberabit vos.*

Cæterum eorum, qui Christi verbum audiunt, duplex genus est. Alij illud cum gaudio auscultant, & vbiunque illud audire licet, eo properant, ac ipsum intellectu, quatenus ille sensibus iungitur, & naturali suo lumine percipiunt. Vnde sit, vt quicquid eorum palatum non afficit, id eis minimè placat: sicq; cum hac sensualitate, siue cum his sensibus suis hic illucq; discurrent, semper aliquid noui & audire & intelligere cupientes. Nec aduertunt quod eiusmodi oporteat discursus rescindere, si in virtutibus proficere velint, & aliud omnino iter arripere, si quandoque in viros probatos euadere debeant. Alij vero ad seipsum sese recipiunt, secundumq; manent in interiori fundo suo, & ordinationes diuinas per rationis illuminationem simpliciter obseruant, suamq; vocationem, & quod eos Dominus iuitet, actrahant, solerter attendunt: & hæc sine medio suscipiunt à Deo. Nam quæ per media, vtpote mortales creature, præstantur: despiciunt profectò, eo quod multipliciter quandam contrahant, & quandam amaritudinis contineant hamum, afferè semper nonnihil ex creaturis acidum reseruent, ita ut omnino denudari ea oporteat, si spiritui in veritate sapere, & in ipsum debeant verum pertinere fundum. Quotquot autem dona ac ordinationes Dei iucus obseruant, siue ea

Cur affectus
gatior
elella
L.

II.

III.
Patientia
veraquid.Duplex
auditorum
genus.

IOAN. THAVLERI SERMO I.

ue ea per media, siue absque medio percipient, ex ipso ea fundo suscipiunt, & in diuinā bonitatis referunt fundum. Hi sunt, qui ex ipso vero fonte hauriunt atque degustant. Priores verò illi, de quibus supra diximus, propriæ quæstitionis & voluntatis lepra infecti sunt. Inde est, quid in institutis, exercitijs ac rebus omnibus, sua lucra venantur. Attamen hæc ipsa nusquam ita pure, sapidè ac abundanter inueniunt, siue in intimo illo, qui media non habet, fundo. Sed querat fortasse aliquis, quo pacto diuinæ ordinationes circa obstaculum sentire quis debeat. Id profectò, vigilanter se se inhabitando, secumq[ue] manendo, fieri habet. Sit proinde sui quisque habitator, & inanes excursus ac inquisitiones externas deuitet. Enim uero si tempestiu[m] domi fuerit, certo certius experietur, quidnam agatur domi, quidq[ue] Deus illi & intus absque medio, & foris per media disponat ordinetque. Et tunc se se resignet, Deumq[ue] sequatur, quacunque hic ipsum via deducere volet, siue ad contemplationem, siue ad actionem, siue ad fruitionem. In his, inquam, siue dolorem ingerant, siue saporem administrent, Deum promptè sequatur. Quod si nihil horum à Deo sibi præstitum fuerit, in sua nihilominis illi se simplicitate resignet, atque his omnibus pro illius amore libenter careat, introquè etiam cum labore se recipiens, amabile Domini Saluatoris exemplar sibi proponat. Ille namque cuncta opera sua triplici de causa peragebat. Primi, in omnibus illis cælestis Patris sui gloriam, nec quicquam omnino suum, siue in magnis, siue in paruis requirebat, sed cuncta illi serebat accepta, atque in ipsum refundebat omnia. Secundi, ex imo cordis siu salutē & beatitudinem humani generis affectuofissimè quarebat & intedebat, cunctos saluare & ad agnitionem siu nominis producere gestiens, sicut & Apostolus apertissimè testatur: *Qui vult, inquiens, omnes homines salvos fieri, & ad agnitionem veritatis venire.* Tertiò, in cunctis verbis & operibus suis omnique vita sua hoc vel maximè sectabatur, ut nobis verum exemplar & imaginem perfectissimam vitæ in summo & excellentissimo gradu relinquaret. Quotquot igitur in his ipsum subsequi conantur, nobilissimi prorsus amabilissimique homines fiunt. Qui in his regenerantur, ipsi sunt opulentissimus sanctæ Ecclesiæ thesaurus, qui semper id quod optimum esse noverunt, perficere student, nec magnoper attendunt, si magna, vel parua, maiora vel minora sint opera, quæ eis facienda incumbunt, sed in omnibus diuinum duntaxat beneplacitum obseruant. Atque hac ratione cuncta ipsorum opera, præcipua & optima sunt. Neque etiam utrum sublimi vel inferiori loco à Deo collocandi sint, dispiciunt, cum nihil eis nisi diuina voluntas in rebus omnibus aquæ sapiat arrideatque. Præstet nobis omnipotens Deus, ut & nos quandoque tales effici mercamur. Amen.

DOMINICA EADEM.

Ut Dominico in nos aduentu locum preparare, cuncta in nobis vicia perire, & dominum Iesum Christum reverentiam unitari & induere, ac triplicem bovinam nosfugam serpentes exercitare debeamus.

SERMO II.

Hoc est in nos de somno surgere. Ab ieiunia ergo opera sceleratum, & induanq[ue] armis lucis.

NI R V M, dilectissimi, hora iam est, vt de somno peccatorum nostrorum surgamus, in quibus Pharaoni, id est, Tartareo spiritui, qui huius mundi princeps vocatur, miserabiliter seruimus, illius obsequentes voluntati, nostrisq; prauis affectibus ac desiderijs indulgentes, vtq; fidelissimo Patri & Deo ac Domino nostro deinceps seruainus in iustitia & sanctitate, in vera tum exterioris, tum interioris hominis reformatione, in charitate & fide non facta, in vigilijs, ieiunijs & obsecrationib; nocte ac die, alijsq; ei placitis studijs, quibus eius nobis gratia per peccata amissam conciliemus. En adstat ipse ad fores cordium nostrorum, & pulsat ut fibi aperiatur. Sed heu infelici hoc seculo vix quisquam inueniri potest, qui illi aditum ad cor suum velit patefacere. *Vulpes foueas habent, & volucres celi nidos:* at *Filius hominis* verus Deus, in quo solo tamen vera est salus & beatitudine nostra, nos habet in animabus, quas redemit sanguine suo, *vbi caput suum reclinet*. Aded iam omnes penè ab illo auerti, & ad vitia totò studio, amore & voluntate conuersi sunt, in ijsq; miserabiliter ac perniciè nimirum obdormierunt. Verum ab hoc lethali vitorum somno si reuerà resurgere velimus ante, quam in æternam ruamus mortem, & aduentui Saluatoris dignum nostris in pectoribus locum præparare, quemadmodum in huius diei Epistola D. Paulus nos admonet, oportet sane ut tenebrarum operibus omnino abiectis, nunquam ea repetamus, etiamq; mortis discrimen subeundum sit, atque nosipso & omnem propriam cupiditatem & quæstionem funditus mortificemus & deseramus, obseruemusq; quorsim vocemur à Deo, & ad quid illius spiritus sua nos illustratione hortetur, atque eidera confessio obsequiamur & obtemperemus: sicq; cunctis in virtutibus progrediamur, ac stabiles perseueremus. Docet enim nos spiritus Christi, doteq; intus in ipso animæ fundo non modò manifesta opera carnis, sed etiam occultiora vita nostra, quam subtiliter ea in natura nostra, sese nimirum spectante vel querente, delitescant: & ut istiusmodi impedimenta & obstacula renouere ac deponere, fundum nostrum repurgare, vitia extirpare, nosipso profundissima nostri in Deum resignatio ne prorsus nihil facere debeamus, ipsum obnoxie rogando, ut cuncta vitia & defectus nostros per acerbissimam passionem suam penitus in nihilum redigatur, & extinguat in nobis. Atque eam ob rem necesse est, ut Dei reprehensiones intra nos obseruemus, eius iudicij nos submittamus, atque vna etiam ipsi nos arguamus & reprehendamus: itenq; naturam nostram vitiatam, hoc est, carnem cum vitijs & concupiscentijs, omni exclusa vana consolatione, radicibus crucifigere & mortificare instituamus, & nosipso frangere, penetrare, vincere conemur: idq; præpotentis Dei, in nobis viuentis ac nobiscum decertantis, freti ope & adiutorio: tempus etiam & locum, quibus nos exploremus, perscrutemur ac superemus, ad hæc agenda captemus. Enimvero haud exiguum huc tempus exigitur: tumq; Deus nobis vita nostra reddet manifesta, & impedimenta dabit intelligere. Neque hæc tantum, sed etiam ut naturam & nosipso vincere, ac in spiritus ditionem redigere debeamus: & ipsum spiritum, qui est fundum seu potior animæ portio, in ipsum Deum dirigere cum animo intorbus verso, Deoq; unito, & super omnia libertatem in Deo adepto: animam itidem habere subditam ac morigeram, corpusq; castum, mundum &

*Eccl. 1.
1. Tim. 1.
2. Cor. 1.
Apoc. 1.*

*Matt. 2.
Luce 2.*

*Vt à somno
no surge-
dum sit.*

Rom. 14.

*Spiritus
Christi-
quid nos
intus de-
ceat.*

*Vt vitia in
nobis ob-
sernare,
monifica-
re que de-
beamus.*

IOAN. THAVLERİ SERMO II.

patiens, adeoq[ue]c dermissum, vt infra mortales omnes infimi esse appetamus, desideremusq[ue] duci pro nihilo & abiisci, nosq[ue] amittere in Deo, & Christum crucifixum sequi, in eoq[ue] solo viuere nobis dabit, tanquam qui nihil neque nouerimus, neque possimus, neque habeamus ex nobilissimis, nisi vita quaevis & eternam damnationem. Quæd si quispiam probè coleret, & in ijs sese exerceret, eaq[ue] obseruaret, atque huc totum suum tempus adhiberet: citò profectò spiritu, anima & corpore in Deum transformaretur. Porro qui hæc negligit, nec suæ naturæ obseruandæ inuigilat, is in sua natura pessum ibit & corrupetur, multisq[ue] vitijs & defectibus præpedietur. Interim nihilominus quidam apud homines sanctuli haberi volunt, suisq[ue] vitijs quandam boni speciem loco exculsationis prætexunt: sed non nisi fibi ipsi impoant. Nam quantoperè temptationum, vitiorum, & instabilis naturæ suæ passionum fluctibus exagitentur & impellantur ad peccata, ipsi abundè comperiunt in seipisis. Atque hæc vitia, non modò septem capitalia satis vulgata, sed & omnia alia ex illis pullulantia, tam multigena & varia sunt, quanta est hominum diuersitas. Singuli enim suis vitijs & temptationibus laborant. Sed quis, obsecro, cunctos hosce laqueos euadet imminutis? Nemo sanè nisi humilis, pauper, & resignatus spiritu. Quis orunes hos morbos & ægritudines vel nosse poterit? Nemo profectò, nisi qui Dei spiritui sit subiectus. Tales enim diuinitus illustrantur, & per dilucidam veritatem liberantur. Quando nanque de seipisis humiliter & tenuiter sentiunt, atque in suum nihilum profundè demersi sunt, eam ob rem illuminantur & eriguntur à Deo, atque per ipsum in ipso à cunctis impedimentis absoluuntur & liberantur. Atqui per plures inuenias licet, qui naturam suam nunquam probè penetrarint aut perfregerint, neque per verum vitæ & passionis Christi iter, ipsum Christum re vera imitando, naturamq[ue] suam edomando & mortificando, ingressi sint. Itaque non possunt spiritus sui habitatores ac possessores effici: sed similitudine à natura immortificata vel passionibus suis permouentur, vel à sensualitate, vel mundo, vel malo spiritu impugnantur, mox in ruinam impelluntur & concidunt, non aliam vtique ob causam, nisi quod in vero fundamento neutiquam firmati aut extructi, neque inclusi sunt in intimis Christi Iesu, vbi veterem ac immortificatum hominem suum occidisse ac sepelisse debuerant. Ita enim spiritus eorum per Christi spiritum libere posset introire, vnuſq[ue] cum Deo spiritus effici ac permanere: tumq[ue] quicquid Deus non est, eis verteretur in amaritudinem, bonumq[ue] illud omnis imaginis expers, putat Deus ipse, in fundo spiritus sese manifestaret, eorumq[ue] spiritum intra se amplectetur, ipsosq[ue] totos in Christum crucifixum transformaret, atque omnes gressu ſeu itinera eorum ad abiecta & cruciatibus plena Christi vestigia dirigere: & hac ratione stabiles ac firmi possent effici. Quò sanè nos hortatur Apostolus, dum ait, *induimini Dominum Iesum Christum*. Et ipsum quidem Dominum Iesum si ritè induere, atque in eum amore essentiā transformari, & ad veram libertatem & spiritus nostri stabilitatem pertingere velimus, intro nos recipiamus oportet in ipsum spiritus nostri fundum. vbi regnum Dei lucet, & bona omnia nobis promanant, vbi schola est diuinæ sapientiæ, in qua omnes veri Theologi omnimoda vera sapientia, charitate, sanctitate instituuntur, ac consummantur. Quisquis enim plus sese abstractus, abnegat, mortificat, audum ac expeditum reddit ab omni-

*Sanctitas
facta apud
quosdam
reperiatur.*

*Vt diabo
lilaqueos
euada.
muis.*

*Vt Domi
nū Iesum
indua.
muis.*

*Habere
in iactu
eū homi*

Beaus que Deus non est, & in quibus Deus purè non spectatur, quib[us]ue natura cum propria quæstione inhæret, seséque humili cum resignatione simpliciter intro recipit, obseruatq[ue] instinctus & institutiones Dei: is vtique magis illustratur ac docetur à Deo, totaq[ue] adeò Scriptura diuina, omnimoda discretio[n]e & dilucida veritate absque errore ei prælucet & eum illuminat. Idem autem docetur hic, vt viuere debeat in mente sive intimo deiformi homine suo spiritu in Deum sublevato ac erecto, atque cum desiderabundo amore perpetim ambulare in conspectu Dei, quem in anima sive fundo præsentem inuenit, inibi rapitur in Dei spiritum, viuitque soli Deo, laudans eum iugiter cum tota cælestium spirituum frequentia. Docetur etiam, vt intus in anima exercere se debeat in sentiendis internis Christi doloribus, atque ed rapi magna cum compassionē & perpetua exercitatione, ita vt semper in intimis Christi commoretur. Denique docetur, vt in externo homine, corde & sensibus, Christi actus, mores, cogitationes & verba imitari debeat, atque cum eodem nudus extendi & figi in cruce, & pendere cum illo distentus & clavis affixus in cruce sanctæ obedientiæ, desolata derelictionis, & humili patientiæ. Hæc, inquam, omnia docentur in schola hominis intimi. Si quis studiosè intrè se recipere, obsecrare, quæ rerere & pulsare velit, vt internus codex in anima fundo ipsi expandatur, is non magnoperè codicibus alijs opus habet. Siquidem diuinæ veritatis simplici illustratur lumine, vt scipsum & naturam suam & creaturas omnes funditus abnegare & repudiare, atque per Christi passionem, sensitivam portionem penetrando, in spiritus cum Deo vniōnem ingredi debeat. Verùm necesse est vitam, & passionem Christi, continua, efficaci, forti & perseveranti meditatione exerceat, ita vt omnes sensus eius in illa refrænentur atque figantur, & tota portio sensitiva, ac natura vitiosa, & impura intentio in ea moriantur, adeoque ea sensibus & cordi imprimatur, vt quævis alia cogantur cedere, & extraneæ imagines omnes profligentur per impressam crucifixi Iesu imaginem. Qui in sola hæret humanitatē, & multas fundet lachrymas, & naturam destruet, ac nihilominus immortificatus & indomitus foris & intus erit, ita vt Deus opus suum diuinum in illo non possit perficere. Ergo amor ille cogitandus est, ex quo Deus cuncta fecit & percessus est: ipsæq[ue] cogitationes in intellectum adducendæ sunt, atque ea ratione passio Domini comitemoranda. Tum vero amor sursum nos impellet in diuinitatem, ac spiritus noster vicietur cum Deo, & aliam accipiet naturam, & in habitum mutantur, cunctæque vires anima & sensus nostri transfundentur & transformabuntur in passionem Christi, adeò vt non nisi Christum sentiant, & hunc crucifixum: prorsusque inflammantur amore Dei, qui tot cruces & compassiones ob peccata nostra suscepit & pertulit, lugens propter nos cunctis diebus vita sive: quæ illius interna afflictio, pressura & angustia, tanta tamque immensa fuit, vt ea in creaturas omnes, quæ vñquani vixerint, distributa fuisset, cunctas inde mori necesse fuerit. Neque vero tunc vlla via est, quam vt in crucifixa Christi humanitatē commoremur, eius vitam & passionem iugiter mediremus, atque in eis vitam nostram expiemus, emundemus, illisq[ue] imitando conformemus: nostras afflictiones illius poenis diluamus, cum ipso ex amore patiamur, crucem nostram in ipsum subleuemus, & spiritum nostrum per eas in eius diuinitatem demergamus. Atque ea de causa si ad pristinam, in qua conditi.

Corde &
corporisvt liber-
metis no-
bis appeti-
atur per
exercitiū
passionis
ChristiAmor
Christi
patientis
quantus.

sed ipso dicitur sumus, puritatem nostram redire velimus, ita ut regnum Dei in nobis deficiat per nos, & te nos per te, & te Christi per te, & te merita Christi per te, & te. possumusque cum Deo nostro ambulare in celo spiritu nostri, quem præsens semper Deus inhabitat, necesse est veterem multis obnoxium vitijs hominem nostrum perfecta contritione & vera confessione repurgemus: atque cum tota deficiente vita, imperfectione ac infirmitate nostra, adeoque rotos nos in immensam Dominicæ passionis abyssum projiciamus, atque inibi peccata nostra acerbè lugeamus, & impuram vitam nostram in perfecta ac mundissima vita Christi expurgemus, omneque debitum nostrum ex aurco passionis Christi monte dissoluamus: atque leprosas animas nostras in calidi sanguinis eius riuis abluiamus ac sanemus: & in profunda illius vulnera atque amoris balneum, ubi vicia cuncta & omnis sensualitas nostra mortificatur, nos immergamus: & in eis immortificatos sensus nostros ac naturam instabilem contineamus, nosque funditus mortificemus: neque ab exercitatione hac cessemus, donec vetus homo noster edomitus, & in spiritu seruitutem redactus sit: & anima cum vniuersis viribus suis reformatur, & in Deum subrigatur, & cunctis virtutibus ac donis exornetur: atque spiritus, qui est supra animæ portionem, Deo adhaeret, Deo vnitus & in Deo liber permaneat, supra naturam eleuatus in Deum: corpusque & anima vnum maneat in Christo crucifixo, cuius omnis vita & passio nobis impressa perseverent, haud secus insculpta cordibus & sensibus nostris, quam signum ceræ: ubi cuncta ceu in libro exarata sunt, in quo continuè studebimus, plusq[ue] inde illustrabimur ac edocebimus, quam ex cunctis mundi voluminibus. Et possit sane ea deuotione sese quispiam in his exercere, vt eandem consequatur puritatem quam in baptismo, etiam si omnia peccata mundi admisisset, adeò ut mundus totus & omnia oblectamenta ipsi amarescant, siq[ue] paratus agere, omittere, & pati, quicquid cedit ad honorem Dei: imo ut malit cum Christo paupertatem, cruces, dolores, ignominiam perpeti, quam diuitijs, commodis, honore affici. Nusquam enim neque Christus melius obtinetur, neque anima Christo vnitur, & intus in fundo illustratur, quam in vita & passionis eius conformitate, ubi vera potitur pace & libertate. Hæc nimurum frigida queunt pectora nostra liquefacere, si sic perpetuò nobis impressa seruemus, donec velut habitus in nobis fiat isth[ec]æ Saluatoris species vel imago, cui omnes alia formæ vel imagines cedere compellantur, quando videlicet sensibus & cordibus amabilissimæ præsentia illius speciem sive imaginem hausimus ac retinemus, contemplantes, quam amabilis, honestus & sanctus fuerit cunctis moribus suis, quam humilis & benignus erga quosvis homines, quam dulcis in institutionibus, quam resignatus & patiens erga hostes suos. Id verò ipsissimum est fundamentum, in quo vicia & passiones nostræ omnes consumuntur, cuius contemplatione Sancti morti sese obijciebant. Porrò ubi se quispiam in isto ea, qua diximus, ratione exercitariit vno aut altero mense, vel anno integro, prout studiosus fuerit erga sese superandum ac mortificandum, deinde vertetur ipsi in habitum. Tum verò vita omnis & passio Christi in ipso penitus viuet, ita ut cunctæ vires & sensus illius adeò in ipsas rapiantur ac ijs perfundantur, vt nihil cernat, audit, sentiat, nec quicquam ipsi libeat præter Iesum, & hunc crucifixum. Atque ubi hoc pacto cum vniuersis viribus & sensibus suis Christi humanitati habitualiter vnitus est, adeò ut propriam humanitatem pro Christo tradiderit,

Christi

Ut triplex homo. non solum
 f. mans
 f. remetur
 in Chri-
 stum.
 Sensus.

DOMINICA I. ADVENTVS.

Christique vitam & passionem loco illius receperit, iam homo inferior hic perseueret oportet, nec potest longius ingredi, nisi in vitam & passionem Christi. Anima vero per eas magis compendiaria introducitur via, ita ut perspicue cognoscat Deum abique villa specie corporea, idque per meritum passionis Christi: quæ quanto magis in homine exercitatur, tanto anima fortius scandit in Deum, & Deum dilucidius cognoscit, viteque & passionis comperit mysteria, & maiori exercetur amore ad ipsum redemandum, & se se intus obseruandum, atque Christi inter nos dolores maiori cognitione & compassione sentiendos & perscrutandos, ut per compassionem cum ipso crucifigatur, & amore ad omnes extendatur. In hoc autem gradu habebit anima, & spiritum, qui est præcipua animæ portio, finet sursum pergere in Deum, & cum illo manere vnitum, ut potè qui propria illius habitatio, & locus requietionis eius est. Verum quantumuis in Deum sublimiter raptus sit spiritus, homo inferior in suo perficit gradu, ac fideliter se exerceat, & omnibus quibus natura afficitur, moriatur oportet. Quanto enim plus natura moritur, tanto magis vivit spiritus in Deo: & quod spiritus magis ascendit in Deum, eo natura amplius illustratur ac erigitur. Quanto autem corpus & anima copiosiori corroboratur gratia, eo magis libet illi mori, sibiisque subtrahere, & cum contemptu Iesu abiici: idque animæ profectum efficit, facitque spiritum perfectè animæ vnitum manere. Imitari sanè nos conuicuit exemplum Abrahæ. Vbi spiritus noster diuinatis montem scandere instituit, asinum, id est, corpus cunctis actibus bonis & laboribus ad Christi exemplar onustum, & sernum, id est, animam rationalem, quæ omnigenis virtutum exercitijs asinum propellit & extimulat, inferioris relinquemus, vbi Christi humanitati vniuntur, & solum spiritum ad diuinitatis vunionem in montem scandere liberè finemus. Sed prius bene moriamur ac expurgemur oportet. Nihil enim iniquitatum, neque modò, neque post hanc vitam intrabit ad Deum.

Animæ.

Mens vel
spiritus.

Abrahæ
exemplū.

vt pro-
gredia-
mur in
hac atti-
atte.

Porrò studiosè nobis aduertendum est, ut in exercitijs nostris progredi debeamus. Non est enim ars villa præclarior, quam nosse seruire Deo, & obseruare quid exigat à nobis, quæ iure vocari debet ars artium, potiusque artis id est, quam laboris: magisque proficimus in hac arte intima ad Deum conuersione, resignando, patiendo, Deum orando, & nihili pendendo nosipso, quam grandia operando. Cum enim nos resignamus & patimur, iam Deus suum in nobis & nobiscum efficit opus: sicque vnum efficimus cum Deo. Nec quicquam Deo gratius, nobis vtilius est, quam resignare & perpeti, & obedire Deo ac hominibus ob gratissimam voluntatem Dei. Quotquot enim cum suis exercitijs in solo infimo & externo homine cum delectatione, deuotione & complacentia subsistunt, etiam si ea sunt de passione Domini, quam diutamen cum illis in natura & in seipsis persistunt, & cum voluptate ad ea feruntur, neq; cum eis in animæ fundum, vbi Deus moratur, ingrediuntur, ijsanè falli grauiter poterunt, & malus spiritus admiscere se poterit: ut potè qui nouit quacunque in infimo aguntur homine, & quicquid in natura persistit, id in seipso corrumpitur. Hoc vero agnoscit dæmon in externo homine nostro, potestque nos sub virtutis specie seducere. Ergo qui securus esse expetit, non sit his contentus, sed cum essentiali conuersione intret in animæ fundum, vbi verum radiat lumen absque errore vlo: atque inibi discat intus exire se, neque magnopere ex-

vt securi-
fimus à
deceptio-
ne.

ternis & circa imagines versantibus exercitijs suis innitatur, & cum vniuersis viribus conuertatur ad Deum in ipso praesentem, & quo declarabitur illi imago crucifixæ humanitatis eius, in qua totius vita eius summa comprehenditur, nequa alia simulacra in ipso locum habere queant, certus alioqui nunquam partem optimam se affeceturum. Qui in sublimi positus est, procul respicit ultra inferiora omnia. Ita se se erigere quilibet debet & cōmorari in spiritu cum Deo, atque in creaturis omnibus contemplari Deum, & manere simplex in se ipso, & cuncta cognoscere in Deo, ac simplici obtutu sine multiplicitate cuncta intueri: & quæcunque agenda sunt exercitia, pura intentione faciat ad honorem Dei: habiturus proinde Deum in omni negotio absque negotio, atque simplici amoris oculo cuncta penetraturus, & relaturus omnia in Deum.

*Vitplex
homo no
stet se se
exercere
debeat.
Exterior,
Interior.*

Hominus.

Præterea scire conuenit quenlibet hominem ceu tripli constare hominem, quorum cuiuslibet sua danda sunt exercitia. Homo exterior ieiunando, vigilando, orando, & cæteris operibus bonis se se exercet. Homo interior siue anima, deuotione interna, puris desiderijs, sanctis cogitationibus se se occupabit: habitabitque in Christo cum cognitione quadam & experimendo & condolentia operum illius, atque cum Christo Deo & homine unita erit, suscipietque influxum diuinum, vbi se se Deus animæ declarat; secernitque spiritum ab anima, atque omnes animæ vires ad sua dirigunt loca ad Deum conueras, ne spiritum præpediant. Denique fundum animæ, siue spiritus intimus, id est, supremus deiformis homo in essentiali se se introuersione, & vera cum Deo supra omnes modos, actiones & cogitationes unitio, eiusdemque fruitione & ampliitu se se exercitabit. Has tres hominis portiones ita singulas in suis exercitijs constitutas esse oportet, neo quicquam horum omittere, sed in suis singulas crescere, eaque decorare. Quanto autem homo sensitius magis commortuus est, & actiones externi hominis puriores sunt, Christique vitam & passionem imitantur: quanto item internus homo erga Christi passionem deuotior est, tanto intimus homo siue spiritus amplius in diuisa veritate scandit in Deum. Sed antequam id obtinere liceat homo externus & interius tam efficiaciter in vita & passione Christi exercitatus sit oportet, vt ea perpetim in corde, sensibus, cogitationibus geratur, sempèrque illi praesens sit crucifixus Iesus, in quo & per quem semper expurgatur, quo proprius ac interius ingrediatur in Deum, & sit unus spiritus cum Deo vita & conseruatore nostro. Vt enim corpus nostrum, absque attractione anhelitus, vivere non potest: ita nec spiritus noster, absque Dei spiritu & gratia illius influxu, vitam suam tueri potest. Sed nec anima crecta mente & subleuatis viribus potest in Deo persistere absque interius Dominicæ passionis exercitijs: neque corpus à vitijs seruari potest, nisi imitando & amplectendo amabilem vitam, mores & conuersationem sponsi nostri, & bona exercitando opera. Quod si hæc duo sua deserant exercitia & benefacta, non potest spiritus liberè proficisci in Deum, nec Deo unitus manere, neque occultam percipere veritatem. Vbi nanque deficit fundamentum, necesse est omnis structura collabatur. Quando vero spiritus non manet intime unitus Deo, vbi diuina gratia & Deo ipso donatur, eiusque luce in animam redundantem, cingitur ac illustratur, iam quidem anima ipsa Domini sui vita & passione tam intime illustrari ac edoceri non potest, vt ille se conformet, eumq; imitetur: atque ita etiam nequaquam thesaurum & diuitias

uitas in Christo latentes experizur: quas nobis præstare dignetur per seipsum
idem Christus Iesus Deus ac Dominus noster, in secula benedictus. Amen.

DOMINICA EADEM.

*Quam inestimabilem dignitatem ac felicitatem per sanctissimam Incarnationem Auctor
suam Saluator noster humano generi conculerit, & ut unum cum ipso efficiamur.*

D. Ecclesiasticus iunior.
et.

SERMO III.

Ecce rex tuus venit tibi iustus & Saluator.

ZACH. IX.

SON VIT vox latitiae in terra nostra, vox exultationis & salutis in tabernaculo peccatorum. Jubilate montes laudem, & omnia ligna syluarum plaudite manibus ante faciem Domini, quia venit. Eia quam gratos essemus nos oportet, dilectissimi, quod Dominus ac Saluator noster tam copiosissime nostri, qui terrae vermiculi & diuersis peccatis obnoxij eramus & sumus, misereri dignatus est. Et cui tam ferreum pectus, aut cor adeo durum ac lapideum inesse queat, ut anima illius pro amoris vehementia non resoluatur ac liquefiat, quoties vel auditu percipit, vel corde meditatur, rerum omnium supergloriosissimum Conditorem, intra materni corporisculi viscera mortalem passibiliter naturam nostram assumere, Dominum omnium, seruum nostrum: Filium Dei, sponsum nostrum: & supremum denique iudicem, fratrem nostrum fieri voluisse? Dedit plane seipsum nobis cum omnibus diuinitatis atque charismatibus suis. Neque enim sine salute Iesus, neque sine vocatione Christus, nec sine gloria venit Dei Filius. Ceterum id imprimitis scire vos velim, quod omnes illas gazas atque diuinitias, quas per suam humano generi Incarnationem clementia Saluatoris largiri dignata, neque angelicus neque humanus ullus capiat intellectus. Vnde non nisi pauca de his verba facere statui. Primo nanque per sacratissimi corporis & animae suæ cum diuinitate sua vocationem id nobis ab ipso collatum est, ut corpus illius nostri sit spiritus alimentum & esca, quem alioqui nulla vel corporalis vel spiritualis creatura reficere potest, praeter ipsum Deum solum. Solarium qualemque creature præstare potest, cibare omnino non potest. Vnde ipse ait: *Caro mea vere est cibus.* Secundo ex hoc, quod corpus & anima Christi non aliquius puri hominis personam accepert, sicut aliorum hominum, per quam unus ab alio distinguitur: sed persona Filii Dei, erat persona quoque & subsistentia corporis & animæ Christi: cumque ipsum Verbum ubique sit & in omnibus: inde, inquam, ista nobis utilitas prouenit, ut nihil ita nobis proprium esse valeat, ut Deus. Quia enim ipse in nobis est, nihil prorsus in ipso est, cuius nos capaces atque participes esse nequeamus. Tertio ex hoc, quod non solum essentialis, verum etiam actualis in ipso hominis cum Deo unitio erat, adeo ut vires supremæ & intellectus, ipsius diuinitatis essentiam contemplaretur, & voluntas eadem perfueretur, in quo salus atque beatitudo omnis consistit, id nobis utilitatis accessit, ut æternæ beatitudinis eodem modo, quo ipse beatus est, nos quoque capaces sumus, & interim in hoc exilio felicem quendam illius, quam, adepturi sumus, beatitudinis prægustum percipiamus. Quartò ex hoc, quod omnes vires inferiores, sensusque corporei eiusdem Domini Saluatoris, adeo diuinitati uniti erant, ut rectissime dicamus: Deus vidit, Deus audiuit, Deus passus est: hoc

psal. 117.
Esaie 49.
psal. 95.
Esaie 25.

Iohann. 6.

II.

III.

IV.

est: hoc nobis collatum est, ut ex vnione illius cunctæ operationes nostræ, diuinæ ac deiformes esse queant. Quintò ex hoc, quod idem ipse non Angelos, sed **semen Abræ apprehendit**, quodque diuinitas illius non Angelicæ, sed humana se naturæ copulauit, per quod omnes haud dubie homines maiorem præcæteris creaturis cum illo communionem habent, quippe cuius & membra sunt, & ideo quædam ab ipso tanquam à capite suo, quod ipse est, influxum sortitantur: ex hoc, inquam, ea nobis vtilitas accessit, quod omnes quotquot illius membra sumus, eam inuicem communionē habemus, vt bona meritaq; omnia Virginis gloriæ omniumq; beatorū, per amorosam hanc in Christo vnionem, quodammodo ita mea sint, vti ipsorum: & quicquid partibus transmarinis agitur, meum sit: quodq; meum est, ipsorum viciissim sit, qui & in cælo, & trans mare degunt. Pro quo beneficio ipsu nos viciissim ex cunctis viribus totaq; facultate nostra semper & in eum laudare atq; diligere, ipsiq; gratias agere, quām equū sit, quis non videat? Sextò denique ex amabili hac vnione collatum est nobis, vt per Filium & cum Filio, Patrē videre simul & agnoscere possimus. De quo ipse Filius ait: *Hec est vita æterna, ut cognoscant eum verum Deum, & quem misisti Iesum Christum.* Et iterum: *Nemo nōn patrem nisi filius.* Vnde quisquis saluari, & ad hanc beatam Dei Patris cognitionem pertingere cupit, in qua omnis nostra beatitudo conficitur, necesse est vt vnicus cum Christo, in spiritu per amorem vnitus eidem, æterni Patris filius sit. Non enim multi filij, sed vnum filius. Possumus quidem ex corpore a nativitate distingui, (hoc *Huc facit, quod ipse Dominus dicit*: Nemo ascendit in cælum, nisi qui descendit de cælo, Filius hominis, qui est in cælo. *Etrusus*: Nemo est, & ibi non nisi vna est naturalis filij emanatio. Non duæ emanationes filij, sed vna. Vnde si vnum cum Christo filius esse debeamus, necesse profectò est, vt vna perpetua cum Verbo æterno ex Deo Patre emanatio, & in eundem reuersio simus. Quod si querat aliquis, qua ratione ad id pertingendum sit, vt vnicus Dei Patris filius efficiamur, is aduertat ea quæ subiectantur: Cùm Verbum æternum Deus noster humanam naturam assumeret, non hunc vel illum hominem induit, sed liberam quandam, indiuisam, ac imaginis expertem naturam humanam assumpsit. Ob hanc verò naturæ nostræ verbo susceptionem, ipsa humana natura in Filio, Patris imago est ob vnitatem personæ. Ipse namque Filius æternus, humana naturæ exemplar est. Sicut enim verissime Deus homo factus est, ita & citra ullam dubitationem homo per gratiam Deus effectus est. Atque hoc modo natura humana in eo quod facta est, in diuinam imaginem, quæ æterni Patris est imago, transformata est. Si ergo filij Dei esse volumus, oportet separare, deserere, deponere ac abstrahere à nobis, quicquid intra nos distinctionem seu differentiam facit. Homo siquidem iste vel ille, Petrus aut Paulus, naturæ accidentis est. Deserat ergo quisque, & obliuioni tradat accidentia quæque, & sese talem, qualis in libera & indiuisa seu indistincta humana natura est, capiat. Cùm ergo hæc ipsa humana natura, iuxta quam sese capit, per Verbi æterni susceptionem æterni Patris filius effecta sit, ob hoc etiam ipse vnum cum Christo Patris æterni filius efficitur, dum se in eadem natura, quæ Deus effecta est, capit, & Deo per amorem coniungit. Caveat itaque

pro

Hebr. 2.

Ioan. 17.

Matth. 4.

D O M I N I C A I. A D V E N T V S.

pro hoc vel illo homine se capere, sed (ut dictum est) iuxta indiuisæ ac indistinctæ humanæ naturæ sese libertatem accipiat. Ad hæc, si filius esse velit, ab omni sese * nihilo abstrahat, scparetque. Nihilum quippe distinctionem seu differentiam facit. Videlicet quod non sum ille vel ille homo, distinctionem inter me & illum facit. Vnde qui distinctionem seu differentiam effugere querit, nihilum à se abiciat. Est in anima vis quædam, quæ ab omni nihilo & creatura, nuda & prorsus sciuncta est, nec aliquid cum ceteris rebus commercij habet. In ipsa namque solus Deus existit, nudè in ea lucens. Denique qui eiusmodi filius est, motum & operationem, & quicquid suscipit, propriissimo & excellentissimo modo capit. Vbi namque Pater æterni Filius iuxta æternitatem filius est, id à Patre est, & quicquid habet, in Patre habet. Cumque & per essentiam & per naturam cum Patre vnum sit, esse & essentiam omnem intra se habet. Porro cùm idem ipse dicat: *Pater, volo ut sicut nos vnum sumus, ita & ipsi vnum* Ioan. 17.

fint: inde iam fidelis quisque habet, ut sicut filius vnum est cum Patre: sic & ipse cum eodem per gratiam & amorem vnum sit, cunctaque illa quæ Pater in se habet, & ipse homo in se per gratiam habeat à Deo. In quo quidem dubitare minimè oportet. Deus enim illi proprius est: & quicquid ita accipit, proprium illius est. Quæcumque verò opera sua in hac diuina proprietate non accipit, omnia illa coram Deo vana sunt & otiosa. Hæc sunt opera illa, ad quæ aliunde mouetur, quorum Deus pura intentio, finis & scopus non est. Quæ omnia cum ex vita minimè procedant, haud dubiè mortua sunt. Ea namque sola viuunt, quæ motum ex sua origine suscipiunt. Vnde si opera nostra vitalia esse debeant, ex ipso fundo suo in Deo, & Dcūm, non aliunde extra Deum, fieri ea oportet. Attendat, obsecro, dilectio vestra. Si diligo iustitiam, quatenus ea vel inest mihi, vel supra me est: iam non diligo eam, qualis ea in seipsa est, qualisque simpliciter est: quia extrouerto me ab illo simplici vno quod necessarium est. Divisa quippe accipio. Cùm autem Deus ipse iustitia sit, ipsum profectò non diligo, neque accipio, quatenus ille simplex est. Iustitia itaque qualis ea in seipsa est, capienda mihi est. Sic enim eam, quatenus ipsa Deus est, accipio, & in Deo vnitus maneo. Atque ita faciendo, & iustitiam ego semper operor, & ipsa per me operatur. Eadem ratione bonitatem, sapientiam, amorem, & quæcumque Deo ascribi seu tribui possunt, in seipsis & propter seipsis, hoc est, in Deo, quum sint ipse Deus, omni alia intentione remota, capere & amare debemus. Ita namque ad veram vnitatem illam, in qua Pater cum Filio, & per Filium cognoscitur Pater, perueniemus. Hanc nobis simplicitatem præstet super omnia Deus gloriatus, & in secula benedictus. Amen.

D O M I N I C A S E C V N D A A D V E N T V S.

Vt Christus suo in nobis aduentu operetur Deitatem, bonam voluntatem, præsumptuam, castitatem, humilitatem, intentionem puram, & gratiam contemplationis.

S E R M O I:

Deus spei repleat vos omni gaudio & pace in credendo, ut abundetis in spe & virtute Spiritus sancti. AD ROM. x v.

MULTA quidem sunt, dilectissimi, immensa erga nos charitatis & benignitatis Dei indicia, & quocunque nos vertimus, ubique & in omnibus quasi expressa quedam amoris illius ac benevolentiae signa.

Psalm 8. animaduertimus, vt iam prorsus nemo sit qui se abscondat à calore eius. Quid enim possit aliud illa bonitas immensa, quæ nihil omnino habet admixtum mali, cui non est aduentium quiddam bonitas sua, sed est ipsa illius natura & essentia, quid, inquam, possit aliud, quam amare, quam gratificari, quam sese declarare, effundere, impartiri, communicare? Et id quidem facit, quantum in ipsa est, absque villa intermissione, absque villa personarum acceptione, absque villa vel tenuissima exprobratione. Itaque non est aliquid tam breve temporis punctum vel momentum, quo non optet maxime velit cuilibet animæ rationali tota cum omnibus bonis & charismatibus, cum omnibus donis & diuitijs suis illabi, & suam in ea habitationem efficere, dum ea dulcissimè & fidelissimè conimorari, eam ab omnibus malis expurgare ac tueri, & cunctis virtutibus tanquam pulcherrimis & coruscantibus genimis exornare. Sed utinam, non dico, quam illa parata est ad tot tantaq[ue] nobis indignis prestanda vermiculis, sed vel vtcunque paratos nos & capaces exhiberemus.

Nostra in gratia do. Offert se totum Deus, & nemo propè est qui vel aduertere dignetur. Stat pulsans ad animæ ostim, & aperienti promittit se ad ipsum ingressurum, & cum illo coenaturum. (Quid est autem coenare Christum cum anima, nisi deliciosa sua beatissimæ & omnibus bonis affluentissimæ diuinitatis fruitione eam reficere, & dulcissimæ sopitam contemplationis somno sinu suo refouere?) & proh nefas ab omnibus propè repellitur. Inuitat ille perpetuis inspirationibus & amantisissimis admonitionibus interris, quæ tamen bona pars hominum ob animi surditatem nec percipiunt quidem, vt postpositis mundi curis superuacaneis, ac infugiferis & non necessarijs occupationibus, itemque sensibus & viribus intrò reuocatis & collectis, & toto amore ab omnibus rebus caducis abstracto, & in ipsum relato & accommodato, ipsi vacemus, ipsi inhæreamus, & audiamus quid ipse in nobis loquatur: hoc est, perpetuo & ardentiſſimo conatu à rebus mundi auocatos nititur nos ad cor animumq[ue] reducere: sed quanto ille studiosius nos intrò inuitat, eò nos liberius totos nos effundimus in res externas, Deoq[ue] contempto, pleno cordis affectu & animi voluntate adhæremus labentibus creaturis, quarum amor adeò nos sibi misera quadam captiuitate vendicat, implicat, & excæcat, vt omnium rerum diuinorum non solum incuriosi, sed etiam planè rudes & expertes simus. Et ea causa est, quod tamta est hodie spiritualium & perfectorum hominum raritas, quod tam paucos habet Ecclesia contemplatores Dei. Quomodo enim possint experiri ea quæ Spiritus sunt, & ad spiritalem, internam ac contemplationi deditam vitam pertinent, qui amore suum nolunt ab illis quæ carni & sensibus plausibilia sunt, reuocare, & ad Deum adiungere? Audiuistis in ipso Sermonis huius themate, quanto desiderio optarit Apostolus repleri nos à Deo *omni gaudio & pace in credendo*, vt abundemus in *ße & virtute Spiritus sancti*. Sed quando nos tantis bonis affici mereamur, qui illi semper colimus & sectamur, quæ non nisi acerbissimas amaritudines, perturbationes, miserias, desolationes, & omnis virtutis inopiam in nos aduehent? Quando nos digni simus virtute & gaudio Spiritus sancti, qui semper hæremus foris, nunquam intro in nosipso ingredimur? Verum gaudium & pax vera nusquam obtinetur, nisi in Deo. Deus autem intima mentis nostræ penetralia inhabitat. Itaque aut gaudio & pace semper careamus necesse est, aut intro nos recipiamus. Ibi tum sentiemus aduenientem in nos Christum cum nouis

nous semper gratiæ suæ muneribus, atque veram pacem & spiritale gaudium nobis abunde aspirantem, si rmaque spe & fiducia ac virtute Spiritus nos corroborantem. Atque iste Christi aduentus nunquam intermittitur, nisi quando nos illi impedimento sumus: quod sit, quoties contra illius voluntatem data opera quippiam admittimus, quo illius gratiam à nobis excludimus. Et quamvis peccata mortifera id maximè efficiant, tanten etiam venialia, si non studiosè vitentur, & peccandi affectus proscindatur, non mediocriter gratiæ incrementa & aduentum Christi prepediunt. Gratiam autem, quo minus in nobis augeatur, impedit, maior fane damno nos afficer est, quam si maxima labientium rerum detimenta patiamur. Ut autem nonnihil comperti habeamus, quidnam soleat Dominus Iesus suo aduentu in homine operari, patet nunc inde dicturi sumus. Aduenit ille quidem in nos tum ob immensam bonitatem suam, qua cupit nobis benefacere, tum ob summam inopiam ac indigentiam nostram, quæ tanta est, ut nisi continua Dei liberalitate ac beneficentia releveretur, nos funditus perire necesse sit: quod qui diligenter attendunt, non facilè in superbiam eriguntur, certi nimurum, si quid habeant boni, mutuò se id à totius boni fonte accepisse, qui si, quod sumus est, repeat, scilicet in extrema paupertate permanuros. Dum vero Christus ita homini illabitur, multa & maxima in eo efficer solet, quæ omnia velle prosequi, infiniti operis fuerit: sed ex plurimis pateta nos adferemus. Primo quidem, si homo etiamnum vitijs deditus sit, dum in eum aduenit Christus, volens illum sua gratia visitare & emendare; magnum quandam illius pectori timorem infundit, sua illi tremenda iudicia ob oculos statuit, itemque peccata & vitia illius, & quæ ijs committeritus est, horrendæ æternaque supplicia: minatur. Illi se eum projecturum à facie sua in tenebras exteriores, & dæmonibus sociaturum, nisi humiliiter peniteat de perpetram admisisse: obijcit illi impiam & execrandam eis ingratitudinem, quod pro maximis suis beneficijs tam sibi ingratus fuerit: atque hinc totus homo quædam formidine corripitur, nec potest euadere, quo minus vitam corrigit suam, nisi velit obstinatus in malo persistere. Timet enim ne subita Dei vltione in suis sceleribus extinguatur, ne non habeat penitendi oportunitatem, si procrastinet sui emendationem, ne derelictus à Deo, totus excæetur, ita ut in maxima animæ sua pericula nec intelligat quidem. Itaque concipit bonam voluntatem, Deo in ipso eam excitante & efficiente, qua firmiter statuit vltro scilicet ac libenter diuinæ subdere maiestati, obedire sapientiæ, bonitati consentire atque coniungere, & coram Deo cum creaturis omnibus reuerenter & humiliiter demittere ac humiliare, illiusque semper & in omnibus parere voluntati. Hæc bona voluntas virtutum omnium quoddam veluti fundamentum est, que cui deest, ille bonus esse non potest: quam quisquis habet, & pacem illam habet, qua Apostolus, ut supra dictum est, nos repleri optat, cantantibus sanctis Angelis & dicentibus: Pax hominibus bona voluntatis. Nam quotquot hac voluntate sunt prædicti, pacem obtinent cum Deo, cum seip sis, cum creaturis omnibus. Pugnat autem hæc voluntas è diametro cum propria voluntate, quandoquidem illa gratiæ est, hæc naturæ vitiæ: illa nihil vult nisi quod placeat Deo: ista omnipotestat imperium, nulli volens obtemperare nisi suis affectibus. Bona voluntas per Dei gratiam ipsi coniunctam mala omnia & ounctas dæmonum vires superat: & quamvis in vitiiorum impugnatione & dæmonum vexatione laborem

Quædam
Christus
in nobis
operetur.
I.
Dat time-

Volunta-
tem bo-
nam.

Rom 15.
Luc 2.

111.
Paupert-
tenu-
lunta-
nam-
Lmc. 14.

borem sentiat, tamen diuino freta adiutorio, nequaquam vult cedere aut sucumbe: aut si interdum labi contingat, tamen non iacet in vitijs, sed ilicid ad pœnitentia salutarem confugit medicinam, denuoq[ue] vires animumq[ue] resumit. Deinde vbi hanc in homine Christus excitauit aduentus suo bonam voluntatem, vt eum ad virtutis incrementa proue hat, animum illius mouet ad cunctarum labentium rerum contemplationem, & ad voluntariam amplectendam paupertatem. Quare hoc? Quia difficultimum est, perfectionis iter ingredi terrenarum opum pondere prægrauatum. *Nisi quis rezuntias omnibus quæ posse det, ait ipsa Veritas, non potest meus esse discipulus.* Habent ista terrena bona viscum quendam suum, quo facile animum necdum perfecte huic mundo emortuum, detinent & implicant, ita vt necesse propemodum sit aut omnia à se abijcere, (quod fecerunt illi, qui primi Christo crediderunt, & post eos alij innumerabiles) aut difficultime possit virtutum perfectio obtineri. Quamobrem, vt diximus, Christus in hominem adueniens, horratur ad contemptum diuinitarum, vt possit expeditior Christi vestigijs insister: non tamen cogit quenquam: quia con filij istud est, non præcepti. Tamen qui eò se moueri sentiunt à Deo, debent illi morem gerere, & libenter Domini suum extremè inopem per tranquilla & serena beatæ paupertatis itinera sectari, atque contemptu præsentium mercari cælestia, pro vilibus recipere eos thesauros inæstimabiles, quos nec fures tollere, nec vetustas vlla corrumpere possit. Quantum autem profit eiusmodi facultatum contemptio, nemo nisi expertus nouit. Certe Christus ipse omnia relinquentibus centuplum pollicetur: id est, maxima gratia & virtutum dona, & vitam æternam. Et quare non libenter à se homo Christianus abijciat causa amoris Christi, quæ tamen, velit nolit, breui amissurus est? Sed cui id nimis molestum est, vtatur suis facultatibus parcè ac moderate, & superflua miseria communicet, nec sibi auarè retineat in suam perniciem, quæ Deus pro communi omnium vsu condidit. Postquam autem paupertatis amorem Christus in homine effecit, iam porrò ad mentis & corporis excolendam eum inuitat castitatem. Amat enim Christus, Virginis filius & agnus sine macula, purum corpus & animam impollutam: & quia tuis casta coniugia non sint reprehendenda, tamen animum distrahit, nec sinunt totum se applicare Deo, quandoquidem necesse est placere coniugi, & quæ sunt mundi curare. Vbi cùm multa sint spiritu lis profectus impedimenta, Christus ijs liberum optans esse hominem, ad castitionam inuitat, vt possit totus vacare Deo, nec sit opus sollicitum esse quæ mundi sunt, sed quæ Domini. Atqui castimoniam & integritatem carnis & animi obtinere & seruare volenti, necessarium est, omnem amorem inordinatum sujpsius, parentum, consanguineorum, atque creaturarum omnium præsentis seculi contemnere & repudiare, vt totum pectus vni Christo deditum sit & additum, & affectus penitus nulli rei temporariae, sed soli pulcherrimo & sanctissimo Creatori inhæreat: mortales omnes non nisi pure in Deo & propter Deum diligat: nihil in illis proprij comodi aut priuatæ delectationis requirat: omnes carnis illicebras, omnes carnalium affectuum, carnalis amoris, carnalium tentationum & voluptatum occasionses, quoad poterit, propter amorem summi

111.
Castita-
tem men-
tis & cor-
poris.

1 Cor. 7.

Iean 12.

Dei fugiat, odiens in hoc mundo *animam suam*, id est, animæ illicitas & perniciose appetitiones, vt eam custodiat in vitam aeternam: nulli sit singulari & nimia familiaritate coniunctus: (sæpe enim ea in odium definit: & quod spiritu inchoari

inchoari & agi videtur, facile in carnem abit) nec se ab ullo patiatur quibuscumque vel munusculis, vel officijs, vel salutationibus aut alia qualibet re illi iaciretiri. Sit animus semper ab omnibus liber: qui amat, amet: qui odit, oderit: qui discedit, abeat: nihil eiusmodi omnibus moueatur, contentus habere amicum Deum, cuius est firma, stabilis & syncera amicitia. Animum seruet cura peruigili ab immundis & turpibus simulacris, expellens ea ac profligans continua cruenti Salvatoris ex alto crucis stipite miserandum in modum pendentis meditatione, cuius sibi crucifixam imaginem semper teneat insculptam, & cordi, animæ, corpori, ac toti adeo naturæ suæ impressam, ut huius fidei contemplatione cum feruent ad ipsum prece coniuncta, execretur omnem turpitudem, & quicquid vel corporis, vel animæ possit inficere puritatem. Amet etiam solitudinem & silentium, fugiat hominum consortia, sacras visitet ædes, bonis sece operibus exerceat, quium detestetur, penitentiaz studijs deditus sit, & licet se castum sentiat, non tamen sit securus, sed fugiat occasiones, memor ut olim Luc. 6. Præcursor Domini teneris sub annis vastam petierit ererum, non parentum sanctitate, nec diuinis securus oraculis. Denique sobrietati studeat, & semper sit proprio iudicio vilis, sequere ducat pro nihilo. Verum quia plerunque spiritus vanitatis vexare solet eos, qui iam dictis virtutibus nauare solent operam, eam ob rem Christus aduentu suo profundam solet homini infundere humilitatem, qua omnibus Dei donis se sentiat planè indignum, omnium se vilissimum ex animo putet, nulli se ausit æquiparare, nihil sibi nisi virtus sua ascribat, & ne- dum sub Deo, sed & creaturis omnibus se submittat. Hæc humilitas totius sanctitatis vitale est fundamentum: quam qui adcepit est, omnium Dei donorum capacissimus est, potestque in eo Deus quicquid liber operari. Humilitas hominem facit mitem, benignum, morigerum, clementem, misericordem, prius erga omnes & singulos eius opera indigos. Humilis & amans spiritus, quoconque vult, liberè peruolar, cunctis illi celis patentibus: habetque animam suam semper in manibus suis, trahitque eam quoconque vult. Viuit semper in Christo, habetque in se viuentem Christum, cuius vestigia amplectitur, cuius vitam alacriter imitatur. Humilem nihil affligere, nihil perturbare potest: quia quamvis dura & indigna patiatur, peiora se meruisse fatetur. Post hæc Dominus Iesus virtutum omnium decorum ac præstantiam in homine suo illapsu operatur, quæ est pura erga Deum intentio, qua illius honorem spectat in omnibus & supra omnia. Hac intentionis puritate quisquis prædictus non est, idem ipsæ charitatis expers est. *Charitas enim non quarit quæ sua sunt*, sed Deum, Dei, 1 Cor. 13. quæ honorum. Sola intentio facit, ut hominis vita & actiones Deo vel placant, vel displiceant: quamobrem in omnibus maximopere connitendum est, ut puro corde feramur in Deum, illum laudare, illum honorare, illi placere cupientes, qui ex amore purissimo condidit nos, & propria culpa perditos, sua morte redemit, atque æternam nobis pollicitus est beatitudinem, non aliquo commodo suo, sed maxima felicitate & utilitate nostra. Denique hanc intentionis puritatem is præcipue habet, qui plurimum amat. Vbi namque amor, ut dici solet, ibi & oculus. Itaque adueniens in hominem Christus, sui amoris illi adspicit gratiam, quæ quanto est maior, tanto etiam intentio sanctior, & reliqua virtutes sunt perfectiores. Quibus posteaquam probè exornatus est homo, VII. ad gratiam contemplationis à Christo prouehitur, ad quam ista breuis quæ Gratiam

contem. dām est p̄paratio: Vita externa sit bene composita, honestis morib⁹ & boni-
plationis. actibus semper occupata & ornata. Vita interna sit amoris diuini & gratiæ ple-
na, absque simulationis duplicitate, simplex & recta, in Deum semper intenta,
& cunctis decorata virtutibus. Conscientia sit pura, vita innocens, sensus so-
brius, natura edomita, ita tamen, vt necessaria illi discrete subministrentur: fo-
ris benignum & officiosum sese erga sui indigos præbere, & rursus in otium san-
ctum, expers formarum & imaginum, intrō se recipere: omnem proprietatem
in liberrimam Dei voluntatem resignare, omnes animæ vires in spiritus uni-
tate colligere, Deum perpetua cum reuerentia laudare, gratias agere, amare, co-
lere, eidemq̄e perpetuum exhibere famulatum. Porro qui corde multiplices
sunt, & alios curiosè obseruant, qui plus satis sunt erga vitæ necessaria conqui-
renda, quiq̄e sensibus obsequuntur: denique qui rerum creatarum noxijs occu-
pantur imaginibus, iij contemplatione diuina prorsus indigni sunt. Præstet no-
bis Dominus Iesus, vt ita nos semper geramus, quæ digni simus, in quibus ipse
pro suo voto semper possit operari. Amen.

D O M I N I C A E A D E M.

videtur esse D. Eccl. cardi. Se- nioris. *Quam vicinus & proximus nobis sit Deus, & vt ipsum, & regnum illius intra nos ipsos requirere, supraquæ omnem locum & tempus agnoscere debeamus.*

S E R M O I I.

Scitote quia propè est regnum Dei. Lvc. XXI.

**Luc 17.
Rom. 13.**

Faudistis charissimi, ipsum Dominum dicentem, *regnum Dei pro-*
pè adesse. Imò & intra nos est. Et Apostolus ait: Nunc enim proprior est
nossa salus, quam cum credidimus. Scire itaque nos oportet. Primo, vt
ipsum regnum Dei prope nos sit. Secundo, quando ipsum prope
nos sit. Atque horum sensum diligenter vos auscultare & at-
tendere velim. Planum est, charissimi, si rex ego essem, & id ipsum
tamen ignorarem, minimè me regem esse: Si verò ita prorsus & mihi & omni
populo persuasum foret, & ego cunctos ita sentire pro conserto haberem, me
videlicet regem esse, id ipsum quoque haud dubiè me esse, & omnes regni the-
sauros & opes ad me iure pertinere. Quod si trium horum mihi de-
esseret, me citra controversiam regem esse non posse. Eodem modo & in hoc
tota salus nostra consistit, vt sciamus & cognoscamus summum & optimum
bonum, quod nullo dubitante Deus ipse est. Sanè vis quædam animæ cuiuslibet
hominis inest, qua Deum totum capere valet. Nec aliquid certius est, quam
nihil ita vicinum siue propinquum esse homini, vt est ipse Deus. Nam & vici-
nior ille est homini, quam sit ipse homo-sibiip̄. Enimvero ex hac vicinitate
& præsentia Dei ad hominem, totum hominis esse dependet. Sed & lapidet,
atque ligno similiter præsens atque vicinus est Deus. Sed ipsa hoc ignorant. Si
verò lapis Deum cognosceret & amaret, & quam ille sibi vicinus sit, eodem
modo quo supremus Angelus, intelligeret atque perspectum haberet: eadem
lapis, qua summus Angelus, beatitudine gauderet. Atque hac ratione lapide
beator est homo, quod videlicet iste Deum agnoscit, & quanta ille sibi vicini-
tate iungatur, intelligit. Quod quo vberius perfectiusq̄ue cognoscit, eo & bea-
tior est: & quo minus illud intelligit, eo & minori beatitudine gaudet. Ne-
que enim vel quod Deus in ipso est, vel quod proximus ip̄ est, vel quia Deum
habet,

Habet, id ipsum beatum efficit: sed quodd Deum cognoscit & amat, & quam ille tibi vicinus sit, intelligit atque perspectum habet. Et hic scire potest, quia prop̄ p̄ est regnum Dei. Fateor vobis, charissimi, quia dum interdum regnum Dei mente contineor atque reueluo, id ipsum pro sui magnitudine filere me facit. Regnum quippe Dei, ipse Deus est cum vniuersis diuitijs suis. Non igitur parua res est regnum Dei. Imaginetur aliquis, & sua sibi cogitatione proponat mundos omnes, quos diuina potentia producere posset. Non est hoc regnum Dei. Cuicunque verò anima Dei regnum intus resulget, quæque ipsum perfecte cognoscit, huic prædicatio omnis & instructio superflua est. Ab illo nanque Dei regno ipsa docetur, & de vita æterna secura efficitur. Denique quisquis hoc regnum Dei quam sibi vicinum sit, intelligit atque cognoscit, ille cum Iacob Patriarcha dicere potest: *Verè Dominus est in loco isto, & ego nescio*. Gea. 28.
bam. Nam & creaturis omnibus Deus ipse æquè vicinus inesse probatur. Inde est quod Sapiens quidam ait: Super omnem creaturam Deus expandit retia sua, ita ut ipsum in unaquaque inuenire & agnoscere pronum sit, si tantum diligentes esse velimus. Et alius quidam: Ille, inquit, Deum rite cognoscit, qui eum in omnibus æqualiter nouit. Vnde seruire Deo cum timore, bonum est: Ex amore verò seruire illi, melius est: Amorem autem in timore assumere & habere posse, id quidem optimum fuerit. Rursus, quietam & tranquillam in Deo vitam agere, bonum est: Pœnosam verò patienter degere vitam, melius est: Porrò in ipsa pœnosa vita quiete potiri, id nimis optimum est. Quærit mellifluus ille Bernardus, & ait: Quid est quodd oculus meus cælum cognoscit, & pes minimè? *Nimirum*, inquit, quia oculus meus similior illi est pede meo. Si igitur anima mea Deum cognoscere debeat, cælestem eam esse oportet. Sed querat fortasse aliquis, quo pacto ad id anima adduci queat, vt intra se cognoscat Deum suum, & quam ille sibi vicinus sit intelligat. Attendite hic, obsecro. Cælum impressiones quascunque extraneas non suscipit, nec vlla ei passibilis calamitas, quæ ipsum perturbet, imprimi potest. Ita prorsus & animam habere, sicut in Deo firmatam, fixam, stabilitam esse oportet, quæ hunc agnoscere debeat, vt videlicet neque spes, neque timor, neque gaudium, neque dolor, neque odium, neque amor, nec aliud omnino, quod ipsam turbare queat, eis imprimere & adhærere possit. Ad hæc cælum vindicique à terra æquali spatio distat. Ita & anima à cunctis rebus inferioribus æquè semota esse debet, vt non magis vni quam alij coniungatur: sed in quolibet eventu, in prosperis & aduersis, in abundantia & inopia, & quæcunque demum illi occurrant, ab omnibus æquè semota sit, & in huiusmodi plenè mortuam, resignatam, & ad superna extentam ac eleuatam, fese exhibeat. Cælum præterea vndiquaque purissimum, ab omnique labe alienissimum est: & ipsum neque locus, neque tempus contingit. In ipso quoque corporalia quævis locum non habent. Ipsam insuper in tempore non est. Motus etiam illius supra quam dici queat, velocissimus est. Denique sine tempore mouetur, sed motus illius tempus efficit. Sanè dilectissimi, nihil ita animam in diuinitatis cognitione remoratur, vt locus & tempus. Hæc enim partes sunt: Deus verò vnu est. Vnde si hunc anima cognoscere debeat, id omnino supra locum & tempus fieri habet. Non enim, quomodo multiplicia hæc visibilia, Deus hoc aut illud est, sed vnu ipse est. Et ideo anima hunc videre volenti, nulla sunt in tempore adspicienda. Nam quamdiu

anima locum & tempus , aut eiusmodi aliquid quod imago sit , agnoscit , tamdiu , citra dubium , Creatorem omnium cognoscere minimè valebit . Planum est , si oculus colore in discernere debeat , prius ipsum ab omni colore se in cunctum & remotum esse oportere . Adhuc anima Deum cognoscere volens , nihil cum nihilo commercij habebit . Planè quisquis Deum videre potuit , nihil esse creatu omnia liquidò cognoscit . Creatura collata creaturæ , aliquam præ se fert pulchritudinem , & non nihil esse videtur . Si verò cum Creatore componatur , nihil est . Postremò si Deum anima cognoscere debeat , necesse est ut etiam sui ipsius obliuiscatur , sesequè perdat & amittat . Dum enim seipsam contuetur & agnoscit , Creatorem suum neque videt , neque cognoscit . Si verò seipsam Dei ænore amittat & perdat , cunctaque deserat atque relinquat , iam seipsam in Deo , illum videlicet cognoscendo , recuperat inuenitque . Et ibi tunc & seipsam & omnia , à quibus fœse abstraxerat , in Deo perfectè cognoscit . Ad hæc dilectissimi , anima summum bonum , aut æternam bonitatem veraciter agnoscere volens , siue debens , illic eandem æternam bonitatem cognoscere habet , vbi ea in seipsa bonitas , siue bona est , non vbi diuisa est . Similiter si veram essentiam cognoscere volet , ibi eam cognoscere debebit , vbi ea in seipsa existit , quod est in Deo , non vbi in creaturis diuisa est . In solo nanque Deo tota diuina essentia est . In quolibet verò homine , cùm unus homo non sit omnis homo , totum huma- nurn genus haudquam continetur . Sed ipsum & alia omnia in Deo anima modo excellensimo cognoscit , è quod illuc ea secundum essentiam intuetur . Est aliqua domus miro artificio depicta , qui in ipsa sunt , multo plura inde dicere nouerunt , quām quibus ad intimam illius nunquam peruenire licuit . Nihil verius . Ita plane fratres mei certo certius scio , si anima Creatorem suum cognoscere debeat , id ipsum supra locum & tempus fieri oportere . Et quacunque ad hoc anima peruenire potuit , illa Deum cognoscit , & quām propè sit regnum illius , quod idem ipse est cum diuitijs suis vniuersis , intelligit . Multas Theologis in scholis suis quæstiones mouens , quo pacto id fieri queat , ut anima Deum cognoscat . Certe charissimi , non est severitatis Dei , quod tam multa & ardua exigit ab hominē . Quin potius suæ id liberalitatis est , ex qua nimis exoptat , vt suos anima finis dilatet , quod & plurima capere , & multa ipse illi praestare & impendere poscit . Nec est , quod alius sua secum cogitatione definit , difficulter ad hæc posse perueniri . Licer enim prima fæcie difficile videatur , & in ipso exordio non citra difficultatem à rebus omnibus abstrahamur , ac moriamur , sed in ipso progressu , cùm iam in his aliquandiu perstitimus , nulla facilior , nulla iucundior , nulla amabilior vita est . Ipse nanque benignissimus Conditor noster diligenter id agit , vt nobis & adhuc continuè , & intus instruat , erudiat , & ad fœse perducat , si modò sequi velimus . Neque enim unquam tantoperè aliquis rei cuiuslibet desiderio tenebatur , quantum ad sui cognitionem nos Deus adducere exoptat , appetitque . Semper ille paratus est , sed nos minimè parati sumus . Ipse prope nos est , nos ab ipso longè sumus : Ipse intus est , nos foris . Ipse secretus , nos extranei sumus . Denique sapiens quidam ait : *Iustum deduxit Dominus per vias rectas* , per angustum videlicet semitam , in viam spaciosem , vt in longitudinem & latitudinem deueniat , id est , in veram libertatem Spiritus , cum Deo unum effici . Præstet nobis omnipotens Deus , ut sic eum omnes sequamur , quod nos ad se ipse adducere dignetur . Amen .

Dominica eadem, pro altero Sermone legere quisque potest, ac meditari fidelem Thauleri exhortationem de districto iudicio Dei, quod in morte omnibus occurtere solet. Cuius exordium est: Ah mortales, mortales, &c. quam in calce libri huius offendit.

DOMINICA III. ADVENTVS.

Vt Deo in cordibus nostris iucundam habitationem preparare, & omnem inde mortalem ac tristitiam malam expellere debeamus.

Auctor
D. Henr.
cus Suso.

SERMO I.

Tu es qui venturus es? MATTH. XI..

MNES VERE PIJ Christi fidelēs de amabili aduentu Domini lamentantur. Merito sanè & nos in Domino exultare, ipsique totis animi viribus gratias agere debemus, quod nobis misericordia atque desperditis, per humanæ naturæ assumptionem, tam familiaris, tamenque communis effectus est: quodque seipsum & quicquid habere potest, nobis ex toto iam dedit, & insuper omni momento animabus nostris conferre paratus est. Nihil enim est in toto orbe tam commune, quodque sic facile obtineri possit, vt Deus: quandoquidem una sola bona voluntate & desiderio ipsum licet adipisci. Et si fortassis eum admittere nolumus, manet foris stans atque pulsans ad ostium animæ nostræ. Hortatur itaque nos sapientia ipsa sancta Ecclesia mater nostra, vt ad susceptionem Domini nos preparare debeamus. Vult nanque suscipi Dominus in munda conscientia, diuersis virtutum floribus exornata. Et hoc satis iustè. Quam enim dissimilis est lectus aliquis amarus, rosis ac lilijs diuersisque floribus eleganter adspersus, in quo suauiter requiescere atque dormire possis, agro alicui inculo, tribulis ac spinis obsito: tam etiam dissimilis est hominis inordinata conscientia. Enimvero deliciae sunt Domini, in ciuitate florida requiescere. Quod nimurum sponsa in Canticis quodam tempore sentiebat, quando sponsi sui cupitis ac amorosis amplexibus frui desiderans, aiebat dilecto suo: *Lectulus noster floridus*, ac si diceret: Cubiculum secreti nostri obseratum est, *lectulus amoris nostri floridus* est. Veni ergo dilecte votorum meorum. Nihil enim restat, nisi vt me in vlnis infiniti amoris tui dulciter obdormire facias. Verum sunt nonnulli, quorum conscientia non exornata est floribus, sed cor timo ac sordibus conspurcatum. Sunt enim aliqui, quorum vitia foras eruperunt ad vanas & caducas oblectationes & honores seculi huius. Sed istos modò prætermittimus. Alij sunt, quorum defectus intrinsecus latent: qui etiam defectus licet plurimi sint, inter ipsos tamen specialiter tres sunt adeò graues, vt eis vix aliqui alij defectus valeant comparari. Primus est, indiscreta tristitia: Secundus, inordinata animi pressura: Tertius, vehemens dubitatio sive dissidentia. De primo sciendum est, hominem sapientia tanta tristitia absorberi, vt nihil boni facere libeat, neque possit: cum tamen interim quid sibi desit, ignoret. Et si forte causam mœroris huius ex seipso requireret, eam inuenire non posset. Hanc tristitiam amabilis ille rex David sentiebat, quando dicebat: *Quare tristis es anima mea, & quare conturbans me?* Ac si diceret: Certè aliquid deest tibi, quamvis ipsa quid sit, ignores: *Spera in Domino, & melius habebis, quoniam in duci cum gaudio confitebor illi.* Hæc

Cant. II.

Tres spe-
ciales de-
fectus.

L

PL. 42.

Ibidem.

tristitia ex ipsa natura sive complexione saepius originem ducit, que etiam (proh dolor) multos ab eo, quod bene inchoauerant, retrocedere fecit. Ex omnibus enim, qui sub sole vivunt, nulli tam necessaria est multa animi magnitudo, quam illi qui viriliter dura proprietum defectuum suorum certamina subire, ac de vitijs palmam referre intendit. Quid enim quaelibet aegritudo corporalis homini molestia adferre queat, si mentem habeat in Deo bene consolatam? Et rursus quid delectabile esse poterit illi, qui perpetuo quodam animi pondere ac grauitate deprimitur ac cruciatur? Totis itaque viribus conari quisque debet, vt ab hoc vitio liberetur. Quomodo autem, ait aliquis, ab hoc vitio potero liberari? Id ex subiecto patebit exemplo: Erat quidam discipulus sapientiae, quem circa conuersionis suae initia tristitia haec inordinata tam lethaliter oppresserat, vt nec legere, nec orare, nec quicquam boni per id tempus facere posset. Qui dum die quadam in cella residens, ab hac passione grauite rgeretur, & incredibili dolore affligeretur, facta est ad eum desuper quasi vox quedam intellectualis, dicens: Quid hic sedes otiosus, & in te ipso tabescens? Surge nunc, & meam passionem deuotè pertracta, & in mea amaritudine tuuna deuinces dolorem. Quo auditio, frater ille surrexit, & se ad meditandum Domini passionem contulit: & ex eo tempore medicina hac salutari sanatus, per eius continuam replicationem, nequaquam plus de cetero talem vñquam sensit animi passionem. Secundus interior animi defectus, est inordinata animi pressura sive grauedo. Qui hunc defectum sustinet, tantum bene discretionis habet, vt sciat quid sibi delit, quod videlicet non satis secundum Dei beneplacitum ordinatus sit. Ceterum defectus hic inde nascitur, quod quis ponderat ea quæ ponderanda non sunt, & specialiter afflictionem à Deo ipsi interius immisam. Sunt autem quatuor grauissima afflictiones, quas cor humanum sustinere possit, quæ etiam tales sunt, vt de eis nemo facile desolatis illis cordibus, quæ eas patiuntur, fidem adhibere queat, nisi qui eas vel in seipso expertus sit, vel cui hoc à Deo donatum sit. Quando enim corum alleuiari deberet afflictio, hoc est, quando se se ad Deum conuertunt, tunc grauissimè torquentur, & pessimas contra Deum sustinent immisiones & incidentes cogitationes. Hæ autem afflictiones non ideo graues esse dicuntur, quod damnum aliquod grave animæ inferant: sed quod acerbissimi doloris gladio ipsam configant. Sunt autem istæ iam dictæ tentationes: Dubitatio circa fidem, Disfidientia de diuina misericordia, Immissæ cogitationes agitantes Deum & Sanctos eius, & Tentatio manus sibi ipsi iniiciendi. Sed de harum secunda iam dicere volo, quæ est, vbi quis de diuina misericordia incipit desperare. Hæ autem desperatio ex tribus causis originem dicit, quod videlicet ponderare & æqua lance metiri nesciant quid sit Deus, quid peccatum, & quid contritio. Certè Deus benignissimus tam inexhaustus fons est prorsus immensa misericordia ac naturalis bonitatis, vt nunquam vlla quamlibet fidelissima mater proprio filio suo, quem sub corde suo gestauerit, tam desideranter atque libenter in medijs flammis iacenti manum porrigeret adiutricem, sicut Deus homini contrito, etiam si possibile foret eum omnia totius mundi peccata vel millenis vicibus quotidie perpetrâsse. Quid igitur causæ est, ò dulcissime Deus, quod multis cordibus tam verè amabilis es? cur animæ multorum tantoper exultat de te? cur mentes plurimorum ita copiosè extantur de te? Nunquid hoc ipsorum innocentia tribendum

Paradig.
ma.II.
Defectus4. Grauis.
simæ af.
flictione.4. Dirissi.
mætentia.
tiones.

87

Siendum est? Minime. Sed dum attendunt proprios defectus & culpas suas, &
 quām te verē sint indigni: quodq; nihil minus tu eis te ipsum adeō liberaliter
 exhibeas, impendas, offerasque, cūm tamen bonorum nostrorum non egeas: Psal. 15.
 hoc est Domine, quod te in eorum cordibus tam verē magnum dulcemq; effi-
 cit. Ita namque facile est tibi mille, sicut vnum, talenta remittere: & infinitis
 mortalibus culpis, sicut vni, veniam dare. Et hæc dignatio est super omnem di-
 gnationem. Vnde nec ipsi dignas vñquam tibi gratias referre possunt: & idem
 in tuis laudibus corda ipsorum resoluuntur & liquefiunt. Planè, etiam secun-
 dū scripturas, multo isti tibi laudabiliores sunt, quām si nunquam in pec-
 cata collapsi essent, & in tempore viuerent, nec tanta erga te dilectione ferueret. Luce. 15.
 Nam iuxta D. Bernardi sententiam, non tam attendis quid homo fuerit, quām
 quid pro cordis sui desiderio esse velit. Et idem quisquis de te peccatorū remissi-
 onem etiam tot vicibus quot momenta sunt temporis, negare tentat, magno te
 prorsus honore spoliare molitur. Peccatum quippe te de cælis in terras attrahit, te, inquam, Redemptorem tam amabilem, qui nos omni hora tam dulciter
 es suscipere paratus. Qui proinde hoc pacto, quid sit Deus, ponderare nouit, ille (prout David testatur) Deo diffidere, vel de eius misericordia desperare non
 potest. Secundum est, quod ponderare nesciunt, quid peccatum sit. Verum vt-
 que peccatum in hoc duntaxat cōsistit, quod homo cum deliberata ac certa vo-
 luntate scienter atque libenter, absque rationis contradictione à Dco se aue-
 tens, ad prauitates conuertit. Porrò si contingere vel tot incidentias aliquem
 sustinere, quot momenta sunt temporis, quæ & adeō abominabiles & detestan-
 dæ forēt, ut similes cor humanum vix excogitare, aut aliqua lingua effari pos-
 set, de quounque etiam illæ essent, siue de Deo, siue de creaturis, & homo in tali
 statu uno vel altero vel pluribus quoque annis contra voluntatis sua renisunt
 persisteret, si faltem ratio remorsum, displicantiam atque auersionem ab hu-
 iusmodi haberet, ita quod non cum plena deliberatione & integra voluntate
 talibus consentiret, sed potius resisteret, cūm natura huiusmodi sustineat, pec-
 catum mortale haudquam admissum foret: quod etiam secundum ipsam
 sacram Scripturam & sanctæ Ecclesiæ traditionem, per quas nos docet Spiritus
 sanctus, certo certius est. Veruntamen latet in isto occulta quædam pressura,
 quæ & est subtilissimus quidam & acutissimus funis, qui hīc contingere possit:
 & hæc est, quando homini aliqua prava cogitatio incidit, & ipse fortassis cum
 delectatione ei intendit, atque suijpsius oblitus, non ita celeriter inde se auer-
 tit. Et tunc putat se cum voluntate & deliberata intentione illi intendisse, & se
 ipso neglecto, peccasse mortaliter. Sed absit ut hoc ita esse credamus. Con-
 cors namque multorum etiam Sanctorum sententia est, rationem sapè per
 importunas incidentias & delectationem præueniri, idq; satis bona mora
 & longo tempore, antequam ratio suijpsius per maturationem deliberationem
 plenè compos fiat. Et tunc ea recipere vel auersari, peccatum admittere vel
 respuere potest. Quid quum ita sit, nequaquam in huiusmodi mortale peccatum
 homines isti metuere debebunt, si sanæ atq; Catholicæ doctrinæ fidem adhibere
 volent. Augustinus namque adeō voluntariū peccatum esse dicit, vt si voluntati
 rum nō est, peccatum nullo modo sit habendū. Et Doctorū sententia est, si Euia
 sola de pomo gustasset, & in hoc ei scelere nō cōsenisset Adā, nihil nobis obesse
 potuisse. Eodem modo qualescumq; cogitationes sensualitatē ingerātur absq; rati-
 onis. Augu-
 stus.
 DOMINICA III. ADVENTUS.

111. onis vero fauore & consensu, peccatum mortale non efficiunt. Tertium quod eis nocet, hoc est, quod ponderare nesciunt, quid sit contritio. Est enim contritio virtus quedam, qua hominem liberat a peccatis suis, si sit cum discretione coniuncta. Dicit nanque Sanctus Bernardus, quod indiscreta contritio displaceat Deo. Iudas certe, proditor Domini, & Cain faticida, confessi sunt, & disfisi sunt: & ideo contritionem quidem habuerunt, sed absque modo & inordinata. *Matt. 27. Alter, Peccavi, inquit, tradens sanguinem insum. Alter: Maior est iniurias*
Genes. 4. mea, quam vi veniam merear. Sic & isti, de quibus nunc agimus, sive inordinata quadam contritione obnubilati, a iunt intra semetipso: Heu malum est ad vitio. Ut quid etiam natus sum? O si mori mihi liceat, & plura alia, quibus Deum frequenter grauius offendunt, quam ipsis peccatis. Proinde qui veram operat habere contritionem, in se ipso humilitatem, peccati displicantiam, & firmam in Deo fiduciam habere curer. Vnde & ipsa præmabilis æterna Sapientia ait: Fili, intua infirmitate ne despicias te ipsum: sed ora Dominum, & ipse curabit te. Planè nimis fatuus fuerit, qui dum uno se sentit oculo destitutum, etiam alterum sibi vult eruere. Iam deinceps sex quedam in meticolosis istis hominibus considerada veniunt, quæ illis inesse solent. Primum est, quod multum à vera restitudine distant, nec facile cuiquam in his rebus fidem adhibere volunt, etiam sui alioqui credere deberent: idquæ potissimum illis, qui eis consolatoria dicunt, quibus sive minùs credunt, quam illis qui eis molestæ & contraria ingerunt. Quod totum ex interno cordis dolore, quem ipsi ferè continuum patientur, prouenire dubium non est. Libenter quoque pro consilio vel auxilio percipiendo defectum suum alijs queritatio manifestant: quod tamen ita passim facere non deberent, cum vix aliquod inde reluamen atque subsidiū reportent: & quanto plura huic remedia opponere nituntur, tanto ipsorum afflictio amplius excrescit. Consultum autem eis foret virum aliquem Deum timorem, in diuinis literis crudum & expertum, inquirere: & huic siue omni dubitatione acquiescere tenentur. In extremo quippe iudicio non ab eis, sed ab istiusmodi viro religioso & docto Deus rationem exiget, si saltem ipsi, quod in eis est, facere studuerint. Secundum est, quod multiplici eodem quæ vano timore solicitantur: vnde fit ut nunquam sibi bene confiteri videantur, quamlibet doctus sic ille cui confidentur. Quantumuis etiam quod in se est faciant, nunquam tamen veram animi tranquillitatem & pacem pectoris assequantur, cuius illa potissimum causa est, quod discernere nequeant, quæ peccata oporteat expressè confiteri. Sola nanque mortalia peccata, quantum fieri potest, distinctè & expressè confiteri obligamus: leuitores vero culpas & defectus quotidianos, generali quadam enarratione exposuisse facis est. Cùm autem in præfatis tentationibus nullo mortali peccato tentatur adstricti, non necesse habent, imò nec debent homines isti omnes incidentes cogitationes stras ira distinctè vel expressè confiteri, sed generali duntaxat expositione eas aperire sat est, idquæ iuxta consilium alicuius discreti Confessoris. Malignus quippe spiritus per hanc confessionis scrupulositatem, cordis pacem & quietem turbare molitur: & ideo resistendum est ei. Nam quò illi amplius acquiescitur, eo conscientia grauius intricatur. Tertium est quod certam habere scientiam volunt in illis rebus, in quibus certitudo haberī nō potest. Scire nanque volūt atque adeò certi esse, se peccatum mortale nullum habere. Sed si scriptis
- Sancto-

Sanctorum nōes adiuvēda est, nemo in hoc seculo tam felix, tam bonus, tam
quē doctus inuenitur, vt se in gratia Dei efficiat, certis efficiat, ^{ut etiam dicitur} ^{ut etiam dicitur}
na id ei reuelatione innotuisset. Sufficit in hac parte, quod diligentiori con-
scientiā examine habito, nullum certum mortale peccatum in ea reperitur.
Sic itaque scire velle, ex ignorantia procedit: vt si, verbi gratia, puer aliquis
nōesse velit, quid in corde suo tractet Imperator. Eam ob rem sicut aduersa va-
letudine laborantem medico suo credere oportet, vtpote natura infirmita-
tem ⁿalius quam ipse agnoscendi, sic & istiusmodi homines alicui di-
scere. Confessori acquiescere tenentur. Quartum est, quod aduersus Deum
quadam impatientia feruntur: & hoc similiter ex ea, quam continuè sustinent,
grauiſſima passione procedit. Qum enim in alijs aduersitatibus parum aut
nihil fint exercitati, contingit eis, sicut alicui iuueni & indomito equo, qui
vehiculo adstrictus, dum ex nimia fatigacione & lucta perpetua macera-
tur, nec euadendi consilium inuenit, animo demissō, modestius sese habere
incipit. Ita & isti, quamdiu suis aduersitatibus reluctantur, & se necdum ex to-
to diuinę voluntati ad sustinendum æquanimiter pro amore ipsius omnem il-
lam aduersitatē resignarunt, satis grauiter affliguntur: & tamen eas sustine-
re oportet, donec misericors Deus ipsorum laborem & patientiam consideret,
qui etiam nouit, quando eis ab huiusmodi expedit liberari. Et ideo nihil ita
necessarium est, quam se humiliter ad ipsas afflictiones sustinendas resignare
& offerre, quamdiu Domino placuerit, eiusque patienter auxilium implora-
re, & bonorum hominum orationes expetere. Quintum est, quod in nullo
tam grauiter errant, sicut in hoc, quod prauis incidentijs & immissionibus
credere ac respondere, eisque per rationem resistere, & aduersum eas contene-
dere acquiescent. Quod profecto summoperè caendum est. Hoc ipso namque
quo resistere volunt, adeò eis immurguntur, vt vix euadendi spes vlla su-
persit. Vnde consultum fuerit, vt absque contentione & studio resistendi, ab
eis ilicò auersi, ad id quod proximè vel audire vel videre vel agnoscere con-
tingit, sese conuertant, ac si dicarent: Sint tibi susurraria tua, nihil ea ad me per-
tinent. Maior est perueritas tua, quam vt ad hæc tibi respondere velim. Quan-
to namque minus ea curant, tanto citius ab eis eruuntur: & istud iterum at-
que iterum facere debent, donec ipsa auersio vertatur in consuetudinem. Hæc
autem nemo satis intelligit, nisi illi, qui ea in seip̄is experientur. Sextum est,
quod quanto sacratiora sunt tempora, & ipsi se libentius ad Deum conuer-
tent, tanto ipsorum afflictio augetur, ita vt nec vnam quidem orationem Do-
minicam vel Angelicam salutationem absque huiuscmodi diabolicis susur-
rijs explere liberè possint. Vnde & ipsi in quandam velut desperationem la-
bentes, orationem à se abiiciunt, & hoc pacto sibi ipsi loquuntur: Quid, putas,
ista tibi oratio tot fardibus conspurcata? Sed in hoc nimium errant, & suo ad-
uersario penitus obsequuntur, cuius hoc præcipuum studium est, vt eos ab ex-
ercitijs spiritualibus repellat. Nesciunt certè, quod oratio ipsorum cum om-
nibus immissionibus illis, de quibus dolent, optimè sapit, & verè accepta est
ante conspectum diuinæ Maiestatis. Sæpe namque (vt Diuus Gregorius ait) mens
humanæ adeò perturbatur, vt seip̄am eruere nesciat, sed in præsenti dolore &
angustia constituta, ipsa pro eadem ante Dei oculos aduersitas deuotissime
interpellat: ipsaque passionis amaritudo in oculis illius resplendens, citius

cum ipsi quām alia exercitia inclinat, & velocius adesse compellit. Vnde nec ullum omnino bonum opus negligendum est, nec orationes & templi frequentatio, quā maligno spiritu singulariter aduersatur, & molesta est non minimū, vñquam intermittenda. Quod enim homini de orationis puritate minuitur, hoc ei ex afflictionis molestia accedit, & satis grata est huiusmodi oratio in oculis Dei. Sēpe nanque eos, qui vix tenuiter loqui possunt, homine bene sano citius exaudimus. Et quanto ab oratione desistimus, tanto aduersario nostro consentimus. Denique cūm sufficientissimè probatum sit, nihil in his rebus peccati esse, quæstio hic talis exoritur: Quare videlicet miserabilis recordissimus Deus tam grauem afflictionem prefatis hominibus euenire permittat, cūm vix illa pena corporalis siue cruciatus ullus eis proferri queat, quem non præ ista afflictione vel desperationis oppugnatione eligerent. Ipsí sane, & quidam simpliciores homines, qui neque per scientiam, neque per experientiam ista nouerunt, ex culpa ipsorum eis talia euenire putant. Sed hoc verum non esse vel inde liquet, quod multi etiam Sancti in huiusmodi exercentur, prout experientia quotidiana & Sanctorum quoque scripta testantur, & econtra homines impuri sēpe talium omnino sunt expertes. Imò quibusdam in ipsa pueritia ista cōtingunt, dum adhuc à grauioribus peccatis sunt immunes. Si cui verò ista afflictio & dura pœnitentia post religionis ingressum aut veritatis agnitionē ob culpas suas contigisset, gratias immensas ac deuotissimas pro hoc omnipotenti Deo agere debet. Nam, vt ex Scripturis sanctis probari potest, magnum diuinæ dilectionis indicium est, multo tempore non sūnere peccatoribus ex sententia agere, sed statim vñtiones adhibere. Quare autem Deus sapientissimus per hanc desperationis tentationem homines profundius humiliet, & vehementius compescat, quām alijs afflictionibus, id in diuinæ Maiestatis arcano absconditum est, & ipsi hoc ita suscipere debebunt. Cūm enim omnia ille corda, mentes, ac mores hominum perfectè intelligat perspiciatque, vnicuique sicut fidelis medicus, quod ei magis expediatur, adhibere solet. Si quis autem fortasse querat, quānam in hac afflictione utilitas consistat, fidenter illi respondeo, magna prorsus & ineffabilia bona hinc proueniare posse. Primo namque homines natura superbi, nunquam melius & occultius ad veram humilitatem omnium virtutum matrem, quām hoc modo, deduci possent. Qui enim hac tentatione premuntur, deformitate & spurcitia incidentiarum, deformitatem & turpitudinem metuuntur peccatorum: quod ita non esse, iam ante probauimus. Sanè vel vna tantum vana complacentia sui ipsius hominem in Dei oculis deformiorem reddere posset, quām vel milie, licet pessimæ, incidentia tales. Quod & in ipso Lucifero videb̄e pronum est, qui sine illa huiusmodi immissione, grauissimè lapsus est. Ideo autem à Deo ista permittuntur, vt qui seipsum olim præ superbia cognoscere noluit, saltem nunc per hanc afflictionem ad sui cognitionem perducatur. Vnde & qui prius alios despiciebat, iam dignus sibi videtur, qui ab omnibus habetur contemptui. Quo quid utilius esse homini, aut ipsum magis in Deum ducere possit? Impossibile namque est, vt qui yere humilis est, perire sinatur. Proinde tam iuxta Scripturas, quām ipsam quoque veritatem, qui in huiusmodi afflictione sunt constituti, ad genua procidentes, Deo omnipotenti gratias agendo, hanc ipsam execrabilem tentationem, per quam ad tantæ

virtutem

**Quæstio
no leuis.**

a. Mac. 6.

Vtilitates
ex tenta-
tionibus
superatis
quando.

Quæst. 14.

virtutis gratiam pertingunt, velut deaurare deberent. Ista namque afflictio hominem ab inferni faucibus eruptum, in cælo constituit: & à peccatis innumeris præseruat, dum tantum illi facessit negoij, ut omnium interim vanitatum obliuiscatur: quod profectò vtilissimum est. Sed & ad omnem virtutem assequendam, non parum subsidijs præstat. Qui enim eam patiuntur, tantos cruciatus sustinent, vt virtutes quasi pro remedio querant: & nihil eis impossibile est, quo passionem suam euadere queant & obliuisci. Quod tamen quanuis serium eis sit, à Deo nihilominus sœpe in hac miseria stare permittuntur, donec post multorum bonorum operum aggregationem, vasa plena gratia & virtutibus fiant. Hic iam considerare libet, quām suauiter & amorosè æterna Sapientia cuncta disponat, dum quod plurimum sibi nocere homines arbitrantur, ipsa ad summam eorum vtilitatem inflectit. Magnam insuper Purgatorijs partē hęc afflictio tollit, & eam patientibus impendio proficit, & ingens præmium adducit. Quamuis enim multorum se criminum reos arbitrentur, sed coram Deo veri magniqtue Martyres sunt, cùm nulli dubium sit, longè acerbiorem huiusmodi perpetuam afflictionem dolorem infligere, quām vntus carnifiscis ictus collo exceptus. Denique passionem hanc magnaz esse dilectionis indicū præsgiumque, tam Scripturarum testimonij, quām ipsa veritatē probatur: quippe quam & copiosa gratia, & multorum secretorum reuelatio sit subsecutura. Debent igitur præfati homines eāt non solū patienter, sed & libenter sustinere, certi quod breuis hęc amaritudo & momentaneum tribulationis huius, supra modum in sublimitate eternum gloria pondus operetur in eis. Huius breve quoddam libet exemplum subiçere: Monialis quædam vnam ex supradictis passionibus sustinebat, quæ post obitum suum cuidam apparenſ, hanc se pro purgatorio sustinuisse, & dehinc sine medio ab omnipotenti Deo in regnum felicitatis æternaz suscep̄tam asserebat. Quod nobis præstare dignetur dulcissimus mediator & Dominus noster IESVS Christus in secula benedictus. Amen.

Purgatorijs partē
qui hęc tollatur.

Cer. 4.

Paradigmata.

DOMINICA EADEM.

Quomodo nosipso prorsus exire debeamus, vt in desertum pertingere, & in ipso Deum contemplari possumus.

SERMO II.

Quid existis in desertum videre? MATTH. XI.

DO M I N V S ac Redemptor noster, dilectissimi, in Euangelio hodierno Iudeis inter cætera sic ait: *Quid existis in desertum videre? Arundinem vento agitaram?* In quibus verbis tria vobis notanda sunt. Primum est, exitus. Secundum, desertum. Tertium, quid in deserto videndum sit. Primum itaque, vt dixi, exitus est. Hic autem felix exitus, quadruplices est. Primus est exitus è mundo, id est, è concupiscentia seculi huius, & mundi contemptus, ad quem nos S. Ioannes Apostolus hortatur: *Nolite, inquiens, diligere mundum, neque ea quæ in mundo sunt. Si quis diligit mundum, non est caritas Patris in eo.* Qui sic amori seculi huius in malo posui renuntiant, illi perfecte ex Aegypto egrediuntur, & regem Pharaonem

Tria nota-
tanda.

I. Notabili-
te.

Exitus
quadru-
plex.

II.

III.

IV.

quem deserunt, dum videlicet superbia, vanæ gloria, præsumptioni sive iæstantia, & vitijs quibuscumque reluctari plena voluntate decernunt, constituantque. His verò præcipue necessarius fuerit dux aliquis ac præcessor, qui Moses mansuetudinem, qua ille excellenter ornatus erat, exprimere sciat, & misericordia visceribus affluat: quoniam quidem his necessarium valde est, vt in hoc suo egressu & benignè sufferantur, & qui eis præsunt, eosq[ue] instituunt, patienter eos tolerent. Qui verò è Sodomis & Gomorrha egrediuntur, id est, qui auaritia, gulæ, & luxuriæ iugum abiciunt, atque ab eis grauiter impugnantur, hi Angelo ductore opus habent, eo videlicet, qui compati sciat, qui sobrietate, castitate, vitaq[ue] distinctione polleat. Et quotquot ab huiuscemodi duci se permiserint, Deo fauente, ab omni citius auaritia, superbia, & impudicitia eximentur, Elsaia testante, qui ait: *In latitia egrediemini, & in pace deducemini*. Saluator quoque dicente: *In mundo pressuram habebitis, in me vero pacem*.

Esaie 55.

Iap. 16.

II.

Secundus exitus, est quarumlibet rerum externarum & inutilium occupationum priuati amoris, propriæque desertio, & abnegatio voluntatis, atque ad nosipso conuersio, quo nosmet penitus agnoscere, quidq[ue] simus, & quibus vitijs teneamur obnoxij, aduertere discamus. Enim uero fieri non potest, vt ad sui cognitionem pertingat, qui se se inter prospera & aduersa non exit abnegatq[ue]. Vnde D. Bernardus ait: Multi multa sciunt, & seipso nesciunt. Satius autem foret cuique, nōesse seipsum, & quantis sit vitijs inuolutus, quantaque pressus fragilitate, perspectum habere, quam vel cunctarum huius mundi artium peritum esse. Quamobrem in Canticis Salomon ait: *Si ignoras te, o pulchra inter mulieres, egredere, & abi post vestigia gregum, & pasce haedos tuos iuxta tabernacula pastorum*, id est, imitare Sanctorum vitam, & in ea ceu in speculo ipsorum contemplare, hoc est, non voluntatem tuam, sed ipsorum exempla

III.

sectare. Tertius egressus sive exitus est, propriam commoditatem, quietem, ac sensum relinquere, & proximis quibusque se exponere & accommodare, confilio, auxilio, & exemplo, pro virium & ingenij facultate, cum perpetua quadam & intima mentis dilectione illis succurrendo, quo ad perennis beatitudinis suæ pertingant locum. Sic enim præceptum habemus à Domino, dum

Ioen. 13. ait: *Mandatum nouum do vobis, vt diligatis inuicem, sicut dilexi vos*. Et rursus: *In hoc cognoscet omnes, quia discipuli mei esūt, si dilectionem habueritis ad inuicem*. Et Apo-

lbidem. Galat. 6. Stolus: *Alter inquit, alterius onera portate, & sic adimplebitis legem Christi*. Et in

Genes. 42. Genesi scriptum est, vt Ioseph locutus sit fratribus suis in hæc verba: *Non videbitis faciem meam, nisi fratrem vestrum minimum adduxeritis vobiscum*. Patet

Cant. 7. hoc etiam in amoris volumine, vbi sic scriptum reperimus: *Veni dilecte mi,*

IV.

egrediamur in agrum, commoremus in villis, manè surgimus ad vineas. Quaratus exitus est desertio rerum omnium extra Deum, ita vt amor Dei omnem alienum amorem intra nos superet, adeò vt Dominum Deum nostrum ex tota corde, ex tota anima, & ex cunctis viribus nostris diligamus, ad quem existi-

Genes. 12. tum Abraham Patriarcha à Deo inuitatus fuit, cum illi dictum est: *Exi de terra & de cognatione tua, & de domo patri: tui*: hoc est, noli transiuntia quæque diligere, sed solum Conditorem tuum puro amore prosequere, & in omnibus illis quæ possides, ipsum quære, ama & intende. Hoc pacto Ca-

naclis illa Euangelica, vt verba illius apertissime testantur, de suis fi-

Matt. 15. mibz. q. illa fuerat, id coquæ à Salvatore audire meruit: *Fiat tibi sicut vis.*

Deni-

Denique ad hunc exitum etiam sponsa, seu anima diuinitatis amore succensa, & eius sodales, in Canticis prouocantur, dicente illis Spiritu sancto: *Egredimini filie Sion. Vbi hoc notandum venit, meritò eas filias, & non filios, dici, quod eiusmodi debiles adhuc in ratione seu intellectu, diuersis quoque foemineis timoribus impliciti, in omni derelictione neclam robusti satis atque constantes, sed instar puellarum filiarumque teneri ac imbecilles sint.*

Secundum, est desertum. Postquam enim secularia desideria & peccata vtcunque abnegata sunt repudiataque, iam ad desertum quoddam peruenitur, quod vitam religiosam seu abstractam significare potest. Ceterum duplex est mysticum desertum: Vnum bonum, alterum malum. Desertum malum est, quando cot humanum vanitatibus plenum, virtutibus, amore ac caelestibus est desiderijs destitutum, & in animæ templo nullus diuinæ laudis cultus peragitur, ed. quod oues domus Israël, id est, cogitationes bonæ, disperse fint, unaqueque in viam suam. Bonum verò ac fertile desertum est, vbi perturbationum passionumve tempestas procellosa sedata, ac mundanorum anfractus desideriorum, affectusque crearurarum, à corde & intimo mentis penitus profligati sunt. Et licet interdum eiusmodi homo primo incursu passionem seu cruciatum ipsum in corpore, membris, aut sensibus non citra molestiam sentiat, & primos motus patiatur, ipsa tamen interior voluntas, immota ac imperterrita perseverat. Hoc planè bonum desertum est, vbi extrinsecus tempestas scutit, & intus pax integræ seruatur. De hoc deserto per Prophetam Dominus loquitur, dicens: *Ducam eam in solitudinem, & ibi loquar ad cor eius.* Non enim audire & intelligere quis potest, quid in ipso sit, quidve Dominus intus in ipso loquatur, donec ad hanc solitudinem pertingat. Porrò triplici de causa vita eiusmodi abstracta, desertum appellatur. Primo, ob sectatorum illius vita paucitatem, qui à seculo nequam se esse auertant, dum omnes ferè sensualitatis suæ oblectamenta sectantur. Reuera omnem mundi speciem atque imaginem è corde excludere, & in interiora deserti simul cum Moysi tendere, & illic vna cum ipso commorari, quod oues quisque suas melius pascere, & interiores tentationes ac phantasias depellere possit, id longè optimum est. Sicut enim Mosi oues suas ad interiora soliditudinis minanti, *Deus in flamma ignis de medio rubi apparuit*: ita & hic ardentissimo amore, flammigerisque desiderijs succendetur, & implebitur. Tum verò Deum sequatur. Hæc planè gratissima illa solitudo est, de qua in Canticis legimus: *Quæ est ista, quæ ascendit per desertum, sicut virgula fumi?* Diuus Gregorius ait: *Exod. 3.* Ea amoris natura atque conditio est, vt supra seipsum per sancta desideria magis ac magis tendat, nec quiescat, donec ipsum summum bonum apprehendant: quippe cum nihil sit in terris, quod ei videre libeat vel apperere, sed in Deum supra seipsum nititur. Et istud bonis quibusque rectè congruit, qui quanto maiori cum desiderio huic summo bono magis inhærent, tanto eis sit grauius atque molestius quicquid de terrena specie blanditur, ed quodvirili ac strenuo desiderio. *O conditori suo innituntur: sicut & sanctus Iob ait: Suspirium elegit anima mea, & mortem ossa mea.* De hoc quoque deserto in Canticis sub Angelorum persona dicitur: *Quæ est ista, quæ ascendit per desertum?* Quibus anima charitate vulnerata respondet: *Iuueni quem diligit anima mea. Tenui illum, nec dimittam.* *Cant. 2.* Quisquis enim ad hoc desertum pertingit, ille interna ac mystica gustare & eloqui nouit. *Amor nanque exercitio suo virtutes omnes renouat, & adauget.* *Cant. 1.* *D. 3;* *Hoc*

- Matth. 17.** Hoc ipsum Redemptor noster confirmabat, cām in monte Thabor discipulis suis gloriam suam manifestaret, simul insinuans quis sit deserti fructus, & quid ad Deum nos conuertentes, ab ipso vicissim sperare debeamus: nimurum
2. Cor. 3. quod Apostolus ait: *Nos verò omnes reuelata facie gloriam Domini speculantes in eandem imaginem transformamur.* Secundò, ob hoc quod sicut in deserto flores varij, ijdemicque pulcherrimi reperiuntur, ed quod viatorum pedibus minimè conculcentur: ita & in vita abstracta, per pia, strenua ac rigida exercitia, diuer-sas licet virtutes colligere & comparare. Cumqüe exercitia hæc dolore & cruciati plerunque non careant, inde est quod rarissimus quisque vitam hanc abstractam subire dignatur. Inueniuntur autem in ea cendentia lilia, & flores nitidissimi, corporis videlicet & animæ puritas. Inueniuntur & rose purpureæ, dum videlicet caro & sanguis in vitiorum expugnatione & lucta consumuntur: & hæc ipsa, dum ita cogit necessitas, in martyrio Deo immolantur. Quæ profectò non facile in mundo obtinentur sive discuntur. Adhæc, etiam humilitatis viola, & plures aliae virtutis & efficaciarum radices atque flores, plurima scilicet Sanctorum exempla in hoc vitæ abstractæ deserto reperiuntur. In ipso itaque locum sibi habitationis suæ eligere quisque debet, hoc est, vitæ rectioris modum assumere, sanctosque præcedentes in castitate, paupertate, obedientia, ceterisque virtutibus imitari, de quibus in Canticis legitur: *Flores apparuerunt in terra nostra*, hoc est, innumerí homines virtutibus onusti & vitæ probatae, ab hac luce migrarunt. Tertiò, ob hoc, quod sicut in deserto, ita & in vita abstracta, quæ ad corporis curam ac sustentationem pertinent, vix tenuiter inueniuntur ac administrantur: vnde similiter huius mundi amatoribus eam subire videtur impossibile. Nam & filii Israel in vasta illa solitudine positi, ob defectus multiplices aduersus Mosen querulis vocibus murmurabant. Intellegitur autem hic vita sobria ac temperata, cum deuotione coniuncta, qualem omnes ducere sunt adstricti, adeò vt si cuiquam vel totius mundi dominium contigisset, sola tamen vitæ sui necessaria inde cum timore sumere deberet. Hinc verò anima corroboratur. Denique licet in hoc vitæ abstractioris deserto raram vel nullam sensuum reperire sit oblationem, abundant tamen hic spiritualis consolatio, omnem mundi voluntatem longè transcendentis, sicut Esaias ait: *Consolabitur Dominus sion, & ponet desertum eius quasi delicias, & solitudinem eius quasi hortum Domini.* Et iterum: *Sic sunt in deserto aqua, & torrentes in solitudine.* Et ita verissimè, piout idem ait, *multi filij* (hoc est, merita) *deserta, magis quam eius que habebat virum*, mundum videlicet. Sic etiam Pharaoni præceptum fuit à Domino, vt populum illius dimitteret, quo ille sibi in deserto sacrificaret, recepturus illuc consolationem spiritalem, pro Aegypti consolatione mundana. Tertium idemque postremum est, quid in deserto videndum sit. Itaque posteaquam homo in desertum exiit, interioribus oculis regem & sponsam illius, id est, animam contemplari monetur: quod profectò iucundissimum est gratissimumque. Hinc in Cantico amoris legitur: *Egredimini filia Sion, & videte regem Salomonem*, id est, Christum, de quo Esaias ait: *Puer natus est nobis. Et vocabitur nomen eius, Admirabilis.* An non admirabilis Deus in diuinitate sua, qui propter sponsam suam homo fieri dignatus est? Hoc plane mirum illud est, quod Moses videns ait: *Vadam, & video visionem hanc magnam, quare non comburatur rubus. Rubus enim, humana ipsius natura est. Flamma verò, anima illius nobilissima, ar-*
- den-
- Cant. 2.**
- 1. I. L.**
- Esa. 51.**
- Esaia 35.**
- Esaia 54.**
- ¶ Notabile.**
- Cant. 3.**
- Esaia 9.**
- Exod. 3.**

dentissimo amore succensa: Lux autem, diuinitas ipsius mortali corpori unita.
 Hunc ergo contuemini Salomonem, cui sapientia infusa est, quæ finem non habet, & omnia continet: qui est veritas, à quo viam cælestis patriæ sumus edocti. Contemplabitur autem ipsum deuota anima, vt eum non iuxta naturam, sed secundum spiritum viuendo imitetur. Sed & natura ipsa plurimum in aduersis corroborabitur, dum fideliter regis sui naturam considerabit, & vt suum ipse absoluere it incolatum, expendet. Magnum planè amanti animæ solatium adducere debet, nunc quidem infirma illius intueri, nunc verò ex illius vita spiritalis consideratione gaudio perfundi. Dicit Doctor quidam præcipius: Delectationis magnitudo vires debilitat, & superabundans spiritalis exultatio spiritum consumit, nec potest esse perpetuum vehemens gaudium. Vnde necessaria est gaudiorum vicissitudo & alternatio, præsertim cum necdum hereditario iure concessum sit anima. Psalm. 22. De o suo iuxta sancta sanctorum ministrare. O felix & inebrians calix, quām præclarus es. Debet igitur anima, nunc quidem diuinam celitudinem ac maiestatem, nunc verò illius etiam amabilem contueri humanitatem. Inexpertæ, rudes & extraneæ animæ, ad fidem Dei: deuotæ verò, expertæ atque probatae, ad contemplandum in suo decore Regem regum omnium, inuitandæ sunt. Et hæc quidem amans anima oculis interioribus dispiciet, quomodo videlicet proximum suum instituere atque dirigere, eidemve resistere beat. Ait enim mellifluus ille Bernardus: Veni ô mi Domine Iesu, aufer scanda la de regno tuo, quod est anima mea, vt regnes tu, qui debes, in ea. Venit enim a uaritia, & vendicat in me sibi sédem: iactantia cupit dominari mihi: superbia vult mihi esse rex: luxuria dicit, Ego regnabo. Ambitio, detractione, inuidia, & iracundia certant in meipso, de meipso, cuius ego potissimum esse videar. Ego autem quantum valeo, resisto: renitor, quantum iuuor: Dominum meum I E S V I reclamo, ipsi me defendo, quia ipsius me iuris agnosco. Ipsum mihi Deum, ipsum mihi Dominum teneo, & dico: Non habeo regem, nisi Dominam I E S V I. Veni ergo Domine, differge illos in virtute tua, & regnabis in me: quia tu es ipse rex meus, & Deus meus. Sustineo te Domine admirando, pullando, orando, diuersas patiendo afflictiones, multipliciterque gaudendo. Et quis cessabit tanto se Regi præparare? Postquam enim Deus modicam naturam nostram diuinæ essentiazæ capacem fecit, & eandem ipse quoque assumere dignatus est, eiusdemque colore cooperitus est, illiusque nobis pulchritudo innotuit: multo professo maiori amore dignus est, quām nos ipsum amemus. Multum sane damnabilis essem, si non ipsum supra omnia diligarem, cum nihil ipse exigat à quoquam, nisi se amare. Hac itaque ratione, dilectissimi, primo nos extra nos ipso exire oportet, vt sic secundo ad felicem hanc solitudinem valeamus pertingere, & tertio verum regem animarumque sponsum cognoscere & contemplari concupiscamus. Ad hæc autem ducere Mose, id est, bona voluntate, opus habemus, quæ nos ad montem diuinitatis dducatur. Populus verò per Mosen ex Aegypto educitus atque deductus, nouiter conuersorum inolitæ cõsuetudines sunt, qui facile ad priora itinera reuoluuntur, vitulumq; conflatilē ex auro efficiunt, ex carnalibus videlicet vetustisq; incidentijs, ex impudicis & secularibus cogitationibus, quæ eos secundum carnem viuere, suo ventri, non Deo seruire, & creatura frui sollicitat, incitantq;. In his plane vero Mose Domino nostro I E S V Christo opus habemus, qui nos semper ducat atque ducatur, trahatq; post se, ad exequun-

S. Bernar-

Psalm. 58.

Exem-
pium no-
bis qui
sit.

excendum trufsus in interius desertum cordis nostri, in quo Deus latet absconditus. Quod nobis præstare dignetur idem ipse super omnia benedictus in secula. Amen.

DOMINICA IIII. ADVENTVS.

Autho.
D. Henr.
cus Suto.

De diuersis interrogacionibus, de profunda humilitate, resignatione, nostris ipsorum abnegatione, & excessu in Deum.

SERMO I.

Miserunt Iudei ab Hierosolymis sacerdotes & Leuitas ad Ioannem, vt interrogarent eum, Tu quis es? Et confessus est, & non negauit. Et confessus est, Quia non sum, &c. IOAN. I.

VDISTIS dilectissimi, quomodo Pharisei ad Ioannem quosdam miserunt dicentes: Tu quis es? Et confessus est, & non negauit. Et confessus est, Quia non sum, &c. Tales hodieque complures Pharisei reperiuntur, qui inanibus duntaxat questionibus videntur. Alij quidem de rebus mundanis sciscitantur, quid illi & illi agant: qui in

urbibus, in regionibus, apud reges & principes ac dominos, aliosque tam seculares quam Ecclesiasticos, rumores circumferantur: vt si habeant illi & illi, & bene est eiusmodi, dum rumoribus pascuntur. Proh pudor talia à religiosis fieri, quos ita oportebat affectos esse, vt plurimum erubescerent vel scire vel referre rumores vanos atque terrenos. Quid enim ad eos attinente ea qua mundi sunt? Alij ex quadam curiositate percontantur, nimirum plurima nosse cupientes, & alia quædam capere, vt & ipsi de rebus sublimibus loquisciant. Nec iij ad altiora quandoque proficiunt, nec vlla de eis spes superest, quamdiu tales permanent. Alij eo animo querunt, vt alterius mentem explorent, & quid in eo agatur, compertum habeant. Hi instar Phariseorum fallaci adulatione quempiam accedentes: Magister, inquit, scimus quia verax es. Et si suos in illo mores comprehendant, iam bona sunt omnia: sin minus, nihil est quicquid ille agat. Rursus itaque alios adeuntes, ab his similiter perquirunt: nec est vllus querendi finis, vt habeant vnde moram suorum tucantur improbitatem: nec ab his abduci se patiuntur, quicquid eis dicat vel etiam cantes. Alij in sua percontatione probantur, quorum corda & voluntas gratissimam bonamque Dei voluntatem ardenter sitiunt. Qui siue manduent, siue dormiant, siue scriptioni aut lectioni videntur, siue neant, siue gradiantur, siue subsstant, ò semper desiderio feruntur, vt dicant: Eia quo pacto gratissimam dilecti Dei nostri voluntatem nosse licet?

Alij demum nihil prorsus interrogant. Hi sunt, qui ad supremum perfectionis consendere apicem, qui iam nullis questionibus vacant. Sed vbi tales reperiemus? Nam hi nihil admirantur. Augustino vero & Aristotele testibus, ex admiratione quæstio oritur. At isti, vt dictum est, nihil admirantur: sed omnem omnino admirationem transcenderunt, ipsa veritate perlustrati. Sed vt ad Euangelium redeamus, quemadmodum pauld ante audistis charissimi, Pharisei illi cum Herodianis Ioannem interrogabant, quis esset. Et quid cœlestis ille princeps, immo Lucifer ille & Archangelus, respondit: Non sum, inquit. Confessus enim est, ait Euanglista, & non negauit, quis non sum. Hoc verbum, non sum, omnes proferre recusant: & hoc omne eorum tendit

In noua
audiendi
cupidos.

Matt. 22.

condit studium, ut illud fugiant abnegentque. Quotusquisque enim est, qui non aliquid esse, qui non aliquo in numero haberi velit, siue id in spiritu sit, siue in natura? Sed reuerà si quis vel eò pertingere posset, vt cum D. Ioanne hoc ipsum verbum ex animo proferret, ille compendiosorem vicinoremque viam, quæ in hac possit vita obtineri, haud dubie reperisset. Ab hoc verò neminem veletas, vel infirmitas, vel inopia, vel abundantia excusat. Et quis enarrare sufficiat, quām inestimabilis essentia in hoc, Non esse, lateat? Sed heu nemo est, qui istud velit iter arripere. Quicquid agas, non est qui non aliquo in pretio haberi velit. Imò omnes & sumus, & volumus, semperque voluimus aliquid esse. Hoc laqueo omnes penè adeò captiuū detinentur, ut nemo sit, qui seipsum desérere & abnegare velit. Inde est, quod minori cum labore decem opera externa perterritus, quām vel semel perfectè nos exearimus aut abnegemus. Hic omnium bellorum, totiusque laboris nostri scopus est. Huius gratia seculares quique bona sibi plurima coaceruant, cognatos & amicos comparant, corpus & animam mille periculis exponunt: nempe, vt sint aliquid: imò vt magni sint, vt diuitijs, honoribus, ac potentia præcellant. Quantum verò religiosi & Ecclesiastici etiam pro hoc agant & dimittant, patientur & operentur, seipsum quisque perscrutetur. Heu Monasteria omnia & inclusora vniuersa, hoc execrabilis malo ^{Si haec} abundant, ^{ita non} vt quisque & esse cupiat aliquid, & apparere. Ipse Lucifer in cælo in- ^{essent.} quandam superbiam erigebatur, & esse volebat aliquid: & hoc ipsum in extre- ^{missa 14.} mā illū ab yssum, in ipsius nihili fundum, imò in vilius aliquid quām sit omne nihilum, detrūxit, impulit, detraxit. Hoc quoque progenitores nostros: Adam & Euam extra paradisi amoenitatem repulit, & omnes nos, quotquot de ^{Gen. 3:} illa progenie sumus, in varias calamitates, labores, atque sudores præcipitauit. Hoc omnium est causa misericarum & Iustuum. Inde est, quod absque Deo, abs- que gratia, absque dilectione, cunctisque virtutibus nudi ac vacui sumus: quod nullam neque foris, neque intus pacem experimur, quodque multa sèpe & in Deo, & in hominibus displicent nobis. Haec, inquam, mala omnia ex ea sola ra- dice pullulant, quod scilicet aliquid esse contendimus omnes. Contra verò ni- hil esse velle, in quolibet viuendi modo, in locis omnibus, & cum hominibus vniuersis, veram, integrā, essentialē, ac perpetuam efficit, fouet, ac obtinet pacem: nec quicquam eo felicius, securius, & nobilius in hoc mundo contingere potest. Sed heu quantum illud auersamur omnes, diuites & pauperes, iuuenes & virgines, senes cum junioribus? Legimus in Euangelio secundum Lucam, ^{Luc. 7.} quod Pharisæus quidam homo opulentus Christum rogauerit, vt manducaret cum eo. Optimum certè erat opus illud, Christum reficere cum discipulis eius: præter quos tamen etiam ali plures illuc aderant. Nec deerat Pharisæo huic intentio bona. Quid igitur? Illud sanè nobilissimum, Non sum: Hoc, inquam, dee- ^{Magdale-} grat illi. Et hoc vnde probamus? Attendite: Coniuantibus illis, superuenit mu- ^{næ excel-} ller illa peccatrix, & ad Salvatoris collapsa vestigia, intus ex intimo fundo suo profitebatur, Non sum. Quamobrem non solum ultra cælos omnes, sed & supra multos Angelorum Ordines, vt puto, est exaltata. Nam in imum ad pedes Do- ^{lens pre- conium.} mini proruens, ex intimo, vt dixi, cordis sui loquebatur, Non sum. Inde verò, ex isto scilicet fundo, perpetuum quoddam ac indeficiens, Ego sum, exorieba- ^{Ego sum,} tur. Et Christus ipse quicquid illa voluisse, mulieri praefit. Sedebat illico- spes iste Pharisæus, qui grande hoc opus patrabat, cunctis illis cibum ac potum ^{con-}

conferens, qui secum in corde suo istud indignè ferebat, dicens intra se, ~~con-~~
 Dominus illi sc̄eminae tantam exhiberet familiaritatem, cùm ipsa peccatrix
 esset. Sed heu dominabatur in eo detestabile illud, *Ego sum: non autem, Non
 sum.* Vnde siebat, vt se dignum arbitraretur, ad quem sese Dominus conuerteret; cuius verba auscultaret, qui cum loqueretur, & non cum illa peccatrice muliere. Et nunc, dilectissimi, quanti adhuc hodieque eiusmodi Pharisæi, tam in clero, quam in populo reperiuntur? Hoc hominum genere totus vbiique mundus abundat, & superabundat. Et sub nigro, griseoqué, sub albo, rubicundo, atque cœruleo habitu plurimos inuenias licet, qui vel propter diuitias suas, vel ob potentiam suam, vel propter sapientiam atque scientiam suam, vel ob ingenium ac intellectus sui acumen, vel propter eleemosynas, vel ob habitum suum (propter quæ sibi sanctiores videntur) aliaquæ similia, æquum esse arbitrentur, vt ad ipsos quisque non absque opinione sese conuertat, cum ipsis verba misceat, ipsorum sermones ausculet, & eorum gratia quippiam agat: atque hoc modo intra se loquuntur: Mihine ab eis hoc præstari par est, quibus ego hæc atque illa præstisti, qui sum talis? Et reuerà multum indignè ferrent, si non pluris haberentur ab omnibus, quam illi in quibus iam dicta minime recognoscerent: de quibus ita intra se loquuntur: Eia, quinam sunt isti, aut vnde veniunt? & quomodo cogitare præsumunt, quod (si Deo placet) nobis etiam facere permisum est? & sic alios aspernantur. Talis erat Pharisæus ille, qui supra Publicanum inaniter sese extollens, suam secum iniustitiam reportauit, quod in oculis suis grandis esset. Publicanus vero, qui fateri nouerat, *Non sum, qui nihil sibi videbatur, oculis in ima depressis,* ita potius ait: *Deus propitius est mihi peccatori,* qui nihil sum: imò propter peccata mea minus quam nihil. Et de hoc in Euangelio legimus, quia *descendit iustificatus ab illo in domum suam.* Et hæc ipsius est sententia Dei. Quilibet ergo sese attendat, nec facile alium aspernetur, quisquis etiam ille sit, vel quoquo modo se habeat. Beata & felix illa peccatrix, de qua præfati sumus, quæ dominum Pharisæi subintrabat, tria in suo exercitio peregit. Primo namque, sicut à Deo auersa fuerat, ita ad hunc sese ex coto conuertit. Oculos mundi vanitatibus deditos, nunclachrymis rigat. Capillis suis pedes Dominicos exterxit, in satisfactionem illius, quod mundo quandoque illis inservierat. Corpus suum anteà luxui deditum, crebris Dominicorum pedum deostulationibus attriuit & afflictionibus: bonaquæ sua vnguentum fundendo immolauit. Secundo, scipsam Salvatori penitus resignauit & obtulit. Tertio, vehementissimi plena doloris & contritionis fuit. Planè, dilectissimi, omnis non vindiquaque probata & exercitata resignatio nec fabæ vnius pretio æstimanda est, nisi opere & veritate exhibetur extra fallacissimam naturam, cui heu plus mille anguli, plus mille versutiæ insunt, in quibus seipsam fouet ac retinet: quæ nisi radicibus extirpentur, haud secùs aliquem eiusmodi hominem susciperem, quam malignum spiritum, in Angeli sancti specie habituqué mihi apparentem. Enimvero qui tales sunt, horum ita verbis stare tutum est, vt per culnum vnum, si is pontis vicem in Rheno latissimo suppleret, iter facere: Tam, inquam, horum resignatio certa atque secura est. Vnde non immeritò ficta & facta huiusmodi resignatio censenda est. Et tamen videoas id genus homines quandoque venire, ac dicere: Domine mi, obsecro de supra nobis veritate & perfectione loquere. Hem, quantum mihi hæc verba nauicam ingerunt. Sic &

Luc. 11.

Luc. 18.

Resigna-
tio ficta
quantilli
etiaman-
da.

Hypocr. tica osté.
testio.

Pila-

Pilatus à Domino olim sciscitabatur, quid esset *veritas*. Sed nullum omnino re-
 sponsum obtinuit. Adeò non potest, quid sit veritas, explicari. Deus ipse veritas
 est. Veritas, puritas, simplicitas, vnum sunt & vna essentia. Iam si quandoq[ue] ver-
 bis aut operibus duriusculè tractentur isti, repente profluent, erupunt, & instar
 canum remordent, nimirumq[ue] indignè ferunt, & hęc atque illa sibi facta querun-
 tur: sicq[ue] luce clarius innotescit, quæ ipsorum fuerit resignatio, dum verbis si-
 mul & actibus animum fundumq[ue] suum omnibus produnt. Quæso, dilectissi-
 mi, nemo seipsum fallat. Nihil enim mihi nocere potest, si me fallatis. Vos ipfi
 estis, quibus illuditur. Nec mihi, sed vobis incōmodatis. Evidem nihil ambi-
 go, etiam in religione complures inueniri, qui in ea omnes penè vitę suę dies
 exegerint, qui ingentem quandam ac singularem præ se ferant sanctitatem, &
 caput in humeros demittant, qui tamē ita ex hac luce sint migraturi, vt vera re-
 signatio nec ad momentum vñquam illis illuxerit. Intelligens quisque, & do-
 lere, & præ admiratione etiam in risum solui possit, quod miser homines adeò
 imponunt sibi ipsis. Id certo certius tenendum est, neminem sibi de resignatione
 blandiri, nec se resignatum esse, in animū debere inducere, quandiu vel guttula
 vna sanguinis in carne, vel aliqua medullæ portio in ossibus latet, quæ non pro
 vera fit resignatione decocta atq[ue] consumpta. Ceterū quandiu aliquis vel vlti-
 mum veræ resignationis punctum nōdum perfectè adeptus, vel neicum debitè
 prosecutus fuerit, tatis per etiam Deo frustrabitur, nec proximam ac supremam
 vel in tépore vel in eternitate beatitudinē poterit experiri. Necesse est enim, vt
 granum frumenti, si fructū afferre debeat, prius emoriatur. Et si mortuum fucit, fru-
 ctum plurimum afferet. Oportet omnino charissimi, vt moriamur, deficiamus,
 annihilemur, vt iā ex sententiā dicamus, Non sum. Nec votis duntaxat, desiderijs,
 ac precibus huc peruenitur: necesse est vt subsequantur opera, vt res tanta aliquo
 constet. Quod enim nullo constituit, haud dubie nec valere aliquid potest. Vnde
 si desiderijs, votis ac precibus solis absque sumptu, absque labore & dolore ea
 posset resignation comparari, in nullo foret pretio habenda. Sed id fieri minimè
 potest. Nam & Augustinus ait: Qui creavit te sine te, non iustificabit te sine te. Nemo
 proinde existimet Deum nos miraculosè ad altiora prouecturū. Quamuis enim
 nullo negotio etiam hoc tempore miræ elegantiæ rosam ille de terra produc-
 re posset, non tamen id facit. Vult siquidem, vt ea ordinate & suo (puta verno)
 tempore, per rores & pruinam, diuersasq[ue] tempestates, quæ ad hoc ordinan-
 tur ac referuntur, germinet atque succrescat. Dolenda planè conditio, multos
 etiā religiosos, triginta, quadraginta: & eo ampliè annis, in perpetuo quodam
 tempore iugisquerimonia inanissimam prorsus vitam agere, & nec post tanta
 apnorum curricula, sui notitiam vel tenuem habere. Quanto satius foret, vnum
 in hoc annum expendere, vt fibi ipsis perfectè morerentur, ac à seipsis deficerent,
 & tandem quibus constricti tenentur, retia abrumperent? Heu heu, cùm mors
 quandoque superuererit, & ipsi longa vitę suę spatiæ miserè neglexerint, ab-
 sumperint, perdiderintq[ue], quām irreparabile ipsis damnum erit, quod deinceps
 perenniter eis, quæ adipisci poterant, carere debebunt? Maior ea calamitas
 erit, quām in hoc tempore dicendo quis consequi possit. A equum sanè erat, ita
 quemlibet religiosum, spiritualem, ac coenobiticam agētem vitam, multa cum
 diligentia, ac indefesso proficiendi studio, pluraq[ue] bona cōsequendi desiderio
 vivere, vt nulla vñquam ei dies abscederet, qua non tantum se profecisse nota-

Resigna-
tionis ve-
re indi-
cium.

Ioan. 12.

Adueni-
te chil-
matici
bodiatur.Contra-
ignauiam
religioso-
rum.

Miserabilis le quidam.
Nouacula optima quæ.
Luc. 7.

ret, ut priora vix posset conspicere. Miserandum profectò est, huius mundi infelicissimos amatores maiorem pro vilissimis quibusque temporalibus rebus acquirendis curam impendere, quam Dei electos pro summo illo ac ineffabili bono, quod Deus ipse & est, & appellatur. Huius spiritualis quisque ac monastice vita homo, ita omni deberet esse voluntate absolutus, ut nihil unquam in eo notari posset, præter illud, *Non sum*. Videas plerosque instabiles, diuersos sibi viuendi modos somniare: iam pane duntaxat & aqua viuere velle, iam verò aliud moliri iter: modò hoc, modò illud proponere. Sed ego compendiosissimum simplicissimumque vobis iter ostendo. Intret quisque fundum animæ suæ, & ibi diligenter, quid se potissimum impedit ac remoretur, explore: & hunc laqueum, huncque lapidem in Rheni profunda demergat. Eat alioqui quounque volet, omnia mundi climata peruagetur: nullum aut perexiguum citra hoc lucrum reportabit. Hæc nouacula, propriæ scilicet voluntatis, affectuum ac desideriorum mortificatio, carnem ab osibus abradit. Sed heu multi sunt, qui naturam trucidant, & virtutia germinare sinunt: de quorum profectu spes nulla superest. Nunc ergo, dilectissimi, intra nosipso conuersi, attentissime quoque considerate, quantum adhuc distetis, quam dissimiles adhuc sitis amabili Saluatoris imaginæ, cuius tanta, tamque profunda resignatio fuit, ut omnium tam præteriorum, quam futurorum hominum resignatio, huic minime valeat comparari. Denique, quod superius dixi, peccatricem illam soli Christo se resignasse, id ita intelligendum est. Quando nosipso propter Deum relinquimus, tunc omnia simul eidem resignamus. Iam multos inuenire licet, qui sc Deo quidem relinquant, sed hominibus sese relinquere nolunt, contenti à Deo affligi ac deprimi, non ab hominibus. Cæterum oportebat Deo nosipso relinquere ac resignare, quounque modo id ipse voluerit. Vnde quisquis ille est, qui nos ad nostri vult nihil considerationem adducere, multo cum amore ac gratitudine id ab eo suscipere debemus, vt sic in veritate dicamur, quod & sumus, *Non sum*. Præstet nobis omnipotens Deus, vt ita ad hanc nostri annihilationem pertingamus, quò per hoc in diuinam immergamur ac absorbeamur essentiam. Amen.

DOMINICA EADEM.

Vt ad veram simplicitatem per sensuum custodiam, & nostri contemptum pertingamus, & vt in vita Saluatoris continue exerceri debeamus.

SERMO II.

Marc. 1. Ego vox clamantis in deserto: Parate viam Domini, rectas facite semitas Dei nostri. IOAN. I.

B Vicino iam imminet nobis, dilectissimi, festiva planè ac iucundissima solennitas, in qua Verbum æternum huiusmanam naturam assumere voluit, in qua itidem id ipsum Verbum æternum sine cessatione in qualibet anima sancta spiritualiter nasci debet. Verbum, vt noscatis, voci admodum vicinum est. Diximus heri, quo patto ad veram debeamus resignationem pertingere, vt nos in fundo nostro in veritate nihil esse sentiamus. Hic verò modum aliquem, & iter ad hoc compendiosissimum, inuenire posse, in quo nemo aberrare queat, id optimum fuerit. Hoc autem meo iudicio vera simplicitas est, quæ ad hanc certissimè resignationem perducit. Porro ad veram simplicitatem, primò sensuum refrænationem ad

Compendia ad re ipsa rationem veram o. primum quid.

natione, & imaginum abdicatione ac denudatione peruehitur. Huc verò requiritur, vt in omni multiplicitate & externa operatione quisque sensuum suorum dominus officiatur. Sensus enim hominem extra seipsum auocant, & extraneas in ipsum imagines adducunt. Legimus de quodam patre, qui in Vere extra cœlum suam debebat procedere, quod oculos suos cucullo ex toto operiebat. Interrogatus cur id faceret, respondit: Custodio oculos meos ab arborum adspectu, ne à spiritu mei contemplatione præpediar. Eia charissimi, si hunc vasta solitudinis adspectus impediens, quantoperè nobis obesse credendum est diuersas, quibus implicamur, multiplicitates? Secundò, ad hanc simplicitatem oblinendam impendio prodest; absque omni interna imagine vivere. Triplices verò imagines reperiuntur. Primiæ sunt noxiæ: Aliæ, vanæ & otiosæ: Tertiæ, bonæ atque laudabiles, quæ tamè non nihil impediunt, officiuntque. Noxiæ imagines sunt, quando aliquis creaturarum species cum delectatione & complacentia intrò recipit, ac in se trahit, siue cum ipsis ludit, aut certè inordinatam ac vitiosam in eis complacentiam habet & requirit. Quæ quantoperè noceant, sermo non explicat, cum circa ullam dubitationem, Deum hic cedere, ac procul abscedere oporteat, licet fortasse ad opus prauum minimè procedere velimus. Interim tamè per hæc dulcissimo amatori Deo iucundissimam in eius palatio voluptatem præripimus, & pretiosum aromatum hortum fætidissimo ac putenti simo commaculamus, ita ut iam cum sponsa haudquaquam dicere possimus: *Lectulus noster floridus.* Hic tam solerter antuendum est, quod homini Deum amanti, & magis ac magis amare cupienti, frequenter sese creaturæ ingerant, etiam contra omnem cordis, animæ & mentis eius voluntatem, & dira quadam morte cruciatuque ipsum afficiant. In hoc ergo patientiæ scutum arripiendum est, & eiusmodi in vera resignatione æquanimiter sufferendum: modò tamen ipse sibi per creaturarum amorem inordinatum, talium cogitationum occasionem non præstiterit. Sed reuera felicissimus foret, & incomparabilis possessio thesauri, qui ab infantia in indepicta perstiteret puritate. Aliæ imagines, vanæ quædam sunt incidentiæ, quibus non magnoperè cor hominis occupatur, vt quod Rhenus fluat, quod aues per aëra volent, & id genus aliæ, quæ licet partui momenti sint, impediunt tamen. Ab his verò omnino liberum esse, præsentis seculi non est. Vnus tamen alio longè facilius ab eis exiuitur. Vera est enim illa D. Bernardi sententia, qua ait: *Vbi cor humanum diuino amore plenum est, ibi cedere oportet omnem vacuitatem atque temorem, sicut clavis clavo expellitur.* Impendio proderit, aliquid diuinum altissimè cordi imprimere, adeò ut cuncta inferiora depellat clivinetque. Tertiæ imagines bonæ ac vtiles sunt, & præstant tamè & ipsæ impedimentum. Sunt plerique, qui tam multis imaginibus & tot occupationibus implicantur, ac si Rhenus totus per eos decurreret. Quod fit, vt nulla unquam cordis quiete, nulla pectoris pace gaudeant. Et licet interdum extrinsecus sese quieti tradant, & quietescere peroptent, plurimis tamen interim cogitationibus & occupationibus intus agitantur, haud secus quam arbor folijs exuberans, ventis exposita, quæ non potest non vtrò citroque moueri. Ita nec iij cuncta illa opera de corde suo excludere queunt, quæ facere statuerunt, quæque tanto exequuntur studio, vt nunquam quietescere posint, tametsi bona se intentione moueri arbitrentur. Atqui verum est, quod vulgo dici solet: Intentionum

Imagines
triplices.
L

Cant. x.

VL

III.

tionum multiplicitas veram turbar vnitatem. Econtrà sunt alij ex ipsa natura
 instar musculi quietissimi, qui proinde facilius, quām illi alij, ad culmen per-
 fectionis euolant. Cæterum si inquieti illi effrænis naturę suę importunitatem
 frangerent, sibipſis violentiam inferrent, sese restringerent, & alligarent, sic
 que quieti darent operam, longè profecto excellentiores redderentur, quām
 vel mille ex alijs illis natura benefitio, non exercitio, quietis. Valde autem ne-
 cessē est, vt scipſos nunquam non diligenter obſeruent, & vbiqūque ſe depre-
 henderint, funditus ſe relinquant exeantqüe, nec vlla modo leuitati vacent.
 Procul enim omnem ludum & diſſolutionem om̄nem abijcere eos oportebit,
 ſi pro Dei voluntate ad perfectionis apicem pertingere volent. Vnde ceu stren-
 uī milites cum honore ad certamen viriliter procedent. Necessarium quippe
 eſt, naturam frangere atque domare, imagines ac rerum species abijcere & fu-
 perare, idqüe cum labore & dolore, velut ſi capillis alicuius lappa iniecta fo-
 ret, eam vtique cum dolore & cruciatu euellere cogeretur. Attendite quādo di-
 lectiſſimi, ne fortè eueniat vobis, veluti ſi pædagogus aliquis diuersos sub fe-
 rula ſua pueros habens instituendos, inter alios vnum quendam ſucepifet,
 qui lectioni ſuę addiſcendę non ſolū nullam impenderet operam, ſed etiam
 hinc inde expatiaretur: quem fortaffe ſemel atque iterum virgis cęſum, ad me-
 liora prouocaret: ſed ſi hunc laborem ſuum nihil proficere cerneret, contuma-
 cem illum à ſuo pædagogio remotum, ipſius relinqueret arbitrio. Ita, inquam,
 cauete dilectiſſimi, nefic vobis faciat Deus. Eodem namque modo & ipſe ſe
 habet erga eos, quos ad cæleſtem ſcholam ſuam elegit, vbi ſecreta illius & ip-
 ſum ſingulariter cognoscere, ardentißimè amare, & eius g��are dulcedinem
 eos diſcere conueniebat. Huius autem ſcholæ diſcipuli, ipſi religioſi ſunt, &
 quotquot monaſtici profitentur: Schola verò hæc præamabilis, vita eſt reli-
 gioſa ſiuę monaſtica, in qua quicunque degunt, à mundo & à diuersis ſunt mi-
 ſerijs & calamitatibus abſtracti atque diſuncti, quod Deo omnipotenti in veri-
 tate perfectiſſime atque puriſſime viuant, Deum & ſcipſos ſine ceſſatione ob-
 ſeruent, ac natura denique fastidioſe, ſenſibus ac mundo, perfecte moriantur.
 Hos ergo crebrò diuina pietas respicit, hortatur, impellit, arguit, affligit. Qui
 ſitum nihilominus otio ac ludis vacare, velint, abijcet eos, & (vt Propheta ter-
 ribiliter ait) dimittit eos ſecundum deſideria cordis eorum. Tunc verò parum aut
 nihil ab ipſo vrgentur, commonentur, arguantur: & ſic miseri abſque dilecti-
 one, abſque gratia, abſque Deo viuunt, & tamen pace qualicunque (ſi tamen
 ea pax dicenda eſt) gaudent, ſatiſquę ſua ſorte contenti ſunt, cō nimirum, quod
 pædagogus eorum nec verbiſ durioribus, nec plagiis eos afficere, nec quicquam
 cum eis negotij habere dignatur. Quām verò periculose & anxiè tunc cum eis a-
 gatur, quis non videat? Obſecro, chariſſimi, attendat quisque ſaluti ſuę. Opor-
 tebat ſanè religioſum quemque tanto Dei ſui flagrare deſiderio, vt & ſuī ipſius,
 & creaturarum omnium penitus obliuiceretur, ſicut omnibus videre pronum
 eſt, vt miserabiles & omni lachrymarum fonte plangendi huius mundi ama-
 tores, pro rebus caducis atque vilifičis nihil non agant, dimittant, patian-
 tur, & aspera omnia æquę vt proſpera ſubcant, vt terrenis opibus ac poſſeſſio-
 nibus locupletentur. Hoc Dominus ipſe innuere volebat, quando ait: *Fili⁹ hu-
 ius ſeculi prudētiōres fili⁹ lucis in generatione ſua ſunt*. Aequum profecto fore,
 religioſum quemque adeo diuini amoris igne ſuccenſum, adeo prorsus inguis
 & foris

Natura
hilarie
vinci.

Gompa-
ratio lu-
glentia.

Mul. 80.

Religio-
ſa qua in
ze praefet
ſeculareſ

Lacu 16.

& foris deiformem esse, vt quisquis eum accederet, nihil vñquam in eo nisi Deum, aut certe animum feruentissimum in Deum cresum, & ad diuina omnemque Dei voluntatem paratissimum inuenire, vt quamlibet ille frigidus aut tepidi cordis esset, ab ipso succenderetur: quemadmodum multi carbonis ab vna succenduntur pruna, simulque calorem & lumen accipiunt. Reuerata, dilectissimi, non est aliquid tam breue momentum, quo non singularem quendam diuinæ gratiæ influxum percipere licet, si nos saltem eò conuerteremus. Deus enim pura quædam ac (vt ita dixerim) fluida essentia est, & spiritus noster mera quædam capacitas. Deus est actus purus, & anima rationalis pura passio, si tantum nos ad nostrū principiū verteremus, ad quod cōditi sumus, faciat riuus ad suam originem. Iam vero, proh pudor, atque dolor, miseri nos semper ad externa dilabimur, atq; in sensibus commorarum: per quod nos ipsos planè seducimus, & imponimus nobisipsis ad exteriora effusi, cum tamen ipsum os Christi locutum sit: *Spiritus est Deus, & eos qui adorant eum, in spiritu & veritate adorare oportet*, non foris, non in sensibus, non per imagines. Nec est quod arbitretur aliquis, sanctas me imagines damnare ac interdicere. Imò si possum, quandam omnibus imaginem imprimere volo. Quilibet ergo in interioribus suis seipsum totum in cor paternum subleuet, atque ibidem superessentialem illam imaginem, quam cælestis Pater ab æterno seipsum intelligendo expressit, ex eius diuinitatis abysso accipiat, & tunc adhuc vterius in desertam ac vastissimam illam diuinitatis procedat abyssum, atque amabilem illam imaginem rectius in fundum suu[m] modo quodam speculatiuo trahat, adeò vt ipsa omnes animæ suæ vires pertranseat penetretque, ita vt siue comedat, siue bibat, siue eat, siue subsistat, siue vigilet, siue dormiat, nunquam hac amabilis atque dulcissima imago ab intimis suis essentialiter, non autem imaginariè recedat: & iuxta hanc, omnem & foris & intus componat, ordinet, instituatque vitam suam: pictoris hac in parte imitator effectus, qui aliquam egregiam imaginem delineaturus, omnes prius alterius cuiusdam excellentis imaginis lineas contemplatur, & eas in sua tabula, quatenus potest, exprimere curat: ita, inquam, & ipse amabilem hanc & superessentialem attendat imaginem, diligenter considerans, vt ea iuxta diuinam naturam suam absque intermissione in diuinam redeat ac reflectatur abyssum, cum omnibus quæ vñquam à Patre percepit: & iuxta hanc, suæ quoque imaginis primas lineas ducere enitatur. Ad hæc eandem quoque imaginem iuxta eius attendas humanitatem, illius mansuetudinem, humilitatemque contemplans, idque non cum modo, sed supra omnem modum, & in omni modo, qualescumque sint illi, in solidudine & in hominum frequētia, quibuslibet locis ac temporibus, semper hoc sibi speculum proponat, & ad ipsum omnes cordis sui vires conuertat, ita vt si etiam ostiarij officium gerere, aut alijs externis negotijs & exercitijs debeat intendere, non minus amabilem hanc imaginem animæ suæ seruet impressam, quam si in cella ab omnibus externis expeditus negotijs, aut etiam in templo sederet. Omnes quoque vias suas ita dirigat, cunctaq; verba ea moderatione proferat, ac si illi coram assisteret. Si comedit, quelibet morsellū ipsius amoroso ac feruido sanguini intingat: Si bibit, potum suum ab ipso benedici, ipsumque se in eodem sibi porrigit, aut ex sacris illius vulneribus potare cogitet: Si dormit, super cor illius cruentum sese reclinet: Si

Deus.
Animæ.

Ioan. 4.

Imaginæ
sanctoru[m]
assertio.Feruentis
amore di-
uino stu-
diuum.

net: Si loquitur, illum sibi adstare, sermones suos attendere, atque ob oculos: sibi assistere, cunctosque gestus & intentionem suam inspicere imaginetur: atque hoc modo se totum in preclaram hanc diuinamque imaginem immerget, certus quod haec ipsum in inde pictam, formae ac modi nesciam, & ineloquibilem illam imaginem sustoliet euchetque. Ita namque intus cuidam fuit in spiritu dictum: Qui seipsum ad sedendum reponit, priusquam a Domino sedere iubatur, hic a suo deturbabitur loco. Multi multas habent intentiones, sed intentionum multiplicitas veram turbat unitatem. Nam olim feliciori seculo Theologus quidam ita ait: Considereret quisque in fundo suo, quæ opera, qui ritus siue modi, quæ exercitia magis ipsum ac vicinius in formæ nesciam ac superessentialem illam imaginem introducant, subuehantque; & ea opera, illos ritus, eaque potissimum sectetur exercitia, donec & sui ipsius, & rerum omnium exuatur formis ac imaginibus, & in diuina illa imagine supra omnes imagines absorbeatur. Quod omnibus nobis largiatur misericordia Christi. Amen.

IN NATIVITATE DOMINI.

De triplici nativitate, reductio singulie ad singula Missarum Sacra, quæ a die tria: celebrantur. Et ut tres anima vires recalligere, ac omni proprietati renuntiare de- beamus.

S E R M O I.

Puer natus est nobis, & Filius datus est nobis. ES A I A E IX..

Natiuitas
triplex.

R I P L E X hodie in Ecclesia Catholica natiuitas celebratur, quærum quelibet tanto vnumquemque gaudio deberet & exultatione perfundere, ut præ iubilo, præ amore, præ gratitudine, præ intima denique laetitia seipsum capere non posset. Et reuera quisquis haec in seipso minime experitur, habet vnde timeat sibi. Prima ergo, eademque suprema, natiuitas est, qua Pater æternus Vaigenitum suum parit in diuina sua essentia, & in personali distinctione. Alia natiuitas, est virginæ Matris partus, qui saluo integratis pudore, & illæsa puritate, fiebat. Tertia natiuitas est, qua Deus omnipotens cum amore & gratia, diebus & horis singulis in qualibet sancta anima veraciter, sed spiritualiter nascitur. Haec tres natiuitates illo, quod hodie peragitur, triplici Missæ Sacro designantur. Primum namque Missæ Sacrum, quod in ipsa nocte celebratur, cuiusque Introitus est: *Dominus dixit ad me, Filius meus es tu, ego hodie (id est, in æternitate) genui te: occultam illam natiuitatem designat, quæ in caliginosa, occulta, & incongnita diuinitate agitur. Secundum Missæ Sacrum, quod Introitum habet: Lux fulgebit hodie super nos, splendorem deiicitæ humanae naturæ significat, ipsumque partim in die, partim in nocte agitur: quia & haec natiuitas partim nota, partim vero incognita fuit. Tertium denique Missæ Sacrum, quod in ipsa clara iam die celebratur, cuiusq[ue]c[uius] Introitus est, *Puer natus est nobis, & Filius datus est nobis*, amabilem illam natiuitatem exprimit, quæ diebus, horis, ac momentis omnibus fieri deberet, in modo & fit in qualibet anima sancta, sese ad hanc cum amore & illius observatione conuertente. Si namque hanc in se natiuitatem debet experiri feliciter, oportet sane ut omnes vires suas introuertat atque reflectat:*

reflectat in Deum. Quod dum facit, adeo in hac nativitate Deus quodammodo illius iuris efficitur, adeoque se illi vere proprium facit, ut nihil vñquam alicui tam proprium fuerit, sicut & ipsa verba, paulò ante recitata, apertissime intinuit: *Puer natus est nobis, & Filius datus est nobis.* Imd plane noster est ipse, & super omnia vere proprius nobis, cùm sine cessatione omni tempore nascatur in nobis. De hac itaque postrema, sed prorsus amabilis, nativitate, per ultimum æquum Dominici natalis Missæ Sacrum designata, primo loco apud vos, charissimi, verba facturus sum, simulq; dicturus, ut ad hanc & postlimus & debeamus pertingere. Sanè ut ipsa nobiliter ac fructuosè intra nos agi possit, primæ illius nativitatis, qua Deus Pater vñigenitum Filium suum in æternitate parit, nobis consideranda proprietas est. Ex abundantia namque superessentialium diuinitarum bonitatis sive sese continere Deus non potuit, quin se effundere, & omnibus se communicaret: cùm natura boni, teste Augustino & Boethio, sit, sese effundere. Effudit ergo se Deus Pater pariendo Filium suum, secundam in diuinitate personam, & deinceps effudit sese in omnes creaturas. Inde est quod Augustinus ait: *Quia enim Deus bonus est, & nos sumus: & quicquid villa creatura bonitatis habet, ab illa sola essentiali Creatoris bonitate totum processit.* Sed quærat fortasse aliquis, & dicat: *Quæ est ergo proprietas illa, quam in paternâ generatione considerare debeamus & discere?* Attendite: Pater ille cœlestis in personæ sua proprietate, cum diuino intellectu suo, sese intra se recipit, scipq; intuens, ac perspiciens clarissimam cognitionem essentialiæ perennis essentiæ sua abyssum ex hac sui cognitione & intellectu, se totum profert pronuntiatque. Et hoc Verbum Filius ipsius est: istaque sui cognitionis, Filij sui in æternitate generatio est. Manet itaque ipse Pater in se ipso per essentialiæ vnitatem, & emanat per personalem distinctionem. Se ipsum quippe Deus Pater intuens ac intrans, seipsum quoque perfectè cognoscit: & rursus emanans, imaginem suam producit, quam intra sese cognovit & intellexit per personalem distinctionem. Iterumq; in sese refluens, seipsum cum perfecta sui complacentia intuetur & amat: & hæc sui complacentia, in ineffabilem quandam ad intra emanat amorem, qui est ipse Spiritus sanctus. Atque hoc modo & intus manet, & foras emanat, rursusq; intro reuelatur. Verum est itaque hoc quod dici solet, *Omnem exitum propter redditum fieri.* Vnde quemadmodum cœli motus omniū est nobilissimus perfectissimusq;, cùm ipse propriissimum in suam originem, suumq; principium, vnde effluxit, reuertatur ac tendat: ita & hominis nobilissimus ac perfectissimus motus siue cursus est, quando is magis absque omni medio in suam reflectitur originem. Hanc ergo proprietatem cœlestis Patris, in effluxu & refluxu illius, vñquisque etiam in seipso habere debet, qui diuinæ huius generationis mater spiritalis esse voluerit. Primi namque totum sese intrò recipiet, & iterum foras extra seipsum egredietur. Quod qua ratione fieri debeat, auscultare vos velim. Tres nobilissimas anima vires habet, per quas vera est sanctissimæ Trinitatis imago: & haec sunt, Memoria, Intellectus, & Voluntas: per quas Deum apprehendere & capere potest, imò & omnia illa, quæ Deus ipse vel est, vel habet, vel dare potest, atque per has æterna speculatur. Ipsa quippe anima inter tempus & æternitatem condita est: & suprema quidem sui portione, ad æternitatem: infusa vero, sensualibus videlicet ac animalibus viribus suis, ad tempus perti-

Exiitudo
mois cur
fiat.

Nobiliss.
me vices
animæ
quot.

pertinet. Iam verò proh dolor, & supremis & infimis viribus suis, ad tempus & temporalia defluit, euagatur, excurrit. Cumqùe aliqua sibi inuicem affinitate vires infimæ atque supremæ iungantur, facilima ac propensissima est anima ad euagandum in hæc sensibilia, vana, caduca: & ita auertitur ab æternitate. Hic iam planè necessarius est recursus quidam siue reditus, si nativitas ista in anima debeat agi: necessaria quoque est fortis ac strenua introuersio, intractio, ac interna recollectio, omnium tam infimarum quam superiorum animæ virium, & vnitio quædam earundem ab omni dispersione. Virtus quippe vnta, vt dici solet, fortior est, quam dispersa. Vnde quemadmodum sagittarius tela ad scopum directurus, quod certius iaciat, acutiusq; altero oculo cernat, oculum alterum claudit; ita & penitus rem aliquam consideratus, prius omnes sensus suos occludit, eosdemq; ad vnum illud centrum siue animæ fundum dirigit, subleuatq; vnde ipsi profluxere, haud secus quam omnes arboris frondes ex illius radice. Collectis porrò omnibus sensiuis & infimis viribus, cunctisq; affectionibus in vires supremas, & in supremum animæ fundum, quod totum ad introitū pertinet, iam superest, vt & examus, imò & excedamus, siue supergrediamur, extra & supra nosipso in Deum. Ibi verò omni proprietati voluntatis, affectus & operis renuntiabimus, ita vt pura ac nuða quedam Dei int̄etio, quæstioq; in nobis remaneat, nec quicquam omnino propriæ quæstionis quocunque modo, vt iam non ipsi aliquid esse, aut fieri, aut lucrari appetamus, sed illi soli esse, illi soli locum præbere summo, excellētissimo, ac proximo modo, quo suum intra nos opus, suamq; nativitatem peragere queat, nec vllum in his ex parte nostra patiatur impedimentum. Dum enim duo quædam vnum fieri debent, alterum agentis, alterum verò patientis vicem gerat oportet. Si oculus meus imaginem parieti hærentे aut aliquid aliud cernere debeat, ipsum ab omni imagine nudum ac expeditum esse necessarium est. Nam si cuiuslibet imaginis formā sibi habeat impressam, videre non potest. Similiter si auris sonum, aut aliud aliquid percipere debeat, vacuam ipsam ac liberam esse oportet. Et quicquid demum aliquid capere debeat, vacui esse necesse est. Ad hunc sensum ea Augustini verba spectant, quibus ait: Effunde, vt implearis: exi, vt ingredi possis. Et alibi: O anima nōobilis, ô nobilis creatura, quid extra te ipsum requiris illū, qui totus verissimè ac simplicissimè intra te est? & diuinæ consors facta naturæ, quid adhuc agere habes cum creaturis? Deniq; sic loco in animæ fundo præparato fieri non potest, quin ipsum & interiora omnia Deus impletat. Deus enim & natura nihil relinquunt vacuum. Imò prius quam natura aliquod vacuum dimitteret, cælum potius dirumperetur, & vacuum illud adimpleret. Multò minùs Deus aliquod vacuū patitur, cùm hoc suæ naturæ proprietati iustitiaeq; maximè repugnet. Eligat ergo quisque vnum è duobus. Aut raseat ipse, & Verbum nativitatis huius in ipso dici poterit & audiri: aut loquatur ipse, & Deū tacere oportebit. Huic namq; Verbo nulla re melius seruitur, quam tacendo, præstolando, ac auscultando. Si proinde totus aliquis exierit, totus Deus in ipsum intrabit: quantusq; fuerit illius exitus, tantus huius introitus erit, neq; maior, neq; minor. De hoc exitu in Genesios volumine similitudinē quandam legimus, vbi Deus ad Abraham loquēs: Exi, inquit, de terra tua, & de cognatione tua. Qui dcinde ad Mosen quoque loquens: Ego, ait, ostendam tibi omne bonum: hoc est, diuinam nativitatem, quæ sola omne bonum est. Terra igitur, de qua Abraham

Virtutis
alitæ vis.

Augusti-
nus.

Vacuum
non pati
naturam.

Gene. 12.
Exod. 19.

Nam exire imbetur, corpus ipsum est, cum omni delectatione inordinatione-
quē, qualescumque ille haberi possint. Cognatio verò, sensituarum est pro-
pensio virium, & imagines earum, quas ille post se trahunt. Quae tamen insu-
per etiam ipsam animam & prosperis & aduersis moueri faciunt, in eamque
gaudium & merorē, concupiscentiam & metum, sollicitudinem ac leuita-
tem adducunt. Cumque hæc multa nobis affinitate coniuncta sint, & quasi de co-
gnatione nostra, valde ea solicite obseruare debemus, & ab eis exire penitus, de-
stituendi alioqui & priuandi omni bono, quod (vt præfati sumus) hæc ipsa re-
uera nativitas est. Vulgo dicitur: Domi educatus filius, lasciuit ut vitulus. Hoc
sanè hac in parte verissimum est. Quotquot enim nondum exiēre ac transcen-
dere naturam ipsam, & omnium rerum naturalium domesticam familiarita-
tem, omniaque illa quæ sensus adducere, videre, audire, gustare vel tangere pos-
sent, hi velut boues aut vituli sunt ad hæc sublimia diuinæ capessenda. Quare
hoc? Quia videlicet ipsorum fundus interior, instar ferrei montis est, in quem
nulla vñquam lux irradiat. Dumque hi sua sensualitate, formis & imaginibus
destituuntur, nihil ultra nouerunt, nihilque sentiunt aut experientur. Sunt ergo
domi adhuc: & ideo nobilem hanc nativitatem minimè percipiunt, sicut ipse
Christus ait: *Qui non renuntiat patri, & mari, & omnibus quæ possider, non potest mens
esse discipulus.* Et iterum: *Qui reliquerit domum, vel fratres, aut sorores, aut patrem, aut
matrem, aut uxorem, aut filios, aut agros, propter nomen meum, centuplum accipiet, &
vitam eternam possidebit.* Hucusque, dilectissimi, de prima & vltima nativitate lo-
cuti sumus, & vt ex prima discere debeamus, quid ad vltimam exigatur. Re-
stat nunc, ut etiam de media nativitate verba faciamus, in qua Vnigenitus Dei
Filius hæc nocte de Matre sua natus, omnium nostrum frater effectus est: qui in
æternitate sine matre, in tempore verò sine patre genitus est. Nimirum Augu-
stini sententia est, gloriosem Virginem multo inde feliciorem fuisse, quod De-
um spiritualiter, quam quod eundem corporaliter pepererit. Vnde si quis ex-
optat nativitatem hanc ita in sua anima spiritualiter atque feliciter agi, sicut in
Mariæ anima acta fuit: obseruandæ illi proprietates sunt, quæ beatæ & glorio-
sæ Virgini inerant, quæ & corporalis & spiritalis vñigeniti Filij Dei mater erat.
Ipsa profectò virgo purissima castissimæque, imò & desponsata fuit, & præter
hæc etiam inclusa, & abstracta ab omnibus, quando ab Angelo est salutata. Ita
& spiritualem Christi matrem, purissimam simul atque castissimam virginem
esse oportet. Quæ tamen si ab hac quandoque castitate excidit, saltem nunc reuer-
tatur, & sic iterum pura atque virginea efficietur. Virgo namque significat eam,
quæ foris quidem in fœcunda est, intus autem copiosissimos producit fructus.
Atque hoc modo nostra quoque hæc, de qua agimus, virgo sensus suos exteriore
occludet, nec multum foris negotij habebit, dum paru hinc vtilitatis referre
licet, ad gloriosæ virginis exemplum, quæ non nisi diuina ac cælestia meditabatur.
Intus verò vberes habebit fructus, vt Prophetæ ait: *Omnis gloria eius filia regis ab intus.* Ad hæc etiâ abstractam ducet vitam, vt videlicet omnes mores, sen-
sus, gestus, verbaque sua omnia intro convertat, magnos proinde copiososque pro-
ductura fructus, imò & Deum ipsum, Dei Filiū, Dei Verbū, quod est omnia, &
continet vnitersa in se. Maria quoque, vt dictum est, desponsata fuit. Ita sanè &
hæc spiritalis Christi mater, soli Deo Creatori omnium desponsata arque deuincta
erit, & ab omnibus creaturis soluta, A postolico instructa sermone: mutabilem
que voluntatem suam in incommutabilem Dei projicit voluntatem, vt suam

Lucæ 4.
Matth. 19.Augusti-
nus.Mariæ
virginis
proprie-
tates.Virgo
quid.

Psal. 44.

Cor. 2.

ille adiuvet infirmitatem. Insuper & inclusa erat virgo Maria. Ita & hæc Dei sponsa inclusa esse debebit, si hanc intra senatusitatem veraciter felicitèque volet experiri: illòque tempore non solùm ab exteriori discursu, qui nonnihil defectus habere videtur, sed etiam ab externa sensualique virtutum exercitatione abstinebit, & quietem ac silentium quoddam intra se faciet, seque intus recludet, naturæ ac sensibus occultabit, furabitur, subtrahētque: ac intra seipsum silentium, pacem internam, quietem, pausamque efficiet: de qui-
Sep. 18.
Tuncr. bus in proximè sequenti Dominica die ita cantabitur: *Dum medium silentum*
Matt. 2. *+ tenebunt omnia, & nox in suo cursu medium iter haberet, omnipotens Sermo iusus Domine de calis, à regalibus sedibus venit: hoc est, Verbum æternum à corde paterno. In hoc medio silentio, ubi omnia in summo quodam silentio sunt, ubi verum est silentium, veraque tranquillitas, Verbum istud perfectè veraciterque auditur. Si enim loqui Deus debeat, homo sileat, necesse est: si Deus ingredi, cuncta cedere & exire oportet. Inde est, quod Domino agnoscere in infantia Aegyptum subintrante, cuncta illius patriæ idola corruerunt. Hæc idola sunt quæcumque nos à vero ac immediato æternæ huius nativitatis ingressu præpediunt, quamlibet illa bona sanctaque videantur. Hinc Saluator noster ait: *Gladium veni mittere in terram, quo scilicet amputentur omnia, quæ homini aliqua consanguinitate iunguntur, pater, mater, frater, soror, &c. Inimici quippe nostri, domestici nostri sunt, ut idem inquit, qui diuerfas in nos imagines addueunt, hoc intra nos Verbum occultantes, quamvis ipsum nobis penitus non auferant, eripiāntque. Denique licet ista quies non possit esse perpetua, spiritalis tamen huius partus mater medium hoc silentium in quandam consuetudinem trahere debet, ut ex ipsa consuetudine tandem habitus nascatur. Quod enim bene exercitato facilimum est, id inexcitato vel impossibile esse*
Matt. 10.
Mædem. *Vsus. vis. videtur. Vsus enim facit artem. Præstet nobis omnipotens Deus, ut omnes ita huic intra nos nativitati locum tribuamus & quietem, ut verè spiritales Dei matres efficiamur. Amen.**

IN EADEM: FESTIVITATE.

Ut Verbum Dei quatuor modis intelligere & cognoscere debeamus.

S E R M O I I .

In principio erat Verbum. IOAN. I.

Propter hoc sempiterno Verbo Doctores quidam aiunt, quod Deus omnipotens non nisi unum duntaxat Verbum locutus sit, & hoc nequam prolatum sit. Quod ita intelligendum est: Verbum istud sempiternum, Patris Verbum est, eiusdemque Filius unigenitus. Dominus noster Iesus Christus. In hoc ipse omnes creaturas elocutus est sine principio, & sine fine. Hoc Verbum nequam prolatum est: quia 4. modis nunquam discessit à Patre. Hoc ipsum Verbum, dilectissimi, quatuor modis suscipi. verbum. accipere debemus. Primo namque in altari inter manus sacerdotis ipsum verum Deum, horumque verum cognoscemus ac diligemus, eundemque celestis Dei. Patri offeremus. Secundo verbum illud æternum agnoscamus, quod ex concionatore & suggestu deciamante procedit, ipsumque in sua capiemus proprietate. Secundum enī illud per canalem defuit, ita Verbum Dei ex Doctore promanat. Nec

...

Nec attendemus magnoperē, si concionator aliquibus teneatur culpis obnoxius, sed ipsum Verbum æternum in sua essentia contuebitur, quale ilud ab æterno ē fundo suo profluxit. Tertiō Verbum illud æternum in cunctis Dicis intelligentemus, qui eiusdem Verbi imitatores effecti, nunc cum ipso in cælestibus triumphant: in eis etiam, qui ipsum adhuc in terris imitantur, qui sunt omnes illi, qui per sanctam vitam Christo Iesu sunt incorporati. Quarto modo Verbum illud æternum intelligere debemus, quod in nuda anima de nuda diuinitate profertur, quod ipsum ineffabile est, nec illud anima verbis exprimere potest. Scendum est autem charissimi, Verbum æternum seipsum, imò prorsus seipsum, nec aliquid minus, sine cessatione in anima parere. Et quæ talis esse potuit anima, melius id ipsum Verbum æternum cognoscit, quam omnes Doctores verbis illud exprimere possent: imò minus est, quicquid verbis dici valet. Ab illo namque infra horulæ vnius spatiū copiose instruitur. Inde est, quod Doctores quidam impensius hortantur omnes, ut ad Spiritus sancti pædagogium festinent. Sed vbi ille pædagogus esse debet, oportet ut discipuli bene sint præparati, quo excellentissimam doctrinam eius, de paterno cordescaturientem, plenè valeant capere. Animam siquidem, in qua hæc natiuitas fieri debet, puram admodum esse necesse est: nec vulgarem, sed excellentem ducere vitam, prorsus solitariam esse, & intus habitare, non foras ad quinque sensus & creaturarum multiplicitatē excurrere, sed in purissima sui parte & esse & commorari. Hinc Magister Eccardus ait: Opus illud, quod Deus in anima vsque adeo vacua, pura, nuda & abstracta, ut in ea seipsum generare queat, spiritualiter operatur, ipsi Deo iucundius foret, plusq[ue] de Deo in hominem adferret, quam opus illud, quo creaturas omnes ex nihilo produxit, imò & omnia opera illa quæ plamandis creaturis omnibus impendit. Quare hoc? Quia videlicet nullam ipse tam capacem creaturam habet, in quam potentiam suam, fundumque essentiæ suæta perfectè effundere atque inscribere queat, sicut in opere illo facit, in quo spiritualiter seipsum in qualibet anima sancta generat. Hæc autem Dei in anima generatio, ut ante sapienter dixi, nihil aliud est, quam ipsius in noua quadam cognitione & intelligentia, nouoq[ue] modo in anima manifestatio. Sed quærat aliquis fortasse, vtrum supra animæ beatitudine in eo consistat opere, quo se Deus in ipsa sic spiritualiter generat. Hic, quæsto, attendite. Quamuis, ut præfatus sum, maiorem ex hoc opere Deus voluntatem capiat, quam ex omnibus illis, quæ vñquam in cælo & in terra in creaturarum plasmatione molitus est, multo tamen anima felicior est ex opere illo; quo ipsa in Deum regeneratur, quamvis Deus nascatur in ipsa. Hoc enim quod Deus in ea nascitur, ipsam plenè felicem & beatam non efficit: sed illud potius, quod cum amore intimo & vnione interna cognitionem illam sequitur, quæ in ipsa generatur, & in eam reuertitur originem, ynde nata est atque profluxit, illi inhærens, & quod siuum est desérens abnegansq[ue], beata nunc atque felix effecta, non de eo quod siuum est, sed quod illius. Habet enim anima, si velit, & Patrem, & Filium, & Spiritum sanctum præsentem intra se: & hic in eam, quæ in ipsa est, unitatem promanat, undusq[ue] ei Deus in ipsa nuda anima manifestatur. Huc verò, ut Doctor quidam præcipius ait, nemo pertingere valet, quandiu ex rebus infirmis vel tantillum tentationis patitur, quantum acus vnius acumen capere posset. In nudam siquidem diuinitatem nemo penetrare potest, nisi ita nudus sit, ut erat quando ex Deo.

Vnde in sciplina omnia. ex Deo profluxit. Hic verò sapientissimum nobis Doctores consilium praestare, vt ipsi Domino palmam tribuentes, cuncta immediate ab ipso, non à creaturis, suscipiamus. Sic enim suum illi honorem relinquimus, eumquòd & vt volet, & quando volet, operari permittimus, nihil nosipso illius operibus immiscentes, sed inde prorsus nudos ac liberos nos seruantes. Fateri namque debemus, quām optimè omnia illum pro supraemā utilitate facere. Vnde, quantum possumus, illius hūc tuebimur honorem. Denique, vt Doctor quidam ait, ministri illi, qui sordida & abiecta faciunt opera, in non magno apud regem pretio sunt: qui verò cubiculari ejus sunt, horum in omnibus satisfacit voluntati, eosque non vulgari numero habet. Ita & Deus electis amicis suis, secreta sibi familiaritate coniunctis, nihil omnino negat, nec eorum quibuslibet petitionibus deest. Dicunt etiam Doctores aliqui, multos ad cœlestem beatitudinem admitti, qui Dei secreta familiaritate non magis fruantur in terris, quām aliquis in densissima sylva positus, fulgentissimo solis splendore. Quid ergo restat, dilectissimi, nisi vt Deum supremo modo desideremus, vt hoc ipsum desiderium vita & ingenti voluntate perficiamus ac persequamur? Quod nobis idem ipse praestare dignatur. Amen.

IN EADEM SOLENNITATE.

Author D. Eccles. *Vt in Deo nascamur, mentemque nostram vt in ipsum continuè subleuare debeamus, & quo pacto cuncta opera nostra diuina efficiantur.*
D. Eccles. *dus iu-*
or.

SERMO III.

Ego ipse qui (per Prophetas) loquebar, ecce adsum! *ESAIAS LII.*

 V A M V I S Deus omnipotens cum tota diuina essentia sua in creaturis & locis omnibus præsens adsit, ipsius tamen anima mundia, totis ad ipsum viribus conuersa, peculiariter quodam singulariisque modo capax est: nasciturque in Deo, inquit & per gratiam transformatur in ipsum, & per hoc omnia illius opera diuina efficiuntur. Quod quicunque obtinere voluerit, totis ad hoc viribus enitetur, omnemque in hoc nauabit operam, vt continua magis ac magis in diuina vniione proficiat, eiisque vicinior, propinquiorque esficiatur, & vnus cum Deo fiat spiritus, atque per continua flammigeraque desideria, suspiria, ac anhelationem, ad amorisam cum Deo vniōnem, humilemque sui ipsius & omnium rerum abnegationem, resignationemque, immediate ac intimè ad Dei præsentiam & vicinitatem penetrare conetur. Per hanc enim anima in Deo nativitatem ac renouatur. Deo ergo sic vnitus, tota virium suarum facultate omnem vitam suam, cuncta opera sua, & quicquid demum agit, in hanc nativitatem introducit, intrahetque, decernens ibi, atque proponens, quod cuncta opera sua ex amoris illo incendio, quo tunc ardet, & ex illo fundo, eaque diuite voluntate, & libenter peragere, & se semper in omni vita sua peregrinare velit: intusque hoc ipsum vehementissime à Deo desiderabit, & cuncta opera sua tota voluntate eò adducet, intrahetque, vt omnipotenti Deo supremo & amabilissimo modo semper & seruire, & seruisse se velit: & tunc haud dubiè amabilis ac benignissimus Deus, ex immensa bonitate sua, omnem ipsius vitam, cunctaque opera, tepida aliqui deuotione peracta, iuxta supremum illud arque proximum, ad quod vñquam

per

pertingere meruit, & minimum quodque iuxta ac maximum remunerabit, metitur, ac iudicabit, nisi (quod ablit) peccatis hoc iterum perdiderit, destruxeritque. Quando ergo ad externa sese opera quisque extrovertere proponit, siue ad ministrandum ex charitate debilibus aut sanis, siue ad loquendum vel audiendum de Deo, siue ad scribendum, legendum, cantandum, dicendum, totum se Deo in quolibet tali opere exhibebit, offeretque: simulque cum illo pedibus ipsius prouolutus, affectuosissime ab ipso desiderabit, vt sibi ipsi ex illo opere per suam bonitatem, supremam & excellentissimam illam laudem trahat, elicitaque, quam omnes Angeli & homines, imo & creaturæ vniuersæ illi praestare & impendere possent. Et si hoc fortassis ante operis inchoationem, aut sub ipso opere facere neglexerit, saltem post operis absolutionem cum amore, attentione, deuotione que ipsum Deo offerat, rogans, vt ipse tale illud, quomodo prædictum est, ex sua bonitate efficere, & tanquam ea ratione, ex illo videlicet fundo ac amore, de quibus præfati sumus, peractum, suscipere dignetur. Et tunc reuera piissimus Deus, pro sua inæstimabili bonitate, opus illud tanquam ex eodem amore, eodemque fundo, perfectum absolutumque iudicabit. Ceterum sicut ex natura lapis ad ima semper tendit, atque ad terram propensus est, adeò ut hoc absque essentiæ suæ deletione nemo illi auferre possit, & si vel mille annis in aëre quadam violentia detineretur, ea tamē illi ad cadendum propensiō remaneret, ita ut dimissus, absque mora ad ima prorueret: ita & homo deiformis atque diuinus, quandam ad Deum propensionem, anhelantque affectiō nem habet, adeò ut quamvis accidentium rerum necessitate, vel violentia quadam ad alia auocetur, hanc tamen semper in Deum propensionem habeat: quæ quandiu illi manet, quamlibet multum ad alia coactus abstrahatur, semper ratione in ipso essentia & habitus boni atque virtutis perseverant. Vnde quām citò ab illa necessitate exuitur ac expeditur, sine vlla dilatione in fundum suum, & in ipsum Deum illic præsentem, immergitur. Potest autem quisque statum mentis suæ ac bonitatem suam inde cognoscere, si requiem ullam habeat, aut prolixiorem moram trahat, quantum in ipso est, in re qualibet extra Deum, aut cuius ille vera causa non sit. Inde enim homo deiformis est atque diuinus, quod totius fundi atque recreationis suæ, omnis delectatio & gaudij sui, ac vniuersæ demum actionis sue finis & initium, Deus est, & in Deum tendit. Et quod hoc purius, verius ac nudius in ipso est, tanto & plus Dei intra se habet. Quælibet enim arbor esse suum, altitudinem ac latitudinem suam capit ex radice. Vis ergo scire cuius sis? Interroga fundum, radicem, & intentionem tuam. Vide quām illam profundè in Deum miseris, fixerisque. Et si solum Deum esse perspexeris, quod inclinaris, quem queris, & intendis, haud secus quām lapis terræ profunda petit, non autem te ipsum, nec aliam vlo modo. Felicis memorie Doctor Eccardus, quadam vice de singulari & occulta Dei familiaritate interrogatus, & quod maximum esset beneficium atque bonum sibi à Deo collatum, respondit: Evidem non magnifico me Deum sentire, experiri, gustare, eiusque suscipere illuminations: sed (si id sub confessionis secreto seruare promittis, quoad superuixero) primum mihi à Dei bonitate præstitum, hoc esse scias, quod omnem naturæ meæ rebellionem inordinationemque devici penitus, posse videlicet, & non posse, amorem & odium, dolorem & gaudium, spem & timorem, cæteraque hiuus.

Similiter
do veni-
sta.

Quanta
hominis
ad Deum
propen-
sio.

Tria Ec-
cardi à
Deo præ-
stato, que-
l.

II. huiusmodi. Secundum est, quod Deus in cunctis operibus meis intus mihi illucet, ita ut in omnibus operibus ac locis praesentiam eius diuinumque lumen illius habeam: in quo quid plus, quid minus sit, agnosco: & ex ipso lumine operor, non autem e sensibus meis. Tertium est, quod semper ita me gero, quasi si qui modus incipiat, qui modus recens nascatur, & seipsum recenter in illam diuinam offerat nativitatem, sequitur & omnem vitam suam, totumque esse suum renouet in ipsa: quemadmodum Petrus Apostolus hortatur, dicens: *Quasi modus gentilium fantes, &c.* Debemus enim esse velut incipientes, ut videlicet nunquam ad tantum perfectionis culmen ascendamus, quin ex animo ad infinita parati simus, & cum voluptate ac hilaritate quadam, ad ultimum gradum nos demittere queamus. Et hoc quotidiana in nobis incrementa accipere debet, ut tanquam incipientes, in omni congregazione desideremus, queramus, intendamus, atque velimus semper omnium ultimi esse, nec ultra præ alij commoditate, vel priuilegio gaudere cupiamus: idque cum humili descensu ac demissione in proprium nilul nostrum, in vera resignatione, cum ardenter amore Deum toto corde & viribus omnibus querendo ac purissime intendendo. Quod nobis omnibus per immensam misericordiam, sacratissimamque Incarnationem suam præstet Iesus Christus Dominus noster. Amen.

IN EADEM SOLEMNITATE.

De diversis proprietatibus, per quas filii Dei efficiuntur.

SERMO IIII.

Dedit eis potestarem filios Dei fieri. IOAN. I.

MAGNAM, dilectissimi, hodierna die benignissimus Conditor noster dilectionem nobis exhibuit, ac mira quedam præstare dignatus est, dum nos, qui illius inimici eramus, & ab ipso multum extranei atque remoti, tam misericorditer respexit, ut potestatem nobis dederit filios suos fieri. Vnde planè æquissimum congruentissimumque fuerit, tanto nos beneficio non esse ingratos: sed ad ipsum nos præparare, & vera signa, indicia, ac proprietates electorum, charissimorumque Dei filiorum pro viribus obtinere conari. Quod quo pacto fieri debeat, attentis quæso auribus percipite. Quisquis æterni Patris filius esse desiderat, hic hominibus alienum & extraneum se exhibebit, ab eorum se consortio longè faciet: purus quoque & internus erit, mentem iugiter propensam in Deum habens. Et hic filius Dei efficitur, quando nascitur in Deo: quod fit quoties nouam aliquam intus à Deo percipit cognitionem. Tunc enim anima spiritaliter nascitur, quando Dei patitur operationem. Sed hoc animam non facit perfectè beatam: præstat autem illi præfata cognitio, quod cum dilectione, laude, & gratitudine cognitorem illum, in quo nata est, sequitur, & ita in suam reuertitur originem, & ex gratia Dei filia efficitur, vñita eidem in vera charitate. Quod quis obtainere cupit, Christi sectetur humanitatem. Hic enim Deus ipse cum supernaturali diuinitate sua venit ad hominem. Præterea, charissimi, filii Dei seipso abnegant, exeunt, relinquunt: & ita virtutes sine labore perficiunt, atque ad summam perfectionem conscedunt. Qui vero seipso retinent, & virtutes cum labore operantur, nunquam perfectionis attingunt apicem. Hoc est, Qui opera-

Quid a-
gendam
filium Dei
esse vo-
lenti.
Antra
quando
soritati
ter nascen-
tur.

operator ex se ipso, modicum Deo exhibit famulatum: sed qui Spiritus sancti ductum sequitur, magna etiam in minimis operatur. Quod obtinere volent, quantum ratio & discretio sinunt, hominum consortia sunt fugienda. Nam & Technici cuiusdam sententia est, nunquam se inter homines fuisse, quin semper minor homo redierit. Multum enim homines exterioribus dediti, & in verbis incircumspecti, à virtutum profectu deuotos quoque remorantur, impediuntque. Vnde qui internè vitæ dant operam, facile ex verbis suis damnum aliquod accipiunt, dum indiscretè loquuntur, idque præsertim in hominum frequen-
tia. Indiscretè autem loquitur, quem post emissum sermonem pecciter esse locutum. Ille planè bonus est filius, qui vetera sua delicta prausque consuetudines suas in melius commutauit. Nam alioqui impossibile est, ipsum à Deo in nouum posse hominem transmutari. Porrò quando mens sue cogitat homini-
nis in nullo extra Deum quiescere potest, tunc primum ille Deum tangit, & ef-
ficitur illius. Felix proinde, qui iugiter secum habitat. Hoc autem facit, cuius Feliz
mens apud Deum est, libenterque cuncta Deo placita exequitur, & iuxta illius quis.
instinctus ac inspirationes vitam suam instituere, moderarique conatur. Is est
animus verè bonus, qui nulla rerum temporalium concupiscentia teneat. Et
bonus quoque filius Deo suo per dilectionem absque rerum labentium ambitu
& affectu vnitus est. Sanè quemlibet Dei filium ita viuere æquum est, vt semper
in illo Deus quandam virtutum stabilitatem, firmitatemque reperiat. Porrò
quieta corporis habitudo compositioque mentis in virtutibus stabilitate sue fir-
mitate indicium est. Tunc Deus in homine est, quando in ipso nihil est, quod di-
uinæ contrarium sit voluntati. Tunc exterius in corpore hominis est, quando
nihil in ipso comprehendit, quod suè maiestatis offendat oculos, & quando Chri-
stus simul cum illo corpus illius exercet. Hoc est, Tunc Deus in homine com-
moratur, quando ex certa scientia nihil illius in se habet, quod displiceat oculis
ipius, cunctaque mutabilia reliquit atque transcendent. Ille Dei potens efficitur,
qui seipsum impensis odit, describit, abnegatque, & hic in pace terram suam pos-
fidet. Magistri Eccardi sententia est, id homini in hoc seculo utilissimum simul
& optimum esse, quod cor illius ad deuotionem amplius inflammat, Deoque
vicinus coniungit, applicatque. Post hoc id præcipue meritorium est, alios si-
militer ad Deum ac vniōnem Dei pertrahere. Id enim optimum est charitatis
opus erga proximos quoque in hoc tempore. Sed & hoc ad Dei filios pertinet,
minimos quoque defectus pro magnis habere peccatis. Qui plurimis lese foris
aut intus admiscet & implicat, cunctisque se ingerere gaudet, hic statim multis
defectibus plenus erit. Sed nos omnia affectu relinquere, & cuncta in ipsorum
nihilo poscidere debemus. Hi planè charissimorum Dei filiorum conatus sunt,
peccata omnia tam venialia quam lethalia, ea potissimum ratione fugere, ne
dilecti Dei sui offensam incurvant. Et Augustinus ait, Pro minimo peccato ve-
niali, quod hic per pœnitentiam non expiat, maiorem in Purgatorio sub-
eundum cruciatum, quam sit omnis pena vitæ præsentis. Et Anselmus: Mal-
lem, inquit, mori, & cuncta redire in nihilum, quam vnum saltum peccatum
veniale sciens admitterem. Rursusque Augustinus ait: Anima ad æternitatem
facta est: ideo nisi in Deo quiescere non potest. Eiusdemque & ista sententia est:
Qui aliquid aliqd petit, quam diuinæ voluntatis agnitionem, executionemque:
ille male petit, nec salubriter exauditur. Debet etiam quisque filius Dei virtu-
tum

tum exercitijs insistere. Quum verò virtutes ei in habitum versæ fuerint, ab eorum exercitio liber erit. Tunc enim eas absque labore perficiet. Quum autem virtutes sine labore & dolore operatur, iam earum exercitia transcendit. Atamen ab operibus virtutum, donec anima à corpore separetur, nullus absolutus potest, nisi anima illius supra seipsum raperetur, & Deus in ipsa agentis & patientis expleret vicem in hoc tempore. O, si essemus, quales esse deberemus, omnibus votis nostris Deus satisfaceret. Qui vult talis esse, ut à Deo diligatur, & qualis libenter esset, ille deserat, quicquid in hoc seculo amat, & totum amorem suum ad solum transferat Conditorem. Qui cum Filio Dei remunerari exoptat, à peruersis & cum peruersis huius seculi hominibus hic pati discat. Eliceret aliquis tantopere salutem suam sitiatis, quantum sitibundus potum, præcūius defectu alias moreretur, nihil id sibi conferre poterit, nisi vi torum prius graui sarcina abiecta, deinceps virtutum actibus diuinam gratiam promerentibus infistat, & omnia pro Deo iniuriam sufferat patienter. Alioqui nec hic, nec in seculo futuro salutis suæ esuries ac fitis unquam poterit extingui, expiri, saturari. Hoc enim propriè ad æternam requiritur beatitudinem, ut Deum amemus, à virtijs abstineamus, virtutibus operam demus, ut nulla nos præsentis vita fallacissima voluptas, aut oblectatio exhilaret, omnemque pœnam, & quicquid durum, molestum, atque contrarium est, non solum libenter sustineamus, sed occurramus etiam eisdem. Sic enim affecti, iam bene habemus, quod alias præsumere non possumus. Qui eiusmodi est Dei filius, ex omnibus unde cunque visui eius se offerentibus edificatur. Si enim aliquem delinqueret, cernat, gratias agit Deo, quod se à talibus præseruat: & pro delinquentis conuersione fideliter orat. Si quid boni videat, hoc in seipso perficere gestit, appetitique. Duobus etenim modis visio nostra fieri debet, ut videlicet noxia quæque deponere, & quæ nobis in virtutibus desunt, adjicere possimus. Denique qui solis externis exercitijs vacando, ut verbi gratia, prolixè vigilando, ieunando, laborando, tacendo, cantando, duras ac sordidas vestes circumferendo, alijsqùis magnis ac sanctis operibus insistendo, filios Dei fieri se posse arbitrantur, nec interiorem fundum suum respiciunt, ad quid ille propensior sit, quo ve inclinetur, siue id magni sint, siue per exigui defectus, ut vel ad sui complacentiam vanam, aliorum displicentiam, inuidiam, & rancorem erga proximos, truculentiam quoque, amaritudinem, proprium sensum, propriam voluntatem, proprium iudicium, aliaqüe similia, eaqüe vigilanter non obseruant, nec inolitas prauas consuetudines, corruptosqüe mores suos, verborum scilicet asperitatem, morum leuitatem, ironicas subsannationes & scommata, aliaqüe id genus vitiæ abijcere student, nec optimis exhortationibus, pijsqüe institutionibus ac informationibus acquiescant, nec fundi sui curam habent, hi longissime adhuc à recto se nouerint abesse itinere. Ipsi enim per Esaiam Dominus ait: Ne offeratis ultra sacrificium frustra. Quiescite agere peruersè, & conuertimini ad me in toto corde vestro, in ieuno, & fletu, & plantu, &c. Imò si quis vel in frusta se discripi patiatur, si non à peccatis suis emundare, proximis amabilem ac dulcem se exhibere, & Deum super omnia amare discat, nihil hoc illi prodesse valebit. Et D. Dionysius ait: Ad veritatem sese conuertere, nihil aliud est, quam ab amore quarumlibet rerum creatarum se auertere, & post hoc amorosè cum summo & increato bono, Deo Qpt. Max. sese ynire. Porro gaudium illud, quod habet is, qui nullo

Diligit
Deo vo
lenti quid
agen.
dum.

Quæ ad
beatitu-
dinem
obtinen-
dam re-
quitan-
tur.

Ritist.

S. Diony-
sius Mar-
tyr.

IN NATIVITATE DOMINI.

multo rerum labentium amore fœdatur & occupatur, & intra conscientiam suam in speculo se diuinitatis contuetur, omnem prorsus intellectum longè latetque transcendit. Reuera nobilis virtus amor est, qui & homines deos, & Deum hominem facit. Et rursus: Mundate vos, inquit, & cum Deo vnite. Vna si quidem diuinitatis irradatio maiori animam Deo vnione connectit, quam cuncta illa externa possent opera, quæ vñquam sancta Ecclesia peregit. Nam hæc omnia quid mihi proderunt, quando cor meum totum Deo non do? Hæc quisquis(ait idem) obtinere desiderat, ille quicquid intellectu capi & attingi vallet, transcendat oportet. Nihil sanctam occultum habet Deus, quod animæ recipere impossibile sit. Atque utinam tam sapiens esset, vt ea diligenter inquirere ipsam non pigeret. Et Doctor quidam asserit, quod cor vitamque suam Deo offerenti & resignanti, plus ille munera ac recompensationis sit præstitus, quam si denud pro ipso pateretur. Hoc autem facilius assequetur, qui altissimam subire statuit paupertatem. Ea porrò in hoc consistit, vt seipsum quisque in nudum quoddam exilium, & omnium creaturarum, omnisque solatij dilectionem, destitutionemque projiciat, & vndeque afflictus ac desolatus, nullius suffragium expectat, nullius querat auxilium, sed quasi qui nihil sciat, semperque fatuus fuerit, ita se gerat, neminem habens, qui sibi vel ad haustum vnum compatiatur aquæ frigidæ. Inter hæc verò nunquam Dei sui in corde suo immemor erit, illiusque distracta & incerta iudicia non solùm non queret evadere, sed mente etiam grata & hilari ad ea fœse offeret, paratus sustinere, quicquid ipsi Deus euenire permiserit: omnemque Dei voluntatem, quam cogitare poterit, illius auxilio fretus, pro suarum facultate virium exequetur: nec vlli, præterquam soli Deo, suas queretur miserias & calamitates: idque cum perfecta humiliique resignatione, crebrò rogans Dominum pro virili arque constanti perseverantia in cruce & afflictione, pro eius acceptissima voluntate. Sane, dilectissimi, quam amabiles Dei filii essent, qui ista forent adepti, quainque mira & stupenda ille cum eis ageret, quantumque suum per eos augeret honorem, non facile dici potest. Tales enim reueræ ipsissimi sunt homines, qui Deo magnificè confidunt, eidemque in spiritu adhaerent & veritate. Præstet nobis omnipotens Deus, vt omnes eiusmodi filij Dei efficiamur. Amen.

DOMINICA PROXIMA POST NATALIA DOMINI.

Quomodo nos habere debemus, vt in anima nostra Deus ipse nascatur.

SERMO VNICVS.

Dum medium silentium *tenerent omnia, &c. SAPIENT. XVIII. *tenerent

 VM ipso sacratissimo Domini natalis die de æterna illa generatione, qua Pater cælestis & produxit, & etiamnum sine cessatione in æternitate producit Verbum suum sibi consempiternum, nunc demum in fine seculorum in humana quoque natura procreatum, vt cunque locutus sum: restat nunc, vt & de ea natuitate, quæ in nobis, & in qualibet anima sancta fieri debet & adimpleti, non nihil dicani. Ipse enim cælestis Pater Verbum suum æternum in anima perfecta pronuntiat, loquiturque. Ea verò, quæ imprimæstiarum dicturus sum,

Amor
qualis
virtus.

Inclitum
apoph-
thegma.

de perfecto accipienda sunt homine, qui in vijs Domini ambularit, & adhuc ambulet vitijs purgatus, & virtutibus bene ornatus: non autem de homine in-exercitato, ac dedito naturæ suæ. Talis enim nimium adhuc ab hac nativitate distat, & vix aliquam illius habet notitiam. Itaque concionis huius thema, de quo iam sermonem habiturus sum, partim verba illa sunt, quæ libri Sapientie cap. 18. habentur in hunc modum: *Dum medium silentium teneret omnia, & nos in suo cursu medium iter haberet, &c.* partim etiam ea, quæ in Iob habentur cap. 4.

Tria qua- *Porr̄ ad me dictum est Verbum absconditum, &c.* in quibus tria nobis consideranda **dam con-** veniunt. Primum est, Vbinam Deus Pater Verbum suum in anima loquatur, **fideran-** vbi nativitatis huius locus sit, & vbi ea operis huius capax sit: *Nimirū in ipsa*

I. *L* purissima, nobilissima, ac subtilissima sui porcione. *Vnde oppidò quām neces-* farium est, vt anima, in qua hæc debet agi nativitas, maximè studeat purita-*tē, excellentissimè vivat, abstracta sit ab omnibus & solitaria, & in interiori-*bus suis secum habitet, non per sensus ad creaturarum multiplicitudinem defluat* & excurrat, sed tota intus habitet, prorsus solitaria sit, & in sui nobilissima portione, suo videlicet fundo, commoretur. Illic enim nativitatis huius locus*

II. *L* est. Secundum est, vti sese quisque in hoc opere, seu inspiratione, seu nativitate habere debeat: *vtrum videlicet præstet, hancque magis promovet pater-* nam in anima generationem, quod homo hic Deo cooperetur, & cooperando, *hanc in anima sua peragi mereatur nativitatem, idq̄e imaginem sibi aliquam in suo intellectu vel ratione, aut cogitationibus proponendo, simulq̄e exer-*cendo se in illa, vt verbi gratia, quod Deus est sapiens, omnipotens, æternus, & quicquid eiusmodi de Deo cogitari potest: an potius, vt ab omnibus sese cogita-*tionibus, verbis, operibus, formis, & imaginibus intellectus abstrahat, expe-*diatq̄e, & ipsum duntaxat Deum patiatur, Deumq̄e sinat intra se operari, & ipse quietus sit, & sanctè otiosus. Tertium est, quantus sit huius nativitatis fru-*ctus. Nunc igitur etiam naturali ratione, quæ dixerō, comprobabo, ita vt vel*

III. *M*anibus palpare possitis, ita esse oportere, vti dicturus sum. Et licet (vt æquissi-*mum est) longè maiorem Scripturis, quām mihi ipsi fidem adhibeam, vosta-*men facilius credituri, tenaciusq̄e memoria retenturi estis, si dicta mea ratio-**

IV. *S*imilem itaque primum illud verbum tractandum suscipio,

V. *S*equitur, quod suprà memorau, videlicet, *Dum medium silentium teneret omnia, omni-
potens Sermo tuus, &c.* Illud etiam: *Porr̄ ad me dictum est Verbum absconditum Quæso-*

VI. *B*enignissime Deus, vbinam est hoc silentium? vbinam locus iste? vbi Verbum:

VII. *I*stud, siue hic Sermo tuus pronuntiatur atque profertur? Sicut præfatus sum, ita & nunc dico charissimi: Totum hoc in purissima, nobilissimaq̄e animæ por-*tione agitur, in ipso fundo, imò in ipsa animæ essentia, in occultissima animæ*

VIII. *I*parte. *H*ilic *medium silentium* est. In illam quippe nulla vnq̄a imago, nulla crea-*tura ingredi potuit: & ibi anima nec operatur aliquid, neq̄ scit, neque intelligi-*

IX. *C*ideoq̄ nulla ibi vel suipſus, vel cuiuslibet creaturæ imago est. Quicquid enim anima operatur, per vires id agit. Per intellectum intelligit, quæcumque intelligi-

X. *C*gitat. Per memoriam cogitat. Per voluntatem amat. Denique omnis interior a-*ctio illius, semper per aliquid mediū fit. Visio seu vis videndi, non nisi per oculos operatur, nec nisi per illos videre aut operari aliquid potest. Et ita se habet in reliquis sensibus. Quicquid ergo, vt dixi, anima extra operatur, per aliquid*

XI. *C*medium id agit. In ipsa verò essentia nullum prorsus opus est. Quare? Quia vires animæ,

Perque
operatur
animæ.

animæ; quibus ea operatur, ex ipso essentiæ fundo, promanant, in quo *medium plenium* est, in quo solo huius est expectatio nativitatis & operis: & in ipso Deus Pater suum loquitur Verbum: quippe qui ex sua natura nullius omnino nisi diuinæ duntaxat essentiæ absq; omni medio capax est. Hic plane Deus in huc ipsum animæ fundum totus, totus, inquam, non cum aliqua sui parte ingreditur. Nec quisquam præter ipsum solum Deum, fundum hunc animæ attingere valet. In ipsum creatura penetrare non potest: sed hanc in viribus foris remanere oportet, in quibus suam quidem intuetur imaginem, per quam intro recepta, in illis hospitium est consequitur. Verum est enim, quod dum animæ vires creature contingunt, imagines quasdam atque similitudines ab ipsis creaturis hauriunt fabricantq; & ex his intro receptis creaturas deinde agnoscunt. Sed vicinius in animam creature penetrare nesciunt. Nec vñquam anima vñl. sese creature coniungit, quin illius sponte prius imaginem in se admiserit, ex qua deinceps creature sese coniungit. Imago siquidem est, quod anima in viribus exercet de rebus ante perspectis. Si enim vel lapidem, vel equum, vel hominem, vel aliud aliquid cognoscere velit, horum imaginem prius introcepit sibi proponit. Atque hoc modo creaturis sese anima vnire potest. Imago vero non nisi ab extra per sensus ingredi & admitti potest in animam. Vnde nihil est æquæ incognitum animæ, ut ipsa sibi. Hinc est, quod Doctor quidam ait, Animam suipius nullam imaginem fabricare, nec introcepere posse: & idèo nec seipsam agnoscere valet. Cum enim imagines omnes per sensus recipiatur, plañum est, animam suipius nullam imaginem habere posse. Nout itaque ex imaginibus cetera omnia; sed seipsam minimè nouit ob defectum medijs. Sed & intus ab omni imagine, omniq; medio libera est: quæ causa est, quod seipsum cum ea Deus nude ac liberè absque vlla imagine vel similitudine vnire potest. Sanè quicquid artificem aliquem posse facentur, id ipsum sine modo Deum Opt. Max. posse, non possumus non fateri. Porro quanto artifex sapienter est potentiorq; tanto etiam opus illius rarioribus medijs absolutum, atque simplicius est. Multa in externis operibus suis homo media habet, & priusquam ea ita perficiat, quomodo in animo sibi esfinxit, plurima illi necessaria sunt. Sol verò & Luna artificium & opus suum, quod illuminare est, citò ^{solis &} perficiunt. Mox enim vt suos diffundunt radios, totus vbique mundus illustratur. Super hos autem Angelus est: qui in sua actione rarioribus medijs ac imaginibus indiget. Supremus Seraphim non nisi vnam imaginem habet: & quicquid omnes illi, qui infra ipsum sunt, sub multiplicitate accipiunt, ipse totum accipit in uno. Cæterum & hunc, & omnia in infinitum Deus transcendent, nec vlla opus haber imagine, nec vñlam imaginem habet. Ipse in anima, in modo in ipso animæ fundo, quem nulla vñquam attigit imago, sine omni medio, imagine, & similitudine operatur: quod nulla creatura facere potest. Deus Pater suum in anima Filium parit, non quomodo creature, in formis, imaginibus, ac similitudinibus, sed eodem modo, quo ipsum in æternitate gignit, non magis, neque minus! Sed dicat aliquis: quomodo Pater gignit Filium suum in æternitate? Nemirum Deus Pater seipsum perfectè intuetur atque cognoscit, non per imaginem aliquam, sed per seipsum, & ita Filium suum in vera gignit diuinæ naturæ vnitate: eodemque modo, non alio aliquo, eundem Filium suum in animæ fundo & essentia parit & vnit seipsum cum ea. Quod si a-

liqua in ipsa foret imago, non ibi vera vno esset, in qua omnis illius salus consistit. Quare ergo fortasse rursus aliquis, & dicat: Suntem in anima imagines ex ipsa natura? Minime. Si enim id verum esset, nunquam anima beata efficeretur, cum nullam Deus creaturam condere possit, in qua ipsa plena obtineret felicitatem atque beatitudinem. Alioqui non esset Deus praecipua beatitudo & ultimus finis, quod tamen ex sua illi natura competit: unde etiam initium & finis vult esse omnium. Creatura vera, sicut beatitudo esse non potest, ita nec perfecta satietas. Huius autem vita perfectio in omnium virtutum perfecta adceptione consistit, cui vita eternae perfectio succedit. Necessarium proinde est, ut in sua quisque animæ essentia fundoque commoreatur, tangendus illic à simplici essentia Dei, absque medio imaginis cuiuscunq. Imago sane quælibet non seipsum indicat, neque designat, sed id cuius imago est. Porro cum verissimum sit, nullam nisi de exterioribus, & de his, quæ per sensus introrapiuntur, de creaturis imaginem haberi: & eiusmodi imagines, ea quorum sunt imagines, indicare atque referre, eoquæ animum remittere, impossibile foret ex quacunque etiam imagine perfectam obtinere beatitudinem. Secundum, quod superiorius proposui, de quo in hoc sermone dicturum me commemorau, est, quid faciendum sit homini in hoc opere, quo mereri possit, ut hæc in ipso nativitas peragatur: Vtrumne præter ipsum in hoc opere cooperari, aliquam de Deo imaginem in animo versando, ac cogitando de Deo: an ut sileat potius & quiescat, Deumque intra se loqui sinat & operari, & hoc ipsum Dei opus ipse præstoletur, sustinatq. Hac de re locuturus, quod supra dixi, etiamnum dico, hæc solùm ad perfectos pertinere, qui omnium sunt virtutum essentiam adepti, ita ut siue ipsorum cooperatione virtutes ex eis velut habitus quidam promanent, & in quibus specialiter & ante omnia dignissima vita, præclarissimaque Salvatoris doctrina viuat. Hi tales nouerint, & pro comperto habeant, optimum ac nobilissimum, ad quod in hac vita pertingi possit, id esse, ut sileant ipsi, Deumque hic loqui & operari sinant. Vbi enim vires anime à curritis suis operibus & imaginibus abstrahuntur, ibi Verbum istud profertur, sicut ea, quam superiorius adduxi, libri Sapientia sententia testatur: *Dum medium silentium teneret omnia &c.* Et illa ex Iob: *Porro ad me, &c.* Quanto itaque ipsi vires omnes ad maiorem nuditatem, omniumque rerum & imaginum intro admissarum obliuionem pertrahere queunt, quantoque creaturarum amplius obliuiscuntur, tanto huic eterni Verbi inspirationi seu prolationi vicinores, eiusdemque capaces sunt. Vnde si omnium omnimodam possent obliuionem & ignorantiam assequi, adeò ut etiam de vita sua inscijs & immemores essent, quomodo Paulus se fuisse testatur, cum ait: *Vtrum in corpore vel extracorpore, nescio: Deus sit: tum huius nativitatis capacissimi forent.* Sanè in illo Apostoli raptu, adeò spiritus omnes illius vires ad interiora retraxerat, ut corporis sui penitus obliuisceretur. Et tunc in ipso neque memoria, neque intellectus, neque sensus, neque vires (quæ quodam influxu corpus ipsum mouere & ornare debebant) operabantur. Naturalis vero calor interea ab actione sua suspensus erat. Vnde factum fuit, ut toto illo triduo, quo nec esculentum aliquid, nec poculum sumebat, nihil de corpore absumeretur. Ita fiebat & in Mose, quadraginta diebus & noctibus totidem iejunante: qui nec ipsi infirmitabatur, sed eadē die ultimo, qua primo, corporis incolumitate gaudebat.

Imago quid indicet.

II.

**Sap. 12.
Iob 4.**

2. Cor 12.

Autor. 9.

Ez. 10. 14.

debet. Ita nimirum & perfectus quisque cunctis se subducere sensibus, viresque suas omnes introrsum recipere, & sic deinceps tam suipius quam rerum omnium deberet obliuisci. Hinc Doctor quidam ita animam alloquitur: Abstrahete, o anima, ab externorum operum inquietudine: dehinc fuge, & absconde te a tumultu non solum operum externorum, sed etiam internarum cogitationum. Hec enim anima pacem perturbant. Si ergo Verbum suum in anima Deus omnipotens loqui debet, ipsam in pace & quiete esse oportet. In tali tam pacifica & quieta anima, Verbum suum & seipsum Deus pronuntiat, seipsum inquam, non aliquam imaginem. Nam & Dionyfius ait, Deum suipius nullam imaginem aut similitudinem habere, cum sit ipse essentialiter omne bonum, omnis veritas, essentia omnis. Et ipse cuncta opera sua, & in seipso, & ex seipso, unico actu perficit & operatur. Nec est quod arbitretur alius, Deum opt. max. cum cœlum & terram & omnia contenta in eis conderet, quemadmodum hodie, & quemadmodum diebus creasse alia: licet id Moses afferat, quod tamen ille propter tardiores quosque fecit, qui aliter capere non poterant. Planè nihil aliud ille fecit, nisi quod voluit tatum, & facta sunt omnia. Deus enim sine imagine, & absque medio operatur: & quo quisque minus imaginum habet, eo & operationis illius capacior est: quoque scipsum magis introuerit, cunctorumque amplius obliuiscitur, ed huic operi diuino vicinior fit. Ad hoc autem sacer ille Dionyfius Timotheum discipulū suum inuitat, & exhortatur, dicens: Tu vero, Timothee charissime, intentissime contuendis spectaculis mysticis exercita te, & sensus linque, & intellectuales operationes, & sensibilia, & intelligibilia omnia, & que non sunt, & que sunt omnia: & ut illi iungaris, qui super omnem substantiam, & in membris scientiam est, ignore pro viribus teipsum intende. Enim uero abs teipso, atque ab omnibus liberè & absolute ac pure excedendo, ad superfustatem diuinę caliginis radium, sublatissimis omnibus, & absolutus ex omnibus, euolabis. Sic sic omnino ab omnibus abstrahi nos oportet. Ipse namque Deus in imaginibus operari deditur. Vbi ergo, dicit alius, operatur Deus absque imagine? in ipso fundo, in ipsa anima essentia. Hoc vero Dei opus scire nemo videt. Vires enim non nisi per imagines, easdemque proprias aliquid agnoscunt. Equum non per hominis, sed per equi imaginem cognoscunt. Cumque hoc modo imagines omnes ab extra in ipsam veniant, later eam hoc opus Dei, quod & illi utilius est. Haec quippe ignorantia, in quandam eam admiratione rapit: & inde iam adspirat & anhelat ad ipsum cognoscendum, ac interim experitur ipsum esse: sed quid vel quomodo sit, scire non valet. Ita prouersus expedit illi. Cognita enim cuiuslibet rei causa, statim res illa homini fastidiuingerit. Vnde mox ad alia cognoscenda ac inuestiganda animū intendit, semperque scire desiderat, nec tamen cognitis inhæret. Hoc ipsum ergo, quod anima opus illud diuinum non intelligit, haecque ignota cognitio facit, ut huic eidem operi perseveranter inhæreat, ipsumque apprehendere vheremissime sitiat, appetatque. Ita enim sapiens quidam ait: Ad me diculum est Verbum absconditum, & quasi furtinè suscepit auris mea venas suspirare eius. In horrore visionis nocturna, quando soles sopor occupare homines. Et post paullum: Stetit quidam, cuius non agnoscet am vultu: imago coram oculis meis, & vocem quasi aura lenis audiu. Vbi, cum natura Verbi sit, aperire quod latet, querendum nobis est, quid sibi velit, quod Verbū absconditū appellat. Stetit quidam, ait, cuius non agnoscat vultu. Stetit, & apparuit corā me, qualis aliquid indicaturus. ipsum autem, quem

Deus
ad anima
exhorta-
tio.

S. Diony-
fius.

Vniuersa-
Deum su-
mul crea-
tio.

S. Diony-
fius.

Quæstio.

Ibidem.

Filii Dei curdicius Verbum, idq; e absconditū. quem stetisse coram se ait, est Verbum illud absconditum: ideo dictum Verbum, quia anima Deum indicat ac manifestat: ideo verò absconditum, quia sciri non potest quid sit. Vnde & sequitur: Et quasi furtiuè suscepit auris me avenas susurrū eius. Quare autem cum tali susurro venit, nisi vt manifestet se ipsum? Persequendum ergo est, actota auiditate insectandum, quandiu absconditum est. Ad me dictum est, ait Sapiens ille, Verbum absconditum. Dictum est verbum, & tamen hoc ipsum absconditum fuit. Quare absconditum, nisi vt ad ipsum suspireremus, ipsum insectemur, persequamur, & ad ipsum denique affectuolissime anhelemus? Ita sane & Apostolus nos adhortatur, vt ipsū persequamur, donec inueniamus: nec cessemus, quoadusq; ipsum apprehendamus. Idem ipse raptus in tertium celum, usque ad essentialē contemplationē Dei, in qua viderat omnia, cùm sibi restitutus fuisset, horū oblitus erat. Cuncta etenim illa in intimo fundi eius peracta fuerant, quō intellectus penetrare non potuit: & ideo abscondita erant: vnde & insequi & apprehendere ea ipsum oportebat: nō extra se, sed intra se. Erant enim proorsus intus, non foris. Denique hoc idem Apostolus iam plenius edoctus, ita cōstantissimē loquitur: Certus sum enim, quia neque mors, neque vita, &c. poterit me separare à Charitate Dei, & ab eo quod ipse apprehēdi in me. De hoc Philosophus quidā alteri aequē Philosopho dignā Philosopho sententiā deprop̄misit, dicens: Percepi quiddam in me, resplendēs intellectui meo, quod equidem aliquid esse experior, sed quid sit, intelligere nequeo: videtur tamen mihi, si id apprehendere possem, omnem me veritatem perspecturum. Cei alter ille Philosophus: Hoc ergo, inquit, persequere, certus quia si apprehendere poteris, honorum omnium cumulum, & ipsam quoque vitam æternam obtinebis. De hoc etiam Augustinus ait: Sensi quiddam in me, resplendens anima mea: quod si perficeretur in me, dicere non dubitarem, id vitam esse æternam, occultat se, & nihilo minus manifestat se: furtiuè venit, quasi omnia anima furaturum, ablaturumque: manifestat se, & indicat ex parte, vt per hoc animam alliciat, prouocet, & post se trahat, imo & auferat sibi ipsi. Inde & Propheta ait: Domine, accipe ab eo sp̄ritum hunc, & redde illi sp̄ritum tuum. Hoc ipsum amans anima innuens, ita dicit: Animā mea liquefacta est, ut dilectus locutus est: Quasi diceret: Illo intrante, me deficere operuit. Hoc & Christus indicat, cùm ait: Qui reliquerit patrem aut matrem propter me, centuplum accipiet. Et, si quis venit post me, & me habere desiderat, abneget semetipsum & omnia. Et: Qui mihi ministrat, me sequatur, non sensus suos. Obiectio Sed dicat fortasse aliquis: Naturalem anima cursum perturbas, & contra suam naturam, vt facias, ipsam inducere moliris. Illius quippe natura est, per sensus imagines apprehendere, facere, & dimittere: quem tu ordinem inuertere velle videris. Sed hoc ita se non habet. Quis enim nouit, quantam excellentiam ac nobilitatem Deus naturae humanae contulerit, neclum ab ullo Philosopho conscriptam, sed illis omnibus absconditam? Quotquot enim Philosophi de anima nobilitate aliquid in scriptis reliquerunt, eò duntaxat pertingere potuere, quō naturalis eos ratio perducebat. Necdum in ipsum fundum deuenerant: vnde & plurima ipsis occulta mansere & incognita. De hoc denique verbo Propheta Regius: Audiam, inquit, quid loquatur in me Dominus Deus. Quod quia absconditum est, ideo & in nocte, dum medium silentium tenet omnia, venisse legitur. Cui & illud S. Ioannis concordat:

Et ius

IN DOMINICA I. POST NATIVIT. DOMINI.

*Et lux in tenebris lucet Et, In propria venit, & sui eum non receperunt: Quotquot amem
recepereunt eum, dedit eis potestatem filios Dei fieri.* Tertium, quod in hoc sermo-
ne tractandum suscepit, est cœlestis Verbi huius, vel potius spiritualis nati-
uitatis huius, atque tenebrarum, in quibus ipsum Verbum lucet, quæ & pro-
pria illius dicuntur, fructus & utilitas. Sanè, prout iamiam recitata D. Ioan-
nis sententia testatur, datur hinc animæ illi, in qua ista peragitur nativitas,
ut filia Dei esse possit: & ipsa per hanc cœlestis Patris, non alterius cuiusquam,
per generationem filia efficitur. Adhuc & aliam utilitatem attende. Philoso-
phi omnes, & quotquot ratione vel intellectu veritati inuestigandæ atque
docendæ operam dedere, atque vñquam daturi sunt, nec minimum aliquid in
hoc fundo hacquæ scientia intellexere. Et licet verius ignorantia dicatur,
plus tamen in se complectitur, quam omnis exterior hominum scientia co-
gnitiōque. Ipsa nanque hominem non solum à cunctis rebus intellectu cognoscibilis, sed etiam à seipso abstrahit, allicitquæ in Deum. Hoc & Saluator in-
sinuare volebat, cum ait: *Si quis venit ad me, & non uidit patrem suum & matrem,* Lucas 14.
*&c. adhuc autem & animam suam, imò & externa omnia, non potest me & esse disci-
pulus.* Ac si diceret: Quisquis creata omnia deserere recusat, ad hanc diuinam
nativitatem nec admitti potest, nec in ipsa generari: quod illi in veritate præ-
stabitur, qui cunctis exterioribus, atque etiam semetipso nudare ac spoliare se
studuerit. Et ipse certè veraciter credo, atque adeò certus sum, cuicunque id
perfectè obtigerit, eum nulla deinceps ratione à Deo posse separari atque rece-
dere. Plus dico, nec mortalem culpam admittere posse. Nam turpisima ci-
tius morte extingui se pateretur, quam vel minimo lethali peccato præberet
assensum. Addo adhuc, quod qui eiusmodi sunt, *nec veniale delictum sponte*
atque scienter admittere vel sustinere queant in seipsis, vel alijs quibuslibet,
vbi ipsum impedire possent. Adeò nanque ad interiorem illam nativitatēm
atrahantur, solicitant & alliciuntur, ut aliò se nunquam deflectere queant,
nec aliud iter arriperi. Ad hanc iugiter suspirant & anhelant: ad quam nos il-
le promoueat, qui recenter homo fieri dignatus est, ut sic infirmi nos atque fra-
giles homines, in ipso diuina quadam ratione nascamur. Amen.

IN CIRCVNCISIONE DOMINI.

*Vt spiritualiter circuncidi, impedimenta omnia remouere, & per humilitatem ac resi-
gnationem cum Deo vñiri debeamus.*

S E R M O N . I.

Circuncidite præputium cordis vestri, & cervicem vestram ne indure-
tis amplius. **D E V T E R . X .**

E quod planè est, dilectissimi, ut quomodo nunc nouum an-
num ingredimur, ita cum eodem à cunctis nos inueteratis de-
ficiibus, ac prauis consuetudinibus circuncidamus, & proposi-
tum bonum renouemus. Certè inuenire est quosdam, qui vel
à Deo, vel ab amicis eius admoniti, vitæ quidem rectioris iter
arripiant: sed citò à bono proposito, rectaque via, pijsque ritu-
bus & exercitijs devient, relabantur, tepescant: adeò ut priusquam etiam ipsi

H

aduer-

- Reportis
Quorundā
triplex
equa.**
- L.** aduertant, intus ad ima corruerint, ignorantes interim, quomodo vel quod prolapsi sint. Idque potissimum triplici de causa accidit. Prima est, quod ab affectu, propensione & fauore mortalium creaturarum, qualescumque demum sint illæ, siue ipsimet sint, sive quælibet alia res caduca & temporalis, & quicquid Deus non est, siue magnum sit, siue perexiguum, necdum absoluti sunt. Quod heu etiam ipsis nescientibus deorsum eos inclinat ac trahit, ita ut recto itineri, & Deo Creatori suo stabiliter nequeant inhærente. Alia est, quod in imo seu fundo humilitatis necdum radices miserunt. Vnde quemadmodum is qui arboris alicuius incrementum desiderat, radices illius profundè satis terræ infigere habet: (si enim minùs altè fixerit, quantumcumque arbor Solis radijs perfruatur, & aqua perfundatur, nihil vnuquam accipit incrementi, nec vlos producit fructus: si verò profundè satis fixerit, modò pingue & aptum habeat solum, facile in altum excrescit, vberesque producit fructus: & quod radix altior, ed & arbor sublimior efficitur) ita & hominis radix, id est, intentio, si non altè satis in aptissimum optimumque fundum Deum immersa sit, idque in vera subditâque humilitate, citra dubium, quicquid luminis bonarum instructionum, quicquid aquæ devotionis illi infundatur, nihil ipsi prodeesse valet, sed pereat necesse est & arescat, priusquam in virum probatum euadat. Ceterum vera humilitas non in eo consistit, quod ore ac verbis sapientem fatemur, dicentes: Heu me, quam vilis adhuc sum, & similia. Id enim veri humiles dicere non solent. Sed ea potius probata humilitas est, vt Deo in veritate ex toto subiecti simus, non foris tantum coram hominibus, sed intus in fundo, in vera nostri ipsorum in omnibus, omniumque creaturarum abnegatione, & vt de nullo nisi de solo Deo magnificè sentiamus, ipsi soli adhæramus, & addicti simus, cum perseveranti strenuitate in humili timore, atque cum perpetua quadam subditâque venia postulatione, illius nos pedibus prosternamus, gratissimum eiusdem beneplacitum expectando, parati & ad prospera & ad aduersa, ad penuriam & abundantiam, in abstracta quadam & interna in his persecuerantia: sicque nosipso sempiternæ Dei voluntati ex toto resignemus, ipsum cum spe longamini præstolemur, cuncta de illius manu suscipiamus, eadēque cum nuda quadam, libera, vacua & expedita paupertate ex integro eidem purissimè offeramus, ac referamus in ipsum, ita ut de omnibus eius effluxionibus, donis & charismatibus, nec pilum quidem nobis usurpemus & ascribamus: & hoc cum essentiali quadam silentio, non cum certo proposito ad dies aliquot, putè decem, vel quadraginta, vel plures aut pauciores: sed animo introuerso, ab omnibus semper liberos atque nudos nos conseruemus, eisdem elabamur, atque à nobisipso deficiamus: & in eiusmodi essentiali silentio intimi hominis curam nostri habeamus: nosipso, inquam, non alios, obseruemus atque iudicemus. Tertia causa est, quod nimium extrinsecus in sensibus occupantur, nec eos solicite abnegare student, nimiumque per eos operantur, cunctaque opera sua ita actuose, velut per seipso, exequuntur, ac si Deus sine ipsorum auxilio peragere nil posset. Ceterum oportebat, vt in cunctis actibus suis introrsum conuersi, intusque præstolando, Deum in eisdem obseruarent, illi vim actionum suarum relinquenter, se verò non nisi vt instrumenta quædam exhiberent, quibus & per quæ Deus operaretur: & quod ipsorum est, simpliciter, ac resignatè, non actiue exequerentur, ac Deo,

IN CIRCUNCISIONE DOMINI.

Deo cuncta opera verba & actiones suas accepta referrent. Operæ pretium namque est, ut suam quisque voluntatem Deo in omnibus resignet, & intrinsecus operari ac habitare iugiter conetur: Se ad interiora rapiat, in anima fundum certissimam Dei habitationem cum viuenteris viribus, sensibus, voluntate & affectionibus suis demergat: acceptissimam Dei voluntatem sicut discat, etiam cum labore, & si fortassis desiderium impræsentiarum nullum habeat, oret pro desiderio, & se ex toto Deo captiuum tradat, non verbotenus, sed essentialiter, supra verba, supra cogitationes, supra intellectum & rationem, resignatæ atq; passiuæ, sibi ipsi moriendo, & à seipso deficiendo, ac intimo quodam & incognito modo, simul in hac caligine in puram nudamque fidem se se immergendo. Ibi nanque duntaxat in spiritu & veritate Pater adoratur. Et tales ipse querit adatores, qui sic eum adorent, quorum ille precibus semper annuit, deest nūquam, ipsoq; incessanter exaudit. Huius liber exemplū subijcere: Virgines duæ idem inclusorum incolebant, quarum altera de rebus sublimibus loqui, & difficultibus nouerat questionibus satisfacere: altera verò talia negligens, in multa simplicitate sua, in Deum immersa, illi se omnimodis resignabat, vnde factum est, ut Dei altissimi ita potes efficeretur, ut omnibus illius votis ac petitionibus ille sine mora præberet assensum. imò negotia omnia illi commissa, etiam pro quibus illa orare fuerat oblita, si saltem illi commissa fuissent, vt pro eis Dominus preces funderet, ita feliciter Dominus dirigebat: adeoq; hominum, quorum ea negotia erant, desiderijs satisfaciebat, vt saepius reuersi, inclusæ huic vberes referrent gratias. Quod illa cernens: Qui fit istud, ait, & Deus dulcissime, cum nec cogitauerim quicquam hac de re? Ad quod ille: Non, inquit, opus erat ut pro illis negotijs me rogares: abundè sufficiebat mihi, ea tibi commissa esse, tu amq; me intelligere voluntate. Hanc enim, velim nolim, semper me perficere oportet, meamque per te voluntate exequi, ed quod tuam mihi perfecte voluntatem resignaris. Aio ergo, quod eorum, qui se Deo resignarunt, instituta seu ritus atque sensus, plus sine verbis, cogitationibus ac desiderijs orant, quam alij extra hos, in suis precibus etiam vbertim lachrymant. Ipsi enim & in Deo, & cum Deo orant: modusq; ipsorum & vita, mera quædam oratio est. Credite mihi: quisquis ita se Deo omni tempore essentialiter captiuum tradidit atque tradit, huic & Deum vicissim se essentialiter captiuum tradere oportet. Tum verò hominem supra omnem modum, omnemque captiuitatem in diuinam quandam transfert libertatem, imò & in seipsum, ita ut homo eiusmodi iam quodam modo diuinum potius, quam naturalis homo sit: & quisquis eum tangit, etiam Deum tagat. Et si quis eum cernere vellet & agnoscere, id in Deo fieri oportet. Hic iam cuncta sanantur vulnera, debita omnia relaxatur. Hic quidam excessus atq; trascens fit extra creaturas in Deum, extra naturalem existentiam, in essentiam quodammodo diuinam. Hic amoris ludus omnem superat intellectum, omnem sensibilē ac naturalem modū transcedit. In isto qui positi sunt, quique tales esse meruerūt, in proxima vtique felicissimāq; via, & in modo supremē beatitudinis sunt constituti, vbi Deo omnipotē supremo pereniter modo sumus per fruituri. De hoc satius est nihil omnino, quam aliquid dicere; & experiri, quam intelligere. Qui eiusmodi sunt, in perpetua quadā volūtatis suæ stat resignatione, imò & omnī eoru que Dominus vult relinquāc; resignari: & seipso enī omnib⁹ diligētissimē obseruat. His Deus sensibiliter p̄sens est omni

Ioen. 4:1

Paradi-
gma.

Omnim
eſſicaciuſ
orient te-
cendo,
quam a-
lij etiam
ſendo.

tempore, nec vñquam illius præsentia frustrantur, nec occidit eis, quamdiu ipsum intendunt & inquirunt, omni propria qua sitione calcata. Si verò, coquod seipso vel in spiritu vel in natura, foris aut intus querant, Deum præsentem non sentiunt, statim in eis multiplicitas quædam & perturbatio, caligo, extrouersio & tedium in opere illo, in quo seipso querunt, exurgit. Et inde aduerti debet, vtrum opus quocunque pure propter Deum suscepsum sit, an secus. Heu tam facile miraque cum subtilitate, natura nequam seipsum in omnibus querit, idque non minus in Deo, quam in creaturis. Vnde purissimum bonum istud contingere volenti maior diligentia, sensusque viuacior, quam cuilibet etiam in sua arte artifici, necessaria sunt. Expediret illici, vt iugiter velut extremæ fortis vermiculus, diuinæ maiestatis pedibus prouolutus, se nihil posse, nihil esse, nihil præualere, absque fictione sentiret,

Psal. 72.**Cant. 1.**

nequequam sibi arrogaret, attraheretque, dicens cum Propheta: *Vt iumentum factus sum apud te, & ego semper tecum, quomodo & Spiritus sanctus exhortatur, dicens: Si ignoras te o pulcherrima mulierum, egredere, & abi post vestigia gregum.* Sanè pecora nec cibum sumunt, neque agunt aliquid, neque mouent se ad aliquid, nisi pro pastoris illorum qui præminet eis, planetarum quoque, qui agunt, impellunt, mouent ac influunt eis, moderatim, impulsu, motu, influentiaque. Et reuera quisquis ita Deum continuè sequeretur, ei que se resignaret atque relinqueret, ille cum Propheta in omnibus semper cum Domino foret, & haud dubiè felix nimium efficeretur. Si iumentum verberibus afficitur, non excandescit ad iram: si adulazione palpatur, contemnit, nec lætatur, nec mcerore deiicitur. Omnia verò in suo permittit ordine. Ex huius imitatione iumenti quisquis huc veraciter pertingere posset, illæ ad extremum homo prorsus nobilis efficeretur. Nihil enim nisi solum Deum intentione prosequenti, & seipsum perfectè abneganti, ipse Deus vici sim in omnibus responderet: in prosperis scilicet & aduersis, in penuria & abundantia. Hæc porro quisquis obtinere desiderat, fugiat, taceat, expectet, quiescat. His quatuor instructus, facile quacunque contraria vincit. Facile, ait quidam, contemnit omnia, qui se semper cogitat moriturum, & fitienti cordis palato ad æterna suspirat. Nunquam diuinæ dulcedini vniuetur, qui non prius omnem terrenam dulcedinem velut mortem ipsam abhorruerit. Non nisi cum multa solitudine & alacritate saluari quis poterit. Cito cælestis patriæ hæreditate dotabitur, cuius cogitationes versantur in cælo. Diu virtutes seruare non poterit, qui eas silentio tegere non nouit. Discat quis que nōesse seipsum. Multi enim multa sciunt, & seipso nesciunt. Qui cogitationibus suis dominari incipit, & eas occultare nouit inter homines & in conuiuijs, inimici iacula turus & illæsus euadit. Quem solitudo delectat, Dei familiaritatem obtinet: in interioribus suis quiete, & in exteriori homine multa pace gaudet. Qui verò crebro multititudini iungitur, necesse est ut crebra accipiat vulnera. Qui negligit modica, & defectus minutos evitare dissimulat, huius omnis feruor & strenuitas paulatim tepescit ac defluat, ita ut tandem nihil ex ipso faciat. Quod à nobis auertat omnipotens Deus. Amen.

**Iumento
qua in re
quis cur
alumina
dua.****S. Hiero.
nymus.****Quis ha-
zedite
cælesti
dotadus.****Solitudi-
nis com-
moditas
quanta.**

IN EA.

IN EA DEM SOLENNITATE.

Vt mentem nostram nudam & vacuam, quod Deus in ipsa fasci queat, seruare, & in bonis aliis nos exercere debeamus.

SERMO II.

Quærite Dominum, dum intueniri potest. ESAIAS LV.

SE ME L quidem Dominus noster Iesus Christus, ex gloriofa Virgine in humana natura corporaliter natus est, sed iugiter adhuc cum totius gratia plenitudine in qualibet anima sancta & munda, locum ei præstante in intimis suis, in ipso fundo suo, cunctis exterioribus exclusis, generatur. Enimuel id ante omnia necessarium est, vt qui hanc cupit in se experiri natuitatem, in illis versetur quæ Patri sunt, quomodo ipse Dominus ait: *In his, quæ Patri mei sunt, oportet me esse.* Patri vero in diuinis præceteris Personis potentia appropriatur. Ita sanè nemo vñquam hanc valet natuitatem certò experiri atque sentire, nisi cum violentia multa: imò nec proficere potest, nisi magnam exteriori homini vim inferat, sensusq[ue] suos in omnibus abneget, mortificetq[ue]. An non violentia magna opus est, ybi vires omnes repellit, cedere ac refrænari, & à suo desistere accessare opere oportet? Planè in his omnibus violentia adhibenda est, nec sine hac efficitur quicquam. Inde est quod Dominus ait: *Regnum celorum vim patitur, & violenti rapiant il-* Matth. 10.
lud. Quæritur hic, vtrum ea, de qua præfati sumus, natuitas semper, aut sal-
Quæstio.
tem quandoque, in anima agatur. Cui sic respondemus: Prout quisque se ad eam disponit, & sèpius per diem & noctem, alijs postpositis, illi vacare studet, actius viribus omnium o[bl]iuiscit, & in hac se solum agnoscere conatur, ita hanc sentire meretur. Quæ ut facilius quæstio posit intelligi, attendantur quæ subiungo: *Est in homine intellectus agens, intellectus patiens, & intellectus possibilis.* Intellectus agens, semper in actu est, & actualiter operatur. Possibilis vero, operandi habitum habet. Verbi gratia: Quæ aliquis ante decennium locutus est, memoria adhuc retinet, & quamuis impræsentiarum non dixerit, ita tamen illa ei iuxta sunt, vt ea quæ iam actu cogitat vel operatur. Ista quidem actu, illa in potentia seu in habitu quodam habet. Ita nimirum & hic est. Ipse Dominus ait: *Modicum, & iam non videbitis me. & iterum modicum, & videbitis me.* Quandoque Ioan. 16.
se manifestat, quandoque etiam abscondit se Dominus. Notum est, quomodo Domino tres discipulos illos in montem adducente, eisdemq[ue] claritatem Matth. 17.
sum, quam ex diuinitatis vniione habebat, nosq[ue] omnes post resurrectionem habituri sumus, manifestius visendam exhibente, Petrus unus ex illis, toto affectu illi manere desiderârit. Vbi enim animus bonum aliquod intellectu apprehendit, ab eo quatenus bonum est, nullā potestate disiungi & auelli. Nam quod intellectus bonum esse cognoscit, id voluntas per memoriam sibi repræsentatum, amore prosequitur, nec inde se potest abstrahere, nisi malum aliquod illi sentiat adiunctum. Ideoq[ue] necessarium est, vt Dominus quandoque se abscondat. Adhuc alio modo quæstioni huic responderi potest. Vt suprà dixi, *Intellectus humanus in Agentem, Patientem, & Possibilem distinguitur.* Intellectus agens semper actu aliiquid operatur vel in Deo, vel in creaturis. Istelle-
cias a.
Quando in creaturis rationabiliter se exerceat, ipsas videlicet suo ordine in gens. ipsa-

ipsarum originem Deum referendo, aut scipsum quoque ad Dei gloriam, latet
 adhuc agens intellectus appellatur: Quando vero Deus operi illius se admis-
 cet, vel operari ipse constituit, iam spiritum pati oportet. Possibilis autem intel-
 lectus ad utrumque respicit, quid videlicet & Deus operari seu agere, & spiritus
 pati queat: curatque ut hoc, quantum possibile est, effectum fortius. Agit ita-
 que intellectus, quando spiritus ipse operatur: patitur autem, quando Deus ope-
 rari decrevit. Quod dum sit, quiescere spiritum oportet, & Dei sustinere opera-
 tionem internam. Porro antequam istud a spiritu inchoetur, & perficiatur a
 Deo, quendam ad hoc spiritus respectum habet & possibilem intellectum seu
 cognitionem, qua intelligit totum hoc fieri posse: & hic est possibilis intellectus,
 licet plurimum negligatur, nec ullus proferat fructus. Certe quando spiri-
 tus pro virium suarum facultate fideliter scire exercet, & ipsi spiritui, & operi illius
 se Dei spiritus admisceret, tunc spiritus humanus Dei spiritum contemplatur
 sustinetque. Ea vero Dei contemplatio passioque, cum spiritui humano, in hac
 praesertim mortali vita, ita sit intolerabilis, ut eam contineat nequeat tolerare:
 inde est, quod se Deus nonnunquam cognitione visionis internae subtrahit &
Ioan. 16. abscondit. Et hoc est quod ipse ait: Modicum, & iam non videbitis me: & iterum me-
 dicum, & videbitis me. quo apertius significatur, fidelissimum Deum interioris
 adspectus cognitioni & exhibere se quandoque, & rursus subtrahere. Potest ta-
Manh. 17. men huius etiam alia ratio dari. Cum Dominus Iesus tribus illis discipulis, in
 montem Thabor adductis, solam corporis sui claritatem, quam ex diuinitatis
 vnione habebat, & nos omnes in extremo iudicij die visuri sumus, conspicien-
 dam præberet, ea visione suscepimus, Petrus & alii duo libentissime ibidem ob vi-
 sionem illam permanessent. Ita profecto, quisquis Deum inuenit, ab eo quatenus
 Deus est, discedere non potest. Dumque hoc intellectus apprehendit, ibi &
 memoriam & voluntatem seu amorem subsequi oportet: nec inde potest abscede-
 re, nisi aliquid malum se admisceret. Necesse est itaque, ut interdum praesentiam
 suam homini subtrahat Deus. Est enim anima simplex corporis forma, quæ
Anima
quid. quoquid se verterit, ed totam se vertit. Intellecto itaque cognitioque bona, ab eo
 diuelli non posset, ita ut nullum corpori influxum, nullum præberet auxi-
2. Cor. 12. lium, sicuti apostolo contigisse credimus. Cuius nimis anima si illic, vbi
 summum bonum cognoscet, centum persistisset annis, toto illo spatio nun-
 quam corpori suo spiritus intendisset, imo & illius fuisset oblitus. Quod cum
 huic præsenti vita minime congruat, supremus ille sapientissimusque rerum
 omnium moderator Deus, cum sua placet voluntati, nobisque utilissimum,
 congruentissimumque esse intelligit, suam nobis præsentiam ac dulcedinem
 subtrahit, instar fidelis medici, ægrotu suo noxia quæque doneciantis. Reuerat
 non est hominis, diuinæ nativitatis experiri dulcedinem: sed eam præstare, Dei
 est, cuius & opus istud est, qui & largiri eam potest, & denegare cum volet. In il-
 lius planè arbitrio est, operari & quiescere, cum nobis id intolerabile esse ipse
 cognoscat. Neque enim destructor ipse naturæ est, sed magis perficit eam. Ope-
 ratur autem in nobis, secundum quod illius nos operi accommodamus & ad-
Questio. haeremus. Sed querat fortasse aliquis, & dicat: Cum ad hanc nativitatem neces-
 situdo exigatur animus à cunctis imaginibus, formis & operibus, etiam quæ vi-
 tribus naturaliter insunt, liber, vacuus & absolutus; quid de externis illis operi-
bus fa-

Bus faciendum est, quæ ex charitate quandoque facere oportet, vt verbi gratia,
 instruere & consolari miseros & afflictos? priuandus ne erit natuitate illa, qui
 his intenderit, quandiu talibus immoratur? Nam & A postolos talibus inten-
 disse certissimum est, quomodo Chrysostomus de Paulo Apostolo ait: Quasi,
 inquiens, vniuersum mundum ipse genuisset, sic perturbabatur, sic currebat, sic
 omnes in regnum Dei festinabat inducere. Ad hunc ergo modum, immense
 hoc bono pro istis minoribus bonis priuandus erit, qui eis intenderit? Aduerti-
 te: Illud quidem nobilius est, sed ista vtiliora sunt laudabiliora. Commen-
 data fuit à Domino Magdalena, quod optimam partem elegisset: & tamen ex
 parte vita Marthæ vtilior fuit, cum hæc Domino eiusque discipulis sedula mi-
 nistraret. Et S. Thomas ait, actiuam vitam tunc contemplativa meliorem esse,
 cum in actione ex amore effunditur, quod in contemplatione haustum fuit.
 Quod non nisi vnum est. Non enim vtilior seu fructuofior actio est, nisi quate-
 nus ex ipso contemplationis fundo procedit, quæ actionem fructuosam efficit,
 in quo contemplationis perficitur intentio. Et licet hoc per motus quosdam
 fiat, non est tanien nisi vnum. Ex uno quippe fine procedit, & tendit in eundem.
 Ut verbi gratia: si quis in aliqua domo de uno latere ad aliud se transferat, mo-
 uetur ille quidem, sed non nisi in uno. Ita & in hac actione nihil amplius habe-
 tur, quam in contemplatione haustum fuit in uno. Quiuscumque enim altera in alte-
 ra, & vnam altera perficit. Nam ex contemplationis unitate hoc actionis stu-
 dium Deus ipse exigit & intendit. In illa nanque nobis duntaxat, in hac verò
 etiam proximis inseruimus atque vacamus. Quod ipse quoque Salvator abun-
 dantis simè fecit, & ad eiusmodi vitam non solum nos exhortatus est, sed eam in
 seipso omni tempore incolatus sui magnificè expressit. Omnes quoque discipu-
 los, & A postolos suos, imò & Sanctos suos, ad inseruendum communitati emi-
 sit, impulit, incitauit. Inde & A postolus Timotheo scribens: Prædicta, inquit, ver-
 bum. Num exterius illud verbum prædicandum dixit, quod aëra cædit? Non sa-
 nè. Sed illud, quod intus datur, quod intus in interioribus animæ latet, hoc eum
 prædicare iussit, vt & vires animæ ex illius cognitione pascerentur, & foris
 quoque hominibus innotesceret. Voluit enim, vt & ad actionem seu externam
 vitam pro necessitate proximorum sese transferret, vt illi hoc in ipso verbum
 palam deprehenderent. Lucere siquidem hoc debet in memoria, in intellectu,
 in voluntate, & etiam in sensibus, yti Dominus ait: Sic luceat lux vestra coram ho-
 minibus, vt videant opera vestra bona, & glorificant Patrem vestrum, qui in celo est.
 Quod apertissimè dictum est contra quosdam, qui ita præferunt contemplatio-
 nem, vt actionem negligant, parui faciantque, dicentes se nullis virtutum exer-
 citijs indigere, sed ea omnia transcendisse. De talibus non loquebatur Domi-
 nus, quando ait: Semen cecidit in terram bonam, & ortum fecit fructum centesimum:
 sed illud potius aptè quadrat in eos, quod Domini Præcursor ait: Arbor, qua non
 facit fructum bonum, excidetur. Sed dicat mihi aliquis: Quid ergo erit de quieto si-
 lentio, de quo iam ante dixisti? Huc enim, ad actionem videbiciet, multæ exi-
 guntur imagines. Quoduis nanque opus, siue externum, siue internum, in sua
 propria imagine fieri habet: ut dum prædicto, aut aliud aliquid ago. Quomodo
 ergo in his quietum silentium habere potero? Dum enim intellectus agnoscit,
 voluntas diligit & vult, memoria recogitat, omnia hæc per imagines fiunt. At-
 tendatur hæc obsecro. Scribunt Theologi de intellectu agente & paciente. Agen-
 tem:

2. Tim. 4.

Matth. 3.

Matth. 13.

Matth. 9.

Intelle-
ctus a
gens.

Phil. 4.

Quæstiō.

tem dicunt, qui imagines rerum externarum contemplatur, & à rebus exterioribus imagines abstrahit, vestisque eos materia & accidentibus, collocans eās in intellectu paciente, qui tunc spiritales in se imagines producit. Ita ergo patientis intellectus ab agente grauidatus, rerum imagines conseruat, & per eas res quasque agnoscit, per agentem intellectum sibi representatas & introadductas. Nec tamen res ipsas agnoscere potest, nisi ab intellectu agente iterum illuminentur, & hic item suum denuò super ipsas effundat. Iam totum hoc, quod in homine naturali facit intellectus agens, eodem modo in homine abstracto Deus ex integro facit. Tollit enim agentem intellectum, & se in illius loco constituit: quodque intellectus agens operari debuerat, ipse per seipsum operatur. Talis namque homo ab omni sese occupatione expediens excutientque, omnem in se agentem intellectum consopivit. Necessarium proinde est, ut hoc opus Deus in se recipiat, ipseque artificis explens vices, in intellectum patientem agat, cīque infundat. Quod qua ratione fiat, ita aduerti potest: Intellectus agens duas simul imagines habere nequit, sed prius unam, deinde suscipit & alteram. Sicut & in aere licet diuersi colores exhibeantur, non potest tamen nisi unus post alium videri: quod & intellectus agens similiter facit. Porrò quum Deus loco intellectus agentis operatur & parit in intellectu patienti, diuersas simul imagines eodem momento producit. Quando enim hominem ille ad aliquid opus bonum incitat, mox ibi cuncta bona opera sese exhibent, offeruntque. Et tunc mens hominis centuplo maiori cum vigore solidiusque ascendit, & ad omne bonum sit propensior. Nam quicquid homo boni præstare potest, totum ibi simul se exhibet ac representat in momento uno, punctoque eodem: quod manifestissimum indicium est, non hoc intellectus esse aut opus, aut nativitatem, cīm ipse hoc minimè præstare queat, sed illius, qui rerum omnium ideas simul continet in seipso, de quo Apostolus ait: *Omnia possum in eo qui me confortat.* Non hoc aut illud *possum*, inquit, sed *omnia in eo* indiscriminatum, & sine exceptione. Hinc ergo sciendum est, non nostras aut naturæ has istorum operum imagines esse, sed naturæ Conditoris, qui imagines has istudque opus in ea depositus. Non est quod aliquis hoc sibi opus usurpet: non hominis illud est, sed Dei. Homo illud temporaliter suscipit, sed Dei illud supra tempus & supra imagines omnes in eternitate largitur. At fortasse rursus querat aliquis hoc modo: Cūm intellectus meus naturali opere suo se priuārit, nec ullum iam proprium opus, nullamque imaginem habeat, cui deinceps innitetur, cūm certum sit, ipsum aliquod semper obiectum & sustentaculum habere velle, possintne interim vires animæ superiores, ut pote vel intellectus, vel memoria, seu voluntas aliquid apprehendere, & operari in illud? Ad quod ita responderetur: Obiectum intellectus nuda ac pura in seipso essentia est, non accidens. Quando ergo intellectus alicuius substantiæ veritatem cognoscit, ad hanc statim sese conuertit, & in ipsa cupit quicscere. Ibi tunc verbum suum de obiecto illic existente intellectualiter profert. Porrò quandiu veritatem substantiæ alicuius proprietate non inuenit, & ipsum necdum fundum attingit, ita ut pronuntiare queat, istud est hoc, & ita est, haud secus: tāndiu adhuc inquisitioni vacat, & expectat adhuc, necdum se inclinat, nec quiescit, sed laborat continuè, & ipsam inuestigationem in quadam expectatione deponit: atque hoc modo non nunquam uno vel eo amplius anno vni naturali inuestigandæ veritati incumbit,

bit, scire volens, quid ea sit. Sed multo adhuc diutius laborat in abstrahendo, quod ipsa, quam inquirit, veritas non est: & interim sine objecto & sustentaculo persistit, nec illum inde pronuntiat verbum, quippe quum neclum ad plenum hanc cognoscat veritatem. Atque hoc modo nunquam in ista vita intellectus supernaturalis veritatis, quæ Deus ipse est, fundum attingit. Vnde semper in quadam manet expectatione suspensus, semperque laborat, & verius ignorantia quædam quam scientia vel cognitio dici potest, quicquid hic percipit de Deo. Nunquam enim ita manifestum se exhibet Deus etiam amicis suis in hac vita, quin nihil sit in comparatione illius, quod est ipse in seipso. Et licet veritas in ipso fundo sit, intellectui tamen manet abscondita & operta. Interim verò non detinetur intellectus, ut quiescat tanquam in aliquo obiecto, necdum finem ponit operi suo, sed adhuc præstolatur & laborat circa unum, nunc quidem absconditum, sed tamen quandoque reuelandum cognoscendumque. Quandiu enim homo perfectè scire non valet quid sit Deus, nec ignorat tamen quid ipse non sit, eaque omnia abstrahendo negat, tamdiu nulli intellectus objecto immoratur, sed expectat semper, quemadmodum materia formam. Nam ut materia non quiescit donec omnes suscipiat formas, ita nec intellectus qui-
 escit nisi in illa veritate, quæ omnia in se includit continetque. Illius essentia sola eum abundè satiat, redditque contentum: quam tamen interim Deus illi subtrahit, & exhibere differt, ut illius studium excitet, diligentiam prouocet ad proficiendum vterius, ad plura consequendum, & alia adhuc vera obtinendum bona, nec minimis contentus sit, sed ad suprema contendat, summique c-
 nitatur apprehendere. Sed hic fortasse dicet mihi aliquis: Iam ante pluribus di-
 xisti, vires omnes quiescere tlebere, & nunc aisi, intellectum, ceterasque vires
 ipsam debere veritatem persequi, & in hoc ipso silentio eam suspirare, cum ta-
 men ingens clamor, multaque loquutio esse videatur, vbi sic unum aliquid
 quod desit, appetitur, fitus, expectatur, desideratur, quæ & hanc quietem istud-
 que silentium haud dubie sit impeditura. Siue enim vires intendant aliquid, si-
 ue cyclint, siue querant, siue laudent, siue gratias agant, si qua illuc imago exur-
 gat, non ibi verum & integrum videtur esse silentium, nec perfecta quies. Cui
 sic respondemus: Dum se ex toto quisque, & à seipso, & à rerum omnium pro-
 priitate, idque in omni modo, rebusque omnibus denudat, quicquid tum in
 ipso generatur, non illius est, sed Dei, cui se resignavit atque reliquit. Cuius e-
 nem est verbum quod profertur? illius qui dicit, an illius qui audit? Sanè licet
 ipsum in audiente sit, propriè tamen parturientis est & profarentis, non au-
 diensis. Nam quemadmodum sol radios suos in æra diffundit, lumenque solis
 ær suscipiens, ipsum terræ subministrat, nobisque simul confert, ut coloris
 queamus discernere: & licet ipsa lux formaliter in ære sit, essentialiter tamen
 in sole est, quippe quæ non ex ære, sed ex sole procedit: ab ære verò suscipitur,
 & per eum porrò omnibus, quæ lucis illius capacia sunt, administratur: ita est
 in anima illa, in qua Deus per gratiæ suæ natuitatem se generat, quæ hanc de-
 incps in vires distribuit, in quibus & excipit eam diuersis modis, quandoque
 per desiderium, quandoque per intentionem bonam, nunc per actionem no-
 uam, modò per gratiarum actionem: quoquo tamen modo animum viresque
 afficiat, totum Dei est, non hominis. Vnde quicquid illic ipse operatur, tanquam
 id quod Dei est, non quod suum capere quisque debet, quomodo scriptum est:

Pia ob-
iectio.Vera re-
sponsio.Ve. bumi
ne sit au-
diensis,
an pro-
farentis.

Spiritus sanctus incomprehensibili modo tempestuosè & leniter spirat. **Domi-**
Lcor. 12. **que non ipse orat in nobis, sed nos in ipso, sicut Apostolus ait: *Nemo potest dicere***
Dominum Iesum, nisi in spiritu sancto. **Enim verò id ante omnia vel maximè ne-**
cessarium est, vt nemo sibi inde aliquid usurpet, nihilquè ascribat, sed totum
se Deo offerens exhibensquè, illum in se operari sinat, eiusquè in se perficere vo-
luntatemq. Illius nanque hoc opus est: verbumquè istud illius opera, & quic-
quid hominis est, producit, dum hīc seipsum reliquit abnegando & exuendo
vires suas, & actionum essentiaz suæ proprietatem deferendo. Tunc enim Deum
vicissim & in vires, & in ipsam essentiam subintrare oportet, quando homo
omnem suam proprietatem resignauit, abdicauit, annihilauitq, sicut scri-
Mf. 12. 40. *Vox clamantis in deserto.* **Hanc quisque vocem in se pro illius arbitrio**
Marc. 1. sonare permittat, & seipsum in omnibus incessanter obseruet. Sed querat for-
Quæstio. tassis aliquis: Quinam habebit se is, qui à seipso in omnibus libenter exonera-
tus, vacuus & expeditus esset, quiq & à seipso, & à rebus omnibus exū de-
bet omnino ac denudari? sempérne diuinam ille operationem præstolabitur,
& ab omni actione quiescer? an etiam ipse interdum aliquid operabitur, vt vel
ieiunet, vel oret, aut vigilijs, lectioni, alijsquè pījs virtuosissimè operibus in-
sistat, cūm iam dictum sit, nihil eum extrinsecus, sed cuncta intus à Deo suo ac-
cipere debere? & si prædictis non insistat operibus, nihilne negliger? Huic ita sa-
tisfacimus: Externa opera neutiquam intermittere debebit, cūm ea non sine ra-
tiōnabili causa & prouida ordinatione sint instituta, quā videlicet per ea, per-
quie vitam religiosam homo in Deum, & ad salutaria quæque ducatur ac diri-
gatur, vt his iugi exercitatione intentus, & in ipsis sedulè occupatus, nulli in se
ipso vitio locum præbeat, nec ad aliena & extranea diuagetur, sed bene opere-
tur in Deo, quo dum hīc eum habere desiderat, ipsum paratum inueniat, nec ob-
distortas & peruersas actiones illius, ab ipso procul abscedat. Nam quā maiori-
rem delectationem in rebus externis querimus, eō & salus nostra amplius e-
longatt à nobis. Quā enim amor intentior, eō in separatione dolor grauior,
vehementiorq. In hoc ergo cuncta sunt bona opera & virtutum exercitia (vt
est, legere, orare, cantare, ieunijs carnem afficere, vigilijs & genuflexionibus
infūstere, & alia id genus virtuosa opera péragere) instituta & excogitata, quo-
per hæc homo occupatus atque religatus, à rebus extraneis, inordinatis, impijs
& nefandis præseruetur, præpediaturq. Vnde mox vt aduerterit aliquis Spiriti
sanctum nihil intra se operari, interioremq hominem suum à Deo de-
relictum, nihil illi utilius, nihil salubrius fuerit, quām vt in cunctis sese virtutib
exerceat, illis præsertim, quæ magis illi conducere qneant, eiq uè utiliores
sunt, magisq necessary: vtque nulla seipsum cum proprietate querat. Ea ve-
rò de causa huiusmodi virtutum incumbat actibus, ne ad illicita pertrahatur,
sed Deo Creatori suo in bonis adhēreat, quo ille eum paratum inueniat, & dum
opus suum in anima contemplari venit, ipsum diu requirere non cogatur.
Cūm autem in vera ordinataq deuotione ipsum à Deo ad altiora rapi conti-
gerit, omnem externorum exercitorum occupationem, durante hujusmodi
raptu, missam faciet, etiam si ea talia sint exercitia, ad quæ voto fit obstrictus, ita
vt nec Papa, nec Episcopus, illus eum inde possit absoluere. Certe à voto ipse
Deo præstito nemo potest absoluere, nisi in aliquod melius commutetur. Per
votum enim quisque se Deo obligat & obstringit. Vnde si quis plura vota emi-
fisset,

Vota
qua.
dopie
lexen-
tia.

IN CIRCVNCISIONE DOMINI.

filer, ut quod diei ieiunij & precibus ad certum usque numerum & tempus insisteret, quod peregrinationis molestiam subiret, limina Sanctorum inuiseret, & id genus alia pia faceret opera, ab his omnibus absolvitur, dum aliquam subit religionem & Ordinem. In Ordine quippe & cunctis virtutibus & ipsi Deo obligatur, adstringiturque. Eodem modo quamlibet diversa quispiam Deo pollicitus sit, dum ad veram dilectionem pertingit, atque sursum in Deum rapitur, ab omnibus interim votis est liber & absolutus: quandiu vera haec deuotio & ecstasis in ipsis perdurat, ut videlicet cum vniuersis viribus suis in Deum intratus, rapuis, absorpus & immersus sit. Inde si per septimanam vnam, aut mensum unum, aut integrum perseveret annum, toto illo spatio nec Monachus nec Monialis aliquod coram Deo tempus neglit. Qui enim obstricti sunt, hunc ante omnia satisfaciant oportet. Quando autem sibi talis aliquis restituitur, vota sua exequatur ab eo tempore, quo plenò compos est sui ipsius. De præterito vero tempore, & de omnibus interea neglectis, ad quæ ex suo Ordine teneri senserit, docebit eum Deus, qui per seipsum ea omnia supplet, quandiu eum ad altiora rapit. Minimum enim Dei opus omnes omnium creaturarum actiones longè præcellit. Haec vero de eruditis ac copiosè illuminatis perfectisque hominibus dicta sunt, qui à Deo & per sacras literas edocti pariter & illuminati, & cum Apostolo, in Deum rapti sunt & absorpti, quos *vñctio docet de omnibus*: non autem de externis immortificatis hominibus. Quid ergo, dicet aliquis, de laico homine erit, qui non nisi corporalia nouit, & intelligit exercitia, & nihilominus ad aliqua facienda quodam proposito se adstrinxit, siue ad ieiunandum, siue ad orandum, seu id genus alia peragenda? Planè respondeo: Si ex vera Spiritu sancti illuminatione intra se in veritate sensit, externa exercitia impedimento sibi esse: ea in Deum imponat, projiciatque, ut libero & expedito corde Deo intendat. Quamlibet nanque causam, quæ ipsum in Deum ducere, Deoque vicinius coniungere possit, in Deo querere debet & obseruare, sicut Apostolus ait: *Cum venerit quod perfectum est, evanescatur, quod ex parte est*. Quod si post aliquod propositum bonum, deinde melius aliquid in se per intellectum agnouerit, atque de præcedenti illo certius apprehenderit, quod contra Deum & animæ suæ salutem tendat, id primum est quod ab illo eum proposito absolvit, ita ut iam securius ad perfectionem possit iter inquirere, sumique mutare propositum, quod alioqui leuiter faciendum non est. Id autem probari facile potest. Magis enim fructus ipsæ & veritas interna, quam opus externum, adspicienda sunt. Inde est quod Apostolus ait: *Litera occidit, id est, cuncta indiscreta externa exercitia: spiritus autem vivificat, intima videlicet ipsissimæ veritatis apprehensio, sensioque: quæ profectè diligentissime ab eiusmodi laico homine intra se obseruanda est: & quicquid vicinius Deo ipsum coniungere, magisque aptare potest, id ante omnia propriè sequendum. Interim tamen (si potest) superiorem suum, aut illuminatum aliquem Dei amicum consulat, ne sibi ipsi innitatur: & ita ab omni deceptione turris erit: vel certè si talem Dei amicum habere non potest, consilium petat à suo Confessore. Denique id summopere cuique curandum est, ut mentem ad superna erectam, non depressam ad iama, sed ardentem habeat, idque in quieto silentio, seu tacita quiete. Præstet nobis omnipotens Deus, ut per hanc quietem silentiumque internum ita ipsum sequamur, ut*

Beligatio
nis af-
sumpte
præro-
gativa.

Ecclesiæ
væcæ pri-
uilegium.

*Cor. 12.
1. loasa.*

Cor. 13.

Cor. 14.

Verbum

Verbum illius ipsi consempiternum, per Spiritus sancti inspirationem intram
os suscipere, vnumq[ue] cum ipso fieri mereamur. Amen.

IN VIGILIA EPIPHANIAE.

*Vt tribus hostibus nostris resistere, tentationes omnes humiliter sufferre, Christique
Saluatoris instantiam, fratris: manq[ue] vitam sectari debeamus.*

S E R M O V N I E V S.

Accipe puerum & matrem eius, & vade in terram Israel. MATTH. II..
Vel illud: Cum factus esset Jesus annorum duodecim. LVC. III..

Si sacrum Euangeliu[m] vel millies à quo quis hominum relegatur, prædicetur, recognoscatur, semper ibi noua quædam veritas, ab eodem prius non inuenta, reperitur. Itaque in hodierno Euangelio sic habes: Accipe puerum & matrem eius, & vade in terram Israel: defundit sunt enim, qui quererant avitam pueri. Plerosque inuenire est, qui dum pium quoddam vita melioris, reisque alicuius bona intra se desiderium sentiunt, multa citò audacia & præsumptione occupentur: & dum adhuc recens est spiritus parturitio, importuna ac vehementi quadam strenuitate & introuersione id ipsum exequi proponant, constituantque, nihil interim attendentes, utrum natura ipsorum id sufferre possit, & an gratia eorum tanta sit, vt operi seu exercitio inchoato ad finem usque sufficere queat: cum tamen finem ipsum considerare meritò deberent, priusquam aliquem nouum modum arriperent: ac deinde recens illud desiderium fugiendo, aut quasi suspendendo, mox ipsum in Deum proicerent, deuotè eum rogantes, ut cuncta opera ipsorum per ipsos, & in ipsis pro sua gratissima voluntate perficere dignaretur. Cæterum inter hos iam dictos aliqui sunt, qui pio desiderio concepto, mox ad opus sese accingunt, diuersosque raros ac notios viuendi modos arripiunt, modò hunc, modò illum. Et ita in hac præsumptione dum suis nituntur viribus, sape & in corpore & in spiritu sese destruunt: sitque non raro, vt ubi Deus queri putabatur, ipsa potius natura prædominetur. Itaque Ioseph nutritius Saluatoris, cum in Aegyptum vna cum puerulo & matre illius Herodem fugiens abiasset, ibidemque Angeli relatione in somnis ei facta, Herodis didicisset obitum, & iam ad terram Israel remeasset, audiens ibi quod pro Herode filius eius Archelaus regni sceptra teneret, timuit ed ire, metuens ne puorulus ab illo quoque perderetur. Quæ quid significant, nunc aperiendum est. Herodes rex, qui puerum fugauerat, illiusque fuerat necem meditatus, mundum haud dubie designat, qui hunc puerulum in homine necare molitur, qui proinde necessariò fugiendus est, si viuum intra nos puerum seruare velimus. Vbi vero iam aliquis mundum extrinsecus reliquit, fugit, abdicavit, & vel in cœnobium, vel in inclusorium sese recepit: iam in ipso consurgit Archelaus, & dominium sibi vendicare molitur. Hoc est, totus in ipso mundus intus versatur, adeò vt hunc vix unquam nisi magno cum conatu, diligentia, strenuitate, multoque exercitio, & imprimis per diuinæ gratiarē opem, magnopere illi, si vincere debeat, necessarium, superare, & ab interioribus suis eliminare & excludere queat. Habet enim quisque tres crudelissimos eosdemque fortissimos hostes, in deferto studio & implacabili odio iugiter ipsum impugnantes. Primus est ipse

Herodes
magister
quid.

Archelaus.

Tres cru-
delissimi
hostes. I.

mur-

mundus, qui per spiritalem superbiam illius animum pulsat, ut ob ea, quæ rectè agit, ab hominibus videri, sciri, in aliquo numero haberi & audiri velit: I 1.
 & quæ in mundo in vestium apparatu, in conuersatione, in verborum sublimitate & pompa, in gestibus, in sapientia, in consanguineorum ceterua, in potentia, in diuinijs, in honoribus placere studeat appetatque. Quæ omnia nihil aliud sunt, quam ipsa signa diaboli. Secundus hostis est propria caro, quæ ipsum spirituali & carnali fornicatione adoritur, cupiens eum inducere, ut hanc verbis & operibus exequatur. Huic vitio omnes illi obstricti sunt, qui sensuum suorum oblectationes sectantur, quocunque demum modo id fiat. Quod in seipso quisque vigilanter obseruare debet, ibi potissimum, ubi in sensibus suis à rebus sensualibus magis de impudicitia tentatur. Sed & illi huic tenentur vitio obnoxij, qui creaturarum amore detenti, easdem cum delectatione diu noctuque sponte in corde suo circunferunt. Hæc enim omnia ad vitium istud fornicationis hominem adducunt. Porro sicut exterior incontinentia corporis munditiam & integratatem, ita interior spiritus puritatem aufert. Quanto vero spiritus dignior nobiliorque est corpore, tanto & spiritualis fornicatio carnali immuditia nocuitor est, Tertius aduersarius est diabolus, qui hominem malis & amaris cogitationibus, finistris suspicionibus, temerariis iudiciis, odio & vlciscendi libidine impugnat, dum hunc ita secum cogitat facit. Hæc & hæc ab illo tibi illata sunt: eiusmodi te sermonibus adortus est: non id æquanimiter feram. Inde iam duriorè alteri vultum exhibet, toruumq; adspectum, aspera & plena iracundiæ verba loquitur, vnde deinceps mutux pacis violatio, amicitiæ perturbatio, pluraque alia mala oriuntur, dum se ad sui defensionem & iniuriæ propulsionem Iesus accingit. Et hæc omnia citra dubium nō nisi semper diabolicum, & inspirationes operaque Satanae sunt. Vnde si salutis nostræ iacturam facere nolimus, necesse est ut fugiamus hæc omnia, & benignè humiliterque nos ad ipsum passionum ac afflictionum torcular offeramus, parati pro Deo aduersa perpeti, sine ea iure, sine iniuria euenant: & in his Deo & veritati nostræ defensionis excusationisq; partes relinquamus, nosipso in nullo excusando: & ita pace Dei soris & intus, tam in aduersis quam in prosperis, veraciter perfruemur. Quod si negligimus ista, iam nobis reuera caendum est, ne Archelaus, id est, prædicta virtus puerum nostrum, id est, gratiam Dei in animabus nostris destruat, trucidanteq; Ininde est, quod humiliis Ioseph sollicitè inquirebat: si quis adhuc superesset, qui puerulo nec modicetur. Nam postea quam præfata omnia homo virtus suppressit, adhuc vel mille laquei supersunt, quos perrupere debeat, nulli satis cogniti, nisi ei qui ad seipsum, & in seipsum veraciter se recepit. Ioseph enim sedulù virtus spiritualis incrementum significat, Ioseph & continuum in diuinæ voluntatis fideli executione profectum. Et hic puerum quid. & matrem eius ab illius intersectoribus satis est idoneus custodire. Hic porro Ioseph ab Angelo ad terram Israel redire iussus & admonitus fuit. Est autem terra Israel, idem quod terra visionis Dei. Jam econtra plurimi sunt, qui hic misereb; pereunt, dum seipso eis diuersis his tentationum laqueis erubere volunt, priusquam eos diuina misericordia per suam gratiam liberet, & ab Angelo inde educantur, admoneanturve. Vnde se penumbras in graues labuntur errores, dum, ut dixi, priusquam à Deo veraciter absoluantur, ipsi inde se eripere volunt, sui videlicet intellectus acuminis & subtilitate, verbisq; sublimibus, que intelligi

intelligunt de rebus arduis & altis, quippe qui & summam contemplari Tri-
nitatem, & de ea subtiliter loqui nōrunt. Inde verò quanti errores iam olim
exorti sint, & adhuc indies orientur, scire miseria est. Non enim temptationum
laqueos, quibus Deo permittente circumplexi sunt, interiorēsque tenebras
ad finem usque sufferre volunt in Aegypto, qua tenebræ interpretatur, cum
tamen reuera nec creaturæ omnes vñquam à Deo conditæ, ab hoc eos carcere
absoluere, veraciterq; inde eripere queant. Solus id potest æternus & miseri-
cors Deus, nec ullus omnino præter ipsum. Quoquid ergo se vertant, ita planè
fieri necesse est, si bene cum ipsis agi debeat. Eant, querant, lata terrarum spa-
tia peruagentur: non nisi in solo Deo contra has temptationes remedium offendit
auxiliumq; Neceo inficiæ, posse Deum, si velit, aliquo ad hoc instru-
mento vti, & vel per Angelum, vel per hominem ab his eos temptationibus e-
ripere: sed tamen ipse est, cui id facere incumbit, non alius aliquis. Omni igitur
discursu & inquisitione externa semota, intus in fundo suo auxilium quæ-
rant, & totum temptationis pondus Dei amore benignè tolerent, sese resignent,
atque in Aegypto, tenebris videlicet interioribus, perseverent, donec ab An-
gelo veraciter inde euocentur. Joseph quoque in somnis admonitus fuit. Sanè
vulgo dici solet: Qui dormit, non peccat, etiam si aliquid malum ingeratur dor-
mienti. Quod & verum est, nisi antea sibi malorum præstisset somniorum
occasione. Ita ergo & deuotus quisque, in quodam veluti sopore quieto erit
intrinsecus ad temptationes omnes & afflictiones, que illi occurrere possint, at-
que sub ipsis humiliiter sese demitteret, easq; velut in somno patienter sufferet,
nec magni penderit, sed pro Dei amore non libenter solum, verum etiam hilari-
riter eas ad extremum usque plena cum resignatione sustinebit. Haud dubie
nec melius, nec fructuosius inde poterit absolui, & manere absque peccato. At-
que in hoc patientiæ & resignationis somno inde evocabitur & exire monebi-
tur, quomodo & S. Joseph Salvatoris nutritio factum legimus. Ceterum cu-
stos iste siue nutritius Salvatoris, sanctæ Ecclesiæ Prælatos designat, vt (verbi
gratia) Papam, Episcopos, Sacerdotes, Abbates, Priores, & quoslibet spirita-
les Confessores, qui omnes subditos suos, dum iunioris adhuc ætatis sunt, cu-
stodire, omnesq; pro cuiusvis necessitate regere debent ac moderari. Sed heu
multi ex eis ipsis cæci sunt, & ita cæcus cæcum dicit, vt metuendum sit, & Præ-
latos & subditos quosdam simul in æternæ damnationis foueam ire præcipi-
tes. Certè perquam multos Prælatos & magistros habemus. Ego cùm sum Mo-
nachus, Suppriorem, Priorem, Prouincialem, Episcopum & Papam, habeo
Prælatos mihi. Quod si omnes illi aduersum me coniurâsent, cunctiq; simul
in lupos mihi verterentur, ita vt moris crudelis mihi intentarent, in vera
resignatione & subiectione ipsis me humiliiter substertere deberent: & quicquid
mihi inferrent, multa cum humilitate, absque omni murmure studioque re-
mordendi, patientissimè tolerarem. Si verò beneficij quippiam in me conferre
velent, id humiliiter recusare & renuere, meum foret. Si contra me mordere,
etiam si centuplo plures essent, id omne benignè hilariterque Dei contemplati-
one & amore sufferrem. Semper itaque pio quodam timore S. ille Joseph tene-
batur, quanquam Angelo nuntiante, omnes illos, qui in pueruli necem conspi-
rauerant, obisse cognouisset. Inde iam sollicitus perquirebat, quis in Iudea regni
solicitus. Eccepsa moderaretur. Ex quo manifeste nonnulli errare probâtur, qui ab omni

Aegyptus

Dormiēs
nō peccet.Cæcrus
bi cæcum
ducatur.Joseph
quam fu-
erit pro
Christo
solicitus.

timore volunt esse immunes: cum tamen quandiu hic viuere contingit, nunquam ille abiiciendus sit, nuncquam ut absit optandum. Ita enim Propheta regius ait: *Timor Domini sanctus, permanens in seculum seculi.* Planè etiam si vel An-
 geli sua nos dignentur admonitione denuntiationeque, adhuc tamen in timore
 persistendum est, diligenterq; attendendum, regnēne Archelaus adhuc in no-
 bis. Post hæc exurgens Joseph, puerum accepit, & humiliam dignissimamq;
 ipsius Genitricem. Per puerum, mundam quandam & immaculatam purita-
 tem accipimus. Ita nimirum ad instar illius, ex toto quisque purus esse debet &
 mundus, nullisq; rerum temporalium maculis permixtus. Parvus quoque, per
 humilitatem profundam, atque subiectam non Deo tantum, sed & creaturis o-
 mnibus propter Deum. Per dignissimam verò Genitricem illius, verum sapi-
 dumq; diuinitatis amorem intelligimus. Est enim amor Dei, purissimæ mater
 humilitatis, & exterminationis sui ipsius, cum subiectione sub beneplacitum
 diuinum in resignata puritate. Cæterū in hoc gradu tenellus adhuc homo est.
 Vnde ad terram Israel, terram videlicet contemplationis, necdum libere pro-
 cedere debet. Potest quidem, si vult, pro indulgentijs obtinendis eò tendere: sed
 euestigio ad Aegyptum reuertetur, quamdiu adhuc tam tener est, & necdum in
 virum perfectum euasit. Apprehendat igitur arma Domini Saluatoris, qui nos
 in sanctissima, innocentissimamq; vita sua edocuit omnia, viamq; perfectionis
 apertissimè demonstrauit, ita ut quoties verbum Dei nobis habere non licet,
 in eadem purissima vita illius cuncta ad salutem nobis necessaria reperiamus
 abundè sufficienterque. Ipse nanque cum duodecimum ætatis ageret annum, LUCAS.
 Hierosolymam venit: sed non ibi tunc moratus fuit, at cum parentibus reme-
 auit ad propria. Nondum enim tunc, quod ad assumptum hominem attinet,
 perfectæ ætatis erat. Fugit ergo usque dum tricesimum annum assēcutus, in vi-
 rum perfectum excresisset, nee amplius crescere haberet. Tum verò iustum a-
 deptus ætatem, quotidie Hierosolymis erat, instruens, dirigens, prædicans, ar-
 guensq; Iudeos, viamq; illis veritatis alta cum autoritate demonstrans
 & pro suæ libito voluntatis huc illucq; pergebat, & in Galilæa, in ciuitate Ca-
 pharnaum, & Nazareth, & in omni terra Isræl & Iuda, ut potens Dominus, li-
 bere morabatur: atque in illis locis mira patrabat, signis coruscabat & prodi-
 gij. Ita profectò & deuotus quisque facere debebit. Non se statim ad terram Is-
 rael, id est, contemplationis, quasi permanens illic, recipiet. Potest quidem
 ad tempus ibi persistere, sed quando necdum satis excreuit, & adhuc tenellus
 est & imperfectus, fugiat rursus, non ibi perpetuè subsistat. Vbi verò ad perfec-
 tionis apicem concendit, & robustus atque virilis effectus est, iam nunc ad
 terram Iuda accedat (Iuda idem est quod confessio Dei) & ad Hierusalem, pacem
 veram, ibique tunc hilariter viriliterque & docere poterit & arguere, & poten-
 ter in Galilæam, quæ transmigratio interpretatur, iter arripere. Quò dum
 peruenierit, iam supergressus est omnia, atque transcendent vniuersa, intratque
 ciuitatem Nazareth, iucundos flores, vbi deinceps speciosi vita æternæ florculi
 germinant. Et hic ineffabilis quedam pax est & exultatio, requies & certa pre-
 gustatio vitæ æternæ. Denique huc illi duntaxat pertingunt, qui seipso sub gra-
 tissima Dei voluntate humiliter relinquunt ac resignant, omnemq; aduersitatis
 temptatione foris & intus benignè tolerant, nec inde se importunè excutere mo-
 liantur, donec clementissimus Deus ipse eos inde per suā gratiā educere digne-
 tur. Isti, -

Mal. 18.

Puer.

Pueri me-
ter.

Lucas.

frach.

Iuda.

Hierusa-
lem.

Galilæa.

tur. Isti, inquam, ad hanc pacem & vernantem Nazareth perueniunt, vbi & inueniunt, quo in Deo perpetuo sunt fruituri. Quod nobis omnibus diuinaclementia largiatur. Amen.

IN EPIPHANIA DOMINI.

Vt spiritualis nativitas in lumine gracie per naturalis luminis suppressionem & occasum, cum longaniſti expectatione. querenda sit & inuenienda: De immenso quoque passiōnum & afflictionum fructu, & tribus muneribus.

SERMO I.

Vbi est qui natus est rex Iudeorum? MATTH. II.

Venimus enim adorare eum, & mysticis honorare muneribus, auro, myrrha, & thure. Nimirum anima rationalis vel ex ipso suo lumine naturali Deum esse nouit. Sed quid, qualis, & vbi sit, id prorsus omnem illius fugit cognitionem, nec ullam huius habet notitiam. Exurgit itaque in anima sancta & religiosa pium quadam amoroſumque desiderium, eam ad querendum diligenterque inuestigandum incitans de Deo suo: sciréque peroptat, quid sit, vel quis sit ille, tam ipsi occultus, tamq[ue] incognitus. In hac porrò diligenti inquisitione laboranti, quædam ei stella oritur, quæ nihil aliud est, quam splendor quidam & radius gratia cœlestis, lumineque diuinum, quæ sic eam intus affatur: Jam nunc natus est: simul quæ animam ad ipsius nativitatis dirigit locum, quem nullum potest lumine naturale indicare. Vnde quotquot lumine suo naturali hanc volunt nativitatem inquirere, contingeretque, deficiunt omnes ac pereunt, nec ullum faciunt virtutis profectum. Non enim illius potest luminis ductu reperiri. Sed quæ hanc denuntiauit, eadem & indicare eam, & ad hominis notitiam lux deducere haber, quid videlicet ipsa sit, quando & vbi peracta sit. Sed miseri isti lucis illius, in qua hanc valent nativitatem offendere, irradiationem praeflatori neque volunt, neque possunt: sed foras erumpentes, eam naturali suo lumine inuenire moluntur. Q[uod]d tamē fieri non potest: opportunum eos, quod necdum praesto est, sustinere tempus oportet. Sanè adeò hoc in quibusdam desiderium excrescit, siccique in eis operatur, ut carnem & sanguinem, imò & ossium medullas, penetrat & absument. Quicquid enim natura virium habere potest, huic totum impendere coguntur, si suo velint satisfieri desiderio, hancq[ue] veraciter inuenire nativitatem. Cuncta eam naturalia lumina ignorat, nec ipsis eam valent indicare. Hic iam tria quædam attendenda veniunt. Primum, est ipsum quod quarit, quod est desiderium. Secundum, est inquirendi modus. Tertium, huius inuentio nativitatis. Itaque tria quædam omni insint homini. Primum, ipsi naturæ in carne & sanguine adharet, ut sunt sensus corporei, ipsa q[ue] (ut ita dicam) sensualitas. Secundum, est ratio sine intellectus. Terterum, pars nudaque animæ substantia. Et hæc omnia dissimilia sunt valde, d. uersiq[ue] modis aliquid percipiunt, viuum quoque pro sua essentiæ conditione. Quemadmodum & ipse Solis splendor, cum in seipso planè simplex sit, non eodem tamē modo in vitro suscipitur, dum aliud nigrum est, aliud flavidum, aliud album. Et reuera non absurdè per vitrum nigrum, ipsa sensualitas: per flavidum, ratio vel intellectus: per album, ipse nudus purusq[ue] spiritus accipi potest.

poteſt. Quando nanque ſenſualitas in intellectum, & intellectus in ſpiritum ſe-ſe recipit atque conſcendit: quod nigrum erat, flauum efficitur: & quod flauum, album. Sicq; pura quædam fit ſimplicitas, in quam ſolam lux iſta illucet, in ea-demq; in veritate luſcipitur, (vbi iam omnes formæ, imagines, ſimilitudinesq; abſcedunt deciduntq;) & hanc ſolam veraciter nativitatē demonstrat. Ecce im-præſentiarūm naturali ſua obſcuritate cælum vndique tenetur. Quod si iſum totum in puriſſimum lucidiſſimumq; vertatur Solem, nemo præ ſplendoris magnitudine alterius imaginē videre poterit. Ita & coruſca hac luce in anima radiante, omnes procul formæ & imagines abſcedunt: & vbi iſpa lucere debet, ibi lumen naturale occidere & extingui oportet. Ea namque quæ tribus Magis Saluatoris nativitatē ſtella indicauit, nō ſtella naturalis ſuit inſtar aliarum, nec quomodo alia, cæli firmamento naturaliter inhaſit. Et ſenſus iſpi ſe rebus viſiſilibus imagines capiunt, multoq; in eis res iſpæ nobiliores ſunt, quām ſint in ſeipſis. Et (vt diſtum eſt) ſenſus per nigrum vitrum deſignatur. Accedit intellectus, iſpafq; ſenſualeſ imagines à ſenſualitate abſtrahens, intellectualeſ effi-ct. Ibi iam flauedo ſuccedit. Si porrò intellectus ſeipſum excedat, ſeipſum ab-neget, & in iſum purum nudumq; tranſeat ſpiritum, omnia alba efficiuntur. Ibi ſola hæc ſtella refulget, atque ad hūc ſcopum omnium vita mortalium nu-dè ſimpliceritq; referenda eſt. Hæc tria tribus illis muneribus respondent, quæ hic Magi obtulerunt. Enim uero aurum illi, thus, & myrrham obtuliffe legun-tur. Sed primū quisque myrrham capiat, amaram quidem, & per hoc illam Myrrha. pœnitentia amaritudinem deſignantem, quæ ad inueniēdum Deum cum pri-mis neceſſaria eſt. Dum enim recenter aliquis à mundo conuertitur ad Deum, oblectationes omnes, cunctaq; noxia ſunt abdicanda deſideria, vitæq; volupta-tes. Quicquid nanque cum aliqua delectatione poſſedit, neceſſariò cedere abij-ciique oportet. Quod prima fronte diſſicile valde & amarum eſt. Verū ita conuenit, ita digna exigit pœnitentia, vt quanta fuit oblectatio in rebus, tanta nūc ex eisdem amaritudo ſentiatur, vbi certè ſenſu peruigili, magnaq; proſrus diligencia opus eſt. Quod enim delectatio fuit maior, eò & myrrha iſla erit a-marior, imò amaritudo amariſſima. Sed dicat ſortalſe aliquis: Qui pačto id fieri po-teſt, vt quām diu homo ſupererit, abſque delectatione ſit? Ecce enim fame pre-mittur, & cibum capit: aſtuat ſiti, & bibit: ſomnolenti grauatur, & dormit: pati-tur frigus, & ſeſe calefacit. Qua omnia haud dubie non amara ſunt, ſed iucū-da grataq; naturæ, nec id vlla po-teſt ratione mutari, quam diu natura id eſſe perſuerat quod eſt. Verum id eſt. Sentitur hīc delectatio, ſed curandum, ne in-trorēcipiatur, ne locus illi intus præbeatur: ſimil cum iſpſis aſribus tranſeat, præterfluatq;: non hærat, non queratur, neque cum proyriate tenetur, neque cum affectu & voluptate quiescat in ea. Præterfluere debet omnis eius-modi delectatio, que vel in mundo ſentitur, vel in creaturis. Natura hīc per naturam mortificanda eſt atque vincenda. Imò & delectatio illa, gaudiumq; que quod ex mutua cum amicis Dei, bonisq; hominibus confabulatione ſentitur, & quicquid hoc eſt, ad quod propensus eſt homo, ſuperandum eſt atque vin-cendum, eliminandumq; donec Herodes ipſe, cunctaq; illius familia, qui pueri animam querunt, in ipſo verè ac certe mortui ſint. Nemo ergo fallat ſeipſum, ſed mentis ſuę ſtatim, & vt habeat, vigilanter attendat: non in nim-i-am ſoluatur libertatem, nō abiiciat timorem. Adhuc alia quædam myrrha eſt, Myrrha alia.

hac priori longè amarior. Ea est, quam Deus ipse largitur, qualisunque de-
mum sit illa, puta vel miseria, vel afflictio intus vel foris. Quam si quisque
myrrham in ea dilectione, ex cōquē fundo, vnde Deus ipsam largitur, su-
sciperet: mirum profectō gaudium, iucundāque essentia in ipso nasceretur.
Quanta pax, quanta inde lātitia sentiretur, quantæ dēnique id nobilitatis fo-
ret, quis explicet? Minima sanè, & quæ vt maxima, crux, quam Deus homini
accidere permittit, ex ineffabilis dilectionis eius fundo procedit: tantæ, in-
quam, dilectionis, quantæ vel maximum dona, quod præstare ei posset vel
præstisit vñquam, quod tamen reuerā (si non negligenter crucem ipsam su-
scipiat) minus ei utilitatis afferret, quād afflictio immissa. Imò crucem om-
nem, quæ homini occurrit, & afflictionem vel minimam (qua vel capillus
vñus de capite decidit, quod parui faciunt omnes, sed vniuersi capitis capilli
numerati sunt) Deus ab æterno præuidit, præordinavit, intendit, dilexit, ei-
quæ rati modo voluit euenire. Verbi gratia, quod digitus aut caput ei doleat,
quod pedes frigore vexantur, quod famæ premit & sitis, quod verbis contri-
statut aut factis, vel quicquid ei molestum occurrere possit, cuncta hæc ad fe-
stiua illam, iucundissimamque essentiam præparant, sicque omnia à Deo
præuisa sunt & præordinata, vt videlicet ea illi occurrent, acciderentque, &
hoc in certo numero, pondere & mensura, vt nec minui possint, nec aliter se ha-
bere. Planè quod oculus meus in capite meo situs est, ab æterno præuisum est
à Deo. Quod si excidat ille, & visu vel auditu destituar, & quæ hoc cælestis il-
le Pater ita euenturum ab æterno præuidit: habitusque desuper consilio semi-
piterno, ita fieri debere permisit in seipso. Aequum ne igitur est, vt internis o-
culis & auribus apertis, benignissimo Conditori meo gratias agam, quod æ-
ternum consilium suum in me peragum est atque completum? An certè dole-
bo potius? Absit, absit. Planè quād gratissimum mihi id esse debet. Eodena
modo charorum extinctio, rerum amissio, honoris ablatio, subtractio solarij,
vel quicquid hoc est, quod Deus homini præstare dignatur, cuncta eum præ-
parant, & ad veram pacem obtinendam impendiò illi suffragantur, si saltem
modo prædicto ea suscipere nōrit. Iam plerosque inuenire est, qui aliqua mo-
lestia grauati, ita mihi dicere confuecrint: Domine pater, male mecum agi-
tur, diuersisque afflictionibus, multoque mœrore perturbor. Et ego rectè cum
eis agi respondeo. Tum illi: Non, aiunt, Domine, sed mea id culpa astum est.
Noxiā enim imaginem intrò recepi. Ad quod rursus ego: Siue tua id culpa
actum sit, siue non, crede ipsam crucem à Deo tibi impositam: eidēque gra-
tias agens, sustine & abstine, & resigna te ipsum. Quotquot ille afflictionum
myrrhas homini largitur, ea idratione facit, vt per eas ad magnam eum per-
fectionem, & rara quædam sublimaque perducat. Denique ob afflictionis pa-
fionisque fructum, cuncta homini contraria posuit, & voluit esse molesta. Cer-
tè eadem facilitate panem ille producere poterat, qua frumentum & triticum.
Sed vt in omnibus homo exerceretur, cum labore voluit illum ex frumento
panem conficeré. Eodem modo & alia quæq; in æterna sapientia sua præuidit,
præordinavit, dispositit. Nec vñquam pictor aliquis tantoperè sua secum cogita-
tione pertractat, vt quamlibet linea in imagine ducat, quæ illius longitudo,
quæ latitudo esse debeat: quod tamen præuidere necessarium est, si imago artifi-
cialem debeat suscipere formam, & rubeus cœruleusq; color sufficienter emi-
nere.

*Aduersis-
cu s Deus
quodam
exiceat.*

*Corpanis
materia
homini
creata,
non ipse
panis.*

here: quin in infinitum maiorem Deus ipse conatum studiumque adhibeat, ut hominem diversis afflictionum molestijs, tanquam lineis quibusdam varijsque coloribus ad eam perducat formam, vt illi supremo modo oplateat, si tantum ipse hoc dono, hæcque myrrha recte vteretur, eiisque ficeret satis. Sed heu vi-deas quosdam, qui non ea myrrha contenti, quam à Deo suscepere, plures sibi imponere volunt, destruentes capita sua, & varias sibi phantasias parientes. Et licet diu multa pertulerint, dum tamen insipienter agunt, parum inde gratiae reportant, ed quid suis proprijs conceptibus, natusque propriæ voluntati suæ innicantur, siue id in penitentiae labore sit, siue rigore abstinentiae, siue orationis assiduitate, siue devotionis studio, aut alijs id genus exercitijs: quibus tanta cum proprietate insistunt, vt Deum interim ipso præstolari oporteat, donec ea absoluant. Sed heu deficiunt omnes isti. Ita nanque statutum est Deo, nihil in homine remunerari, nisi opera sua. In ipsa patria cælesti, in felicissima illa æternitate non propriam hominis voluntatem, sed sua duntaxat opera perenni remuneratione dignatur. Interim tamen quisque se ad illum conuertere, eiusque debet gratia cooperari, ne hanc in vacuum fortasse recipiat. Sed quod ipse in te non operatur, id pro magno non habet. Tertiò denique alia adhuc myrrha est, amaranthi, quam æquè Deus ipse largitur, internæ videlicet pressuræ, interiorèque tenebræ. Hanc myrrham quotquot obseruare volunt, & se ad ipsam resignare, carnem & sanguinem ipsamque naturam absumunt: mutatque colorem in eis longè amplius ~~h~~ opus internum, quam magna quedam exercitia externa. Venit enim Deus per tentationes horribiles, raris, specialibus ac miris modis, nulli nisi experienti, satis notis atque perspectis. Inde est, quid quidam tam miris diuersisque agitantur vexationibus, pressuris & myrrhis, vt nemo inde facile expedire le queat: sed tamen nouit Dominus, qua huiusmodi intentione permit-tat euenire. Ista verò negligere quam incomparabile dampnum adferat, lingua non explicat, nec aliquis satis deplorare potest, quomodo nec hoc ullus capit intellectus, in quam incomprehensibili amore hanc Deus homini myrrham largiatur. Vnde & oportebat hanc in nostros inflexttere usus, sed velut in somno eam præterimus negligimusque, nec aliquod in ea facimus emolummentum. Dicunt ergo plerique ex prædictis: Eia Domine, multa intus ariditate obscuritatèque contabesco. Quibus ego: Feras, aio, dilecte fili, sustineamusque patienter, & melius tecum agetur, quam si in magna multaque sensibili deuotione versareris. Cæterum myrrha hæc duobus modis attingitur, sensibus videlicet & intellectu. Myrrham exteriorem sensus contingunt, hoc videlicet modo: Volunt eiusmodi homines sapere nimium, sicutque sapientia adstruere ab externo quodam casu eam euvenire, ipsumque fortunæ & casui ascribunt, persuasum habentes, se eam melius easurós fuisse, si hoc aut illo modo egissent, nec præsentem incursuros tribulationem, sed omnia ex sententia euentura fuisse. Volunt nimis plus ipso Deo sapere, euniqué instruere regeréque: & quia de manu illius myrrham hanc suscipere nesciunt, magna satis afflictione grauantur, & myrrham nimis amarant sentiunt. Alij myrrham interiorem ingenij sui subtilitate contingunt discutiuntque, rebus & imaginibus intellectualibus ab hac se se pressura excutiunt, eximuntque: vnde sit separandum, vt simplices & illiterati multo citius meliusque prof-

Quid De.
us in ho-
mīe co-
rōne.

Myrra
tentia.

Ariditatē
deuotio-
ni aliquā
do præ-
stare.

Contra
fortuna.

rios.

proficiant, quām qui huiusmodi rebus intellectualibus occupantur, eō quod simplices Deum simpliciter sequuntur, nec nouerunt aliud, nisi quod Deo suo spe bona innituntur. Quos si magno præditos intellectu sequi non pigeret, ita ut Deo soli se perfectè resignarent, multò nobiliùs, maioriqüe cum exultatione ad intimam fundi sui pertingerent. Ad omnia namque longè præclarioris, excellentius, liberiusqüe suus illis suffragaretur intellectus. Imò si se Deo soli in hac parte relinquenter, quælibet etiam vel minimā sanguinis gutta, haud vulgariter huc conferret. Hinc deinde præclara quædam virgula & tener præstantissimū thuris ramuscus exurgit, quod vide licet thus, aliud fuit Magorum munus. Habet sanè thus ipsum odorem gratissimum. Ignis namque thuris granum comprehendens, odorem tantum illius, in ipso captiuum, inquirit & soluit, qui per aera dispersus, sursumq; elatus, odorem reddit suauem atque iucundum. Denique hic ignis ardentissimum illum designat amorem Dei, quem oratio vera in se continet, sicut & oratio ipsa per thus exprimitur, dum verū gratissimumq; sancte deuotionis spirat redditus odorem. Oratio namque, vt Theologi definiunt, est ascensus mentis in Deum. Porrò quomodo stramina propter frumentum succrescent, eoq; excusso, nihil iam vtilitatis habent, nisi forte aut simum inde, aut stratum in quo iaceas, efficere velis: ita & vocalis oratio eò tantum facit, vt homo ad præclarā illam deuotionem excitetur, incipiatur in eo odor illius gratissimus erumpere. Quo erumpente, secutæ vocalis oratio postponenda est. Hic tamen illi excluduntur, qui vel ex præcepto Ecclesiæ, vel ex certa quadam obligatione, ad vocales sunt orationes adstricti, vel etiam quibus à Confessoribus suis eiusmodi orationes iniunctæ sunt.

Aurum. Tertium postremò Magorum munus, aurum fuit. Hoc qui offerunt, p̄x omnibus mirabiles, singulares, gaudiosissimiq; sunt homines, adeò vt de eis nil dici queat. Enim uero à Deo Patre ab æterno in illius sunt Filio spiritualiter generati. Eunt cum alijs instar cæterorum, nec facile dinoscuntur ab alijs: imò nec ipsi se nouerunt, dum se nihil esse arbitrantur. Innominati sunt & incogniti. Sed Deus nouit eos, qui & seipsum offert in eis. Et vt paucis multa perstringam, dici non potest quām stupendi ac mirabiles sint homines isti, quamq; mira circa eos agantur. Sed dicat fortasse aliquis: Licet ne rogare nobis, vt eiusmodi homines tam excellētes efficiantur? Minimè. Nulli id permisum est, nisi cui Deus intrinsecus concedit. Ita sanè nulli prorsus id licet. Iam enim matura mecum deliberatione habita, assero confidenter, neminem vel debere, vel scire, vel posse id orare. Quare hoc? Quia Deus seipsum pro hoc rogare debet, qui etiam conferre id habet. Non hoc aliud aliquis potest. Ipse utrumque est, & petitor & dator, non aliud omnino. Est tamen aliud aurum, quod petere vel maximè fas habemus, vt videlicet Deus veram nobis ab omnibus fluxis & caducis creaturis & à nobis ipsis auersionem, veramq; & integrum in ipsum conversionem, largiatur. Hæc est essentialis conuersio, quæ vt frat in nobis, omnino petere licet, imò & petendum est. Ad hanc namque stella exoritur, ipsius index nativitatis. Cæterum super priores illos cælum planè rumpitur, & eis totum se aperit, & super ipsos singulos vox paterna auditur: *Hic est, inquiens, filius meus dilectus, in quo mihi complacui.* Sed & Spiritus sanctus in columbz specie super ipsos in veritate descendit, conspiciturq;: & hinc terrium.

tium in eis signum completerur, hodie à Saluatorē peractū, quod est aquę com-mutatio in vinum, dum homines isti (si dicere fas est) Deus efficiuntur, id est, planè diuini ac dei formes. Hic iam nihil remanet nisi anima nuda, & purus nudusque Deus. Præster nobis idem ipse omnipotens Deus, ut ita hanc omnes cum tribus Magis nativitatem inquiramus, ut eam veraciter inuenire digni simus. Amen.

Ioan. 2.

IN EADEM SOLENNITATE.

De eterna nativitate, & ut ea non in viribus, sed in sola essentia fiat: quiq[ue] oporteat nos ad nostri ipsorum obliusionem, & saluberrimum noscere pertingere.

SERMO I.

Vbi est qui natus est Rex Iudeorum? MATT. II.

DE INCUBSIAM iam differendum est, vbi ipsa nativitas fiat, prout ipsum thema exigere videtur: *Vbi est qui natus est Rex Iudeorum?* Planè, ut saepius dixisse me memini, ita & nunc dico, nativitatem hanc non magis aut minus, sed eodem per omnia modo fieri in anima, in ipso videlicet animæ fundo & essentia, ut in ipsa sit æternitate: quippe cùm sit una eademque nativitas. Ceterum hic iam aliquot occurunt quæstiones, quarum una talis est. Cùm rebus omnibus Deus insit per essentiam, præsentiam & potentiam, idque naturalius interiusque, quam insint ipsa sibi ipsis: vbi vero Deus est, ibi non poscit non operari, seipsum cognoscere, & proferre verbum suum sibi consempiternum: quid proprietatis habet anima præ ceteris rebus, vt in ea duntaxat diuina hæc nativitas peragatur? Huius aduertenda distinctio est. Cumq[ue]s utrique rebus, ut dictum est, Deus per essentiam, præsentiam & potentiam inest, sed in anima sola parit Verbum suum. Quare hoc? *Quia creaturæ omnes irrationalis, vestigium tantum illius sunt. Animæ vero naturaliter ipsius est insignita in imagine, quam imaginem per hanc nativitatem exornari perfici que oportet, cuius profecto nativitatis solus homo capax est, non alia aliqua irrationalis creatura.* Quicquid enim perfectionis, quicquid diuinæ uniformitatis, lucis, gratiæ, felicitatisve in animam venire debet, id totum cum hac nativitate in ipsam veniat oportet, non alio aliquo modo. Tantum expectare hanc intra nos non pigeat nativitatem: & haud dubie bonum omne, consolationem omnem, gaudium, essentiam & veritatem omnem reperiemus. Si porrò ipsam negligimus, omnem bonum vniuersamque negligimus felicitatem & beatitudinem. Quicquid in hac præstatutus nobis, meram puramque adducit essentiam & felicitatum: quicquid vero extra hanc quantum accipimusve, totum pereat necesse est. Vtere ipso, ut velis & vbi velis, peribit totum. *Hæc sola essentiam vitæ æternæ subministrat, reliquum perit.* In hac etiam nativitate fit homo diuini particeps influxus, omniumque charismatum Spiritus sancti: quorum profecto creaturæ, Dei non insignitæ imagine, capaces esse non possunt. *Animæ quippe imago ad hanc specialiter pertinet æternam generationem, quæ à Patre fit in ipso animæ fundo, & in intimis illius, ad quæ nulla alia potuit unquam imago pertingere.* Alia quæstio est: Cùm huius nativitatis opus in essentia animæque fundo peragatur, qui æquæ peccatoribus inest ut iustis: videtur plane ita in illis, ut in istis, eadem ipsa fieri nativitas siue generatio.

Quæstio
Prima.Rebus
omnibus
q[ue] inest.
Deus.Quæstio
secunda.

ratio. Quæ ergo gratia, quæve hinc mihi potest veilitas prouenire? Imò & illis, qui æternis iam sunt incendijs addicti, naturæ nobilitas perenniter integra manet. Hic rursus alia distinctio aduertatur: Huius nativitatis proprietas est, ut semper cum noua luce in anima fiat: eiusdemque natura est, ut vbi sit, exerat se & manifestetur, nec possit se occulere. In ipsa Deus se in anima cum luce quadam profundit, quæ adè in illius fundo effentiaque excrescit, ut erumpens, in vires ipsas exterioremque hominem supereffluat atque promanet: quomodo Paulo Apostolo in itinere contigit, cù ipsum Deus lumine suo tangeret, alloqueretur quæ, vbi lucis quædam similitudo foris apparens à socijs illius visa fuit, ipsumque Paulum circumfulsit. Sic sic & lux illa, quæ in beatorum, perfectorum, iustorumque hominum animæ fundo consistit, præ nimia sui exuberantia in ipsum se se corpus effundens, illi claritatem largitur. Sed hanc lucem peccator suscipere non potest, imò ipsa quoque indignissimus est, cùm peccatorum sorribus atque malitia, quæ tenebræ nuncupantur, repletus sit. De quibus Euangelista Ioannes ait: *Et tembra eam: (lucem) non comprehendenterunt.* Quare? Quia via, per quam lux ingredi debebat, omni falsitate, densaque tenebrarum caligine occupata, repleta & obstructa est. Sed quomodo Deus & creatura in eodem subsistere non possunt, ita nec lux & tenebrae. Si vis ut animam tuam Deus ingrediatur, omnem inde citius expelle caducam creaturam. Ita enim oportet. Nam se in eodem non patiuntur. Denique hanc lucem experitur homo, cùm se ad Deum conuertit. Tunc enim in ipso radians atque resplendens, quid agere, quidque dimittere debeat, abunde cum instruit, multasque ei saluberrimas suggestit ac subministrat informationes, antea ei prorsus incognitas, & à suo remotas intellectu. Sed vnde sciri potest, si ipsa lux animæ resplendeat? Inde nimurum: *Fit sapientia, ut cor illius intrinsecus tactum, ab amore seculi abstrahatur.* Qui id fieri posset, nisi per huius lucis irradiationem, quæ tam tenera, tam delicata, tamque iucunda est, ut repente in fastidium conuertat quicquid diuinum non est, nec Deum sapis? Excitat hominem ad amorem Dei, multasque ille intus saluberrimas sentit admonitiones, nesciens interim vnde veniant, vel à quo subministrentur. Sed profectò interioris hominis propensiō seu inclinatio, nulla ratione à creatura est, nec ab illa in informatione illius. Quicquid enim creatura vel instruit vel operatur, totum ab extra venit. Fundum autem solum hoc opus contingit, permouetque: & quod se quisque magis expeditum exhibet liberumque, eo etiam plus lucis, veritatis, ac discretionis sentit. Quotquot igitur vnamquam à veritate aberrarunt, ea de causa in errores collapsi sunt, quod ab hac se luce fundo que interiori auertentes, extrinsecus plus a quo veritatem inuestigare moliti sunt: de quibus Augustinus ita ait: Multi lucem ipsam & veritatem inquisierunt, sed foris tanuum, vbi non erat: qui ad extremum adè à seipso procul recesserunt, ut nunquam ad interiora sua reuerteri fuerint: nec tamen quam inuestigabant, veritatem reperire potuerunt. Hac enim intus est in fundo, non extrinsecus. Quisquis igitur lucem veram, toriusque discretionem veritatis inuenire desiderat, sustineat parumper, & hanc intra se in ipso fundo suo nativitatem obseruet: per quam non tantum vires omnes, sed ipse quoque exterior homo copiosè illustratur. Mox enim, ut fundum ipsum Deus veritate continget, lux quædam in vires se diffundit, copiosius perfectiusque de omnibus in-truens hominem, quam à quibuslibet alijs posset edoceri. Vnde & Propheta regiue

Errorum
omnium
origo.

Augustini
nus.

re, in patiendo nostram ille salutem voluit consistere. Plus enim pati quām a-
gere, multōque amplius accipere quām dare possumus: & quodlibet donum, ad
aliud suscipiendum præparat. Quodlibet, inquam, donum Dei, ad maiora, po-
tiora, plurāque capienda ipsum desiderium accedit, hominisque capacitatē
extendit atque dilatat. Hinc Theologi quidam asseuerant, in hoc animam Deo
conformem esse, quod sicut hic in immensum dare potest, ita & anima in im-
mensum suscipere: & sicut ipse omnipotens in agendo, sic anima abyssus quā-
dam est in patiendo. Ideoque & cum Deo & in Deum transformatur. Cæterū
Dei est agere, animæ verò pati. Debet illa Dei cognitione cognoscere, Dei dile-
ctione amare. Et reuera multo anima felicior est ex eo quod illius est, quām de
suo: sicut & beatitudo animæ potius in illius, quām sua actione consistit. Denique
sacer ille Dionysius vice quadam interrogatus à discipulis suis, cur Timotheus ^{s. Diony.}
omnes longo post se interullo in via perfectionis relinquaret, Timotheum ^{suis.}
hominem Dei patientem esse respondit, & qui Deum pati sciret, eaque de causa
cunctos supergredi ac superare. Ea igitur, de qua prædiximus, ignorantia, non
defectus est, sed perfectio: & passio hæc, suprema potissimumque actio est. Quam-
obrem ea, qua dictum est, ratione omnia impedimenta sua quisque missa facere
debebit, cunctæque vires illius in silentio erunt, si prædictam intra se nativita-
tem veraciter experiri atque sentire, regēmque natum ritè inuenire voluerit.
Quicquid aliud quærenti se obtulerit, abdicandum prorsus & clausis oculis præ-
tereundum est. Præstet nobis omnipotens Deus, ut quicquid recenter nato pue-
rulo displiceret, studiosissime relinquamus, abiijciamus, emendemus. Amen.

IN EADEM SOLENNITATE.

*Vt homo & à seipso, & à creaturis omnibus surgere debet, quo fundum illius Deus pa-
ratum inueniat, suumque in ipso queat opus peragere.*

SERMO III.

Surge, illuminare Hierusalem. ESAIAS LX.

IHIL est in hoc mundo, quo Deus egeat, cuiusve desiderio tenea-
tur: vno duntaxat excepto, quod tantopere desiderat, vt omnem
in hoc expendat operam, quo id possit obtainere. Hoc verò est, vt ^{Quid ma-}
nobilissimum fundum, cunctis hominum spiritibus insitum, pa- ^{ximè de-}
ratum semper, nudiūmque reperiatur, quod suum in ipso possit opus ^{fideret}
perficere & operari. Sanè quamvis plena auctoritate cælo terræque præsideat,
nec quisquam illius possit resistere voluntati, in eo tamen defectum velut susti-
nere videtur, quod festuum prorsus gaudiosissimumque opus suum in anima ^{Deus.}
sibi peragere non datur. Sed quæstio hîc incidere potest: Quid ergo faciendum sit
homini, vt in hoc amabilissimo fundo Deus valeat lucere & operari? Planè, vt
ipsum sermonis thema hortatur, surgendum est Alii. Ita enim illud habet: *Surge,*
illuminare Hierusalem: quo quidem haud obscurè innuitur, ipsum quoque homi-
nem non nihil cooperari debere. Nam & ab omni eo quod Deus non est, à se-
ipso & à creaturis omnibus, surgere debet. Ex hac porrò consurrectione fun-
dus iste subito ac vehementi tangitur desiderio: & quod ab omni dissimilitudi-
ne, id est, omnibus illis quæ Deus non est, homo amplius denudatur, expeditur,
exuitur, ed & desiderium crescit vehementius, & supra seipsum homo altius e-
rigitur ac subleuatur, atque non raro ex ipsius nudi fundi contactu, desiderium
L hoc

Duplex
homini-
num ge-
ans.

Motitia
qui gau-
deant
pace.

II.

Ioan. 7

Tempus
nostrum
qui sem-
per adsit.

hoc carnem & sanguinem, & ipsas quoque penetrat ossium medullas. Huic verò tactui siue motui fundi interioris, duplex hominum genus duplaci & què modo occurrit. Primi generis homines, ingenij sui subtilitate, formis & imaginibus intellectualibus, altisqüe & sublimibus rebus accedunt: dumqüe rara quædam

L & sublimia audire gestiunt & intelligere, hoc ipso fundum hunc impediunt, hòcque in se desiderium extingunt, dum in huiusmodi sublimium rerum cognitione quiescant, & multa pace gaudent: séque, dum circa intellectuales imagines occupantur, Hierusalem esse veraque pace frui, persuasum habent. Quidam etiam per proprios conceptus, & assumpta quædam instituta sua, siue in orando, siue in meditando, quæ vel ipsi excogitare, vel forte in alijs notare potuerunt, fundum suum instruere ac præparare, & in illis pacem habere conantur. Eaque obtenta, iam sibi veri Hierosolymitæ esse videntur, tantaque pace in illis suis institutis atque conceptibus perfruuntur, vt in nullo prorsus alio, nisi in ipsis, sentiant pacem. Quod autem pax ista vera non sit, sed falsa prorsus ac deceptoria, vel inde liquido constare potest, quod in suis vitijs ac defectibus sponte persouerant: vt verbi gratia, vel in superbia, vel in corporis aut carnis voluptate, vel sensuum & creaturarum oblectatione, vel suspicionibus malis, iudicijisque temerarijs, vel in animi pronitate ad motus & passiones, conuicia aut odium quoque, si leui injuria afficiantur: vel in alijs id genus viis atque defectibus. Ex quo manifestè datur intelligi, quod ipsimet hunc velint præparare fundum, & in ipso operari, diuinam interim operationem præpedientes. Vnde pax ipsisorum falsa penitus est, & ipsi needum in veritate surrexerunt. Temerè itaque aut Hierusalem sibi nomen usurpat, aut se vera gaudere pace præsumunt. Ut tamen ad hęc quandoque valeant pertingere, contra vitia sua indefesso studio & labore certare, Christi sectari vestigia, & in illius actibus & exercitatis humilibus & charitatis operibus sc̄e exercere, in omnibus abnegare se ipsis, & priuatis renuntiare commodis, atque hoc modo resurgere discant, imd & fixo proposito decernant. Alterius porro generis nobiles sunt homines, qui veraciter surgunt, atque idcirco à Deo illuminantur, quem etiam fundum suum præparare sinunt, eiisque ex toto se resignant offeruntque. Seipsoverò & omnia sua in omnibus exeunt, nihil sibi in re qualibet refernant: neq; in verbis, neq; in institutis, neque in agendo, neque in dimittendo, neque in prosperis, neque in aduersis, non hoc aut alio modo. Sed Deum querunt, & intentione prosequuntur, de manibus illius cum humili castoque timore accipiunt orationis, eadēmque in ipsum in nuda quadam paupertate, spontaneaque suis ipsis resignatione referunt & refundunt, diuino illius beneplacito humiliiter se subfervunt, ita vt quicquid ipse velit in quibuslibet etiam rebus, gratu' sit illis placitumque, tam in pace quam perturbatione, in aduersis & quæ vt prosperis. Sola nanque bona ac beneplacens voluntas illius, sapit eis quam optimè. De his reatissimè dici potest, quod Dominus discipulis, ipsum, quod ad diem festum ascenderet, exhortantibus, respondit, dicens: Tempus meum nondum aduenit, tempus autem vestrum semper est paratum. Vos ascendite ad diem festum hunc. Istorū enim tempus nunquam non paratum est. Quod est autem hoc tempus? Ut sustineant patienter aduersa, sequeque resignent. Hoc tempus semper adest. Dei vero tempus, quo operari ille & illuminare siue debeat, siue velit, non semper præsto est. Vnde hoc in resignata quadam præstolantque longanimitate illius arbitrio.

bitio relinquent. Hi ergo à prioribus illis in hoc differunt, quod non ipsi fundum suum præparant, sed Deum hoc facere sinunt. Et licet primos motus vitiorum, à quibus nemio inimunis est, sentiant, dum tamen eis ipsa vitia præponuntur ingerunturque, siue superbia, siue carnis voluptas, siue rerum temporalium oblectatio, siue ira, siue odium, siue aliud quocunque peccatum, quo grauiter molestaque impugnantur, statim post primorum motuum impetum ad Deum humiliter accedentes, illiusque se resignantes beneplacito, molestiam omnem patienter ferunt, & ad patientem se se resignant, offeruntque. Proinde & veraciter surgunt, cum seipso & omnia transcendant: & veri Hierosolymitæ efficiuntur, habentque pacem in perturbatione, & prosperitatem in aduersitate, eoque gratissima Dei voluntas in omnibus eis quam optimè placet. Id eoque pacem ipsorum nec totus eis mundus eripere valet. Imò si & dæmones omnes, & vniuersum mortalium genus aduersum illos conspirâssent, pacem ipsorum nulla possent ratione violare. Solus enim Deus sapit eis, nec est aliquid in creaturis, præter ipsum, quod eorum palatum afficiat: vnde & verissime illuminantur. Semper enim & in omnibus Deus lucet in eis pure efficaciterque: idque in densissima caligine multo verius, quam in ipsa luce corusca. Dicam ergo, & cōstanter dicam, quia teneri, delicati & amabiles, imò & supernaturales ac diuini propemodum sunt homines isti, quippe qui in cunctis operibus suis nihil agunt absque Deo. Sanè si dicere fas est, quodammodo nihil sunt, sed Deus in eis existit. Prorsus ergo amabiles sunt, & ipsorum humeris totus incumbit orbis terrarum, sanctæque Ecclesiæ præclarissimæ columnæ sunt. Denique ad hunc gradum pertigisse, immensa felicitas est, & gaudium incomparabile. Cæterum & in hoc prædicta duo hominum genera differunt, quod viventes priorum illorum, qui per seipso fundum suum præparare moluntur, nec se se resignantes, Deum id facere sinunt, adeò vitijs manent irretitæ, vt ea ad plenum superare nequeant, quin eis vel cum delectatione immorentur, vel aliquid suum cum propriæ voluntatis suæ oblectatione retireant. Alij vero, resignati videlicet, præclarissimique homines illi, qui Deo fundi sui præparatiōnem relinquent, cum supra seipso sublati sint, mox vt vitiorum impugnationem sentiunt, simul cum eis in Deum fugiant: ibidemque in diuinam quandam libertatem assumpti, ab omni citius defectu eximuntur. Verum hic talis potest quæstio oriri, debeantne homines isti, dum Deus fundum ipsorum præparet, **Quæstio.** extrinsecus aliquid operari: & Teneanturne necessariò & ipsi Dei cooperatores esse: cum tamen in ipso sermonis themate, Surgere moneantur, quod, nullo dubitante, opus quoddam est. Ita prorsus est opus aliquod, quod eis facere semper incumbit, nunquam intermittendum ab eis, quamdiu in hoc mortali degunt corpore: hoc est, quod nullum proficiendi sibi finem statuent, nec vñquam ad tantum perfectionis conscendent apicem, quin adhuc continuè surgere nitantur, mentemque in Deum erigant, fundum interiorē denudent, expediant, evacuent, & sine cessatione cum tribus Magis regem natum inquirant, dicentes: **Vbi est qui natus es?** idq; in humili, castoq; timore, sollicitè intus attendendo, quid **Matth. 2.** Deo exigantur, vt illi faciant satis. Verbi gratia: Si quid pati eos voluerit, vt patientur: si agere, vt agant: si frui, aut contemplationis vacare otio, vt vacent. Denique hic fundus ipse testatur in eis, quod à Deo præparatus atque mundatus sit. **Vult planè ipse solus hunc occupare fundum, nec alicui creaturæ ad hunc vlla**

Nem.
nem pri.
mis pec.
candi me.
tibus ca.
tere.

Hieros.
lymitæ
veri qui.

præbet vñquam ratione accessum. Operatur autem in eo & per media, vt in prioribus illis: & absque medio, vt in his felicissimis hominibus. In quorum omnis medij experte fundo quid operetur, dici non potest, nec per vnum ad alterius notitiam deduci: solus expertus id scire potest, sed tamen alteri dicere non valet. Vbi verò Deus hunc in veritate fundum possidet, paulatim externa opera cum proprietate assumpta decidunt: sed Dei illa interna obseruatio, magnum in illis quotidie accipit incrementum. Ceterum vbi & multo conatu suo, & in primis ex gratia Dei ad summum (quod contingere possint) perfectionis culmen ascenderint, seipso ex toto abnegabunt, ac pro nihilo ducent, quomodo Salvator ipse ait: *Cum feceritis omnia qua precepta sunt vobis, dicite: Serui inutiles sumus: quod debuimus facere, fecimus: nec vñquam ita de sua perfectione præsument, aut ita perfecti erunt, quin & in ipso summo perfectionis apice constituti, semper humiliter metuant, semper ex animo velint & dicant, Fiat Domine voluntas tua: multaque cum vigilantia discutiant & explorent seipso, vtrumque alicui rei per affectionem inhærent, vel si quid fortassis in fundo ipsorum Deus offendere queat, quod ei sit impedimento futurum, quo minus præclarissimum, nobilissimumque opus suum possit in ipso sine medio perficere. Præstet vobis diuina clementia, vt sic omnes surgamus, quod Deus in nobis operari valeat. Amen.*

Luc. 17.

Math. 6.

& 26.

DOMINICA INFRA OCTAVAS EPIPHANIAE.

Vt nos oportet relinquere omnia, & voluntatem cognitionemque exire & abnegare, vtque intellectus ab omnibus liber & expeditus esse debeat, nec vñquam extrouerti, quod Deus in nos ingredi posset & operari. De penitentia quoque & amore.

S E R M O V N I C V S.

Cum factus esset Iesus annorum duodecim. Lvc. II.

 N huius diei Euangelio legitur, quod Dominus noster Iesus Christus, duodennis effectus, vna cum parentibus suis Hierosolymam ascendit: consummatisque diebus cum redirent, remansit ipse in Hierusalem, & non cognoverunt parentes eius. Existimantes autem illum esse in comitatu, venerunt iter diei, & requirebant cum inter cognatos & notos. Et non inuenientes, regresi sunt in Hierusalem, requirentes eum. Perdiderant enim eum in multititudine, ideoque necesse habebant redire vnde venerant. Cumque in templum, quod ipsam animæ originem significat, perucnissent: ibi, quem amissum doluerant, lati repererunt. Sic nimirum præclarissimam Filij Dei in anima natuitatem inuenire volenti, cuncti sunt homines deserendi, atque ad illam originem, illumque fundum, vnde processit, reuertendum. Omnes nanque vires animæ, & intellectus, memoria, voluntas, ratio, cunctaque operationes illarum, cum sint multa & multiplicia, ipsum quoque hominem multiplice efficiunt, distrahuntque. Omnis igitur sensualitas, cunctæ imagines, & quicquid hoc est, in quo nosipsoz querimus, nosipsoz intendimus, nosipsoz inuenimus, relinquenda penitus sunt & abdicanda: & tunc, non aliâs, natuitatem hanc reperire licebit. Non inuenitur Dei Filius inter amicos, cognatos & notos: magis artem & perditur apud illos. Sed hic querat fortasse aliquis, & dicat: Potestne ergo homo hanc natuitatem in quibusdam reperire operibus, quæ diuina sunt, sed per sensus intro suscepta, ut sunt.

Templum quid.

Vbi Christus inueniatur.

Quæstio.

sunt meditationes de his quæ Deo tribuuntur, ut verbi gratia, quod bonus sit ipse, quod sapiens, quod misericors, aut quicquid hoc est, quod intellectus de Deo apprehendere possit, quæ tamen omnia prorsus diuina esse nemo ambigit? Planè respondeo, in his omnibus licet diuinis, hanc minimè posse natu-
tem inueniri, ed quod omnia foris hausta, per sensus intro illata sint & addu-
cta. Hæc verò natuitas, si propriè atque purè intus relucere debeat, omnia ex
Deo scaturire ac ebulire oportet, cunctamque hominis operationem cessare,
viresq; suæ non suæ, sed diuinæ actioni seruire necesse est. Atque si hoc opus
perfectum erit, soli Deo agentis vices relinquenda sunt, & homini patientis.
Cæterum vbi hic & velle & scire suum exit, abnegatque, ibi ille vicissim spon-
te veraciterque cum suo scire subinrat, lucisq; suæ micantes radios in ipso
longè lateq; diffundit. Sanè vbi hac ratione seipsum Deus scire debet, illic hu-
manum scire nec subsistere potest, nec ei conferre aliquid. Nec est quod sibi
quisquam persuadeat, eosq; proficere seu excrescere posse intellectum suum,
ut per hunc Deum cognoscat. Nam si Deus diuino quodam modo intra nos lu-
cere debeat, ad hoc non solum nihil confert lumen nostrum naturale, sed ip-
sum etiam ad merum quoddam nihilum oportet redigi, nosque simul ex toto
exire nosipsos: & ita demum cum sua luce mentis nostræ penetralia Deus subi-
re valebit. Quod dum facit, simul omnia illa secum intro adducit, quæ nos
per abnegationem nostri deseruimus: imd & centuplo plura, potioraque, &
præter hæc, etiam nouam quandam formam, omnia in se bona continentem.
Huius in Euangelio exemplum habemus, vbi Dominus supra fontem sedens,
corporaliter cum Samaritana muliere loquebatur. Quæ cùm multa ab eo di-
dicisset, reliqua hydria sua, ad ciuitatem properabat, conciubibus suis verum
Messiam venisse nuntians. Crediderunt illi verbis mulieris, & simul cum ipsa
ad videndum Dominum extra urbem processerunt. Cumq; illius fuissent in-
stituti sermonibus, & quod à foemina didicerant, ipsi quoque iam coram agno-
uissent, audissentq; mulieri hoc pacto dicebant. *Non propter tuam loquelam* Ioan. 4.
credimus: ipsi enim audiimus: & simus, quia hic est verè Saluator mundi. Ita reu-
erant nec omnium scientia creaturarum, nec ipsa sua sapientia scientiæque ad hoc
aliquem prouochere potest, ut Deum diuino modo sciat atque cognoscat. Nam
si hoc pacto Deum scire debeat, ipsam scientiam suam ad meram quandam
ignorantiam, & tam sui quam creaturarum omnium obliuionem, deduci o-
portet. Sed dicit fortasse aliquis: Quid ergo faciet intellectus, si sic ab omni se-
actione continebit? Itane rectè proceditur, si animus in ignotam quandam co-
gnitionem subiectetur? Sed id fieri non potest. Si enim animus cognoscit ali-
quid, quomodo ignorare dicitur & esse adhuc vacuus, nudus & expeditus ab
omnibus? An potius id rectius est, ut in caligine quadam & obscuritate ex toto
persistat? Ita prorsus, hoc extreum eligidum est. Nihil enim homini con-
sultius, nihil utilius est, quam ut in obscuritate quadam & ignorantia se con-
stituat. Ergo, dicat aliquis, abdicanda sunt omnia, nec ad ea reuerti licebit? Ab-
dicanda prorsus, nec ad ea redeundum. Quid sunt igitur hæc tenetrae siue cali-
go? quod illius nomen? quo pacto appellatur? Nomen illius est, possibilis ca-
pacitas. Hic enim scire omne penitus deferitur, vel potius homo ab omni co-
gnitione destituitur, solaque manet possibilis capacitas, illius videlicet in quo
homo perfici debeat. Ideoque inde redire non licet. Si porrò inde quis retrahat

utilissi-
mū homi-
ni quid.

hat pedem, retrōque respicere incipiat, id cūm nullo pacto à Deo veraciter eſe possit, necesse est alterius persuauū ac suggestione, vt puta vel carnis sensuum-
quē, vel mundi, vel dæmonis, id agi. Quorum si miser homo infausto consi-
lio deceptus, prioribus neglectis, retro se conuertat, fieri non potest, quin in
desectus quoſdam labatur: imò eousque se extrouertere poterit, vt casum fac-
iat irreparabilem & æternum. Non igitur retro conuerti licet, sed semper ad
anteriora animus extēndens, semper ad vltiora nitendum, ipsaq̄ possibili-
tas prosequenda, donec id totum animus apprehendat quod capere valet. Non
enim quiescit hæc facultas, donec plena essentia compleatur. Nam sicut ma-
teria non quiescit, nisi formis omnibus, quas capere possit, impleatur: ita nec
intellectus cessat, nisi omnia, quæ capere valet, assuequatur. Inde est quod gen-
tīlis quidam Philosophus ait, nihil celi motu in rerum natura velocius esse,
sed hunc tamen mentem ipsam perniciitate superare. Vnde si pro virium suarum
facultate semper agret, ipsamq̄ possilitatem suam agendo prosequere-
tur, rebus quoque intimis nulla affectione inhæret, (hoc enim miserè eum la-
cerat, varijsq̄ erroribus perturbat) vltra supremi cæli ferretur altitudinem:
cunctaq̄ transcendens, nunquam inueniret requiem, donec ad summum, altissimum,
potissimumq̄ bonum pertingeret, & ab ipso reficeretur. Anima pro-
inde sedula cogitatione perpendendo, quam salubre, quamq̄ sit utile hæc pro-
sequi facultatem: nudam se, vacuam, liberam & expeditam seruabit ab omni-
bus: hancq̄ solam caliginem persequendo, explorando, inuestigando, nun-
quam ad ea qua retro sunt, conuertatur: & ita demùm satis illi possibile erit,
eum qui est omnia, & in quo sunt omnia, adipisci. Huic enim tanto vicinus
appropinquat, propiorq̄ efficitur, quanto seipsam amplius deserit, magisq̄
euacuat ab omnibus, omniumq̄ cognitione siue scientia. De hoc felicissimo
deserto per Osee Prophetam Dominus loquens, ait: *Ducam eam* (animam vti-
que sanctam, sponsam meam) *in solitudinem*, & *ibi loquar ad cor eius*. Verbum
nanque verum & sempiternum, non nisi in solitudine profertur: ea, inquam,
solitudine, vbi homo & à seipso, & ab omni multiplicitate relictus, desertus &
exul effectus est. Hoc desertum exilium, seu exulem solitudinem Propheta fu-
spirabat, cūm ait: *Quis dabit mihi pennas sicut columba, & volabo, & requiescam?*
Et quasi quæceretur ab eo, vbinam vera requies quærenda simul & inuenienda
esser, secutus adiecit: *Ecce elongauis fugiens, & mansi in solitudine*. Ibi nanque, pu-
ta in solitudine, omnium creaturarum solatio destituta, & in abiectione, dum
ab omnibus ut vilissimi abiiciuntur, despiciuntur, nesciuntur: ibi, inquam, vera
requies & summa pax animi inuenitur. De quo alio loco idem Propheta re-
gius sic ait: *Elegi abiectus esse in domo Dei mei, magis quam habitare in tabernaculo
peccatorum, & rerum omnium affluentia*. Verum hic dicet fortasse aliquis: Ne-
cessè itaque est, vt homo deserat omnia, sit exul ab omnibus, ipse quoque vi-
res foris & intus ab omni prorsus actione quiescant, & suspendantur. Quod si
ita est, sic à Deo relinquiri, & in hac desolatione persistere, id planè grauiſſi-
mum est, quomodo & Propheta propria experientia edoctus, dum ab ea cupit
miseria absolui, testatur dicens: *Huius mihi, quia incolatus meus prolongatus est*. Cūm
ergo sic Deus alicuius exilium seu desolationem protrahendo, ei neque lucet
intus, neque loquitur, nec in ipso operatur, sicut iam dictum est, & ipse nos do-
cuisti, atque hoc modo ipse homo in puro quodam nihilo consistit ac perseue-

Mentis
celeritas
quanta.

Oſe 2.

Psal 54.

Ibidem.

Psal. 83.

Psal. 119.

rat:

rat: præstarétnē facere aliquid & operari, quo tenebras illas, grauissimumque
 exilium illud depelleret, euaderétnē, vt verbigratia; vel orare, vel legere,
 vel concionibus interesse, vel alijs pijs, sanctis, diuinis actibus infistere? Mini-
 mè gentium. Sed reuera & diutius & quietius ita persistere, id optimum utili-
 sumque est homini in hoc perfectionis gradu constituto. Sine graui nanque
 dispendio ad quævis alia inde procedere non potest. Hoc enim esset partim à
 Deo, partim à seipso velle præparari, quod fieri nequit vlo modo. Certè non
 potest vñquam homo tantoperè desiderare, aut ita velociter sui præparatio-
 nem cogitare, quin multò citius Deus omnipotens ad ipsum præparandum
 præsto sit. Verùm, vt cepta prosequamur, esto diuisa hæc esse, præparationem
 videlicet & operationem seu infusionem, vt illam moliantur homo, hanc ve-
 rò Deo relinquat: (quod tamen impossibile est) eodem momento quo paratum
 offendit hominem, non potest Deus non in ipso operari, illique suam infundere
 gratiam. Non enim eadem ratio est diuini operis, quæ humani: nec sic o-
 peratur Deus, vt artifex aliquis externus. Hic enim pro suo libitu & operatur
 & quiescit ab opere, & in eius prorsus arbitrio possum est, vt velit operari.
 Sed secus est cum Deo. Quando enim & vbi ille hominem paratum inuenierit,
 non potest non in ipso operari, illique se infundere: sicut & Sol iste corporeus,
 dum purus est aer, nec vlla nubium densitate præpeditus, continere se non po-
 test, quin in illum se effundat. Nimirum defectus magnus in Deo foret, si vbi
 hominem liberum, vacuum, nudum, expeditum cerneret ab omnibus, in ipso
 grandia quædam non operaretur, & haud vulgaria illi bona infunderet. Phy-
 sicorum quidem ea sententia est, eodem momento, quo in matris vtero pue-
 ruli corpus sua membra sortitum fuerit, vitalent illi spiritum à Deo infundi,
 animam videlicet corporis formam. Eodemque prorsus momento & præpara-
 tio completer, & præstatur infusio. Quando natura eousque peruenit, vt nihil
 illi superfit amplius faciendum, sine vlla mora Deus gratiam largitur: Ita &
 spiritu præparato, sine vlla dilatione idem ipse ingreditur. Hinc in Apocalý-
 phis volumine Dominum ita dixisse legimus: *Ecce sto ad ostium, & puls: si quis*
audierit vocem meam, & aperuerit mihi ianuam, intrabo ad illum, & cœnabo cum illo,
& ipse mecum. Non est itaque necesse, vt quæsiturus Dominum, vasta terrarum
 spatia circumeat, aut hoc illucque discurrat. Ecce stat ad ostium pulsans, & expe-
 ctans, si quis forte aperire sibi dignetur, si quem forte paratum inueniat. Non
 est quod ad vocandum ipsum abscedat longius: vix aperiendi moras sustinet:
 centuplo magis ille ingredi, quam homo aduenientem suscipere desiderat. Eo-
 dem momento & iste aperit, & ille ingreditur. Sed erit forsitan qui dicat: Quo
 pacto id credere possum, cum ipsum ingredi minimè sentiam? Ergo continuo
 sentire vis ipsum? Vt ipse sentiatur, non est in hominis, sed in illius arbitrio
 possum, & illius & quæ beneplacito relinquendum. Et exhibere sc potest quando
 vult, & rursus abscondere quando placet. Hoc est quod idem ipse Nicodemo
 ait: *Spiritus vbi vult spirat, & vocem eius audis, & nescis unde venias, aut quò vadat.* Ioan. 3.
 Et audire eum dicit, & nescire tamen. Certè audiendo scientia comparatur.
 Sed quia audiendo intrà suscipimus, *audis*, dixit, id est, suscipis, & tamen igno-
 ras eum. Sanè Deus & natura vacuum non patiuntur, nec aliquid relinquunt
 vacuum. Quamlibet ergo vacuus sibi & inanis aliquis esse videatur, ipsumque
 se minimè sentire credit, aliter tamen se res habet. Si enim vacuum aliquid
 sub

Anima
quando
cuitib
sua in-
fundatur.

Apoc. 3.

Deū am-
plus nos
quamnos
ipsum de-
siderat.

Thas. proficiantur, quām qui huiusmodi rebus intellectualibus occupantur, eò quod simplices Deum simpliciter sequuntur, nec nouerunt aliud, nisi quod Deo suo sp̄e bona innituntur. Quos si magno præditos intellectu sequi non pigeret, ita vt Deo soli se perfectè resignarent, multò nobilit̄, maioriq; cum exultatione ad intimā fundi sui pertingerent. Ad omnia namque longè p̄æclarius, excellentius, liberiusq; suis illis suffragaretur intellectus. Imò si se Deo soli in hac parte relinquenter, quælibet etiam vel minima sanguinis gutta, haud vulgariter huc conferret. Hinc deinde p̄æclara quædam virgula & tener p̄æstantissimi thuris ramusculus exurgit, quod vide-
licet thus, aliud fuit Magorum munus. Habet sanè thus ipsum odorem gratissimum. Ignis namque thuris granum comprehendens, odorem tantum illius, in ipso captiuum, inquirit & soluit, qui per aera dispersus, sursumq; elatus, odorem reddit suauem atque iucundum. Denique hic ignis ardentissimum illum designat amorem Dei, quem oratio vera in se continet, sicut & oratio ipsa per thus exprimitur, dum verū gratissimumq; sancte devotionis spirat redditq; odorem. Oratio namque, vt Theologi definiunt, est ascensus mentis in Deum. Porrò quomodo stramina propter frumentum succrescunt, coq; excusso, nihil iam utilitatis habent, nisi forte aut sumnum inde, aut stratum in quo iaceas, efficere velis: ita & vocalis oratio eò tantum facit, vt homo ad p̄æclarā illam deuotionem excitetur, incipiatq; in eo odor illius gratissimus erumpere. Quo erumpente, securè vocalis oratio postponenda est. Hic tamen illi excluduntur, qui vel ex p̄æcepto Ecclesiæ, vel ex certa quadam obligatione, ad vocales sunt orationes adstricti, vel etiam quibus à Confessoribus suis eiusmodi orationes iniunctæ sunt.

Aurem. Tertium postremò Magorum munus, aurum fuit. Hoc qui offerunt, p̄æ omnibus mirabiles, singulares, gaudiosissimq; sunt homines, adeò vt de eis nil dici queat. Enim uero à Deo Patre ab æterno in illius sunt Filio spiritualiter generati. Eunt cum alijs instar cæterorum, nec facile dinoscuntur ab alijs: imò nec ipsi se nouerunt, dum se se nihil esse arbitrantur. Innominati sunt & incogniti. Sed Deus nouit eos, qui & seipsum offert in eis. Et vt paucis multa perstringam, dici non potest quām stupendi ac mirabiles sint homines isti, quamq; mira circa eos agantur. Sed dicat fortasse alius: Licet ne rogare nobis, vt ciuismodi homines tam excellētes efficiamur? Minime. Nulli id permisum est, nisi cui Deus intrinsecus concedit. Ita sanè nulli prorsus id licet. Iam enī matura mecum liberatione habita, assero confidenter, neminem vel debere, vel scire, vel posse id orare. Quare hoc? Quia Deus seipsum pro hoc rogare debet, qui etiam conferre id habet. Non hoc aliis aliquis potest. Ipse utrumque est, & petitor & dator, non aliis omnino. Est tamen aliud aurum, quod petere vel maximē fas habemus, vt videlicet Deus veram nobis ab omnibus fluxis & caducis creaturis & à nobis ipsi auersionem, veramq; & integrā in ipsum cōuercionem, largiatur. Hæc est essentialis conuersio, quæ vt fiat in nobis, omnino petere licet, imò & petendum est. Ad hanc namque stella exoritur, ipsius index natuitatis. Cæterum super priores illos cælum planè rumpitur, & eis totum se aperit, & super ipsos singulos vox paterna auditur: *Hic est, inquiens, filius meus dilectus, in quo mibi complacui.* Sed & Spiritus sanctus in columba specie super ipsos in veritate descendit, conspiciturq; & hinc ter-

**March 3.
&c.**

IN EPIPHANIA DOMINI.

77

Ioa. 2.

tium in eis signum completur, hodie à Saluatorē peractū, quod est aquæ com-mutatio in vinum, dum homines isti (si dicere fas est) Deus efficiuntur, id est, planè diuini ac dei formes. Hic iam nihil remanet nisi anima nuda, & purus nudusque Deus. Præstet nobis idem ipse omnipotens Deus, ut ita hanc omnes cum tribus Magis natiuitatem inquiramus, ut eam veraciter inuenire digni simus. Amen.

IN EADEM SOLENNITATE.

De eterna natuuitate, &c. ut canon in viribus, sed in sola essentia fiat: quiq[ue] oporteat nos ad nostri ipsorum obliuionem, & saluberrimum nosse pertingere.

S E R M O I . I .

Vbi est qui natus est Rex Iudeorum? M A T T H . I I .

DE N C E P S iam differendum est, vbi ipsa natiuitas fiat, prout ipsum thema exigere videtur: *Vbi est qui natus est Rex Iudeorum?* Planè, ut sèpius dixisse me memini, ita & nunc dico, natiuitatem hanc non magis aut minus, sed eodem per omnia modo fieri in anima, in ipso videlicet animæ fundo & essentia, ut in ipsa sit æternitate: quippe cùm sit vna eademq[ue] natiuitas. Cæterum hic iam aliquot occurunt quæstiones, quarum vna talis est. Cùm rebus omnibus Deus insit per es-sentiam, præsentiam & potentiam, idq[ue] naturalius interiusq[ue], quam insit ipse sibi: ipsis: vbi vero Deus est, ibi non possit non operari, seipsum cognosce-re, & proferre verbum suum sibi consempiternum: quid proprietatis habet anima præceteris rebus, vt in ea duntaxat diuina hæc natiuitas peragatur? Huius aquartenda distinctio est. Cunctis vriique rebus, ut dictum est, Deus per essen-tiam, præsentiam & potentiam inest, sed in anima sola parit Verbum suum. Quare hoc? Qui a creaturæ omnes irrationalies, vestigium tantum illius sunt. Animæ vero naturaliter ipsius est insignita imagine, quam imaginem per hanc natiuitatem exornari perficiq[ue] oportet, cuius profectò natiuitatis solus homo capax est, non alia aliqua irrationalis creatura. Quicquid enim perfectionis, quicquid diuinæ uniformitatis, lucis, gratiæ, felicitatis in animam venire debet, id totum cum hac natiuitate in ipsam veniat oportet, non alio aliquo modo. Tantum expectare hanc intra nos non pigate natiuitatem: & haud dubie bonum omne, consolationem omnem, gaudium, essentiam & veritatem om-nem reperiemus. Si porrò ipsum negligimus, omne bonum vniuersamq[ue] neg-ligimus felicitatem & beatitudinem. Quicquid in hac præstatutus nobis, meram puramq[ue] adducit essentiam & felicitatem: quicquid vero extra hanc q[ue] tri-mus accipimusve, totum pereat necesse est. Vtere ipso, ut velis & vbi velis, p[ro]ri-bit totum. Hæc sola essentiam vitæ æternæ subministrat, reliquum perit. In hac etiam natiuitate fit homo diuini particeps infuxus, omniumq[ue] charismatum Spiritus sancti: quorum profectò creaturæ, Dei non insignitæ imagine, capaces esse non possunt. Animæ quippe imago ad hanc specialiter pertinet æternam ge-nerationem, quæ à Patre fit in ipso animæ fundo, & in intimis illius, ad quæ nulla alia potuit vñquam imago pertingere. Alia quæstio est: Cùm huius natiuitatis opus in essentia animæq[ue] fundo peragatur, qui æquè peccatoribus inest ut iustis: videtur planè ita in illis, ut in istis, eadem ipsa fieri natiuitas füe gen-eratio.

K 3.

ratio.

Quæstio
secunda.

ratio. Quæ ergo gratia, quæve hinc mihi potest utilitas prouenire? Imò & illis, qui æternis iam sunt incendijs addicti, naturæ nobilitas perenniter integra manet. Hic rursus alia distinctio aduertatur: Huius nativitatis proprietas est, ut semper cum noua luce in anima fiat: eiusdemque natura est, ut vbi sit, exerat sese & manifestet, nec possit se occulere. In ipsa Deus sese in animâ cum luce quadam profundit, quæ adeò in illius fundo essentiaque excrescit, ut erumpens, in vires ipsas exterioremque hominem supereffluat atque promanet: quomodo Paulo Apostolo in itinere contigit, cù ipsum Deus lumine suo tangeret, alloqueretur

Autor.**Iean. I.****Errorum omnium origo.****Augustini nos.**

que, vbi lucis quedam similitudo foris apparet à socijs illius visa fuit, ipsumque Paulum circumfusit. Sic sic & lux illa, quæ in beatorum, perfectorum, iustorumq[ue] hominum animæ fundo consistit, præ nimia sui exuberantia in ipsum sese corpus effundens, illi claritatem largitur. Sed hanc lucem peccator suscipere non potest, imò ipsa quoque indignissimus est, cùm peccatorum sorbis atque malitia, quæ tenebræ nuncupantur, repletus sit. De quibus Euangelista Ioannes ait: *Et tembra eam: (lucem) non comprehendenterunt.* Quare? Quia via, per quam lux ingredi debebat, omni falsitate, densaque tenebrarum caligine occupata, repleta & obstructa est. Sed quomodo Deus & creatura in eodem subsistere non possunt, ita nec lux & tenebræ. Si vis ut animam tuam Deus ingrediatur, omnem inde citius expelle caducam creaturam. Ita enim oportet. Nam se in comedem non patiuntur. Denique hanc lucem experitur homo, cùm sese ad Deum conuertit. Tunc enim in ipso radians atque resulgens, quid agere, quidque dimittere debeat, abundè eum instruit, multaque ei saluberrimas suggestit ac subministrat informationes, antea ei prorsus incognitas, & à suo remotas intellectu. Sed vnde sciri potest, si ipsa lux animæ resplendet? Inde nimirum: Fit sæpenumerò, vt cor illius intrinsecus tactum, ab amore seculi abstrahatur. Qui id fieri posset, nisi per huius lucis irradiationem, quæ tam tenera, tam delicata, tamque iucunda est, ut repente in fastidium conuertat quicquid diuinum non est, nec Deum sapit? Excitat hominem ad amorem Dei, multaque ille intus saluberrimas sentit admonitiones, nesciens interim vnde veniant, vel à quo subministrantur. Sed perfectò interioris hominis propensio seu inclinatio, nulla ratione à creatura est, nec ab illa in informatione illius. Quicquid enim creatura vel instruit vel operatur, totum ab extra venit. Fundum autem solum hoc opus contingit, permouetque: & quod se quisque magis expeditum exhibet liberumque, eò etiam plus lucis, veritatis, ac discretionis sentit. Quotquot igitur unquam à veritate aberrârunt, ea de causa in errores collapsi sunt, quòd ab hac sese luce fundoque interiori auertentes, extrinsecus plus a quo veritatem inuestigare moliti sunt: de quibus Augustinus ita ait: Multi lucem ipsam & veritatem inquisierunt, sed foris tantum, vbi non erat: qui ad extremum adeò à seip sis procul recesserunt, ut nunquam ad interiora sua reuersi fuerint: nec tamen quam inuestigabant, veritatem reperire potuerunt. Hæc enim intus est in fundo, non extrinsecus. Quisquis igitur lucem veram, totiusque discretionem veritatis inuenire desiderat, sustineat parumper, & hanc intra se in ipso fundo suo nativitatem obseruet: per quam non tantum vires omnes, sed ipse quoque exterior homo copiosè illustratur. Mox enim, ut fundum ipsum Deus veritate contingit, lux quedam in vires sese diffundit, copiosius perfectiusque de omnibus instruens hominem, quam à quibuslibet alijs posset edoceri. Vnde & Propheta regius

IN EPIPHANIA DOMINI.

81

re, in patiendo nostram ille salutem voluit confistere. Plus enim pati quāma-
gere, multōque amplius accipere quām dare possumus: & quodlibet donum, ad
aliud suscipiendum præparat. Quodlibet, inquam, donum Dei, ad maiora, po-
tiora, plurāque capienda ipsum desiderium accedit, hominisqüe capacitatē
extendit atque dilatat. Hinc Theologi quidam asseuerant, in hoc animam Deo
conformem esse, quod sicut hic in immensum dare potest, ita & anima in im-
mensum suscipere: & sicut ipse omnipotens in agendo, sic anima abyssus quā-
dam est in patiendo. Ideōque & cum Deo & in Deum transformatur. Ceterū
Dei est agere, animæ verò pati. Debet illa Dei cognitione cognoscere, Dei dile-
ctione amare. Et reuera multo anima felicior est ex eo quod illius est, quām de
suo: sicut & beatitudo animæ potius in illius, quām sua actione consistit. Denique
sacer ille Dionysius vice quadam interrogatus à discipulis suis, cur Timotheus ^{s. Diony-}
omnes longo post se interuallo in via perfectionis relinquēt, Timotheum ^{s. Diony-}
hominem Dei patientem esse respondit, & qui Deum pati sciret, eaque de causa
cunctos supergredi ac superare. Ea igitur, de qua prædiximus, ignorantia, non
defectus est, sed perfectio: & passio hæc, suprema potissimāque actio est. Quam-
obrem ea, qua dictum est, ratione omnia impedimenta sua quisque missa facere
debet, cunctæqüe vires illius in silentio erunt, si prædictam intra se nativita-
tem veraciter experiri atque sentire, regēmque natum ritè inuenire voluerit.
Quicquid aliud quærenti se obtulerit, abdicandum prorsus & clausis oculis pre-
tereundum est. Praetet nobis omnipotens Deus, vt quicquid recenter nato pue-
rulo displiceret, studiosissimè reliquamus, abiiciamus, emendemus. Amen.

IN EADEM SOLENNITATE.

*Vt homo & à seipso, & à creaturis omnibus surgere debeat, quo fundum illius Deus pa-
ratum inueniat, suumqüe in ipso queat opus peragere.*

S E R M O I I I .

Surge, illuminare Hierusalem. E S A I A E L X .

NIHI est in hoc mundo, quo Deus egeat, cuiusve desiderio tenea-
tur: vno duntaxat excepto, quod tantopere desiderat, vt omnem
in hoc expendat operam, quo id poslit obtinere. Hoc verò est, vt
nobilissimum fundum, cunctis hominum spiritibus insitum, pa-
ratum semper, nudumqüe reperiat, quod suum in ipso poslit opus
perficere & operari. Sanè quamuis plena auctoritate cælo terræqüe præsideat,
nec quisquam illius poslit resistere voluntati, in eo tamen defectum velut suffi-
nere videtur, quod festuum prorsus gaudiosissimumqüe opus suum in anima
sibi peragere non datur. Sed questio hic incidere potest: Quid ergo faciendum sit
homini, vt in hoc amabilissimo fundo Deus valeat lucere & operari? Planè, vt
ipsum sermonis thema hortatur, surgendum est illi. Ita enim illud habet: *Surge,
illuminare Hierusalem:* quo quidem haud obscurè innuitur, ipsum quoque homi-
nem nonnihil cooperari debere. Nam & ab omni eo quod Deus non est, à se-
ipso & à creaturis omnibus, surgere debebit. Ex hac porrò consurrectione fun-
dus iste subito ac vehementi tangitur desiderio: & quod ab omni dissimilitudi-
ne, id est, omnibus illis quæ Deus non est, homo amplius denudatur, expeditur,
exiit, ed & desiderium crescit vehementius, & supra seipsum homo altius e-
rigitur ac subleuatur, atque non raro ex ipsius nudi fundi contactu, desiderium

ximè de-
sideret
Deus.

vbi de-
st. m pati
videtur
l'cus.
Questio.

L

hoc

Duplex
homini-
num ge-
nus.
aus.

L

Mititia
qui gau-
deant
pace.

II.

1022.7

Tempus
nostrum
qui sem-
per adsit.

hoc carnem & sanguinem, & ipsas quoque penetrat ossum medullas. Huic veritatectui siue motui fundi interioris, duplex hominum genus duplaci æquè modo occurrit. Primi generis homines, ingenij sui subtilitate, formis & imaginibus intellectualibus, altisque & sublimibus rebus accedunt: dumq[ue] rara quædam & sublimia audire gestiunt & intelligere, hoc ipso fundum hunc impediunt, h[oc]que in se desiderium extingunt, dum in huiusmodi sublimium rerum cognitione quiescunt, & multa pace gaudent: s[ed]eque, dum circa intellectuales imagines occupantur, Hierusalem esse veraque pace frui, persuasum habent. Quidam etiā per proprios conceptus, & assumpta quædam instituta sua, siue in orando, siue in meditando, quæ vel ipsi excogitare, vel forte in alijs notare potuerunt, fundum suum instruere ac præparare, & in illis pacem habere conantur. Eaque obtenta, iam sibi veri Hierosolymitæ esse videntur, tantaque pace in illis suis institutis atque conceptibus perseruent, vt in nullo prorsus alio, nisi in ipsis, sentiant pacem. Quid autem pax ista vera non sit, sed falsa prorsus ac deceptoria, vel inde liquido constare potest, quid in suis vitijs ac defectibus sponte persuerant: vt verbi gratia, vel in superbia, vel in corporis aut carnis voluptate, vel sensuum & creaturarum oblectatione, vel suspicionibus malis, iudicijsque temerarijs, vel in animi pronitate ad mortus & passiones, conuicia aut odium quoque, si leui iniuria afficiantur: vel in alijs id genus vitijs atque defectibus. Ex quo manifeste datur intelligi, quid ipsimet hunc velint præparare fundum, & in ipso operari, diuinam interim operationem præpedientes. Vnde pax ipsorum falsa penitus est, & ipsi necedum in veritate surrexerunt. Temeritatemque aut Hierusalem sibi nomen usurpat, aut se vera gaudere pace præsumunt. Ut tamen ad hec quandoque valeant pertingere, contra virtutia sua indefesso studio & labore certare, Christi sectari vestigia, & in illius actibus & exemplis humilibus & charitatis operibus sese exercere, in omnibus abnegare se ipsums, & priuatis renuntiare commodis, atque hoc modo resurgere discant, imd & fixo proposito decernant. Alterius porro generis nobiles sunt homines, qui veraciter surgunt, atque idcirco à Deo illuminantur, quem etiam fundum suum præparare sinunt, eiique ex toto se resignant offeruntque. Seipso vero & omnia sua in omnibus exeunt, nihil sibi in re qualibet reseruant: neq[ue] in verbis, neq[ue] in institutis, neque in agendo, neque in dimittendo, neque in prosperis, neque in aduersis, non hoc aut alio modo. Sed Deum querunt, & intentione prosequuntur, de manibus illius cum humili castoque timore accipiunt omnia, eadēque in ipsum in nuda quadam paupertate, spontaneaque sui ipsorum resignatione referunt & refundunt, diuino illius beneplacito humiliiter se subfervunt, ita vt quicquid ipse velit in quibuslibet etiam rebus, gratu[s] si illis placitumque, tam in pace quam perturbatione, in aduersis æquè ut prosperis. Sola nanque bona ac beneplacens voluntas illius, sapit eis quam optimè. De his rectissimè dici potest, quid Dominus discipulis, ipsum, quid ad diem festum ascenderet, exhortantibus, respondit, dicens: *Tempus meum nondum aduenit, tempus autem regnum semper est paratum. Vos ascendite ad diem festum hunc.* Istorū enim tempus nunquam non paratum est. Quod est autem hoc tempus? Ut sustineant patienter aduersa, s[ed]eque resignent. Hoc tempus semper adest. Dei vero tempus, quo operari ille & illuminare siue debeat, siue velit, non semper præsto est. Vnde hoc in resignata quadam præstolantemque longanimitate illius arbitrio.

bitrio relinquent. Hi ergo à prioribus illis in hoc differunt, quod non ipsi fundum suum præparant, sed Deum hoc facere sinunt. Et licet primos motus vitiōrum, à quibus nemo immunis est, sentiant, dum tamen eis ipsa virtus proponuntur ingerunturque, siue superbia, siue carnis voluptas, siue rerum temporalium oblectatio, siue ira, siue odium, siue aliud quocunque peccatum, quo grauiter molestaque impugnantur, statim post primorum motuum impetum ad Deum humiliter accedentes, illiusque se resignantes beneplacito, molestiam omnem patienter ferunt, & ad patientium sese resignant, offeruntque. Proinde & veraciter surgunt, cum seipso & omnia transcendent: & veri Hierosolymitæ efficiuntur, habentque pacem in perturbatione, & prosperitatem in aduerfitate, eoque gratissima Dei voluntas in omnibus eis quam optimè placet. Id eoque pacem ipsorum nec totus eis mundus eripere valet. Imò si & dæmones omnes, & vniuersum mortalium genus aduersum illos conspirassent, pacem ipsorum nulla possent ratione violare. Solus enim Deus sapit eis, nec est aliquid in creaturis, præter ipsum, quod eorum palatum afficiat: vnde & verissime illuminantur. Semper enim & in omnibus Deus lucet in eis pure efficaciterque: idque in densissima caligine multo verius, quam in ipsa luce corusca. Dicam ergo, & cōstanter dicam, quia teneri, delicati & amabiles, imò & supernaturales ac diuini propemodum sunt homines isti, quippe qui in cunctis operibus suis nihil agunt absque Deo. Sanè si dicere fas est, quodammodo nihil sunt, sed Deus in eis existit. Prorsus ergo amabiles sunt, & ipsorum humeris totus incubit orbis terrarum, sanctæque Ecclesiæ præclarissimæ columnæ sunt. Denique ad hunc gradum pertigisse, immensa felicitas est, & gaudium incomparabile. Cæterum & in hoc prædicta duo hominum genera differunt, quod vires priorum illorum, qui per seipso fundum suum præparare moluntur, nec sese resignantes, Deum id facere sinunt, adeò vitijs manent irretitæ, vt ea ad plenum superare nequeant, quin eis vel cum delectatione immoretur, vel aliquid suum cum propriæ voluntatis suæ oblectatione retineant. Alij vero, resignati videlicet, præclarissimique homines illi, qui Deo fundi sui præparationem relinquent, cum supra seipso sublati sint, mox vt vitiōrum impugnationem sentiunt, simul cum eis in Deum fugiunt: ibidemque in diuinam quandam libertatem assumpti, ab omni citius defectu eximuntur. Verum hic talis potest quæstio oriri, debeantne homines isti, dum Deus fundum ipsorum præparet, extrinsecus aliquid operari: & Teneantur necessariò & ipsi Dei cooperatores esse: cum tamen in ipso sermonis themate, Surgere moneantur, quod, nullo dubitate, opus quoddam est. Ita prorsus est opus aliquod, quod eis facere semper incumbit, nunquam intermittentum ab eis, quamdiu in hoc mortali degunt corpore: hoc est, quod nullum proficiendi sibi finem statuent, nec vñquam ad tantum perfectionis consendent apicem, quin adhuc continuè surgere nitanetur, mentemque in Deum erigant, fundum interiorem denudent, expediant, evacuent, & sine cessatione cum tribus Magis regem natum inquirant, dicentes: *Vbi est qui natus est?* idq; in humili, casto, timore, solicite intus attendendo, quid à Deo exigantur, vt illi faciant satis. Verbi gratia: Si quid pati eos voluerit, vt patientur: si agere, vt agant: si frui, aut contemplationis vacare otio, vt vident. Denique hic fundus ipse testatur in eis, quod à Deo præparatus atque mundatus sit. *Vult planè ipse solus hunc occupare fundum,* nec alicui creaturæ ad hunc villa

præbet vñquam ratione accessum. Operatur autem in eo & per media, vt in prioribus illis: & absque medio, vt in his felicissimis hominibus. In quorum omnis medijs experte fundo quid operetur, dici non potest, nec per vnum ad alterius notitiam deduci: solus expertus id scire potest, sed tamen alteri dicere non valet. Vbi verò Deus hunc in veritate fundum possidet, paulatim externa opera cum proprietate assumpta decidunt: sed Dei illa interna obseruatio, magnum in illis quotidie accipit incrementum. Ceterūm vbi & multo conatu suo, & in primis ex gratia Dei ad summum (quod contingere possint) perfectionis culmen ascenderint, seipso ex toto abnegabunt, ac pro nihilo ducent, quomo^{do}do Saluator ipse ait: *Cum feceritis omnia qua præcepta sunt vobis, dicite: Serui inutiles sumus: quod debuimus facere, fecimus: nec vñquam ita de sua perfectione præsumant, aut ita perfecti erunt, quin & in ipso summo perfectionis apice constituti, semper humiliter metuant, semper ex animo velint & dicant, Fiat Domine voluntas tua:* multaque cum vigilantia discutiant & explorent seipso, vtrumque alicui rei per affectionem inhærent, vel si quid fortassis in fundo ipsorum Deus offendere queat, quod ei sit impedimento futurum, quo minus præclarissimum, nobilissimumque opus suum possit in ipso fine medio perficere. Præstet nobis diuina clementia, vt sic omnes surgamus, quod Deus in nobis operari valeat. Amen.

Luc. 17.

Matth. 6.

& 26.

DOMINICA INFRA OCTAVAS EPIPHANIAE.

Vt nos oporteat relinquere omnia, & voluntatem cognitionemque exire & abnegare, utque intellectus ab omnibus liber & expeditus esse debeat, nec vñquam extrouerti, quem Deus in nos ingredi possit & operari. De pœnitentia quoque & amore..

SERMO VNICVS.

Cum factus esset Iesus annorum duodecim. Lvc. II.

N huius diei Euangelio legitur, quod Dominus noster Iesus Christus, duodennis effectus, vna cum parentibus suis Hierosolymam ascendit: consummatique diebus cum redire, remansit ipse in Hierusalem, & non cognoverunt parentes eius. Existimantes autem illum esse in comitatu, venerunt iter diei, & requirebant eum inter cognatos & notos. Et non inuenientes, regressi sunt in Hierusalem, requirent eum. Perdiderant enim eum in multitudine, ideoque necesse habebant redire vnde venerant. Cumque in templum, quod ipsam animæ originem significat, perfucissent: ibi, quem amissum doluerant, læti repererunt. Sic nimirum præclarissimam Filij Dei in anima natuitatem inuenire volenti, cuncti sunt homines deferendi, atque ad illam originem, illumque fundum, vnde processit, reuertendum. Omnes nanque vires animæ, & intellectus, memoria, voluntas, ratio, cunctaque operationes illarum, cum sint multa & multiplicia, ipsum quoque hominem multiplicem efficiunt, distrahuntque. Omnis igitur sensualitas, cunctæ imagines, & quicquid hoc est, in quo nosipso querimus, nosipso intendimus, nosipso inuenimus, relinquenda penitus sunt & abdicanda: & tunc, non alias, natuitatem hanc reperire licebit. Non inuenitur Dei Filius inter amicos, cognatos & notos: magis autem & perditur apud illos. Sed hic querat fortasse aliquis, & dicat: Potestne ergo homo hanc natuitatem in quibusdam reperire operibus, quæ diuina sunt, sed per sensus intro suscepta, vt sunt.

Temp.
plum.
quid.vbi Chri-
sus inue-
niatur.

Quæsto.

sunt meditationes de his quæ Deo tribuuntur, ut verbi gratia, quod bonus sit ipse, quod sapiens, quod misericors, aut quicquid hoc est, quod intellectus de Deo apprehendere possit, quæ tamen omnia prorsus diuina esse nemo ambigit? Planè respondeo, in his omnibus licet diuinis, hanc minimè posse natuitatem inueniri, eò quod omnia foris hausta, per sensus intro illata sint & adducta. Hæc verò natuitas, si propriè atque purè intus relucere debeat, omnia ex Deo scaturire ac ebulire oportet, cunctamque hominis operationem cessare, viresq; suæ non suæ, sed diuinæ actioni seruire necesse est. Atque si hoc opus perfectum erit, soli Dco agentis vices relinquenda sunt, & homini patientis. Cæterum vbi hic & velle & scire suum exit, abnegatque, ibi ille vicissim sponte veraciterque cum suo scire subintrat, lucisq; suæ micantes radios in ipso longè lateq; diffundit. Sanè vbi hac ratione seipsum Deus scire debet, illic humanum scire nec subsistere potest, nec ei conferre aliquid. Nec est quod sibi quisquam persuadeat, eousq; proficere seu excrescere posse intellectum suum, ut per hunc Deum cognoscat. Nam si Deus diuino quodam modo intra nos lucere debeat, ad hoc non solum nihil confert lumen nostrum naturale, sed ipsum etiam ad merum quoddam nihilum oportet redigi, nosque simul ex toto exire nosipsos: & ita demùm cum sua luce mentis nostræ penetralia Deus subire valebit. Quod dum facit, simul omnia illa secum intro adducit, quæ nos per abnegationem nostri deseruimus: imò & centuplo plura, potioraque, & præter hæc, etiam nouam quandam formam, omnia in se bona continentem. Huius in Euangelio exemplum habemus, vbi Dominus supra fontem sedens, corporaliter cum Samaritana muliere loquchatur. Quæ cùm multa ab eo dicisset, relixta hydria sua, ad ciuitatem properabat, conciubibus suis verum Melsiam venisse nuntians. Crediderunt illi verbis mulieris, & simul cum ipsa ad videndum Dominum extra urbem processerunt. Cumq; illius fuissent instituti sermonibus, & quod à foemina didicerant, ipsi quoque iam coram agnouissent, audissentq; mulieri hoc pacto dicebant. *Non propter tuam loquelam credimus: ipsi enim audiimus: & scimus, quia hic est verè Saluator mundi.* Ita reueranec omnium scientia creaturarum, nec ipsa sua sapientia scientiāque ad hoc aliquem prouchere potest, ut Deum diuino modo sciat atque cognoscat. Nam si hoc pacto Deum scire debeat, ipsam scientiam suam ad meram quandam ignorantiam, & tam sui quam creaturarum omnium obliuionem, deduci oportet. Sed dicit forrasse aliquis: Quid ergo faciet intellectus, si sic ab omni seactione continebit? Itane recte proceditur, si animus in ignotam quandam cognitionem subleuetur? Sed id fieri non potest. Si enim animus cognoscit aliquid, quomodo ignorare dicitur & esse adhuc vacuus, nudus & expeditus ab omnibus? An potius id rectius est, vt in caligine quadam & obscuritate ex toto perficit? Ita prorsus, hoc extreum eligendum est. Nihil enim homini consultius, nihil utilius est, quam vt in obscuritate quadam & ignorantia se constituat. Ergo, dicit aliquis, abdicanda sunt omnia, nec ad ea reuerti licebit? Abdicanda prorsus, nec ad ea redeundum. Quid sunt igitur hæ tenebræ sive caligo? quod illius nomen? quo pacto appellatur? Nomen illius est, possibilis capacitas. Hic enim scire omne penitus deseritur, vel potius homo ab omni cognitione destitutus, solaque manet possibilis capacitas, illius videlicet in quo homo perfici debeat. Ideoque inde redire non licet. Si porrò inde quis retrahit

vitissi.
mū homi-
ni quid.

hat pedem, retrōque respicere incipiat, id cūm nullo pacto à Deo veraciter ef-
se possit, necesse est alterius persuasus ac suggestione, vt puta vel carnis sensuum-
que, vel mundi, vel dæmonis, id agi. Quorum si misér homo infausto consi-
lio deceptus, prioribus negligetis, retro se conuertat, fieri non potest, quin in
desectus quosdam labatur: imò eosque se extrouertere poterit, vt calum fa-
ciat irreparabilem & æternum. Non igitur retro conuerti licet, sed semper ad
anteriora animus extēndendus, semper ad vltiora nitendum, ipsaq; possibili-
tas prosequenda, donec id totum animus apprehendant quod capere valet. Non
enim quiescit hæc facultas, donec plena essentia compleatur. Nam sicut ma-
teria non quiescit, nisi formis omnibus, quas capere possit, impleatur: ita nec
intellectus cessat, nisi omnia, quæ capere valer, assquatur. Inde est quod gen-
tilis quidam Philosophus ait, nihil cæli motu in rerum natura velocius esse,
sed hunc tamen mentem ipsam perniciitate superare. Vnde si pro virium sua-
rum facultate semper ageret, ipsaq; possibilitatem suam agendo prosequere-
tur, rebus quoque intimis nulla affectione inhæret, (hoc enim miserè eum la-
cerat, varijsq; erroribus perturbat) vltra supremi cæli ferretur altitudinem:
cunctaq; transcendens, nunquam inueniret requiem, donec ad summum, altissi-
mum, potissimumq; bonum pertingeret, & ab ipso reficeretur. Anima pro-
inde sedula cogitatione perpendendo, quam salubre, quamq; sit utile hæc pro-
sequi facultatem: nudam se, vacuam, liberam & expeditam seruabit ab omni-
bus: hancq; solam caliginem persequendo, explorando, inuestigando, nun-
quam ad ea quæ retro sunt, conuertatur: & ita demùm satis illi possibile erit,
eum qui est omnia, & in quo sunt omnia, adipisci. Huic enim tanto vicinus
appropinquat, propiorq; efficitur, quanto seipsam amplius deserit, magisq;
euacuat ab omnibus, omniumq; cognitione sive scientia. De hoc felicissimo
deserto per Osee Prophetam Dominus loquens, ait: *Ducame eam* (animam vti-
que sanctam, sponsam meam) *in solitudinem, & ibi loquar ad cor eius.* Verbum
nanque verum & sempiternum, non nisi in solitudine profertur: ea, inquam,
solitudine, vbi homo & à seipso, & ab omni multiplicitate relictus, desertus &
exul effectus est. Hoc desertum exilium, seu exulem solitudinem Propheta su-
spirabat, cūm ait: *Quis dabit mihi pennas sicut columbe, & volabo, & requiescam?*
Et quasi quereretur ab eo, vbinam vera requies querenda simul & inuenienda
esset, securus adiecit: *Ecce elongauifugiens, & mansi in solitudine.* Ibi nanque, pu-
ta in solitudine, omnium creaturarum solatio destituta, & in abiectione, dum
ab omnibus vt vilissimi abiçimus, despiciuntur, nesciuntur: ibi, inquam, vera
requies & summa pax animi inuenitur. De quo alio loco idem Propheta re-
gius sic ait: *Elegi abiectus esse in domo Dei mei, magis quam habitare in tabernaculo
peccatorum, & rerum omnium affluentia.* Verum hic dicet fortasse aliquis: Ne-
cessitatem itaque est, vt homo deserat omnia, sit exul ab omnibus, ipse quoque vi-
res foris & intus ab omni prorsus actione quiescant, & suspendantur. Quod si
ita est, sic à Deo relinqu, & in hac desolatione persistere, id planè grauissi-
mum est, quomodo & Propheta propria experientia edoctus, dum ab ea cupit

Osee 1.

Mal 54.

Ibidem.

Psal. 43.

Mal. 119.

miseria absolu, testatur dicens: *Heu mihi, quia incolatus meus prolongatus est.* Cūm
ergo sic Deus alicuius exilium seu desolationem protrahendo, ei neque lucet
intus, neque loquitur, nec in ipso operatur, sicut iam dictum est, & ipse nos do-
cuisti, atque hoc modo ipse homo in puro quodam nihilo consistit ac perseue-

rat:

rat: præstaréntne facere aliquid & operari, quo tenebras illas, grauissimumq[ue] exilium illud de pelleret, evaderéntque, vt verbi gratia, vel orare, vel legere, vel concionibus interesse, vel alijs pijs, sanctis, diuinis actibus infistere? Minimè gentium. Sed reuera & diutius & quietius ita persistere, id optimum vtilissimumq[ue] est homini in hoc perfectionis gradu constituto. Sine graui nanque dispendio ad quævis alia inde procedere non potest. Hoc enim esset partim à Deo, partim à seipso velle præparari, quod fieri nequit vlo modo. Certe non potest vnquam homo tantoperè desiderare, aut ita velociter sui præparacionem cogitare, quin multò citius Deus omnipotens ad ipsum præparandum præsto sit. Verùm, vt cœpta prosequamur, esto diuisa hæc esse, præparationem videlicet & operationem seu infusionem, vt illam moliatur homo, hanc vro Deo relinquat: (quod tamen impossibile est) eodem momento quo paratum offendit hominem, non potest Deus non in ipso operari, illiq[ue] suam infundere gratiam. Non enim eadem ratio est diuini operis, quæ humani: nec sic operatur Deus, vt artifex aliquis externus. Hic enim pro suo libitu & operatur & quiescit ab opere, & in eius prorsus arbitrio positum est, vt velit operari. Sed secus est cum Deo. Quando enim & vbi ille hominem paratum inuenierit, non potest non in ipso operari, illiq[ue] se infundere: sicut & Sol iste corporeus, dum purus est aër, nec vlla nubium densitate præpeditus, continere se non potest, quin in illum se effundat. Nimirum defectus magnus in Deo foret, si vbi hominem liberum, vacuum, nudum, expeditum cerneret ab omnibus, in ipso grandia quædam non operaretur, & haud vulgaria illi bona infunderet. Physicorum quidem ea sententia est, eodem momento, quo in matris vtero pueruli corpus sua membra sortitum fuerit, vitali illi spiritum à Deo infundi, animam videlicet corporis formam. Eodemq[ue] prorsus momento & præparatio completur, & præstatur infusio. Quando natura cōsque peruenit, vt nihil illi superfit amplius faciendum, sine vlla mora Deus gratiam largitur: Ita & spiritu præparato, sine vlla dilatione idem ipse ingreditur. Hinc in Apocalypsis volumine Dominum ita dixisse legimus: *Ecce sto ad ostium, & puls: si quis audierit vocem meam, & apernerit mihi ianuam, intrabo ad illum, & cœnob cum illo, & ipse mecum.* Non est itaque necesse, vt quæsitus Dominum, vasta terrarum spatha circumeat, aut hoc illic discurrat. Ecce stat ad ostium pulsans, & expectans, si quis forte aperire sibi dignetur, si quem forte paratum inueniat. Non est, quod ad vocandum ipsum abscedat longis: vix aperiendi moras sustinet: centuplo magis ille ingredi, quam homo aduenientem suscipere desiderat. Eodem momento & iste aperit, & ille ingreditur. Sed erit forsitan qui dicat: Quo pacto id credere possum, cum ipsum ingredi minimè sentiam? Ergo continuo sentire vis ipsum? Ut ipse sentiatur, non est in hominis, sed in illius arbitrio positum, & illius ex quo beneplacito relinquendum. Et exhibere se potest quando vult, & rursus abscondere quando placet. Hoc est quod idem ipse Nicodemo ait: *Spiritus vbi vult spirat, & vocem eius audis, & nesci vnde veniat, aut quò vadat.* *Ioa. 3.* Et audire eum dicit, & nescire tamen. Certe audiendo scientia comparatur. Sed quia audiendo intrâ suscipimus, *audis*, dixit, id est, suscipis, & tamen ignoras eum. Sanè Deus & natura vacuum non patiuntur, nec aliquid relinquunt vacuum. Quamlibet ergo vacuus sibi & inanis aliquis esse videatur, ipsumq[ue] se minimè sentire credat, aliter tamen se res habet. Si enim vacuum aliquid sub

Anima quando cuiuslibet sua infundatur.
Apoc. 3.

Deū amplius nos quamnos ipsum defiderat.

sub cælo foret, qualemque hoc esset, pusillum aut grande, aut cælum illud si bi attraheret, aut certè ad illud cum seipso adimplendum sese demitteret. Multo magis Deus omnipotens, naturæ moderator & rector, nihil sub cælo patitur esse vacuum. Qui quis ergo Deum se non sentire queritur, subsistat hic parumper, nec ab ista vacuitate discedat. Forte enim hac se hora subtraheret, quod deinceps nunquam ad interiora sua, felicissimamq; natuitatem illam posset pertingere. Sed hic rursus ab aliquo talis fortasse mihi questio proponatur, ut dicat: Sentire plane videris Domine, fieri posse, ut ad id perfectionis pertin gam, ut haec felicissima Verbi Dei in anima mea natuitas siue generatio per agatur. Quod si ita est, possemne aliquod habere signum, unde si peracta esset,

Triā quādam Dei presentię signa. mihi scire liceret? Ita prorsus, non unum tantum, sed & tria verissima atque certissima signa. Duobus tamen omisssis, unum saltem dicere volo. Sæpemur quārunt ex me homines, possitne ad tantum perfectionis fastigium aliquis concendere, ut ipsum neque tempus, neque multitudo, neq; materia præpediant. Quibus ego respondere soleo, id omnino fieri posse. Hac enim natuitate veraciter in anima peracta, iam nec creaturæ omnes eiusmodi hominem præpedire queunt: quin potius semper & ad Deum, & ad hanc ipsum natuitatem dirigunt ac manuducunt. Quod ne cui videatur incredibile, per ea quæ fieri crebro videmus, est adstruendum: Evidenter nanque huic simile quiddam in fulmine videmus, quod siue arborem, siue animal, siue hominem feriat, in ipso suo ictu ea ad se conuertit, ita ut si homo tergum illi opposuerit, impetu suo faciem illius ad se rapiat: & si arbor vel mille folijs abundet, omnia ad ipsum fulminis ictum sese directo conuertunt. Ita ergo & hanc semel natuitatem expertis, & tactis ab ipsa, contingere solet. Ex qualibet nanque re ipsis occurrente, etiam si absurdum plurimum, celerrime ad hanc vertuntur natuitatem: & quicquid ante præstabat impedimentum, iam prodest promouetq; non minime: atque ita semper ad hanc natuitatem animæ facies reducitur, adeò ut quicquid vel auditu contingat, vel visu percipere, vel quælibet etiam occur rant, in his & alijs omnibus non nisi hanc capere & intueri potest natuitatem, eadem semel expertus: imò (si dicere licet) cuncta illi quodammodo pure vertuntur in Deum, cum in omnibus nihil intentione, nihil amore prosequatur, nisi pure Deum: quemadmodum & experientia quotidiana discimus, ut qui aliquandiu in Solis sphæram defigit obtutus, quicquid deinde adspexerit, Solis ei speciem quandam repræsentet. Cæterum ubi hinc excidit, aut deficit in isto, ut Deum & in omnibus & in singulis rebus nec diligit, nec quārat, nec intēdat, ibi nouerit hanc sibi natuitatem. Sed quāri potest, vtrum is, qui ad hanc potuit natuitatem pertingere, non debeat pœnitentiæ actibus insudare: an si id non faciat, nullius negligenter reus teneatur. Hic sciendum est, quod omnis vita pœnitentialis, & quicquid in ea exercetur, ut sunt vigilie, jejunia, fletus, oratio, disciplina, cilicia, lecti asperitas, ac id genus alia, præter alias rationes non contempnendas, ob quas per ea sese affligere solent homines, etiam in hoc inuenta sunt ac instituta, ut carnis petulantia citius compescatur, ne caro præualeat spiritui, cui sedulò reluctatur, & aduersus quem, ut Apostolus ait, ne cum penitus subiecta, concupiscit, sicut & spiritus aduersus carnem. Hæc enim sibi inuicem aduersantur, & perpetua pugna decertant. Caro siquidem hic vegeta est, fortis & audax, in sua videlicet patria, quæ terra est, constituta, mundum habens

Miriquidam de fulmine. quod siue arborem, siue animal, siue hominem feriat, in ipso suo ictu ea ad se conuertit, ita ut si homo tergum illi opposuerit, impetu suo faciem illius ad se rapiat: & si arbor vel mille folijs abundet, omnia ad ipsum fulminis ictum sese directo conuertunt. Ita ergo & hanc semel natuitatem expertis, & tactis ab ipsa, contingere solet. Ex qualibet nanque re ipsis occurrente, etiam si absurdum plurimum, celerrime ad hanc vertuntur natuitatem: & quicquid ante præstabat impedimentum, iam prodest promouetq; non minime: atque ita semper ad hanc natuitatem animæ facies reducitur, adeò ut quicquid vel auditu contingat, vel visu percipere, vel quælibet etiam occur rant, in his & alijs omnibus non nisi hanc capere & intueri potest natuitatem, eadem semel expertus: imò (si dicere licet) cuncta illi quodammodo pure vertuntur in Deum, cum in omnibus nihil intentione, nihil amore prosequatur, nisi pure Deum: quemadmodum & experientia quotidiana discimus, ut qui aliquandiu in Solis sphæram defigit obtutus, quicquid deinde adspexerit, Solis ei speciem quandam repræsentet. Cæterum ubi hinc excidit, aut deficit in isto, ut Deum & in omnibus & in singulis rebus nec diligit, nec quārat, nec intēdat, ibi nouerit hanc sibi natuitatem. Sed quāri potest, vtrum is, qui ad hanc

Quæstio. potuit natuitatem pertingere, non debeat pœnitentiæ actibus insudare: an si id non faciat, nullius negligenter reus teneatur. Hic sciendum est, quod omnis vita pœnitentialis, & quicquid in ea exercetur, ut sunt vigilie, jejunia, fletus, oratio, disciplina, cilicia, lecti asperitas, ac id genus alia, præter alias rationes non contempnendas, ob quas per ea sese affligere solent homines, etiam in hoc inuenta sunt ac instituta, ut carnis petulantia citius compescatur, ne caro præualeat spiritui, cui sedulò reluctatur, & aduersus quem, ut Apostolus ait, ne

Pœnitentialia operaria cur iustituta. cum penitus subiecta, concupisicit, sicut & spiritus aduersus carnem. Hæc enim sibi inuicem aduersantur, & perpetua pugna decertant. Caro siquidem hic vegeta est, fortis & audax, in sua videlicet patria, quæ terra est, constituta, mundum habens

habens adiutorem, im̄d & omnes amicos suos, cibum videlicet, potum, tene-
ritudinem, mollitatem: quae omnia spiritui impendio aduersantur, ut pote ex-
uli, & procul à sua patria peregrinanti. In illa autē cœlesti mansione, tanquam
in patrio solo, quotquot degunt, amici spiritus sunt atque cognati: ibi tota il-
lius progenies, tota demoratur cognatio: ibi amicos habet plurimos, si non
degenerem agat vitam, si ad eam crebrè suspireret, si denique tendat ad ipsam. Ut
igitur in hoc miserabili exilio præsidium & auxilium ipsi feratur, & caro la-
scia, fractis nonnihil viribus, ad pugnandum rebellandumque fiat impoten-
tior, ne quandoque aduersus illum plus æquo conualefcat, insurgat, præua-
leat: frænum illi pœnitentiaz iniicitur, & quantum humana fert infirmitas,
nonnihil deprimitur, non opprimitur, ut spiritus pleno iure illi tanquā man-
cipio suo possit dominari, & rebellem compescere. Hæc igitur omnia cùm pro
edomando corpore suscipiantur, si hoc ipsum centuplo melius capere veli-
mus ac superare, frænum illi amoris iniicitamus, quo haud dubiè multo ci-
tius frangitur, vincitur, edomatur, multoque grauiori prægrauatur pon-
dere. Vnde nihil tantoperè Deus in nobis desiderat, nihil æquè nobis
deesse queritur, ut amorem. Certè quomodo piscator frustra pifcem se ca-
pere sperat, nisi ille ritè hamum momorderit, quo facto de piscis captione
certus est, quocunque ille se vertat: ita & amoris nexibus constrictus, fortissi-
mo quidem colligatus est vinculo, sed onus planè stauiissimum portat. Hoc o-
nus quisquis mansuetis suscipit humeris, per ipsum plura consequitur, magis-
que summæ perfectioni propinquat, quam omnibus posset exercitijs, rigore ac
asperitate, quæ simul omnes possent homines agere atque subire. Suauiter ad-
uersa omnia, & quicquid illi Deus euenire permittit, sustinet: dulciterque & ex
animo omnem iniuriam remittit. Denique nihil ita Deo hominem coniun-
git, nihil ita Deum homini proprium facit, ut dulcis nexus amoris. Hanc di-
lectionis viam quisquis inuenire potuit, aliud iter non perinde requirit. Hunc
hamum quisquis semel perfectè momordit, adeò totus capit, ut pedes, ma-
nus, os, oculi, cor, & quicquid de substantia est hominis, totum diuini iuris ef-
ficiatur, totumque Deo proprium fiat. Nullo itaque alio melius caro nostra
implacabilis animæ hostis vincitur & edomatur, quam amore. Vnde in Can-
ticorum volumine scriptum legimus: *Fortis est ut mors dilectio, dura sicut infernus emulatio.* Sicut enim mors animam à corpore separat, ita amor mentem, quam
semel reperit, à dilectione mundi funditus extinguit, & ab ea cuncta remouet.
Quicquid aut Deus, aut diuinum non est, non patitur. Hanc profectò viam
quisquis calcat, & in hoc a mortis bello captus est, quodlibet ille vel agat, vel nō
agat opus, per inde est illi: modò Deo gratissimum esse intelligat. Interim ta-
men opera & exercitia illius, & ipsi & cunctis hominibus utiliora & fructuosiora,
Deoque laudabiliora sunt, quam vniuersorum hominum exercitia, etiam
eorum qui absque mortali culpa vitam agunt, sed minori erga Deum dilectio-
ne flagrante. Quæ escere illius, plus utilitatis adducit, quam alterius operari. Id
ergo studium cuiusque sit, ita vitam moresque componere, ut hoc sit dignus ha-
mo capi. Erit illa felicissima captiuitas. Nam quæ captiuitas maior & arctior,
ed & animus liberior. Præstet nobis benignissimus Conditor noster, Pater, Fi-
lius & Spiritus sanctus, ut hoc pacto capi, & demum ab omnibus eximi & expe-
diri mereamur. Amen.

Quid ma-
xime ex-
agit à no-
bis Deus.

Cant. 8.

IOAN. THAVLERI SERMO I
DOMINICA I. POST OCTAVAS EPI-
PHANIAE.

De interna fisi, astuantiſimoque deſiderio Dei, & vt hominem diuersarum tentationum canes venentur atque fatigent: vt ſeipſum abneγans, in Deum recurrat, fuit quec.

S E R M O I.

Huius diei Euangelium eſt, in quo Dominus vinum legitur in aquam diuina potencia commutasse. IOAN. II.

Si quis fitit, veniat ad me, & bibat. IOAN. VII.

Ioan. 7. OM N I S Iesu Christuſ Saluator noſter, qui hodiernā die a quām in vinum commutauit, adhuc, ſine ceſſatione vociferatur in cordibus noſtriſ, vt iſpum fitire velimus: paratus fitibundas animas noſtras pretioſiſimo diuinæ gratiæ dilectioniſque vi-

Desideri- um tri- plex. nouiſſimo die magno festiuitatis ſtabat ipſe, & clamabat, dicens: *Si quis fitit, ve- niat ad me, & bibat aquam ſciliſ vitæ. Sed quid eſt, oro, fitis hec, de qua Do- minus loquitur? Nihil aliud ſane, quām vehemens Dei deſiderium. Cū e- nīm Spiritu ſanctuſ animæ illabitur, quendam iſpa amoris ignem carbonem- que ignitum concipit, ex quo amoris incendiuſ in ea generatur, quod ignitas*

Psal. 41. *dilectioniſ ſcintillas emittit, quæ deinde fitim quandam, intimumque Dei in a- anima pariunt excitantque deſiderium, neſciente ſepiuſ iſpo homine in quo talia aguntur, quid ſibi fit, quidve patiatur, niſi quod anhelum quoddam ſuſpirium ad Deum, & creaturerum omnium nauſeati ac teadium ſentit. Hoc deſiderium triplex eſt, & triplici hominū generi, valde tamen diſſimiliter ineſt, incipienti- bus videlicet, proficienſibus, atque perfectis: perfectis, inquam, quantum hu- ius vitæ poſſibilitas admittit. David Prophetiа vehementi tactu deſiderio, in*

*quodam Psalmo ſic ait: *Quemadmodum deſiderat ceruus ad fontes aquarum, ita de- ſiderat anima mea ad te Deus: Siuit anima mea ad Deum fontem viſum. Conſtat o- minibus, dum canes venatici ceruum strenue perſequendo, iſpum per montes**

& colles ſyluaſque mira perniſicitate volantem inſectantur, ex illo cursu eius impetu vehementer in iſpo ſitim, & aqua deſiderium multo amplius, quām in alijs feriſ, excitari. Ut ergo canes venatici ceruum, ita grauifimæ quædam

tentationes hominem incipientem, recenter à ſeculo & peccatis conuerſum ve- nantur, perſequuntur, fatigant. Dum enim ſancti Spiritu gratia tactu, à mun- do grauioribusque culpis ac ſcleribus ſuis ſeſe auertit, primo hunc ſeptem mor- tifica peccata, horrendis acerrimiſque temptationibus fortiter inſectantur, multo

fortaffe amplius nunc, quām pridem in ſeculo degentem. Tunc enim tentatio- nes præuenire ſolebat, facile peccatis conſentiendo. Iam verò, dum ad refiſten- dum ſeſe accingit, quantum illa hominem perſequantur, primo ſentire incipit

Ecli. 2. *Eiusmodi hominem. Sapiens quidam præmuſire volens: Fili, ait, accedens ad ſeruitutem Dei, ſta in iuſtitia & timore, & prepara animam tuam ad tentationem. Cui & hoc conſultiſſimum fuerit, vt quanto fortius à temptationibus impetratur, tan- to flagrantiori erga Deum deſiderio, ſiti, feruore totus aſtuet. Cæterum fit ſe- penumerō, vt canes ceruum velocitate ſuicuſ præuenientes, dum illum ap-*

prehendere queunt, in ventrem illius dentes infiſant. Quumque hac extrema angu-

angustia correptus ceruus, quod se à canibus excutere non posuit, animaduer-
tit, trahit post se quotquot potest canes, donec arbori vicinior efficiatur. Tum ^{Ceruorū}
verò illos ad arborem fortiter allidens, fractis ceruicibus, enecat omnes: & ita ^{industria.}
eruitur ab eis. S. c nimirum & deuotus quisque dum temptationum suarum canes
vincere, & ab eis excutere se nequit, magna cum festinatione ad arborem san-
ctæ crucis & passionis Domini nostri Iesu Christi accedet, vbi certissimè ca-
num, id est, temptationum suarum eliduntur capita, id est, vincuntur temptationes
omnes, prorsusq; profligantur, redditâ pace & tranquillitate tentato. Por-
rò vbi ceruus maiorum canum vires eneruauit, excussit cerebrum, iam tum ca-
telli aduolant, qui subitus ipsum conglomerati, morsibus suis frusta de ventre
illius auferunt, ipsumq; ledunt. Sed quia has ipsas sui lœsiones plus æquo par-
ui pendit, vulneribus infletis succedit putrefactio, vitamq; ceruo auferunt, ^{Ceruorū}
^{negligentia.} Idem & homini nouiter conuerso vsu venire solet. Dum enim maiores canes,
peccata videlicet grauiora, viriliter reluctando superauit, catelli succedunt, à
quibus minus sibi cauer, hominum videlicet societas, cultior pretiosiorq; ve-
stitus, humanæ confabulationes, benignitas & affabilitas hominum: quæ om-
nia & id genus plura alia, dum minori studio ea deuicit, hinc inde vulnerat in-
cautum, eiusq; animum, cor & interiora omnia trahunt dilaniantq;, ita ut in
vita spiritali, sancto feroore, diuinæ streuitate non possit non putrefieri, te-
pescere, deficeréque: sicut sensim Dei sensibilem gratiam, omninemq; deuotio-
nem amittit. Et plerunque leuiores hæ temptationes multo maiori ipsum dam-
no afficiunt, quam illæ grauiores. Tam enim manifestè mala sunt, ad quæ illæ
inducere moliuntur, vt ea fugienda esse, dubitari non possit. Ea verò ad quæ
leuiores hæ temptationes solicitant animum, leuiora peccata sunt, tamq; illi ini-
nitula videntur, vt nec reputare ea velit: vnde nec ad resistendum illis accin-
gitur. Sicut enim mala incognita, illis, quæ nota perspectaç; sunt, grauius no-
cent: ita & hæc, de quibus præfati sumus, societas & confabulatio hominum,
& oblectatio creaturarum, dum plus æquo paruipenduntur, incurabilius feri-
unt. Verum vt ceruus ex qualibet sui venatione magis incalescit, sensimq; ve-
hementiori siti afficitur, ita & homo eiusmodi ex qualibet temptatione maiori
diuinæ dilectionis ardore, sicutq; vehementiori debet succendi, ita ut semper
magis ac magis ipsum ad Deum configere quælibet tentatio co[m]pellat, vbi
nihil nisi meram veritatem, pacem, iustitiam & consolationem inueniet, vt
sic ipsa tentatio virtutis ei materia fiat, & profectus incremetum. Ad hæc post-
quam ceruus ex nimia cursus fatigatione plus satis lassus est, & nimia siti arefa-
ctus, solet venator canes à venatione renocare & remorari paululum, præser-
tim dum de illius captione certus est, ipsumq; intra leporarium habet, atque
interim vires recuperandi ceruo tribuit facultatem, vt resumpto spiritu, venationis
molestiam melius ferre queat. Eodem etiam modo facit homini Deus.
Dum enim temptationum impulsus modum excedere conspicit, earum fluctus
mitigar, vel sistit etiam usque ad tempus: solitaq; benignitate sua in cordis
palatum guttulam quandam aquæ, id est, dulcem suavitatis rerum diuinarum
ac spiritualium saporem infundit porrigitq; vnde tantum roboris accipit,
vt omnia extra Deum, id est, quicquid Deus non est, insipidum sit illi atque
amarum: iamq; omnia sibi pericula euafisse, temptationesq; omnes debel-
laſſe videatur: nesciens, vtpote vita spiritalis adhuc rudis & inexpertus, id

solum reparationem quandam confortationemque esse, ad nouam venationem temptationemque. Dum ergo nil minus suspicatur, temptationum canes illius denud guttur inuadunt, & iam multo quam ante crudelius ipsum adoruntur. Attamen ex illa diuinæ dulcedinis instillatione aliquanto, quam fuerat ante, robustior effectus, corum impetum leuius sustinet. Quod autem Deus habet illi temptationum molestias rursus euenire permittit, non sine magna fidelitate & dilectione id facit inestimabili. Per has enim, velit nolit, ad Deum meritò refugere compellitur anhela æstuantissima que siti, cordéque sitiensissimo: ad Deum, inquam, in quo citra ambiguitatem omne gaudium, pax & consolatio veraciter consistit, quo tanto illi potus, qui sicuti subsequitur, suauior, iucundior, delectabilior fiat, & hic in tempore, & postmodum in æternitate, vitaque beata, vbi vera ineffabilisque dulcedo, in ipso suo fonte ex corde paterno plena voluptate totoque ore non iam gustabitur, sed ad ebrietatem usque haurietur, potabiturque. Ex huic vero dulcedinis prægustatione tantum homo consolationis, tantumque roboris accipit, ut nihil sit tam asperum, nihil tam onerosum, quod non facile ei sit amore Conditoris sui hilariter tolerare. Denique ubi ceruus, deuictis vniuersis canibus, pro voto suo ad flum, aut fontem aliquem pertingit, toto ore in ipsum immerso plena voluptate bilit quantum libet. Ita prorsus & noster hic homo facit, quando diuino, fretus auxilio, ab omni & maiorum & minorum canum se dilaceratione excussit, minoribus videlicet maioribusque peccatis, & plena fiducia cum hac siti ad Deum venit. Tunc enim pleno ore ad ebrietatem usque largissime potat: adeoque tunc Deo plenus efficitur, ut praenimio gaudio & spiritus exultatione, suisque obliuionem incurrat: videturque ipsi, quod dura quælibet & aspera subire possit, imo non libenter solùm, sed & hilariter & aquam transire & ignem, vel etiam millè gladios. Nullo tunc vita vel mortis, prosperitatis vel aduersitatis metu afficitur. Vnde hoc, nisi quia diuino est amore inebriatus? Hoc vero gaudium, quod isti intus sentiunt, recte iubilus vocatur. Hoc gaudio impulsi, quandoque lachrymantur & plorant, quandoque soluuntur, in risum, quandoque etiam cantant. Nulli sapientes huius seculi, sola scientia, que inflat, tumidi, curiositatis studio dediti, miro licet magnisque prædicti intellectu, cum in seipsis minimè sint experti, capere possunt, quanta & quam mira Deus agat in Sanctis & electis suis, vasis misericordie sua. Omnes enim illi nec habent aliquid, nec nouerunt, nisi quantum naturæ beneficio sunt consecuti. Vnde mox ut aliquid eiusmodi, rarum & insuetum, in Dei amicis contemplantur, quasi stupentes dicunt: Quid sibi voluntari isti & insoliti gestus? Nimirum hoc spiritualis ista ebrietas facit, quam curiosi & scioli ignorant. Deinde sic amore ebriati, ineffabili quoque gaudio perfunditur, ita ut in omnibus lætitia & exultatione superabundet, adeo ut quicquid illis eueniat, prosperum id sit, siue aduersum, semper in vera pace & gaudio perseverent. Ignitus nanque diuini amoris carbo, in cordibus eorum succensus, instar aquæ bullientis excandescit & feruet in eis, & refrigerium præstat, ipsosque prægaudio & exultatione æstuare facit. Horum aliqui corde rupto animantur, fundunt, quod tam magna & vehementia Dei opera, que intra se sentiunt, suffire nequeant. Imo certissimum est, plures inde mortem obiisse, quod his stupendis Dei in anima operationibus, supra quam mortalis eorum patiebatur.

Inbilus.
quid.

Anima-
les nō ca-
gere spi-
ritualia.

Cordi-
bus.

tiebatur imbecillitas, & natura ferre poterat, totos se traderet. Verum sapientissimus omnium moderator Deus, cernens etiusmodi homines debitæ moderationis transcendere limites, seseque plus satis inebriare, facit instar honestissimi alicuius prudentissimi que patris familias. Hic enim pretiosi vini multum in sua mensa habens, facto prandio, surgit à mensa, vino relicto, seseque ad quiescendum paulisper reponit. Tum verò accedentes proles ipsius, vinum illud ad ebrietatem usque audiē sumunt. Surgens autem pater familias, comperto quid actum sit, durè satis filios suos virginis cedit: qui iam tantum doloris experientur inter verbera, quantum prius delectationis inter pocula fuerant experti. Nec eo contentus pater familias, tantum aquæ deinde illis porrigi iubet, donec plenè sui compotes efficiantur, vino, quo maduerant, digesto. Sic, inquam, & Deus facit electis filiis suis. Velut enim obdormisse se simulat, electosque filios suos dulcissimum vinum suum toto ore plenâque cum delectatione potare finit, quantum libet. Cernens autem eos modum excedere, & periculum incursum, suam eis dulcedinem, consolationem, vinumque pretiosum subtrahit ad tempus: tantaque eos amaritudine & animi moerore intus adsperrgit, ut crederes nunquam eos lætatos fuisse: tamque sobrios facit, ut nunquam ebrij fuisse videantur. Sed dicat fortasse aliquis: Et quæ ipsorum culpa est, quod ad ebrij effecti sunt, quandoquidem vehemens eos tenebat sitis, & pleno eis ore bibere permittebatur? Cæterum idem hoc illis permisum fuit à Deo, ut per hanc eos alliceret, & tam à suis fororum quam creaturarum omnium amore & misera captiuitate abstraheret, eximeretque. Iam verò dum nesciunt ea sobrie vi, vult eos ad seipso reducere, & vino ebrios, sobrios efficere. Hinc porrò ad eum temporati efficiuntur, dum videlicet relinquuntur sibiipsis & viribus suis, ut iam facilè agnoscant, quid sint ex seipisis, & quid possint viribus suis. Duidum plura pro Deo sustinere & operari volebant, quam dici illis potuisset, longèque maiora. Præceptum

Iam verò saltem paruum opus citra magnam difficultatem peragere, & verbum unum durius prolatum, Dei amore sufferre vix possunt. In hac ergo diuinæ dulcedinis subtractione, quid boni suis sumptibus, proprijsque viribus possint, funditus veraciterque cognoscunt. Et quando Deus radios suæ gratiæ donatione sua retrahit, humiles, resignati, bene de omnibus sentientes, quieti ac modesti efficiuntur, utpote satis à Domino correcti, & sub illius ferula quam optimè instituti. Attamen prædicta omnia, temptationum videlicet impetus ac tempestates, diuinæ quoque consolations, operationesque, in infimis adhuc viribus duntaxat acta fuere, in quibus haudquam Dominus commorari dignatur. Non est in illis præclarior nobiliorque locus eius: angustiores illæ vires sunt, quam ut tantam possint capere maiestatem, aut hæc suum in eis opus perfectè valeat moliri, perageréque. Vult itaque in supremis habitare viribus animæ, memoria videlicet, intellectu & voluntate, & ibi diuino quodammodo ac propriè operari. Illic enim duntaxat eius est locus: ibi propriam imaginem suam atque similitudinem reperit, illicque habitat & operatur. Unde quisquis eum propriè inuenire appetit, illic eum, non alibi, requirat. Porro cui id obtingere potest, ut ed pertingat, sub compendio veraciterque inuenit, quod diu multumque per ambages quæfuit. Ibi tunc spiritus supra vires omnes in vastam quandam solitudinem, (de qua nemo mortalium dignum aliquid saperet) id est, occultam modinæscij boni caliginem rapitur: adeoque illic in di-

uinam, simplicem, & modi expertem absorbetur ac perducatur vnitatem, vt omnem prorsus (si dicere fas est) distinctionem amittat, non quidem essentia-liter, sed obiectuē, & quod ad sensionem attinet. In vnitate quippe omnis amittitur multiplicitas, & omnem vnitatis vnitatem redigit multiplicatatem. Ceterum quando eiusmodi homo sibi restituitur, perfectiorem lucidiorumque distinctionem habet, quam aliquis alius aliunde habere possit. Et hoc vnde, nisi ex simplicissima illa vnitate, ad quam raptus fuit? Omnim, inquam, sanctæ fidei articulorum, omnisque veritatis apertissimas rationes, veramque distinctionem habet, vt videlicet Pater, Filius & Spiritus sanctus, non nisi vnius verus sint Deus, &c. Nec aliquis hanc diuinitatis distinctionem melius intelligit, quam qui ad illam vnitatem pertingunt. Vocatur hæc & est quidem ineloquibilis caligo, & tamen ipsa est vera & essentialis lux diuinitatis: vocatur etiam & est incomprehensibilis valla que solitudo, in qua nec semita villa, nec ponticulus vllus, sed nec aliquis modus inuenitur, cum modos omnes longè transcendat. Quæ ut apertiora fiant, pauca adiencia sunt. Est itaque caligo hæc lux quædam, ad quam nullus creatus intellectus pertingere, nec ipsam capere ex natura potest. Et ideo desertum appellatur, quia nullus ad ipsum patet accessus. In hac ergo caligine, spiritus supra seipsum, & supra omnem captum cognitionemque suam transfertur & rapitur: atque illic de fonte diuinæ dulcedinis, ex ipsa sua origine, vera videlicet essentialiisque scaturiente Dei promanante, bibit. Et hic tons iste diuinæ suauitatis, supra modum dulcis, recens & viuidus est: quemadmodum & fontes omnes in sua sunt origine dulciores, puriores, recentioresque: dum verò longius promanant, ex solis ardore calidi aridique redduntur. Sed quam purissimi fontis vnda hic ex vera Dei scaturiente potanda præstetur, quis explicet? In hunc fontem totum secum omni esse & posse suo spiritus immarginit, velletque pleno inde ore potare: sed quandiu mortali est carne circundatus, frustra ad hoc nititur. Interm tamen in verum diuinitatis fundum immarginatur, quemadmodum aqua in terræ superficie natans, paulatim ab ipsa terra absorbetur. Porro si is, qui ad hæc peruenit, secundum vires insimis quiescere, somno & otio vacare, nec aliquid cum eis agere vellet, nulla profectò susciperebat incrementa virtutum.

**Caliginis
diuina
descrit.
puno.**

**Fontium
natura.**

**vires in-
feriores
cur & qui
exercen-
da.**

Sunt enim vires inferiores suo modo exercendæ, seruandæ & occupandæ: aliqui hanc dubiè citius inde Spiritus sanctus totus abscederet, & tunc euictus a spiritualis superbia, inordinata libertas, vanaque in proprio ingenio & intellectu complacentia, in anima nasceretur, succederetque. Vnde profundissima cum humilitate, qui eiusmodi est, diuina se debet substernere voluntati: quæ tum maiorem ab ipso, quam vñquam ante, abstractionem exigit: idque modo longè excellentiori, quam vñquam ante, maioremque puritatem, nuditatem, indeceptam libertatem, solitudinem, suique annihilationem: nec non & longè perfectius internum externumque silentium, profundorem humilitatem, & virtutes denique omnes in viribus insimis. Inde iam homo Conditor suo familiaris & intimus, in modo & totus diuinus efficitur. Lubet hic pauper intueri, in quam mirabili via præfatos electos suos deduxerit Dominus, vtque suum cum eis quasi ludum exercuerit. Ecce enim primò cùm aliquid de pretioso vino dulcedinis suæ viribus interioribus hausissent, ipsum continere non poterant, sed inordinati atque ebrij efficiebantur. Deinde vero su-

ctiores rimas aliquid videre cupit, quandiu tota intentione id agit, totisque viribus in id, quod videre appetit, suos defigit obtutus, nihil à medio, quod vel cancelli præstant vel rimæ, præpeditur: si verò hoc ipsum medium attente respiciat, quamlibet id exiguum sit ac tenue, ab illius alterius, quod per cancellos aut rimas cernere volebat, adspectu non parum impeditur: Ita reuerà quamlibet tenuiter aliquis in donis Dei quiescat, aut in effluxibus illius, quantumvis puris ac nobilibus, cum voluptate ac delectatione vel modice immoretur in hæreditate, Deum interim Opt. Max. quem in ipsis donis purè capere oportebat, eadēmque statim in ipsum refundere, simulque cum ipsis donis in eam, unde profluxerant, originem immergi reflueréque, à se impedit, quo mirus intra se possit operari. Porro, ut superius dictum est, inter porticus illas iacebat multitudine magna languentium, & qui primus venisset in piscinam post aqua motionem, sanitatis beneficium reportabat. Et quidnam est, oro, hæc aquæ turbatio sive motio? Nihil aliud sanè, quam quod Spiritus sanctus è cælo delabens in hominem, omnia illius interiora concutit, magnamque in ipso commotionem excitat, adeò ut interiora illius penitus euertantur ac immutentur, ita ut quæ prius sapiebant, & delectabilia iucundaque erant, iam desipiant, molestaque & onerosa sint: quæque prius auersabatur & exhorrebat plurimum, eorum nunc ingenti desiderio teneatur, ut sunt verbi gratia, contemptus sui, miseria, solitudo, otium sanctum, interioris vitæ studium, humilitas, abiectio sui, & abstractio ab omnibus creaturis. Hæc & his similia, summa eum voluptate & gaudio afficiunt. Vbi verò præfata sancti Spiritus commotio in ipso peracta est, tum languidus, hoc est exterior homo cum vniuersis externis viribus ac sensibus suis, totum se in piscinam veram Dominum nostrum Iesum Christum demergens, in pretiosissimo sanguine illius perfectè se lauat. Ex fundo igitur huius commotionis, à cunctis animæ languoribus haud dubiè sanatur homo, sicut alibi scriptum est: *Quo^r quo^r tangebant eum, salvi fiebant.* Vertum fit se penumerò, ut Dominus quosdam permittat velut infirmos iacere, qui tamen plenam sunt sanitatem consecuti: sed ipsi hoc ignorantes, cunctis diebus vitæ suæ languidos se putant: nec aliud sibi persuasum habent, quin debiles sint & infirmi. Et hoc benignissimus simul & sapientissimus Conditor, pro ipsis orum permittit utilitate & salute. Satis enim perspectum est illi, eam ipsis orum infirmitatem esse, ut si se plenè conualuisse pro comperto haberent, statim ad seiplos cum vanâ sui complacentia reflecterentur. Ex magna proinde fidelitate & amore, quem semper erga illos habet, quamdiu viuent, eos in tali ignorantia, timore, pressuris & humilitate stare permittit, cum tamen ad eum virtutis gradum ipsi concenderint, ut nec pro toto mundo Deum offendere velint: imò priusquam scientes in Deum peccarent, potius mortem ipsam fidenter subirent. Quid ergo, ait aliquis, sit eis pro hac suis orum humili resignatione in eiusmodi ignorantia? Nil aliud sanè, quam quod dum optatissima dies illa aduenit, qua de hac miseria eructos, Dominus eos secum in regnum suum abducere statuit, in ipsa hora, qua ex hac luce sunt migraturi, ab omni hac ignorantia longisque tenebris per se ipsum eos absoluit, eripitque: paterneque eos refouet, ac blandè nimis consolatur: sèpiusque ante obitum ipsis orum prælibare eos facit & experiri feliciter, quo in ipso perpetuò sunt fruituri. Et sic magna cum securitate animam fundunt. Quotquot autem in vastis illis tenebris ac paupertate interiori fidem illi

Aqua.
moda.

Marc. 6.

Igoraa.
tia salu-
tatis que.

Questio.

seruârunt, hos sine omni medio in ineffabilem sempiternâmque lucem suam secum abducit, vbi in illius diuinitate sepeliuntur, & ipsi sunt beati illi mortui,

Apoc. 14. de quibus in Apocalypsi legitur: *Beati mortui, qui in Dominis moriuntur.* Deinde habes in Euangeliō, vt Dominus circa piscinam supradictam hominem quandam inuenierit, *triginta & octo annos* habentem in infirmitate sua. Vbi priuò notandum est, tanto eum illic tempore iacuisse, vt de eo non absurde dici posset, quod de

Ioan. II. Lazarō Dominus ait, eius videlicet infirmitatem *non ad mortem, sed pro Dei gloria* fuisse, vt glorificaretur *Filius Dei per eam.* Deinde id vel maximè optandum foret, hanc infirmi huius longanimem prestationem omnes nos imitari vellem, qua ille triginta & octo annis serio diligentēque expectauit, donec ab ipso Domino curari mereatur, & audire vt surgeret, tolleretque grabatum suum,

Contra quosdam teneros & impudentes. & in domum suam sospes atque incolumis abscederet. Itud è diametro pugnat aduersus eos, qui mox vt à peccatis conuerſi, vitæ rectioris iter arripiunt, si non statim grandia quædam illis à Deo prætentur, oleum & operam se perdidisse credunt, nec iam secum habitare aut domi residere valent, & tanquam iniuriā à Deo sibi factam queruntur. Heu proh dolor tam paucos hodie rcp̄eriri,

qui hac nobilissima sint prædicti virtute, vt sese sponte resignare & abnegare, aduersaque benignè perpeti sciant, talesque haberi velint, quales reuerā sunt, suæ quæ infirmitates, captiuitatem, tentationes patienter tolerare studeant, donec ab ipso Domino curari mereantur. Ideoque nec audiunt à Domino, vt surgant, tollantque grabatum suum, & ambulent, fintque sani ab infirmitate sua. Sed ò si quis suam æquanimiter ferret captiuitatem, nec priùs erumperet, quām ab ipso Domino solueretur, quām planè iucundissimum nobilissimumq; id fore? quanta potestas, quantum illi dominium conferretur? Audiret citra controverſiam à Domino: Surge, nunquam deinceps iacebis: sed ab omni captiuitate absolutus, posthac liber eris, ambulabisq; fidenter ac libere portans grabatum tuum: & quæ te olim portauerunt, nunc ipse potenter feres atque portabis. Quem sic Deus ipse absoluit, bene est absolutus, ambulatq; delectabiliter, & post breuem hanc expectationem, ad magnam pertingit libertatem: qua omnes illi frustrantur, qui seipso ante tempus absoluunt, & citius quām oportet erumpunt. Denique quando prædicti homines in hac libertate positi, ex integro se conualuisse sentiunt, & à sua captiuitate absolutos, sit plerumque, vt extra hanc pacem incauti ac improaudi sese ad multiplicatatem, aut res externas, aut prisiinas consuetudines, modos & exercitia sua extrouerant: contingitque tunc eis quod infirmo supradicto, vt Dei ignorantiam incurvant. Itudæ nanque infirmi illum interrogabant, quis esset ille qui eum curasset. Sed hoc ipse nesciebat. Postea verò reuersus in templum, cùm Dominum illic offendisset, & ex ipsius didicisset alloquio quis esset, abiit & nuntiauit Iudæis & omni populo, quia Iesus eum sanitati restituisset. Ita nimis & isti amabiles homines facere debent. Mox enim vt Dei ignorantiam intra se senserint, dimissis postpositisq; omnibus, ilicet ad templum sese conferent: id est, recollectis cunctis viribus suis, ad templum interius, id est, profundissimum fundum suum sese recipient, quem cùm ritè ingressi fuerint penetrauerintque, Deum ibi veraciter inuenient, inuentumq; Iesum agnoscent. Simulq; Dominum intus sibi loquentem audient: *Ecce sanus factus es: iam amplius vol: peccare, deinceps cautor esto.* Post hæc, cuncta ipsorum opera, vita & esse, Deum veraciter annuntiant.

Sand:

Sanè quando aliquis per veram experientiam cum pura cognitione in interiore templo, id est, fundo animæ suæ, modo præfato Deum inuenit, & ex proprio damno vt cunque eruditus atque probatus est, insuper adhuc & à Deo satris admonitus, tunc illius prædictio mera puraque fit annuntiatio Dei, procedens ex comperta veritate, siue ex experientia, quæ tunc impendit cunctis prodest mortalibus. Præstet nobis omnipotens Deus, ut in spe & longanimitate continua, obscuratè ignorantia seu obscuritate modi nescia, patièter sancti Spiritus irradiationem consolationemque præstolemur. Amen.

DOMINICA III. POST OCTAVAS EPIPHANIAE.

Quanta & quam mira nobis Christianis Deus omnipotens & præstiterit, & præstet adhuc ut meritè vel hac de causa rite ad ipsum conuersti, eiusq[ue] sectari vestigia debemus. Et ut vera falsaque conuersio dñe sc̄i queat.

S E R M O V N I C V S.

Huius Dominica Euangelium est, vbi Dominus in nauicula maris tempestatem compescuit. MATTH. VIII.

Conuertere Israel ad Dominum Deum tuum. OSEA X I I f.

 X Euangeliō, quod hac die in Ecclesia recitatur, Iesum quandam nauiculam concendiſſe didicimus, suosq[ue] eum discipulos fuſſe ſubſecutoſ. Ita nimirūm fideles omnes à peccatis auerſi, Christi debent vestigijs inhærere, ſuumq[ue] Redemptorem ſequi, ſicut ipſe per Prophetam ſuum nos exhortatur, dicens: *Conuertere Israhel ad Osem 14. Dominum Deum tuum.* Sanè, quod notum eſt omnibus, ex cunctis, quæ ſub ſole erant, nationib[us], vnam ſibi Dominus ſpecialiter elegerat, cui non ſolum præstabat magnifica, ſed etiam maiora ſe præſtituram promittere bat, ſi ſe ex toto ad ipsum conuerteret, nec aliarum nationum ritus ſacrilegos ſectaretur, que iuxta ſenſum ſuorum oblationes ac deiſideria viuebant in temeritate ac cæcitate cordis ſui, errantes per varijs vitiorum anfractus, prauasq[ue] animi intentiones, iuxta ſeculi vanitatem, & deceptions ac impostaſras inimici: ex quibus etiam per ſeruos ac Prophetas ſuos peculiarem hanc gentem ſuam Dominus eduxit corporaliter: optimis quoque ſanctissimisq[ue] legibus & præceptis instruxit, mandans eis, ut grato animo vigilanter attenderent, & potentiam iuſtiatiq[ue] ſuam erga inimicos ipsorum, & econtra ineloquibilem benignitatem ſuam erga ipſos, quam in tot tamq[ue] multiplicibus & ineffabilibus operibus atque donis copioſe illis exhibuerat, & deinceps adhuc exhibere vellet, quo ad ipsum redamandum, eiusq[ue] obediendum præceptis, totos ſe conuerterent, animumq[ue] applicarent. Præcepit etiam eis, ut memores eſſent diei illius, in qua egredi crant de Aegypto & de domo ſeruitutis: totoq[ue] corde & ex animo ſe traderent ad meditandum continuè, exequendum quæ mandata ſua, præcepta atque iudicia. Cæterum populus iſte duræ ceruicis, incogitans, negligens & ingratus fuit, nec adiunxit animum, ut quod præceptum ſibi erat à Domino per ſeruos illius, opere adimpleret, ſed ſemper propriæ voluntatis, rebellis, proterius, asper, & improbus fuit. Et hanc de cauſa omnes illos, quos ex Aegypto eduxerat, prostrauit in deserto: ſed & deinceps

varijs eos modis afflxit, humiliauit, occidit. Rursumq; alios mittens seruos suos Prophetas, auersos, ad se pro sua misericordia reuocabat, dicens: *Si reuerteris Israe-*
el, ad me conuertere in toto corde tuo, nec velis claudicare in duas partes, sed me so-
lum sequere, deferens vias Aegypti, vias tenebrarū, peccatorum ac damnatio-
nis æternæ: & adducam te in terram rectam, faciamq; tibi omne bonum. Hæc
omnia in veteri Testamento sub lege facta sunt in multis prodigijs ac mirabi-
libus, & abditis atque occultis sacramentis: & illa Israelitica natio generatio-
nes omnes, quotquot post Verbi cœlestis incarnationem fuere, & in posterum
adhuc futurae sunt, in quibus & nos annumerati sumus, designauit. Eisdem
nanque verbis, doctrinis, institutionibus etiam nos, qui sub gratia sumus, tra-
here non cessat: & si tantum attendere non pigeret, innumeræ occasionses, ad-
hortationes, instructiones & excitationes nobis usque hodie subministrat, ut
ad ipsum ex integro conuertamus, multaq; mirabilia magnamq; potentiam, &
spiritualiter & visibiliter in vniuersitate nostrum conuersione exercit & ex-
ercent erga Aegyptum, id est, seculum nequam, & ipsius regem Pharaonem,
puta diabolum, quæ omnibus agnoscere primum esset, si saltem cum gratitudi-
ne ea obseruaremus. Sed heu contingit plerisque ex nobis, quod & populo illi.

Cordis
cōuersio-
quā sit
necessa-
tia.

Corporē
quidem
conuertimur,
sed cor
perseuerat in Aegypto. Sanctæ religio-
nis habitum deferimus, & quoddam vitæ religiosæ specimen damus: sed reue-
rà omnis intentio & amor noster, mundi huius & carnis voluptatibus ac dele-
stationibus militat: licet interim seruus admodum diligenterq; curemus, ut om-
nia extrinsecus in vestitu, in cantu, in silentio, in inclinationibus, & in alijs
similibus pijs utique exercitijs, strictissime obseruentur: quod dum fit, iam
quasi salua sint omnia, contenti sumus, bonamq; pacem sentimus, ideoque mi-
seri persuasum habemus bene nos ab Aegypto conuersos esse. Sed longè seculis
ipsa se res habet: procul adhuc à vera conuersione absimus: omnia hæc, licet
bona, figura tantum sunt & umbra, & fici folia, quæ Deo non sufficiunt. Ad-
huc fructus adhuc oportet, alioqui reprobi sumus & maledicto proximi, diuina
(vt verendum est) maledictione feriendi, ut nunquam in æternum ex nobis
fructum aliquis consequatur, quemadmodum sicut illi accidit, cui Dominus,
cùm nullum in ea fructum, nisi folia duntaxat, reperisset, maledixit. Inde se-
pe vos admonere curiose, dilectissimi, ut non sola specie vel umbra contenti esse
velitis. Quamvis enim ea incipientibus & utilis & oppidò quam necessaria sit,
longè tamen adhuc ab ipsa veritate & veræ sanctitatis essentia distat, ob quam
omnia illa exteriora, & ipsa hæc species & umbra suscipiuntur ac peraguntur.

Matth 2.

Sedula
cuique sui
habenda
cura.

Et nisi peruigilenti sui curam quisque habeat, fieri potest, vt in exteriori hac ob-
seruantia & habitu, omnem in corde malitiam & peccata omnia circumferat,
hoc est, vt sub habitu religioso mente in gerat diabolicam, & omni vitiorum
spurcitie sordidam, non minus quam illi qui habitum ipsum non suscepere.
Imò, quod dolendum est non modice, plerique sub habitu religioso in maio-
ra grauiora p̄scelerabuntur, quam si adhuc in Aegypto & seculi fluctibus ver-
sarentur, quibus haud dubiè præstaret in ipso adhuc seculo degere, nec unquam
ad religionem venisse, cùm ipsorum damnatio multo sit grauior futura, ex
ipso, quem indignè gerunt, habitu sanctitatis, ad quam non adspirant, cuique
nullos impendunt conatus, nihilo secius interim omnibus religiosis status pri-
uilegijs, bonis & comodijs vxentes atque gaudentes. Cæterum dilectissimi ni-

hil

hil æquæ necessariorum duco, quæm ut incipientes quicque in suæ conuersionis
 ïnitio diligentissimè edoceantur ea, quæ eos principio scire oportet: cumq; in ex-
 terioribus probè fuerint instituti, & ea satis obseruare nouerint, edoceantur
 deinde, vt in eis ad altiora tendere ac proficere debeat: nec contenti sint exte-
 riores ritus & exercitia obseruasse. (Hæc enim non ipsa perfectio sunt, sed bo-
 na quædam præparatio & adminiculum ad ipsam perfectionem consequen-
 dam.) Iste si in teneriori ætate, quando adhuc dociles, suafibiles, habiles, fer-
 uidi ac strenui sunt, probè imbuantur, fieri potest, vt quidam ex eis suum matu-
 rent profectum, & in ætate adhuc tenera ad altiora contendant. Sed heu proh
 dolor iam sæpè videmus quosdam, qui cum magno furore spiritu cœperint,
 adeoq; in ipso suæ conuersionis furbuerint exordio, vt extraneum aliquem nec
 adspicere vellent, nunc vix ab hominibus auelli posse: quiq; prius saltem v-
 num seculare verbum ægrè audierint, nunc vix finem posse facere garriendi,
 & futilia otiosaq; proferendi verba. Serd & manè curiositat vacant, & seculi
 rumoribus delectantur. Primò in abstractiori quiete, suaq; deuotione, &
 labore ac studio huius ipsius deuotionis conseruandæ versari constituebant: iam
 vèrò quanto plus extrinsecus occupantur, tanto maiori pace gaudent. Planè
 hæc & his similia, certissima signa sunt, eos carne consummatos, & intus obte-
 nebratos esse: aberrasse quoque, & in Aegyptum corde reuersos. Quisque igi-
 tur pro Dei amore sibi p̄si prospiciat, se ipsum obseruet, sui curam gerat perui-
 gilem. Et licet fortassis in minori ætate bene inchoet, non præsumat: non con-
 fidat nimium: breuis hora omnia mutare poterit, nisi attendat salutis suæ. Aded
 nanque instabiles atque mutabiles sumus, vt nemo id satis credere possit. Qui-
 dam in principio tam serij, tamq; strenui sunt ad omnem perfectionem con-
 sequendam, vt si saltem vnum leue verbum audiant, aut alium aliquem tenu-
 em defectum admitti conspiciant, non parum offendantur, aut scandalizentur:
 quando verò prouectioris ætatis fiunt, ita sine omni conscientiæ redargu-
 tione leues & iocosi, imd sæpenumerò malitiosi conuictiosq; redduntur ir-
 verbis, vt proximos suos non scandalizent tantum, sed & affligant vehemēter,
 multoq; mœrore afficiant: quod tamen pro nihilo ducunt, & ita securi sunt,
 quasi omnia bene gesta sint. Quidam rursus in primis ad omnem aduersitatem
 & tentationem perferendam aded fortis ac serisunt, vt ipsum dæmonem ni-
 hili faciant, & magni-quidam Martyres fieri velint. Qui dum aliquandiu ho-
 nis ac honestis conuixeré hominibus, ita peruersi, sui capit is, propriæq; volun-
 tatis homines efficiuntur, vt vix eis similes inuenire liceat. Alij similiter in sue
 conuersionis exordio cum tanto furore ad quælibet aspera perferenda, viliä-
 que & abiecta amplectenda adspirant, vt omnis asperitas & vilitas eorum, qui
 bus cum viuunt, quoruntq; subière institutum & vita genus, minus eis suffici-
 at, cuplantq; multo esse maiorem. Sed postquam breve tempus inter eos fecere,
 non solum communia non sustinent, verùm etiā quicquid pro vsu suo habere
 dehent, vix ita delicate, cōmodè & aptè parari potest, vt à murmuratione absti-
 neat, & in omnibus queruli, impatiētes, ac molestissimi sunt. Et quis dicere suf-
 ficiat, quanta illis præstāda forent, si omnis eorum murmuratio deberet penitus
 sopiri? Quo cōtra sunt multi honesti, deuoti, religiosi homines, qui in princi-
 pio difficile scipios exire & abnegare poterāt: deinde verò breui spatio tantū in
 virtutib; ac virtus sanctimonia profecere, vt utilissimum prorsus præclarissimumque

omai-

omnibus alijs de se præbeant exemplum. Alij verò, de quibus præsumebantur grandia, ad nihilum redacti sunt, & repuerunt. Meritò proinde ob instabilitatem ac mutabilitatem nostram, castè semper timere, multumq; nobis metuere dehemi, omni vana præsumptione calcata. Nescimus enim quid superuentura pariat dies, quid olim nobis accidere possit. Verùm ut qualecumque singulari cognitionem habeam, vtrum verè conuersi sint, necne, pauca quædam subijcio, vnde probabiliter scire liceat & agnoscere ipsum fundum veræ conuersionis, & abrenuntiationis omnis mali, quod nobis aduersarius noster diabolus per quascunque peccati delectationes inferre queat. Sane in ipsa susceptione sacri Baptisimatis, & Deo, & sanctæ Ecclesiæ promissimus peccatis omnibus resistere. Deoq; per virtutum placitos actus perpetuum impēdere famulatum. Sed heu, fallente diabolo, ad vomitum reuersi sumus, peccata vetera nouis cumulauimus, & Spiritus sancti perdidimus gratiam, diuina nobis benignitate concessam. Attamen, quæ clementia est Dci nostri, rursus per ineffabilem misericordiam suam, ad nouam nos conuersionem, vitam scilicet monasticam, revocauit, promittens veniam peccatorum, ita vt omne damnum adhuc liceat recuperare. Sed & h̄c falluntur plurimi, & diabolica suggestione seducuntur, ita vt nec in religione ad veram pertingant conuersionem. Nouit enim versipellis ille, ad omnia vetera peccata, etiam sub habitu conuersionis, astutè nimis à seculo conuersos reducere, & in his eos retinere, auferens hoc modo & inane efficiens, quicquid in sanctæ religionis habitu laborarunt. Quod vt facilius euadere possumus, iam liber paucis perstringere, ac euidentius aperire, quinam verè conuertantur, & qui non. Itaque veraciter conuersus, ritè humiliterq; sui agnoscit nihilum: vnde votis omnibus vel maximè appetit, à nemine præ alijs reputari, præfieri nemini, nulli præesse, sed potius in omnimoda resignatione subesse alteri, & pro illius iussu ac beneplacito omnia sua opera perficere. Ad h̄c contemnit seipsum, & pro fatuo ducit: meram similitatem exoptat in omnibus ad usum ipsius concessis: libenter satis acquiescit consilio: omnia in melius interpretatur ac trahit: quicquid vel ex præcepto, vel ex consilio, vel alterius rogatu faciendum ei incumbit, omni cum modestia & gratitudine, Dei qd timore diligenter exequitur. Quo contrà falsò conuersi, grandes sunt in oculis suis, & in sensu suo: cunctaq; opera & actiones suas magni astiment: nec se decere aut suum esse arbitrantur alteri subesse, aut alterius parere voluntati: atque cum multa verborum superfluitate de rebus altis & sublimibus libenter verba faciunt, aut si necedum loqui sciunt, discere conantur, facta & exercitia sua iactanter extollunt, miram interim in verbis & moribus suis humilitatem simulatori præ se ferentes, ne superbia notam incurvant. Si porrò leuem eis contemptum irrogas, mirum in modum rixosos fieri videas, a criterijs decertare, & quantum possunt, excusare seipso, tueri, defendere. Præsumptuosi nanque sunt, & iactantiz dediti: atque in proprio sensu animijs duritia obstinati, rebiles, rigidi. Quotquot tales sunt, adhuc sub potestate diaholi tenentur captiui, etiamsi vel Papæ habitum circumferant. Praterea, qui ritè conuersi sunt, erga proximos suos benigni & amicabiles sunt, præ fraterna dilectione bene cupiunt ac impensè fauent omnibus: omnia proximorum facta quantum possunt & veritas patitur, magnificè landant, de ipsorum bonis impendio gratulantur & exultant: & ubi possunt, auxilio illis & consilio profundunt:

Cū timore ac tte more sua cuiques-
lue opere
randa.

Quid in
Baptismo
voueri-
mus.

Verè con-
uersus
quis.

Falsò cō-
uersi qua-
les.

Ritè con-
uersi.

Sunt: dumque aduersum aliquid patiuntur, magnam illis impendunt com-
passionem. Econtrà malè conuersi, præ rancore & odio tabescunt, alterius vti-
litati vel etiam probitati inuident, conuiitijs alios crudeliter infectantur & de-
trahunt: parati ac proclives ad vlciscendum se, & conuiiandum verbis coreu-
meliosis, ac mente tumida & inflata. Adhuc probe conuersi, ad omnem iniuri-
am, tedium ac molestiam, quæ Deo permittente illis eueniunt, patientes sunt,
multoque tempore tranquillo & pacato corde ea sufferunt: verba lenia mansue-
tissimè proferunt, & cum benigno ac pacifico corde amant pacis inire foedera,
& amicitiam instaurare cum eis, qui ipsos iniuria affecere. Falsi verò homines Homines
præ ira excaudescunt, alterius felicitati inuident, detrahunt, discordiam amât,
displacentias erga alios habent plurimas, perplexi & inuoluti sunt in omnibus
rebus suis, & pleni murmure ac queruli, tam erga superiores quâm inferi-
ores, qui eorum nolunt iudicio subscrivere, nec sensu inhærent. Insuper ho- Homines
mines recti ac verè iusti, pijs semper ac misericordes sunt, parati dare quantum
possunt, & auxilium præstare pro viribus: terrena omnia, caduca ac tempora-
lia, pro nihilo ducunt, despiciuntque: amore & gaudio abundant in afflictio-
nibus, in angustijs, in inopia, in vilitate: satisque copiosè exultant in eis, Deoque
gratias vberes referunt, quem & continuè in intimis suæ mentis contemplan-
tur, quo custode, protectore ac prouisore gaudent, dicentes cum Psalmista: *Ego
autem mendicus sum & pauper: Dominus solitus est mei.* Omnen quoque superflu- Psal. 39.
am circa temporalia occupationem procul abijciunt, quod tanto liberius Deo
Opt. Max. & rebus cælestibus possint intendere, vacare, inhærent. At cōtrà fal- Falorum
si instar clibani succensi, perpetua quadam rerum temporalium concupiscentia depicto.
flagrant, semper ad terrena inhiant, suum commodum, suam delectationem
& commoditatem, vbi & quibus possunt modis, inquirunt. De cunctis operi-
bus suis vel mercedem temporalem, vel laudem expetunt: & si pro suo voto
non honorentur ab omnibus, nec in aliquo grandi numero habeantur, videas
eos id ferre perquâm grauiter, & saepius etiam ad aliorum usque prorumpere
iniuriam. De ipso quoque religioso habitu, quem circumferunt indigni, sem-
per aliquam secularem & transitoriam mercedem appetunt: & quod spe sua po-
tiantur, & vel ad honores ac dignitates promoueantur, vel in ipsis permane-
ant, modis etiam parum æquis interim utri non verentur. Ad hæc, recti probe
que conuersi, diligentissimè omne tempus suum sanctis, & utilibus occupatio-
nibus, ad Dei gloriam & proximorum salutem & utilitatem, cum gaudio spi-
rituali curant expendere, solliciti in bonis seze actibus exercere, cunctaque quâm
rectissimè peragere. Deo quoque cum bona fiducia inhærent, perseverantes in
hono. Ediuero, falsi homines ad omne bonum, ad omne virtutis studium, ad Fallo.
omnem Dei cultum plumbei sunt & acediosi: in moribus rigidi & amarulenti,
in corde malitiosi, pusillanimi, diffidentes, sordidi, indomiti, somniculosi.
Adhuc recte conuersi, summa cum modestia ac honestate, naturæ necessaria
capiunt, non solum omnem deuitantes superfluitatem, sed etsi quid ultra neces-
sitatem acceperint, ocyus resignantes: in cibo parci sunt & sobrij, quod impen-
dio spiritui suffragatur, & tota intentione serio sibi cauent à potu superfluo.
Falsi contra suæ gulæ satisfaciunt, suamque lectantur voracitatem in edendo pa- Fallo.
riter ac bibendo: insatiabiles & inexplabiles in seiphs, & Deo omnipotenti pro
eius beneficijs ingrati. Sine modo & mensura, absque morum ciuitate, cibo
O potu-

potuque ventrem farciunt, vnde sæpius graues sibi contrahunt infirmitates: & vbi possunt, & occasio se præbet, suas voluptates ac oblectationes venantur. Saturati verd & immoderatus epulati quidam ex eis, facto prandio vel cœna, soluuntur in leuitates verborum, in risum, in ioca, in fabulas: liberty eis & esfure & percipere rumores seculi. Quidam verd proni ac propensiore*s* tunc fiunt ad iurgia, ad bella, ad rixas, ad iram & odium. Alij demum somniculof*i* & torpidi efficiuntur, ita vt vix vnam Dominicam orationem rite queant absoluere. Hæc & his similia grauia mala, vt plurimum ex forti potu & cibi superfluitate nascuntur. Inde est, quod Sancti omnes simplicitatem cibi & potus, aliorumque similium amplexi furte, ne quam occasionem præberent sibi propris vel posteris suis ad huiusmodi vitia & excessus. Quo contra, quod dolendum est maxime, ed hodie ventum est, vt religiosi quidam non possint, imo potius non velint ijs contenti esse, quæ merito sufficerent. Vnde multi ex eis ad tantam cæcitatem deducuntur, vt pericula & discrimina, quæ ipsis ex temptationibus vel suggestionibus diabolicis imminent, videre non queant. Nam prius quam id ipsi suspicentur, propensi sunt ad luxuriaz fœditatem, quæ corda ipsorum noxijs cogitationibus ac immundis desiderijs commaculat: in quibus heu sæpius, vt verendum est, peccant non minime, Deumque multo, quam credant ipsi, enormius offendunt. Porrò ex prauorum desideriorum commotione, ad omnia bona opera redduntur inepti, & Dco Sanctisque omnibus inuisi: atque inde in vastissimas cordis tenebras, magnamque cæcitatem præcipientur, qua sit, vt solatium & oblectationes suas in lubrica & dissoluta hominum societate cibop & potu querant. Hinc verd inordinata lætitia, & verba futilia leuiaque succedunt & oriuntur, quæ sic animum ipsorum ab omni devotione reddunt alienum, vt vix vnum versum attente legere possint: quini dum ex arida consuetudine ad psallendum vel persoluendum Horas suas accedunt, quicquid prius leuitatum, dissolutionum ac scurrilitatum visu vel auditu percepere, instar simiarum maligni spiritus ob oculos eorum intus adducunt, & quasi per ludum repræsentant, ita vt sæpius in tussim aut risum sic immoderatè prorumpant, vt seipso vix cohibere possint. Denique rite veraciterque conuersi ita verecundi ac pudici sunt cordis in Dei omnipotentis & sanctorum Angelorum conspectu præsentiaque, vt potius mortem subirent, quam sponte fœdam aliquam imaginem in suo versarent pectore, omnique custodia feruant corda sua ab omni impuritate, cura & occupatione, & sensus suos omniaque membra sua tanta cœm diligentia custodiunt incessanter, vt propriam cutem suam sine magna displicentia vix ausint intueri: vtque inuolatior in eis puritas perseueret, corpus suum ieiunijs, vigilijs, laboribus, deuotio*n*e continua & fiducia in Deum (in quo solo tota ipsorum consolatio sita est) afficiunt, moderantur, compescunt. Falsi verd & nequier conuersi, non multum curant fœdas & iniquas cogitationes, & imagines versare ac intueri in animo, vnde crebrò fœdos quosdam non anima tanum, sed & corporis motus incident, vt iam quasi in portis inferi consistant, imo sæpius profundè labuntur in cordis consensum, parati omnem explore concupiscentiam & iniquitatem, si occasio adesset. Ita miseri cadunt præcipites ac improudi ex inordinata sui proforum dilectione, quæ eos omnem carnis voluptatem delectationemque expetere atque sectari facit. Ex his ergo admonitus, fax quisque salutis

Rej*c*e con
uersi.

Nequier
conuersi

Iustis curam habeat, sibi prospiciat & intendat, mentis suæ staurum vigilanter exploret: quamque periculosa sit vita hominis, dum licet, perpendere non negligat. Nemo posthas securus sit nimium aut præsumptuosus, sed quisque cum timore suam operetur salutem, sibiqüe prospiciat. Licer enim impreseñiarum bene secum agatur, non inde præsumat neque confidat. Et tamen quantumcumque grauiter ceciderit, quanlibet imprudenter errarit, adhuc resipiscat & conuertatur in veritate. Facile salus amissa recuperatur, quandiu hic viuere licet, quandiu Dominus parcit delinquenti. Præstet hæc omnibus nobis clementia Saluatoris. Amen.

DOMINICA IIII. POST OCTAVAS EPIPHANIAE.

Vt anima posita sit media inter tempus & eternitatem, ut que illi iugum Domini suave & onus leue fiat.

S E R M O V N I C V S.

Iugum meum suave est, & onus meum leue. MATTH. XI.

 ETERN A Veritas Dominus noster Iesu Christus, in Euangelio secundum Matthæum, cap. xj. inter cætera, quæ ibi locutus est, hoc quoque dixit, quod modò recitatum est: videlicet, *iugum meum suave est, & onus meum leue.* Cui sententiae ac veritati omnes homines suæ naturæ ac sensualitati dediti contradicentes, asserunt iugum Domini amarum, & onus illius graue esse. Et tamen quicquid dicant isti, non potest non verum esse, quod ipsa Veritas affirmat. Cæterum (vt de hoc iugo & onere aliquid dicamus) quod difficulter trahi potest, iugum dicitur: & quod portantem grauiter premit, id onus appellatur. Itaque per iugum, homo interior: per onus, exterior, vetus ac terrenus accipitur. Interior ille nobilis homo, ex præclarissimo diuinitatis fundo præluxit, factus ad imaginem nobilissimi atque purissimi Dei, & ad eundem fundum seu originem suam reuocatur, inuitatur, pertrahitur, ita vt omnis boni valeat esse particeps: quodque Deus habet à natura, id ipse adipisci queat ex gratia. Sanè si quis intra se reperiire, agnoscere & contemplari posset Deum, & vt ille seipsum in fundo animæ interiori fundarit, absconderit, occulerit, is haud dubie felix esset & beatus. Et licet homo interiorem animæ suæ visum ad exteriora dispergat atque conuertat, errans & euagans in creaturas, semper tamen ad Deum in suo fundo præsentem intro reuocatur, allicitur, & perpetuam quandam propensionem habet ad illum, ita vt nusquam inuenire requiem possit, quoquid se verterit, nec aliquid illius queat explore desiderium. Cuncta nanque exteriora, imd & creata omnia, illi satisfacere nō possunt: sed ipsa hæc visibilia etiam nescientem ad intima fundi sui, quem Deus inhabitat, pertrahunt atque remittunt. Deus enim finis quidam est. Et sicut omnia in suo loco quiescent, lapis videlicet in terra, & ignis in sua sphæra ultra ærem: Ita & anima deuota, diuinitatis amore succensa, in Deo salutari suo, tanquam in loco & ultimo fine suo quiescit. Cui ergo iugum istud suave est? quémue ita trahere & portare delectat? Neminem placet, nisi eum qui ab omnibus creaturis auersum animū suum, ad ipsum purum

Dei fundum intrò cōuertit. En anima ipsa velut in medio posita est inter tempus & æternitatē. Si ergo ad tempus sese conuertit, obliuionem haud dubiè perennitatis incurrit: & tunc æterna longè fiuit à mente illius, ideoq; modica ei esse videntur, quemadmodum & in corporalibus vniuersit, ut quæ à remotis adspiciuntur, peregrina appareant: quæ verò è vicino, magna, eò quid parum inter ista, multum verò inter illa & inspicientem medijs sit. Exemplum licet à Sole accipere. Hic quamvis sexages terra maior sit, si tamen æstiuo tempore, quando altius ascendit, pelui aquam infundas, & paruum speculum imponas, in ipso integrum Solis speciem intueris, vix fabæ vnius quantitatē referentem. Si verò minutum aliquod medium inter Solem immensum & speculum peregrinum sese interponat, statim ipsam Solis speciem prohibet à speculo. Ita nimirum si quis qualecumque medium, licet minutissimum, admittat, quod ipsum veritatis fundum inspicere vetet, hoc (inquam) medium, quantumcumque exiguum, certissimum præstat impedimentum, quod minus immensum & ineffabile bonum illud, quod est ipse Deus, in animæ illius speculo suam queat speciem vel imaginem exhibere: imò quantumcumque præclaræ & excellentes imagines sint, omnes medium præstant inter animam & supersubstatialem imaginem illam, quæ Deus ipse est. Vnde id pro certo habendum est, in quaunque anima Sol iste diuinus refulgere debet, eam prorsus nudam, & à cunctis imaginibus liberam esse oportere. Nam si vel vna saltem imago in hoc speculo appareat, præpeditur anima per mediū illius imaginis ab illa vera purissimæ imagine, quæ est ipse Deus. Proinde quotquot sunt qui hāc in se nuditatem exhibere non curant, nec internæ puritati student, ita vt abditus iste fundus intus in animæ ipsorum fundo sese detegere, manifestare, & sui quandam imaginem reddere nequeat, hi omnes culinarij sunt serui, & ancillæ coquinariæ, quibus amarum est iugum, quod Dominus *suaue* esse testatur. Et reuerà, qui suum nunquam aut introspexit, aut gustu qualicunque attigit fundum, (vt Origenes ait) manifestum indicium est, quid nec de æterno vñquam sit reficiendus, nec ipsum gustaturus. Et ipse dicere non vereor, quicunq; per diem saltem semel ad suum sese fundū pro viribus non introuerit, vitam eum non agere veri Christiani. Porrò qui fundum suum ab omnibus expediti, illiq; vacant, & imagines omnes abiciunt, quo Sol iustitiae radios sue lucis in ipsorum intimum fundum diffundere queat, illis iugum Domini supra omnem, quæ cogitari possit, dulcedinem suauissimum est: & econtrà, quicquid Deus non est, valde eis insipidum est & amarum. Imò quotquot istud vñquam gustarunt, aut experti sunt, illis totus hic mundus absynthio & felle amerior est. Vbi enim præclarissimus hic fundus semel gustatus fuerit, adeò trahit hominem, vt & ipsas ossium medullas & venarum sanguinem absumat: Et vbi supradicta imago seipsum veraciter expressit, ibi omnes noxiæ delétur imagines & abscedunt. Quid ergo causa est, quid impediat nos quilibet res creare? Hoc nimirū, quid eis depicti sumus, & cum quadam proprietate eis inhæremus. Nam si ab omni imagine, proprietate & affectione verè liberi essemus & expediti, tunc etiā amplissimi regni possessio nullum nobis adferre posset impedimentum. Curet ergo quisque sine proprietate & absque imagine esse: & securè tunc habeat, quicquid ad viræ vsum necessarium sibi est, cum humilitate tamen & timore Domini. Denique in virtutis Patrum de quodam sancto sene legitur, qui adeò ab omnibus fuit creaturarum,

Quanto
sol maior
est terra.

Matt. II.
Origenes

Paradis-

turarum imaginibus absoluuntur, ut nullæ ei imagines possent inhærere. Contigit autem ut quidam frater pulsans ostium cellulæ iphius, cum ille aperuisset, peteret ab eo sibi quipiam accommodari. Abiit ille, ut quod postulatus fuerat adferret: sed mox ut à fratre discessit, rei petitæ imago adeò tota à mente illius discesserat, ut iam nec fratri, nec petitæ rei vllam niemoria[m] haberet. Pulsavit ergo denuò frater, & senex ad ostium accessit. Rursumque eadem petitione pulsatus, abiit ut petenti satisfaceret: sed iterum inteo reuersus, totius petitionis oblitus fuit. Tertiò itaque alio illo pulsante, senex iste egressus, rogauit, ut ipse ingredetur, & quod petierat auferret. Ego enim, inquit, imaginem huius rei mente retinere non possum, adeòque animus meus ab omni imagine nudus est. In eiusmodi puros, & ab omnibus formis & imaginibus absolutos homines, Sol diuinus radios suæ lucis diffundit, & ipsi valde excellenter extra seipso, & creata omnia abstrahunt ac rapiuntur, suamque voluntatem, imò & seipso totos & omnia diuino beneplacito ac voluntati dedidere. Hi adeò diuinæ sunt voluntati obstricti, tantòque cum gaudio Domini sui iugum trahunt, ut per hoc rerum omnium obliuiscantur: quò fit, ut cuncta illis temporalia, parua & modica: æterna verò, perquam magna & propinquæ videantur, è quod hæc eis in intimis ipsorum semper absque medio præsentia sint & propinquæ. Hinc trahentem Dominum suauiter sequuntur. Hæc de iugo dicta sufficiant. Nunc alteram Dominicæ sententiæ partem suscipiamus, quæ est: *Et onus meum leue.* Per onus, Onus. ut supra dictum est, exterior homo accipitur, cui diuersæ solent afflictiones & passiones accidere. Qui ergo sunt, ô Deus dulcissime, quibus onus tuum semper leue est? Hodie namque vix aliquis est, qui pro te pati velit, cum tamen & pati & resignare se, adeò necessaria sint homini, ut sine his parua spes profectus ipsius esse queat. Vertat ergo se quounque voluerit: hac prorsus, non alia, via incendendum est. Et si fugere decernit, hoc ei certissimè prædico, quia timens deuansque pruinam, incidet in niuem. Proinde sponte hilariterque ferat, commendans seipsum Deo in omnibus. Nam & Dominum Iesum Christum pati oportebat, & ita intrare in gloriam suam. Sed dicit alius: Quid ergo est quod pati debent serui Dei? Planæ responsio: Ferre debent humiliter omnia iudicia, permissionesque diuinæ, quoquomodo illæ eis eueniant, iure vel iniuria, à Deo uis. ipso, vel ab hominibus: ut verbi gratia, siue moriantur amici, siue damna rerum incurvant, siue honoris iacturam faciant, siue interno vel externo Dei vel creaturarum destituantur solatio. Hæc omnia hisque similia onera leuiter ferre debent: imò & proprios defectus suos, de quibus dolent, nec eos tamen perfetè vincere & extirpare queunt. Est enim & hoc onus non minimum, sub quo seipso humiliter submittere debent, & offerre se Deo ad sufferendum illud pragmatisma voluntate ipsius, resignantes se humiliiter in beneplacitum diuinum, in tempore & in æternitate. Et quomodo equus proprium simum, alligatus comparsatio. ipsem et vehiculo, cum ingenti labore exportat in agrum, ubi (licet alioqui finitus sordida res sit) si dispergatur tam in agro quam circa vineas, operatione illius frumentum optimum, pretiosumque vinum generatur, non tam bonum, nec tam pretiosum futurum, si simus abesse: ita & isti proprium simum suum, id est, defectus suos, quos ad plenum extirpare nequeunt, cum labore & diligentia multa instar equi ad purissimum agrum diuinæ voluntatis, vera cum suis ipsorum resignatione deferant, certi quod ex hac ipsorum humili resignatione

iucundissimi fructus pullulabunt atque succrescent. Quisquis enim & sub isto onere, & cunctis Dei iudicijs ac permissionibus cum humili se resignatione deprimit, in eiusque voluntatem cum perseveranti strenuitate & spe humili, tam in inopia, quam abundantia sese projicit, cuncta de manu omnipotens suscipit, eadēque in ipsum refundit & offert eidem, in vera abstractione secum intus manendo, seque in sempiternam Dei voluntatem cum perfecta suipius & creaturarum omnium abnegatione demergendo: hæc, inquam, quisquis facit, & in hoc constitutus, ei reuera *leue est onus Domini*: imò si cuncta mortalium omnium onera, si id possibile foret, ei imponerentur, adèd ipsi forent levia, vt delectationem & gaudium ei copiosissimum verissimumque præstarent, & quodammodo cælum exhiberent. Deus enim ipse isthæc fert onera, & homo liber & expeditus ab eis, tantum sub eis incederet. Cùm enim seipsum perfectè exierit, Deus in eum torus subintrat, omnémque illius actionem dimissionémque moderatur ac perficit per eum. Præstet nobis gloria Trinitas, Pater, & Filius, & Spiritus sanctus, vt digni efficiamur, in quibus ita Deus operetur, vt & iugum illius suave nobis sit, & *onus leue* Amen.

DOMINICA V. POST OCTAVAS EPIPHANIAE.

De signis vera humilitatis.

S E R M O V N I C V S.

Discite à me, quia mitis sum & humili corde. MATTH. XI.

 H R I S T U S Iesu Dominus noster, Magister verus, & omnium Doctor scientiarum atque virtutum, totiusque perfectionis exemplar, cùm ad instruendam ignorantiam nostram de summa calorum arce descendisset, non magna subtilitate, aut modis quibusdam occultis & subtilibus vti voluit, sed brevibus, eiudemque simplicissimis verbis formam quandam vitæ rectioris nobis exhibuit, & tam facilem quam compendiosam nobis tradidit institutionem, nullo negotio, si velimus, discendam à nobis. Hanc porrò institutionem in sacratissimè humanitatis sui codice apertis, visibilibus, legibilibusque characteribus scriptam, circunferebat in hæc verba: *Discite à me, quia mitis sum & humili corde.* Quid has sententia breuius dari posset, aut facilius capi & addisci, si tantum beneulo studio crebrius ipsam reuelueremus, & in moribus ac vita nostra curaremus exprimere, considerando virtutum exemplis refertissimam ac locupletissimam desicatam humanitatem Christi, cuius non solùm omnis vita supra omnem estimationem mitis fuit & humili, verùm etiam omnia verba, ritus & conuersatio illius, & quicquid vñquam gesit, hanc exactissimè referabant institutionem? Inde est, quid tales sibi ex omnibus discipulos elegit, qui hanc essent doctrinam idonei suscipere atque sectari. Et hi erant sancti duodecim Apostoli, & alij ipsius Discipuli, maximè verd dignissima Mater illius, que concepto eodem ipso Dei Filio, ita de seipso loquitur: *Respxit humilitatem ancilla sua.* Hinc & ipse in hodierno Euangelio: *Confiteor, ait, tibi Pater, Domine celi & terra, quia abscondisti hec à sapientibus & prudentibus,* id est, superbis & tumidis, & *renegasti ea parvulis,* id est, humilibus. Ex quibus verbis colligitur, solos humiles

occul-

DOMINICA V. POST OCTAVAS EPIPHANIAE.

iii

occultorum mysteriorum Dei capaces esse. Ut ergo tantam assequi virtutem, & hanc melius lectionem addiscere valeamus, quædam hic veræ humilitatis, quæ nunquam sine mansuetudine est, signa vel officia notanda sunt & attendenda, & sunt hæc. Primum, quisquis verè humilis effici voluerit, nihil eorum extrinsecus agere verecundabitur, quæ mundanis hominibus ignominiosa videntur. Id enim veræ à peccatis conuersationis & perfectæ contritionis signum est, si paratus sit ex animo minimus omnium fieri in omnibus, quod sic veram poslit humiliatem cordis obtinere, quæ duntaxat intus in anima consistit. Et ut in hac felici beatæ humilitatis via magis ac magis proficere queat, saipius curam peruigilem fideliter habebit, & seipsum obseruabit diligenter. Dominus quoque magnam illi gratiam, quam nuncquam prius habuit, largietur haud dubie. Secundò, in omnibus coram cunctis hominibus reum se fatebitur, meliores eos se ipso iudicans, & sibi præferens omnes absque fictione. Tali nanque studio facilius proximos quosque emollet, & corda ipsorum ad veram humilitatem amplius trahet, commouebitque. Et licet interdum ad hoc minimè ex aliquo debito sit adstrictus, pro Dei tamen gloria ex pura dilectione humiliiter se fereat, reumque fatebitur & agnoscat, eo quod Dominus sibi peccatum, præueniente gratia ipsius, neendum perpetratum remiserit. Eiusdem nanque beneficij & gratiarum est, peccata dimittere, & à peccatis præseruare. Tertiò, omnibus eundem dilectionis impendet affectum, non maiorem vni, minorem alii, sed æqualem & inditiusum omnibus, ita diligendo extraneos & inimicos, vt cognatos & amicos; diligendo omnes, tam malos quam bonos, in Deo vt proximos, non per affectum carnis aut cogitationis, vel amore naturali, sed liberali quadam & integrâ dilectione, honorando quemlibet pro illius dignitate & conditione. Quartò, denudabit se & expediet ab omnibus, quod soli misericordi Domino Deo suo iugiter inhærere, & unus cum ipso spiritus fieri queat. Deus enim nec vult, nec potest sociare & unire se cordi seculari ac impietro. Unde cum vera resignatione & abnegatione omnis proprietatis, cumque exteriori interiorique suipius extenuatione annihilationem non sub Deo tantum, sed & creaturis omnibus se se demittet, exinaniterque: & hoc est nudare & expedire se ab omnibus tebus creatis. Quintò, ad Dei honorem omnem iniuriam & adversitatem ex puro diuinitatis amore libens sufferet, sperando simpliciter in Deo, illiusque confidendo misericordiae ac pietati. Denique ex his omnibus constat, humilitatis profectum in tribus consistere, in patiendo, in resignando se ex amore, & sperando in Deo. Hinc porrò nascitur cognitio miseriae humanae & Dei omnipotentis, & voluntas Deo per omnia subiecta, non quidem propter seipsum, sed propter honorem Dei. Præstet nobis omnipotens Deus, vt omnes humilitati studeamus, & humiliare discamus nosipso. Amen.

Versus
militaris
officia
quinq[ue].
L

111.

1111.

11111.

v.

IN DOMINICA SEPTIMA GESIMÆ.

Ut in vinea Domini laborare debeamus per incostionem, profectum, & perfectionem vita sancta, asperitus. Et quantum inde fructum consequamur..

S E R M O V N I C V S.

Simile est regnum cælorum homini patrifamilias, qui exiit primo mane conducere operarios in vineam suam. M A T T H . x x .

H O D I E R -

ODIE R N A die Euangelium legitur, in quo Dominus similitudinem quandam proposuit de patrefamilias, qui exiit primo manè conducere operarios in vineam suam. Exiit autem & circa tertiam, sextam, & nonam horam. & similiter, quos reperit, in vineam suam misit. Circa undecimam verò exiens, cum inuenisset alios ibi stantes, dixit illis: *Quid hic statuſ tota die otiosi? Ite & vos in vineam meam.* Hic itaque venrandus paterfamilias, est Dominus noster Iesu Christus. Domus illius, est regnum cælorum: terra, purgatorium & infernus. Hic idem paterfamilias cernens amabilem vineam suam sine cultore otiosam confistere, naturāque humanam, quæ ad hanc excolandam ac possidendam condita fuerat, aberrasse, nec huic excolandæ nauare operam, volens ipsum hominem ad hanc denud, ad quam ipsum considerat, inuitare ac reuocare, primo manè exiit. Hoc autem quod exiisse dicitur, duobus modis accipi potest. Primo nanque hic idem Dominus noster Iesu Christus, summo mane exiit, quando per æternam generationem de corde paterno processit, & tamen mansit in illo. Exiit autem & primo manè in assumpto homine, quo nos in præclarissimam vineam suam conduceretur, reuocare. quæ. Porro sicut in Euangelio habes, exiit primo manè, exiit & circa tertiam, sextam, & nonam horam. Exiit autem & circa undecimam horam, & inueniens alios stantes, durius eis dixit: *Quid hic statuſ tota die otiosi?* Qui responderunt, quia nemo se conduxisset. Hi otiosi homines, quos nemo conduxerat, illos significant, qui in sua adhuc naturali puritate & innocentia persistunt, qui non immitterit felices atque beati dicuntur, & hos Dominus necdum à mundo & creaturis conspicit esse conductos. Sunt præter hos & alij, qui olim quidem conducti fuerant, sed modò libertati suæ sunt restituti, nec conducti ab aliquo. Attamen hi omnes, quod magnopere illis cauendum erat, adhuc stant otiosi, id est, tepidi ac frigidi, sine amore & gratia viuunt. Sed qui in gratia Dei non est, licet naturalem suam habeat innocentiam, cum in sola natura persistat, etiam si cuncta bona opera, quæ vñquam facta fuere, (quod tamen fieri non potest) solus peragat, adhuc tamen totus otiosus ac sterilis est. Potest & matutinus hic exitus alio sensu, diuine gratiæ in anima ortus, accipi. Matutinum nanque tempus, noctis est terminus atque tenebrarum, quibus decedentibus, gratiæ dies in animæ medio exoritur. Dicit autem Dominus illis, quos otiosos reperit: *Quid hic statuſ tota die otiosi? Ite & vos in vineam meam.* Itaque ad hanc vineam alij atque alij, aliter atque aliter accedunt. Quidam nanque, vt sunt incipientes, cum laboribus externis & sensuum exercitjs ad ipsam veniunt, suis institutis ac propositis inhærentes: quibus abundè sufficit, si magna quedam poenitentiæ opera faciant, si multum leuinent, prolixisque vigilijs ac orationibus insistant, nullam interim sui fundi & cordis curam habentes, nec internæ studentes puritati, sed seipso in sensuum oblectationibus, & humana gratia ac odio querentes, retinentesque. Unde deinde multa in eis temeraria iudicia, pluraque non leuia peccata, vt sunt, superbia, amarulentia, impetus ac vehementia passionum, propria voluntas, ad rixas & bella propensiæ, & his similia exoriuntur, non mediocriter à diuina gratiæ infusione eos præpedientia. Cæterum cum haec omnia ex falso fundo pullulant, cum cum primis diligentissimè obseruabunt, secum agentes, vt cum penitus extirpare atque subuertere possint, ne quod ex ipso damnum sustineant vel ipsi, vel etiam proximi. Alij ad ipsam accedunt, vt sunt proficientes, qui iam sensua-

Paterfa-
milia.Exitus
duplex.

Otiosi.

Exitus
matu-
tinus.

sensualia oblectamenta contempserunt, & maiora quæque vicia, Deo opitulan-
te, vicerunt, atque hi ad altiorem conscendere gradum. Versantur autem circa
exercitia intellectus, in quibus tantam delectationem tantumque gaudium sen-
tiunt, vt minus solicii sint vterius proficere, nec ad supremam pertingant ve-
ritatem. Præsenti nanque delectationi inh erentes, ad Deum super omnia dul-
cisimum, omnem transundo ac penetrando delectationem, non adspirant ne-
que anhelant. In solo autem Deo delectari eos oportebat, non in donis illius.
Alij rursus, vt sunt perfecti homines excellentes atque nobiles, ad hanc vineam
omnia transcenden do ordinat  nobilit  que veniunt, nihil omnino vel amo-
re vel intentione prosequentes, nisi solum Deum pur  in seipso. Iste nec delecta-
tionem, nec effluxus omnes, qui ex Deo procedere queant, nec aliquid aliud at-
tendunt, sed intim  simplicit  que sese in Deum immergentes, illius duntaxat
laudem & honorem sitiunt & intendunt, id solum optantes, vt acceptissima vo-
luntas ipsius, & in se, & per se, & in creaturis omnibus perficiatur. Ob hanc pa-
ciuntur & dimittunt omnia: cuncta de manu Domini suscipiunt: quicquid ex il-
lius munere ab ipso perceper , in ipsum omni tempore pur  referunt, offerunt,
refundunt: nec quicquam sibi inde usurpare præsumunt vel ascribere. Et quem-
admodum flumina ex mari exirent, & ad ipsum tanquam ad suam originem re-
uertuntur: ita & hi præclarissimi homines, omnia diuina charismata & dona
ad illam referunt ac refundunt originem, vnde profluxerunt, simulque cum eis
refluunt in Deum. Dum itaque sic omnia ipsis defusa collata munera in diui-
nam referunt originem, & neque delectatione, neque commodo, neque hoc vel
illo detinentur aut retardantur, nec aliquid omnino præter solum Deum in-
tentione prosequuntur: fieri non potest, quin & ipse Deus solus ipsorum intus
sustentaculum sit & fulcimen. Porro licet hæc intentio ipsos adeo extra sese
transferat, ac pur  simplicit  que tendat in Deum, natura tamen occult  ad se-
ipsam reflectitur, quod ex toto abrumpere & extirpare nequeunt, sed velint no-
lint, sustinere coguntur: & hoc est quòd Deum semper libenter haberent, & na-
turaliter beati esse appetunt. Quod profect  tenuiter admodum eis inesse ope-
rabat, & minima ex parte qu ri & intendi ab ipsis. Debet enim deuotus quisque
vine  cultorem sectari, tota die in vinea laborantem. Hic vt in labore perseuc-
rare possit, cibum quandoque sumere haberet: & licet prolixus sit labor, reflectio
tamen vix vnius hor  spatium absunt. Comedit autem, vt dixi, propter labo-
rem, vt in ipso valeat persistere. Cibus ver  quem sumit, carnem & sanguinem,
osla ossiumque medullas penetrat, atque per omnia diuisus membra, rursus in
labore consumitur: quo consumpto, vinitior iterum ad sumendum cibum acce-
dit, & hunc similiter in vine  cultura consumere volens. Ita planè & perfectus
quisque dum aliquam intra se ad seipsum reflexionem senserit & affectum, vel
ad ipsum Deum, vel dona ipsis, aut aliquid eiusmodi habendum, valde sobrie
ac tenuiter sese, vel quippiam suum in eis intendet & quæret, pro sola videlicet
sui sustentatione id expetendo & usurpando, non ad inh erendum, sed vt illud
rursus in Dei obsequio & labore spirituali absumat: cumque id supremo modo
cum gratiarum actione & amoris refluxu in Deum, sicuti ab ipso suscepit, con-
sumptum fuerit, rursus tunc ei in diuinis effluxibus refocillari paululum li-
ceb t, qu d deinde vires receptas iterum in Dei obsequio & alijs pietatis actibus
utiliter consumat. Sanè quotquot hoc pacto omnia Dei dona, tam corporalia

Eccl. 5.

Vitiositas
& deuoti
aliquis
collatio.

quām spiritalia, cum profunda ac humili suijsorum in omnibus abnegatione, eidem rursus offerunt, hi soli tam ipso quām donis ac charismatibus illius digniores atque capaciores efficiuntur. Prorsus vbi cunque sint, digni sunt gemmas pretiosissimas, argentum quoque & aurum, & quicquid pretiosius mundus habet, si id natura pateretur, sumere in cibum. Verū plerique eiusmodi Dei homines, magna foris paupertate premuntur, nec quicquam ex supradictis possident. Hi cum ingenti humilitate in omnipotentem Dei virtutem sese iactabunt,

psalm. 36 plenissimè illi confidendo, & ipse (vt Psalmista ait) faciet: ipse citra omne dubium debet ipsorum habere curam, etiam si in petra forent absconditi. Hi praeclarissimi homines virtutibus locupletes, sed pauperes rebus, ligno vitis haud absurdè comparantur. Sicut enim lignum vitis foris secus nigrum, durum, aridum & vile appetet, adeò vt si nemo illud agnoscet, nulli penitus usui aptum crederet, nisi tantum ad combustendum: verū intus in ipso vitales quedam venæ latentes, è quibus præ cunctis arboreis, liquor pretiosissimus emanat: ita nimis & isti amabiles, atque in Deum absorpti homines, extrinsecus inutiles, deformes, ac aridi esse videntur. Humiles quippe sunt, & foris pulli, nec alicuius reputationis: in verbis quoque & operibus ac exercitijs exter-
nis nihil singulare, nihil grande præ se ferunt: sed meram sectantur humilitatem, suntq; minimi in sorte sua. Sed latentes in eis intus in fundo veritatis vi-
tales venas, ybi sua parte sive sorte abnegata, Deum iam habent partem & su-
stentaculum suum: hec, inquam, agnoscere fore iucundissimum. Porro sicut vi-
nitor certo tempore vites putat, rescando palmitum summitates, quod nisi fa-
ceret, vinum acidum nasceretur: ita & hi excellentes homines omnem in se ipsis
inordinationem amputare debebunt, atque ex ipso fundo euellere, in modis
omnibus, & in omni prosperitate aducitatemque, hoc est, vitia omnia, passio-
nes omnes, & quicquid in eis defectuosum est, à corde rescindere studebunt &
amputare. Et hoc citra capit is aut membrorum destructionem facere licet. At-
ramen priusquam abscedant, diligenter obseruantur quid eis amputandum
sit. Nisi enim & huius rei peritus esset vinitor, eadem facilitate meliores palmi-
tes, qui vuas erant prolaturi, qua ineptiores, putaret, atque ita vincam destruc-
ret. Quod heu nonnullos facere videmus, veræ discretionis expertes: qui vitia
ipsa prauisque animi propensiones seu inclinationes in fundo suo relinquen-
tes, misericordiam naturam opprimunt amputantque. Natura quidem in se ipsis bo-
na satis ac nobilis est. Quid igitur huic imputant? Deinde quando tempus fru-
ctuum aduenit, id est, cum iam vitam spiritalem gerere deberent, natura de-
structa est, & diuinam non sustinet operationem. Interim tamen discreta cor-
poris castigatio, maximè incipientibus ac immortificatis haud mediocriter
vitis est & necessaria. Post hæc (vt in cœpta persistamus similitudine) ligantur
palmites, atque à summo usque deorsum traducuntur, appositis stipitibus, qui-
bus sustententur. Ita sane exemplar sanctissimum, & admirabilis vita Saluato-
ris nostri Domini Iesu Christi, eiusmodi hominum sustentaculum atque fulci-
men erit, ita ut per eam deprimentur ac inclinentur, id est, ut suprema portio-
nationis ipsorum, cum perpetua suijsius demissione in subdita humilitate,
deorsum flectatur atque trahatur in ipsum fundum, atque in Christum Iesum,
idque in veritate, non cum glossis quibusdam. Ad hæc omnes vires ipsorum,
tamen interiores, ut sunt, irascibilis, concupiscibilis, & rationalis: quām exte-
res ac

Discretio
quām sit
necessaria
ma.

res ac sensibus, semper restrictæ ac religatæ erunt, quælibet in loco suo, ut neque sensus, neque voluntas, neque alia aliqua vis, plus aequo insolecant, sed semper succinctæ atque religatæ sint in debito ordine sub voluntate diuinæ, quæadmodum ille ab æterno voluit. Dehisac suffudituntur vites, ut zizania extirpari queant. Ita & hi seipso suffodere & perscrutari debebunt, attente ac ^{vitesque} ^{re suffos} ^{dianae.} gilanter obseruando fundum suum, utrumne aliquid lateat in eo, quod euellendum sit. Et si aliquid repererint, absque mora illud extrahere curabunt, quantumuis modicum sit, ut Sol diuinus tanto immediatus ipsi valeat approximare fundo, ac perfectè in ipso lucere, ipsasque vires superiores excitare ad operandum. Tum verò Sol iste humores, quos potest, in illam vitalem venam sive vim, quæ in ligno, id est, fundo hominis latet, extrahit atque educit, & ita botri paulatim exoriuntur. O si quis suam ita nosset præparare vitem, ut Sol in ea diuinus & operari & radiare posset: præclarissimos sanè & excellentissimos fructus ille ex ea educeret, extraheretque. Sicut enim Sol corporeus, quando tota virtute diffunditur super botros, vi caloris sui eos gratiosissime florere facit, atque hi flores odorem præclarissimum habent, omne virus depellentem, ita collatio. ^{Solis cor.} ^{porci &} ^{divini} ^{collatio.} ut eum nechufo, nec serpens villo pasto sustinere queat: sic & iste Sol diuinus fundum hominis immediate contingens, fructum quendam intus & foris inde educit, adeò purè in Deum tendentem, tamque gratiosè nobilitérque florentem per puram diuinitatis intentionem, ut inde iam admirabilis, tamque suauitatis erumpat odor, ut (velit nolit) omne serpentis maligni virus cogatur abscedere. Imò si dæmones vniuersi ac mortales omnes in terra degentes coniurassent, eiusmodi puro homini, Deum amore ac intentione prosequenti, nulla possent ratione officere. Et quòd magis illi nocere conarentur, ed ipsum altius in Deum exaltarent. Quid si etiam in ipsum infernum, ita florens ac suauissimum spargens odorem, traheretur, fieri non posset, quin ibi regnum cælorum, & beatitudi sempiternæ, atque adeò Deus ipse succederet, & infernus in ipsum paradisum verteretur. Nec est quòd timeat, qui ita feliciter floret, quælibet occurrentia, aut quicquid hoc est, quod ipsi faciendum incumbit. Vbi enim Deus purè queritur & pro fine habetur, nihil illum impedire potest. Deinde, vbi vinea floret, in ipsos botros limpidissimos radios suos sol dirigens, eos magis ac magis excoquit: ut de paulatim abundantiore dulcedinem concipiunt. Sic & in prædicto homine, diuini illustratione solis perfuso, adeò ad extrellum media omnia attenuantur, ut ferè continuè eundem solem diuinum inueniat multo lucidius micantem intra se, quam iste sol corporeus in cælo vñquam splenduerit: illustrationesque supernas in anima ferè absque intermissione, toties videbilec, tamque celeriter, quoties ed se conuertere potest. Atque ibi adeò totum esse ipsius deificatur, ut nihil ita veraciter sentiat, gustet & sciat, atque Deum: & hoc essentialiter quidem, sed tamen longè supra omnem rationalem modum, cognitionemque. Post hæc solet vinitor pampinare vites, quod sol absque medio in ipsas vuas ratios suos diffundere posít. Ita & isti omnia media excidunt, omnes quoque imagines, modi, exercitia, oratio, & alia media: quæ tamen haudquam temere ab ipso prius relinquenda sunt, donec per diuinam gratiam sponte decident: quod fit, quando altius supra omnem intellectum suum atollitur rapiturque, vbi in ipso præclarissimus ac diuinus fructus adeò fit suauis & iucundus, ut nullus id sensus vel intellectus queat capere: adeòque ipse

longè abducitur, ut spiritus ita profundè immagratur absorbeaturque in Deum, quod omnem amittit distinctionem, torusque cum diuina vnitur dulcedine: hominisque essentiam adē ipsa diuina essentia penetrat, ut illa scipsum in hac amittat penitus, haud secus quām una aquæ guttula missa in integrum vas optimi vini. Sic, inquam, spiritus ipse in Deum ac diuinam vnitatem absorbeatur immagraturque, ut omnem ibi, sicut præfatus sum, distinctionem perdat: & quorum suffragio eò deductus est, ut est, verbi gratia, humilitas, intentio, &c. similiter suum ibi nomen amittunt. Ibi namque pura quædam, secreta & tranquilla vnitas est absque omni distinctione: ipsaque intentio & humilitas, pura quædam simplicitas, & essentiale ac silens arcanum efficiuntur, ut etiam vix notari possint. Planè in hoc fundo horula una aut saltem momento uno commorari, id homini centuplo utilius, Deoque omnipotenti gratius foret ac laudabilius, quām vel quadraginta annis cum proprietate & sui complacentia immodica proprijs inhærcere conceptibus, propositis, institutis. Præstet nobis Dominus Deus noster, ut hoc modo omnes illi intra nos locum præbeamus, cunctisque illis moriamur, quibus nos certissimè oportet mori, purèque viuamus, quomodo viuere nos necesse est, si sublimissimum intra nos & per nos opus suum Deus peragere debeat. Amen.

I N D O M I N I C A S E X A G E S I M A E.

De spiritu ali abnegatione resignatione que voluntatis nostra in omibus, quod Deus suum intra nos opus efficere queat.

S E R M O I.

Exist, qui seminat, seminare semen suum. Lvc. viii.

Nhuius diei lectione Euangelica Dominus parabolam proposuit: se legitur de seminante *semen suum*: quod dum ille seminaret, aliud cecidit secus viam, aliud supra petram, aliud inter spinas, aliud denique in terram bonam. Itaque quod exisse dicitur ad feminandum, hoc non bis denuntiat, quod & nobis ante omnia exeundum sit. Planè ex

Textus ad scđum. toto ex ea oportet, ò homo, si vñquam in virum perfectum euadere voles. Et vnde exibo, ait? Ex ea necesse est extra propriam quæstitutionem, propriam voluntatem, propriumque iudicium, siue sentire tuum. Hæc via est, non alia, ut Deum solum habeas scopum totius vitæ tuæ, & illius ames atque sitias laudem & honorem. Ante omnia igitur diligenter obserua te ipsum, & ubi cunque te inuenieris, aut aliquid propriæ quæstitutionis in spiritu, vel in natura, aut alio quo-cunque, ibi noueris tibi extra te exeundum esse. Siue etiam hominum multiplicitas sit, aut alia quælibet creata, non corporaliter tantum, sed etiam spiritualiter animo tuo inhærentia, in quibus te ipsum queraris, operæ pretium, imò & necessarium est, animum ab his abstrahere, teque extra omnem multiplicitatem fieri, si Deus vñquam intrate aliquid debeat utiliter ac fructuosè operari. Sed & omnem propriam actualitatem, viresque omnes submittere, & inolitas naturæ prauas cōsuetudines, ac mores, & quicquid hoc est, cui per affectū inhæres, quod quæte magis impedit & inuoluit, obseruare diligenter, & viriliter rescindere oportet & abdicare. Et quomodo formica primò grani summitatē rodit, ne crescat, ut medulla illi³ integra maneat: ita & tu omnia ea, quibus prop̄siori animo affice-

*Formica
indulitia.*

afficeris, ad quæ magis humano quodam affectu traheris, quæque & citius & libetius facis, sollicitus absconde & abdicato: alioqui, ubi omnia magis tua credideris, in fine te senties corruiisse. Itaque ex ea oportet ex omnibus. Dicunt Theologi, hominis exitum in voluntate consistere, quæ ad hunc ab intellectu inuitatur. Exiit
hominis
in quo se
tus.

Dum enim aliquid per intellectu cognoscimus, illud introcepimus voluntas bonum esse senserit, fertur super illud, volens in ipso quiescere. Quando enim voluntas amat aliquid, ob bonitatem illius foras egreditur, & quicquid boni habet, imo & seipsum, & quicquid vispam boni creata omnia habent, totum effundit super id quod amat. Si verò impuro, falso, ac recurvo amore ducitur: non egreditur, non se effundit: sed intus permanens, hoc aut illud intentione prosequitur. Ita nimis & omnes illi intrant, non exeunt, qui quod suum est, in Deo vel creaturis querunt: unde & amor ipsorum ad Deum recutius est & fictus, vix dupondio supputandus. Ceterum fidelis quisque ita in Dei sui amore ab omnibus exire curabit, ut ipsum solum diligens, nec delectationem, nec mercedem, nec illum priuatum intendat aut venetur commodum: sed pro illius duntaxat amore & honore faciat, patiatur, dimittat omnia, etiam si nullam ab ipso mercedem aut gratiarum actionem foret unquam recepturus: quod tamen aliter fore credat & sciat: ita sibi occultum erit, ut illud intentione haudquam prosequatur, sed semper cor suum ad amandum & intendendum Dominum Deum suum anhelet, & in illius liquefati amore ac intentione, ita ut oblitus ex integro suipius, nunquam intus ex diuina illuminatione reprehensus, intelligat se aliquid suum in Deo intendere & amare. Alioqui non Deo, sed sibi ipsi sua facit opera. Amet ergo Deum, intendat Deum, commendet omnia Deo, illius arbitrio relinquens, vtrum sibi mercedem rependere velit, an non: nihil ipse unquam ea de re cogitet. Nec timere debet, quod aliquid hinc detrimenti patiatur. Quando enim sic pure in Deum refert omnia, siue si: honor siue commodum, aut utilitas, aut aliud aliquid, tunc ipse vicissim totum se ad hominem conuertit: & quod minus hic suum vel honorem, vel commodum, vel mercedem experit & inquirit, eò magis ille in omnibus ipsum querit hominem. Denique qui talis esse potuit, ei iam feliciter experiri licet, quia verum sit, quod Ioannes Apostolus ait: *Perfecta caritas foras mitit timorem.* 1. Ioan. 4.

Non enim timeat aliquid, quia nihil suum querit: nec respicit ad commodum vel incommodum, sed omni constanter utilitate vel iactura calcata, solo amore ducitur, solumq; nouit amorem. Ergo sic exiens & abnegans priuatū lucrum aut commodum, plura à Deo consequitur bona cum iusto illo Simeone, qui Dominum infantulum suis meruit vñnis constringere. Porro qua seipsum quisq; ratione exire debeat & abnegare, nusquam melius atque perfectius disci potest, quam in ipso Domino Salvatore, qui est via, veritas, & vita, licet hunc ista tempestate paucissimi dignè ac veraciter sequi velint. Proinde in qualibet interna paupertate, nuditate, desolatione constitutus, hunc eundem suum contempletur Redemptorem, attentiùs considerando, quam æquanimiter omnem ille paupertatem sustinuerit. Cum enim omnem ipse in sua anima sapientiam abundantissimè cointineret, sciens & capiens omnia, que nunc scit & capit in gloria, adeò tamen in vera paupertate de ipso sapientiae dono nihil sibi usurpauit, vt crederes omnem illi creatam & infusam sapientiam fuisse subractam. Lucas 2.

Anima namq; illius denudabat se & inclinabat subtus in creatam lucem, que nec capi

capi potest, nec idoneè inuestigari, nisi per abnegationem seu resignationem omnis scientiae & cognitionis. In omni vita sua nullam sublimitatem vel subtilitatem rerum aut verborum seftabatur, sed simplicitati studebat, & simplex erat omnis doctrina illius. Hæc itaque recogitando, seipsum quisque in altissimam Christi paupertatem, in eodem sacram, curabit immergere: & ita per ipsum omnis sua paupertas, accepta gratia erit Patri cælesti. Cumq[ue] sua libertate priuatur, & propriam cogitur voluntatem exire, abnegare, deserere, ad Christum reflectat oculos, contemplans, quām perfectissimè ille resignatus fuit, quām plenissimè omnem abnegārat propriam voluntatem. Cūm enim in matris sanctissimo vtero creatus esset, & omnis illi sui abiectio, cruciatus, & passio proponeretur, omni proprietate abdicata, adeò suam voluntatem submittebat, ac plenissimè cælesti offerbat Patri suo, vt nihil vnquam toto vitæ sive spatio vellit ex seipso. Deinde in monte Oliueti positus in agonia, cūm sanguineum de tenerrimo corpore suo sentiret ebullire sudorem, humiliiter

Lucz 22. ait: *Pater, fiat voluntas tua.* Sic ergo relictus quisque ab omnibus creaturis, in

Matt. 26. Christi altissimam sese paupertatem deprimens, omnipotenti Deo liberum arbitrium ac voluntatem suam, tam nobilem, vt ipse eam cogere nolit, penitus resignet. Et quia voluntate & arbitrij libertate nihil homini charius est, idè resignatio illius Deo gratissima est. Nec opus vllum, aut vlla vel Christi, vel

Gratissimè Deo quid. alterius cuiuscunque paupertas, voluntatis abnegatione aut Deo gravior, aut ipsi homini est vtilior. Virtus nanque bonæ voluntatis, tanta tamq[ue] nobilis est, vt per desiderium perfectum, similitudinem quandam exteriorū operum Christi assequi possit. Vnde pauperrimus quisque tantum possidere & relinquerre potest, quantum dñissimum omnium: imd & tantum offerre Deo, quantum

Quanta voluntatis humanæ virtus. is & condidit, & adhuc condere posset, si vell et. Ad hæc, cūm omnis corporalis voluptas, sensuum oblectatio & quies, commodaq[ue] corporis alicui subtrahuntur: Iesum aspiciat, attendens vt ille sponte hanc paupertatem suscepit. Ipse

nanque omnem repudiavit sensuum corporisq[ue] voluptatem seu oblationem quam vel audiendo, vel videndo, in cibo vel in potu, & alijs similibus, habere potuisse: & tamen vel minima subtractio molestior illius naturæ fuit, quām

Christi teneritu- do quāta. nobis etiam maxima quæque, eo quod præ cunctis hominibus tenerrimus fuerit, amabilissimusq[ue], sensus habet multum amabiles, & complexionem optimè ordinatam, omnis defectus & vitij expertem. Denique verus ipse Nazarenus erat. Vnde tanto vehementiorem quælibet ei corporis afflictio dolorem intulit. Continua sitis, fames, incommoda corporis, vita asperitas, multimodæ crues atq[ue] passiones ipsum macerabant, debilitabantq[ue]. Et licet interdum de cibo apposito vesceretur, absq[ue] omni tamen delectatione ex puro id amore faciebat, ne infirmiores quique desperarent. Quanvis etiam pro necessitate naturæ somnum caperet, cor tamen & anima illius vigilabant, & ipse somnus cum dolore & pressura coniunctus erat. Sæpius etenim grauiter spirare atque ter-

Somno qualis Christus vius. rore concuti solebat, & dormiens miserabilē præ se serbat speciem. Interim nihilominus benignum se præstabat erga omnes, potissimum vero erga inimicos suos: nec vlli, præterquam cælesti Patri suo, suum querebatur dolorem & afflictionem. Præterea cūm omnem naturalem affectionem erga parées, amicos, aut quæcunq[ue] alia mortificare quis cogitur, suum contempletur authorem

Dominum Iesum Christum, intuens, vt ille omne sibi externū solatium interdixerit.

dixerit, atque subtraxerit, omnem quoque catierit amoris familiariorē exhibitionem, quo tamen erga omnes maximē cestuabat, idq; etiam circa charissimos amicos suos, & specialiter circa dulcissimam Matrem suā, cui naturaliter afficebatur vltra quā in aliquis vñquam filius sux genitrici. Quod si alicui graue est, absq; proprietate & rerum labentium possessione viuere, Dominū Deum suum contueatur, adspiciens quām singulariter hanc ille paupertatem assumperit, quippe cui nec domus erat, nec possessio villa, quomodo ipse ait: *Volucres cali nudos habent, & vulpes foueas: et Filius hominis non habet ubi caput suum reclinet.* Et licet vestes ceteraque verē necessaria illi vtcunq; suppetenter, absque tamen omni cordis proprietate ea habebat, solo vsu contentus. Denique & ab ipsa tunica, & rebus omnibus ita semper liber & nudus fuit, sicut eo tempore, quō nudus pendit in cruce. Insuper quādō natura necessaria desunt alicui, pauperrimū Domīnum Deum suum contempletur, intuens oculis cordis, ut ille, cūm omnium esset potissimum Creator, non erubuerit crebrō panem suum ostiatim mendicare, & assumptum hominem alieno cibo potuq; alere & enutrire: simulq; hæc considerans, in altissimam Christi paupertatem se se demergat. Quod si humiliatur aut opprimitur aliquis, nec in vlo habetur pretio, attendat diligenter, quantum altissimus ille Dominus Deus suus se humiliārit mundū ingrediēs, ut se omniū infimum atque postremum fecerit, cūm esset omnium Dominus: ut ipse æternus, temporalis: supremus, infimus: incomprehensibilis, contratabilis atque comprehensibilis: immensus, peregrinus: & summè sapiens, infans: effectus fuerit. Attendat, inquam, ut illa se maiestas annihilarit, quando in prestantissimā Matris suæ vtero nostras infirmitates & miseras (peccato excepto) suscepit: totumq; se paratissimum obtulit ad sufferendum omnem illum contemptum & pressuram, quæ tam ipse, quām vniuersi eius amici propter ipsum deinde passuri erant. Et reuera suorum confusio, pœna & cruciatus amicorum, quæ propter ipsum erant toleraturi, animam & cor illius acerbioris gladio doloris transuerberabant, quām vñquam aliquem sua propria, licet acerbissima, passio. Ad hunc tamen dolorem humiliiter Patri suo cœlesti se offerebat sustinendum, offerēs simul eidem & suos, & omnium suorum amicorum dolores, cruces, probra, contemptus. Ad hæc, in vestitu suo, & tota conuersatione sua (quæ teneat. sicut humiliata, ita & abiectissima erat) non vanitatem, sed vilitatem: non inanem gloriam, sed meram prætulit paupertatem. Adeò: nāq; pauperē & despētum se exhibuit, vt nisi Præcursoris fuisse vocē denuntiatus, vix aliquis pro Christo eum suscepisset. In cūctis quoq; operibus suis seipsum, ut ita dicā, annihilabat humiliabatq;: & hoc specialiter in illa vltima cena. Quæ enim maior poterat esse humilitas, quām quod excellentissima Christi persona, pauperum pescatorū prouoluta vestigijs, eorū pedes abluebat, extergebat, & dignatissime diuino ore suo osculabatur? Insuper humiliavit se Dominus Iesus, honores seculi fugiendo, & ab omnibus despici, illudi, abiici, nec in aliquo pretio haberi desiderando, ut propheticā sententiā impleretur, dicens in persona illius: *Omnis redire me, deridere me.* Sicubi verō honor ei oblat⁹ fuisse, humiliatē & lachrymis eum tēperabat, permiscebatq;: Deniq; humiliavit se abiectissimo modo, turpissimā videlicet presentis vitę mortē subēdo, & crucis perferendo opprobrium atque ignominiam. Sed & sacratissimā aures eius mortis excipiebant sententiam: limpidissimi ipsius oculi, in quos desiderant Angelis proficere, iniurias.

Amorem
qui suum
Christus
teperat.

Mart. &c.
Nuditas
Christi
quanta.

Panē qui:
sū Chri-
stus qua-
sietur.

Quātope-
re se Chri-
stus humili-
atiz.

Christi pa-
tes, probra,

Matt. &
Humili-
tas Chri-
sti sum-
ma quæ.

Psal. 21.

Pet. &
rias.

rias omnes & abominabiles vexationes sibi irrogatas contuebantur: odoratum & gustum fellis cruciabat amaritudo, & ad extremū pretiosissimum corpus eius ignominiosissimam crucis pertulit mortem. Itaque præfata omnia nō negligenter percurrendo, sed diligentissimè contemplando, seipsum quisque in profundissimam abiectionem Christi Iesu demergat & immergat humilitatem, ei se in humilitatis via conformare totis viribus annitens. Præterea vulnera passionem eiusdem Salvatoris sui in suo portet corpore, quod Christianis omnibus magnoperè est appetendum, ita ut toti mundo ac vniuersitate cælesti perspicuuni sit, illius incomprehensibili bonitati pro modulo suo gratum se esse, seipsum & propriam voluntatem suam & omnia sua, Deo hilariiter offeret atque donabit, nunquam deinde repetitur. Sic cum Christo vestibus nudabitur. Visum intemperantem atq; vagum, auditum curiosum & varum, otiosa colloquia, & omnium deniq; sensuum voluptates & oblectationes mortificabit, cunctosq; sensus suos subitus spineam Christi coronam comprimeret discet. Ad hæc nihil superfluum, nihil non necessarium contrectabit, siue continget: & ita manus habebit cruci veraciter affixas. Bona opera viriliter & alacriter aggredietur, simulq; in eisdem perseuerabit, & ita sinistrum pedem cruci Christi adfiget. Mentis dispersione, & vagas ac instabiles animi cogitationes firmabit in Deo, & tunc dextrum quoque pedem ad crucem conclauabit. Vires animæ corporis nunquam pernicioса quadam tepiditate resoluti patietur: sed ad instar brachiorum Christi, in Dei seruitio habebit extentas. Corpus suum imbecille, ad honorem sacratissimorum pedum Christi, in spiritualibus exercitijs crebro ad fatigationem usque laborare compellet, ita ut pre debilitate sua nequeat explorare mala desideria. Multimodæ eademq; incognitæ passiones ac afflictiones ipsum ad Dominum & ad crucis angariam constringent, vnde & amabilis & totus apparet sanguine rubricatus. Spontanea paupertas & afflictio illius dorso Christi nimium lasso stratum mollissimum exhibebit. Naturæ suæ mortificatio, ac virile contra vitia certamen, mercenarem animum illius releuabit. Cor denique suum deuotum atque feruidum omnes illius mitigabit cruciatus. Insuper, cum omnia, quæ potuerit, fecerit: & tamen à corruptis hominibus, verbis scismaticis ac amarulentis impetus, contemptus, irrisus, reprehesus fuerit: quicquid etiam boni fecerit, adeò omnes vilipenderint ac denigrarint, ut cum iniquis & sceleratis deputandum eum iudicarint: si tunc pro talibus orauerit, eis ex corde iniurias omnes remiserit, eosq; apud Deum fideliter excusarit, atque ita sibi ipsi ex amore mortuus fuerit, immobilis perseuerans, verè Christo confixus erit cruci, & mors illius in ipso florebit. Præterea cum pro Dei amore omni creaturarum solatio renuntiat in omnibus, que medium aliquod inter Deum & ipsum facere possent, tum sub cruce stas cum afflita Christi matre, eidem patienti compatitur. Ad hæc quando à Deo in grauibus afflictionibus, in interiori desolatione, duritia & ariditate cordis absque omnis dulcedinis infusione relinquitur, sicut & ipse in cruce relictus fuit, nullū quereret alienum solatium, sed ad Dominum sese conuertens cum vera sui iuxta omnem illius voluntatem abiegatione, vnicum illius implorabit auxilium. Et reuera quanto tunc afflictio fuerit amerior, & interna resignatio perfectior, tanto & Deo similiior & charior erit. In hoc nanque electi Dei amici supremo modo probari solent. Ad hæc consolationis desideria franget & mortificabit,

& ita

Passio
Christi
cogita-
tio.

Marc. 5

Lucas 23.

Marc. 27.

**Quis sum
mas pro-
bandorū**

& ita sicutem refocillabit Dominum suum. Omnia quoque salutem vehementissimè fit. Postremò, animam semper habebit in manus æterni Patris suspensam atque erectam, & spiritum à tempore abstractum, & æternitati coniunctum, ad instar extremæ illius animæ ac spiritus Christi à corpore separatis. Denique his exercitijs crux nostra cruci Christi conformatur & assimilatur, qui nostræ salutis amore tam miserabiliter in cruce pependit, tribus eidem clavis affixus, totus propter nos deficiens, atque arescens in seipso, præ nimio, quem intus & foris patiebatur, dolore & cruciatu, vnde mortis amarissimæ circundatus atque cōstrictus vinculis, opprobrium hominum & abiectione, imò & illusio factus omnium: intus quoque omni solatio atque dulcedine usque ad extrellum immensæ amaritudinis punctum destitutus, cum lachrymosis oculis, profluentibus vulneribus, extensis brachijs, attritis venis & neruis per omnia membra sua: idque in acerbissimæ mortis angustijs, cuius profecto ineffabilibus doloribus, cruciatibus & paenit nullæ alia similes extitere. Denique perfectissimam cælesti Patri suo ad mortem usque præstit obedientiam. Sicque per multas ipsum afflictiones introire opertuit in gloriam Patris, qui demonstrauit nobis regiam viam crucis, extra quam non est alia ad æternam beatitudinem obtinendam. Cui quanto similiores fuerimus in terris, tanto propinquiores erimus in cælis. Præstet nobis omnipotēs Deus, ut sacratissimæ humanitatis suæ vestigijs inhærentes, ita singuli studeamus exire nosipos, vt suū ille intra nos præstantissimum opus continuè absque ullo queat impedimentoo peragere, ad laudem & gloriam suam. Amen.

Lucz 24.

Alterum huius Dominica Sermonem supra in D. Thauleri vita offendit sub Thematice. Scio hominem in Christo ante annos quatuordecim, &c.

DOMINICA QVINQVAGESIMÆ.

De tribus crucibus, latronis ad dexteram, & latronis ad sinistram Domini pendentibus, & ipsius Domini: & ut haec diuersas significant afflictiones & paenas, ac passiones tripli-cis generis hominum, ad has cruces spiritualiter appensorum.

S E R M O V N I C V S.

Evangeliu huius Dominica est, in quo Dominus ait: Ecce ascendimus Hierosolymam, & consummabuntur omnia quæ scripta sunt per Prophetas de Filio hominis. Lycæ XVIII.

Christo confixus sum cruci. A D G A L A T . I I .

DOIE, dilectissimi, sancta mater Ecclesia in Euangelica lectio-ne Domini nostri passionem nobis velut ob oculos ponit, vt eam reuocare ad memoriam, & peccata pro viribus effugere debeamus: quando filij diaboli suis effrenatius iniquitatibus vacant, & ad omnia licentiosè peccata feruntur, sibi quisdam gravissima damna inferentes. Itaque in hodierno Euangelio Dominus noster suam prædicit passionem, & ut ascendens Hierosolymam, in manus peccatorum tradendus fuerit, & ab illis flagellandus, conspuendus, ac demum atrocissima morte extinguen-dus: quæ omnia pro nostris erat iniquitatibus perpeccutus. Similiter & Aposto-lus vas electionis (cuius omne exercitium erat circa passionum tolerantiam, &

Cut passa-onis Do-minice in Baccha-nalibus mentio-fit.

veram

veram animi resignationem) in seipso nobis manifestius ostendit, quonodo verè spiritualis homo, qui seipsum totum obtulit ad crucem & passionem, Christo confixus, ad vitales spiritus fructus crucis omnes, undeunque ipsi occurrentes, trahat, nec iam ipse vitalit, sed Christus in ipso, dum idem ipse Apostolus ad Galatas scribens, ita ait: *Christo confixus sum cruci. Viuo autem iam non ego, viuere redi in me Christus.* Et secutus adiungit: *Quod autem nunc viuo in carne, in fide viuo Filiū Dei, qui dilexit me, & tradidit se metipsum pro me.* In quibus verbis saluberrimè admonemur eiusmodi vitam agere, per quam Christus glorificetur in nobis, & amarissima passio atq; crux illius in nostro mortali corpore appareat & circuferatur, tam ad proximi quam nostri ipsorum ædificationē correctionemque. Ceterum id nobis obseruandum venit, quod quamvis diuersæ sint passiones & crucis, quarum vnaquæque suam habeat longitudinem, latitudinem, altitudinem & profunditatē, non est tanè nisi vñatamē crux, in qua perpetua salus nostra reparata atque perfecta fuit, ipsa videlicet crux excellentissimæ humanitatis Christi. Quæ tamen adhuc aliam nobis multo celsiorem insinuat crucem, (sitamen illa crux dicenda est, cum reverè nihil doloris aut cruciatus ipsi attulerit) reputà diuinitatis illius. Erant autem & aliae duæ crucis iuxta Salvatoris crucem positæ, quarum vna latronis ad lœvam, altera ad dexteram Domini pendentis fuit. Ex quibus omnibus & singulis, quasdam licet spiritales, trahere similitudines, ut euidentius innoteat, qualis sit crux nostra, aut cuiam ex tribus supradictis ea debeat & possit comparari. Itaque per crucem latronis ad lœvam Domini pendentis, & ipsum latronem, quidam designantur, qui in hono statu videntur esse, & vivunt in cruce perpetuae exercitationis, exteriorisq; rigoris, ad quæ ex professione obligantur: satisq; hanc ipsam suis iniquitatibus meruere crucem, sed parum inde utilitatis fructusq; reportant. Quare? Quia solis exterioribus exercitijs contenti, nihil penitus propriæ voluntatis sua, aliorumq; multiplicium vitiorum atque defectuum suorum mortificationi student, timò & sponte perseverant in eis. Vnde & fieri potest, vt cum eodem hoc latrone, post hanc crucem ad inferni profunda, pœnasq; nullo fine terminandas demergantur, fiatq; illis quod vulgo dici solet, vt hic carrum, posteà verò in seculo futuro currum trahant. Ceterum huius crucis sublimitas, est spiritualis superbia & complacentia vana, qua sit ut ceteris se anteferre non meruant: nec aliquis est qui eis possit facere satis: multumq; de suis exercitijs sentiunt, adeò ut contemptui habent quotquot non eisdem moribus, institutis, consuetudinibus & exercitijs vivant, deditiq; sint, quibus ipsi. Qui vitiam illam Augustini sententiam in memoria semper haberent, & vigilanter attenderent, qua ille ait fratribus & filiis suis: O fratres mei, cautele ne orantes, vel legentes, vel stantes, vel sedentes, vel vigilantes dicatis ore vel corde, habitantes in cinere & cilicio, cum Pharisæo: *Gratias tibi ego Domine, quia non sumicut ceteri homines.* Potius enim volo vos erenum exire, quam talia dicere vel cogitare. Sed dum tentamini hoc asserere, vel de vobisipsis cogitare, mox clamate, mox vulgate, & dicite: *Ego sum vermis, & non homo: opprobrium hominum, & obiectio plebis.* Et cum Publicano dicite, quibusunque virtutibus sitis ornati: *Deus propitiatus est omibi peccatori.* Profunditas verò luxus crucis eorum designat altitudinem sue profundum vitiorum, in qua prædicti Deo permittente miserabiliter corrunt: quod inde illis potissimum accidit, quia fundus ipsorum

**Crux vna
principia
lis.**

**Tres cru-
ces.**

**Crux la-
tronis si-
mili.**

**Huius
crucis al-
titudo.**

Lucas 18.

Psal. 21.

**Lucas 18.
Profici-
tus.**

semper.

semper falsus fuit, nec vñquam studuerunt intrd se recipere, vt vitiosum immortificatumq; suum inspicerent fundum, vitamq; suam in melius cōmutarent: sed solis duntaxat externis exercitijs inhæsere, nec eadem ipsa tamen sine murmure ac tædio peragendo. Nihil etiam de diuina vñione & familiaritatē nouerunt, sed nec quicquam inde cogitare, inquirere vel experiri dignantur, haud secūs quām si nihil ipſorum interſit, vtrum eam ſciant vel neſciant, diligentiſ inquirentes de rebus vltimarinis, quām de hac ipsa vñione diuina, & quibus ad eam ſtudijs, qua induſtria, quibus medijs pertingatur. Vnde ſi quando de rebus diuinis incidit collocutio, perinde quæ dicuntur intelligentes, atque Italus Germanicum idioma. Satis ſuperþ ſuꝝ putant ſatisfactum professioni, ſi multas orationes Dominicas, & plura psalteria decantent: ſi exteriora obediētiꝝ opera, exteriori homine & ſenſibus ex arida conſuetudine perficiant. Vniat ſe Deus quibus volet, quid ad eos? Cæterū ſi quod exterius lucrum, commodum, honor, dignitas, aut aliud aliquid ſeſe offerret, ibi cerneret, quid hæc ad eos attineret. Sed cùm propriæ quæſitioni ac voluntati renuntiare, eadēmque abnegare & postponere compelluntur, quidam ex eis instar furentium penè canum ſeſe gerunt. De his Augustinus loquebatur, cùm ait: Ex quo Deo ſeruire coepi, quomodo diſſicile ſum expertus meliores, quām qui in monasterijs proſecerunt, ita non ſum expertus peiores, quām qui in monasterijs ceciderunt. Sa- pe nanque tam profundi corruerunt in peccata, vt etiam circa ea quæ fidei ſunt, & circa ſacram Scripturam nonnulli eorum vehementer aberrent, & ita miſeri in profundum ſuꝝ crucis, cui alligati ſunt, demerguntur. Porro huius crucis latitudo, eſt via ſpeciosa, lata, ac bene trita, quæ ducit ad perditionem, per quam iſti ingrediuntur, ſecundūm carnem ſuam viuentes, indigni proinde qui Spiritus ſancti experiantur dulcedinem. Qui enim in carne ſunt, vt ait Apoſtolus, Deo placere non poſſunt: & qui arctiorem ſemitam, qua pergitur ad beatitudinem & vitam, inueſtigare recuſat, fieri non poſteſt, quin per ambages erraticus viator incedat, & tardius perueniat, ſuam proinde ſalutem & beatitudinem procrastinans remoransq; Itaque videas iſtos, de quibus agimus, querere ſeipſos, & intendere in omnibus, aliqua ſemper libertate & priuilegio gaudere velle, & vt Euangelicis quoconque modo ſoluuantur consilijs, quod videlicet nihil moleſtia ſentiant, nihil patiantur aduersi. Hoc totum eorum ſtudium, hoc deſiderium eſt. Vnde velint nolint, grauissimam in ſua conſcientia crucem ferre compelluntur, interim tamen & diuina conſolatione deſtituti, quod Deum contemnant: & humana atque miudana, quod eos despiciat mundus. Quæ verò moleſtior vita aut crux acerbior eſſe queat? Enī ſine dolore, ſine cruce, ſine moleſtia vitam tranſigere volunt, & tamen grauissime patiuntur: ac, niſi ad Deum conuerſi fuerint, poſt etiam infernum experientur. Longitudo denique crucis huius eſt, quod ad finem vſque in ſuis perfeuerant vitijs & paſſionibus, nec virtutibus acquirēdis animum ap- ponunt. Hoc autem ea de cauſa iusto Dei iudicio illis accidit, quod ſemper in- grati ſunt innumeris beneficijs Dei, qui tot illis dona, tot gratiarum charisma- ra largitus eſt p̄ multe alijs ſecularibus hominibus, quæ hæc multo melius expendiſſent: tamq; crebris admonitionibus intus & aliās diuerſis modis eis occurrit, & ad correctiū viuendum ſolicitat, vteſiam iſpi mirentur, & diuina erga ſe ſtupeant pietatem: nectamen Sancti ſpiritus monita effectui ſtudēt manci-

Augustini
de bonis
ac malis
coenobi-
tis oracu-
lum.

Huius
crucis la-
titudo.

Rem. 8.

Longitudo.

Hebr. 6. mancipare. De quibus terribiliter Apostolus loquens: *Impossibile est, inquit, eos qui semel sunt illuminati, gustauerunt etiam donum cælestis, & participes facti sunt spiritus sancti, gustauerunt nihilominus bonum Dei verbum, virtutesque seculi venturi, & prolapsi sunt, rursus renouari ad pœnitentiam, rursum crucifigentes sibi meti ipsi filium Dei, & ostentui habentes Additio similitudinem: Terra enim sepe venientem super se bibens imbre, & germinans herbam opportunam illis à quibus colitur, accipit benedictionem à Deo: proferens autem spinas ac tribulos, reproba est, & maledictio proxima, cuius consummatio in combustionem: quasi diceret, eis qui diuersa multipliciaque spiritus sancti charismata sortiti sunt, quibusque ille specialia quedam secretioris familiaritatis & gratiæ suæ signa præstabilit ac prærogavit, nec tamen correctius viuere student, sed in sua perseverant sterilitate ac dissolutione, timendum esse, quod æterna sint maledictione percellendi. Nunc igitur suæ quisque salutis curam gerens, id diligentissime caueat, ne ad hanc infastam & execrabilem crucem suspendatur, vel certè extremum in ea non claudat diem.*

Crux latronis de scili. Alia crux bona est, quæ latronis fuit ad dexteram pendentis, qui & ipse satiebat hanc meruerat, & tamen ingentem ex ea retulit fructum. Hæc verò crux patiemtem vitæ designat distinctionem eorum, qui toto corde à seculo & peccatis omnibus auersi, ad vitam sese transferunt pœnitentialem. Et ipsi digni quidem, qui multa dura & aspera patiatur, eò quod pretiosissimum tempus suum in prauis corporis & naturæ suæ voluptatibus, ac propriæ voluntatis mala libertate insumperint: sed in eo maximè commendâdi, quod eiusmodi pro Deo voluntates omnes, omnemq; malam libertatem & abdicare paratissimi sunt, & insuper adhuc æquanimiter ferre, quicquid Deus eis euenire voluerit. Vnde crux ista non solum utilis & fructuosa, sed etiam dulcis, amabilis & consolatoria eis efficitur. Fortissimam nanque fidem & spem firmam de ineffabili dilectione & misericordia Dei adducit in eos, sicut & in hunc, de quo loquimur, latronem adduxit. Cui quod, obsecro, tam breuissimo temporis interuallo maius bonum obtinere poterat, quam quod in ipso scilicet mortis articulo à benignissimo Cōditore suo audire meruit: *Amen dico tibi, hodie tecum eris in paradyso!* Et his quoque nostris bonæ voluntatis à seculo conuersis hominibus, quod maius possit præstari solarium, quam quod à Domino tam clementissime inuitatur, dicente illis: *Venite ad me omnes, qui laboratis & onerati estis, & ego reficiam vos!* hoc est, recipiam vos in gratiam meam, onus vestrum simul porrigo vobiscum, & post momentaneos labores atque dolores, dulciter vos confoueo reficiamque. Huic autem crucis profunditas, est altissima humilitas, non se præferre alijs, sed proprios semper contueri defectus, & instar latronis huius, qui se dignatus recipere profitebatur, in qualibet etiam afflictione & molestia, cogitat se plura merito pati debere: nec aliquod tantum esse vel huius seculi vel futuri tormentum, quod sufficere queat ad suorum ultionem peccatorum. Hinc verò exortatur, neminem contemnere nisi seipsum, neminem iudicare, neminem cōdemnare nisi scipsum. Quod ubi assicurus quis fuerit, iam crux ista florere incipit, gratiosoq; producere fructus. Sublimitas crucis huius est, mentē habere erectam ac subleuatam ad contemplanda cælestia atque diuina, & exteriora quæque fugere: hoc est, nientem suam absque omnium rerum corporalium strepitu & perturbatione discere ac niti eleuare ad æterna semperq; mansura: a honestissimam quoque & omni virtutum genere florentissimam vitam, passionem & mortem

Ezech. 23. ditor suo audire meruit: *Amen dico tibi, hodie tecum eris in paradyso!* Et his quoque nostris bonæ voluntatis à seculo conuersis hominibus, quod maius possit præstari solarium, quam quod à Domino tam clementissime inuitatur, dicente illis: *Venite ad me omnes, qui laboratis & onerati estis, & ego reficiam vos!* hoc est,

Matth. 11. recipiam vos in gratiam meam, onus vestrum simul porrigo vobiscum, & post momentaneos labores atque dolores, dulciter vos confoueo reficiamque. Huic autem crucis profunditas, est altissima humilitas, non se præferre alijs, sed

Profunditas crucis huius. proprios semper contueri defectus, & instar latronis huius, qui se dignatus recipere profitebatur, in qualibet etiam afflictione & molestia, cogitat se plura merito pati debere: nec aliquod tantum esse vel huius seculi vel futuri tormentum, quod sufficere queat ad suorum ultionem peccatorum. Hinc verò exortatur, neminem contemnere nisi seipsum, neminem iudicare, neminem cōdemnare nisi scipsum. Quod ubi assicurus quis fuerit, iam crux ista florere incipit,

Sublimitas crucis huius. gratiosoq; producere fructus. Sublimitas crucis huius est, mentē habere erectam ac subleuatam ad contemplanda cælestia atque diuina, & exteriora quæque fugere: hoc est, nientem suam absque omnium rerum corporalium strepitu & perturbatione discere ac niti eleuare ad æterna semperq; mansura: a honestissimam quoque & omni virtutum genere florentissimam vitam, passionem & mortem

mortem amarissimam, resurrectionem gloriosem, ascensionem admirabilem, regnumq; perpetuum & sempiternum Domini nostri Iesu Christi. Hæc enim deuota mente considerata, molestiam omnem atq; crucem non solum tolerabilem, sed etiam amabilem reddunt. Fecit hæc etiam latro iste, sicut verba illius apertius insinuant, quibus ait: *Domine, memento mei cum veneris in regnum tuum.* Lucas 23. è quibus facile aduerti potest, vt sensus illius atque cogitatus circa regnum perenne occupati fuerint. Latitudo crucis huius, est communis quidam, Latitudo. verus arque syncerus ad Deum, & ad homines vniuersos, cunctasq; creaturas, amor. Quocquot enim huius crucis veri hæjuli sunt, corde & ore non pro eipso tantum, sed & pro omnibus, etiam pro inimicis, precis fundunt, & orationem suam extendunt ad omnes. Ad hæc, corpus & animam ad obsequium omnium prompta voluntate offerunt. Per hæc verò charitatis officia Deum in suis creaturis olim ab eis inhonoratum atque offensum, placare student. Et reuera 1. Pet. 4. charitas ista, quomodo Petrus Apostolus ait, ipsorum *operis multitudinem peccatorum:* & quod Christus de Magdalena ait: *Dimituntur ei peccata multa, quoniam dilexit multum,* de his quoque non absurdè accipi potest. Longitudo demùm huius crucis, est perseverantia in bonis operibus, & eorum auctio & incrementum. Iste quippe cruciferi nunquam à bonis exercitijs torpescunt, sed vnum post aliud multa cum discretione inchoantes, id summoperè curant, atque in hoc omnem nauant operam, vt veterem deponentes hominem, renouentur spiritu: mentis suæ, nouumq; induant hominem, qui secundum Deum creatus est in iustitia & sanctitate veritatis. Per hoc verò interior ipsorum homo renouatur de die iri diem, omnem penetrans ac superans tentationem, passionem, afflictionem, ita vt in seipsis liquidò cognoscat, quam verè locutus sit Apostolus, cùm ait: *Ideum quod in praesenti est momentaneum & leue tribulationis nostra, supra modum in sublimitate eternum gloria pondus operatur in nobis, non contemplabitur nobis que videntur, sed que non videntur. Quae enim videntur, temporalia sunt: que autem non videntur, aeterna sunt.* Tertia crux est Domini Saluatoris, illam crucem signifi- Crux ter-
tia, cuius-
& quid. ficans, quam perfecti sustinent, quos cœlestis Pater singulari quadam cum vni- genito Filio suo volens gloria & honore afficere atq; coronare, singulari etiam modo varias eis aduersitates, penas, tentationes, misericordias, omnigenasq; cruces euenire permittit, emidem eis passionis calicem bibrendum porrigens, quem & dilecto Filio suo potandum præbuit. Quod euidentius in utroque Zebedei filio videre licet, quibus regnum poscentibus Dominus ait: *Potesitis bibere cali- cem, quem ego bibiturus sum?* quasi diceret: Si præcellentiores esse cupitis amici mei, maiores prius aduersitates vobis subeundæ erunt. *Non est enim discipulus supramagistrum.* Planè si Christum oportuit pati, & ita per crucem intrare in gloriam suam: quis non videat, quam exquisitum sit, etiam Dei amicos aliquid sustinere? Huius autem crucis profunditas, est timor filialis, quem Dei amici semper habent, pro suo arbitrio Deum secum agere, sequere mouere permittentes, semper solliciti, ne dilectum Dominum Deum suum offendant. Sublimitas vero crucis huius, est vera spes felicitatis æternæ, non quidem principaliter ex suis meritis aut vita suæ integritate concepta, sed ex firma fide per dilectionem operante, ex humili fundo veræ resignationis, per quam seipso in gratissimum Dei beneplacitum offerunt atque transfundunt. Et hæc spes, vt Apostolus ait, eos *minime confundit.* *Charitas enim Dei diffusa est in cordibus eorum per Spiritum sanctum.* Rom. 5.

- Latitude.** *Sanctum qui datus est eis. Latitudo crucis huius, est charitas, qua imprimis Deum optimum maximum ex toto corde suo, dehinc seiplos in Deo, & proximos quosque propter Deum diligunt, solliciti semper seruare unitatem spiritus in vinculo pacis, & quantum in ipsis est, omnem offenditionem, labem & scandalum deuitant, prodesse nientes omnibus, obesse nulli. Vnde nihil eorum metuant, quæ eis aduersa, aspera, atque molesta possint occurrere, quo multas Deo animas lucrari valeant. Longitudo cœlum huius crucis ad æternitatem se extendit. Iste nanque cruciferi perfecti, ex animo sufferre parati sunt, quicquid Deus eis aut eueniire permisit, aut adhuc pernittere voleret non in tempore solum, sed & in æternitate: estque hoc summum eorum beneplacitum, quod Deo cum eis facere placet & operari, vbi, quomodo, & quando ipse voluerit: & illius instantius atque voluntatem sine murmure & contradictione simpliciter sequuntur. Denique ipsum, qui cum Christo ex sententia dicere possunt: Non mea Domine, sed tua voluntas fiat. Interim tamen nihil æquè dolent, quoniam quod propriam voluntatem non ita funditus nondum extingue, quin adhuc quandoque per humanam infirmitatem saltem tenues defectus incurant. His prorsus felicissimi sunt homines: & quantum crux ista, quam ferunt, non illis modò, verum etiam toti proficit Christianitati, dici non potest. Per hanc verò crucem ad incomprehensibilem naturæ diuinæ crucem deducuntur, de qua*
- Ephes. 4.** *Apostolus loquitur, vbi ait: Flecto genua mea ad Patrem Domini nostri Iesu Christi, ut det vobis virtutem, ut possitis comprehendere cum omnibus sanctis, quæ sit latitudo, & longitudo, & sublimitas, & profundum. Itaque huius crucis longitudo, est Dei omnipotens interminabilis æternitas. Latitudo, eiusdem immensa bonitas ac pietas, quam effudit, & continuè adhuc effundit abundè in nos & in omnes creature. Sublimitas, est ipsius celsa omnipotencia. Profundum, illius imperscrutabilis ac infinita sapientia. Ad hanc crucem quisquis pertinere voluerit, prius supradictæ humanitatis eius cruci sese conformare debet. Huius crucis baiuli sunt, qui modo iam dicto vitam ducunt verè spiritali atque deuotam: quorum non postrema cura erit, omnia carnis opera detestari, fugere, abhorre, ut potè Deo inuisa atque exosa, & strenuo serioqué amore omnem prosequi iustitiam & sanctitatem: & ita per manus animæ cruci huic diuinitatis affixi erunt. Semper etiam memores erunt mandatorum Dei & voluntatis ipsius ad faciendum ea: & cogitatum atque curam suam omnem in ipsum iactabunt, tota animi intentione omnia illa deuitantes, quæ possint maiestati illius in ipsis displace: & ita per animæ pedem dextrum ad hanc crucem religati erunt. Inter hæc quoque duo immobiles perseverare studebūt, verbi gratia, ut nec ab infelici felicitate supererentur ac euentur, nec à felici infelicitate recedant fugiantve, diligenter cauentes, ne ab aliqua harum perturbentur impediaturve, sed semper ad crucem diuinitatis maneant affixi. Ad hæc multam intus erga Deum compassionem gerent pro omni contemptu & iniuria ipsi illatis à mundi exordio, & in finem usque seculi inferendis, non à mundanis tantum hominibus, sed & à religiosis: pro contemptu quoque & opprobrio charissimorum amicorum Dei, qui se ad hanc crucem cum Dominō Salvatore perferendam obtulerunt, quod illius crescat & augeatur honor. Hos ipse instar pupillæ oculi sui protegens, omnem iniuriam & molestiam eis irrogatam, suam ducit, adeò ut quisquis eos affligit, se iudicet afflixisse. Præstet nobis*
- Matt. 26.**
- Ephes. 3.**
- Psl. 102.**
- & 34.**

nobis super omnia benedicta semperque veneranda Trinitas, vt ita cum Christo humanitatis illius cruci configamur, quo ad perenniem coruscacem fulgentissimam diuinatatis suae contemplationem pertinere digni simus. Amen.

FERIA QVARTA CINERVM.

De quibusdam vera conuersione impedientibus, & alijs de am promouentibus. De peccatorum nouem vera conuersonis gradibus.

SERMO VNICVS.

Conuertere nos Domine ad te, & conuertemur. THREN. IIII.

Deus omnipotens, cuius misericordia non est numerus, cuius honestatem nemo estimat, qui abundantia pietatis suae merita suppli- cantium excedit & vota, non cessat a se auersos, duros & ingra- tos, ad se reuocare, ad se conuertere, si tantum crebris illius in spirationibus acquiescere vellent. Quosdam namque trahit per infirmitates, per inopiam, per aduersa plurima, quae eis eueniire permittit. Quosdam vero per informationes salubres & bonorum hominum exemplar. Alios per inspirationes & admonitiones internas: Alios per potentiam sue violenter, vt Paulum: Alios asperitate, alios lenitate, eorum conscientias reprehendendo. Ceterum tria sunt, quae hominem in eius conuersione vehemen- ter impediunt: utpunt, Amor & honor seu gloriola incerte ac miseræ vita humi- us, cupiditas & oblectatio rerum temporalium, & voluptas sue delectatio carnalium vitiorum. Heu quantos hodie inuenire est, qui affectu & ambitio- ne honoris & sublimitatis mundanæ ebrij & obsecrati, amorem suum ad res caducas transferunt, ad lucra inhiant, sensusque omnes ad conquirenda temporalia apponunt, quod suæ carnis foetidissimas explere valeant volupta- tes. Cumque in hoc infelicissimo statu aliquandiu persistunt, tantam cordis insensibilitatem, duritiam, stupiditatem incurront, vt quælibet aspera & molesta libenter sustineant, per mare, per terras, per tot discrimina rerum iactari non dubitent, quod cupitas valeant explorare voluptates, & praua sua desideria perficere. Quod in illo populo Israëlitico manifestius cernere licet, quibus ad Aegyptum, & ad ollas carnium, quas ibi sub grauissimo labore edebant, redire optatus fuisset, quam in deserto manna cœlesti refici, quod omnem in se ha- bebat saporis suavitatem, vt diuus Gregorius author est. Certè Deus omnipotens durissimum populum illum cum ineffabili amoris dulcedine, cum stu- pendis benignitate, magna potentia, multisque portentis atque prodigijs ex Aegyptiaca captiuitate eduxit, incomprehensibilia potentiasque magnalia illi ostendit, & amorem simul atque potentiam suam copiosè declaravit, quo ex animo ad ipsum se conuerteret, & iuxta præcepta sua deinceps vitam inflaueret. At populus hic duræ ceruicis, omnia sui Conditoris beneficia negli- gens, præcepta contemnens, ad pristinas adspirans voluptates suas, exper- tas olim Aegypti delicias fitiebat. Vnde contra Mosen Dei amicum creatus cur se de Aegypto eduxisset, cum murmure expostulabat, cruxerrimam que illi excitabat tentationes, modò hanc, modò illam: ita vt furor Do- mini concitatus aduersus illos, quandoque per serpentes, quandoque per ignem, quandoque per aduersarios grauissime seuiret in eos, adeò vt ex omnibus illis, qui de Aegypto exierant, non nisi duo tantum terram pro- missio-

Acto. 9.
Tria ho-
minis co-
uerzione
impedi-
entia.

Exod. 16.

Nu. 11.16.
21.

missionis ingredenterur. Hoc tunc in illo populo accidit. Et heu quanti sumus
hodie etiam religiosi, quos idem ipse Deus tam potenter quam misericorditer
a seculo abstractos & eductos ad tales perduxit statum, vbi a veteribus pecca-
tis, prauis consuetudinibus, moribus, verbis & gestibus veraciter conuertere-
mur, & deinceps illius sanctissime vite atque doctrinæ conformaremus,
iuxtaquæ exempla ab ipso nobis relicta, totam institueremus moderaremur
que vitam & conuersationem nostram. Et hoc vt cunque vmbriticè inchoauim-
us, talesque extrinsecus suscepimus habitum, vt qui nos foris contemplan-
tur, præsumere de nobis possint, quod Christi vestigij inhærentes, a pristinis
iniquitatibus conuersi sumus. Sed heu quanta miseria est, quod solo habitu, so-
la vmbra contenti, intus per desiderium ad ollas carnium, hoc est, ad carnes
& corporis mollitiem, voluptates, oblectationes, lauitias aspiramus, affici-
muri quæ? Cumquæ eiusmodi, sicut olim in seculo, habere pro voto non possi-
mus, ad murmurationes conuertimur: totque tentationes excitamus, vt tur-
pe sit audire de nobis. Imò, quod peius est, nec ijs contenti sumus, monasticam
professi vitam, quæ in seculo degentibus nobis abunde suffecissent præ inopia.

**Cötta im-
patières, delicates & inque-
tos co- nobitas.** Sed qui q uid iam ditiones quoq[ue] seculi huius lauitiarum atque rerum habe-
re vel cognoscimus, vel ipsi nobis somniamus, nos quoque miseri inopes &
mendici habere volumus: nec facilè nobis aliquid pro voto fieri potest. Ipsum
manna cælesti, quo pascimur quotidie, cunctaque Dei omnipotentis beneficia,
quæ vel in corporalium ac temporalium bonorum, vel in internæ dulcedinis
rerum spiritualium administratione ipse nobis largitur, nequaquam sufficiunt
nobis, nec amore nostrum ad ipsum inflectere & reducere queunt, vt nos to-
to corde conuertamus ad eum, iplique resignemus, quin potius nostra peruer-

Num. 16. scite & nequitia sèpe totum conuentu perturbamus, inficimusque. Quomodo
enim in illa Israëlitica plebe proceres quidam & viri principes murmuratio-
nis erant capita, quos proinde, iubente Domino, terra viuos absorbuit cum
omnibus quæ ad ipsos pertincent: ita & nunc quosdam inuenire est, quorum
dum voluntati non acquiescit, ad tantam erumpunt peruersitatem, vt inter
eos & dæmoniacos parua differetia sit: imò reuera posselli sunt à diabolo, à quo
etiam ad hanc peruersitatem incitantur ac propelluntur. Si quando verò per
eiusmodi prauitatem suam id, quod volebant, assequuntur, & deinde bonam
pacem habent: id xternæ damnationis ipsorum indicium atque præfigurum
est, euidentisque signum, quod à diabolo capiti sint per malè duram & obitina-
tam in sua malitia voluntatem, per quam infelices ac miseros istos ad explen-
dam reprobi fundi sui nequitiam ac peruersitatem impellit. Hi nullo pacto ad
veram pacem & gaudium pertingere valent, quandiu in hac infirmitate sua
perseuerant: interim mirum in modum iucundum & gratum est diabolo, quod
ita pro sua voluntate in omnes laqueos suos præcipites eos agere potest. Verùm
vt ad sui cognitionem perducantur, consultum fuerit eis, abiijcere & resignare
Omnia, quæ per prædictam nequitiam & prauitatem obtinuere, veniam posse-
do ab omnibus, quos perturbarūt aut incerore affecerunt, itemq[ue] suffragium &
auxiliū petendo ab eis, quibus id constat, vt sic diaboli queant laqueos euadere,
& reuerti atq[ue] conuerti toto corde & integra volūtate ad Deum. Cæterū quid
iuuat de nostra conuersione plura verba facere, quādo eò hodie redacta res est,
vt solo habitu & vmbra pleriq[ue] contenti sumus? Heu pro maiori parte omnes
male.

maledictam illam sicutum referimus, sola folia habentem, & à fructu vacuum. Vix inter plures saltem vnum perfectè conuersum hominem reperire licet. Omnes, quæ nostra sunt & nosipsoz querimus, nostras commoditates & oblectationes venamus, multoq[ue] his amplius abundare conuincimur, quæ si in seculo degeremus. In mundo siquidem licet voluptates plurimæ sint, aded tamen illic miseræ abundant, vt vbi una vana offertur delectatio, centum crucis & tristitez comiteatur. Nos verò ita delicati sumus & molles, nostrisq[ue] commoditatibus dediti, vt nihil ferè molestiez sentire velimus: & quicquid deliciarum aut oblectationum mente cogitare possumus, id toto studio plerique adipisci conemur. Si in monasterio non habentur, amicos & cognatos sollicitamus. Hic iam conquerendi, denunciandi atque scribendi, apud quosdam nullus est finis. Isne, obsecro, scopus est, quare ad religionem con fugimus? Heu cur non ad animum redimus? cur non cōuertimur ad corda nostra? quādiū sic miseri, sic vani, sic pueriles erimus? Hanc imperfectionem & cœxitatem nostram si per singula perstringere atque lugere vellem, dilectissimi, tempus me desiceret, & sermo nimis protraheretur. Vnde hæc missa facere statui. Di-
cam autem vobis tria quædam, ob quæ peccata summoperè vitanda sint, quæ ad ipsa fugienda vnumquemque haud vulgariter inducere queant. Pri-
mum est ipsa peccatorum deformitas & spurcities, vt potè quæ sola fœtent co-
ram Deo. Nihil enim abominatur Deus aut odit, nisi peccatum. Hinc est quod peccatores quique varijs habent execrandoes & intolerabiles mores, quorum & ipsoz metu tædere posset, si recte secum perpenderent. Secundum est temporis breuitas, & mortis incertitudo velocitasq[ue]. Tertium est metus & horror damnationis & mortis æternæ, quam peccator pro suis sceleribus certò certius sibi nouit infligendam. Cæterum tria sunt, ex quorum saltem uno vel alio, homines ad sui conuersione inducuntur. Aut enim dolent de peccatis suis ob metum damnationis, aut spem vitae perennis, aut diuini amoris immensitatem, largitatemq[ue]. Ex his, inquam, omnis conuersio trahit originem. Dum enim peccator quiisque per fidem Deum esse nouit omnipotentem, eundemq[ue] iustum, timore & anxietate carpitur, metuens peccata sua in inferno punienda. Dum verò eundem misericordem esse intelligit, qui bona facta abundantissimè remunerare velit, spem bonam ac hilarem concipit intus in corde suo. Dumq[ue] eundem adhuc magis supra omnem humanum intellectum, pius ac misericordem esse credit, qui & homo factus sit propter hominem, ad redi-
merendum omnes quotquot perierant, in horum meditatione exardescit ignis in ipso, qui nihil aliud est, quam vehemens diuinatis amor, quo ductus, ad Deum cum gratitudine conuertitur, illius perenni seruicio se addicens. Talis iam neque infernum, neque cælestè præmium attendere nouit, sed ea in dulcissimam diuinæ charitatis flammarum trahit, atque eadem charitas ipsum diuinæ per omnia conformem efficit voluntati. Hinc iam gratias vberes ac immortales diuino agit amori, ex quo tanta nobis bona profluxere. Et hic vera dilectione ducitur. Qui autem duobus prioribus modis conuertuntur, multum adhuc de priuato amore habent: vnde nec tantum Deo placent, quantum hic posterior. De his iam distinctius loquendum est mihi. Itaque sciendum est, quod eorum, qui poenarum formidine conuertuntur, triplex genus genus. siue differentia est. Quidam nanque solum infernum metuunt: & hi sunt,
R quo-

Quæris
merito
quemuis
à peccatis
derrete.

I L
I I L

Tribus ad
convercio-
nē homi-
nes indu-
ci.

II.

I I I.

Triplex
poenatis
mentum

quorum tam reproba vita est, vt ipsi facile aduertant se æterna damnatio-
ne feriendos, si in eo statu decedant. Cumq[ue] mortis incertam attendunt
horam, pauc[us] eos & terror vchemens inuadit, dirè eos intus crucians; nec
quiescere sinens, donec vitam in melius commutent, & pro sceleribus suis
agant pœnitentiam. Veram quia se se infirmiores considerant, quam ut in
a loca. s. mundo, qui totus in maligno positus est, & multas peccandi habet occasiones,
peccata satis euitare possint, libenter monasticæ virtù propostum apripiunt,
& contemptu seculo, religionem ingrediuntur. In hac sufficere sibi putant ad
euadendum infernum, quod solum spectant & pro scopo habent, si capita-
lia peccata deuident. Vnde venialia & quotidiana non fugiunt, & parum aut
nihil inde dolent. Nullam enim strenuitatem habent neque assumunt ad
superandum defectus, & vitia sua per opera pœnitentiaz: nec ad virtutes con-
quirendas audiē adspirant, ed quod amor ipsorum modicus est. Confessio-
ne peracta, & iniuncta pœnitentia (vt vocant) persoluta, iam omnia salua
esse arbitrantur, ed quod infernum euaserint, vt ipsis videtur, & deinde bona
pace gaudent. Atque ita remanent frigidi, torpidi, negligentes, inanes, le-
ues, dissoluti, vanis solatjs & oblectamentis dediti, seculariter iucundi, lau-
ti, in cura corporis superflui, suum commodum sectantes in omnibus, vbi
honorem & famam suam integra seruare queunt. Intus quoque in propria
voluntate persistunt, morosi, irresignati, superbi, malè solicieti, temerarij
ac peruersi in actibus suis, vt cunque tamen morati, sed coram hominibus.
Quando verò tentationes incurruunt, heu quam sunt impatiens, acidi, tor-
ui, amari, indirigibiles, deiecti, erga alios rigidi & immodesti, nasuti, scio-
li in ore & intellectu, in quo etiam virtutes operantur cum proprietate.
Quando ex sententia succedunt omnia, mirum in modum lœtantur, & super-
abundant gaudio. Quando verò secus accidit, nimis solicieti sunt, nimium-
que deiecti. Alios iudicant, aliorum defectus obseruant, & de eis libenter &
cum gaudio loquuntur. Denique hæc & alia his similia, tam in corde quāni
in ore plurima habent. Atque hinc eos dinoscere licet, dum per hæc produc-
seipso, varijs præterea gestus & vitiosos actus exerendo. Hi in mortalium
peccatorum periculis versantur, & s[ecundu]m antequam ipsi aduertant in ea colla-
psi sunt. Hi, inquam, quibus sola exterior conuersio sufficit, eidemq[ue] inni-
tuntur, adeò plerisque religiosis congregationibus graues sunt & onerosi, vt
præ illistigres, leones & vrsos habere tolerabilius ducerent. Per ipsos nan-
que diabolus quicquid vult facile ad effectum perducere potest: & licet virgin-
i cucullis operiantur, illius tamen in corde satellites sunt. Ad hæc in sensu
suo cunctisque suis operibus instabiles sunt. Vnde incertum est, vtrum ad
finem usque sint perseveraturi: diabolus enim intus eos nouit & in cute: ac
ideo diuersis temptationibus impugnat. Porrò quando per Dei gratiam ad cor
sum reuerfi, & in ipsa religione in eisdem se mortalium peccatorum &
æternæ damnationis periculis sentiunt constitutos, vt olim in seculo, penè
desperare incipiunt, & impatiens efficiuntur. Tum verò si bonos apud
Deum aut iuxta se in congregationibus, in quibus agunt, amicos non ha-
berent, qui consilijs ac monitis precibusq[ue] suis inde eos eriperent, morta-
lis peccati consensum non possent euadere: quin & excusso ciculo, habitu-
que sanctæ religionis relicto, ad Aegyptum apostata redirent, & congrega-
tionem

Vade fal-
so couer-
si dino-
scantur.

sionem suam, quānumuis sanctam, desererent. Ita namque sibiipfis loquuntur: Cūm in seculo male viueremus, saltem spes nobis magna supererat quandoq; peccata euadendi, & abdicato seculo, rectioris vitæ arripiendi institutum, me Desperan- liusq; viuendi: iam verò consilium omne & spes omnis recessit à nobis. Atq; tium voz. ex hac desperatione, & magna quoque superbia sua, qua nolunt tentationes & difficultates suas aperire, ut illis succurrī posset, quidam relitto monasterio, Aegyptum repetunt, & ad peccata pristina reuertuntur. Horum *nouissima peiora pribribus sunt*, iamq; totos se diaboli seruitio mancipantes, ei se dedit offeruntque, qui sic eos seruituti subiecti, inuadit ac possidet miseros, nec iam vlli deinceps vitio resistunt: sed qui prius latenter peccare solebant, tentationum molestias non ferentes, iam publica flagitia perpetrare non erubescunt. Quidam ex his præ temptationum vehementia, quam sufferre nequeunt, amētiam incurunt. Et quamuis aliqui ex ijs hunc aut alios eiusmodi casus per Dei misericordiam euadant, adhuc tamen maximè metuendum est, quod fine malo deceſſuri sunt, & (nisi verè doluerint) damnationem difficile effugituri. Ceterū si qui tales in extremis positi, veram à Deo contritionem percipiunt & amorem, ingens profectò illis misericordia sit: at nihilominus grauiſſimum instar infernalis incendij purgatorium multo tempore, non tamen æternaliter, sustinere cogentur: eoque iam finito, vix adhuc ad infimum Angelorum Ordinem pertingunt, atque in eodem vix nouissimum sortiuntur locum. Et hoc ea de causa, quod ad sui emendationem non amore, sed metu duntaxat & anxietate, tractifūre: atque ita, licet difficulter, ad infimum Sanctorum gradum, locum & ordinem deducuntur. Sanè quotquot eiusmodi sunt, qui solo timore & penarum formidine ad sui conuerſionem solicitantur & inducuntur, nec ad proficiendum in virtutibus ullam volunt nauare operam, his (meo quidem iudicio) cōſultius fuerit monasterium non ingredi, sed è seculo manendo in aliquo bono statu honestam agere vitam, vbi pro mundi cursu diuersas experiantur miseras, afflictiones, calamitates, tristitias, quæ ipsorum poterunt quandoque duritiam frangere, & ad sui correctionem vel inuitos compellere, ne in sanctis deuotisq; cōgregationibus alicui noceant, aut sua imperfectione impedimentoa fint. Tales enim ut plurimum deuotis hominibus graues efficiuntur ad portandum, & supra quām dici possit, onerosi. Verū si ad tantam deuoluuntur calamitatem, qui cūm mortalia peccata libenter fugere velint, nullo feruore ad proficiendum accenduntur: quid de illis erit, qui non solū nullam agunt poenitentiā, sed vt iumenta in suis stercoribus computrescant, sceleribus cumulant? O vitinam sapienti, & citò redeant ad cor suum.

Alij non solū infernum metuunt, sed etiam purgatorium. Quod ne subire cogantur, non mortalia tantum, verū etiam quotidiana venialia peccata fu-
giunt diligenter, pro præteritis peccatis gemunt & plorant, ac duram agunt pœnitentiam. Qui si in hoc statu decesserint, priusquam in virtuosis dilectionis operibus proficiant, diros cruciatus longimque purgatorium, attamen vel centuplo mitius quām priores illi subire cogentur, eò quod in prædictis diligent immodicè seipsoſ: tum etiam, quod contritio & pœnitentia ipsorum ex pœnatum formidine, quas se meruisse haud nesciunt, non ex puro diuinitatis amore procedat: in quo diuinæ sunt bonitati infideles, nec verum ad Deum accessum habuere, sperando videlicet & confitendo in bonitate, passione ac meritis il-

infimis
tantū As-
gelis affe-
ciundi.

Quibus
præteriti
nali se re-
ligioni ad
dixisse.

Qui devo-
tis homi-
bus gra-
ues.
toel. 2.

lius magis, quām in proprijs, licet & hæc exigantur. Proinde quicquid in his peccatum siue neglectum est ab eis, diris cruciatibus ac pœnis in purgatorio expiare debebunt. Quo facto, ad secundum poterunt Angelorum ordinem pertinere. Archangelis iungendi.

III. Tertij verò non modò infernum ac purgatorium timent, sed libenter etiam absque omni purgatorio ad cælos euolarent. Ideoquè non mortalia tantum & venialia peccata, sed etiam minutos quosque defectus studiosè deuitant. Ad hæc seipso pro virili, quātum valent, abnegare nituntur & vincere, ne quid secum morientes auferant, quod ardere possit: serid quoque pœnitentiæ artibus, alijs quæ bonis operibus insistunt, aduersa strenuè perferut, & quicquid purgatorio obnoxium esse queat, dum adhuc viuere licet, abiocere & emendare festinant. Hi prioribus illis Deo chariores sunt, magisq[ue] placent: sed tamen adhuc purgatoriorum subeunt, ed quod omnia hæc magis propter seipso, quām pro Dei gloria faciant & patientur: multo tamen citius, quām prædicti inde eximuntur, ed quod præ illis plus diuini amoris habeant. Exempti verò ac eretti de

Virtutibus peccarum loco, ad tertium poterunt chorum Angelorum, qui Virtutum habet **aggregati-** vocabulum, euolare, propterea quod sensualitatis suæ mortificationi diligenter **di-** institerint, maiorem quoque præ illis alijs supradictis gloriam & honorem consequuntur.

Connexio- Omnes isti adhuc ad primum conuersionis gradum pertinent, **sonis gra-** vt pote qui ex timore & peccarum formidine conuertuntur: & quasi à finistris **dus uera-** suam ipsi ordiuntur sanctitatem. Porro alij, qui videlicet ex appetitu & deside- **rii.** **I.** **II.** **Quales.** **sanct ex a-** rie gloriæ & beatitudinis sempiternæ vitam in melius commutant, quasi à de- **more folio** **conver-** xtris accedunt. Hi plerunque homines sunt naturaliter laxi: quo fit ut potius æ- **ternæ beatitudinis gloria & gaudio,** quām peccarum infernalium metu tra- **hantur, dicentes sibi ipsi.** Si tantum delectant tempora, quid de æternis sentien- **dam est, quibus transitoria nulla comparari possunt, quæ perpetuis sunt man-** **sura temporibus?** Hæc & his similia, adeò ipso ab omnibus mundanis vanita- **tibus, voluptatibus & oblefactionibus auertunt, abstrahuntque, vt earum pe-** **nitius obliti, mundo valefaciant, & ex animo ad Deum sese conuertant.** Hi om- **nibus prædictis extimore conuersis longè meliores sunt.** Cūque vel institu- **tum Monasticum, vel aliud laudabilem statum arripiunt, adeò feruent, adeò** **saluti suæ serid intendunt, vt non solum peccata omnia magna & minuta fu-** **giant, sed etiam tota intentione virtutes omnes, quantum possibile est, conen-** **tur adipisci: & vbi aliquod meritum cōquirere possunt, strenuè laborant.** Dura enim p[re]mij illius, quod sibi restituendum sperant, immensitatem & æternitatem attendunt, nullus labor, nullus dolor, nimius eis esse valet: agut & patiuntur libentissime quicquid possunt, tantum ut beatitudinem consequantur. Insuper copiosioris ac perfectioris gratiæ multo quām supradicti omnes, capaciores sunt: & si in hoc statu decesserint, fieri potest, ut ad quartum Angelorum

poenitenti- **bus sociis** **du-** Ordinem, qui Potestates dicuntur, perueniant ob ingētem strenuitatem suam, non tam absque purgatorio, ed quod & ipsi in cælestis regni quæstione se po- **tius, quām Dei gloriam spectent, & pro scopo habeant: quod tamen s[er]penume-**

rō eis ex quadam inexperienced & ignorancia accidit. Horum profectus præcipue in temptationibus & aduerfitatibus confitit. In his enim seipso nosse discit, quod gratiam ac dona Dei in seipso cum proprietate possideant, ac sese potius ament

ament quām Deum, diuini honoris obliti. Igitur nihil his vtilius est, quām vt
diuersis afflictionibus & molestijs prægrauentur, probentur, examinentur,
donec ad sui ipsorum notitiam perduci, omni propria quæstione abdicata, di-
uinum honorem plus quām seipso, & proximos quoque tanquam seipso di-
ligant. Atque per hoc diuinæ iustitiae propiores & conformiores efficiuntur.
Et si in hoc statu antequam repescant, eos obire contigerit, ad quintum Angelico-
rum Ordinem, qui Principatum est, deducuntur. Breue tamen purgatorium
sustinebunt, eo quod amor ipsorum necdum vcrè purus fit. Quod si profece-
rint in hac iustitiae virtute, vt in aduersis, afflictionibus & irrisiōibus se ipsis
meliores, patientiores, & in intentione priores fiant, magnā deinde assequun-
tur fortitudinem, ita vt deinceps tentationes & passiones omnes nihil pendant:
quod inde potissimum contingit, quia omni renuntiant proprietati & propriæ
quæstioni. Hæc vero proprietatis abnegatio, quietem ipsis & pacem abunde
præstat: quod fit vt tentationibus dominentur. In hoc feruore decedentes, fieri
potest vt ad sextum Angelorum Ordinem, qui Dominationum est, perducantur. Tertius denique conuersionis gradus est, quando quis diuinam bonitatem,
& beneficia sibi à Deo collata præter suum meritum attendens, ex horum con-
fideratione totus ad gratitudinem & amorem Dei accenditur: iamque deside-
rare incipit eiusdem omnipotentis Dei, cum omnimoda propriæ voluntati
abnegatione seu resignatione, se seruitio mancipare. Et quia præ magna er-
ga Deum reverentia quid potissimum ad illius gloriam facere debeat, necdum
perspectum habet, eundem cum metu & amoroso desiderio anxius inuocat, di-
cens cum Apostolo: *Domine, quid me vis facere?* O si mihi scire liceret, quidnam *Aetor.*
me vel facere, vel pati, vel dimittere velis: quidem mihi non parcerem. Nanci-
igitur Domine Deus, perfice hoc in me per gratiam tuam. Hūc ita affectum non
metus inferni terrore concutit, non desiderium gloriæ exhilarat vel trahit, sed
vehementer intus infuscus dolet de peccatis suis, non ob poenam formidinem,
sed ex puro diuinitatis amore, lugens & dolens quod immensa bonitati Con-
ditoris sui tam fuerit infidelis, nec huius potest infidelitatis obliuisci. Ideoque
nescit, quo pacto quibuscue poenis hanc eandem in seipso dignè queat vel cisci in-
fidelitatem. Ceterum ita illi videtur, quod si eam super se potestatem haberet,
quam Deus habet, seipsum in infernum pro suis iniquitatibus puniendum præ-
cipitaret. Ob hunc igitur iustitiae zelum, quo peccata sua meritas oportet poenas
luere, & pro viribus etiam seipsum in penitentia doloribus & actibus affli-
git, nunquam iudicabitur à Deo, & si vel omnia totius mundi flagitia solus per-
petrasset, eodem momento quo sic perfectè doleret, omnino illi remitteren-
tur. Atq; ita decedens, nullum experiretur purgatorium, sed fortasse etiam ad
septimum Angelorum Ordinem, quem Throni occupant, deduceretur, vt pote
qui iam Dei sedes, & vas electionis effectus foret. Qui si diutius superesse contin-
geret, & indies magis ac magis in hac iustitia ex puro amore cresceret, iam cum *Thronis*
Cherubim in diuino proficieni lumine, ex sententia cum Propheta decantare
liceret: *Paratum cor meum Deus, paratum cor meum,* ad amandum & dimittendum, *Psalms.* &
ad agendum & patiendum iuxta gratissimum beneplacitum tuum, non volun-
tam meam, quicquid mihi euenire volueris in tempore vel æternitate. De-
niq; adhuc vltius in hoc iustitiam zelante amore progrediens, tandem cum *Cherubim*
Seraphicis spiritibus valido diuinæ dilectionis ardore succeditur, ita vt cum Seraphicis

Rom. 8.

Phil. 2.

Rom. 9.

Ed. 2.

Apostolo dicat: *Infelix ego homo, quis me liberabit de corpore mortis huius, ut quod multo melius est? esse valeam cum Christo? Qui tamen fraternalis rursus salutis desiderio accensus, cum eodem fidenter loquitur: Opto ego ipse anathema esse a Christo pro fratribus meis: & hoc ob fructum illum, quem se facere posse circa proximos suos intelligit. Ob hanc veritatem sui resignationem, per quam seipsum pro fratum & proximorum exit, abnegat, impendit salutem, Deo supremo modo quam optimè placet: ita ut descendens hic in ipsum, cum eodem se dignanter vniat, faciens illum secum unum spiritum, ut iam cum Apostolo dicere queat letabundus: Vnde autem iam non ego, vnius veritatis in me Christus. Praestet nobis summus & altissimus Deus, ut & nos hoc pacto conuertamur ad ipsum. Amen.*

**DOMINICA I. QVADRAGESIMAE,
quaer Inuocavit dicitur, cuius Euangelium habet Matt. 4. de temptationibus
Domini.**

Author
D. Ioannes Rus-
brochius,
in libello
de 4. ten-
tationi
bus subti-
libus.

De quaenam subtilibus temptationibus, per quas bona pars hominum ad vitia perturbatur & seducuntur: & quomodo eiusmodi fit temptationibus resistendum, & vita correctori obtinenda.

SERMO PRIMVS.

Qui vicerit, non laderetur à morte secunda. APOC. II.

AE C thermatis verba, siue ipsum thema ex ij. Apoc. cap. desumptum est, vbi sic habes: *Qui habet aurem, audiat quid spiritus dicit Ecclesijs, hoc est, vniuersitate Christianitati seu populo Christiano: Qui vicerit, non laderetur à morte secunda. Hoc est, Qui aduersus diabolum, mundum, & carnem dimicans, viator euaserit, non laderetur à morte, nullo fine terminanda. Hac enim mors secunda dicitur. Quotquot igitur studiosius se intrō recipiunt, ad inspirationes diuinatas intus hauriendas, quam ad hominum percipienda verba foras se conuertant, quoq[ue] non tam sciendi curiositas, quam bene vivendi cupido ad audiendum Dei verbum solicitat & inuitat: quibus item Dei sermo cibus est introductorius, in quo Deus illis quam optimè sapit & placet super omnia, quiq[ue] demum cum fide & dilectione verbo interno simpliciter inhārent, iij sunt qui aures audiendi habent. Tales namq[ue] apti sunt omnem intelligere veritatem, quam Deus illis reuelare voluerit: ijdemq[ue] peccata omnia vincunt, quæ est mors prima: nec leduntur à damnatione perpetua, quæ est mors secunda: quæ peccatum, hoc est, primam mortem, certissimè subsequitur. Illorū veritatis qui multiplices sunt, & in studio sacræ Scripturæ cum vana sui atque scientiæ suæ complacentia procedunt & versantur, semper alios docere volentes: hos (inquam) quicunque sequuntur, nunquam ad ipsius notitiam veritatis pertingunt: sicut nec ipsi quos sequuntur, eò quod hi faciem suam à simplici lumine veritatis, quod in ipsis est, auertentes, ad Scripturæ se multiplacet conuertant. Quamobrem diuinam non merentur illuminationem. Siquidem nec Spiritui sancto, nec cuiquam cedere consentiunt, sed semper Scripturæ literam sequi, & omnia pro suo volunt sensu & iudicio non intelligere tantum, sed & docere. Hinc sapientia accedit,*

**Andiendi
aures qui
habent.
Mors pri-
ma aut se-
cunda,
qua**

**Ad verita-
tem qui
non per-
tingant.
Qui diui-
na illumi-
natione
indigat.**

vt op-

DOMINICA I. QVADRAGESIMAE.

135
Mæstis
& tempe-
statis ho-
dieris de-
pictio.

l. Corio.

Homines
boni iu-
dicia.

4. tenta-
tiones seu
modi er-
itorum.

Errorum
omnium
causa.

tentatio

vt opinione&, dogmata eorum, communibus honoribus hominum assertio-
nibus, & que sanæ doctrinæ, & veræ quoque sanctitati repugnant. Inde vero bel-
la plurima, lites & contentiones oriuntur, corda dividuntur, & vera charitas
impeditur quam maximè. Si enim resistatur illis, prorumpunt ad iram: sin ve-
ro fux voluntati relinquuntur, iam male victores euadunt. De talibus Aposto-
lus ait: *Qui stat, videat ne cadat.* Planè si perseveranter stare volumus, si à graui-
bus facinoribus cupimus præseruari, opere pretiū est, vt discamus nosse & ob-
seruare nosipso per simplicem ad interiora nostra introuersiōnem, atque ita
intus commorando, intra nosipso & circa diuinæ inspirationes permanea-
mus, audientes *quid loquatur in nobis Dominus Deus.* Ibi veram veritatem & vi-
tam audiēmus atque discēmus: & tunc vita nostra, & sacræ Scripturæ, & sanctæ
Ecclesiæ, & omnibus Sanctis consentanea atq; conformis erit: sed & virtutum
ac præcipue humilitatis amore, tum à Scripturis diuinis, tum à cunctis morta-
libus argui & reprehendi desiderabimus: & breuiter iucundum atq; gratissimū
nobis erit, & audire & videre sanam doctrinam, vitęq; sanctitatem & innocen-
tiā. Hęc porrò boni hominis iudicia sunt. Omnia namque ista inuiti audiunt,
& non sine molestia percipiunt, quoquot seipso non penitus exeunt, omnem
quę voluntatis sua proprietatem in quibuslibet rebus aduersis, presentibus vel
futuris, non perfectè abnegant per studium atque exercitium mortificationis
sui ipsorum, carnis, sanguinis, sensuum, & intellectualium operationum sua-
rum, iuxta omnem modum, quo tam à Deo intus, quam à secretioribus amicis
illius foris distincti, instruuntur, vrgentur, ac impelluntur, quandiu hęc
supersunt. Cæterum id cum primis hic dicendum venit. Quatuor in mundo
tentationes siue diabolicas seductiones & imposturas grassari: quas si quis dili-
gentius perspexerit, nullo negotio nosse poterit, ut rurerrōre aliquo deceptus
sit, an Christum Iesum re vera sequatur. Sunt enim temptationes istæ, modi qui-
dam errorum. Et quotquot spiritales videntur, nec tamen coram Deo veram
ducunt & virtutum studiosam vitam, aliquo horum quatuor modorum sedu-
cti sunt atque decepti. Aduertatur hic, oro, quęnam finterrorum omnium cau-
sa atque origines. Quisquis Deum & supra seipsum, & supra creatam omnia inten-
tione ac amore non prosequitur, ille semper diuini honoris, verarum virtu-
tum, atque adeò ipsius Dei neglector est. Hinc sit, ut omni temptationum generi
siue modo expōitus sit, proclivis ad mala omnia. Siquidem infirmus & igna-
rus existens, facile seduci potest, & sepe nesciens in varios errores ac laqueos
pertrahi. Hic iam nihil dicturus sum de illis, qui in manifestis ac grauibus
mortiferis degunt vitis: (horum enim aperta sunt opera) sed de ijs, qui sub du-
bio, specie, & opinione spiritualis vitæ, erroribus implicantur ac agitantur, & à
sua salute procul aberrant. Itaque prima tentatio siue impostura, qua vel maxi-
mè bona pars hominum miserabiliter seducta est, natura est indomita. Ad
hanc pertinent omnes illi, qui naturæ & sensuum suorum voluptates, oblecta-
tiones, affectus, propensiones & commoda sectantur in videndo, audiendo, lo-
quendo, conuersando pro sensuum desiderijs, desiderando: item placere inui-
cem, prouocando mutuum amorem per munera largitiones, per verba & o-
pera, per gestus & literas & nuntios, curiositatem quoque, vanitatem & lauti-
tias sectando contra rationem, absque iusta necessitate, tam occulte quam ma-
nifeste, in cibo & potu, in vestitu, in habitus varia, peregrina, & lasciva specie,
gratoq;

Communi-
tissima
tentatio
qua

gratoq[ue] colore, aliarumq[ue] diuersarum rerum multiplicitate, quibus putre carnis suz cadauer, paulo post vermium escam futuram, ornare gestiunt, quo dia-
bolo & satellitibus ei seruentibus queant placere. Hæc igitur prima est tentatio huius impostura, quæ & communissima est omnibus, quæ omnem feret totius Ecclesiæ & populi Christiani deuotionem ac sinceritatem miserabiliter inficit atque corrupit. Ipsa siquidem in Monasterijs, in inclusorijs, in Ordinib[us], inter Prælatos, atque in omni sanctæ Ecclesiæ statu, à supremo usque ad infimum, dominatur: quæ potior causa est, cur veræ virtutes hodie tam parum agnoscantur, tam miserè negligantur ab omnibus. Quodq[ue] magis dolendum est, adeò quidam execrati sunt, ut miruam complacentiam dicant esse castitatem & spiritalem amicitiam, quam Deus amet: se teneros & infirmos, ac nobilioris habitudinis vel complexionis esse, & ideo multa commoditate & supellecili opus habere. Denique bonos quoque omni honore dignos affuerant, persuasum habentes se tales esse, in quo tamen nimium falluntur. Et licet chorum noctu diuq[ue] visitent, multa legant, psallant, preces vocales multiplicent, & id genus alia bona opera perficiant: ea tamen nec ipsis, nec Deo sapiunt, eò quod ad exteriora diffusi, secundum carnem ambulent, non secundum spiritu, cœci, & inobedientes veritati ac instinctui Spiritus sancti: Ideoq[ue] sacra Scriptura & Sancti veteres in cœlis iam degétes, verbis & vita omnes illos execrantur & male-
dicunt, qui cum secundum carnem & sanguinem viuant, nihilominus se Sanctos esse arbitrantur. Tales namq[ue] destruunt, quod Christus & Sancti eius sanguine suo & tam viuendo quam moriendo, ad Dei gloriam sacrârunt, fundâruntq[ue]. Denique hæc prima tentatio est, quæ in carne dominatur, per quam plurimi seducuntur. Secunda tentatio, ex qua secundus error oritur, prædictæ contra-
ria est, vt pote quæ ex falso spiritu procedit, magnam præ se ferente sanctitatem, ubi nulla est. Hinc liquido aduertere licet, multos in graues errores inci-
dere, qui tamen plurimum videantur religiosi, & magna prædicti sanctitate. Quod ut manifestius fiat, quæ subiungo, notanda sunt: Quicunque neglectio-
rem habitum, vitam duram & pœnitentiaz deditam assūmit, & amicis atque cognatis, bonis temporalibus & omni mundano solatio ita renuntiat, vt in hoc seipsum magis propriumq[ue] commodum & lucrum suum, quam Dei ho-
norem, spectet & amet: hic instabilis est, & proliuis ad malum, ad illapsus vel incidentias vanas diuersarum rerum, cogitationum & imaginum, & ad qualibet tentationes spirituales & errores. Opera namq[ue] sua ex proprietate quadam sui ipsius perficit, & ad se se reflectitur. Et si Deum diligit, eidemque qualecumque seruitium impendit, cum id pro suo faciat lucro, commodo & amore priuato, amor iste naturæ est, non gratiaz. Sibi ipsi enim neccidum mortuus est, nec se libero Dei vult beneplacito resignare & offerre. Ideoq[ue] Deo omnipotenti confidere non audet, quippe cuius natura cedere nūquam, sed in oīnibus vuli esse certa atque secura. Quapropter Deum pro sua voluntate & commodo habere desiderat, pura vt ille specialem quandam ipsi præ cæteris exhibeat familiaritatem, Angelum aliquem aut Sanctum ipsi mittat, à quo, vt viuendum sit, instituatur, & vtrum Deo placita sit vita sua, intelligat, vel certe literas aureis scriptas characteribus ad ipsum perferri curet, aut saltem per somnum siue visionem beneplacitum suum ipsi reuelet. Hæc autem vt plurimum ex spi-
rituali procedunt superbia, qua execratus eiustodi, tantis Dei beneficijs dignum

Superbia
spiritualis
depictio.

Digitized by Google

dignum se arbitratur. Et licet quibusdam Sanctis talia contigisse dubium non sit, non est tamen cur iste ad similitudinem adspiret. Hic porro fallitur sepius. Singularia Dei beneficia Sanctis quibusdam praestata, sibi quoque praestari exoptat: sed sa-
 luberrima Sanctorum dogmata, vitamque sanctissimam pro nihilo dicit, ne-
 gligitque. vellet autem libenter inuisam antea sanctitatem exhibere, & raris
 quibusdam vijs, nulli hominum cognitis, ingredi. Et quia ex amore priuato,
 quo quis sese ac suum potius, quam Dei amat & aucupatur honorem, falsa que-
 dam & umbratica sanctitas & hypocrisis, id est, vita superba ac simulata, nasci
 solet: singularem quandam forinsecus viuendi modum, signa & gestus assumit,
 & singularem prae se fert sanctitatem, quod ab omnibus creditur esse sanctus: at-
 que per hos ipsos, quos foris exhibet, singulares modos suos gratiam in-
 ueniat apud omnes, placeat omnibus, & cunctorum opinione magnus habe-
 tur. Sed si vita poenitentia dedita, duracrigida exercitia, & externa institu-
 ta siue modi profunda sint cordis humilitate destituta, semper ibi hypocrisis
 quazdam admixta est. Hinc nimurum accidit, ut is, de quo agimus, eiique si-
 miles, et quanimititer ferre non possint, ut aliquis ipsis dicatur sanctior, aut ma-
 ioris sit opinionis quam ipse. Nam & instar Phariseorum spiritualiter superbi
 sunt, & suo iudicio sapientes & perspicaces, cum tamen reuera obesitate naris sint,
 insciij atque rudes, utpote qui summam felicitatem & sanctitatem in solis ex-
 ternis operibus constituant. Et si Deo permittente, diabolus illis vel per som-
 nia peruersa, vel per visiones manifestas appareat, transfiguratus in Angelum Iu-
 sti, gloriantur admodum & sibi ipsis impensis placent: atque ita periculosius
 adhuc decipiuntur: istaque aded sibi appropriant, ut deinde vix unquam con-
 uerti possint. Hic itaq; secundus est temptationum modus, per quem hostis frau-
 dulenter homines proprietarios, qui suam nolunt abnegare, exire, relinquere
 voluntatem, quique seipso per inordinatum sui amorem possident, tentat at-
 que seducit. Tertia tentatio siue impostura, precedentibus longe intellectu sub-
 tilior est, difficiliusque aduerti potest. Hanc incident, qui religiosum siue spi-
 ritalem viuendi modum tenentes, sensibus subtilest sunt & acuti, ac intellectus
 naturalis aeumine, & versutia pollent: sed diabolica fraude seducti, natura,
 ac donis naturalibus, pro natura voluptate absque amore & paupertate spiri-
 tus, profundaque humilitate, utuntur & excent. Natura siquidem ipsorum
 & sensus interiores, naturali lumine vigent ac florent: ipsumque lumen tanta-
 cum voluptate ac proprietate possident, ut omnino persuasum habeant, veri-
 tam omnem & quicquid ad vitam rectissime instituendam ac agendum per-
 tinet, absque supernaturali diuinaz gratiaz ope & auxilio, se capere posse & per-
 specta habere. Sed in hoc falluntur, maligni spiritus consilio ac persuasio dece-
 pti, magnamque spiritalem superbiam incident, aded ipsorum animum in-
 flantem, ut raro possint resipiscere. Putant enim primam veritatem naturali
 suo lumine se consequi & apprehendere posse, atque suo acumine & scientia pe-
 hic acu-
 nerare & peruestigare moluntur arcana quaque mysteria sacrae Scripturæ, tanguntur
 quam ipse Spiritus sanctus aeternaque sapientia dictauit. Hinc praesuperbia
 quatuor, se totius orbis sapientissimos credunt: omnemque Scripturam reserbag.
 multo se lucidius ac perspicacius intelligere arbitrantur, quam ipsis Sanctis,
 qui eam ex sancti Spiritus inspiratione conscriperunt, docuerunt, ac viuendo
 sectati sunt, fuerit intellecta. Horum omne exercitium est, intus imaginari,
 S studere.

studere, & ipsas Scripturas, quatenus audent arguere. Alios quoque, vitam sanctam & simplicem aut poenitentiaz deditam a rigidam ducentes, vt rudes asinos & bestias despiciunt, quippe qui sibi ipsis praे omnibus placent, plus quæ delectationis & gaudij intus experiuntur in illis, quæ intra se per rationem intelligunt & apprehendunt, quam in his, quæ rationem omnem transcedentia, fidem exigunt, si de quæ non intellectu capiuntur, & æternam nobis conferunt beatitudinem. Quapropter non absurdum fuerit, eos gentilibus ac paginis incredulis Deum ignorantibus comparare. Semper noua quædam & nouas adiumentiones proferre gestiunt, & exhibere coram hominibus, loquentes inde cum naturæ delectatione. Est enim hoc maximè commune eis, vt agant omnia & loquantur ex quadam sui proprietate: quod sit, vt placeant sibi ipsi priuatum videntur honorem, & superbiam exerant, quamuis id ipsi minimè aduertant. Huc accedit quod ut plurimum difficultis extrinsecus conversationis sunt, morosam quandam præ se ferunt grauitatem, aspectu torui & asperi, erga alios superbi & animosi, & corpori suo necessaria, quamvis pretiosa & lauta, abunde in omnibus administrantes. A cunctis honorari appetunt, & cæteris hominibus anteferri. En hic tertius est temptationum modus,

Qui tentationi huic obnoxij

qui omnes illi seducuntur, qui magno ingenio ac subtilitate prediti, in sua naturali prudentia aut acquisita scientia per vanam sui complacentiam se ex tollunt, atque per seipso cum lumine naturæ suæ absque gratia Dei ascendere moluntur. Quarta tentatio sine impostura, præ iam dictis amplius formidanda, (quam quotquot incident, adeò à Deo cunctisq; virtutibus procul aberrant, vt vix vñquam ad iustitiae semitam reduci possint) omnes illos complectitur, qui sine virtutum exercitijs periinde pictum nudumq; intellectum, essentialem animæ suæ existentiam intra se reperiunt, possidentq; in nudo quodam otio spiritus ac naturæ suæ. Hi in vanum & cæcum quoddam essentiam suæ otium prolabuntur, omnium prorsus bonorum operum & exercitorum, intus & quæ vt foris, incuriosi sunt, cunctasq; internas actiones, ve est, verbi gratia, velle, nosse, diligere, desiderare, & omnem demum actuosam ad Deum accommodationem, contemnunt, abiciuntq;. Qui si toto vitæ suæ spatio vna saltem horula Deum puro amore ac intentione fuissent prosecuti, verasq; virtutes gustassent, ad hanc cæcitatem & infidelitatem prolabi hauquaquam potuissent. Sanè ipse Christus Dominus & Redemptor noster, omnes beatorum Spirituum Ordines & homines sancti, in omne ævum agent, amabunt, desiderabunt, gratias agent, laudabunt, velle & nosse habebunt, & fine his actionibus beati esse non possunt. Ipse Deus, si non operaretur, neque Deus esset, neque beatus. Vnde multum falluntur isti planamiseri, & omni lacrimarum fonte plangendi, qui in peruersa naturæ suæ quiete obdormiunt ac demerguntur, eandemq; colunt & sectantur quietem: cumq; hanc intratentient, absque amore & virtutum exercitijs ipsam possidere, eidemq; inhærente volunt. Inde vero magna infidelitas, heresis, & peruersa falsatæ spiritus libertas oritur. Hac temptatione sine impostura quotquot seducuntur, ut plurimum simplices sunt, in virtutibus parum aut nihil exercitati, & de vera sui mortificatione ne pilum quidem habentes: aut si etiam diu multumq; in magna se poenitentia exercere curârunt, absque amore tamen & pura erga Deum id intentione feceré. Istorum modus est, quieta corporis in aliquo loco

Contra quosdam quieti fæcim; ignariæ nōmum deductos.

sesimo

fessio & collocatio, & omni operatione seposita, cum otiosa & ab imaginibus
 denu data sensualitate, intra seipso se recipere. Et quia absque exercitio sunt &
 amorosa ad Deum adhæsione, id est non penetrant seipso, sed in sua propria
 essentia quietentes, ipsam pro Deo seu idolo habent. Interim tamen vnum es-
 se cum Deo, & vnam essentiam cura illo sibi habere videhatur. Quod cum im-
 possibile sit, omnino periculosisime grauissimeq; decepti sunt, sicut & ante di-
 xi, & alias crebro me vobis dixisse memini. Iam restat ut videamus, quo pa-
 tho his iam dictis, & alijs quibuscumque tentationibus & imposturis quisque
 reluctari, eas, diuino fretus auxilio, superare, Deoque honorificè, & sibi ac
 proximis omnibus utiliter viuere debeat & possit. Quod sane quisquis obti-
 nere appetit, aliud ei omnino tenendum est iter, alia ad cælestem patriam gra-
 diendum via, quam sit ea, de qua haec tenus locuti sumus. Seipsum namq; vt ve-
 re miser peccator, qui nihil ex se habeat, nihil posset, nihil velit boni absque
 gratia & auxilio Dei, in loco infimo sub hominibus vniuersis collocabit con-
 stituetque. Super hoc suæ depressionis ac humiliationis fundamentum, vitam
 poterit sublimem construere) semperq; intus cum Publicano clamabit, dicens:
 Deus propius esto mihi peccatori, similius spem perpetuam erga diuinam geret
 bonitatem. Dehinc præcepta Dei & sanctæ Ecclesiæ tali strenuitate aggredie-
 tur, vt fixum habeat in animo suo, ea, quæ ad vixerit, diligenter implere, & per-
 seueranter inhærente eisdem. Rectæ rationis suæ dictamen promptè sequetur,
 Deoq; & cunctis hominibus, apud quos vitam agit, libenter obediens, quatenus in hoc pacem, virtutem, & suæ proprietatis mortificationem consistere ad-
 uerterit. Sensus atque naturam sub fræno semper habebit, cunctis inordinatis
 resistet oblationibus, seipsum exiet & abnegabit, propriam voluntatem, iu-
 dicium & sensum in omnibus, quando in hoc virtus sita erit, mortificabit &
 abiijet. Crucem suam tollens, Dominum Iesum Christum in pœnitentia &
 abstinentia sequetur, discretè tamen, quantum vires corporeæ & natura poter-
 rit sustinere. Erga omnes strenuam fidelitatem & benevolentiam & commu-
 nem in animo geret dilectionem, à quibus neminem pro rofsus excludere lice-
 bit, Domino Deo suo integrum exhibebit obedientiam, & in omnibus eius-
 dem cum illo voluntatis erit. In aduersis quibusunque patientiam cum hil-
 laritate coniunctam seruabit, mitem, benignum & amabilem se præstabit o-
 mnibus, quos aliquo saltem modo ad Deum & virtutes se conuertere posse pu-
 tabit. Prælatis ac superioribus suis, imò & bonis omnibus, vbi cunque
 eos nosse poterit, pro cuiusque tamen conditione, sine simulatione, ho-
 norem impendet ac reuerentiam. In omnibus omnium necessitatibus, ple-
 na fidelitate, verbis, operibus & rebus omnibus quibus poterit, salua tem-
 per discretione, misericordia & charitatis exercebit opera, ac pietatis visce-
 ra pandet. Omnibus falsis ac subdolis hominibus, vbi cunque eos agnoue-
 rit, semper grauem, serium ac maturum se exhibebit. Quæcumq; recta ratio di-
 stat aut diuinæ tradunt literæ, aut sancti homines docent, pro viribus (cuma
 discretione tamen) obseruare conabitur. Possem hic innumera dicere,
 quæ ad vitam componendam, moresq; formandos pertineant, de bonis quo-
 que exercitijs & vita sanctimonia: sed istud habenti fundamentum, de
 quo iam paulo diffusius loquutus sum, intra seipsum cum Dei gratia Marc. 14.
 cuncta ad vitam recte instituendam necessaria inuenire prouina erit. Est
 enim

enim hic communis quidam virtutū modus, omnibus illis oppidit quādū p̄cessarius, qui Deo placere volunt, & tentationes omnes vincere. Attamen illim nos adhuc subtilius & profundius interiora nostra scrutari & obseruare, quo diuitias Dei, in spiritu nostro viuentis, limpidiū ac vicinū reperiā, sentiamusque. Itaq; nosipso intrō recipere debemus, ac nudam & indepīstū intelligentiam incomprehensibili exhibere & exponere veritati Dei, quam nobis impressam, nosq;e vicissim illi impressos, & vnum cum illa effectos, in nobis inueniemus. Et hæc est clarissima vox, qua Dei filium inuocamus, eiusque cum illo hæreditatem & nosipso possidebimus. Deinde hac sublimi cum dignitate & honore ad nosipso redeentes, coram omnipotentis Dei maiestate nos submittemus ac inclinabimus, idq;e in quandam nostri nihilipensionem, resignationēmque, ad perferenda æquanimiter omnia, quæ Deus nobis evenire voluerit in tempore ac perennitate. Et hæc est vox gratissima. Ita & Christus secundūm humanitatem sese demittens, vitam nobis æternam comparauit ac emeritus est. Cum hac voce diuinam inuocamus iustitiam, simulq; cum Christo in infinitam Dei abyssum siue profunditatem, cuius fundum nemo vñquam attingere valebit, descendimus. Ex hac verò profundissima demissione libera mente ad summam nos sublimitatem erigemus, atque cum omnibus beatis Spiritibus & Sanctis Dominum Deum in Christo Iesu amabimus, laudabimus, eique deuotissimè gratias agemus, nunc & in omne ævum. Et hæc est iucundissima vox, qua super sanctissimam inuocamus Trinitatem, quam intra nos inueniemus habitantem in nobis cum omnium donorum & gratiæ plenitudine, nosq;e cunctis cum virtutibus ab illa nobis collatis, in diuinam reflexos vnitatem. Deinde ex hac locupletissima vnitate liberè profluemus vñ cum largissima bonitate diuina, cordéque liberalissimo atque piissimo per cælum & terram, cum gratia & gloria, bonisque omnibus quaque necessarijs permanabimus. Et hæc est vox dulcissima, qua sanctum inuocamus Spiritum, per quam amoris possidemus latitudinem, vnumq;e efficiemus cum illo. Porrò vbi aīor ita spiritum possidet in vnitate, tum spiritus attingit viuacitatem, eidēmque immensas suas diuitias felicissimè guſtandas exhibet porrigitque. Tum verò cuncta hominis interiora, delectatione spiritali, castissimāque permouentur voluptate: vnde deinceps auidè desiderare & inhicare incipit in amoris infinitatem. Et hæc est occultissima vox, qua ipsum postulamus amorem, vt nos in se absorbeat, atque consumat in abysso sua, vbi omnes amantes spiritus sua deſtituantur operatione, & fruitione cedunt & vacant. Ibi se caliginosum manifestat silentium siue quies, quæ supra omnem modum otiosa consistit, in qua mortui sumus & supra nosipso viuimus. Hæc est enim fruitio & summa beatitudo nostra. Hic est perpetuum quoddam silentium in nostra, vt ita dicam, superessentialitate: hic nullum profertur verbum in personarum vnitate, nec hoc quisquam pertingere potest absque amore & virtutum exercitatione in iustitia. Falluntur igitur, & ab omni procul veritate nimis aberrant, quotquot falsum ſectantur otium, falsamq; spiritus libertatem. Et hæc ratio est omnes vincendi temptationes, cunctasque nequissimi hostis infidias & imposturas. Sanè hanc amoris celitudinem & perfectionem multi nullo negotio conſequi possent, & ita probè & sapienter exercere se curarent, vt iam superius dixi faciendum. Sed hoc

Amor.

Absor-
pti- in:
Deum.Mentium
spiritus.

Sed hoc plerisque admodum difficile est, & à paucis adamat. Alij nec perspectum habent, vt carnem & sanguinem, & quod amplius est, propriam oporteat mortificare voluntatem. Nemo proinde facile libi magnam arroget sanitatem, nemo de seipso plus & quo sentiat. Sæpe etenim non nisi naturalis quedam affectio siue propensio est, hoc est, inedita naturæ delectatio, & proprius sensus siue iudicium, & instabilitas aut nouitas quedam, vel naturæ impetus, quod magna putatur esse sanctitas atque perfectio. Quandiu enim quadragesimum necdum excessit annum, ad varias affectiones homo pronissimus est, & natura instabilis. Frequenter etiam saporem & delectationem quaerit, seipso neque sciente, neque aduertente in exercitijs suis: atque ita his ipsis ut plurimum natura sese admiscet. Vnde fit, vt vbi se spiritum souere, id est, sancte viuere existimat, ibi immortificatam quandam suipius proprietatem & meram naturam suam soueat. Hinc sanctus Papa Gregorius, Leuitas Testimenti veteris usque ad annum quadragesimum in tabernaculo fœderis ministrasse, deinde de valorum custodes effectos fuisse ait, ea ratione, quod tunc natura frigidior fit, & ad occasum tendat: sicq; Leuitas per ministerij sui perseveratiā & bonorum operum aggregationem in scriptis, ea ætate sedatos, roboratos, solidatosq; fuisse. Inde etiam est, quod olim in lege anno quinquagesimo, qui Iubilæus dicebatur, terra quiescebat, remissio siebat cunctis habitatoribus terræ, laxabantur debita, reuertebatur quisque ad hereditatem patrum suorum, captivi soluebantur, & serui liberè natī, manumittabantur. Ita nimirūm Dominicam intra nos consequuti natuitatem, seu Verbi æterni generationem experti, tum primum viuere incipimus: estq; tunc oppidò quam necessarium, vt in templo Dei, hoc est, intra nosipso ministremus, actibus penitentiæ incumbēdo, & sanctis operari nauando exercitijs, donec per Dei gratiam, terrenam & virtutisam vitam nostram, & quicquid tam Deo, quam virtuti contrarium est, in cogitationibus, verbis, moribus, actibus & cunctis exercitijs nostris, funditus extirpemus, abdicemus, atque vincamus: a deoq; ipse in nobis Dei amor cōualescat, vt ad affluentissimam bonitatem, quæ idem ipse est, nos sustollere queat: vbi tum eadem bonitas, cuncta interiora nostra penetrans perfluensq; , tanta ea voluptate & gaudio perfundet atque replebit, vt omnis terra corporis nostri otio & quiete perfruatur. Exterior namq; homo noster eo tempore ab omni feriabitur opere & exercitio. Et hic est quinquagesimus remissionis annus, dicitur Iubilæus. Incipimus autem numerare ab eo tempore, quo Christus Dei sapientia in nobis natus est. Haec est, inquam, nostra ad Romanam urbem peregrinatio. Hic enim debita laxantur omnia, id est, peccata remittuntur, captivi à vinculis omnibus absoluuntur, id est, animus ab omni inordinato quarilibet rerum creatarum amore eximitur, serui omnes, qui de libera stirpe seu progenie descendere, manumittuntur: id est, vires animæ superiores tantum consequuntur libertatem, vt in sui elevatione Deum amare, laudare, Deo gratias agere & seruire, in quolibet etiam modo, omni loco & tempore, possint absque, villo siue dæmonis, siue mundi, siue carnis impedimento. Attamen vires inferiores & sensus exteriores, perpetuæ manent subiecti seruituti, ac laborare coguntur. Cum enim caro sint, & ex carne traxerint originem, si suæ volūtati relinquerentur, ipsam quoque carnem sequerentur, & carni seruirent: atque ita opus eorum viuosum foret, recteq; contrarium rationi ac inordinatum. Hoc igitur modo.

Quinquagesimus annus remissionis.

modo ad eternam nostram reuertimur hereditatem, quam heu peccado vendidimus ac perdidimus: & ita demum veri custodes tabernaculi Dei, quod nos ipsi sumus, efficiuntur, quando iuxta Apostoli doctrinam, in sanctitate & honoris. **I. Thes. 4.** resciimus vnu quisque posidere vas suum, & per diuinam virtutem omnes superare tentationes, atque libera mente sine impedimento supra omnia ad permanente bonum illud, quod nostra hereditas, nostra est beatitudo, nos subleuamus. Quod nobis omnibus praestare dignetur super omnia toto diligendus affectu Dominus Iesus Christus, propter nos semper a diabolo, semper a mundo & flagitiosis hominibus tentatus, qui nobis hereditatem Patris sui pretioso sanguine, morteque sua acerbissima comparauit atque mercatus est, ut hanc, ab omni absoluti impedimento, liberi atque felices, cum ipso & in ipso possideamus in beata & interminata perennitate. Amen.

DOMINICA EADEM.

De quatuor diabolis temptationibus & laqueis, per quos multis in sua salutis periculum pertrahuntur ac seducuntur: ut que hos agnoscere simul & evitare debeamus.

SERMO II.

Non timebis a timore nocturno, a sagitta volante in die, a negotio perambulante in tenebris, ab incursu & demonio meridiano. **Psalm. xc.**

N Psalmo eodem, unde praesentis Sermonis thema desumptum est, ita quoque Spiritus sanctus cui libet vere Christiano ait: *Super aspidem & basilicum ambulabis, & cœculabis leonem & draconem.* Vbi per has quatuor bestias, uno contentas versu, quatuor aequaliter gravissimi errores, aut occultæ tentationes possunt intelligi. Itaque per *aspidem* subtilem & occultæ hostis maligni versutæ & tentationes designantur, quas illa quoque eiusdem Psalmi verba significant, quibus ait: *Non timebis a timore nocturno,* id est, ut iam dixi, a temptationibus occultis, quæ plerunque in aduersis recenter inchoantibus occurrere solent. Per has nanque tentationes illi ut plurimum impugnantur, qui adhuc in gratia paruuli sunt, hoc est, nouellæ plantationes. Per secundam bestiam, puta *basilicum*, luxuria accipienda est. Ea quippe basiliisci malitia est, ut quemcunque adspicerit, ipso visu interimat. Ita sane quisquis luxurie incitamenta & occasionses vitare neglit, non potest peccatum effugere: quo perpetrato, animæ mortem incurrit. Hanc etiam verba illa exprimunt, quibus hoc in eodem Psalmo dicitur: *A sagittâ volante in die,* hoc est, aperta fornicationis impugnatione intus in corde, quæ deinde ad naturæ contaminationem procedit per voluptatis consensum & expletionem. Per tertiam bestiam, *draconem* scilicet, auaritia significatur, quam illa quoque eiusdem Psalmi verba denotant, quibus ait: *A negotio perambulante in tenebris.* Est enim auaritia & apud Ecclesiasticos ac religiosos, dum veritatem vendunt pro quibusvis rebus temporalibus, quod & alijs multis commune est, Prælatis etiam & sapientibus, qui per hypocrisim ad dignitates & honores condescendent.

Quatuor
occulta
tentatio-
nes.

Apis.
Ti-
mor-
noctur-
nus.

II.

Basiliscus

Sagitta
volans in
die.

III.

Daco.
Auaritia
spiritualis.

V.

Leo.
2. Cor. ii.

Per quartam bestiam, *leponem* scilicet, cordis superbiam designatur, illis quoque verbis expressa, quibus idem Propheta ait: *Ab incursu & demonio meridiano.* Quam & Paulus *Angelum lucis* appellat, in quem superbiam spiritus se transformans, grauiter hominem in aperto prosternit atque supplantat. Hæc tentatio eis solet

Sollet esse molestior, qui multo iam tempore vitam laudabilem gesere, quibus
sep̄ malignus spiritus sub specie boni periculosissimè imponit. Verbi gratia:
Manifestam illis virtutem aut apertum bonum, ut est ieunium, vigilix, pro-
prijs conceptibus inhærere, & eiusmodi proponit: quæ dum inordinatus ac si-
ne discretione prosequuntur, vertuntur eis in vitium, & ita diabolica fraude se-
ducti, corrunt in peccatum. Sed iam distinctius de singulis erit bestijs dicendum,
& quos quæque designent. Et primò quidem de his, quorum tentationes per-
spicidem intelliguntur. Planæ aspis natura est animal inuidum, & reptando gra-
ditur, illos proinde non ineptè designans, qui vbiq; & in omnibus suum com-
modum mollitiemque sectantur, in cibo videlicet & potu, in cundo & stando:
aspera quoque fugiunt, & tam sibi ipsiis quam alijs (quod ad corporis curam atti-
net) admodum propitijs sunt atque benigni. Et quia naturam habent aspidum,
odio prosequuntur quotquot ipsorum iudicio non subscrubunt, nec eis satis pla-
cent. Atque sicut aspis nihil æquè odit ut hominem, quem vbiunque contingere
potest, sua in ipsum venena effundit: ita & isti, qui caput ipsorum non sequuntur,
nec ipsorum modo viuunt, hos peruersis insectantur iudicis, ac singulares
appellant: & ita charitatem, quam habere atque colere se credunt, violent. Ta-
les plerunque sunt illi, qui naturæ suæ desiderijs, voluptatibus & oblationi-
bus seruiunt: qui dum in religiosis cōgregationibus ex multo iam tempore po-
siti, vitam extrinsecus spiritalem seu religiosam duxeré, & grauiora quoque fa-
cinora & mortalia peccata vtunque vitârunt, licitum sibi permissumq; à Deo
suspiciuntur, quibuslibet naturæ solatijs atque fomentis vti. Hic error totum fe-
rè populum Christianum, adeoq; & ipsos Religiosos & Ecclesiasticos occupat:
nec aliud scire volunt, quam hanc esse vitam verè spiritalem. Quo fit, vt, Deo
permittente, sæpenumerò, priusquam ipsi intelligent, aspidum virulentiam
malitiamq; indui, grauia peccata incurrant publicè & in occulto, & non sibi
tantum, verùm etiam multis alijs optimis deuotisq; hominibus nō parum ad-
ferant detrimenti. Secundò, per basilicum, vt præfatus sum, luxuria & homines
spiritualiter luxuriosi nō tñatur, qui sensuales appetitus ac desideria sua intus car-
naliter prosequuntur, nec illis viriliter resistunt. Qui licet forinsecus habitum
deferant religiosum & abiectū, mores quoque nō inurbanos ac honestos præ se
ferant, intus tamen in animo temptationibus immundis, sensuumq; voluptrati-
bus agitant & impugnantur. Quod inde potissimum eis accidit, quia in quo-
tidianis exercitijs suis puram rectamq; intrinsecus non habent intentionem, vn-
de liber ad ipsos diabolo patet accessus, atque ita in grauibus intus temptationi-
bus aberrant, deuiantque: & quod absque colore dici non potest, nonnūquam
ad exteriorē fornicationem, alijsq; peccata prolabuntur. Hoc genus hominū ex
tribus cognoscere licet. Primò, sensibus inquieti, ac instabiles animo sunt, alio-
rumq; defectus curiosus obseruant. Quo cōtra qui verè bonus est, sensibus, qui-
etus ac stabilis est, & simplex per diuinā lucem in ipso cōmorantem, aliorum
facta minime artēdit, & veritatē pacemq; internam, prædictis illis omnīs in-
cognitā, intus gustat & feliciter experitur. Secundò, subtiles impressiones, ima-
ginationes atque incidentias habent, de quib; subtiliter & acutè secū meditan-
tur, imaginanturque, ac solerter eas obseruat: verbis item subtiles sunt, & acuti-
ad raraquædā & sublimia docēda proponendaq; quæ tamē nec ipsis sapiunt, nec
alijs qui eos auscultant: & ita pessile erit, ac sine fructu efficiūtur. Contra bonus
qui quis

Error co-
munissi-
musquis.Basilii-
scus.Interiori
temptatione
victos, ex
tribus
agnosci.
I.

II.

quisque, ac vero spiritu præditus, desuper infusam habet sapientiam, per quam nullo negotio veritatem intelligit, ipsamq; luce clarius demonstrat, compatiturque. In docendo simplicitatem amat, non peregrinas voces, non verba acuta & subtilia, nec de rebus sublimibus verba facit. Hæc enim omnia plus obsunt, quam pro sunt bono cuiq; homini ad perfectionem tendenti. Ad hæc quicquid non addiccat, aut ad deuotionem non inducit, summoperè fugiunt. At falso spiritu infecti, subtiliter omnia inuestigant & obseruant, idque cum multiplicitate quadam: & opiniones ac dogmata sua contentiosè aduersus aliorum tuentur assertiones, etiam si multo hæc meliores sint præstantioresque. Parum quoque aut nihil sc̄e exercent, & virtutum actibus exercitijsq; cum tædio insitunt. Ad hæc, spiritualiter superbi sunt in omni conuersatione & actibus suis.

- III.** Tertiò, sicut boni quique ac verum habentes spiritum, communem quandam charitatem gerunt erga omnes, tam in cælo, quam in terra constitutos: sicediversò falso repleti spiritu, vnum plus alio diligunt, sequē omnium sapientissimos & optimos arbitrantur. Hinc iam sua dogmata, vitæ modum atque mores in magno volunt pretio haberit: quicquid verò ipsi nō docent, ab omnibus consentient repudiandum, negligendumque. Quicunque exteriores ritus & consuetudines ipsorum non imitantur, hos in errore positos autumant. Ultrà quam necessitas exigat, vitæ necessaria sumunt: peccata minora nihili pendunt. Insuper nec iusti sunt, nec verè humiles, nec liberales ac pijs in pauperes, nec assistere dignantur aut opem ferre necessitatem patientibus, pauperibus & egenis: viscera misericordiæ nulla habent: compati nesciunt: nec intra se diuinū amorem, aut aliquam verā verè sentiunt virtutem. Hæc tamē de alio nemo facilè iudicabit, sed potius de seipso. Hoc autem curæ erit omnibus, Christum sibi ob oculos velut pro exemplo constituere, qui se communiter impendit omnibus cum anima simul & corpore. Iste igitur secundæ temptationis, quæ per *basiliscum* designatur, modus est, per quem interior & exterior fornicatio sive immunditia accipitur eorum, qui falso duncuntur spiritu, qui magnam extrinsecus præ se ferunt sanctitatem, & non nihil esse videntur, sed intus nihil diuinę intentionis habent: atque ita in spirituali fornicatione vitam agunt.

Draco
Auaritia
quadriga
plex.

- I.** Tertiò, per *dracōnem* homines auari exprimuntur, qui spiritalem sectantur avaritiam, quæ quadruplex est. Prima est eorum, qui inordinatus corporis quieti & commoditatibus, ac extraneis creaturarum solatijs dediti sunt, quod & quotidianum est cis, instar eorum qui quotidianam febrem patiuntur. Accidit autem hoc eis ex volatili concupisibilis astu sive calore. Hi omnium cupiunt habere notitiam, loqui de omnibus ac satis facere, cunctorumque reddere rationem: sed suipsorum obliuiscuntur, pro aliorum negotijs & causis inanes curas gerunt, facilè turbantur offendunturque. Varijs agitantur cogitationibus: nunc huc, nunc illuc animo feruntur: modò hoc, modò aliud mente pertractant: atque hoc pacto semper occupatissimi sunt, à manè vsq; ad vesperum, s̄pē dormientis, s̄pē vigiles. Et quamuis hæc fortassis absque mortali culpa fieri possint, magnum tamen intrinsecus damnum irrogant, & obsunt vehementer. Secunda avaritia illi febri comparatur, quæ alternis accedit diebus, quæ ex noxiō calore vel frigore nascitur. Itaque avaritia illa, quæ febri ex noxijs caloribus oriundæ similatur, eorum est, qui dum gratiam aliquam perceperunt, & postea eadem ipsis subtrahitur, sensibus instabiles esciūtur. Vnde hodie istud, *cras*

erás alium sibi modum agendæ pœnitentie assumunt atque proponunt. Verbi gratia. Tam diu silentio vacare volunt, deinde iterum loqui. Nunc hunc, nunc illum volunt Ordinem assumere. Quandoque ad omnimodam adspirant paupertatem, post paululum omnia sua retinere consultius putant. Interdum pro Christo exulare constituunt, aliás inclusorum petere. Iam venerabile Sacramentum esuriunt, deinde paruo elapso temporis spatio floccipendunt. Quandoque prolixas vocales assumunt preces, deinde magis placent quæ mente funduntur. Et hæc omnia, hisq; similia, ex cordis instabilitate trahunt originem: quando vana, caduca & temporalia inordinatius diliguntur, quando magis solis exterioribus exercitijs, modis, & virtutibus inhæretur, quām ipsi Deo. Quāuis enim Deus in his pro scopo habeatur, quandam tamē instabilitatem adducunt, quandiu Deus cunctis virtutibus, modis & exercitijs nō antefertur. Quod dum sit, omni instabilitate animus exuitur. Illa verò avaritia, quæ febri ex noctijs frigoribus nascenti comparatur, tertia, est eorum, qui peiori adhuc instabilitate vexantur & inquietudine: quales sunt ij, qui & Deum amant, & caducum aliquid simul cum Deo: in quibus amor Dei modicus, tepidus, & perquām exiguis est, puta quia rebus extraneis simul cum Dei amore vacare volunt, cor vanum in frigido gerentes pectore, adeò vt in omnibus Dei obsequijs, natura ipsorum tam subtiliter quærat seipsam & proprium commodum suum, vt frequenter nec ipsi hoc intelligent, neque cognoscant. Hi quoque instar præcedentium, modò hoc, modò illud exercitium atque viuendi modum arripiunt: nūc illi, nunc alteri confitendum censem: hodie istius, cras illius cōsilia magis placent, & sequi proponunt. In omnibus consilium expetunt: & raro consilijs noverunt acquiescere, aut certè dati consilij obliuiscuntur. Sui contemptum molestè ferunt, nimium sibi ipsiis propitij sunt, verbis abundant arte compositis atque sublimibus, sed vitam agunt sterilem, nec ullos proferunt fructus. Pro virtutibus, si quas habent aut habere se putant, honorari percupiunt: pro minimis quibusdam actibus suis volunt laudari non minimum: & quicquid virtutis habent, ad omnium optant notitiam deduci. Vani sunt igitur intus in corde suo, nec quicquam illis virtutes sapiunt. Alios docere & regere gestiunt, doceri regijs deditgantur: sui correptiones & accusationes prorsus abhorràt, Breuiter, si ipsissimam instabilitatis eorū causam scire placet, ipsa est naturalis quædam dilectio, qua sibi ipsiis inordinate afficiuntur: & occulta superbia, quam intus in animo gerunt. Nimirum parum absunt hi à mortalibus peccatis, ac velut per arctissimum gradiuntur pontem: qui si incautius figentes gradum exorbitarent, corrueant in infernum. Quarta avaritia, quæ præmissis deterior est, & ex ipsis trahit originem, eorum est, qui per suam instabilitatem, & Dei omnipotentis, & sui ipsorum, & veritatis, & virtutum omnium noxiā incurruunt obliuionem: atque ita in varios prolabuntur errores, vt tandem quid faciendum, cuique inhærendum sit, penitus ignorent. Enimuerò ex obliuione Conditoris sui quandam omnium exercitorum incuriam contrahunt: inde verò ad omnem sui correctionem difficiles ac tēdiosi efficiuntur. Quod perducti, iam eadem facilitate ad omnia labi vitia possunt, vt is, qui nec tenuem vñquam de Deo cognitionem adeptus est. Lapsi autē vt resurgant, hoc opus, hic labor est & difficile id fieri potest, nisi ad piissimam ac morientem Christi vitam sese conuertant, eam nocte ac die meditando, & conformando se illi pro viribus. Si qui verò ex eis

T

intus

Oblilio
Dei

intus dumtaxat vitiosis seducuntur cogitationibus, nec ad grauiam quædam foris peccata prorumpunt, pudore fortasse vel timore retenti, tales ad studium animum transferunt: omnia regere volunt, de omnibus se impudenter ingerunt & imniuiscent. Fitque sæpenumerò, ut ad optatos promoueantur honores ac dignitates, aliorumque Prælati fiant: ed quod forinsecus spiritales, graues, matuiri esse videantur: & hi quantum onerosi, imò & noxii sint pijs, deuotis, ac internæ viræ deditis, facile dici non potest. Exteriòrem Ordinis sui rigorem & exercitiam, quâuis non sine difficultate, tenent, & ad hæc cæteros quoq; compellunt, nihil amplius ab eis exigentes, nec ad vteriorem perfectionem incitantes verbo vel exemplo: atq; sic proh dolor in sua semper cerebrofitate, proprio sensu atq; superbia persistunt, draconi non absurdè assimilandi, qui omnia sibi contraria atque substrata deuorat & occidit.

Leo.

Quartò, per leonem superbia spiritualis in supremo gradiu accipitur, quemadmodum leo cunctorum animantium rex est. Hac miserabiliter infecti atque seducti sunt religiosi omnes, in vita spirituali erronei & aberrantes. Quod hinc illis euenit, quod vitæ monasticæ institutum pro suo affectu ex seipsis absque diuina inspiratione arripuerunt: nec possunt felicem habere exitum, cum in rebus externis simul & extraneis, non in ipso Deo, solatum querant & requiem. Est enim hoc creaturis omnibus ab ipsa natura inditum, ut quietis ac voluptatis sint appetentes. Boni igitur in Deo, mali in seipsis & creaturis requiem querunt, nescientes interim se grauite in hoc errare atque despere. Hinc porrdat tantam superbiam, tamq; inextricabilem incidente imposturam, ut vix unquam ad se reduci queant, ed quod sensualitati gratissimum sit, quiete ac voluptate potiri. Idq; potissimum iuuenibus accidit in exercitatis immortificatisq; qui ad eiusmodi pacem cum delectatione pertingunt: nec solum nihil inde mali suspicantur, sed etiam bonum esse fibi persuasum habent. Sed totum adhuc naturæ est, quæ cum fibi ipsi sufficiemt nesciat præstare quietem, ipsa pax & quies tâdem in peccatum conuertitur. Cæterum quando isti ad eam nuditatem & otium siue quietem (ut ipsi putant) ab operatione iuxta vim supremam peruenire, ex mera natura sensu quietem affequuntur. Hanc enim & quietibet absque Dei gratia potest obtinere, si se ab omnibus phantasij & operationibus nouerit expedire. Sed quia amor Dei, teste diuo Gregorio, otiosus esse nō potest, idè bonus quisque in hac naturæ quiete diu morari nequit. Hoc enim foret seipsum querere. Ita nanque naturæ quies hoc pacto souetur, vt sedeas quietus in aliquo loco & vndique otiosus, nec intus nec foris aliquid exercitij habens, quo hanc eandem quietem & consequi possis, & adeptam nemo perturbet præpediâve. Hoc autem peccatum esse quis non videat, cum id nihil aliud efficiat, quam cætitatem quandâ & ignorantiam, ac descendit in seipsum absque vlo opere? Etenim hæc ipsa requies, non est nisi otium quoddam, in quod præfati labuntur homines, & tam Dei, quam sui ipsorum & omnium, quod ad rationem operis attinet, obliuiscuntur. Quo contra sancta probataq; requies, quæ possidetur in Deo, est amorosa omnium ab animo exclusio, cum simplici intuitu siue inspectione in incomprehensibilem claritatem Dei, quæ semper in eodem deuotis desiderijs queritur actiue, & per fruitionem inuenitur, atq; perenniter possidetur in ardenter amore: possessa verò, nihilominus queritur. Fallitur igitur quotquot seipso intentione prosequuntur, & naturali quieti tradunt,

Quietem
omnes
appetere.Amorem
divinum
etiam nō
posse.

tradunt, nec Deum querunt per desiderium, nec per fructuum amorem inueniunt. Quies enim, quam possidet, ad otium quoddam sui ipsorum eos deducit, ad quod ex ipsa natura & mala consuetudine propensi sunt. Sed in hac quiete Deus inueniri non potest. Deducit tamen ipsa hominem ad otium quoddam siue vacuitatem, quam & gentiles, & Iudei, iudei & pessimi quique homines sentire queunt & adipisci, si intra se vivant absque sua discussione conscientia, sequitur ab omnibus accidentiis & operibus expedire sciant. In hac autem vacuitate sua nuditate vel otio quies ista multum delectabilis & satis magna sentitur. Et quidem non est ea in seipso peccatum aliquid, cum omnibus hominibus insit a natura, si seipso expedire & evacuare possent ab omnibus. Sed si possidere haec & sectari atque exercere velis absq; virtutum actibus & studijs, transit in peccatum, & ipse in spiritalem superbiam cadis, puta in tui ipsius vanam complacientiam, quod vitium vix vnam perfecte curatur, adeo ut interdum Deum te habere putas, & vnum cum ipso effectum, cum tamen nunquam eod pertingas. Ceterum cum hanc falsam quietem & otium quis adeptus est, mox illi, diabolo id agente, videtur bona quæque exercitia ab hac se quiete remorari & impedire. Vnde iam diuinæ intra se operationi resistit. Quod & apostolus spiritus fecerit in suis ipsorum perniciem. Hi enim ad seipso reflexi, cum vana quadam complacentia, de suo naturali lumine concepta in sua natura quiescere volebant. Quod cum illis minimè licet, a diuino excusat lumine, ad perenne inquietudinem atque miseriā destruci sunt. Sicut ediuersò boni spiritus à creationis sua exordio mox in Deum conuersti, cum omnibus ab illo perceptis, felicitatem, beatitudinem & requiem inuenire, nullo vnam fine terminādam. Sed ut ad institutum reuertamur, vt iam ante dixi, Leo supra cuncta animantia dominium sibi vendicat. Ita & isti, de quibus agimus, virtutum esse domini volunt, quas tene-re se putant, cum tamē ē diametro virtutibus repugnant, sintq; veri coram Deo hypocritæ, falsum ac erroneum naturæ sua otium sectantes. Ex hoc autem naturæ otio error quidam spiritualis exoritur, qui spiritualis fornicationis habet vocabulum. Dum enim quietem aliquis sectatur in otio absque deuotis ac intimis adspirationibus & desiderijs ad Deum, omni tentationi ac errori expositus est, & ad quæque mala sibi præstat occasionem, eod quod à Deo auersus, ad seipsum naturali dilectione sua affectu cōuersus, in ipsa sua natura quantumlibet delectationis & solatij venatur & inquirit. Et quemadmodū pleriq; mercatores omnia pro solis temporalibus conquirendis faciunt & patiuntur, ita & iste quicquid agit, quicquid molestiæ sustinet, totum pro sua delectatione & commodo, non pro Dei amore, id facit patiturque. Et ita semper seipsum possidet in oblectationibus inordinatis. Et quamvis huius farinæ homines magnam quandoq; penitentiam foris agant, hoc ipsum tamen non nisi propter se faciunt, putat, vt in honore habeantur, & rumor sanctitatis ipsorum longè lateq; spargatur, vel vt vberem sibi mercedem cumulēt. Natura siquidem amore priuato infecta, sibi ipsi professe querit in omnibus: & tamen in praesenti seculo honorē, quam in futuro mercedem impensius amat, appetitq;. Isti infelices homines magna (vt ipsi putant) & inutilata ac singularia quædā à Deo sibi fieri petunt, sed heu falluntur miserè. Si quidem interdum, Deo permittente, contingunt eis ea, quæ postulant, illusione diabolica: nec tamen aliud ipsi persuasum habent, quam à Deo ea sibi obtigisse pro salute sua: & quod amplius est, talia se quam optime spiritalis

Leonis
domini.Forsica-
tio spir-
italis.Quām
miterē
quo dam
spiritualis
meruit.

superbia meruisse. Quod quid aliud indicat, nisi spiritali eos superbia infectos, nec
fallas. quicquam intrinsecus diuinæ gratiæ habere? Ad hæc, vile aliquod solatiolum
multum eos exhilarat, quia nesciunt quanta eis absint solatia interna ac spiri-
talia. Ad interiores spiritus oblectationes atque sapore multum adspirant, ni-
mumq; afficiuntur, quod est fornicatio spiritalis, cum hic nihil aliud sit, ni-
si inordinata quædam naturalis amoris affectio siue propensio, qui videlicet a-
mor ad seipsum semper reflectitur, quærens in omnibus commodum suum.
Voluntatis Iam de voluntatis proprietate quid dicam? Ea pleni sunt, adeoque præterea
proprietate rebus cupitis, atque etiam à Deo desideratis, afficiuntur, tamque importunè
mala. eas obtinere contendunt, ut nisi ipsorum voto satisfiat, à sensibus alieni futu-
ri videantur. Est hic videre quandoque & audire quæ animum horrore con-
cutere queant, de ipsorum immortificatione, importunitate & impatientia,
qua nolunt suis frustrari concupiscentijs desiderijsque. Imò & quidam ex eis
nonnunquam à diabolo obsidentur, dum vel à Deo, vel ab hominibus, quod
volet, conséquì non possunt, aut aliás re cupita frustrantur. Manifestè pro-
inde Sancto Spiritui contrarijsunt, atque contrariam ducunt vitam. Sanè qui
Amoris verè bonus est, seipsum cum omnibus, quæ facere potest, omnipotenti Deo,
divini ac ad illius honorem & gloriam offert, nec quicquam illi satisfacere aut suffice-
naturalis re nouit, nisi bonum illud incomprehensibile, quod est ipse Deus. Hic obiter
collario. sciendum venit, quid amor diuinus & naturalis in externis actibus simili-
sunt, quemadmodum duo pili capitis viii: sed intentio intus planè dissimi-
lis est. Spiritus bonus ac amor diuinus, corde sursum eretto ac tendente, palam
& in occulto, non nisi Dei gloriam & honorem semper intendit, quærit, appre-
titq;: Amor verò naturalis, seipsum iugiter spectat & amat. Cumq; hic in ho-
mine principatum obtinet, eundem in quatuor mortalia peccata præcipitat.
Genes. 3. Verbi gratia, in spiritali superbiā, avaritiam, gulam, & fornicationem si-
Quæmala- ue luxuriam: in quæ & Adam Protoplustum in paradiſo lapsus est, & in illo o-
pariata. tum genus humanum. Cùm enim ille (Protoplustum dico) seipsum naturali a-
mor na- more inordinatus prosequeretur, à Deo se auerterit, & illius præcepto obedire
turalis. contempnit, Ecce superbia. Sapientiam quoque & scientiam affectauit, Ecce aua-
ritia. In cibo delectationem & saporis quæsivit dulcedine, Ecce gula. Et dehinc
ad actus obscenos incitatus est, Ecce luxuria. Veruntamen gratiam, quam ille
peccando perdidit, interemerata semper ac votis omnium laudāda Dei gen. rix.,
Ecc. 24. glorioſa virgo Maria, multo abundantius inuenit. Vnde & recte simile mar. r pul-
chre dilectionis dicitur, vt potè quæ cuncta opera sua per amorem retulit in De-
um, Christum Dei Filium per humilitatem concepit, eiusdemq; passiones o-
mnes cœlesti Patri obtulit. Nullam vñquam sapientiam, scientiam, virtutem
affectauit per avaritiam. In virtutibus aut cibo potuq; nō saporis suavitatem,
non vllum quæsivit solarium. Toto vitæ suę spatio vixit castissima in omnibus
membris suis. Denique ipsa sola cunctas hæreses & omnem hypocrisim inter-
emit. Sed ad rem ipsam reuertamur. Itaque ex his prædictis duabus imposturis
sive erroribus, puta falso otio & fornicatione spiritali, sive falsa (vt ita dicam)
spiritualitate, tertius longè pessimus error nascitur: quo qui subuersi sunt, se
contemplatores vocant: eosq; cognoscere licet ex naturali. illa quiete,
Palsa spi- quam intra se otiosi seu otio dediti sentiunt. Hi se à peccatis immunes, Deo
zua li fine vlo medio vnotos, omnibus & diuinis & humanis solutos legitus, &
ad nul-

ad nullā demum opera bona obligatos arbitrantur, hoc errore seducti, quod beras
putent otium illud, cui vacant, pro sui nobilitate ac excellentia, nullo pacto ques.
esse interurbandum impediendumq;. Hinc enim repudiant subiectionem,
nec quicquam omnino sursum vel deorsum operantur: ac velut instrumentum
arcifricem præstolatur, nihil sine illo efficiens, ita & ipsi diuinam expectant o-
perationem, nihil ipsi penitus agentes. Putant enim sua actione diuinum opus
fore præpediendum. Nihil itaque penitus in virtutibus sese exercent, sed otio
vanissimo tradunt. Vis scire quale sectentur otium? Breuiter expediam. Non
gratias agere, non Deum laudare, nihil habere, nihil cognoscere, nihil amare,
nihil orare, nihil desiderare volunt. Hæc omnia, tamquam noxia postponunt.
Quicquid enim orare possent, iam habere se putant: & ita paupertatem spiritus
sibi arrogant, cum ab omni propriâ voluntate alieni sint, vt ipsi videtur, om-
nemque proprietatem & electionem abdicârint. Iam quod ad Ecclesiæ leges
attinet, ea omnia non modò consecutos, sed & transcendisse se credunt, ob quæ
cuncta sanctæ Ecclesiæ præcepta, ritus, consuetudines, ceremoniæ rationabili-
ter instituta sunt. Ad hæc persuasum habent, neminem, nec ipsum Deum quic-
quam sibi vel dare posse, vel auferre, eo quod exercitia omnia cunctasque vir-
tutes ad extremum usque patiendo superarint, transcedentq;, vt ipsi vide-
tur, atque ad meram sue puram quandam vacuitatem seu otium pertigerint,
sintq; ab omni virtute absoluti seu expediti. Huc autem, vt ita à virtutibus ali-
quis expeditatur seu efficiatur liber, atque ad illud vacuum pertingat otium,
plus requiri laboris inquiunt, quam ad ipsas virtutes consequendas. Hac de
causa tantam sibi libertatem usurpant, vt nulli prorsus obedire velint, neque L beras
Papæ, nec Episcopis, nec Pastoribus suis. Et quamvis interdum extrinsecus o- mala
bedire se simulent, intus tamen nulli omnino subiectiuntur, nec voluntate, nec
actione. Ab omnibus sanctæ Ecclesiæ consuetudinibus ac legibus immunes, &
exempti esse volunt, palam asserentes, quod quamdiu aliquis virtutibus con- quid pa-
sequendis nauat operam, tam diu adhuc imperfectus sit: quidq; sit vera spiritus
paupertas, & otium sue vacuitas ista prorsus ignoret. Insuper credunt omnia
tam Angelorum, quam hominum merita se viciisse, nec deinceps ullum posse
vel virtutis augmentum capere, vel admittere peccatum, ea de causa quod abs-
que voluntate viuant, vt ipsi videtur, spiritumq; suum quieti ac otio tradide-
rint, & in seipsis annihiati, unum cum Dœo effecti sint. Proinde cunctis natu-
ræ desiderijs absque peccato liberè se satisfacere posse stultissime credunt, vt
pose qui summam adepti sint innocentiam, quibusq; lex nulla posita sit. Breu-
iter ergo, ne spiritus otium, quies, & libertas ullum patiatur, impedimentum,
cunctis naturæ affectibus & concupiscentijs indulgent & obsequuntur. Nulla
eis vel de ieiunijs, vel de Festorum obseruatione, vel de aliquo præcepto cura
est, nisi quatenus hac in parte hominum facies verentur, aut hominibus place-
re appetunt. Nullam enim de re quamcumque conscientiam habent. Quæso, di-
ligenter seipsum in his quisque examinet, attendens si forte de horum numero
sit. Ipse constanter assuerare non dubitem, latrones quoq; & omnes in ma- Qui spiri-
nifestis sceleribus vitam agentes, eiusmodi hominibus longè meliores esse. Illi tales etiā
enim facta sua cognoscunt & confitentur esse mala, isti minimè: quin potius latroni
laudant ea atque tuentur. Quid mirum ergo, si difficile resipiscant, hæc con- bus peso-
uerterantur? Quin & à diabolo quandoque obsidentur: tantaq; ipsorum subtili-
tas est

tas est atque versutia, ut facile verbis superari nequeant: sed Domini Salvatoris vita, sacrisque literis diligentius inspectis, eos procul à vero aberrare, misereb^r seductos esse, omnibus videre prouum est. Sequitur nunc quartus error, qui aliorum est, qui & ipsi contemplatores vocantur: non nihil tamen differunt in quibusdam à præcedentibus. Putant enim & ipsi, se nulli virtutum actioni adstrictos, sed ab omni operatione expeditos & otiosos, Deity instrumentum esse, in quo ille quicquid velit operetur: solumq^{ue} passios esse sive patientes absque omni actione. Dicunt autem, ea opera, quæ Deus cum ipsis perficit & operatur, multo excellentiora magisq^{ue} meritoria esse, quam cuiuslibet alterius hominis opera, qui hæc per seipsum agit, licet in gratia Dei: sequitur Dei patientes nuncupant, eo quod Dei sustineant seu patiantur opera, quæ ipse (vt putant miseri) in eis operatur. Verum quamvis nihil ipsis intus agant, quamvis otium secesserit & quietem, mercede tamen frustrari nolūt. Attamen quicquid agant, nihil se peccare arbitrantur, cùm Deus id per eos efficiat, vt ipsi dicunt, & quicquid ipse velit, id per eos fiat, nec prorsus aliud aliquid. Et vt dictum est, intus absque omni sunt opere, nec alicuius rei vel præcepti habent rationem. Humilitatem quandam præ se ferunt in conuersatione & actibus suis: facileq^{ue} aduersa omnia tolerant ea de causa, quod Dei instrumentum esse arbitrentur, per quod ille pro gratissima voluntate sua operetur. Sunt igitur isti veris Dei amicis admodum similes in multis: sed in hoc nimium aberrant, quod omnia ea, ad quæ intus mouentur, sive bona sint sive mala, à Sancto Spíritu procedere & fieri putant. Certè Spiritus Sanctus neq^{ue} otiosa aliqua & inutilia, neq^{ue} vitæ Christi aut sacris literis repugnantia in quocunq^{ue} etiam homine operatur. Falluntur ergo in hoc infelices isti. Cæteram difficulter agnoscunt, quod viam suam & vitæ modum optimè tueri, & glossis quibusdam ornare sciant. Est tamen in quo agnoscit poterunt, ipsorum videlicet propria voluntas, puta, quod potius mortem obirent, quam aliquid vel minimum eorum abnegarent desiderante, quæ cum proprietate possident. Hi cōtrarij sunt illis superioribus, qui se nulla virtutum augmenta fuscipere posse mentiuntur. Isti enim adhuc mereri se posse credūt. En dilectissimi, omnes isti, & quotquot huius farinæ sunt homines, ipsisimis Antichristi prænuntij sunt, qui viam illius præparant, deducentem ad infidelitatem & damnationem perpetuam. Hic jam breviter aperiendum est, vt hos subtile & infidiosos laqueos euadere possimus. Certa ergo fide tenendum est, neminem à mandatorum Dei & sanctæ Ecclesiaz obseruatione, virtutumq^{ue} exercitio absolutum & exemptum esse. Nemo etiam cum Deo vñiri potest in otio, nisi & amet Deum atq^{ue} desideret. Nemo sine bonis operibus aut sanctus est, aut esse potest. Nulli fas est à honorū operum studio & exercitio cessare. Nemo in Deo quiescere potest absque amore diuino. Nemo in Deum subleuari potest, quandiu hunc neq^{ue} desiderat, neq^{ue} sentit. Nulli à diuinis ac sanctis operibus otiosum esse licet: sed omnipotenti Deo multa cum gratitudine quisque cooperabitur, ne diuinam præpediat operationem. Nemo scilicet Deo seruierit, vt hunc laudare, ipsisq^{ue} gratias agere se putet minime adstrictum. Cùm enim hic omnium sit Conditor, sine fine potens ac diues, solusq^{ue} dare possit & auferre, ab omnibus deuotissime laudandus est, semperq^{ue} illi gratiarum actiones referendæ. Indubie quoque tenendum est, hominem in virtutibus proficere, mereri quoq^{ue} & exercere se posse quoad vixerit:

atque

Dei patiens
enatus qui
cur te te-
mete vo-
ceat

Velle pro-
priū qui
quibus in
huc erat.

Neminē
mandatis
Dei & Ec-
clesiaz ex-
imi.

Bonorum
operum
affectione.

acque ipsa Dei opera, in seipsis esse æterna & incommutabilia. Deus enim seipsum operatur, non aliud aliquid : & in his Dei operibus nullus est profectus; aut meritum cuiusvis creaturæ. Non est enim hic nisi Deus, qui nec fieri sublimior, nec augeri potest. Cæterum creaturæ per Dei virtutem propria sua opera habent, & in natura, & in gratia, & in gloria. Quod si possibile foret (est autem omnino impossibile) ut creaturæ spiritales omni operatione sua priuarentur, ita ut nihil prorsus operari possent, tamquam fierent otiosæ, sicut erant, cum in diuina abyssō increasæ essent, hoc est, ut unum cum Deo efficerentur, ipsa quoque rationalis creatura talis per omnia ficeret, qualis erat necedum creatæ in Deo: nihil penitus siue hæc, siue illæ mereri possent, non magis quam eo poterant tempore: nec aliquid plus sanctitatis aut felicitatis haberent, quam lignum siue lapis. Ex his igitur manifestè colligitur, quod fine nostra operatione amore cognitionis Dei, beati esse aut effici nulla ratione queamus: quanquam si nos nihil horū faceremus, Deus aquilus beatus foret, sicut & est, & erit semper: quod tamen ad nostri correctionem nihil nobis conferret. Otium ergo istud, mera deceptio ac impostura est: quod tamen qui sectantur, quos falsos ac erro-neos spiritus appellare non dubites, adeò subtile & arguti sunt, ut superari nequeat. Sunt prorsus non dissimiles damnatis spiritibus, qui cum damnationis æterna sententia perculti sunt, nil delectationis, nil amoris, cognitionis, deuotionis habent, non laudent, non gratias agunt. Nec his nostris otiosis quicquam superest, nisi ut ex tempore ad suppliciorum perennitatem deducantur, sicut in ipsorum operibus diuina manifestatur iustitia. Huius otij planè contrarium tenemus in Christo, qui semper perseverat in amando, desiderando, gratias agendo, atque laudando cælestem Patrem suum. Cuius anima licet fuerit semper & sit etiam vñita atque beatæ in essentia diuina, ad istud tamen otium nunquam deuenit. Ipse & omnes Sancti perpetuo quodam tenentur desiderio (instar eorum qui perpetua fame sitiue æstuant, ut ita loquamur) Deum amandi, Deo semper fruendi: quo tamen quanto amplius fruuntur, tanto magis fruiderat, nec vñquam satiari possunt, tametsi eo supra omne desiderium fruuntur, in æterna illa tam Dei quam sua beatitudine, vbi non nisi omnimoda quodam vñitas est. Quamobrem frui & operari, & Christi Iesu, & Sanctorum omnium beatitudo est, bonorumque omnium vita, vniuersiisque pro modo ac magnitudine amoris sui: & est iustitia, nullis temporibus peritura. Denique ne viliis diabolicis fraudibus ac imposturis seducamur, id nobis impendi curandum est, ut quemadmodum sancta monet Ecclesia mater nostra, & sacræ tradunt litteræ, virtutibus ac bonis moribus nos foris & intus decenter ornemus: Deoque nos offeramus cum vniuersis operibus nostris. Sic enim illi cum aliquo medio, omnibus videlicet donis illius, occurrimus & obuiamus. Tum vero actuali nos ille charitate mouens, communem nobis erga omnes fidelitatem largitur. Qua concepta, cum communi dilectione ac fidelitate emanamus, & rursum cum laude & gratiarum actione in vero amore in diuinam remeamus originem, in pace simplici & beneplacito diuino constanter perseverantes. Porro per fruituam dilectionem & diuinam claritatem abstractè & solitariè viuendo, haud parum proficere, & cum Deo nos sine medio in quieta fruitione, seu fruitu quicque vñire possumus. Quod quisquis facit, & perpetuò intus manet, semper exultat, & continuè ad interiora conuertitur. Atque hoc modo

Qua tam
ratione
saluator
quis pos
uit.

Quid sum
me cura-
dum.

hoc modo veræ possidentur virtutes. Præstet nobis misericors & benignus Conditor noster, vt hanc synceram veramq; vitam consequamur omnes, & ab omnibus temptationibus clementer eruamur. Amen.

E A D E M D O M I N I C A.

Vt diabolicas infidias euadamus per veram pœnitentiam pro peccatis nostris.

S E R M O T E R T I V S.

Ipse liberabit me de laqueo venantium, & à verbo aspero. P S A L X C.

Laqueus
venantium.

Verbum
asperum.
Matth. 25.

Eccii. 44

Modus
euadendi
fraudes
diaboli-
cas qua-
driparti-
tus.

I.

II.

III.

IV.

A B C sunt eximij ac præstantissimi Dauidis Prophetæ verba, quæ ille securè dici sensuit ab eo, qui habitat in adiutorio Altissimi, & protectione Dei cali commoratur. Per hunc verò laqueum, infidiosæ ac versuræ infernalium venatorum, hoc est, dæmonum tentationes, accipiuntur: per verbum asperum, scuera illa ac metuendissima Dei sententia, quam ille, prout habet Euangelium secundum Matthæum, super impios feret, dicens: *Ite maledicti in ignem eternum.* Hunc ignem quotquot ante nos fuere Sancti & amici Dei, sollicitè præuidétes in diebus suis, per bonam yitam & laqueos & venantes dæmones & verbū asperum euadere conati sunt, & per Dei gratiam eusære, quemadmodum de quolibet eorum sancta canit Ecclesia: *Non est inuentus similis illi, qui conservaret legem Excelsi.* Quosecumque enim Deus ad pœnitentiam trahit, ad singularem quandam viuendi modum extrinsecus vocat. Sed quamuis dispar habitus, & diuersa sint exercitia, status & consuetudines seruorum Dei, omnes tamen eandem charitatem habent, qua & virtutes diligunt, & vitia odio implacabili perseguuntur. Dicam hic paucis simplicem quandam modum technas diabolicas & fraudes euadendi, in quatuor partes distinctum. Prima est, quod quisque Dei amore peccata libens omnia deuitabit: atque in suorum emendationem ac satisfactionem peccatum, Christi passionem in suo assidue sensu cogitabit meditabiturq; maximè tamen quinque vulnera illius, quæ & speciali deuotione cæterisq; precibus quotidie colet ac venerabitur. Alia est, quod importuna naturæ sua desideria & affectus ex hora in horam magis ac magis edomare & vincere curabit, quantum natura ferre poterit. Et pro qualicunque satisfactione & emendatione malorum desideriorum suorum, libenter continuè solus erit, semper bonis astibus intendet, atque in virtuosis sese exercebit astibus. Tertia est, quod amorem hominum quorūcumque & omnium creaturarum, quas vel supra Deum vel æquæ vt Deum amat, & quarum ille vera causa non est, è corde suo profligabit & excluder, desiderabitq; vt Deus hic sua peccata puniat, & aduersis se affligat. Sed & ipse poenis se afficiet, & pro peccatis suis fundet lacrymas, aut ad minus desiderabit verum pro illis dolore eum habere. Vitam quoque suam ordinatè institue, & extrinsecus in virtutum rigore serio se exercebit, quantum quidem poterit, instar humanitatis Christi: & in sanctæ Ecclesiæ obedientia pro virili ad finem usque perficit. Quarta, quæ & circa molesta versatur, est, vt quando sibi aliquandiu in virtutibus exercitato, Deus aduersa multa euenire permittit intus & foris, ita vt quæque bona exercitia sua velut in naufragi sibi vertantur, patientiam seruer, dura & molesta libenter sufferat, pressuras, in quibus positus

positus est, non querat euadere: sed absque omni solatio spiritali & quanamiter toleret, paupertatem spiritus sectando. Sicque magis ac magis amoris naturam induere curet, qui non querit quæ sua sunt, sed eius quem diligit: & ideo laboris sui nullam pro sua utilitate mercedem expetit, nec aliquam poenam metuit. Hunc amorem perfectè consequuti, sibi mirari solent, quod homo spiritalis pro mercede temporali vel æterna Deo suo famulari audeat. Ipsi sane nullum temporale solatum expetunt, nec in futuro mercedem consequi flagitant à Deo. Non enim suum venantur commodum, nec ad priuata lucra respiiciunt: sed hoc solum volūt quod Deus vult, & ipsa Dei voluntas, præ omni priuato commodo vel utilitate, eis quam optimè placet & sapit. Prebet nobis Dominus Deus noster, ut sic tentationum laqueos euadamus, ne verbum asperum damnationis æternæ iudex ipse terribilis contra nos proferat, enuntietque. Amen.

DOMINICA II. QVADRAGESIMAE, quæ Reminiscere dicitur.

De essentiali conuersione ad Deum. Et ut per venationem, impulsu[m] ac pugnam spiritus aduersus carnem, perq[ue] humilitatem & resignationem in Deum pertingamus.

S E R M O . V N I C V S.

Exiens I E S V S, secessit in partes Tyri & Sydonis. M A T T H . X V.

XI E N S Iesu[s], secessit in partes Tyri & Sydonis. Et ecce mulier Chananea à finibus illius egressa, clamauit, dicens ei: Miserere mei Domine fili David: filius meus a male à demonio vexatur. Qui non respondit ei verbum. Et accedentes discipuli eius, rogabant eum, dicentes: Dimitte eam, quia clamat post nos. Ipse autem respondens, ait: Non sum missus, nisi ad oves, que perierunt dominus Israhel. At illa venit, & adorauit eum, dicens: Domine, adiuua me. Qui respondens, ait: Non est bonum sumere panem filiorum, & mittere canib[us]. At illa dixit: Etiam Domine: nam & catelli edunt de micu, quac adiunt de mensa dominorum suorum. Tunc respondens Iesu[s], ait illi: O mulier magna es fides tua: fiat tibi sicut vi. Et sanata est filia eius ex illa hora. Hoc præsens Euangelium præclarissimam, utrissimum, securissimum, & essentialissimum (ut ita dixerim) nos docet conuersionem, quæ quidem in hoc caduco possit fieri tempore. Et reuera quisquis non aliquo saltem modo hac ratione conuertitur, cuncta quæ agit siue dimittit, parum aut nihil illi professe queunt. Sed iam illa Euangelij verba principiò tractanda suscipimus, à quibus ipsum Euangelium sumit exordium, putà, Exiit Iesu[s]. Vnde (quæso) exiit, aut à quibus? A Phariseis haud dubie & Scriptis vnbis. Attendatur hic, obsecro, quales illi sint, à quibus Dominus exit. Scribz, sa- de exiit pientes erant in illo Iudaico populo, qui de sua scientia superbiebant & gloria- banitur. Pharisei vero erant, qui de sua religiosa vita se iactabant, suis concep- tibus & institutis inhærentes. Per hos igitur, maximè pestilentes & noxios duos fundos accipimus, qui inter spirituales homines esse queant: in quibus pessum eunt ac destruuntur, quicunque pereunt. Quodque sine dolore dici non potest,

Scribe. potest, vix paucos hodie homines inuenire licet, qui non horum altero aut eis
iam vtroque infecti sint, quamvis multum dissimili ratione, dum vnu plus,
alius minus corruptus est. Itaque per Scribas, homines illi subiles, ac circa in-
tellectum occupati, designantur, qui omnia ad intellectum trahunt, forman-
do sibi ipsis imagines per sensus, quas deinde in intellectum suum trahunt, &
per eas alta quædam & mystica intelligent, in quo gloriantur mirum in mo-
dum, & vbi licet, apud homines inde sublimiter loquuntur. Sed in fundo inter-
iori, ex quo nuda veritas scaturire debebat, charitate vacui, deserti ac steriles

Pharisæi.

Matt. 15.

Math. 15.

Judicare
quæ licet.

Matt. 12.

permanent. Per Pharisæos autem, illi accipiendi sunt, qui seipso bonos arbit-
rantur, vel (vt Euangelium habet) qui in se confidunt tanquam iusti, qui de se
ipsis magnificè sentiunt, qui suis ritibus, modis & conceptibus inhærent, qui
suis consuetudines rebus omnibus anteponunt, & ex his laudari cupiunt ac in-
notescere. Hi in fundo suo pleni sunt iudicij temerarij erga omnes illos, qui i-
psorum modo non viuunt, aut ipsorum consuetudines paruipendunt. Ab his
exiit Dominus Iesus. Intertogabat eum, quandoque tales non absque temera-
rio iudicio: cur discipuli eius seniorum præcepta transgredentur, non lotis ma-
nibus panem manducando. Quibus ipse hæc respondit, quærens ex eis,
cur & ipsi diuina præcepta violarent. Ita nimis faciunt & hi nostri Phari-
sæi, de quibus agimus, dum suas consuetudines, conceptus siue proposita, po-
tius quam diuinæ admonitiones & voluntatem Dei, obseruant, & præferunt
eisdem: atque veros Dei amicos, qui aliquem certum modum vel consuetu-
dinem cum proprietate tenere nesciunt, ed quod Deum per occultos & abditos
modos illius sequi cogantur, vilipendunt, despiciunt, iudicantque. Nolumus
tamen hinc quenquam colligere, quod homines in religiosis congregatiōibus
dissolutæ ac remissæ viventes iudicare non liceat. Sic enim omnis honestas,

omnium grauitas morum, breui pessum iret. Moneo hic vnumquemque omni-
qua possum fidelitate, vt hunc Pharisæicum viuendi modum fugiat, diligenter
explorans fundum suum, si forte aliqua falsa sanctitas in ipso lateat, quæ
aut finem aut initium habeat aliunde, quam ex Deo. Quotquot enim eiusmo-
di Pharisæi sunt, cum præsentia Salvatoris maximè sine indigni, non apud eos
moratur Iesus: quin potius exit ab eis. Hinc perplures hodie inuenire est, qui
solos exteriores modos, exercitia, & consuetudines ita obseruare contenti sunt,
vt cum hæc frigidissimo corde vtique seruauerint, nihil sibi deinceps fa-
ciendum putent. Sed fundum ipsorum creaturæ miserabiliter occupant, et in-
demq[ue] terrenus amor totum sibi vendicat, & tenet captiuum. Atqui sic affecti,
sic intus creaturarum amore obscurati, prolixas fundunt preces, & multa psal-
teria decantant, haud secus quam Iudæi nimium obsecrati, qui & ipsi multa a-
quæ psalteria & alios sacros codices crœbrò legunt, sed tamen à vera Dei cogni-
tione longissime absunt. Sic, sic prorsus & isti multas disciplinas capiunt, ieiuniis
& orationibus insistunt, prolixas ducunt vigilias. Et hæc ipsa bona qui-
dem sunt: nec possent non commendari, si fundus ipsorum intus in Deum ten-
deret. Verum in his purè Deum minimè querunt, sed omnem amorem, inten-
tionem & desiderium suum ad creaturas transferunt, neglecto Creatore. Pro-
inde hunc ipsorum Pharisæicum modum Dominus non ferens, exit ab eis.
Non enim sunt ipsi plantatio, quam plantauit Pater cælestis: & idèo eradicata-
buntur, quemadmodum ipse Dominus ait: Qui non est mecum, aduersum me est:
Et quis.

DOMINICA II. QUADRAGESIMAE.

75

Et qui non colligit mecum, spargit. Sanè cùm tempus messis aduenerit, quo Dominus frumenta colliget, hoc est, omnes electos suos, quotquot tunc non cum ipso, sed cum alieno potius Domino, collegisse deprehendentur, omnes ipse relinquunt deserentque: & in quibus puram suam plantationem in ipso fundo minimè repererit, eradicabuntur vniuersi. Itaque hos dno's corruptos & falsos fundos cauere nos oportet, si vñquam saluari velimus, quanquam hi ferè in omnibus teneant principatum, & paucissimi sint, qui non altero eorum, vel etiam vtroque, sint infecti. Sunt autem, ut prædicti, naturalis subtilitas ad instar Scribarum: & exterior quædam Sanctitas, certis quibusdam modis & consuetudinibus ac exercitijs externis contenta, more Pharisæo nullam interiori puritati nauans operam, cùm illa quidem, si bona sint, oporteat non omittere, hanc verò multo amplius colere. Est hodie plures Scribas seu Scribarum sectatores inuenire, tam argutos atque subtile, ut etiam prudenti Confessori, dum confitentur, non parum negotij facessant ipsa sua multiplici argutia & subtilitate, in qua semper perseverant. Sed quomodo olim ab illis veris Scribis exiit, ita & nunc ab istis eorum discipulis exit Iesus. Sed quorsum tunc abiit, ait aliquis, cùm à Scribis & Pharisæis discedereret? in partes Tyrus & Sidon. Tyrus. Sidon.

Tyrus angustia interpretatur, & Sidon venatio. Hæc duo, angustiam dico & venationem, paucissimi intra se obseruant, negligunt omnes, cùm tamen supra quām dici queat vtilissimum sit, hæc duo simul experiri, simul pati: & si quis eis bene vti nouerit, incomparabiles inde fructus prouenient. De venatio- venatio quida

ne primò dicendū est, vbi prima fronte quæstio occurrit, quid sit ista venatio. Sanè nihil aliud, quām quod interior homo semper ad Deum, tanquam ad centrum & ipfissimum locum suum adspirans, exteriorem hominem continuè propellit, instigat & vrget, quod tendat in Deum. Econtra verò exterior homo, aliud volens iter ingredi, semper ad externa & infima tendit, cùm locus ipsius terra sit, in imo posita. Est itaque vehemens discordia in homine. Interioris hominis (vt iam dixi) locus proprius est ipse Deus, ad quem suspirat, quod tota fertur intentio, voluntas, & desiderium illius, quōque ab ipsa natura tendere vrgetur. Sed hoc exteriori homini ex natura corrupta semper contrarium est atque moleustum. Resistit igitur, & ad rebellandum totus accingitur, quemadmodum Apostolus ait: Video aliam legem in membris meis, repugnantem legi mentis Rom. 7. mea. Non enim quod volo bonum, hoc facio: sed quod nolo malum, hoc ago. Pugna hæc inter spiritum & carnem perpetua est, & ipsa inuicem se fatigant. Accedit Deus, & vtrumque simul interior & exteriorum hominem impellit, vrget, & fatigat per gratiam suam. Quod bene intelligenti maximè prodest, & indicium est prosperè eum valere in anima sua. Qui enim spiritu Dei aguntur, vt A- Rom 8. postolus ait, filii sunt Dei. Cæterum ex hac agitatione seu venatione, magna nasci solet in homine angustia, grauiusq; pressura: in qua dum absque omni solatio persistit, & eam intra se sentit, tunc haud dubie Christus in ipsum ingreditur. Quisquis verò motum hunc & impulsum sancti Spiritus non sequitur, nec hanc intra se pressuram sentit, certus sit quod mentis suæ domicilium Christus haudquaquam subibit. Quotquot enim hanc agitationem grauemq; pressuram non sentiunt, nec viuendo sequi conantur per sui mortificationem, vix vñquā in viros probatos abeūt, nec aliquid in virtutibus proficiunt, quādū tales perseverant. Adhæc, ad interiora sua minimè pertingunt, nec sui ipsorū plenam

plenam assequuntur notitiam, nec parum aliquid sciunt de eo quod latet in ipsis. Enim uero per plures in homine tentationes exurgunt, tam in spiritu, quam in natura. Sed aduersum has non est aliquid efficacius remedium, quam ut eis occurras, simulque cum ingenti gratitudine flexis genibus suscipias. Tunc enim certus es Deum simul cum illis animam tuam ingredi, sicut ipse ait; *Cum ipso sum in tribulatione* Itaque mundus impetu quodam temptationum suarum hominem inuidit: diabolus astutia & calliditate sua adoritur: ipsa quoque caro, sensus & vires inferiores, multa infirmitate hominem depriment & extrouerterunt. Contra verò, interiorem hominem & Deus ipse, & naturalis illa, quam semper habet ad Deum, propensio vrget & impellit ad Deum. Vnde iam facile colligitur, quantum eiusmodi hominem, cui talia contingunt, pressuræ inuadant,

Remedii tentatio-
naturæ.

quanta occupet doloris amaritudo. Quod si querat aliquis huic desolato & afflito homini quid agendum sit in his miserijs posito, nec vlla ratione fugere valenti: planè respondeo, id illi faciendum, quod mulierem hanc Chananiadem fecisse, ex Euangelio didicimus. Quid enim illa fecit? Accessit ad Dominum, & clamabat post eum, dicens: *Miserere mei Domine fili David*. Ita & ipse Domini Saluatoris vestigij prouolutus, voce magna (id est, ingenti cum desiderio) clamabit, dicens: *Miserere mei Domine fili David*. Id enim hic sciendum est, quod dum ita aliquis temptationibus agitur, pressuris obruitur, ac varijs modis hoc illuc impellitur & fatigatur, immensus quidam clamor intus in animo exurgit: clamor, inquam, spiritus, qui cœlos ipsos penetrat sipientibus quibusdam ac inenarrabilibus gemitibus, omnem modum & naturam transcendentibus, quos ipse Spiritus Sanctus in homine perficere habet, sicut in Apostolo legis: *Ipse Spiritus postulat pro nobis gemitibus inenarrabilibus*. Hic vero ipse hominis fundus preparatur longè excellentius, quam per se homin potuisset quocunq; etiam preparandi modo. Iam si contingat, ut in his ineffabilibus pressuris ac agitatione foris & intus aliquis constitutus, *gemitibus inenarrabilibus* vociferetur ad Dominum, tanto videlicet, tamque vehementi cum desiderio, ut ipsos etiam cœlos penetraret: contra verò Dominus audire se dissimulet, aut certè nihil illi auscultare velle simulet, ibi prorsus necessarium est, ut funditus se resignet abneget, ut desiderium suum crescat, & ita magis ac magis fundum suum Dominino offerat, & ab ipso finat preparari. Quod si verè fecerit, fieri non poterit, ut fons perfectæ misericordie se contineat, ut suam Deus differat consolationem?

**Deo non
statim ex-
audiente,
quid aga-
dum.**

Et tamen hæc ipsa mulier curia instantissime post Dominum clamaret, hoc eodem fonte misericordie se continente, riuiuli proruperunt. *Quis non miretur Deum tacere, & discipulos loqui?* Ipsi enim Dominum pro muliere deprecabantur. Sed durius ille tandem respondit, non se missum, nisi ad oues, que perierant domus Israel. Atqui multo duriorem se mulieri afflita exhibebat, non solùna petitioni illius non satisfaciens, sed asperioribus quoque verbis palam innuens, *indignam esse cui gratiam præstaret & misericordiam: nec modò panem, qui tamen res communis & admodum necessaria est, petenti denegauit, sed etiam suæ filiæ derogauit nomen, humanamque naturam, canem eam appellans, cum diceret: Non est bonū sumere panem filiorū, & misere canibꝫ.*

**Chres-
tus mu-
liris hu-
ni iatas,
patientia,
constan-
tia, &c.**

Qui, obsecro, durius eam probare, aut magis fatigare, viliorumque efficerre potuisset? Videamus nunc, quid in hac sua pressura & afflictione mulier ista fecerit. Benigne prorsus ac mansuetè ferebat omnia, & non modo

Domini

Dominum, ut vt velleret, pro gratissimo illius beneplacito, fatigare & exercere se sinebat: verum etiam ipsa se multo amplius deiiciebat, quam ipse eam deicerat, humiliatique simulque ad fundum suum se se intouertens, sui nihil abyssum penetrabat altius, dicens humillimè: *Eiam Domine: nam & catelli edūt de misis, que cadunt de mensa domitorum suorum,* quasi diceret: Sed nec canem me agnosco, quæ vix etiam catellus dici mereor. In hac tanta sui demissione annihilationaque, firmata semper & inconcussam erga Dominum fiduciam gererat, dicens: *Eiam Domine: nam & catelli edunt de misis, que cadunt de mensa domitorum suorum.* Felices nimium, vereque beatos, qui hoc pacto ad ipsissimum veritatis fundum pertingere possent, non cum glossis, verbis aut sensibus, sed in ipsum verum fundum, ita ut nec Dominus Deus, nec creaturæ omnes, tantum eos deiicere, vilipendere, & deprimere possent, quin ipsi in veritate se multo amplius intra se absque fictione deiicerent, vilipenderent, deprimerentque: nec tantum eis vel Deus vel creature denegare, aut adeò eos repellere & abicere valeant, quin semper stabiles perseuerarent, plenaque cum fiducia magis ac magis Deo propinquare niterentur: & studium denique atque conatum suum, non solum non remitterent, sed intenderent etiam & augerent, instar fœminæ huius, cui quamuis durè Dominus loqueretur, suaq; misericordia denegaret largitatem, ipsa tamen minimè cessit, nec quicquam fiduciaz illius depositum, quam erga diuinam gerebat gratiam. Ideoque tandem, quod voluit, adepta est: & quicquid postularat à Domino, plenissimè obtinuit. Hæc sane, dilectissimi, ipsissimæ ad æternam veritatem viæ sunt, quæ solæ sine medio, & absque errore in Deum ducunt, vera videlicet & profundissima sui nihilipensio, & vera in ipso fundo constansq; commoratio, & erga Deum fiducia perseuerans: quomodo & hæc mulier inconcussam erga Redemptorem fiduciam retinens, tandem ab eodem audire meruit: *O mulier, magna est fides tua: fiat tibi sicut vis.* Et reuera quisquis in hoc statu, hocq; itinere veraciter deprehensus fuerit, audiet quandoque à Domino: O amice charissime, quicquid vis, pro voto cōsequeris. Cùm enim teipsum & omnia tua sponte abnegaris, exierisq; oportet iam ut totus intres in me, & in omnia mea. Siquidem nō poteris, quicquid vis, obtinere, nisi in me vno, non in aliqua creatura. Ideoque fiet tibi, sicut vis. Hic in summum bonum, Deum Opt. Max. introitus veraciter fieri non potest, nisi per meram sui ipsius & omnis proprietatis abnegationem. Quantum quisque seipsum exit in omnibus, tantum Deus ingreditur in eum cum gratia sua. Denique ibi reperies omnia, ubi abnegaueris omnia. Huius libet exemplum proponere. Noui ego virginem quandam adhuc iuuenem, q̄tē nō absurdè huic mulieri Chanantidi queat cōparari, qui id, quod resero, adhuc infra quadriennium euenit. Nam & visq; hodie superest. Hæc igitur quadam vice alienata à sensibus, & in ecstasi posita, cousque rapta fuit, ut & Deum, & Virginem gloriosam, & Sanctos omnes cerneat. Cumq; seipsum consideraret, inuenit se longissimo interuallo à Deo, Virginem beata, & Sanctis omnibus distare. Quia de causa ineffabilis eam dolor inuafit, tantaque afflictio, ut fibi cruciatus infernalis sentire videretur. (Id enim verissimum est, hanc in inferno damnatis maxima peccati esse, quod se abdicatos, remotos, ac separatos à Deo & Sanctis omnibus, intelligunt) Cumq; nimis se remotam à Deo consiperet, magna cum humilitate ad Virginem Dei param, Sanctosq; omnes se se intouertens, rogauit obnoxie, quod fibi gratiam Dei concr-

Paradigma.

Maxima
damuato-
rū peccata,
que.

conciliarent. Respicere autem, vident ad eum vnamiter ac immobiliter sanctos omnes in Deo diuinæ iustitiae concordes ac unitos, ut nec breuissimo momento suis precibus eurem accōmodare dignarentur, sed quod Dominus ipsam probare volebat, ad augmentum projectus illius, quemadmodum & hāc Chanonitidem olim probauerat. Quid ficeret virgo humiliata vnde derelicta? An desperaret id dominino fore imp̄issimum. Ad Deum vel sanctos confugeret? Fecit id quidem, sed vnde repulsam. Proinde ad ipsam sacratissimam humanitatis Christi passionem, mortem & vulnera sese conuertit, per ea fibi rogans Deum propitium fieri. Sed & hic illico audierunt, qua temeritate per ea sibi posceret indulgeri, quæ vix unquam digno honore, deuotione ac veneratione fuisse prosequuta. Hoc auditio, virgo vnde confusa, cum nec misericordie matrem gloriosam Virginem, nec sanctos omnes, nec ipsam dominicam passionem aliquod sibi velle suffragium præstare arbitraretur, ad Deum toto corde sese conuertens, ita ait: O dulcissime Domine Deus meus, cum nemo sit qui mihi opem ferre velit, tu ipse benignissime considera, quod pauper creatura tua sim, tu vero sempiternus Deus, Dominus & Creator meus. Quocirca iuxta omnem voluntatem tuam, in ipsum æquissimum iudicium tuum me humiliter projice, resignans me ex integro vero corde in gratissimam voluntatem tuam in tempore & æternitate, parata hunc infernalem, quem sentio, dolorem & cruciatum, si tibi sic placet, perenniter sustinere. Quicquid enim tibi cœlesti Patri meo, in me & de me fieri placet, ad hoc ego me nunc & in æcum, omni, quæ possum, humilitate resigno. Hac sui resignatione peracta, mox supra omnia media translata atque rapta, & in amabilem diuinitatis abyssum absorpta fuit. O quam felix est ista absorptio. Atque ex eo tempore qualibet die semel ad minus à Deo in eandem diuinitatis abyssum, aut certè in eandem viam rapitur, sustolliturque. De hac virginē (quæ adhuc teneræ ætatis est) id pie sentio & credo, nunquam illam toto vita spatio graue aliquod peccatum admisisse, quo Dei gratiam perdidisset: & tamē cernebat se tam longè postitam à Deo & sanctis illius. Quanto ergo interuallo distare à Domino putamus, qui cum eundem multis crebro flagitijs & infandis sceleribus offenderint, illius præcepta sepius transgressi sunt, nihilominus usque in hanc diem per amorem & delectationem rebus caducis ac mortalibus creaturis inherenter, nullos dignos penitentia fructus facientes? Sed vt iam dixi, ipsa hæc virgo tot correpta angustijs, in diuinum beneplacitum totam se humiliiter resignabat, offendens sese ad perennes inferni cruciatus tolerados, si id diuina iustitia exegisset. Ita non faciunt hodie plurimi, qui dum forte quatuor aut quinq; annis nonnihil correctius vivere studuerunt, grauiora quæque peccata deuitantes, grandia quædam sibi promittunt de seipsis, & multum se apud Dominum posse arbitratur, dicuntq; interdum alijs, quibus adiungunt: Eia Dominum pro me deprecemini, quo unus ex charissimis amicis illius effici merear hic & in futuro. Qui si recte in anima valerent, indignos se iudicarent, qui vel nouissimis Dei amicis annumerarentur. Ceterum quisquis apud Dominum magnus esse desiderat, quemadmodum Christus in Euāgeliō docet, ponat se in nouissimo loco, & haud dubiè audire merebitur: *Amice, ascende superius.* Nam qui seipso exaltant, absque ambiguitate humiliantur à Deo. Nec est consultius aliquid, quam animo resignato eum à Domino locum & mansionem cœlestem petere, que ipse ab æterno quenque

quenque sortiri voluit. Enim uero dum nos ipsos propter Deum in omni euenu-
tu, in paupertate & quæ vt in abundantia, penitus abnegamus, in Deum ingredi-
mur. Sanè resignationis huius quisquis in hac vita vel scintillâ vnam cōsequi-
tur, p̄fēctius ac verius per illam ad diuinam operationē pr̄parari, & ad fun-
dum suum, quem Deus pr̄sens inhabitat, vicinus introduci poterit, quām si
ipsa corporis sui indumenta sibi detrahens, pauperibus largiatur propter De-
um: vel etiam lapidibus vescatur & spinis, si id natura sustineret. In hac resi-
gnatione breui licet vixisse tempore, vtilius profecto fuerit, quām quadraginta
annis in proprijs conceptibus ac institutis cum proprietate & immodica sui-
ipsius complacentia. Denique hæc nobilissima, compendiosissima, facilima &
vtilissima via est, quæ humano possit intellectu excogitari: quam tamen heu-
multi nimium infelices, ac omni lachrymarum fonte plangendi, etiam reli-
gioſi, negligunt, vana quædam & friuola ſectantes, ac preciosissimum perdentes
gratiæ tempus, illudq̄e p̄fstantissimum negligentes bonum, quod in eis & de-
beret & posset sine ceflatione momentis omnibus nasci: ſicut multos annos, om-
nis prope gratiæ expertes, velut in ſomno transfigunt, nec ullum virtutis pro-
fectum ſortiuntur: adeò, vt post multa annorum curricula, in ultima ferè æta-
te, tantum veræ perfectionis habeant, quantum eo habebant tempore, cum
primò vitam meliorem inchoarent. Quod profecto ſicut dolendum eft maxi-
mè, ita & ſupra quām dici poſſit, horrendum eft audire vel videre in omnibus:
id genus hominibus. Et ipſi profecto, ſi damnum incomparabile, quod per vo-
luntatis ſuæ proprietatem ſibi irrogant, ritè per ſpectum haberent, tabelcerent,
& medullæ oſſium iſpſorum exarceſcerent. P̄fſtet nobis omnibus, omni affeſtu:
& obsequio colēda beata Trinitas, Pater, & Filius & Spiritus sanctus, vt ita nos:
in ſtar mulieris huius Chanaritidis, in diuinam immergamus abyſſum, quo in-
ipſa ſemper inueniamur. Amen.

Reſigna-
tionis ve-
re quan-
ta vi-

Prefectio ſi
gratiæ
tempus
miſericordie
perdi-

DOMINICA III. QVADRAGESIMAE. Oculi dicta.

*De differentia inter verum & falſum fundum. De vera Contritione & Confessione,
& de externis ac internis captiuitatibus.*

S E R M O V N I C V S.

*Euangelium huius dies eft, in quo Dominus demonium expulit mutum & fur-
dam. L V C A E I I .*

Dicebat Iesuſ ad eos, qui crediderunt ei, Iudeos. IO ANN. VIII.

A E C verba ex Euangelio ſecundūm Ioānem deſumpta ſunt, poſt
quæ statim Saluatoris quædam dicta ſubijciuntur, non abſona ab
Euangelio hodierno: vnde ea iam hic edifficere libet. Sic itaque
habes illic: Dicebat Iesuſ ad eos, qui crediderunt ei, Iudeos: Si vos mā-
teriis in ſermone meo, verè diſcipuli mei eritis: & cognoscetis veritatem,
& veritas liberabit vos. Reſponderunt ei: Se men Abraham sumus, & nemini ſeruimus.
Inquam: quonodo tu dicis, Liberi eritis? Reſpondit ei Iesuſ: Amen, amen dico vobis,
quia omniū qui faci peccatum, ſeruum eſt peccati: ſeruum autem non manet in domo in a-
ternum: filius manet in aternum. Si ergo filiuſ vos liberauerit, verè liberi eritis. Scio
qua

quia filij Abraha es sis, sed queritis me interficere, quia sermo meus non caput in vobis. Ego, quod vidi apud Patrem, loquor: Et vos, quae vidistis apud patrem vestrum faciatis. Et post pauca: Vos, inquit, ex patre diabolo es sis: Et desideria patris vestri vultis facere. Hancenus Euangeliū, in quo duo nobis fundi proponuntur, vnum falsus, alter verus & diuinus. Falsus fundus non Deum, sed seipsum querit & intendit: non Dei gloriam, sed sua commoda, & lucra sectatur, & quicquid pro se facit, ut sunt oblectationes creaturarum, seculi vanitates, & plura alia, quorum Deus vera causa non est. Huius fundi institutor & parens, est diabolus: qui, cum pre-sinitum à Deo moriendi tempus accedit, quotquot hoc fundo prædicti sunt, discipulos vtique suos, secum ad inferni profunda, mox ut è corpore decesserint, abducit, sine fine cruciandos. Tales enim servi sunt, non filii, qui non manent in domo in eternum, sed foras mittuntur ac reprobantur. Verus fundus ex Deo natus est, & totus in Deum, absque omni medio, purè atque nobiliter tendit, quemadmodum Dominus ait: Exiū à Patre, & veni in mundum: iterum relinquo mundum, & vado ad Patrem. Siquidem cum omnibus illis, cum quibus exiū à Patre, totus reuertitur in ipsum. Iam quod ait: Si vos manseritis in sermone meo, videamus quid sit. Is ergo manet propriè in sermone illius, qui nec pilum quidem eorum omnium sibi usurpat, quæ vñquam suscepit à Deo: quiqüe sic totus redit in Deum, ut exiū ab ipso: & is verè discipulus eius est, qui cuncta quæ habet, cum amore & gratitudine refert in Patrem, nec quicquā intus retinet cum delectatione vel complacentia vana, nihilqüe penitus amat vel intendit, præterquam Dei honorem duntaxat, idqüe non in superficie, sed in veritate. Atqui sit nonnunquam, ut hunc fundum aliquid subeat, ipsi contrarium absconueni-que, ut verbi gratia, dum aliud aliud amatur, intenditur, desideratur extra Deum. Hoc quale quale est, per Sacramentum confessionis, veram contritionem, & dignam pœnitentiam, expirari debet. Operæ pretium autem fuerit, ut quisque ex fundo, ex ipsa intentione, ex ipsa mente & cordis intimis sacerdoti confiteri discat, non tantum superficialiter ex arida quadam consuetudine aut incuria. Et qui confessiones audiunt, diligenter vnumquemque instruere de-berent, vbinam falsus sit fundus illius. Quod hodie bona pars eorum minimè facit, vel quia ipsi non intelligunt, neque norunt, qua id ratione faciendum sit: vel quia tempus non suppetit, aut certè (quæ fortassis potior causa est) quia parum fraternalē dilectionis habent. Eam ob rem in suum quisque fundum se-mel ad minus in die introuersus, alta consideratione seipsum perlustrabit, inspicietqüe, diligenter obseruans, quid sit hoc quod agit, quod intra se versetur, verum in fundo suo aliquid appareat, vel illi se admiscuerit, & sit ne aliquid in intentione sua vel affectu, quod ipsi fundo minimè conueniat, congruatqüe. Et si tale quid senserit atque deprehenderit, hoc ipsum magna contritione, totis viribus diu satis Domino Deo suo in intimis suis confiteri discet, tempore nihilo minus opportuno etiam sacerdoti confessurus. Hinc porrò sui cognitio-nem acquiret, cordis obtinebit puritatem, atque sollicitus & studiosus efficietur ad cautius agendum, arctiusqüe sese custodiendum. Et licet antequam ad con-fessionem accedat, horum defectuum obliuiscatur, iam tamen reconciliatus est Deo. Cæterum confessio, quæ Deo sit, ea ratione facienda est, ut cum humili metu ac timore in diuinum iudicium ac beneplacitum te resignes, ad pedes Domini prouolutes, nec inde surgas, donec defectus omnes in igne diuini amo-

ris ac

Duplex
fundus.
Falsus.

Verus.

I*92a. 16.*

In Christi
sermone
manere,
quid.

Confessi-
onis inti-
ma tem-
moda.

Confessi-
onariorū
bonorum
zatitas.

Quotidi-
ana sui-
examina-
tio quām
sit vñlīs.

17

ris ac ineffabilis misericordia Dei, penitus consumantur. Quod si contigisset ibi senseris, bene actum est: tantum cura ut gratus sis Deo. Si vero in pœnam defectuum eorum, adhuc quidam in conscientia remorsus perfeuerauerit, hoc quoque de manu Domini suscipiens, cum humili timore patienter ac benignè tolera. Sed iam innumeros videre est, qui hunc fundum deserentes, ad corruptum & vitiosum fundum deueluntur, voluptatem, animi recreationem, atque solatium, immoderatis quærentes in vanis atque labilibus creaturis, plus satis suæ sensualitatis affectibus indulgentes. Sed quanam, obsecro, ratione fieri queat, vt in eodem corde æternis cum temporalibus bene conueniat, quando nec temporalia facile se inuicem in uno corde patiuntur? Proinde vbi temporalis voluptas & gaudium dominatur, diuinæ consolationi nullus superest locus. Atqui vt olim Iudæi filios Abrahæ se iactabant, ita & isti. Religiosi, inquieti, sumus: nocte ac die psallimus, legimus, oramus: quid obstat ergo, quod minus cum creaturis iungere amicitias, & in creaturis delectari nobis liceat? Sane quando aliquandiu animum recreauimus, ac nostræ sensualitatis desiderijs morem gessimus, tunc deinde bono sumus animo, & maiori deuotione gaudeamus. Omnia quoque nostra, Deo annuente, satis nobis ex sententia succedunt. O si saperent isti, & si ritè suæ prospicerent saluti, attenderentq; quam terribiliter Apostolus ait: *Si linguis hominum loquar & Angelorum, si distribuero omnes facultates meas in cibos pauperum, si tradidero corpus meum ita ut ardeam, charitatem autem non habuero, nihil mibi prodest.* Quæ vero charitas, quæ dilectio ibi esse queat erga Deum, vbi tam iniuste animus cum delectatione & voluptate, quæ in solo Deo capienda foret, super creaturas effunditur? Quid ergo hinc sentiendum est, nisi quotquot eiusmodi sunt, fundum habere falsum atque corruptum? Nam quorum syncerus est fundus, Deo se ex integro dedunt, traduntq; captiuos. Et hæc captiuitas duplex est, Interna scilicet & externa. Interna in viribus supremis est, ad quam pertinet, vt mens tota in Deum tendat ac dirigatur, adeoque illi foederata sit, vt pro nulla re, quæ sibi accidere poslit, à Deo vel tenuiter recedat, seque auertat. Externa est, quando homo exterior magnis quibusdam aduersitatibus a temptationibus pulsatur, vt dum rerum omnium, honoris ac famæ iacturam facimus, amicorum & cognatorum solatio præsentiaq; destituimur, quæ nonnunquam sic ipsam sensualitatem & naturam cruciant, vt tremore correpta, in lachrymas immodicè soluatur, & contra Deum, creaturas omnes, cælum quoque & terram, querulis vocibus insurgat. Sed his omnibus facile remedium est, quandiu interior homo in Deo & voluntate illius fixus atque stabilis perseverat. Oportet enim, vt cuncti Dei amici animam quidem Deo, corpus vero doloribus & cruciatibus plenum habeant. Verum accidit sumpnerò, vt & interior homo duris ac molestis temptationibus pulsetur, vt vel superbia, vel luxuria, vel ira, vel ferocitate, vel quarumlibet passionum vehementia, vel id genus alijs, quæ Augustinus copiofissimè enumerat: quæ dum acrisi insurgunt, natura infirmior mirum in modum torpida, somniculosæ, pigræ, & ad quælibet virtutum exercitia, prorsus inepta redditur. Sed hæc vigili inter nos obseruare conuenit, atque diuino nos beneplacito subiçere, toto quoque nos in his ipsis impugnationibus Deo dedere ac resignare, vt quemadmodum ipsis in æterno placuit, ita in nobis fieri velimus. Id enim certo certius genendum est, nihil tam minutum accidere nobis, nec aliquam aduersitatem

Iob. 8.

1 Cor. 19.

Capriu-
tas du-
plex.Amicorū
Dei ita-
tus quis.Nil fieri
cuquā si-
ne caula.

vel minimam occurrere, quin Deus ab æterno præordinarit, ita fieri debet, haud aliter. Vnde in quolibet euentu semper à nobis Deo optimo maximo gratiarum actiones referendæ sunt. Aded nanque verum est, quod ipse Dominus in Apocalypsi ait: *Ego, inquiens, quos amo, arguo & castigo*, ut illis grauissimas atque molestissimas euenire sinat afflictiones, qui sibi charissimi fure, idquæ potissimum illis, qui alijs præfecti sunt, vt sunt diuini verbi præcones, Doctores, atque confessionum auditores, qui sic temptationum molestias in seipsis experti, plerunque misericordia visceribus afflunt, sicut econtra inexperti, plus fæcis rigidi sunt. Iam quicunque captiuitatem hanc, tam interiorem quam exteriorem, quomodo oportet, ad ultimum usque punctum sustinent, hi veri efficiuntur Christi discipuli, & cognoscunt veritatem, & veritas liberabit eos ab omni captiuitate. Siquidem per hanc sui resignationem, tantam alacritatem & promptitudinem consequuntur, vt carnis, alioqui infirmæ, eadem sit ex gratia Dei ad omne bonum promptitudo, quæ & spiritus, ipsaq[ue] veram recuperat libertatem. Præstet nobis clementia Saluatoris nostri Dei, vt eiusmodi sui discipuli efficiamur omnes, & veritas nos liberet ab omni captiuitate. Amen.

DOMINICA III. QVADRAGESIMAE, Lætare, dicta.

'Quæ nos impeditant, quod minus præclarissimam atque diuinam lucem consequamur: vt in nostram debeamus reuerti originem: & de veris ac falsis Dei amicis.'

S B R M O . I.

Euangelium huius Dominica est, in quo Dominus quinque millia hominum quinque panibus hordeaceis refecit. IOAN. VI.

Ego sum lux mundi. IOAN. VIII.

Fux qua-
lis quan-
taque
Chuflus.

Ioan. 17.
Vnu qu-
suis cu-
Christo.

A E C verba cum ad Iudeos Domini dixisset, pluraque alia, eos contradictores passus est, dicentibus illis Samaritanum ipsum esse, & demonium habere. In præsentis verò diei Euangeliō, cum eos quinque panibus & duobus piscibus mirabiliter paucis, illi viso hoc tanto, tamquæ manifesto signo, dicebant: *Qui hic est verè Propheta, qui venturus est in mundum*. Liber hic de ea luce, quam se Dominus esse testatus est, breviter aliquid dicere. Ipsa nanque creatura omnia lumina illustravit, puta Solem, lunam, stellas, sensus hominis corporeos, lumenque spiritale rationalium creaturarum, quod est ratio siue intellectus, per eamque creaturæ omnes in suam reuertuntur ac resiliunt originem. Si enim non reuertuntur, in seipsis profectò non nisi densissimæ tenebris sint, si huic veræ ac essentiali luci comparentur. Itaque vnicuique fidei sic Christus ait: *Renuntia propter me lumen tuo, quod meæ collatum luci, verissima caligo est, & lumini meo contrarium: & ego cum sim lux vera, protenebris tuis æternam tibi lucem meam, gaudiom, beatitudinem, essentiam & vitam restituam, vereq[ue] tua faciam, sicut & mea sunt*. Ita enim positus in terris orauit Patrem suum, dicens: *Pater sancte, serua eos quos dedisti mihi, vt sint unum, sicut & nos unus sumus. Ego in eis, & tu in me*. Non dixit, vt sint vniuersi, sed vt sint unum in nobis, sicut & nos unum sumus, non quidem per naturam, sed per gratiam, idq[ue] modo pro-

do, prorsus incomprehensibili. Itaque cum elemēta omnia ad suum tendant locum, similiterq; creaturæ omnes, vt lapis, ignis, &c. quid est quod homo solus, cunctis propè excellētior creaturis, qui est p̄e cunctis mirabilibus mirabilior, cuius gratia Deus omnipotens, cælū, terram, & quicquid horū ambitu continetur, misericorditer cōdidit, non voluptates illius souēat, sed temperet necessitates, quo ipse soli Creatori suo tanto possit expediti⁹ famulari: quid est, inquā, quod hīc neglecto eodē Conditore suo Deo Opt. Max. vanis & lubricis citoq; peritūris rebus creatis inhāret, nec ad suam æternam redire festinat originē, non ad suum tendit finem, non veram Dei lucem inquirit? Quod ut manifestius fiat, duo nobis hīc considerandā veniunt. Primum est, quidnam impedimento sit, quo minus nobilissimum finem nostrum consequamur, & ad nostram pertingamus originem Deum. Secundum, qualiter ad eandem nobis redeūdum sit, & qua via, quóve modo. Ergo, ut de primo dicere inchoēmus, oportet grande aliiquid sit, per quod homō à tanto bono p̄æpediatur. Duplex autem hominū genus est, qui sic impediuntur. Primi sunt, homines penitus mundani ac mundo dediti, qui voluptates & oblectationes suas in creaturis & sensibus externis capiunt & amant: atque in his non modò omne pretiosissimum & irreparabile tēpus suum, verūm etiam sensus & vires suas omnes miserabiliter absumunt. Hīc vastissimis sunt tenebris obuoluti, ac diuino lumini ē diametro repugnant. Alij sunt homines spiritales, quorum est fama celebris, & extrinsecus magnam promittunt sanctitatem. Iſi(ut eorū fert opinio) tenebras illas exteriores longè transcenderūt, sed in occulto interiori fundo suo parum s̄vnceri sunt, homines priuato amore p̄opriāque voluntate plenissimi, seipſos in omnibus pro scopo & obiecto habētes. Hos à veris Dei amicis forinsecus discernere, perquām difficile est: cùm ſæpē numerō in externis exercitijs abundantiores sint, quām ipsi Dei amici, pura, in orando, ieiunando, vigilando, vīz ſectando asperitatē, atque id genus alijs, ut ex his nulla possint ratione dinosci, sed qui verum Dei spiritum sunt consecuti, eos facilē cognoscunt. Habent tamen & extrinsecus aliquid, quod eos ab electis Dei amicis palam discernit, & hoc est quod cæteros quosque, & ipsos Dei amicos semper iudicant, seipſos verò nunquam. Contra, Dei amici ita sunt ab omni aliorum iudicatione alieni, ut neminem iudicent, nisi seipſos. Adeò quoque Pharisaicus ille modus, quo seipſos tam in Deo quām in creaturis ac rebus omnibus querunt, intendunt, amant, in corruptis illis hominibus inualuit, atq; in ipsorum versipelli naturā radices altè iecit, vt nullus sit in eis angulus, qui non hoc vitio infectus sit, citiusq; montes ferrei penetrari posse videantur, quām hanc propriam quæſitionem sola natura ſuperari. Quod tamen quantumuis ſecundūm naturam difficile ſit, vna tamen ratio ſuperest; qua id nullo ferē negotio fieri quēat, ſi videlicet omnipotēs Deus in illis præualeat, & omnē solus per ſeipſum occupet locum. Sed hoc paucis admodum contingit, non culpa Dei, ſed hominum, quod vitijs intra ſe locum p̄ebant, qua Dei ab ipſis gratiam & p̄efentiam excludunt. Cæterūm id ipsa quoq; ratio dictat, nullā hominem rationalem in creaturis mortalibus requiri capere debere, ſed ſemper per has infimas creaturas omnes niti ac penetrare in Deum. Sed heu iam totus vbiique mundus hoc falſo fundo abundat, & neglecto Deo, creaturis inhāret: & per hoc qui longē, & qui propè ſunt homines, tam ineffabile damnum ſibi irrogant, ut amicorum Dei corda hinc p̄æ dolore ta-

Duo qnq;
dam ae.
tanda.

Duplex
hominū
genus.

Alios in-
dicare,
non ſe,
quid p̄e
ſeffat.

dolore tabescere queant, videntium dilecto Deo suo à bona hominum parte, cum ipsorum grauissima iactura tam in iuriā fieri. Nam, quod vnum superest, quandiu in hoc mortali corpore positi sumus, id vnicuique summoperē curandum est, ut hunc corruptum falsūm fundū diligenter obseruet, extinguat, eliminetque: & tamen quantumcunque extirparit, nunquam sibi securitatem promittat; quia donec spiritus hos regit artus, nunquam ille perfectè vincitur, nunquam ad plenum mortificatur, quin adhuc aliqua restent mortificanda.

Quidsum mē cuīq; curandū.

Quod cùm ita sit, puto nemini nō manifestum esse, quantum hic fundus reprobis, à diuino lumine & principio seu origine nostra Deo, nos remoretur, præpediatque. Verum quos ille occupat, (fundum corruptum dico) ad suum naturale lumen deuoluuntur, ei que inhārent: nec mirum, cùm tanta in ipsius intellectus lumine naturali delectatio consistat, ut quælibet præsentis vitæ delectatio, & seculi voluptas, ei non possit aliqua ratione comparari. Hanc lucem gentiles Philosophi & intelligebant, & amabant: sed quia in ea potius eligeant subsistere, quām per eam vltius niti ac tendere in lucem incretam, quæ

Rom. L

Dens est, sicut Apostolus ait, obscuratum est insipiens cor eorum, & ad tenebras, nullo vñquam fine terminandas, deuoluti sunt. Haec tenus de ijs, qua nos à luce increata & ab origine nostra Deo præpediunt, dixisse sufficiat: nunc deinceps appetendum est, quæ compendiosior, verior, faciliorq; via sit atque modus ad lucem hanc & originem nostram perueniendi. Itaq; verissimus iste modus est & ratio, ut seipsum quisq; veraciter abneget, & tam puro, nudo, ac syncero Deum amore & intentione prosequatur, vt in nullo penitus seipsum aut aliquid suum, sed in omnibus Dei honorem, Dei gloriam querat: cuncta siue prospera, siue aduersa, dulcia vel amara, siue medio de illius manu, non aliud, suscipiat: eademque, vnde cunque sibi occurràt, absque ambagibus & sine vlo medio, in eundem suum Conditorem referat & offerat, ita vt sit ibi immediatus effluxus & refluxus in Deū. Hæc est vera rectaq; via, in qua veri Dei amici à falsis & corruptis hominibus separantur. Hi enim semper omnia Dei charismata & dona ad se retorquent, & in illis seipso cum proprietate quadam intendunt: nec ea, quomodo oportebat continuè, in Deum purè refundunt, referuntq; cum amore & gratitudine, expeditaq; sui ipsorum abnegatione, & integro puroq; introitu in Deum. Quisquis autem ista perfectius consecutus est, ille verior quoque est Dei amicus. Nam qui hæc eadem nec habet, nec amat, sed suip̄i inordinato ac im-

Fondi falsi petr- culum.

probo amore captus est, talisq; perseverat vsque in finem, nunquam radiantissimam sempiternæ diuinitatis lucem contueri valebit. Hic quoque notandum est, quod sepius numerò falsus hic fundus occultè, & ideo periculosè perniciose diuino sece lumini admiscerit, ita vt dinosciri vix queat. Vnde nō raro accidit, vt vbi Deus queri & intendi putabatur, fallacissima natura quæsita sit, & pro scopo habita. Sed istud hoc casu facilè intelligitur. Dum enim dura & aspera quædam homini aduersa eueniunt, qui veri Dei amici sunt, cum eiusdem aduersis intrè ad Deum consigunt, eademque de manu illius, non ab aliquo, suscipientes, cum ipso, in ipso, & propter ipsum: et quanimitter ferunt, aut statim in illo omnia amittunt, adeoque Deo replentur, vt aduersa non sint illis aduersa, sed iuxta Apostoli Iacobi admonitionem, omne gaudium ducant, & vehementer exultent, quando pro Deo multa eis dura & aspera venient toleranda. Falsi vero Dei amici, ac in suis propriæ voluntatis modis turnidi, sequentes quærentes in om-

Verorum Dei am- corum à falsis di- fìnito.

Jac. b. .

nibus

nibus & amantes, cùm aliqua eis molesta accidunt, quòd se vertant, nesciunt: huc illucq; pro remedio, consilio, & solatio discurrunt: quinq; ea non inueniunt, parum abest, quin in seipsis desperent, intereantq;. Metuendum profectò est, quòd hi in magis erunt periculis, circa vitæ extrema constituti. Cùm enim Deum in omni vita sua nunquam purè querant, intendant & ament, dum mortis accedit hora, mortalibus omnibus metuenda, eundem in fundo suo haudquam purè inueniunt. Quid mirum ergo, si ad inferni profunda colabantur, quando vitam suam supra solidam petram Christum minimè fundant construuntq;. De his ergo constanter assuerare non dubitauerim, centu-
plo cum eis periculosis agi, quām cum communibus seculi hominibus. Tales enim peccatores se confitentur, & Deum humiliter metuunt: sicut & olim populus ille Iudaicus Dominum Saluatorem libens sequebatur, quando Pontifices, Pharisei, & Scribae, quorum exterior via magnam promittebat sanctitatem, eidem Salvatori in omnibus fortiter contradicebant, repugnabantq;, & tandem morte illum afficiebant turpisima. Nec his facile aliquid dici potest. Si enim de defectibus suis reprehendantur, aut ad corrigendum illos moneantur, resistunt in faciem, & hoc non absque stomacho, aut fugiunt instar Pharisaeorum & Scribarum, qui olim, cùm Dominus digito scripisset in terram vi-
tia ipsorum, quæ agnoscerre nolebant, superbia tumidi, fugerunt, incipientes à senioribus, donec omnes à templo abscessissent. Quoniamobrem simplicioribus longè melius, quām his, consilio & auxilio succurri potest, eò quòd peccata sua agnoscunt, quemadmodum illis semper facile remedium est, qui sese peccatores fatentur, & in timore ac humilitate ambulant, atque à peccatis suis moniti libenter sese auertunt, & ad virtutum bonorumq; operum studia conuertunt. Ceterū aduersus ea, quæ iam diximus, impedimenta, multa nobis benignissimus Conditor noster remedia, solatia & auxilia contulit, mittendo ex purissimo amore vñigenitū Filium suum, Verbum cordis sui, Dominum nostrum Iesum Christum, quo sanctissima vita, perfectissimæ virtutes, exempla, doctrinaq; purissima, diuersæ multiplicesque passiones ipsius (quæ omnia ille in charitate perpetua pro nostra salute assumptus, exhibuit, pertulit) nos extra nosipos ducerent, allicerentq;, ut naturale obscurum lumen nostrum in illius vero essentiali lumine spiri permitteremus. Insuper sanctissima nobis contulit Sacra menta. Et primò quidem ipsam fidem, sacram Baptisma, Confirmationemq;. Dehinc, si nos forte extra gratiam suam prolabi contingat, vt cum ipso in gratiam redire valeamus, Sacramentum Pœnitentiaz, cuius partes sunt, Contritio, Confessio & Satisfactio: Eucharistiam quoq;, & extremam Vnctio-
nem. Hæc nobis impendiò suffragantur, ad reuertendū in originem nostram, primūq; principium Déum, quemadmodum Augustinus ait: Sol ille magnus atq; præclarissimus, alium sub se minorem solem condidit, suis nubibus rā-
iorem solem obumbrantem, non ad tegendum ipsum, sed ad temperandum, quo solem maiorem nobis liceat contueri. Etenim Sol iste magnus Deus Pater est, qui minorem sub se Solem, id est, Verbum, & Filium suum condidit iuxta humanitatem illius. Qui licet per diuinitatem æqualis sit Deo Patri, seipsum tamen humiliiter demisit & exinanit secundum humanitatem, non quòd se nō
bis occultaret, sed temperaret, quòd ipsum veraciter contemplari valcamus. Ipse namq; est lux vera, quæ illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum. Ioann. 3.
Qui reli-
gioſi peri-
culosi, ,
quām se-
culares, ,
vitam a-
gant.

*Ipsa in tenebris lucet, & tenebra eum non comprehendunt. Huius namq; diuinæ Ia-
cis nemo capax est, nisi verè pauperes spiritu & qui ab omni priuato amore pro-
priatæ voluntate denudati, exuti, expeditiæ sunt. Vnde sequitur esse quām plu-
res, qui vel quadraginta annis in exteriori vixerint in opia, & tamen hunc præ-
clarissimum fundum nec leuiter attigerint, senserintque. Qui tamen si multum
inde habeant in intellectu, in ipso nihilominus fundo, quod ad gustum atti-
nerit, prorsus incognitus & alienus est eis. Nunc igitur ea sit omnibus cura, huc
singuli vires omnes, totumq; conatum suum, & quicquid habere possunt tam
in spiritu quām in natura, conuertant & expendant, ut veram lucem sentire ac
sapere possint: atque ita ad eam poterunt veraciter originem pertingere, vbi
lux eadē assidue lucet. Hæc per naturam, & supra naturā petant, hæc æstuant
tissimè desiderent omnes: in hoc, quicquid habere licet virium, expendant: ve-
rosq; Dei amicos, vt sese adiuuent, precentur: eisdemq; adhærent, quo se vna
secum in Deum Opt. Max. trahant. Quod nobis omnibus præstet idem ipse be-
nignus Conditor noster. Amen.*

D O M I N I C A E A D E M Lætare.

Ve vltra nos ipsos & creatæ omnia ascendere debeamus, quod suam intra nos celebritatem Deus peragere queat: & vi huc omnes impendit conferant religiosorum Ordinum canones atque statuta, vt q; Deus occulte intra nos sit, dum ipsum minimè sentimus: & quod sit tempus illius, & tempus nostrum.

S E R M O S E C V N D V S.

Tempus meum nondum aduenit. IOANNIS VII.

Neodem capitulo, vnde thema sermonis huius desumptum est, ita quoq; Dominus fratribus suis dixisse legitur: *Vos ascendite ad diem festum hunc, ego enim non ascēdam ad diem festum istum:* Et pau-
lò antè hęc verba dixerat: *Tempus meum nondum aduenit, tempus au-
tem vestrum semper est paratum.* Nunc igitur videndum nobis est,
qua sit illa solemnitas seu dies festus, ad quem suos Dominus ascendere disci-
pulos iussit, cuius item *tempus semper est paratum.* Est quædam vitæ æternæ pe-
rennis solemnitas, qua vita rectissimè beata dicitur, qua & verissima, & supre-
ma, & ultima solemnitas est, in qua Deus non iam in ænigmate, sed palam fa-
cie ad faciem cernitur: sed ea non est præsentis temporis, quandiu hac mortali
sumpus carne circundati. Est alia quædam solemnitas, ad quam & in hoc seculo
ascendere licet, & ipsa est illius præcedentis æternæ solemnitatis quædam præ-
libatio & experimentum in æterna fruitione ac sensu præsentiae diuinæ in spi-
ritu. Hoc ergo tempus est, quod semper est nostrum, ut scilicet Deum qua-
ramus, illiusq; præsentiam suspireremus ac intendamus in cunctis actibus nostris,
in omni vita, dilectione & voluntate nostra: vtq; nos ipsos & omnia qua sunt
extra Deum transcendentes, non aliud aliquid nisi purè Deum velimus, Deum
tota virtute diligamus. Hoc *tempus semper est paratum.* Omnes enim veram il-
lam vitæ beatitudinem naturaliter appetunt, & nemo est qui non ve-
lit esse

Solennitas
duplex.

Tempus
nostrum
quod sit.
Beatiuitati
nem om-
nes expe-
tere.

lit esse beatus ex ipsa quoque natura. Sed desiderâsse, non satis est ad beatitudinem consequendam. Oportet enim, ut & Deum propter Deum purè queramus & intendamus. Multi quoq; ad hanc vitæ æternæ prælibationem summo- perè adspirant, & queruntur grauiter eam tibi denegari. Quimq; in suis oratio- nibus aut alijs exercitijs positi, nullam in fundo suo solennitatem, nec Dei pre- sentiam experiuntur, indignè ferunt, affecti q; tædio, minus illis insistunt, aut certè minus libenter, dicentes se Deum non sentire, & ideo molesta sibi esse ex- exercitia sua ac orandi studium. Sed id minimè oportet, nec ob hoc pijs exercitijs, bonisq; actibus minus incumbere debemus. Nam tametsi Deum non sentia- mus, ipse nihil o mīnis præsentissimus adeſt. Sic olim ascendebat post discipu- los suos ad diem festum, *non manifeste, sed quasi in occulto.* Cæterum vbi Deus est, ibi reuera solennitas est: nec potest ipse sese negare, neque abesse, vbi purè cre- ditur & intenditur, siue manifestum se exhibeat, siue teneat occultum. Ut ut se habeat, præsens tamēr adeſt. Sanè vt ipſe purè queratur & intendatur à nobis in cunctis actibus nostris, vtque crebrò nos introuertamus, & transcendamus nosipſos, hoc est tempus, de quo ipſe ait: *Tempus vestrum semper est paratum.* Sem- per enim ascendere nobis licet. Sed vt ipſe se manifestum exhibeat, vt consola- tiones infundat, hoc *tempus non semper est paratum.* Hoc suum est, illiusq; ar- bitrio relinquendum. Attamen si hunc purè querimus, si ipſe scopus est inten- tionis nostræ, certo certius præsens adeſt, licet interdum occulte: & ideo non minus libenter & alacriter bonis actibus & exercitijs debemus insistere. Quod si fecerimus, haud dubiè tandem aliquādo ipsum reperturi sumus. Adeſt nam- que, sed differt præsentia ſuę manifestam exhibitionem. Huc faciunt & hu- spectant ritus omnes, cunctaq; opera & exercitia tam nostri Ordinis, quām o- mnium aliarum religionum, & queq; alia pia instituta ac ordinationes, qua- leſcunq; demum ſint illæ, vt potè que ob hoc ſiunt & obſeruantur à nobis, vt fo- lum Deum purè diſcamus intendere, vt ipſe intra nos festum agat diem, nosq; fundum habeamus expeditum ab omnibus ipſius operationem præpedienti- bus, nihilq; continentem, niſi ſolum Deum. Quid quanto magis exercitia mo- diq; omnes ſuę ritus conſeruent, tanto ſunt & laudabiliores, sanctiores, vtilio- resque. Sin autem ad hunc finem non referantur; ſed illis contenti ſumus, pro- fectò nihil aliud ſumus quām synagoga Iudeorum. Habebat quippe populus ille, ſeu Lex veteris Testamenti ſtatuta pluriina, ritus atq; cæremonias multas, & opera magna: & præter hæc, etiam exercitia diuersa poenalia: ſed per hæc o- mnia cælestis patriæ conſequi gaudia non poterant, quotquot ſub lege erant, vt potè que non niſi paraceue quædam ſuę præparatio erat ad nouum Testa- mentum, cui cæleſtis regni ianua patefacta eſt, tot annorum milibus clauſa. Sic ſic & de externis omnibus exercitijs ſentiendum eſt, que non niſi via que- dam ſunt & præparatio ad ipsam internam mentis ſolennitatem, que in his minimè inuenitur, niſi virtus coaptetur atque terminetur in nouum, hoc eſt, niſi ipſa extēna exercitia ad fundum interiorem, veramq; cordis puri- tatem reſeruant, alioqui parum aut niſil profutura. Sanè dilectissimi, omnes Deo omnipotenti vouimus, quod ipſum amore ac intentione proſequemur, eidemq; ad mortem vſque perſuerantem exhiberemus familiatum, quando priuilegium ſeculo abrenuntiauiimus, & monasticen proficiſſi ſumus. Et ab hoc vo- to, nec Pontifices omnes, nec ſacerdotes nos abſoluere poſſent. Eſi que ſides vta mo- naſtice ſanctis

Solennitas
vera vbi.Exercitia
Monasti-
ca quo
faciant.Externas
exercitia
qui ha-
benda.vta mo-
naſtice
ſanctis

**Quesiti
citat
uanda.** sanctis est habenda Doctoribus, plus hoc votum obligat, quām quoduis iuramentum in iudicio præstitum. Vnde hoc manifestē sequitur, multō magis nos periūtū iū crimen incurrere, quando spontē animoq; deliberato cor & intentio-
nem nostram, quā Deo semel consecrauimus, alicui tradimus creaturā extra
Deum, quām si iuramentum violaremus. Et ob hoc noster Ordo institutus est,
& hic finis est omnium religiosarum constitutionum. Quamobrem sanctissi-
mum patrem nostrum Dominicum, cūm is morti propinquaret, fratres qui-
dam sui precabantur, vt eos verum subiectū & essentiam, ipsū fundum
sacri Ordinis ab ipso instituti edoceret: & in quem finem omnia Ordinis sta-
tuta condidisset, explicaret. (Accidentia nouerant isti, sēl & substantiam noſſe
voledant. Sic enim & nos statuta & leges omnes nouimus) tum ille fundum i-
psū & essentiam eis aperiens, ait: hanc esse verum Dei amorem, humilitatem
profundam, & tam spiritus, quām rerum temporalium paupertatem. Itaque
is sacræ religionis fundus est, vt Deum ex toto corde diligamus, nec aliquid
præter ipsum, quod illius amorem impedit: vtq; ex fraterna charitate sic
quosque diligimus confratres nostros, vt nosipſos: idq; cum humili subditaq;
mente sub Deo, & charitatis exhibitione in iuicem. Et vt demum omnem
tam nostris ſorum, quām quarumlibet rerum creatarum, ipsiusq; voluntatis
proprietatem abdicemus, atq; à creaturis omnibus, & quicquid hoc est, quod à
nobis Deum excludere aut præpedire queat, nudi simus & expediti, quo Deus
omnipotens præclarissimum fundum nostrum, cui suam ipse impresit ima-
ginem, libere atq; potenter possidere valeat, quā sunt deliciae ipsius atque vo-
Prouer. 8. luptas, ſicut ipſe ait: *Delicia meæ eſſe cum filijs hominum.* Hic planè, dilectissimi,
Quis reli-
gionum
omniū ſeopuſ.
ſcopus. ſcopus est Ordinis nostri, hic finis, hęc intentio. In hunc finem omnes sacri Or-
dines, religioſæ congregations, monasteria omnia, inclusoria, ſtatura, ritus &
cæremoniae, cunctaq; honestiè viuendi genera, vt ut demum vocentur, instituta
ſunt, approbata, recepta. Huic omnes militant nostri Ordinis constitutiones:
quā quo magis huc faciunt, tanto & vtiliores ſunt, & maiori amore prosequē-
dā, ſtudioſiusq; colendā. Hac ex cauſa, hoc fine, hac intentione nos Deo am-
p' iū deuouimus, magisq; eidem voluimus eſſe obligati. Qui ſi Ordinem hunc
non colimus, nec obſeruamus, periuri ſumus, & fidem prætitam Deo viola-
mus. Si vero iſta Deo ſeruamus, nimirum ipsam Ordinis nostri ſubstantiam
fundū ſi tenemus, quem & Patriarchā noster S. Dominicus, & alijs sancti ac
venerabiles aliorum Ordinum Patres tenuere, vt verbi gratia: Sanctus Bene-
dictus, Sanctus Augustinus, Sanctus Bernardus, Sanctus Franciscus: qui omnes
hunc vitæ religioſæ ſeu regularis eſſentialem ordinem ſpectabant atque cole-
bant, cui omnes externi ritus, conſtitutiones ac cæremoniae famulantur, & pro-
pter quem inſtituta ſunt. Hunc eſſentialem (vt ita dixerim) Ordinem, ſeu ipsam
Ordinis nostri ſubstantiam, quā ſo ut ſe etemini: hoc eſt, vt Deum ex ipſo cordis
fundo, amore ac intentione prosequamini, & alia omnia, cuiuscunque demum
generis ſint iſla, quatenus ad hoc veraciter vobis adminiculantur confeſſie.
Hoc ſi faciſtis, certo certius grandem perfectam q; in animabus vestris
Deus omnipotens exhibebit peragetiq; ſolemnitatem. Sunt planè, ſicut ipſi no-
**Patriar-
cha ali-
oꝝ re-
ligionum.** ſtis, multæ nobis obſeruandæ Conſtitutiones, Patrumq; ſanctiones. Visitandus
Exhorta-
tio ad re-
ligiosos. eſt chorus, legendum atq; psallendum eſt nobis, velimus nolimus. Quidni igi-
tur potius ſolemniter atq; iucundo id faciamus animo, quām mente arida, ina-
quosa,

quosa, grauata, plumbea, ne ab æterna solennitate excludamur? Quamuis enim verissimum sit, eum qui nullius sibi mortal is criminis conscius est, si ea sit voluntate præditus, vt nulla velit ratione aliquid perpetrare, quod Deum offendat, in fide sancta & catholica beatitudinem cōsequi & fieri saluum: quisquis tamen iucundam illam solennitatem, in qua Dei felicissimè sentitur atque degustatur præsentia, intra se experiri appetit, oportet sanè vt omnipotenti Deo purum, liberum & expeditum exhibeat fundum: & ita poterit cundeni sentire per fruitionem, quæ sola est vera deuotio, vt scilicet nihil iam illum afficiat, nihil placeat, nihil delectet nisi Deus. Denique vt hoc pacto illi soli per amorem ac int̄entionem inhæreamus, eam ob causam sua nos inæstimabili pietate ad hunc sacrū vocavit, traxit, perduxit ordinem: cuius nos vocationi mōrem gerere oportet. A fallaci namq; corruptissimoq; seculo abstractos, ad hanc sanctam verā pœnitentię vitam perduxit, qui natura sumus irz filii, ac æternę damnationi obnoxij propter iniquitates & scelera nostra: quemadmodum Augustinus ait: Homo, inquietus, ex vili, sordida, atque corrupta materia nascitur, humus putrida, cuius finis mors æterna. Sed hanc per vitā pœnitentialem præuenimus, ad quam sine vllis meritis nostris, sua nos gratuita bonitate ac amore purissimo vocavit Dominus Deus noster. At querat fortasse aliquis, quæ sit vitæ pœnitentialis essentia & veritas: Nihil sanè aliud, quā vera aueratio ab omnibus extra Deū, & integra perfectaq; conuersio ad purissimum certissimumq; bonum illud, quod est idem ipse Deus. Quod qui studiosius & abundantius facit, ille plus quoque agit pœnitentię. Vnde ex ipsis animi visceribus merito semper deuotissimas Conditori nostro gratiarum actiones referre debemus, quotquot religiosi sumus, quod nos ad eiusmodi vitam vocare & inuitare dignatus est, magnamq; & certam id nobis fiduciām præstare debet, vt fortiter speremus nos perpetuo regnatores cum ipso, quos à turbulentō ac fallaci seculo abstracti & coegit in vnum: atque animas nostras speciali dilectione in sponsas & amicas suas, & domum ad tam raram ac singularem elegit familiaritatem suam. Et quod evidentius signum esse queat diuinę apud nos præsentię & electionis, quād plerique inter nos in ipso iuuentutis flore constituti, quæ zetas admodum solet esse indomita, & omnis regiminis impatiens, atque seculo dedita & affecta, alterius se voluntati subiiciunt, præceptis & exhortationibus morem gerunt, domari regiq; se patiuntur, atque creaturis omnibus valefacientes, Dominū Deum suū sequuntur? Et licet magna aliqua de Deo necdum experiantur, patientiam tamen seruant, & sustinent Dominum. Quod ęis factū impossibile foret, nisi Dominus occulte eis adesset. Nunc igitur ea nobis omnibus cura sit, dilectissimi, in hoc neruos omnes expendamus atque conatus, vt hanc intra nos iucundissimam experiamur solennitatem, vt Dei se in intimis nostris exhibeat verē manifestum, vt demum, quoties volumus, atque nos intrō recipimus, in orationibus alijsq; exercitijs & operibus nostris, quæ nobis ex ordine facienda incumbunt, perfectam intra nos solennitatem, diuinamq; præsentiam, verumq; gaudium sentiamus, experiamurque. Quia solennitate illi reuera perfruuntur, qui nulli præter quād Deo obligati sunt ac verē proprij. Taliū enim & ipse proprium se facit, sicut ipsi proprios se illi fecerunt atq; dediderunt, nec hos deserit vñquam: nunquam illis suam præsentiam subtrahit. An non hæc felicissima prorsus, iucundissima ac solennissima (vt ita vita in-

Quis bea-
titudinē
consequa-
tur.

Deuotio
vera quæ.

Pœniten-
tialis vitę
essentia.

Evidens
divina
præsentię
signum
quod.

Solennita-
te perfe-
cta qui
perfici.

~~adissi.~~ dixerim) vita censenda est, ybi & nos sumus in Deo, & Deus in nobis hic in tempore, & postmodum in eternitate & ineffabili beatitudine? Quam nobis praeter misericordia Saluatoris nostri Dei, Amen.

DOMINICA V. QVADRAGESIMAE, Iudica dicta.

Et Verbum Dei nobis intus inspiratur: & ut quadruplici ratione nostrum pro Deo sanguinem fundere debeamus.

SERMO PRIMVS.

Qui ex Deo est, verba Dei audit. IOAN. VIII.

VA E S O, dilectissimi, arrestis auribus & attento corde animo, præsenti huius Euangelij verba auscultate, & facile vobis scire licet, quinam sitis, quid esse velitis, quidq[ue] esse debeat. Ait enim Dominus Iudeas: *Qui ex Deo est, verba Dei audit: propterea vos non audire: quia ex Deo non esis.* Et post pauca: *Si quis, inquit, sermonem meum seruauerit, mortem non videbit in eternum.* Tempus nunc est, dilectissimi, quo sacratissima Christi passio recolitur. Eam ob rem non est cur aliquis his diebus medetur, aut indulget otio: quin omnes & singuli hunc Dominicæ passionis cadi cem reuoluent, hunc ob oculos, hunc in corde, hunc in manib[us] versabunt, in quo omnis consolatio, omnis veritas, vniuersa scientia, omnisq[ue] discretio reperitur: aded ut ipse affirmare non dubitem, quotquot hunc amabilis librum ritè legere, atque in eo, sicut oportet, ludere n[on]arunt, veram affectuos discretionem, & omnem sacram Scripturam intelligere: qui verò id nesciunt, aut parum aut nihil omnino lucis habere. Debet enim Christianis omnibus vita & Passio Saluatoris, norma quedam & exemplar esse, quod pro virili sectentur, à quo nec latum vnguentum discedant. Hinc diuus Petrus ait: *Christus passus est pro nobis, vobis relinquens exemplum, ut sequamini vestigia eius.* Et infrequentis dici epistola Paulus Apostolus: *Christus, inquit, auctor Pontifex futurorum bonorum, per amplius & perfectius tabernaculum, non manufactum, id est, non humanus creationis: neque per sanguinem hinc eorum, aut vitiorum, sed per proprium sanguinem introiit semel in sancta, aeterna redemptione innuita.* Hunc Pontificem nostrum ritè sequamur omnes cum purissimo amore ac intentione, illius duntaxat supremum honorem, gloriam & laudem querendo, non aliud aliquid. Cæterum duobus ille nos præcessit modis, in virtutis insimis & viribus supremis. Per vires superiores, quatenus diuinitati vnitatis erat, omnes omnium hominum, præteriorum, præsentium & futurorum cogitationes, verba, opera, intentiones, ritus, exercitia & vocabula contuebatur sine cessatione, obiectiuē (vt ita dixerim) ac fructuē. Per easdem quoq[ue] vires diuinitati vnitatis, idem & impræsentiarum me concionantem audit, ac nostras facies, motus, intentiones, fundum distincte intuetur. Sed hæc omnia cum tam inæstimabili ac stupenda puritate referebat in Patrem, eidemque ferebat accepta, vt ex eis alijsq[ue] omnibus, quæ ab illo vñquam suscepere, nec pilum sibi usurpare, solam Patris sui gloriam querens vbiique & in omnibus. Itaque in hoc cuncti amici illius fideliter eum

*Ressie
Christi.
quando
potissimum
reuoluer.
da.
Passio
Christi
quæcum sit
vulnus li.
ber.*

a. Pet. 2.

Heb. 9.

*Quæ mo
dis præces
serit nos
Christos.*

*Quæ po
uisimæ in*

ter eum sequi debet, ut de omnibus donis eius nihil sibi usurpet, sed quicquid ab eo suscipiunt, nudi ac velut passiu[m] referat in ipsum, omni propria quaestio[n]e procul abdicata. Per vires inferiores, in omni nos virtute noster hic Pontifex processit, diuersas gratissimasq[ue] tolerando aduersitates, quae illi immerito inferebantur, e[st] quod gloria Patris sui quereret, à corruptissimis Pharisæis, qui iustitiam sibi vitat[ur] sanctimoniam arrogabant. Sic, sic nimirum & electos quoque Dei amicos, Christique sectatores, multa atque grauia oportet aduersa perpeti: idque potissimum ab illis, qui solenni voti se adstrinxerunt, quod Deum quererent, eidemq[ue] famularentur, & inde prolapsi sunt atque exorbitarunt: qui molestissime Dei seruos impugnant. Quotquot enim perfectiores amici Dei sunt, nihil querunt, nihil intentione prosequuntur nisi Deum: & hoc absque omni proprietate diuinum sequentes tractum & instinctum: in omnibus quoque quae ille eis euenire permittit, sive prospera sint, sive aduersa, in cunctis modis ac rebus omnibus non aliquid suum, sed ipsum pure querunt. Ea de causa multa sustinent ab iis, qui propria sunt quaestione infecti, qui seipso querunt in omnibus, qui nihil nouerunt, nisi suos quosdam proprios modos & consuetudines, & ideo illos minimè intelligent, qui Deum sequuntur, non in uno aliquo certo modo, sed omnibus modis. Verum ut de ipsis Euangelij verbis aliqua dicamus, considerandum nobis est solicite, quod Dominus ait: *Qui ex Deo est, verba Dei audiret.* Quae verba S. Papa Gregorius exponens: Interroget, inquit, se unusquisque, si verba Dei in aure cordis percipit: & intelligit Qui in se, teneat, cuius; pos. sit vnde unde sit. Cælestem patriam desiderare veritas iubet, carnis desideria conteri, mundi gloriam declinare, aliena non appetere, propria largiri. Penset ergo apud se unusquisque vestrum, si haec vox Dei in cordis eius aure conualnit: & quia iam ex Deo sit, agnoscit. Nam sunt nonnulli, qui præcepta Dei nec aure corporis percipere dignantur &c. Duo verba Deus locutus est seu pronunciauit, quae nobis auctoranda veniunt. Primo namq[ue] cælestis Pater consentipiternum sibi Verbum suum in diuinitate protulit. Cui quanta propinquitate & affinitate iungatur anima rationalis ea parte, qua locum & tempus excedit, humanus non capit intellectus. Ea namq[ue] parte, hoc est, in ipso fundo seu mentis apice, maximè illi coniuncta est & affinis: & ibi in occulto quieteq[ue] silentio Verbum suum Pater cælestis centuplo celerius pronuntiat, quam transcat momentum. Hoc verbum tandem perfectius intelligitur, quanto proprius auris illi interior adhibetur, quantoq[ue] stabilius in æterna quiete & unitate spiritus circa ipsum commoramus, & deuotius ac attenteius conuertimur ad ipsum. Ceterum hoc verbum, quamvis secretissimum sit, & in ipso fundo occultum, sepe tamen exerit ac diffundit in duas illas animæ vires supra phantasiam poscas, voluntatem scilicet & intellectum. Vnde ipse Dominus ait: *Sermonem quem locutus sum vobis, non est mens.* Itaq[ue] voluntas sentiens verbum illud, continuo erigitur, ne- Ioan. 14. voluntas. Sciens tamen quid factu opus sit, aitq[ue]: Volo equidem, sed quid agendum sit, penitus ignoro. Accedit intellectus, qui & ipse verbum sensit inspiratum, & dicit voluntati: Facile te docere atque dirigere potero, si me sequi voles. Tum ve- Intelle-ctus. rd ad agendum quae facienda sunt, & dimittendum quae postponenda sunt, ipsam dirigit voluntatem. Hinc iam verbum istud etiam in vires infimas fese diffundit, concupiscebilem puram & rationalem. Concupiscebilem, nuditatem docet obseruare & temperantiam. Nuditatem, à creaturis omnibus, & cunctis illis,

illis, quæ Deum ab anima possint excludere seu præpedire. Temperantiam suis continentiam ab omnibus, in quibus delectatio consistit atq; voluptas. Hic tamen naturæ necessaria excluduntur. Quid enim aliud quam maxima fatuitas fuerit, naturæ subtrahere quo indiget, quodquæ citra lassitudinem illi subtrahere nequeas? Temperantia circa superflua versatur. Irascibilem, veram docet humilitatem & mansuetudinem. Quæ nos specialiter præ alijs virtutibus ei redundunt conformes, qui hoc docet verbum & loquitur in nobis. Hic iam diligenter quisque obseruet, vt hanc intra se doctrinam suscepere sit, si hoc pacto Dei verbum audierit: & primò quidem verbum illud intergum atq; secretum in ipso fundo, deinde etiam in viribus: & hinc liquidò valebit cognoscere, si ex Deo sit, an non. Ipsa namque Veritas ait: *Qui ex Deo est, verba Dei audit: propterea vos non auditu, quia ex Deo non estis.* Sed hic quereri potest, quid agendum sit, vt hoc verbum & audire liceat & intelligere. Sanè & hoc duo spectant. Primò nanque verbo illi interno, quod intus profertur in ipso fundo, vbi anima tempus excedit & locum, cùm interno otio vacandum est. Itaq; perfecti cuiusque & vndique exercitati hominis, qui vires suas exteriore prius sufficienter exercere curauit, (qui tamen ipse quandiu supereft, nūquam se satis credet exercitatum) eo tempore quo hoc illi verbum audiendum est, vires supremæ colligere se habent & subleuare, ipsaq; vires inferiores post se attrahere, subuehere quie ultra locum & tempus, sicut ipsam supra tempus intueri æternitatem. Hinc Augustinus ait: *Quando homo sese vertit animo suo ad æternitatem, nihil illi cum tempore negotij est.* Huc quotquot sæpius pertingunt, & in his crebrò versantur, eorum opera & sensus ferè supra tempus fiunt: suntq; homines præclarí valde ac nobiles. Hoc enim verbum quando profertur, nemo audit, nemo intelligit, nisi qui huc pertingunt, & ipsum modo prædicto in suo percipiunt fundo. Externo autem verbo, quod viribus inspiratur, ipsæ vires passiuè debent familiariri, vt videlicet sponte & ex integro se subiiciant oīnibus Dei iudicijs, permissionibusq; Sane non est quid aliquis supra vires naturæ suæ onera velit importabilia indiscretè imponere: tantum humiliiter se submittat atque substernat oneribus illis, quæ à Deo veniunt per media vel absque medijs: eaq; & alia omnia, de manu illius suscipiens, quantum potest, & quan- nimirer ferat: necnon in ipsum referat omnia cum amore & gratiarum actio- ne, nihil sibi inde usurpans. Ipsè facile onera nobis imponet, vbi ca nos ferre posse cognouerit. Cæterum, vt ad præsentis diei reuertamur epistolam, de qua in principio quædam de promissiunis, id nobis nō negligenter considerandum venit, quod Apostolus ait, Pontificem nostrum *per proprium sanguinem* introisse *scmel in sancta, æternarēdēptionē inuenia.* Debemus enim & nos vicissim pro illo sanguinem nostrum fundere, quadruplici ratione. Prima sanguinis effu- sio, in carne simul & spiritu sit per opera poenitentiaz, seu vitam verè poenitentialem. Quum enim sæpè à Deo recesserimus, inordinatas sensuum oblectatio- nes & voluptates in creaturis & rebus temporalibus sectando, oportet nos inde auerti, & delectationem in illis malè possessam abdicare & rescindere: nos- quæ totos conuertere ad Deum: quod est veræ poenitentiaz essentia, integra sci- licet auersio, & perfecta conuersio. Quod quidem si ritè facimus, non poterit non dici sanguinis effusio: quæ tanto maior, grauior, amarior esse consuevit, quanto creaturarum fuit delectatio intensior, abundantiorq; Et quo auersio multi-

Hcb. 9.
Quadrupli ratione no-
ster pro Christo sanguis funden-
dus.

1.

multiplicior grauiorque fuit, tanto & spiritus mactatio, sanguinisque deco-
& tio seu effusio, quaz ex virili aduersus vitia dimicazione atque renisu contin-
git, molestior est difficiliorque. Vnde quotquot verè pœnitent, & ipsam pœ-
nitentia essentiam ritè prosequuntur, si robusto, vegeto & eleganti sunt corpo-
re, in Dei seruicio illius sanguinem absumunt, ita vt infirmum, debile, palli-
dum ac deforme reddatur. Secunda sanguinis effusio in exterioribus sensibus
agitur, dum illi discipline chamo constringuntur, dum suis voluptatibus, quas
vel videndo, vel audiendo, vel in quibuslibet rebus delectabilibus sentiunt
atque venantur, penitus mori, continentiam sectari, atque intro in spiritum
see coguntur recipere. Huc & ea sanguinis effusio referenda est, quaz in perfectis
Dei amicis agitur, quaz quidem grauissima est, dum illos hac tempestate diver-
sis ac stupendis modis dirè admodum persequuntur, quotquot Deum minimè
intendunt. Hanc tamen vbi commode fieri potest, licet interdum ad tempus
honestè ac prouidè declinare. Sed quid dicenius? Videas enim plerosque ma-
gnam promittentes intrinsecus sanctitatem, audaces, animosos, & argutos, qui
intellectus acumine atque vafricie instructi, quærunt, vtrum aduersa subter-
fugienda sint. Et vt non ambigas de ipsorum sententia, ipsi non fugiunt. Quid
enim fugerent cùm nesciant quid oporteat fugere, nihilque intus habeant, nisi
imagines intrò receptas atque congestas? Sed perfecti Dei amici, satis ex diuina
illuminatione nouerunt, & quando, & quid, & quousque fugiendum sit. Equi-
dem vbi præsentia mea plus officit & sauciat fratrem meum, quàm prospic &
curet, malo aliquandiu, si possum, fugere. Et hoc nunquid mea subinximus est
authoritate, & non ipsius potius Christi exemplo, qui non in hoc tantum E-
vangelio, sed alibi etiam fugisse legitur, & abscondisse se à Iudeis, ipsi necem
intentancibus? Tertia sanguinis effusio, admodum magna est: quaz & in electis
Dei amicis agitur, dum cernunt illi, & mutare nesciunt, dilectio Deo suo (cu-
ius honorem impensius amant, quærunt, & intendunt, quàm proprium esse
vitamque suam) tantam à creaturis suis exhiberi irreuerentiam, quas ille tanto
cum labore, pariterque dolore & pretio tam incomparabili redemit: idque à
mundo vniuerso, ab Ecclesiasticis & secularibus, sacerdotibus & laicis, ita vt
vix quisquam hodie pura in Deum intentione feratur. Hoc planè instar gladij
ancipitis, non cor modò, sed & animam ipsorum transuerberat, penetratque.
Idem patiuntur, dum grauissima proximorum suorum, quos haud secus quàm
seipso diligunt, damna perpendunt, quaz suis sibi iniuriantibus inferunt, nec
tamen alicuius pensi habent. Eant qui volent, & vel sexcētis vicibus sacro fon-
tetingantur, aut mille cucullis see contegant: nihil illis proderit, quandiu
iniustitia militat, quandiu voluntatem habent vitijs addictam. Interim id
omni venit lacrymarum fonte plangendum, quod corda hominum, quaz
amœnam Deo exhibere debebant mansionem, in multis mundi partibus intra
sanctam Ecclesiam adeò dissipata, adeoque contrita sunt. Id tamen non nihil hūc
dolorem lenire potest, quod non omnes Dei amici confessionibus audiendis
præfecti sunt, ne hominum peccata audire cogantur. Si enim ea hoc modo co-
gnoscerent, fortè præ dolore cordis paterentur defectum, aut etiam animam
sunderent. Quarta sanguinis effusio, multum amabilis est: & ea hac ratione sic
Cùm nobilissimo purissimoque spiritui præstantissimum bonum illud, quod
Deus est, intus exhibetur, ipsumque ille tam se quàm creaturas omnes sua mag-
tudine

Fugere
persecu-
tiones &
liquando
licere.

III.

Audiēda-
rum con-
fessiona
pericu-
lum.

III.

tudine superare conspicit, ita ut nemo illud tam iucundissimum bonum assenti & contingere possit: omnium quoque Angelorum & hominum laudes, illius excellētia, meritis ac dignitate longè inferiores esse, vel etiam in horum comparatione nihil, si quantum ille laudari, quantum amari dignus sit, recte perspicciatur: hęc, inquam, dum spiritus attendit, Deique superessentialēm conuetetur magnitudinem, quod id abundantius agit, tanto & in suū & creaturārum omnium nihil exiguitatemque amplius se demittit. Ibi verò seipsum intra se continere non valens, totum se in purissimam diuinitatis immergit & effundit abyssum: vbi quodammodo perdit seipsum, & in solo Deo quieticit. Hic iam Deus seipsum laudat & amat, seipsoque fruītur in eiusmodi tam præclaro ac nobili spiritu. Felix planè & votis omnibus optanda effusio, vbi creatura totam se in suū effundit atque profundit Creatorem. Hanc nobis omnibus largiatur suauissimus Dominus Deus noster. Amen.

DOMINICA EADEM.

De efficacia Verbi Dei: deflammigeris desiderijs, & essentiali regeneratione.

SERMO SECUNDVS.

Qui ex Deo est, verba Dei audit. IOAN. VIII.

Verba Dei
quādo &
quoniam
et nostrā.

Bernar-
dus.

Consolatio
memoriae

NON est, dilectissimi, cur ideo velitis aut non auscultare, aut non loqui verbum Dei, quod non iuxta illud vestram institutatis vitam, nec illud fideli memoria retineatis. Dum enim illud amatis & desideratis, certo certius vestrum est, & ipso perenniter in Deo estis fruīturi, vti hic ipsum possederitis. Est inuenire multos, qui dum altiora quędā & minūs vītata audiunt, quę nec intellectu apprehendunt, nec in seipsis, hoc est, in sua vita deprehendunt, mox ab illis auertuntur cura desperatione quadam, ita vt nec ipsi libenter inde audiant, nec alios ea audire & querere aequalim ferant. Dumqüea ea fortè audiunt, ita stolidissimè dicunt: Non ita mihi videtur. Alter se res habet. Nec enim dum hęc sequor, melius ago, nec ista in me permanent, quin potius in eodem semper luto hæreo, semper idem perseuero. Atque ita non se tantum, sed & alios inde auertunt, quasi nihil adeos pertineant, suis consuetudinibus & modis abundē contenti, cū tamē in fundo & conscientia sua pro comperto habeant, has easdem consuetudines & modos suos, optimā perfectissimāq; non esse. Itaque hoc euident signum est, nunquam eos ad perfectionis apicem euolaturos, nec summum, purissimum atque abstractum bonum apprehensuros aliquando, nisi ardens illius desiderium acquirant. Tunc enim ipsum poterunt adipisci. Vnde mellifluus ille Bernardus ait: Si δ homo vitam excellentem & sanctam appetis, si Deum pro hac continuè deprecaris, certus esto, quia si perseueraueris pulsans, ipsam haud dubiè consequeris, si non in vita, saltem ante mortem per diem aut horulam vnam. Quod si nec tunc obtigerit, innies eam in Deo in ipsa æternitate. Noli itaque cessare, noli fatigari, et si non statim pro voto comprehenis. Hęc ille. Sic ergo & nos hortamur istos, de quibus agimus, ne statim prima fronte terreantur, ne desponteant animum, si non ilicō apprehendunt, si non labor ipsorum inauis est. Sed dum verbum Dei audiunt, eo animo ac voluntate illud

Muſtauſulent, quod ipsum & libenter etiam in ſuum retinere vellint, & ſu-
am iuxta illud vitam iſtituere: ſicque quantum poſſunt, iſum alta mente
ſuſcipiat, & repoſitum ſeruent, nunquam illius obliuionem admittiſſu. Iam ſi
deinde contingit, vt penitus e memoria deleatur, nec vñquam illius valeant
reminiſci, amor tamen ille & deſiderium, quo iſum audiebant, perenī coram
Deo viriditate florebbit, & iſi tandem illo in eodem viſque in ſuum perfruen-
tur. Sanē parum aut nihil poſſumus: ſed velle & deſiderare etiam maxi-
ma valemus. Si magnus eſſe non potes, grande tamen habere voluntatem bona vo-
facile potes, vt te velis eſſe magnum. Et reuerat quicquid toto corde, tota men-
te, tota intentione, toto deſiderio viſ eſſe, id eſ certiſſime. Itaque, ſicut dixi, pa-
rum facere valemus, ſed ruita deſiderare & velle poſſumus: & hoc in infinitum
crescere potheſt in Deum. Nec tamen cogitare debemus, quod tales aut ta-
les eſſe velimus, vt qualis eſt ille Sanctus, vel ille Angelus: ſed deſiderium ac
voluntas noſtra in immenſum extendere ſe debent, ita vt plus velimus, quām
aut cogitari, aut mente concipi queat, interim nihilominus totos noſ & ex inte-
gro Deo reſignando atque offerendo, cuius ſoliuſ eſſe velle debemus. Et ſi non
tales ei eſſe valemus, quales optamus: faltem id ſimus, quod eſſe poſſumus. Hoc
verd quod ſumus, totum illi ſoli ſimus: quodquē illi eſſe non poſſumus, ille
cum vera reſignatione in ipſo & propter iſum libēter noſ fruſtrari patiamur,
magis ac fortassis ratione Deum habituri non habendo, quām eudem ſenti-
endo. Itaque ſimus Dei, patiamur Deum, locum præbeamus Deo in nobis &
circa nos atque nobiscum operandi: & ita nihil noſ vñquam turbare, nihil po-
terit in errorem inducere vel præpedire. Nec eſt, quod ſemper existimemus
Deum noſ blandè molliterque traſtaturum, ſuis continuo illustrationibus vi-
ſitaturum, aut diuini amoris ſui ardore perpetuo ſuccenſurum, quemadmo-
dum recenter conuersis facere ſolēt. Taliſbus enim alicere confueuit animos:
adhuc infirmos, quemadmodum auceps falconem carnis ſpecie objecta. Ope-
ratur Deus in principio cum ſuis, vt quandoque diſcant & per ſeipſos operari:
ſicut & Moſen docuit tabulas formare lapideas ad iſtar priorum, quas iſipſe fe-
terat. Cumqū iam paulo robustiores noſ effectos conſpicit, relinquit noſ no-
hiliſpiſis in manu confiliij noſtri, raro aut lucem infundens, aut prouocans, aut
excitans noſ, volens vt iſi noſ excitemus ac prouocemus, & interim ſenſibili
deuotione, experimento, cognitione atque feruore noſ fruſtrari patiamur.
Hic planè noſtra opera, noſtra diligentia requiriſtur, hic noſtri ſumptibus Do-
mino militare oportet. Facit enim Deus iſtar honestiſſimi patris familiās: Dei & pa-
triſ fami-
liās pul-
chra col-
latio.
qui, dum ætate adhuc infirmiores ſunt, & domi de ſuo cibo aluntur, de omni-
bus abunde prouide: filijs ſuis, curam iſorum gerens: neceſſaria omnia ſu-
ministrat, illis interim otio aut puerilibus iudis vacantibus. Quid in iſrum ſi ta-
les filiij exultent, bono ſemper ac liberali animo ſint, & de rebus paternis largi
atque prodigi? Sed dum prouectioris fiunt ætatis, ſapiens pater familiās partem
ſubſtantia ſuę illis tradens, iubet vt iſi negotiari diſcant, vt pro vietu coqui-
rendo ſolicii ſint, vt nūcibus relictis, virilem ſumant animum, & opes diuini-
tatisqū ſuo labore, ſuaqū industria ſibi parent. Sic & nobiscum agit Dominus
Deus noſter. In conuerſionis noſtræ primordijs amoris ſui igne ſauuifſimo noſ
inflammabat, dulcedinem ſuam crebrè nos ſentire faciebat: adeoq̄e mu-
neribus gratia ſuę noſtram trahebat voluntatem, vt ſuam in iſipſa voluntatem
fenti-

suntiremus: & quicquid volebat ipse, optatissimum erat voluntati nostræ ac illius beneplacitum nullo negotio cognoscemus. At nunc aliter se res habet, alia nunc nobis via gradiendum est. Vult namque Deus, ut propriam voluntatem nostram & nosipso, licet ipsa voluntas renitur plurimū, penitus abnegemus & relinquamus: & ipsi Dominum Deum nostrum in his quæ dura nobis & aduersa sinit occurrere, & in ea, quam nobis exhibet, austerritate atque rigore: in hac etiam, quam patimur, obscuritate ac ignorantia interna, qualisunque demum sit illa, & in omni denique euentu etiam contra voluntatem sensualitatis nostræ, sponte ac toto affectu suscipiamus. Hoc est quod idem ipse
 Ioan. 21. olim suo discipulo & Apostolorū principi ait: *Cum essem, inquit, iunior, cingebas te, & ambulabas quod rolebas: cum autem senueris, aliis te cingeret, & ducet quod tu non vis.* Ita sanè & nos olim Dominus traxit beneficijs suis: & tunc ubi placebat, ambulabamus. Voluntatem quippe nostram diuina suauitas atque voluptas dulciter praecinxerat. Nunc porrò secus agitur nobiscum. Oportet iam, vt alius nos cingat, & ducat quod non volemus. Vult enim Dominus ipse nos ad se occultis quibusdam modis trahere, perducereque etiam contra sensualitatis nostræ voluntatem, donec hanc penitus absumat, destruat, & suæ diuinæ subiicit voluntati. Vult, inquam, vt velle & nolle cesseret in nobis, vt siue det, siue auferat, siue abundemus, siue penuriam sentiamus, perinde sit nobis: vt demum abdicantes omnia & obliuionis tradentes, ipsum solum in gratia & odiosis nudè capianus: vtq[ue] ceteris quibusque neglectis, ipsis vni inhæreamus. Siquidem tunc demum charissimi Dei filij sumus, quando nec prospera, nec aduersa, nec grata, nec inuisa, à spirituali nos profectu impediunt, retrahuntque. Quanta verò sentiant illi & assequantur, qui tales esse potuerunt, sermo non explicat. Id vnum pro comperto est, multo hos meliores esse in hoc statu, quam cum diuino amore sensibili crebrius succendebantur, multa sentiebant, & minus perfectè resignati erant. In hoc quippe statu modi rariores sunt, & rarius aliquid sentitur, sed abundantior copiosiorque erga Deum præstatur fidelitas. Donet nobis Christi misericordia, vt ad hunc quandoque statum pertingamus. Amen.

DOMINICA PALMARVM.

Vt omni proprietati perfide mori, & in omni aduersitate ac pressura Deo nos offerre ac resignare debeamus.

SERMO PRIMVS.

Euangelium huius diei est, in quo Dominus urbem Hierusalem solenniter ingressus legitur. MATTH. XXI.

Expedit vobis, vt unus moriatur homo pro populo, & non tota gens pereat. IOANN. XI.

E AEC verba ex Euangelio Ioannis desumpta sunt cap. II. ubi Dominus etiam Lazarum ab inferis reuocasse dicitur. Quod cum quidam Pharisæis retulissent, & illi omni iam penè consilio defluerentur, unus ex eis Caiphæ nomine, cum esset Pontifex anni illius, dixit eis: *Vos nesciis quicquam, nec cogitatis, quia expedit vobis, vt unus moria-*

moriatur homo pro populo, & non rotagens pereat. Hoc autem à semetipso non dixit, sed Spiritus sanctus per os illius loquebatur. Et hęc ultima fuit prophetia ante Domini passionem. Itaque dicebant Pharisei, animi dubij quid agerent: Quid faciemus? quia hic homo multa signa facit. Si dimittimus eum sic, omnes credent in eum: & venient Romanii, & tollent nostrum locum & gentem. Ipsa temporis huius ratio nos admonet, dilectissimi, ut incomprehensibilem ac imperscrutabilem nostri Redemptoris charitatem deuotis cordibus ruminemus & attendamus, quam ille nobis in superexcellentissimo illo amoris opere, sua videlicet passione, declarauit exhibuitqüe, non solum in cunctis externis ac internis sensibus, verum etiam vniuersis viribus suis, tam superioribus quam inferioribus, supra quam dici possit aut intellectu comprehendi, dirissimos cruciatus atque dolores sustinendo. Verum cum sint quam plures, qui proximam ad supremam veritatem cupiant nosse viam, aliquid inde nobis dicendum venit. Itaque tribus modis trahuntur homines à Deo. Quosdam per apertam confusio- nem & ignominiam trahit, ut illorum fundum sibi seruet, & quandoque in eis excitet. Quod qui humiliter aspicere vellet, mirum in modum in ordina- tione diuina cum gratitudine delectaretur. Qui vero solis externis sensibus id intuentur, nec intus diuinam attendunt dispensationem, & eiusmodi homi- nes temerarijs & iniquis insectantur iudicijs: dici non potest, quantum sibi ipsi noceant. Alios Deus trahit per penitentiam. Sed querendum est nobis quid sit vera poenitentia. Non modica pars veræ poenitentiaz est, vt quando gratissi- mum foret loqui, si absque peccato taceri potest, digito compescas labellum, & Dei amore silentium imponas ori tuo: & quando oculi cum delectatione a liquid intueri maximè cupiunt, ipsos propter Deum claudas vel auertas, de- siderium illud atque delectationem mortificando: & vt paucis absolua- ab omnibus, ad quæ sensus cum delectatione procliuiores sunt, quæque magis ap- petunt, te auertas, & ea tibi ipsi ex animo interdicas, recludens te ipsum in intimis tuis amore Dei tui. Alios denique trahit Deus seipso. Atqui necesse est, vt unus moriatur homo pro populo, si ad perfectionis apicem pertingere debeamus. Et quoniam censendus est nomine homo iste? Non alio sanè, quam vel proprietas, vel voluntatis propriæ. Quid est igitur, cui mori debeat homo? Planè re- spondeo: In omnibus, in quibus aliquid propriæ quaestutionis aduerterit, se ipsum relinquet & abnegabit: quod tamen quantumcunque fecerit, nihil sibi inde assumet, neque ascribet. Si enim vel cuncta solus omnium Martyrum tormenta sustinisset, & bona omnia, quæ Christianitas vniuersa fecit vñquam, aut olim adhuc factura est, perpetrasset, nihil tamen hæc intra ipsum erunt: non quod omnino nihil sint in seipsis, sed curare debet, vt in omnibus, quibus aliqua ratione afficitur, aut in quibus aliquid delectationis sentire posset, moriatur sibi ipsi, seseque denudet & abstrahat ab eis. Sed querat fortasse ali- quis, quid agendum sit, vt quisque sibi ipsi ex integro moriatur. Itaque sciendū est, quod detiam si vel millies te occidi patiaris, & rursum restituaris vi- tur, & quotidie rotæ tormenta subeas, aut etiam lapidibus spinisqüe vescaris, non tamen perhæc sola ex te ipso tui perfectam assequeris mortificationem. Sed si hanc desideras, si ex animo desideras, te ipsum in altissimam diuinæ miseri- cordie abyssum immergas, cum humili ac resignata voluntate sub Deo & omni- bus creaturis, credens quod Deus solus hanc tibi dare potest ex immensa boni- tate,

Tribus
Deum ho-
mines
modis
trahere.

Magna
poenita-
tis ver-
patis.

Quomo-
do quis fi-
bi moria-
tur.

Lucus 17. tate, pietate, ac liberali dilectione sua. Huc facit quod idem ipse ait: *Cum feceris tu omnia que praecepimus sunt vobis, dicite: Serui iniustiles sumus: quod debuimus facere, fecimus.* Sanè nisi quis ea, qua prædiximus, ratione mortuus fuerit sibi ipsi, omnemque in se propriam extinxerit complacentiam, Romani veniunt & tollunt locum eius, hoc est, superbia illi intus dominatur. Sicut enim Roma totius caput est orbis, ita & spiritualis superbia inter via omnia primatum tenet: & hec in eiusmodi homine immortificato, ac sibi ipsi placente, locum illum possidet, quem solus Deus per suam debebat gratiam occupare: ipsamque animæ familiam & gentem, quæ sunt vires superiores ac inferiores, crudeliter occidit. Quæso dilectissimi, vobis ipsi vigilanter attendite. Quod enim sine dolore dici non potest, multi sunt in terris, qui cum magnis ac mirabilibus modis suis, & rara sanctitatis ostensione, ab hac purissima nobilissimaque via procul aberrant exorbitantque, nec unquam ad sui mortificationem vel tenuem pertingunt. Certe quandiu unus hic immortificatus homo in nobis non emoritur, radices ille suas per omnes interiores simul & exteriores vires nostras diffundit, donec omnia corrumpat, destruat, inficiat, in quibus æterna sapientia Christus Dominus plantare debuisset. Et quis enarrare sufficiat, quam multi pessum eant, funditusq; destruantur, qui alioqui magnam præ se ferunt sanctitatem, & quibus in sua conuersione exordio rara quædam præstit Deus, eo quod veritatem non purè coluerunt, nec virtute integritati dederunt operam, sed seipso foris & intus, tam in spiritu quam in natura, possederunt. Hoc videre licet in Salomonem Reg. 9. rege illo sapientissimo, & Samsonem fortissimo, quorum alterum suo dignatus Reg. 7. iudic. 13. est alloquio, suumq; filium Deus appellauit: alterum Angelus parentibus eius Reg. 13. iudic. 16. denuntiauit nasciturum. Et tamen ambo grauissime prolapsi sunt. In promptu causa est, quod hic unus homo in eis non moriebatur: sed donis Dei cum delegatione inherentes, eadem cum proprietate possidebant, nec Deo Opti. Maxi. De Salomonis Samsonis salutioe dubitari. charis inatum omnium atq; donorum largitori gratias egerunt. Itaque diuinum incurrire iudicium, ut usq; hodie ab Ecclesia sancta dubitetur, sicutum salvati sint, an damnati. De his autem quid dicemus, qui intellectus acumine prædicti, per naturalem rationem seu intellectum suum eosque peruererunt, ut semper putent omnia superasse ac transcendisse? Verum id neminem mouere debet, quum sua opinione fallatur, & in errore sint constituti. Quicquid enim natura subministrat, iterum tollit: sicut & Christus ea quæ dedit, rursus aufert. Atqui sit sapienter, ut hi intellectus acumine prædicti, & grandes in oculis suis, multo fortius aduersa quæque extrinsecus sustineant, & ipsos primos motus virilius cōpescat, quam verè spiritales ac resignati homines. Vnde hos ipsos quandoque verbis astutis atque compositis, magnam ostentantes sanctitatem, ita alloquuntur: Papæ, quam irrefutatum te video. Hoc, inquam, illis perfectis Dei amicis, in fundo suo verè resignatis dicunt. Isti nanque veri ac perfecti Dei amici, secundum interiorē hominem aduersa omnia libertissimè suscipiunt, tolerantque: sed tamen secundum sensualitatem non nihil abhorre. Ne terreamini, obsecro, neque paueatis charissimi. Huius enim manifestum exemplum in ipso quoque Salvatore habemus, cuius tenerrima complexio siue natura, cum in horto orarer, præ angustia & imminentium penitentium horrore, sanguinem sudabat & aquam. Quamobrem & vos dilectissimi, discite, quæso sic pati, discite vos non Deo tantum, sed & creaturis omnibus subiungere. Nec

Lucus 21. tate, pietate, ac liberali dilectione sua. Huc facit quod idem ipse ait: *Cum feceris tu omnia que præcepimus sunt vobis, dicite: Serui iniustiles sumus: quod debuimus facere, fecimus.* Sanè nisi quis ea, qua prædiximus, ratione mortuus fuerit sibi ipsi, omnemque in se propriam extinxerit complacentiam, Romani veniunt & tollunt locum eius, hoc est, superbia illi intus dominatur. Sicut enim Roma totius caput est orbis, ita & spiritualis superbia inter via omnia primatum tenet: & hec in eiusmodi homine immortificato, ac sibi ipsi placente, locum illum possidet, quem solus Deus per suam debebat gratiam occupare: ipsamque animæ familiam & gentem, quæ sunt vires superiores ac inferiores, crudeliter occidit. Quæso dilectissimi, vobis ipsi vigilanter attendite. Quod enim sine dolore dici non potest, multi sunt in terris, qui cum magnis ac mirabilibus modis suis, & rara sanctitatis ostensione, ab hac purissima nobilissimaque via procul aberrant exorbitantque, nec unquam ad sui mortificationem vel tenuem pertingunt. Certe quandiu unus hic immortificatus homo in nobis non emoritur, radices ille suas per omnes interiores simul & exteriores vires nostras diffundit, donec omnia corrumpat, destruat, inficiat, in quibus æterna sapientia Christus Dominus plantare debuisset. Et quis enarrare sufficiat, quam multi pessum eant, funditusq; destruantur, qui alioqui magnam præ se ferunt sanctitatem, & quibus in sua conuersione exordio rara quædam præstit Deus, eo quod veritatem non purè coluerunt, nec virtute integritati dederunt operam, sed seipso foris & intus, tam in spiritu quam in natura, possederunt. Hoc videre licet in Salomonem Reg. 9. rege illo sapientissimo, & Samsonem fortissimo, quorum alterum suo dignatus Reg. 7. iudic. 13. est alloquio, suumq; filium Deus appellauit: alterum Angelus parentibus eius Reg. 13. iudic. 16. denuntiauit nasciturum. Et tamen ambo grauissime prolapsi sunt. In promptu causa est, quod hic unus homo in eis non moriebatur: sed donis Dei cum delegatione inherentes, eadem cum proprietate possidebant, nec Deo Opti. Maxi. De Salomonis Samsonis salutioe dubitari. charis inatum omnium atq; donorum largitori gratias egerunt. Itaque diuinum incurrire iudicium, ut hi intellectus acumine prædicti, & grandes in oculis suis, multo fortius aduersa quæque extrinsecus sustineant, & ipsos primos motus virilius cōpescat, quam verè spiritales ac resignati homines. Vnde hos ipsos quandoque verbis astutis atque compositis, magnam ostentantes sanctitatem, ita alloquuntur: Papæ, quam irrefutatum te video. Hoc, inquam, illis perfectis Dei amicis, in fundo suo verè resignatis dicunt. Isti nanque veri ac perfecti Dei amici, secundum interiorē hominem aduersa omnia libertissimè suscipiunt, tolerantque: sed tamen secundum sensualitatem non nihil abhorre. Ne terreamini, obsecro, neque paueatis charissimi. Huius enim manifestum exemplum in ipso quoque Salvatore habemus, cuius tenerrima complexio siue natura, cum in horto orarer, præ angustia & imminentium penitentium horrore, sanguinem sudabat & aquam. Quamobrem & vos dilectissimi, discite, quæso sic pati, discite vos non Deo tantum, sed & creaturis omnibus subiungere. Nec

Nec pluieatis vlo modo. Quamlibet enim mortem vita subsequetur nullo vnuquam sine terminanda. Quam nobis largiatur misericordia Dei. Amen.

DOMINICA EADEM.

Vt omnem propriam quas suionis negotiationem ex animabus nostris profigare, & Deum pacifima intentione prosequi debeamus, supra omne tempus & numerum, ante vel post, quo Verbum Dei inter nos in animabus nostris loqui possit.

SERMO II.

Intrauit Iesas in templum, & cajciebat omnes ementes & vendentes. MATTH. XXI.

 N huius diei Euangelio Dominus templum ingressus legitur, & cunctos inde emptores simuli ac vendentes expulisse, dicens his qui columbas vendebant: *Anferte ista hinc: nihil profecto aliud loas. 2.* significans, quām templum se mundum habere velle, quasi aper- Quoia de- plo Deus tis indicis affueraret: *Meum est templum, mihi illud iure ven- velit solus dominia. di-* dicō: solus ipsum inhabitare, solus in eo dominari volo. Sed quārendum est nobis, quod sit illud templum, in quo prō suo arbitrio potenter ipse solus vult dominari. Id sanè cuiuslibet hominis anima est, quam ad suam ille imaginem & similitudinem fecit, sicut in Genefeo volumine ipsum dixisse legis: *Faciens hominem ad imaginem & similitudinem nostram.* Adēd, inquam, hoc fecit, adeō animam rationalem sibi similem condidit, ut neque in cælo sursum, neque in terra deorsum, præter Angelos, aliquid reperire liceat, quod tam sit Deo simile, quām anima rationalis. Quid mirum ergo, si hoc ipse templum mundum habere velit, si nihil in eo præter se morari patiatur, cūm hoc illi tantoper placeat ob eam quam habet illius similitudinem, & ipse sibi adeō in eo complaceat, cūm solus illud inhabitat? Iam nunc etiam videndum est, quinam fuerint & sint hodiequē emptores ac venditores illi, quos Dominus elecit de templo. Attentum hic auditorem requiro. Nunc enim de bonis hominibus duntaxat verba facturus sum, qui tamen vendunt & emunt, quos Dominus usque hodie ejicit & expellit de templo, nec aliquem eorum morari paritur in ipso: silentio interim præteriens omnes illos, qui scienter in mortalibus vitijs atque peccatis iacent. Itaque omnes illi emptores sunt, qui & maiora peccata deuitant, & meliores fieri appetunt, & opera sua, puta ieiunium, vigilias, orationes, & id genus alia, bona vtique & minimè contemnenda, imò prorsus utilissima, pro Dei honore faciunt: ea tamen hac omnia intentione peragentes, ut aliquid à Deo percipere valent, quod eos delectet, eis vtile sit, ipsorum arideat voluntati, siccique seipsos querunt in omnibus. Ergo nō iniuria emptores eos appellaueris, cūm vnum dare velint pro alio, & hac ratione negotiari cum Domino, licet in sua negotiatione fallantur. Qum enim omnia quā habent, omnemque operandi facultatem, nullo dubitante, à Deo sortiti sint, nihil ille reddere vel facere ipsis adstrictus est, nisi quantum sua gratuita bonitate facere decreuit. Quicquid enim vel sunt vel habent, à solo Deo sunt & habent, non autem à seipsis. Non ergo quicquam ille eis, pro ipsorum vel operibus vel donis tanquam ex debito, præstare tenet: si quid autem præstat, potissimum ex gratuita id agit benignitate sua, non autem principaliter propter

opera vel dona ipsorum, cùm nihil dent suum, nec aliquid agant ex seipisis,
 Ioan. 15. quomodo Christus ait: *Sine me, inquiens, nihil potestis facere.* Hi planè indurati & fatui sunt homines, qui hoc pacto cum Domino maiestatis negotiari volunt, qui quum veritatis paruam aut nullam cognitionem habeant, è templo ejiciuntur à Domino. Non enim potest luci conuenire cum tenebris. Quum ergo Deus ipse lux sit & veritas in seipso, quando ille ad animæ templum vénit, omnem prorsus ignorantiam & tenebras expellit, sesequè cum lucis ac veritatis infusione manifestat. Tum verò negotiatores omnes profligati sunt, quando veritas intelligitur. Veritas autem negotiari nescit. Sicut enim Deus in cunctis operibus suis nihil suum quærerit, sed omnia illa ex liberali & purissimo amore operatur: ita & eiusmodi homo, cuius animæ templum Deus perfetè subiicit, eamque sibi vniuit, in cunctis operibus suis liber semper est & expeditus, ex solo illa amore ad Dei gloriam perficiens, absque omni propria quaestione, aut priuati commodi intuitu, & hoc Deus operatur in ipso. At qui fidenter aio, quandiu hic ipse aliiquid suum in quibusvis actibus suis quærerit, aut desiderat in omnibus, quæ Deus illi vel dedit, vel adhuc dare poterit, ad horum spectat emptorum numerū. Qui si ab omni velit negotiatione esse immunis, quicquid boni agere potest, pro solius Dei laude & gloria perpetrabit, adeò sibi nihil inde usurpans & assumēs, ac si ipse illud minimè egisset: nec aliquam inde mercedem desiderabit. Hac ratione quicquid operatur, spiritale ac deiforme est: certumque indicium est, omnes de templo animæ sua emptores exturbatos, solumque Deum in illo habitare. Sicque ipsum verè liberum & ab omni negotiatione immunem esse, quando in cunctis actibus suis nihil, nisi Denim & Dei gloriam quærerit & intendit, omni propria quaestione penitus abdicata, eliminataque. Dehinc altior adhuc gradus considerandus venit, qui & ex ipsa Euangelij serie colligitur: & est eorum, qui iam pura intentione opera sua perficiunt: & tamen à vera perfectione præpediuntur, eo quod nummularij sunt, & non nihil adhuc commerei habent cum creaturis, similes illis nummularijs & columbarum venditoribus, quorum mensas & cathedras Dominus subuerit. Quamuis enim eiusmodi venditiones columbarum & nummulariorum studia, primò quidem tanquam licita & utilia admittebantur, postmodum tamen ad avaritiæ intolerabiles abusus & quæstus relata fuere magis, quam ad Dei cultum. Eodem modo & his ipsis, de quibus agimus, vniuenire solet: qui licet recta intentione omnia faciant pure propter Deum, nihil suum quærentes in cunctis actibus suis, eosdem tamen cum proprietate quadam, cum tempore & numero, cum imaginibus & inhæsione, cum ante & post perficiunt: atque per haec à proxima & suprema veritate impediuntur. Cæterum oportebat eos ab omnibus quæ illis eueniunt, prosperis vel aduersis, animum semper habere liberum & expeditum: quemadmodum Christus Iesus Dominus noster liber erat & expeditus, eaquæ de causa cœlestis Patris sui influxum nouum semper atque recentem sine cessatione & absque tempore suscipiebat, eodemque momento siue nunc, incessanter in eiusdem Patris sui, cum laude & gratiarum actione, sese rescrebat, resundebatque celstudinem ac maiestatem. In quo iurari debet eum, quisquis supremam optat veritatem capere atque sentire: & in hoc omnem nauare operam, ut viuere possit sine ante vel post, liber & expeditus ab vniuersis operibus suis, cunctisque formis & imaginibus unquam.

Nummu-
larij my-
stice qui-

quam sibi notis, semper in præsenti. Nunc positus, suscipiens diuina chrismata; eademq[ue] euestigio sine impedimento in hac eadem luce referens ac refundens in Deum, cum laude & gratiarū actione, in Christo Iesu Domino nostro. Tum ^{Quæstus}
 demum columbarum venditio & numimulariorum quæstus profligatur, id ^{nummu-}
 est, impedimenta omnia & proprietas operum alioqui bonorum, in quibus se-
 ipsum quasierat, cessant & eliminantur. Huc facit, quod ipse Dominus, sicut a- qui pro-
 lius Euangelista testatur, *non sinebat, ut quisquam transferret vas per templum*: quo
 nos instruere voluit, spiritalem quenque hominem prorsus liberum & expe-
 ditum esse debere ab omnibus, quæ à celeriori ipsum profectu remorantur.
 Verùm vbi animæ templum hoc pacto ab omni impedimento, proprietate vi-
 delicet & ignorantia, euacuatur: adèd ipsum radiat, tantumq[ue] coruscæ lucis in
 ipso refulget, vt nihil ex creaturis ipsum reuerberare queat, nisi solus increatus
 Deus. Nec aliiquid huic templo simile est, præter ipsum solum Deum: & quic-
 quid minus est Angelis, huius templi nullam prorsus habet similitudinem.
 Supremi Angeli admodum illi similes sunt: sed tamen non vsquequaque. Nam
hæc ipsa, secundum quæ similitudinem illius habent, cognitionem dico
 & amorem, certum limitem habent, quem transgredi non valent: a-
 nimam verd, quandiu superest in hac mortali vita, vtterius proficere pos-
 se nemo dubitat. Etenim si hominis alicuius anima adhuc in hoc seculo de-
 gentis, ad eum perfectionis gradum pertigisset, in quo supremus est Angelus:
 eadem ipsa adhuc Angelum ipsum, Dei gratia illi opem ferente per liberum ^{Animæ}
 arbitrium, transcendere posset, etiam momentis singulis: & per hunc modum ^{excellētia}
 homo Angelos omnes, & omnem potest excedere creatum intellectum. Deus
 autem omnipotens, cùm solus liber sit & increatus, solus quoque animæ simi-
 lis est, non per hoc quod increatus est, sed per hoc quod liber existit. Anima ^{Animæ}
 quippe creata est. Porrò cùm anima ad purissimam simplicissimamq[ue] diuni-
 tatis lucem pertingit, adèd se in suum nihil cum ^{Deus qua-}
in resi-
vt nulla possit ratione per se ad suum esse redire, aut recuperare vires suas, sed
milis.
 Deus per suam incretam essentiam ipsam in suo esse conseruat atque sustentat.
 Talis anima iam annihilare se decretuit, & tamen id ex seipsa consequi non
 valet: adèd procul à seipsa recessit, antequam Deum intelligeret. Ita namque o-
 portet, siquidem, vt p[re]fatus sum, *Iesus* ingressus in *templum* Dei, omnes inde
 emptores simul & venditores diuina virtute sua ejecit: & tum demùm loqui
 coepit in templo. Id enim certo certius tenendum est, quod quandiu alius ali-
 quis p[re]ter Christum in animæ templo loqui permittitur, Christus tacet, tan-
 quam non sit domi, sicut & reuera quodammodo domi nō est in anima, quan-
 diu illa alienos admittit hospites, cum quibus colloquia miscere delectatur. Si
 verò Christus loqui debeat in anima, solam eam esse & filere oportet, vt Chri-
 stum audire valeat. Quod quum facit, iam Christus ingreditur, & incipit lo-
 qui. Sed quid, oro, loquitur? Hoc nimirum, quod ipse est. Et quid ipse est? Ver-
 bum vtique Patris æterni, in quo idem ipse Deus Pater & sc, & totam diuinam
 naturam, & quicquid Deus est, pronuntiat, sicut ipse se intelligit & agnoscit. Est
 autē sicut in potētia, ita & in intellectu suo perfectus. Id. d[icitur] & perfectè se pronun-
 tiat. Cæterū vbi hoc ille Verbum profert, ibi & seipsum & omnia pronuntiat,
 aliam ex se gignens personam, cui & eandem, quam habet ipse naturā tribuit.
 In hoc Verbo cunctos rationales profert spiritus, instar ipsius verbi secundum
 ideas,

ideas, quas in sua mente intus habet: si demque ex Deo foras eluent, secundum quod quelibet idea in seipso consistit in Deo, non tam per omnia similes huic verbo, sed potestatem accipiunt, ut ex gratia huius verbi possint similitudinem suscipere, immo & ipsum verbum, quale hoc est in seipso. Ita enim habes apud Ioannem: *Dedit eis potestatem filios dei fieri.* Hec omnia Pater ipse cum Verbo, & quoquid est in Verbo, pronuntiauit. Quum ergo, ut dictum est, Pater ista omnia in anima loquitur: queri potest, quid ergo Iesus proferat in anima. Attendite dilectissimi. Sicut praesatus sum, modus, quo Christus loquitur, hic est, ut & secundum ipsum, & quicquid Pater in ipso locutus est, pro spiritus capacitatem manifestet. Primus ergo paternam maiestatem & dominationem in spiritu manifestat in quadam aequali ac immensa potentia: quam potentiam dum spiritus hominis in Filio sentit, potens & ipse efficitur in omni virtute, profectu ac perfecta puritate, ita ut nec prospera, nec aduersa, nec quelibet Dei creaturarum ipsum turbare queant, quin in eis immobilis ac potenter persistat tanquam in Dei virtute, aduersus quam fragilia sunt omnia, pusillaque, & nullius momenti. Secundum manifestat se cum ineffabili sapientia, quae ipse est, in qua sapientia Pater seipsum, omnemque paternam maiestatem ac potentiam suam, Verbumque suum, hoc est, eandem hanc sapientiam, & quicquid in ea est, quae omnia non nisi unum sunt, plene intelligit atque cognoscit. Hec sapientia quando animae vnitur, omnis ab ea dubitatio, error atque tenebra auferuntur omnino, & ipsa in purissima quadam claritate, quae Deus est, constituitur, sicut Propheta ait: *In lumine tuo videbimus lumen:* hoc est, *In lumine tuo Domine cognoscemus lumen,* hoc est, Deum cognoscemus per Deum in animabus nostris. Per hanc quippe sapientiam sibi vnitam anima & seipsum & omnia cognoscit, immo & ipsam sapientiam per seipsum, paternam quoque maiestatem, dominationem atque potentiam cum generandi fecunditate, & essentiali illam stabilitatem secundum simplicem vnitatem absque discretione aliqua. Tertius manifestat se cum iniquibili dilectione, opulentia ac suavitate ex sancti Spiritus virtute scaturiente, superfluente, ac influente cum plenissima ac superabundanti dulcedine opulentiaque in omnia, quae hanc capere possint corda, atque cum hac dulcedine non solum manifestat, sed etiam vnit se in anima Christus. Tum vero anima ipsa cum hac eadem dulcedine supra seipsum & supra omnia potenter resluit per gratiam sine medio in primum principium & originem suam Deum. Quod ubi factum est, iam deinceps homo exterior interior ad mortem usque promissimè obedit, & in Dei seruitio perpetuam quandam pacem experitur. Praeterea nobis omnipotens Deus, ut & nos idonei simus, in quos ipse veniens, omnia tam corporis quam animae remoueat impedimenta, quae

vnum efficiantur cum ipso & hic in terris, & post

hanc breuem ac momentaneam vi-

tam perenniter in celis.

Amen.

Ioan. I.

Quid ani-
me pri-
mo inspi-
retur.

Quid se-
conduo.

Psal. 15.

Quid ter-
tio.

IN PA-

IN PARASCEVE.

Vt Christo conformatemur crucifixo, & ut crucifixum illius imaginem cordibus nostris imprimere ac sequi debeamus.

SERMO. PRIMVS.

Christo confixus sum cruci. AD GAL. II.

AMABILISSIMA Domini Saluatoris Passio, quam nunc tota vbiq[ue] terrarum sancta recolit Ecclesia, nullo vñquam tempore à nostra debet memoria recedere, sed hanc semper multo cum affectu, fidelis compassione, ac deuota gratiarum actione, nos decet recognoscere. Neque enim facilior, securior, aut compendiosior via est ad plenissimam consequendum peccatorum veniam, & charismata omnia, omnemq[ue] gratiam, virtutes & beatitudinem, quam hoc Domini[n]icæ passionis exercitium. Imò hæc vna via est, qua ad Deum liceat peruenire, Qua vna
via petue-
natur. per quam omnes electi post Dominum suum ambulârunt. De hac passione innumerâ dici possent: sed quantumcunque multa dicantur, nunquam tamen satis inde dici potest. Non enim humanum duntaxat, sed & omnem Angelicum transcendit intellectum, quod Deus omnipotens ex ardenter amore non tantum homo fieri, sed etiam visq[ue] ad acerbissimam ignominiosæ crucis mortem, pro nobis vilissimis & indignis peccatoribus se humiliare voluit. Vnde cùm ipse Dominus maiestatis tantam confusionem, tamq[ue] innumera pro nobis tormenta, dirosq[ue] cruciatus ex amore purissimo sustinuerit, nonne planè & quissimum est, vt quotquot illius amici esse volunt, patientissime ferant quicquid ille eis euenire permiserit aduersi, siue iure siue iniuria id patientur? Imò certè etiam gaudere debent, quod hunc eis honorem ac beatitudinem Deus offerre dignatur, vt illi possint aliqua ratione conformari, sequendo ipsum per viam eius, per quam ille eos præcessit. Ad huius passionis commemorationem Petrus nos excitat, dicens: *Christo passo in carne, vos eadē cogitatione armamini.* Et ne qua huius forte nobis vñquam obliuio obreperet, sed perpetuò nostris hæreret infixa pectoribus, sancta mater Ecclesia non modò scriptis, & quotidiano sacri altaris officio sacrificioq[ue], verū etiam sacris imaginib[us], quæ nos, vepotè infirmos ac fragiles, ad ipsam intuendam ac reminiscendam Dominicam passionem manu ducunt, absque cessatione intuitat, excitat & hortatur ad laudandum Deum, illisq[ue] gratias agendū pro sua dilectione inestimabili, prorsusq[ue] stupenda, quam nobis portisimū excellētissimo modo in hac eadem declarauit exhibitory amarissima passione & morte sua. Hac etiam de causa Sanctorum imagines & picture religiosæ ab Ecclesia permittuntur, quo per harum contemplationem ad ipsorum Sanctorum sequenda vestigia, vitamq[ue] sanctam & laudabilem prouocent, & nos libenter aliquid pro Deo pati, & decertare viriliter, ex harum inspectione discamus admoneamusq[ue], in fide etiam roboremur, mentemq[ue] nostram ad honorum obliuionem pronissimam, excitemus & accendamus ad amandū Deum. Atamen præ cunctis imaginibus, ipsa crucifixi imago crebro inspecta, ac deuotè considerata, plurimum confortet, & abundantiorēm præstat utilitatem. Ea verò sic contemplanda est, vt ex ipsa

Cur ima-
gines &
picture in
eccl[esi]a
permittan-
tur.

Crucis
imago
qua cu-
dis pra-
ter.

Odo do- ipsa octo sequentes hauriamus institutiones, in factatissimo Dominici corpo-
strin ex- ris volumine exaratas. Prima institutio siue doctrina est, spontanea paupertas,
inprecta quam euidentissime nobis tradit atque commendat, dum nudus pendet in cru-
Crucis ce. Hoc igitur prouocare nos debet, vt & ipsi pro illius amore libenter paupe-
imagine.
1.
Paupertas res esse velimus, quando ipso propter nos tantam assumpcionem rerum omnium
spontanea. penuriam, vt de omnibus ciuitatis ac gloria sua, nec tantillum sibi reseruaret,
 quo nuditatem suam utique tegere potuisset in cruce suspensus. Hanc pau-
Matth. 5. pertatem prius verbo commendarat, cum ait: *Beati pauperes spiritu, quoniam i-*
psum est regnum celorum. Planè beatos esse nemo dubitauerit, quorum est re-
 gnum celorum, thesaurus tam inestimabilis. Nec hoc solo beati sunt paupe-
 res spiritu, sed illo etiam, quod plus habent quam desiderent. Hoc ipso namque
 quod habent, ab unde contenti sunt: tatumque sua illis paupertas placet, vt se mi-
 nimè credant esse pauperes: & sicut auari nunquam satiantur, sed ad plura ha-
 benda semper adspirant & inardescunt, timentes sibi habita non sufficere: ita
 verè spontanei pauperes, semper nimium se habere formidant. Ideò recte
 meritoque beati dicuntur: quia quicquid petunt, habent. Nihil enim nisi pauper-
 tatem & defectum rerum temporalium petunt: & hæc ipsa sponte pro Deo su-
 stinere gestiunt. Hi sanè probè didicerunt è Domino suo, penuriam pati & ve-
 rè pauperes esse: cuius etiam dirissimæ passionis vitaeg sacramissimæ imagi-
 nem & exemplar, ritè suos ob oculos versarunt, depinxeruntque, & altissimam
 denique paupertatem illius, in qua positus fuit, quandiu inter homines vixit
 in terris, non negligenter cordi impresserunt. Sunt insuper ipsi & hac ratione
 beati, quia nemo eos spoliare potest. Nam qui spoliatur, facile ad impatiens
 tiam prorumpit. Cum enim nihil possideant, haud dubium quin nec auferri
 quicquam eis possit. Denique & hac de causa beatis sunt, quia cælestis libertatis
 iam partem quandam tenent. Hæc est, quod plus habent quam appetant, & sua
 paupertate contenti vivant. Quamobrem vbi præsentis vita absoluunt cur-
II.
Dilectio- sum, pro mercede regnum celorum, eternamque percipient beatitudinem. Se-
perfecta. cunda institutio siue doctrina, est perfecta dilectio. Hanc nobis exhibuit Christus,
 cum inter duos latrones voluit medius suspendi, vt illorum in se peccata
 debitaque recipere. Quia enim ratione maiorem perfectiorumque charitatem ex-
 hibere potuisset, quam quod inimicorum suorum debita suis voluit humeris
 imponere, & pro eiusdem in cunctis membris suis singulariter perpeti cruciatum?
 Qui si pro suis duntaxat amicis passus esset, magna id profectò dilectionis for-
 ret argumentum. Sed quia etiam pro aduersarijs pati voluit, plusquam perfe-
 ctissimæ charitatis nobis reliquit exemplum: docens nos per hoc, quod & nos
 inimicis nostris dilectionis non modò affectum, sed etiam obsequia & officia
 debeamus impendere, vbi id ipsorum exigit necessitas. Non enim tantum pro
 bonis & amicis suis, verum etiam pro malis & hostibus suis Dominus pati, &
 omnes illos dirissimos passionis & mortis suæ cruciatus sustinere dignatus est.
 Quia in rediligenissime nobis pensandum est, quanta in suos amicos, qui il-
 lius inherenter estigij, post hanc vitam dilectionem declarabit, qui in hoc se-
 culo tanta suis etiam inimicis amoris voluit indicia demonstrare. Hinc vas e-
 lectionis Apostolus ait: *Commendat charitatem suam Deus in nobis, quoniam*
Rom. 5. *cum adhuc peccatores essemus, secundum tempus Christus pro nobis mortuus est.* Et pau-
 lus ibidem. *Si enim cum inimici essemus, reconciliatus sumus Deo per mortem filii eius,* multo
 magis

magis reconciliati, salvi erimus in vita ipsius. Quanta est hæc, orò, dilectissimi, charitas Dei nostri, quod quando è sua excideramus gratia per peccata, quibus ipsum offendimus, non hincorum aut vitulorum, sed proprio suo sanguine nos sibi voluit reconciliare, & violatas instaurare amicitias, mortem excipiendo pro nobis, non qualecumque, sed quantam humana posset inferre crudelitas? Tertia institutio siue doctrina, est immensa ac supereffluëtissima misericordia ipsius. Hanc(ni fallor) vel digitis palpare licet, vbi latroni secum pro suis sceleribus crucifixo & inimico suo, qui prius ipsum irriferat atq; blasphemauerat, veniam postulanti & misericordiam, præter hoc quod ipsum recepit in gratiam, plus insuper dedit atque concessit, quam ille petierat. Dixerat enim: *Domine, mememento mei cum veneru in regnum tuum,* & statim audiuit: *Amen dico tibi, hodie tecum eris in paradiſo;* quod haud dubie plus erat, quam ipse postularat. Non solùm enim memor eius fuit, sed etiam seipsum totum, vultumq; suum & diuinam essentiam suam, quæ est verissimus ac viuens totius paradisus voluptatis, præbuit contemplandam. Cùm enim in cruce mortuus fuisset, sanctissima anima illius diuinitati vñta, ad Limbum descendit, redimens ac liberans inde, quotquot Patris eius fecerant voluntatem. Eadem autem hora, qua ipse mortuus fuit, & latro hic animam fudit: quæ & ipsa descendens ad Dominum in infernum, eundem illic in illius diuinitate contemplabatur, & hic erat paradiſus, quem latroni Dominus in cruce pendentí promiserat. Vbi enim Dei gloria & maiestas videri potest, nemo illic ambigit paradiſum esse. Hoc planè ineffabilis misericordia eius euident argumentum fuit, quod hanc etiam inimico suo tam singulariter voluit exhibere. Vnde colligere licet, quod multo maiorē suis quandoque amicis præstabit misericordiam. Hinc porrò docemur, non amicis tantum, sed etiam inimicis misericordiam impendere ac viscera pietatis referare. Quarta institutio siue doctrina, est perfecta deuotaq; obedientia, quæ ipsum cruci affixit, quam etiam in hoc specialiter exhibuit, quod sacratissimam animam suam inclinato fudit capite. In quo duo notantur, obedientia scilicet & deuotio. Quod enim in mortem dedit animam suam, perfectæ fuit obedientiæ indicium: quod autem caput inclinabat, magna fuit deuotionis argumentum, quam in suo gerebat pectore. Dixit enim: *Pater, in manus tuas commendabo spiritum meum,* ac si manifestius diceret: Pater, obediēs fui ad mortem vsque, & omnem exequutus sum iusionem tuam. Nunc ergo suscipe spiritum meum. *Consummatum est opus quod dedisti mibi ut facerem.* Et hoc dicto, inclinato capite, tradidit spiritum. Hinc nimirum apertissimè docemur, non tantum obedientiam, sed & deuotam obedientiam exhibendam à nobis, qualem in Christo didicimus: ita videlicet, ut quandocunque aliquid mandatur vel committitur nobis, capite inclinato ipsum suscipiamus, ut vel inde aduerti queat, quod corde mansuetum deuotè obediamus. Deuotio quippe animum reddit placidum ac mansuetum. Videamus hinc, qualis erga Deum esse debeat hæc deuotio. Secum ergo quisque cogitabit, qua de causa scipsum, & corpus suum, bona sua, propriamq; voluntatem suam obedientiæ tradiderit: nimirum propter Dei amorem. Dum ergo aliquid sibi iniungitur, præcipitûrve, hoc pacto cogitabit: Domine Deus Crea tor & Redemptor meus, libens hanc iusionem pro tui amore excipio. Nunc igitur & tu voluntatem & obedientiam meam suscipe in sacrificium laudis tue. Hæc obedientia deuota, non uno vel altero die, mense vel anno, sed ad mortem

A a

vsque

III.

Misericor dia.

Lucas 23.

Quos so los è Lim bo Chri stus libe ratat.

Paradiſus lati ni promis sus, quid.

1111. Obedien tia.

Lucas 23.

Ioan. 19.

- Phil. 2.** **v.** **Reueren-**
tia.
- 2 Tim. 19.**
- Exod. 20.** **Ephes. 6.** **V. 1.** **Batientia.**
- Ecc. 21.**
- vii.** **Perseue-**
rantia.
- vsque præstanta est, ad instar Domini Saluatoris, de quo Apostolus loquens: **Christus**, inquit, **fatus est obediens pro nobis vsque ad mortem, mortem autem crucis:** quam illius obedientiam sæpe nos recolere debemus, quo ad obediendum ex illius inspectione confortemur, accendamurqz. Quisquis enim in mortis articulo absqz sancta obedientia repertus fuerit, in Christi obedientia partem non habebit. **Quinta institutio** siue **doctrina**, est honoris & amicitiaz exhibitio. Hac tradidit nobis, quando in cruce pendens mæstissimam matrem suam sub cruce adstantem, licet immensis obrutus cruciatibus, noluit tamen absque consolatione relinquere: & quanquam vndiq; magnis angustijs & ineffabili amaritudine premeretur, illius tamen haudquam voluit obliuisci. Et quia præ nimio dolore & pœnarum excessu, multum cum ea loqui non poterat, paucis verbis immissitatem multiplicis erga ipsam anioris sui ac reuerentiaz illi declarauit. Iam enim penè totus exhaustus, cunctisqz viribus corporis destitutus; ac in ipso mortis articulo positus, ut melius potuit benignè eam alloquens, ait: **Mulier, ecce filius tuus.** In tatis pœnarum angustijs hanc semper in corde gerebat, ipsamqz dilecto discipulo suo Ioanni commendabat, ac si diceret: Vnde mater dulcissima vnicum filium tuum. Scio, scio, quanto doloris gladio hec mea passio tuam transuerberet animam, quod me vnicum filium tuum, tam miserabiliter cernis ob oculos tuos in cruce pendere, sanguine perfusum, & extremum trahentem spiritum. Hinc itaq; docemur honorem deferre parentibus, non carnalibus tantum, sed etiam spiritualibus, fratribus quoque, sororibusqz, idqz propter Deum, & in Deo, sicut præceptum habemus ab ipso: **Honora patrem tuum & matrem, quod iluxta Apostolum, primum est præceptum in re promissione.** Sexta institutio, est perfecta patientia. Hanc exhibuit, quando ad crucem voluit clavis assigi, tanquam diceret hostibus suis: Quicquid placet, in me pœnarum congerite: feram libens omnia. Et reuera licet toto vita suæ spatio nil dignum morte perpetrâisset, adeò tamen patienter ferebat illatas sibi pœnas, diroqz cruciatus, ut non modò verbum nullum impatiens proferret, sed nec cogitationem vilam amatam in corde gereret. Quod inde satis constare potest, quod quando iam morti vicinus erat, pro suis crucifixoribus Patrē exorabat, dicens: **Pater ignosce illis, quia nesciunt quid faciunt.** Hanc ergo Domini patientiam sedula cogitatione versantes in animo, ad hoc summo studio niti debemus, ut & nos, eti. mi præter demeritum & absqz culpa nostra, aduersa quelibet vnde cunq; occurrentia, militi & tranquillo corde perferre queamus, parati pro Dei amore tam iniuria quam iure pati, & quicquid ille nobis eueniire permittit, libenter hilariterqz tolerare.
- Septima institutio, est immota stabilitas. Quam nobis apertissime commen-
 dauit, dum pedes suos ad crucem voluit affigi, quasi re ipsa dices: Stabo immo-
 bilis, & in obedientia stabilis persistam, nec villo pacto à cruce discedam, donec
 in ipsa tradam spiritum. Quare & nos instruere voluit, ut in bono proposito ac
 vita laudabili & sancta immobiles perseueremus, pœnitentiaz crucem ad mor-
 tem vsq; continuè circumferamus, similiter ad vitæ spiritualis ac morientis cru-
 cem manibus pedibusqz simus affixi, nec aliud in animum inducamus, quam
 crucifixum velle sequi Dominum nostrum, cunctosqz defectus, oblectationes
 & voluptates nostras, donec spiritus hos regit artus, trucidare crucifigereque.
 Hoc pacto si in cruce, dum mors institerit, reperti fuerimus, omniū à Deo cul-
 parum scelerumqz nostrorum veniam consequemur. Quo contrà si quis vel
 mille

mille annis vixisset sanctissime, atq; ab hac cruce vel vna se horula auerteret, talisq; moreretur, omnis anteacta vita nihil ei prædesseret, quin æternæ mortis sententia feriretur. Est itaque summe necessarium, ut in cruce stabiles persistamus, ad crucem manibus pedibusq; firmis affixi. Quales enim in morte fuerimus deprehensi, tales à Domino iudicabimur. Octaua institutio, est oratio cōtinua. Hanc reliquit nobis, quando in cruce pendens, toto ferè spatio illo Patre cœlestem exorauit. A iunct quidam tot eum versus in cruce decantasse, quot sunt Psalmi totius psalterij, hoc est, centum quinquaginta: inchoando ab Psalmo illo, *Dens Deus meus, respice in me*, qui est Psalmus vicefimus primus, & deinceps per ordinem legendo Psalmos subsequentes vsq; ad versum illum Psalmi trigesimi: *In manus tuas commendo spiritum meum*: quo dicto, tradidit spiritum. Hic si ritè perpendamus, ut suam ille orationem ab illis verbis inchoârit, dicens: *Dens Deus meus, Dens Deus meus, ut quid dereliquisti me*? mortem nostram non formidare, quando vnigenitus Dei Filius, qui peccatum non fecit, tantis fuit angustijs circundatus, tantaq; cum devotione, ne se desereret, Patrem suum exorauit. Quid ergo nobis miseris faciendum est? Discamus hinc & nos circa mortem nostram libéter ac studiosè preces fundere ad Dominum. Ipse namq; haud secùs orationi instabat, quām si totam vitam suam in peccatis trâsegisset. Cūm enim nunquā non summe necessaria sit oratio, maximè tamen tunc illi, quantum fieri poterit, incumbendum est, quando vita tendit ad occasum. Tunc totis viribus cor ad Detum perfectè conuertendum, illiusq; immensa misericordia profunda cum humilitate confidendum, quo maligni spiritus, qui tunc graui- ter nobis imminent, & periculosisimis temptationibus adoriantur, nostris fugati ac eneruati precibus, nullam in animas nostras obtineant potestatē. Quod nobis præstet benignus Conditor noster in secula benedictus. Amen.

VIII.
Oratio,

Matt. 25.

Luc. 23.

Mar. 15.
Mors cui-
que sua
quām for-
midanda.Oratio
quando
potissim
necessa-
ria.

IN EADEM PARASCEVE.

Vt in Deum trahamur, & opera nostra deiformia reddantur. De humilitate quoque & paupertate spiritus.

SERMO SECUNDVS.

Ego si exaltatus fuero à terra, omnia traham ad meipsum. IOAN. XII.

GAEC sunt verba Christi Iesu Saluatoris nostri, quibus in cruce exaltatum, dixit se attracturum sibi *omnia*, per *omnia*, ipsum hominem intelligēs, seu omnes homines, qui per fidem & dilectionem illi vniendi erant. Sicut enim diuus Gregorius testatur, idē homo dicitur *omnia*, sive omnis creatura, quia aliquid habet omnis creaturæ. Habet nanque commune esse cum lapidibus, viuere cum arboribus, sentire cum animalibus, intelligere cum Angelis. Sed iam videoas plerosque querulis perstrepen tes vocibus, ac dicentes: *O veritas æterna, nequid sensio tractum tuum, nequid abs te trahor.* Quibus Augustinus conuenientissimè respondens: Nondum, inquit, traheris? ora ut traharis. Hamum suum piscator ejicit, sed frustra piscem capere se sperat, nisi ille mordeat hamum. Vbi verò perfectè momorderit, iam de piscis captione certus atque securus, hamum retrahit, & simul piscem ad se trahit. Sic & Deus omnipotens hamum suum, re-

Omnia
ad se Chri-
stum tra-
here, quidOmnia, si-
ue omnis
creatura,
quid.

tiacq; sua per vniuersum mundum super creature omnes expandit ob oculos, ob mentem, ante pedes nostros, cupiens nos infallibiliter trahere ad seipsum per omnia, aspera æquè vt iucunda. Per iucunda quidem trahit & allicit nos: per aspera verò, tanquam in vehiculo prouehit nos. Si quis non trahitur, sua culpa non trahitur, putà quia Dei hamum mordere renuit, aut eius retia subire: contemnit dissimulatve. Quæ si subiret, haud dubiè non tantùm caperetur, sed etiam attraheretur à Deo. Non ergo imputandum est Deo, si necedum trahimur. Oportebat nos illi cooperari, & trahere volenti manum porrigere. Si cui in altissimum collapsò puteum aliquis promptum offerret animum succurrendi, & opportuna præstaret subsidia, sed ille manū apponere recusaret: quis sanè mentis non ei potius, quànt auxilium præstare volenti, submersionem illius imputaret? Certè anima est instar plumbæ leuis, quæ si nulli rei permisceatur, citra negotiū fertur ad superiora: si verò aliquid pôdus habens illi coniungeris, deorsum tendit. Ita & animus ab omni vitiiorum sarcina expeditus, & ab omni sorde purificatus, facile spiritalium meditationū adminiculo ad alta ac cœlestia contemplanda subleuat, atq; in Deum rapitur erigiturq;. Talis mens ab omnibus corporeis exoneratur, & in quadā interna quiete siue silentio constituitur, ita vt omnis intentio illius inseparabiliter bono incōmutabili inhæreat, atq; feratur in illud, ac omni tēpore Dei laudem perficiat. Per hâc quippe sui puritatē eiusmodi homo adeò in Deum supra terrena omnia. iuxtra quandā similitudinem Angelicam rapitur demergiturq;, sicq; Deo intus depingitur, vt quicquid foris suscipit, diuinum in ipso reddatur ob hunc animi raptū: vt siue comedat, siue bibat, siue dormiat, siue vigilet, aut quicquid demū agat, cuncta ad summā Dei laudem & gloriā perficiat. Suprema quippe hominis perfectio in eo consistit, vt animus in quiete siue silentio positus sit, & vires intro receptæ in ineffabilem quandam puritatem, ac sursum raptæ sint ad Angelicam similitudinem. Ibi omni dissimilitudine homo exiuitur, & felicem quandam prælibationem experitur beatitudinis illius, qua perenniter est fruiturus. Hoc igitur curandum est, vt quantum cum Deo fieri potest, ab omni externa simul & interna actione quiescas, & ita Deum suscipias, siue per media, siue absque mediodsecundūm æternam ordinationem illius, rursumq; te illi totum offeras, & in illū refundas, siue mediatae, siue immediate. Quicquid verò in hoc statu à Deo percipis, quocunq; modo id fiat, aut qualecunq; sit illud, totum de illius manu purè ac nudè suscipere cures, non tanquā propriū aliquid, sed quasi feudū: idēq; in ipsum referas atq; refundas: nō enim tuum est, sed illius. Hoc faciendo, Deo reddis honorem illius: & ipse in natura, corde & anima verè pauper permanes. Et quia de suprema hominis perfectione iam quædā dicta sunt, adjicere hic libert, quod non prorsus à proposito abhorreat. Is itaq; verè ac propriè purus ac perfectus est homo in primo gradu, qui omnē voluntatem suā à cunctis rebus visibilibus atq; caducis, ordinatè & cū discretione auertit. In secundo gradu, qui veram pacem & quietem pectoris est assecutus. In tertio gradu, qui eodē animo cuncta suscipit de manu Domini, & illi se resignat. In quarto gradu, qui & suis ipsius & creaturarū omnium oblitus, seipsum amittit & perdit in Deo. Eth̄c est excellentissima atq; perfectissima puritas. Hæc tamen iam dicta nemo præsumere debet quod intrasse fiat: interim nihilominus diuino se beneplacito resgnabit, ipsiq; se otio sancto tradet & quieti, cùm hęc ab ipso exigetur, & hoc ad laudem:

Non tra-
sti, cur nō
trahātur.

Animz &
plumz
collaria.

Perfectus
in primo,
secundo,
tercio, ac
quarto
grado
quis.

Faudem & honorem nobilium occultorumque operum Dei, quæ ille ubi vult operatur. Ita, inquam, ad hæc se resignabit, vt nihil inde sibi assumat, tāquam peccator indignus, & eodem semper animo sit per humilem sui resignationem, siue ea Deus in se operari velit, siue nō, quod totū liberrimæ Dei relinquet voluntati. Siquidē qui Deum patitur in occultis operationibus illius, Patrem videlicet in opere omnipotentiaz suaz, Filiū in luce æternaz sapientiaz suaz, & Spiritum sanctum in opere gaudiosi, beneplacentis, floridi, æterni ac immensi amoris sui, huic planè cæli redduntur melliflui per se, in se, & in omnibus creaturis. Horum infimi trahuntur, medijs illuminantur & roborantur, supremi subleuantur in Deum, & in uunionem cum eo. Cæterū fieri non potest, quamdiu in hoc mortali degimus corpore, vt in hac mentis suspensione in Deum continuè persistamus, in quiete hac semper positi sumus ac diuinitatis iucundissimum obiectum perpetuò contemplemur ac præsens habeamus, sentiendo illud in natura: quinim d sepius nos in magna sentimus paupertate constitutos: & tunc id nobis magnoperè curandum est, vt in ea, de qua prædictimus, abstractione & otio sancto perseueremus. Hæc omnia cuidam Dei amico per supernaturalem patefacta sunt reuelationem. Et reuera, qui voluntatem suam in principium & originem suam Deum Opt. Max. refudit, seipz in illo penitus amisit, hic si non continuè sensibilem deuotionem, desiderium & amorem habeat, non idem minus veræ puritatis & sanctitatis habet. Ut plurimum nanque ita accidere sollet, vt quo, Deo permittente, homo in natura pauperior est, tanto in spiritu, eodem præstante, securior sit. Et licet in paupertate sua multo sit timore circudatus, & nō minimas naturæ pressuras sustineat, si tamen ipse timor nō sit immodicus, tanquam pro muro est homini, conseruans hominem, ne plus æquo insolescat aut de se præsumat, quod illi ineffabile posset inferre damnum, & cunctis vita transactæ laboribus spoliare ac meritis. Permittit autem hoc Deus ex immensa fidelitate & amore inæstimabili, quem erga nos habuit ab æterno, priusquam montes fierent, & formaretur terra & orbis: Qui est benedictus in secula. Amen.

Psal. 89..

IN SABBATO SANCTO, aut ipso die Paschæ.

Vt humanam & ad vitia procliviem naturam nostram in Christi diuinitate debemus abscondere, & cum patienti resignatione, illius paupertatem, penas atque passionem imitari:

Author.
D. Iean-
nes Rus-
brochius.

S E R M O V N I C V S.

Mortui enim estis, & vita vestra abscondita est cum Christo in Deo.
AD COLOSS. III.

VERAM sanctitatem & diuina exercitia nemo veraciter habere potest, quamdiu perfectè mortuus non est in Christo ab omnibus vitijs, oblectationibus, & propria quæstione sua, & necdum resignatum habet animum & voluntatem, aduersa omnia (quæ sibi, Deo permittente, accidere possint, quantumvis illa grauia sint) propter Deum sustinendi potius, quam diuinæ admonitioni non acquiesceret.

vel opere non adimpleret, quantum humana finis infirmitas, quæcunque Deum velle perspectum haberet. Unde qui in aduersis impatiens est, non ipsa aduersa cum malum reddunt, sed impatientia vitium, quod prius latebat in ipso, manifestant: fitque illi sicut nummo cupreо deargentato, qui extra ignem totus esse videtur argenteus, sed in ignem missus, non ab igne fit cupreus, sed ignis prodidit quod intus cupreus erat. Planè dicere potest Deus animæ amati: Factus sum hominibus homo. Si ergo vos mihi dij non estis, iniuriam mihi facitis. Itaque sicut ego cum diuinitate mea vestram naturam incolui ac inhabitaui, ita ut nemo diuinam potentiam meam & maiestatem agnosceret: cum omnes me cernerent miserum, ac diuersis calamitatibus obnoxium a' ipsiis incunabulis usque ad crucis passionem, & inter homines conuersari ut unum ex illis: ita & vos humanam naturam vestram atque totos vos in mea diuinitate abscondere debetis, adeò ut nemo humanam infirmitatem vestram cognoscatur, sed tota vita vestra planè diuina sit: nec quicquam in vobis cerni vel aduerti possit, nisi Deus. Hoc autem non in eo situm est, quod discreti sumus, & verborum copia ac ornatu festiuitate que dicendi pollemus, quod extrinsecus magnam sanctitatem praescrimus, quod nominis nostri fama longè lateq' diffunditur, quod à spiritualibus hominibus ac Dei amicis impensè diligimur, quodque demum à Deo tam delicate ac teneriter educati sumus, ut penè persuasum sit nobis, Deum creaturarum omnium oblitum, & nobis solis intendere: & quæcunque petierimus ab eo, nullo negotio nos adipisci. Hæc omnia non sunt id, quod Deus præcipue exigit à nobis, nec in his vera sanctitas consistit. Aliud omnino sua nos sua passio ille doctrina, vita & passione edocere voluit. Quid ergo, inquis? Hoc nimirum, ac docuit Iesus.

Quid nos sua passio ille doctrina, vita & passione edocere voluit. Quid ergo, inquis? Hoc nimirum, ut animum immotum, resignatum, atque ab omni perturbatione liberum habeamus, quandounque alij nobis obijciunt, quod simulatores & hypocritæ simus, quod peruersè & flagitosè vivamus, aut alia quælibet mala publicè de nobis dicuntur in iniuriam ac denigrationem famæ nostræ: ad hæc, quando non verbis tantum, sed etiam factis lædimur, ut dum subtrahuntur nobis vitæ necessaria, quibus circa corporis iniuriam carere nequimus: imò nō tantum hæc auferuntur, sed etiam corpori læsio aliqua irrogatur, ut vel infirmitas, vel aliud asiquid, vnde molestia accedit corpori: & dum omnia opera nostra diligentissime ac meliori modo, quantum sinit humana fragilitas, perficiimus: eadem tamen homines, quantum possunt, pessimè interpretantur. Insuper ut hæc non modò patiamur ab hominibus, sed etiam à Deo æquanimiter feramus, quando suam nobis ille consolationem subtrahit, haud secus agens nobiscum, quam si murus inter nos & ipsum densissimus foret interpositus: & quando miserijs ac afflictionibus prægrauati, ad ipsum pro consolatione & auxilio venimus, ita se gerit erga nos, quasi oculos claudat & aures obturet, tanquam audire vel videre nos recusans, solosq' nos in miserijs, angustijs & afflictionibus nostris certare sinat, sicut & ipse à Patre suo relictus fuit. In his, quam, omnibus, & quibusunque alijs afflictionibus, pressuris & desolationibus, in illius nos diuinitate abscondere debemus, & animum semper immotum, forte ac imperturbatum retinere, nec in aliqua re vel creatura solarium querere, nisi in eo duntaxat verbo, quod ipse Saluator ineffabili correptus angelus, dixit: Pater, fiat voluntas tua. Certè Deus omnipotens eiusmodi ens est, ut nullo melius quam per nihil cognosci queat. Qui hoc, inquis? Omne videlicet medium

medium auferendo, ab ijs citoque, non tantum ut mūdum contemnas, & virtutibus prædictis sis, sed earundem etiam imagines deseras: quod maximoperē necessarium est, si Deum absque medio cernere voles, & in eo abscondi. Nec tamen ita hæc accipi velim, quasi dicam virtutes contemnendas esse, sed hæc intra te transire debent in habitum, ut videlicet absque te, extra te promarent & exerceantur. Sic enim supra virtutes eris. Cæterum tum deum hominis cogitatio Deum tangit, quando hanc terrena aliqua contingere nesciunt. Gentilis cuiusdam Philosophi sententia est, quod natura supra naturam nihil possit, ideo Deum à nulla creatura posse cognosci: sed si eum cognoscere debeat, id per lumen supernaturale fieri oportere. Est quæstio apud Theologos, cur Deus animam rapiens supra seipsum & creatam omnia, ac intra se recipiens & abducens, vbi propria sedes est animæ, non etiam corpori eam conferat dignitatem nobilitatemque, ut nullis terrenis indigeat. Hanc quæstionem Doctor quidam ita soluit: Quando, inquit, anima ad id perfectionis ascendit, ut Deo perfectè vniatur, tum primum id corpus assequitur, ut omnibus vitæ necessarijs ad Dei gloriam possit vti. Siquidem propter hominem creatam sunt omnia, omnesque creature ex Deo, virtute sua origine, ob eundem profluxere. Itaque quicquid corpori rationabiliter ex creaturis administratur, nihil hoc de animæ dignitate minuit, sed aliquid potius adjicit ipsius dignitati. Non enim possent creature nobiliō modo in suam redire originem, quam in corpore sancto, (cum incubum sumptum vniuentur) animæ sua, ut in diuinam tendat vniōnem, permittente. Inter eiusmodi nanque animam & Deum, nullum est impedimentum: & quantum hæc Deum sequitur in diuinitatis soliditudinem, tantu & corpus eius Christum sequitur in desertum voluntariæ paupertatis: & sicut illa diuinitatis, ita hoc Christo vnitum est per verarum exercitationem actusq; virtutum. De tali homine cælestis Pater rectissime dicere potest: *Hic est Filius meus dilectus, in quo mihi bene complacui.* Siquidem in anima illius vñigenitum Filium suum generauit. Sed vt ad priorem sermonis partem nostra recurrat oratio, (vt interim verbis D. Bernardi vtar) Quid tibi ò homo dirū vel durum esse poterit, cum recordatus fueris, quia ille in forma Dei, in die æternitatis suæ, in splendoribus Sanctorū ante Luciferū genitus, splendor & figura substantia Dei, venit ad carcere tuum, ad limum tuum, iñfixus (vt dicitur) usque ad cubitos in limo profundi? Quid non suauet tibi, cum tibi collegeris omnes amaritudines Domini tui, & rememoraberis: primum quidem infantium necessitatum, deinde laborum, quos pertulit in prædicando, fatigationum in discurrendo, tentationum in ieunando, vigiliarum in orando, lachrymarum in compatiendo, insidiarum in colloquendo: postremè periculorum in falsis fratribus, conuiciorum, sputorum, colaphorum, flagellorum, irrisiōnum, subsannationum, exprobrationum, clauorum, horumque similium, quæ in salutem nostrigeneris, triginta & tribus annis operatus & passus est in mediō terræ? O quam indebita miseratione, quam gratuita & sic probata dilectio, quam inopinata dignatio, quam iniuncta mansuetudo, regem gloriæ pro despiciatissimo vernacula, inđ vermiculo, crucifigi. Nusquam tamen ita euidenter suum in me declarauit amorem, quam vbi vis ardenter charitatis suæ cor illius dirupit. Sanè congruentissimum ficerit, vnumquenque Christi fidicem myrræ sibi fasciculum colligare, collectum ex præfatis omnibus anxietatibus & amaritudinibus Domini sui, eun- denique

Quæstio.
Theolo-
gica.Hominis
ergo vni-
uersa co-
dita.Matt. 3.
& 17.Pia D.
Bernardi
hortatio.
Psal. 109.
Hebr. 1.
Psal. 63.Fascicu-
lus myr-
thæ.

demque inter vbera sua perpetuo collocare: contemplari etiam virtutes illius, quam praecepit ille in cunctis actibus suis nostram perfecte salutem: curare deinde, ut qualemque pro his illi vicem rependat, aduersa qualibet sponte & equanimiter perferendo, scipsum per penitentiam affligendo, illudque constan-

Matth. 7. tissime arripiendo iter, de quo nobis ille praecepit, cum ait: *Contendite intrare per angustum portam, quia latata porta & spatiovia est, qua dicit ad perditionem: per quam tamen heu multi hodie gradiuntur, qui etiam boni volunt Christiani videri. Quid enim magis æquum est, quam ut ubi Dominus maiestatis tanta, tam indigna, tam dira pro nobis perpessus est, etiam nos aduersa omnia patientissime feramus: & in omnibus, quæ molesta & contraria nobis sunt, nosipso abnegemus, & quantum possumus, comprimamus illius continuè mortem contemplando, & patientis naturæ eius immanissimos cruciatus: naturæ, inquam, in qua ipse innoces pro nostris voluit pati sceleribus, haud aliter quam si sua fuissent, quemadmodum & ipse per Prophetam testatur, loquens de doloribus suis: Longè à salute mea verba delictorum meorum. Et rursus per alium Prophetam, loquens de fructu operum suorum. *Has diuitias pro vestris possidebit uoperibus. Vbi & nostra peccata, sua dixit: & opera sua, nostra. Sic enim pro nostris ipse peccatis satisfecit, ac si à se facta fuissent: & nos operum suorum merita possidemus, quasi nos ea perfecissimus. Denique ex consideratione laborum ac operum illius, ad certandum viriliter accendi debemus, nec ullos pro ipso recusare labores. Non enim miles strenuus sua plangit vulnera, nec labores causatur, quando regem suum propter se vna secum vndiq; cernit vulneribus confectum. Rex noster calicem nobis offert, quem prior ipse potauit: nec quicquā exigit à nobis, quod non prior ipse fecerit pertuleritve. Veram nobis patientiam largiatur, qui propter nos in sepulchro condi dignatus est, Iesus Christus Dominus noster in secula benedictus. Amen.**

Psal. 11.

IN SOLENNITATE PASCHALI.

Autor:
D. Henr. cus Sofo

Vt cum Christo mori, omnem in nobis sensualitatem, cupiditatem, vires naturales ac sensituas & imagines mortificare, in Christo resurgere, & in eundem transformaribeamus.

SERMO PRIMVS.

Euangelium huius diei habes MARC. XVI.

Exiit à Patre, & veni in mundum: iterum relinquo mundum.

IOAN. XVI.

Hec sunt, dilectissimi, verba Redemptoris nostri, quibus ille se à Patre exisse testatur, & in hanc totius misericordie demigrasse vallemur rursumque peractis omnibus, quæ à Patre sibi iniuncta erant, cunctisque doloribus ac terruinis, quibus omnis vita illius maximè abundabat, superatis, morteque deuicta, ad Patris remeasse gloriam. Quod & Apostolus manifestius testatur, dicens: *Consepulti enim sumus cum illo per baptismum in mortem, ut quomodo Christus surrexit à mortuis per gloriam Patris, ita & nos in nouitate vita ambulemus. Si enim complantati facti sumus similitudini mortis eius, simul & resurrectionis erimus. Itaque in prioribus illis Domini verbis purissima verissimaque, quæ quidem haberi*

Rom. 6.

beri possit, continetur instigatio, simulque rectior, compedium, securior, sim-
 pliorque via insinuat. Quoquid igitur nos vertamus, quascunque concerne-
 mus glossas, & excusationum velamina pretendamus: hac nobis via gratien-
 dum est, quam & ipse Dominus ambulauit, si tamen cum ipso esse, ad ipsum
 peruenire, & ei denique perfecte vniuersitatem. Sicut enim audiuiimus, exiuit
 ipse a Patre, è sinu & corde paterno, & venit in hunc mundum, ubi cunctis diebus
 vita supra modum afflictus fuit, & innumeris eisdemque perpetuis misera-
 rijs prægrauatus, adeò ut nunquam aliquid commoditatis vel delectationis
 admitteret: & tandem captus, perditus, occisus atque sepultus fuit. Dehinc vero
 totus impassibilis, fulgidus ac immortalis resurgens, ad cor paternum remea-
 uit, eandem cum ipso beatitudinem & gloriam possidens in omnia secula secu-
 lorū. Hanc viam quisquis ambulare statuit, & in seipso mortuus ac sepultus est
 in Christo, fieri non potest quin & cum illo resurget. Si enim cōsepulti sumus,
 & resurgemus cum illo, sicut Apostolus ait: *Mortui enim esitis, & vita vestra ab-
 scondita est cum Christo in Deo.* Sanè quicunque talis est, dicere non veretur, quin
 a liquo modo impassibilis, imperemptibilis, ac immortalis efficiatur, & vna
 cum Filio in perfecta unitione cum illo ascendat in celum, & in cor paternum,
 eandem cum Filio assuetus beatitudinem, & possidens hereditatem. Quicquid
 enim Filius habet per naturam, ipse habet per gratiam. Sed istud per continua
 exercitia prosequendum est. Eiusmodi homo tantum ceteros quosque vulgares
 antecellit homines, quantum homo animal brutum. Verum qui cara Christo
 deficere & mori nolunt, quomodo cum illo ad verum esse resurgere poterunt?
 Itaque hortatur nos Apostolus, dicens: *Si confurrexisti cum Christo, que seruam
 sunt sapientia, non que super terram.* Atqui est inuenire plurimos, qui dum bona au-
 diunt, cipiunt & ipsi boni esse: iamque probè sat ischoent, fixum habentes atque
 statutum in animo suo, Deo & spiritui vivere. At si non statim omnia pro voto
 succedant, à proposito resilient, & ad naturæ suæ reuertitur infirmitatem. Hos
 non absurdè comparaueris scholasticis plerisque, qui ad magisterium & digni-
 tates adspicunt: sed ipsa prima Latini sermonis aut Grammatica radimenta vix
 summis degnstant labijs. Quidam tamen dum in studio perseverant, ad ipsum
 Magisterij gradum quandoque pertingunt. Ita nimurum & bonos quosdam in-
 uenire est, qui non solum bene inchoent, sed etiam prosperè procedant, ac vir-
 titibus conquirendis omnem nauent operam, & in hoc studio animo con-
 stanti ad finem usque persistant. Alij vero nullum faciunt in virtutibus pro-
 fectum. Et quia virtus omnis in ardore sita est, quisquis ad magnam perfec-
 nem adspicit, magna illi & ardore multa superanda sunt: specialiter tamen no-
 uem quædam, ex quibus hic quatuor minora inferioraque tractabimus. Primum taperada.
 nanque omnis illi sensualitas, omnesque sensus transcendendi sunt, cunctaque
 visibilia supergredienda. Secundum, omnes vires corporales & spirituales. Ter-
 tiū, omnia desideria cum proprietate coniuncta. Quartū, imagines unitæ.
 Imagines quid appellem, postea dicturus sum. Primum itaque omnes dixi sensus
 transcendendos. Ceterum hīc ego non loquor de illis, qui pro sensuum volu-
 pte sponte & scienter in mortalibus peccatis vivunt: sed de eis potius, qui cum
 Christo resurgere, & ad cælos descendere meditantur atque festinant. Sanè est
 inuenire plurimos, qui de rebus sublimibus magnifice fari nouerint, nec tamē
 aliquam earum notitiam habeant, nisi quantum audiendo, dicendo vel legendo
Coloss. 3. 1. 11.
Quæ nouæ
eū & cœ
taperada.

fint assecuti, quæ omnia per sensus inferuntur. Taliibus aptari potest vulgare prouerbium illud, esse milites minis strenuos, & homines verbis potentes. Verum si hi ad perfectionem attingere debeant, oportet eos omnem sensuum curiositatem, subtilitatem, & effusionem ad exteriora, perfectè mortificare, vincereque. Magno quidam desiderio potissimum Dei beneplacitum cognoscendi tenebatur, & hoc sibi à Domino manifestari instantius exorabat. Cui Dominus apparet, ait: Refræna sensus tuos, pone custodiam ori & linguae tuæ, & cor tuum vincere cura: omnem quoque aduersitatem pro me hilariter tolerato: & hæc faciendo, acceptissimum beneplacitum meum exequeris. Ad

Psal. 4. hæc te ipsum à sensibiliū imaginibus auertens, ad interiorem tuam imaginem conuerte, ubi re ipsa experieris verum esse quod Propheta ait: *Signatum est super nos lumen vultus tui Domine.* Iam plurimos inuenire est, qui multum in exterioribus occupentur, etiam cum intentione laudabili, & vix aliquando quietem obtineant. Quid his ergo faciendum erit? Attendite. Quando vel unus horulæ spatium ab occupationibus liberum illis occurrit, tam profundè, adeoque fortiter, efficaciter & crebrè in Deum se curabunt immergere, ut illo breui spatio, vel quadraginta annorum tempus per sensus miserè perditum, efficaciter reuocent, & deinde ubiorem faciant fructum: hoc tamen non ea ratione faciendum est, qua solent illi, qui nō nouerunt loqui cum Deo, nisi per sensibiles imagines, aut lectis, edictis, atque cōpositis verbis: sed ex ipso interiori fundo, ex intimo cordis sui, & ex ipso denique spiritu suo Dei Spiritum querent, spiritu videlicet ad spiritum, & corde ad cor loquendo: quemadmodum

Iona. 4. Saluator nos admonet, dicens: *Spiritus est Deus, & eos qui adorant eum, in spiritu & veritate oportet adorare.* Intelligit enim ipse linguam cordis, animæ intentionem, & intimam essentialem, ac ex ipso fundo procedentem allocutionem.

Inde est, quod Mariæ sensus atque præfentia longè sanctius & altius in Christi auribus precabatur, quam omnes illæ Marthæ querelæ, quas de sorore sua ad

Luce. 11. ipsum deferebat. Secundò, omnes vires naturales, tam internæ quam exteriores, transcendenda sunt. Hoc si quis tam ordinatè posset operando assequi, vt tamen interim vires corporis & naturæ incolumitas ac fortitudo integra sibi permanerent, id haud dubiè non posset non esse mirum. Talem ego adhuc neminem videre potui. Quisquis ille est, si quis tamen est, procedat in medium, & omnibus se videndum præbeat. Non id sanctus Bernardus habuit, qui se corpus suum seruitio Dei & fratrum suorum abstulisse querebatur. Non sanctus Gregorius, totius lumen Christianitatis. Nemo ergo fallat se ipsum, putans se id assecutum, quod à se remotissimum est. Multus labor, multa ad hoc industria exigitur. Quod enim nulla constat, nec valere aliquid potest: & qui charum aliquid habere cupit, charum aliquid relinquat oportet. Cùm vice quædam discipulus suo admirans dixisset magistro, & manducare se & bibere, & tamen in nullo fieri corpulentiores: respondit ille, Non hoc ipsum admirari debere, cùm quicquid alimenti suo ministrarent corpori, internæ exercitationes absumerent. Itaque longè alia via huc pertingendum est. Et tamen omnis exterior virtus haudquam satis est ad istud consequendum: sed Deus omnipotens, cuius est immensa potestas, nouam quandam virtutem largiri

Ioan. 14. potest. *Nisi granum frumenti,* ait Veritas, *cadens in terram mortuum fuerit, ipsum solum manet:* si autem mortuum fuerit, fructum plurimum ad fert: sed prius moriatur, &

Paradi gma.

Voluntas Dei quæ.

Psal. 4.
Tonit ad Deum cōfessio.

Luce. 10.

11.

Paradi gma.

tur, & à seipso deficiat oporetur. Est & alia virtus in homine, quæ & ipsa trans-
scendenda est, diciturque sensus communis. Hunc intra se facile quisque depre-
hendit hac ratione, quod dum neque cernit, neque audit aliquid forinsecus,
diuersas intra se reperiit imagines, & est grandis quidam in ipso tumultus, dum
modò hac, modò illa ratione singula quæque disponit. Sed omnis hæc multi-
plicitas ad veram simplicitatem, & ad purissimum bonum illud Deum optimum
conuertenda est, referendaque. Vedit olim quidam truncum, & ait
Eia, quām præstantissima in illo latet imago, sitantum superflua quæque re-
fescentur. Inde & Dominus per Prophetam: *Si, inquit, separaueris pretiosum à vi- li, quasi os meum eris.* lex. 15. O si quis à se abraderet, separaret, abstraheret omnia:
haud dubiè Deum intra se purissimè nudeque reperiret. Est insuper & virtus
intellectiva in homine, quæ & ipsa transcedi debet. Videre est, multos tanta
intellectus sui subtilitate moliri, adeoque mira & alta suo intellectu compre-
hendere & inuestigare, ut putares eos cælorum intima penetraturos: & tamen
adhuc intra naturæ suæ limites subsistunt, adhuc puris nituntur naturalibus.
Tales erant Plato & Aristoteles, qui & mira capiebant per intellectum, & sa-
tis honestam ac bene moratam gerebant vitam: & tamen totum natura fuit.
Eiusmodi hominibus cum primis est necessariū, ut multo studio ac indefesso
conatu naturam suā fortiter comprimere ac deprimere discat, & à seipso dili-
gentissimè sibi cauere. Ecōtra sunt alij, qui ut ex natura simplices sunt, ita quo-
qua seipso simpliciter exeunt & resignant, cunctaq; simpliciter suscipiunt. Hi
multa sub celeritate magnum faciunt profectum, omnia eis intus feliciter
succedunt, & diuinæ gratiæ admodum sunt capaces, haud secus quām cera mol-
lis imaginis cuiuscunque sigillo insculptæ. Sed sicut cera eadem facilitate com-
primitur, & compressa perdit imaginem, qua hæc illi impressa fuit: ita & isti
simplices facile à suo proposito retrahuntur. Contrà verò, sicut nō nisi magno
cum labore lapidi imago insculpitur, sed insculpta diutissimè perseverat, nec
facile deletur: ita & priores illi intellectus acumine prædicti, quamvis non ni-
si multo studio, magnaque conatu sese vincant, vbi tamen persistunt viriliter,
magnam deinde gratiam sortiuntur, & eam non facile amittunt. Tertiò, de-
sideria omnia cum proprietate coniuncta, & ipsa quoque vis concupisibilis
transcendenda est. Nihil iam hīc loquor de illis, qui terrena & caduca concu-
piscunt, qui honores ambiunt. Tales enim nimium ab ea, de qua loquimur,
perfectione distant, nec illius quandoque vel per somnium aliquam saltem
notitiam conceperē. De illis potius sermio mihi est, qui aliquam præ se ferunt
bonitatem, & varijs desiderijs aguntur toto penè vitæ suæ decursu, dicuntq;,
verbi gratia: O si hoc aut illud præstaret mihi Deus. O si illam mihi gratiā, aut
eiusmodi reuelationē exhiberet. O si talis essem, qualis est ille, vel ille. Sed isti
multum adhuc à vera perfectione remoti sunt. Sese nanque totos Deo resigna-
re, illum solum fideliter concupiscere, & ci denique cuncta securè & ex integrō
committere deberent, simulq; dicere cum Christo: *Pater, non sicut ego volo,*
sed sicut tu vis. *Fiat voluntas tua,* idq; non labijs carnalibus, sed ex ipso cordis
fundo, ex intima deuotione, & ex tota intentione animi. Est illud nimirum vel
maxime perfectionis indicium, in omni aduersitate, in omni desolatione, in
omni denique euentu funditus se resignare posse, ad instar Redemptoris nostri,

Bb 2

Sensus cō-
munis qui
transcen-
dendus.

lex. 15.

Cetera lap-
idibus re-
spectu sig-
ni suscipi-
endi col-
latio.III.
Desideria
qui extin-
guenda.

Marc 14.

Perfectio-
nis maxi-
ma indi-
cium.

qui

qui in sua passione quantoperè se resignarit in Patris voluntatem, nulli potest esse obscuram, qui sacra Euangelistarum scripta reuoluerit. Plus ille se resignauit, quā in vnuquam aliqua resignarit creatura. Et nimium desolatus, exclamauit, dicens: Deus meus, Deus meus, vt quid dereliquistis me?

Matt. 27. Denique resignauit se, donec omnia completa essent, quæ ex Patris imperio suscepserat faciendo, patiendoque. Tum verò ait: *Consummatum est: Et inclinato capite, tradidit spiritum suum.* Ita uimur & fidelis quisque Deo se in omni aduersitate ac derelictione funditus resignare debet. Nec est quod putet aliquis, aduersa nullum sibi dolorem inferre debere. Si enim dolor non sentiretur, quod meritum habet aduersorum tolerantia? Ipse Dominus noster Iesus Christus si digitum igni imposuisset, sensisset hanc dubiè dolorem. Itaque in omni aduersitate, in omni etiam desiderio quisque seipsum Deo resignabit. Caterūm qui adhuc cupit aliquid quod extra ipsum est, aut ægrè fert aliquid quod in ipso est, nequid veram sui resignationem adeptus est. Olim cuidam pér reuelationem fuit significatum, vt se resignare deberet, hoc videlicet modo, vt putaret se in Altissimo pelago constitutum, & suo insidere pallio, nec ad vnius milliarij spatiū terram, cui adnataret, superesse. Quid, quæso, talis ageret, quando illi nec vociferare, nec natare, nec vadare licet? Nil aliud sanè, quā in quod se torum resignaret Deo. Ita videlicet quisque se Deo continuè resignare debet, si vnuquam perfectè resignatus volet homo fieri. Dixi superius, omne desiderium esse transcendendum, nec desiderandum aliquid: quod ita volo accipi, vt nihil aliud sibi quisque nouerit esse desiderandum, nisi vt benignissimus Deus omnia ab ipso media auferat, & ipsum sibi absque medio totum perfectissimè vniat, copuletque. In isto cuncta peccata decidunt, & bona omnia, vniuersaque beatitudo, succedunt. Quartò, cunctæ sunt imagines transcendendæ. Hic nulla sit eorum mentio, qui septemente alicuius mortalis creaturæ intra se imaginem recipiunt, carnalique affectu circumferunt: qui quales quales sint, aut quoconque demum appellantur nomine, certo certius cum pecoribus deputati sunt, & instar porcorum in suis voluntantur stercoribus, immò & computrescunt. At alibus hæc, de quibus loquimur, remotissima sunt, prorsusque aliena. Alij sunt, qui in hoc non consentiunt, & satis bene viuunt: attamen multa eis incident, & diuersæ eis sese ingerunt imagines. Sed has penitus amittent, omnes illas in Deum simpliciter referendo, eidemque suum defecum & imperfectum confitendo, quærendoque. Quod si nec tunc recedunt, patienter ferant, & Deo se totos resignent. Sunt adhuc alijs, qui phantasias & somnia multa habent. Tales sapienter non solum stupenda quædam & speciosa, sed etiam futura cernunt in somnis. Verbi gratia, sapientes Sanctos quosdam adspiciunt, & animas defunctorum. Hoc equidem simpliciter non damno. Ipse nanque nutricius Salvatoris Angelum in somnis repetitis vicibus vidit. Sed nec approbo quidem. Siquidem ex natura talia euenire possunt, quemadmodum Boethius ait, eos qui munditiam sustentant, etiam de rebus mundis somniare naturaliter: & qui rebus fatuis occupantur, de rebus stultis habere somnia. Inueniuntur adhuc, qui visiones crebras & frequētes habent reuelationes. Et esto quod hę vel toto decennio vere sint, deinde tamen vel semel malignus spiritus transfigurando se in Angelū lucis, eis poterit admiscere, ac per

Quomo
do se quis
que iei
guaret.

Quid cui
que desi
deradum.

LIII.

Zocl. 1.

Somnia
qui ha-
benda.

Visiones
quonodo

per hoc fallere & subuertere incautos. Hoc igitur curandum est illis, ut reuelationes ac visiones suas ad sacram Scripturam & Sanctorum scripta diligenter examinent, simulq[ue] obseruent, si illis concordent per omnia. Q[uod] si ita esse perspexerint, licebit eas admittere: sin minus, omni studio eas repellant, nec villo pacto sequantur aut credant, si Dei gratiam non offendere, & suæ cupiunt saluti consultum. Hæc ita illis transcendenda sunt, ut nulli visioni, nulli reuelationi vel Dei, vel Sanctorum nimium innitantur, aut animum cum delectatione apponant, sed seipsos in diuinum iactent beneplacitum, eidemq[ue] semper inhærent in omnibus, in abundantia & paupertate, in consolatione & desolatiōne, in prosperis & aduersis, iuxta perfectissima Domini Saluatoris exempla. Hunc sibi current semper habere præsentem & manifestum in cordis sui ac animæ fundo, ipsumq[ue] sibi imprimant, ac intra se sine cessatione contemplentur, quantæ perfectionis illius vita, contuersatio & animus: quām ipse resignatus, simplex, modestus, humilis, patiens, & omni denique virtute plenus fuerit. Huic se ex toto resignant. Ipsum suæ peregrinationis comitem, & in omni vita & actibus suis sibi socium assumat. Si comedunt, ad singulos morsus ipsum amabilem Dominum suum sibi assidere cogitent, simulq[ue] morsum vnum sumere. Si bibunt, ipsum se respicere credant. Si eunt, nunquam sine illo gradiantur, ipsum sibi comitem itinerarys adhibeant. Si dormire volunt, in illum se reponant: & ita demum in omni loco, in omni modo, & apud quoscunque, illum præsentem meditentur, illius fruantur sodalitio. Noui ego hominē quandam, qui ut perfectè Domini Saluatoris & viarum illius similitudinem in se exprimeret, in loco quodam de vno angulo versus alium procedebat, tanquam pro indulgentijs consequendis obambularet, meditans secum opera Christi & Passionem eius. Monet S. Abbas Bernardus, ut incipientes aliquem sibi virum gravem & honestum in animo proponant, & tanquam illo inspiciente, faciat omnia: & quoties aut facturi, aut dimissuri sunt aliqua, ita secum cogitent: utrum videlicet ea facere, vel dicere, vel omittere audent, si hoc vir ille coram asperceret. Certè multo amplius penitusq[ue] animo Christi Iesu dulcissima imago præfigenda ac impræienda est, quum alioqui ipse longè nobis interior viciniorq[ue] sit, quām nosipsi sumus. In ipso nanque verissima consolatio, omne bonum, omnēq[ue] gaudium consistit. Ipse denique plenus gratia prædicatur & veritas. Hanc Christi imaginem homo spiritalis nec ad momentum sibi patientur excidere: qui & singulas quasque horas diligenter notabit, & studijs intus aduerteret, ut in illis suis erga Decum animus assidetus sit & constitutus. Q[uod] illi potissimum vel necessariò facere deberent, quos diuina misericordia à seculo nequam eripuit, quibus nulla rei familiaris cura incumbit, sed ea duntaxat, ut Deo placere, & illi soli queant viuere. Illis vero, qui secularibus sunt caris ac negotijs impliciti, difficile est istud adimplere. Fieri enim nō potest, ut q[uod] tamen p[ro]icit p[ro]icem, non inquietur ab ea: aut qui genit[us] in sinu portat, non exuratur. Nec tamen eo inficias reperisse me, qui in omnibus occupationibus suis caris puritatis ac perfectionis essent, ut multi religiosi merito debet rubore suffundi. Ipsa porrò dulcissima Christi imago, & imaginario, & viuo modo accipi potest. Quando imaginario modo sumitur, prorsus nobiliter, intellectualiter, ac dignè debet accipi, non autem ut pura creatura vel sensualiter: quemadmodum faciunt plerique, qui dum de Deo aliquid meditari volunt, tanquā creaturam

discer-
nenda.Præsentia
Domini
quomodo
semper
ob oculos
ponenda.Imaginis
Christi
vitalitas.

Ioan. 10.

Quid reli-
giosis po-
tissimum
assidue
regian-
dum.
Eccl. 13.

intus sibi proponunt in cogitatione sua, amabilem videlicet hominem, qui & multa eis beneficia contulerit, & demum amarissimam pro eis passionem sponte perpeccus sit: atque ex eiusmodi cogitatione, naturali quadam erga ipsum compassionē & miseratione mouentur. Sed alia longē ratione agendum est, ut videatur diuinam quandam & supernaturem, non puram cuiusdam creaturæ imaginem, de amabili homine Christo Iesu quisque intus habere dicatur, tanquam de Filio Dei, & de Deo homine, & homine Deo: sicq; de Christo nunquam cogiter, nisi quatenus ille Deus & homo sit. Hoc pacto cogitando de Christo, eundemq; capiendo, nunquam erit sine Deo. Vbi nanque aliquid Dei est, ibi totus est Deus. Et hunc sectando nō modum, nunquam id quod optimum est negligat. Accipitur etiam Christi imago viuo quadam modo: quod tum sit, quando nunquam quiescit homo, donec eidem imagini pro modulo suo & viri suarum facultate conformetur. Eiusmodi homini parum videbitur diuinis obtinere mandatis: sed cuncta Dei consilia, miruni in modum gratissima, optatissimaq; illi erunt, nec his aliquid ducet iucundius. Quod enim Dominus ait: *Dilegit inimicos vestros, benefacite his qui oderunt vos,* &c. adeò gratum est amori, vt nō satis illi sit benignè affari inimicos, sed ipsos etiam ex toto corde diligat, ex intimo cordis affectu omnem illi honorem, cunctaq; bona impensè faueat, & omnibus ipsorum erratis atq; delictis, quātum fieri potest, excusationis aliquod velum obtendat ex animo. Nec tamen ita hæc accipienda sunt, quasi ea quis stupiditate beat esse prædictus, vt manifestum amorem vel odium aliorum non aduerat: sed ea nec curare debet, nec etiam scire velle, iuxta Christi exemplar, vt huic perfectè valeat similari. Diximus paulo ante, omnes esse imagines transcendendas. Nunquid ergo, dicet aliquis, Christi imago abdicanda est, de qua iam dicta sunt plurima? Haudquaquam ea abdicanda est. Id enim periculum foret. Si enim vel ipsum accedamus, & hanc nobis questionem solui possumus, illicò respondebit nobis: *Expedit vobis, vt ego vadam. Si enim non abierto, Paracletus non veniet ad vos.* Nunquid ibi suam nobis imaginem interdixit? Interdixit quidem, quatenus ea pura creatura est, & sensibus duntaxat externis apprehensibilis, qualem tum discipuli habuere & relinquere compulsi sunt. Cæterum secundum diuinum & supernaturale modum, nullo tempore discipuli reliquerunt. Quādo enim ipse corporaliter discessit ab eis, & in celum ascendit, totum simul animum, sensus omnes, omnemq; ipsorum dilectionem secum abduxit. Et nos ergo posteaquam idem ipse iam olim celos ascendit, & in cor paternum ac sinum Patris sui se recepit, simul cum ipso ascendamus, quod ille præcessit, cum omnibus sensibus nostris, omni amore ac intētione nostra, in cor videlicet Patris æterni, in quo ipse manet, vñā cum Deo Patre existens vita atque essentia, *splendor gloria, & figura substantiae eius,* speculum præfulgidū claritatis illius, & imago paterni vultus eius, non per modum imaginis tantum, sed etiam essentialiter in perfecta persona Dei Patris similitudine, in diuina illa æternæ generationis emanatione, vñā omnino existens cum eodem. Eò & nos, inquam, tota mente, & omni, quo possumus, tendamus amore, quod simul cum illo vñiri, & speculum candens effici mereamur. Tum vero in tribus diuinæ substatiæ personis commorabitur & ambulabitur, ita vt cum Apostolo fidenter dicamus: *Nostra autem conuersatio in celis est,* hoc est, in tribus diuinitatis personis. Hæc perfectionem toto desiderio, cunctis sensibus, ac vniuersis

De Chri-
sto qui co-
gitandum

Matth. 5.

Ioan. 16.

Imagina-
tio de
Christo
qui dese-
rēda, aut
non dese-
rēda.

Heb. 1.

Phil. 3.

ueris viribus suis quisque apprehendere conabitur: & si fortasse in vita sua ad eam minimè pertigerit, bono sit animo, quia dabitur illi à Deo iam extremū trahenti spiritum, & ad mortem tendenti. Qnōd si nec tunc assequatur, & hinc imperf. decedens, quibusdam maneat culpis obnoxius, ad Purgatorij quidem deduce- ftiōnes nostras in pugato- rio expia- tur locum, & ibi omnes illæ ad purum excoquentur. Deinde verò ad cœli pala- tia perductus, ea ibidem perenniter perfretur, tanto magis aut minus, quanto maiori eam vel minori est dilectione prosecutus, dum adhuc viueret, eamq[ue] ex toto corde plus aut minus desiderauit. Meritò proinde sui quisque desiderij arcum ad summum usque extendere deberet, vt nullum tam breue abscederet tempus, quo non perfectius Deum lucraretur. Veris nanque animi desiderijs Deus perenniter vicem reddet, etiam si quod desiderat, nunquam in hac vita consequatur, omnemq[ue] tepidam & negligenter conuersationem ac vitam illius, iuxta supremum illud iudicabit, ad quod vñquam peruenit in vita sua. Vnde licet non sentiat se aliquis in alto perfectionis gradu constitutum, non desponeat animum: sed quantum potest, totis viribus eam assequi conetur. Quod si nec sic ad optatā valet perfectionem pertingere, hoc tātū cureret, vt a- met eam ex corde, & votis omnibus ad eam suspireret. Præstet nobis omnipotens Deus, vt ad hanc, de qua locuti sumus, perfectionem feliciter omnes eu- lemus. Amen.

IN E A D E M S O L E N N I T A T E, seu Ferijs Paschalibus..

*Vt simul cum Christo caduca omnia, & ipsum quoque scire ac velle nostrum abne-
re & mortificare debeamus, & ita demum cum eodem resurgere, eidem beatissima ne-
cessitudine copulari, ac vnum cum ipso fieri.*

S E R M O S E C V N D V S.

Rogo Pater vt sint vnum, sicut & nos vnum sumus, vt sint consumma-
ti in vnum. I O A N . X V I I .

 D hanc beatissimam vñionem vas electionis Paulus Apostolus pertigisse se testatur, cùm ait: *Vnu autem iam non ego, viuit verò in me Gal. 4. 14. Christus.* Habes ea verba in 2. cap. epistole illius, quam Galatis scripsit. Ad hanc eandem vñionem Christianis omnibus maxi- moperè conuenit adspirare. Sed dicet fortè aliquis, qua ratione ad eam possit perueniri? Non alia sanè, quām vt seipsum quisque Matth. 10. perdat, sicut Euangelium ait, si ipius obliuiscatur, & in Deum per spiritum i- & 16. psius transformetur. Hæc quandiu in homine necdum completa sunt, non est quod vnum se putet effectum cum Deo. Quandiu enim seipsum habet, scit & inuenit in Deo, & Deum in se, nondum vnum cum illo factus est. Duo enim scit & habet, Deum videlicet & seipsum. Hoc verò multiplicitas quædam est, & necdum perfecta vñitas. In vñitate quippe omnis perditur multiplicitas. At qui tum demum vera est vñitas, quando seipsum totum homo inuenit in vno ve- trouerum in uno illo, quod Deus est & appellatur, qui in animabus nostris ra- semper præsens adest, quando nihil iam amat, nihil intendit, nihil operatur, nihil scit extra se, neque Deum neq[ue] creaturas, sed seipsum amisit ac perdidit in Deo.

in Deo. Hæc quippe in homine Deo perfectè vnitæ si sic dicere liceat, vna essentia & vna sunt vita, nec quicquam ille nouit extra Deum de rebus quibuscumque. Ad hanc vnitatem omnes tendunt suo modo creaturæ. Ut perficiatur vniitas, hic omnis multiplicitatis scopus est. Nihil aliud querit multiplicitas, quæ ipsam vnitatem. Ex uno illa sine medio procedit, & ad illud ipsum inseparabile vnum redire festinat quælibet creatura in esse suo pro virium suarum facultate. Idecque verissimum est, omnem actionem, omnem amorem, omne negotium, omnem inquietudinem ob quietem assumi, & omnium illorum finem esse quietem. Hæc porrò quies non nisi in uno solo simplicissimoq; Deo, propriè ac perfectè habetur. Sic & omnes effluxus propter refluxum fit. Ipsa nostri ex Deo emanatio, non aliad vult, quam ut in Deum, tanquam in principium & originem nostram refluxamus. Cumq; iam perfectè refluxerimus, tum demū omnino da quies & tranquillitas erit. Quando enim omnia quæ in homine sunt, vnum in Deo sunt, tunc vnde pax est in ipso homine, & tunc sicut omnis tumultus, inquietudo, actio & voluntas. Hanc pacem & quietem omnia naturaliter appetunt: quam ut obtinere possint, ipsum esse, vitamq; suam & omnia absunt: nec tam eam poterunt vñquam veraciter assequi, nisi in uno, hoc est, in Deo Opt. Max. in quo est totius pacis plenitudo. Quam igitur periculose agitur cum illis, qui extra hanc pacem, extra hanc diuinitatis sunt vniuersitatem constituti? Mirum satis est, quod vel ad momentum extra hanc vivere non metuant, quod seipso extra Deum amare, scire, & querere non extimescent. Sed quæstio hisc incidere potest, quis videlicet sit optimus ingrediendi modus, & quo vnum cum Deo fieri possimus. Quantum mihi videtur, ille est, ut seipsum quæisque, hoc est, omnem propriam qualitionem, omnemq; multiplicarem deserat, abneget, mortificetque. Qui enim candidus esse cupit, nigredinem prius abluat oportet. Nam quod minus habuerit nigredinis, eò candidior erit: & quod minus multiplicitatis, eò simplicior. Ceterè Deus in homine propriè non operatur, quandiu ille multiplex est, & multiplicitatè deditus. Oportet eum vnitati studere & vnum esse, si in ipso Deus operari debet. Ipse animæ vires, quod magis sunt vnitæ & à rebus exterioribus abstractæ, eò amplius intus dilatantur ac extenduntur, tantoq; diuina operatio efficacior, diuinior, acq; perfectior sit. Itaq; ad veram Dei vniōnem nulla compedium si via est, quam sup̄ius perfecta mortificatio. Quod enim citius perfectè ac veraciter mortuus fueris, eò celestius hanc intrare diuinam vniōnem & vitam perfectè verely sensis, agnoscens, obtinebis. Ceterū oportebat Christum prius hoc corporaliter exhibere, ut nos ipsum non solum agnosceremus, sed sequeremur etiam ratione spirituali. Si enim ille immortalis debuit resurgere, mortalitati ipsam prius mori oportuit. Et nos si ad veram cupimus vnitatem pertingere, omnem in hoc multiplicitatē expendere, & omni mortalitati, quod ad distinctionis proprietatem attinet, mori oportet. Vnum siquidem distinctionis expertis est: idemq; omnem amittit, i. m. & vnit multiplicitatem. De Christo legimus apud Apostolum, quod & Ecclesia hac sacratissima solennitate commorat, quod ille *resurgens à mortuis, iam non moritur: mors illi ultra non dominabitur*. Ergo ex morte procedit ea vita, quæ non moritur: nec est aliqua verior ac incommutabilior vita in nobis, quam ea quæ ex morte nascitur. Si aqua bullire debeat & incalescere, frigori (vt ita dicam) moriatur oportet. Si lignum ignia fieri,

Rom. 6.

Aeri, naturam suam deserat neesse est. Ita & in nobis nihil verè vivere potest: & nihil nos veraciter assequi, nec in aliquid transire aut transformari valemus, nisi prius à nobisipsis deficiamus, & illud moriendo consequamur. Et licet diuersæ ac plurimæ mortes esse videantur, quibus ad hoc pertingitur, ut verè mortui simus, non sunt tamen nisi vna mors propriè, sicut & vna duntaxat vita est, omnesq; illæ mortes seu mortificationes vni morti seruiunt, seu ad unam mortem referuntur, eam scilicet, ut homo omni propriæ voluntati, omni proprietati, distinctioni, & creatis omnibus perfectè & ex toto mortuus sit, quantum possibile est creaturez. Sic & vna tantum vita est: vita, inquam, diuina, supereffelialis, omnem transcendens cognitionem, increata & verè existens vita. Ad hanc vitam omnes aliae vitæ festinant, tendunt, suspirant: hanc assequi magnoperè exoptant, cui quanto magis appropinquant, & efficiuntur similes, tanto & verius viuunt. In hac siquidem, & ex hac ipsa vita omnes vitæ viuunt: & extra eam non est aliqua vera vita. Extra hanc vitam quæcunque est vita, dici ei potest, quod cuidam in Apocalypsi per increpationem dicitur: *Nomen Apoc. habes quod viuas, & mortuus es.* Proinde quisquis hanc vitam verissimè, certissimè ac propriissimè sentire cupit & apprehendere in fundo animæ sui, huic profectò verè, propriè, funditusq; prius emoriendum est. Vbi namq; mors deficit, & vita desit oportet. Cum autem totus emortuus fuerit, totus eodem momento viuus efficietur. Habet ista mors gradus plurimos, habet & vita. Potest aliquis vna die vel millenis vicibus mori: & vnicuiq; morti uestigio vita iucunda responderet atque succedit. Non potest Deus hanc vitam denegare morti. Porro quod mors est acerbior, fortior atq; perfectior, ed & vita morti respondens, dulcior, fortior, & verior est. Quod verior mors, ed & verior vita. Quælibet autem talis vita, homini vires adducit, robur addit, ipsumq; haud mediocriter confortat ad aliam longè fortiorem mortem subeundam. Verbi gratia, audit aliquis verbum contumeliosum & illud suffert propter Deum, aut etiam alicui propensioni moritur, qua ad faciendum aliquid siue dimittendum profet vel pro alio, qualemque demum sit illud, intus, vel foris mouetur, suæq; renititur voluntati, eamq; mortificat, abnegat, exit, in verbo uno, in opere, in stando, in eundo, in aliquo aduerso tolerando, aut prospero despiciendo, in subtractione alicuius delectationis, quam vel in haustu uno potus, vel uno aspectu posset habere, seipsum non excusando, etiam quando præter fas & æquitatem grauiā quædam illi imponuntur, aut denique in quovis alio, in quo nec dum plenè mortuus est, seipsum mortificando. (Hæc sane mortificatio necdum assuetis & immortificatis in principio multo solet esse molestior, quam illis qui iam plenè sunt mortui, imò quam etiam postea illis ipsis, in hoc studio melius exercitatis.) Ex his ergo prædictis omnibus nulla tam exigua mortificatio est, nulla tam facilis mors, quin si ex animo subeat, talis ei vita respondeat, quæ hominem eiusmodi uestigio confortet, roboretq; ad maiorem difficultatemq; mortem subeundam: & hoc eousque, si tamen in hoc mortificationis studio perseueret, donec tandem multo illi facilius, multo optatius, multoq; iucundius sit mori quam viuere. Ipsam quippe vitam abundantius inuenit in morte, & lux in tenebris lucet. Sic ergo tandem extrinsecus sibi moritur, donec ex integrō mortuus sit, nec aliquid iam supersit rerum exteriorum, cui mori eum oporteat, qualemque etiam illæ sint. Hoc assecutus, bonum profectò cer-

Sui mor-
tificatio
quibus &
quando
sit, quam
gravis.

tamen certauit: sed iam intus adhuc plurima restant, quibus similiter moriendum est. Sanè verè mortificatus homo tantum in rebus omnibus iuris habet, vt eis rectè meritoq; & hilariter possit vti. Atqui nulli vnquam homini creaturæ intus vel foris verè iucundus vel gaudio fuerunt, nisi qui prius illis diuinatatis amore perfectè studuit mori, & affectum illarum extinguere: ita vt illæ ei, & ipse illis ex toto mortuus esset. Ad hunc gradum vbi quis peruerterit, ibi denique securè vertere se potest. Nunquam certè aliquis vel patrem, vel matrem, vel fratrem, vel sororem, vel alium quemcunque cognatum vel amicum, puro ac laudabili amore in Deo prosecutus est, nisi qui prius illis Dei amore perfecte, iuxta Euangelij institutionem, renuntiavit, & ad plenum mortuus fuit. Absque his, omnes illi, non amici, sed inimici potius sunt hominiri. In-

Matth. 10. de est quod ipse Saluator ait: *Non veni pacem mittere, sed gladium: veni enim separare hominem aduersus patrem suum. & filiam aduersus matrem suam: & inimici hominis domestici eius.* Hæc profectò mortificatio sive mors hominis exterioris atque mortalís modica & perexigua censenda est. Facile est enim quibuscumque rebus exterioribus mori ei, qui se fideliter & ex animo à rebus secularibus, vanis ac futilebus auertit, & ad nouam quandam internam ac diuinam transfert vi-

Cuinam mortuicitatio sui facilis. tatem. Tali enim mortem ipsa abscondit vita, vt iam penè nesciat quid sit amaritudo, cum illi nihil nisi dulcedo vndique se offerat ac proposita sit. Nihil ipse certare habet, cum omnes euaserit hostes suos, & per aliam viam egressus sit. Nam quicunque perfectè introuersus est, huic licet plurima forinsecus occurrant, non tamen attingunt mentem ipsius. Hoc in beatissima illa peccati ce videre primum est: quæ, quia tota erat intro ad Dominum conuerfa, non aduertebat, aut certè pro magno non habebat, quicquid de ea apud Dominum soror illius Martha querebatur: non aliquam sui excusationem meditabatur,

quippe quæ alijs intenta erat, alia sentiebat, gustabat, experiebatur intus in anima sua. Eodem modo si quis ab omnibus rebus caducis abstractus & perfectè introuersus esset ad illud, quod est omnis imaginis expers, Deū Opt. Max. vellet, nollet, omnium eum obliuisci oporteret, & omnes interim in ipso imagines emorerentur abscederentq;. Eo namque tempore quedam in ipso æqualitas viuit, non autem imago. Sed ab omnibus tunc imaginibus liber est, nudus & expeditus, & ea vice nec locum, nec aliquid dissimilitudinis habet, nec extra-neum aliquid ei incidit & in mentem venit, cum (vt dixi) liber sit & vacuus ab omnibus imaginibus: nec aliqua se extranea illius animo imprimere possunt. De talibus, ni fallor, hominibus Apostolus loquebatur, cum ait: *Mortuus enim es tu, & vita vestra abscondita est cum Christo in Deo.* Vbi solerter notandum est, quod ait, cum Christo. Nam si cum Christo, ergo necedum perfectè vnum. Vbi enim hæc præpositio, Cum, ponitur, duo esse intelliguntur. Itaque alia adhuc longè excellentior vno est, de qua idem ipse Saluator loquens, *Pater, inquit, volo ut sint vnum, sicut & nos vnum sumus:* non eadem omnino ratione, qua nos vnum sumus, quatenus ego Filius & tu Pater, sed quomodo nos ambo quoddam purissimum ac simplicissimum vnum sumus, vna essentia, vna vita, vna operatio, vt sic & ipsi suo modo vnum sint, & consummati in vnum. Huc porrè centuplo vicinior subtilior q;ue mors exigitur requiriturq;ue, cui videlicet talis essentia, vita & operatio debeat respondere. Si enim Deus, quantum fieri potest, perfectè ingredi debet, oportet naturam ad extremum usque punctum exto-

Col. 3.

Cù, quid seu quō significat 10aa 17. Cum, ponitur, duo esse intelliguntur. Itaque alia adhuc longè excellentior vno est, de qua idem ipse Saluator loquens, *Pater, inquit, volo ut sint vnum, sicut & nos vnum sumus:* non eadem omnino ratione, qua nos vnum sumus, quatenus ego Filius & tu Pater, sed quomodo nos ambo quoddam purissimum ac simplicissimum vnum sumus, vna essentia, vna vita, vna operatio, vt sic & ipsi suo modo vnum sint, & consummati in vnum. Huc porrè centuplo vicinior subtilior q;ue mors exigitur requiriturq;ue, cui videlicet talis essentia, vita & operatio debeat respondere. Si enim Deus, quantum fieri potest, perfectè ingredi debet, oportet naturam ad extremum usque punctum exto-

toto cedere & abnegari. Nam sicut aqua & ignis nunquam in eodem subsistere queunt, saluis qualitatibus virtutisque, ita sane diligentissime exactissime cunctis eum mori necesse est, cuius vita Deus erit. Facilius autem moritur, cui haec vita molesta est atque contraria: qui tamen ipse si perfecte mortuus esse cupit, etiam ipsi obiecto ac omnibus illis, in quibus cum amore, delectatione & affectu requiescit, mori debet. Qui enim cunctis rebus externis mortuus est, & ipse illi, in eo Deus non solùm vult, verum etiam non potest non vivere, & illius esse sustentatio solatiumque. Itaque in morte vita, & in desolatione consolatio latet. Quando enim exterior homo tacet, & loquacitati suæ fræna laxe prohibetur, mox interior homo vivere incipit, & mirum in modum propriè ac iucundissimè fari, quemadmodum Propheta testatur, dicens: *Renuit consolari anima mea: memor fui Dei, & delectatus sum, & exercitatus sum, & defecit spiritus meus.* Ipse nimurum exterior homo in omnibus quæ sunt secundum illum affectum, & in quibus vivit, superior esse vult, & aliquid habere semper obiecti, in quo cum delectatione quiescat: quod ea Prophætæ sententia innuere videtur, qua ait: *Mibi adherere Deo bonum est.* Sed & huic propriæ questioni ex integro mori oportebit. Nec tamen id sufficit. Si enim perfecte quis cum Deo veraciterque unum fieri debeat, etiam omnes interioris hominis vires, ut sic dicam, mori atque silere necesse est, ut verbi gratia, voluntas omnis boni imagine ac omni velle proprio: intellectus, ea, quæ habet, veritatis agnitione: & memoria denique, ac aliæ vires omnes, singulæ quæque obiectis suis destituantur, eisdemque moriantur. Inde est quod Dominus ait: *qui voluerit animam suam salvam facere, perdet illam: nam qui perdiderit animam suam propter me, salvam faciet illum.* Est haec profectò mors dura valde, ubi quicquid est luminis in homine, extinguitur. Sed & munda anima in viribus suis diuersas suscipit irradiationes atque fulgores, plura quoque mirum in modum delectabilia ac iucundissima dona, ac sensibilem dulcedinem & suavitatem, quibus tamen omnibus mori eam oportet: quippe quæ neccum pure Deus sunt. Adhuc partes sunt, non unum. Cum autem omnibus illis, quæ in nobis vivunt & lucent, perfecte quis mortuus est, tum demum animam suam ritè ac propriè inuenit, sicut supra dictum est: *Qui perdiderit animam suam propter me, salvam faciet eam:* Vel, sicut alius Euagelista habet, inueniet eam. Quomodo ergo illi animam suam perdidere, qui adhuc propriæ gaudent libertate ac proprietate in animabus suis, ita ut liberum sit illis facere ac dimittere quicquid voluerint: quorum anima suis adhuc viribus, voluntate & operatione nititur: qui volunt & nolunt, eligunt & auersantur. Non sic ille, de quo scriptum est: *Christus passus est pro nobis, vobis relinquent exemplum, ut sequamini vestigia eius,* qui in maxima angustia constitutus: *Pater, inquit, non mea, sed tua voluntas fiat:* ac si aperte diceret: Nullam habeo voluntatem propriam, sed tibi Pater semel omnem obtuli voluntatem meam. Mea siquidem voluntate propria nudatus sum, atque mortuus eidem, & in tuâ natu, tuæque impressus sum voluntati. Denique, quisquis adhuc adhæsionem quandam & sustentationem, conuersionem quoque & deuotionem, & unam voluntatem postulat à Deo, neccum unum effectus est cum Deo. Et in quo adhuc subsistunt spes & metus, amor, & oditum, electio & repudiatio, nequam adhuc ad illam pertigit unitatem. In hac quippe unitate non est unum aliquid opus. Nam quatenus unitas illa unum est, in ea nec amare cft, nec intelligere.

telligere cum distinctione. In diuina quippe essentia non est nisi quædam imperturbabilis quies & silentium. Cognoscere verò & amare, gignere, & gigni, & operari denique, in personis est, non in naturæ unitate. Hæc namque distinctionem efficiunt. Vnde si personæ in Deo non essent, nec aliqua ibi foret distinctione: & si in ipso natura non esset, nec unitas foret. In hoc vno cuncta finiuntur ac unitur opera, & nos quoque unum efficiuntur in Deo per Christum Dominum nostrum, qui est benedictus in secula. Amen.

IN EADEM SOLENNITATE, SEV FE RIJS PASCHALIBUS, SERMONIS PRÆCEDENTIS PARS ALTERA.

Vt ab omnibus imaginibus denudemur & exuamur, & in diuinam unitatem transformemur, sive transmutemur: quantum in hoc utilitas & fructus consistat.

S E R M O T E R T I V S.

Rogo Pater, ut sint unum, sicut & nos unum sumus. IO A N. X V I I.

Cosa.

Qui endis
cum Deo
quid fa-
ciendum.

Ioan. 18.

Daprofectus, dilectissimi, per quām necessariū est, ut unum sumus cum Deo. Ideo relinquet homo patrem & matrem, & unius adhærebit, hoc est, postquam homo rebus omnibus ac unitus multipliciter citati intus & foris, & etiam sibi ipsi mortuus fuerit, sensusq; suos & vires in Deo reliquerit, perdiditque, tunc etiam patrem & matrem, hoc est, ea quæ hanc in ipso deuotionem effecerunt, pepereruntq; obliuioni tradet, & illorum à se imagines abdicabit. Hæc autem sunt virtutes, quarum necesse est eum repudiare imagines, quatenus illæ distinctionis aliquid habent, vel operis, imaginisue. Prorsus abscedant imagines oportet, & virtutes ipsæ transeant in habitum, ei q; rursum imprimantur, unde processere, effluxere, atq; traxere originem, ubi omnes finiuntur imagines, & terminantur actiones, hoc est, Deo omnipotenti. Locum enim quem virtutis imago occupat in homine, etiam virtus posset imago tenere. Si enim amor non esset, nec odiū foret. Si superbia non esset, non agnosceretur humilitas. Si non essent humilia, altiora sciri non possent. Itaque, ut sepe dixi, omnibus imaginibus ac omni prorsus distinctioni moriendum est illi, qui supremo modo cupit unum cum Deo fieri, & in ipsum essentialiter (si dicere fas est) transformari, quatenus possibile est creaturæ rationali. Cunctæ siquidem imagines hoc & illud habent, id est, partes sunt, sicut & via omnes similiter partes sunt. Vbi vero finis apprehensus est, superflua est omnis via. Cæterum nunquam virtus ipsa tam propriè, tam verè, tamq; essentialiter possidetur & obtinetur à nobis, quām cum illius, in hoc uno, imagine destituimur, penitusque nudamur. Ibi namque nullum est hic aut illic, nec vlla ibi virtus ipsa propria questione mouetur. Seipsam vero propter seipsam operatur, nec aliquid intendit extra se ipsam, hoc est, extra Deum, qui est omnium essentia virtutum. Bonum, inquam, operatur propter bonum, & ipsa est sibi causa ac ratio operandi, nec aliunde mouetur, id est bona quæque agens, quia bona sunt. Ita & amat propter amorem, verax est propter veritatem, & propter iustitiam iusta.

iusta. Quæri solet cur Dominus Pilato non responderit, scicstanti quid esset **Veritas.** Et responderetur quod, quia facta ea quæstione statim exiit, indignus fuit cui Dominus responderet. Et ita planè se res habet. Sic etiam quisquis extra hanc diuinam euagatur & exit vnitatem, indignus est qui veritatem agnoscat. Quid sit autem veritas si quærat, nō id alia melius ratione exprimitur, quam si dicatur, veritatem esse veritatem. Nihil enim illi vel auferri potest vel addi, quippe quæ est vna simplicissima veritas, vnum simplicissimum bonum, vnum simplicissimum vnum, hoc est, Deus, cui nec accedit aliquid, nec decedit. Habet quidem & ipse creature, ut sunt Angelus, Homo, Cælum, quadam bona, quādam essentiam & veritatem, sed omnia in modo & mensura, & cum certo fine. At si omne bonum, omnem veritatem & essentiam quæris, non inuenies hæc nisi in illo simplicissimo uno, quod est ipsorum origo, fons & principium, & essentia modum nesciens. Ibi ergo capias veritatem, essentiam & bonum fine modo. Relinque hominem, Angelum, cælum, & ipsum essentialie bonū, ipsam essentialiem veritatem & essentiam cape nudè in seipso. Nam quicquid apposueris, hoc ipsum tegit & excludit vnitatem, & insuper finem quendam, clausuram & carcerem demonstrat. Porro vnum non extropicit, nihil alienum, nihil remotum, nihil propinquum nouit: non longitudinem, non latitudinem. Habet. Imò vnum hoc, quod Deus ipse est, omnia bona continet in seipso. Extra ipsum nihil est. Ab ipso habent creature essentiam & bonum, non ipse à creaturis. Eodem modo se habet quicquid diuinum est, sive fr̄ homo, sive opus, sive modus. Modus enim quatenus diuinus est, nihil illi extra est, sed omnia bona intus illi sunt absq; latitudine & longitudine, & hoc simpliciter, essentialiter, & verè. Nihil illi alienū, nihil remotum est. Sanè quicunque talis est homo diuinus, qui hoc pacto ex amore omni propriæ quæstioni mortuus est, atque vnum in Deo est, & Deus in illo, ita vt nihil hic accedat neq; decedat: quicquid is agit sive dimittit in Deo, & per Deum, id semper optimum est. Facit enim hoc perfectissimo & optimo modo: nec aliquam profectus sui iacturam facit in quoque etiam opere. Omnia nanque opera sua in Deo facit pro illius gratissima voluntate: & quicquid dimittit, simpliciter in Deo dimittit. Vnde tantudem lucratur in minimo, sicut in maximo opere. Non enim ab extra bonitatem suam opera accipiunt, sed eam intus essentialiter habent: nec meliora fiunt ob latitudinem longitudinemve. Verbi gratia: Vna salutatio Angelica tantudem virtutis & bonitatis habet, quantum integrum Psalterium, si eadem bonitate verunque dicatur: & passus vnum, quantum nauigatio transmarina, si eadem bonitate fiant. Interim tamen externus labór quod maior fuerit, eò & præmium accidentale maius habebit. Cæterum opus externum bonitatem suam accipit ex amoris magnitudine ab intra, non autem, quomodo aliæ res temporales, ab extra: tantoq; opus quodlibet melius est, quārō ex abundâtori dilectione procedit. Drachma auri tantum de auri natura habet, quantum mille libræ. Verum cum in atro non ipsa tantum natura sive substantia quærat, idèt etiam illius desideratur copia & numerositas. Sæcūs est in rebus diuinis ac spiritualibus, quæ bonitatem suam non forinsecus, sed intus accipiunt & sortiuntur. Ideoquie minima eiusmodi res tantum valet quantum maxima, ynaquæ quantum omnes, si æquali animo & eadem bonitate fiant. Exteriora nanque, non nisi signa quedam sunt interiorum. Hedera ex sedibus suspenſa, vinum esse in

Cur Pilate
de veritatē
te quæret
ti, Iefus
non re-
spoderis

C 8

Opus
quodque
vnde sic
melius.

Quomo
d. v. lu-
tate bona,
allena o-
moia fa-
cas tua.

penuario significat. Potest autem & vinum esse, vbi ea suspensa non est, nec hac de causa illud vilius est Domino suo. Ita profectò si bona, si integra, si diuina sum prædictus beneficiandi voluntate, & agendi quicquid bonorū operum omnes vnquam homines, etiam Sancti perpetrārunt, & perpetrare potuissent, & etiamnum possent, omnes quoque sufferendi cruciatus atque dolores mortali- um omnium, ad hæc vniuersas faciendi eleemosynas, quæ vnquam factæ sunt atque fiendæ, & demùm nihil non pro Deo exequendi atque subeundi, & sola mihi deest facultas, hæc omnia coram Deo verissimè peregi: & plenam inde sum mercedem habiturus, si tamen vera perfectiō fuerit voluntas. Nam quæ ante annos plus mille peracta sunt, ita Deo sunt præsentia, sicut ea quæ modò fiunt: quories aliquis perfecta ac Deifica voluntate ea facere vellet, si adesset sibi facultas faciendi. Quicquid enim eiusmodi vult voluntate, id coram Deo fecisse iudicatur, & tanquam factum sit, coram illo habetur & existit. Hinc D.

Augusti-
nus.

Ioan. 1.

Verè dini-
bus homo
quis.

Ioan. 14.

Augustinus vnuinquerque fidelem hortatur, dicens: Recipe te intra te, nam nō nisi illic licet inuenire Deum. Vbi intra te ipsum te recipis, in Deum te recipis. Ille siquidem in te est, & tu in illo, vnum effectus cum illo. Denique & subli- mis ille Euangelista: *Omnia, inquit, in ipso vita erant*, & paulò post: *In propriarē-
mit, & sui cum non receperunt. Quo quot autem re leperunt eum, dedit eis potestatem fi-
lios Dei fieri.* Itaque sicut Dei Filius vnius est cum Patre substātiæ, & vnum cum illo: ita & homo diuinus vnum est suo modo per gratiam cum Deo, quatenus diuinus est. Nā si aliquid aliud viuit, sapit & existit in eo, secus se res habet. Qua- tenus verò diuinus est, verissimè Dei filius est, & vnu cum Deo, suo tamen modo, sicut vnigenitus Filius illius, ita vt nihil Deus faciat extra ipsum, nec ipse extra Deū. Imò quām impossibile est illi, separari à seipso & à filio suo: tam im- possibile etiā est illi, ab hoc homine diuino separari, nisi hic se prius ab illo se- paret. Quòd si Deus ipsū vellet relinquere, cogereret & relinquere seipsum. Vbi verò seipsum accipit, & hūc pariter capit hominem, vt pote qui vnum est in v- no. Quocirca insignis quidā Doctor ait: Non inuideo vnigenito Filio Dei, quic- quid illi boni collatum est à Patre. Nam & ego filius illius possum effici, non quidem per naturam, sed per gratiam, *ex quo, per quem, & in quo sunt omnia.* Ibi verò tam homo vnum fit cum Deo, vt (si dicere fas est) nulla ibi pars superficie. Vulgata sententia dici solet, Deum nec accipere, nec operari aliquid extra seip- sum: ita & ille diuinus homo rectè meritoq; vocatur, quem nihil mouet, nihil afficit extra Deum, ita vt Deus omnium operum illius finis sit & intentio, & il- lum solum purissimè querat. Plus aliquid dico: Verè diuinus homo nec acci- pit Deum, nec cogitat vnquam de Deo extra seipsum. Vbi nanque Deum acci- pit, ibi capit simul & seipsum. Vnum quippe factus est cum Deo, quem & inue- nit intra se, nec extrospicit extra se, nec quicquam alienum aut remotum no- uit extra Deum. Si quæ autem parturit extra Deum, idola sunt. Sed cùm Deus se- se accipiat in illo, & moueat perficiatq; omnia illius opera per ipsum, eu- denique tanquam se accipiat, (vnum quippe sunt in uno) ideo vbiunque se se Deus accipit & mouet, ibi & ipsum accipit & mouet, operaturq; per illum, & non principaliter ipse homo operatur: quemadmodum de se quoque Dominus fatetur, dicens: *Pater in me manens, ipse facit opera.* Eiusmodi homini, quatenus homo est, adē aliena, extranea, remota sunt omnia opera illius, sicut alicui in partibus transmarinis constituto: & ipse, quatenus ipse est, nihil sibi ex illis v- surpat.

surpat. Nō enim est ipse qui ea operatur, sed Deus ipse in illo facit opera. Quid si quicquam sibi vel essentiæ vel actionis ascribat cum aliqua proprietate & distinctione, ibi illius vitiatur opera, & ipse in hoc vno siue unitate minimè perseverat permanetque. Iam quod Dominus ait: *Non sum ego solus, sed Pater in me* Ioan. 8. & 16.
est, & ego in illo etiam huic aptari potest. Nam & ipse vnum est cum Patre, cuius verissimè Filius est, sicut Augustinus ait: Idem Deus homo factus est, vt ego Psal. 84.
 Deus ficerem: idem filius hominis esse voluit, vt ego essem filius Dei. & David: *Ego dixi, inquit, ex persona Dei, dū es sis, & filij ex etsi omnes.* Vnde quicquid Deus contulit vniogenito Filio suo, etiam huic quodammodo largitur. Quod si hic ea capere nequeat, non est quod imputetur Deo, non est culpa Dei. Quis enim, nisi stultissimus quisque, soli putet imputandum, si lucis suæ radios minimè diffundat in ædes illas, quarum aut fenestræ, aut ostia clausa sunt, aut illum minimè illustrat, qui lippos habet oculos? Porro quod ad naturam humanam attrinet, quam Dominus assumere dignatus est, ea mihi tam cognata & propria est, vt ipsi: *illiusq; tantum ego habeo, quantum ipse vel alius quicunque, aut simul vniuersi.* Natura, inquam, tam mihi iuxta est, quam ipsi, sed non persona. Hanc tamen naturam, quæ & mea est, assumpsit ipse, & in ea totum me sibi attraxit in se. Quod si ego, quod ad personam meam attinet, sequi nolo, sed potius foris permanere decerno, quæ illius hac in parte culpa est? Ipse nimis totam naturam nostram adeò sibi assumpsit & vniuit, vt ipse secundum eam tam veraciter Dei Filius dicatur, sicut est Verbum æternum. Vnde rectissimè dicimus, Virginis partum esse Dei Filium, æquè vt æternam diuinamque generationem, ob unitatem personæ. Totum ergo hoc, quod à Patre collatum est illi, imò & seipsum nobis omnibus impartiuit, vt ea tam nostra sint, quam illius. Sed vñ nobis, si naturæ participatione ac similitudine contenti, non vñterius nos personæ illius per animosam vniunionem copulemus. Secundum naturam quidem, quotquot cis & ultra mare viuunt homines, æquè mihi propinquique sunt, vt ipse mihi: & de natura tantudem habent minimus & maximus, is qui proximus est, & qui remotissimus. Hacque ratione Saluatoris humana natura ita mihi vicina est, vt illi: & illi, vt mihi. Sed adhuc vñ mihi, si illi quidem per naturam similis sum, sed tamen mihi addicior cõiunctiorq; sum per amorem priuatum & propriam quæstionem, quam alij cuiuis ultra mille milia distanti, qui tamen & ipse homo sit. Tale nanque cor meum & amorem meum erga omnes esse oportet, qualia erga me sunt, ita vt ipsorum esse, bona, commoda & solatia, ita mihi grata sunt, sicut meum esse, mea bona, commoda, solatiaque: & econtra, ipsorum incommoda ita me crucient, sicut mea: nec minus me bona ipsorum afficiat, nec mala minus contristent, quam mea, omni prorsus propria quæstione & amore priuato abdicatis, vt non idem mala grauiora iudicem, aut bona magis me exhilarent, magisq; placeant, quod mea sunt, quam si essent aliorum, quos etiam nunquam mihi videre cõtigerit. Hinc Quis dile-
etiosus
ordo ser-
vandus.
 tamen nemo colligere debet, eadem prorsus omnibus opera impendenda. Et Deus diligit omnes nos, nec tamen omnibus amorem suum æqualiter exhibet. Ordo quidam est in dilectionis exhibitione seruandus, vt videlicet à parentibus, cognatis, filijs, & alijs magis propinquis incipiamus, eisdemq; & hominibus vniuerfis, quantum possumus, præstemus ex animo. Nec enim omnibus æquè satisfacere valemus. Debet autem quisque sibi commissis satisfacere, ea ratio-

ratione, ne pereant, néve negligantur: non autem, quia pater aut cognati sui sunt. Ita charitatis officia impendenda sunt, ut nō minus vni afficiamur, quam alij. Minus, abscedat oportet. Nam si forte ita se casus offerat, ut alicui ē remotis partibus aduentanti, forte peregrino, forte exuli, quem nunquam ante viseris, charitatis obsequia impēdenda sint, ita erga hūc affici debebis per omnē modum, ut erga teipsum, erga parentes, erga cognatos tuos. Semper enim eundem amorem atque fauorem, erga omnes in corde gerere debemus, licet exterior exhibitio non possit esse æqualis. Hoc pacto quisquis indifferens est, quod ad animi benevolentiam attinet, & seipsum ex toto exigit, ita ut nihil suum in villa re velit, querat, retineat quoquis etiā modo: hic in ea, de qua prædictimus, vnitate totus intrat in omne id, quod Deus est & habet, in eius videlicet essentiam, potentiam, fruitionem, sicut idem ipse, & hæc tam ei sunt propria, quam sunt illi, iuxta suum modum. Insuper quicquid boni, quicquid gaudij, quicquid beatitudinis tam Angelii quam homines & creature habent vniuersitate, id æquè suum sit, ut illorum: Si quid verè mali aut poenarum habent, id illis permanet relinquiturque. Quod si plus ipse se exigit & abnegauit, & minus aliquid sui vel commodi vel lucri sectatur, querit, intendit, quam illi: tanto illorum bona plus sua sunt, quam sint illorum, & ipse eis maiori cum gaudio, proprietate & felicitate perfruetur. Nam qui perfectius exit extra omnem priuatum sui ipsius amorem & propriam voluutatem, hic plus intrat in diuinam vnitatem. Hoc ipsum tamen bonum & incomparabilem vtilitatem, quam ea præstat vnitas, haudquaquam intendere debet. Nam quo minus suum intendit, eo illud cumulatius inuenit. Vnde si quis totum se existet, hic quoque totus contra omnem dubitationem ingredieretur: nec tantum efficeretur similis, sed etiam vnum, & omnia quoque verè sua efficerentur. Talis enim semper indifferens, & æqualis est, & æqualiter omnia, tam aduersa quam prospera, suscipit de manu Dei, nec vñquam in villa re à mentis sua stabilitate & æqualitate deiicitur vel deturbatur. Hinc ergo ipse nos Dominus hortatur, dicens: *Tollite iugum meum super vos: quo scilicet voluit, ut voluntas eius etiam nobisipsis in immensum nobis charior sit.* Atque ita etiam omnia nobis interdixit. Nihil enim homini charius est seipso & propria voluntate. Sanè quicunque in hac vniione ritè positus est, ille tam parum scit de seipso, quam de Soldano trans mare degener. Sese nanque & alia omnia ex toto exigit secundum omnem modum, & ita totus intravit, & ad æqualitatem quandam pertigit: non quo æqualis sit Deo, sed ad illius vniōnem intravit, vnumquā cum illo effectus, æqualitatis omnis oblitus est. Vnum nanque non æquale est, sed vnum. Ideoquā eiusmodi homo vnum est, & intus est tam purè, expeditè atque nudè vnitus, ut in illa vnitate nō appareat nisi vnum: non quo esse suum naturale perdat in Deo, sed actiue, experimentaliter ac fruitiue non nouit se tanquam se, sed solum ibi scit Deum. In de est quod Prophetæ dicit: *Inflammatum est cor meum, & renes mei cōmutati sunt: & ego ad nihilum redactus sum, & nesciui.* Cæterum huius defectus & annihilationis nullā vñquam imaginē habere potest. Nam & ipse supra omnes tam sui ipsius quam rerum omnium imagines translatus est, atq; raptus in illam imaginem increata, vbi non est nisi purissima quedā essentia, omnis imaginis expers. Nihil etiam scit, nihilq; operatur. Sed Deus ipse scit & operatur in illo, & per illum absq; omni impedimentoo, pro sua gratissima volūtate, plus quam vel ipse, vel

Matt. 11.

Mal. 7.2.

vel vllæ creaturæ sciant. Verum quia ista abdita sunt, & proh dolor ab hominū experientia nimium remota, satius est, quæcunq; de his adhuc dici possent, filētio præterire. Huc Dominus respiciebat, cùm rogaret Patrem suum, vt omnes credentes in se, vnum fierent, quemadmodum ipse & Pater vnum sunt, & essent consummati in vnum. Quod felicissimum vnum ac beatissimam vnitatē præstet nobis ille, qui hodierna die gloriosus resurgens à mortuis, beatæ nobis immortalitatis aditum, deuicta morte, reseruavit, qui est benedictus in secula. Amē.

Ioan. 17.

IN FERIIS PASCHALIBVS.

Deuincione & introitu increati Spiritus Dei in creatum spiritum nostrum. Et uti spiritus separetur ab anima, vt id quod corporale sive animale est, inferius permaneat.

SERMO IIII.

Duo ex discipulis Iesu ibant ipsa die in castellum nomine Emaus.

LVCAE XXIIII.

Ec nobis, dilectissimi, considerandum venit, quidnam iuxta sensum spiritalem & mysticum hoc præsens castellum significet, atque designet. Licet enim eiusmodi hinc sensum elicere, qui nos etiam vltierius atque sublimius deducere possit ad agnoscendum, pro humanæ imbecillitatis capacitate & viribus, occultum illum & amabilem ingressum increati Spiritus Dei in creatum spiritum nostrum: & specialiter ad distinctè contuendum explorandumquæ, quænam ex tribus illis hominis partibus, corpore videlicet, anima & spiritu, verum accessum & ingressum habeat in Deum, & ad Deum omnium authorem. Neque enim hac yice aliud aliquid ex præsenti Euangelio profundè examinare atque tractare statui: sed iam dieti duntaxat castelli explanationi inhærere, quantum possum, ad vestrum omnium notitiam deducendo, quid per illud iuxta sensum spiritalem significetur. Ad illud nanque Lucas Euagelista, sicut ex themate potestis aduertere, duos ex discipulis Iesu post illius Resurrectionem properasse commemorat, vocabulum autem *Emaus* habuisse. Itaque *Emaus*, desiderium consilij nostro idiomate sonat. Volenti proinde sacrarum literarum & ipsius Saluatoris consilia sequi, huic in primis & ante omnia necessarium est, Dominicis obtemperare mandatis. Hoc vero illis, qui inter chariores Dei filios cupiunt annumerari, & ad perfectionem adspirant, minimè debet sufficere: sed insuper & consilia Euangelica sequi, eaq; tota intentione obseruare curabunt. Etenim ex Instrumento veteri præcepta habemus: ex novo autem non præcepta tantum, sed etiam consilia Saluatoris. Et præcepta quidem omnia nobis illicita interdicunt, & pertinent ad infirmos & imperfectos. Consilia vero pro perfectis sunt & charioribus filiis Dei, qui contendunt intrare per arcta viam, que dicit ad vitam quam aliqui pauci apprehendunt. Sicut enim corporaliter infirmis multa propter ipsorum exigitudinem admittuntur, ita & illis qui sola præcepta sectantur, multa licita sunt atque concessa, quæ secretoribus atque singularibus Dei amicis haudquaquam licita sunt. Proinde quisquis optima rectissimaq; cupid ambulare via, in qua minimum fallatur, decipiturq; ille pergit in *Emaus*, vt videlicet iuxta Dei consilia, vitam suam appetat instituere: verbi gratia, secundo Christi paupertatem, in castitate, in obedientia, hoc est, in vera resignatione viuendo, alia-

Castella.

Emaus
quid lo-
net.Præcepta
Consilia.Ire in E-
maus,
quid.

Dd

que

quæ virtutum attripiendo exercitia, ad quæ Christus ipse suo nos exemplo intitat, & dirigit verbo. Hoc pacto quisquis viuit, secundū consilia viuit, & in Christo viuit, & Christus in illo. Eidemq; multo semper vicinior est Christus, quam sit ipse sibi. Christi vero diuinitas in illius humanitate abscondita est, quæ nimurum humanitas via quædā est ad diuinitatem ipsius pertingendi, sicut ipse defestatur, dicens: *Ego sum via*. Et reuera nisi intus in Christo aliquid esset latetis & abditi boni, ad quod nos ingredi hortatur, nequaquam alio de se loco ipse idem diceret: *Ego sum ostium*. Vbi nanque ostium est, aliquid intus fit oportet. Ex per me si quis introierit, saluabitur, & ingredietur in diuinitatem, & egredietur in humanitatem meam, & pascua inueniet. Est igitur ipse ostium sensibus per corporis subiectum, sicut Apostolus Ioannis ait: *Manus nostra conrectauerū de verbo vite*. Et ipse Dominus: *Videte, inquit, manus meas & pedes meos, quia ego ipse sum*. Est etiam ostium intellectui per seipsum: nec quisquam in ipsum peruenire valet, nisi per fidem introducatur, quemadmodum Elaias ait: *Nisi credideris, non intelligeis*. Est denique & voluntati ostium penitus reseratum per amorem. Voluntas nanque amorem introducit, nec quicquam medijs esse patitur inter illum & dilectum, siue eum quem diligit: cunctaque amor penetrat vi sua, donec ad eum, quoniam amat, feliciter pertingat. Quicunque ergo per Christum ad secretū Dei contemplanda per fidem & charitatem introierit, aut ad illius humiliatae humanitatis vestigia sectanda exierit, verobique pascua inueniet æternæ viriditatis, pulchritudinis, felicitatis. Porro quod ex pascuis humanitatis illius procedendum sit, ingrediendumq; ad pascua diuinitatis, Hugo manifesta ratione monstrat, dicens: Ideo Christus carnem à se assumptā nobis proposuit in cibum, quo nos ad diuinitatis gustum alliciat atque perducat. In his pascuis sponsa amore ebria oblectatam se fuisse insinuare videtur, cum ait in Canticis: *Comedifauum meum cum melle meo*. Quæ verba Origenes exponens: Fauus, inquit, ex cera conficitur, diuersas habens domos & cellulas, in quas apes mella comportant. Ita & amans anima dulcem gustat diuinitatem in cera, virginea puritatis. Et Augustinus: O magna, inquit, stupenda & amabilis familiaritas, ð familiaritas nullum habens tedium vel amaritudinem noctiariū cogitationum tētationumq;. Hoc est planè gaudium, de quo scriptum legimus: *Euge serue bone & fidelis, intra in gaudium Domini tui, nimurum singuli pro meritis suis. In domo nanque Patri mei*, vt ipse Saluator ait, *mansiones multi sunt*. Quælibet tamen anima tanto gaudio & exultatione perfundetur, vt ex sententia cum Prophetia dicere possit: *Secretum meum mibi, secretum meum mibi*. quasi dicat, nullitam præsentem esse sponsūm, vt sibi. Nunc deinceps aduertēdum nobis est, dilectissimi, tribus hominem partibus constare, corpore videlicet, anima & spiritu. Secundū corpus viuit bestialiter, secundū animam spiritualiter, secundū spiritum deiformiter. Anima quidem in medio constituta est: quæ si ad carnem sese conuertit, carnalis efficitur, nec potest ibi spiritus permanere, sicut scriptum est: *Non permanebit spiritus meus in homine in æternum, quia carnō est*, id est, carnalis. Si vero ad spiritum sese transferat, spiritualis efficitur. Ergo si carnalis est anima, nec omnem in hoc expendit operam, vt spiritualis fieri queat, sed in sua bestialitate torpescit, maiora quidem peccata vteynque deuitans, sed tamen adhuc secundū desideria sensualitatis suæ absque studio resistendi, practiciendique conatus, in seculi oblationibus viuens, satis vti que

Ioan. 14.

Ioan. 10.

Ibidem.

1. Ioan. 1.

Luc 24.

Esaiz 7.

Hugo.

Cant. 5.
OrigenesAugusti-
nus.Matr. 15.
Ioan. 14.

Esaiz 24.

Tribus
hominoē
constare.

Cœlef. 6.

IN P E R I I S P A S C H A L I B V S.

21

que periculosa agit vitam, vrpote tepidam & negligentem, de qua in Apocalypsi legitur: *Vt in am calidus es, aut frigidus: sed quia torpidus es, incipiam te euocare ex ore meo.* Sanè dilectissimi, sicut ea, quæ per vomitum semel reiecta sunt, ægræ & cum totius horrore naturæ palato offeruntur: ita & Deus non facile eos in gratiam recipit, qui à prima atque feruenti dilectione sua ad tempore defecerunt. Sed ut manifestius innoteſcat, quodnam ex his tribus, corpore videlicet, anima & spiritu, verum habeat ingressum ad Deum, vel in Deum: sciendum est, quod secundum inferiorem animæ partem, per quam illa vitam corpori administrat, nec se extra corpus extendit, ingredi non valimus, sed spiritus est, per quem nobis ingredi licet, quemadmodum Apostolus ait: *Nostra autem conuersatio in celis est, non vtique secundum corpus, neque secundum animam, quatenus ea corpori vitam subministrat, sed secundum spiritum. Spiritus enim est Deus: & ideo qui adorant eum in spiritu, hoc est, in intimis suis, in veritate, & in agnitione adorant.* Quod cùm propriè ad spiritum pertineat, non patet nobis accessus siue introitus in Deum, nisi per spiritum, secundum quem, vt Augustinus ait, *Deo simili sumus, & iuxta hunc ad illius imaginem & similitudinem conditi, & ipsius capaces effecti sumus.* Certe quotidiana experientia discimus, quod ex carnali affectu & sensualitate quidam ad eū fibi nūc amorem & animo copulantur, vt non solum in eadem domo pacificè degant, verum etiam tanto sibi inuicem amoris iungantur fere, vniuanturque, vt quicquid vni euenerit, siue prosperum sit, siue aduersum, haud secus alter sentiat in corde suo, quām si iphi eueniisset. Et quamvis distincta sit veriusque vita, ad eū tamen sibi mutuò non solum animo, sed etiam sensu & intellectu absque omni vera felicitate vniuntur, ac si vnuſ vterque fōret homo, nec quicquam distinctum haberent. Idquē potissimum inter illos vsuuenire solet, qui cor habent imperturbatum & apertum, qui vnius sunt voti, eiusdemque voluntatis, quorum eadem studia, eadem conditio, eadem exercitia sunt. Nam qui propriè voluntati & suis priuatis commodis dediti sunt, ad hanc intellectualem vniōnem minime pertingunt, dum alijs præcludunt ostium, adeoque sua propria voluntate ac proprietate obſificant obſerantque, vt nulli per rationem siue intellectum pateat accessus ad eos: & ideo paucis chari sunt, ed quod secundum D. Thomā sententiam, nullum secum vniiri patientur: eaque causa est, quod non liceat eos accedere, eisdemque per amorem foederari. Cæterū si tanta potest esse vniō carnalis, quanto maior ea vniō erit, qua Deo spiritualiter vniimur, dum spiritus increatus nostrum creatum spiritum subintra, eidemque copulatur? Est enim ille multo nobis interior, longeque maiorem ad ipsum similitudinem habemus, quām vllus homo ad alium quemuis, siue secundum carnem, siue secundum intellectum habeat aut habere possit. Vnde & sanctum nobis spiritum suum dedit, quo ille spiritum nostrum secum & post se trahat, beatissimaque vniōne coniungat. Hoc autem si fieri debeat, prius mira quædam in anima & corpore fieri habent. Dehinc aliud quiddam mirabile contingat oportet circa spiritum nostrum & Dei Spiritum. Sicut enim Apostolus ait: *Vnius est sermo Dei & efficax, & penetrabilis omni gladio anticipi, pertingens usque ad divisionem anima & spiritus.* Quid, oh seco, tam mirū inuenit in rebus creatis, quām hoc quod in scipso essentialiter vnum īdūsum, inseparabile est, adhuc certo quodam modo diuiditur ac separatur?

Hebr. 4

D d 2

Hoc

Hoc autem animæ contingit, quæ cùm vna quædam in seipsa essentia sit, simplexq[ue] natura, à spiritu diuiditur ac separatur. Etenim secundum vires inferiores, vbi vitam corpori subministrat, hoc ipsum animæ vocabulum habet: sed secundum vires superiores, per quas Deo adhæret, Deumq[ue] contemplatur, spiritus dicitur. In hac diuisione animæ & spiritus, anima ipsa & quicquid corporeum est, inferius manet: spiritus autem, & quicquid spiritale est, sursum tendit, atque abstractum siue diuisum ab anima, Deo copulatur coniungitur.

1. Cor. 6. quæ, sicut Apostolus ait: *Qui adhæret Deo, unus spiritus est.* Mira prorsus diuisiō, vbi quicquid corporeum & rude est, inferius manet: quicquid verò subtile est & spiritale, ad diuinæ gloriæ contemplationem subleuat, atque secundum

2. Cor. 1. Apostoli sententiam, in eandem imaginem transformatur à claritate in claritatem, tanquam à Domini spiritu. Tum verò quando hoc pacto superior pars ad Dei gloriam & gaudia contemplanda rapitur, subeunturq[ue], magna pace & quiete pars inferior potitur. Hinc ergo aduertere licet, quod quanto spiritus à rebus caducis ac temporalibus, & ab ipsa quoque anima iuxta hunc modum disiungitur, tanto facilius perfectiusq[ue] ingrediatur in Deum. Sic planè ingressus erat summus ille Euangelista Ioannes, die illa Dominica, de qua ipse scribit: *Fui in spiritu in Dominica die.* quod Richardus exponens, ait ipsum cū spiritu suo fuisse in Spiritu Dei. Quod tunc fit, quod eiusmodi homines ita extotto rerum exteriorum, quæ ad corpus pertinēt, & per corpus fiunt, obliuiscuntur, ac si eas penitus ignorarent, eaquæ dūntaxat semper eis præsentia sunt, quæ ad spiritum spectant, ea videlicet, quæ per memoriam & intellectum ex amore exercentur in Deo. Vel certè tunc spiritus dicitur esse in spiritu, quando seipsum homo intus, quantum fieri potest, totum colligit atque coëgit in unum, omnium, quæ forinsecus accident, toto studio nitens obliuisci. Itaque spiritus D. Joannis Apostoli in Spiritu Dei fuit, non quod corpus ipsum cum omnibus viribus reliquerat, sed mens eius Deo affixa erat, & æternitatis spiritui inhæbat, qui ipsius spiritui reuelabat, indicabat, ac demonstrabat mira atque stupaenda. Ad hunc introitum etiam D. Petrus pertigerat, quando à vinculis fuit absolutus. Ea nanque amoris natura est, quod spiritu, quem perfectè sibi vendicat, sese relinquere, atque in dilecti præsentia contemnere facit: fitque tunc mihi modo, ut per amoris tractum in eum spiritus subleuetur, qui supra ipsum est, & vi atque potentia eiusdem amoris, à scipso & extra seipsum exire, & in Deum ingredi, sui ipsius obliuisci, & Dei solius reminisci cogatur impellatur.

3. Reg. 10. Ad hunc deniq[ue] ingressum & regina Saba pertigerat, quando videns & audiens sapientiam Salomonis, *non habuit ultra spiritum.* Tunc enim spiritus sese non habet, quando incipit à seipso desicer, & ab esse suo supra humanā conditionem abscedere: ac mira quadā transformatione spiritus prope annihilari videtur eo tempore, quando adhærens Deo, vnius cum eo sit spiritus, non iam suus existens, sed Dei. At qui si fides aliqua D. Dionysio adhædē est, melius nobis est, ut simus Dei quam nostri ipsorum. Inde est quod Prophetæ ait: *Defecit in salutare tuū anima mea.* Nimirum quisquis hoc pacto cum Spiritu Dei reuera vnitus est, ille non uit quid sentiat, quid intus experietur: quem tamen plerunque alij, qui nondum ad interiora sua pertigerunt, reprehendere non verentur de modo vita sua, volentes ut aliquid agat: & certè nouit & ipse se nihil externi operis facere, quippe qui simplicissimæ veritatis contemplationi iugiter inhæret, seque

Mal. 11. Dei quam nostri ipsorum. Inde est quod Prophetæ ait: *Defecit in salutare tuū anima mea.* Nimirum quisquis hoc pacto cum Spiritu Dei reuera vnitus est, ille non uit quid sentiat, quid intus experietur: quem tamen plerunque alij, qui nondum ad interiora sua pertigerunt, reprehendere non verentur de modo vita sua, volentes ut aliquid agat: & certè nouit & ipse se nihil externi operis facere, quippe qui simplicissimæ veritatis contemplationi iugiter inhæret,

se sequē à multiplicibus sensuum circumstantijs inuenit absolutum expeditumque. Hic quærere liber, quid de illis sentiendum sit, quibus cùm ingrediendi clavis tradita sit atq; commissa, nō solum ipsi non intrant, sed etiam alios prohibent ingredi volentes. Hic occurunt Pharisæus, Judas, & Martha, quorum nullus Magdalena agnouit. Si enim cognouissent, non reprehendissent utique, non ad exteriora se transferre compulissent, non demum quantum poterant, ab introitu impeditissent. Itaque non Magdalena tantum, sed nec studia illius nouerant, quippe qui necedum ad eum perfectioñis attigerant gradum, in quo illa iam posita erat. Quantumcunque autem illi accusarent, reprehenderent, calumniarentur, non se Magdalena excusabat, sed partes suas Domino committens, eundem in omnibus meruit habere patronum. Cæterū pedes spiritus, quibus ille intus per viam æternitatis incedit, sunt intellectus & affectus, secundū Vercellensem. Semper itaq; Deum affectu siue desiderio inquirere, intellectu siue cognitione inuenire, & gustu interno contingere, hoc est ad Deum accessisse, peruenissetq;. Hoc autem diligentissime curandum est, vt ipsi affectus, qui spiritus pedes sunt, ab omni sudore & immunditia pulueris transitoriaz voluntatis ac terrena dilectionis loti sint, ac mundi seruentur. Sic enim pedes, vbi terram tetigerint, sordidantur: ita & affectus inordinati spiritum corrumpunt, contaminantque. Hinc est quod ipse Dominus ait: *Qui lotus est, non indiget nisi tantum ut pedes lauet*, hoc est, qui absque peccato mortali vivit, non opus habet lauare caput suum. Caput enim spiritus siue mentis, est intelligentia, que in Sanctis perfectisq; hominibus Deo est applicata. Nec etiam manus illi lauanda sunt. Opera namque illius munda sunt per capitum, id est, mentis munditiā, que ritè in Deo ordinata est atque stabilita. Vix autem possibile est, vt pedes, id est, exterior animæ portio, salte venialibus peccatis, vt verbi gratia, inordinata sensualitate, nō maculetur, ob continuā conuersationem in terra, ex qua amor quasi maculas quasdam contrahit, quod tamen perfectis rarius accidere solet. Vnde qui *lotus est* à sorde mortalium peccatorum, non indiget nisi tantum ut pedes temporalium affectuum siue desideriorum lauet. Hoc se Sponsa in Canticis fecisse gloriatur, cùm ait: *Lau pedes meos*, id est, cogitationes meas, quibus terram contingere solbam, & per quas modò in cælis habito: *quomodo iterum inquinabo illos*, rebus temporalibus atque caducis, immiscendo eos vmbbris imaginum corporalium, quæ in hoc superintellectuali exercitio reputantur maculae & offendiculae. Multa enim sunt & diuersa in itinere vanitatis impedimenta, per quæ pedes spiritus ex contactu inferiorum præpediuntur. Vnde non tantum eos à maculis emundari, atque lauari, sed etiam sub celeritate cuncta inferiora serio transcendere ac pertransire oportet. Denique & magnus ille Dionysius ait, pedes in Scripturis vim affectuum designare, & acutam aciem penetrantis affectionis siue desiderij, semper sursum ad diuinam adspirantis. Vnde & Propheta: *Perfecti, inquit, pedes meos tanquam cerhorū*. Ceruus enim, vt ait Gregorius, cùm montium iuga concendit, quæcumque se aspera obiiciunt sentibus illigata, dato saltu transgreditur, & absque vlo cursus sui obstaculo in superioribus eleuatur. Ita etiam electorum mentes, quæcumque fibi in hoc mundo obfistere atque obuiare conspiciunt, contemplationis saltu transcendent, & more ceruori, despctis terrenorū sentibus, in superna se euehant. Hinc rursum dicit: *Et in Deo meos irragrediar muri Murtis quippe est omne mors*.

Spiritus
pedes quiAffectus
quām o-
porteat
esse mu-
dos.Caput spi-
ritus quid.

Cant s.

Pedes
quid.
rlam. 17.

Cant. 2. quod itineri nostro obijcitur, ne ad eum, qui diliguntur, transeatur. Inde & in
& 8. Canticis Sponsa loquitur: *Similia esto caprea binnulog, ceruorū.* Solet enim & hin-
 nulus, ad matris vbera festinās, rupes obuias transfilire. Haud secus & pedes no-
 stri tota virtute cuncta debent penetrare impedimenta. Sed quæ lingua expli-
 care sufficiat, quæ mira videat is, qui Deum contemplatur! Qui profecto vi-
 ribus in serioribus restitutus, stupenda posset enarrare, nisi interdū tanta, tamq;
Exod. 34. sublimia forent ea, quæ percipit dona, vt non solum ea non eloqui, sed nec si-
 bi ipsi possit explicare. Quæ tamen si capere non sufficit, sit alter Moses, descen-
 dat de monte, certa quedam signa secum adferat, & anima simul ac corpore te-
 stetur, se è regno lucis aduenire. Cæterū, vt Hugo ait, dum ex interioribus ar-
 canis reuertimur, nihil melius nobiscum adducere valemus, quæ lucem è re-
 gno lucis, ad depellendas tenebras. Et hinc vtcunque scire licet, si in diuino lu-
 mine fuerimus, si inde luminosi redeamus. Tum verò primum habemus Do-
 mini timorem, & Filij sapientiam in distinctione veritatis. Qui si etiam Spir-
 itus sancti benignitatem consecuti sumus, ignem amoris habemus: & tūc quan-
 tum possumus, torpentes quosq; ad Dei timorem excitamus, & per sapientiam
 lucem in tenebris, atq; per benignitatē & intimum amorem, frigidum mœ-
 stumq; torporem superamus. Et ita alter alterius onera portantes, legem Christi im-
 plenum Præstet nobis omnipotēs Domin' Deus noster, vt & grauiora onera ipsi
 portemus, & proximis in portando auxilio sumus, quisq; pro gratia sibi colla-
 ta à Deo, qui est benedictus in secula. Amen.

IN FERIIS PASCHALIBVS.

*De quinque gradibus diuini amorū, amore ridelicet semper mobili, perseverante, accu-
 to, & superseruendo.*

SERMO QUINTVS.

Nonne cor nostrum ardens erat in nobis de Iesu? LV C. XXIV.

VDIVIS TIS hodie, dilectissimi, vt Dominus ac Redemptor
 noster, posteaquam omni mortalitate deuicta, gloriosus resurre-
 xit à mortuis, duobus discipulis suis, quorum alter Cleophas, al-
 ter, secundūm quosdam, idem hic S. Lucas, huius conscriptor Euan-
 gelij fuit, in forma peregrini apparuit in via, serio loquentibus de
 ipso ex vehementi amore ac deuotione, quam erga eum habebat,
 licet interim oculi eorum tenerentur, ne eum agnoscerent. Quod exponens S.
S. Grego. Gregorius. Hoc ergo, inquit, egit foris Dominus in oculis corporis, quod apud
 ipsos agebatur intus in oculis cordis. Ipsi namque apud semetipso intus & a-
 mabant, & dubitabant. Eis autem Dominus & foris præsens aderat, & quis es-
 set, non ostendebat. De se loquentibus præsentiam exhibuit, sed de se dubitantib-
 us cognitionis suæ speciem abscondit. Verba quidem contulit, duritiam in-
 tellectus increpauit: Scripturæ sacræ mysteria, quæ de seipso erant, aperuit: &
 tamen quia adhuc in eorum cordibus peregrinus erat à fide, ire se longius fin-
 xit. Quanquam autem fides eorum dubitatione permixta erat, dum tamen ex
Quinque amore de ipso loqueretur, corda ipsorum maiori dilectione fuere succensa. De-
dilectio. hac dilectione vt aliquid loquamur, sciendū est, secundūm Dionysium, quinq;
 eam

IN FERIIS PASCHALIBVS.

215

nis gra-
dus.

L.

eam habere gradus. Primò itaq; est amor semper mobilis sive operās. Hic minus habet de Deo, quam cæteri gradus. Per hunc enim primò anima ad Deum sese cōuertit, eundēq; varijs adhuc operationibus & occupationibus intēta atq; sollicita, amare incipit. Hic amor semper studiosè ac serio quibuscumque potest virtutum exercitijs & bonis operibus incumbit, ne fortasse deficiat & repescat in via: semperq; dilectum suum inquirit sequiturq; dicens cum Sponsa: *In le-
tulo meo per noctes, quesui, quem diligit anima mea.* Verūm quia amor iste, semper mobilis sive operās, brevior angustiorq; est, quam ut eius lectulus (lectulus, inquam, operationis) dilectum capere posset: hinc est, quid eundem pro voto suo nec habere, nec inuenire potest, quemadmodum & Sponsa secuta queritur: *Quesiui, inquiens, eum, & non inueni.* Nec tamen cessat anima hoc amore succen- ibidem.
fa, quin semper dilectione sollicita, eundem dilectum suum querere simul ac inuenire vehementer exoptet, instar Zachæi illius Euangelici, qui vt Dominū, quod ardenter cupiebat, videre posset, in arborem, conscendit *sycorum.* Et nisi me fallunt omnia, non absurdè per hunc Zachæum, statura pusillum, quilibet Dei amator accipi potest, dum primò ad veritatem diuini amoris conuertitur. Sicut enim ille Publicanorum princeps fuit, ita & hic Publicanum se & grauis- Luc. 19.
sum peccatorem esse cognoscit: nec erubescit manifestare seipsum in con- Zachæus.
fessione vt peccatorem, sicut in Apostolo videre manifestum est, vt ille publi- mystica-
cè confitetur, dum ait: *Christus Iesus venit in hunc mundum peccatores saluos facere, quorun primus ego sum.* Tales peccatores, gratia sunt locupletes, sicut & Zachæus: quid.
diues fuit: quia vbi superabundauit peccatum, superabundat & gratia. Non est ergo cur aliquis desperare debeat ob peccata sua, quamlibet multa & grauia, sed hoc potius cureret, vt cum Zachæo in primo dilectionis gradu, hoc est, amore ope- Rom. 5.
rante sive semper mobili, sese exerceat. Sicut enim Augustinus ait, Deus amato- 1. Timo. 1.
ribus suis non modò peccata relaxat, sed magna etiam dona largitur. Hoc a- Gen. 1.
more succensi erant duo illi discipuli, de quibus prædictimus, dum eentes ac re- Gen. 2.
deuentes, amorem cordis sui ore testabantur ac inuicem aperiebant. Porrò licet bonus quisque ac Deum amans, quandiu superest, verissimè in Aegypto viuat, in magno videlicet labore, timore, curis ac sollicitudine, fit tamen interdum, vt ex hoc primo amoris gradu magna quadam & incōparabilis exultatio oriatur, omnem dolorem atq; micerorem, qui de defectibus natus erat, ab animo repel- lens per internas de vita beata cogitationes. Et nonnunquam, breni licet tem- Psal. 19.
pore, tanta amicis suis Deus præstare solet dona & consolationes, vt eo qui- lob. 29.
dem tempore ex sententia dicere possint cum Sara Abrahæ vxore: *Risumse-
cūt mibi Deus: quicunque audieris, corridebit mibi.* Sed vbi serenor illa hora transferit, cum Propheta dicunt: *Heu mibi, quia incolatus meu prolongatus est.* Ita affectus erat patientiæ exemplar S. Iob, cùm ait: *Quis mibi tribuat, vt sim iu-
xtamenses pristinos, secundum dies quibus Deus custodiebat me: quando splende-
bat lucerna eius super caput meum, & ad lumen eius ambulabam in tenebris: quando
lauabam pedes meos butyro, & petra fundebat mihi riuos olei.*? Quid enim aliud hic lucerna designat, quam gratiam Dei? quæ tunc lucet super caput hominis iusti, Lacerne.
quando gratia Dei mentem illius intus illuminat: qui idem quando per gra- pedes.
tuam præuenientem gradum amoris operantis transcendit, ad lumen eius in tenebris ambulat. Pedes vero, affectus sunt hominis amantis. Sicut e- homi-
nam pedes quolibet deferunt hominem exteriorem, ita & affectus interiorum

- Riu*olei*. hominem portant. Riu*autem* olei, dulces lachrymæ sunt, quibus immorari
 11. iucundum est atque suaue. Secundus gradus amoris, est amor perseverans. Hic
 7 in prosperis & aduersis ad finem usque, etiam in interna obscuritate positus,
 perseuerat: nec à cœptis desistit, donec mors illius conatus absindat. Hoc amo-
 10*re Magdalena* incaluerat, quando cunctis etiam discipulis abeuntibus, ipsa sola
 apud sepulchrum remansit. Ideoq; illi ante omnes nouæ gratiæ resurrectio in-
 10*notuit*. Qui enim perseverauerit usque in finem, hic saluus erit. Hoc nobis in veteri
 10*Testamento* innuitur, vbi simul cum cauda pecora immolari debere præcipiun-
 tur, quæ scilicet cauda perseverantiam designat. Et Ioseph tunicam talarem ha-
 10*buisse* legitur, quæ idem significat, puta ut persevereremus usque in finem, in ob-
 scuris licet amoris exercitijs. Hoc & Sponsa dicere videtur, cum ait: *Anima mea*
 liquefacta est, ut dilectus locutus est. *Quas fui, & non inueni illum: vocavi, & non respondit*
 10*mibi*. Inuenierunt me custodes, qui circumieunt ciuitatem. Percusserunt me, & vulnera-
 10*runt me, tulerunt pallium meum* (hoc est, perseverantiam) *custodes murorum*. Inde ta-
 men seipsam excitat, dicens: *Aduero vos filie Hierusalem, si inuenieritis dilectum meum,*
 11. *vt nuntietis ei, quia amore languo*. Tertius amoris gradus, est amor feruidus siue
 10*calidus*. De hoc S. lob ait: *Nonne vestimentata talida sunt, id est, intellectus simul*
 & affectus siue voluntas accenduntur & excitantur, cum perstata fuerit terra au-
 stro, id est, cor humanum diuina gratia inflammatur? Si enim anima feruidè ac
 serio ad dilectum suum non tetenderit, foris remanet, obscura, tepidaq;, & à
 veris amatoribus remota. De hoc etiam amore Augustinus ait: O amor, qui
 semper ardes, & nunquam extingueris, quam serd te amauit! Intus eras, & foriste
 quærebam. Mecum eras, & tecum non eram. Hic amor rubus ille est, quem Mo-
 ses vidit amoris ardore succensum, & tamen minimè combustum. Licet enim
 amantem cruciet amor, consolatur tamen eum & placidum facit. Huius deni-
 que amoris feruore succensi erant duo iam diciti discipuli, Lucas, (ut quidam
 volunt) & Cleophas, quando dicebant: *Nonne cor nostrum ardens erat in nobis de*
 10*Iesu, dum loqueretur nobis in vi?* Habant & secundum amoris gradum, quando
 certa fide ad Hierusalem redibant. Habant demum & primum gradum,
 quando ex compassione Christo operantem amorem exhibebant, non solùm
 inuitando, sed etiam cogendo eum ad hospitium. Quartus amoris gradus, est a-
 cutus amor, quo Iacob Patriarcha incaluerat, cum ait: *Vidi Dominum facie ad fa-
 ciem, & salua facta est anima mea*. Vidi. hoc est, ad amoris agnitionem pertigi, &
 in corporali ipsius agnitionis intelligentia hoc ex ipso didici siue intellexi, agni-
 tum me esse ab illo. Ad hanc cognitionem suspirans Augustinus: Da, inquit,
 mihi Domine Deus meus, ut cognoscam te & me. Sic & isti discipuli post multa
 salutaria colloquia & dicta Saluatoris, ipsum tandem in panis fratione co-
 gnouerunt. Ipse nanque amor acutus cuncta penetrat, ita ut clare cognoscatur,
 & anima anima à multis difficultatibus ac molestijs releuetur, quemadmodum
 in Confessionum libris Augustinus ait: Cùm inhæsero tibi ex omni me, nun-
 quam erit mihi dolor & labor, & viua erit vita mea tota plena te. Et quis det
 mihi ut venias in cor meum, & me amore tuo inebries, ut obliuiscar omnium
 dolorum meorum? Itaque amoris feruor siue æstus, nihil aliud est quam im-
 pulsus quidam, ex vehementi ac ardentissimo amore nascens. Non enim cessat
 amor donec amantem coniungat & vniat cum dilecto: sicut ex Canticis collige
 licet, vbi Sponsa ait: *Tenus illum, nec dimittam, donec introducam illum in domum*
matris

matri mee, & in cubiculum genitricis mee. Quod tunc sit, quando amor acutus intima contingere & assequi potest. Plus enim amare anima, quam intelligere, valet: & amor facilè ingreditur, vbi intellectum foris remanere oportet, nec posse. aliquid nouit apprehendere. Quintus amoris gradus, est amor superferuidus. De hoc dicit Hugo: Nescit quoniam id quod superferuet, quadam caloris & incendijs sui violentia iactatur extra se, totaliterque supra se, & facit motionem magnam inuisibili extuacione. Quod enim prius acutum fuerat in dilectione, obseruentia cuncta penetrans, iam superferuidum fit & ebullit, in semetipso stare non valens, quia etiam sese contemnendo relinquit. Hic enim amor nec se capit, & modum nescit: qui alio nomine etiam violentus appellatur, ea ratione, quod amoris huius aculeus mentem hominis medullitus penetrat, & affectum flammigeris anhelationibus transuerberat, adeò quod extum desiderij cohibere non proualens, impetu vigorissimo sedulè superferueat, & humanae naturæ violentiam non modicam inferat, quia sic amantem, in amatum importunitate sua transformare nititur. Ita in libro Iob Heliu dixisse legitur: *Envener meus quasi mustum absque spiraculo, quod lagunculas nouas dirumpit.* Hoc amore sponsa extuabat, cum diceret: *Anima mea liquefacta est, ut dilectus locutus est.* Sicut enim aurum, argentum, aut aliud quodvis metallum liquefactum, si fundatur in formam, illius imaginem induit: ita & anima amore liquefacta, eius sumit speciem, in quem refoluitur siue liquatur, sicut Apostolus ait: *Nam quos præcius, & prædestinatus conformes fieri imaginis filij sui.* Deus enim noster ignis consumens est. Porro cum anima illius amore liquefit, & in ipso solo quiescit, adeò illi per amorem vnitur ac perlustratur, clarificaturq; vt vnum cum illo fiat in dilectione, iamque securè dicere possit: Omnia mihi cum illo communia sunt. Nihil enim proprium habemus: sed vna nobis domus, vna hereditas, eadem mensa, sedes vna, & lectulus vnu. Cumque illi siue infirmitas accidit, siue defectus aliquis, aut aliud quodcumque medium occurrit inter ipsos, fit languida, & exclamat: *Annuntiate dilectionem, quia amore languo.* Non enim potest ab illo separari. Recedit autem dilectus ob amorem priuatum, à quo illa nonnunquam vincitur, & tunc cruciatur anima, languet & premitur, licet amor in seipso nec langueat, nec patiatur aliquid. Quando vero amor adest, amoris exercitijs anima continuè insudat. Vbi fortis est amor, vehementissime desiderare facit id quod amat, quando illud absens est. Hoc amore sanctus ille Propheta Daniel languebat, qui *vir desideriorum* dicitur, & præ amore ac desiderio extrotabat, siue, ut dixi, languebat. Hoc denique amore & saepe dieti discipuli adeò flagrabant, ut quiescere non possent, donec exploratam haberent, simulq; alijs annuntiarent Dominicam resurrectionem, imo & ipsi Dominino felicissime vnirentur. Quod & nobis præstare dignetur idem ipse Christus Iesus Dominus noster, in secula benedictus. Amen.

Iob 29.
Cant. 5.Rom. 2.
Heb. 12.

Cant. 2.

Duo. 9.

De Feria quarta Paschalis hebdomadæ infra sermonem quendam offendes, Dominica V. post Trinitatis, hoc initio,
Ascendens Iesus in unam nauim, &c. qui & hic legi potest, nee ab hac solennitate discordat.

IOAN. THAVLERİ SERMO VL
IN EISDEM FERIIS PASCHALIBVS.

*Vt Deum amare debeamus, vt Christus summi boni, summa veritatis ac suprema per-
fectionis magister sit, ideoq; à nobis amandus, contemplandus, atque imitandus.*

SERMO SEXTVS.

Conuersa illa, dixit: Rabboni, IOAN. xx.

Vm Dominus noster Iesu Christus surrexisset à mortuis, summo hunc videndi desiderio Maria Magdalena tenebatur. Apparuit igitur illi Dominus sub specie hortulanii cuiusdam, sed ipsa eum minimè agnouit. Posteaquam verò suo eam nomine compellasset, dicens, *Maria: agnitus est ab ea, & conuersa illa dixit: Rabboni, quod est interpretatum. Magister.* Notandum hic venit, dilectissimi, quod Mariæ huic, quandiu sepulchro adstitit, & Angelos respexit, Dominus sece occultauit, stans post tergum illius. Deus enim omnipotens & gloriosus illis sece abscondere solet, qui inordinatus circa creaturas occupantur, & pro rerum temporalium atque creaturarum amissione, dolore immodo afficiuntur. Quotquot verò à creaturis se auertit, vt Deum Creatorem possint inuenire, his ille semetipsum palam exhibet ac manifestat. Quando igitur Maria ad sepulchrum Domini sece conuertit, audiuit illum dicētem: *Maria, quæ dictio & stellam maris, ac mundi Dominam, & à Spiritu sancto illustratam, significat.* Quisquis enim Deum videre desiderat, stella ab infimis eleuata sit oportet, omnia terrena ac temporalia fugiat, & illuminatus sit ad quæque cælestia contemplanda. Maria autem eum sui nominis vocabulū audisset, statim ex ipsa compellatione Dominum agnoscens: *Rabboni, inquit, quod est, magister.* Hoc enim vocabulo sui eum discipuli, & ipsa quoque Magdalena compellare solebant adhuc in terris positum, sicut ipsem testatur, dicens: *Vos vocatis me magister & Domine: & bene dicitu.* *Sum etenim.* Reuera namque summi ipse boni magister est, & ideo supra omnia est incomparabiliter diligendus. Summæ quoque veritatis magister est, ideoq; contemplandus est. Supremæ denique perfectionis magister est, & ideo sine villo post tergum respectu deuotissime nobis omnibus venit imitandus. Dixi primò, summi boni ipsum esse magistrum, & ideo si. pra omnia diligendum. Sed dicet fortasse aliquis: Deus immensus est, & summum atque infinitum bonum: anima verò, sicut & ceteræ creaturæ omnes, certos terminos habet, quomodo ergo Deum suum nosse & amare valebit? Attendite quæsto. Est plane Deus immensus & infinitus, sed & animæ desiderium quædam abyssus est, quod impletri non potest nisi bono immenso. Vnde quòd magis anima Deum desiderat, ed magis hunc desiderare potest: & quòd magis eum diligit, ed amplius & diligere valet. Deus enim bonum quoddam est absq; villo defectu, & fons vita est absq; fundo: anima verò ad illius imaginem & similitudinem facta est, ad hoc tantu condita, vt ipsum amet atq; cognoscat. Cùm autē, sicut prædicti, Christus summi boni magister sit, ipsum anima super omnia merito amare debet. Ipse namq; amor est, & ex ipso manat amor in nos tanquam ex fonte vita. Fons autem vita, charitas est: & qui non diligit, in morte est, vt inquit sanctus Ioannes in epistola quadam sua. Itaq; cùm Christus fons sit & magister summi boni, amare ipsum

Maria
quid.

Beati 13.

Anima
eum crea-
ta.

Fons vita
quid.

Adoan. 3.

psum debet anima absq; omni contradictione. Est enim hoc animæ propriū, vt eum diligat, qui Deus est. Amabit ergo anima Deum, hoc est, summum bonū absq; modo, absq; socio, & absq; silentio. Primiō absq; modo amabit. Hic Bernardi sententia est, sic dicentis: Causa diligēdi Deum, Deus est: Modus sine modo diligere. Est enim Deus immensum bonum, cuius bonitatis non est mensura neq; numerus: ideoq; sine modo diligendus est ab anima rationali. Hinc Paulus ait: *Et hoc ero, vt charitas vestra magis ac magis abundet.* Et Bernardus: In amando, inquit, Deum, nulla alia nobis ratio neque discretio seruanda est, quām vt diligamus eum, sicuti ipse dilexit nos. Ipse nos in finem vsq; dilexit, vt & nos eum diligamus vsq; in finem, hoc est, vt quandiu in hac mortali vita positi sumus, semper intus nostrum crescat desiderium. Verūm licet internum amoris nostri erga Deum opus quotidiana debeat accipere incrementa, externa tamen dilectionis opera & exercitia per veram discretionem ita moderanda sunt, vt naturam non destruant, sed spiritui faciant esse subiectam. Secundò, amandus est Deus absq; socio, hoc est, vt eum amoris gradum, quo diligit anima Creatore, nulla teneat creatura: & quicquid ipsa amat, ad Deum & in Deo diligit: & creature omnes propter Deum, in Deo, & ad Deum amet. Propter Deum diligit, quando causa, quare diligat, Deus est. Ad Deum diligit, quando ad illud bonum, quod ipse est, eas amat. In Deo diligit, quando sic eas amat, vt nullā delectationem querat, nullum in eis finem alium, nisi solum Deum habeat & intendat, atque ita creature in Deo, & Deum in creature diligit. Hoc est quod Christus ait: *Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, & ex tota anima tua, & ex omni mente tua.* Quæ verba Augustinus expónens: Idē, inquit, Dominus ait: *Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde, &c. vt nulla sit vis animæ in homine,* quæ diuino amore vacua sit: & quicquid sensibus amabile occurrit, vt totū hoc diligat propter Deum, & in Dei dilectione vtatur. Deus enim *charitas est.* Atque hoc modo sine socio diligendus est Deus. Tertiō amandus est absque silentio. Qui enim in dilectione est, tacere non potest, sed clamare & vociferare compellitur. Est autem, secundū B. Gregorium, duplex clamor, unus oris, alter operis. De clamore operis dicit idem, quod efficacior sic clamore oris, de quo David ait: *Labor avi clamans.* Et Chrysostomus: Ea, inquit, amantium consuetudo est, vt amorem suum celare nesciant & abscondere, sed secretioribus amicis suis interiorem dilectionis flammatum aperiunt ac manifestant: simul etiam defecus suos & vitia, quibus Deum offenderunt, eisdē patefaciunt & exponunt, nec eos silentio tegere valent: quin saepius inde loquuntur, vt aliquod gaudium & animi recreationem capiant. De altero clamore, scilicet operis, quo amor internus exteriori opere declaratur, S. Papa Gregorius ait: Probatio dilectionis, exhibitio est operis. Amor enim operatur magna, si est. Si vero operari renuit, amor non est. Recte igitur Magdalena Dominum *Rabboni*, id est, *Magistrū* nuncupauit. Est enim ipse totius boni magister, & idē, sicut dictū est, super omnia diligendus. Est etiam magister amoris tripli de causa. Nihil enim remunerat nisi in amore, ex amore, & cum amore. Primiō, inquam, nihil remunerat nisi in amore, scilicet factum. Hic notandum, tria esse, quibus mereri potest homo: quæ sunt, externa opera, interna contemplatio, ac intima desideria, & amor. Externa opera eatenus meritoria sunt, quatenus in charitate fiunt. Illa enim opera in seipsis transitoria sunt atq; caduca, & idē nō potest illis homo mereri

Amoris-
plex.

Phil. r.

Ioan. 13.

II.

Propter
Deum,
Ad Deū,
in Deo
diligere.

Matt. 22.

1. Ioseph. 4.
III. .Duplex
clamor.
Psal. 68.1.
Tribus
homino
merenti.

Cor. 13. *æterna, si sola fuerint absque dilectione, quæ, vt Apostolus ait, *nunquam excidit.**
*Quæcunque ergo opera extra charitatem peraguntur, vitæ æternæ haudquam quæmeritoria sunt. Vnde quisquis Deum puro colit amore, ab omnibus recedit quæ Deus non sunt: qui enim bonum diligit in creatum, facile creata omnia bona contemnit. Secundò nihil remunerat Deus nisi ex amore. Ex ea nanque dilectione, qua nos gratuitò amat, semetipsum nobis largitur, & se se nobis seruat in præmium: dat plane scipsum totum, non aliquam sui partem: *dilexit enim nos, sicut ipse ait, in charitate perpetua,* nec aliquid seipso minus homini largitur.*

Ite. 31.

Gen. 15.

II L.

*Inde est quod Abrahæ ipse dicit: *Noli timere Abram, ego protector tuus sum, & mercies tua magna simus.* Tertiò remunerat Deus hominem cum amore. In eo nanque potissimum hominis præmium consistit, vt Deum sine medio clare videat, & eodem in amore perenniter frui valeat, ipsumq; possidere. Rectè igitur Magdalena Dominum nostrum Rabboni, id est, magistrum appellauit. Ettu quæcunque es fidelis anima, deuotè & ex imo cordis tui ipsum alloquens, dico: O magister summi boni, Domine Deus meus, per amorem, qui tu ipse es, trahe me post te. Fac me experiri benignitatem tuam, vt te super omnia toto valeam mentis affectu diligere, tibiq; semper inhædere. Dixi in superioribus, Christū summæ quoq; veritatis magistrum esse, & idè à nobis contemplandum. Notare igitur vos velim, etiam in creaturis vnumquenq; suum posse contemplari Creatorem. Siquidem attendendo, quod ex nihilo factæ sint, omnipotētiam illius liquidò cernit. Considerando vero, vt illæ optimæ factæ, & conuenientissimo sint ordine constitutæ atq; dispositæ, sapientiam illius, quæ Filio ascribitur, velut manibus palpat. Si denique creaturarum bonitatem & utilitatem, cuius nulla earum ex toto expers est, vigilanter inspiciat, benignitatem Sancti Spiritus non potest non luce clarius intueri. Hinc ad Romanos vas electionis Apostolus scribens: *Invisibilia, inquit, Dei per ea quæ factæ sunt,* id est, per creaturas, intellectæ conspicuntur. Cognoscitur autem siue cernitur Deus etiam in lumine gratiæ, quemadmodum Propheta regius ait: *In lumine tuo videbimus lumen,* quod est ipse Deus, in quo tenebræ non sunt ullæ. Denique & contemplaturi sumus Deum omnes in lumine gloriæ, vbi sine medio videbimus eum sicuti est. Est enim supremæ, sicut dixi, magister veritatis, qui nos omnem docet & intelligere facit veritatem. Postremò, vti & superius dixi, summæ idem ipse perfectionis magister est. Quamobrem relictis & abdicatis omnibus, hunc quisque sectari ac sequi curabit. In ipso nanque omnis perfectio unita inuenitur, quæ diuisa est in creaturis. Quisquis ergo ad perfectionem adspiras, Christum sequere, à Christi vestigijs nec latum vnguem discede. Ipse nanq; ait: *Si quis venis ad me, & non odit patrem suum & matrem, adhuc autem & animam suam, nec renuntiat omnibus quæ possidet, immo & creaturis omnibus terrenis, non potest mens esse discipulus.* Et Gregorius: Extra patrem, inquit, & extra matrem, extra fratres & sorores homo fieri debet. Sunt enim creaturæ inimici hominis, quatenus eum à Deo & proxima salutis suæ via præpediunt ac remorantur. Sicut ergo dixi, relinquat quisque instabiles creaturas omnes, & summæ perfectionis magistrum tota mentis intentione sequatur Christum Iesum Dominum nostrum in secula benedictum, qui id nobis omnibus per gratiam suam largiri dignetur. Amen.*

DOMINE

DOMINICA I. POST PASCHA.

Ut per nostri ipsorum & omnium abnegationem, per tres gradus ad veram pacem & cordis puritatem ascendere debeamus.

SERMO I.

Evangeliū huius dies est, ut Dominus clausis ianuis introierit ad discipulos suos.

IOANN. XX.

Pax vobis. IOAN. XX.

His verbis dilectos discipulos suos post suam à mortuis resurrectionem Dominus salutauit, quemadmodum apud Ioannem cap. 20. cernere licet. Planè hanc pacem & quietem omnes homines naturaliter appetunt, & hanc innumeris ac multiplicibus occupationibus, negotijs, laboribus & exercitijs suis venantur & querunt, nec tamen ad eam vñquam pertingere valent, nisi illuc eam querant, vbi certò possit inueniri, quod est in solo Deo. Quæ ergo, dicet fortasse aliquis, vera via est ac ipsissimi modi ad veram pacem, & summam, purissimam, atque perfectissimam veritatem pertingendi? Hoc vt facilius constet & innotescat, ea diligenter similitudo notanda est, quam subiecturus sum, de sancto Ioanne Euangelista, ut videlicet illum Dominus tribus modis traxerit, quibus etiamnum omnes illostrahit, qui ad proximam debeant pertingere veritatem. Primo itaque traxit Dominus Ioannem, quando eum à seculo reuocauit, & in suum elegit Apostolum. Secundo, quando in suo cum pectore recumbere fecit. Tertio, quod perfectissimum fuit, quando in ipso die Pentecostes Spiritum sanctorum illi copiosè infudit, aperiens illi ostium, in quod receperit fuit. Hoc igitur modo dum quisque prīmō seculo renuntiat, vocatus sit tractus à Deo, oportet ut omnes vires suas inferiores secundū superioris rationis iudicium moderetur & regat, seipsum agnoscere, secumq; manere discat: & cura peruigili solicitus, obseruare studeat primō verba sua, ne quid alicui loquatur, nisi quod sibi dici velit. Secundō motus & instinctus siue affectus suos, utrum ex Deo veniant, & tendant in ipsum. Tertio cogitationes suas, ne sciens ac sponte vanis & noxijs cogitationibus immoretur. Si quæ verò præter suam voluntatem illi mala incident, non sunt nisi præparatio quædam atque purgatio illius ad potiora capessenda. Quartō opera sua, ut nihil in eis omnibus querat & intendant, nisi Dei gloriam & cunctorum hominum salutem. Hoc igitur modo Dominus eum à seculo auocat, & suum Apostolum facit: sicq; de externo paulatim internum, & spiritalem docet facere hominem. Et hæc pertinent ad incipientes. Secundo, si iam talis aliquis cum sancto Ioanne in dulcissimo velit Christi pectore recumbere, oportet ut ad eiusdem Salvatoris perfectissimum exemplar attractus, idem diligentissime contempletur, adspiciendo videlicet illius sanctissimam humilitatem ac mansuetudinem, ardētissimam quæ charitatem, quam erga amicos simul & inimicos habebat: obediētissimam quoque resignationem, & resignatam obedientiam illius, quam promptissimè exhibuit in omnib; vijs, modis ac locis, ad quæ Patris imperio vocabatur. Ad hæc, immensam pietatem ipsius, quam in homines vniuersos copiosè declaravit, & altissimam sacratissimam quæ paupertatem. Cùm enim cælum & terra sua.

sua essent, non tamen ea cum aliqua proprietate possidebat. Omnia verba & actus suos ad Dei Patris gloriam & animarum salutem referebat. Porro hæc omnia & his similia, multo vicinius ac profundius contemplabitur in Christo, quam à me possit extrinsecus doceri, eademque ardenter desiderabit & petet à Deo. Similique ediuerso sese contemplans, diligenter attenderet, quam dissimilis sit huic imaginis Salvatoris, quam longe sit à perfectione illius, quam parvus & nihil in seipso. Hic facile permittetur ei à Deo quiescere siue recumbere in pectore illius. Huc porro nihil in hac vita æquè conducit, quam Domini corporis superdignissimum Sacramentum: & pro alterius magis illuminati hominis arbitrio siue consilio, cuncta facere dimittereque. In huius planè amabilis exemplaris sedula contemplatione simul & imitatione, tanta gratiarum atque charismatum opulentia repletur homo, tantamque ibi consolationem ac dulcedinem inuenit, ut nullo negotio omni mundanæ consolacioni atque dulcedini renuntiet. Hos iam dictos duos modos plerique tenent, qui magnificè de se sentiunt, & omnia sua in tuto esse arbitrantur: sed quia cum proprietate & animo impetuoso eos tenent, procul à proxima veritatis via se nouerint esse remotos. Quamuis enim in Christi pectore Ioannes recubuisse, dum

Ioan. 13.

Marc. 14.

tamen illum milites caperent, dimisso pallio siue sindone, fugam iniit. Ita sanè quilibet in predictis duobus modis excellat aliquis, si qua fortè aduersitate pulsetur, videat sibi ne pallium dimittat per proprietatem & impetum ac vehementiam animi sui. Certe exercere se in predictis modis, & bonum & sanctum est: & magnopere curandum est, ne qua creatura hæc nobis exercitia auferat, nisi fortè ipse Deus nos ad altiora trahat, subuehatque. Quando enim Christus nos trahit, sine forma & absque imagine nos ipsum sequi, ac ei nos reliquere debemus, ut nobiscum haud secus quam cum suo valeat instrumento operari. Hoc siquidem illi multo laudabilius, nobisq; multo utilius est, in isto videlicet vel ad breue spatum illi nos relinquere, quam in prioribus duobus modis vel centum annis nos exercere. Sed hic querunt aliqui, & dicunt: ista neendum transcendisti? Quibus ego respondeo: Minime. Imaginem quippe siue exemplar Iesu Christi nemo transcendere valet. Dehebant autem illi querere, utrum neendum modos illos & opera transcenderim, quæ cum proprietate tenere solitus fui. Moneo hic breuiter vnumquenque diligenter ordinationes obseruare diuinæ, & vnum modum post alium discretè assumere & ordinare. Tertiò tractus fuit Ioannes, quando Spiritus sanctus illi datus fuit in Pentecoste, & ostium ei referatum. Hoc quibusdam fit in raptu, alijs in resignatione.

x. Cor. 2.

Hic Apostoli verba compleuntur, quibus ait: *Quod oculus non vidit, nec auris audituit, nec in cor hominis ascenderunt, quæ hic reuelantur à Deo.* Ceterum non est, quod aliquis presumat vñquam se ad veram pertingere posse perfectionem, quatenus in hac vita possibile est, nisi homo exterior in interiorē perdatur. Ibi intro recipitur homo: ibi tales, quales prædictimus, diuitiæ tantaque mirabilia reuelantur. Quæ si quis immoderatus vellet contueri, cum natura infirmior id sustinere non possit, crebro eum lecto decumbere oporteret. Porro scire vos velim dilectissimi, quod priusquam ad hæc, de quibus locuti sumus, perueniri poscit, eaque in homine perficiantur, naturam crebras & graves mortes intus & foris subire necesse sit. Cuilibet autem tali morti vita æterna respondet. Nec est, quod arbitretur aliquis diena vnum vel etiam annum vnum

vnum ad hæc obtinenda sufficere. Quæso vos ne terreamini. Tempus ista requirunt. Maximè verò tres hoc virtutes necessariæ sunt, putè simplicitas, puritas, **refugatio**. Et hæc est perfectissima via. Itaque per hæc tria exercitia iam dicta, vera cordis & corporis puritas obtinetur, quam S. Ioannes singulari & excellētissimo modo possedit: de qua ipse Dominus ait: *Beatam mundum corde, quoniam ipsi Deum videbunt.* Certè cor mundum charius ac pretiosius est Deo, quæ omnia quæ in terris habentur. Cor mundum, nobile, decorum ac perpetuum est habitaculum Spiritus sancti, templum aureū diuinicatis, sanctuarium vngeniti Filij Dei, in quo ille Patrem suum adorat, altare summi ac diuini sacrificij, in quo Filius Dei quotidie cælesti Patri offertur: thronus æterni iudicis, quies & thalamus summæ Trinitatis, lucerna æterni luminis, arcanum liberatorium sive curia diuinarum personarum, conclave omnium thesaurorum Dei, mercimonia diuinæ suavitatis, æternæ sapientiæ ludus, conclave secretorum Dei, totius vitæ & passionis Christi recompensatio, æterni Patris temporum, sponsa Christi, amicus Spiritus sancti, iucundissima oculorum pascua, omnium sanctorum Angelorum soror, desiderata cælestis exercitus expectatio, omnium bonorum hominum frater, dæmonum terror, omnium tentationum victoria, contra tela omnia scutum, omnium diuinorum bonorum aggregatio, thesaurus virtutum omnium, cunctorum hominum exemplum, & restauratio denique ac emendatio omnium quæ vñquam perdita fuere. Sed querat aliquis: Quid est ergo cor mundum? Cui, sicut prædictimus, ex toto & pure sufficit solus Deus, cui nihil sapit, quod nihil delectat nisi Deus, quod cogitationes & mentem suam continuè ex toto fixit in Deo, cui extraneum est & peregrinum quicquid Deus non est, aut cuius ille causa non est, quod sepe diligenter custodit & liberum fert, quantum fieri potest, ab omnibus tam gratorum quæ aduersorum extraneis imaginibus, & omni externa occupatione, cura ac solicitudine, & omnia denique sincerè in melius interpretatur. Mundis enim munda sunt omnia, & mitibus ac mansuetis nihil est asperum, nihil amarum. Amen.

Cor sua
dūquid.

Tit. 1.

D O M I N I C A E A D E M.

De vera oratione interna atque denota, que non est nisi vera unitio cum Deo, omnia verba exterioris orationis transcendens.

S E R M O N I I.

Clarifica me tu Pater. IOAN. XVII.

 N eo capite, vnde præsens thema desumptum est, Dominus noster Iesus Christus, oculis in cælum subleuatis, dixisse legitur: *Pater, venit hora, clarifica Filium tuum:* & plura alia, quæ non sunt nisi quedam oratio deuotissima ad Patrem suum cælestem. Et nos ergo dilectissimi, si vera volumus pace cordis potiri, quam Dominus noster discipulis suis post gloriosam suam à mortuis resurrectionem dedit, oportet sane ut discamus nos in continuo exercere orationis studio, & mentem nostram, atque adeò totum cor nostrum, omnes sensus, manus & vires nostras, in altum erigere ac subleuare, & in ipso denique Christo, cum Christo, & per Christum orare. Hoc enim præstantissimum illius opus fuit, quod

quod quidem fecit in terris, quod Patrem suum cælestem adorauit. Hæc oratione omnem humanum excedit intellectum, nec quisquam eam capere, aut ad eius intellectum pertingere valet, nisi præstatum ei fuerit à Spiritu sancto. De hac oratione dicit Augustinus, quod sit mentis ascensus in Deum. Sed nūc multi diuites veniunt ad vos, ieuniis & alijs pijs exercitijs maceratos ac debiles: &

¶ vix quatuor aut quinque obulos offerentes, nescio quantam orationum & ve- niarum numerositatem exigunt, ita ut pro sex obolis non vereantur quandoque vel centum Dominicas orationes expetere. Huiusmodi negotiaciones & pacta, atq; id genus alia, quanti vult, estimat Deus in æternitate sua. Sed meum, quælo, consilium audite. Auertite vos in veritate à vobisipfis, & ab omnibus mortalibus creaturis, & mentes vestras supra creata omnia ex toto in Deum erigite, & in diuinitatis altissimam abyssum, & in Dei Spiritum totū spiritū vestrum in vera resignatione omni tam superiorum quam inferiorum virium, supra omnes sensus & omnem intellectum, in vera in ipso interiori animæ fundo unitione illius cum Deo, immergitote. Hoc enim modo verba, exercitia & modi omnes obtinentur. Tum vero in illa vniōne positi, pro omnibus, pro quibus orare estis adstricti, preces fundite ad Deum, pro negotijs videlicet omnibus, & quicquid hoc est quod vobis homines commiserunt aut expetit à vobis, & pro quibus ipse vult Deus orari. Idque vos certo certius tenere velim, quod quam nihil est obolus unus in comparatione centum millium talentorum auri, tam nihil est omnis externa oratio in huius intime orationis comparatione, quæ & est & dicitur vera unitio cum Deo, & creati spiritus immersio ac liquefactio in increatum Spiritum Dei. Quod si ipsa hæc vno vocales quoque orationes patitur, nec aliquid inde sustinet impedimenti, securi & vocales orationes coiungite. Duo enim meliora sunt quam unum: tum etiam præstat id, pro quo rogati estis, eo modo facere extrinsecus, quo vos facere velle promisisti, aut certe iussi estis facere: simulq; cum illo & in illo mentes vestras ad superna cogite, cunctaque pecora vestra cum Moyse in interiorum minata solitudinem. Cæterum si in hoc modus aliquis, oratio vel opus externum vos impedit, securè mea fide illa postponite, eis tamen exceptis, ad quæ certis ac statutis temporibus estis obligati. Omnis enim externa sive vocalis oratio, in mentalis huius orationis comparatione, non est nisi palea sive stramen ad pretiosum triticum. De hac oratione Christus ait: *Veri adoratores Patrem adorant in spiritu & veritate*. Denique exercitia omnia, verba, modos & opera, quæ ab Adæ temporibus usque in præsens exercitata sunt, & abhinc usque ad extremum iudicij diem exercebuntur, eiusmodi veri adoratores velut sub uno momento per hanc veram & essentiali sive perficiunt introversionem. Ob hanc mentis orationem & unionem, hoc ipsum templum, in quo positi sumus, & omnia hæc quæ ad illud pertinent, puta fundamentum, murus, lapides necessarij & accommodi, pecora quoque quæ ea aduxerunt, facta sunt atque constructa, simulque ea omnia in hac oratione essentialiter ad verum fructum, & in ipsum Deum pertrahuntur ac referuntur, propter quem facta sunt omnia hæc: & cuncta in momento in amabilem adducuntur fundum, ex quo omnia profluxere, in æternitatem videlicet illam, ubi perenniter fuere præsentia, & sunt etiam numen, & quæcunque in posterum sient, iam perfecta sunt. Hoc sensu loquebatur

Oratio quid

Oratio quæ cui quanto præstat.

Exod. 3.

Iean. 4.

Iean. 17.

Opus consummaw, quod dedisti mibi ut faciam. In quibus

quibus si tempus attendisset, non utique poterant vera esse. Multa enim necdum fecerat. Adhuc pati, adhuc resurgere habebat. Sed ad æternitatem respiciebat, in qua omnia impræsentiarum, sive in præsenti Nunc sunt, sicuti ab æterno fuere, & perenniter erunt. Vnde quotquot huc ritè veraciterque pertingunt, omnia opera sua extra & supra tempus in æternitate perficiunt: in Dei Spiritu orant, atque in Deo viuunt & operantur, mortui sibi ipsi. Non enim potest aliquid alterius rei naturam induere, nisi prius deficiat à seipso, & definat esse id quod est. Hi planè & orant & operantur in spiritu, vbi Pater suum gignit Filium, vbi & ipsi renascuntur. In ipso nanque fundo spiritus in Deum reducitur atque impellitur: & ipsi supra omnem formam & imaginem transformati, & sui ipsorum forma & imagine destituti, modos omnes excedendo, ad statum quendam modi nesciū pertingunt. Hi in eiusmodi sua oratione impetrant omnia, & iam Patrem orant pro Filio, sicut ille prius orauit pro ipsis. Sed quomodo, dicas, orant pro Filio? Ipse nos orare docuit, vt dicamus: *Sanctificetur nomen tuum.* Hoc igitur isti orant, vt Filij nomen sanctificeatur, honoretur, agnoscatur, diligatur, atque tale habeatur, vt ipse ab æterno præordinavit, intendit ac voluit in æternitate sua, utque passio illius amarissima & pretiosa merita, quantum fieri potest, recompensentur, & copiosum adferant fructum. Orant nihilominus & pro vniuersa Ecclesia Dei: & semper in precibus suis exaudiuntur. Cuncta siquidem de manu Dei æqualiter accipiunt, prospera scilicet & aduersa, penuriam & abundantiam, eandem semper voluntate in habere curantes, licet non æquali semper gusto diuinæ dulcedinis potiantur: & in hoc merita magna sita sunt. Iam quod idem ipse Dominus ait: *Règo Pater, vt sint vnum, sicut & nos vnum sumus,* notandum est, quod vno hæc duobus modis fieri consuevit: intus videlicet & foris, cum medio & absque medio, in spiritu & in natura. Plerunque autem male istud intelligitur. Diuina quippe natura accidens non recipit, nec potest humanus intellectus hanc vniunionem capere. Nec mirum. Si enim capere nescit homo, vt anima corpori vnitæ sit, utque eadem in manibus & pedibus ac cæteris membris operetur & moueat, quo tandem modo diuinam hanc intelliget vniunionem? Quotquot autem ad hanc pertingunt, extra tempus in æternitate, extra id quod factum est, in eo quod factum non est, & extra multiplicitatem in simplicitate operantur. Denique in perturbatione integra pace gaudet, atque cum amoroso desiderio in fundum sese demergentes, omnia in Deum referunt, atq; refundunt, sicuti ab æterno in illo fuere, & is ab æterno ea dilexit & intendit. Istud longè vicinus accedit ad Deum, quam ipsa oratio. Sed ad hanc beatissimam vniunionem pertingere non valent, qui in suo naturali intellectu excreueré, atque in propria ratione sua enutriti sunt, suisque vixere sensibus. Olim egregius quidam ac venerabilis Doctor hinc vobis loquebatur, sed eum minimè intellectus. Loquebatur enim ille ex æternitate, & vos secundum tempus accepistis verba illius. Si in dicendo modum excessi, charissimi, quamuis Deo nimius non fuerim, quæso ignoscite mihi: libens enim me corrigerem. Præstet nobis omnipotens, vt omnes quandoque tales esse mereamur.

Amen.

Matt. 6.

Duobus
hanc mo-
dis vni-
onem fieri.

IOAN. THAULERI SERMONE
DOMINICA II. POST PASCHA.

Author. De pastore bono, & vt ille oves suas fideliter custodire ac pascere debeat pro gloria
D. Henri- Dei, & sujpsius interim curam habere peruigilem.
eus Sulz.

SERMO I.

Ego sum pastor bonus. Bonus pastor animam suam dat pro omnibus suis.
IOAN. IO.

**Quile
Christi.**

Bona. 13.

**Præfesse a-
lijs, quale
quid sit.**

A B C verba nulli restius, quam ipsi congruunt Saluatoris: qui, quod verbis docuit, opere postea compleuit, tradendo in mortem animam suam pro omnibus suis. Ipse planè pastor est bonus, qui oves suas & corporaliter pascit & spiritualiter: corporaliter quidem, dando vite necessaria: spiritualiter verò, amore & gratia sua, tum etiam septem Ecclesiarum Sacramentis, adhuc sacra Scriptura, ac innumeris alijs beneficijs suis: & demum eadem beatitudine, quam habet & est ipsem. Illius porrò ouile, sancta est Ecclesia Catholica. A qua quisquis recedit & segregat se metipsum per mortale peccatum, sive per hæresim aut infidelitatem, habebit pascua sua cum dæmonibus in igne inferni inextinguibili. Exterdū bic bonus pastor in seipso perfectissima nobis exempla reliquit, per quæ eum sequi debeamus: maximè verò illis, qui vel à Deo, vel à superioribus suis ad curam animarum vocati sunt. Non de ijs dico, qui seipso huic periculosisimo officio ingerunt, vel etiam qui vocati ad illud, alind sectantur, querunt & intendunt, quam pure Dei gloriam & salutem animarum. Tales enim omnes mercenarij sunt, & in mille versantur periculis. Qui si exploratum haberent, quantus tremor, quanta eos inuadet angustia, cum districto iudici de qualibet anima, & de causis ac negotijs omnibus sibi commissis rationem sunt reddituri, tabescerent fortasse præ dolore corda ipsorum, & plangerent se noctub diuque. Illi verò, quibus absque eorum solicitacione ex ordinatione diuina (*omnis enim potestas à Domino Deo est, sicut Apostolus inquit*) tale aliquod officium impositum est, tales se animo benigno ac voluntario exhibere curabunt, vt neque diuino honori aliqua per eos iniuria fiat, neque ipsi notabiliter deordinantur, & à iustitia exorbitent, neque oves demum illis commissa in aliquo negligantur. Hoc autem, vt dixi, ex animo sponte atque libenter facere debebunt. Qui enim immoderatius subire recusant quod obedientia iniungit, molestissimam & gravem sibi reddunt vitam suam. Paruum nanque opus si animo inuoluntario fiat, plus grauabit, quam multa & magna sponte alacriterque peracta. Interim tamen laudabile est, nolentes ad officia pertrahi: & impendiò prodest, multa in eis aduersa sustinere: & vbi auxilium simul & consilium querendum esset, non nisi dolorem & perplexitatem reportare, vel etiam repulsam pati, & vbi obedientia præstanta forer, rebelles atque contrarios subditos experiri. Et ruerà hac tempestate præfesse alijs, & certis eiusmodi fungi officijs, modò eisdem dignè velis satisfacere, non ad otium, sed ad negotium immensum. Vocari est: immò grandis cruciatus est, & crux penè intolerabilis. Attamen hanc ipsam crucem, quicunque ad eam vocatur à Deo, in suos recipiet humeros illius amore ac contemplatione, qui propter homines miserabilem olim crucem sustulit & Patri suo ad mortem usque obediens fuit: animoq; dimisso cum perfecta ac humi-

humili sui resignatione Deo se dederit subiectaque ad perferendum onus istud,
 quandiu alijs placuerit, quibus promptam debet obedientiam: nec aliquid ex
 sua ineptitudine ac impossibilitate velamē excusationis adducet. Dum enim id,
 quod faciendum est, quantum ipse constat, meliori modo exequitur, officio
 suo facit satis, licet alioqui rectius fieri posset. Itaque Deum potius in omnibus,
 quam aliquid corporale spectabit commodum, hoc diligenter cauens, ne, quam-
 tum in ipso est, aliqua lēdatur ouium suarum in anima sua. Communis quo-
 que erit & affabilis inimicis & quibz ut amicis. Hoc enim pacem magnam parit.
 Iuniores quoque cura vigilantiori sub frēno continebit. Malē siquidem edu-
 cata iuuentus, totam sēpē congregationem perturbat. Suauiter serius erit, & po-
 tius ex amore quam timore præcipiet. Quod vires suas excedit, ad superiores
 suos referet. Vbi mordere nō licet, saltem latratus quodam dabit. Si vitam pi-
 am & sanctam in subditis suis ex toto perficere non valet, hoc tantum curet, ne
 deficiat, & ne malitia sub ipso vires sumat & incrementum. Certē si tritam &
 vetustiorem vestem consuere nolis, fieri non potest quin breui spatio tota la-
 ceretur. Vbi spiritualia pessum eunt, diu corporalia subsistere nō valent. *Qui mo-*
dica negligit, paullatim decidit & corruit in maiora. Ante omnia verò subditis suis
 vbique bona in seipso præbebit exempla, & potius opere quam verbo instituet.
 Vnum est, quod eum patienter ferre oportebit, hoc est, quod dum omnē suam
 diligentiam alicui rei impēderit, totum alij finistrē interpretetur, & in calum-
 niā vertant: & quibus maximē benefacere studet, ab illis plura grauiorāque
 mala sustineat, quemadmodū & ipse legimus factum Saluatori. Hęc & similia
 patienter ferenda sunt. Non enim potest aliquis omnibus & quibz placere. Si quis
 autem omnibus placere voluerit, sēpius Deo & veritati displicebit. Malorum
 hominum conuicia, bonorum laus est. Ad hęc curandum illi erit, vt intra-
 domum suam, improbam societatem, & foris noxiā familiaritatē tota vir-
 tute dissipet sive impediat. Qua in re vbi fecerit quod in ipso est, immunis erit
 apud Deum. Vz autem congregationi illi, vbi duo hęc defecerint. Illa nanque
 primō quidem pace destituetur, dehinc etiam ignominiae notam incurret. Sed
 dicet fortē aliquis: Hoc si facere voluero, repente mihi odium conciliabo, &
 fraudabor pace mea. Ad quod ego: Felix talis perturbatio & molestia, quz &
 ternam pacem adducit. Et vz illis, qui multa idcirco dissimulant, vt cordis sui
 pacem habeant integrā. De quibus Ieremias ait: *Serabant constrictiōne populi mei*
ad ignominiam, dicentes: Pax pax, cūm non esset pax. Tales suam quietem & commo-
 ditatem sectantur, honores & dignitates ambiunt, & hęc religiosę honestatis
 interitu, dum excessus corrigere non audent, ne displiceant, sibi mercantur. Vz
 illis, quia *recepérunt mercedem suam.* Bonus verò Pastor sive Prälatus, purē Dei
 laudem & gloriam quærerit, instar Domini Saluatoris, qui æterni Patris sui, non
 suam quærerat gloriam: & idē crucis ignominia libenter sustiuit. Ex huius
 imitatione, quicunq; verus est Pastor, quicquid sibi eueniat, non sibi faciā que-
 ratur iniuriam, donec ex grauiter sauciati capitī vulneribus sanguis copiosē
 per faciem defluat, & terram humectet, quemadmodum sanctis Martyribus
 legimus accidisse. Olim non nisi perfectissimi ac resignatissimi homines, ad
 dignitates & officia trahebantur, non autem qui priuatis inhiarent lucris, &
 propria venarentur commoda. Vnde quod in me est, id omnibus in quacunque
 dignitate vel prælatione constitutis do cōfiliū, vt semper in ima sive fundum hu-
 milita-

Olim qui
fierent
Prälati.

**Praelatis bonis quid cu-
xandum.** militatis sese demittant, paruitatem, nihilq; futum ob oculos habeant, omnem superbiari deuident, conditionis suæ attendant fragilitatem, & quām celeriter ex hac vita sint migraturi. Dum ergo aliquem reprehendere volunt, sese prius reprehendant: & quantum fieri potest, malum studeant vincere in bono.

Non enim satanas satanam expelit: sicq; ex corde mansueto mitia & dura proferant verba, prout res ipsa & causæ exigere videbuntur. Ante omnia diuinum augere ac promouere cultum, id eis vel maximè cordi erit. **Ita tan; en alij**

intendent, vt seipso minimè negligant. Qualibet ergo die s; p;pius quidem, specialiter autem duabus vicibus sese intro recipient, manè scilicet & vesperi: & tunc semoris paulisper & à memoria seclusis omnibus rebus & negotijs temporalibus, sese coram se statuent, menteq; in Deum subleuata, omnia aduersa & grauamina sua de illius suscipient manu, illi offerēt, pro eius amore sustinebūt, ac per ipsum denique vincent: & hoc facient amabiliter, dulcia cum Deo colloquia miscendo, & suum in illo recrando spiritum. Hoc modo sub vna hora integrum diem, imd plurimos dics poterunt recuperare. Vera persctio nō in consolationum affluentia sita est, sed in voluntatis integra resignatione in voluntatem Dei ad omnia tam amara, quām dulcia, & humili subiectione suijpsius, sub aliquo homine loco Dei, eidem humiliiter obediēdo. In hoc statu melior est ariditas mentis, quām extra hunc profusa suauitas. Quod manifestè æterni Filij Dei obediētia probat, quām ille in arida amaritudine exhibuit atq; compleuit. Hæc tamen non idcirco dixerim, quod aliquis se ad prælationis onera subeunda, quod heu multi faciunt, debet offerre: sed vt qui ad hæc à Deo vocati sunt, iugum istud aequanimiter ferant, & diligenter faciant quod in ipsis est, hoc secum cogitantes, quod si sibi onera non essent imposta, alia fortasse peiora eis accidissent: certi quod Dominus Deus, cuius (vt prædictum) gloriām purè querunt, quiq; hæc eis onera imposuit, etiam pro ipsorū maxima salute ad suam gloriā eos dirigere, accis protidere, & velit & posuit. Præstet nobis omnipotens Deus, vt omnes summi Pastoris humiles oues efficiamur, & in finem vsque permaneamus. Amen.

**Ariditas
quz cui
deuotio.
nigrester.**

**Praelato-
rii bone-
sum con-
solatio.**

sub aliquo homine loco Dei, eidem humiliiter obediēdo. In hoc statu melior est ariditas mentis, quām extra hunc profusa suauitas. Quod manifestè æterni Filij Dei obediētia probat, quām ille in arida amaritudine exhibuit atq; compleuit. Hæc tamen non idcirco dixerim, quod aliquis se ad prælationis onera subeunda, quod heu multi faciunt, debet offerre: sed vt qui ad hæc à Deo vocati sunt, iugum istud aequanimiter ferant, & diligenter faciant quod in ipsis est, hoc secum cogitantes, quod si sibi onera non essent imposta, alia fortasse peiora eis accidissent: certi quod Dominus Deus, cuius (vt prædictum) gloriām purè querunt, quiq; hæc eis onera imposuit, etiam pro ipsorū maxima salute ad suam gloriā eos dirigere, accis protidere, & velit & posuit. Præstet nobis omnipotens Deus, vt omnes summi Pastoris humiles oues efficiamur, & in finem usque permaneamus. Amen.

DOMINICA EADEM.

De interiori anima templo, in quo Deus omnipotens verus pastor noster inhabitat. De spiritu hyeme. De bonis ac malis Iudeis, & de proprietatibus ouium Christi.

SERMO SECUNDVS.

Oues meæ vocem meam audiunt: IOANN. X.

Iob. 10.

VODAM tempore cum facta essent Encenia in Hierosolymis, & hyems esset, ambulabat Iesus in templo, in portico Salomonis. Circundederunt ergo eum Iudei, & dicebant ei: Quousque animam nostram tollis? Si tu es Christus, dic nobis palam. Inter cetera, quæ tunc eis Dominus respondit, hæc quoque dixit: Oues meæ vocem meam audiunt: & ego cognosco eas, & sequuntur me: & ego vitam æternam do eis, & non peribunt in eternum: & non rapiet eas quisquam de manu mea. Hæc in portico Salomonis contigere. Hoc enim est quod David ait: In pace factus est locus eius. Salomon quippe pacificus dicitur. Et revera pacificus est æternus hic Salomon, cuius locus nusquam est nisi

**Psal. 75.
Salomon
quid.**

est nisi in pace, pace vtique interna. Cuius & ista verba sunt: *Ego sum p̄stor bonus,* Iean. i.e. & cognosco oves meas. Itaque, vt ad priora redeamus, sicut audistis modò, facta sunt Encanìa in Hierosolymis, & Iesus ambulabat in templo. Hoc templum, dilectissimum, in quo dulcis Iesus ambulat, siue etiam quod Iesus ingreditur, est nobilis anima rationalis, & pura interiora illius, cui plus Dominus operæ ac diligentiæ adhibuit, quam cæteris creaturis omnibus, plusq; circa eam laborauit. In hoc templo Encanìa facta sunt, hoc est, renouatio quædam. Quo, inquis, modo ista fit renouatio in hoc templo, quod Dominus Iesus tam libenter inhabitat? Planè respondeo: multo magis propriè, quam in omnibus templis materialibus, quæ ab exordio usque mundi constructa vel consecrata fuere. Id enim nouum dicitur, quod suo initio siue ortui propinquum est. Itaque cum homo cum omnibus viribus suis, & tota anima sua se int̄ro recipit, atque tempulum hoc subintrat, ubi Deum reuerà inuenit non habitantem modò, verùm eriam operantem: cùm, inquam, hic eum inuenit, non quidem per sensus siue intellectum, sicut ea quæ lectione, vel auditu, vel sensibus apprehensa intrō recipiuntur: sed per experimentum, siue gustum quendam internum, gustando eum in ipso fundo, & ex ipso fonte scaturientem, non autem aliquid int̄roceptum. (Fons enim melior est quam cisterna. Hæc enim sordescit & exiccatur, ille vero recens scaturit, manat, & crescit, purumq; ac dulcem saporem administrat) cùm hæc, inquam, fiunt, tum reuerà Encanìa siue Initialia in hoc templo celebrantur. Et quoties ista fit introuersio, etiamsi possibile foret, vel millies eam fieri per diem, toties quædam hic agitur innouatio, semperq; cum hac eadem introuersione noua puritas, noua lux, noua gratia, noua virtus in anima generantur. Iucunda planè & gaudij plena res est ista introuersio, cui omnia externa opera & exercitia famulantur, & suam ex ea perfectionem accipiunt: absque ea verò non multum efficaciam habent. Vnde tametsi semper debeamus nos in omnibus laudabilibus ac bonis actibus & institutis seu ritibus exercere, præcipue tamen & ante omnia, hæc seruanda est introuersio: atque ita vera & perfecta intra nos dedicatio celebrabitur. Erat autem, vt Euangelium subiungit, quando facta sunt Encanìa, hyems. Quando, obsecro, est hyems ista? Tunc nimirum, quando cor frigus quoddam & ariditas ac duritia occupant, ita vt neque gratia, neque Deus, neque diuina villa locum in ipso habeant, niue ac pruina, id est, caducis, aridis, perditisq; creaturis totum possidentibus: quia dum per amorem ac delectationem ipsum occupant, possidentque, ignem amoris sancti Spiritus penitus extinguunt, gratiam omnem eliminant & suffocant, ac mirabile quoddam frigus, omnis expers gratiæ, consolationis amabilis familiaritatis Dei adducunt. Est tamen & alia quædam hyems, quando homo verè spiritualis ac Deo deuotus, eundemq; amore prosequens & intentione, totisq; viribus peccata deuitans, adhuc à Deo relinquitur, quod ad sensibilem deuotionem attinet, & in magna ariditate, obscuritate & frigore constituitur, ita vt nihil iam diuinæ suavitatis, nihil consolationis sentiat & experietur. Hanc hyemem ipsis Dominus omnium haud dubiè patiebatur, quando in amarissima passione sua addebat à cælesti Patre, & à diuinitate sua, cui tamē naturaliter unitus erat, quod ad auxiliū lationem attinet, derelictus fuit, vt in omnibus angustijs, doloribus & ineffabilibus cruciatibus illius, nec minima quidem guttula diuinæ consolacionis, infirmæ ac vndeque nimis afflictæ humanitati illius præstaretur & auxilio foret.

foret. Quinimò omnium mortalium afflittiissimus & desolatiissimus fuit, omni vndiquaque auxilio destitutus. Ex quorum consideratione omnes electi amici illius, cum pleno voluntatis suæ gaudio meritò exultare debebunt, quando se pastorem suum, cuius oves esse gestiunt, in huiusmodi desolata ac regnata derelictione tam intrinsecus, quam forinsecus sequi posse sentient. Et reuera felices illos, & plus quam felices, si pastorem suum & Dominum Deum suum fideliter sequi potuerint, perferendo hyemem derelictionis eiusmodi, non solum creaturarum, sed etiam ipsius Dei consolatione destituti. Multo sanè verius vtiliusq; tunc Deum præsentem habebunt, quam in omnibus vñquam iucundæ fruitionis, vt ita dicam, æstatibus habuere, nec nullus capere sufficit intellectus, quanta in dura hac & vera derelictione bona contineantur, putat si quis vndique tenebris duritia & hyemali frigore corruptus, circundatus & occupatus, patientiam seruet & æquanimitatem. Sequitur in Euangeliō: Circundederunt ergo eum Iudei. Duplices olim Iudei erant, boni scilicet & mali. Sic & vsque hodie inter nos est. Iudæus autem idem est quod confessor siue confitens Deum. Quando igitur vires, de quibus supra diximus, veraciter sese trouerunt, & cum natura & supra naturam, in ipsam radicem fundi interioris, ibi tunc Deum confitentur, vt ita dicam, experimentaliter: dumq; illic eundem inueniunt, confitentur eum in veritate fruitiæ siue fruendo: & hæc omnia fiunt in vera ac viua fide: & in omnibus illis quæ hinc nascuntur, intus in intellectu siue ratione & voluntate, & foris in viribus exterioribus, tam in agendo quam in patiendo, in verbis, in operibus, in gestibus, in cōuersatione: in his, inquam, nihil inuenitur neque actiæ, neque contemplatiæ quam vera confessio Dei.

Matth. 10. Et inde fortasse Christus dicere voluit, cum ait: *Qui me confessus fueris coram hominibus, confitebor & ego eum coram Patre meo.* Id enim certò tenendum est, quod in cunctis operibus illis, in quibus alium nobis finem quam Deum præstituimus, in illis Deum minimè cōfitemur. Si quidem & ex ipsa natura meritò Deus rerum & intentionum omnium finis esse debet & scopus: & vbi quis alium sibi finem constituit, haud secus agit, quam si Deum ipsum abnegaret. Creaturæ nanque tribuit, quod soli Creatori tribuendum erat. Et hæc de bonis Iudeis siue confessoriis dicta sint. Erant autem & mali Iudei, de quorum numero & illos fuisse non dubites, qui Dominum circundederunt, qui pleni rancore & amarulentia, ipsum vix adspicere aut sustinere poterat, haud secus quam si corda erga eum lapidea habuissent, sicut & reuera habuerunt. Et heu heu, quot adhuc hodieq; Christiani reperiuntur, qui dum amicos Dei bonis actibus & pījs exercitijs ac institutis cernunt deditos & intentos, quandam erga illos dispercentiam, auersionem & amaritudinem concipiunt: & quicquid illi faciunt, totam vitam & omnes actus, instituta & exercitia illorum vilipendunt, totq; aduersum illos commenta configunt, vt nulli dubium sit, eos de malorum illorum Iudeorum numero esse. Enimvero periculosisimum est, & inter omnia signa certissimum, nunquam illos cum Deo & amicis illius partem habituros nisi signū. in seculo futuro, qui non fauorem quendam & dilectionem, aut ad minus animum permittentem inueniunt erga bona omnia atque diuina. Hęc enim ipsius

Certum perpetuꝝ quorundā p. editio. Christi sententia est, dicentis: *Qui non est tecum, contra me est.* Sicut ediuersò in bonis Iudeis hoc ipsum quod prompeam voluntatem, fauorem, intentionem erga bona omnia gerunt, certissimum signum est, Deum inhabitare ac possiderē.

Matth. 12. Christi sententia est, dicentis: *Qui non est tecum, contra me est.* Sicut ediuersò in bonis Iudeis hoc ipsum quod prompeam voluntatem, fauorem, intentionem erga bona omnia gerunt, certissimum signum est, Deum inhabitare ac possiderē.

Iudæus
quid.

Matth. 10.

Certum

perpetuꝝ

quorundā

p. editio.

nis signū.

in seculo

futuro,

qui non

fauorem

quendam

& dilectionem

aut ad

minus

animum

permittentem

inueniunt

erga

bona

omnia

gerunt,

certissimum

signum

est,

Deum

inhabitare

ac possi-

derē

dere fundum ipsorum, eosq; bono illo essentiali, quod Deus ipse est, perenniter
perfruiuros. Illis verò, qui ab his alieni sunt & vacui, Christus terribiliter ait:
Vos non esis de oib; meis. Oues meæ vocem meam audiunt, hanc ipsam vtique vo-
cem. Potest h̄c non absurdè queri, cur Dominus amicos suos toties oves appelle-
ret. Et quantum ipse capio, videtur mihi id ob duo quædam fecisse, quæ ut ouie-
bus insunt, ita Domino mirum in modum placent in amicis suis. Hæc autem
sunt innocentia & mansuetudo. Puritas quidem, innocentia & virginitas, agnus
sequuntur quocunque ierit. Mansuetudo cognata est Deo, qua qui prædicti sunt, vo-
cem illius audiunt, quam passionibus dediti & iracundi homines nunquam
audire merentur. Sicut enim quando ventus procellosior fenestras & ostia do-
mus exagit, difficile aliquid audiri potest: ita si quis Dei Patris arcanum ver-
bum, quod in occulto susurrio, & in intimo animæ profertur, intra se audire
debeat, omnis intra ipsum ire tempestas & passionum tumultus sopiatur opor-
ter: vtq; ouis sit mansueta, modesta & resignata, suoq; impetuoso motu cohi-
beat, & ita demum cum tranquilla mansuetudine Conditoris sui amabilem
vocem auscultet. Hæc porrò latent omnes illos, qui non sunt ex oib; Christi.
Quotquot autem de harum numero sunt, illis per Prophetam Dominus dicit,
quemadmodum ista nocte nobis lectum est: *Tribuat tibi terram desiderabilem, ba-
reditatem preclaram, exercitium gentium*. Et dixi: *Patrem vocabis me, & post me ingre-
di non cessabis*. Quæ verò est terra desiderabilis, quam dilectis amicis & charis o-
uib; suis promittit? Nimirum terra corporis ipsorum, quod ex natura rebelle
& indomitum, secundum omnem voluntatem ipsorum eis fit desiderabile, o-
bediens & subiectum, paratumq; ad omnia quæ ipsi exigunt ab eo, in quibus et-
iam idem corpus non parum sentit gaudij & delectationis: quodq; prius aridū
fuerat & rebelle, iam fit instar terræ diligenter exculta & exarata, quæ mollis
est, & frugum seminibus suscipiens apta: ita prorsus istorum corpus miro
quodam desiderio ad omnia bona fertur. Quæ autem est hereditas preclara? Nón
alia sanè, quæ Domini noster Iesus Christus, qui est hereditas Patris sui, cu-
ius nos cohæredes sumus, sicut scriptum est, quod Filius accepit à Patre quic-
quid est, habet, & potest, & Pater de dī ei omnia in manu: quæ tamen omnia idem
Filius adeò modis omnibus in ipsum Patrem refudit, vt inde nec pilum sibi v-
surparet, neque assumeret, sed illius duntaxat gloriam, quantum potuit, fide-
kissimè quæreret. In quo profectò, si ipsorum debeat esse idem ipse præclara-
hæritas, sui eum amici sequi debebūt, ita vt quicquid sunt, habent, & possunt,
in Deum referant atque refundant: & ex omnibus donis illius, & quibuslibet
ab eo perceptis nec pilum quidem, neque foris, neque intus sibi assument. Siue
enim per media, siue absque medijs illius percipiunt dona, curandum est illis,
vt illi ea relinquant cuius sunt, ne quicquam inde sibi usurpantes, non ipsa dona,
sed munierum datorem amore fidelissimo inquirant. Sed quid facimus cùm
sensus & natura adeò viseosa sint, adeoq; seipsa quærant in omnibus? quod non
mediocriter præclararam hanc hereditatem. Vbi enim aliquid diuinum
nobis usurpamus & afflumimus, ibi quod diuinum est, vt ita dicam, nobis crea-
turale efficiimus, ac proinde obfuscamus. Iam verò quod sequitur *exercitium
gentium*, manifestum est, quod gentes nullos modos, nullam sanctitatem, nec
legem habuere, qualia prius habuit populus Indorū, sed gratiam progra-
tia absque suis meritis acceperunt. Iudei verò suis operibus plus zequo inuite-
bantur,

tionalis fe-
gium &c
tissimum
quod.
Iordan. 10.
Cur Iesus
an eos
suis oves
appelleret
Apoc. 14.

Ier. 5.

Psalm. 15.

Rom. 8.

Iordan. 14.

bantur, & varias cæremonias, ritus, præcepta & legitima habuere. Gentes autem nihil habebant cui inniteretur, nisi solam gratiam & misericordiam Dei. Ita sanè & amicorum Dei hoc erit exercitium, vt nulli innitantur, nisi gratia & immensa misericordia Dei: desiderent & accipiant gratiam ex sola bonitate diuina, nec suas coaptationes, dispositiones & dignitatem magnificant. Vbi hoc cum primis dolendum venit, quod multi instar Iudeoruni, suis proprijs modis & operibus cum vanâ sui complacentia immoderatus innituntur: aded ut nisi illa fecerint, omnia se perdidisse credant, & neque Deo, neque alicui homini fidem adhibere, neque ad Deum accedere audent: atque ita occulte super propriam voluntatem suam omnia sua priuata opera & exercitia ædificant. Absit autem vt dicere velim, bona opera ac pia exercitia intermittenda siue negligenda: quin potius semper nos in bonis actibus exercere debemus: sed hoc tantum dico, non esse in illis nimium confidendum, neque immodicè præsumendum de eis, quomodo faciunt plerique, qui omnino securos se arbitratur, posteaquam multis annis cilicijs atque catenis ferreis carnem afflixere, ieuiu-nijs, vigilijs & orationib⁹ incubuere, & vel quadraginta annis in magna vixere paupertate & inopia, atque per hęc liberum habent accessum ad Deum, & grandes sunt in oculis suis. Et reuerā dubium non est, quin hęc omnia bona sint, & Christianis omnibus studiosè sectanda & expetenda: attamen etiam si omnia quis mortalium omnium opera solus fecisset, ita inde nudus, quod ad sui reputationem & illorū immodicam estimationē attinet, esse debebit in fundo suo, ac si nihil unquam boni fecisset, & gratiam tantum pro gratia, ab immensa Dei misericordia, omni præsumptione de propria præparatione exclusa suscipiet. Et hoc est exercitium gentium. Quod autem sequitur, Patrem vocabis me, & post me ingredi non cessabis, id nobis omnibus præster benignitas Dei, qui est benedictus in secula. Amen.

Ite. 3.

Author
D. Ecclæ-
dus se-
nior.

*Vt nos à iunctis medijs, hoc est, d. feclibus, peccatis & imaginibus quantumcumq; mi-
nimū, si Deum cernere debeamus, si eros, nudos & expeditos esse oporteat.*

S E R M O V N I C V S.

Modicum, & iam non videbitis me: & iterum modicum, & videbitis me. IOAN. XVI.

HAEC verba, dilectissimi, in vno sensu docent nos minimi facere debere, quicquid in hoc seculo magnum esse videtur, siue prospera siue aduersa: siue honor, siue ignominia: siue consolacio, siue afflictio. Reuerā siquidem hęc omnia, aut parum aut nihil sunt, si æternitati illi conferantur, in qua Deum visuri sumus. Et nisi eosq; prosecerimus, vt omnia intra nos parua & tāquam nihil esse sentiamus, Deum nostro intellectu haudquam agnoscere & videare valebimus. Oportet planè, vt omnia in nobis annihilentur, & intra nos ipsos supra locum & tempus subleuemur, atque ad ea, quæ diximus, cæci simus, si Deum videre debeamus. Exigua & modica sunt mundus & tempus, & omnia quæ in eis sunt: sed dum homo in spiritu extra locum & tempus constituitur, ibi Deum

Deum cognoscit. Cæterum si quid alienum à se anima intorecipiat, quamlibet etiam exiguum illud sit, ut verbī gratia, vnam cogitationem otiosam, aut quoduis aliud minimum peccatum, aut ad peccatum aliquid habens affinitatis. (Talia enim omnia, ab anima aliena sunt & extranea) hoc ipsum à summi boni fruitione eam impedit ac remoratur. Ita & ratio sive intellectus humanus magna quedam res est in seipso: sed diuīng luci comparatus, modicus & perexiguus est: & vt Deum videre possit, oportet eum in ipso lumine & gratia crescere & augeri. Imò plus dico, nūquam aliquis Deum vidit, quandiu anima illius aliquid cum corpore commercij habuit. Nam si Deum anima videre debeat, oportet eam supra se in spiritum trahi atque rapi. Quærerit magnus ille Ecclesie Doctor Augustinus quodam loco, quid sit vita æterna, & sibi ipsi respondens, ait: Quæreris à me quid sit vita æterna? interroga & ausculta ipsam vitam æternā. Sicut enim nemo melius nouit, quid sit æstus, quām qui calidus est, nec quid sit sapientia, quām qui sapientia prædictus est: ita & vita æterna quid sit, nemo reūtius intellegit, quām qui vitam æternam habet. Ipsa igitur vita æterna Dominus noster Iesus Christus, sic ait: *Hac est autem vita æterna, ut cognoscant te solum verum Deum.* Et idem ipse: *Modicum,* inquit, & iam non videbitis me. Certè si anima Deum à longè per medium aliquod, putà per nubem, vel ad momētum intueretur, non se ab illo pro toto mundo aneret. Quid ergo putamus, dilectissimi, illuc erit, ubi Deus clarè in seipso, qualis est in nuda ac simplici essentia sua, sine omni medio videtur? Omnes ab eo conditæ creature, imò & quascunque, si veller, condere posset, nihil certè aut parvū sunt, si cum illo conferatur. Ipsiū cælum, cuius tanta magnitudo, tanta latitudo est, ut referenti mihi fidem non possetis adhibere, si cum Deo componatur, imò si & totum vniuersum cum illo conferatur, tam nihil aut modicum est, quām acies acus vnius ad vastissimā cæli molē. Rectè igitur Dominus: *Modicum,* inquit, & iam non videbitis me. Quām diu enim aliquid ex creaturis in animo relucet, Deum videre non potest: vnde quantumcunq; exiguum illud sit, prorsus abscedat oportet ea saltem hora, qua amabilis contemplationi Dei animus vacabit. Hinc Sponsa in Canticis ait: *Surgam, & circumibo ciuitatem: per vicos & plateas quaram quem diligit anima mea: quesiui illum, & non inueni. Vigiles qui custodiunt ciuitatem inueni, sed nō dilectum suum.* Et subdit: *Paululum cum pertransisem eos, inueni quem diligit anima mea.* ac si dicaret: Vbi omnes creature transiliui, quæ nihil sunt & modicum, inueni dilectum meum. Et ipse Deus tam ardenter ac fortiter amat animam rationalem, opus manuum suarum, ut si quis amore hoc ipsum priuare vellat, vitam illi & esse suum penitus auferret, & si ita dicere licet, ipsum enecaret & occideret. In illo nanque amore, quo Deus animam diligit, Spiritus sanctus intelligitur: imò amor ille est ipse Spiritus sanctus. Cum ergo tantoperè Deus gloriösus & omnipotens animam diligat, magnum aliquid sit anima oportet. Philosophi cuiusdam sententia est, quod si nullum esset medium, oculus & formicam & culicem in cælo cernere posset. Et verum dixit. Mediū autem, aerem dicit & ignē, & alia multa, quæ inter cælum & oculum interposita sunt. Alius contra dicit, quod si medium non esset, nihil oculus videret: & hic quoque à veritate non recessit. Primus itaq; ait: Si medium non esset, oculus & formicam & culicem in cælo discerneret. Verū est. Si inter Deum & animam nullum esset medium, illico Deum anima videret. Deus enim sicut medium nullum habet, ita nec

Cui anima
soli
Deus vi-
deendas.

Vita æte-
ria quida.
Iohann. 17.
&c. 16.

Cantic.

Ibidem.

Duo Phi-
losopho-
rum duo.
rum apo-
phile.
gmata
versa, eis
cōtraria.
1.

medium aliquid sustinere potest. Vnde si anima penitus ab omni medio nuda-
ta, libera, & expedita foret, Deum quoque nudum ac detectum haberet, & ille
se nudum ei ex integro præberet. Ceterum quandiu illa ab omnibus vitiis,
defectum & imaginum, quantumvis modica illa sunt, medijs necdum penitus
absoluta est atque nudata, Deum videre non potest. Certè si inter animam &
corpus vel tantillum soret medijs, quantum est capillus unus, nunquam ibi ve-
ra esse vnitio posset. Quod si ita est in rebus corporeis, quanto magis in spiritua-
libus? Hinc D. Boethius hortatur, dicens: Si veritatem liquidò agnoscere cupis,
*Gaudia pelle, Pellet timorem, Spemq; fugate, Nec dolor adfit: Nubila mens est, Hac vbi
regnant.* Media quippe sunt, quæ quandiu animus intuetur, & illa vicissim ani-
mum respiciunt, Deum videre non potest. Iam quod alter Philosophus ait, si

IL medium non esset, oculus nihil cerneret: & ipsum verissimum est. Si enim ma-
num oculis imponas, ipsam ob illius grossitudinem videre non potes. Si autem ob
oculos ponas, non potes eam non videre oculis apertis. Ut igitur manus videri
queat, oportet ut in aere & luce subtilietur, & ita quedam illius imago perfe-
ratur ad oculos. Hoc in speculo videre licet: quod si tibi opposueris, in eo relu-
cet imago tua: nec tamen idem ipse in speculo es. Itaque & oculus & anima talia
specula sunt, ut quicquid illis oppositum fuerit, reluceat in eis. Verum posito
ob oculos vel lapide, vel manu, non in ipsis oculis lapidem video siue manum,
sed horum imaginem, eademq; non in alia imagine siue per medium, sed abs-
que imagine & sine medio cerno. Ipsa quippe imago medium est, quod intra
me recipio siue de lapide, siue de manu. Ita prorsus Verbum æternum ipsum
medium est & imago, id est, absque medio & imagine, ut animam in ipso sine
medio & absque imagine comprehendere possit & intelligere. Ceterum vim
quandam anima habet, & est intelligentia, quæ mox vbi Deum sentit, & quo-
dam interno percipit gustu, atq; per gratiam sancti Spiritus illuminatur, quin-
que propriates suscipit: quarum prima est, quod abstrahit siue separat se à lo-
co & tempore. Secunda, quod nihil illi simile est. Tertia, quod nulli permixta
est. Quarta, quod in seipsa est agens siue inuestigans. Quinta, quod imago qua-
dam est. Primo itaq; separat se ab Hic & nunc, quæ idem significant, quod locus
& tempus. Nunc, enim minimum est de tempore, & vix particula est, vel sal-
tem gustus quidam temporis, nec aliquid ferè cognitionis habet cum tempo-
re, nec est temporis finis. Quanlibet autem breuissimum sit temporis punctum,
prorsus abscedat oportet: inquit quicquid tempus attingit, cedere necesse est. Ita
& à loco, siue ab Hic, se se abstrahit. Quamuis enim modicus sit locus, in quo
subsisto, & ipsum tamen & loca omnia & viuieras imagines à memoria pro-
sus excidere oportet. Secundò nihil illi simile est. Nimirum de Deo cuiusdam

V. **Dens**
quid.
i. Ioann. 3. Magistri sententia est, beatam illum esse & felicem essentiam, cui nihil possit
esse simile. Et D. Joannes: *Videte, ait, quamē charitatem dedit nobis Pater, vt filii Dei
nomine nescimus & simus.* Si ergo filii Dei sumus, etiam similes illi sumus. Quomodo
ergo dicit ille Deum talcm essentiam esse, cui nihil simile sit? Intelligite quæ-
so, in eo, quod huic animæ vi nihil simile est, ipsa est Deo similis. Sicut enim
nihil Deo, ita nec illi quicquam simile est. Ceterum ad huc finem omn. s crea-
turæ naturaliter laborant, ut Deo similes efficiantur. Cælum nunquam moue-
retur, nisi vel Deum, vel aliquam Dei quereret similitudinem. Et nisi Deus re-
bus omnibus incaset, nihil natura vel appeteret, vel operaretur in rebus qui-
buscum-

Anima
quoniam d.
Deo simili. In eo, quod huic animæ vi nihil simile est, ipsa est Deo similis. Sicut enim
nihil Deo, ita nec illi quicquam simile est. Ceterum ad huc finem omn. s crea-
turæ naturaliter laborant, ut Deo similes efficiantur. Cælum nunquam moue-
retur, nisi vel Deum, vel aliquam Dei quereret similitudinem. Et nisi Deus re-
bus omnibus incaset, nihil natura vel appeteret, vel operaretur in rebus qui-
buscum-

buscumque. Siue enim velis, siue nolis, siue scias, siue nescias: etiam in minimis, occulte tamen, natura Deum quererit & intendit. Hinc est, quod nemo vnamquam tanta siti affectus fuit, ut potum sumere desiderasset, nisi aliquid Dei potus haberet. Breuiter ergo, natura neque cibum, neque portum, neq; vestes, neq; commodity, neq; aliquid creatum appeteret, nisi Deus illis inesset. Semper occulte quererit, sectatur & inuenire molitur aliquid Dei in creaturis: nec tamen vnamquam veraciter Deum inuenire poterit, nisi eum per abnegationem sui ipsius & rerum omnium cum puro corde querat. Tertiò pura & impermixta est. Sicut enim natura diuina nihil sibi patitur admisceri, ita & hæc vis nihil admixtio-
III.
 nis recipit. Nihil in ea alienum existit, nihil in eam alienum incidere potest. Vnde si quis aliter de ea sentiret, derogaret illi & iniuriam faceret, haud secus quam si elegantis formæ homini, vel nigredinem, vel pallorem falsò obijceret. Decet plane, ut quomodo in Deum nulla cadit permixtio, ita & anima nihil sibi patiatur admisceri. Si quis tollat vestem meam, simul omnia illi affixa tollit. Dum aliqd pergo, simul omnia me comitatur adhærentia mihi. Ergo si quid habet spiritus, cui inhæreat, affiliatur quæ: quisquis hoc traxerit, ipsum vna spiritū trahet. Si verò nulli omnino spiritus affiliatur, neq; inhæreat, etiam si tunc cælum pariter & terra euertantur, concutiantur quæ, ipse tamen persistit immobilis. Quare hoc? Quia scilicet nec alicui ipse, nisi soli Deo, nec aliquid illi inhæret. Quartò, semper intus querit & operatur. Cum enim Deus siue essen-
III.
 tia diuina semper in intimis commoretur, continuè ipsum intelligentia inquirit. Voluntas autem in id fertur quod amat. Vnde si occurrat mihi aliquis amicus meus, voluntas per dilectionem sese effundit super eum, & tunc sufficit illi. Jam Apostolus ait: *Tunc cognoscam, sicut & cognitum sum:* & D. Ioannes: *Videbimus cum sancti est.* Planè si colorari debeam, ea, quæ ad colorem pertinent, me suscipere oportet: nec vnamquam nisi illis suscepitis potero colorari: ita nec Deum vnamquam videre poterimus, nisi in eadem luce, in qua ille seipsum contuetur. Porro quod idem Apostolus ait, *Deum lucem habitare in accessibilem,* nemo hinc despondeat animum. Et in itinere siue accessu habitare licet, & bonum est: ab ipsa tamen veritate procul abest, quia Deus non est. Quintò, *imago quædam est.* At-
1. Cor. 13.
1. Ioan 3.
 tendite hic dilectissimi, & touus sermonis huius summam reportabitis. Imago & imago, imago scilicet Dei, quæ est ipse Filius Dei, & imago animæ, adeò sibi inuicem copulantur & vnum fiunt, ut nulla inter has distinctio notari siue intelligi possit, vbi anima cum Deo vnum effecta est. Itaq; licet igne in imaginari abiqt; calore, & calore in igne solem quoq; absq; lumine, & lumen absq; sole: sed nulla pot. st distinctio mente notari siue intelligi in vniione imaginis diuinæ & increatae cum rationali imagine animæ nostra. Præstet nobis omnipotens Deus, ut ita eum mundis ac puris cordibus cernere digni efficiamur. Amen.

DOMINICA IV. POST PASCHA.

Vt Spiritus sanctus mundana corda nostra arguat de peccato, de iustitia, & de iudicio. Ut proximos nostros corripere, non iudicare, debeamus. Et quid nos doceat Spiritus sanctus.

SERMO PRIMVS.

Expedit vobis ut ego vadam. IOAN. XVI.

Gg 2

IN

N præsentis diei Euangeliō, cùm discipulos suos, ne immoderatius de suo recessu dolerent, Dominus consolari velle, inter alia sic eis locutus est: *Expedit vobis ut ego vadam: si enim non abiero, Paracletus non veniet ad vos: si autem abiero, mittam eum ad vos.* Et cùm venerit ille arguet mundum de peccato, & de iustitia, & de iudicio. In quibus verbis, dilectissimi, id nobis primò non negligenter considerandum venit, quod electis discipulis & charissimis amicis Domini nostri Iesu Christi Spiritus sanctus mīti non potuit, nisi eiusdem Salvatoris præsēntia corporali destituerentur, & ipse discederet ab eis. Vbi si queratur quid sit discedere illius.

Diseede.**re Christi
à nobis
quid.****Dere*i-*
ctione in-
terna be-
neven-
tium pro-
fectoris.****scitus.**

à nobis, citò respondeo, nihil id aliud esse, quam consolationis deuotionisque subtractionem, dum nos in spirituali inopia ac desolatione & ineptitudine interna resinquit: quod dum sit, ad omnia repente bona torpidi ac difficiles, & intus frigidū & obscuri efficiuntur. Cæterū quicunque hanc internam derelictionem patiuntur, & ad suam eam utilitatem norunt inflectere, atq; fructum in ea facere: dici non potest, quantum in virtutibus profectum sortiantur, & fāluti suā conferant. Quisquis enim animo verè resignato eam sustinere nouit, ei omnīs multiplicitas in unitatem vertitur, & in aduersis pacem, in contumelia sive contemptu honorem, in perturbatione pacem immobilem, & in omni denique amaritudine, veram dulcedinem habet & experit. Ait deinde Salvator: *Cum venerit Paracletus, ille arguet mundum,* hoc est, liquidd faciet hominem intelligere, utrū adhuc mundus in ipso lateat intus in fundo suo: & quemcunque mundanum repererit, arguet & increpabit, eiusq; illi defectus ob oculos reducit, & faciet manifestos. *Quis est autem mundus intra nos existens?* Ipsa planè opera, modi & impressiones seculi, hoc est, consolatio, gaudium, prosperitas, aduersitas, amor, timor, tristitia & solicitude mundana. Et Bernardus ait: *Cum quibus gaudes & tristaris, cum illis & iudicaberis.* Et reuerā hæc omnia Spiritus sanctus in aduentu suo in animas nostras luce clarius manifestabit & arguet, ut merito nunquam simus pacem pectoris habituri, quandiu aliquid horum in nobis tolerauerimus, & sponte scienterq; creaturas corda nostra poscidere permiserimus. Cæterū quisquis huiusmodi defectibus implicitus est, quisquis à creaturis, quarum Deus vera causa non est, quod totum mundus est, possidetur, nec tamen inde intus reprehenditur: credite mihi, signum verum & euidentis est, spiritum sanctum necdum in illius fundum aduenisse. Ita enim Christus ait: *Cum venerit, ille arguet mundum.* Iam quod addit, de peccato, inquirendum nobis est, quod sit illud peccatum. Certè rerum omnium sapientissimus Conditor Deus & creauit omnia, & suum cuiq; finem præstituit atq; præfixit. Ita ignem fecit, ut sursum tendat & lapidem, ut ad ima feratur. Ita & oculis detinet ut videant, auribus ut audiant, manibus ut operentur, & pedibus ut ambulant, & vnumquodq; membrum voluntati naturali absq; contradictione morrem gerit, sive facile, sive difficile, sive dulce, sive amarum sit illi quod imperatur, modò tamen voluntas ipsa perfectè velit, membra promptè obediunt, tam ad mortem quam ad vitam. Hoc luce clarius in huius mundi infelicissimis amatoribus, quorum corda vitinam spiritus sanctus sua gratia illustret, videre pronū est, qui ut vanissimo satisfaciente amori suo, quo detinetur, vel potius ut re amata pro voto suo potiantur, non solū libenter, sed etiam audacter, imò temere omni quieti renuntiant, & honorū omnium atq; etiam famæ sive & ho-

**Arguere
mūdum,
quid.****Mundus
intra nos,
quid.****Ceterum
abientis
spiritus
sancti in-
dicium.****Quo de
peccato
mundus
arguedus.**

ceum, quarum Deus vera causa non est, quod totum mundus est, possidetur, nec tamen inde intus reprehenditur: credite mihi, signum verum & euidentis est, spiritum sanctum necdum in illius fundum aduenisse. Ita enim Christus ait: *Cum venerit, ille arguet mundum.* Iam quod addit, de peccato, inquirendum nobis est, quod sit illud peccatum. Certè rerum omnium sapientissimus Conditor Deus & creauit omnia, & suum cuiq; finem præstituit atq; præfixit. Ita ignem fecit, ut sursum tendat & lapidem, ut ad ima feratur. Ita & oculis detinet ut videant, auribus ut audiant, manibus ut operentur, & pedibus ut ambulant, & vnumquodq; membrum voluntati naturali absq; contradictione morrem gerit, sive facile, sive difficile, sive dulce, sive amarum sit illi quod imperatur, modò tamen voluntas ipsa perfectè velit, membra promptè obediunt, tam ad mortem quam ad vitam. Hoc luce clarius in huius mundi infelicissimis amatoribus, quorum corda vitinam spiritus sanctus sua gratia illustret, videre pronū est, qui ut vanissimo satisfaciente amori suo, quo detinetur, vel potius ut re amata pro voto suo potiantur, non solū libenter, sed etiam audacter, imò temere omni quieti renuntiant, & honorū omnium atq; etiam famæ sive & ho-

& honoris discrimen subeunt. Videamus nunc, quæ sint peccata nostra. Quis, quo, in hoc tempore ita obediens est Deo, & omnibus illius mandatis optemperat, seipsum in aduersis & prosperis, & creata omnia propter Deum ex intimo fundo animæ suæ, in quo solū Deum veraciter præesse ac præcipere oportebat, quomodo deberet, deserit, abnegat, relinquit? Hæc igitur peccata mordet & manifestat in suo aduentu Spiritus sanctus, arguens hominem, quod voluntati diuinæ & inspirationibus suis tam crebro restiterit, & per hoc sapienter peccauerit in Deum. Hoc, inquam, & plures alios occultos defectus, dum venit, Paracletus in homine reprehendit. Hæc vero reprehensio, vehemens & asperum in homine iudicium & poenam quandam infernalem, ac vix intolerabile excitat, de quibus homines mundo dediti, qui secundum naturæ suæ desideria vivunt, parvum aut nihil sciunt. At quicunque hæc intus sentiunt, certissimum signum habent, Spiritum sanctum in ipsorum cordibus presentem adesse. Et ubique iudicium istud in veritate agitur, magna securitas est. Etenim vel mille virtutis, quæ verè cognoscis, & quorum te reum confiteris, non tantum nocent, nec tantum habent periculi, quantum vel unum peccatum, quod agnoscere recusas, nec ab alio tibi pateris indicari, & pro quo nec dolore, nec anxietate concuteris ac permoueris, sed potius veritatem te habere existimas, ipsumq; defendis. Unde quotquot eiusmodi sunt, ut sua omnia, quæcumque sive faciunt, sive dimittunt, multum eis placeant, rectaque videantur, aliorum vero displiceant omnia, & ipsorum iudicio mala sint, tales periculosis vitijs impliciti sunt: & cum propriæ voluntatis lepra laborent, nunquam ad aliquem sanctitatis pertingunt gradum. Sed & de iustitia mundum arguit Spiritus sanctus. O Deus benignissime, quam misera planè & vilis res est omnis iustitia nostra coram oculis tuis! Inde est quod Augustinus ait: Vix enim iustitia nostra, nisi eam Deus secundum misericordiam suam iudicare velit. Ipse namque per Prophetam summum Esaiam dicit: Quasi pannus menstrua: evniuersa iustitia nostra. Et apud Lucam per seipsum Veritas dicit: Cum feceritis omnia que præcepimus vobis, dicite: Servi inutilis sumus: quod debuimus facere, fecimus. Et quisquis se existimat aliquid esse, cum nihil sit, Apostolus ait, ipse se seducit. Quod cum ita sit, quid de illis sentendum est, quales heu multi inueniuntur, quorum instituta, consuetudines & exercitia ita ipsis complacent, ut nec Deo, nec hominibus se relinquere velint, satisque sibi tanquam pupillæ oculi sui cauent, ne quo modo Deo se resignent atque relinquant? Dum enim sive per seipsum, sive per alios eos admonet, ut seipso abnegare & relinquere studeat, scia instituta & exercitia huiusmodi admonitionibus præponunt, nec eis vel tenuiter acquiescere dignatur. Itaque dubium non est, admodum eos irresignatos esse, immortificatosque. Et si in ipsis cordibus præsens foret Spiritus sanctus, haud dubie de sua eos immortificatione reprehederet. Vbi enim ille veraciter præsens est, hominē aperte facit intelligere defectus suos, eundemq; veram docet resignationem, humilitatem & cætera omnia, quæ ad æternam salutem pertinent. Habet deinde Euangeliū, quod & de iudicio mundum arguit Paracletus. Quod est illud iudicium? Heu multi sibi iudicium usurpant in alios, & proprios defectus atque peccata, & sui ipsorum iudicium negligunt atque postponunt, cum tamen infallibilis Veritas dicat: Nolite iudicare, & non iudicabimini: nolite condemnare, & non condemnabimini. Quia mens tua mens fueritis, remetietur vobis. Et Sanctus quidam: Quot, inquit, iudicio tuo

Quæ Spi-
ritus san-
ctus argu-
at pecca-
ta.

Cenisa
mum pre-
sentis Spi-
ritus san-
cti signu-

Quam fa-
bi place-
re, siperi-
culolum.

Iustitia
mundum
argui.

Esai 64.
Luc 17.
Galat. 6.

Iudicij
mundum
argui.

Mat. 7:

tibi substernis, sub tot deprimeris. Volunt iam, proh dolor, omnes non modò seculares, verùm etiam Religiosi & Ecclesiastici, proximorū suorum Episcopi, Prælati & iudices esse, & vñus iudicare alium, cùm interim nesciat semetipos: atque per hoc densissimos inter Deum & animas suas muros fabricant & interponunt. Vnde quātum possum, moneo vos & obsecro dilectissimi, quām charus vobis est Deus & æterna salus ac beatitudo vestra, fugite iudicia aliorum, & potius vosipos iudicate: hoc enim expedit vobis, si saluari cupitis, si non à Deo & omnibꝫ Sanctis eius iudicari vultis. Nemo præsumat aliquid iudicare, quod

**Temera-
ria iudicia
vitanda.** non sit manifestum mortale peccatum. Evidem potius grauiter lingua meam morderem, quām aliquem iudicare temere. Ista nanq; aliorum iudicatio, ex superbia & propria complacentia nascitur, quæ semen esse diaboli occultum, quis non videat? Nec possunt præsentem habere Spiritum sanctum, in quorum cordibus semen istud germinat & excrescit. Cæterū quando Spiritus sanctus per homines, vbi necessarium est, iudicat, locum & tempus ad arguendum opportunum expectatur. Non enim ea vehementia ac furore aliquis reprehendens est, vt priusquam vulnus vñ curatum sit, tria vel quatuor alia infligantur. Nec etiam duris verbis, vel toruo & aspero vultu ac animo auerso, ne in aliorum cordibus vilis fiat & contemptui habeatur: sed tota reprehensionis series ex amore procedet & mansuetudine. Ita enim & in seipso qui reprehendit, humilitatem ac paupertatem spiritus conseruat, easdemque in omni loco & opere, tam in frequentia hominum, quām solitudine secum deferens, omnibus quæ ipſi commissa non sunt, nec ad se attinent, postpositis, seipsum dyntaxat in vera obseruat simplicitate. Et vos charissimi, non ad subtilium sublimumq; artium & scientiarum cognitionem adspiretis: sed in ipsum interiorē fundum vestrum simpliciter ingredientes, illuc vosipos cognoscere discite: nihil vobis magnoperè curæ sit, scire secreta Dei, influxus & effluxus illius deesse & non esse, & quid sit animæ scintilla in sua existentia: Non vobis commissum est scire arcana Dei. Nihil planè vtilius est, quām vt veram, integrā & simplicē fidem de uno Deo in personarum Trinitate, non multipliceret, sed simpliciter & pure retineāmus. Arrius nanque & Sabellius, qui mira de Trinitate intelligebant, Salomon quoque sapientissimus, & Origenes, qui sanctæ Ecclesiæ præclarissima opera & optimas reliquæ institutiones, vbinam sint, penitus ignoratur. Vobisipſis ergo prospicite, vestri ipsoru curam singuli habetote: certi quod nemo

**Quid scire
aut non
scire cu-
randum.**

Galat. 6. alius pro vobis rationem reddet, sed onus vestrum ipſi portabitis. Dominum Deum vestrum & illius voluntatem inquirite & obseruate: & vocationem vestram attendite, hoc noctu diuq; curantes, vt illi satisfaciat, & vocantem Dominum quocunque traxerit, prompte alacriterq; sequamini. Quod si diuinī beneplaciti noctiam necdum habetis, ad illos confugite, & eorum consilia quærite ac sequi contendite, qui maiori sint, quām vos, Spiritus sancti gratia illuminati. Quod si nec tales habere potestis, ad ipsum Deum confugite: & ipse haud dubie quæcumque vobis necessaria esse perspexerit, dabit, si tantum ab orationis studio nō recedatis. Quod si nec sufficit vobis, in omnibus dubijs id obseruate serio ac diligenter, quidnam naturæ vestræ molestius sit, & ad quid minus afficiamini, & hoc potissimum facite. Quoties enim natura mortificatur, toties sine dubio Deus omnipotē verius viuere & esse incipit in nobis. Dehinc quod Euangeliū testatur, Spiritum sanctum discipulis minimè mitti potuisse, si non

non Christi præsentia corporalis eis fuisset subtracta, sollicitè nos considerare admonet, quænam sint studia nostra, item circa quæ versemur, & quibus magis familiares simus. Et ipse vos hortor, dilectissimi, vt omnibus renuntietis propter Deum. Ita enim & Deum recepturi estis & omnia. Credite mihi, si ex animo id facitis, iucundam etiam in hac vita à Deo percipietis remunerationem. Qualia Post hæc sequitur in Euangelio: *Cum autem venerit ille Spiritus veritatis, docebit vos omnem veritatem: & quæ ventura sunt, annuntiabit vobis.* Non quidem omnia nos docebit, vtrum videlicet fruges copiosas terra productura sit, vtrum vilius pretio sint ipsæ fruges emendæ, vtrum bellorum tumultus sopiendi sint: non, inquam, huiusmodi nos ille Spiritus docebit, sed suggeret nobis omnia, scilicet: necessaria ad vitam perfectam & occultam cognitione veritatis, nequitia quoque naturæ, fallacia seculi, & calliditatis spirituum immunis dorum consequēdam. Iterum vos moneo charissimi, diligenter, serio ac prudenter viam Domini rectam ambulate. Non vt quidam, qui vbi à Deo ad interiora vocantur, ad externa sese conuertunt: vbi verò ille ad externa vocat, illi ad interiora nituntur: quorum planè dolenda & peruersa conditio est. Et docebit vos, ait Dominus, omnem veritatem. Quando enim Spiritus ille cordis nostri hospitium ingreditur, omnem nos docet veritatem, hoc est, omnia nobis intus & foris necessaria, defectus quoque nostros pure, intimè, profundè, dilucidè nobis dat intelligere, simulq; nos acriter reprehendit, & nobis ipsi vilescere facit, eo quod veritatem non sequimur, & noxiè rebus vilibus inhæremus. Docet etiam nos, vt in profundissimam nos humilitatem demittere, & non solum Deo, verum etiam creaturis omnibus ex toto subiçere debeamus. Et hæc essentialis humilitas, vera ars est atque scientia, in qua artes omnes & omnis sapientia, quæ quidem ad veram sanctitatem necessariæ sunt, continentur. Id tantum curandum est, vt ipsa hæc humilitas non in solis verbis, sed intus in ipso fundo verè teneatur. Præstet nobis Dominus Deus noster, vt ita præparemur omnes, quo per gratiam suam Spiritus sanctus nos possideat, & omnem doceat veritatem. Amen..

D O M I N I C A E A D E M:

Detribus obstatulis, quæ Spiritus sancti susceptionem in tripli hominum genere praepediunt, eidemque obstatunt.

S E R M O N I I.

Expedit vobis vt ego vadām: IOAN. X VI..

SI C V T etiam in præcedenti sermone audistis dilectissimi, Christus morti suæ proximus, discipulis suis ait: *Expedit vobis, vt ego vadam. Si enim non abiero, Paracletus non veniet ad vos, hoc est, non eritis capaces Spiritus sancti.* Ex quibus verbis ipsi vos, quæsto, colligite, ad quantam perfectionem hominem cōscendere oporteat, vt statum supremæ felicitatis ac summæ beatitudinis suæ assequatur: quod nisi per veram resignationem & abnegationem fieri non potest, omnium scilicet eorum, quæ & ipsi, & naturæ illius maximè grata, iucunda & amabilia sunt. Quibus omnibus, qualia qualia sint, quanlibet illi bona, spiritualia, pretiosa & sancta videantur, penitus renuntiare ac perfectè mori eum oportet. Si enim Christi discipulos illius sancta, gratioſa & amabili humanitate, quod ad præsentiam

Ars vera
& optimæ
quæ.

sentiam corporalem attinet, priuari oportebat, ut aptiores fierent ad suscipiendum Spiritum sanctum: nullus haud dubie deinceps presumere debebit, posse se diuinæ gratiæ capacem esse, quandiu cor illius terrenæ ac instabiles creaturæ occupant. Sunt autem tria quædam cœlestis gratiæ impedimenta, in triplici hominum genere.

**Tria cæ-
ctis gra-
tia im-
dimeti.** L. Ad primum genus omnes illi pertinent, qui sponte & scienter vitijs & peccatis inhærentes, per creaturem se patiuntur à diuinæ gratiæ susceptione præpediri, dum eis pro libitu contra Dei voluntatem abutuntur. Hi extra vias Dei nimium aberrant, exorbitantque, de quibus Propheta regius

Psal. 118. ait: *Maledicti qui declinant à mandatis tuis*, ad creaturem scilicet. Ad secundum genus illi pertinent, qui cum sint homines boni, per hoc à diuinæ gratiæ susceptione præpediuntur, quod nimium pro vita necessarijs coquirendis solliciti sunt & occupati, & plus satis in rebus externis delectationis querunt. Sed & contra

Ioan. 12. Ibidem. hos illa dicta est sententia Salvatoris: *Qui amat animam suam, id est, corporis voluptates & oblectationes, perdet eam.* Quod autem sequitur: *Et qui odit animam suam in hoc mundo, in vitam eternam custodit eam:* de illis dicitur, qui inordinatis

III. desiderijs & voluptatibus suis resistunt, nec ea sequuntur. Ad tertium denique genus illi referendi sunt, qui cum boni sint & verè spiritales homines, per hoc diuinæ gratiæ obicem ponunt, quod septem Sacramentis abutuntur. Quisquis enim cum delectatione, quod ipsi faciunt, Sacramentorum signis inhæret, quādiu id agit, ad ipsam rem siue veritatem minimè pertingit. Omnia nanque Sacra menta ad simplicem veritatem hominem deducunt. Verbi gratia: Matrimonium naturæ diuinæ cum humana, animæ quoque cum Deo unitiōnem significat. Iam si quis ipsi duntaxat signo pro sensuum voluptate inhærere velit, quod procul dubio non est verum matrimonium, se: psum impedit, quo minus ad eternam possit veritatem pertingere. Ita sunt plerique, qui contritioni & confessioni immorantur, soli inhærétes signo, nec ad ipsam puram veritatem pertingere satagentes.

Ioan. 13. Qui vitam audiant quod contra illos Dominus dicit: *Qui lotus est, inquiens, non indiget nisi vestram pedes lauet, hoc est, qui semel lotus est*

C. per integrām contritionē & puram confessionē, non indiget nisi tantum quotidianos defectus suos, non autem vetera peccata semel confessi, & per contritionē deleta, confiteri: sufficit illi, si pedes suos lauet, id est, affectus & conscientiam à culpis quotidianis expurget. Sunt alij, qui per hoc se impediunt, quod nimium studiosi sunt circa exteriorem apparatum erga venerabile Sacramentum, adeoq; illi inhærent, ut animas suas intus ornare negligant, imd non curēt, per veram scilicet vitiorum suorum mortificationem. Vnde etiam minus dignè præcelsum illud Sacramentum suscipiunt, nec illud spiritualiter sumere nouerunt. Non enim intus ad ipsam veritatem capiendam se exerceat, quæ est unitio mentis cum Deo, ad quam eos præsertim communicare volentes deuotè aspirare oportebat. Omnia nanque Sacra menta, ut prædicti, ad simplicem nos veritatem emittunt. Notare vos hūc velim, dilectissimi, Deum nos adorare debere in omni loco & omni tempore. Porrò cum Deum Patrem adoratur sumus, oportet ut nos in quandam solitudinem recipiamus cum desiderio, & spe, siue fiducia. Hæc autem solitudo est suprema pars animæ, siue apex mentis, siue fundus animæ, & est supra tempus, ne caliquid vel de tempore vel de corpore nouit. ad hanc Apostolus respexisse videtur, cum ait, *semper esse gaudendum, gratias Deo referendas pro omnibus, & sine intermissione orandum.* Et certe

I. Thess. 5.

deinde gratias Deo referendas pro omnibus, & sine intermissione orandum. Et certe

certè illi sine cessatione orationi incumbunt, qui omnia opera sua in charitate perficiunt, omni priuato commodo & lucro, quod ex eis habere possent, renuntiant, atque Deo se humiliiter submittentes ac offerentes, illum solum operari sinunt. Quando autem hæc oratio in supremis animæ viribus colligitur, tunc anima fit spiritualis: & quando spiritus inhæret Deo cum perfecta voluntatis v-nione, tūc ipse deificatur: & tunc demum homo Patrem in veritate adorat, quippe qui tum primum finem suum attigit, ad quem cōditus est. Sed heu plurimos hodie inuenire est, qui non adorant Patrem in veritate. Quoties autem aliquis Deum pro rebus creatis deprecatur, damnum suum postulat. Quatenus enim creaturez id ipsum, hoc est, creaturez sunt, amaritudinem & incommoda, mala quoque & damna sua, secum ferunt. Quando igitur illi, qui pro creaturis exorrerunt, damna multa & incommoda sentiunt, & multa replētur amaritudine, iuste quidem patiuntur: quia hæc sunt, pro quibus ad Dominū preces fuderunt. Quisquis autem sic Deum querit, ut simul aliquid cum illo querat, ipsum inuenire non potest. Qui vero solum Deum in veritate querit, & Deum inuenit, & omnia simul cum illo, quæ ipse habet & præstare potest. Denique nō parum & hoc quosdam à vera perfectione remoratur, quod soli humanitati Christi inhærent, nimiumq[ue] confidunt visionibus suis, hoc est, quod in spiritu imagines quasdam vident, siue Angelos, siue homines, siue ipsam humanitatem Christi: nimiumq[ue] creduli sunt vocibus, quas eo modo audiunt, dum forte eis dicitur, quod charissimi sint filij Dei, seu aliorum defectus, siue virtutes propounderunt, aut etiam audiūt, Deum aliquid singulare per eos facturum: & in his falluntur sēpissimè. Non enim operatur aliquid Deus, per quamlibet etiam creaturem, nisi ex mera bonitate sua. Et certè ipse discipulis suis ait: *Expedit vobis vt ego vadam.* Vnde quotquot perfectissimi esse volūt discipuli illius, nouerint im-pedimenta sibi fore humanitatem eius, si illi cum inordinata delectatione inhæserint. Deum enim sequi debebunt per omnes vias eius: ideoq[ue] per humanitatem in diuinitatem ire contendent. Hoc etenim est, quod ipse Dominus ait: *Ego Ioh. 14. sum via, veritas, & vita. Nemo venit ad Patrem, nisi per me.* Multum proinde errat, qui mente tumidi aliquid se boni posse ex seip[s]is arbitrantur, quando & idem ipse Dominus ait: *A me ipso non veni, sed est verus qui misit me,* itemq[ue]: *doctrina mea non est mea.* Ipsa tamen Christi humanitas adoranda est ob diuinitatis vniōnem. Christus nanque verus homo, verus quoque Deus est, & Deus in illo verus est homo. Dignum est igitur charissimi, ut omni inordinato creaturarum amore, & erga illas affectione, abdicatis, vni Deo ac Domino nostro Iesu Christo, qui est ipsissima via nostra ad Patrem, inhæreamus. Et tamen, vbi in ipsam veritatis viam, quæ Christus est, peruerterimus, necdum perfectè beati erimus, tametsi diuinam contemplemur veritatem. Quandiu enim contemplationi insistimus, necdum vnum sumus in illo, quod contemplamur: & quandiu aliquid intelligimus, siue consideramus, necdum vnum in illo vno sumus. Vbi nanque non est nisi vnum, nō etiam videtur nisi vnum. Et ipse Deus videri non potest, nisi per caliginem, nec agnosciri nisi per ignorantiam, sicut Augustinus ait, animam ad Deum venire non posse, nisi absque creaturis illum accedat, & absque similitudine illum inquirat. Vnde cùm anima creatura sit, extra seip[s]a fieri debet, & in hora contemplationis & amorosæ vniōnis siue cum Deo, vbi in illū absorpta fuerit, Sanctos & Angelos omnes, & creata omnia postponet: (quod alioqui semper faci-

faciendū non est) hæc enim animam in diuina vniōne p̄spediunt dā: ho-
ra, qua cum omnibus viribus in Deum eleuatur rapturæ. Debet nanque a-
nima nuda esse à rebus omnibus, & tanquam illis non indigens: & ita ad De-
um cum aliqua illius similitudine venire poterit. Nihil autem tam facile v-
nit & suscipit colorem suum, vt similitudo. Tum verò Deus in animæ vires se
effundens, crescere eam facit in similitudine sua, id est, Dei, & quendam ei di-
uinitatis colorem imprimet. Imago quippe in virtibus est, similitudo in vir-
tutibus, & diuinitatis color in vniōne: atque ita demum in hac vniōne eo-
usque in Deum subleuatur, vt iam opera sua non in forma creaturæ, sed in for-
ma diuinitatis, cuius colore tincta, cuique felicissimè vñita est, hoc est,
vt deificata & diuino quodam modo operetur: adeoq; diuinitatis colori &
similitudini propinquat, vt iam suis illi operibus ablatis, Deus omnia ope-
ra illius in sua forma operetur. In hac autem diuinitatis contemplatione po-
sta, si magis ac magis Deo vniātur, fieri potest, vt ad tantam Dei pertingat v-
niōnem, vt se totum illi Deus infundat, adeoq; ipsam in suæ rapiat absor-
beatq; diuinitatis abyssum, vt saltem eo tempore nullam ipsa anima ha-
beat discretionem virtutis ac vitiæ, nec discernere queat, qualem se sentiat es-
se. Deus autem creaturam eam habet. Itaque sic viuere curemus, vt digni si-
mus quos lumen gratiæ extra lumen naturæ rapiat abstrahatq;. Quod enim
anima in luce cælestis gratiæ ad altiorem subuehitur cognitionem, eò lumen
natura illi obscurius videtur. Quæ si tunc ipsam velit agnoscere veritatem, ita
poterit, vt aduertat & obseruet, si ab omnibus abstracta sit, si seipsam extra
se perdiderit, si Deum amore illius diligat, si à nullo impediatur, si denique
solus Deus in ipsa viuat. Quæ si ita intinerit, haud dubie ipsam se perdidit,
quomodo Virgo gloria Christum Filium suum perdiderat, quando ille in
schola supremæ scientiæ Patris sui fuit, & ideo minus respexit ad matrem su-
am. Itanimirum & anima nobilis, cuius schola diuinitas est, dum hanc in-
greditur, agnoscere discit, quid sit Deus in ipsa essentiæ vñitate, in personam
Trinitatem, & in assumpto homine, gratissimamq; Dei voluntatem ac bene-
placitum. Quicunque talis est homo, hic vel maximè Dei est, & omnes actus
suos ex dilectione operatur, totamq; voluntatem suam in cælestis Patris sui
voluntatem ac beneplacitum transfundit atque resignat. Præstet nobis omni-
potens Deus, vt ab omnibus impedimentis absoluam, & nos quandoque ad hæc
pertingere valeamus. Amen.

Eccles. 2.

DOMINICA V. POST PASCHA.

Author

D. Henr.
eus Suso.

*De triplex irresignatione, & ut nos iterum atque iterum relinquere, & abnegandi
studium ac propositum sepius renouare debeamus, donec in Christum perfecte transfor-
memus, & de vera paupertate spiritus.*

SERMO VNICVS.

Iterum relinquimus mundum, & vado ad Patrem. IOANN. xvi.

Omnis
Christi
actio quo
recederis.

MNES, dilectissimi, Redemptoris nostri conatus, labores, stu-
dia, doctrinæ & exempla, eò tendebant, vt electos amicos & di-
scipulos suos, intro perduceret in purum animæ fundum, & in
ipsam

ipsam lucem veritatis. Videns autem vsque ad eod illos soli exteriori homini suo affectos, deditos & intentos, vt illud verum bonum consequi non possent, corporalem præsentiam suam illis subtrahere cogebatur. Quid est hoc? Prorsus nunc abscedant glossæ omnes, & omnia excusationis velamina. Si extera sapientia vniogenitus Filius Dei Patris discipulis suis impedimento fuit, citra ambiguitatem nulla in terris creatura est, quæ non impedit, quæcumque demum sit illa, quounque vocetur nomine, qualicunque habitu teneatur. Itaque omnes omnino instabiles ac mortales creaturas relinquere, & ex animo remouere oportebit, si præstantissimum bonum illud, quod ipse Deus est, suscipere volemus. Triplex autem hominum genus inuenitur. Quidam abscedunt, Alij proficiunt, Postremi ingrediuntur. Priores sunt incipientes. Alij, proficientes. Tertiij, perfecti. Quando igitur correctioris vita institutum aliquis primò arripit, & incipit seruire Deo, diligenter ac strenue omnes animæ suæ latebras & angulos perscrutabitur, si quid forte in eis reperiire valeat, quod cum inordinata delectatione vel possederit, vel etiamnam possideat, aut certè aliqua mortalis creatura quendam in se angulum occupet. Quicquid autem tale inuenierit, citius inde expellit ejusque. Hoc ante omnia cum primis est necessarium, haud secus quam pueris rectè instituendis prima elementa, seu ipsum alphabetum. Et licet non statim in ipso exordio omnia pro voto successerint, non despondeat animum, nec immodecum perturbetur: tantum perseveret. Ita enim & pueris in ludo literario iterum atque iterum, imò toties dicti ðyna prælegitur, donec ipsam perfectè teneant. Sic & ipse iterum atque iterum, iterumque se relinquere & abnegabit, dicetque: Iterum relinquendo, hoc est, caduca omnia. Manè euigilans, statim ante omnia oculos suos ad Deum leuans sic ipsum alloquetur: Eia charissimum & summum bonum meum Domine Deus meus, en iterum pro amore tuo & me & omnia relinquere incipiám. Sicque vel millies per diem, si toties sese inuenierit, rursum seipsum exire & relinquere proponet. In hac abnegatione, tota perfectionis summa consistit: sine qua nemo proficere valebit, quoquid se reverterit. Inde est, quod heu multi inueniuntur, qui posteaquam Deo vel quadraginta annis seruerunt, & plura bona fecere opera, in extremis æquè à vera perfectione remoti sunt, vt erant in principio: quemadmodum de populo illo duræ ceruicis, filiis Israel legitur, qui cùm aliquandiu cum immenso labore & ærumna multiplici per desertum ambulassent, cùm iam ad solitudinis deuenissent extrema, ad interiora deserti, vnde venerant, regressi sunt. Et quis dicere sufficiat, quantos labores & sumptus, quantumque temporis plerique miserè absument, qui non sibi tantum, verum etiam alijs, bonæ & sanctæ vitæ, & ad summam detenisse videntur perfectionem, cùm tamen in eodem adhuc gradu hæreant, à quo incepérunt. Porro sicut hoc abnegationis studium in principio ante omnia maximè necessarium est, ita & usque in finem in eo-perseuerandum est. Nemo enim toties se relinquit, quin semper aliquid superfit, in quo se denud relinquare debeat & mortificare. Errant proinde, qui se in hac vita ad tantâ sui abnegationem pertingere posse arbitrantur, vt deinceps nihil superfit, in quo illos oporteat mortificari & exire seipso. Quod enim homo altius proficit, eo subtilius & strictius sese relinquere habet. Porro quodam inuenire est, qui posteaquam se reliquerūt, iterū nequiter siue callide ius sibi

Triplex
homini
genus.
L.

Perfectio
nis sum-
ma vbi
fica.

Suijbus usurpant in seipsoſ. Alij idipſum bestialiter faciūt: alijs diabolico modo, instar Luciferi. Quod ad priores attinet, qui nequiter ſeſe resumunt, ſciendum eſt, quod natura, cum mirum in modum nequam ſit, valde occulte ſeipſam querit in omnibus. Et iſti ergo naturæ ſuæ dediti, dum aliquid perperam agunt, ita dicere ſolent: Bona intentione id feci: & bene ſe excufare nōrunt, pluraq[ue] ſuæ immortificationi excuſationi obtendunt vela, & ipſo Deo ſapientiores eſſe conantur. Cæterū ſicut auri lamina oculis imposta, non minus viſum impedit, quam ferri: ita & mortalibus omnibus vitæ huius creaturis, quan. umcunque nobiles ſint, vel qualibet intentione retineantur, prorsus renuntiadūm eſt, omni calua excuſatione poſtpoſita. Quid autē de illis dicendum eſt, qui cùm in ſanctis congreſationibus viuāt, tam nihil veræ reſignationis habent, vt pro vno libro, aut aliqua alia vilissima re vel denegata, vel ſubtructa, instar canum furentium latrent, murmurentq[ue]: cùm tamen religiosus quicquid ita debet meritū eſſe reſignatus, vt in vnam maxillam percußus, alteram benigno poſſet animo obijcere: & quicquid illi accideret, eandem ſemper animi tranquillitatē & pacem pectoris retineret. Nonne de ipſo Domino Saluatore publicè dicebatur, quod *ſeductor, vorax & damniacuſ* eſſet? Et tamen tacuit, & omnia benignè tolerauit. In Vitis Patrum quidam interrogauit magiſtrum ſuum, quibus modis vera poſſet obtineri perfectio? Et ille iuſlit eum pergere, vbi defunctorum corpora ſepulta iacebant, illosq[ue] aliquandiu laudare, deinde maledicta in eos congerere. Quod cùm ille feciſſet, & domum rediens, ſeniori ſuo, mortuos neque laude, neque vituperio motos fuiffe, retuliſſet, dictum eſt illi à ſene, vt & ipſe talis eſſe conaretur. Nouerat enim ſanctus Pater, Dominum electis ſuis omnibus longè ante prædixiſſe, quod in mundo preffuram haberent, in ipſo vero pacem. Alij bestialiter ſeſe resumunt. Nemo existimet me h[ic] de illis dicere, qui inſtar pectidum ſponte voluantur in ſtercoribus peccatorum ſuorum: ſed de illis potius, qui ſumnum & amabile bonum illud, quod eſt & dicitur Deus, modo quodam naturali appetunt. Sanè hominem rationalem opera ſua irrationaliter, ex naturali videlicet propenſione & appetitu, inſtar pecudū, quæ naturæ impulſum ſequuntur, agere non decet, ſed ex voluntate & cum ratione ad Dei laudem & propter Dei amorem: vt ſiue comedat, ſiue bibat, ſiue dormiat, ſiue loquatur, ſiue taceat, ſiue aliquid aliud agat, qualecunque demum illud fuerit, naturæ affectu & propenſione compreſſis atque calcatis, ex ratione & amore operetur, ſic orando & cogitando: O Deus meus, amator meus, tibi, non mihi, comedo: tibi, non mihi, dormio, viuo, patior: propter te, non propter me, relinquo omnia. Denique religiosus quidam ſublimis vitæ deſiderio tenebatur. Quodam igitur tempore ad ſcholam quandam in viſione ductus fuit, in qua plurimi ſtudioſi erant, qui diligentissime ſtudere videbantur. Hos frater ille alloquens, ſic ait: Grandis quidem, dilectissimi, h[ic] ſchola eſt, de qua etiam mira audiſſe me memini: ſed quæſo, dicite mihi, cui ſcientiæ h[ic] detis operam. Vnus autem ex eis respondit, dicens: Nihil aliud h[ic] diſcimus, quam perfectam noſtri p[ro]forum abnegationem in omnibus. Tum ille frater: Prorsus, inquit, h[ic] manere ſtatuo, & cellam mihi conſtruere, etiam ſi vel mille mortes ſubire me oporteat. Et ille: Non, ait, ita facies: ſed abi hinc quierus, certus quod quo minus feceris, & pluſte abnegaueris & reliqueris, tanto etiam plus feceris. Nimis proh dolor hodie exca-

Ioan. 7.
Matt. 11.
**Paradi-
gma.**

Ioan. 16.

**Paradi-
gma.**

excæcati sunt homines, & multa facere volunt, diuersa quoque incipiunt, ac si Deum ipsum nutritre vellent: & hæc omnia cum seipisis, ex propria voluntate, cum vana complacentia, ex proprio sensu, & propria natura sua. Sed non hæc perfectiora sunt: nec tam nostris conatibus, quæm nostri resignatione, mortificatione, perditione, abnegatione ad perfectionem perueniemus. Vnde quan-
 diu vna saltem gutta sanguinis in homine superest, necdum mortificata & de-
 uicta, adhuc vera illi perfectio deest. Quod enim Paulus ait: *Vnu autem i m non
 ego, viuit verò in me Christus: ita accipiendum est, vt certè credatur,* quod quan-
 diu aliquid in homine viuit, quod Deus non est, siue sit ipse homo, siue aliud
 quocunque, tandem Deus in illo haudquaquam perfectè viuit. Tertij demum.
 diabolico modo instar Luciferi se resumunt. Creauerat quippe Deus Luciferū,
 & excellentissima dona ac præclarissima ei contulerat naturalia. Sed quid fe-
 cit ingratus & superbus? Ad seipsum cum vana sui complacētia reflectebatur, &
 esse volebat aliquid. Sed eodem momēto de cælo instar fulguris exturbatus &
 excussus, nihil effectus est. Similiter primi parentes nostri (non enim longius
 quærere necesse habemus) & ipsi mirum in modum excellenter à Deo ornati e-
 rant. Accessit serpens, immo diabolus in serpente, obtulit pomū Euæ, &, vt man-
 ducaret, versipellis simplicem inuitauit. Recusabat illa, ne fortè moreretur, &
 rediret in nihilum. At illè iniquus: *Nequaquam, inquit, moriemini, sed eritis.* Hoc Gen. 3.
 igitur verbum: *Eritis scilicet, adeò illi acceptum, adeò naturæ eius gratum fuit,*
 adeò in auribus cordis eius resonabar, atq; ita denique in ipsa radices iecerat,
 vt absq; mora nihil secum liberans, pomum decerpceret, & decerpsum, con-
 tra Domini Dei sui iussionem māducaret. Inde nos omnes nihil effecti sumus:
 hæc causa perditionis omnium nostrum ad ultimum usque hominem, à filijs
 in filios & filiorum filios. Quamobrem, quisquis esse vult, à seipso prius desi-
 ciat oportet. Hoc etenim fundamentum est salutis nostræ, mortificare scilicet, Funda-
 abnegare, perdere, annihilare nosipso. Si ergo vis esse quod non es, omnino
 oportet prius te abnegare & perdere ac deficere ab eo quod es. Solum illud pu-
 riſſimum ac felicissimum bonum, quod est & dicitur Deus, in seipso est, intus
 manens in existenti essentia sua, estque essentialis, immota, tranquilla essentia,
 existens sibi ipsi. Non sic creaturæ, quæ non sibi ipsi, sed illi, propter illum erūt.
 Ipse namque & esse, & operari est omnium rerum creatarum, nos autem ni-
 hil nisi in ipso. Proinde oportet quemq; profundissimè abnegare & relinquere seipsum. Sed quæ profundè, inquis? Ausculta. Si lapis pelago nullū habenti
 fundum immitteretur, haud dubie semper caderet, quia fundum non haberet. Quæ pro-
 Sic ergo & fidelis quisq; altissimè in Deum, qui fundum nō habet, sese immer-
 gere, atque in illo fundare curabit, vt quicquid illi siue foris, siue intus accide-
 rit, quamlibet etiam graue illud fuerit, siue afflictio, siue defectas proprij, (In
 eos namque sœpè ob utilitatem nostram à Deo cadere permittimus) siue aliud
 quocunque, ita sit fixus in Deo, vt non solum non noceat, verū etiam pro-
 fundius ipsum demergat in Deum, nec aliquid inde sentiat, moueat, aut
 contristetur in fundo suo: non seipsum querat, nec intendat, sed solum Deum,
 in quem immersus est. Nam qui aliquid querit extra Deum, Deum non querit. Et quid magis æquum, dignum & iustum, quæm vt in omnipotentem, sum-
 mum, & superdulcisimum Deum, omnis hominis favor, funditus, intentio fe-
 ratur? Cui soli omnis gloria, cui meritò tota voluntas atq; fidelitas onnis ex-
 hibenda

Quanta
ad veram
perficio-
nem ne-
cessaria.
Gal. 2.

Exiz 14.

Funda-
mentum
salutis
nostræ
quod.

Quæ pro-
fundè
q; itaque
sibi mor-
tificandus.

hibenda est, ita ut nūquam nostrum priuatum commodum, nostram delectationem, nostri exaltationem, & nostram denique mercedem queramus, sed ipsum solum, vt cum dilecto Filio eius ex sententia possimus dicere: *Non quare gloriam meam, sed Patrem mei.* Nam si aliquid aliquid querimus, male nobiscum agitur, & adhuc multum nobis deest. Sicut & vitrum quanlibet speciosum, si vel tantillum foramen habeat, vt vix aciem vnius acus capere possit, integrū non est: quantulacunq; ruptura sit, vitri integratatem tollit. Quæso dilectissimi, non vos ista perturbent: & vobis ad cœlestia regna aditus patet, etiam si ad summam perfectionem minimè pertingatis. In superna patria & pusilli & magni reperiuntur: sicut & in terris alij gigantes & procéri, alij ita debiles sunt & infirmi, vt uno digito ad terram deicci possint: & tamen omnes homines sunt. Sic & in hac parte eit. Inter mille vix vnu perfectus inuenitur. Quidam tam perfectè se resignarunt, vt in anno semel tantum aliquam intra se irresignationem sentiant. Tum verò gementes vociferantur & dicunt: Heu mihi, adhuc meipsum inuenio. Iam sepelisse me credebam omnem animi irresignationem. Ergōne adhuc vivit? Alij in mense semel se inueniunt. Alij semel in hebdomada. Alij semel in die. Alij denique sèpius in die. Hi cum lachrymis cordis sui ad Dominum clamabunt, dicentes: Vx vx dulcissime Domine Deus meus, quām male mecum agitur? quām infinita est miseria mea? Quid tandem de me fiet, qui toties inuenio meipsum? Certe rursum incipiāt, iterum atque iterum me relinquant. Iterum relinquam mundum, denuo resumptis viribus meipsum, quantum potero, abnegabo. Toties enim nosipso mortificare, exire, relinquere debeamus, donec tandem resignati efficiamur. Sicut enim vna hirundo (vt dici solet) ver non efficit, sed dum cumulatim aduolant, æstas è vicino adesse intelligitur: ita etiam semel, aut bis, aut decies sese abnegasse, homini ad perfectionem non sufficit: sed si crebrò id agatur, iterum atque iterum, tum demum ad perfectionem quandoque licebit peruenire. Sic & pueris eadem toties & tandem inculcantur, donec ea perfectè teneant. Et nos ergo si iterum atq; iterum, id est, crebrò ac repetitis vicibus, nos abnegauerimus, tandem in hac arte erimus perfecti, & à cunctis descriptibus absoluemur expediemurq;. Sed nihil ita nobis deesse video, sicut diligentiam, & rerum transiuntium neglectum atque contemptum. Cæterū quosdam inuenire est, qui cùm neandum à minimis inceperint, de supraea hominis perfectione querant. Vixdum verbum vntum patienter suffererent, neandum creaturas & seipso & mundum reliquerunt, & tamen de summa percontantur perfectione. Hæc autem resignatio, sui sectatores & spiritus rem vacuum non relinquit, sed paupertatem spiritus, immo virtutes omnes se etiam dicunt adducit. Paupertatem autem spiritus integrum Deo exhibere & offerre uites habere posse. poteris, etiam terrenas opes possidendo, nec quicquam inde patieris impedimenti, quod ad veram Christi imitationem attinet, si tantum eris hæc, quæ subtrahit, ut seruare curaueris, sine quorum obseruatione istud habere non potes in quis pauperis. Primum est, vt ex illis, quæ posides, non nisi necessaria tibi usurpes, per ipsius tuæ esse. haud secus quām si ea ostiati mendicasses, & quotidie mendicare deberes. Secundum, vt si scias alium aliquem Dei amicum & hominem bonum illis indigere, liberam ei facultatem præbere possis tam libere eis pro sua necessitate voluntate.

1. tendi, ac si illius verè propria forent, hocq; illi non minus faueas, quam tibi
2. ipsi. Tertium, vt si illorum te iacturam facere contingat, ita in fundo & volun-
3. tatę

Ioan. 8.

Neminē
summæ
perfectio-
nis diffi-
cultate
terri-
debet.

Esse ali-
quid, ali-
quo pro-
fecisse.

Quid no-
bis potis
sumus debet

Paupertas-
& spiritus
etiam di-
uines ha-
bete pos-
se.

Tria, vt
quis pau-

per ipsius
tuæ esse

qui est,
teruanda.

tate tua tranquillus & imperturbatus perseueres, ac si ea nunquam habuisses. Hæc tria quisquis veraciter & perfectè in se habet, verè pauper est spiritu, et iam si extrinsecus vel augustum teneat imperium, & citra dubium ipsius est regnum calorum, atque in nouissimo iudicij die sedebit cum iusto iudice Deo super thronum iudicialem. Quotquot enim in præclarissimo veræ paupertatis statu decesserint, sententiam ferent super omnes illos, qui huius beatissimæ paupertatis suerint expertes. Notandum est autem, quod Dominus ait : *Beati pauperes spiritu: non rebus.* Ille vero pauper est spiritu, quem nulla creata possident, nec villa terrena possessio, quæ ei possit obtingere, ita eum satiat, quia manum desiderij sui semper extendat, & coram Deo prostratus, illius gratiam, largam eleemosynam, & ipsummet Deum humiliter petat. Et S. Thomas ait, quod si quis terrena, sicuti habenda sunt, haberet: multo ea paupertas, quæ naturæ necessaria administrat, quam quæ singulis ea diebus ostiati mendicare cogit, expeditior præstantiorum foret. Necessaria quippe veræ paupertati nihil derogant. Et qui ea habet, aliunde conquirere non indiget, atque ita fundus interior liberitus se in Deum potest recipere, quando videlicet curas & affectus omnes rerum temporalium transcendit. D. Bernardus sua tempestate & summo Pontifice & hominibus vniuersis honoratio fuit, quod tamen ille non pluris fecit, quam luctu platearum. Deniq; & sanctus Thomas: Si vis, inquit, probare, vtrum aliquis magnæ & perfectæ vita sit, considera primò, num puerilia verba loquatur. Secundò, si honorem querat, & contemptum ac opprobria fugiat, nec ista ex animo latus & gaudens excipiat. Et si ita inuenieris, quicquid agat, non eum magnificas: non enim aliquid veræ habet virtutis fundamentum. Nam qui pati recusat, ruinæ proximus est. Hanc paupertatem spiritus, sicut & cæteræ virtutes omnes, gloria Virgo perfectissime possedit: & quisquis eam in hac sequi desiderat, quatuor sequentia in se habere curabit. Primù est, ut terra omnia paruipendat. Secundum, vt nulla prosperitate moueatur. In hoc enim damna omnia profectus spiritualis consistunt, quæ vel cogitari, vel homini queant accidere. Tertium, vt tristia quæque, & omnia tam prospera quam aduersa contemnat, cunctatq; de pia Domini manu suscipiat cum gratitudine, non autem ab hominibus, qui non nisi instrumentum sunt Dei omnipotentis, per quod ille operatur. Quartum, vt Deum semper in animo suo circumferat, illius gratissimam præsentiam obseruet, & in his beatissimam Dei Genitricem imitteretur, quod & illi gratissimum & ipsi utilissimum obsequium est, quod quidem illi possit impendi: quâquam & alia pia obsequia, & illi grata, & homini salutaria esse, dubium non sit. Præstet nobis omnipotens Deus, vt exemplo gloriosæ Virginis matris, indefesso conatu, semper nosipso abnegare, mortificare, relinquere & exire studeamus. Amen.

Verè spiri-
tu pauper
quis.

Matth. 5.
Pauper
spiritu
quis.

Paupertas
tem veræ
cum ne-
cess. x. 1.
habitu
stare pos-
se.

Experi-
mentum
vita per-
fetta.

Quatuor-
ad spiri-
tus pau-
pertatem
requiri.

IN DIEBUS ROGATIONVM.

Vt orare, querere & pulsare debeamus. Et quid nobis Dominus daturus sit. Ut aliquis suis orationibus lapidem, serpentem, & scorpionem recipient: & vi denique boni omnes patienter hoc sufferre debeant.

SERMO

SERMO VNICVS.

Quis vestrū habebit amicū, &c. LV C A E XI.

OMNIVS noster Iesu Christus, vt discipulos suos ad orationis studium inuitaret, quodam tempore, cùm eos orare docuisset, sic eis locutus est: *Quis vestrū habebit amicū, & ibit ad illum media nocte, & dicer illi: Amice, commoda rūhi tres panes, quoniam amicus meus venit de via ad me, & non habeo, quod ponam ante illum: & ille de intus respondens dicat: Noli mibi molestus esse: iam oſtium clausum est, & pueri mei mecum sunt in cubili: non possum surgere, & dare tibi.* Et reliqua, quæ, cùm prolixum sit Euangelium, in gratiam breuitatis omittimus. Docet autem nos Dominus, quòd orare debeamus, & dicit: *Petite, & dabitur vobis: querite & inuenietis: pulsate, & aperietur vobis.* *Cum enim qui petit accipit: & qui querit, inuenit: & pulsanti aperietur.* Hic mihi primò dicendum venit, quid differentiæ sit inter hęc tria, quæ Dominus commemorat, inter petere scilicet, & quærere, atq; pulsare. Videtur itaque mihi, quòd petere, sit cum mente ad Deum conuersa & intimo desiderio & aspiratione aliquid ab eo preçari. Querere vero, sit vnum aliquid certum è pluribus eligere & orare pro illo. Qui enim quærerit aliquid, ad hoc singulariter omnem præceteris dirigit ac refert intentionem & studium suum. Pulsare demum, sit in oratione persistere, nec ab orationis cessare instātia, donec id quod petitur obtineatur. Hac ratione satis mihi tria hęc distincta videntur, petere scilicet, quærere, & pulsare. Verū ut præsens Euangelium melius intelligatur, ipsam venerabilis Beda expositionem subiicio: Is igitur in Homilia sic ait: *Amicus, ad quem media nocte venitur, ipse Deus intelligitur, cui in media tribulatione supplicare, & tres panes, id est, intelligentiam Trinitatis, qua præsentis vitæ consolentur labores, efflagitare debemus. Amicus qui venit de via, ipse noster est animus, qui toties à nobis recedit, quoties ad appetenda terrena & temporalia foris vagatur. Redit ergo, cælestiq; alimonia refici desiderat, cùm in se reuersus: superna cooperit ac spiritualia medirari. De quo pulchrè, qui pterierat, adiungit se non habere, quod ponat ante illum: quoniam animæ post seculi tenebras Deum suspiranti, nil præter eum cogitare, nihilq; liber intueri: solum quod recognouit summa Trinitatis gaudia contemplari, atq; ad hoc plenius intuendum peruenire satagit.* Et ille deintus respondens dicat: *Noli mibi molestus esse iam oſtium clausum est, & pueri mei mecum sunt in cubili: non possum surgere, & dare tibi.* Oſtium amici, diuini est intelligentia sermonis: quod sibi Apostolus orat aperiri ad loquerendum mysterium Christi, clausumq; est tempore fami, cùm intelligentia verbi non datur. Et illi, qui Euangelicam sapientiam tanquam panem erogantes, per orbem terræ prædicauerunt, pueri patris familijs iam sunt in secreta quiete cum Domino: & tamen orando efficitur, vt accipiat desiderans intellectum ab ipso Deo, etiam si homo desit, per quem sapientia prædictetur. *Petite, inquit, & dabitur vobis: querite, & inuenietis: pulsate, & aperietur vobis.* Quæ Domini nostri verba nobis sunt, fratres charissimi, magnopere ac toto corde pensanda: quia videlicet regnum cælorum non otiosis & vacantibus, sed potentibus, quærentibus & pulsantibus dandum, inueniendum, & aperiendum esse testatur. Hucusq; Beda. Magna præterea & ineffabilis Dei nostri in præfatis verbis liberalitas attendenda est, quatam profuse dare paratus est,

Petere.
Quærere.

Pulsare.

Beda
Amicus
ad quem
itur
Amicus
qui venit.

Oſtium
amici.
Col. 4

tus est, si nos orare non piceat: nec diffidendum quin libenter sit orantes exauditus, qui tam studiose nos ad orandum inuitat. Sed deinceps considerandum est, quid & qua ratione orare debeamus. Quando igitur Deum aliquis oraturus accedit, ante omnia mentis colligat dispersiones, animumq; ab omni euagatione & creaturis atque negotijs omnibus ad se reuocet: deinde cum vera profundataq; humilitate ad pedes Domini procidens, largas illius poscat elemosynas, eorū illius mansuetissimum atque paternum pulset, & petat ab eo panem, hoc est, veram charitatem. Non enim absurdè per panem charitas accipitur. Vt enim quilibet pretiosa mundi cibaria neque utilia, neque iucunda, neque comestibilia sunt absque pane: ita etiam quicquid agas, Deo non multum placet, si absque charitate fiat. Ad hanc preceptur Deum, ut se orare doceat, & intus faciat intelligere, quid magis acceptum sibi sit in sua oratione & exercitijs internis, quidq; magis sibi expediatur. Tum verò quæ illi occurserint, siue sint de supergloriofissima Trinitate, siue de essentia diuina, siue de passione & vulneribus Saluatoris, ea sibi assumat meditanda. Iam ut & huius aliqua habeatur instru-
ctio, quo videlicet modo orandum sit, in primis sciendum est, non omnes eam habere gratiam, ut possint mente siue spiritali orare: sed multis vocali oratione vtendum est. Et hi ergo in sua oratione vocali, quantum fieri potest, amorofissima, piissima, deuotissimamq; verba assument, quæ cor atq; amorem ipsorum in Deum excitent ac inflamment: Deumq; rogabunt, ut per vnigenitum Filium suum seipsum eis, modo sibi gratissimo, pro obiecto dare dignetur. Quocunque verò modo se magis ad deuotionem inflammari, quemq; sibi magis commendum & opportunum esse senserint, siue sit peccatorum ac defectuum propriorum commemoratio, siue aliud quodcunq;, hunc assumant, eligant, retineantque. Hoc enim est querere, quomodo à Domino iubemur, gratissimam scilicet Dei voluntatem, & quid magis expediatur saluti nostræ, inquirere ac inuestigare: atque in hoc studio iugiter pulsando, in finem vsque persistere. Non enim cor-
nabitur, ut Apostolus inquit, nisi qui legitimè certauerit. Dehinc secutus in Euangelio Dominus ait: *Quis autem ex vobis Pater petit panem, nunquid lapidem dabit illi? Aut pisces, nunquid pro pisces serpentem dabit illi? Aut si petierit ouum, nunquid porriget illi Scorpionem?* Vbi iuxta typicam intelligentiam, panis dilectionem significat: in pisces fides non facta exprimitur: per ouum, spei nostræ certitudo figura-
tur. Et post hanc concludit Dominus, dicens: *Si ergo vos, cum siu mali, nostri bona dat a dare filiis vestri: quanto magis Pater vester celestis dabit spiritum bonum petenti-
bus se?* Hoc est quoddam paulo superius dixerat: *Omnis qui petit, accipit: & qui quarit, inuenit: & pulsanti aperietur.* Quæ omnia cum ex ipsius Veritatis ore processerint, non possunt non esse verissima. Quid ergo est, quod tam multos etiam prolixis vacare precibus quotidie videmus, nec tamen vnquam vitalis panis refer-
tionem mereri, cum alioqui Deus omnipotens tam ineffabiliter profusus sit & liberalis, tamq; libentissime tribuat & dimittat, adeoq; incomparabiliter ad dandum paratior sit, quam homo ad accipiendum? Quid est, inquam, quod tot sanctissimas preces, ipsam orationem Dominicam, Psalteria multa, sanctas Collectas, ut vocant, easdemq; plurimas, & alias precatio[n]es (quæ utique omnia ex Spiritu sancti inspiratione instituta sunt atque conscripta) absque numero fundunt, nec tamen exaudiuntur? Mirum profectò id est: sed minimè Cur non sit sine causa. Dicam ergo vobis, dilectissimi, qua de causa id fiat. Non alia sanè, semper
Panis.
Qui oran-
dum sit.
Panis.
Piscis.
Ouum.
Panis.
Piscis.
Ouum.
Panis.
Cur non
sit sine
causa.
Non alia
sanè, semper
quam.

orantes
 exaudian-
 tur. quam quod corda & fundum ipsorum alienus amor occupat: voluntas & intentio ipsorum non in Conditorem, sed in vanissimas atque mortales fertur creature: atque hic amor illicitus & inordinatus, quo vel seipso, vel quevis alia terrena, friuola, transitoria immodecum diligunt, ad eum ipsum totos, totum fundum, & cor ipsorum totum occupat & inficit, ut diuinus amori, qui verè caelestis ac diuinus est panis, nulla ratione aliquis ad eos pateat accessus, quantum libet multum & prolixè orationi incumbant. Verum est enim, quod Hugo ait, ita impossibile esse hominem sine omni dilectione vivere, sicut impossibile est corpus absque anima subsistere. Ad seipsum igitur unusquisque reuersus, diligenter examinet & inquirat, quænam potissimum amet, circa quæ studiosius occupetur. Nam si amor diuinus succedere debeat, omnem priuatum & illicitum amorem prius cedere oportet, sicut Augustinus ait: Effunde, ut impleras. Itaque veniunt istiusmodi homines cum mundanis cordibus & occupatis atque possessis fundis suis, & ita metuendam Dei precantur maiestatem: sed panem non accipiunt. Quis hoc impuret Deo? Magis autem & lapidem reportant: pro pane, cor videlicet durum atque lapideum, frigidum aridumque, & ab omnibus deuotione & gratia vacuum. Tales plurimos quidem codices subinde revoluunt, & legunt multa: sed nihil eis sapiunt, non eos intus inflammant, nec siunt ea qua legunt: tantum ex circa quadam & arida id agunt consuetudine, sicut ad dormiendum, ubi dies abscessit, se reponunt, rursumq[ue] lucis orto fidere, iterum more consueto ad solita se conferunt: omnia se bene satis peregisse arbitrantes, si tam frigido corde & arida consuetudine preces suas vtcunque persoluant. Atque inde iusto sit iudicio Dei, ut corda ipsorum instar lapidis molaris indurentur, ut penè nulla possint ratione commoueri, aut ad pietatem & vitæ correctionem induci. Et si aliqua eis molesta vel contraria, siue agendo, siue dimittendo fiant, ita interiora sua, hoc est, fundum suum signis quibusdam externis produnt, ut nulli dubium sit, plus quam adamantem ipsorum corda induruisse. Hos igitur lapideos homines fugite dilectissimi, nec multa cum eis colloquia habetote, tanquam eos instruere velitis, nisi tantum verbis paucissimis, iuxta monita Saluatoris, dicendo eis: *Ita ita, non non;* & illis absolutis, discedite ab eis, dicentes cum virginibus à Domino commendatis: *Ne forte non sufficiat nobis & vobis;* ne forte vitijs & peccatis ipsorum inuoluamini. Videte autem, ne lapides isti frontibus vestris infigantur. Sed dum verborum iacula tanquam lapides in vos congerunt, demissò capite, videte ne quo modo lapides paruos aut grandes in ipsos regeratis. Sed ostio oris firmiter obserato, corda vestra erigite ad Deum. Ita planè charissimi amore Dei, instar agnorum mites estote & humiles erga eos, qui vobis contrarij sunt, & iniurias irrogant. Ponite cum sancto David *custodiam* ori vestro, & omnia patienti animo sufferentes, fundum vestrum diligenter attendite & obseruate. Certè in plerisque, imò in multis, lapides isti siue corda lapidea, diu latent, nec facile deprehenduntur, donec aliqua vel tenui saltē afficiantur molestia. Evidem si quos tales inuenire mihi contingent, qui intra se odium & inuidentiam ita occulte circumferrent, nec corrigi se permitterent, nec etiam sanis consilijs obtemperarent, quantum in me esset, ad altaris metuendissimum Sacramentum eos huiusquam admitterem. Atqui plures inuenire est, qui cùm viginti, triginta, & cō amplius annis sepe confessi sunt, nunquam tamen veram fecerint confes-

Matt. 5.
Matt. 15.

Mal. 2.

Lapides
e nis qui
tractata.

confessionem, nec vñquam ritè sint à peccatis suis absoluti, & tamen ad Christi Sacra menta accedant intrepidi. Hoc verò quām periculoseum, metuendum & horribile sit, dici vix potest. Neque enim vel ipse Pontifex summus, cuius est suprema potestas, tales absoluere posset: Hi verò quanto sēpius accedunt, quantoq[ue] plus orant, & plura faciunt bona opera, tanto magis lapidescunt in duritiam, & ad peccata discernenda crassiores, cæcioresq[ue] efficiuntur. Quare hoc, inquis? Quia videlicet sibipfis plus satis placent, & nimium de suis operibus presumunt: Multoq[ue] præstaret, eos ad viuifica illa Christi Sacra menta non accedere, quandiu peccandi occasiones & vitia atq[ue] defectus suos fugere nolunt. Id enim certo certius tenendum est, Deum id inultum non relinquere, & non solùm in anima, verū etiam in corpore grauiter in illos animaduertere, qui tam irreuerenter celebrationi vel communioni se ingerunt. Tales pro p[ro]fice serpentinem accipiunt. Sunt enim omnes temerarij iudices. Sicut etim serpens circuit, querens vbi sua venena effundat, ita in istis hominibus quicquid auditu vel visu percipiunt, vertitur in venenum: quod rursum vbi possunt, effundunt, detrahendo, denigrando, & in nihilum redigendo aliorum famam & vitam: adeoq[ue] totos eos serpentes illi annosi & longissimi occupant. Vnde fit, vt seipso scire & nōesse nequeāt, sed est semper aliquid, quod in alijs velint corrigi, quōdve aliter fieri debere existiment. Sunt & alijs serpentes, murænularum instar exigui, id est, occulta inuidia, latens odium, clandestina famæ alterius obscuratio, quæ omnia ex peruerso & amarulento fundo germinant pullulantq[ue]. Quæ vos dilectissimi cauere moneo, & prætermisis alijs, vosipso potius iudicare. Denique & Scorpionem isti accipiunt, hoc est, falsam de scipfis opinionem, spem temerariam, & cæcam præsumptionem. Dicunt enim: Quidni & ego tam bene habeam, vt ille & ille, qui tantundem oro, lego, psallo, & alia facio multa, vt ille vel ille? Verū sicut scorpio ore blanditur & cauda lethali pungit, sic & ista spes, temeraria & vana præsumptio, in principio quidem promittunt grandia: sed ybi ad finem vitæ peruentum fuerit, & fundus male possesfus, detegi coepit, hominem in dubitationem ac desperationem adducunt, atque perditionis æternæ inuoluunt miserijs, & ita infelix homo, mortis perpetuæ aculeis configitur. Hoc autem inde potissimum accidit, quod fundum quisque suum & vitia sua non satis diligenter obseruat: quod vtique valde periculoseum est. Sunt enim peccata quædam, quorum absolutionem ipse sibi Pontifex reseruauit: alia sunt, quorum absolutionem impertij p[ro]enitentiaris: alia sunt, à quibus non possunt nisi Episcopi absoluere: alia, à quibus sacerdotes absoluunt. Nec hoc propter grauorem damnationem inferendam institutum est: sed vt per absolutionis consequēdæ difficultatem peccata agnoscantur, ritè ponderentur, & vt dignum est, iudicentur grauia: contrito quoque tanto intentior ac vehementior assumatur, & peccata ipsa tanto maiori cum sollicitudine caueantur. Planè charissimi, si perspectum haberetis, quām periculose homines prædicti cum corrupto fundo suo, quem obseruare negligunt, pretiosissimum Christi corpus & sanguinem, quem ille propter nos effudit, suscipiant, fortè præ metu & tremore à vobisipfis deficeretis. Inde est, quod in quibusdam monasterijs ita institutum atque sanctum est, vt non nisi post tres hebdomadas ad sacram Synaxim accedatur: tamq[ue] copiosum præbent tempus, in hoc tantum vt dignè se studeant præparare singuli ad tam præcessum conui-

uium, quo deinde ipsum venerabile Sacramentum in unoquoque possit operari. Sed ita vos velim ad illud Sacramentum adspirare atque fitire, vestrum erga illud excitare desiderium, & ita vitam instituere, ut crebro ipsum suscipe redigni sitis: Dominumq; exoretis, vt ipse vos per seipsum preparet & idoneos reddat. Interim, quod in vobis est, bonam semper gerere voluntatem, & intus viuere curetis: semperq; mites, humiles, abstracti estote. Et si quæ fortasse hac de causa vobis aduersa eueniant, & alij aduersum vos insurgant, taceatis obsecro, nec illis respondere velitis. Doctor quidam Theologiz; cum interrogatus suisset, vt sibi placeret, quod quidam tam crebro præ alijs & præter consuetudinem ad sacram vellent Communionem accedere, ita respōdit: Ah pie Deus, nos merito omnes gaudere deberemus vel quosdam supererescere, qui Dei desiderio & amore teneantur. Ex si qui tales in Monasterijs inueniuntur, alij eis charitatis affectum impendant, & quantum possunt, ipsorum desiderio current fieri sat. Atqui eiusmodi crebro communicantes, haudquaquam eos tanquam peiores iudicare debebunt, qui rarius ad sacram Communionem accedunt: quin immo cogitabunt potius, eos ex magna humilitate & reuerentia minus frequenter accedere, quod etiam non parui meriti est, dum contemplatur ipsius Sacramenti dignitatem & excellentiam. Denique & hoc monedi estis charissimi, vt si quis temerarij & iniqui iudicij lapides in vos iaciat, aut verborum flagellis cœdat, non id ab homine, sed sine medio ab ipso Deo suscipiatis. Sunt prætereas & alij lapides, dum videlicet is, qui toto corde ad Deum aspirat, Deumq; desiderat, relinquit ab illo in quadam desolatione interna, ita ut valde durum, pigrum & frigidum se sentiat. Huic magnopere curandum est, vt quamdiu in hac duritia & derelictione positus est, ad interiora sua se tanto amplius conuertat, illuc permaneat & diligenter se intus obseruet, custodiatq;: cauens sibi, ne ad exteriora se transferat, quod minus molestia patiatur, aut aliquid intrè recipiat cum confensu, quod suam illi deuotionem siue interioris hominis inhabitationem auferat, prepediatq;: sed intus se contineat, intus perseveret, secumq; maneat. Et si animo defectus sui importunè se ingerant, & pro his grauiter intus ac seuerè iudicetur, reprehendaturq; patienter sufferat, non se inde auertat, sed seipsum multo seuerius iudicet, arguat, incusat. Quàd si etiam integra hebdomada hoc perseveret iudicium, id planè utilissimum sibi fore non dubitet: tamu; seipsum pariter intus coram Deo multo rigidius accuset, humiliet, lapidetq;. Hoc idē faciendū est, quotiesquis à rectitudine declinavit, aut defectus siue inordinationem aliquam incurrit. Mox enim ut aduertit, Domino Deo suo hoc intus confitebitur. Cumq; deinde ad Sacerdotem idem confessurus advenierit, & à memoria sua senserit excidisse, pie confidat, id sibi remissum à Domino. Cæterim rogo vos charissimi, ne in Confessionibus vestris nimium verbosi sitis. Confessio nanc; ab Ecclesia sancta propter mortalia peccata, & de quibus dubium est, utrum mortalia sint nécne, instituta est: Non autem propter venialia, quæ breuiter & simpliciter sunt explicanda. Non est autem, quod putet aliquis actus exteriores, ut sunt visitare chorū, aut alia quælibet seruilia obedientiæ opera, se à vero profectu impedire. Non enim hæc ipsum impeditant, sed hoc potius, quod in operibus suis tam inordinatus est, quod Deum non pure querit, nec ipsum sibi in animo, in voluntate ac intentione sua similem atque scopum præfixit, constituitq;: quod tam distractus mente, tam multis

**Crebra
mēs Do-
minicæ
frequē-
tatio, item
que rara,
laudabi-
lis.**

**Confes-
sio quæ
facienda,
& cur in-
stituta.**

multis imaginibus depictus est, quodque Deum perfecte intra se non habet. Hac sunt, inquam, per quae impeditur, non autem externa obedientia opera: sed ipse potius se impedit. Adiçere hic pauca quædam libet, sumpta occasione ex verbis illis, quibus in præsentis diei Euangelio Dominus ait, pulsare nos debere, & ita fore ut intromittamur. Certè idem ipse alibi dicit, Ioannis capite decimo, quod ipse sit ostium. Ad hoc igitur amabile ostium is, qui orat, tribus in locis pulsabit, ut in veritate ipsi aperiatur. Primo, cum ardenti deuotio ad cor patens & latus eius lancea perforatum, in quod etiam totum se deuotissime offeret atque immerget, cum vera cognitione infinitæ & immensæ paupertatis ac nihil nisi sui, simulque cum Lazaro illo Euangelico ad fores diuinitis epulonis mendicante, micas cælestis gratia sibi dari deposcer. Gratia hæc gratum facies, homini diuinum quoddam ac supernaturale esse tribuit. Secundo, ad ostium sacratissimorum vulnerum manuum illius clavis perforatarum, ibique veram diuinamque sibi cognitionem, per quam intus illuminetur, & in Deum subleuetur, sibi dari petet. Tertio, ad ostium beatissimorum vulnerum pedum eius: ubi simul ardentissimum sibi amorem petet infundi, per quem Deo vniri, & in Deum absorberi, immergi atque includi valeat. Præstet nobis immensa misericordia Dei nostri, ut sic dignè petamus, studiosè queramus, ac constater pulsemus, ut intromitti digni simus. Amen.

Orati tri-
bus in lo-
cis pal-
fandum.

Luke 16.

II.

III.

IN ASCENSIONE DOMINI.

Vt quodam Dominus increpet pro incredulitate & duritia cordis ipsorum: Et vnde talis duritia nascatur, sumpta similitudine à veteri ac purida cisterna: Ut anima alienie fædetur imaginibus: De aqua viua, & quatuor gradibus diuini amoris.

S E R M O P R I M V S.

Recumbentibus vndecim discipulis apparuit Iesu, & exprobrait incredulitatem illorum & duritiam cordis. M A R C . V L T .

SI C V T olim Dominus noster Iesus Christus ad cælestia migraturus, discipulos suos, quo discedentis verba altius cordibus eorum fixa hærent, grauitate de ipsorum incredulitate & duritia cordis increpat: ita & in hunc usque diem non cessat increpare omni die & hora incredulitatem & duritiam cordis omnium & singulorum hominum, in omni genere, conditione, & statu cotius mundi. Specialiter vero Religiosos increpat, siue illi sint de aliqua approbata religione, siue alias in communione vitam ducant religiosam & spiritalem, ut sunt Beguttæ, Sorores, Fratres, & id genus aliij. Hos Dominus increpat foris quidem per Ecclesiæ Doctores, intus autem per seipsum, si modò illius velint correptiones obseruare. Merito autem reprehenduntur, quod cum Religiosi sint, adhuc tamen tam increduli & tam duro sint corde. Magnum pro roris Dei beneficium est, quod secundum æternam præelectionem suam aliquem ad præcelsum Religionis statum vocare dignatur: cumque id nobis beneficij contulerit, pro hoc incomparabiliter ipsum præominibus amare & gratiarum actiones deuotissimas illi exoluere sumus obligati. Itaque Religiosos, ut dixi, increpat Dominus pro incredulitate & duritia cordis ipsorum. Qui si tantum se humiliare possent, ut culpam suam, hoc est, incredulitatem & duritiam

Quatum
sit, ad re-
ligiæ nem
vocati,
Dei bene-
ficium.

Li 3

tiam cordis sui faterentur & agnoscerent, ac reprehendi se sustinerent, adhuc
 Ies. b. 1. facile eis succurri posset. Sed cum Apostolus Iacobus dicat, fidem *sine operibus*
 Marc. 16. mortuam esse, ipsi contra Domini sententiam allegant, dicentes: *Qui credideris,*
& baptizatus fuerit, saluus erit. Sic proh dolor omnes fidem ore profitemur. Et
 Rom. 6. Apostolus ait: *Quicunque baptizati sumus in Christo Iesus, in morte ipsius baptizati*
sumus. Audiant isti sententiam Augustini, qua ille ait: Non est vera fides, quæ
 Psal. 10. non cum dilectione & opere ingreditur ad Deum, sed tantum in ore habetur.
 Ipsa autem infidelitas notabiliter vel in hoc deprehenditur in eis, quod ad ali-
 quid aliud afficiuntur, aut in aliqua realia delectantur extra Deum, ut iam ex
 sententia cum Propheta dicere non possint: *Dixi Domino, Deus meus es tu,* quia
 videlicet nusquam mihi bene est, nisi in te. Exciderunt namque à vera & viua fi-
 de, quod periculorum nimis & valde terrible est, in eis præsertim, qui nomē
 habent, quod spiritalis sint, & olim à Deo sive in somno, sive in vigilia moni-
 ti sunt atque commoti, & extra hunc fundum prolapsi sunt, & exciderunt. De-
 Inde increpat etiam eos de duritia cordis ipsorum. Reuera, dilectissimi, terri-
 bile est valde, quod homines religiosi, quos Dominus sibi specialiter elegit, &
 ad se vocauit, adeò indurātur, ut nulla diuina eis sapient, sive sint orationes, si-
 ue alia exercitia bona ac spiritalia, quodquæ cùm cætera omnia iucunda simul
 atque facilima eis sint, erga Deum & diuinam, lapidea prorsus corda gerant. De
 Ezech. 11. talibus dixit Dominus per Prophetam quendam suum: *Auferam à vobis cor lapi-
 dum, & dabo vobis cor carneum.* Quæret hic fortasse aliquis, qua ex causa iam
 Cœlesti qui dà adeò repæcāt dieti religiosi adeò indurentur, adeoquæ frigidi & aridi fiant, ut quicquid bo-
 ni ex professione vel obedientia eis incumbit facere, absque affectu, absque fa-
 pore, solumquæ ex tepida consuetudine faciant. Cui respondemus, ea ex causa
 id accidere, quod aliquid in corde suo gerant, quod ipse Deus non sit: sive sint
 ipsi metu, sive aliud quodcumque, & inde reprehendi nolunt. De huiusmodi Do-
 Jerem. 2. minus per Prophetam suum Ieremiam loquitur, dicens: *Obstupescite cali super*
hoc, & porta eius desolamini vehementer, dicit Dominus. Duo enim mala fecit populus
meus: Me dereliquerunt fontem aquæ viua, & foderunt sibi cisternas: cisternas dissipar-
tas, qua continere non valeant aquas. Cisternæ siquidem aquam viuam non habēt,
 sed vel pluviatilis, vel alia ad eas aqua confluit, quæ successu temporis compu-
 trescit, & tetur spargit odorem. Conqueritur igitur Dominus Deus cælo &
 terræ, & omnibus amicis atque creaturis suis, de hoc intolerabili malo populi
 sui, quod videlicet *cisternas sibi foderunt, qua continere non valeant aquas.* Quis
 est autem populus iste, de quo Dominus tam graues querelas facit? Religiosi v-
 tique, qui adeò fontem reliquerunt aquæ viuæ, ut in fundo suo parum aut ni-
 hil luminis & vitæ habeant, sed exterioribus duntaxat dediti sint, atque suis
 institutis, propositis & consuetudinibus externis, per sensus intro receptis in
 formis & imaginibus inhærent, quæ tam facile decidere possunt, sicut assump-
 tio fuere. In ipso autem futilo, unde aquæ viuæ scaturire ac ebullire debebāt,
 prorsus vacui sunt & inanæ: imò nec aquas diuinæ gratiæ continere possunt.
 Quicquid verò habent, non nisi consuetudines quædam & exercitia sive insti-
 tuta sunt, quæ ex proprio sensu propriaquæ voluntate sua assumperunt. Cæte-
 rum in fundum suum minimè se introuertunt, nec in illo aliquo Dei desiderio
 vel siti æstuant, sed nec proficere conantur, & in anteriora se extendere. Quan-
 do suos seniles modos & exercitia, quæ per sensus intro receperunt, arido ser-
 uauerunt

uauerunt corde absoluuntque, omnia sua in tuto esse arbitrantur: sicutque suis
 cisternis, quas ipsi sibi foderunt inherentes, de aquis viuis non bibunt, immo nec
 sapit eis Deus. Vespri dormitum abeunt, & manu ad veteres modos suos reuer-
 tuntur: & ita abunde sufficit eis: nec aduertunt miseri, quod ex concava quadam,
 frigida, dura & arida consuetudine, vitali fonte neglecto, in suis cisternis, quas
 ipsi sibi foderunt, perseverant. De his itaque per memoratum Prophetam su-
 um alio loco Dominus dicit: *Tu autem fornicata es cum amatoribus multis, & pol-
 luis lit terram in fornicationibus tuis, & in malitiis tuis, relinquendo scilicet me fontem
 aquae viva*ae*, & fodiendo cisternas dissipatas.* Sicut enim superius iam dixisse me
 memini, ea quaz in cisternas sive constiunt sive congeruntur, paulatim exiccan-
 tur, computrescant & foent. Ita ergo qui solis exterioribus modis & con-
 suetudinibus suis contenti, veris virtutibus acquirendis nullam impendunt o-
 peram, intus in fundo suo manent superbi, homines propriaz voluntatis, duri-
 torui atque austeri in verbis, in iudicando atque reprehendendo alios, non ex-
 dilectione fraterna & leni misericordia misericordia, sed indiscret*e*, nulla temporis vel lo-
 ci ratione habita, sive expectata opportunitate. Atque ita fit sapere numer*o*, vt
 dum alicnae domus incendium restinguere volunt, propriam incendant, immo
 sapere plures domos: adeo sunt in verbis, gestibus, vultu feroces & indiscreti.
 Ad hos si quis forte simplex & temptationibus grauatus, aut alioqui pusillus &
 afflictus, pro consilio capiendo accesserit, simplicianum vocant: si accedit ali-
 um, beguttam nuncupant. Eant nunc isti verissimae cisternae. Si enim fons vi-
 ta*z* intus scaturiret in fundo ipsorum, non esset vtique apud eos tanta discretio
 personarum, sed erga omnes eadem dilectione, & ex ipso fundo erumpente,
 flagrarent, & ita nemini detraherent, neminem iudicarent, nullum sperneret,
 vilipenderentque. Iam vero sordes istaz & immunditiae in eis tanquam in ci-
 sternis nimium abundant, & augentur indies. Deinde etiam illos non absurdem
 cisternas dicere possumus, qui magno sunt ingenij acumine & intellectu prae-
 dicti, qui de rebus subtilibus & altis sublimia loqui & intelligere nouerunt. Ex
 quibus alijs satis est, si forinsecus bona quaedam opera duro corde perficiant:
 alijs, si sublimia & alta loqui sciant & intelligere. Sed quid putamus, dilectissimi-
 mi, de his erit, quando grauissimaz tempestates ac venti procellosi subito irru-
 entes, omnia subruent, prostercent, confundent, & diuersis ipsi horribilibus
 ac metuendis plagiis correpti fuerint? Dictu*z* incredibile est, quantu*m*tunc eos oc-
 cupabit miseria, qui mod*o* in verbis & operibus magnam prae*se* ferunt sancti-
 tam, & magni nominis & ingenij sunt, sed intus in fundo vacui sunt, & vita-
 lis fundi prorsus expertes: quicquid autem habere videntur, totum forinsecus
 illatum est atque congestum, sicut fieri diximus in cisternis. Dum autem mo-
 tis hora institerit, veniet diabolus cum securi, & graui istu*m* cisternas istas con-
 teret & quaassabit: & tunc repente quæcunque continere videbantur, euanescerent,
 huc illuc profluent, adeoque dissipabuntur, vt nec vna saltem guttula intus per-
 maneat. Mod*o* aliquid & esse volunt & apparere, suntque grandes in oculis su-
 is: sed illic palam innotescet omnibus, quam*nihil* intus in fundo habuerint,
 nisi putridam aquam. Veniet, veniet tempus, quando haec omnia manifesta e-
 runt: & cum ad aliud seculum transferitis, ad mentem quæso reducite, me istud
 vobis prædictisse. Vereor autem multum, charissimi, ne bona Religiosorum
 pars ad prædictorum numerum pertineat, sintque tam abunde suis modis &
 consue-
terem. 3.

consuetudinibus externis contenti, ut de vitorum mortificatione, passionum & totius hominis interioris reformatione, ac virtutum aggregatione, nulla eis cura sit, maneantque in vitijs & passionibus suis. Quotquot autem tales sunt, illis ego homines quosdam seculares in matrimonio degentes, & quasdam vi-dus longe præferre non dubito. Quid si etiam in extremis positi, tantum ex diuina miseratione intus fuerint illuminati, vt seruentur, intolerabiles tamen & ineffabiles in purgatorio pœnas luent, quandiu summus ille arbiter decer-net & ordinabit: inde verò exempti, adhuc nimium à vicinitate Dei remoti erunt, & inter infimos collocabuntur. Quamobrem tota vos dilectissimi inten-tione hortor & moneo, atque etiam obsecro per Deum, inuigilate fundo ve-stro, illumque obseruate: attendite vobisip̄sis, & omnes actus, cogitationes & verba vestra discutite, humiles ac mansueti estote, & non Deo tantum, verùm etiam cr̄aturis omnibus vos subiicie & resignate. Sicut enim superius audistis, cōqueritur de vobis Deus cælo, terræque & omnibus creaturis suis. Per cælum autem omnes illi accipiuntur, qui non terrena, sed cælestia corda habent, quo-bonū, esse celū dei. potenteris Dei: & ipsum quidem cælum intra se etiam mali cōcūnferūt, sed non perueniunt in ipsum. Hoc autem damnatorum vel maxima pœna est, quid Deum intra se esse nouerunt, nec tamen ad ipsum pertingere valent. Redeamus nunc ad superius memorata Ieremias, seu potius Domini verba, & quid sub-jungat, audiamus. Ait itaque: *Tu autem fornicata es cum amatoribus multis, tamen reuertere ad me, dicit Dominus.* Cui hoc dicit? Animæ vtique peccatrici. Reuerte-re, inquit, & dabo tibi veram de peccatis tuis contritionem, & deinde *quam viuam*, si tamen ex toto corde ad me reuersa fueris. Vbi in primis immensa, in-finita, ac inestimabilis Dei misericordia & bonitas consideranda venit, quāma nos ille ex animo sit adiuuare paratus, si tantum ipsi vellemus: nec secus quām amicus cum amico nobiscum, quantum in ipso est, loqui vellet, imò & deside-raret, si saltem vlo modo ad ipsum converti dignaremur. Non igitur tantam illius bonitatem contemnamus, ne fortasse & nobis quandoque dicat, quod a-

Ierem. 2. pud eundem Prophetā habetur: *Ecce ego iudicio contendam tecum.* Id enim quām sit mortalibus omnibus maximè metuendum, nemo est sanx mentis, qui non videat. Nam si nobiscum contēdere voluerit, nos inferiores erimus, & ipse nul-lo negotio nos superabit. Curemus fratres mei ita vitam nostram instituere, ne digni simus, quibus ipse in illo tremendo iudicio dicat: *Non esis ex oib⁹ mei.* Ones nanque illius, vt ipse testatur, *vocem illius audiunt, & alienum non se-quuntur*, sed neque nouerunt vocem alienorum. Quæ est autem illa fornicatio, quam obijcit animæ peccatrici, cùm ait: *Tu autem fornicata es cum amatoribus multis?* Secundūm spiritalem quidem sensum, si non peius aliquid hæc est, quid ad minus imaginibus mortalium creaturarum immorata est. Amatores verò, cum quibus eam fornicatam dicit, omnes sunt alienæ imagines & obiecta, per quæ ad ipsum ire debuisset, cum quibus tamen ipsa maluit fornicari. Grande

Ierem. 2. quidem hoc peccatum est. Sed ne desperaret, subiecit Dominus, & ait: *tamen reuertere ad me:* & non modò suscipiam te, verūm etiam *dabo tibi aquam viuam.* De hac aqua in duobus ad minus locis Dominus in nouo Testamento dixisse legi-tur: Primo, Ioannis 7. cap. vbi sic ait: *Si quis sit, veniat ad me, & bibat. Qui cre-dit in me, sicut dicit Scriptura, flumina de ventre eius fluent aqua viua, & salient in*

Ioan 10.
Ibidem.

71400

vitem eternam. Secundò, Ioannis 4. cap. vbi ad mulierem Samaritudem dixit: *Qui biberit ex aqua, quam ego dabo ei, non sit in eternum.* Et paulo superius: *Si scires, inquit, donum Dei, & quis est qui dicit tibi, Da mibi bibere: tu forsitan peties ab eo, & dedisset tibi aquam viuam.* Deinde post pauca mulier dicit: *Domine, da mibi hanc aquam, ut non sit iam, neque veniam huc haurire.* Dicit ei Iesus: *Vade, voca virum tuum, hoc est, agnosce prius teipsum, & mihi ex ipso fundo confitere, quod tam diu cisterna fuisti, nec de hac aqua viua potasti, & vbi id feceris, satisfiet desiderio tuo.* Dehinc addit Dominus, & dicit: *Quinque viros habuisti: hoc est, quinque sensibus tuis dedita, atque illis pro voluptate tua vsa fuisti: sicut per sensuum euagationem, & circa externa occupationem, in qua nimis diu inordinate perseuerasti, fonte viuo teipsum fecisti indignam.* Inde igitur auersa, ad me conuertere, & ego te suscipiam. Denique & per Esaiam Prophetam Dominus conqueritur, dicens: *Vine a facta est dilectio mea in cornu filio olei.* Deinde multam operam & studium suum, quæ huic vineæ impendit, enumerat: & sepuluit eam, & lapides elegit ex ea, & plantauit vineam electam. Et adificauit turrim in medio eius, & torcular extruxit in ea. Et expectauit ut faceret vias, & fecit labruscas. Nunc ergo habitatores Hierusalem & viri Iuda, iudicate inter me & vineam meam. Quid est quod debui ultra facere vineam meam, & non feci? An quod expectauit ut faceret vias, & fecit labruscas? Quæ licet de populo Iudaico ad literam dicta sint, nihil minus Dominus ea generaliter loquutus est de hominibus vniuersis, præteriti, præsentis, ac futuri temporis, usque in finem seculi: sicut & illa verba apud Ieremiam, quibus ait: *Tamen reuertere ad me, & suscipiam te, daboque tibi aquam viuam & veniam dilectionem.* De hac aqua viua, seu dilectione, magnus quidam Theologus Richardus de S. Victore loquens, violentam eam nominat, & quatuor habere gradus dicit. Ait enim: Charitas vulnerat, charitas ligat, charitas languidum facit, charitas defectum adducit. Quid horum non mirum? Quid horum non violentum? His sunt gradus ardoris charitatis, gradus quibus interim toti intendimus. Hærete animo fratres, attendite ad illam, quam multum concupiscitis: audite de illa, & anhelate in illam, quam vehementer amatis. Vultis audire de charitate vulnerante? *Vulnerasti cor meum soror mea, sponsa in uno oculorum tuorum, & in uno crine colli tui.* Vultis autem de charitate ligante? *In funiculis Adam traham eos, in vinculis charitatis.* Vultis audire de charitate languente? *Filie Hierusalem, si inuenieris dilectum meum, annuntiate ei, quia amore langueo.* Vultis audire de charitate deficiente, & in defectum adducente? *Defecit, inquit, in salutare tuum anima mea, & in verbum tuum super speravi.* Charitas itaque defectum facit, languorem adducit, charitas vincula habet, charitas vulnera facit. Haec tenus ille: vbi notandum, quod anima charitate vulneratur, quando Deus sui eam amoris iaculo transfigens, aquam viuam ardenter dilectionis ei infundit. Et sic vulnerata, rursus Deum vulnerat ea, qua ipsum diligit charitate, sicut in Canticis ipse dicit: *Vulnerasti cor meum soror mea sponsa in uno oculorum tuorum, & in uno crine colli tui.* Si quidem unus ille oculus, est continuus cognitionis & mentis pure in Deum tendentis adspectus. Unus vero crinis, est amor purissimus & impermixtus: & per ista Deus ab anima vulneratur. Licet hic breuiter aliquid adhuc de amore violento loqui, sumpta similitudine à mercatoris nauem lucri gratia per mare ducere volentis: qui intolerabili desiderio

Esaias.

Quatuor
dilectionis
gradus.Cant. 4.
Olefz. 11.Cant. 5.
Psal. 118.Anima
quando
charitate
vulnera-
tur.
Cant. 4.
Vnus ocu-
lus.
Vnus cri-
nis.

multas congregandi merces, quasi intus in corde vulneratur & vritur. Hinc multa & varia hinc inde colligit, discurrit vindique, vt habeat quibus onerare & implere possit nauem suam. Sic & ille, qui charitate vulneratus est, omnes imagines, cogitationes & exercitia, & quicquid demum placere & gratum esse patet dilecto suo, colligit sibi. Deinde sicut vbi satis onusta nauis est, mercator siue nauta soluit oram, & satis adhuc potis est nauem etiam contra maris imperium ducere: ita & amor vulnerans nauem suam in diuinitatis fluuium dirigit, arque satis magnificè nauigans, in eadem pro sua delectatione & voluntate ludit, simulq; gubernaculum suū in diuinitatis demittit abyssum. Quo verò plures diuinos effluxus intra se recipit, tanto amplius dilatatur: totam tamen capacitatem illius Deus copiosè adimpleret: atq; hæc repletio nouam capacitatem, nouam latitudinem, & noua charitatis parit vulnera. Deinde Dominus nauem scissio fune, fluctibus tradit, vt iam neque remi, neque gubernaculū natum continere possint: & homo iam sui potens non est. Et hic est amor ligans: fitq; tunc homini illi haud secus, quam alicui strenuo militi, qui in bello grauiter vulneratus, adhuc tamen potenter aufugit: si verò capit, deinceps sui potens non est. Ita & ille, qui amore ligatus est, nec operum, nec cogitationum suarum potens est, sed totum se dilecto suo ad omnem amoris voluntatem relinquere cogitur. De hoc amore plura dici possent, sed in aliud tempus differimus. Praestet nobis ipsa vera charitas, vt sic omnes cisternas repudiemus, vt digni simus, quibus aqua eiusdem veræ charitatis infundatur. Amen.

IN EADEM SOLENNITATE.

De quintuplici anima captiuitate. Capitur enim anima amore creaturarum, amore priuato suip̄suis, intellectu, suauitate sine dulcedine spirituali, & propria voluntate. Deinde de subiectis, ut nos ad Spiritus sancti susceptionem preparare debeamus.

S E R M O I I .

Ascendens Christus in altum, captiuam duxit captiuitatem. AD EPHES. III I.

Quintus.
Ex ca
pituas.

VINTVPLICEM, dilectissimi, captiuitatem inuenimus, quia homines in hac mortali vita positi miserabiliter constringuntur, capiunturq; & tamē simul omnes Christus secum abducit. captiuos, quando in nobis. spiritualiter resurgit. Prima captiuitas est, quod homo capitur inordinato amore & delectatione creaturarum, idq; non principaliter propter Deum: specialiter verò amore hominum, qui maximè est secundum naturam, ob eam, quam inuicem homines habent, similitudinem. Quanta verò damna pariat hic amor, lingua nō explicat. Duobus autem modis amor iste habetur. Quidam sic eo tenentur, ut defectū suum agnoscant, amorem hunc timeant, se illo teneri doleant, multumq; propterea crucientur, mordeantur, reprehendantur intus in conscientijs suis: quod vtique signum bonum est, neclum eos à Deo derelictos. Ipse nanque hominem sine cessatione die ac nocte, siue comedat, siue bibat, siue aliquid agat, extra omnia, & ab omnibus ad se intrō vocat, ducit, allicit: & qui aures habet aperatas, vocemq; illius sentiunt & sequuntur, salvi sunt. Alij verò in hac miserabili captiuitate prorsus liberi sunt, cæci atq; surdi: & cum sauis bona pace gaudeant, iusti

iusti sibi videntur, & ab alijs etiam tales haberi volunt. Multa namque, sed corde nimis distracto, bona opera perficiunt, cantant, legunt, tacent, obsequuntur, orant, in hoc tantum, vt suo more permittantur viuere, sicq; tanto melius Deo simul & mundo satisfacere queant: & ita iusti sunt atque deuoti: & lachrymas fundunt, sed coram hominibus, non coram Deo. Credite mihi, in magnis isti periculis viuunt. Ideò autem, diabolo effidente, hac pace gaudent, vt tanto eos facili^o in hac captiuitate tenere possit: decipiunturq; à natura sua, & magnis periculisq; temptationibus expositi sunt: multoq; præstaret, eos nullas in hoc preces effundere, vt in hac valeant perueritate & mala libertate permanere. Orat nanque contra seipso, cùm longè eis foret utilius, multis eos grauibus pressuris, angustijs, dolorib^o ac ariditate corripi. Tunc enim haud dubiè citius multo iugum captiuitatis huius diabolice ac nimium periculosè à se excuteret, abiçerentq;. Iam verò si in hoc statu, in hac mala libertate in extremis deprehensi fuerint, timendum est eos in omne æuum sub diabolica captiuitate permanuros.

I L

Alia captiuitas est, quod dum quidam ex priore captiuitate, amore scilicet inordinato creaturarum & rerum exteriorum liberantur, priuato sui ipsorum illaqueantur amore. Hic verò amor tam sibi iustus & æquus videtur in eis, vt dictu mirum sit: nec est qui eos propter hunc ausit reprehendere, nec ipsis se reprehendunt: quin potius varia excusationis vela suis obcedunt vitijs: adeoque, quod ad exteriora attinet, irreprehensibles esse videntur, vt nemo sit qui illis ausit contradicere: vnde ed tandem deuoluuntur, vt ex hoc pestifero amore priuato, in omnibus suum commodum, suas oblectationes, suum solatium, suam quietem, & suum denique honorem querant, adeoque demergantur in pestiles. Amor sui priuatus quam sit

sua, siue in id quod ipsorum est, vt in omnibus non nisi sua querant, & hoc etiam in Deo. Sed, & pie Deus, quantum huius propriæ questionis intenietur in ipsis, vbi fundus ipsorum detectus fuerit, qui iam magnam præse ferunt sanctitatem, & tamen vacui sunt, & omnis veræ sanctitatis plus satis expertes? Difficile prorsus illis succurri potest, difficile ex hac captiuitate eximuntur, qui cum natura delicata & intellectus subtilitate ad spiritum pertingunt. Quis enim, nisi solus Deus, illis remedium aliquod adferre possit, qui sic à natura sua possidentur? Tales tam multa sibi necessaria singunt, atque in immensum se extendit ipsorum necessitas, dum nimium sibi infirmi, nimium teneri ac delicati esse videntur. Fitque hinc, vt dum ea, quæ diligunt, ab eis auferuntur, aut leuiter attinguntur, siue sit commodum, siue amici, siue honor, siue aliud quodcumque, vnde solatium aliquod habent, Deum sæpc; relinquant, verba iracunda proferendo, aut se vlciscendo, aut proferendo mendacium, aut secreta reuelando. Tum verò non homines sunt, sed canes rabidi, aut lupi rapaces. Nimis igitur perniciosa captiuitas est, ab amore priuato captiuum teneri. Tertia captiuitas est intellectus, quam multi grauiter incident. Tales quicquid in spiritu nasci debebat, destruunt & corruptunt, dum de suo intellectu gloriantur, qualecunque demum id sit, quod intelligunt, siue doctrina, siue veritas, vnde sublimiter loqui nouerunt, vt grandes sint in oculis hominum, & ab omnibus extollantur: nihil autem ipsi eorum, quæ nouerunt, vita curant exprimere, & operi mancipare. Ipsa quoque Salvatoris nostri Iesu Christi amabilia exæpla & imagines secundum intellectum siue intellectualiter accipiunt. Verum si naturale lumen intellectus sui ad diuinitatis supernaturale lumen adducerent, &

Kk 2

alte-

alterum opponerent alteri, quām nihil sint, quām nihil intelligāt, quām nihil sapiant, liquidō cognoscerent. Quām enim propē nihil est lumen calami sive filii vnius, ad solis splendorem: ita prorsus quasi nihil est lumē naturale, si cum diuino lumine componatur. Sunt autem quādam, vnde discerni possit lumen naturale à diuino lumine. Illud nanque, scilicet naturale lumen, in superbiam & vanam sui complacētiā sursum erigitur, humanas laudes appetit, alios temerarijs iudicijs infectatur: Semper quoq; hominem ad exteriora, sensuum & mētis dispersionem euagationemq; remittit & adducit. Contra verō, diuinum lumen, quatenus re vera tale est, hominem in fundum suum se dimittere, nō in sublimē erigere: se minimum, vilissimum, infirmissimum, atq; p̄r cunctis cōciorem, ex animo reputare facit. Ita nanque verissimē de se quisque sentire potest. Si enim boni aliquid est in homine, nō illius est, sed Dei, à quo bona cuncta procedunt. Deinde semper ad interiora mittit, non ad ea quā foris sunt: atq; si ne intermissione fundum interiorem, vnde proceſit, inquirit, atq; ad illum totis viribus redire festinat. Postremō, quicunque hoc lumen aſſequuti sunt, omnis eorum vita intus ad ipsam radicem tendit, & ad suam originem, vnde profluxit, studiosissimē redire conatur. Est itaque multa & magna differentia inter eos, qui secundūm Scripturas nitūtur viuere, & eos, qui sola Scripturarum lectione & scientia contenti sunt. Qui enim tantummodo legunt, ab omnibus videri & haberi in pretio appetunt: eos verō, qui secundūm Scripturas viuunt, tanquam fatuos & subuersos atque peruersos homines, aspernantur, expellunt, maledicunt atque condemnant. Sed quibus faciendi potior quām sciendi cura est, seipsoſ peccatores confitentur, & ex animo sentiunt, & alijs miserationis impendunt affectum. Porrō quām dissimilis horum vita est, tam dispar quo-

2. Cor. 3. que est exitus, dum alij vitam, alij mortem inueniunt sempiternam. Ita enim
1 V. **A**póstolus inquit: *Litera occidit, sp̄ritus autem vivificat.* Quarta captiuitas est dulcedo spiritus, per quam seducuntur plurimi, dum nimis eam sequuntur, nimium in ea confidunt, immoderatē ac inordinate eam appetunt, querunt, eidemque in hærēt. Quantuis enim dulcedo hęc magnum aliquid bonum esse videatur, eidem tamen immodicē in hærere, atq; cum voluptate & delectatione eam possidere, vitiosum est, dum natura quod suum est retinet: vnde ſāpe fit, vt vbi Deus accipi credebatur, ſola capiatur voluptas. Hinc autem ſcire licebit, vtrum Deus, vel potius natura quāſita fuerit. Si subtracta hac dulcedine, homo inquietus, perturbat & anxius fit, nec ita fideliter & ex animo Deo ſeruire potest, vt prius, quando eam dulcedinē ſentiebat, euidens ſignum eſt, certotē tenendum, quid dulcedinē illā malē, & non cum Deo, habuerit. Atque eiusmodi homo, etiam si vel annis quadraginta tali dulcedine potiretur, ac deinde priuaretur, facile ad huc in grauiſſima peccata labi poſſet. Indō ſi ad supremū. huius dulcedinis perſequiſtā, tingat gradū, & ita moriatur, adhuc (vt ita dixerim) ſecum Deus deliberabit, v-

V. trum eum ſaluare velit, an perdere, & adhuc perire poterit. Quinta captiuitas est propria voluntas, quid videlicet hac ſemper homines gaudere volunt, etiam in omnibus rebus diuinis, inīd & in ipſo Deo. Planē ſi in optione alicuius fore & arbitrio poſitum, vtrum ab omnibus vitijs & defectibus suis absolui & expediri, cunctasque virtutes & omnem perfectionem obtinere vellet, necne: delirare nimium & insanire videretur, ſi non prius eligeret. Atqui mecum ipſe maturius deliberaui, ſi in mea id optione & arbitrio foret constitutum, quid.

**Luminis
natura: is
ac diuini
dicitur.**

**Cuiq; de
ſe quoq;
do ſenti-
endum.**

**Quanta
inter fa-
cere & ſci-
re diſfe-
rentia.**

**Dulcedi-
nē ſpiri-
tuſ abu-
toſe.**

**Dulcedi-
nē ſpiri-
tuſ abu-
toſe.**

quod ita potius dicerem Deo meo: Obsecro Domine, non meum donum, non meam gratiam, non denique meam voluntatem fieri deposito, sed quomodo tu vis, ita libens accipio, & si aliter tibi visum est, pro tua voluntate illis potius carere volo. Certe dum hoc pacto in vera resignatione carere magis & frustrari eligimus, plus accipimus & plus habemus, quam si ex propria voluntate sive caperemus, sive haberemus Deum, aut quanlibet creaturam. Multo siquidem, quam istud, ut ilius nobis est, sponte humiliterque carere velle omnibus Dei dominis in vera resignatione & abnegatione propriæ voluntatis. Vnde, meo quidem iudicio, homo verè resignatus, licet alioqui minus extrinsecus agat, minoremque præ se ferat sanctitatem, longè melior est alio quoquis ambulante in mirabilibus super se, & magnam quandam præ se ferente sanctitatem, atque circa multas imagines occupato, minus tamen verè resignationis & abnegationis adepto. Denique ipse humani generis Saluator, cum in terris adhuc positus discipulis suis familiariter conuiueret, adeò illius humanitati afficiebantur, ut præ eius amore, ad diuinitatem haudquaquam possent pertingere. Quod cum Dominum minimè lateret, dixit eis: *Expedi vobis, ut ego vadam: si enim non abierto, Paracletus non veniet ad vos.* Iamque defuncto Domino, adhuc per dies quadraginta expectare cogebantur, donec ascendere, & animos ipsorum secum abducens, prorsus cælestes facheret. Deinde vero adhuc decem diebus sancti Spiritus veri Paracleti aduentum præstolari eos oportebat. Itaque quot illis dies, tot nobis anni computantur. Illis nanque, cum Ecclesia fundamentum esse deberent, annus in diem mutatus fuit. Certe faciat homo quicquid potest, omninem impendat operam: non tamen ad veram pacem pertinget, nec verè essentialiter cælestis homo efficietur, donec annum ætatis quadragesimum impleteat. Ante hoc nanque tempus multum instabilis est homo, & sèpè in diuera mutatur, impellitque eum natura modò huc, modò illuc: suntque multa, in quibus cum Deus pure quæri credatur, natura dominium habet: & hac de causa ante illum annum nec ad veram deificam pacem pertingere, nec verè cælestis homo fieri potest, nisi quem abundantior diuina gratia præueniat, quod in multis factum est, dubium non est. Deinde ubi iam quadragesimum compleuerit annum, adhuc decem annis expectare debet, antequam Spiritus sanctus, Spiritus (inquit) omnem docens veritatem, illi desuper infundatur. Sic enim & discipulos Domini post eius ascensionem decem adhuc diebus præstolari oportebat, posteaquam se multo iam tempore præparauerat, viuendo cum Christo, & pro illo patiente, cunctaque relinquendo: atque adeò supremo & excellētissimo modò se præpararant, relinquendo eum, quem super omnia diligebant, & pro cuius amore abdicabant omnia: ipsaque præterea Dominus totum spiritum, animam, cor & amorem ipsorum, iam secum ex toto in cælum abduxerat, ita ut omnis intentio, omnis amor, totum cor, & tota denique anima ipsorum, cum eo, & in eo in cælestibus versarentur. Post omnem, inquam, hanc sui præparationem & excellentes modos, decem adhuc diebus expectare cogebantur, antequam Spiritum sanctum, eis à Christo promissum, susciperent. Scriptum est autem, quod erant inclusi, congregati, ynti & expectantes. Ita nimirum & cuique homini faciendum est: Verbi gratia: Posteaquam annum quadragesimum ingressus, firmior esse coepit, cælestisq; & diuinus effectus fuerit, atque naturam quodammodo iam edomitā habuerit & stabilitam, adhuc decem anni supersunt,

Kk 3:

quibus

Quantæ
sunt, abne-
gatio sui,
virtutis.

Ioan. 16.

Quadra-
gelimi in
homine
anni felici-
itas.

Aa. 1. & 2

quibus eum expectare oportebit, antequam Spíritum sanctum, Spíritum anima- quam, qui om̄inem docet v̄eritatem, modo excellentissimo queat suscipere. In illis vero decem annis, in quibus iam natura v̄t cunque edomita, diuinus ac spíritualis esse cooperit, sese intrō recipiet, immerget, atque liquefcet in purissimum ac summum bonum Deum optimum maximum: idq; per interiorem anima- suæ scintillam, quæ omnia refert, & ipsa simul refluit in principium & originem suam Deum, vnde profluxit. Hic vero refluxus ubi rite peragitur, omnia debita soluuntur omnino, etiam si vel tanta essent, quanta omniū illorum extiterunt, qui à mundi fuere exordio: omnisq; ibi gratia & beatitudo infunditur, atq; ipse denique homo prorsus diuinus efficitur. Et tales homines, totius mundi & Ecclesiae sanctæ columnæ sunt. Præstet nobis omnipotēs Deus, vt & nos quandoque tales efficiamur. Amen.

IN EADEM SOLENNITATE.

Vt ne:esse sit, eos, qui cum Christo resurgere volunt, prius eum in via illius sequi. Vt agnoscendum sit, utrum aliqua verè tactus siue motus sit à Deo, an non. De monte Olimeti. De valle lachrymarum, & vera deuotione interna.

S E R M O III.

Dominus quidem Iesus, postquam locutus est eis, assumptus est in celum. M A R C . V L T .

Mar. 16.

IC V T ex themate audistis, dilectissimi, posteaquam Dominus noster Iesus Christus in monte Oliueti dilectos discipulos suos dure increpauerat, quod tanto iam tempore cum illo vixissent, & adeò tamen adhuc duri & tardi corde essent ad credendum, videntibus illis, eleuatus est in celum, & nubes suscepit eum ab oculis eoru. Quomo- do vero putamus affecta tūc erant corda illorum, quando à se Dominum Deū suum totam spem & gaudium suum discedere videbāt, quem tam incompara- bili prosequabantur amore? Nec enim immerito omnes magno illius deside- rio tenebantur, & ipsum corde sequebātur in celum. *Vbi enim est thesaurus tuus, Scriptura dicit, illic & cor tuum erit.* Denique per hanc amabilem Ascensionem suam, idem ipse Christus Iesus Dominus noster, omnium electorum amico- rum suorum corda, sensus & vires, tam exteriores quam interiores post se tra- here, secumq; abducere desiderat, imò & vult, ne posthac vñquam cum dele- statione & voluptate in hoc seculo commorentur: sed vt omnis eorum con- versatio & habitatio, omnis amor, intentio, solatium & delectatio, in celis sit. Decet enim, & rationi consentaneum est, vt membra caput suum subsequan- tur. Cūm igitur caput nostrum Dominus Iesus Christus ad celos ascenderit, nobis locum præparaturus, nosq; humiliter præcedendo, viam nobis patefecer- rit simul ac indicārit, per quam eum sequi debeamus, tota deuotione vñ cum sponsa nobis rogandus est, vt trahat nos post se. Quis autem impedit nos poter- rit, vt non sequamur absque intermissione amabile caput nostrum Dominum Iesum Christum, præsertim cūm ipse dixerit: *Ascendo ad Patrem meum & Pa- trem vestrum, Deum meum & Deum vestrum?* Siquidem & fundus, & finis, & bea- titudo

Cant. L.

Ioan. 20.

titudo illius & nostra beatitudo, non nisi vna beatitudo est in illo: quippe qui ex eodem fundo, cum omnibus quæ sumus, pro manauimus: & ideo ad eundem finem, eundemq; fundum tendere iure debemus. Itaque considerandum nobis est, quod Dominus noster Iesus Christus præcessit nos ad gloriam & beatitudinem Dei Patris. Si ergo & nos ritè eum sequi volumus, non solum attendenda, sed etiam calcanda ea nobis via est, quam ille triginta tribus & eo amplius annis ambulauit, simulq; nobis ostendit, omne illud tempus supra modum in miserijs, in paupertate, in contemptu, in amaritudine transfigens usq; ad mortem crucis. Quæ omnia & nobis, inquam, amplectenda sunt, & in eis fortia atque invicto animo persistendum, si cum ipso in cælestibus cupimus triumphare. Sane etiamsi omnes Doctores interissent, libriq; & codices omnes igne forent absumpti, in illius tamen, hoc est, Salvatoris nostri, sacratissima vita & passione abunde nobis suppeterent, vnde instrui possemus. Idem ipse nanque via est, nec per aliam omnino viam post ipsum ad amabilem finem veraciter peruenire poterimus, quam per eam, quam ipse in hoc mundo positus monstrauit. Sicut enim magnes, occulta quadam vi naturæ suæ, ferrum sibi attrahit, ita & Christus Iesus corda omnia quæ tetigerit, post se trahit. Et sicut ferrum occulta vim magnetis contactum, ad montem quendam, ubi hic lapis nascitur, contra naturam suam tendit, nec quiescit donec supra se feratur: sic & fundi omnes, qui cunque ab hoc lapide angulari Domino Iesu Christo, æterni Dei Filio mouentur, illos nec prospera, nec aduersa villa retinent, sed continuè supra se in Deum tendunt, suæq; naturæ obliiti, tractum siue motum Dei sequuntur: idq; tanto prius, expeditius, atque facilius, quanto excellētiori siue nobiliōrī modo præceteris ab illo moti sunt. Atqui ut aliqua signa habeantur, vnde aduertere cuique liceat, si à Deo motus sit, an non: sciendum est, quod omnes illi non verēmoti fuerint à Deo, qui multa bene quidem inchoant, & laudabilia quædam instituta & exercitia adsumunt, ita ut omnibus de suo profectus spem magnam faciant, sed citò bene cepera deserunt, nec aliquem referunt fructum. Tales nimis facile tentationibus & difficultatibus cedunt, nimisq; citò prosternuntur: atque ita ad pristinos mores & veteres consuetudines suas redeuntes, naturæ & creaturarum delectationibus inhærent. Faciunt isti instar canum inutilium, qui in venatione positi, cum ipsis generosas feras explorare nesciant, canes alias huius rei peritos sequuntur, sed non diu in recto persistunt itinere. Vnde nec ad seram ipsam pertingunt. Qui si in cursu perseverarent, asséquerentur utique & ipsis seram cum alijs. Sed facile contingit, ut aliquid in itinere inueniant, cui olfaciendo immorentr, & nobiliores canes præcurrere sinant. Sic sic, inquam, & istis accidit, dum suis delectationibus inhærent. In veritate nanque dico vobis dilectissimi, vna breui hora tantum aliquis negligere se potest, alicui rei cum delectatione inordinatè inhærendo, ut præclarissimam seram, hoc est, summum bonum Deum Opt. Max. ram longè se præterire sinat, ut deinde numquam ad ipsum pertingere, nec ipsum capere possit. Nobiliores verò canes venatici, ubi seram explorârunt, alacriter hilariterq; eam insequuntur per ignem & aquam, per hastas & venabula, & per omnia denique illis occurrentia, donec ad ipsam seram pertingant, capiantq; eandem. Sic nimirum & perfecti ac præclariores homines, ubi excellentissimum bonum hoc sensere, nec prosperis, nec aduersis impediri valent, quo minus ipsum insequantur, donec apprehendant.

Ioan. 14.
Magnetis
& amoris
duiū col
latio.

Signa me
ritatis da
uidae.

Similita
do venu
sta.

dant. Sed priores illi subsistunt, nec in virtutibus conantur proficere. *Quisquis autem hic proficere negligit, scilicet in omnibus zuum, quandiu Deus ipse erit, negligenter suæ damna patietur.* Ceterum non est, quod aliquis Deo imputare velit, si ab illo motus non est: quod tamen plerique hodie cœca mente faciunt, dum dicunt: Non me trahit, neque mouit Dominus Deus, ut illum vel illum.

Hoc autem dicendo, errant, & mentiuntur aduersus Deum, qui omnes homines misericorditer mouet, excitat, horratur, ut pote qui, sicut Scriptura testis est, omnes homines vult saluos fieri, quantum quidem in ipso est. Sed motus, admonitiones & dona illius, non quem suscipiuntur ab omnibus. Sunt enim multi, ad quos dum ille cum charismatibus & donis suis venit, locum suum, quem ipse occuparet, ab alijs teneri, ac alienos hospites habitaculum suum possidere cernit. Tum verò recedere compellitur. Nec enim potest mentis nostræ subire domicilium, quandiu aliud aliquid extra ipsum amore & intentione querimus. Interim dona illius cedere oportet, quæ absque intermissione dare paratus est & offert omnibus. Et hæc ipsa perennis dispendij nostri causa est: & nostra culpa est, non Dei, quod ab ipso minimè mouemur. Tot nobis vanas & inutilles occupationes assūmimus, ut interim neque Dei præsentiam, neque nosipos satis obseruemus: quod quādam ineffabilia ac perennia nobis damna parat, dici non potest. Hæc verò damna melius recuperare non possumus, quādam viriliter, streruē ac seriò nos emendando, & saepius Deum ex animo deuotissime invocando atq; rogando: spem quoque firmam & amorosam de diuina concipiendo. misericordia, quæ finem non habet, & ex qua tota dependet salus nostra & diligēter fideliterq; sine medio super dulcissimo Conditori nostro adhērendo. Per hæc nanque, neglecta prius recuperamus: & ei, quem nos præterire suimus, Deo propinquamus. Et quia nunc Ascensionis Dominicæ memoriam agimus, scire vos velim, eiusdem Ascensionis locum, unde Dominus noster Iesus ad cœlestia migrauit, in monte fuisse Oliueti. Hic porrò mons triplici olim fuit lumine illustratus. Primò, ab orientis Solis luce. Est enim mons sublimis, positus versus Orientem. Deinde, ascendentे Sole, à lumine templi. Tertiò, à luce oliuarum, cuius materia in ipso monte excrescebat. Sic ergo & animam illum, in qua Deus in iubilo ascendere debet, mótem sublimem esse oportet, atq; supra omnia hæc caduca & terrena subleuatam, ut triplicis possit luminis esse capax, hoc est, ut locum præbeat supersanctissimæ Trinitati in se radiandi, & amabile opus suum iuxta omne beneplacitum suum operādi in se, & ut deniq; splendor deicolor quem in se profluere possit. Fuit præterea mons iste Oliueti, unde Dominus ascēdit, positus inter Hierusalē & Bethaniā. Planè dilectissimi, quisquis Dominum nostrum Iesum Christum sequi voluerit, hunc montem ascendant oportet, quanlibet hoc ei graue sit atque molestum. Neque enim vel

in toto orbe terrarum aliquis tam speciosus ac iucundus mons est, quem non cum labore & fatigione ascendere oporteat. Sic ergo quicunq; verus appetit esse Christi Iesu discipulus & imitator, absq; dubio naturæ suæ renuntiare debet. Inueniuntur certè plurimi, qui libenter sequerentur Dominum, sed absque labore, sine dolore & citra molestiam, nihil videlicet difficultatis sustinere volentes, atq; ab ea tantum parte montem hunc Oliueti cupientes ascendere, qua ille Hierusalem respicit, hoc est, quatenus pacē præstat, nec aliquid aduersitatis siue molestiæ continet. Hi in seipsis solatium, pacē & gaudium querunt: & ided

Hierusa-

lem.

Nemine à
Deo non
moueri.

i. Tim. 2.

Ascensio-
nis do-
mini le-
cus.

Mons O-
liueti quā
fuerit i.
luctis.

& idē nullum in virtutibus faciunt profectum , nisi & ab ea parte libenter a-
scendant,qua mons iste Bethaniam respicit, hoc est , quatenus obedientia la-
borem sive afflictionem subministrat.Inde est quod Propheta regius ait: *Beatus vir cuius est auxilium a te : ascensiones in corde suo dispositio in valle lachrymarum, in*
loco quem posuit. Et reuera quisquis locum suum non constituit in hac lachryma-
rum valle, sterilis permanet, & nullum in virtutibus accipit incremetum, quan-
*tumlibet speciosa pace gaudere sibi videatur.*Eam ob rem quisque semper ex a-
nimo suspirabit & adspirabit ad dilectum animaꝝ suꝝ sponsum Dominum Ie-
sūm Christum, qui tam alce & longe recessit ab eo, tamq; ignotus & occultus ei
*factus est.*Porr̄ quo fundus cuiusq; verius ac perfectius à Deo motus est, eo &
*hæc lachrymarum vallis magis propriè ab una parte in eo existit.*Quæ tametq;
nihil alioqui utilitatis haberet, maximè tamen necessaria est ob defectus illos,
sordes, & peccata, quæ in natura abscondita iacent, per quæ homo tam ſæpe &
multipliciter impeditur à crebra & nobili introuerſione in Deum, quæ per
gratiam Dei non ſolū posset, verū etiam deberet eſſe continua in nobis: à
multiplici quoq; amoroſa relatione omnium in Deum, per quam homo om-
nia purè ſine ceſſatione in Deum referre deberet, in quo ſæpenumerò grauitate
multumq; ſua eum natura impedit, dum frequenter eadem ipſa occulē ibi do-
*minatur, vbi Deus ſolū purè regnare debebat.*Et hīc altera montis pars eſt, qua
*Bethaniam respicit.*Sanè ſi quis hæc in ſeipſo diligenter obſeruaret, non totus
defueret ad Hierusalem, hoc eſt, ad pacem, vt illa ſola potiretur. Cui tamen in
hoc pax iſta, ſolatium, gulfus Dei, & ſenſibilis deuotio proderunt, quod per ea
corroborabitur, vt dolores omnes & miseras huius lachrymarum vallis tan-
to fortiori animo ſuſtinere poſſit, ne (quod abſit) ſub ipſo paſſionis & moleſti
exiliū huius onere præ infirmitate deficiat, dum videlicet ipſum diuina conſo-
lacio ac dulcedo deſerit, & in magna deſolatione ac amaritudine relinquit,
quemadmodum Sapiens hortatur, dum ait : *Fili, in die malorum non ſi immemor*
*bonorum.*Oportet enim ſimul vtrunq; latus iſtud, & illud quo Hierofoly mam,
& illud quo Bethaniam mons Oliueti respicit, in vnoquoque homine exiſtere.
Proinde ſicut in Hierusalem, quæ viſio pacis dicitur, hoc eſt, in ipſa ciuitate &
loco pacis Dominus noster Ieſus Christus æterni Dei Filius, poſt variis crucia-
tus, poenas & contumelias ſibi illatas, tandem etiam mortis ſententia dan-
tus eſt: ita & vnumquemq; Dei ſeruum, omnibus suis in hac pace perfecte mori,
ipſamq; pacem cum abnegatione illius, quod ſuum eſt, Deo offerre oportet.
Necesse eſt etiam, vt inter malos ac impios Iudeos viuat, eorumq; velit, nolit,
tradatur in manibus, qui eum affligant, verberent, flagellent, crucient, atq; à ſua
ſocietate & coniuictu tanquam impium & impostorem ejiciant atq; repellant:
omnemq; vitam illius, quantum poſſunt, pefſimè interpretentur, damnent, ju-
dicent, & in omnium denique cordibus extinguant.Necesse eſt, inquam, vt mori-
tatur, ſi Deus eſſe debeat ſine medio vita & Eſſe illius. Adhæc, ſicut Iudei, qui
Dominum Saluatorem crucifixere, hoc ipſo Deo obsequium ſe praestare crede-
bant, ita & ipſum contemnent quidem, affligent & condemnabunt plurimi, &
tamen recte ſibi facere, ac Deo non paruum ſe obsequium praestare videbun-
tur. Itaque ſi his difficultatibus, tentationibus, pressuris circumdatuſ, in Hieru-
ſalem commorari, plenamq; & integrā in hac perturbatione pacem conser-
vare nouerit, felix erit haud dubiè, & vera pax Dei, que omnem exuperat ſenſum, in

Bethania;

Mal. 2.

Ecli. 2.

Ioa. 16.

Phil. 4.

L1

ipſo

Oleum.
Deuotio
vera.

ipso essentialiter nascerur. Denique in hoc ipso monte Oliueti oleum crescit, per quod veram deuotionem accipimus. Est autem vera & essentialis deuotio, mente Deo inhærcere, cum prompta animi voluntate ad diligendum & intendendum omnia, quæ ad Deum & eius cultum pertinent, ita ut semper Deo intentus simus obligati, ipsumq; velimus & intendamus in omnibus. Hæc deuotio oleum est, omnem sensibilem gustum, deuotionem ac dulcedinem excellens, & quasi supernatans, cuius quisquis plus habet, ille magis deuotus est in veritate, & in fundo suo. Verum opus huius deuotionis est, ut fundum istum s̄pē igne diuini amoris & studiosè renouemus, inspicianusq; quæ intentio nostra sit in cunctis modis & operibus nostris, ne quid forte falsitatis ibi se abscondat, neve in ipso natura dominium sibi usurpet ac operetur, vbi Deus operari creditur. Estē hoc vel omni lachrymarum fonte plangendum, quod hodie complures non seculares modò, verū etiam Religiosi, Deum non ita purè in omnibus, querunt, sed potius seipso vel aliquid suum. Dolendum prorsus est, tam paucos hodie reperi, qui Deo propter Deum seruant, hoc est, nihil penitus, neq; gaudium, neque solatium, neq; beatitudinem, neq; aliud quodcunque, nec in tempore, nec in æternitate querat, nisi solum Deum, qui nobis præstare dignetur, ut sic cū vnigenito Filio suo ex hoc exilio, & ab omnibus mortalibus creaturis ascendamus, ut cum eodem vitam possidere æternam mereamur. Amen.

IN EADEM SOLENNITATE.

Vt Deitentes esse possumus, querendo videlicet pacem in perturbatione, gaudium in mœrore, & in amaritudine solatium, atque ita Deum sequendo, nosq; ipsos abnegando, non in consolatione tamquam verū etiam in afflictione, &c.

S E R M O . I V .

Eritis mihi testes in Hierusalem, & in omni Iudea & Samaria:
A C T U V M I .

DO STE A Q V A M, dilectissimi, Dominus noster Iesus Christus, qui est caput omnium Electorum, hodierna die ad cœlestia transmigravit, & potenter ascendit: nō solum possibile, verū etiam dignum prorsus & æquum est, ut & membra, hoc est, Electi omnes suum caput subsequantur: atque post ipsum in cælum ascenderentes, nihil iam solatij, nihil delectationis, nihil cui innitantur, in hoc instabili tempore querant neque appetant, sed ipsum solum sequatur, ipsum solum omni tempore suspirant, ipsum denique solum in omnibus, intentione ac amore prosequantur: Illam quoque viam, quæ nos ipse per grauissimos cruciatus, penas & afflictiones ex ardentissimo amore, quo nostrarum fitiebat saltem animarum, sponte alacriterq; præcessit, diligenter ambulent, & in finem vsq; in ea perseverent. Si enim Christum oportebat pati, & ita intrare in gloriam suam dignum satis esse puto, ut & nos ipsum tam amabilem ducem nostrum, qui vexillum amarissimæ passionis fideliter nobis in exemplū prior sustulit, strenue subsequamur. Quotquot igitur eiusdem Redemptoris ac Dei & Domini nostri veri cupiunt esse imitatores, crucem passionum & afflictionum suarum, tam interiorum quam exteriorum, unde cunque illæ veniant, iure vel iniuria, humiliter in suos debent humeros recipere, & post Dominum suum hilariter

Buc. 24.

Jariter portare: atque ita fieri, ut cō quandoque perueniant, quod ille præcessit. Videlicet sanè, dilectissimi, ut infelices quidam, imd̄ multi huius seculi amatores, pro vilissimo momētanei honoris ac opinonis præmio, Mundo duram exhibeant seruitutem: atque ut optati vel honoris, vel opum, vel famæ celebris præmia consequantur, libenter, imd̄ hilariter omni solatio & quieti renuntient, corporis & bonorum omnium subeant discrimen, atque in remotis partibus cum vitæ suæ periculis varie & anticipite bellorum casus, miseras, calamitates experiri gestiant. Quanto magis ergo nos, quibus æterna præmia reposita sunt, pro summo bono Deo Opt. Max. animo virili, omni solatio, amori, gaudio, quieti, honori renuntiare, dulcissimumq; & amabile caput nostrum Christum Iesum sequi debemus, ut illius spiritu tāquam membra vegetemur! Nullum enim corporis membrum est, quod non cīd̄ putrefiat, & refecandum sit, si non capiti coherens, illius continuos suscipiat influxus. Sed nunc ea nobis tractanda verba sunt, quæ in præsentis diei Epistola Dominus Iesus, in cælum ascensurus, discipulis suis dixisse legitur: *Eritis, inquiens, mibi testes in Hierusalem, & in omni Iudea & Samaria, & usque ad ultimum terræ.* Primò itaque de Hierusalem sciendum est, quod ea & pacis & perturbationis locus fuerit. In ea nanque ciuitate Dominus noster Iesus Christus inhumanas prorsus ac ineffabiles pœnas, & diros pertulit cruciatus, & deniq; pro salute omnium ignominiosissimæ mortis exceptit sententiam. Atque in hac ipsa ciuitate eidem Domino nostro testes esse debemus, non verbis, sed vita & operibus, illius vestigia pro virili sequendo. Certè multos inuenire est, qui Domino testes esse cupiant in pace, ut scilicet omnia pro voto illis succedant: atque libenter velint esse Sancti, sed absq; labore, absq; molestia, absq; difficultate, absq; exercitio: cupiantq; Dœū cognoscere, sapere, & sentire, sed absq; omni amaritudine. Ceterum quando laborandū est, quando amaritudine, desolatione, tenebris, & fortibus tentationibus pulsantur, & neq; sapiunt, neq; sentiūt Deum, atq; ita foris & intus derelinquuntur: cīd̄ à proposito resiliunt, atq; ita non sunt veri nec idonei testes Saluatoris. Commune hoc est omnibus, ut in cunctis locis & operibus suis pacē quærant, pace gaudere desiderent. Sed hanc pacis quæstionem oportet exire penitus & mortificare, & ad hoc studiosè ac ferid̄ niti, ut omni tempore pacem habeamus in perturbatione, vnde vera, secura & perseverans pax orietur. Et reuerrà quicquid aliud quærimus vel amamus, in eo fallimus nosipso. Si vero toto studio ad id enitamur, ut omni tempore in mœro gaudium, in perturbatione pacem, simplicitatem in multiplicitate, & solatium denique in amaritudine consérveremus, veri testes erimus Dei ac Domini nostri Iesu Christi, quales erāt electi discipuli eius, quibus ipse & ante mortem, & post resurrectionem suam, pacem quidem semper optauit, sed tamen nunquam in hac vita pacem exteriorem habuere: semper vero essentialē veramq; pacem in omni perturbatione, dolorem in prosperis, & vitam in morte capiebant, gaudentes quando habebantur odio, quando iudicabantur, & ad mortem condemnabantur. Hi ergo veri Dei testes extitēre. Contra inuenire quosdam est, quales ipse noui, quos addid̄ diuina dulcedo totos in anima & corpore permanauit, ut & medullas ossium & venas penetrauerit: sed cūm eosdem tenebræ & afflictiones inuadunt, & intus quidem à Dœo, foris autem à creaturis relinquuntur, nesciunt quid se verte-re, siue ad quem configere debeant. Isti raro aliquem verum profectum for-

A. 2.

Quales
Christo
testes esse
debe-
mus.

Que par
nobis
monisi-
canda.

tumt. Cæterum qui eiusmodi sunt, ut dum vehementissimæ tentationum procellæ, interior videlicet derelictio, & exterior aduersitas, atq; graues tentationes mundi, carnis, & dæmonis fortiter irruunt, easdem cum vera patientia penetrerent supererit, hi veram essentialēm pacem inueniunt, quam nulla eis hoc tempore creatura eripere siue auferre valebit. Et qui hāc viam non ambulant, nihil proficiunt, nec vñquam veram sentient pacem. Deinde securus Dominus ait: *Eritis mihi testes in omni Iudea.* Iudea idem est, quod laudatio siue confessio Dei. In hac ergo cum veri sumus testes illius, si in cunctis operibus, institutionis, ac intentionibus nostris ipsum confiteamur: ac laudemus, idq; non modò in prosperis, dum consolatione ac deuotione sensibili abūdamus: verū etiam in aduersis, dum his destituimur, & vndiq; impugnamur. Sunt enim multi, quibus dum omnia ad vota succedunt, rectè le Deum confiteri, cognoscere & amare putent. Cum verò tentationes horribiles subito irruunt, ita animo deiiciuntur, ut nesciant, quid prius habuerint, quales fuerint, aut quoniam in statu res ipsorum modò sint. Hoc verò manifestum indicium est, quod confessio ipsorum non ex puro Dei amore, sed ex sensibili duntaxat deuotione processerit, quæ nimis non nisi debile quoddam & arenosum fundamētum fuit, in qua immoderatus suam fiduciam collocarunt, potius quām in Deo, cui tamen eos tam in aduersis quām prosperis inniti oportebat, sicut veri testes Dei faciunt, qui semper immobiles ac stabiles perseverant, & in aduersis & in prosperis, Deo purè innitentes, ac illius beneficito se se resignantes, adeò ut siue det, siue auferat, semper trāquillam in ipso & cum ipso pacem habeant: nec suis proprijs institutis & exercitijs nimium confidunt. Contra alij multi sunt, quibus dum sua exercitia prosperè succedunt, & quædam faciunt, aut possunt, quæ ipsi grandia videntur, totam in illis spem suam constituunt, & plus æquo, tanquam aliquid sint, illis innituntur. Quibus tamen ex singulari & immensa fidelitate ac bonitate sua Deus summè bonus crebrè hanc ipsorum fiduciam subtrahit, faciēs vñ nihil pro sua queant agere voluntate. Dum enim vigilare cupiunt, dormire cōtra omnem suam voluntatem compelluntur: si ieiunare volunt, coguntur edere: si deniq; silentio & quieti vacare appetū, ad contraria ire iubentur. Hæc autem idè, Deo disponente, fiunt, ut ea omnia, quibus immodicè innituntur atq; confidunt, subruantur, ad proprij nihili sui adducantur cognitionem, ac Deo omnipotenti totaliter innituntur, & ipsum in simplici ac pura fide per dilectionem operante confitentur, nec cætera quælibet alicuius momenti ducant. Certū est enim, quod sicut homines seculares & peccatores per sensuum oblectamenta, per honores vel diuitias, aut prauas corporis sui voluptates, à salute sua remorantur, ita & isti per suas internas oblectationes, siue in agendo, siue in gustādo dulcedinem diuinorum effluxum atq; donorum, excidūt à simplici ac intima fiducia, per quā soli Deo inniti debebant, veraq; spiritus paupertate, per quā ad omnem Dei voluntatē eos se se resignare oportebat. Cæterum, ut iam quoq; supra dictū est, Iudea etiā Dei laudationē significat. Planè si quis hanc viam inuenire posset, ut in omnibus & pro omnibus, vñdecunq; illa occurrit, siue intrinsecus, siue extrinsecus, & siue pro illo, siue contra illū forent, Deū laudaret, felicititer sand ac prosperè ambulasset: atq; si omnia Deo cum gratiarū actione sciret offerre, iā proculdubio verus Dei testis esset. Quāobrem moneo vos, dilectissimi, ut omnia discatis referre in diuinam illā originem atq; fundū, vnde cuncta.

Iudea.

Veri-
ties Dei
quales.Iudea
quid.

pro-

profluxere, nec alicui rei inhæreatis, sed simul cum rebus omnibus in Deum, vnde emanatis, refluxere curret. Hinc verò pura Dei laus orietur, quæ deinde præclarissimos fructus in ipso producet fundo. Ibi planè flores & fructus vnum sunt: ibi Deus in Deo, & lumen est in lumine. In hoc fundo quicquid vobis sive intus, sive foris acciderit, vnde cunque illud veniat, Deo pure offeratis simulq[ue] vosipso cum illo. Jam deinde subiecit Christus, & ait: *Eritis mibi testes in Samaria*, hoc est, in vniōne diuina. Nullum profectò in hoc seculo *separari* verius testimonium perhiberi potest, quām sit illud, quod quisque perhibet Deo veraciter vnitus. In hac nanque vniōne non solūm creaturem omnes, sed etiam seipsum excedit. Enim uero in Dei vnitate omnis amittitur multiplicitas, & spiritus supra omnem multipliciter eleuatur, sustolliturque. In hoc testimonio vires superiores in illud rapiuntur cælum, vbi Sancti omnes in Deo diuina sunt vniōne copulati atque vnitij, & ibi felicitatem ac beatitudinem suam percipiunt, Deoq[ue] in veritate perfruuntur: simulq[ue] vires suas inferiores possent se trahunt, quantum in hac vita possibile est. Ad hunc gradum quotquot peruererunt, securè iam confiteri possunt, neo vñquam negare opus habent specialia Dei dona, ab illo sibi collata, & quicquid Deus omnipotens ex singulari gratia sua in eis & circa eos operari dignatus est. Omnia nanque illa Deo confitentur, & ideo nihil sibi inde adscribunt, neque usurpant. Deinde iam tales in alterum cælum, in ipsam videlicet diuinam essentiam, transferuntur rapiunturque, vbi spiritus totum se perdit, totusque in Deum immarginatur ac absorbetur. Quæ verò hic spiritui contingant, quidve illic dulcedinis sentiat & experiatur, id neque verbis exprimere, nec cogitare, nec intelligere quisquam sufficit. *Quis enim ea intellegere valeat, quæ nec ipse spiritus capit?* quippe qui aded in diuinam abyssum immersus est & liquefactus, vt nihil aliud sciat, nihil sentiat, nihil sapiat, nisi purum, nudum, ac simplicem Deum. Inde verò deorsum ad infimum minimumque exercitorum suorum visum retorquens, diligenter considerat, si aliquid sit ibi imperfectum relictum, vt hoc perficiatur, denūdū pascatur ac renouetur. Itaque hoc modo istiusmodi homo medijs pender inter cælum & terram. Secundum vires nanque superiores, & supra se ipsum, & supra omnia eleuatus est, & in Deo suo felicissime commoratur. Secundum vires autem inferiores, infra omnia depresso est atque demerso in fundum altissimæ humilitatis, & est instar incipientis. In infimo nanque exercitio, à quo primum exorsus est, seu quod primum habuit, tenere sè nouit: nec est omnino aliquid, quanlibet vilè sit, quod tanquam paruum facere deditur. In singulis nanque veram pacem habet. Atque hoc modo essentialis Dei testis est, confitens ipsum esse, qui de celo descenderit, & iterum in celum & super omnes celos ascenderit. Cæterum quotquot ed venire desiderant, vnum cum illo fieri, & sic in ipso, & cum ipso, & per ipsum ed pertingere oportet. Certè si quis hanc viam ambulareret, is recta & secura via incedens, nusquam detinaret, nec vlos conscientiæ pateretur errores, non capit is debilitatem, nec cerebri contraheret læsionem, nec demum semper huc illucq[ue] discurrendo, & suis erroribus sensibus modò ab illo, modò ab alio petendo consilium, & de dubijs suis interrogando, sibi & alijs tempus perderet. *Quod nobis omnibus præter clementi a Domini Saluatoris. Amen.*

IN EADEM SOLENNITATE, VEL
etiam in festo S. Mathiae Apostoli.

*De Humilitatis utilitate: & ut ipsa obedientiam atque iustitiam excellat, ut quae de-
mum per eam ad suscipiendum Spiritum sanctum, vel maxime ac compendiosissime pre-
paremur.*

SERMO V.

In diebus illis exurgens Petrus in medio fratrum, dixit, &c. ACTV. I.

PO STE A Q V A M Dominus noster IESVS CHRISTVS in celum ascenderat, sicut Actuum primo legitur, reuersi sunt Apostoli Hierosolymam à monte, qui vocatur Oliveti, qui est iuxta Hierusalem, Sabbathi habens iter. Et cum introissent, in Cenaculum ascenderunt, perseverantes unanimiter in oratione. In diebus autem illis exurgens Petrus in medio fratrum, de Iudea apostasia, & alio in eius locum substituendo ad eos locutus est. Tum verò statuerunt duos, Ioseph, qui vocabatur Barsabas, qui cognominatus est Iustus, & Mathiam: Et oratione facta, dederunt sortes eis: & cecidit frvs super Mathiam. & annumeratus est cum undecim Apostolis. Hic primò notandum est, charissimi, quod Apostoli Hierosolymam venerunt, quæ (vt in praecedente quoq; Sermone dixisse me memini) & veræ pacis, & perturbationis ciuitas fuit. Fieri enim non potest, vt aliquis verā obtineat pacem, nisi hunc duplarem teneat modum, vt videlicet pacem in perturbatione, gaudium in aduersitate sentiat, & abundare discat in penuria. Deinde & de monte Oliveti ad montem Sion regressi leguntur. Ita plane, dilectissimi, oportet nos cum omnibus viribus actora mente ad æternitatis sublimia ascendere, cunctis rebus inferioribus transiens atque inferius relictis, instar sancti Abraham Patriarchæ,

Genes. 22. qui Domino Deo filium suum immolatus, relictis pueris & asino, cum eodem filio suo perrexit in montem. Huius porro ascensus dux, est ipsa voluntas. Ea nanque tota authoritate cunctis viribus imperare potest, haud secus quam princeps in territorio suo, aut pater familiæ in domo sua. Ipsa igitur hominem supra cuncta hæc visibilia sursum impellere debet. Adhac, à monte discipuli reuersi, cenaculum quoddam ingressi sunt. Cenaculum, locus est ad coenandum idoneus. Coena quippe vespertinum conuiuum est. Post coenam verò conuiuum nullum, nec labor aliquis propriè restat, sed tantum quies. Hic nobis diligenter satis attendendum est, quid sibi velit, quod discipuli in cenaculum ascenderunt. Itaque sicut ipsi in coenaculo permansere, ita & mens nostra & vires quiescere, finemque suum tam essentiali quam actiuo modo in eo, in quo cuncta terminantur, post quod nullum conuiuum, nec ullus superest labor, hoc est, in Deo statuere debent. In ipso nanque æterna requies est. Quisquis autem aliò suam intentionem intus in ipso fundo suo dirigit, purissimum bonum istud, Deum videlicet Opt. Max. non intendit, & neque ritè expectat, neque verè præparat se ad suscipiendum Spiritum sanctum. Post hæc collectis discipulis atque constitutis in Coenaculo, Petrus, qui ob Domini confessionem, confessor siue cognitor dici potest, exurgens in medio fratrum, de vero teste in locum Iudea substituendo, verba facit. Non enim latebat Petrum, qui (vt diximus)

Qualis
Hierusa-
lem fuerit
ciuitas.

**Cœnacu-
lum.** qui Dominus Deo filium suum immolatus, relictis pueris & asino, cum eodem filio suo perrexit in montem. Huius porro ascensus dux, est ipsa voluntas. Ea nanque tota authoritate cunctis viribus imperare potest, haud secus quam princeps in territorio suo, aut pater familiæ in domo sua. Ipsa igitur hominem supra cuncta hæc visibilia sursum impellere debet. Adhac, à monte

Petrus. discipuli reuersi, cenaculum quoddam ingressi sunt. Cenaculum, locus est ad coenandum idoneus. Coena quippe vespertinum conuiuum est. Post coenam verò conuiuum nullum, nec labor aliquis propriè restat, sed tantum quies. Hic nobis diligenter satis attendendum est, quid sibi velit, quod discipuli in cenaculum ascenderunt. Itaque sicut ipsi in coenaculo permansere, ita & mens nostra & vires quiescere, finemque suum tam essentiali quam actiuo modo in eo, in quo cuncta terminantur, post quod nullum conuiuum, nec ullus superest labor, hoc est, in Deo statuere debent. In ipso nanque æterna requies est. Quisquis autem aliò suam intentionem intus in ipso fundo suo dirigit, purissimum bonum istud, Deum videlicet Opt. Max. non intendit, & neque ritè expectat, neque verè præparat se ad suscipiendum Spiritum sanctum. Post hæc collectis discipulis atque constitutis in Coenaculo, Petrus, qui ob Domini confessionem, confessor siue cognitor dici potest, exurgens in medio fratrum, de vero teste in locum Iudea substituendo, verba facit. Non enim latebat Petrum, qui (vt diximus)

mus) cognitor dici potest, Iudam furem & proditorem extitisse: & id arguens, in locum, de quo ille præuaricatus fuerat, alium subrogare voluit. Quid hic dicemus charissimi? Nam & in nobis est Iudas iste, per quem nihil aliud significatur, quam temeraria & furtiva bonorum illorum, quæ Deus ex gratuâ honestate sua in nobis operatur, assumptio siue usurpatio, dum videlicet ea sic nobis ascribimus & arrogamus, tanquam nostra sint, & nos ea fecerimus, aut pro nostris meritis Dominus ea in nobis operatus sit, nec veremur humanam ob ea laudem expetere. Hoc dum vera cognitio aduertit, non potest non molestè ferre, aliumque in furis huius locum subrogare molitur. Deinde statuerunt duos, Ioseph, qui vocabatur Barsabas, qui non solum cognominatus est, sed etiam reuera iustus fuit, & Mathias. Ex his prior, Barsabas, diuina consolatio: & Ioseph. Ioseph, obediens interpretatur, cum quo posterior, Mathias, qui pusillus coram Domino duci potest, statuitur vna. Missa igitur sorte, non ea cecidit super Ioseph obdientem & iustum, nec hic ad sublimem Apostolatus gradum prouehi meruit, licet iustus, & ex diuina consolatione natus esset, quod nobis magnum aliquid videbatur, sed potius sors ipsa cecidit super Mathiam, id est, pusillum coram Domino. Planè, dilectissimi, ista pusillitas, ista humilitas, omnem obedientiam, iustitiam, diuinam consolationem superat, tametsi præclarissimæ virtutes sint. Solus namque parvulus & humiliis eligitur, & omnibus antefertur, tametsi hoc mirabile videatur in oculis hominum. Proinde quisquis ad excellentissimum illum honoris & vitæ gradum pertingere cupit, ut sublimissimo modo Dei sit Apostolus & testis, omnium se minimum ac nouissimum ex animo coram Deo fateri ac reputare debebit: & ita haud dubie sors cadet super ipsum, quod alias frustra sperat. Summum, inquam, hoc illi studium erit, & ad hoc omnes referet conatus suos, ut vilis & contemptibilis habeatur, atque paruipendatur ab omnibus, tuncque certò certius in proximo, dignissimo, altissimo honoris gradu à Deo constituetur, sicut & Apostoli, qui ei præ cunctis füre hominibus chariores. Ad huc verò gradum temere & frustra adspicit ac peruenire contendit alio modo, quam scipsum profundissimè humiliando. Reuera quisquis in hunc fundum pertingere poterit, ut & proprium nihil suum perfectè cognoscat, & inde paruum & nihil coram Deo se repudiet ac fateatur, idque ex animo & in veritate, non in sola cogitatione vel specie, qualis est humilitas facta siue composita, quæ superbiæ soror est acque solidalis, & multum habet de mentis elatione siue tumore, atque plurimum distat à vera humilitate, per quam nos non Deo tantum, verum etiam creaturis subiecti sumus vniuersis: huc, inquam, quisquis pertingere poterit, is verissime ac proxime se ad Spiritus sancti præparabit susceptionem, & gratiam copiosam in hac vita consequetur. Quam nobis omnibus præstare dignetur Dominus Deus omnipotens, in secula benedictus. Amen.

DOMINICA INFRA OCTAVAS Ascensionis.

De vera ad sancti Spiritus susceptionem præparatione, & ut quisque insensibilis deuotionis atque dulcedinis affluentia prudenter sese habere debeat, ne quo modo nequam naturam admisceat. Deinde ut in oratione vigilandum sit, ac de vera mentalis siue intermissionis quietate.

SERMO

Estote prudentes, & vigilate in orationibus, &c. I. PETRI IIII.

VICINO, sicut ipsi nōstis charissimi, nobis imminet dulcis & iucunda solennitas Spiritus sancti, ad quam totis quiesque viribus sese præparare æquum est, ut tantum hospitem, imò Dominum Deum suum, dignè queat suscipere, cum pura diuinitatis intentione, quam in omnibus habere curabit. Atque ea de causa cum lumine rationis suæ, quicquid agit siue dimittit, omnemque vitam suam, strenuè ac serio perlustrabit, diligenter considerans, si quid forte in eis viuat siue commoretur, quod pure Deus non sit. Porro, sicut & alias vobis dixisse me memini, præparatio hæc in quatuor consistit, abstractione videlicet, interna nuditate, interioris hominis inhabitacione ac vnitate. Præter quæ etiam hoc requiritur, vt homo exterior naturalibus, vires inferiores moralibus, atque vires supremæ Theologicis virtutibus, quas eidem præstat Spiritus sanctus, decentissimè exornentur: vtq[ue] simul hæc omnia vera moderetur discrecio, diligenter singulorum actus & dimissiones perscrutando explorandoque, vtrum rectè se habeant, cunctaque in Deum tendant ac referantur. Si quid autem inuenire contigerit, in quo Deum pure non querit, ut hoc ipsum corrigat iudicetque. Et sicut agricola in Martio, vbi solem nostro orbi propinquiorem fieri cernit, arbores putat, zizania euellit, humum studiosè fodit ac diligenter euerit: sic & ipse homo corruptum atque peruersum fundum suum studiosè effodiet, introspicit, ac penitus euerit, arboreisque suas, hoc est, sensus & vires inferiores putabit, corrigetque, omne inde vitiorum lolium, quantum fieri potest, funditus euellendo. Principio quidem serio ac strenuè semper vitia capitalia, seu mortalia peccata radicibus extirpabit, perfectè se mūdans ab omni superbia intus & foris, ab omni auaritia, ira, odio, inuidia, ab omni impura delectatione corporis, cordis, sensuum & spiritus, si quam fortasse querat intus vel foris, ab omni denique torpore & acedia: quæ omnia, ijsque plura similia, ad viuum resecat, eradicabitque. Cæterum adhuc in Martio est iste, adhuc frigus & rigor fundum illius oceupant, & licet Sol appropinquet, nondum tamen tota virtute in ipsum radiat. Appropinquit tamen & indies æstas accedit vicinus: iamque prope est, ut Sol diuinus tota virtute in fundum ritè præparat, coruscæ lucis suæ radios diffundat. Exteriori nanque homine & viribus tam supremis quam insimis ritè putatis ac præparatis, suauissimus diuinitatis & iustitiae Sol accedens, clarè iam ac lucide in ipsum fundum radiare, & in agrum lucem suam effundere incipit. Tum verò æstas iucundissima, & ver fragrantissimum diversis floribus amœnum, quale præsens est tempus, exortetur: & Deus omnipotens spiritum virere atque florere, & fructus optimos producere facit, iamque nec lingua explicat, nec cor capere sufficit, quam inde in spiritu vernans gaudium nascatur, quod Spiritus sanctus præsens suauissimum iubar, diuinumque splendorem suum absq[ue] medio ipsi fundo præstare & infundere potest. Planè hic idem ipse Spiritus sanctus & dicitur, & est verus consolator siue Paracletus, quando melliflui influxus illius locum habere queat. O quanta ibi sentiuntur gaudia. O quam suauissima est illa fruitio, vbi anima Deo vnitur, & sancti Spiritus splendoribus illustratur. Magna prorsus ibi solennitas

Quæ qua
tuor hic
notanda.

Paracle
tus.

lennitas est, gratissimumque culina spargit odorem ex cibis pretiosissimis ac aromaticis, qui illic præparantur, proponunturque: qui quām sint verē dulcissimi ac desiderabiles, experti nouerunt. Medium illic florigerumque ver agitur. Denique & ex suauiissimis morsellis, quos anima capit, etiam in fragilem naturam gratissimus procedit odor, simulque copiosè illi sentire præstatur ineffabile gaudium illud, quod intus in spiritu dignè ac ritè præparato mellifluus Spiritus sanctus profusè ac liberaliter pro sua benignitate administrat. Credite mihi, charissimi, quia vel vñica huius experimenti guttula excellit atque restinguat saporem omnem atque dulcedinem, quam omnes possent creaturæ exhibere, etiam modis omnibus, qui vel cogitari, vel desiderari queant. Verum cum homines quidam magnam & insolitam consolationem, ac ineffabile gaudium istud intra se sentiunt & experientur, totos se in illa immergere, in eis obdormire, requiescere, ac permanere cupiunt, sicut & de S. Petro legimus, quod vbi vix guttulam diuinæ consolationis & lucis percepérat, ex ea tria voluit tabernacula cōstruere, iamque illuc manere cupiebat, sed Dominus petenti non acquieuit. Longè adhuc inde aberat, quod cum Dominus erat perductus, licet diceret: *Bonum est nos hic esse.* Sic & isti, de quibus agimus, vbi vnicum hunc radium sentiunt, totum se Solem comprehendisse arbitrantes, quiescere in eo & obdormire volunt. Et quicunque id agunt, deficiunt omnes, nec ullum in veris virtutibus profectum faciunt. Alij ex huius dulcedinis & consolationis internæ affluentia malam & perniciosam incidūt libertatem, securitatemque: simulq; natura, dum hanc dulcedinem sentit, subtiliter vana complacentia ad seipsum reflectitur, seseq; in ea possidet, ad quod alioqui præ omnibus vel maximè propensa est, & nimium illi sentire siue experiētiæ confidit, quemadmodum (vt à medicis audiui) crebris vti medicinis hominibus vñde nocuum est. Vbi enim natura adiuuari se sentit à medicis, nimium illis innitens, omni actiōne postposita, otio & quieti se tradit: putat enim se iam satis adiuuari, ideoquie non tam sedula est ad operandum, vt aliâs esset. Dum verò nullum aliude auxilium sperat, laborat & operatur, ipsaq; sese adiuuat. Videte hinc dilectissimi, quām subtiliter natura, nimium infecta atque vitiata, in omnibus ad seipsum reflectitur, & seipsum querit, hoc est, quietem & commoditatem suam. Hoc verò vel centuplo amplius contingit in spiritualibus. Hi nanq; dum hanc dulcedinem, hocque singulare & insolitum bonum experiuntur atque percipiunt, ex toto illi innituntur, in ipsoque confidunt, sequi tanto putant esse securiores. Quo sit, vt iam minus fideliter, minusque studiosè operentur: imò tam plurimè delicati ac molles fiunt, vt sibi nihil sustinere, nihilque, vt prius, laborare se posse videantur: putentque otio & quieti sibi vacandum esse. Itaque vbi malignus spiritus eos qui escere atque vacare cernit, quandam eis falsam dulcedinem administrat & infundit, non alia de causa, quām vt tales permaneant, & in hac mala quiete semper perseverent. Sed dicat fortasse aliquis: *Quid ergo? Repellendā est ista dulcedo, & quies fugienda?* Nullo modo. Quinimò cum ingenti eam (dulcedinem dico) gratitudine suscipere, & profunda cum humiliatè in DEVM referre, ipsumq; pro illius infusione magnificè laudare, & gratias agere, nosq; postremò ea penitus indignos cōfiteri, debemus. Et sicut robustus iuuenis, pauper tamē & fame ac siti laborans, grandeq; habens iter confere, vix tria vel quatuor millaria potest absoluere, nisi cibo abūcē reficiatur:

M m

deinde

Matt. 17.

Marc. 9.

Luc 9.

Medici-niscrēbris
vti quale.Natura
quām vbi-
que seip-
iplam
querat.

deinde verò satis bene cibo potuque refectus, ita sit laxus & alacer, ut vel decem possit confidere milliaria: ita & is, quem Dominus hac sua dulcedine & consolatione diuina reficit corroboratq; multo deinde plura, quam solebat, facere, plus amare, vberiores agere gratias, furentius laudare, se se deniq; tanto magis & crebrius per flammigera desideria & ardentissimum amorem in Deum erigere ac subleuare curabit, & acceptas vires & dona ita consumere, ut ad plura dona, abundantiorem consolationem, & plus deuotionis sensibilis sibi praestandum, Deum faciat debitorem. Et reuerberant secus illi eueniet, quam si cuiquam summum accedenti Presulem, & florennum aureum offerre volenti, supremus ipse Pontifex occurrens, centū millia talentorum auri largiatur, idque toties, quoties ille aureum unum offert. Quoties enim ad Deum se se convertit, eidemq; se cum amore & gratiarū actione offert & exhibet, toties illi Deus cum multo pluribus ac excellentioribus donis & charismatibus, abundantiorique consolatione, quolibet etiam momēto occurrit. Hoc igitur modo dulcedo hęc omnibus bene ea vtentibus impendio suffragatur, eosdemq; citius ducit in Deum, & ad plura dona capienda disponit. Enim uerò vtendum ea est, non fruendum. Sic enim aliquis vehiculo iter facturus, non ad voluptatem, sed ad utilitatem eo utitur, & hanc potius, quam illam spectat: ita & ex omnibus Dei donis non nisi utilitas capienda est, voluptas autem in solo Deo. Ad hoc ipse nos Apostolorum Princepshortatur, dum ait: *Sobry estote, & vigilate: monens nos, ne in ipsa dulcedine obdormiamus sive quiescamus.* Qui enim dormit, instar mortui est, nec aliquid operis agit. Itaq; vigilare debemus, & esse sobrij. Nam qui sobrius est, vigilanter, amabiliter ac rationabiliter sua facit opera. Vnde & Petrus Apostolus, vt paulo ante dicere coepi, huiuscmodi nos conuenit verbis: *Frates, sobry estote, & vigilate: quia aduersarius vester diabolus, a quem leo rugiens, circumit, quarens quem devorat.* Cui resistite fortis in fide. Etego, charissimi, moneo & obsecro vos, ne torpori ac pigritiae locum detis, nec vello modo quiescatis in qualibet re, quæ non sit purè Deus: sed diligenter vosipso cum lumine rationis circùspicite, studioseq; obseruate non vagitantum, sed etiam Deum in vobis, idque cum amorosis desiderijs & adspirationibus ignitis. Certè quod ex Scripturis probamus, & ipsos Apostolos iucunda Saluatoris presentia destitui oportebat, ut capaces fierent Spiritus sancti. Sic enim eis Dominum dixisse legimus: *Nisi, inquit, ego abiiero, Paracletus non veniet ad vos.* Aded nāque sancti Apostoli & ceteri discipuli & int̄ & foris presentia corporali Domini nostri Iesu Christi occupati, possessi, repleti erant, etiam in angulis omnibus, in corde, anima, sensibus, viribus, ut omnino necessariū esset hac eos possessione nudari, si verum internum Spiritus sancti solarium obtinere deberent. Quod licet molestè & perquam grauitate ferrent, ita tamen fieri oportebat: alioqui nūquam profecissent, sed semper in insimis & in sensualitate sua permanfissent. Posteaquam verò sensus transcendetur, in supremis viribus diuina hæ consolatio atq; dulcedo multo præstantius maioriq; percipitur cum gaudio. Ac deinde in fundum interiorem, in occulto spiritus peruenitur, ubi propriè dulcedinis huius locus est, & ibi ea veraciter essentialiter suscipitur: atq; in haec demum sobrietate homo verò fit vigil. Redeamus nunc ad Petri Apostoli verba. Ait ergo: *Frates, sobry estote, & vigilate: & alij loco: Vigilate, inquit, in crationibus: quia aduersarius vester diabolus, sanguinem leo rugiens, circumit.* Vigilare nos, monet in

Qua du'
cedine
vtendum,
nō fru-
dum.

¶ Pet. s.

Loca. 16.

¶ Pet. s.

Ibidem

net in orationibus. Sed quibus orationibus? An fortasse ita hoc accipientiam est, quasi dixerit innumeris vocalibus orationibus insistendum, & (verbi gratia) multa psalteria per legenda? Minime. Non de talibus praecipue hinc loquitur, sed de oratione potius mentali, de ea, inquam, oracione, quam Dominus noster Iesus Christus veram esse dixit orationem, qua *Patrem veri adoratores adorant in spiritu & veritate*. Cui nimurum & ea definicio convenit, quæ à sanctis Doctoribus positâ est: Oratio est mentis ascensus in Deum. Huic mentali orationi vocalis, *Oratio & ea quæ ore funditur oratio, nonnunquam prodest, & ad eam disponit, atque quid haec tenus ea commendari potest.* Ceterum sicut cucullū hoc & aliae vestes meæ viles quidem mihi sunt, nec tamen hoc ipsum sunt quod ego: sic & omnis vocalis oratio mentali orationi confert & utilis est, non est tamen ipsa vera oratio, de qua dicitur, quod sit ascensus mentis in Deum. Hæc est enim veræ orationis essentia, ut mens ipsa cum amore ac intimo desiderio humiliter se Deo subiiciat, & absque medio feratur in Deum. Hæc, inquam, sola est vera oratio. Interim tamen Ecclesiastici omnes, & quotquot in Monasterijs degunt, ad certas quasdam orationes vocales & preces Horarias sunt obligati. Verum nulla oratio vocalis, tam deuota, tamq; amorosa est, ut oratio Dominicana, quam ipse nos docuit supremus Magister & Doctor Dominus Iesus Christus, quæ & ipse versus est. Et hæc præ omnibus maximè confert orationi mentali, quam solam veram & essentiale orationem esse diximus. Denique & omnes cœlestis patriæ ciues hac ipsa vera oratione, quæ mentis est in Deum ascensus, vtuntur. Per eam nanque mens ipsa tota directè extra se fertur in Deum, ita ut Deus ipse vicissimum in veritate ac propriè intrare possit in purissimam, intimam ac præclarissimam animæ portionem, hoc est, in ipsum fundum interiorum, in quo sola vera unitas est. De quo Augustinus loquitur, ubi ait, animam quandam in se occultâ habere abyssum, cui nihil cum tempore, neq; cum toto mundo commercij sit, multumq; supra eam animæ partem sit eleuata, quæ vitam corpori motuq; subministrat. In hanc igitur præclaram ac gaudiosam abyssum, quæ est occultum animæ regnum, ea, de qua multū locuti sumus, dulcedo infunditur delabiturque, & hic proprius eius peculiarisq; locus est. Tum verò homo quietus, essentialis, stabilis, magis abstractus, plus intoreceptus siue intractus, subleuator, purior, expeditior, resignator efficitur in omnibus. Deus namq; veraciter præsens in illud nobile regnum aduenit, ibiq; habitat & regnat. Huius verò nulla est cum precedente comparatio. Hic enim homo prorsus Deiformem diuinamq; assequitur vitam: spiritus totus liquefie, seipsum & omnia excedit, atq; in feruentissimum illum rapitur amoris ignem, qui est ipse Deus naturaliter essentialiterque. Hinc deinde, qui eiusmodi sunt, ad omnes totius Christianitatis necessitates procedunt, sanctas orationes & ignitas adspirationes emitentes pro omnibus, pro quibus vult Deus ipse rogari, pro omnibus amicis suis, pro omnibus peccatoribus, & pro cunctis in purgatorio detentis: sicutque charitatis affectu ad omnes se extendunt, omnibus omnium & singulorum necessitatibus per vniuersam Christianitatem consulere cupientes. Nec tamen circa hunc vel illum, aut circa certas personas occupantur, sed simplici quodam modo orant pro omnibus: & verbi gratia, sicut uno quodam intuitu omnes vos coram adspicio, sic & ipsi omnia secum trahunt in eandem diuinitatis abyssum, & amoris incendium per contemplationem, eandem intuentes abyssum, & eundem

Math. 6.
Lucas 11.
Quæ ora-
tione etiā
cœlestes
viantur.

eundem ignem diuini amoris, in quo & requiescūt: rursumq; extuantem sui amoris ignem stillant super omnes afflictos & in qualibet necessitate vel miseria per vniuersam Christianitatem constitutos, & iterum sese recipiūt ad amabile illud caliginosum & quietum silentium, quod est in diuinitatis abyso. Hoc igitur modo & intrant & exēunt, & tamen semper intus manent in quieto & amabili fundo, in quo tota est vita & essentia, omnis actio & motus ipsorum. Vbiunque autem sint, nihil in eis inuenitur nisi vita prorsus Deiformis. Omne nanque agere, omne dimittere, & omnes denique modi ipsorum penitus diuina sunt. Hi reuera præclarūt homines, & vniuersæ Ecclesias utrissimum profici omnibus, Deo laudabiles, & cunctis hominibus consolatorij. Denique quocunque versentur loco, Deus in ipsis habitat, & ipsi in Deo. Quod & nobis idem ipse præstare dignetur Dominus Deus noster in secula benedictus. Amē.

IN FESTO PENTECOSTES.

Vt prudentes esse debeamus in omni actione & dimissione nostra, perspicue discernendo, circa quid versus erimus, utrum videlicet Deus id sit, an natura. Item, quid vera sit abstractio, & ut homines diversimode capaces sint Spiritus sancti.

SERMO PRIMVS.

Euangelium huius diei est: Si quis diligit me, sermonem meum seruabit. IOANN. X. 41.

Estote prudentes, & vigilate in orationibus. 1. PET. 1. 11.

SOLO NEM illam Spiritus sancti missionem, quando illum Deus effudit singulari & notabili modo in electos Apostolos & discipulos suos, hodie vbique terrarum sancta recolit & celebrat Ecclesia. Necessarium quidem erat, vt iudicem præ omnibus alijs, qui tunc supererant, hominibus & copiosissime illuminarentur, & ardentissimo diuinitatis amore vehementissime succenderentur, vt ipsi totius essent perfectionis initium, & posteris suis perfectæ vitæ relinquerent exemplum. Dignum quoque erat, vt Spiritus sancti abundantiori consolarentur gratia, qui omni solacio destituti, & vnde tam intus quam foris derelicti & desolati erant. Post susceptum verò Spiritum sanctum, quandiu in hoc seculo superuixerē, indies illius Spiritus siebant capaciores, & ad suscipiendum illum magis ac magis idonei. Sic ergo & quilibet Dei amicus amabilem hāc Spiritus sancti solennitatē quotidie, imò & horis omnib⁹ ea debet ratione in anima sua peragere, vt qualibet etiam hora ipsum sublimi quadam & excellenti modo suscipere sit idoneus. Secundūm quod enim sese præparauerit, accommodauerit, introþ receperit, illiusq; capacitas magis ac magis excreuerit, iuxta hoc etiam sanctus illi Spiritus copiosius mittetur. Non enim ambigendum est, Spiritum sanctum, vt olim in sacra Pentecoste Apostolis missus tuit, ita adhuc quotidie spiritualiter cum nouis ac specialibus donis & charismatibus descendere in omnes illos, qui se ex animo ad hoc accommodent præparenti. Ceterūm ne cui fortasse obscurum sit, qua ratione ad illius Spiritus susceptionem præparari oporteat, Petrus id nobis Apostolus, imò Apostolorum Princeps apertissimè & propriissimè indicat, dicens: Estote prudentes. Vbi per prudentiam, non sola cognitio seu sapientia, sed etiam experientia

Pentecoste quibus & quomo-
do quo-
die pera-
genda.

2. Petr. 3.

Benedicta.

entia intelligitur, qua videlicet crebrd aliquid experti, idipsum melius scire valemus. Hortatur itaque nos Apostolus Petrus, ut prudentes simus, hoc est experti, prouidi, circumspecti in omni actione & dimissione nostra, solerter per lumen rationis dispiciendo, quid sit circa quod versamur, quod quærimus, quod amore & intentione prosequimur: utrum ne pure atque sincerè Deus sit, an potius aliud aliquid. Enim uero proxima atque purissima ad sancti Spiritus excellentem susceptionem præparatio in quatuor consistit, quæ sine medio ad ipsam nos excellentiori modo disponunt, quæ sunt hæc: Vera abstractio, inter- Quæ qua-
tum ad
spiritus
sancti su-
ceptione
faciant.
Abstra-
ctio pura
quid.

na nuditas, interioris hominis inhabitatio, & unitas. Per hæc, inquam, proxime atque verissime ad Spiritus sancti susceptionem præparamur: & quisquis spiritus
sancti su-
ceptione
faciant. ista copiosius habet, magisq proficit & crescit in eis, ille Spiritus Paracleti pacissimus est. Quid ergo, dicet aliquis, est vera puraq abstractio? Hoc scilicet, ut se homo abstrahat & auertat ab omnibus, quæ non sunt pure Deus: & cum lumine rationis suæ animoq tranquillo cuncta verba, opera, cogitationes suas perspiciat atq; perlustrat, vigilanter attendens, si quid forte intus lateat in fundo, quod non sit pure Deus, aut fortasse non pure Deum intendat in omnibus, quæ vel facit, vel dimittit. Et si quid inuenire contigerit, quod extra solum intendat Deum, ut hoc euangelio remoueat & excludat. Hoc verò non tantum ad internos, hoc est, vitæ spirituali ac internæ deditos, sed ad quoscunque etiam bonos homines pertinet. Siquidem plures inuenire est homines bonos, magnis quidem ad laudabilibus exercitijs intentos, sed vitæ internæ ignaros penitus. Qui tamen omnes obseruare tenentur, quæ sint ea, quæ ab amore Dei veroq profectu eos impediunt, & vbi ea cognoverint, fine mora propter Deum illa relinquere & abnegare, atque ab eis tanquam veris impedimentis, se penitus abstrahere sunt obligati. Abstra-
ctio qui-
bus necesa-
ria. Ita abstractio omnino necessaria est omnibus, sanctū Paracletum Spiritum & larga illius charismata suscipere volentibus, ut vide- licet Deum pure intendant, & ab omnibus extra illum, siue quæ ille non est, se abstrahant & auertant. Abstra-
ctio in di-
uersis quæ
diuersa. Hæc porrò abstractio & sancti Spiritus præstolatio, non eadem est in omnibus, sed diuersa in diuersis. Quidam namq; eundem Paracletum per formas & imagines in sensibus sensualiter suscipiunt. Quidam longè excellentiori modo in viribus supremis intellectualiter multum supra sensus. Alij demum non solum iam dictis duobus modis, sed etiam in arcana abyssis, in occulto regno, in gaudiosissimo fundo, in quo imago supersanctissimæ Trinitatis, & nobilissima animæ portio existit: vbi proprius ac peculiaris est locus Spiritus sancti, & ibi dona illius diuino quodam modo excellentissime suscipiuntur. Et quoties hunc fundum aliquis cum lumine rationis sicut inspicit, scelēq; nouo conuertit ad Deum, toties hic quedam fit renouatio, & noua quædam sancti Spiritus inspiratio, etiam singulis momentis, nouaq; illi dona, & noua charismata infunduntur: quoties, inquit, cum supradicta prudenter & abstractione hoc se conuertit, & omnia quæ facit & dimittit, omnes vias, mo- dos, & verba sua serio perlustrat, discutit, perspicit, considerans utrum ali- quid in eis lateat quod Deus non sit, & utrum tota intentio sua in solum Deum feratur. Et si quid vspian deprehenderit, quod non sit pure Deus, per rationem dijudicet, regat, corrigatq;. Debet enim ratio cum lumine suo disponere, diri- gere ac moderari, primum quidem naturales siue morales virtutes, ut verbis gra- tia, humilitatem, misericordiam, &c.

easdemque virtutes diligenter examinabit, utrum videlicet ex Deo natæ sint, siue non. Deinde & Cardinales per lustrabit virtutes, prudentiam scilicet, iustitiam, fortitudinem, temperantiam. Has, inquam, virtutes omnes, & quicquid est in homine, lumen rationis perspiciet, per lustrabit, disponet, ornabit, & omnia in vero atque diuino collocabit ordine, ut videlicet cuncta haec pura quædam diuinatatis intentione in Deo & propter Deum pure fiant. Itaque ubi Spiritus sanctus, cuius natura bonitas est, hominem, quod in ipso erat, fecisse animaduertit: cum lumine suo adueniens, lumen rationale superirradiat, virtutesque supernaturales siue Theologicas animæ infundit, fidem scilicet, spem, charitatem, & gratiam gratum facientem. Et ita demum homo prudens, iudicet & virtuosus ac Deiformis siue diuinus in hac abstractione efficitur. Haec autem diligenter satis lumine veritatis perspicienda sunt. Multa namque se admiscent, in quibus dum Deus pure queri creditur, cum ad ipsum fundum peruenitur, secus esse videtur. Ubi tamen sciendum est, fideleret retinendum, quod in homine Deum pure intendente saepe grauis quedam pressura & angustia oboritur: qua oppressus, videtur sibi Deum non pure intendisse, & ita omnium laborum suorum fecisse iacturam, omnemque perdidisse operam. Hinc iam pacem pectoris amittit, animique mcerorem & perturbationem incurrit. Haec autem pressura nonnquam ex naturali grauitate seu indispositione, vel complexio- nis malitia, nonnunquam ex influentia celi, vel aeris inæqualitate, nonnunquam vero ex maligni spiritus operatione, qui per huiusmodi prauissimas immissiones suas bonum hominem istum perturbare molitur, accidere solet. Sed haec suauiter declinanda sunt, cum benigna tranquillaque mansuetudine. Ita enim facilius vincuntur. Vnde non satis recte faciunt quidam, qui pressuram hanc violenter & impetuose a se excutere, eandemque perrumpere volunt, destruentes ac debilitantes per hoc capita sua: quique nimis inordinate Doctores & Dei amicos pro consilio & auxilio accedunt, eripere se inde & euadere cupientes: vnde sepius magis implicantur, cum nemo facile inde eos extrahere & expedire queat. Quamobrem ubi ista pressura & tempestas in homine exurgunt, haud secus faciat, quam solent homines facere, ubi tempestas oritur, & pluiae vel grandines cadunt. Tunc enim fugiunt omnes sub tectum, donec tempestas sponatur & pluiae cessent. Ita & ipse, ubi intra se simpliciter sentit ac deprehendit, quod nihil velit neque desideret nisi Deum, dum hac pressura corripitur, modestè subtiliterque fugiat, donec integrè sibi ipsi restituatur, simulque in vera resignatione ac patienti abstractione humiliter sustinet, tranquillo ac benigno animo in hac afflictione Deum prestantur. Et quis nouit, quali modo quæ ratione benignissimus Deus ad ipsum venire, suaque illi charismata & dona infundere velit? Stet itaque cum benigna mansuetudine sub tecto diuinæ voluntatis ac beneplaciti, certus quod hoc vel centuplo gratius sit, magisque placeat Deo, quam si magna sensibili deuotione afflueret, si multas virtutes Deo quotidie offerret, si intus florerent atque virerent omnia, & diuino lumine irradieretur. In pressura nanq; non ita facile se ipsum & sua retinere potest, sicut in consolationis ac sensibilis dulcedinis deuotionisque affluentia. In hac nanque saepe se natura admisceret, & dum anima in eis immodecum delectatur, maculam contrahit. Enimvero dona Dei non sunt ipse Deus, in quo solo delectari debemus, non autem in donis, vel quibuscumque effluxibus illius. Sed heu corruptissima natura,

Quæ spiritus sanctus sanctus homini conseruat.

Quæ in collectiō- nibus spiritus sanctus etiā cau- ne opus.

Pressū- pijs ho- minibus ob riētis causa.

Pressū- ista, cur pie fer- da, nō ex- -entiada.

Pressū- hanc de- motioni aliquando praetare

Natura
quā vbiq;
se querat.

natura, adeò viscosa, & ad seipsum per amorem priuatum recurua est, vt semper fese illis admiscere, sibiq; vsuperare conetur quod suum non est, sicq; purissima Dei dona corrumpit contaminatq; & præclarissimam eiusdem in anima operationem impedit & excludit. Ex ea namque infectione, quam ex originali peccato contraxit, semper in omnibus ad seipsum natura reflectitur. De qua infectione D. Thomas loquès, dicit quod ex ea plus seipsum homo diligit, quā vel Deum, vel Angelos eius, vel quælibet ab ipso creata. Nec tamen Deus talem condidit naturam, sed ipsa talis effecta est per sui auersionem à Deo, & peccati consensum. Adeò verò corruptio hæc sine infectione naturæ inhæret, tamq; altè in ipso fundo radices iecit, vt hæc, quamlibet sapientissimi expertissimi que Theologi sensibus ad plenum inuestigare nequeant siue comprehendere, totò quæ conatu & omni studio vix aliquis corruptionem hanc & infectionem, falso sumptuoso fundum hunc ex spiritu & natura possit euellere, & radicibus extirpare. Vnde fit sacerdotaliter, quod dolendum maximè est, vt vbi Deus purissime quælibet creditur, ex hac pestifera infectione homo ad seipsum reflectatur, seipsum & sua quærens & intendens in omnibus. Quod verissimè prædictum est. 2. Tim. 3:1 Aproposito, vbi Timotheo scribens, ait: *In nouissimis diebus instabunt tempora pericula, & erunt homines seipso amantes.* Quod heu nimis iam manifestum est, nimis quæ euidenter apparet in omni statu, sexu, & gradu, in Ecclesiasticis & Religiosis æquæ vt in secularibus, estq; videre miseria, quā periculosè unus alterius bona auferat, imminuat, diripiatur varijs ijsdemq; iniquissimis modis & dolis, vtrq; de sceleribus suis non reprehendantur, quærunt sibi Confessores eiusdem farinæ ac corundem studiorum, quorum & ipsi sunt: atque tam ex gentilium scriptis, quām sacris literis varias suis iniquitatibus glossas & velamina obtendunt. Et hæc quidē de exterioribus à simili dicta sint. Centuplo autem amplius idem agitur in spiritu, quippe vbi verum purissimumq; bonum existit. Et reuebra parum est, terras & castra, argentum & aurum pro Dco relinquare: multum autem est, seipsum intus, omnemq; proprietatem tam spiritus quām naturæ, & donorum Dei usurpationem abnegare, mortificare, relinquare, omnq; internæ delectationi penitus mori. Sicut enim prædicti, omnibus se natura admiscet, etiam antequam aduerteri possit, & seipsum quærerit in omnibus, non modò in exercitijs virtutum, sed etiam in ipso Deo. Quod totum inordinatus facit amor naturæ. Sed contra hoc malum, ordinatisimum remedium simul & institutionem nobis contulit Deus per Apostolum suum Petrum, dum ait: *Estate prudentes.* Et ne cui obscurum sit, quo pacto debeamus esse prudentes, per seipsum hoc Dominus aperire dignatus est, vbi ait: *Estate prudentes sicut serpentes.* Quæ vt est sati crassa & simplex similitudo, ita aperte nobis eiusdem Dei ac Domini nostri humilitatem insinuat, quam vt semper & vbique studiosissimè sectatus est, ita & hic euidenter exhibuit, quando ipse, xterna Patris Sapientia existens, ineffabilem sapientiæ suæ splendorem atque claritatem, simplicem hanc & crassam similitudinem præponendo, occultauit, quod & aliæ sacerdotissimè fecit. Totus namque humilis erat, & idè omnisi quoque doctrina illius humilima simul ac simplicissima fuit. Sed videamus nunc, quæ sit serpentis prudètia, quam imitari nos Dominus iubet. Serpens, vbi cutem suam senescere, & in rugas contrahi atque scutere sentit, quærerit sicubi forte duos acutos lapides, parum ab invicem separatos, inuenire posset: & postquam inuenit, violenter per eos se se ut ahem-

Quæ ex*tra*
dice ho.
mo se.
plus quæ
Deum di-
ligat.

Quales si-
bi quidē
eligiunt
Confesso-
res.

Maior se,
quā sua,
relinque-
re.

1. Pet. 3:1

Math. 10:16

Serpentis
prudètia.

**Qui non
dicit
miserere
peccati
non auget.**

prehendo, cutem deponit, sc̄p renouat, cute noua sub̄tus interim succrescente. Sic ergo & sc̄p quisque vetustam cutem suam, hoc est, quicquid ex natura habet, quamlibet hoc in agnum, quamlibet bonum sit, per duos lapides, quorum alter est sempiterna diuinitas, quae est veritas ipsa, alter humanitas Domini nostri Iesu Christi, qui & fuit & est ipsa via, pertrahere ac renouare curabit: alioqui certior certius veterascit & scatet vitijs. Dicam apertius: Omnem vitam, cuncta instituta, vniuersa opera, cunctasq; tam naturales quam morales virtutes suas, per hos ipsos duos lapides pertrahet ac deducet: alioqui veterascit & alioqui imperfectionis habent, sicut in *Sequentia quadam* (ut vocant) canitur:

**Virtutes
etiam pu-
stulas ge-
nerant.**

Sine tuo nomine nihil est in lumine, nihil est innoxium. Ita prorsus quamlibet subtileſ & excellentes sint virtutes naturales, pustulas quasdam generant, easq; tanto subtiles, quanto & ipſe virtutes magis subtileſ sunt. Itidemq; virtutes morales spirituales quasdam inmaculas & vetustatem adducunt, nisi vtr̄que, hoc est, tam naturales, quam inmorales virtutes, per petram siue lapidem Christum pertrahant & deducantur: sicq; ibidem renouentur per intima desideria, & cum ardenterisimis precibus in eundem referantur, inserantur, ac demum renascantur in illo, sine quibus Deo placere non poterunt. Ipse namque lapis est, in quo

**Ephes. 2.
Math. 21.**

(vt Apostolus ait) *omniæ alificatio constructa, crescit in templum sanctum in Domino: Lapis angularis, de quo ipfmet ait: Lapidem quem reprobauerunt edificantes, hic factus est in caput anguli.* Et reuerâ, quisquis non veraciter cum humilitate pro-

**Ab iisque
humiliata-
te nil cui-
quam que-
quā res-
desse**

funda per hunc seſe lapidem pertraxerit, licet alioqui vel Salomone sapientior, vel Samsone fortior sit, nihil illi contulerit. Studeat ergo vnuſquisq; humiliter ſeſe in illius purissimam paupertatem, castitatem, obedientiam & charitatem immergere. Per has omnes virtutum suarum defectus pertrahat. Ita facienti & in Christo commoranti, septem dona Spiritus sancti, & tres virtutes Theologicae, puta fides, spes & charitas, ad hæc omnis perfectio, veritas, pax interna, & gaudiū in ſpiritu sancto conſeruntur. Hic quoque vera acquiritur ſiue nascitur resignatio, mansueta longanimitas & patientia, ita vt homo omnia tam aduersa quam proſpera cum gratiarum actione de manu Domini æquanimiter ſuscipere poſſit: vnde fit conſequenter, vt quicquid ei ſiue foris, ſiue in tuis, Deo permittente, accidit, magnum inde reportet lucrum, & omnia ad æternam ſalutem & grande bonum illi cedant, proficiant, cooperetur. Nouit enim quicquid homini occurrit, qualicunque modo occurrat, ab æterno à Deo praेordinatum ſimil ac praeuifum eſſe, quod illa, & non alia ratione accideret & eveniret. Quod profectò quisquis ritè penſat, ſimilq; omnia ſibi occurrentia, ea ratione, hoc eſt, tanquam à Deo ſibi transmifſa, ſuscipit: mirum eſt, ſi non in omnibus vera pace gaudeat, & permaneat immotus. In ſola namq; abſtractione & interioris hominis inhabitatione, pax ista & omnia praedicta diſcuntur, nec alia facile poterunt ratione obtineri. Oportet, inquam, pacem hanc cum introueraſa in ipſum veritatis fundum mente inquirere, vbi demum pax ista radicabitur, & fieri essentialis. Denique, quæcunq; haec tenus in praefenti ſermone diximas, perfectus quisq; & excellentior homo praefentia ſemper etiam quolibet momento habere curabit tam in verbis, quam modis & actibus suis. Nec eſt hoc imposſibile. Imo facile illi erit, ſi Deum purè in omnibus intenderit, ſi in his radicari atq; fundari, mentemq; in Deo ſtabilire, & virtutum omnium notitiam & irradiationem aſſequi ſtuduerit, & quicquid demum in ipſo natum fuerit,

fuerit, per Christum verum lapidem traxerit. In quibus omnibus quanto amplius proficiet, tanto excellentiori modo Spiritus sanctus illi dabitur, & sublimius, solenniusq; eum suscipiet. De altera parte, quæ adhuc tractanda restat, in Sermone præcedente, cui idem est cum hoc Sermone Thæma, *Estate videlicet prudentes*, plura dicta sunt. Interim sicut hodie crebrè vos monui, curate dilectissimi Deum in vera abstractione pure & intimè intendere, largiente Domino nostro Iesu Christo, cui est cum Patre & Spiritu sancto eadem gloria, pars potestas in omnia seculorum secula. Amen.

IN EADEM SOLENNITATE.

De dupli operatione Spiritus sancti, quarum altera est, evacuare: implere altera. Item de signis, qua Spiritus sanctus in unoquoque fidelis operatur. Et demum, virum exteriora opera bona Spiritus sancti operationem preprediant.

S E R M O II.

Repleti sunt omnes Spiritu sancto, & cœperunt loqui magnalia Dei.

A C T U V M II.

AEST hodie, dilectissimi, dies sacratissima, in qua thesaurus pretiosissimus simul & præclarissimus abundè restitutus est, qui olim in Paradiso tam perniciose perditus fuit per peccata, maxime verò per inobedientiam: vnde totum humanum genus æternæ morti factum fuit obnoxium, cunctiq; mortales *natura filij* Gen. 3. Ephes. 2. fuere effecti, mortisq; perpetuæ constricti vinculis, & Spiritus deum Paracletus, hoc est, consolator, cum omnibus donis vniuersalq; consolatione sua, ex toto amissus fuit. Hæc autem mortis æternæ vincula Dominus noster Iesus Christus in sacro Parasceues die perfectè dirupit, quando pro nobis capi & ligari voluit, mortemq; in cruce subiuit, vbi plenam inter Deum Patrem & genus humanum pacem fecit. Quæ pax hodierna die confirmata est, reddito nobis præclarissimo thesauro, iam olim (vt dixi) per inobedientiam perduto, hoc est, Spiritu sancto: cuius diuitias, amorem, plenitudinem, nulli sensus, nulla corda, nullus denique capit intellectus. Hic idem Spiritus sanctus hodierna die in Apostolos & in omnes, qui illius capaces erant, abundè, opulenter ac superabundanter descendit, ipsisq; tam foris quam intus gratia sua copiosè perfudit. Sicut enim imber copiosus, magno impetu è cælo descendens, si nullæ forent media vel impedimenta, omnes facilè valles & foueas ei expositas repperet: (tanto namque cum murmure ac fragore delabitur, ac si omnia subuersurus demersurusq; sit) ita & Spiritus sanctus non Apostolis modò, verùm etiam omnibus, qui illius capaces erant, hodierna die fecit: imò & in hanc vsq; diem horis omnibus facit, implens & perfundens absque intermissione stundos omnes, corda omnia, cunctasq; animas, vbi locum habere potest, opulentis charismatibus, amore & donis suis, de quibus dicere non sufficimus: replés, inquam, valles & profunda omnia sibi proposita. Repleti enim, ait Scriptura, *sunt omnes*. Iam si præsenti tempore tanta sterilitas esset, quanta Heliæ temporibus fuit, 1. Reg. 17. quando clausum est cælum, annis tribus, & sex mensibus, ita vt nec serl posset, necarari si, inquam, & nunc eadem sterilitas tanto apud nos durasset tempore,

Nn & super-

& superueniens copiosa ac frequens pluuiam terram omnem abunde irrigaret, vnius tantum hominis agro neglecto, & in sua siccitate & ariditate relicto, hoc profecto & hominem illum & cunctos amicos illius graui moerore afficeret. Cum ergo ex Actibus Apostolorum ea, quae paulo ante diximus, verba recitantur, quibus dicitur: *Repleti sum omnes spiritu sancto:* quid, obsecro, animi habere potest is, cuius anima, cor & fundus penitus sicca, arida, aspera, & ineffabilis amoris aque consolationis sancti Spiritus expertia sunt, nec quicquam celestis gratiae percepere? Considerandum itaque nobis est, quidnam factu opus sit, ut superdignissimum Spiritum sanctum suscipere possimus. Certè ut proximo & excellentissimo modo ipsum quicunq; recipere, non nisi suæ operationis est. Ipse hoc præstare habet, ipse, inquam, locum in nobis sibi ipsi coaptare & præparare debet, & etiam suscipere seipsum intra nos. Sed quod est, obsecro, opus illud suum, per quod nos idoneos facit & præparat ad se suscipiendum? Attende. Duo quedam ipsius in homine opera sunt. Alterum est, quod euacuat alterum, quod implet quæcunq; vacua inuenit. Itaque euacuatio ista, prima est atque præcipua præparatio ad suscipiendum Spiritum sanctum. Quo enim euacuatio homo fuerit, eo & capacior erit. Si vas aliquid alia, quam nunc ipsum continet, materia implere cupis, omnis prius alia materia euacuanda est. Verbi gratia: Si vis impleri vino, aqua prius effundenda est. Dux namque res materiales siue corporeæ in eodem loco, salua vtriusque substantia, perfectè subsistere non possunt. Aqua cedat oportet, vbi ignis succedere debet. Hæc enim inuicem sibi contraria sunt. Ita ergo si Deus subintrare debet, instabiles atque mortales creature, & quicquid aliqua cum proprietate intra te detines, prius cedere omnino necessarium est. Ita etiam bestialis siue sensualis anima omnimodis cedat oportet, si rationalis siue intellectualis anima in homine, & Spiritu sancto illuminari debeat. Denique hoc modo sese quisque a sancto Spiritu capi, euacuari, ac præparari sinet: ita tamen, ut nihil sibi tribuat, nihil sibi fecisse videatur, nec aliquid propterea de se sentiat, sed in suum sese merum nihil demerget. Alioqui, nisi ita fecerit, certo certius impedimento erit Spiritui sancto, quo minus in ipso modo excellentissimo posuit operari. Verum nemo est, pro dolor, qui hanc viam aggredi velit. Vbi autem hæc per euacuationem præparatio in homine agitur, statim Spiritus sanctus alterum opus suum in eodem iam præparato, hoc est, euacuato operatur, totam illius replens capacitatem. Si multum studuit euacuare, tantudem recipit: si parum, similiter parum illi infunditur. Quo enim minus vacuus est, eo & minus est capax. Enimvero ab omni voluntate propria, ab omni priuato amore, & ab omni denique priuata intentione prorsus vacuum & nudum esse oportet: adeò ut si ipsum quoque regnum celorum ei pateret, adhuc tamen non deberet velle ingredi in illud, nisi prius diligenter obseruaret & haberet exploratum, vtrum Deo placitum foret. Quicunque talis est, tam nudus, tam vacuus, huic soli totum se infundit, eundemque perfectè implet Spiritus sanctus. Quando ergo aliquis ex parte corporis sui sese indispositum, torpentem atque grauatum sensit contra voluntatem suam, nec tamen inde se excutere potest, ita se euacabit, ut Deo se totum in ea carnis molestia resignet, eandemque tentationem, & quicquid illi accidere possit, sufferat patienter. Ita enim vere pauper erit spiritu, illorum numero inferendus, de quibus dicitur: *Beati pauperes spiritu:* quos nimis impedit Spiritus sanctus.

Duo Spiritus sanctus in homine operæ, que

Quibus vacuari oporteat Spiritu sancto impletos.

Quomodo sibi quicunque euacuandus.

Mater.

tus sanctus, & cum quadam impetu ac spiritu vehementi delabitur in eum, tam interiorem quam exteriorem hominem illius, & vires superiores pariter ac inferiores, cunctis diuinitatis opulentissimisq; thesauris suis perfundens. Nam si querat aliquis, quidnam agendum sit ei, qui huius cupit esse Spiritus particeps: planè respondeo, curandū illi esse, vt locum & spatiū det Spiritui sancto suum in illo opus perficiendi, & ab illo se sinat ad hoc præparari. Hoc autem quam pauci faciunt, etiam ex illis, qui habitum gerunt religiosum, quique ad hoc ipsum à Deo singulariter vocati & electi sunt, puto nulli esse ambiguū. Omnes penè suis affectibus seruit, & nunc hęc, nūc illa inordinato prosecutunt amore, seseq; multiplicitate impediunt, dum suis quique conceptibus, suo sensu, suis propositis, suis modis, & suis denique institutis nimium inharent, & omnes ferē ad exteriora sese conuertunt: nec est iam qui se Spiritui sancto relinqueret velit, sed omnes quæ sua sunt, quærunt, & suæ obediunt voluntati. Hęc, proh dolor, hoc periculo tempore communia sunt omnibus, & ab his vix paucissimi saltem excipiuntur. Ceterū, vt dixi, hoc est quod homini faciendum incumbit, vt Spiritui sancto locum in se operandi præbeat, nec aliquod illi præster impedimentum, sed in exteriori homine suo, in verbis & operibus, & in omni conuersatione sua, tam sancte ac Deiformiter, tam ordinata, abstracte, & quiete se habeat, vt congruit Spiritui Dei. Tum verò in eiusmodi abstracto & introuerso homine mira Spiritus sanctus operatur, etiam eodem ipso hoc ignorante. Sicut enim anima occulte vitam corpori, eodem ne sciente neque sentiente, subministrat, ita & Spiritus Paracletus latenter admonita & secreta quadam ratione in fundo hominis operatur. Quid si hanc sancti Spiritus operationem homo sentire velit, vires ipsas in animæ fundum, in quo operatur, quemq; inhabitat idem Spiritus Dei, reflectere oportebit. Sed heu plures inuenire est, qui dum hanc Dei operationem intra se sentiunt, mox cum inordinato amore eam amplectantur, sibiq; arrogant, quasi aliquid ipsi cooperati sint, aut certe quasi ipsorum sit: sicut opus Dei destruunt & corrumpunt haud lecus, quam si peritus aliquis artifex insigne quoddam moliatur opus, itemq; illo præ manibus habente, fatuus & ineptus quispiam superueniens, artis illius ignarus, totum opus destruat, ita vt nullis deinde vobis aptum sit. Ita, inquam, & isti faciunt, dum aliquid sibi ex donis vel operibus Dei arrogant, vel illis se admiscent: quod plerunque sit ob ineffabilem delectationem & gaudium, quæ in hac Dei operatione sentiuntur, longè vtique omnem seculi voluptatem, cunctaq; præsentis vita gaudia, transcendentia. Verū, vt dixi, hoc ipso, quo sibi diuinam operationem arrogant & ascribunt, opus Spiritus sancti destruunt & corrumpunt. Attamen quandiu certo mortali peccato non sentiunt, manet ille in eis nec penitus fugatur ab eis. Multum tamen à suprema perfectione distant, vt pote necdum à seipso euacuati, sed sese adhuc cum quadam proprietate possidentes. Vnde sit sæpenumerò, vt vbi Deum intra se operari arbitrantur, ipsimet totum agant: & quod Dei esse credebant, ipsorum potius opus sit, ipsorum institutum & proprij sensus adiuentio. Quām obrem etiam si fortasse arcana quædam cælestia illis per reuelationem innotescant, aut alioqui reuelationes contingent, vel etiam magna quædam charismata & dona tribuantur à Deo, adhuc tamen valde ambiguum est, quem sint finem habenti: adeoq; facile poterit fieri, vt ob temerariam donorum Dei usurpatiō-

Quid agit
dum Spi-
ritus san-
cti parti-
cipatioē
volent.

Arroga-
tia quid
partiat
mali.

Quo solo
fugetur
Spiritus
sanctus.

nem, per eant in æternum. Credite mihi dilectissimi, non ita obtinetur gratia **Qui Spiriti sancti, ut vobis persuasum habetis. Quinimò valde purus sit & à seipso gratia ob prorsus exierit oportet,** in quo Spiritus sanctus propriè secundum dignitatem tuncatur & immensitatem suam debeat operari : cœendumq[ue] est, ne homo temerarius

illius operationi, sua donorum eiusdem improba arrogatione aliquod præstet impedimentum. Si tamen in hoc se culpabilem senserit, non illicò ad Confessorem pro confessione facienda properabit, sed potius sese intus ad Deum contuetens, illi ex animo se reum fatebitur. Et ille sine mora suas ei manus imponeat, pristinæq[ue] restituet sanitati, si tamen cum omni humilitate illi se subiecerit, culpamq[ue] suam tempore oportuno suo explicuerit Confessori. De hoc si-

Mar. 16. gno loquebatur Dominus, cùm ait: *Super agros manus imponent, & bene habebunt.* Addiditq[ue] aliud signum, dicens: *Damnonia eycient.* Multæ sunt insidiae & innumerabiles technæ & laquei diaboli, quos tendit hominibus incautis, multa eis plurimaq[ue] suggesterens atque proponens, quibus miserè eos seducit. Quos tamen laqueos omnes facile per veram sui resignationem euadere possent, modò

Ibidem. **Serpentes.** vellent. Sequitur aliud signum: *Serpentes tollent.* Per serpentes, homines serpenti accipiuntur, qui Dei seruos terribili adspectu & verbis asperis adoriantur, magisterium & autoritatem, sibi minimè collatam, in eos vendicantes. Tales quandoque pungere possunt, imò & pungunt & faucent Dei seruos in viribus inferioribus: sed quandiu vires superiores per consensum non lèdentur, facile eis remedium est: tantum ponant custodiā ori suo, seseq[ue] demittant humiliantq[ue]. Aliud adhuc signum additur: *Si mortiferum quid biberint, non eis nocebit.* Et qui, obsecro, pestilentiores homines esse queant, quām sunt illi, in quibus quicquid intro recipiunt, statim vertitur in venenum? Qui audita & visa omnia in peius interpretantur, & ex omnibus instar aranearum, cum quibus eandem naturam habere videntur, non mel, sed venena sibi colligunt extrahuntq[ue]. Verū si aliquis toto studio, omniq[ue] diligentia ad hoc se præpararet, vt totus à sancto Spiritu posset impleri, superueniret autem frater aliquis aut monialis, suisq[ue] eum duris & asperis verbis inuaderet, & ille nihilo minus male tractatus, in Dei se resignaret beneplacitum, cum patientia illud tanquam opus Spiritus sancti suscipiens, tacens & sustinens, non mediocriter inde ad eiusdem Spiritus sancti susceptionem præpararetur. Et licet fortassis exterior homo moueretur nonnihil, non tamen ei noceret. Itaque dilectissimi, si vñquam saluari vultis, & ad supremam perfectionem pertingere,

Quæ duo quibus obleruan da. I. hæc duo, quæ subijcio, diligenter obseruate. Primò, ab omnibus creaturis, etiam à vobisipsis, vacuos vos & nudos intus reddite, tamq[ue] exteriorem quām interiorem hominem vestrum in debito conseruate ordine, ne (quod absit) aliquod sancti Spiritus operationi intra vos præstetis impedimen-

11. tum. Secundò, omnia quæcumque vobis eueniunt, qualiacumque sint illa, & vndeunque occurrant, siue intus, siue foris, absque medio à Deo, non aliunde suscipiatis, certi, quod ille per ea vos præparare velit ad suscipiendum scipsum & supernaturalia, magna & mira dona sua, ad quæ nunquam possetis pertingere, nisi per tentationes & aduersitates, siue internas, siue externas, à dæmonibus vel turbulentis hominibus illatas. Post hæc aliud signum ponitur: *Linguis loquentur nouis, ita scilicet, ut vetus naturæ lingua compescatur ac refrænetur. Hic monendi mihi estis dilectissimi, ut præ cunctis scientijs lingua-*

Mar. 16. *lingua.*

linguam vestram moderari ac restringere, & cautè prudenterque loqui disca-
tis: alioqui nullum vñquam in virtutibus profectum for*iemini*. Locuturi,
prius vobiscum expendite, vtrum verba vestra ad Dei gloriam, proximi zedi-
ficationem, & vestram pacem cedant. Porro cum Deo perpetua vobis erit cō-
fabulatio. Hinc est quod D. Bernardus ait: Sicut, inquit, detulit & condemno
omne extrinsecus multiloquium, sic laudo & approbo multam internam cum
Deo collocutionem, quæ nimia esse non poterit. Itaque *linguis nouis* loqui, est
Deum magnificè laudare, eique gratias agere. Nam si nihil aliud nobis præsti-
tisset, quād hoc solum, quod cum nulla ratione suum intra nos opus exequen-
di locum in nobis habere possit, nihilominus benignè nos tolerat, patienter
expectat, misericorditer parcit, cunctasque inordinationes nostras tam plē d si-
mular: adhuc tamen dignè eum laudare, eique gratias agere non sufficeremus.
Itaque dilectissimi, conuenientibus vobis in vnum, linguis loquamini nouis,
id est, sermo vester vel de Deo, vel de virtutibus, virtutque virtuosa sit. cessent di-
putationes de diuinitate, aut alijs subtilibus & sublimibus rebus: non sit vobis
curæ, magnopere acuere intellectum. Quid enim ad vos attinet, multa subtili-
ter intelligere? Verba denique vestra sanctam prese ferant simplicitatem, non
curiosam subtilitatem, & ex ipso virtutum fundo procedant. Credite mihi,
poteritis ita vacare intellectui exercendo, vt vestris subtilibus & acutis dispu-
tationibus, verbosisque contentionibus non vos tantum, sed cunctos etiam audi-
entes, in æternæ damnationis trahatis pericula. Vnde & monitos vos velim,
charissimi, vt homines subtile & acutos deuitetis. Tales enim sunt serpentes il-
li, de quibus prædiximus: qui cūm ad exteriora diffusi atque prolapsi sint, ca-
uendum est, ne sub specie boni eos sequi velitis. Multum enim hostis malignus
vobis insidiatur, vt per subtilitates, ad quas vos propensiores sentit, vos deci-
piat atque subuertat. Sic & Spiritus sanctus pro naturæ dispositione in homine
operatur. Nam & usuras exigit ex donis suis, nec spiritum modò, verum etiam
corpus ad se cupit trahere. Vbi ergo naturam horam ac flexibilem inuenit, iuxta
hoc etiam opus suum moderatur. Sicut enim (vt per Prophetam suum Domi-
nus ait) descendit imber, & nix de calo, & illuc ultra nocte eueritur, sed imber at ter-
ram, & infundit eam, & germinare eam facit. sic & Spiritus sanctus dona sua non
vult redire vacua, id est, absque fructu & fine effectu, sed vt naturam simul &
spiritum reformat, restituantque, & vtrumque pro virium suarum facultate
discretè & ordinatè faciant operari. Ita, inquam, operatur in omnibus illis,
quos verè pauperes spiritu reperit. Cæterum quicquid illius locum quoconque
modo seu qualibet possidendi ratione occupat, quicquid etiam intro suscepit
aut suscipere posset, omnem quoque duritiam, suspicione omnes, cuncta iu-
dicia temeraria, & quæcunque demum Spiritus sanctus in homine non est ope-
ratus, ea omnia prorsus cedere, & ab his eum penitus euacuari, expediri, at-
que nudari oportet. Vbi tamen diligenter notandum est, omnia quæ contra
voluntatem nostram nobis incidunt, nihil nobis posse officere. Verum non est, talias nil
quod aliquis putet ad suscipiendum Spiritum sanctum, necessarium sibi esse, vt officere.
cuncta exteriora, præsertim obedientiae & charitatis bona opera, vt sunt ver-
bi gratia, cantare, psallere, legere, ministrare fratribus, & id genus alia, itan-
quam Spiritum sanctum impeditia, postponat. Non sunt, inquam, hæc omni-
tenda. Sed verus Dei amator & cultor, quicquid ei ex diuina ordinatione f*c. c.*
linguis
nouis
loqui.
Serpenti-
bus qui
curiosi-
lentur.
Esaies.
neiddeti-
as inuolit
taris nil
officere.
Quæ opera
eniora
endum

Spiritum suum endam occurrerit, ad Dei gloriam ordinatè, ex amore cum mansueta benignitate & tranquilla sui resignatione, pro sua & proximorum suorum faciet pace. Sicut enim alijs dictum est, opera nos non impediunt, sed inordinatio nostra. Itaq; hæc auferatur, & solus Deus pure queratur & intendatur in cunctis operibus nostris, & multum per omnem modum proderunt nobis. Deinde seipsum Dei seruus diligenter obseruabit, crebro discutiet, animi sui curam habebit, ne passim euagetur, ne vel prosperitatis vel aduersitatis vento huc illuc impellatur: in loquendo cautus, & in exteriori conuersatione sua vbiique circumspectus erit, pacem proinde in cunctis operibus suis, Deo annuente, habiturus. Veniensque ad ipsum Spiritus sanctus, totum eum replebit, in ipso habitabit, & mira operabitur. Quod nobis omnibus idem ipse præstare dignetur. Amen.

IN EADEM SOLENNITATE.

Vt quisque Spiritum sanctum recipere volens, inclusus, in seipso collectus & quietus, infra discipulorum Christi, sedere debeat. Item de septem donis Spiritus sancti, per quæ mira operatur in nobis.

SERMO III.

Repleti sunt omnes Spiritu sancto, & cœperunt loqui varijs linguis magalia Dei. ACT V V M I L.

AEC est dies illa, dilectissimi, in qua Spiritus sanctus, dudum promissus, sanctis Apostolis & omnibus illis in Dei dilectione conciunctis de cælo missus est: sumulque thesaurus præclarissimus ac pretiosissimus, olim in paradyso per diabolicam suasionem & humanam infirmitatem perditus, per diuinam est misericordiam ac benignitatem restitutus. Et quamvis forinsecus mirabili quadam modo in discipulos Spiritus sanctus descendit, quod tamen intus in eodem latebat modo, nulla ratio, nullus intellectus, nullus sensus, nec vlla denique capit creatura. Enim uero tam incomprehensibile, magnum, deliosum ac immensum bonum est Spiritus sanctus, ut omnis immēritas, & quælibet magnitudo, quam omnis possit intellectus apprehendere sive excogitare, in eius comparatione penitus nihil sit. Imò quam nihil est minimus punctus ad totum vniuersum, tam nihil, imò multo minus est cælum & terra, & quicquid in eis cogitari potest, ac omnes denique creature, ad minimum illud quod de Spiritu sancto concipi queat. Vnde etiam ipse præparare habet locum, ubi suscipiendus est: ipius est, inquam, sui capacitatem operari, & suscipere seipsum in nobis. Ineffabilis nanque diuinitatis abyssus, sui ipsius in creatura & locus & capacitas esse debet. Itaque in hodierna epistola, totam domum fuisse repletam legimus, ubi Apostoli cum ceteris sedebant. Ea nanque Dei liberalitas est, ut quocunque venerit, onin em capacitate in, cunctosque animæ sui capacis angulos adimpleat. Repleti sunt, inquit, omnes Spiritu sancto. Vbi sciendum nobis est, qualiter dispositi fuerint Apostoli ceteris fideles, quando Spiritu sancto fuere repleti: & vt quisque dispositus esse debeat, eundem Spiritum sanctum suscipere volunt. Ergo, sicut scriptum est, Erant omnes pariter in eodem loco sedentes, inclusi & quieti, quando Spiritum sanctum suscepere. Sic usque hodie idem hic super dulcissi-

Quantum
boni sit
Spiritus
sanctus.

Liberali-
tas Dei
quanta.
Acto. 2.

Ibidem.

dulcissimus Spiritus sanctus vnicuique fideli infundit, quoties se totis viribus à creaturis omnibus auertens, ad Deum Creatorem suum conuertit. Eodem plānē momento, quo id agit, Spiritus sanctus cum omni supellefili sua adueniens, cuncta desideria, vniuersam essentiam, & totum anima*m* illius fundum adimpler. Sicut econtra eodem puncto, quo se animo deliberato à Deo auertens, ad creaturas instabiles, quæcumque demum sint illæ, sive ipsomet, sive quævis alicuius extra Deum & sine Deo, seipsum in illis & alijs omnibus quærens, & intendens conuertit, euestigio Spiritus sanctus fugit & abscedit cum vniuersis donis atque diuitijs suis. Sed reuertamur ad ea, quæ paulo ante memorauimus, ex Actis Apostolorum desumpta verba, quibus dicitur, *totam fuisse domum repletam vbi erant* A postoli cum cæteris sedentes: primoque videamus, quid mystice per hanc domum significetur. Et vno quidem sensu Ecclesia sancta Catholica, quæ domus Dei est, per eam non incongruè potest accipi. Sed alio sensu quilibet per eam homo fidelis significatur, qui est templum & habitaculum Spiritus sancti, in quo eundem habitare delectat, in cuius corde mansionem facere vehementer exoptat. Porro sicut in qualibet domo mansiones multæ & plura cubicula sunt, ita & in homine sensus, vires & operationes multæ inueniuntur. Et in omnia hæc singulari quodam modo cum donis & charismatis suis descendit Spiritus sanctus, & in ipso aduentu suo hominem ad virtutes hortatur & excitat, animamque illius gratiæ suæ splendore intus illustrat. Cæterum quamuis in bonis omnibus sit Spiritus sanctus, hunc tamen eius aduentum & operationem non omnes æqualiter sentiunt. Quisquis autem operationem illius singulari quodam modo sentire, ipsumque per dulcis saporis perceptionem præsentem experiri desiderat: huic imprimis necessarium est, ut se se ad se recipiat intrō, recolligatque, à cunctis exterioribus se abstrahat & includat, totumque se Spiritui sancto in quieto sileñtio & silenti offereat exhibeatque quiete, vt in ipso operari possit: ita demum paulatim illius operationem sentire incipiet, tantoque se illi manifestiore reddet Spiritus sanctus, quanto ad hoc se studiosius conuerterit, ita vt eum de hora in horâ sentiat apertius, quamuis etiam prius, cùm non sentiret, reuera illi datus fuerit. Opportunè satis occurrit hic, quod apud Ioannem legitur, discipulos inclusos fuisse & congregatos ob metum Iudeorum. Quid enim aliud per hoc instruimur, nisi vt his periculosis temporibus, quibus huiusmodi perfidis Iudeis omnes & loca omnia abundant, multo magis seipsum quisque abstrahere & includere, eosdemque Iudeos fugere debeat? Imò certè dilectissimi, moneo vos & hortor in Christi visceribus, cauete vobis à pernicioſis Iudeis, omnibus illis, inquam, qui non modò diuinam familiaritatem, & dulcissimam sancti Spiritus degustationem ac experimentum, sed & ipsum Deum vobis moliūtus eripere. Hoc enim multo magis nunc vobis, quam olim Christi discipulis, necessarium est, quibus Iudei si multum nocere voluissent, non poterant tamen nisi corpus extinguere ac trucidare. Vobis autem, charissimi, hoc genus hominum, & Deum & animam & vitam æternam certissimè eripit atque furator. Ergo fugite quæso Iudeos eiusmodi, fugite mundum & mundanos omnes: vestris vos cubiculis includite: noxios excursus atque discursus, & peccandi occasiones omnes dovitare: societatem denique omnem & recreations externas, verba quoque & opera, quæ ad Dei honorem, laudem & gloriam non cedunt, quantum potestis,

Quid seu
vnde Spi-
rius san-
ctus facile-
se recipi-
at.

Domus.
vbi Apo-
stoli sede-
bat, quid
vbi Spiri-
tus sanctus
libenter fit.

Spiritu-
sanctum
recep-
ris quid
necessari-
um.

Ioan. 20.

Qui hodie
lude: rū
instar fu-
giendi.

stis, diligenter fugitote. Alioqui, credite mihi, citò Spiritum sanctum cum omnibus donis & charismatibus illius perdituri estis. Sed heu quosdam inuenire est, quibus dum ista dicuntur, satis fidenter respondeant, à suis se Confessoribus habere, nihil hæc sibi obesse, cùm nulla peruersa intentione ita agant: imò recreationes sibi esse necessarias. Sed, obsecro, quānam ratione fieri potest, cùm non sapiat eis, neque delectet eos summum, purissimum, iucundissimum, suauissimum, æternum, diuinum, amabilissimum bonum Deus Opt. Max. vt in vanissimis, obscuris, perniciosis, mortiferis, caducis, insipientibus creaturis delectationem, animi recreationem, pacem & gaudium habere que-

**Contra Religio-
fus exten-
na solaria
requirētes**

cant: cùm tamen reuera omnem illæ potius pacem & gaudium perturbent, eli-
minentq; earumq; amor inordinatus præclarissimum purissimumq; bo-
num, Dominum Deum Creatorem ipsorum, hoc est, superdulcissimum Spir-
itum sanctum, qui & dicitur & est verè Paracletus, id est, consolator, è cordibus
eorum profliget, expellat, ejiciat? Hoc autem nihil obesse, quis sanx mentis
queat credere! Dolenda prorsus eiusmodi cæcitas. Veruntamen perfecti atque
sapientiores quique, qui nihil nisi Deum desiderant, nihilq; in fundo cordis
sui nisi Deum intendunt, quounque illi pergent extrinsecus, semper tamen se-
cum intus manent per continuam sui introversionem: & quoquo se vertant,
semper pacem & pacis amatorem Spiritum sanctum in corde suo circunferunt
Asta. 2. retinentq;. Iam quòd in Apostolorum Actis discipuli *omnes pariter in eodem lo-
co* fuissent scribuntur, satis nos admonet, vires nos omnes, tam externas quam
internas, debere colligere, vt in nobis operandi locum habeat Spiritus sanctus.
**Desideria-
tivu spiritu
sanctum
quis debe-
at esse
matus.**

Magna siquidem ille & mira operatur, vbi locum inuenit. Deinde sicut Apo-
stoli sedisse leguntur, quando Spiritum sanctum suscepere, ita & etiamnum
quisquis eundem recipere exoptat, veraciter sedere debet, ita scilicet, vt seip-
sum & creata omnia in Dei beneplacitum transfundat, tam in aduersis quam
prosperis. Hoc autem Religiosis omnibus præcipue necessarium est. Inde nan-
que Religiosi dicuntur, quod semper cum Deo vnam debeat habere voluntati-
tem, eidemq; simpliciter esse conformes & vniiti. Sed & omnes Christi fide-
les, modò saluari velint, diuinæ voluntati suam conformare tenentur, ita vt
nihil illi velint contrarium. Quæri hic potest, vtrum Religiosi omnes perfe-
cti esse teneantur. Breuiter, respondeo, obligari eos ad tendendum iugiter ad
perfectionem. Qua de re si quis plura scire volet, S. Thomam legat. Cæterum
vt ad suauissimum pariterq; liberalissimum Spiritum sanctum, cuius hodie so-
lennitas agitur, redeamus, sciendum est, septem eum dona largiri, & eiusdem

**An Reli-
giōis ad
certatio
nem tene-
antur.**

Septē do-
na & ope-
ra Spiritus
sancti.

númeri (hoc est, septem) opera, vbi in hominem venerit, per hæc dona in eo-
dem operari. Et tria quidem ex his, hominem ad sublimem & veram dispo-
nunt ac præparant perfectionem: Alia verò quatuor eundem perfectè consum-
mant intus & foris ad altissimum, purissimum, clarissimum veræ perfectio-
nis finem. Itaque primum sancti Spiritus donum est *Timor Domini*, qui est se-
curum atque probatum initium & iter ad supremam perfectionem pertingen-
di. Est quippe murus solidus ac firmus, protegens hominem à vitijs & impedi-
mentis omnibus, perniciosos laqueos, & profundos casus eundem fugere facien-
s. Sicut enim Creator omnipotens Deus Pater feris atque volucribus indo-
mitis hoc ex natura indidit, vt celeri cursu rapidoq; volatu se capere volentes

**Timor
Domini.**

fugiant: ita & benignissimus Spiritus sanctus omnibus suis hoc timoris donum
contu-

contulit, quo ab omnibus illis protegantur, quæ gratiam illius ab eis queant excludere, & operationem impedire. Habet enim hoc timor iste ex sua nobilitate, ut hominem à mundo, à diabolo, à seipso, à vijs denique, modis & operibus omnibus, per quæ pacem spiritus & intimam animæ quietem (in quibus, vt Psalmista ait, *fæctus est Dei locus*) perdere posset, custodiat, cōseruet, ac protegar. Psal. 75.

Enim uero ea nunc téporis naturæ infirmitas est, vt diu circa media hærere non possit, quomodo olim poterat. Vnde summoperè necessarium est saluari cupientibus, ut ob humanam infirmitatem fugiant & abstractè vivant. Ea nanque nunc naturæ fragilitas est, vt aut totus debeas adhærere Dœ, aut timeas, velis nolis, in multa grauia mortalia te ruiturum peccata. Quæ omnia, vt pote opera tenebrarum, *Timor Domini* hominem uitare facit. Est enim, vt Propheta Psal. 110. ait, *initium sapientia*. Dehinc largitur Spiritus sanctus secundum donum, quod 11. est mansueta *Pietas*, quæ ad multo altiore gradum subuehit hominem. Hoc Pietas. omnem inordinatum animi mœrorem atque angustiam ex timore cōceptam, per quam homo ad ima posset deprimi, penitus aufert, erigens quicquid timor deiecerat, & in cunctis aduersitatibus diuinam quandam intus & foris animo tolerantiam ac sufferentiam subministrans. Adhæctædium omne, duritiam & obstinationem cordis, omnemqüe amaritudinem tollit: hominemqüe erga proximos quoque in omnibus, in verbis & operibus benignum ac mansuetum, & in exteriori conuersatione sua, dulcem, pius, pacificum reddit. Furor namque & impetus passionum prorsus eliminant Spiritum sanctum. Hinc iam accedit tertium donum, quod est *Scientia*, quæ itidem adhuc altius euehit hominem. Atque hoc modo Spiritus sanctus ex uno prouochit ad aliud: aliud tamen alio vicinius ad summam perfectionem accedit. Hoc porrò scientie donum instruit hominem, vt intus sancti Spiritus monitiones & adhortamenta debeat obseruare, sicut ipse Dominus ait: *Cum venerit Paracletus, ille vos docebit omnem veritatem*, hoc est, quicquid ad salutem vobis erit necessarium. Sic ergo intus quenque communere solet Spiritus sanctus: Cauelas tibi illo in loco: Hæc & hæc poterūt tibi occurrere: Cau ne illud dicas, ne illud facias, ne eas illuc. Sic autem idem ipse adhortatur: Talem te geras: illic operare, hic abnega & relinque te ipsum: hoc aut illud patienter sustine. Quæ omnia p̄ijsimæ sunt sancti Spiritus exhortationes. Vult nanque spiritum & supra corpus suum, & supra omnia hæc visibilia, in præcelsam generositatem & originem suam subleuari: corpus verò hæc infra in sua operatione manere, & in sui depressione, abiectione, contemptu suffertonie & labore exercitari: vt sic utrumque, & corpus & spiritus, in iunctis sibi fungatur officijs. Dehinc autem, vbi mundi sinis aduenierit, centuplo abundantiori dignitate affecta, rursum sibi inuicem copulabile vniuersitatem, omni corruptionis mœtu, cunctaque formidine depulsa. Quotquot autem huic sancti Spiritus dono morem gerunt, promptaque sequuntur, ad quartum, hoc est, *Fortitudinis* pertingunt donum: quod quām præclarissimum & excellentissimum munus sit, dici vix potest. Per ipsum Spiritus sanctus hominem supra humanam infirmitatem & modum transtert. Hoc dono vberius prædicti Martyres sancti, mortem alacriter hilariterqüe subiérē. Per hoc donum tanta homini accedit magnanimitas, quod cunctorum hominum opera libenter solus perficeret, aduersaque omnia solus toleraret, sicut Apostolus ait: *Omnia possum in eo quæ me confortat*. Fitque ex huius doni presentia, vt neq; ignem, Phil. 4. neque

Oo

Item 2. neque aquam, neque mortem denique formidet ullam, dicens ex sententia cum Apostolo: *Certus sum, quia neque mors, neque vita, neque principatus, neque potestates, neque creature alia poterit me separare à charitate Dei.* Adhac, tantum illi roboris & constantiae praestat, ut non solum peccatum nullum mortale velit admittere, sed & potius, quam Deum ex proposito animoque deliberato per venialem culpam offenderet, mortem subiret. Ita enim & Doctores sancti asserunt, potius mortem excipiendam, quam peccatum etiam veniale committendum. De mortalibus autem dubium non est, quin multo libenter mori debamus, quam aliquid ex eis sponte scienter admittere. Denique per hac fortitudinis donum homo mira potest. Scendum hic est, dilectissimi, Spiritum sanctum, quando anima illabitur, ut plurimum copiosum secum lumen, gaudium, pacem, consolationem adducere. Ipse namque & est, & dicitur Paracletus, hoc est, consolator. Hac autem mox ubi sentiunt imperfecti ac stolidi homines, cum amore & delectatione ad ea feruntur ac deuoluuntur: potiusque dona ipsa, & quam illa habent voluptatem & delectationem, quam donorum omnium largitorem Deum, diligunt: atque ita miserè à vero fundo aberrant. Secus faciunt perfecti & sapientes, qui semper potius ad originem, vnde dona profluxere, dona omnia atque charismata purissime penetrando, se se conuerterunt, properantque: & neque ad hanc, neque ad illa, nec ad ullos omnino diuinos effluxus, sed purè ad solum Deum mentis oculos dirigunt. Posthac quintum sancti spiritus donum accedit, quod est *Consilium*: quod homini in hoc gradu summè necessarium est. Ei namque consolationem omnem & gaudium, & quicquid prius illi charismatum atque donorum contulit, iam nunc ablaturus est Spiritus sanctus, ipsumque ad suipius intimam perducturus cognitionem, ut videlicet liquidò cernat intelligatque, quid habeat & quid possit ex seipso. Hic iam totus vndique relinquitur homo, ita ut nihil vel de Deo, vel de diuinis charismatibus, vel de consolatione spiritali, vel de omnibus prius habitis Dei donis sciat. Omnia namque haec adeò illi subtrahuntur, occultantur, eripiuntur, ut quod se vertere, quid agere, quorsum ire debeat, profus ignoret. In hac ergo derelictione posito, hoc consilij donum perquam necessarium est, ut se iuxta Dei beneplacitum sciat gerere. Per istud namque donum discit homo seipsum resignare, mortificare, atque ad terribilia occultaque Dei iudicia preferenda, grauemque hunc dolorem, quem ex præclarissimi boni illius, in quo tota salus, gaudiū atque solatium sum consistit, subtractione ac despoliatione incurrit, sustinendum hilariter se offerre. Hic porrò per veram perfectamque suipius resignationem etiam seipso priuat, atque in abyssum divini beneplaciti ac voluntatis se demergit, adeò ut in hac derelictione, paupertate, ac nuditate non solum hecdomada una aut mense uno, sed (si sic Deo visum fuerit) etiam mille annis, imdæternaliter persistere paratus sit. Plus dico, si voluerit Deus, ut infernum subeat, semper in eo permaneat, ad hoc ipsum quoque funditus perfecteqüe se diuino resignet beneplacito & iudicijs Dei. Quæ

Quæ Spiri-
tus san-
ctus secu-
lerat.

Qui donis
Spiritus
sancti ab
mittatur

v.
Consilii

neque aquam, neque mortem denique formidet ullam, dicens ex sententia cum Apostolo: *Certus sum, quia neque mors, neque vita, neque principatus, neque potestates, neque creature alia poterit me separare à charitate Dei.* Adhac, tantum illi roboris & constantiae praestat, ut non solum peccatum nullum mortale velit admittere, sed & potius, quam Deum ex proposito animoque deliberato per venialem culpam offenderet, mortem subiret. Ita enim & Doctores sancti asserunt, potius mortem excipiendam, quam peccatum etiam veniale committendum. De mortalibus autem dubium non est, quin multo libenter mori debamus, quam aliquid ex eis sponte scienter admittere. Denique per hac fortitudinis donum homo mira potest. Scendum hic est, dilectissimi, Spiritum sanctum, quando anima illabitur, ut plurimum copiosum secum lumen, gaudium, pacem, consolationem adducere. Ipse namque & est, & dicitur Paracletus, hoc est, consolator. Hac autem mox ubi sentiunt imperfecti ac stolidi homines, cum amore & delectatione ad ea feruntur ac deuoluuntur: potiusque dona ipsa, & quam illa habent voluptatem & delectationem, quam donorum omnium largitorem Deum, diligunt: atque ita miserè à vero fundo aberrant. Secus faciunt perfecti & sapientes, qui semper potius ad originem, vnde dona profluxere, dona omnia atque charismata purissime penetrando, se se conuerterunt, properantque: & neque ad hanc, neque ad illa, nec ad ullos omnino diuinos effluxus, sed purè ad solum Deum mentis oculos dirigunt. Posthac quintum sancti spiritus donum accedit, quod est *Consilium*: quod homini in hoc gradu summè necessarium est. Ei namque consolationem omnem & gaudium, & quicquid prius illi charismatum atque donorum contulit, iam nunc ablaturus est Spiritus sanctus, ipsumque ad suipius intimam perducturus cognitionem, ut videlicet liquidò cernat intelligatque, quid habeat & quid possit ex seipso. Hic iam totus vndique relinquitur homo, ita ut nihil vel de Deo, vel de diuinis charismatibus, vel de consolatione spiritali, vel de omnibus prius habitis Dei donis sciat. Omnia namque haec adeò illi subtrahuntur, occultantur, eripiuntur, ut quod se vertere, quid agere, quorsum ire debeat, profus ignoret. In hac ergo derelictione posito, hoc consilij donum perquam necessarium est, ut se iuxta Dei beneplacitum sciat gerere. Per istud namque donum discit homo seipsum resignare, mortificare, atque ad terribilia occultaque Dei iudicia preferenda, grauemque hunc dolorem, quem ex præclarissimi boni illius, in quo tota salus, gaudiū atque solatium sum consistit, subtractione ac despoliatione incurrit, sustinendum hilariter se offerre. Hic porrò per veram perfectamque suipius resignationem etiam seipso priuat, atque in abyssum divini beneplaciti ac voluntatis se demergit, adeò ut in hac derelictione, paupertate, ac nuditate non solum hecdomada una aut mense uno, sed (si sic Deo visum fuerit) etiam mille annis, imdæternaliter persistere paratus sit. Plus dico, si voluerit Deus, ut infernum subeat, semper in eo permaneat, ad hoc ipsum quoque funditus perfecteqüe se diuino resignet beneplacito & iudicijs Dei. Quæ

Respon-
sio maxi-
ma omni-
um que-
Qui quia
scipio

nimirum resignationem longè latèque vincit resignationem. Vel mille mundos pro Deo relinquere, in huius comparatione nihil est. Hoc ipsum quod sancti Martyres pro Deo animas fuderunt, huic resignationi collatum, parum est. Illi siquidem intus diuina consolations affuentes, pœnas omnes pro ludo habebant, hilariterque mortem excipiebant. Intus autem Deo ca-

vere atque priuatum esse, poenas omnes excedit incomparabiliter. Præter hoc autem miseria omnes, tentationes & vitia, quæ iampridem expugnârat deuiceratq[ue], vires in homine sic derelicto resumunt, & fortiter atque grauissimè denuò ipsum impugnant, idq[ue] multo amplius, quam olim vicijs subactum. Hic ergo summopere necessarium est, ut humiliter sustineat, atque in diuinum fæse resignet beneplacitum, promptum D[omi]no animum offerens ad sufferendum ista, quandiu ipse voluerit. Nam & hoc istiusmodi deserto homini vsuuenire sicut, ut quandiu h[oc]c derelictio perseuerat, ne una quidem hora in eodem queat statu permanere, sed modò sic, modò aliter affectus sit: modò h[oc], modò illud eum torqueat: quod & ipsum ad extreum usque, animo resignato preferendum est. Quia enim alia de causa Dominum Petro dixisse putamus, ut peccanti in se fratri vel *septuagies septies* dimitteret, nisi quia ipse auoit infirmitatem eiusmodi hominis sibi ipsi derelicti, ut videlicet ille non *septuagies* tantum, sed etiam multo sepius cadere facile possit, & etiam sepius cedat? Toties autem venia peccati datur, quoties peccatum suum agnoscit, leseque ad D[omi]n[u]m v[er]u[m] conuertit. Et reuerat magnum Dei beneficium est, & grande bonum, agnoscere delictum suum & recessum à Deo, iterumq[ue] ad eundem se conuertere. Verum, ut dixi, in his atque alijs omnibus animus resignandus est, consilium Dei sequendū, deserenda atq[ue] transcendenda omnia, & in ipsam denique originem, in ipsum animaz fundū, & in Dei voluntatem redeundum. Itaque prora tria dona hominem bonum & sanctum efficiunt, cetera verò prorsus diuinum atque cælestem. Per eam nanque, de qua modò locuti sumus, profundam sui resignationem, pedem alterum homo in cælis figit. Atque post hunc quem in sui derelictione sustinet cruciatum, nullam aliam in futuro seculo peccnam sustinebit, nec unquam inferni profunda subibit. Quam enim impossibile est ut seipsum Deus relinquat, tam etiam impossibile est ut eiusmodi resignatum deserat hominem. Totum nanque se illi obtulit ac resignauit: totusque unico vni, suoq[ue] principio seu origini inhæret. Vnde etiam si poenæ omnes, cunctaq[ue] seculi huius tormenta & passiones in unum aliquem talem congregentur, ea omnia ille pro nihilo duceret, nec quicquam ei possit officere. Gloriatur siquidem in afflictionibus, & aduersa quælibet non solùm non contristant, sed etiam copioso eum gaudio perfundunt. In omnibus nanque cælorum regno perfruitur, in quo & conuersatio ipsius & habitatio est. Nec quicquam ei supereft, nisi vt alterum pedem, quem in hoc seculo habet, ad se recipiat in vitam æternam, ad quam sine medio post hanc vitam perducitur. Illam quippe hic inchoat, feliciterq[ue] prægustat, & in futuro seculo perenniter eadem perfruitur. Dehinc iam ultimo loco sextum & septimum dona infunduntur, quæ sunt *Intellectus & Sapientia*. H[oc] duo dona hominem rectâ in ipsum fundum supra omnem humanum modum usque in diuinitatis perducunt abyssum, ubi Deus seipsum cognoscit & intelligit, suamq[ue] sapientiam & essentiam perfectissimè comprehendit. In hanc abyssum tam profundè abyssali quodam modo spiritus immergitur & absorbetur, adeoq[ue] se perdit in ea, ut de seipso nihil sciatur, neque de modis suis, neque verbis, neque opere, neque gusto, neque cognitione, neque amore. Horum, inquam, omnium nihil illo saltu tempore in se distinctè intelligit: sed totus à Deo absorptus est, ne calius aliquid ibi est, nisi una pura & simplex diuinitas, ineffabilis abyssus & essentialis unitas: datur

dātque hic D E v s spiritui per gratiam, quod est ipse per naturam, suam vide-
licet innominabilem, modi nesciam, & omnis formæ expertem essentiam: ita
tamen, vt spiritus maneat creatura. Vnde & D E v s omnipotens in eodem spi-
ritu cuncta illius opera perficere & operari habet, laudare videlicet, cognosce-
re, amare atque frui: estq[ue] hic spiritus ab omni quidem opere otiosus, & D E-
v M patiens. Cæterū, vt nihil vel parum de diuina essentia dici potest & in-
telligi, ita & de illis, quæ h[ic] aguntur, vix aliquid dicere sufficiimus. Et ne-
dum humanum, sed & Angelicum omnem intellectum, tam secundū natu-
ram, quam gratiam, prorsus excedit. Denique hoc pacto visitat, deducit ac
prouehit Spiritus sanctus, quotquot illi locum exhibent præparantq[ue], quem
seipso implere possit, quiq[ue] illum domicilij cordis sui patrem familias esse si-
nunt, & ipsum ex animo sequuntur. Quam ergo libenter toto affectu nosipso
& omnia relinquere & abnegare, atque hunc superdulcisissimum & liberalissi-
mum Spiritum sequi debemus, qui eo, quo diximus, modo sanctis Apostolis,
alijsq[ue] pluribus hodierna die verissime datus est, & omni adhuc die, in q[ue]d
qualibet hora datur omnibus, qui illius sunt capaces? Præstet & nobis omnipotens D E v s , vt excellentissimo modo ipsum suscipere digni simus, qui est
benedictus in secula. Amen.

IN EADEM SOLENNITATE, seu Ferijs Pentecostes.

*De ouili, de pastore, de ouibus, de furibus, & de latronibus. Atque vt Deum in omni-
bus sine vila arrogatione seu assumptione, & proximorum temeraria iudicacione seu con-
demnatione, p[ro]tegere querere debeamus.*

S E R M O . I I I I .

Amen amen dico vobis: qui non intrat per ostium in ouile ouium, sed
ascendit aliunde, ille fur est & latro. IOANN. 10.

N En angelio Ioannis, vnde thematis huins verba desumpta
sunt, post h[ic] ipsa & alia quædam verba, per seipsum Dominus
explicare dignatus est, quod esset ostium, de quo loquebatur, di-
cens: *Ego sum ostium.* Sed quodnam, obsecro, ouile est, cuius ipse
est ostium? Cor utique paternum. Huius, inquam, dulcissimi
cordis gratissimum ipse ostium est, illudq[ue] prius omnibus clau-
sum, nobis totum aperuit ac referavit. In hoc ouili omnium est collectio San-
ctorum. Pastor est Verbum æternum. Ostium est C H R I S T I humanitas. O-
ues sunt cuncti cælestes Spiritus & animæ beatorum, qui omnes ad hoc felicis-
simum ouile pertinent. Porrò viam, qua ad hoc ipsum ouile peruenire liceat,
Verbum æternum, quod (vt diximus) verus & bonus est pastor ouili huius, cu-
m[us] rationalibus creaturis patescit ac denostrauit. Denique Ostiarius est Spi-
ritus sanctus, à quo, secundū Ambrosiu[m] & Hieronymum, omne verū tam di-
ctum q[uod]am intellectum procedit, & ipse diuinas reuelat veritates. Qui idem
qua ratione cor humani incellaner afficiat, inclinet, alliciat, excite, impel-
lat,

ouile.

Pastor.

Ostium.

Oves.

Via.

Ostiarius.

Ite, virgeat, superius diximus: idq; satis illi superiq; in seipfis experiuntur, qui ad cordis sui fundum intimum conuertuntur. His verò quām benignè ac amoro-
sè æternus sempiterni Dei Filius ostium paterni reseret cordis, & sine cessa-
tione occultos secretorum suorum thesauros, atque diuitias domus huius pandat,
quānq; promptum, iucundum ac patentem, idq; cum inæstimabili siti ac desi-
derio, vnicuique se exhibeat, quām item horis ac momentis omnibus totus
homini festiuus occurrae, nemo non solùm non dicere, sed nec cogitare perfe-
ctè potest. Quæ sanè omnipotens Dei mira ac stupenda dignatio atq; dilectio,
qua horis & momentis omnibus tam affabiliter amabiliterq; nos suscipere pa-
ratus est, non attendens quales fuerimus, quot scilicet virtutis & sceleribus suba-
tti: sed potius quales modò ex imo cordis esse desideremus, hæc, inquam, stu-
penda bonitas & benignitas illius, meritò corda omnium ad amoris illi vi-
cēm qualemcunque rependendum, totisq; eum sequendum viribus, illisq;
in-
hærendum prouocare, accendere, inflammare deberet & posset. Verū quām
grauiter ac impudenter huic tantæ illius dilectioni, illius dulcissimæ inuita-
tioni, fidelissimæ adhortationi, ac æstuantissimo salutis humanæ desiderio ab
omnibus ferè resistatur, nimiaq; exhibetur ingratitudo, quām item frequen-
ter, dum suauissimam præsentiam suam animæ exhibere cupit, apud multos
repulsam patiatur, dum se ingratit ac stolidi homines ab ipso Deo Creatore suo
auertunt, & cum delectatione & amore ad creaturas instabiles conuertunt, satis
dici ac dignè desideri non potest. Certè legimus, Regem Assuerum, cùm quadam
vice post nimiam potionem incaluisset mero, iussisse septem eunuchis, vt re-
ginam Vasthi ad ipsum in coniuicium introducerent. Illa vocata, venire recu-
sauit. Qua de causa rex Assuerus nimio furore succensus, habito cum Primiati-
bus suis consilio, reginam Vasthi repudiauit, & aliam pro illa duxit vxorem.
Quid ergo nobis quandoque futurum est, dilectissimi, qui tam crebras inspi-
rationes, admonitiones, inuitationes Spiritus sancti repellimus, negligimus, a-
tersamur, dum ille non modò per creaturas omnes, sed etiam per seipsum nos
inuitat & adhortatur? Nos verò vocanti non acquiescimus, imò & saxe resisti-
mus, adeò vt quicquid ille exigit à nobis, nos semper aliud velimus. Itaque, si-
cut Euangelium habet, Ostiarius, quem Spiritum sanctum esse prædiximus, pro-
priæ ones vocat nominativum. Idem facit & Pastor, qui est Verbum æternum Dei
Patris, qui easde ones suas etiam educit, & ante eas vadit, & ones eū sequuntur. Vocat,
inquam, & educit ones suas. Sed quid? Scilicet, ubi ipse habitat: & ante eas vadit, vt
ipsum sequantur in ouile, hoc est, in cor paternum, ubi est habitatio & quies il-
lius. Ad hoc autem ouile nulli patet accessus, nisi per ostium, quod (vt itidem
præfati sumus) est idem Christus Verbum æternum secundum humanitatem
suam sive hominem assumptum. Per hoc autem quicunque ingrediuntur, illi
propriæ sunt ones Christi, qui nec querunt, nec intendunt aliud aliquid, quām
pure ac nudè solum Deum in seipso, Deiq; honor em & voluntatem. Ante hos i-
pse vadit, & illi eum sequuntur: alienum autem non sequitur, sed fugient ab eo: Christus
autem sequuntur, quia vocem illius nouerunt. Ceterum quicq; ipse dicat se
verum esse ostium, quo quot autem aliundè ascenderent, illos esse fures, & latro-
nes: quæstio hic incidere potest, quinam ergo sint isti fures. Nimirum omnes il-
li, qui in naturali intellectus sui subtilitate persistentes, cum eadem simul in-
trare conantur, nec pure, nudè atque sincerè Dominum Deum suum querunt

Quantam.
Spiritus
sanctus
repulsa
à nobis
patiatur.

Hest 1.

Ostiarius.

Ostium.

& intendunt: sed neque per humilem sui *resignationem* abnegationemque amabile Christi Iesu imitantur exemplar: ac mentis denique elatione tumidi, seipso paruos, viles, ac virtuosos reputare nesciunt. Quotquot eiusmodi sunt, omnes ascendunt *aliunde*. Sed unde isti fures sunt? Attende. Hamum quendam perniciosissimum, licet occultum, & quendam nequam oculum latenter in se habent: & hic est arrogatio sive assumptio, & corruptus amor suis forum, per quem omnia sibi attrahere nituntur, quæcunq; vel in Deo, vel in creaturis apprehendere possunt, eisdemq; cum proprietate quadam sese ingerunt & admiscent, & aliquid in sese esse appetunt, aliquid etiam sibi esse & fecisse videntur: sicq; solarium, gaudium, voluptatem, delectationem suam querunt: appetuntque sancti, beati, felices & magni esse, scire quoque & cognoscere multa, & sese denique nullo pacto ab negare volunt. Iste autem falsus amor suis forum, fur ille est, qui semper furtiu sese donis Dei admisit, Deumq; gloria, & hominem omni spoliat veritate & perfectione. Nec tantum quandoque nōcūre fures omnes, quotquot vñquam in crucem acti sunt, quantum iste fur occultus homini incommodat. Itaque pro salute vestra moneo vos dilectissimi, vt diligenter vobis caueatis, prōspiciatisque, & furem istum in natura latenter solerter obseruetis, ne (quod absit) fructum vobis salutis æternæ furetur. Sed videamus nunc, qui sint noxij latrones, quos Dominus commemorat. Hi sunt iudicia temeraria ac infelicia de alijs lata, quibus plerique adēd abundant, vt cūm seipso iudicare ac dinoscere nequeant, alios omnes iudicare velint. His alij verbosiores, alij plus æquo taciturni videntur. Alij plus, alij minus faciunt. Ille talis est, & alius eiusmodi. Alius hoc, & alius illud admisit. His, inquam, & innumeris alijs pestiferis iudicijs homines vt plurimum nimis abundant, ex quibus deinde sequuntur contemptus & vilipensio aliorum in corde & fundo, que postmodum sèpè numerò foras erumpunt in gestus, ac dura plenaq; temerarij iudicij verba, quibus tum etiam alij ipsum audienti, qui huiusmodi est, idem quo ipse in corde suo sauciatus est, vulnus infligit, perimitque miserum, instillans ac imprimens animo illius iniquum iudicium suum: & ita demum & illum, de quo peruersum fert iudicium, in corde illius occidens. Quod cūa ita sit, cur miseri, cæci, ac omni lachrymarum fonte plangendi, non potius iudicamus nosipso? Quid enim scire possumus, quales alij sint intus in corde suo? aut per quam viam Dominus eos ad se vocārit & inuitārit? Quæ omnia cūm secretis Dei oculis tantummodo perspecta sint & cognita, non veretur tamē homo vermis & putredo ea pro suo capite iudicare, atque ita, quantum in ipso est, diuinam quoque iudicare ac perimere voluntatem. Credite mihi, charissimi: quanta isti latrones etiam inter Religiosos plerosque damna præstent, nemō verbis explicare sufficit. Heu non secum expendunt homines, quod Dominus terribiliter ait: *Nolite inquieti iudicare, & non iudicabimini: nolite condemnare, & non condemnabitis. Quæ enim mensura mensuratur, eadem & remetietur vobis.* Nihil omnino iudicandum est, quod non sit manifestum mortale peccatum. Si cui verò ex officio aut aliund necessario iudicare ac reprehendere incumbet, id potius Spiritus sanctus per eum aget: diligenterq; is locum & tempus iudicandi ac reprehendendi obseruat: quæ asscutus, non furiosè, sed humiliter ac mansuetè reprehendet, ne per impetum ac furorem suum decem prius vulnera infligat, quam vni medecatur. Hoc enim summoperè curandum est, ve

Fut.

*Pur quis
maxime
cauendus
quis.*

Latromes.

Matth. 7.

*Iudicari
quid tan-
ta liceat*

est, ut omnis reprehensio, ex diuina & fraterna charitate & cum patientia fiat. Rēprehē-
 Quæ quisquis non habet, in tenebris est, & veri luminis expers. Itaque moneo vos dilectissimi, vobis pos obseruate, vobis pos intendite: vobis pos, & non alios, iudicate. Quandiu enim in hac vita estis, naturam peccatis plenam circumfer-
 tis, vt nō immerito semper debeat is vos pos potius iudicare, proximos quosque vestros Deo relinquentes, si tamen ad hoc vita perennis ouile pertingere vultis. Hoc enim in veritate ipse vobis dico, quod quantis vos iudicando ac a-
 sperrnando prætuleritis, tot iudicijs iudicabimini, ac sub tantos deprimemini. Verum cū se se quisq; cum latrone, hoc est, iudicio ad scipsum cōuerterit, scipsum
 cum profunda interna diligenti suis ipsius obseruatione iudicare volens, statim latro iste intus in animæ fundo latere cernit eum, de quo supra diximus, fu-
 rem, donorum videlicet Dei arrogationem, qua natura fallax & versuta ipsi spiritui Deum Optim. Maxim. diuina charismata, & gratiam Spiritus sancti, ac thesaurum spiritus, in quo diuitiae Dei latent, sepe furata est, & adhuc assidue suratur surripitque. Tum verò furem hunc latro iste prodit, accusans eum de his incomparabilibus damnis, quæ animæ per ipsum inferuntur: atque ita capitur occiditurq; ab eodem. Ita fit interdum, vt mutuis se vulneribus confi-
 gant, & ambo pariter extinguantur, & fur iste & latro. Quod certè in quo cun-
 que agitur, vt ambo funditus perirentur, & fur videlicet, hoc est, naturæ arro-
 gatio: & latro, hoc est, iudicium, quod de proximis fertur: dubium non est, quin valde sicundum sit. Vbi iudicium omne temerarium moritur, & homo se totum in Deum, in iudicium, voluntatem, & fundum Dei projicit, vt secum faciat, qualiter, quando & quicquid voluerit, ibi nimurum veram & essentialiem inuenire est pacem, latrone scilicet & fure pariter extinctis. Hoc cuicunque contingit, ille planè felix est, & per verum ostium in amabile hoc ouile ingreditur. Et ipsi Officiarius aperiet, atque plenissimam diuinitatis abyssum sub-
 intrandi dabit facultatem: sicut deinceps assidue & ingredietur, & egredietur, & vberrima semper pascua inueniet. Ingredietur namque, hoc est, cum ineffabili gaudio in diuinitatem se se immerget: & egredietur, ad Deificata videlicet hu-
 manitatis contemplatione, cum pleno itidem gaudio, vt robiq; pinguia pascua reperturus: iamq; in ipso complebitur, quod Dominus per Ezechiem ait: In pascui vberrimis pascam eum, & in montibus excelsis Irael erunt pascuacarum: ibi re-
 quiescent in herbis virginalibus, & in pascui pinguis pascetur super montes Irael. Ego pascam oves meas, & ego eis accubare faciam, dicit Dominus Deus. Ibi nanque pas-
 cere, quod aliquid operis habet, & cubare sine quiescere, vnum erunt. Denique huiusmodi dilectas oves suas Verbum aeternum, quod (vt diximus) pastor ea-
 rum est, præcedit, & ipsæ eum sequuntur: alienum autem non sequuntur. Vnde &
 plena mensura præclarissima, charissima, excellentissima eis pabula pro-
 ponuntur, dum eisdem perfruuntur aeternaliter, quibus Deus, at-
 que inde beatis sunt, vnde & ille. Quod & nobis om-
 nibus idem ipse præstare dignetur, in
 secula benedictus. A-

amen.

INEA.

IN EADEM SOLENNITATE,
aut Ferijs Pentecostes.

Vt nos iuxta exemplum discipulorum Christi, ad Spiritus sancti susceptionem preparare debeamus.

S E R M O V.

Reuersi sunt Apostoli Hierosolymam. A G T V V M I.

ON S V M M A T I S omnibus, quæ illi Pater dederat ut faceret, cunctisq; peractis, pro quibus explendis in hunc mundum vniuersitus Dei Filius Dominus noster Iesus Christus venerat, cum in sacro Ascensionis die gratissimam præsentiam suam corporalem a discipulis suis subteraxisset, ad cælestia trâsmigrando, illi de monte Oliveti regressi, Hierosolymam perrexerunt: vbi sex modis sese habuere.

Quibus sex modis discipulis ha-
buerunt.
1. cunctisq; peractis, pro quibus explendis in hunc mundum vniuersitus Dei Filius Dominus noster Iesus Christus venerat, cum in sacro Ascensionis die gratissimam præsentiam suam corporalem a discipulis suis subteraxisset, ad cælestia trâsmigrando, illi de monte Oliveti regressi, Hierosolymam perrexerunt: vbi sex modis sese habuere.

Primò, cum se cernerent à toto mundo derelictos, cunctosq; amicos & vniuersitatis solatia subtracta, perfectè se ab omnibus exterioribus rebus auertentes, ad sua se interiora receperunt. Iam enim totum sibi mundum, & quæcunque

1. eis aliquam poterant præstare delectationem, crucifixerant, eademq; omnia

11. eis mortua erant. Secundò, toros se Deo offerebant, parati & viuere & mori pro amore illius, hoc solum curantes, ut illius gratissima voluntas per eos, & circa ipsos pro summo honore illius fieret, nihili facientes, quicquid etiam ipsi propter ea sustinere ac perpeti deberent. Vnde, sicut iussi fuerant, ad ciuitatem Hierusalem in medium hostium suorum regressi sunt, expectantes ibi beneplacitum Dei. Hoc tamen non absque magno timore fecerunt. Tertiò, ad mentem

III. dulcissimas Christi reuocantes institutiones, simul aduertebant, ut ea minus reuerenter exceperissent, eiusdemq; clarissima exempla, ignitosq; sermones, quæ & videre & audire, ut ipsis videbatur, nimis indigni fuerant, nullo seruore nec villo studio sectari, & viuendo curâssem exprimere. Hæc, inquam, iam tunc agnoscere coepérunt, ob eaq; intimè se reprehendebant, amarissimis eisdemq;

IV. perpetuis sese propterea lamentis cordis excruciantes. Quartò, diligenter ad memoriam reducebant perfectissimam in omnibus suauissimi Magistri sui abnegationem, ita ut nec semel quidem in omni vita sua se ipsum quæsisset: quodq; ipse dixerat: *Qui vult venire post me, abneget semet ipsum:* atque cum his simul ad se introuersi, liquido cognoscabant, nimirum se adhuc ab huiusmodi vera abnegatione resignationeq; distare, quodq; exempla Christi naturali seu carnali quodam modo suscepissent. Aduertebant etiam se neandum à vano ac naturali timore liberos & expeditos. De quibus omnibus, cum dolorosa ira perfectionis suæ agnitione, perfectè sibi ipsiis disiplentes, grauiter se accusabant, reosq; fatebantur. Quintò, ex hac victiorum & defectuum suorum agnitione, cum pleno

Matth.16. v. mentis affectu intus se ad dilectissimum magistrum suum cōuertentes, ex imo cordis sui ipsum precabantur, ut cunctis inordinatis affectibus & desiderijs, nimis ruditati & multæ magnaq; imperfectioni eorum veniam daret, omnemq; in se vanum timorem, propriam quæsitionem, & quoscumque sensuales affectus erga humanitatis suæ imagines, penitus in eis extingueret, cunctaq; deum eos à vero profectu ac vita perfecta impeditia, ab eis auferret omnino.

Hæc

Hæc, inquam, toto corde petebant desiderabantque. Alioqui, meo quidem iudicio, nunquam Spiritum sanctum fuissent suscepunt. Sextus, quicquid eis solatij & auxilij Dominus Iesus promiserat, certissime confidebant sibi cunctum præstiturum. Vnde tametsi de necessarijs rebus minus sibi prouisum, totumque mundum cernerent restitutum, hæc vna tamen (quam erga prius Dominum & dulcem magistrum suum gerebant) fiducia eos consolabatur, qua videlicet certè confidebant, nunquam se ab illo derelinquentes esse, quanquam interiori culparum suarum agnitione metum quandam illis incuteret, quod fortasse ob sui irresignationem non nihil passuri essent. Quæstio hæc non absurdam moveri potest, cur, posteaquam totus illis mundus iam mortuus erat, omnemq; à se carnalem affectū, & quicquid naturæ sive sensualitatis erat, à se per diuinum lumen auferri petierant, adhuc dilata fuerit missio Spiritus sancti, & nō statim post Domini ascensum illis missus fuerit. Cui respondeatur, non esse verisimile, Spiritum sanctum usq; ad sacram Pentecosten eis fuisse denegatum. Nam & antequam Dominus ad cælos ascenderet, illum suscepere, & etiam deinceps magis atq; magis. Quanto enim seipso penitus agnoscebant, ac profundius humiliabant, vilipendebantque, tanto & Spiritus Dei copiosius illos penetrabat, visitabatq;. Quod vero non ita perfectè & exuberanter illis se donaq; sua præstabat, ut in sacra Pentecoste, ea potissimum de causa accidit, quod necdum penitus à seipso euacuati, nudi, liberi & expediti erant. In Pentecoste autem à seipso nuclabantur & euacuabantur omnino. Nec tamen ante Spiritus sancti susceptionem penitus relicti erant: sed diuina virtus tunc in eis sine ulla reluctatione augebatur, atq; perfectè eos penetrando, ab ipsis eorum eis natura expediebat, euacuabatque, & cum seipso plenam eis præstabat pacem, vti in sequenti Sermone plenus videre licet. De his Domini discipulis atque eorum similibus S. Gregorius loquens, ita ait: Quantum diuina virtus in nobis crescit, tantum Spiritus noster in seipso deficit: & tunc perfectè in Deo proficimus, quando ex toto nosipso abnegamus. Quod nobis omnibus præstare dignetur in secula benedictus Deus Pater, Deus Filius, & Deus Spiritus sanctus. Amen.

Cur Spi-
ritus san-
ctus san-
ctus non
statim
post Do-
mini A-
scensionis
missus.

IN EADEM SOLENNITATE, aut in Ferijs Pentecostes:

Vt Dominus discipulos suos sextupliciter traxit extra sex impedimenta, & extra seipso ad diuinam unionem extraxerit eduxeritque, & vt eodem modo hodieque suos trahat amicos.

S E R M O V I .

Nemo venit ad me, nisi Pater, qui misit me, traxerit eum. IOAN. VI.

 Os t gloriōsam Domini Saluatoris ascensionem sancti Apostoli, ceterisq; eiusdem Domini discipuli, cùm propriis vinculis, quali catenis ferreis constricti tenerentur, atq; pro ipsis iudicio in densissimis vitiorum suorum spinis ac sentibus iacerent, simulq; nihil se ex seipso, hoc est, proprijs viribus posse cerneret, deuotissimas ac intimas precibus cælestem Patrem suum intuocantes atque pulsantes, ita enim in Actis legimus, perseverasse eos unanimiter in oratione à claris-

Pp

simis

fimis vinculis suis absolui, atq; è profundissimis vepribus suis per ipsum erū extrahitp poscebant. Itaq; piissimus ipsorum Pater, cui à Filio iam pridem fideliter commendati fuerant, deuotis ac humilibus ipsorum precibus facile prebens assensum, ab omnibus vinculis expeditos, in magna libertate constituit: atque è densissimis vepribus erutos, sex tractibus ad sublimem sancti Spiritus scholam, in qua omni replebantur veritate, eos attraxit.

Terrac*tus*. Et primò quidem misericordes oculos suos ad ipsos reflectens, non communis quodam aut vulgari modo, quo cæteros quosque homines trahere solet, sed singulari prorsus ac inusitatō eos praeceteris hominibus ad se trahere statuebat. Sunt enim alij tres modi, quibus Deus vt plurimum homines ad se trahit, Tres qui-
dam me-
di-

1. gnoscendum quia certo animæ lumine, quomodo S. Thomas ait, gentiles quosdam Philosophos, Deum creaturis omnibus per presentiā inesse, ipsum mundi Creatorem esse & Dominum, eidemque in qualibet mundi parte honorem ac reverentiam exhibendam, sensisse. Estque hic tractus per creaturas, non nisi nutus quidam & expectatio Dei. Secundus modus est per internam inspirationem in anima, qui occulte veritas æterna sese obiicit atque proponit, sicut Augustinus ait, quicquid gentiles Philosophi verum dixerunt, ex æternis Dei regulis, non ex sua natura, id eos depropnisiſſe. Quod itidem de omnibus sentiendum est, quando verum loquuntur. Ita enim & Ambrosius dicit, omne verum, à quocunque dicatur, esse à Spiritu sancto. Animæ igitur intus vel tenuiter recollectæ, sed penumero ipsum se Veritas æterna admodum manifeste ac sensibiliter obiicit exhibetque: quod etiam interdum in somno matutino circa diei exortum contingere solet. Et hic tractus per inspirationem, consolatio vel representatione.
- II. hensio(vt roque; enim modo fit) dici potest. Tertius modus est, posteaquam homo voluntatem suam penitus resignauit, & in quadam continua diuini beneplaciti ac gratissimæ circa se Dei voluntatis expectatione manet suspensus, atque à seipso & à creaturis omnibus penitus liber, nudus & expeditus, tunc Deus omnipotens eiusmodi hominis creatam voluntatem sine ullo renisu aut resistentia ad se trahit, faciens eam cum singulari complacētia ad se adspirare. Et iste tractus, vno, vel amplexus appellatur. Trahitur autem hoc tractu homo à summo illo & incommutabili bono, quod cælum, terram & creaturas omnes propter hominem gratuita creauit honestate, ac eiusdem amore ad mortem usque se humiliavit & abiecit. Cumque illum prae omni ornatus cæli & terræ homo amplius deleceret, ita vt ipse testatus sit, delicias suas esse cum filijs hominū, eundem hominem querit & admonet in omnibus creaturis. Denique, vt electissimi Apostoli ac discipuli eius idonei fierent, quos hoc modo possit trahere, gratiosos oculos suos ad eos direxit, ipsorumque per prospera & aduersa immutauit atque conuertit voluntatem. Cumque ipsi pro illius beneplacito eum operari finerent, tandem perfectissimè hoc modo tracti sunt, sicut in subditis tractibus liquidè videre licebit. Sed dicat fortasse insipientior aliquis: Cur, inquiens, Apostolos hoc tractu dignatus est Dominus, eosdemque idoneos fecit, qui hoc pacto traherentur, & non eandem gratiam praestitit & mihi, multisque alijs partim defunctis, partim adhuc viuis hominibus? Cui planè respōdetur, huius singularis tractus duas esse causas. Vna est liberrima voluntas Dei, qua ille singulariter quoddam pre alijs elegit, vt ipsius familiaritate & dulcedine perfruatur. Sicut etiam

Pro. 2.

**Duo tra-
ctus istius
causa.**

I.

etiam in exterioribus videre licet, ut reges ac principes mundi huius quosdam sibi libera voluntate eligant, qui eis à consilijs sint, & alios, qui ipsorum teguntur purpura ac vestibus. Altera est, quod vnuus alio diuinis inspirations studiosius obseruat, & quid ab ipso D̄c̄s exigit, eiusdemq; beneplacitum diligenter inquirit & explorat, cunctaq; media & defectus omnes perfectius vitare, viriliusq; abiijcere studet: quo fit, ut etiam aliis alio copiosius trahatur. Vnde & charissimi Saluatoris discipuli, cūl & multa cordis contritione de omni p̄terita, crassa, rudi & cæca vita sua veniam peterent, amantissimisq; præceptoris sui suauissimas institutiones, vitam sanctissimam, mortem acerbissimam, charitatem ardentissimam, & perfectissimam denique resignationem abnegationemq; mente reuoluendo, se se totos in illius resignarent manus ac beneplacitum, illius etiam voluntatem dignissimè obseruarent ac p̄stolarentur, cunctaq; media, quantum poterant, remouerent perquām studiosè, vbi verò non poterant, diuinæ gratiæ auxilium poscerent: inde & factum est, ut hoc singulare tractu à Domino traherentur: quo & in hanc vñq; diē, quotquot se instar eorum exercent, haud dubiè trahuntur. Sed contra hæc cursum obijcere aliquis potest, in hunc modum: Certè Apostoli, & quotquot illis coniuncti erant, gratiam, qua hæc facerent, ex seip̄s habere non poterant, cūl ipsa Veritas dicat: *Sine me* Tob. 15.
nihil potestis facere: vnde & Deus eos & volūtatem ipsorum ad hæc facienda trahere debuit: & ita eadem, quæ prius, manet quæstio. Et huic secundūm Scripturarum veritatem respondeatur, verum quidem esse, nihil nos sine communi Dei influxu boni posse, hoc est, nisi nos Spiritus sanctus singulari gratiæ suæ influxu præueniat: interim tamen & hoc requiritur, ut homo faciat quod in ipso est. Nam & sancti Spiritus gratiæ ipsum præuenienti per liberum arbitrium resistere posset. Inde est quod Augustinus ait: *Qui creauit te sine te, non saluabit te sine te,* hoc est, nisi adhibueris liberi arbitrij consensum: sicut nec oculus videre potest, nisi à splendore Solis vel alio lumine præueniatur ac illustretur: sed nec cūl prope lumen positi sumus, ipsum videre possumus, nisi oculos aperiamus, deponentes prius, si quæ forte rudi panno aut assere obuelati sint. Alioqui quantumlibet Solis rutiler splendor, nobis tamen ipsum videre non licebit. Sic ergo cūl Pater omnipotens & æternus Christi discipulos diuinò suo præueniret lumine, repente illi oculos aperientes, quantum poterant, asseres omnes, hoc est, vniuersa media viriliter abiijciebāt. Tum verò & cælestis Pater, quod suum erat, faciens, hoc singulare tractu eos sibi atraxit. Faciebat hoc, inquam, fulgentissimus Sol diuinus, qui vñque modo corda omnium exhortatur, cunctaq; inde impedimenta & aseres tenebrarum, quibus interiores animæ oculi obuelati sunt, quantum in ipso est, expellere paratus est. Secundūm, traxit eosdem discipulos Pater æternus ex omnibus corporalium vinculis creaturarū, vt ad predictum tractum cum vera sui resignatione venirent, atq; ab his vinculis semel expediti absolutique, nunquam deinde eisdem se constringi ac irretiri paterentur. In hunc finem quatuor illis per dilectum Filium suum tradidit institutiones, quibus totam vitam suam superstruerent, quas nobis Euangelista Matthæus describit in hæc verba: *Nolite posidere aurum, neque argentum, neque pecuniam in zoni vestri: non peroram in via, neque duas tunicas, neque calceamenta, neque virginem.* Quæ quisquis vigilanter attendit, satis aduertet, quām illis tractus iste extra cuncta visibilia & corporalia fuerit necessarius, vt quandoq; ad scholam Matth. 6.
Tractus.

- Proprie-**
tates qua-
tuorum.
1. æterni pertingerent luminis, ad quam nisi hoc tractu adiuti, minimè peruenient. Habet namque schola illa proprietates quatuor, quarum prima est, quod non modò ultra tertium cœlum corporeum, sed etiam supra omne cœlum mobile, & ultra omnia temporis coniuncta, longè posita est. Secunda, quod quicquid in se proprietatis sue reperit, sullus nere non valet, nec vel tantum illi tribuit spatijs, quo locum obtinere, aut in ea sibi parare queat. Tertia, quod in se quieta est. Non enim ibi vel placidæ vel venti sunt viti orum, nec aliquid, quod alter rationem queat adducere. Quarta, quod est clara, lucida, pura: quippe quæ non Solis aut Lunæ splendoribus, qui sepius interrumpuntur, & suo decus uterræ noctis adierunt caliginem, sed æterni Solis claritate perpetua irradiantur. Cum igitur corpora creatæ omnia, humilia, angusta, inquieta, impura sint: prorsus necessarium erat, ut electissimi Dei discipuli extra omnium corporalium rerum vincula extraherentur. Nam, vt D. inquit Hieronymus, quæam impossibile est, lapidem Angelica præditum esse sapientia, tam etiam impossibile est, Deum se temporis aut rebus temporalibus largiri. Quare hic potest, cum Deus omnipotens quosdam prosperis, quosdam aduersis à visibilibus abstrahat, virtutum discipulos suos potius prosperis, quam aduersis traxerit. Ad quod responderi potest, quod quisquis vitam eorum diligentius perlegerit, aperè intelligat, plus eos per durissima aduersa quam blanda prospera, tractosuisse. Enim uero cum adhuc Domino in terris degenti commorarentur, semper habebantur contemptui, & graues pressuras sustinebant. Illo vero defuncto, cum necdum hoc modo tracti fuissent, satis superque diuersis exercabantur aduersitatibus, priusquam à prædictis rerum visibilium vinculis expedirentur. Hoc autem non sine speciali dilectione Pater æternus eis eueniire sinebat. Ille namque tractus, qui fit per aduersa, multo securior est illo, qui fit per prospera, sicut D. Gregorius in illa Psalmista verba: *Cadent à lateret tuo* (tempore scilicet aduersitatis) *mille, & decem millia à dextris tuis*, hoc est, tempore prosperitatis. Multoq[ue] tractus ille, qui per aduersa fit, Domini Salvatoris tam vitæ quam morti similius est, quam ille qui per prospera. Sed & amabilior est, cum ipse Dominus dicat: *Ego quos amo, arguo & castigo*. Vnde tametsi singularem quandam amicitiam & familiaritatem discipulis suis Dominus exhibuerit, satis tamen superq[ue] prius illi aduersa multa pertulere, adeoq[ue] pro quolibet Dei dono speciale mortem subire cogebantur, & mori in seipsis. Et si ab una aliqua aduersitate liberabantur & eruce, euestigio succedebat alia, non minus molesta & grauis, quam illa quæ auserebatur. Sic nimirum & in hanc usque diem charioribus amicis illius eueniire solet. Quæ omnia, cum Apostoli ceterisq[ue] discipuli non ignorarent, ad extremum usque patiensim sustinebant, quæcunque illis, Deo permittente, aduersa molestia quæcunque occurrebat: quo factum est, ut ad id perfectionis pertingerent, ut aduersa quælibet eis delectationi forent, & sicut in Actis legimus, irent gaudentes à conspectu concilij, quoniam digni habiti erant pro nomine Iesu contumeliam patiti. Tertiò, trahebat eos Pater cœlestis ex cunctis corporeis de Christi humanitate conceptis imaginibus, adeoq[ue] ab his & alijs quibuscumq[ue] imaginibus animas eorum denudabat expediensque, ut tam ab illis libera essent ac penitus nude, sicut erant, quando primam creatæ fuerunt: quod & cum primis necessariis illis erat, & sine quo non erant inquam idonei futuri, qui in præclaris sanctorum sancti Spiritus scholam admitteretur, & ab eoē illic doceretur Spiritu. Hoc

Vtū pro
speris, an
aduersis
Christi s
fusos tr
exerit.

Psalmo.

Apoc. 3.

Act. 6.
III.
Tractus.

Hoc verò ex quatuor rationibus colligere licet. Primo nanque veritas & amor (ad quæ duo omnes schola illius institutiones referuntur & tenet) nullas habent imagines, nec extra animam sunt. Inde est, q. id nullus, quanlibet ingeniosissimus, piètor veritatem & amorem propriè potest eligiare, quod nullas habeant imagines neque intus, neque foris. Si quia vero amor sui imaginem præbet, non est profecto verus amor. Atque hoc ipsi de veritate quoque sentiendum est. Secundo, nihil in hac sancti Spiritus schola per librorum imagines doceatur, neque discitur, quod totum extrinsecus agitur, sed intus ipsa veritas (quæ ex sua ratione verbis exprimi non possit) tunc villa in imagine inspiratur. Hinc est, quod humiliis ac Seraphicus Franciscus suis in Regula sua fratribus precepit, ne multum se in exterioribus libris ac literis occuparent, & qui literas nescirent, pro his addiscendis non magnopere nauarent operam: sed super omnia Dei Spiritum assequi concupiscerent, & ut suas operationes dignos eos faceret, cum puro corde flagitarent. Tertio, discitur hic sapientia per humilitatem, loqui per silentium, viuere per sui mortificationem, scire per obliuisci. Sic præ cæteris charioris discipulis sanctus Ioannes dormiebat, quando æternæ Sapientiæ fontem intuebatur. Et Paulus Apostolus, cum in illo, quem ipse commemorat, raptu suo æternam contemplaretur veritatem, nesciebat utrum anima in corpore, an extra corpus esset. Quamobrem, ut in hac sancti Spiritus schola docere ac discere idonei fierent, necessarium erat, ut à cunctis prius imaginibus absolucentur denudarenturque. Quartò, ubi imagines occurront, etiam tempus accedit, quo phantasia illas concipit, & circa easdem occupatur. In hac autem supremi Spiritus schola non tempus, nō imagines aliquid consenserunt. Vnicus tantum motus siue tactus requiritur, qui & absque tempore, momento citius fieri potest. De quo beatus Gregorius, loquens de sancti Spiritus multiplici operatione, sicut ait: Libet oculos fidei in virtutem opificis huius attollere, atque sparsim Patres Testamenti noui ac veteris considerare. Ecce aperit eiusdem oculis fidei, David, Amos, Daniele, Petrus, Paulus, Matthæum intueror: & sanctus iste Spiritus qualis sit artifex, considerare volo, sed in ipsa mea consideratione deficit. Implet nanque citharecum puerum, & Psalmistam facit: implet pastorem armentarium sycomorus vellicantem, & Prophetam facit: implet abstinentem puerum, & iudicem senum facit: implet pescatorem, & prædicatorem facit: implet persecutorem, & doctorem gentium facit: implet Publicanum, & Euangelistam facit. O qualis est artifex iste Spiritus: nulla ad descendum mora agitur in omne quod voluerit. Mox enim ut tetigerit mentem, docet: solumq. tetigisse, docuisse est. His igitur quatuor diligenter inspectis, videre promptum erit, quām necessarium fuerit discipulis, ut extra omnes animæ inclinantes imagines extraherentur. Cæterum in hoc ipso tractu, in quo cunctis nudabantur imaginibus, non per omnia contigit illis, quomodo Paulo Apostolo in illius ad tertium calum raptu. Hic nanque, sicut & Moses in monte Sinai, ut Augustinus afferit, diuinam essentiam absque medio contemplabatur. Quid in hoc tructu discipuli haudquaquam contingisse vel inde liquet, quod satis certi erant, in corpore esse. Veruntamen corda ipsorum subleuabantur, adeoque sublimeriter diuinae veritatis illustringantur radis, ut omnes, alij plus, alij minus, hoc ipsam perciperent, quo l' ènde multo post S. Paulus in suo admirabili raptu percipiatur. Quarto trahebat eos Pater æternus extra

Rationes
quatuor.

II.

S. Fratris
documentum.

III.

2. Cor. 12.

IV.

D. Greg.

1. Reg. 16.

Amos 7.

Dñs 13.

Mtt. 4.

Acto 9.

Matth. 9.

2. Cor. 12.
Exod. 9.

IV.

extra

extra seipso, & ab omni eos naturali siue propria questione absoluens, fecit ut deinde vera pace gaudarent, & a seipsis penitus expediti, nudi, liberi, & ad omne diuinum beneplacitum plenissimè resignati essent. Tum verò cessabant quere, & omnes, anxietas & dolor, quæ prius pertulerant. In hoc nanque tractu totos se Deo offerebant, adeò ut prior ille tractus, de quo superius diximus, excellentissimo pariter ac nobilissimo modo in eis perageretur. Dehinc iam Pater cælestis omne beneplacitum suum sine ullo volūtatis aut naturalis propensionis ipsorum renisi, perficere potuit in eis. Hoc verò tractu idem eos idem ipse Pater æternus, qui tam est nobilis, liber, indiuisus, anabilis ad se traxit, ut in eis instar magistri sedere posset, à quo ipsi discerent, cuiusque per omnia, quantum humana finiter infirmitas, conformarent. Et quia prædictam illius nobilitatem, libertatem, inseparabilitatem & amorem, quandiu miserabili sui ipsorum captiuitate detinebantur, habere non poterant, necessarium illis erat,

Vtrū natura Apóstolorum in raptu mortua fuerit.

vt extra seipso traherentur. Sed querat fortasse aliquis, vtrum quando discipuli extra seipso tracti fuere, cunctaque in eis imagines abolitæ & extintæ, natura ipsorum penitus mortua fuerit. Cui respondemus, naturam ipsorum non fuisse mortuam: sed in ipsa hac sui resignatione, multo (vt ita dicam) natura liores erant, quamquam inquam ante. Quicquid enim ex Dei omnipotentis ordinatione creaturis evenit, secundum naturam esse censemendum est: ei quæ si creaturae resisterent, agerent contra naturam. Vnde Augustinus ait: Quid virga Moses vertebar in colubrum, non contra naturam erat, quando voluntas Dei fuit. Sic ergo & ipse dico, quandoquidem discipuli ex toto se diuino resignabant beneplacito, supremo modo secundum naturam afficiebantur: nec moriebatur in eis natura, sed attollebatur postius, & in debito collocabatur ordine. Nec tunc minus imaginum habebant, quam prius. Sed imagines non eos ad se se, neque ad aliquid extra Deum inordinatè faciebant affici. Hoc verò quod à cunctis eos imaginibus nudatos fuisse dico, secundum ea, quæ subijcio, accipendum est. Verbi gratia: Si candela ardens circa meridiem in ipso Solis splendore ponatur, dubium non est quin idem sit lumen candelæ, nec minus tunc lucent, quam si in tenebris foret posita. Atqui splendor eius lumini Solis permiscetur, ipsumque solare lumen, cum sit multò maius candelæ lumine, hoc idem candelæ lumen multis modis vincit, & in se rapit, ut iam non ex seipso, sed in maiori Solis spargatur ac diffundatur lumine. Sic ergo & ipse de imaginibus & natura discipulorum loquens, aio discipulos eosdem quicquid post tractum supra memoratum faciebant, exercabantque, ex diuino eos lumine fuisse operatos, & nihilominus multo magis secundum naturam, & quemque multis, ut prius, imaginibus plenos fuisse. Quinto traxit cælestis Pater resignatos expeditosque discipulos suos in seipsum, in amorosam videlicet & excellentem cum sua diuinitate vnione, tam perfectè veraciterque se totum illis offerens, resignans, tribuens, ut illi se prius ipsi veraciter reliquerant obtulerantque. Hic iam omne diuini beneplaciti, discipulorumque desiderium impletum fuit, ita ut Deus deinde absque eis nihil veller. Nec solus Spiritus sanctus, sed & Pater & Filius, cum sint unus inseparabilis Deus, illis se dabit. Cæterum cum sancto Spiritui amor approprietur, sicut sapientia Filio, secundum amoris proprietatem idem Spiritus sanctus in personali distinctione accipi potest, & non sequitur. Iam si querat aliquis, num posteaquam discipuli extra se se traxi erant,

Exod. 4.

Deo-

resisterent, agerent contra naturam. Vnde Augustinus ait: Quid virga Moses vertebar in colubrum, non contra naturam erat, quando voluntas Dei fuit. Sic ergo & ipse dico, quandoquidem discipuli ex toto se diuino resignabant beneplacito, supremo modo secundum naturam afficiebantur: nec moriebatur in eis natura, sed attollebatur postius, & in debito collocabatur ordine. Nec tunc minus imaginum habebant, quam prius. Sed imagines non eos ad se se, neque ad aliquid extra Deum inordinatè faciebant affici. Hoc verò quod à cunctis eos imaginibus nudatos fuisse dico, secundum ea, quæ subijcio, accipendum est. Verbi gratia: Si candela ardens circa meridiem in ipso Solis splendore ponatur, dubium non est quin idem sit lumen candelæ, nec minus tunc lucent, quam si in tenebris foret posita. Atqui splendor eius lumini Solis permiscetur, ipsumque solare lumen, cum sit multò maius candelæ lumine, hoc idem candelæ lumen multis modis vincit, & in se rapit, ut iam non ex seipso, sed in maiori Solis spargatur ac diffundatur lumine. Sic ergo & ipse de imaginibus & natura discipulorum loquens, aio discipulos eosdem quicquid post tractum supra memoratum faciebant, exercabantque, ex diuino eos lumine fuisse operatos, & nihilominus multo magis secundum naturam, & quemque multis, ut prius, imaginibus plenos fuisse. Quinto traxit cælestis Pater resignatos expeditosque discipulos suos in seipsum, in amorosam videlicet & excellentem cum sua diuinitate vnione, tam perfectè veraciterque se totum illis offerens, resignans, tribuens, ut illi se prius ipsi veraciter reliquerant obtulerantque. Hic iam omne diuini beneplaciti, discipulorumque desiderium impletum fuit, ita ut Deus deinde absque eis nihil veller. Nec solus Spiritus sanctus, sed & Pater & Filius, cum sint unus inseparabilis Deus, illis se dabit. Cæterum cum sancto Spiritui amor approprietur, sicut sapientia Filio, secundum amoris proprietatem idem Spiritus sanctus in personali distinctione accipi potest, & non sequitur. Iam si querat aliquis, num posteaquam discipuli extra se se traxi erant,

V. Tractus

Deoquē totos se resignārant obtulerantqūe, omnes illos æqualiter in se Deis traxerit, & deinde æqualiter se infuderit omnibus: cīd respondeatur, quod quamvis discipuli omnes sese ex toto resignārant, alius tamen alio amorosius, ardenterqūe cum desiderio se conuertebat ad Deum: sicut & Angeli sancti omnes quidem se Deo relinquebant, attāmen quia alijs alio maiori cum dilectione ad Deum se conuertebat, & Deus rursum alijs atque alijs perfectius & copiosius se largiebatur. Et eodem modo quia dispar erat discipulorum ad Deum conuersio, ideo & Deus non æqualiter se, neque dona sua omnibus largitus fuit. D. Ioannes plus cæteris dilectus, & ardenterqūe diligens, quia præ cæteris maior ac sublimiori cum dilectione ferebatur in Deum, sublimioribus quoque donis & charismatibus ditatis videtur. Verum tamen est, hac in parte multum liberrimam Dei voluntatem operatam esse: Dei, inquam, diuidentis dona sua *singulis prout vult*. Nec est quod paret aliquis, Spiritum sanctum ipso duntaxat ^{1. Cor. 12.}

an Ap-
stolos om-
nes æqua-
liter ad se
traxerit
Dous.

sacro Pentecostes die discipulis personaliter datum fuisse. Sicut enim Richardus & quidam alij veteriſtiores afferunt, quoties creata gratia gratum faciens homini datur, toties & sanctus Spiritus eidem personaliter infunditur. Sæpius ergo iam ante discipuli Spiritum sanctum receperant. Sed tamen quia non totos se prius Spiritui sancto & donis illius reliquerant, quod in Pentecoste abunde fecerunt, hac ratione dici potest, eos in Pentecoste prius sanctum accepisse Spiritum. Sextō traxit atque perduxit eos Pater æternus in sublimem sancti Spiritus scholam, in qua repente omnia Scripturarum mysteria, ipsamque nudam veritatem, cunctis huius mundi Sapientibus & Theologis proſus incognitam, plenissimè sunt edocti. Et primò quidem in hac schola Dei ipsis maiestas & magnitudo proposita fuit: ex cuius consideratione donum Timoris Domini conceperunt, qui in eis ad finem usque perseverauit. Secundò, omnia posse, & continuè mentis oculos in Deum defigere edocti sunt: simulque donum eis Fortitudinis collatum est. Tertiò docuit eos Spiritus sanctus non modò præcepta Des, sed & Euangelica Christi consilia seruare, & ad hoc donum Consilij perceperunt. Quartò docuit eos dulcissimam Dei experiri familiaritatem: simulque donum Pietatis eis contulit. Quintò, docti sunt ab eo, vt se inter homines & creaturas omnes diligenter custodirent, & vt discerneret polſent lumen & instinctum Dei, à naturæ lumine & instinctu: atque in hoc Scientiæ donum eis impertijt. Sextò, docuit eos plenè cognoscere eum, in quo tunc erant, & ante fuerant, statum suum: simulque donum Intellectus eis præstitit. Septimiò, instituti sunt ab eo, vt se in Deum per amoroſam eum illo uione transformarent: atque in hoc dono eōs Sapientiæ ditauit. Denique hæc ipsa septem docet Spiritus sanctus discipulos suos in schola sua, in quibus septem eiusdem dona comprehenduntur. Sicut enim in schola naturali septem artes liberales, & in schola fidei septem Sacraenta: ita in schola Spiritus sancti hæc septem institutiones cum totidem donis illius traduntur atque docentur. Sed quæri hic potest, an discipuli in hac schola summi Spiritus omnium carum artium percipere notitiam, quæ in schola corporali traduntur. Et respondeatur, quod omnium illarum artium, cursusque siderum, & quoruncunque aliorum, quæ ad animalium salutem requirebantur, notitia abunde eis collata fuerit, quatenus ad honorem Dei & hominum salutem promouenda faciebant. Quæcunque vero artes siue scientiæ animalium salutis nihil conferabant, harum quoque notitiam

v I. Trā-
etus.
Quid A-
postoli
prīmò di-
dicent?

II.

III.

III.

V.

VI.

VII.

An disci-
puli om-
nes artes
à Spiritu
sancto di-
dicant?

Scientia
fe in ut-
iofex,
qua:

tiam minime percepereunt: nec tamen idcirco minus beati, minusve perfecti
fuisse existimandi sunt. Teste siquidem D. Augustino, infelix est & miser, qui
omnia nouit, & Deum ignorat: felix autem & beatus est, qui Deum scit, tametsi
cetera omnia nesciat. Qui vero & Deum & cetera quæque nouit, non ex istis
beator est, sed ex solo Deo: qui nobis per immensam bonitatem suam præstare
dignetur, ut & nos supra dictis modis trahi, & eadem in nostris interioribus ve-
ritate illuminari digni & idonei efficiamur. Amen.

IN FESTO SANCTISSIMAE TRI- nitatis.

Vt ad sublimem Diuinitatis cognitorem nemo pertingat, nisi in prosperis constitutis, at aduersis quilibet toleranda paratus sit: hoc est, aduersa deinceps prospera, in dolore regnatur, coniungit honorem ducat, & desolationem solatum arbitretur: idque per misericordiam sui mortificationem, & mortes innumeras, quas prius subire oportet, ante quam huc essentialiter perficit perueniri.

SERMO I.

Quod scimus, loquimur: & quod vidimus, testamur. IOAN. III.

R A T A nobis, dilectissimi, hodie dies illuxit, qua supersanctissimæ Trinitatis præclarissima solennitas agitur: in cuius collatione quotquot per totius anni circulum solenitates præcesserunt, hanc secundum estimandæ sunt, quæm flores fructuum in comparatione fructuum. Ita namque sanctissima solennitas omnium laborum mercede est & consummatio, & ipsi omnes aliae solenni-
tates inseruant. Vnde prorsus nescio, dilectissimi, quid dicere debeam, qui-
busve verbis eam, cuius festum agimus, beatissimam Trinitatem exprimere
possim: cum non tantum verba, sed & modes & cogitationes humanas omnes
longè latèque eret & exceedat. Quantum enim supremi Seraph (vt ita loquar)
intellectus alni captum excellit, tantum (imò centies millies amplius) hæc
ipsa veneranda ac beata Trinitas omnem non humanum modum, verum etiam
Deum ali-
cubi nega-
do magis,
quæm af-
firmendo
innotec-
ta. Angelicum vincit & transcendit intellectum. Hinc sacer Dionysius Areopagi-
ta: Quicquid, inquit, de illa dici potest, per negationem aptius atque profun-
dissimus, quæm per affirmationem, dicitur. Qualiter enim sit, vel quid sit, beata
Trinitas, nemo perfectè capere sufficit. Et quia intellectus id apprehendere ne-
scit, lingua profecto non explicat. Nec tamen desunt homines insciij, qui tan-
quam omnia sanctissimæ Trinitatis mysteria, quæ nec omnes simul creature
explicare sufficiunt, plenè per spexerint, ita inde gloriose loquantur, disscribunt, af-
firmant. Quod vt cauatis, dilectissimi, hortor vos & ob seculo per Deum: nemo
vestrum de hac alestissima & inenarrabili Sapientia curiosius loqui, neq; *alium pre-*
sunt at si eis, sicut & Apostolus monet. S. cræ Theologiz Doctoribz, pro Eccle-
sia veilitate inde disputare & studere permisum esto, vt si Ecclesiæ sanctam
ab hereticis impugnari contingat, habeant quo fidem suam adstruere, & per-
*fidorum ora obscurere possint. Illi, inquam, circa Trinitatis mysteria edisse-
renda balbutire sinuntur. Iam vero quod ipse Dominus in hodierno Euange-*
lio ait: Quod scimus, loquimur: & quod vidimus, testamur: ita accipendum est, vt
inclu-

indubitate credamus, neminem supergloriosissimam Trinitatem perfectè sci-
re vel vidisse, nisi Christum Iesum secundum diuinitatem suam. Vnde huc per-
tingere non valemus, nisi per testimonium Iesu Christi. Ipse nanque Dominus
noster Iesus Christus in duab' vijs, & prosperitatis scilicet & aduersitatis, & in-
terioribus & superioribus viribus suis, testimonium perhibuit. Et reuera cui
alterum horum deficit testimonium, ad æternam sanctæ Trinitatis cognitio-
nem pertingere non valet. Hæc autem testimonia duo, quasi geminæ quædam
forores sunt, & ambo continuè in eodem homine simul concurrent: non quo
vnum in eadem via præcedat, alterum sequatur, sed simul & inuicem sibi iun-
cta erunt, hac videlicet ratione, vt se homo in prosperis constitutus, ad aduersa
subeunda paratum inueniat, & aduersa æquanimiter sufferre sciat: quod ita de-
mum rectissimè fieri, si aduersa deparet prospera, si in dolore gaudeat, contem-
ptum honorem ducat, desolationem solarium arbitretur, & solarium suscipiat
cum dolore. Hæc autem æqualitas seu indifferētia, in exteriori homine & fra-
gili natura haberi vix potest: quanquam ex gratia possit homo ed peruenire,
vt in aduersis & prosperis semper idem velit, quanquam non idem sentiat: ve-
runtamen multas aceras natura in aduersis posita mortes subire habet, per
quas multo cum dolore sibip̄ intus & foris moriatur, antequam ed possit per-
tingere. Sed quis dicere sufficiat, quām innumerā Deo mortes spiritales debe-
amus, quando cuilibet eiusmodi morti redditur iucunda, prorsusq; diuina vi-
ta, modò ipsi id intra nos obseruare velimus? Credite mihi, dilectissimi, & vi-
tam hanc, & mortem, & quicquid nobis de vera perfectione deest, facile à Deo
vera deuotaq; oratione spiritus, crebrò, efficaciter, feruideq; effusa, imperare
poterimus. Quisquis autem iam ed pertigit, vt spiritum habeat illuminatum
à Deo, is prospera & aduersa eodem animo suscipit, ac æquò diligit & intendit:
semperq; & in prosperis & in aduersis idem perseverat, nec quicquam om-
nino vel odio vel amore quorumlibet aliorum permouetur, æquè odio habe-
ri, vt diligi, paratus. Cæterū inuenire multos est, qui Christi sectatores esse
percuperent, si eis semper omnia succederent ex sententia, nec quicquam ha-
berent aduersi tolerare. Cumq; eis aduersum aliquid accidit, à proposito re-
cedunt. Nesciunt enim multo eis utilius esse aduersitatibus exerceri, quām gau-
dere prosperis. Aduersa nanque ipsam vericatem seu veram perfectionem ad-
ducunt: & prospera quidem floribus, aduersa autem veris fructibus non absur-
dè comparantur. Enimvero prospera aduersis seruiunt, eaq; præcedunt, ho-
minenq; ad sufferendum aduersitatis confortant onus, neque fructum adse-
runt, nifi quatenuis faintulantur aduersis. In his autem, id est, aduersis, secreta
quadam ratione homo reuera nascitur in Deo. Sed heu paucissimos hodie in-
uenire est, qui aduersis correpti, Dominum sequi & amore prosequi velint:
quin potius innumeri, dum aduersa eis occurruunt, ea quasi odire videntur. Isti
nimirum haudquam veri & idonei sunt testes Domini nostri Iesu Christi,
qui est verus serpens, in illo serpente præfiguratus, quem Moses seruus Dei in
deserto erexit, vt eum percussi inspicerent, ac sanarentur. Itaque & nos ipsum
verum serpentem inclesinenter intueri, illius testimonium assumere, ipsum in
vera spiritus paupertate, cum infinita quadam resignatione ac feruenti amore
veraciter sequi, tētationes quaslibet & aduersa intus & foris, pressuras spiritus
& naturæ, & vexationes deniq; hominum, carnis propriæ, & maligni spiritus,

Quo mo-
do Chri-
stus du-
pliciter
testimo-
niū per-
hibuerit.

Cur ad-
uersa li-
benter
fereada.

Aduersa
prosperis
præstatice.

Aduersa
eritudi gi-
debere.
Num. 21.

Serpens
æneus
quidpro-
figuant.

Qq susti-

Tentatio- sustinere debemus. Reuera nanque tanta est tentationum utilitas, in eis qui illis
nec que- bene vti nouerunt, vt eis penitus ablatis atque deuictis, merito deberent reuo-
quibus cari, imo & regari vt redire vellent, quo scilicet rubiginem, quam prius in die-
experede- bus malis adduxerunt, consumeret, & vitiorum stercora, quæ aduixerunt supe-
 riori tempore, absportarent. Fieri siquidem potest, vt homini illuminato atq;
 perfecto peccata quælibet sepius, cum quadam etiam carnis & sanguinis com-
 motione, per imagines occurrant, quam peccatori in medijs peccatis agenti: vt
 tamen cum his peccatis, modo prædicto illi occurrentibus, perfectus quisq; in
 magna consistat puritate, & cum ea, quam inde sustinet, vexatione afflictione-
 quæ cælorum regna felix ingrediatur, vbi peccator cum eiusmodi peccatis in

Peccanti- mortem æternam demergitur. Quum enim temptationibus facile consentiat, il-
 um & iu- larum molestiam non sentit. Quod si querat aliquis, unde tanta sit differentia
 steris dif- inter iustos & peccatores, vtrosque tamè peccatorum imaginibus depictedos: pla-
 ferentia' quæ.

Malorum Malorum natura. fundus est & intentionis: similiq; ab eo & prospera & aduersa suscipiunt, atque in illis se totos in Dei beneficium resignant. Mali verò Deum nec amore nec intentione prosequuntur: & ideo citò in ipsa peccata, etiam non tentati, corrunt, consentiuntq; His nunquam Deus omnipotens satisfaceré potest: quicquid illis præster, semper illi alia sibi præstari volunt: adeoq; si virtutes multas & magnas sanctitatem absque labore & sumptu habere possent, hoc esset quod optarent. Sed vos dilectissimi, id certum habetote, quia quādū Deum pure intenditis & amatis, nihil omnino vobis nocere, nihil vos impedire poterit, etiam si dæmones vniuersi cum omni malitia sua, totusq; præterea mundus cum omni spurcitia sua animam, corpus, carnem & sanguinem vestrum permānent, persuauantq; si tamen hæc omnia vestræ sint contraria voluntati, & si displiceant. Nihil, inquam, tunc vobis omnia hæc nocere poterunt, imo & multum conferent, atque ad diuina charismata, magnaq; & excellentia bona capienda disponent, si modò Deum pure ac nudè intenditis, non aliud aliquid: nec quiequam vestram villo modo, eiusq; voluntatem in aduersis æquæ vt,

Iacob. 3. in prosperis fieri optatis. Hinc ipse Dominus in hodierno Euangelio sic ait: *Nisi quis renatus fuerit ex aqua & spiritu, non potest intrare in regnum Dei.* Vbi per Spiritum, æqualitas sive prosperitas: per aquam, inæqualitas sive aduersitas accipi potest. Emittuerò præter exteriorem hanc rudem & crassam inæqualitatem, altera quædam præclara & pura interior inæqualitas est, & ipsa ex priori illa inæqualitate nascitur, dum se in ea quisq; vt oportet gerit, constanter diuino beneficio inhæredo. Tunc enim intus ei ineffabilis huius inæqualitatis cognitio reuelatur, detegiturq; ad quam nulla vñquæ creatura quibuslibet modis pertingere valet: pertingit autem ad eam per gratiam (quantum tamen creature possibile est) spiritus purgatus, idq; in exteriori inæqualitate seu aduersitate, quam eiusmodi spiritus magis intēdit & amat, quæ illi melius sapit, & in qua deniq; plus sensit ac percipit veritatis, quam in prosperis omnibus, quæ quidē in hac vita homini queant contingere. Quo verò hæc inæqualitas limpidius apertiusq; cognoscitur, tanto & prædicta æqualitas vicinus ac perfectius obtinetur.

Ezrae 4. Hanc inæqualitatem superbus Lucifer attendere nolbat, cum ad æqualitatem per rapinam adspiraret, per quod miser ille ad ineffabilem quandam dissimilitudinem corruist, omnemq; adeo perdidit æqualitatem, vt nunquam

eam possit recuperare. Boni verò ac fideles Angeli magnam suam contuebantur inæqualitatem, ac per hoc ad ineloquibilem quandam Dei æqualitatem (secondum modum tamen creaturæ) pertigere. Sic & ineffabilis ex isto fundo frustus oritur, dum se in illum spiritus illuminatus, cum diuino amore in vera sua inæqualitatis agnitione immergit ac liquefacit in eundem, supraq[ue] seipsum, & suam virtutem in diuinam abyssum rapitur. Qui tamen prius bene exercitatus est, pro viribus tam in spiritu quam natura se purgare ac mundare curauit, ille amabilem & felicem nimis experitur immersionem absorptionemque. Cùm enim natura, quod in ipsa est, facit, nec iam ultra procedere valet, hoc est, quando ed peruenit, ut iam ultra ascendere nequeat: tunc diuinitatis abyssus micantes scintillas suas in ipsum purum spiritum diffundit, atque ex hac supernaturalis gratiæ & auxiliij Dei virtute, spiritus hominis purgatus & illuminatus, ex se in singularem quandam ac ineloquibilem diuinitatis puram intentionem rapitur, abduciturque. Et hæc intentio multo amplius priorem illam intentionem excedit, quam cælum terram superet, quippe quæ ex predicta Dei virtute præstatur. Atque hæc conuersio omnem intellectum cunctosque sensus longè lateq[ue] transcendit, estque prorsus ineffabilis ac incomprehensibilis. Quanvis autem hæc ipsa conuersio omnes alias multum excedat, illæ tamen huic, quantum poterant, multum conteulerunt: & ad hanc lucidissimæ veritatis cognitionem præpararunt hominem, promoueruntque. Alias autem conuersiones dico, quilibet bonam voluntatem, bonam intentionem, bonum desiderium, bonum verbum, & opus bonum, & passionem quilibet & molestiam, quam homo Dei amore æquanimiter tolerauit: quæ omnia huic singulari conuersioni coaptarunt eundem. Tanta autem ista conuersio est, ut eam non Angeli, non Sancti, non omnia denique, quæ in cælis & in terris sunt, homini donare possint. Sola perennis diuinitatis abyssum cum omni immensitate sua hanc in homine operari & perficere habet, quandoquidem omnem hæc creaturarum modum excedit, & in diuinam virtutem supra omnem modum in diuinam quandam tendit immensitatem. In hac nanque conuersione spiritus purgatus, in diuinam caliginem & quietum silentium, ac ineffabilem diuinitatis unionem immergitur & absorbetur. Hic verò, in ista scilicet immersione, omnis æqualitas & inæqualitas perditur. Enim uero in hac diuinitatis abysso spiritus purgatus seipsum amittit, nihil iam vel de Deo, vel de seipso, vel de æqualitate vel inæqualitate, nec de vlla alia resciens. In diuinitatis quippe unitatem absorptus & immersus est, ibi q[ue] omne in quodammodo perdidit distinctionem. Hæc autem, dilectissimi, qui quis in seipso feliciter optat experiri atque sentire, huic omnino necessarium est, ut & sibi ipsi & creaturis omnibus perfectè moriatur, soliq[ue] Deo, non autem tensibus suis, pure ac nudè viuat, nec pro habendo solatio: huc illucq[ue] discurrat, ad externas multiplicitates sef[er] effundendo. Quanvis enim sœpe bona opera videantur, non parum tamen hanc unionem impediunt. Soli ergo, vt dixi, omnipotenti Deo pure in omnibus viuat, eunde inquit in omnibus, & omnia in illo capiat: ita denum ad sanctissimam & superdignum similitudinem pertinget Trinitatem, de qua vt aliquid dicam, prorsus indignum me confiteor præ vilitate & infirmitate mea. Præstet nobis eadem hæc coléda semperque veneranda Trinitas, Pater, Filius, Spiritus sanctus, ut omnes ad hanc felicissimam unionem pertingere digni inueniamur. Amen.

Absorpti.
oni seu
raptni di-
uino pro-
ximus
quis.

Cōuersio
intellectu
omnem
superans,
qua.

Cōuersio
ista cui
tantum
possibi-
litas.

IN EA DEM SOLENNITATE.

Vt de sanctissima Trinitate sobrie disputandum sit, potiusque considerandum, vt illius imagine simus insigniti. Et ubi hac ipsa imago inuenienda sit, ac deum ut spiritalem intus nativitatem consequamur. Omnia ut breviter, ita excellenter tradita.

SERMO II.

Quod scimus, loquimur: & quod vidimus, testamur: & testimonium nos non accipitis. IOANN. III.

A B C verba, dilectissimi, ex eo sumpta sunt Euangelio, quod hodierna die, quæ supersanctissimæ Trinitatis venerationi dicata est, in sancta Ecclesia legitur: quibus & alia Domini Salvatoris verba continuò subnectuntur, ista videlicet: *Sicut terrena dixi vobis, & non creditis: quomodo, si dixeroyobis cœlestia, credetis?* Congruunt autem præsenti excellentissimæ ineffabilis Trinitatis solennitati, quæ omnium aliarum totius anni solennitatum scopus est, sicut creaturarum omnium, maximè verò ratione ventientium, finis & scopus, ipsa est beatissimæ veneranda Trinitas, unus Deus. De ea nanque legimus, quod sit Apoc. 1.
& 22. *Alpha & omega, principium & finis.* Ceterum de hac superdignissima & supersanctissima Trinitate, quibus eam explicemus, verba propria habere non possumus: & tamen aliquid de ea dicendum est. Dicendo autem, quid sit ipsa superessentia Trinitatis & superincognita Trinitas, consequi tam impossibile est, quām in terra ineffabili stando, cælum vertice contingere. Quicquid enim de ea vel dici potest, vel cogitari, in infinitum minus est ad ipsam, quām acus unius acumen ad totum cœlum, terramque & Angelos universos. Vnde etiam nullus omnino creatus capit intellectus, vt illa superessentialis unitas, tam simplex in essentia, & trinitatis in personis: vt personæ ab unicem distinguantur, vt Pater Filium generet, vtque Filius procedat à Patre, & tamen intus maneat in perfecta cognitione sui ipsius. Ad hæc, vt Pater Verbum suum æternum proferat, vtque ex ea, qua se mutuò intelligunt, cognitione, ineffabilis amor, qui est Spiritus sanctus, promanet: & vt idem emanans, cum ineffabili sui ipsius complacentia ac fruitione ad intra refluat. Enimvero in essentiali unitate id est Pater quod Filius in potentia, in sapientia, & amore. Adeoque Filius & Spiritus sanctus, quod ad essentialiam attinet, unum cum Patre sunt: sed magna in personis distinctio est, & hoc in naturæ unitate, emanando scilicet, ac ad intra refluendo, absq; omni tamen imagine. De quibus omnibus multa quidem ac innumera dici possunt: & tamen quicquid dicatur, nunquam verbis explicabitur, nec intellectu capietur, vt illa superessentialis ac superexcellentissima unitas diuinitatis, in personarum Trinitate & distinctione subsistat: satiusque est hinc aliquid experiri, quām dicere. Non enim delectat multum hac dere loqui vel audire, præsertim quando verba extrinsecus petuntur, & etiam propter indignitatem nostram, cùm nihil dignum, nihil perfectum hinc dici queat. Supra enim quām explicari posit, à nostra id cognitione remotum est, prorsusque absconditum à nobis. Et quid dico, à nobis, quando & Angelicum omnem transcedit intellectum? Itaque hinc loqui vel disputare nolumus, sed hoc ipsum sacræ Theologie profet-

professoribus atq; Doctoribus relinquimus, quibus ob fiduci defensionem hinc
saltē aliquid loqui permittitur, quicq; ingentia hac de re volumina tenēt. No-
bis verò simpliciter credere incumbit. Siquidem D. Thomae sententia est, ne-
minem aliquid hinc temerè afferere debere, præter ea quæ ab illis tradita sunt
Doctoribus, quorum tam probata vita fuit, vt à Spiritu sancto digni fuerint il-
luminari, atque de his plenius edoceri. Sicut enim nihil maiori cum delecta-
tione sentitur, ita nusquam erratur periculosius. Quamobrem moneo vos cha-
rissimi, vt omni disputatione seposita, Doctoribus ista relinquatis, quorū nunc
tanta subtilitas ingenij est, quanta vix vñquam antea fuit. Vos autem simplici-
ter creditis, Deoq; vos resignantes omnino, hoc tota intentione curetis, vt di-
gni efficiamini, in quorum fundo ipse nascatur, non secundum intellectum, sed
essentialiter; non in ore, sed in veritate. Id enim diligenter nobis inspiciendum
est, vt ad supersanctissimæ Trinitatis imaginem facti simus. Hæc autem diuina
imago veraciter, propriè ac nudè in anima, cui naturaliter indita est, inueni-
tur, non tamen tam excellenter & nobiliter, vt est in seipso. Itaque in hoc spiri-
tualis noster profectus consistit, vt hanc ante omnia imaginem, tam amabiliter
& propriè in nobis existente, diligenter obseruemus. Ceterū de imaginis huius
nobilitate nemo dignum aliquid propriè dicere potest, sicut nec de Deo: quip-
pe cùm in ipsa hac imagine Deus, absque tamen imagine, existat. Diuersi hinc
diuersa loquuntur & plurima, ac varijs modis, vbinam naturaliter & essentialiter
existat, inuestigare conantur. Omnium verò ista sententia est, propriè
eam in viribus supremis, hoc est, memoria, intellectu, & voluntate, consistere.
Per has enim vires capaces sumus supersanctissimæ Trinitatis, & fruimur ea-
dem. Et hæc sententia vera est in infimo gradu. Non enim naturæ limites tran-
scendit. Sanctus Thomas propius ad rem ipsam accessit, dicens, quod imaginis
huius perfectio in eius actualitate & virium exercitio sita sit, puta in actuali
memoria, actuali intellectu, & actuali amore. Et hoc ille sensu contentus est. A-
lij adhuc Doctores quidam multo sublimius hac de re loquentes, dicunt eam
in animæ intimo, hoc est, profundissimo & occultissimo animæ fundo, consi-
stere, vbi Deum anima habet, essentialiter actualiterque, & in quo Deus opera-
tur, existit, fruiturq; seipso, tam illi vnitus, vt quomodo à seipso non potest a-
uelli, ita nec hinc possit separari. Ita enim ipse ab æterno constituit ac præordi-
nauit, quod nec velit, nec possit ab hoc fundo recedere. Et in hoc fundo totum
spiritus habet per gratiam, quod Deus habet per naturam, quatenus homo se
in hunc fundum recipit. Tunc enim ibi, nec vñquam alibi, propriè & excellen-
tissimo modo gratia nascitur. De hoc fundo gentilis quidam Philosophus, vo-
cabulo Proclus, loquens: Quandiu, inquit, homo imaginibus, quæ infra nos
sunt, occupatur, credibile non est, eum in hunc fundum vñquam se recipere
posse. Et vix nobis persuaderi potest, hunc intra nos esse fundum: nec enim cre-
derè volumus ipsum vel esse, nedum in nobis existere. Sed idem ipse: Si, inquit,
ipsum esse re ipsa experiri cupis, omni multiplicitate relicta, oculo hunc intel-
lectuali intuere. Quod si adhuc propius ad ipsum accedere voles, oculo intelle-
tuali ab illius aspectu prohibito, (Intellectus enim subitus te est) vnum effice-
re cum uno. Hoc autem vnum, vocat ipse quietam, silentem, dormientem, diui-
nam ac amentem caliginem. Magnum istud pudorem ac ruborem nobis, dile-
ctissimi, adducit, potuisse videlicet hominem gentilem & paganum, hæc non
modò.

modò intellectu assequi, sed etiam ed pertingere, & nos tam illi hac in parte longè impares esse. Concordat autem cum illo sententia Saluatoris, dicentis : **Rerum Regnum Dei intravos est**, in ipso videlicet intimo fundo, supra omnem virium operationem, seu actualitatem. Illic enim duntaxat oritur. Huc faciunt & illa Domini Saluatoris verba, quæ in hodierno continentur Euangelio, quibus ait: **Quod scimus, loquimur: & quod vidimus, testamur: & testimonium nostrum non accipiatur.** Et qua ratione fieri possit, obsecro, ut homo animalis sensualitati deditus, ad exteriora diffusus, & sensibus ac sensibilibus duntaxat rebus intentus, testimonium Dei capiat? Quisquis talis est, non modò non capere, sed neque crede-

Esaiz 55. re ista potest. Ipse namque Dominus per Prophetam suum dicit: **Sicut exaltantur cali à terra, sic exaltata sunt via mea à ruis vestris, & cogitationes meæ à cogitationibus vestris.** Et Dominus Iesus in Euâgelio diei huius. **Si terrena, inquit, dixi vobis, & non crevitis, quomodo, si dixerim vobis celestia, redetis?** Et ego cù aliâ dixissem vobis de charitate vulnerante, quæ recte terrena dici posset, erant inter vos qui dicerent, se verba mea capere non potuisse. Quomodo ergo poteritis interna hæc prorsusq; diuina assequi? Quod autem verba mea non capit, inde magna ex parte accidit, quod nimirum externis occupationibus & operibus, modò his, modò illis, dediti estis, solisq; in hæretis sensibus. Sed in illis testimonium hoc, de quo Dominus ait: **Quod vidimus, testamur, minimè inuenitur.** Vultis autem scire ubi inueniatur? Prorsus non nisi in ipso animæ fundo. In hoc absque imagine & certò inuenitur. In ipso nanq; Pater æternus vnigenitum Filium suum centies millies quâm nos intelligere possumus, momento celerius parit, idque cum continua innovacione sub æternitatis videlicet punto, in omnimoda claritate ac ineffabili nobilitate sua. Hæc quisquis sentire ac experiri desiderat in t' se, longè tamen supra omnem tam interiorum quâm exteriorum virium suarum actualitatem & phantasias, cunctaq; forinsecus illata, conuertat: ibiq; in ipsum fundum sese immergeat, & liquefiat. Et tunc virtus atque potentia Patris, ipsum in se per vnigenitum Filium suum ineffabili quodaclamore suo paterno vocabit, accerfietq; Tuni verò sicut Filius ex Patre nascitur, & refluit in Patrem, sic & ipse ab eodem Patre in Filio generabitur, similiq; cum Filio refluet in Patrem, vnumq; cum illo efficietur. Eiusmodi homini Dominus per Prophetam suum dicit: **Parem vocabis me, & post me ingredi non cessabu.** Hodie genui te per Filium, & in Filio meo. Deinde Spiritus sanctus cum amore excellenti ac delectatione ineffabili sese effundet, istiusq; hominis fundum leptem donis suis felicissimè perfundet ac permanabit. Horum autem donorum duo aetua sunt, puta Pietas & Scientia: quibus perceptis, homo mirum in modù pius ac benignus efficietur, & per scientiæ donum, quæ illius promoueant profectum,

Dona virutibus præstare. oportet autem, ut quæcumque his similes sunt virtutes, iam ante adeptus sit. Dona siquidem vterius, quâm virtutes, hominem introducunt. De hinc passiuia accedunt dona, quæ mutuò sibi cohærent, Consilium scilicet & Fortitudo. Inde succedunt tria alia dona, videlicet Timor sanctus, qui conservat atque confirmat quicquid in homine Spiritus sanctus operari dignatus est. Intellectus quoque & Sapientia, quæ sunt duo suprema dona. Quicunque tales sunt, his maligni spiritus præ cunctis hominibus obsidunt grauissimè: & maximè qui inter eos subtiliores sunt, subtiliter admodum illis insidiantur. Contra hos autem dono scientiæ se munire curabunt. Certe in his iam dictis vel

momen-

momento uno perfidere melius est, quām quævis propriæ voluntatis efficere opera. Atque in hoc fundo pro suis quisque amicis vitis & defunctis precabitur, talisq[ue] oratio multarum precum vocalium decantatione efficacior est. Denique hic verum *Spiritus Dei testimonium perhibet spiritui nostro quod filij Dei simus.* Atq[ue] ita in nobisipsis testimonium illud sentire possumus, de quo in sancti Ioannis epistola, quæ in plerisque hodie Ecclesijs recitatur, legimus: *Tres sunt qui testimonium dant in celo, hoc est, in intimo animæ fundo sive celo, Pater, Verbum, & Spiritus sanctus.* Hi verum cuique iusto perhibent testimonium, quod sit Filius Dei: intusq[ue] illi lucent in hoc ipso animæ fundo, qui & ipse idem fert testimonium: sicut econtra & beata Trinitas & fundus iste, etiam aduersus hominem, cunctasque in ordinationes illius, testimonium ferunt, rationemq[ue] (velit nolit ipse) illuminant. Imò si attendere volet, de omni vita illius testimonium perhibent. Ergo quisquis huic interno auscultat testimonio, ipsiq[ue] foris & intus inhæret, à tremendis extremi iudicij testimonij securas erit. Qui vero ipsum de omnibus verbis & operibus, totaq[ue] vita sua testimonium reddens nō suscipit, in extremo iudicio ipsum de eo feret sententiam, negligenter condenabit, non culpa Dei, sed vitio illius. Non enim solus Deus hominem, sed etiam ipse homo condemnabit. Quæ cùm ita sint, obsecro dilectissimi, vobis cum manete, & hoc intra vos testimonium obseruate perquam diligenter. Credite mihi, erit, quando vos fecisse gaudebitis. Exteriori homine mortificato atque composto, intra vos recipite, atque animæ inquirite fundum, & in ipso hoc testimonium sentietis. In rebus autem externis, & in proprijs modis, institutis atque conceptibus, vix ipsum inuenitur. Legimus in Vitis Patrum de quodam vxorio, quod ut ab omnibus esset impedimentis absolutus, erenum ingressus, ibiq[ue] quinque millium Monachorum pater effectus fuerit, qui omnes quidem hunc interiorem animæ inquirebant fundum, alius tamen alio propius accedebat. Idem autem & vxorem habuit, quæ & ipsa multis fuit præposita fœminis. Est enim reuera fundus iste simplex quædam superessentialis, occulta, vasta, ac libera caligo, quam sensilibus modis inuenire non licet. Sed dicitis me iuuenibus hominibus opem ferre. Certè quotquot ab hoc fundo unquam tacti sunt, & quibus ipsum vuquam illexit, libenter pro viribus adiuuarem. Væ autem illis, qui eiusmodi homines per suos exteros crassosq[ue] modos impediunt, huncq[ue] fundum negligere cogunt. Graue prorsus durumq[ue] sibi iudicium parant. Dum enim istos suos volunt crassos modos & consuetudines externas imitari & assumere, plus eis nocent, quām olim Iudæi atque Pagani illis, quos à veri Dei cultâ prohibebant. Sed vos duri & temerarij iudices, qui seruos Dei verbis asperis & iracundis gestibus vestris impeditis, videte quid hominibus istis agatis, & vestræ saluti prospicite. Cæterum Deum in suo fundo, atque etiam ipsum fundum inuenire cupienti, hæc tria studiosè obseruanda sunt. Primum, ut in omnibus & præ omnibus Deum, Deiq[ue] honorem, non seipsum, Dei voluntatem, & non suam, nec aliquid suum purè ac nudè querat & intendat. Secundum, ut in cunctis verbis & extroversionibus suis, sui ipsius diligentem habeat curam, immensum nihil suum perseveranter inspiciat, & quid agat, circa quid occupetur, quid intra se versetur, obseruet vigilanter. Tertium, ut quæ extra ipsum sunt, quæq[ue] sibi commissa non sunt, non attendat: sed omnia ut sunt, ita esse finiat: sive bona, bona: mala vero non indicet, nec ea cognoscere velit: sed

Testimoniūm Deli
intrā nos
qui sen-
tiamus.
1. Ioan. 5.

Testimoniūm di-
uinū tem-
nentis
pœna.

Paradiso-
gma.

Qæ tria
Deum in
se inueni-
re cupiēti
seruanda.

11.
11.

lit: sed potius in fundum suum sese intro recipiens, in illo perseveret, vocemq; in se paternam, ipsum ad se intrō vocantem, auscultet & obseruet: vbi tatis homo intro receptus charis natum atque donorum diuitijs repletur, adeoq; clarè illuminatur, vt si necesse foret, cunctis etiam sacerdotibus satis posse discretio-
Quæ duo
perfectio-
ni obtin-
et neces-
saria.
nēs impertiri. sed quia diffusius locuti sumus, si cui tam labilis memoria est, vt omnia iam dicta retinere non possit, hæc saltem duo, quæ subijcio, memoriz commendet, ac operi studeat mancipare, & ita excellenter prædictam obtinebit perfectionem. Primi purè intus & foris non apparenter, neque in ore, sed in ipso fundo & veritate in oculis suis omniq; intellectu suo absq; glossis, parvus & vilis sit. Secundi verò præditus sit diuinitatis amore, non illo dulci ac sensibili affectu, quem nos amorem dicimus: sed essentiali dilectione, qua Deū intus purè in omnibus intendimus, non simplici, externa, sensualiq; intentione, quam communiter intentionem dicimus: sed intentione mentali, quam videlicet mente adspicimus: vt verbi gratia, ad metam cursurus, ipsam metam respicit: & iaculator scopum, ad quem tela dirigit. Denique vt omnes in hunc fundum pertingamus, quo nosipos intra nos annihilemus ac vilipendamus, ipsamq; supergloriosissimæ Trinitatis reperiamus imaginem, præstet nobis eadem fulgida semperq; tranquilla Trinitas, cui est omnis honor & potestas in secula seculorum. Amen.

IN FESTO VENERABILIS AC SUPER- dignissimi Sacramenti.

De tribus gradibus divine laudis: de diversis utilissimis effectibus & operationibus venerabilis Sacramentis: & quoties, qualique cum preparacione, ipsum homo suscipere debeat.

S E R M O P R I M V S.

Caro mea verè est cibus, & sanguis meus verè est potus. IOAN. VI.

 I dilectissimi, nunquam satis laudata solennis nobis dies illuit, quo superdignissimi Sacramenti præclarissima solennitas agitur, pretiosissimi, inquam, Corporis & Sanguinis Domini nostri Iesu Christi. Quod tametsi per totum annum quotidie generaliter, specialiter autem in sacro Cœnæ Dominicæ die veneramur, & colimus, sancta nihilominus Ecclesia mater nostra, in star aliarum solennitatum hanc specialiter diem in illius honorem instituit atque dicavit, quo videlicet ad nouam quandam speciali cum deuotione tanto Sacramento reverentiam exhibendam prouocemur & accendamur. Atque per hoc sancta nobis Ecclesia satisfecit. Hac de causa multa homines extrinsecus faciunt, templo studiosissime exornant, campanas alacriter pulsant, ipsum venerabile Sacramentum de uno templo ad aliud solenniter defertur, aurum & argentum offerunt, organa resonant, cantus eleuator altiorq; concrepat, atque id genus plura alia hilariter fideles peragunt, vt scilicet suam erga hoc præstantissimum Sacramentum deuotionem ac reverentiam indicent atq; declarent, ipsumq; simul modis, quibus possunt, venerentur & colant. Et hæc omnia, licet externa, imò quælibet etiam minima ex his, interne laudi, quam intus Deo exhibere

Ceremo-
nia & ex-
terna o-
pera bona
quæ per-
tincent.

hibere debemus, conserunt non minimum: interim tamen omnia hæc externa opera, & externi ritus siue modi, ad infimum diuinæ laudis gradum pertinent. Faciendū nihil minus iure est ex reuerentia, quicquid excogitari potest, quod ad illius honorem queat cedere. Non enim aliquis tam abiectus vermiculus est, nec villa tam extrema creatura, quin si ratione prædicta foret, meritò ad illius honorem caput erigere, ac reuerenter illi inclinare deberet. Cæterum est alius quidam altior Deum laudādi gradus, hic videlicet, vt homo ex imo cordis sui cum amore & intéritione, cum omni intellectu totisq; viribus suis, Deum magnificè laudet & extollat. Et ista laus, omnem exteriorem laudem, & quicquid extrinsecus fieri potest, longè excedit. Deinde est adhuc alius, duobus præmissis multo altior, Deum laudandi gradus, iste scilicet, vt homo ex diuina illuminatione intus in fundo suo Deum tam excelsum & magnum, se verò tam pusillum & modicum intelligat, quod Deum laudare non sit idoneus, neque ad hoc possit sufficere. Ista Dei laudandi ratio, laudem omnem quæ vel verbis, vel cogitatione, vel intellectu Deo possit exhiberi, multis modis vincit, præcellit, superat. Vnde quidam sic ait: Ille optimè loquitur de Deo, qui ex internarum diuinitiarum agnitione & intellectu de ipso tacere nouit. Quadam vice contigit, vt Doctor quidam Deum verbis extolleret ac prædicaret. Audiens hoc illius, & ipse Doctor, filere eum iussit, dicens, quod Deum blasphemaret. Vterque tamen verum dixit. Mirum quiddam profectò est, tantam tamq; ineffabilem Dei esse bonitatem, vt cum omnem intellectum, tam Angelicum quam humatum supereret, nihilo minus verbis à nobis laudari dignetur. Itaque iste laudandi gradus alios duos longè excellit, vbi immensitas incomprehensibilis dignitatis & excellētia Dei sic pura mente intus intelligitur, vt nulla stupetant verba vel modi, quibus dignè laudari posse videatur: ipseq; animus à se deficiens totus immergitur ac liquefit in Deum, vbi iam ipse se Deus laudare, ipse sibi gratias agere habet. Quisquis autem hoc rite immergitur & perfectè absorbetur, credi vix potest, eum quandoque extra diuinam gratiam prolapsurum. Sed videamus, obsecro, quid Dominus noster in suo nobis Euāgeliō de hoc dignissimo Sacramento loquatur: Ecce dicit: *Caro mea verè est cibus, & sanguis meu verè est potus. Qui manducat meam carnem, & bibit meum sanguinem: in me manet, & ego in eo.* Vbi in primis ineffabilis ac profundissima Domini Saluatoris humilitas diligenter notanda venit, quod videlicet ille altiora silentio premens, de humilioribus loquitur. Nullam quippe diuinitatis mentionem faciens, quæ est quæ, potior ac dignior pars illius, de carne & sanguine verba facit: quanquam dubium non sit, & diuinitatem ipsius & animam, & quæ vt carnem & sanguinem, in hoc dulcissimo Sacramento contineri. Deinde stupenda, superessentialis, & excellentissima charitas illius in hoc mirabiliter relucet, quod non satis illi erat, vilem ac fragilem induisse naturam nostram, fratremq; nostrum effectum esse, (homo siquidem fieri dignatus est, vt homo Deus fieret) sed præterea etiam cibus noster esse voluit. Hinc Augustinus ait: *Nonest alia natio tam grandis, qua Deos habeat appropinquantes sibi.* sicut Deus noster adest nobis. Manducamus eum, & fruimur ipso. Quam stupenda, quamq; prorsus ineffabilis est erga nos charitas illius, quæ hunc modum inuenit? Omnen illa prorsus intellectu excedit, meritoq; corda omnium accendere, fortiterq; vulnerare deberet. Nulla siquidem res materialis siue corporea, tam intimè homini vnitur, vt cibus & potus,

Diversos
esse lau-
dandi Dei
gradus.

Altissi-
mus Dei
laudandi
gradus
quis.

Quis o-
ptime de
Deo lo-
quatur.

Bonitas
Dei quæ-
ta.

Ioan. 6.

Humili-
tas Chri-
sti summa

Deut. 4.

Charitas
Dei erga
nos quæ-

potus, quæ per os sumuntur. Ut ergo quam proximè & intimè nobis vniretur, mirabilē hunc reperit modum. Sed ut ea, quæ dicimus, rectius intelligentur, loquendum nobis interim est de cibo corporeo. Et licet ea, quæ dicturi sumus, parum fortasse ciuiliter, sed vtiliter tamen dicentur. Itaq; Sanctus Bernardus: Et manducat, inquit, nos Deus, & manducatur à nobis. Certè corporeus cibus, quem per os accipimus, primò dentibus teritur, deinde leniter per gulam delabitur ad stomachum, ubi postea per calorem hepatis consumitur: deinde stomachus cibum coquens, & malum à bono discernens, superflua reiecit & expellit. Si quis autem tantum cibi capiat, quanta est libra vna, non tantum inde naturæ incorporatur, quantum est minimum aliquid pondus: cetera omnia stomachus per diuersa loca expellit. Vbi verò iam cibus pertigit ad stomachum, adhuc tres supersunt gradus, antequam naturæ possit incorporari. Cibū autem

Digestio. à stomacho decoctum atq; digestum, vis quædam animæ ad hoc à Deo constituta, per omnē corpus distribuit vnicuique membro, capiti quoq; & cordi aliiquid inde subministrans: transitq; cibus in carnem & sanguinem, atque per venas omnes diffunditur. Ita nimirum & in hoc dignissimo fit Dominicī corporis Sacramento. Sicut enim cibus corporalis in confidentis transit substantiam, sic quisquis dignè hoc percipit Sacramentum, transmutatur in illud, quemadmodum Dominus Augustino dixit: Nō tu me in te mutabis, sicut cibum carnis tuus, sed tu mutaberis in me, cunctasq; venas intimi fundi illius penetrat. Dicit enim Sanctus Bernardus, quod sicut cibum corporalem manducamus, ita nos à Domino manducamur. Tunc autem manducat nos Deus, cùm defectus & via nostra arguit, oculosq; nostros interiores aperiēs, peccata defectusq; nostros agnoscere nos facit. Dum enim manducat, conscientiam reprehendit. Iam sicut dum cibus materialis dentibus teritur, hic illuc in ore agitatur & voluitur, sic & in hac Dei reprehensione homo in quādam anxietatem, timorem & mortitiam huc atq; illuc impulsus iactatur, nesciens quid sibi futurum sit. Hanc autem sui manductionem ac reprehensionem patienter homo ferre debet, satisq; se mandi & conteri patietur, sed & ipse se conteret, arguetq; : nec leuiter hinc se extrouerter, nec protinus ad Confessorem properabit, vt hanc excutiat reprehensionem, neq; etiam ad consueta externa exercitia se cōuerteret, quandiu ista durauerit reprehēsio: sed imo ex pectore ductis suspirijs, dicet: Eia Domine

Pac. 13. Deus meus, propitius esto mihi miserrimo peccatori: & quatenus poterit, secum manebit. Hoc enim multo illi vtlius est, quād si mira interim legat, aut oret, aut quiduis aliud agat, per quæ hinc auertatur, istamq; sui euadat reprehensionem. Hic tamen sollicitè caendum est, ne hostis tartareus per inordinatam se fritxiā admisceat. Solet enim versipellis ille amarum & acidum sinapium in huiusmodi hominem ingerere. Porro Domini sinapium bonum atq; suave est.

**Sinapij
Dominici
& diabo
lici dif-
erentia.** Post illius namque reprehensionem, dulcis animi tranquillitas, bona fiducia, & diuina quædam confidentia cum spe sancta succedit. Et tunc deglutit hominem Deus. Sicut enim cibus bene coctus ac diligenter tritus, leniter in stomachum delabitur: sic & homo posteaquam bene in conscientia reprehensus est & comedens, & multam nihilo minus erga Deum habet fiduciam, totusq; Deo inititur, suauiter ab illo deglutitur. Quando enim nosipso ritè probamus, sicut Apostolus ait: Probet, inquit, seipsum homo, & sic de pane illo edat, & de calice bibat: ac deinde dignè & reuerenter hāc diuinam escam sumimus, tum, inquam, Deus nōs

a Coz. 12.

IN FESTO VENERABILIS SACRAMENTI.

35

Mos vicissim manducat, & ab ipso deglutitur, decoquimurque. Hoc autem fit, quando à nobis ipsi deficimus, & rebus omnibus perfecte morimur. Sicut cibus corporalis quo decoquitur amplius, eo magis à se deficit, & sibi ipsi fit dissimilior. Vtrum autem à Deo conestus & deglutitus sit, necne, si quis scire voluerit, attendat si se in Deo, & Deum in se sentit, & si se nusquam nisi in Deo, nec ali-
quid in se præter Deum inuenit. Ipse namque dicit: *Qui manducat meam carnem, & bibit meum sanguinem: in me manet, & ego in eo.* Porro si etiam digeri siue concoqui voluerit ab eo, à seipso prius deficiat, ac veteri homini penitus moriatur oportet. Sicut & corporeum alimétum, si in hominis naturam transfire debeat, prius à se deficere habet: & quælibet res si alterius rei formam siue naturam debeat induere, suam prius exuat oportet. Verbi gratia: *Vt lignum mutetur in ignem, formam ligni perire necesse est.* Sic ergo vt homo in Deum transformari possit, à seipso prius deficere habet. Deinde subiungit Dominus, & ait: *Qui man-
ducat me, & ipse vivet propter me.* Hoc obtainere volenti, nihil æquè utile est, vt ad sacram Communionem accedere. Sicut enim natura paulatim operatur, deco-
quit, & per omnes venas cibi virtutem diffundit attrahitq; donec cibus in ho-
minis substantiam & vitam transeat: sic & hoc dulcissimum Sacramentum
cum tempore magis ac magis hominem à peccatis & ab omnibus extra Deum
auertit abstrahitq; donec tandem vetus homo & foris & intus penitus moria-
tur. Itaq; si nō esse cupis, vtrū dignè hoc Sacraméntum perceperis, vide si cor tuū
magis abstractum sit ab omnibus extra Deum: & si vita, quam ipsum in te ope-
ratu est, foris appareat & operetur in exteriori homine tuo, in sensibus, in mo-
ribus, in conuersatione, in verbis, in actibus tuis. Ea nanq; huius dignissimi Sa-
cramenti natura est, vt quicquid malū, superfluū, inutile est, consumat, rejicit,
expellat: quo facto, Deus & gratia subintrat. Tum verò Deus in hoc Sacraméto
attractus, seipsum foras exerit, & operatur in omni hominis vita, in amore siue
voluntate, in intentione, in cogitationibus cūta hæc magis noua, puriora, diui-
nioraq; efficiens. Præterea Sacraméntum istud omnem cordis cæcitatem elimi-
nat, homini sui ipsius confert notitiam, eumq; tam à seipso quām creaturis omni-
bus abstrahere, abscindere, auertere se docet, sicut scriptum est: *Cibauit illum pane
vita & intellectus.* Ad hæc, cibus iste hominem in se transmutat, ita vt tota illius
vita à Deo, in quem per hunc cibum attractus & transformatus est, dirigatur ac
informetur. Quod quisquis in se nō sentit, sed potius cor suum vanitati & otio
deditum ac vacuum, & extrinsecus se dissolutum ac leuem in risu, in verbis, in
cultu corporis, stoliditati quoq; vacante, ac pretiosissimum per immoderatas
sui recreaciones perdentem tempus, & cor deniq; suum misere negligenter in-
uenit, atq; sciens & sponte talis perseverat, ac nihilo minus ad hoc reuerendis-
simum accedit Sacramentum, magno se periculo exponit. Credite mihi, vt sto-
rachus cibū inconveniente rejicit, sic Dominus Deus euomit eiusmodi homi-
nem ex ore suo, multoq; præstaret illi, nō accedere. Talis cōfiteretur, & tamē pec-
candi occasiones v. i. tare renuit. Verū nec summus Pōtifex, cuius suprema in ter-
ris potestas est, impoenitentē, & peccata fugere nolentē, absoluere potest, quan-
quam cū alijs viuifica Christi percipientē Sacra menta. Expediret certe, imò &
necessarium foret vnicuiq; bonū & expertum habere Cōfessorem, ex cuius iu-
dicio vel accederet, vel abstineret. Quidā ita viuūt, vt səpius: quidā, vt qualibet
hebdomada semel possint accedere: alijs, singulis quibusque mensibus accessisse

Quando
& nos
Deum, &
Deus eos
edat.

Ioa. 6.

Vitam
cupienti
quid ma-
xime con-
ducatur.

Sacramē-
ti venera-
bilis na-
tura.

Eccl. 15.

Quibus
præstaret
non acc-
dere Do-
minis nē-
fam.

Quomo-
du se ge-
rere de-
bāt sum-
ptuī S. =
cramen-
tum.

satis

R. 8

satis est. Et hi ante & post accessum pervnam hebdomadam, tam arctam sui habebunt custodiā, ut vix Ita vel Non proferre ausit: & in prandio quidē, quantum naturę poscit necessitas, cibum potumq; accipient: vesperi autem vix quator morsellos. Alij verò in præcipuis solennitatibus, alijs in Paschæ festo accedere debent. Hi verò ad minus per totum iejunium Quadragesimale sese præparabunt. Alij denique sunt, quibus Dominicum corpus semper est denegandum, iij videlicet, quos peccatorum suorum non pœnitit, nec firmum habent propositum à mortalibus peccatis abstinenti, & rectius instituendi vitam suam. Quicunque enim tales sunt, & nihilo minus absque sui probatione hæc uiuifica percipiunt Sacra menta, in veritate rei sunt corporis & sanguinis Christi. Idec (vt A-

a. Cor. ii.

postolus ait) multi sunt infirmi & dormiunt mulii. Credite mihi, charissimi, non, vt vos arbitramini, ludus est, sed periculosum valde, indignè tantis Sacramentis se ingerere. Prorsus agitur hic de anima & corpore. Et reuera quisquis non studiosè per omnia, sicut diuini verbi Concionatores Catholici è suggestu sati appositi & ordinati docere solent, ad hunc dignissimum se cibum præparat, ita periculosè cadit, vt in hoc tempore periculosorem haud possit ruinam facere.

**Crebrz
mens
Domini-
cz fre-
quentia,
tio, qua-
lia.**

Quod utriam attenderent multi, qui hebdomadibus singulis crebrè accedere volunt, non ex deuotione vel impulsu diuino, sed ex arida quadam consuetudine, vel quia alios id facere conspiciunt. Quod quidem commen- dari non potest. Enim uero qui talis est, vt cupiat esse bonus, & peccatum occasiones deuiteret, si singulis hebdomadibus hunc cibum salutiferum accipiat, non de sua iustitia præsumendo, sed cum reuerentia & timore, ed videlicet ne repescat, vel in peccata ruat, & vt suę succurrat infirmitati, non potest non commendari, si tamen cum sui Confessoris consilio id fiat. Evidem. si flagitiosissimum aliquem conspicerem peccatorem, qui perfectè ab omni peccato se auerteret, & conuerteret ad Dominum Deum suum, per semestre libentius illi quotidie Christi Sacramentum porrigerem, quam pigris ac tepidis hominibus istis. Credo enim me per hoc mundum in illo sensim extinxeturum. Cur autem hoc dignissimum Sacramentum in his tepidis ac pigris hominibus, tametsi aliquid de Deo gustauerint, tam parum operetur, & quamvis ipsi sapè accedant,

**Duo tra-
poris quo-
rundam
causa.**

1. Semper tamen pigri ac frigi permaneant, duas causas esse deprehendi. Una est, quod occulta quedam vitia habent, per quæ impediuntur, siue illa interna sint, siue externa: verbi gratia, quia forte in loquendo improuidi sunt ac minus circunspici, quod quantum noceat, satis dici non potest. Quæso dilectissimi, cu-
2. ram vestri habetote: alioqui certè certius nunquam proficietis. Altera est, quod hoc Sacramentum non ex actuali amore, sed ex arida tantum consuetudine percipiunt. Certè quedam consuetudines valde honeste sunt, vt quod aliquis consuetus est secum manere. Multum namque nocet vobis dilectissimi, quod vobiscum non manetis, neq; fructum, effectum, & operationem cibi huius obseruat. Operatur enim tertio vel quarto die, si modò ipsius operationem ritè obseruetis, & vobiscum maneat: quod heu non facitis. Frustra autem fructum huius cibi consequi speratis, si non mente estis ad Deum conuersi, illi amorose adhærendo, libenterq; vobiscum manetis. Hæc autem mentis ad Deū conuersio perpetua erit, atque in locis omnibus, in modis & operibus omnibus, & apud homines quo sunque, quibus necessitas vel utilitas adesse cogit, quod tamè fiat secū manere, quid rarissimè breuiissimeque, conseruanda est. Q si libenter vobiscum maneretis,

**Qui seu
quando
Sacramē-
ti virtus
operetur.**

operat-

perpetua erit, atque in locis omnibus, in modis & operibus omnibus, & apud homines quo sunque, quibus necessitas vel utilitas adesse cogit, quod tamè fiat secū manere, quid rarissimè breuiissimeque, conseruanda est. Q si libenter vobiscum maneretis,

operaretur certe in vobis & per vos hoc dignissimum Sacramentum, atque excellenter in ipsum transformaremini: dareturque vobis illud a sacerdotibus omnibus ultra citraq[ue] mare constitutis, & forte multo vberiori cum fructu, quam sacerdotibus ipsis. Hoc enim & fidelis quisque quotidie per omnia sacerdotum exercitia desiderare deber: quod certe mirum in modum prodest, si cum actuali ad Deum conuersione & intentione fiat. Praestet nobis Dominus Deus, vt hoc salutiferum Sacramentum dignè semper & puris mentibus accipiamus. Amen.

IN EADEM CELEBRITATE.

De tribus gradibus dignae Communionis: quorum Primus est animo resignatio inter-nam Dei reprobationem sustinere: Secundus, perfecta omnis proprietatis abdicatio & extincio: Tertius est, internam, qua ex hac mortificatione nascitur, pressuram sponte atque animo benigno tolerare.

SERMO II.

Qui manducat meam carnem, & bibit meum sanguinem: in me manet,
& ego in eo. IOAN. VI..

 VANTA sit, dilectissimi, huius præstantissimi Sacramenti, cuius festa nunc agimus, dignitas & excellenta, nec oninia valent corda capere, nec lingua omnes explicare: sed neque ipsum Sacramentum dignè perfecteque laudare sufficiunt, ad quod quidem omnia nostra exercitia referenda sunt, utpote in quo tota consistit salus nostra. Liber hic iterum sacra diui Bernardi verba assumere, quibus ille, de hoc excellentissimo Sacramento loquens, vtitur, similitudinem trahens a corporali comeditione, ubi primò teritur cibus, deinde deglutitur, postea decoquitur, ad extremum digeritur, consumiturque. Et licet, vt etiam alias dixisse me memini, parum ista ciuiliter dicantur, quia tam rem ipsam melius aperiunt, non sunt aspernanda: cauendumq[ue] est vnicuique subtilioris intellectus homini, ne a superbiā spiritu seducatur. Qui enim verè pauperes & humiles spiritu sunt, illis semper humilia & exigua sapiunt: de quibus Dominus loquens, ait: *Confiteor tibi Pater, Domine cali & terra, quia abscondisti haec a sapi-entibus & prudentibus, & reuelasti ea parvulis*, id est, humilibus. Itaque præcellentissimum hoc Dei opus, hañcque ineffabilem eiusdem & profundissimam humilitatem, quod tam sponte, tamq[ue] hilariter sub humili & crassâ specie panis & vini, seipsum nobis instar cibi corporalis per os sumendum tribuit, oculis interioribus, rationali adspectu, & magna cum dilectione & laude intueri debemus. Quare enim tali modo se nobis sumendum præbuerit, ea potissima ratio est, quod se nobis tam intimè cum omni bonitate sua imprimere, atq[ue] effundere in nos, simulq[ue] nobis vniire desiderat, ultra quam sensilius capi possit. Poterat ille quidem, si voluisset, sublimiori ac subtiliori modo se nobis relinquare, cum ingenti videlicet splendore & claritate, quemadmodum S. Hildegardis dicit quotidie inuisibiliter fieri. Sicut & breui contigit, sororem quamdam siue Monialem Ordinis nostri, ineffabili claritate sacerdotem quendam Missæ Sacrum peragentem & altare circundari Angelos quoque & alia multa visitiuxunda atque pulcherrima, oculis corporalibus solam intueri. Quare

R. r. 3;

Subtili-
bus quid-
potissimum
cauendum.
Matt. 15.

Curia fr.
crameta.
liter no-
bis Chri-
stus dede-
tit.

autem

Dignus autem humiliorem potius modum elegerit, iam dixi. Vnde in hoc gratia tem-
Corporis pore nullum utilius, nullum melius, nullum fructuosius potest haberi exerci-
Dominici sumptioe tum, quam sit dignè humiliterq; ad sacram Communionem accedere: sicut e-
nil meli- contra nihil periculosius, nihil est terribilis, quam hoc dulcissimum Sacra-
us us mentum indignè & animo accipere impræparato. Hinc sacer ait Dionyssius A-
Quæ qua- reopagita, quodq; ad hoc Sacramentum accedere volens, quatuor in se habere
tuor com- debeat. Primo, vt sit purus & innocens ab omni peccato, Secundo, vt sacris
munica- Christi virtutibus sit exornatus atque vestitus. Tertio, vt à seipso deficiens, in
turo h- Deum transformetur. Quartò, vt templum Dei fiat. Quæ nobis paulo apertius
benda. sunt explicanda: & primo, vt homo debeat esse immunis à peccato. Quando a-
liquis peccata sua intus agnoscit, eademq; confitetur & pœnitentiam suscipit,
alij q; secundum Ecclesiæ institutionem facit, atq; ex imo pectore &
intima peccatorum suorum agnitione ingemiscit, quod vtique multo amplius
eum purgat purificatque, quam vel legere, vel orare: siccus præterea integrum
deinceps, quantum humana sinit fragilitas, non peccandi, & peccatorum occa-
siones diligenter fugiendi habet voluntatem: hæc omnia ipsum ab omnibus
præteritis peccatis absoluunt, expediuntq;. Iam quod secundò Christi virtutibus
debeat esse vestitus, intelligendum est de humilitate, mansuetudine, obe-
dientia, castitate, puritate, patientia, misericordia, taciturnitate, communis dilectione, & his similibus. Hinc tertio vbi his virtutibus homo vestitus est, iam
penitus deficit à seipso, & in quadam interna, vera, diuina pace constituitur, ac
in seipso felicissimè experitur, quam verissime Dominus dixerit: *Qui manducat
meam carnem, & bibit meum sanguinem: in me manet, & ego in eo.* Hanc verò pa-
cem diligenter ac serio seruare curabit, ne quomodo quibuslibet verbis aut o-
peribus perturbetur: ita vt si etiam totam ciuitatem hanc Coloniam flamma
vorax deuoret, aut quelibet ei occurrat adversitas, in hac semper pace immo-
bilis perseueret. Cæterum pax ista non est exterior sensualis naturæ pax, sed in-
terna quædam pax spiritus in solo Deo. Quanto enī homo perfectius Deo v-
nitus est, tanto & abundantiori pace gaudet: quantoq; extra Deum est, tanto &
minus pacis habet. Quicquid illius in Deo est, hoc pacem habet: quicquid extra
Deum, hoc perturbationi subiacet. Itaque vt ad quartum veniamus, vbi hanc
quis pacem adeptus est, propriè ac reuera fit templum summi Dei. *In pace nan-
que (vt Psalmista ait) factus est locus eius.* Fit, inquam, templum Spiritus sancti: qui
tunc omnia illius opera in ipso & per ipsum operatur, nihilq; iam homo agit
ex seipso, sed Spiritus sancti duntaxat organum est, per quod suum ille perficit
opus pro sua gratissima voluntate. Videamus nunc dilectissimi, quid ea sibi D.
Ioan. 6.
Psal. 75.
Bernar-
dus.

*Bernardi verba velint, quibus ille ait: Et manducat nos Deus, & manducatur à
nobis; Manducare Dei, nihil aliud est, quam reprehensio & remorsio consciencie nostræ. Neque tamen solus ipse nos arguit, sed etiam ab omnibus nos vult
creatüris argui & reprehendi. Haud secus enim deputum quenque maligni spi-
ritus venantur, fatigant, perseguuntur, quam feram Imperatori pro munere
donādam canes venatici: qui mirū in modū ipsam, ferā insequuntur, venātur,
dilaniant, & captā mordicus tenent. Atq; ita laboriosè capta & fatigata, multo
Imperatori gravior est, quam si nullo negotio capta fuisset. Ita nimis & ca-
lestis Imperator, Deus eternus & adorandus, huiusmodi cibo in venatione tam
studiosè fatigato exigitatoq; libenter vescens, fidelem quenque seruum suum
varijs*

varijs modis exerceri ac fatigari permittit. Ad hoc autem speciales habet canes suos, puta spiritus immundos, qui eiusmodi hominem à diuerfis, sordidis ac spurcis molestant & venātur tentationibus. Undiq; tendunt insidias, ab omni parte fraudem moliuntur, & modò per superbiam, modò per avaritiā, modò per luxuriam, quandoque per desperationem, sapientiam per inordinatam tristiciam, & modò bac, modò illa ratione diuersis hominem vitam & tentationibus impugnant, vexant, persequuntur. Quisquis autem ille es, qui ista pateris, tantum viriliter age, & immobilis persevera in Deo tuo. Si enim vñquam ad aliquę perfectionis gradum pertingerē debcas, omnino te sic exerceri, exagitar, & tentationis oportet. Deinde accedit & mundus, accedunt homines, & duris atq; crepantibus verbis, falsisq; iudiciis suis te adorantur, venantur, fatigant. Insuper accedunt etiam proprij defectus tui, & naturalis procliuitas siue propensio ad malum. Itaque dum hoc pacto ab omnibus, quæ tibi appropinquant, vexari & exerceris: per humilitatem, mansuetudinem, patientiam hominibus illis execratis, qui te venantur & persequuntur, & tibi tāquam omnino malo detrahunt, miserationis affectum impende, dicens ex pio & amorofo corde: O externe ac benignissime Conditor meus & omnium creaturarum, miserere illis & mihi. Cae autem diligenter, si consultum cupis animæ tuæ, ne per arbusta, vel fentes, vel dumeta fugias, sed feram potius imitare, recto planōq; gradientem itinere, nec vllos dantem latratus, neque morsus intentantem. Vide obsecro, ne instar canum diros latratus edas, atque ad remordendum linguam exeras. Habet enim cælestis Imperator Deus ac Dominus noster canes suos venaticos vbiq; & in omni loco, in inclusorijs, in monasterijs, in domibus, in sylvis, in oppidis. Oportet enim vt creaturæ omnes electos quoisque Dei in Deum ire cōpellant. Ceterūm vt cerui ex venatione oppidò fatigati, acerrima siti corripiuntur, ita & tu, quicunque hæc pateris, recta perge via in Deum tuum, ad ipsum nouo cum fernore adspira. Cur enim ita impellaris, ista nimirum ratio est, vt ipsum sitias, ad ipsumq; vehementer adspires. Permittit enim Deus vnumquaque exerceri ac fatigari, quantum ei vtile esse perspèxerit ac necessarium. Fortiter ergo per humilitatem, mansuetudinem, patientiam curre, atque Tita mirum in modum emollieris, & super mel & fassum dulce de te ipso Domino præbebis edulium. Si enim probè te in his gesseris, atque patientiam constanter tenueris, per hæc ad summam perfectionem facile pertinges, quippe quæ vltro tibi allabetur, per eas videlicet, de quibus prædiximus, præclarissimas virtutes, humilitatem dico, misericordiam, & dilectionem Dei & proximi, è quibus hæc posterior, vtpote generalis siue communis dilectio, adeò in toto orbe terrarum & locis omnibus refriguit, vt nemo satis dolere queat. Vnde si quis talis haberi potest, qui eo, quem diximus, modo studet viuere, & fundū istum vñaciter excolit prosequiturq; cuiuscunq; denum status aut conditionis ille sit, huic fideliter proutendum est. Deniq; qui matrimonij vinculis sunt obstanti, ab ipsis filijs suis, imò alter ab altero, hoc est, vel maritus ab vxore, vel vxor à marito: similiter qui in Monasterijs viuunt, à se inuicem exerceri habent & fatigari. Et hoc ipsū in vera sui resignatione & cum filiō suffererē debet. Hæc autē sui in quarilibet creaturarum persecutione patiens resignatio, coram Deo & omnib; electis eius quecumq; bona exercitia, quæ Dei amore & possunt & debet fieri, multis modis superat & excellit. Et reuera quisquis ita se resignare nouit,

Exerceri
quos qua-
liner o-
ripiantur.
Morsu an-
remordé.
te licet.

charitas
quæ v-
biique fa-
get.

nouit, ad preclarissimum hoc Dominici corporis Sacramentum dignè accedit: ad quod indignè, & præsertim cum seculari corde, & fundo spōte scienterq; quarūlibet rerum creaturā inordinato amore possesto accedere, nimis periculōsum est. Quotquot autem paratos se inueniunt ad sufferendū & relinquendū omnia, quæ ex Dei voluntate sufferre, atque relinquere se debere perspexerint, ipsamq; Dei correptionem & reprehensionem sustinent patienter, necnon à Deo & creaturis omnibus exercitati, exagitati, tentati, nihilominus in virtutum studio perseuerant, & seruant patientiam: hi tales quoties accedere debeant, ex subditis colligere licebit: Si Dei reprehensio magis ac magis in eis inualescit, & eam ipsi miti ac humili cum resignatione sustinent, si amor Dei in ipsis augmentum capi, si rerum labentium sitis in eis extinguitur, si denique ex crebro accessus timor filialis ac reverentia erga hoc dignissimum Sacramentum in anima ipsorum non solum non minuuntur, sed augentur etiam: hæc, inquam, si in se veraciter deprehendunt, sub sole nullum melius habere poterunt exercitum, quam ut pretiosissimum corpus Domini nostri Iesu Christi percipiant. Quoties autem percipere debeant, B. Ambrosius super verbis illis orationis Dominicæ,

Matth. 6. Panem nostrum quotidianum da nobis hodie, satis indicat. Sed vbinam hodie tam pium ac liberalem aliquem licebit sacerdotem inuenire, qui nobis quotidie Dominicum corpus præbeat? Verùm si cui id à sacerdote contingat denegari, nihil moueat, nec animo perturbetur, sed in vera sui resignatione ac integra perseueret pace, atq; in suum se nihilū demittat, sitq; securus & certus, quod indubitate spiritaliter illi idipsum corpus Dominicum præstabitur, & fortasse multo vberidri cum fructu, quam si Sacramentaliter percepisset: manducabit enim illud, ipsoq; frueretur in spiritu, sicut ipse Dominus ait: *Qui manducat meam carnem, & bibit meum sanguinem: in me manet, & ego in eo:* quod vtique certo certius ipsis continget. Et hic est unus dignæ communionis gradus, præter quem adhuc alij duo sunt, multo hoc ipso digniores, sublimiores, excellentioresq;: ex quibus alter cognitionem habet & sensum seu experimentum, alter verò experimentum absq; cognitione: alter est, penitus ac purè deficere ac mori omni proprietati & sensualitatib; alter verò est, internam illam pressuram, quæ ex hac sui mortificatione nascitur, patienter sustinere. Quanto autem quisque plus proprietatis habuit, & in suis conceptibus ac proprietate amplius quicuit, tanto & pressura grauior & acerbior sit oportet. Cæterum vt hæc aperiuntur intelligentur, ea nobis D. Bernardi verba consideranda sunt, quibus ait: Coquor, dum destituor. Planè sicut cibus in stomachum delapsus, quod magis decoquitur, ed amplius à seipso deficit: ita & homo, si veraciter ac purè Deo virni, & in ipsum transformari debeat, omni prius amori sensuali, omni proprietati, omni operationi, omnibus propriæ voluntatis institutis siue conceptibus, & denique vniuersis illis, in quibus seipsum male quæsiuit & possedit, mori eum funditus oportet. Duæ nanque substantiaz & duæ formaz simul in eodem subsistere nequeunt. Si calor succedere debeat, frigus omne prius abscedere habet: hoc est, si vis vt Deus purè veraciterq; mentis tuae subheat domicilium, quicquid in te creatum est, & proprietatem omnem seu possessa abs te omnia, prorsus abscedere oportet: & si ipse proprietate in te operari debeat, te patientis vicem agere, cunctasq; vires tuas omni actione & proprietate, imo & seipsis penitus destitutas esse, & in mera quadam sui ipsarum abnegatione, ac in ipso suo

Spiritale Communi- onem ac mini- gari. **Ioan. 6.**

Tres dig- na Com- munionis gradus: Et hoc est unus dignæ communionis gradus, præter quem adhuc alij duo sunt, multo hoc ipso digniores, sublimiores, excellentioresq;: ex quibus alter cognitionem habet & sensum seu experimentum, alter verò experimentum absq; cognitione: alter est, penitus ac purè deficere ac mori omni proprietati & sensualitatib; alter verò est, internam illam pressuram, quæ ex hac sui mortificatione nascitur, patienter sustinere. Quanto autem quisque plus proprietatis habuit, & in suis conceptibus ac proprietate amplius quicuit, tanto & pressura grauior & acerbior sit oportet. Cæterum vt hæc aperiuntur intelligentur, ea nobis D. Bernardi verba consideranda sunt, quibus ait: Coquor, dum destituor. Planè sicut cibus in stomachum delapsus, quod magis decoquitur, ed amplius à seipso deficit: ita & homo, si veraciter ac purè Deo virni, & in ipsum transformari debeat, omni prius amori sensuali, omni proprietati, omni operationi, omnibus propriæ voluntatis institutis siue conceptibus, & denique vniuersis illis, in quibus seipsum male quæsiuit & possedit, mori eum funditus oportet. Duæ nanque substantiaz & duæ formaz simul in eodem subsistere nequeunt. Si calor succedere debeat, frigus omne prius abscedere habet: hoc est, si vis vt Deus purè veraciterq; mentis tuae subheat domicilium, quicquid in te creatum est, & proprietatem omnem seu possessa abs te omnia, prorsus abscedere oportet: & si ipse proprietate in te operari debeat, te patientis vicem agere, cunctasq; vires tuas omni actione & proprietate, imo & seipsis penitus destitutas esse, & in mera quadam sui ipsarum abnegatione, ac in ipso suo

Cotrijs contraria pelis.

nudo nihilo consistere necesse est. Huic autem nihilo quo se immerserint altius, tanto ipse per se fectius, essentialius, verius, profundius Deo vniuersis. Et reuera si quis intus in anima tam perfecte, sicuti est, suum agnoscet nihilum, (modò id possibile fore) ut purissima sanctissima quæ Domini Saluatoris anima ipsum intellexit, habuitque perspectum, tam is excellenter Deo vniueretur, ut ipse Dominus Iesus Christus. Quantum enim à seipso quisque deficit, tantum in Deum proficit. Ad hæc, si vis ut Deus yerè loquatur in animam tuam, omnes illius vires penitus fileant oportet, ut videlicet iam non ipsæ agant, sed à suo actu deficiant, & diuinam patientur operationem. Si enim ita in natura agitur, ut cibus corporeus in eam transire ac mutari non possit, nisi prius forma sua penitus destituatur, adeoque sibi fiat dissimilis, ac si nunquam ante cibus fuisset, multo sanè amplius in anima & spiritu ita fieri necesse est. Ad uertendum est autem, nihil hic æquè obesse homini, quām quid intellectus siue ratio nimium se hīc admiscet, vultque simul cooperari, scire cupiens quidnam sit quod in anima agitur, nec, ut oportebat quidem, à seipso studet deficere. Quod vos, dilectissimi, suminopere cauere moneo, si tamen Deum amatis, & salutis vestræ iacturam facere non vultis. Huc verò si non nihil Communia sacra vobis confert, id est, si ex Sacramenti perceptione, ad mortificandum penitus abnegandumque vosipso, & proprietatem ac sensualitatem omnem imagis inardescitis, & vires vobis augentur: licet vobis in hebdomada bis, tertiæ, vel etiam quotidie ipsum suscipere, ita tamen, ut cum sitibundo desiderio id fiat. Cæterum in his, qui in hoc omnimodæ sui ipsorum mortificationis gratia rectè sunt positi, intolerabilis quædam pressura oriri solet, ita ut mundus vniuersus nimis eis angustus videatur, unde frequenter mirum in modum prægravatur premiturque natura, ut iam nec ipse homoscire possit quid patiatur. Sed ego id facile dixero. Mortificatio sui hanc ipsi parit angustiam, quod vide licet ægrè velit mori, cum tamen ipsum in seipso mori necesse sit. In hac morte spiritali vera probatur illa Apostoli sententia, qua ait: *Mortem eius annuntiabitis, donec veniat: annuntiabitis*, inquit, non quidem verbis aut cogitationibus, quod vtique parum est, sed vosipso per virtutem mortis illius abnegando & mortificando, & à vobisipso defiendo. In hac autem angustia & pressura constitutis, tria ad tempus deserenda sunt, ut pote quæ à profectu saltem in hoc statu ipsos remorantur: sunt autem corpus Dominicum, Verbum Dei, & propria exercitia. Quicquid enim releuare eos potest, impedimentum eis præstat. Unde si hanc pressuram animo benigno & spontaneo possent sustinere, ita ut foras pro solatio vel consilio habendo non egredierentur, sed nec foras erumperent: multo id eis esset utilius, quām quævis etiam opera, quæ facere possent. Sed heu multi se domi cōtinere nolunt, & pro consilio & auxilio vbi cunque possunt, querendo, ad Doctores properant, de uno ad alium discurrentes, nec tamen aliquid solati reportant vel remedij. Qui si modo prædicto se gererent, atque ad suum se recipere fundum, ubi Deus semper præfentissimus adest, in ipsoq[ue] perseverarent, ipse Deus, qui est vera essentia, in eis reuera nascetur. Verum quām multi hīc miserabiliter multipliciterque deficiant, dum naturæ, seipsum in omnibus subtiliter & occulte querent, & ideo pressuram & afflictionem hanc semper euadere & excutere, quantum potest, cupienti atque talis hominiteri, plus satis cotisentiant, dici non potest. Accedit enim intellectus, & alio impudico quod gacit.

Quid ho-
mini hac
in re ma-
xime ob-
fit.

Quoties
pirophoni-
ni cōmu-
nicandum.

i. Cor. 11.

Quām va-
rie spatu-
talis ho-
mo impu-
do gacit.

quod obiectum habere cupit: accedit ipsa hominis ratio, & intus ei loquitur: Quid, inquiens, miser agis? cur non certo alicui incumbit exercitio? Cur adeo te ipsum in omnibus prorsus negligis? Accedit præterea spiritus malignus, & fallaciter eum alloquitur, dicens: Quid hic sedes tempus perdens? Ex hinc, & aliquid fac operis boni, aliquod exercitium assume. Post hæc etiam homines externi, & omnis spiritualis vita rudes & ignari, qui in suis propriis voluntatis exercitijs & modis seipso possident, accedunt & dicunt: Quid hic resides? cur non potius audis verbum Dei? Planè omnes isti canes venatici sunt, & sèpius miser homo cum eis pariter canis venaticus efficitur, contra seipsum latratus quosdam edens, ac intra se dicens sibi ipsi: Quid est quod agis? Aliquod releuamen atque remedium contra hanc pressuram ex sacra Communione quærendum est: & ita pro habendo auxilio, accedit ad corpus Christi. Atqui in hac pressura nec in ipso Sacramento ex intentione releuamen quærendum est. Certè si quis hac pressura & afflictione correptus, ad me veniret, mihiq; pro certo constaret, eum pro habendo releuamine à me Dominicum poscere Corpus, exercendi eum gratia quærerem ex eo, quis ipsum ad me misisset, vtrum videlicet Deus, an natura pro habendo releuamine, an certè consuetudo. Et si ex duabus posterioribus eum ad me venisse intelligerem, haudquaquam illi Christi administrare Sacramentum, nisi forte hac sola de causa, quod natura ipsius tam foret infirma ac debilis, vt pressuram hanc & crucem ad finem usque tollere non fatus sufficeret. In hoc casu femei aut bis eiusmodi homini in hebdomada sacram licebit Communione accipere, non pro habendo releuamine & liberatione, (quam si sentiret, præstaret abstinere) sed vt pressuram hæc tanto melius ad ultimum usque punctum sufferre possit. Certum est enim, quod nisi hæc pressura & afflictio præcedat, nunquam in homine diuina natuitas peragenda sit. Quicquid autem ab hac eum pressura absoluit, hoc ipsum fese in eo generat, & diuina eum spoliat natuitate, quæ re ipsa in eo perageretur, si ad finem usque pressuram hanc sustinuisse. Sed èa naturæ infectio est, vt potius Romam ire parata sit, quam angustiam hanc ad ultimum usque punctum perpetri, quod tamen reuera multo homini utilius esset, quam quilibet etiæ exercitium vel opera, quæ interim peragere posset. Multo enim melius est pati quam age. Fit autem sapienter, vt hæc afflictione correptis in mentem veniat dulcedo, quam in venerabilis Sacramenti perceptione, & diuini verbii auditu interdum sensere, iamque natura fragilis & afflita eadem percipere appetit. Sed hæc omnia illi subtrahūtur, cogiturq; seipsum funditus ad exilium quoddam & mortem resignare: & hinc adeo grauatur, vt nulla ei mors acerbior queat accidere. Nolim autem, dilectissimi, ita vos hæc mea dicta suscipere, quasi sacræ Communione, & verbi Dei auditionem, vobis peritus interdicam. Abfirmit hoc à me. In prioribus enim duobus gradibus constitutis, nil potest esse utilius ad verum viuumq; profectum obtinendum, quam pretiosissimum Domini Saluatoris Corpus percipere, & Dei verbum audire, quippe quæ omnibus sunt potiora excellentioraque: sed in hoc tertio gradu positis releuamen ac solatum omne non parum præstat impedimenti. Haud secus enim agunt eiusmodi, dum releuamen cupiunt, quam si Deo omnipotenti dorsum obijcant, & apertis vocibus dicant: Nolo te, sed aliò me conferam. Quod quidem non mineri Dominū afflita iniuria, quam si denud crucifigeretur, dum videlicet præclarissimum

Casesve.
naticimi.
Ajte qui.

An Sacra
mentum
solati
gratia
petendum.

risimum opus suum in eis peragere non finitur, imò prohibetur etiam. Sed quā infinitum ac excellentissimum bonum negligant isti, dum pressurā hanc absque omni solatio & releuamine sufferre nolunt, nemo verbis consequi posse. Transeamus nunc ad ea quoque D. Bernardi verba considerāda, quibus ait: Benedic
dus.
 Digeror, dum transformor; vniuersitatem, dum conformor. Sed quando tandem, ait aliquis, sēpē memoriata finietur afflictio? quis eius terminus? quōd tandem hominem à seipso deficientem perducet? Ad iucūdissimum quandam finem, nimirum ad felicissimam vniōnem Dei, qua in Deum transformatur, Deoq; vniuitur & conformatur. Quod nobis Paulus Apostolus, sicut ipse hoc veraciter in tertij cæli schola, in diuinæ claritatis speculo didicerat & fuerat contemplatus, liquidò satis probat, dum ait: *Nos verò omnes, reuelata facie gloriam Domini speculantes, in eandem imaginem transformamur à claritate in claritatem, tanquam à Domini spiritu.* Qui quomodo spiritum hominis in se trahat, rapiat, transformet: (quemadmodum Diuo Augustino Dominus ait: Tu mutaberis in me) ut, inquam, ista mutatio fiat, illi feliciter experiuntur, qui viam memoratam rite ambulārūt. Contingunt autem eis prædicta omnia, nō in multiplicitate, sed in pura quadā simplicitate, de quo paucis aliquid dici non potest. Est inuenire quosdā in prædictis exercitijs positos, quibus hæc pura transformatiō velut in supernaturali quadam coruscatione repente contingat, nonnunquam semel aut bis in hebdomada, interdum semel, bis, tērve, aut sēpius in die, quoties videlicet diuina id eis præstat miseratio, & ipsi ad intimum animæ suæ fundum sese recipiūt. Contingit autem quandoque cum discretiōne quadam, quandoq; sine omni discretiōne in quadam caligine. In hoc autem statu homines isti amore vulnerante tanguntur. Alij verò iam cōfirmati & absorpti & intro recepti sunt in amorem ligantem. Porro quid in hoc raptu seu absorptione agatur, satius foret experiendo assequi, quam balbutiendo aliud inde fari. Illi verò sic intro recepti sive rapti homines, longè resignatores ordinatioresq; efficiuntur præcæreris quibusvis hominibus, qui ad hunc deiformem fundum minimè pertigerunt. Præstet nobis, dilectissimi, benignus Conditor noster, Pater, Filius, & Spiritus sanctus, ut omnes ita nos præparemus, tamq; purum & expeditum semper ipsi exhibeamus fundum, ut sine impedimento sublimia intra nos opera sua perficere queat ad laudem & gloriam suam. Amen.

IN EADEM SOLENNITATE.

De mirabili operatione & vniōne, quas hoc excellensissimum Sacramentum in uno quolibet denoto ac resignato homine operatur: Et quanto cum finitu & utilitate Christi Iesu scipsum nobis in hoc eodem Sacramento sumendum præbat.

SERMO III.

Caro mea verè est cibus, & Sanguis meus verè est potus, &c. IO A N. VI.

N V. L. I. dubium est, dilectissimi; quantum tanto homines ad agendas gratias, ad laudandum, honorandum, colendumq; Deum, & eidem seruiendum sint adstrictiores obligatioresq; quanto plura illius dona & beneficia perceperunt. Porro cīm cetera quidem exercitia omnia, cunctaque charisnata, viz quædam & præpa-

præparations sint, per quas ad Deum & in Deum homo perducatur: hoc donum, Corpus dico & Sanguinem Christi Diuinitati unita, finis est & præsum, imò Deus ipse, qui hic seipsum per seipsum homini largitur, seque sine medio, sine omni distinctione, & absque aliqua similitudine, prorsus simpli- citer & pure unit eidem: id est superessential & superamabile hoc donum.

**Curvētū
rabiliti sā-
cramēto
singulare
Fecitum
statuum.**

est, omnia longè superans & excellens. Huius autem Sacramenti licet specia- lis in Cœna Dominicæ die memoria habeatur, non potest tamen tunc dignè recoli, quandoquidem è vicino tunc Paschal is imminentia solennitas, ut tam ob nostram infirmitatem, quā illius dignitatem & excellentiam, haudqua- quam illud, ut oportet, venerari possimus. Quā ob causam S. Ecclesia hanc diem instituit, in qua illius celebrior memoria habeatur, simulq[ue] fideles o- mnes tota virtute, cunctisque sensibus suis stupendum hoc & admirabile diu- nitatis largitatis opus, ingenti cum gratitudine, laude & amore, etiam supra quā humana sinat infirmitas, attendant, animoq[ue] reuoluunt. Itaque & nos vide-

Ioan. 6.

amus, quid de hoc tanto Sacramento ipse Dominus dicat: *Caro mea, inquit, ve- rō est cibus, Et sanguis meus verè est potus.* Sanè quicunque hoc Sacramentum ex- trinsecus tantum ut panem adspiciunt & vinum, haudquam sciunt, neque gustu interno percipiunt fructus præclarissimos & ineffabilem dulcedinem, in hoc eodem Sacramento latentia. Enimvero cibus quicunque corporeus, q[uod] pro natura sustentatione homines utuntur, vilis est in seipso & (ut ita dicā) mortuus: in hominis autem mutatus substantiam, vitam percipit, si- mulq[ue] nobilitatur in ipso. Hic verò cibus non modò viuit, sed est ipsa vita- essentia: & quicunque ipsum dignè percipiunt, perenniter viuunt, sicut ipse Dominus aperte testatur, dicens: *Qui manducas meam carnem, & bibit meum san- guinem, habet vitam eternam.* Quod ramen cùm dixisset, multi ex discipulis eius audientes, dixerunt: *Durus est hic sermo, & quis posset eum audire? siquiesce- abit?* ut, & iam non cum illo ambulabant. Et quare durus ei erat hic sermo, nisi quia cathaliter & secundum sensum carnis eum accipiebant? Hoc autem do- num, hincq[ue] cibus, longè est supra omnes sensus. Hic plaus cibus & is qui ci- de quibus bat, vnum sunt. De hoc ergo tam excellentissimo cibotria nobis dicenda suat: tribus hic Primò, de præclarissima illius dignitate. Secundo, de incomprehensibili fru- dicendum. Tertio, & utilitate, quam per operationem suam adducit ipsum dignè sumentibus.

Tertid, quan nos ad ipsum ratione præparare debeamus. De his, quatenus diu- na me gratia adiungere, dictus sum: tametsi tam alta, stupenda, occulta & pretiosa sit hæc, ut cogitare non sufficiam, quibus hæc possim verbis ex- primere, cùm prorsus ineffabilia sint, omnemq[ue] omnino intellectum & co- gitationem tam Angelorum, quād hominum, & omnium denique creatu- rarum caelestium atque terrestrium, longè excedant. Veruntamen si quis pos- set verè spiritalis, purus, internus & devotus haberi, talis non nihil hinc fortassis sciret per experientiam, & gustum internum, sed verbis exprimere non sufficeret, nec alteri indicare, imò nec sensibus ullis aut intellectu ap- prehendere. Ceterum multi nupti, p[ro]p[ri]o dolor, etiam in habitu religioso in- ueniuntur, qui toto vte sua fratello, & p[ro]p[ri]a v[er]itate usque ad senectam semper in- F[ac]tum voluntate sua ac propria conceptibus suis persistunt, exteriores quo- damp[er] modos & varia ac multiplicia priuationis opera assumunt, idque multum leuite instabiliterque modò hæc, modò illa, nec in eodem diu proposito per- seuerant,

seuerant, & de loco & exercitio vno feruntur ad alia. Iste diuitias incomparabiles & præclarissimum thesaurum, in hoc Sacramento latentia, neque gustare, neque sentire valent, quippe quorum omnis deuotio, & quicquid percipiūt, in sensibus est, nec aliud aliquid nouerunt. Enim uero hanc ineffabilem & incomprehensibilem prestantissimi Sacramenti huius dignitatem, nobilitatem, Quid dī-
gnè com-
municare, ne-
cessariū.
diuitias veraciter sentire & assequi cupientibus, cum primis necessarium est, ut abstractè viuant, cum Magdalena otio sancto vacent, solitariè degant, & in interioribus suis commoretur: hoc est, necessaria illis est abstractio, otium sanctum, solitudo, & interioris hominis sedula inhabitatio. Verum nō ita hæc accipienda sunt, quasi ad eam diuinitatis unionem, quæ in hoc Sacramento præstatut, pertingi nō possit, nec memoratæ diuitiaz incomparabiles in ipso latentes sentiri, nisi exercitia omnia & instituta, cunctæ exteriora opera prorsus abijcantur, otio vacetur, & singularis quidam arripiatur modus, quod tamen quidam purant, qui ijdem, si hac ratione non proficiunt, statim se hinc auertunt, sequi pertingere posse desperat. Sed quæso, dilectissimi, nemo facilè se summum hoc atque purissimum bonum assequi posse desperet, tanquam nulla hoc ratione obtinere queant. Si enim studium & diligētia adhibetur, facile Deum præclarissimumq; hoc bonum in modis & exercitijs omnibus, & in quolibet vitæ genere obtinere licebit. Sed oportet ut seipsum quisque fideliter ac diligenter obseruet, & in omni multiplicitate, in institutis & operibus quibuscumque, apud homines quoscumque, in agendo quælibet & dimittendo, & in quibusuis demum exercitijs externis præsentem Dominum Deum suum adspiciat, & ocu-los cordis in ipsum defigat, ita vt maior illius pars introuera sit, atque intro ad Dicum suspirat, adspiciat, ipsique magis ac magis propinquare conetur. Vbi vero ab externis exercitijs præstatur otium, tunc totum se cum omni sui parte, cum viribus & sensibus omnibus intro recipiat, recol ligat, vniat, & in animæ suæ fundum immergatur, absorbeaturque. Sanè quanta hic animæ conferatur dignitas, cum ea prorsus ineffabilis sit, nec verbis explicare, nec intellectu capere valeamus. Si enim tanta est claritas & puritas hominis in ea naturali dignitate & puritate, qualis erat Adæ Protoplasti ante præcepti transgressionem, in sola dico natura illa absque gratia constituti, vt nullius hominis intellectus satis eam queat comprehendere: quo tandem modo fieri possit, vt aliquis intellectus hanc superessentiali capiat abyssum, ubi cibus hic vitalis cum homine miro quodam modo vnitur, adeoque eundem totum in se trahit, & in se transformat, vt nulla possit vnió coniunctior, nec transformatio verior per-fectiorq; cogitari, cum longè verius anima hic vniatur Deo, in ipsumq; perfec-tius transformetur, quam guttula vna aquæ ingenti dolio insula, mutetur in vinum, aut sol cum splendore suo in eodem vitro vniatur, aut anima denique suo copuletur corpori, quæ vnum hominem, vnamq; substantiam constituunt? In hac autem vniione spiritus Deo vnitus, supra omnem infirmitatem, natura-litatem (vt ita dicam) & dissimilitudinem suam, supra omnes quoq; vires suas, & supra seipsum rapitur, ibi purificatur & illustratur, omniaq; opera, & totam vitam, cuncta exercitia & instituta illius Dei pertransit atque permanet, cunctaq; hæc in diuinum quandam modum transferuntur, diuinaque reddun-tur. Hic iam Verbum increatum in anima re ipsa nascitur, & (vt dixi) spiritus animæ perdit dissimilitudinem, atque in diuinam proficit vnitatem. Sicut enim.

S. 3.

Animæ
cum Deo
coniunctio
quanta.

enim ignis in lignum agens, humorem, viriditatem, crassitatem illius absumit, ipsumque calidius, feruentius, sibi; similius reddit, & quo lignum igni sit conformius, eo amplius omnis ab eo perit dissimilitudo: deinde breui interuallo temporis ignis omnem ligni materiam adeo absumit, ut iam lignum quoque ignis sit, omnisque intereat tam similitudo quam dissimilitudo: unum quippe cum igne lignum effectum est, nec iam illi simile dicitur, sed & ipsum quoque ignis appellatur: unitas namque multiplicatatem nescit. Sic, inquam & spiritalis hic cibus spiritum hominis Deo uniti, extra omnem dissimilitudinem ad veram similitudinem, & extra hanc ad diuinam pertrahit unitatem, ubi iam spiritus illuminatus ac purificatus, dissimilitudinem & similitudinem perdit, quippe in quo feruor diuinitatis igni amoris omnem absumpit humorem, crassitatem, dissimilitudinem, idemque hic per cibi huius operationem in diuinitate se amittit: sicut & ea Domini verba testantur, quibus ad Augustinum ait: Cibus sum grandium. Cresce, & manducabis me. Nec tu me in te mutabis, sicut cibum carnis tuae, sed tu mutaberis in me. Verum antequam hoc perueniatur, natura innumeritas prius mortes subire habet: diversaeque, incognitae, desertae & mirabiles viae calcande sunt, per quas Dominus hominem trahit, sibi; mori docet. Sed quis dicere sufficiat, quam praelarisima, fructuofissima, deliciofissima vita ex ipsis nascatur mortibus? Planè sibi ipsi mori posse, ineffabile prorsus atque purissimum quoddam bonum est. Certè quotidiana experientia edocet scitis, dilectissimi, quod cibus corporeus, panis & vinum, & quoconque alio vescimur, prius in seipso penitus corrupti ac deficere habet, antequam in natura nostrae substantiam transeat, eidenque unitatur. Multipliciter namque prius, ut ita dixerimus, mori, funditusque in seipso corrupti & perire ipsum necesse est, antequam perfecte delabatur ad stomachum: hic vero denuo a se deficere habet, priusquam ad hepar, ad caput, ad cor, & ad sensus perueniat, atque his ipsis unitatur, ac denum spiritualis fiat. Hic vero tam sibi ipsi dissimilis effectus est cibus, ut nulla oculorum acies, nec sensus ullus discernere possit, certoque pronuntiare, cibum fuisse. Imò tam subtilis modò est, ut nulla possit ratio consequi vel intellectus, ubi, vel quomodo nunc operetur, ubi vive consistat: credi tamen potest, sed sensibus haudquam apprehendi. Sic ergo multo minus sciri vel intelligi potest, ut spiritus hominis in diuinam transeat, semper tamen creatura manens, unitatem, cum adeo hic ipse se perdat, ut nulli exploratum sit intellectui, an unquam creature fuerit. Verum non desunt, proh dolor, homines stupidi ac stolidi, qui ista carnaliter accipientes, dicant se in diuinam naturam transformandos, quod quidem non solum falsissimum, verum etiam hereticum est.

Spiritus in unitate diuinam transitus, qualis.

Siquidem excellentissimam, intimam, coiunctissimamque creaturam cum Deo unitam, in immensum diuinam excedit natura & essentia, quippe quae profusus infinita quedam abyssus est, quam certe nulla unquam creature comprehendere valebit. Enimvero cum nulla sic tam perspicax & subtilis creatura, que admirabiles cibi corporei meatus & vias, aut naturam humanam dignitatem, aut quo pacto anima in capite, manibus, pedibusque vitam operetur, ad plenum capere sufficiat: qua ratione fieri possit, ut aliquis abditissimam hanc abyssum penetreret, sciatur quid praelarisimam hic cibus in spiritu puro ac illuminato operetur, tametsi miser exterior homo interim piger, somnolentus, & ad omnia indispositus sit: quandoquidem istud in ipso fundo in Deo abscondito agatur, fit;

tur, sicut abyssus quædam imperscrutabilis, vt inde garrisce, disputare, differere non omnibus fas sit? Est inuenire quosdam, qui vbi ter quatérve per diem sese recollegent, bonis ac spiritualibus affluxerint cogitationibus, solitas preces suas absoluenterint, cuncta eis in hoc studio successerint ex animi sententia, solatiumq; & dulcedinem quandam perceperint, omnia se iam abundè peregisse, satisq; bene secum agi arbitrentur. Verum nimium adhuc à veritate aberrant, atque falluntur. Sumus enim omnes à Deo Optimo Maximo ad immensa atque sublimia bona capessenda conditi, vocati, iuitati: vnde satis molestè fert fidelissimus Deus noster, nos modicis his contentos esse. Nihil enim tam paratus est dare, quām seipsum: & hoc supremo & excellentissimo modo. Quoties igitur aliquod illius donum percipimus, sensus, cor, desiderium, omnesq; tam animæ quām corporis vires ad Deum extēdere, simulq; cum his in Deum, abyssumq; diuinitatis niti, ac ztuantī desiderio properare deberemus, quasi nihil ipso minus nobis sufficiat: idq; non per sensus & imagines, sed modo quodam supernaturali. Tāta est enim, tam alta, tam profunda diuinitatis abyssus, vt nunquam aliquis illius vel sublimitatem, vel profundum, tam è vicino queat attingere, quin semper propinquius & sublimius accedere possit. Magnum itaque & incomparabile damnum multi fibi ipsi arrogant, dum in solis sensibus & viribus inferioribus tota ipsorum versatur atque perficit deuotio, & in sola sensibili deuotione Deum accipiunt, adeò hac ipsa contenti, vt ultra in Deum ipsum tendere non curent: ideoq; deficiunt omnes, nec ullum in virtutibus faciunt prosectorum. Sicut enim si alimentum corporis in solo stomacho hæreat, nec ad cæteras corporis partes, ad caput videlicet, ad cor, & ad singula quæque membra dirigatur, naturam corrupti ac deficere necesse est: ita etiam quicunque Deum in viribus inferioribus, in sensibus & cogitationibus duntaxat accipiunt, nec ad perfectiora adspirane, nunquam ad præclarissimum illud pertingunt bonum, quod nos Deus omnipotens per hunc excellentissimum cibum vocare & iuitare dignatus est, donec mentem cum omnibus tam supremis quām infimis viribus suis Deo accommodent, applicentq; ac tota virtute exhibeant, etiam longè supra omnem virium suarum facultatem, eum pura ac simplici fide, viua tamen per opera bona & exercitia virtutum, non ficta, neque cogitata, extrinsecus in moribus & vita non relucenti fide. Cum autem Deus pius & benignus hominem ultra non posse cernit, occultè in ipso, nesciente natura, operatur, eumq; supra naturam & naturæ modum euehit, idq; potissimum in sacratissimi cibi huius digna perceptione. In isto namque Sacramento seipsum totum Deus essentialiter, personaliter, propriè ac veraciter præbet, nec vsquam alibi tam certò, facile, propriè, sensibiliter memoratum Dei supernaturale præstat auxilium. Quod cum ita sit, meritò, quicunque ad supremam perfectionem cum amore adspirant & desiderio, ita vitam suam instituere curabunt, vt ad hunc vitalem cibum crebrò & opportunè accedere digni sint: & quotquot ex huius frequenti perceptione in amore Dei proficeret sentiunt, nec aliquem contemptum, incuriam, vilipensionem tanti Sacramenti suboriri, hi quanto frequentius accedunt, eo melius utiliusq; sicut Augustinus aperte testatur, loquens de illis, qui inde proficeret sentiunt, & amore ac desiderio illius tenentur. Quod si tales certis temporibus digni sunt cibum hunc percipere, ea accedit, quare sū profic.

Quid Deus
us poti-
ficiū dare
velit.

Cópara-
tio efficac-

Quido &
vbi Deus
præcipue
operetur,

Quibus
frequen-
tissima
menſe
Domini-
quare sū profic.

quare non etiam quotidie digni & idonei esse possint, præsertim cum dignitas
hec præcipue non ex humanis operibus & meritis, sed ex gratia & meritis Do-
minii nostri Iesu Christi proueniat, atque ex Deo in nos deriuetur, profluatq?
Si ergo, inquam, semel in anno, aut mense, aut hebdomada homo spiritualis
dignus est accedere, cur non etiam quotidie eandem gratiam capere queat, si
moçò desideret, & quod in se est, faciat, quantum quidem & facere potest & se
facere debere intelligit? Evidem hominibus internis, ad supremam adspiran-
tibus perfectionem, nullam certiorem, securiorem, compendiosiorem ad eam
pertingendi viam noui: adeoq? confidenter omnibus amicis meis id do
cilijs, ut si diuinum inde filialemp? timorem non deficere, amoremq? & deuotio-
nem erga tantum Sacramentum intra se crescere & augeri sentiant, frequenter
ad ipsum accedant. Sicut enim si materia quælibet in ignem conuerti debeat,
nulla id alia ratione facilius efficitur, quam ut quam proximè igni coniuncta,
vix calor is illius magis ac magis in se recipiat: quod vbi fit, quamlibet humi-
da, quamlibet lapidea vel etiam ferrea sit, si tamen ita perseverat, ignis in eam
operatur, sibiq? reddit consimilem, aut certè penitus in sui mutat naturam, ma-
xime si talis sit materia, ut in ignem transire possit: ita sane nemo aed peruer-
sus & durus est, nemo tot peccatorum humoribus abundat, nullus denique tam
ad vitia propensus, & mundo creaturisq? deditus est, si cum pia denotione pu-
xraq? intentione huic igni diuino crebro se coniungat, quod in se est faciat, & a-
pud ignem hunc stabilis perseveret, permaneatq?: fieri non potest, quin aridum,
lapideum, ferreum cor illius, prorsus igneum, molle, diuinum efficiatur.
Nec enim alia compendiosior perfectiorq? præparatio est ad Deum, quam i-
pius Dei. Quamobrem si crastina die ingens solemnis, vel insigne aliquod Fe-
luum agendum esset, in quo sacram Communionem percipere, atque ad hanc
interim me præparare deberem: vicinior, compendiosior, sublimior me præ-
parandi foret ratio, hodierna die misericordem Deum in venerabili Sacra-
mento deuotè percipere. Quis enim melius, sanctius, diuinius me ad illius præ-
parare posset susceptionem, quam ipsemet, qui in hoc Sacramento seipsum ac-
cipit ad seipsum? Aut quo alio modo nimia imperfectio, carnalisq? & vetus ho-
mo meus, natura quoque, mores & modi veteri, amplius renouari, baptizari
denuò & renasci poterunt, quam verum & vnicum Dei Filium, verum, viuum,
ac Deificum corpus, sacratissimum, mundatam, & abluentem sanguinem, san-
ctissimam animam & spiritum, amorosissimum cor, semperternam diuinitatem,
tenerrimam humanitatem, ac ipsam supersanctissimam Trinitatem; &
quicquid demum ipse est, habet & potest, in hoc Sacramento dignè deuoteque
percipiendo? Quomodo enim minora negabit, qui donat maxima? aut quod il-
li donum præexcellencia illius largiri erit difficile, qui seipsum totum ex to-
to & dedit & datus est? Credite mihi, non illius gaudium vel deliciae sunt,
extrinsecus tantum in Sacramento apud nos commorari, sed esse cum filijs ho-
minum, sicut ipse ait: *Delicia mea esse cum filiis hominum*, hoc est, in mundis & a-
morosis cordibus & animabus habitare. Quod quisquis eum facere non finit,
aut quoquis modo facere prohibet, gaudium illius & delicias se nouerit impe-
dire. Ista omnia, dilectissimi, ex diuino munere, ut potui, dixi, quibus aliqua S.
Thomæ dicta subiungam, notatu certè dignissima. Ait enim, quod omnem

Hodier-
num cra-
stino puz-
Rate.

Pro. 8.

Quantam
Christus

gratiam, quam Christus, in mundum sensibiliter veniens, contulit mundo,
eandem

eandem, in hominem sacramentaliter veniens, adducat in eundem: & effectum omnem passionis Christi in mundo, Sacramentum hoc operetur in homine, ac fructum denique omnem, quem ex illius passione, morte, resurrectione, ascensione percepimus, gloriam quoque & claritatem ac beatitudinem sacrificissimi Corporis, sanctissimæ animæ, & excellentissimæ diuinitatis suæ, cui libet homini dignè accedenti in hoc Sacramento largiatur. Vbi simul B. Thomas cuncta vult intelligi, quæ cogitari possint. Sumamus hic pro rudium & carnalium hominum, qui nihil nisi secundum sensus nōrunt accipere, instructione crassam quandam similitudinem: Si quis potentissimus Imperator, cuius simul essent omnium hominum, imò & creaturarum omnium diuitiae, thesaurus, dominium, pulchritudo, famulatus, scientia, deliciae pro votis & modis omnibus, ultra quam humanum cor cogitare sufficeret, homini cuidam spurcissime leproso, pustulis vnde scatenti, cæco, clando & olenti grauiter, adeò se totum vniaret, ut caput, cor, manus, pedes, cunctæq; interiora & exteriora sua in corpus leprosi huius effunderet ac transformaret, ita ut omnia membra Imperatoris leprosi membra fierent, mirada certe & ingens hæc foret dilectio. Multis tamen modis, imò prorsus in immensum, supra omnem humanæ infirmitatis captum, maior est amor & vno Dei cum anima rationali in hoc dignissimo Sacramento. Decreueram quidem etiam de ratione preparandi nos ad hoc Sacramentum, dicere: sed temporis breuitate aliud postulante, alias inde dicturi sumus. Quæcumq; verò haec tenus dicta sunt, longè infra rei sunt dignitatem. Ipse Dominus Deus omnipotens, quod ego minus prestiti, per gratiam suam in nobis omnibus perficere dignetur. Amen.

in Sacra-
mento
gratiam
conferat.
Similitu-
do lucu-
lenta.

Quanta
Dei cum
anima ra-
tionali
vno.

IN E A D E M S O L E N N I T A T E.

*De multiplice Communicantium differentia, deq; varijs defectibus & culpis, puta pec-
catis venialibus, inherentibus & non inherentibus, siue fluxis, alijsq; hominem impedi-
tibus, quo minus dignè ad Christi accedat venerabile Sacramentum.*

S E R M O IV.

Caro mea verè est cibus, & Sanguis meus verè est potus. IOAN. VI.

EST ERNA die, sicut meminisse potestis, dilectissimi, tria dice-
re constitueram, de dignitate videlicet excellētissimi Sacra-
menti huius, cuius solennia nunc agimus, de qua tamen nemo satis
dicere potest: de fructu quoquo & utilitate dignè communicantium,
& postremò de modo præparandi nos ad sacrum Commu-
nionem, quod vltimum, cùm de alijs aliquid dixisset, intactum
reliqui. Quamuis autem, sicut etiam tunc testatus sum, vix aliquid dignum de
his dici queat, nihilominus D. Thomæ sententiam de utilitate & fructu Sacra-
menti huius commemoravi, eam videlicet, qua ille ait, quod omnem gratiam,
claritatem, & beatitudinem, quam Dominus noster Iesus Christus, sensibili-
ter veniens in hunc mundum per hominem à se assumptū, viuens & moriens, pa-
tiens & resurgens, atq; ad cælestia commigrās, contulit mundo, vnicuiq; dignè
communicanti in hoc præclarissimo largiatur Sacramento, & in ipso opere-
tur. Quod cùm ita sit, nullum donū, nulla gratia cogitari vel desiderari potest,

In Sa-
cramento
omne do-
cumentum
quæ auin &

Tt

gratiam cōtineri. quæ non in hoc eodem Sacramento abunde contineatur. Vnde quantumcum
 Suis se profundæ, deuotæ, attenta meditationi insistas, aut quoduis aliud agas exerci-
 viribus tium, quicquid tamē viribus tuis feceris, nihil in huius exercitijs, sacra dico
 neminem communionis, comparatione existimandum est. Possunt quidem exercitia a-
 digere, prepara- lia diuina esse, sed hic Deus ipse est. Atque ex huius perceptione Sacramenti, ho-
 re. Non tu me in te mutabis, sed tu mutaberis in me. Denique quicquid optari vel
 desiderari potest, si virtus & defectus vincere, gratiam & virtutes obtinere, con-
 solatione quoq; & compunctione perfundi cupis, hic inuenire promptum est,
 Cui Deus si, ut op̄t̄et, querere non p̄geat. Itaque si quispiam annos ætatis centum im-
 quām fa- plēset, & diebus singulis centum aut mille perpetrasset peccata mortifera, hie
 cile etiā si ex diuina gratia largitare compūctus, perfectè se ab omni peccato auerteret,
 grauissi- ma peccata, atque ad Deum suum conuerteret, simulq; cum hac sui ad Deum perfecta con-
 tra dimit- uerſione ad venerabile accederet Sacramentum, fidēter dico, multo facilius ac
 146. pronius esse Deo, in hoc excellentissimo dono omnia illi peccata sub momēto
 remittere, quām stipula possit ex manibus vi spiritus expelli. Imò tam fortis,
 v̄hemens, efficax hæc posset esse cōuersio, ut etiam pena ac penitentia omnis
 relaxaretur omnino, & ipse de grauissimo peccatore in virum sanctum abiret.

Mos Co- Quamobrem bona fatis & laudanda consuetudo est, quæ Coloniæ inoleuit, ut
 llioicisū laudabis frequenter libenterque homines ad sacram accedant Synaxim, tamē si diuersi
 laudabiliis quis. diuersa ratione, multumq; dissimiliter id agant. Alij namque Sacramentaliter
 Diuersità tantum, non etiam spiritualiter, ideoq; nec salubriter, Christi corpus accipiunt,
 diuersis quales sunt omnes, qui cum mortalis peccati certa conscientia accedunt, qui
 accipitive sunt socij Iudaæ proditoris. Alij & sacramentaliter & spiritualiter in animas suas
 merabili- ipsum recipiunt, sed modicum tamen inde reportant fructum, gratiam, confos-
 Sacra- mentum. lationem: quales sunt, qui cum multis venialibus peccatis imparati ac indeuoti
 accedunt. Alij cum ingenti fructu, utilitate immensa, & non modo sanctitatis
 augmento ipsum accipiunt. Alij denique spiritualiter tantum, non sacramen-
 taliter sumunt, homines videlicet pri ac mundicordes, qui vellet quidem &
 desiderant etiam sacramentaliter accipere, sed pro illo tempore, quo id optant,
 assèqui non valent: qui tamen pro desiderio & intentione sua, gratiam Sacra-
 menti multo fortasse consequuntur vberiorem, quām alij sacramentaliter i-
 psū percipientes. Hoc autem modo vel centies in die bonus quisque vbi cunq;
 etiam locorum sit, tam ægrotus quām sanus, ipsum sumere potest, quando sa-
 cramentaliter nulla ratione sepius quām semel ad ipsum licet accedere. Nec
 tamē sine immenso fructu copiosâq; gratia, modò sancta desideria priacis deuotio
 non desint, ipsum tam crebrò spiritualiter sumimus. Multi præterea Sacra-
 mentum hoc recipiunt quidē in animas suas, eodemq; fortassis in vita beata peren-
 niter fruituri sunt, & singularem ex frequenti Communione mercedem seu
 præmium consecuturi, si tamen in gratia absq; mortifero peccato decesserint:
 sed amorosos effluxus diuinos & innumera sancti Spiritus charismata, quæ in
 hoc Sacramento conferuntur, percipient nunquam. Soli namq; exteriori signi-
 ficationi seu signo inhärentes, ad ipsum fundum minimè pertingunt: cum mul-
 tis etiā venialibus culpis tepidè accedunt, & ideo nihil reportant gratias, quippe
 cui ob multa magnat ipsorum impedimenta, nullus patet ad eos accessus, sicq;
 yani, dissoluti, inanes, frigidi perseverant, nec aliqua referunt fructum, imò
 defit.

deficiunt potius. Sed querat fortasse aliquis, quænam sint illa impedimenta propriæ, quæ tanta eis damna irrogant, pretiosissimosq; diuinæ gratiæ thesau-ros, cælum & terram locupletantes, ac diuitijs implentes, ab eis excludunt, ita ut quamlibet sçpe communicent, vacui tamen semper & inanes permaneant, sicut in multis quotidie videre prouum est. Cui planè respôdetur, **impedimenta hæc venialia esse peccata, quæ nimirum charitatis actualem feruorem dimi-nuunt infrigidantq; cor, cor distrahunt, deuotionem expellunt, sanctam labefactant vel etiam extinguunt strenuitatem, Dei familiaritatēm auferunt: & quāmuis gratiâ, charitatemq; non enecent penitus, hæc ipsa tamen damna inferunt, multumq; disponunt ad mortalia peccata & gratiæ amissionem. Porro **venialia peccata** sive **impedimenta quotidiana**, duplicita sunt, & veraque effluxum diuinæ gratiæ in hoc Sacramento præpediunt. Alia namque perseverantia sunt & inhærentia, alia fluxa. Inhærentia sunt ea, vt quando, verbi gratia, aliquis volens & sciens à creaturârum affectibus & amore captiuus detinetur, atque in illicis delectationem & voluptatem querit, qualescumque demum sint illæ in hoc mundo positæ creaturæ, quarum vera causa & filius Deus non est. Quoties enim aliquis in creaturis sensuale gaudium & delectationem principaliter querit, toties ad minus peccat venialiter: & sicut Doctores asserunt, quæcumq; fiunt absque rationis deliberatione, venialia sunt peccata. Ex his vero quedam tam magna sunt, vt si quis absque contritione & satisfactione cum illis decesserit, forte decem aut pluribus annis pro illis in purgatorio tartareis sit flammis exurendus. Exempli gratia, amat nescio quis creatureas & delectationes memoratas, & eis propter Deum mori renuit: quod quandiu facit, creature locum Dei in ipso occupant, ita vt Deus in eo nec habitare, nec operari possit. Hoc autem in seipso quisque non negligenter obseruare debet, studiosè perscrutando, ybinam creature in se lateant. Et fortassis ipsem est, aut aliqua propria inordinatio, vel quia de amicis suis, aut diuitijs nonnihil extollitur, aut forsitan vanè in proprijs institutis & exercitijs suis complacet sibi. Est etiam vitium quoddam heu nimis hodie vulgare & vstatum, puta quod omnes & singuli, tam Religiosi & Ecclesiastici, quâm seculares, priuatis lucris inhiant, diuitias cumulare ac recondere satagunt, adeoq; tenaces sunt & auari, vt satis dici nequeat. Nemo sorte sua rebusq; contentus est: omnium hoc vnum studium, yna cura est, vt diuitias sibi, quantas possunt, congerant. Hinc multa & sumptuosa construunt ædificia, eademq; ineptissimis atque leuissimis picturis exornant, nihil in eis nisi sensuum suorur obiectamenta querentes. Ad hæc, argentea & aurea sibi pocula cumulant, oīus varios exquirunt, vestes preciosas multiplicant, cibo & potulautissimo & pretioso ventrem farciunt & onerant, atque in omnibus voluptatem querunt & delectationem, sciri haberitq; in pretio appetunt hisq; & alijs modis & sensuum delectationibus peccata huiusmodi venialia inhærentia, coram se & intra se instar muri consolidant corroborantq;. Interdum dolent etiam se istis non magis abundare. Vnde hominum amicitias, superfluas ac vanas animi recreations & leuitates expetunt, cum tamen in eis nec intendant, nec querant, & multo minus inueniant Dominum Deum Creatorem suum. Iste nimirum in mortalium peccatorum velut præcipio sunt constituti, iamq; prope est, vt vel intus vel foris incomparabile eu-**enundem peccatorum danum incurant. Imò frequenter, antequam aduerat****

Veniali-bus etiam peccatis Sacra-menti huīus fructum impediti.

Veniali-peccato-rum discrimine quod.

Veniali-peccata quæ.

In quibus creature locū Dei occupat.

Lucti audi-tas, imò fœditas, hodie quante.

ipſi, in multa grauiā peccata collabuntur. Hęc ergo sunt impedita perſue-
rantia & culpa inhaerentes, cum quibus tamen multi proh dolor, ad reueren-
diſſima Christi Sacra menta accedere non metuunt, suas nihilominus conſue-
tuſines & modos retinentes, nec aliquid ex prae dictis repudiare volentes.
Quumq; hac de cauſa nec Deum, nec sancti Spiritus intus ſentiant conſolacio-
ne, non magnopere id curant, ſed ſuis ſtudijs & conſuetudinibus inhaerent,
atque ad creaturem cum delectatione & amore ſe conuertunt, ſicquę nonnun-
quam quadraginta vel quinq;aginta & eo amplius annos ſub habitu ſancto &

**Quorū de-
ſe uite ob-
vernalia
debita-
tur.**

opinione bona tranſigunt. Verū utrum iſti feliciter hinc decessari, atque ad
extremum ſaluandi ſint, vehementer incertam eſt, eo q;d fundus ipſorum
ſpontē ſcienterq; diuturno quodam & inolito creaturārum amore & delecta-
tione irretitus eſt atque conſtrictus. Vbi verò neceſſitas extrema ingruerit, om-
niq; coram diuino detegetur iudicio, neſciens proſua quo in ſtatu reſuē ſint,
nec facile Deum inuenire poterunt. Interim dumani ſani ſunt, per varia commen-
ta & glossas mirum in modum vitia ſua excuſare nouerunt. Eia, aiunt, oportet
me hęc & illa habere, nec habita noſcent. Et ſi quis eos reprehendere aut ſe-
cūs instruere velit, cum errare aſſirmant. Fitq; tandem, ut dum in iſtis perſe-
uerant, impedita, id eſt, peccata haec inhaerentia, adeo in eis conſenſcant,
& in habitum quendam conuertantur, ut nullam inde conſientia patientur
accuſationem ſive remorſum. Iſta, dilectissimi, peccata, magna, & fortia ſunt
diuini effluxus ac operationis impedita, & quaſi denſa quendam antemu-
ralia, nec poterunt hiſ ſubſiſtentib; ſancti Spiritus in anima ſua operationem
ſentire, quicquid etiam agant. Quantum enim creaturem implent, à tanto Deum
cum ſua gratia abſcedere oportet. Fluxa verò & non inhaerentia peccata ſunt,
verbi gratia, ſi quis nullius creaturem inordinato amore captus detineatur, ſem-
perq; le paratum inueniat ad relinquendum omnia, qua certò ſciret Deum ab
iſpo velle relinqui, qualiacunque etiam illa forent, vel homines, vel amici,
vel bona téporalia: interim tamē nō tam ſtudioſe ſeipſum cuſtodiit, ut merito
deberet: facileq; à natura & vitijs naturalib; qualiacunque demum ſint illa,
vincitur, ut ab ira, à ſuperbia, à torpore & ignavia, à verborum leuitate, quo-
rum omnium, necnon & aliorum vitiiorum, dum ſe illi offert occasio, in hiſ i-
pſis excedit, eſtq; vel loquax nimium, vel potus cibiq; intemperantior, aut plus
ſatis hilaris, aut demum immodice ſolicitus & occupatus. Quamuis autem ex
hiſ vitijs interdum aliqua peccatis prioribus inhaerentib; queant eſſe graui-
ra, dum tamen ex infirmitate vel ſubreptione ſint, multo quā illa minus
impediunt: quandoquidem fundus ipſe purus eſt, & tantum accidens malum.
**Fluxa
peccata
qua.**

**Quid ve-
ritatia pa-
riant in-
pedimenti.
Quo iac-
ca mino-
rēce: ne
hēſterna,
quām h-
dicēna**

Si quis tamen in cratitum aut hodie accessurus, minus ſe ab hiſ vitijs cuſtodiſ-
ſet, quod ad diuina in unionem attinet, multum certè hanc ipſam impediunt,
fiduciam minuunt, mentem diſtrahunt & dilacerant, hominemq; diuini a-
morofii influxus & coruſci luminis efficiunt incapacem. Nihilominus ſi pecca-
ta vel impedita haec contra voluntatem heri contigiffent, atque cum ve-
ra cordis contritione defleantur, non perinde nocebunt neque impedient, ut
facerent ſi hodie accidiffent. Ipsi namque pœnitentia amaritudo & preſſura
ac dolor cordis, quibus haec deſtentur, magna ex parte rubiginem horum vi-
tiorum alſtergunt. Nam ſi quis heri in iſta cecidiſſet, hodieq; denud ſuipſius
cura poſthabita, haec iſpa incideret, ſimilq; ex hiſ mentis quādam contraheret
diſtra-

distractionem, puta vel ex garrulitate nimis, vel immoda occupatione, tum certè non parum ista impedirent, dum vnam impedimentum iungeretur alij: nec tamen propterea semper à Communione sacra abstinere, nec penitus eam intermittere necesse est. Si enim accedit, nihil peccat, modo peniteat eum peccata illa incidisse. Poterit enim sequenti die suum recuperare damnum. Sapientia etiam natura indisposita impedit, puta quando aliquis vel somni vel cibi fuit intemperantior, plus aut minus inde capiendo. Certe ita quenque sui custodem deceret esse sollicitum, ut ad singulos penè morsus, si natura citra sui grauamen eos ferre posset, examinaret. Satis enim mundum purumque sit operatur, cui Deus ineffabile mysterium suum infundere debeat. Hæc itaque sunt, quæ diuinum impidunt influxum, & pretiosissimos diuinæ gratiæ thesauros, in hoc dignissimo Sacramento latentes, ab anima excludunt. Cæterum etiam bonos & sanctos quosdam homines inuenire est, qui interdum torpore quodam & somnolentia contra suam voluntatem prægrauentur, forte quia natura ipsorum ad somnum propensior est, aut plus fortasse somni exigit, quam ipsi velint: & hi propterea nequaquam hoc salutifero debent cibo abstinere. Sunt præterea etiam spiritualia quædam diuini influxus impedimenta, ut quod homines seipso duntaxat in huius dignissimi cibi sumptione querunt, sui videlicet consolationem, deuotionem sensibilem, & bonam pacem, quibus si frustrarentur, haudquaquam accederent. Hi ergo seipso potius, licet occultè, quam Deum querunt. Sed quid facit eis Deus? Sapientia etiam, quo ad se redeant, gratia illis extrinsecus aduersa, & intus pressuras intolerabiles, ut quasi infernum sibi sentire videantur, eueniire permittit. Qui vero nihil horum patiuntur, certi sunt horribile se purgatorium experturos. Isti semper in eodem luto hæret, nec aliquem in veris virtutibus faciunt profectum. Sic etiam aliqui boni homines a deo exco quadam timore tenentur, ut si non sensibilem amoris ardorem, aut grandia opera intra se sentiant, quanvis notabile aliquod nesciant impedimentum, accedere non ausint: qui & ipsi ad altiora non proficiunt. Illi vero preclarissimos Sacramenti huius fructus & effectus vberius assequuntur, qui fundum & intentionem puram habentes, super Dei misericordia accedunt, illius relinquentes arbitrio, utrum dare vel auferre velit: nec ideo abstinent, si nullam deuotionem sensibilem percipiunt, sed Deo suo tam in inopia quam abundantia spirituali, plena cum fiducia se totos credunt, & inhærent eidem. Isti in Deo nascentur, & Deus in eis. Et si aliquod eis impedimentum, ut huic exilio proprium est, intus vel foris occurrat, celeriter inde se auertunt, nec illi immorantur diutius, multum se circa illud occupando, sequè scrupulosius reprehendendo: sed Deum amant & intendunt, nec Dei dona, sed ipsum potius respiciunt Deum: cunctæq; de illius manususcipientes, eadem in ipsum refundunt. In his ergo venerabile hoc Sacramentum mirabiles & præclarissimas operatur illuminationes, nec aliquid æquè ipsorum profectum promouet, ut huius perceptio Sacramenti. Enimvero possent isti cum tanto furore & strenuitate ad hoc Sacramentum accedere, ut si impræsentiarum eum charitatis obtinerent gradum, quod post mortem suam in primum Angelorum Ordinem euolarent, vñico hoc accessu consequerentur, ut in secundo, vel tertio, vel quarto Angelorum Ordine collocarentur. Inò tam crebrò hac possent ratione accedere, ut per hunc modum ad supremum Angelorum chorum subleuarentur. Verum hoc

Quam so-
licitus sui
custos
quisque
esse debe-
ret.

Quid tan-
de, ut hic
patientes
passuri.
Timore
qui nimio
laborent.
Qipotis-
sumu fiu-
stus & cf.
fectus Sa-
cramenti
huius pa-
ticipes
fiant.

Quantum
qubida
p. officia
conferat
fciuia
Sacramen-
ti sum-
ptio.

hoc ipsi nec desiderare, nec ex intentione querere debent, sed solum duntaxat gratissimum Dei beneplacitum & honorem. Sanè mira illa, quæ præclarissimum hoc Sacramentum in hominibus istis, mundo corde seu puro fundo

Operatio-
nus huius
Sacra me-
ti ineffa-
biles.

præditis operatur, omnem etiam Angelicum superant intellectum. Quis enim capere sufficiat, ut ipsi ex toto supra seipso & humanum modum subleuentur, in Deum rapiantur, eidemque in intimo animæ fundo vniuantur? Porro quando isti Sacramentaliter donum hoc Corporis Christi percipere nequeunt, studeant illud vel spiritualiter sumere, quod etiam diebus singulis semel ad minus facere debent, siue Missæ sacrum audiant, siue non audiant, siue aduersa laborent valetudine, seu quidvis aliud agant. O quanta possemus cum Deo,

Cur quida-
verbi di-
uini mi-
nus lese-
bas.

id est, ex virtute Dei, si tantum ad nosipso nos recipemus, intus perseveraremus, & diuinam intra nos obseruaremus gratiam. Possemus platiè omnia in ipso nos confortante, regnumque Dei præsens intra nos inueniremus. Sed heu negligimus ista, heu absque modo & mensura modò huc, modò illuc foras evagamur, ac rebus & occupationibus externis plus satis sumus impliciti. Discurremus hac atque illac pro audiendo verbo Dei: concioneque finita, vix aliquid ex auditis memoria retinemus. Tum verò aliò pergitimus, iterum conscientem audituri, & nec illius dicta memoriz commendamus. Murmurationibus peruersis heu nimium sumus dediti, adeòque instar mulierum instabiles ac mutabiles sumus, ut quæ heri placebant, hodie displiceant. Evidem fui in regione quadam, vbi admodum viriles sunt homines, & veraciter fortiterque ad Deum sese conuertunt, secumque intus stabiliter manent: & iucundum est, affluenter in eis Dei gratiam cernere. Quo sit, vt verbum Dei v-

Coloniæ-
sumigna-
tia.

no anno maiores ibi fructum operetur, quam hic Coloniaz vel decennio tota. Contra in quibusdam terris homines muliebri prorsus videntur esse animo, dum quoque modo cum illis agatur, nullum omnino in vita spirituali profectum faciunt. Scio, dilectissimi, quia grauitate audiretis, si de vobis ista proferrem: & nisi ea de causa parcerem vobis, incertum est, quidnam fortasse dicerem. Veruntamen animum nos masculinum assumere, atque sponte viri-

Cur nostri
profectus
spes nulla.

literque ab omni nos creatura mortali auertere, & ad Deum Creatorem ex toto conuertere oportet. Alioqui nulla nostri profectus spes superest. Sed heu quanta miseria est, adç ferè omnes hodie magnam Dei negligere gratiam, & quasi floccis facere. Credite mihi, diligenter hoc attendenti, cor & corpus præ dolore tabescere possent. Quam hodie in multis Religiosis congregationibus vulgare communisque est, libenter rumores seculi referre & audire, vt quid ille vel ille agat, hisque similia alia multa, quæ tamen omnia non nisi vanissimas ac stultas in animam adducunt imagines? Si qui verò sunt, qui libenter de Deo colloquia miscant & audiunt, nunquam vanis istis hominibus queuant satisfacere: sed eos isti persequuntur, suntque eis graues etiam ad videndum. Tales quæso, dilectissimi, & loca ad quæ conteniunt, summopere fugite, &

Contra
quosdam
audiendz
nouitatis
auidos.

ad vestra ocyus properate cubicula, ibique Dominum Deum Creatorem vestrum, illiusque voluntatem introversi sustinet, ac sequimini. Quod si perspectum non habueritis, quæ sit voluntas Dei, consilium hac in parte, ni fallor, bonum sat præbeo vobis, hoc videlicet, vt cùm duo quædam proposita vobis fuerint, puta vel agere, vel dimittere quippiam: & incertum habueritis, vtrum melius sit, primò vosipso attendere, & quod natura magis abhoruerit, id tan-

Ex duo-
bus propo-

guar-

quam securius eligit. Ad quod enim illa minus afficitur, in eo securiores estis. utis virtū
eligenda.
Qui potis-
sumū deo
vluamus.
Enim uero quanto naturæ eiusq[ue] oblationibus minus viuitis, tanto magis vos Deo & voluntati illius viuere, clarum est. Quanto enim spiritui plus viuitis, eo amplius naturæ mori cogimini. Diximus iam multa de hoc præclarissimo Sacramento, sed longe infra rei dignitatem, imo & utilitatem. Paradī-
gma seu
vñlo.
Quis enim dicere sufficiat, quanta utilitas, quantus Dei honor, quantum gaudium omnibus beatis, quāta cunctis hominibus correctio, quām ingens facinorosis multis peccatoribus conuersio, & quanta demum in purgatorio fidelibus animabus redemptio ex ipso proueniat? Denique scriptum legimus, spiritum quendam cuidam Dei amico in flamma quadam inimicis ardoris apparuisse, simul que dixisse, ea sola de causa tam diris ac incredibilibus se cruciatis torqueri, quod circa Dominici corporis perceptionem fuisset negligentior: addiditque, si vel semel venerabile Sacramentum deuotè pro ipso accipere dignaretur, se liberatum iri. Quod cum ille Dei amicus fecisset, sequenti die spiritus eidem Sole fulgentior atque micantior apparuit, vñica illa dignissimi Sacramenti huius perceptione ab intolerabilibus penitentibus liberatus, atque ita felix ad cœlestia migravit. Præstet omnibus nobis benignissimus Deus, uti semper ipsum dignè sumamus, ac vitam tanto Sacramento agamus dignam, ad laudem & gloriam ipsius. Amen.

De hoc venerabili Sacramento, infra septima Dominicæ post Trinitatis, duos notatu dignos Sermones offendes, quorum alter ita incipit: Ecce ego vobiscum sum omnibus diebus, &c. & alter sic: Probet autem scipsum homo, &c. Et multa etiam in Tractatu de virtutibus.

DOMINICA I. POST TRINITATIS.

Vt omne fallacis mundi gaudium, amorem & delectationem abdicare, ad Deum nos toto corde conuertere, & in illum seruus perseverare debeamus.

Author D.
Henticus
Suse.

S E R M O V N I C V S.

Lazarus mendicus portatus est ab Angelis in sinum Abrahæ, diues autem sepultus est in inferno. L V C A E X VI.

SALVATOR ac Redemptor noster Dominus IESVS CHRIS-
TUS in Euangelio hodierno satis nos fideliter admonet, dilec-
tiissimi, vt omnes mundi diuitias & seculi voluptates contem-
nere, rejicare, abdicare, & cum Lazaro, cunctisque Dei amicis,
in paupertate & quibuslibet aduersis & doloribus vitæ huius
præstare patientiam studeamus. Si enim dissimulare nolumus, aperte satis
colligere licet, quod quicquid mundus iste magnum ducit ac delectabile, non
nisi vanissimum somnum & mera diaboli deceptio sit, præmium habens, vt
dignum est, ignem perpetuis temporibus arsurum. Sicut enim dici solet, bre-
ue gaudium, & protensus dolor, gratum est seculi indumentum. Heu quām ni-
mis fascinata habent pectora amici seculi huius, dum amorē & delectationem
suam in rebus caducis & nihil constituant. Heu quām densis inuoluuntur tene-
bris, quanto pere vita huius gaudia querunt, si tamen illa gaudia dicenda sunt,
qua

Quale
quid sit,
quod mihi
dus mag-
nus purat.

Studia mundi quām sunt varia. quā nihil veræ lētitiae habent. Fitqūc s̄enumerō, ut prius quām aliquid obtingant gratum siue iucundum, decem molesta & aduersa experiantur: quantoq̄e majoribus vruntur desiderijs, tanto inquietiores fūnt. Miseri isti, & à Deo vacui, ne dicam impīj, perpetuis timoribus & terroribus cruciantur etiam in hac vita. Et hoc ipsum breue gaudium, quo potiuntur, cum labore querunt, cum metu & solicitudine tenent, & amittunt cum dolore. Enim uero mundus iste fallax vndiquaque & infidelissimus est. Mox enim ut priuatum cessat commodum, omnis quoque amicitia finitur. Et quicquid agant homines, nūquam tamē sinceram dilectionem, plenum gaudium, veram pacem in rebus creatis inuenire poterunt. Dolendum planē & omni lachrymarum fonte plangendum, tam innumerā diuinitatis imagine insignitas animas, tot ap̄tissimos & electissimos homines, quando cum Deo potentissimi Reges & Imperatores cœli & terræ esse possent, adeò se stolidè abijcere, tamq̄e sponte æternis imoluere miserijs, cūm tamen reuera vel mille mortes eis subire præstaret, quām tale aliquid committere, quod inter Deum & animas ipsorum diuortium efficeret queat. Dolendum, inquam, tam nullam ferē omnes pretiosissimi temporis rationem habere, imd̄ tam malē & inutiliter consumere, quod tamen vix vñquam poterunt recuperare. Et quanquam ista sat perspecta habeant, quippe quā in seip̄is experiuntur, non tamen suis vanitatibus, voluptatibus & inassūlīis delectationibus renuntiant, nec vita correctioris arripiunt iter, donec tandem post mortem dignas pro factis suis penas recipient, & licet serō, saltem in penis suas negligentias & culpas agnoscant defleantq̄e. Heu graue est illis chara relinquere, à rebus dilectis animum abstrahere, & quasi impossibile inolitas refudiare consuetudines. Sed multo grauius ac impossibilius erit, futuras infernalis incendijs seu ignis purgatorij penas perpeti. Ergo dum molestia omnia, laborem omnem & dolorem euadere querunt, hisip̄is profundius se immergunt. Fugunt miseri ac hortent summum bonum & leuem sarcinam illius, & interim diuersis immanissimis diaboli oneribus prægrauantur, fitq̄e illis quod dicitur in Job: *Quotiment pruinam, irruet super eos nix.* Jam quōd putant, nihil vana solatia & sensuum oblectationes ac superfluas recreations adferre detrimenti, quām bene sentiant, ijs si viderint. Quomodo enim ista non noceant, cūm animum reddant indispositum, ab interioribus euocēt, cordis pacem auferant, gratiam & dilectionem Dei dissipent, & interiori quidem homini teponem ac excitatem, exteriori verō torporem & ignatiā adducant? Ea enim est si agilitas nostra, ea hominum corruptio, ut priusquam humana societas seni nos ad interiora mittat, missis exire faciat & nos extrouertere: & antequam salutarem aliquam hauriamus ab hominibus institutionem, diuersis noxijs imaginib⁹ & exemplis depingamur ac perturbemur. Denique sicut gelida pruina verno tempore speciosos arborum flores corrumpit, ita amor terrenus diuinum extinguit feruorem, & æternam impedit felicitatem. Quamobrem vñ horæ illi, quando de omni deperdito tempore, & cunctis bonis negligendis reddenda erit ratio, cūm omnes fruolz ac peruersæ cogitationes, verbā & opera coram Deo & mundo vniuerso palam recitabuntur, & qua quæque intētione cogitata, dicta, facta sint, liquido patebit omnibus. Reuera plus quām saxeā corda fūnt, quæ his non deterrentur nec emolluntur. Planē moneo vos dilectissimi: mundum deserite, quia fallax est. Voluptas eius,

Quām sit neglectū tempus dolendum.

Dolorem brevē vi- tates p̄- petuū in- currit.

Job 6.

Ad quid societas humana magis prena- & amoris terreni collatio.

eius, spurcitia est: consilium eius, superbia & auaritia. Seruitus illius delectat, sed merces debilis est: floret delectabiliter, sed fructus eius non nisi teterius est fœtor. Securitas eius, perditio est: auxilium, venenum: promissio, mendacium: promissi exhibitio, fraus & dolus. Pro gaudio mœrorem, pro honore ignominiam, pro fide rependit fallaciam: pro diuitijs extremam inopiam, & pro vita perpetua mortem sempiternam. Vnde quisquis in hac vita delectationem quamlibet aut voluptatem, qua Deum perdat, potius quam Deum eligit, cum moriendum fuerit, utroque frustrabitur. O si cogitarent quicunque eiusmodi sunt, quam iucunda festiuaque sine illic omnia, vbi mille anni vix viii diei spatium habere videntur: & econtra, quam miserum sit illic esse, vbi nox una mille annis videtur prolixior, & vbi nunquam Lucifer solvit polum caligine: quæ nobis tetrica nox vehementer est omnibus formidanda. Iustissimo planè Dei iudicio diues ille epulo induitus purpura & bysso, & splendidè semper epulatus, carnem suam molliter fouens, & pauperum immemor, in inferno sepultus est. De talibus seruus Dei S. Iob loquitur, vbi ait:

Tenent tympanum & citharam, & gaudent ad sonitum organi. Ducunt in bonis dies suos, & in puncto ad inferna descendunt. Et Sapiens quidam: Spes, inquit, imp̄ tanquam lanugo est, qua à vento tollitur: & tanquam pumagracilis, qua à procella dispergitur: & tanquam fumus, qui à vento diffusus est: & tanquam memoria hospitis viii diei pretereuntis. Quæ cum ita sint, merito cuncti Dei amici fallacissimo seculo

huic hilariter renuntiare debent. Esto enim quod supersit aliquis, qui mille annis vixerit, & iam mori cogatur, nonne puncto similis tota illius vita videbitur? Hoc proprium mundus habet, hæc illius natura est, transire atque deserere. Vos ergo, dilectissimi, qui mundum, & omnia quæ in eo sunt, propter Dei amorem reliquistis, gaudete & exultate, ingentesque Deo Crea-

tori vestro pro ineffabili gratia sua, qua vos à mundo abstraxit, gratiarum exoluite actiones, non iam respicientes retrò, ne rebus friuolis immodice vos occupando, maximorum bonorum faciatis iacturam. Væ etenim illis, qui

suauissimæ Christi Iesu familiaritati & dilectioni amorem caducum & amicitiam mundi huius, quæ non nisi temporis perditio, cordis priuatio, & torius

vitæ spiritualis dissipatio est, insipientissime præferunt. Tales crebros nuntios mittunt huc atque illuc, scribunt literas, & salutant, nullum fabulandi finem faciunt, diversis friuolis sese inimiscent occupationibus, varias sibi cogitationes & imagines rerum mundialium fabricant, haud secus inde cogitantes, quam

aliquis vehementer sitiens, de potu: cui interdum contingere solet, ut de aqua frigida etiam dormiens somniet. Vbi verò satis superque omnia peregerunt, instar fumi euanscunt omnia: & nihil miseri nisi manum vacuam, tristemque retinent conscientiam. An non, dilectissimi, quoddam vobis inferni præludium esse videtur, pro modicis rebus aut oblectamentis temporalibus atque caducis, libenter summo ac sempiterno bono priuare seipsum? O quam confusi stabunt infelices isti in futuro seculo, non modò coram omnibus amicis suis, verùm etiam creaturis viuieris. O quantum erubescunt tunc atque do-

lebunt, se per minimia & friuola quædā huius instabilis vitæ gaudia & occupationes, tam immensa atque perennia bona neglexisse. Quanto igitur satius est,

hoc exiguo, quo viuere licet, tempore Deo puro corde & cum gaudio seruire, qui si nihil etiam mercedis sibi seruientibus reposuisset, bona tamen conscientia tas-

Iob 21.
S. p. 5.

Proprie-
tas ac na-
tura mā-
di.

Amicida
mundi
quid.

Quanta
seruendi
Deo vitiæ
tas.

ipfa sibi pro mercede posset sufficere? Sed dicunt quidam, multa seruis suis Dominum aduersa impoherent. Esto, neque enim id negari potest. Verum quemque ille amicis suis molesta evenire permittit, nullo negotio portantur ab eis, quando quidem ipse Dominus simul cum ipsis ea portat. Ad hanc, per aduersa Deo chari efficiuntur, & felicissima vnione copulamur. Interim consolatio ipsius interna orationem facilè dolorem mitigat. Quis verò obsecro, in hac vita sine molestijs & contrarijs multis degit? Puto equidem, quia nemo. Quamlibet animo qui sublimia castra & amplissimas habitent vrbes, quantumcunq; pretiosissimis vestibus operiantur homines, non sunt tamen absq; afflictione, sine cruce, absq; dolore. Foris quidē panno delectabili ac pretioso plerique se cōtegunt, sed do! or intus cor grauiter vrit, multasq; miserias dirosq; labores pro rebus trāfuntibus, & vt infernū lucrari possint, supra quām dici possit, experiuntur tollerātq; Vnde etiam serui & amici Dei altissimi libēter aduersa pati debent, quo eundem Dominum Deum suū & immarcessibile obtineant bonū. Graue quidē est in principio, à rebus delectabilibus sese abstrahere: deinde verò, tolerabile: ad extrellum, etiam supra omnia mundi huius oblectamenta iucundum efficitur. Proinde moneo & hortor vos, charissimi, qui Deo fauente, mundo abdicato, ad eundem Dominum Deum vestrū vos convertistis: moneo, inquam, vos & obsecro ex animo, quo in vita bona ac spiritali stabiliri queatis ac progressi. Primo, vt non negligēter, sed studiosè bonos quoq; & communes Ordinis ritus & institutiones seruatis, & maximè, vt maturè ad cultum diuinum & preces Horatias festinetis persoluendas, & ad finem vsque in choro multa cum modestia, strenuitate, deuotione persistatis, nec exeatis leuiter, sed loco orationis vestrā vosipso affigi: ita vt fixi immobilesq; in eo permaneatis, idq; potissimum sub diuinissimo Missæ sacrificio, in vnione amoris illius, ex quo Christus Iesus in cruce persistit, neq; aliquid omnino aliud faciatis, quām quod ceteri faciunt omnes, hoc est, vt vel Deum lauderis, vel preces fundatis

II. ad Dominum. Secundo, vt quantum potestis irā impetum cohibeatis, ne erga aliquem moucamini, nec animi motum foras sinatis crumpere. Quoties enim voluntatem vestram, ne in iram prorumpat, frangitis, toties specialis vobis à Deo & quissimo iudice corona reponitur: & si à vindictæ exhibitione vobis desperatis, quando vlciscendi facultas adest, multo id omnipotenti Deo gratius est, quām si mille ei auri libras offerretis. Itaque dum ira animum pulsat, frumentum ori vestro imponite, linguam compescite, & iniuriam vobis illatam cum Lazaro mendico obliuioni tradite: ita nanque fiet, vt initrias tolerare nullo possitis negotio. Tertio, vt quieti sitis: hoc enim bonum quenque hominem hunc secus, quām carbunculus ornamenta aurea exornat. Quidam adeo sunt inquieti, vt nusquam subsistere, nusquam quiescere possint: sed hac illacq; discurrunt, qui tandem nihil omnino proficiunt in virtutibus, & quandoq; gravia pericula incident. Lenes gestus & submissus sermo, Deo ac hominibus placent. Quartio, vt patentि ori vestro claustrum appendatis, & linguę adhibeatis temperamentum: adeoq; in bonam quandam trahatis consuetudinem, ipsum nullis otiosis verbis patefacere, nec facilè loqui, nisi quando vel necessitas id poscit, vel utilitas: idq; cūm fauore & permisso alicuius boni viri, quem cordis vestri custodem constitueris: quem, si quando loquendum fuerit, presentem cogitabitis, nec ad loquendū laxabitis linguam, nisi ille vobis loquendi facultatem

**Aduerso-
rū à Deo
immissio-
rum com-
moditas.**

**Cur ad-
uersa z-
qua ani-
mo feren-
da.**

**Moxita
aliquot
gia.**

**Cetera sui-
sum acde-
orsa cur-
stantes.**

III.

tem tribuere videatur: & tūc modestè loquamini, brevibus ac simplicibus verbis quod dicendum fuerit expedientes, tāquam si vir ille bonus coram alīstat. Quintd, vt neminem facilē pro capienda ex iocis, aut lusibus, aut alijs id genus vanitatibus recreatione accedatis: nec cum aliquo singularis vobis sit consuetudo vel familiaritas: illis duntaxat amici familiares eritis, ex quorum conuictu & societate meliores efficiamini, & qui ipsi perfectioni vitæque spirituali nauen operam. Porrò duo tempora præcipue chara & pretiosa habebitis, illud videlicet, quod post Matutinas, & quod post Completorium superest. Et nocte quidem post Matutinas aliquandiu cum Deo vos occupabitis, deuotis insistendo precibus: tuncq; simul ordinabitis, quomodo in spirituali profectu per totum diem, iuxta gratissimā Dei voluntatem, vos habere voletis. Post Completorium verò diligenter vosipso examinabitis, vti diem elapsum expenderitis: & si qua bona vos fecisse videritis, gratias agetis Deo: si qua verò negligentia & culpa vobis occurrerint, displiceant ex animo, firmumq; deinceps correctius viuendi propositum renouabitis. Quid si fortasse non satis ista vobis semper pro voto successerint, haudquaquam abijcietis animum, nec ideo hæc missa facere vel omittere debebitis. Tantum persistatis, & si non ad supremum montis pertigeritis verticem, in ipso tamen æternæ salutis vestræ itinere deprehendemini. Adhuc duo quædam habeo, dilectissimi, quæ si, vt ex animo consulo vobis, facere voletis, magnum haud dubiè fructum & emolumentum inde reportabitis. Primum est, vt semper vos in Dominica exerceatis & occuperitis passione, & vbiunque sitis, vel quocunque faciatis opus, his verbis Dominum alloquamini: Eia dulcissime Deus, amator suauissime, vbinam es? veni, obsecro, ad me, sede mecum, ambula mecum, adiuua me, nec vñquam in æternum deseras me. Secundum est, vt Virgini beatæ ac gloriose Dei Genitrici singulari cum deuotione ex corde seruiatis, ipsamq; cœli Reginam post Deum præcipua dilectione prosequamini, precesq; illius Horarias deuotissimè per soluatis. Enim uero si in specialem eam patronam & amicam elegeritis, magna à Deo dona & charismata consequemini: & in periculis, angustijs, afflictionibus vestris, maximè autem in mortis angoribus, haudquaquam ipsa à dilecto Filio suo vos derelinqui patietur. Præstet nobis Dominus Deus omnipotens, vt mundum perfectè deseramus, & in diuino amore feliciter perficiamur. Amen.

Duo quædam no-tabilita-
bilis.
I.

Domini
passio vbi-
q; ac sem-
per reco-
gitanda.

II.

Dei Gen-
trix singu-
lari & di-
lectione
& deuoti-
one pro-
sequenda,

DOMINICA II. POST TRINITATIS.

De triplici cœna, quam Deus omnipotens amicis suis preparauit: & specialiter de conuiuio venerabilis Sacramenti, de utilitate Sacrificij Missæ, & vti eius se quisque participem facere queat.

SERMO VNICVS.

Hic Sermo non incongruè etiam in Feste Corporis Christi legi potest.

 O M O quidam fecit cœnam magnam, & vocauit multos. Et misit seruum suum horacœna dicere invitatis vt venirent, quia iam parata sunt omnia. Et cœperunt simul omnes excusare. Primus dixit ei: Villam emi, & neceesse habeo exire, & videre illam: rogo te, habe me excusatum. Et alter dixit: In gaboum emi quinque, & eo probare illa: rogo te, habe

babe me excusatum. Et aliud dixit: Vxorem duxi, & ideo non possum venire. Et reuer-sius seruus, nuntiavit haec domino suo. Tunc iratus pater familiæ, dixit seruo suo: Exi citid in plateas & vicos ciuitatis, & pauperes ac debiles, & cacos & claudos introduc huic. Et ait seruus: Domine, factum est ut imperasti: & adhuc locus est. Et ait dominus seruo: Exi in vias, & sepes: & compelle intrare, ut impleatur domus mea. Dico au-tem vobis, quod nemo virorum illorum, qui vocati sunt, gustabit cœnam meam.

LV C A E X I I I I .

Cœnæ hæc ad quam vocati omnes pariter & invitati sumus, in uno sensu, ut idem diuus **primo** Gregorius ait, est satis et dulcedinis internæ, & intima, purissima, nudissi-ma, maximèque sensibilis agnitus & sensio fundi interioris, in quo est regnum Dei: simulq[ue] degustare, ut in ipso Deus inhabitet ac operetur, quod nimis **quid.**

II. per cognitionem & amorem experiendum est. Iuxta alium verò sensum, **cœ-næ** hæc siue conuiuum, ipsum est venerabile Sacramentum. Tertiò per hoc conuiuum æterna vita significatur, quæ verum planè conuiuum est, in cuius comparatione quæcumque alia conuiua, quæ omnes etiam creaturæ in hac vita celebrarunt, eisdemdem interfuerunt, aut vnicquam assecutæ sunt in spiritu vel natura, multo minus esse censenda sunt, quæ in una minutissima mica ad omnia ea, quæ mundus hic totus producere posset. Ad hoc præclaris-sum conuiuum si quis peruenire volet, omnino necessarium est illi, ut priora duo conuiua studiosè obseruet & colat. Aiunt nanque Doctores sancti, quod quicunque postremum hoc conuiuum, saltem aliqua ex parte, in hoc mortali non degustat corpore, ipso in beatæ æternitate haudquaque sunt frui-turi. Et quia multum dissimilis est illius degustatio, admodum quoque inæqua-lis erit fructio eiusdem. Quanquam autem uno modo verum sit istud, sepe nu-merò tamen Deus omnipotens multis bonis ac puris hominibus hanc ipsam sensibilem degustationem denegat ac differt, adeò ut toto vitæ ipsorum spacio nec intinctum morcellum vnum eiusdem conuiuij eos percipere sinat, nisi in ipso mortis articulo, vel etiam donec ad illud feliciter perueniat. Fieri autem potest, ut isti centum gradibus superent eos, qui h[ic] multa inde perceperunt degustaruntque. Imò possibile est, ut aliqui ex eis, quibus ista degustatio, seu manifestatio futuri illius conuiuij interim præstatur, ita ipso vtantur, vel po-tius abutantur, ut qui nunquam inde aliquæ senserūt, centum gradibus Deo in hoc ipso conuiuio sint viciniores. In isto nanque conuiuio Deus omnipotens a-moris emetitur mensara, dans vnicuique quod illi maximè expeditat. Cate-rrim huius conuiuij aliquam degustationem etiam in hac vita percipere cupienti, cum primis necessarium est, ut cor & amorem ab omnibus quæ non sunt pure: Deus, seu quorum Deus nō est vera causa, penitus auertat. Deinde, ut diximus, aliud conuiuum est ipsum venerabile Christi Corporis Sacramentum, in quo quanta charismata, quantumque felicitas homini dignè accedenti præstetur, non so'lum lingua non explicat, sed nec sensus ullus capere sufficit. Tantoq[ue] huic, ineffabili Dei dono gratiore nos esse conuenit, quo illud quotidie liceat consequi. Quarri autem potest, quid necesse sit quotidie mortem Domini denud,

denuò annuntiare seu celebrare, quando ipse Dominus sacro Parasceues die abundantissimè pro mundo satisfecit vniuerso, adèò ut vel mille mundorum peccata satis superq; expiare illa potuisse satis factio. Cui respondendum est, Dominum nostrum Iesum Christum, ex amore ineffabili, hunc suauissimum mortis sui recensendæ, suiq; ipsius in Sacramento Deo Patri offerendi, modū instituisse. Cum enim ex humana infirmitate quotidianos contrahamus defetus ac labeculas quasdam, cōuenientissimè simul ac utilissimè dignissima hēc Hostia pro peccatis & fragilitate nostra quotidie recens offertur. Enim uero D. Thomæ sententia est, omnem fructum & utilitatem, quam Christus per dignissimam mortem suam ipsa die obitus sui operatus est, in singulis quibusque Sacris quotidie inueniri: eandemq; gratiam, quam tunc mundo contulit, vnuimquemque fidelem, sacramissimum Christi corpus dignè sumentem, percipere. Hoc namque dulcissimum Sacramentum fugat & extinguit peccata, nouam semper eandemq; ingentem confert gratiam, hominem in vita spiritali ac virtuosa proficere facit, & à futuris lapsibus & diaboli laqueis præserua. Nō enim cessat malignus ille spiritus semper & vbiique homini laqueos tendere, adèò ut grauiter tam corporaliter quam spiritualiter ipsum ruere necesse foret, nisi hoc efficacissimum illi adesseret tutamen & auxilium. Denique & magnam in purgatorio detentis animabus gratiam confert. Innumeræ siquidem animæ in æstuantissima illa fornace ad extremi usque iudicij diem exurendæ essent, nisi sanctissimum Missæ seu Sacri illis suffragaretur exercitium, per quod celeriter ex tantis pœnis eripiuntur. Et licet semper eis prosit hoc Missæ sacrificium, illud tamen vel maximè, quod à sanctis perfectis; Sacerdotibus offertur, qui mira & in purgatorio, & in præsenti seculo per huius sacrificij oblationem operantur. Cum hoc autem sacrificio quisque se cum intimo affectu & desiderio in qualibet Missa sive Sacro ad cuncta sacerdotia, quos orbis habet, præsertim sanctorum atque iustorum exercitia extendet: simulq; per hæc à sacerdotibus vniuersis, maximè verò ab Dei amicis & sanctis, à quibus tam libenter hoc sacrificium Deus suscipit, Christi dignissimum Corpus dari sibi depositet: atque hoc refert omnes tam defunctorum quam superstites, pro quibus orare decreuit. Sanè quisquis hoc agit, non illius modo Sacri, quod audit, sed etiam Sacrorum omnium, quæ per latissima mundi spatia celebrantur, particeps efficitur. Unde si quis mihi occurreret homo internus, qui se intro recipere sciret, non illi dubitarem consulere, ut uno Sacro quotidie audito, sese ad se reciperet, secumque domi maneret. Quo enim interius atq; deuotius sese conuerteret ad Deum, eo abundantiori cum fructu omnia totius orbis Sacra audiret. Quærat hic fortasse aliquis, quid cause sit, quod cum tanta charismata hoc Sacramentum contineat & præstet, in multis tamen, etiam in gratia viuenibus, crebroq; illud percipientibus, nulli aut per exigui illius fructus appareant. Breuiter respondeo, huius primam causam esse, quod veniales quotidianasq; culpas suas non vigilanter obseruent, nec eas nisi velut in sopore quodam conspiciant: & ipsæ tamen quoddam inter gratiam & influxum Spiritus sancti medium præstant & impedimentum. Certè oportebat quenque vitam & conuersationem suam tam diligenter inspicere ac obseruare, ut nullum omnino inhærens seu perseverans in se morari pateretur vitium. Ec maximè ante omnia verba otiosa & friuola cauenda sunt. Otiosa autem omnia illa verba sunt, quæ nihil utilitas habent,

 Q. anta:
Sa. rifici
M. si cō-
meditas..

 An vna:
Mis. sum
altei
præstet.

 Quo me-
do quis
omnium
tonus or-
bis Missi
rum par-
ticips
fiat.

 Quæsto-
de rara
fructuum
sacrameti
apparito-
ne.

 I. Causa.
Quid pio
homini
impunit
cauendū.
Otiosa
verba
qua.

habent, aut sine utilitatis intentione proferuntur. Quæso, dilectissimi, totis vi-
ribus inuigilate verbis vestris, & lingua vestra temperamentum adhibetoe.

11. Secunda causa est, quod actuali deuotionem non habeant, nec maneant in-
trouersi, sed nimis ad exteriora ferantur & excurrat, nec Dei præstolentur gra-
tiam, nec illi denique in se operandi per mentis introuersionem locum præ-
beant. Nam post biduum triduumve sibi ipsius hoc Sacramentum operatur, si tan-
tum non piceat ipsius operationem obseruare. Quisquis autem fructus & effe-
ctus huius dignissimi Sacramenti in se feliciter cupit experiri, ex Aegypto, id
est, seculo tenebroso, & mundana conuersatione exierit oportet, vt pane cæle-
sti huc manna, quod pro cuiusque sapientia desiderio, refici sit dignus. Verum sicut
manna populo illi electo cælitus non præstabatur, quandiu aliquid supererat
farinæ illius, quam secum ex Aegypto absportauerant: qua consumpta, dedit
illis Dominus manna de cælo, omne delectamentum in se habens: ita & fidelis
quisque, posteaquam Aegyptum, id est, mundum & secularem vitam deseruit,
iamq; se euasisse omnia, & spiritalem effectum arbitratur, quandiu farinâ pro-
priæ naturæ vel creaturarum, propensionem quoque ad vitia & rerum crea-
tarum imagines in se habet, præclarissimus ac diuinissimus cibus iste nunquam
illi pro sua dignitate & vera interiorum ipsius delectatione sapit. Attamen qui-
cunque cibi huius cælestis saporem aliquem intus vñquam percepunt, affe-
ctus creaturarum & ad malū proclivitatem intra se obseruare debent, atque ita
ad dignissimum cibum huc accedere, non de sua præsumendo perfectione, sed
potius ob nimiam infirmitatem suam. Quemadmodum, verbi gratia, si quis tal-
lem incideret morbum, vt vita ipsius desperaretur, si tamen facultates illius
permitterent, & saluti eius profuturum speraretur, pretiosissimum illi ex auro
& margaritis conficeretur electuarium, quo vita eius qualemunque inde reme-
diū acciperet. Neque enim pro voluptate, sed pro conseruanda tuendaq; salu-
te, id ei porrigeretur. Ita sane & fidelis quisque cibum hunc non nisi ob fragili-
tatem suam accipere debet, ne (quod absit) in mortem, id est, rerum creatarum
amorem noxiūm prolabatur. Cæterum quomodo si memoratus infirmus post
pretiosi electuarij illius sumptionem, aquam potaret, eiusdem aquæ frigiditas
actualem electuarij huius calorem detrueret, & præpediret operationem: ita
nimurum, si post excellentissimi Sacramenti huius perceptionem extraneas a-
liquis formas seu imagines intro recipiat, alienisq; se occupationibus & rerum
externarum tradat multiplicitati, ineptus plane efficitur ad capiendos Sacra-
menti huius excellentissimos effectus: eiusdemq; in ipso Sacramenti sublimis
operatio præpeditur, dilectionis ardor extinguitur ac infrigidatur, & spiritus
denique simul & natura inepta redduntur ad expectandum intus sacratissimam
cibi huius operationem. Fit autem sç̄penuerò, vt dñm aliquis creaturis om-
nibus renuntiare, ab eisdemq; se abstrahere statuit, malignus spiritus grauiter
eundem infectetur, intusq; ei loquatur, dicens: Stulte agis: non poteris in hoc
viuendi genere perseverare. Hac autem susurratione intus percepta, quidam
pusillo spiritu & cæci admodum, haud secus perturbatur & murmurant, quām
populus ille Israeliticus ex Aegypto, ductore Mose, liberatus, cùm Aegyptios
cū sexcentis curribus grauiter sibi imminere ac subsequi cerneret, dicentes: Quid
hoc facere voluisti, vt educeres nos ex Aegypto? Multo melius erat servire Aegyptijs,
quam mori in solitudine. Sic, inquam, pauidi quidam, ne dicam, ignavi ac pusillæ
fidei,

Quid fru-
ctus Sa-
cramenti
sentire
volenti
faciendū.

Exod 16.

Cur Sacra-
mentum
potissimum
sumendum.

Quibus
Sacramen-
ti huius
sumptio
parum
proficit.

Exod. 14.

fidei, dum spiritus nequam cum diuersis tentationum perstrepentibus curribus eos aggreditur, insipientissime secum cogitant, dicentes: Stultitia est me sic viuere: melius mihi est in Aegypto, id est, in seculo & creaturarum amore & occupationibus, quae reuera animæ angustia sunt, perire, quam ea abdicare, eisdemque fraudari. Atq; ita multi, proh dolor, dum Deo non satis confidunt, miserè deficiunt, retroq; reuertuntur. Porrò quibus ista occurrit tentatio, non illicò hastam, quod aiant, abiçere, sed Dominum Iesum Christum deuotissimis precibus pulsare debent, orantes, ut ipse cælestem Patrem suum pro se exoret: sicq; eidem plena cum fiducia innitantur. De tertio contiuio tum demum plenius edocebimus, ubi ad illud peruerterimus, præstante Domino nostro Iesu Christo, cui cum Patre & Spiritu sancto omnis est honor & gloria in secula seculorum. Amen.

DOMINICA III. POST TRINITATIS.

Exponit utiliter admodum Epistolam diei huius. De tribus virtutibus, humilitate, diuino amore, veraq; discretione. Adhac, de fiducia magna habenda in Deum in omnitemptatione, & de virtute obedientie.

SERMO I.

Charissimi, humiliamini sub potenti manu Dei. I. PET. V.

VERBA HÆC, dilectissimi, ex Epistola cœlici illius Principis D. Petri desumpta sunt, hodieq; in Ecclesia Epistolæ loco recitantur, in hunc modum: *Charissimi, humiliamini sub potenti manu Dei, ut vos exalte in tempore visitationis: omnem soliditudinem vestram projicientes in eum, quoniam ipsi cura est de vobis. Sobrij estote, & vigilate: quia aduersarius vester diabolus tanquam leo rugiens circumit, querens quem deuoret. Cuiressilite, fortes in fide: scientes, eandem passionem, ei qua in mundo est, vestre fraternali fieri. Deus autem omnis gratia, qui vocavit nos in eternam suam gloriam in Christo Iesu, modicum passus ipse perservet, confirmabit, solidabitque. Ipsa gloria & imperium in secula seculorum. Amen.* Hæc sunt, dilectissimi, verba Epistolæ diei huius, quæ pro nostra informatione ac institutione Apostolorum agminis Princeps Petrus Apostolus scripsit, in quibus plenissimè continetur, quicquid ad bene beatęq; viuendum homini necessarium est: ijsq; obseruat, quæcumque per totius anni circulum sancta agit Ecclesia, impletur & obtinentur: quippe cdm omnia hæc istis D. Petri verbis aptissimè concordent, in ijsdemq; continantur. Ait ergo: *Charissimi, humiliamini sub potenti manu Dei.* Vbi in primis tres nobis virtutes, omnibus hominibus necessariae, notanda sunt, ad quas etiam cuncta nostra exercitia & vita dirigenda sunt ac referenda, quarum si aliqua nobis defuerit, quæcumque sit illa, totum esse & vivere, cunctaq; exercitia, & omnes labores nostri, nullius omnino momenti erunt vel pretij. Primum ex his, quod D. Petrus facere nos iubet, hoc est, ut nos ipsos humiliemus: quod quidem solidissimum est fundamentum, cui cuncta nostra ædificatio, operaq; vniuersa sunt superstruenda, si modò ante conspectum iusti iudicis Dei fructuosa esse debeant: & sine hoc fundamento quicquid extruxeris, certo certius ruinam faciet, totumq; collabetur. Secundum est, verus purissimusque Dei & proximi

Tres maxime necessariae virtutes.
I.

II.

- Virtus.** Proximi amor. Tertium est vera discretio in omnibus. In his tribus vniuersa spiritalis diuinæq; vita perfectio continetur. Certè Deus omnipotens pius & benignus, quod ad humilitatem attinet, hanc ipsam præclarissimam virtutem nostræ naturæ indidit. Nouerat enim quantopere hæc nobis virtus esset necessaria: ideoq; magna nobis affinitate, occulte licet, eam coniunxit, quo simul non ilesi ac diuino timentiam colore animo scintillam cognoscamus, quæ cum nobis multo, quam putemus ipsi, interior viciniorq; sit, ob immodecam tamen superbiam nostram, qua & in spiritu & natura plus satis abudamus, admodum nobis incognita est & aliena. Quod si natura in suo consistenter ordine, sine cessatione virtutis huius materiam intra nosipso inueniremus, nec facile possemus dissimulare. Si enim perpetuò nobiscum maneremus, materiam & causam humilitatis in exteriori simul ac interiori homine nostro haudquaquam difficile reperiremus, & potissimum cùabus ex causis. Primo quid. m ob defec-
- Humilitas
dicitur
duo.**
1. Etus naturales, quos in seipso cuique videre pronum est, considerant ut natura sua tam indigna sit, totq; pro sui sustentatione opus habeat: utq; nihilominus hæc ipsa in ea omnia corrumpantur, deficientque: quæ vtique satis perspecta notac; sunt omnibus, istaq; omnia ad nihilum tendunt. Sicut enim ex nihilo facti sumus, ita rursum redigimus in nihilum. Quod quisquis vigilater attendit, puto equidem magnam illi suppetere materiam humilitatis, scelq; humili-
 - II. Iundi. Secundò, ob virtus & peccata nostra. Ruerat si quis seipsum ex animo semper funditus obseruaret, secumq; maneret, ac sibi ipsi secretus & intimè perspetuus esset, haud dubiè procluem semper ad vitia ferre cerneret, satishq; quam natura sua semper sine modo vitijs dedita sit, inueniret, ita ut si Deus ex ineffabili misericordia sua ipsum continuè non conseruaret, semper fragilis & pronus foret ad peccata etiam mortisera perpetranda. Hæc verò quanta mala sint, nem capere sufficit. Et quis est finis eorum? quovè perducunt? Ad mortem vide-licet aeternam, & ad profunda inferni, vbi cunctis omnibus tartareis spiritibus si- ne villa gratia sui sectatores faciunt perenniter commorari. An non, ob secreto, hæc ingens est homini se se humilitati materia? Itaque ad hæc præclarissimam humilitatis virtutem ipsa nos natura nostra perducit. Si enī nosipso foris & intus rite perspiciamus, inuenimus certè, nihil nos boni habere, nec posse ex nobis ipfis. Secunda, ut dixi, virtus, Dei dilectio est & proximi, quam Deus omnipotens natura insuit, atque in ipsa plantauit radicem, quandoquidem ex ipsa natura homo diligit & amat. Sic autem humilitas homini inserta non est, sed ea potius extrinsecus venit: amor autem homini naturaliter inditus est: quomodo Venerabilis Beda ait, ita impossibile esse, hominem sine dilectione, ut corpus sine anima, subsistere. Ordo autem naturæ hoc exigit, ut quisq; Deum maiori, quam scipsum & creatuæ omnia, dilectione prosequatur. Ethoc facere mus emes, si natura violata non esset, si in suo subsisteret ordine. Estq; dolendum satis, homines ingenitam sibi conditionem dignitatem adeò peruertere, ut sponte procaciterq; se à Deo optimo maximo, naturæ conditore, auerterentes, amorem & affectum suum ad fluxas & instabiles transitorianas creaturas. Tertiæ virtus, discretio est, que ex ratione procedit. Homo namque rationale est animal. Sciendum est hic, quod quæcumque aliquis opera sine discretionis mode-ramine ac magisterio facit, ad nihil ea valeant, nihilque habeant utilitatis, sed neque diuinæ sint grata ac placita Maiestati. Vnde prouide satis in Epistola me- morata

**Virtus
qua.**

**Dilectio
nem esse
veluti la-
lem virtu-
tis omali.**

morata Princeps Apostolorum vnumquemque hortatur, dicens : Solrijs estote, & vigilate, ut videlicet discretio cuncta opera vestra, totam vitam, omnia verba & actus vestros, comedere, dormire, stare & ambulare vestrum, in locis omnibus, apud homines quoscunque, & in cunctis deniq; modis vestris, tam externis, quam internis, iuxta rationem sobrie regat ac moderetur. Sed reuertamur nunc ad primam virtutem, quæ nobis his verbis commendatur.

Humiliamini sub potenti manu Dei, ut vos exalset in tempore visitationis. Sanè quoties

omnipotens Deus visitare nos dignatur, si nos vera profundaq; humilitate cer-

nit destitutos, malè profecto nobiscum agitur. Dicit namque Scriptura : Super-

bis Deus ressifit, humilius autem dat gratiam, tanto vtique abundantiorem, quan-

to maiori sunt humilitate prædicti : & tanto minorem, quanto minus humiles

sunt. Itaque si tempore visitationis suæ superbia nos elatos reperit, certi sumus,

quod deprimat nos : Si autem profunda humilitate demissos, haud dubium

quoniam exalte nos. Sui namque humiliatio parit exaltationem. Dicit ergo Apo-

stolus : Humiliamini sub potenti manu Dei. Potens ista Dei manus, dilectissimi, sa-

piens est, bona est, amabilis est : nosq; contra fragiles, cæci, ac mali sumus, nec

quicquam omnino sine illa possumus. Vnde sequutus idem Apostolus ita nos

admonet, dicens : Omnes solitudinem vestram proscientes in eum, haud dubium,

quin in Deum, quoniam ipsi cura est de vobis. Reuera si etiam nulla alia ante bene-

ficia nobis Deus cōculisset, nec postea collaturus esset, nisi quod fidelissimè sen-

sibiliterq; quotidie nostri absque solicitude sollicitus est, nobisq; prouidet in

omnibus, tam naturæ quam spiritui necessarijs, sicut Indies paternam illius cu-

ram & prouidentiam experimur, nosq; quotidie à multis grauibus anima &

corporis periculis atque doloribus misericorditer præseruat, & indies nos con-

solat & liberat, quæ omnia, si modò nobiscum maneremus, absq; intermis-

sione sentiremus, meritoq; affectum & amorem nostrum erga ipsum solum ve-

hementer accendore & inflammare deberent, quomodo adhuc vel sic dignas

illi gratias referre possemus? Quamuis enim absque solicitude & multiplici-

tate nostri curam gerat, nihil tamen quamlibet minimum nobis contingit,

quod non singulariter ipse prouiderit ac præordinarit, non nisi hac ratione no-

bis euenire debere. Deinde subiungit Apostolus Petrus, & ait : Sobry estote. & vi-

gilate : quia aduersarii vestri diabolus tanquam leorugiens circumit, querens quem de-

uoret : cui resistite, fortes in fide. Sicut enim leone rugiente, cætera animalia terro-

re corripiuntur, & præpauore ad terram corruunt, quæ tunc ille crudeliter

discerpit deuoratque : sic & pusilli ac infirmiores quique, ne cum satis fundari,

mox ut rugitum clamoremq; diaboli contra se sentiunt, collabuntur, scilicet à

diabolo laniari deuorariq; permittunt. Iubet ergo hic Apostolus Petrus, ut so-

bry simus & vigilemus, maligniq; susurris, immissionibus, temptationibus, for-

tes resistamus in fide. Debet enim fidelis quisque haud secus agere quam fieri so-

let in obsecra ab hostibus ciuitate, cuius incolæ vbi certò compierunt exercitū

oppugnantium instructiorem fortiorēq; vrbi imminere, locisq; ciuitatis in-

firmaora imminutioraq; esse, ibi firmiora pro vrbis defensione & consuetu-

ne præsidia locant : quod nisi fieret, non vrbis tantum, sed & corporum rerumq;

suarum iacturam facerent. Ita, inquam, & fidelis quisq; diligenterissimè explorare

& aduertere debet, quoniam in loco, seu quibus in rebus diabolus cum gra-

wius impugnet, & qua ex parte natura infirmior, & ad quæ deniq; vitia propen-

Leonis ac
diaboli
compara-
tio.

fior ipse met sit: atque ibi fortius viriliusque sese opponet, armabit, custodiet. Verbi gratia: Tentat libenter hominem malignus spiritus tristitia inordinata, & graui mœroris pondere animum premit. Dum enim fidelis quisque tam naturales quam vitiosos defectus suos attendit, ex horum consideratione animi quendam mœrorem contrahit. Quod ubi diabolus aduertit, ut leo terribilis & iugens accedit, eidemque inspirat, dicens: Quid est quod agis? cur pœnitentia te maceras? cur dolore cruciaris? Sculte agis. Fruola sunt haec. Agè viue potius in letitia, sectare voluptates carnis tuæ ad instar aliorum. Misericors Deus vel in ipso mortis articulo facile tibi pro peccatis tuis dolorem & contritionem infundet. Viue interim pro voluntate tua, & vttere *creatura tanquam in iuuentute celeriter*: vbi senueris, tum demum correctius viues, & totum te Dei seruitio mancipabis. Quæso, dilectissimi, fallax istud maligni consilium cauete, vobisque, dum adhuc dies est, tota virtute prospicite, ne vos sempiternæ tenebris comprehendant. Abicite prorsus fallacie ac deceptione plenam huiusmodi confidentiam, & curate ne vos tales hinc exire contingat. Post mortem namque non licebit huc ultra reuerti. Et ipse Salvator ait: *Omnium plantatio, quam non plantauit Pater noster calceum, eradicabitur.* Ergo, ut dixi, ad insidias immisionesque diaboli mœtis oculos apertos habete. Multas siquidem & innumeras malignus ille homini nefarias cogitationes suggerit, quas dum sentiunt minus experti, secum cogitant & dicunt: Hęc & illa animo meo inciderunt: O si Confessorem ad inanum haberem. Heu me miserum, quomodo nunc agitur inter Deum & animam meam! Obscro, quicunq; talis es, bono animo esto. Noui equidem immisiones huiusmodi. Audi tantum consilium meum. Si aliqua prava tibi incidunt, cura ut rursum excidant. Nec animo turberis, sed corde ad Deum conuertere: noli ea respicere, noli cum eis disputare, noli vel verbum respondere: tantum excidat, & animum inde auerte. Multas quoq; pressuras animi & cordis angustias diabolus in hominem adducere solet, quæ omnes ex inordinata tristitia oriuntur. Tandem etiam in desperationis barathrum hominem mergere studet, loquēs intus in ipso: Incassum agis quicquid agis: displicant Deo omnia opera tua: & ipse filius es perditionis æternæ. Hic verò quid agendum est illi, cui talia suggestur? *Omine omnino curam & solitudinem suam, iuxta D. Petri consilium, in Deum projicit, & ancoram suam in eundem cum firma erga immanes illius misericordiam spe & fiducia figet, & sicut illi, qui in mari periclitabantur, cum se iam iamque maris fluctibus obruendos metuant, relictis funibus & remis, omnes ancoram arripiunt, & in fundum sintunt, cuius beneficium mortis evadunt periculum: sic & ipse dum grates nefariæsque dæmonum tentationes patitur, aut in quibus liber animæ vel corporis periculis versatur, reliquit omnibus, viriliter ancoram arripiat, totamque in diuinitatis demittat abyssum, hoc est, perfectam atque firmissimam erga Deum spem fiduciamque assumat.*

Diaboli tentantis suggestio.

Sap. 2.

Matth. 15.

Salutare tentatis consilium.

Satana suggestio.

1. Petri.

Quo tempore fugiendum.

Quomodo in insidente dum spci fiducia qd in Deum.

Credite mihi, charissimi, si quis in mortis articulo hanc posset ancoram veraciter artipere, ita ut cum diuina spe & fiducia moreretur, admodum ille felicitet hinc emigraret. Vnde consultum foret omnibus, ut ficut in ceteris diuinis virtutibus, ita & in spe fiduciaque erga Deum sese sano adhuc corpore exercearent, & assuefacerent, quod non mediocriter illis in mortis articulo ad bene faciliusque hinc excundum prodefferet. Haec autem fiducia falsa non erit, ut simul in peccatis sponte perseueremus, & nilulo minus diuinæ confidamus misericordia.

cordiz. Super Dei namque misericordia sponte scienter^g malè agere, est peccare in Spiritum sanctum. Absit autem, ut de tali h[ab]c fiducia, quę hominum impiorum est, & mente corruptorum, loquar. Eam potius fiduciam commendo, qua quis ex verę dilectionis & humilitatis fundo impotentiam suam agnoscit, simulq[ue] ab omni peccato se auertens, & veraciter, perfecte, hilariter conuertens ad Deum, cum vera discretione promptissimo illius auxilio innititur. *Hilarem* ^{2 Cor. 9.}

quippe datorem diliget Deus. Et reuera meritd quisque Deo suo multum confidere debet, nec vlla ratione de illius bonitate diffidere, à quo nimurum tanta est beneficia consecutus. Cūm enim ne cdum esset, omnem illius imbecillem fragilitatem, quodq[ue] peccaturus esset, Deus perfecte præscivit: simulq[ue] in diuina sapientia sua modum, quo omne hominum genus à peccato redimeret, inuenit, suam videlicet innocentissimam & acerbissimam mortem, præter alia innumerabona, quę non solùm quotidie, sed etiam horis & momentis omnibus homini i[m]pendit. Fortiter ergo viriliter vos, dilectissimi, ab omni peccato auertite. In veritate enim dico vobis, quacunque aliquis tentatione pulsetur, si non viriliter inde se auerterit, si titubat, si vacillat, nec plenam habet voluntatem peccata propter Deum deserendi, noctu diuq[ue] grauiter ei diabolus insidiari non cessat: & iam in ea temptatione penè victus est. Vnde quisquis malignos spiritus perfecte optat vincere, ex toto alacriterq[ue] se ab omni peccato auertere curer, dicatq[ue] intus in animo suo: O omnipotens æterne Deus, adiuua me, & presta mihi auxilium gratia tua, iam enim fixum atque decretum est mihi, nullum deinceps contra tuam voluntatem peccatum admittere. Hac ratione facile diabolum vincet, ita vt confusus abscedere cogatur. Quę est autem miseria, quod homo rationalis à maligno spiritu se vñquam vinci patitur? Haud secus enim facit, quām si miles bene armatus, ex spontanea quadam socordia vel malitia muscę se prosternat, ab eaq[ue] se permittat occidi. Multa siquidem fortissima arma habemus, quibus muniti, facile diabolo resistere possumus, puta fidem sanctam, venerabile Sacramentum, & verbum Dei. Adhac, exempla omnium bonorū, orationes S. Ecclesiae & omniū beatorū, pluraq[ue] alia fortissima aduersus dæmonis potentia præsidia ac munimenta: cuius reuera potentia minor est contra hominem quām muscæ vnius contra vrsum: ita vt si hominem maligno illi fortiter, alacriterq[ue] resistere non pugeat, idemq[ue] ancoram, id est, spem suam in Deum Optim. Maxim. à quo tot est beneficia consecutus, viriliter iactare non dubitet: nihil omnino poterit iniquus ille ab inuitu obtinere, nec vllum à nolente referre triumphum sive palmarum. Quę cūm ita se habeant, queso dilectissimi, gaudete & exultate, ab omni peccato ex animo vos auertite, & vobisipsis studiosè prospicitore. Certum est enim, quod si hic male diabolo restiteritis, nec id vera contritione expiaueritis, talesq[ue] ad aliud fueritis seculum deducti, ludibrio cuncti vos nequam habebunt spiritus, tantoq[ue] dirioribus immanioribusq[ue] vos tormentis afficiunt, quanto hic prauis eorum suggestionibus fueritis obtemperantiores. Vnde moneo vos & hortor, charissimi, vt interiorem fundum animæ vestræ diligenter obseruetis. Hoc ipso namque, quod minus sincerè, ne dicam, false vivitis, fallentes vosmetipos, tempusq[ue] pretiosissimum & gratiam Dei perditis: Deum non modò offenditis, sed meremini etiam de eo, vt malignis spiritibus ab omni bono operare vos impediendi tribuat facultatem. *Dum ergo dies est, & lucem habet,* ^{Ioan. 12.} vobis-

Qui pec-
catur in
misericor-
dia Del.

Qua ra-
tione se-
tan positi-
vum
vincatur.

Quantum
de decus
fir, à dia-
belo vin-
ci.

Quantil-
lum in
nos dia-
bolus
posseit.

Qui dia-
bolis lu-
d. brio fa-
tuti.

vobisipsis prospicite, ne vos tenebra comprehendant, ne Dei incidatis iram & indignationem: fundumq; vestrum interiorem vigilanter perspicite, curantes, vt nihil nisi pure Deus in ipso inueniatur. Hoc non faciunt, quicunque Deum in veritate non sequuntur, quorum omnis operatio externa est. Tales si quando intus à Spiritu sancto mouentur, absque mora aliud se conferunt, ad terras alias seu aliam se recipiunt ciuitatem, & ibi nouos viuendi modos assumunt fitque sacerdotaliter, vt multi hac ratione ad æternæ damnationis deueluantur miseras. Interdum namq; voluntariæ paupertatis propositum habent, deinde Monasterium placet ingredi, postea eremiticum libet arripere institutum. Ex his nonnunquam aliqui ad approbatas religiones & clausa cœnobia perueniunt, & isti securissimum statum assequuntur. Et licet aliqui ex eis, non ex motu seu tractu Spiritus sancti, talem sufficiant vitam, manent tamen in ea, & postea magnas quandoque Deo gratias agunt, dicuntq;: Gratias immortales ago tibi Domine Deus meus, quod ad hunc viuendi statum deueni, semperq; tibi grates referam, ac deinceps tibi ex animo viuam, fidelemq; exhibeo famulatum, quacunque licet ratione huc venerim. Hi nimurum felices sunt, si in obedientia perseverarint. Quodlibet namque etiam vilissimum & minimum opus ex vera peractum obedientia, ratione ipsius obedientiae multo nobilius, Deoq; longè acceptius est, ipsique homini vita æternæ magis meritorum, quam aliqua omnia, quamlibet etiam magna opera, ex propria voluntate peracta, nec aliquod in hac vita humili ac obedienti corde, charius digniusq; Deo omnipotenti sacrificium offerri potest. Vnde fieri posset, vt aliquis sub momento uno tam humiliter pure propter Deum obediret, propriamq; exiret & abnegaret voluntatem, quod per hoc amplius veriusq; in Deum sine medio duceretur, quam si toto decennio in proprijs concepibus ac institutis magna cum deuotione vixisset. Libet hic similitudinem quandam proponere: Si quis ad eum sanctitatis gradum ex Dei munere peruenisset, modò id possibile foret, quod Deum semper re ipsa visibiliter præsentem, sibiq; commorantem haberet, hic si ad aliquod obedientiae euocaretur opus, humiliiter dicere deberet: Eia suauissime Domine Deus meus, permitte me, obsecro, tui amore hanc obedientiam perficere. Credite mihi, humili ista propriæ voluntatis abnegatio multo in eiusmodi homine Deo gratiior delectabiliorq; foret, quam si idem ille momento eodem cum omnibus beatis spiritibus caelos penetraret. Huius exemplum quoddam subijcio: Virgo quædam in Monasterio degebat, diuino amore impendio flagrans. Haec cum quodam tempore, immenso dilectissimi sponsi sui Iesu Christi desiderio teneretur, ex toto corde suo eundem alloquebatur, dicens: O vnic & amantissime Fili Dei, Redemptor animæ meæ, virginem vel ad momentum te in hac vita cernere mihi liceret. Quo dicto, repente adstitit illi Dominus noster Iesus Christus in forma pueruli cuiusdam. Contigit autem, vt Sanctimonialis quædam ad cellam huius sanctæ ac deuteræ pulsaret virginis, eamq; cum festinatione ad opus quoddam communictis ex obedientia peragendum accersiret. Audiens haec obedientia iussionem, puerulo illi in hac verba loquebatur: En dulcissime Domine mi Iesu Christe, pro explenda obedientia abeo, obsecro te, si placet tibi, me hic interim expecta, donec ad te redire liceat. His dictis, sancta haec virgo è cella exiit, & quod facte iussa erat, animo libenti ac hilari vultu peregit. Quo facto, magna cum cele-

**Humble
re obedi-
ens co-
quæ Deo
gratia.**

**Praedi-
gna
Forstan-
Cathari-
na Seneca-
ta.**

**Praelate
obedientia
specim.**

celeritate properabat ad cellam: cumque hanc aperiret, mira quædam & radi-
antissima lux eius se ingerebat oculis, ita ut vix eam ferre posset, videlicet aman-
tissimum Dominum Deum suum perfectæ & exaltatæ tanquam speciosissimum iu-
uenem annorum quatuor supra viginti, sibi assistere. Tum vero hilari corde in
risum soluta, ita cunctem alloquiebatur: O dilectissime Domine Iesu Christe,
quomodo tam speciosus & grandis tam breui tempore effectus es, qui tam pu-
fillus apparebas, quando a te recessi? dic, obsecro, dic una spes animæ meæ,
qui id factum est: Respondit ei pius ac dulcis Dominus Iesus Christus, & ait: O
filia charissima, profunda velocis ac impigræ obedientiæ tuæ humilitas hoc
breui spatio tam grandem me effectit. Semper ergo in me amore libenter obedie-
to, si mihi continuè sine medio optas uniri. His dictis, visio illa disparuit. San-
cta autem haec virgo postea haec omnia eiusdem Monasterij Sanctimonialibus
enarravit. Ista nimurum institutio & visio, sacræ quoque virginis prompta o-
bedientia, manifestè arguit Religiosos omnes, qui seipso non abnegant, qui
propriam seruant voluntatem, nec, uti promiserunt, promptè alacriterque suis
superioribus obediunt. Enimvero quosdam etiam religiosos homines in Mo-
nasterijs, in inclusorijs, in congregationibus inuenire est, qui certas orationes
legere, aut alia quædam opera bona facere proponant, diuersosq; sibi priuatos
assumant modos & exercitia, à quibus si ad obedientiam euocentur, statim in-
notescit, quantam in his sentiant pacem. Quare autem tam inuiti illis obedien-
tiām præponunt, nisi quia cum proprietate illis inhærent, eaque veluti pro
Deo sibi statuantur qui quidem fallunt se metipso. Nam quicunque sub obedien-
tia viuunt, semper alacriter & sponte obediunt, cunctaq; alia, siue Venerias, (vt
vocant) siue meditationes, siue orationes, seu alia quæcunque, quolibet nomi-
ne censeantur, interim postponere missaq; facere debent: quo fiet, ut ad humili-
tēm sui pectorum, tam in spiritu, quam in natura, abnegationem, resignationemq;
breui pertingant, & pure Deus in ipsis viuat atque nascatur, in cunctisq; ipsis si-
ne medio ducantur: quibus omnibus frustrantur miserè, quotquot suæ propri-
etati inhærent, nec promptè obediunt discunt. Reuerata tam præclara virtus obe-
dientia est, ut præ cunctis alijs virtutibus, singulariter semper Deo placeat &
grata sit, quanlibet etiam minima sint opera, quæ ex ipsa peraguntur. Vnde &
ipse Dominus Iesus Christus, æternus semipiterni Dei Filius, cælesti Patri suo
propter hominem obediens fuit, primò quidem descendens a summo celo, &
humanam naturam in Virginis utero assumens, inde ascendens in crucem, &
in ea demum mortem subiecta amarissimam acerbissimamq; patitur. Quem nimurum
fideles omnes ex animo sequi debent, ut videlicet intus & foris in cunctis lici-
tis rebus, sine omni murmure vel contradictione humiliiter obediunt. Ita enim
idonei & apti erunt, in quibus Deus omnipotens sublimia dilectionis opera si-
ne cessatione & absque impedimento operetur. Haec autem institutio è diametro
militat contra religiosos omnes, qui inuiti obediunt, qui glossas quantas pos-
sunt communiscunt & fingunt, ut ab hac præclarissima virtute se se exutiāt,
propriosque modos, conceptus & instiruta sua, pro suo capite & voluntate pro-
sequi finantur. Quod quidem ingens, inter Deum gratiamque illius & ipso, medium
facit: nec possunt aliquid intus de Deo diuinaque experiri dulcedine,
quandiu tam irrefignato ac proprietario fundo prædicti sunt, nec propriam
student exire voluntatem. Quando ergo nouum aliquod opus bonum quispiam

Contra
proprie-
tarios sue
primitam
ubi que-
quæ com-
muni ne-
glecto, ar-
ripientes.

Obedien-
tia quam
placeat
Deo.

Quid, pri- aggredi statuit, totum sese in Deum projicit, ipsum orans, vt ad suam gloriam
uatu ali- cuncta dirigat: videatq; diligenter, vrum gratia sua sufficiat, an bene mouea-
qued ex- tur, an natura sua sufferre possit, vrum sumptus habeat necessarios ad perfici-
ericiū in- stuenti, endum: simulq; in suum nil posse, & in fundum suum se recipiat, & ibi omni ex-
præmedi- cui su vitato, Dei beneplacitum expectet & obseruet, attendens si his virtutibus
tandum. veraciter prædictus sit, profunda videlicet humilitate, amore, discretione: quas
 si habuerit, mira haud dubie & grandia Deus in ipso operabitur. Releamus nunc,
 vnde paulisper aberrauiimus, ad sequentia D. Petri verba, quibus ait: *Scientes*
Omnino *candem passionem ei, que in mundo est, vestra fraternitas fieri. Sic est, dilectissimi,*
patri dum oportet planè nos aliquid pati. Quicquid agas, quoquid te vertas, ô homo, non
aliquid effugies crucem, non eris immunis ab afflictionibus & aduersis. Quid si multi
esse.

Cur pati nullam inde aliam mercedem consecuti, quād quid caro eo-
nolētibus rum vermis, anima demonibus cessit in partem: (non enim aliam merce-
erube cē dem seruis suis mūdus restituit) multo magis nos Deo fidelissimo Creatori no-
dum. stro libenter seruire, & aspera quæque pro illius amore pati debemus, vt pote
 qui seipsum, & regna cælorum, vitamq; perpetuam sibi famulantibus pollice-
 cur. Imò cùm ipse Deus ac Dominus noster, & omnium hominum caput Christus Iesus, verus Dei Filius, tam grauius pro nobis perpessus sit, suiq; contem-
 ptum, paupertatem, exilium sustinuerit, meritò membra illius erubescere de-
 bent, quid pro ius amore aliquid pati recusant. Et quis in hac vita tot oppro-
 bria, tantam cōcupiscentiam, dedecus & ignominiam pertulit, vt caput nostrum
 Dominus Iesus Christus, qui etiam indies adhuc eadem sufferre paratus esset,
 si eum talia pati foret possibile, ac saluti nostræ necessarium? Quamvis vsque
 Per quos in hanc diem sèpius adhuc ab hominibus spiritualiter crucifigitur, quando illi
 & hodie Iesus cruci- varijs modis impiè iurant, passionemq; eius & mortem illi improperant, imò
 ciagatur. toties passio, vulnera & sacratissimi sanguinis eius effusio renouantur, quo-
 ties aliquod mortale peccatum committitur. Taceo iniuriam & contemptum,
 quæ illi à multis indies irrogantur, sacratissimum Corpus eius in immundum,
 Qui prodi Putidum ac diabolicum vas, id est, cor suum, mundo semper & creaturis spōte
 tore Iuda repletum & addictum, proh nefas, quotidie suscipientibus. Quæ iniuria si ab
 peiores. eo cum dolore sentiri posset, grauius ipsum cruciaret, quād Iudas pollu-
 to cum suscepit ore. Iti nanque per fidem nouerunt ipsum Deum Creatorem
 suum esse, quod Iudeus vix vñquam satis perspectum fuit. Et quotquot sunt veri
 amici Dei, si hanc iniuriam Domini sui sensibili cum dolore & cruciatu senti-
 re possent, vti eam intus in corde & animo, charitatisq; dolore sentiunt, haud
 dubiè cor & animam eorum, osiumq; medullas transiulneraret: & si ean-
 dem iniuriam morte sua corporali possent impeditre, ipsa vita sua multo id eis
 gratius ac dulcius foret, quo hanc dilectissimi & amantissimi Domini Dei sui
 iniuriam & opprobrium, quæ à multis ei quotidie irrogantur, possent auer-
 tere. Denique, vt ad D. Petri verba reuertar, tutissima rectissimaq; ad Deum

Quomo via est, vt nosipso semper *sub potenti manu* Dei humiliemus. Humilitas nan-
do tribus que fundamentum nostrum esse debet, & charitas ædificatio seu constructio
superius nostra, & rationalis discretio fundamento nostro semper superstruenda est:
dictis vit- & ita exaltabit nos Deus in tempore visitationis. Ceterum id pro comperto
tuibus viendum. habeatis, dilectissimi, complures plus satis intellectui inhærentes, ac rebus in-
viendis. tellectu-

tellectualibus immodicè occupatos, sese extrouertisse, de suo subtili & alto gloriantes intellectu, qui tamen per hanc viam minimè incesserint. Et quotquot eiusmodi sunt homines curiosi & vani, in ima ruunt exciduntque. Quo enim mons altior, eo vallis profundior. Præstet nobis Dominus Deus, ut in hoc vero fundo semper inueniamur, quo ipse nos sursum trahat, dicatque: *Agnosce, ascende superius, ad laudem & gloriam ipsius, qui est benedictus in secula. Amen.* Lucas 14.

DOMINICA EADEM.

De quadruplici genere peccatorum Domino appropinquantium, diversa tamen multumque dissimilitudine. Et ut Dominus pro peccatores diversis modis querat, & insueniat, queque sunt pascua eorum tam in præsenti quam futuro seculo.

SERMO II.

Erant appropinquantes ad Iesum Publicani & peccatores. LV C. X V.

 V A E vobis recitata sunt verba, charissimi, in præsentis Dominicæ dici sacro Euangeliō habentur, vbi etiam Dominus parabolam dixisse legitur, in hæc verba: *Quis ex vobis homo, qui habet centum oves: & si perdidet unam ex illis, nonne dimittit nonaginta nouem in deserto, & vadit ad illam que perierat, donec inueniat eam? Et cum inuenierit eam, imponit in humeros suos gaudens: & veniens domum, conuocat amicos & vicinos, dicens illis: Congratulamini mihi, quia inueni ouem meam, que perierat.* De his verbis præsens concio erit. Omnes quidem dilectissimi, peccatores sumus, &, vt D. Ioannes ait, *Si dixerimus quoniam peccatum non habemus, ipsi nos seducimus, & veritas in nobis non est.* Dicant tamen de quadruplici genere peccatorum. Primi sunt homines seculares, vitam superbam, rebellem, nefariam, impiam, Dei prorsus immemorem ducentes, diuinitutis expertes, negligentes diuina omnia, peccandi alij occasiones præbentes, Deum nec quarentes, nec amantes, nec inuetentes, & immianib[us] deniq[ue] apertisque mortalibus peccatis omne vitæ sua transigentes spatium, & neque scire aliquid, nec audire volentes de Deo. Si Missæ sacram auscultare debeant, haud secus agitantur, quām si nudis plantis vepres calcarent, tempusque illud nimis eis prolixum videtur. Isti Deum diuinaque omnia, quatenus ea ad Dei gloriam, ipsumque Deum pertinent, & quicquid virtutis est, negligunt atque contemnunt: *Appropinquant tamen & isti ad Dominum. Vis scire quomodo?* In festis Paschalibus ad sacratissimum Christi Corpus accedunt, nullum habentes firmum propositum, nec integrum voluntatem prauas consuetudines suas deferendi: quin potius more suo vivere statuerint. Quibus profecto longe præstaret, mille dæmonum myriades in corpus suū recipere: vt pote qui haud secus Dominum Deum suum accipiunt, quām Iudas proditor, & rei efficitur corporis & sanguinis Iesu Christi, sicut aperte Paulus testatur, loquens de illis, qui mortalis peccati sibi conscij, Christi pretioso corpori communicant. Et vos, charissimi, si sciretis, quām periculose & terribiliter vivant, qui eiusmodi sunt, fortassis corda vestra præ dolore tabescerent. Nam & ipsimet, si immanissimos crucifixus & miserias inexplicabiles, horrendumque iudicium, & incomprehensibilis angustias calamitatesque, quas pro tanto scelere perenniter sustinet, præuidere

Ioan. 1.
Peccato-
res qua-
druplices
est.

1.

1. Cor. 11.

Desperatio: ui:dere possent, sensibus ac ratione destitueretur. Infelices isti, quādō ad extrema
 tio vnde. deducti, quoniam in statu, quantisque in periculis res ipsorum sint, semperque
 fuerint, videre incipiunt, tantis quandoque angustijs & calamitatibus corripi-
 untur, vt frequenter & valde frequenter in desperationis voraginem mergan-
 tur, & pereant vsque in finem. Quidam etiam ex eis, quod breui adhuc conti-
 fute te. git, miseras, quas patiuntur, verbis conantur exprimere, sed qui eos audiunt,
 putantur. furere ac insaniare eos dicunt. Cæterū fit hoc ob acerbissimas, quas sentiunt,
 angustias, calamitates, miseras: necnon ex ineffabili misericordia Dei, quo
 cæteri timorem habeant, & similia incidere, dum licet, caueant diligenter.
 Certè huiusmodi duris ac lapideis hominibus, si vñquam ante, vel nunc maxi-
 mè hisce nostris temporibus admodum foret necessarium, Doctores strenuos
 ac fideles habere Confessores, qui eis Dominici corporis perceptione interdi-
 cerent, & quantis in periculis viuant, edicerent: qui vitia eorum pungere po-
 titius, non palpare: arguere, non dissimulare scirent. Alij similiter magni sunt
 peccatores, sed tamen specimen quodam sanctitatis de se præbent, dum ma-
 gna exercitia, multaq; bona opera faciunt, cæterisq; hominibus optima bene-
 viuendi præferunt exempla. Tales sunt hypocritæ, sectatores Pharisæorum,
 qui Pharisæum habent viuendi modum, qui propria voluntate abundant,
 qui superbi & irresignati sunt, & seipso atque sua in omnibus quærunt diligut-
 que. Hi frequenter graui bus peccatis mortalibus iacent oppressi, nec tamen se
 peccatores sentiunt: & cùm nimis priuato abundant amore, Dominum De-
 um suum nec amore nec intentione prosequuntur. Vnde & ipsi periculosè satis
 viuunt, & itinera ipsorum, præter id quod periculis innumeris exposita sunt,
 etiam Deo valde displicent & aduersantur. Illis ipsis autem institutis suis & o-
 peribus, quibus ad Deum tendere deberent, nūniū ab illo recedunt, fugiūt,
 ab alienantur. Quomodo, inquis? Ausculta. Magna quidem sunt opera quæ fa-
 ciunt, & speciem quandam virtutum ipsi præ se ferunt: verbi gratia, in verbis
 & operibus humiliatatem promittunt, sed simul cùm his ad se cum superbia &
 vanâ sui reflectuntur complacentia, fallentes miseri seipso, & graue æternum-
 que sibi diannum inferentes. Et quia sibi ipsi imperdi placent, vix aliquis eis
 potest satisfacere. Alios omnes iudicant & condemnant: & sicut ipse Deus ac
 Dominus noster Iesus Christus nunquam Pharisæis satis facere potuit, ita & isti
 quotquot eorum consuetudines, instituta, exercitia non scellantur, vilipendunt,
 ac temerarijs infectantur iudicis. Sunt enim spiritualiter superbi, imò spirituali
 Superbia pleni, quod crimen supremum Angelum in profundissimam inferni
 spiritualem demersit abyssum. Vnde moneo vos, charissimi, hanc spiritualem superbiam
 detestatio haud ecus quam mortem ipsam æternam fugere ac detestari. Ad vosipso con-
 uertimini, vosipso iudicate, alios iudicare non præsumite. Etiam si aliquod
 Temera- reuerà malum videatis fieri, adhuc tamen, quantum potestis, & apud vosipso
 ria iudicia & apud proximos illud excusate, ne lapsus cuiusquam ad plurium notitiam
 quam vi- deducatur. Isti temerarii iudices & hypocritæ, de quibus agimus, ex illis sunt
 tanda. non-gint: nouem ouibus, quas Dominus in deserto reliquens, ad vnam ouem
 Matth 7. quærendam perrexit. Credite mihi, nullius pretij sunt apud Deum peruersi ho-
 & ss. mines isti, nec cogitat de illis, imò nec nouit eos, vt ipse in Euâgelo ait: Nescio
 111. vos. Ierti sunt homines tecredi & pigri: qui sacrum quidem baptisma nobiscum
 perceperunt, sed à diuina præuenti gratia, nunquam in grauia mortalia pecca-
 ta im

in his, quæ sancta Ecclesia vel præcepit, vel prohibuit, collapsi sunt: vnde plus æquo præsumentes, nullo erga Deum & diuina studio, diligentia, strenuitate feruent: & licet codices multos legendo atq; psallendo percurrent, & folia terant, ea tamen quæ legunt, non eis sapiunt, nec aliquam inde referut gratiam. Satis autem creaturæ eos afficiunt, satisq; eis placent & sapiunt: his videlicet delectantur, has amore prosequuntur, ad harum accedunt amicitiam & consuetudinem: in his sponte ac liberè delectationem, quantum possunt, querunt, & ad huiusmodi seipso & alios prouocant modis omnibus, quibus possunt, verbis scilicet, operibus, vestimentis, habitu, moribusq; diuersis quoque exercitijs & multimoda conuersandi ratione, varijsq; gestibus in eundo & stando, per nuntios quoque, munuscula & literas, & ita modis innumeris seipso foras effundunt, moribus incompositi, sensibus incustoditi, in loquendo garuli stolidique: interim tamen, si superis placet, aiunt se ægræ mortale aliquod peccatum velle admirtere, maximè quod graue atque notabile foret. Verum quoniam in statu res ipsorum sint, nouit Deus: & ipsi merito & debent & possunt sibi timere. Sicut enim qui vitiosum & corruptis humoribus infectum habent stomachum, foetidas patiuntur eructationes, nec libet eis bono cibo vesci, & si eo vescantur, non eorum afficit palatum: nec enim habent ullum melioris escæ appetitum, & dulcia eis videntur amara ob stomachi infectionem & humorum malitiam: sicut etiam foeminae prægnantes interdum terram & res Fordidas concupiscunt: ita & isti stolidi homines, quorum stomachus, id est, dilectio & cor, creaturarum simo abundat, nullum propterea cælestium diuinorum rerum habent appetitum seu desiderium: quin potius diuina omnia eis amara & infipa videntur. In interiori nanque fundo suo creaturis mortalibus admodum grauidati sunt: ideoq; terram & terrena atque immunda concupiscunt, his delectantur, hæc cibis & potus ipsorum, his mirè se vanitatis iungunt studio. Aliunt Physici, materiam primam summoperè propriam formam suam appetere. Verbi gratia: mulier vbi grauidata est, primò quidem nudam materiam concipit. Deinde hæc ipsa materia bestiale quendam accipit formam, quæ humanam formam desiderat. Vbi verò materia illa hominis formam induit, ea rursus æternam quandam ac rationalem, Dei imagine insignitam appetit formam: & hæc forma, id est, anima rationalis, nulla vñquam requie potitur, nisi in eam formā transformetur, quæ omnes in se formas continent, perficitq; quæ est increatum ac sempiternum cælestis Patris Verbum. Habet enim anima rationalis scintillam quandam & fundum intra se, cuius desiderium & sitim ut aliquid aliud perfectè satiet præter Deum, nec ipse, licet omnia possit, Deus efficere potest: vnde etiam si omnia quæ in cælis & in terris condidit, illi daret, non sufficit ei, neque satiat eum. hæc enim est natura illius. Hunc autem fundum & desiderium extinguunt & suffocant miseri isti, adeoque creaturis inhiat, quasi à vēto satiari possint. Et hac de causa diuina omnia prorsus illis infipa sunt. Gustus nanque & appetitus æternorum extinctus est, stomachus prauis abundat humoribus, & iam infelices isti æternæ morti valde propinquant. Quid putamus, dilectissimi, facient isti, quando ad extrema deducunt, ipsi iam videbunt, ut naturalem & ingenitam dignitatem suam peruerterint ac dehonestarint, stultissime fatutatis ac vanitatis gratia tam immēsa neglexerint bona, ac fundum denique suum corruperint atq; vastarint? Credite mihi,

Quorum
stoma-
chus my-
sticæ infe-
ctus.

Quid De-
us, alioqui
omnipo-
tent, non
possit.
Æternæ
morti qui
maxime
propin-
qui.

Omnia bona, Dei esse. charissimi: calamitas, angustia & miseria, quas tunc experientur, omnem vitam huius calamitatem excedunt. Certè quicquid habet homo tam intus quam foris, bona omnia, tam naturæ, quam gratiaz & fortunaz, à Deo accepit, hac viq; ratione, vt eadem in ipsum cum amore, gratiarum actione & laude refundat, referatq; Cæterum qui tales sunt, quales hi stupidi, de quibus agimus, vix quotidianas exoluunt preces. Et vbi sunt debita innumera, quibus Deo obligantur? Quid fore putamus, dilectissimi, vbi haec ad nouissimum usque quadrantem exigentur ab eis? Itaque moneo vos, charissimi, dum licet, cautele vobis, ne forte, quod fatuis virginibus euenit, etiam vobis accidat. Non illæ gradiâ peccata tecisse leguntur, sed tantum non præparasse. Quod autem parare se maturabaht, ex bona voluntate profectum videtur, & tamen à regni introitu

Matt. 25. exclusæ sunt, dictumq; est illis: *Amen dico vobis, nescio vos.* Non enim, vt vos persuasum habetis, negligantibus cælorum regna proueniunt. Minimè sanè. Enim uerò obcecati isti, de quibus agimus, preciosum Christi sanguinem, acerbissimamq; passionem illius otiosè ac sine fructu abire debere putat. Sed errant miseri atque falluntur. Dicunt autem: En in sacra Religione positi sumus, in sancta congregatione & societate viuimus, & oramus multum, legimusq; Et ego: Haec, inquam, omnia sine amore & attentione, cum distracto corde, tam cæcè & frigidè agitis, vt sine admiratione nec cogitari quidem possit. Sed confitentur, verbis scilicet, absque integra seâ ex animo corrigendi voluntate: & Corpus Dominicum accipiunt. Faciunt nimirum haud secus, quam si quis regem ad domum suam inuitet, & venientes in sordidissimam ac potentissimam haram inter porcos sessum ducat. Multo quidem præstaret eis nunquam tremendum illud Sacramentum percipere. Iam si forte accedat aliquis, & quantis in periculis degant, quamq; horrendam periculosaq; sint habituri mortem, eos præmoneat, irrident hominem, dicuntq; Beggardorum ista sunt verba: Enisti noui sunt spiritus. Nectantum Iudei vel Pagani Christianos irrident, quantum isti pseudochristiani eiusmodi hominem. En, aiunt, nouum hinc habemus spiritum. Hic est virus ex sublimibus spiritibus. Et hoc illis faciunt, quos eorum grauissima damna cruciant, quip; eos inde ad viam veritatis & iustitiae reuocare nituntur. Cæterum, si in hac impenitentia, & vitiorum suorum periculofacientia permanserint, nunquam Dei faciem sunt conspecturi. Dicunt quidem, agrè se malii quippiam facere. An verò benefacere credendi sunt, dum foris quidem per sensus bestiales frigida quedam vocalium orationum & lectio- nis in murmur, tanquam paleas Deo offerunt, amorem verò, cor, intentionem atque fauorem, pro quibus ille solis mortuus est, cetera verò nec dupondio supputat, per liberam voluntatem creaturis tribuunt? Oportebat quidem illa face- re, sed ista multo magis offerre. Itaq; & isti ex illis *nonginta nouem* ouibus sunt, quas Dominus in deserto reliquit, quarum exiguus aut nullus fructus est. Quod si etiam ex diuina misericordia quibusdam ex his ea gratia in extremis collata fuerit, quod tamen maximè incertum est, vt tanta cordis contritione compungantur, quanta ad beatam vitam obtineandam sufficit: horrendum tamen ac ineffabile sustinebunt purgatorium, immaniterq; nimis torrebuntur, excoquentur, assabuntur, & hoc fortasse ad extrellum usque iudicij diem. Deinde verò his omnibus toleratis, nimium à singularibus Dei amicis remoti erunt, longè infra illos in angulo aliquo collocandi. Denique reuerat isti pec- catores

**Cópara-
tio ven-
sa.**

Matt. 23.

Luca 15.

catores sunt, & tamen se peccatores minimè sentiunt. Appropinquant autem & ipsi Domino nostro Iesu Christo exteriori sua innocentia & vita: sed cor, fundus, & amor ipsorum, longè est ab illo. Quarti denique generis peccatores, felices & amabiles sunt peccatores. Et hi forsitan longè præ supra memoratis grauius peccarunt, atque in diuersa immania lapi sunt crimina: sed quanlibet illa magna sint & numerosa, parum refert. Iti nanque ex ipso fundo Deo suo appropinquant, & vel auerterunt se, vel etiamnum auertunt perfectè, & ex animo ab omnibus extra Deum, quæ non sunt purè Deus, aut in quibus ille nou reluet, & cor suum atque fauorem ad eundem applicuerunt conuerteruntque, hac videlicet ratione, quod eum præ omnibus amare velint & intendere: simulque totos se intus & foris eidem resignant, ita ut quæcunque ipse voluerit, & ipsi velint. De talium peccatorum sceleribus & culpis nullam vñquam Deus rationem exiget, imò nec scire ea vult. Quum enim ipsi totos inde se auerterint, & ille faciem suam inde auertit, adeò vt si ipsi ea amplius scire nolint, velit & ipse ea nescire. Sed querat fortasse aliquis, vnde scire possit, si tam perfectè ab omni peccato auersus, & ad Deum conuersus sit. Hinc videlicet: si intra se in veritate absque omni glossâ vel excusatione solum Deum, nec aliud quicquam extra illum, ex imo cordis sui, diligendi inuenit voluntatem: si hunc solum præ omnibus & super omnia pure diligere, & in cunctis operibus suis intendere proponit, desideratque: si promptam & resignatam in se reperit voluntatem, cuncta quæ Deum à se exigere sciret, quæcunque etiam illa essent, libenter faciendi: nec quicquam in terris tam charum habet, quod non pro illius amore ac beneplacito vellet deserere, si hoc illi placere haberet exploratum: si denique eundem Dominum Deum suum sequi statuit & intendit, quacunque se via trahere vel ducere velit, siue per media, siue immediate per seipsum: si, inquam, in his libenter eum expedite & abstractè, quoctunque modo ipse voluerit, sequi paratus est. Hactenus de quadruplici peccantium genere dictum fit. Habet deinde Euangelium, vt Dominus ouem perditam quæsierit, vbi interrogari potest, qualis sit illa Domini quæsatio. Quærit Dominus, & habere vult mitem, humilem, pauperem, puerum, resignatum hominem, qui ad omnia sit æquè paratus ac resignatus. Quod non ita accipiendum est, quasi alicubi residere debeat, & pallio caput obuolueret: sed ita potius, vt se Deum quereret finat, quo tantisper deprimitur ac vilipendatur, donec humilitatem in omnibus vñdecunque occurrentibus feruare sit edoctus. Porro sicut hi, qui rem perditam querunt, non in vno, sed in omnibus hinc inde locis inquirunt, donec inueniant, sic & Deus vnumquaque si delem diuersis modis, non vna tantum ratione, querere habet. Tantum curet quisque, vt in omnibus modis & quibuscumque, vñdecunque vel à quoctunque accidentibus siue occurrentibus, inueniarur ab illo, quanlibet ille ignominiam ac humiliationem eiuenire permittat: & hæc eadem non aliunde, quam ab ipso accipiat Deo, qui per hæc eum querit. Vult planè Deus ipsum mitem habere: tanta ergo, tamque multiplicia sibi aduersa patiatur inferri, tamque diu se in passionis torculari comprimiri & conculcari, donec mansuetudinem in huiusmodi perdidicerit. Vult etiam Deus pauperem etiam habere. Itaque si bona sibi auferuntur, amici tolluntur, aut certe thesaurus aliquis, cui per amorem inhæret, diripiatur, inueniri se patiatur, cui etque vt fundum suum

111.
Peccato-
res felices
qui.

Quid sibi
ouis quæ-
satio velit.

Car aduersa si quibusdam immitat. suum Deo nudum valeat & pauperem exhibere. Siquidem & in his querit eum Deus, tam inueniri se finat. Vult denique & purum eum Deus habere, & huius rei gratia, innumera & multiplicia ei aduersa permittit occurrere, donec ad plenum purgetur & perpoliatur. In omtibus ergo, quae illi accidere possint, vel etiam accidunt, unde cunque vel à quo cunque siue ab amico, siue inimico, seu à propria matre, siue forore inferantur, querit eum Deus, à quo etiam, non ab hominibus, purè ac nudè ea suscipere debet, permittens se ab illo in his queri. Sanè dilectissimi, si quis vulnus haberet purescens, vri, secari, & immaniter se etiam multis in locis tractari permitteret, ne si noxius ferperet humor, multo grauiores deinde incideret cruciatus: hac, inquam, de causa nō parceret sibi ipsi, sed putredinem omnem resecari sineret, ut ea sublata, beneficium sanitatis con sequeretur. Ita & vos, quæcunque vobis aduersa eueniunt, attēto eo, quod in his Dominus vos querat, libenter hilariterque sufferre debetis, vt fundus vester non momentaneam, sed æternam recipiat sanitatem atq; salutem. Dum ergo quilibet vobis vel intus vel foris ex improviso aduersitas occurrit, ita in animo dicitis: Optato aduenisti amice fidelissime, certe non hic te expectabā: simulque humiliiter illi vos inclinate. Hoc igitur modo in omtibus nos querit Deus, cupiens nos verè resignatos efficer. Non querit i pse equos grādes, nec boues fortes, hoc est, homines arrogantes, magnis quibusdam propriæ voluntatis incumbentes exercitijs: nec etiam eos querit, qui grandia extrinsecus opera cum sui complacentia faciūt: sed humiles dūratae, & mites ouiculas, id est, paruulos ac resignatos homines, qui se permittunt à Deo queri, & vbi cunque queruntur, semper oves inueniri satagunt. Talis ouicula quisquis esse desideras, in omtibus quæ tibi quolibet modo queat accidere, veram eandemque pacem habeto. Et vbi quod in te est feceris, securus esto: qualibet quæque ratione eueniant, semper pacem pectoris serua, nihilque moucaris, omnia committens Deo, eidemque te resignans in omtibus, etiam in defectibus tuis secundūm sensus, non secundūm rationem, ita videlicet, ut auertaris ab eis, displiceantque tibi: in quibus nimis esse nō poteris. Veliisque libēter molestiam, quæ ex vitiorum impugnatione sentitar, sustinere, non autem in ipsa vita secundūm rationem cōsentire: quod quidem maximum præstaret impedimentum. Atque hoc modo in omtibus pacem serua, etiam in donis Dei: siue ea largiatur, siue subtrahat Deus, semper idem perseuerat: ita demum homo resignatus efficeris, omnia & aduersa & prospera, dulcia & amara, in vera perfectaque pace & equaliter de manu Domini suscepturus. Quia talis est, charissimi, hic est prorsus amabilis ouicula, quam Dominus querit & inuenit. Non autem querit ille oves superbas, homines creaturarum amori & delectationi iuxta iter inhærentes. Enim uero Deus omnipotens non aginea nouem, imd centies non aginta nouē tepidos, fastidiosos, superbos ac propriæ voluntatis homines, in deserto, vbi nullus penè fructus est, relinquit. Nam & isti viscosi homines, exiguos aut prope nullos referūt fructus. Ceterū vbi Dominus ouem querit inuenit, imponit in humeros suos gaudēs: & veniens domū, conuocat amicos & vicinos, dicens illis: Congratulamini mihi, quia inueni ouē meā. Amici isti de vicini, oēs sunt celestes exercitus, Angeli videlicet & Sancti, cunctique insuper dilecti. Amici eius, tā in terris quā in celis positi: qui omnes in meo ac inessibili gaudio de huiusmodi exultat oue, adeo ut gaudiū illud nullū capere intellectus, nulla queat ratio. Cōsequi: quippe quod in abyssū quandā iedit, Imponit autē Dominus

Amici &
vicini,
quid.

minus ouē in humeros gaudens, securit̄ deportat. Humeri inter caput & corpus siti sunt, & vtrunque contingunt. Imponit ergo Dominus ouem hanc amabilem in humeros, hoc est, inter sacratissimā humanitatem, & æternam ac super dignissimam diuinitatē suam constituit. Et humanitas quidem illius, eiusmodi ouiuū sit fulcimentū siue sustentaculum, in diuinitatem transferens easdem: ipsaq̄ huiusmodi sese immiscet ouiuū actibus, portans eas in cunctis operibus earum. Hactenus quidē opera sua ex seip̄sis & cum seip̄sis fecerūt: iam v̄dō imponit eas Deus in humeros suos, portatq̄ eas, & omnia ipsarū opera in eis & per eas efficit. Siue enim comedant, siue bibant, siue eant, siue subsistant, siue loquuntur, siue quælibet demum agant, cuncta hæc in eis Deus operatur, ipsiq̄ viuunt & feruntur in Deo. Ex humanitate transeunt in diuinitatem, rursumq̄ ex diuinitate exeunt ad humanitatem: siq̄ ingrediuntur, & egrediuntur, & vberrima semper passa inueniunt. Reuerā gaudium & delectatio, quæ h̄c spiritui etiam in hac vita præstantur, vsque adēd ineffabiliter cuncta mundi huius exuperant gaudia & oblectamenta, vt si vniuersa hæc in vnum conflentur, multo tamen minora sint ad minimum etiam, quod hic donatur spiritui, gaudium, quām guttula vna aquæ ad vniuersum mare. Denique isti sunt peccatores, de quibus Dominus in Euangeliō loquitur, vbi ait: *Gaudium erit in celo super uno peccatore penitentiam agentem, quām super nonaginta nouem, imò millies miile, iustis, tepidis & fastidiosis.* Ex his enim Deo honor & gloria refertur. Ipsi sunt peccatores Deo reuerā propinquantes. Præster nobis Dominus Deus noster, Pater, Filius, & Spiritus sanctus, vt ita nos quæri finamus, quo veræ semper oves inueniamur, ad laudem & gloriam ipsius. Amen.

DOMINICA EADEM.

De Parabola drachma perdita: & vt is, qui per eam signatur, pondue, materiam & imaginem iustum habere debeat: vt q̄ Deum homo querat, & queratur à Deo: & quomodo neceſſe sit eiusmodi hominem per multiplices desolationes, derelictiones atque pressuras euerti, ac demum quid sit vera dilectio Dei.

SERMO III.

Quæ mulier habens drachmas decem, si perdiderit vnam, &c.

LVCÆ XV..

 N Euangeliō hodieño, vnde thema hoc extractum est, primam de ouē perdita Dominus Parabolam proposuit, de qua licet aliás multa dixisse me m̄ini, etiam nunc tamen quædam dici non absurdè possunt. Itaque quoquo te vertas, qualecumque excusationes & glossas adferas, ô homo, si saluari cupis, ouis sis oportet. Quomodo, inquis? In vera scilicet mansuetudine, modestia, tranquillitate, & quorūlibet aduersorum resignata sufferenția, ita vt animum habeas Deo & creaturis omnibus propter Deum, paſsiuē seu per modum patientiæ, subiectum: vt qualibet ratione, vel per quemcumque, siue per seipsum, siue per homines, seu per dæmones, siue per creaturas omnes, celo terrâve contentas, per dura etiam, saua & horribilia verba, trucesq̄ hominum gestus Deus te querat, seu querere velit, semper teipsum humiliiter resignes, excas, abneges: & qualibet te ferocitate ac impetu alij aggrediantur, non te defendas, non illis

Yy 3

respon-

Quem in
humeros
poni,
quid.

Gaudium:
spiritus
quanto
præster
mādano.

Qui peccatores.
Deo, quā
iusti, chari
tores.

Oues quo
modo
nos ope
rat effe.

Esaix 53: respondeas, sed tatum fileas patienter, sequens hac in parte amabile exemplar Domini nostri Iesu Christi, qui vt ouis mansuetissima, non aperuit os suum, & coram tondentibus se iudicibus obmutuit. Ita prorsus vnumquenq; vestrum moneo & hortor charissimi, vt siue criminentur vos homines, siue graubus iudicij & asperis impetant verbis, siue quolibet modo vos tondeant, aut quacunque demum ratione Deus vos querere velit, conticete, & tonderi vos permittite: atq; ita similes ei efficiemini, eritisq; ouis illa, quam ipse in Deificare humanitatis suz humeris, cuius vos, cum vera expeditaq; resignatione patiendo & tacendo, imitatores facti estis, vsque ad superessentiali diuinitatem, vbi plenissima perfectissimata sunt pascua, portabit. Nimirum dilectissimi, haec omnino ante omnia cum primis necessaria sunt. Ceterum vbi hoc modo ouis aliquis effectus est, & amabile Domini Saluatoris exemplar modo iam dicto imitatus, (quod, vt dixi, necessarium est) tum primum bonus & sanctus homo dici potest. Verum si de perfectiorum hominum numero esse velit, nouerit multa sibi adhuc superesse, quæ transcendere necessariò debeat. Habet deinde præsens Euangelium, vt mulier drachmam perdiderit, lucernamq; accendens, & domum evuertens, diligenter eam quæsierit. Haec mulier, ipsa est diuinitas: laterna, deificata humanitas: drachma, anima. Drachma igitur tria necessariò habere debet, quorum si aliquod ei defuerit, iusta drachma non erit. Habebit ergo pondus, materiam iustum, debitamq; imaginem siue monetam. Materia autem illius, aurum erit siue argentum. Et talis quidem esse debebit drachma materialis. Animam verò, quæ per hanc drachmam signatur, diuinitatis imaginem habens impressam, ineffabile quiddam & incomprehensibile est, & meritò drachma aurea dici potest. Haec autem pondus suum habere debet, quod est sine pondere, cùm sit cælo terraq; & omnibus in eis contentis, ponderosior. Deus nanque in ea est, & ideo tantum ponderis habet, quantum Deus. Materia verò illius immersa diuinitas erit, quæ per superessentialitatem ineffabilis charitatis suz, in hunc spiritum seu animam sese immissit, rursumq; eundem totum omnino in se absorbit atque demersit. Hoc quisquis in seipso feliciter experiri appetit, Deum ipsius duntaxat causā, non ob aliud quippiam amet, necesse est: & per hoc drachma sua sit aurea. At cùm omnia creata in Deum refert, & illis omnibus amor eius ad Deum præponderat, iam drachma suum iustum habet pondus. Cùm verò crucem Christi portat, omnes eius virtutes imitando, iam veram habet monetam in latere crucis. Sed cùm sese fide, spe, & charitate introuerit in diuinam essentiam in se præsentem, manetq; in Deo, & Deus in eo, tum imaginem sanctissimæ Trinitatis supernaturaliter recipit in alio latere. Oret ergo Spiritum sanctum, vt drachmam suam ab omni plumbo, ignibus exurendo, repurgare dignetur, & in purum aurum vertere: Sicutq; multo vicinorem subtilioremq; habebit viam ingredi, cuncta ea quæ exterior homo querere possit, vniuersaque hominis exterioris exercitia, siue actiua, siue passiua, & quæ circa formas & imagines versantur, aut quocunq; demum vocentur nomine, longè transcendentem. Sed quænam est haec via, inquis? Euangelium nos docebit. Mulier enim accedit lucernam, & euertit dominum. Quæ verò est ista mulier, nisi exterior sapientia, quæ lucernam accedit diuino scilicet amore, qui in hac lucerna, anima videlicet illius, accensus esse debet & ardere? Quid autem sit amor Dei, neccum satis exploratum habere mihi videmini charissimi. Putatis enim a morem

**Quid seu
qualis sit
amor
Dei?**

morem esse, si sensibili deuotione, dulcedine, ac voluptate affluatis. Sed non est
 iste amor, non est hęc essentia amoris. Quid ergo, inquis, est amor? In inopia vi-
 delicet & paupertate interna, in diuinę consolationis subtractione & omni-
 moda derelictione cōtinuę ac immobiliter intus languere & suspirare: simulq;
 in his ex toto se resignare, ardendo liquefieri, & ex ardore internę paupertatis
 torrescere, in eadem semper animi resignatione persistendo. Hoc, inquam, est
 amor, & ipso lucerna hęc accenditur. Accensa deinde lucerna, *euerit domum,* &
querit drachmam diligenter. Duplex in homine quæstio agitur. Altera actiua ^{Quæstio}
 est, passiua altera. Actiua est, quando ipse homo querit: passiua, quando queri-^{duplices}.
 tur. Actiua rursum duplex est, Externa videlicet & interna: quarum hęc poste-
 rior tantum priorem excedit, quantum cęlum terram, multumq; dissimiles
 sunt. Externa nanque, per exteriora bonorum operum exercitia, varijs diuer-^{Quæstio}
 sisq; modis pro diuina admonitione & impulsu, ac amicorum Dei informa-^{externa}
 tione directioneq; Deum querit: potissimum autem per exercitia *virtutum*,
 vt pote humilitatis, mansuetudinis, modestiae, tranquillitatis, resignationis, o-
 mniumq; aliarum *virtutum*, in quibus sese exercet homines, aut exercere pos-
 sent. Interna vero, qua hanc longe superat, quæstio est, qua homo in proprium ^{Interna}
 fundum suum, in intimum animę suę sese recipit, & illuc Dominum Deum
 suum querit, sicut ipse probauit, dum ait: *Regnum Dei intra vos est.* Hoc regnum ^{Luc. 17.}
 (quod non est aliud, quam Deus ipse cum omnibus diuinitatis suis, in propria es-
 sentia & natura sua) quisquis inuenire exoptat, vbi ipsum est, illuc querere de-
 bet, hoc est, in intimo animę fundo, vbi Deus multo ipsi animę vicinior con-
 siderat: orq; est, quam sit ipsa sibi: illuc, inquam, regnum istud querendum est, in-
 ueniendumq;. Hanc prorsus animę suę domum homo subeat oportet, cunctis
 etiisq; sensibus & sensibiliis rebus, omnibus quae per sensus & phantasiam intro-
 recipiuntur & congeruntur, formis & imaginibus, cuiuscunq; denum gene-
 ris illae sint: immo & intellectualibus formis seu imaginibus, ipsi intel lectus o-
 perationi intellectuali prorsus excidere, elabi, ac superior fieri debet. Cumq;
 ad hęc ipsam domum Deum quæsturus ingreditur, iam ipsa domus eueritur.
 Et tunc Deus ipse hominem querit, domumq; hanc pertitus euerit: quomodo
 nos solemus, aliquid requirētes, cuncta euertere, & loco suo inuenire, donec in-
 uenire contingat quod querimus. Ita prorsus & eiusmodi homini *usuvenire*
 solet, vt posteaquam ad hęc domum peruenierit, Deumq; in hoc intimo fundo-
 suo querierit, vicissim eum Deus querat, totamq; euerat domum. De hoc in-
 troitu, quæstione & euerfione, dicam hic aliquid, verbis quidem satis vulgari-
 bus & tritis, quod tamen non passim omnes intelligent. Capient autem ipsum
 illi duntaxat, qui hinc aliquid feliciter perceperunt, quibusq; illud intus re-
 splenduit & illuxit. Ingredi istud in animę fundum, non eiusmodi est, vt quan-
 doque ingrediaris, rursumq; egrediaris ad commercia creaturarum. Et euerio-^{ingredi}
 ista, quæstioq;, qua Deus hic hominem querit, nihil aliud est, quam quod i-^{in fundū}
 dem ipse Deus obiecta omnia, per quae homini in hunc interiorem fundū per-^{anim-}
 uenienti sese exhibet obiectaque, rursus eidem penitus aufert, adeoq; totum ho-
 minem subruit & euerit, ac si nihil vnuquam lucratus esset: & iterum iterumq;
 modos omnes, lumina seu illuminationes omnes, & quicquid vnuquam homini
 collatum ac reuelatum fuit, seu illi sese intus obiecit, in hac quæstione funditus
 subuertit. Iam si ea natura fortitudo esset, ut huiusmodi euerſionē infra diē &
 noctem

noctem vel septuages septies homo ferre, se se in ea resignare sciret, multo id ei foret utilius, quam omnia que vnam intellectu apprehendit, aut a Deo percepit. In hac siquidem euerstione, modò se in ea resignare sciat, longè sublimius in Deum ducitur, quam in operibus, modis, institutis omnibus, que vnam excoxitata fuere, duci posset. Vnde quotquot hac bene vti nō runt, gratissimi homines efficiuntur: & facilimum eis est, quando voluerint, momentis omnibus se intro recipere, & transcendere omnia. Sed heu multorum tam vnsimilosa & irresignata natura est, vt semper aliquid habere velit cui inhæret, cuius innitatur. Tales sunt instar recentis & inæqualis areæ, quam pedibus calcare, & duris ac rigidis scopis tam diu fortiter scopare oportet, donec plana & leuis efficiatur. Contra verò planæ areæ non nisi auium alis leuiter absterguntur. Ita nimis quosdam inuenire est plus satis elatos, inæquales, asperos, irresignatos, quos ea de causa Dominus duris ac rigidis multiplicium temptationum, passionumq; scopis atteri finit, donec se resignare addidicerint. Bonis verò, pijs, ac resignatis hominibus omnia sua sponte proueniunt. Et ex his multi in amabilis sanctosq; abeunt homines, dum omnia illa, quibus natura inhæret, aut inhærere vellat, abdicant, eisdemq; moriuntur & excidunt, rectâq; in ipsum nituntur fundum suum, absque vlla inhæsione seu vnsimilosa affectione, & in mera paupertate ac nuditate cum vera resignatione persistunt, parati semper tales permianere, nudi videlicet, cæci ac defolati, quantumcunque & qualitercunque Dominus voluerit. O si quis hac ratione querri se, donumq; suam eueri fineret: ibi haud dubiè drachma inueniretur, longè quidem sublimius, quam aliquis vel cogitare queat vel intelligere. Prorsus, inquam, huiusmodi euerstionem sustinere, cuncta qæ mundus omnis foris per sensus perficere valeat, opera, instituta, sive conceptus & modos, longè lateq; præcellit. Hoc ipse Deus asserere dignatus est, vbi ait: *Si quis vult post me venire, abneget semetipsum, & tollat circum suum quotidie, & sequatur me.* Necessarium est enim, vt omnem inhæsionem & quæcunque à vero ipsum profectu impediunt, quisque diligenter abneget, abdicetq;. Porrò dum irresignati homines magnis quibusdam pulsantur temptationibus, ac duris teruntur scopis: omnium se iacturam fecisse, omniaq; perdidisse arbitrantur, grauenq; & vehementem tristitiam, desperationem & mentem horibilem incurront, dicuntq;: Jam actum est de me. Perij. Lumen omne & vniuersa gratia ablata est à me. Qui si bene leuigati ac resignati essent homines, nunquam melius aut rectius habuissent: sed qualibet eos ratione Deus quærere vellat, ea contenti essent, ea ipsis placaret, & in ea, pace vera potirentur. Si ille eos cæcos, tenebrolos, frigidos, pauperes, aut qualemcunque alios habere vellat, quolibet ille modo eos quereret, per inopiam vel abundantiam, hoc tantum agerent, vt in omnibus, in quibus ipse eos quereret, ab ipso inuenirentur. Credite mihi, dilectissimi: si hanc viam strenue teneremus, vt nos modo prædicto intus & foris resignaremus & abnegaremus, mira quidem nobiscum Deus ageret, adeoq; amabiliter satis ultra omnia nos eueheret at quo transferret. Veruntamen si qui hic estis seculares, ne quæsto terreannini, nec animo concidatis. Viuunt multi sola aqua & pane hordeaceo, viuunt tamen & saluantur. Et vos ergo si ad altiora perfectioraq; ascendere non vultis, at nec sic abiiciatis animum. Deinde etiam ponderosa debet esse hæc drachma, & imagine sua insignita. Ponderosa videlicet, vt in fundum Dei relabatur & demergatur, qualis inde

Quanta,
qui ratio-
ne in no-
bis dra-
chma in-
uenienda.

Luc 9.

Despera-
tum vox.

Secularis
qualitatē
que con-
solatio.

inde exiit, tota videlicet pura, immaculata, tamque nuda & expedita ab omnibus, vti inde profluxit. Et imagine sua insignita: nuda, inquam, nuda imagine sua. Hæc autem imago non ea tantum Dei imago est, quam anima sibi habet impressam, sed eadem ipsa imago, quæ Deus est in propria, pura, diuina essentia sua, in qua imagine scipsum Deus amat & cognoscit, fruiturq; seipso: in qua vivit, existit, operatur: & per hoc anima, tota deicolor, deiformis atque diuina efficitur: inquit quicquid Deus est per naturam, ipsa sit per gratiam, in hac videlicet vnione & immersione in Deum, rapiturq; supra se in Deum: atque ibi, vt dixi, tam sit deicolor, vt si ipsa se cerneret, Deum se arbitraretur: & quisquis eam videret, in habitu, in colore, modo & essentia Dei non naturali, sed gratuita, eam adspiceret, & ex ipsa visione beatus foret: quandoquidem Deus & ipsa in hac vnione vnum sunt, non ex natura, sed gratia. Quo contra, si quis animæ, cuius amor & fundus creaturarum coloribus sponte tincta sunt, fundum cernebet, eam haud dubio non minus deformem, quam ipsum conspicaretur dæmonem: cuius tamen tam intolerabilis atque horribilis deformitas est, vt si quis eum in ipsa sua specie seu forma videret, præ illius horrore caro & ossa illius emarcescerent ac emorerentur. Et in hac abominabili deformitate quæcumque anima in fundo suo creaturis dedita & addicta inuenietur, scipsum sine fine & absque vlla intermissione non minus execrabilem, foedam ac turpem, quam ipsum etiam perenniter conspiciet dæmonem. Anima vero pura, deifica, & ab omni creaturarum amore libera instar Dei, & videbitur ab alijs, & ipsa se eterinaliter videbit: (Deus namque & ipsa in memorata vnione vnum sunt:) beatitudinem suam intra se, & ex seipso in hac eadem vnione accipiet. Quam igitur felices sunt, dilectissimi mei, qui ita se quæri finunt & inueniri, vt à Domino introducantur, eidemq; modo ineffabili vniantur? quod profecto sensus omnes, & omnem intellectum, & quicquid dici vel cogitari potest, lögè superat & excedit. Hoc quisquis obtinere appetit, eo, quo diximus, ordine & discretione, memorata studeat ingredi via: & ita non facile vlli patebit deuio vel errori. Quod nisi fecerit, sed in sensibus, rebusq; creatis hæserit perstiteritq; certe, certius & modò & eterinaliter in eodem semper hærebit luto, & animæ suæ faciet iacturam irreparabilem. Præstet nobis omnipotens Deus, Pater, Filius, & Spiritus sanctus, vt omnes hoc modo à Domino quæsiti, ab eodem inueniamur. Amen.

Anima &
Deus qui
vobis facit.

DOMINICA IV. POST TRINITATIS.

Vt misericordes esse, neminem iudicare, & intranos mensuram bonam, confortare, coagitat, & supereffluentem, id est, mentem abstradat & resignat, in quam se ipsum Deus effundit, habere debeamus.

S E R M O I.

Estate misericordes, sicut & Pater vester misericors est. Lv c. vi.

MEC verba, dilectissimi, ex Euangelio Lucae desumpta sunt, vbi Petiam subdita Dominus dixisse legitur: *Nolite iudicare, & non iudicabimini: nolite condemnare, & non condemnabimini. Dimitte, & dirimite. Date, & dabitur vobis. Mensuram bonam, & confortam, & confortat, & supereffluentem dabut in finum vestrum. Eadem quippe mensura,*

*sara, quamensi fuerit u, remetietur vobis. In quibus verbis duo quædam docemus: alterum, quod p̄cipiente Domino facere: alterum, quod cauere debeamus. Est ergo h̄c faciendum aliquid, & aliquid cauendum seu dimittendum. Faciendum est, ut simus misericordes: cauendum seu dimittendum, ne iudicemus. De quo posteriori etiam aliâ vobis dixisse me memini, quâm scilicet periculorum & multis angustijs obnoxium sit, alium iudicare, quamq; impendio necessarium sit omnibus, ab hoc diligètissimè sibi cauere vitio, & custodire animas suas. Iam de misericordia ipsum veritatis os, quod nunquam mendacium protrulit, ita protestatur: *Eadem mensura qua mensi fuerit u, remetietur vobis*, haud dubium quin in omnibus, ita vt si multum misericordes fuerimus, multam quoque misericordiam sentiamus: si parum, tantudem etiam recipiamus: si nihil omnino, nihil etiam penitus misericordiæ consequamur. Hanc autem misericordiam quisque intra se in animo suo habere simul & exercere debet, ita videbitur, vt sentiat intus in mēte sua fidem & intimam erga proximū suum compassionē, quando illum qualibet vel interna vel externa nouit afflictione gravatum: Deumq; cum interna compassione, vt illum consolari dignetur, exoret. Et si extrinsecus etiam illi sive consilio, sive munere, verbis vel operibus succurrere poterit atque prodesse, quatenus ad eum pertinuerit, faciet id pr̄quam libenter: & si multum pr̄stare non quibit, saltē aliquid faciet, saltē aliquam externalm vel internam impendet misericordiam, aut saltē verbum aliquod consolatorium & pium loquetur. Atque hac ratione suo faciet officio satis, & misericordem quandoque Deum habebit. Et hoc de faciendo dictum sit. De cauendo autem, ne scilicet iudicemus, quomodo ipse Dominus ait: *Nolite iudicare, & non iudicabimini: id in primis sciendum est, iudicandi temeritatem supra temeritas quâm dici possit, hac temestate magna grauissimâ hominibus penè vniuersis damna inferre. Et reuera faciat quisq; bona opera extrinsecus, quantalibet & quantumcunque multa: omnia tamen illa spiritus immundi sublannant & habent ludibrio, si huic sponte vitio subiaceat. Obscro dilectissimi, nemo sibi in alium iudicandi usurpet autoritatem, nisi qui prius sui ipsius iudex fuerit. Erimus uero dolenda admodum cœcitas est, velle aliquem vt alij pro sua se voluntate gerant, quando nec seipsum omni conatu suo unquam satis custodire potuit, nec efficere aliquando, vt is esset, qui esse deberet, qualemq; se ipse efficere cuperet. Nec debet quisquam aliorum defectus plus æquo ponderare, si Deum sua virtutia misericorditer dissimulare voluerit. Et si etiam certo illi constaret, reuera mala esse facta aliorum, pro salute tamen sua in ea iudicium ferre cauebit. Quisquis enim recto voluerit ordine procedere, prius trahem ex oculo suo, quâm fessilucam è proximi oculo, eijcere debebit. Ad vos metipos igitur conuertimini, vestra ipsorum obseruate vitia, alienis vos haudquaquā ingerite. Quid si talis es, vt ratione status, seu gradus, vel officij tui iudicare & reprehendere sis adstrictus, locum & tempus expectato: & tunc ex amore cum mansuetudine & benigno atque suaui reprehende vultu, sicut D. Gregorius docet. Est enim sacerdotibus districte prohibitum, ne clarius reprehendant, qui tamen sancte Ecclesiæ iudices sunt. Quia ergo ratione id alius aliquis corâ Deo & hominibus facere præsumit: In veritate dico vobis, charissimi, ea vel semel tantum temeritate proximos vestros iudicare poteritis, vt & vosipso & cuncta opera vestra, omnemq; vitam vestram diuino reddatis iudicio obnoxia, nec unquam apud Deum**

*Matth. 7.
Loc. 6.
Iudicandi
temeritas
que pa-
nat dam-
na.*

*Matt. 7.
Lucæ 6.*

*Judici
quo modo
& quido
iudicane
dum.*

Deum gratiam inuenire possitis, & ab ipso quandoque severo & horribili iudicio feri amini. Quæso, verbis vestris Dei amore inuigilate & attendite. Heu inanissimæ fabulationes adeò excrescunt, vt satis doleri non possit. Et tamen haec vobis Deum Deitatem gratiam, & æternam quoque suffurantur beatitudinem. Oportebat quidem ita vos in loquendo circumspectos esse, vt priusquam ad locundum os aperiretis, haec tria ante vobis scum examinaretis: Vtrum videlicet locutio vestra ad Dei gloriam, proximi edificationem, & vestram ipsorum internam siue externam cessura sit pacem. Vertum cum tam incomparabilia ex locutione damna proueniant, sancti Patres in suis Canonibus siue Statutis tam studiosè omnem loquendi Religiosis interdixere facultatem, id est in locis omnibus, certo tamen colloquij loco excepto, vbi nihilominus sine speciali facultate nequaquam loqui voluerunt esse liberum. Enimvero damna, quæ ex verbis nascantur, nec totus sufficeret mundus capere. Habet deinde Euangelium de mensura bona, quæ est mens hominis, in quam tacum sui Deus emetitur, quantum ipsa eius habitura est. Ceterum haec præclara mensura, charissimi, in qua Deus delectabiliter habitare debebat, adeò immunda, terrenisq; fragilium creaturarum cordibus referta est, vt Deus ipsam ingredi nesciat, cuius tam illa peculiaris deberet esse locus. Inde est, quod quando nos in oratione ad Deum conuertere volumus, mentis nostræ, ut pote pignoratitiae, satis compotes non sumus, nec Deus ad ipsam pertingere valet, quia creaturas instabiles atque caducas ad fores animæ constitui mus ostiarios, quæ Deum, ne usquam ingredi possit, impediunt & excludunt. Dumq; sic absq; mente oramus, ipsa nobis oratio non sapit: & quia Deum in ea non sentimus, citò nobis vertitur in nauseam & tedium, sicq; foras euagamur. Sed agite, dilectissimi, redimamus pignoratitias mentes nostras, vbi cung eas oppignorauimus: eximamus, inquam, & redimamus eas ab omni dilectione, fauore, intentione labentium creaturarum. Si enim Deus ingredi debeat, creaturas prius abscedere necesse est. Euacuemus, obsecro, vas a nostra, eademq; ab omni vana & inutili occupatione vacua liberatq; seruemus. Non enim tam naturale est igni sursum tendere, nec aui tam facile volare, quæ bene expedit & euacuatæ menti in Deum ferti, sursumq; ascendere. Quamobrem si vñquā in Dei fundum & in intimum illius pertingere debeamus, ad minus certè primum nos in proprium fundum atq; intimum nostrum cum pura humilitate peruenire oportet. Ibi vero anima se cum omnibus defectibus & peccatis suis Deo offerre, atq; ad portam immensæ diuinæ maiestatis, vbi Deus per modum misericordiaz emanat, se debet prostertere: cum bonis autem omnibus & virtutibus, quas ex Dei gratia se consecutam sentit, subitus portam diuinæ pietatis, vbi Deus per modum bonitatis & ineffabilis dilectionis largè profuit, se sibi erexit & refudit in Deum, iam adhuc per imagines sedulq; impeditur: quas si satis excludere non potest, carum importunitatem sustineat pro exercitacione sui: simulq; in hac parte Deo se resignet, secum maneat, non foras egrediaratur, neque discurrat, sed ad finem usque sufferat patienter, atque cum ingenti humilitate clamet ad Dominum, dicens: Deus in adiutoriū meū intende: Miserere mei Domi, miserere mei: fortiterq; ad interiora sua nitatur, nec tunc aliquid assumat opus, haud dubie spōte sua molestia omnis abscedet & dissoluetur. Sicut

Quid, si
hodierna
in tēplis
mūtūra
audissem
Quæ tria
locuturo
præcogita
tanda.

Mensura
bona quæ.

Oratio
insipida
quæ.

Quid quo
adimo su
stinentū.
Epsal. 69.
Epsal. 56.

in quadam argenti fodina vidisse me memini, multa cum subtilitate fieri, ut aqua, quæ in eiusmodi locis excrescens, non finit argentum obtineri, ipsa se excutiat seu effundat: quo facto, inuenitur thesaurus, qui non modò impensas facile soluit omnes, sed etiam non mediocre præstat emolumētum. Sic, inquam, & hanc quisque molestiam sustinebit, hasq; imagines, pressuram hanc & contrarios defectus, quos (velit nolit) etiam inuitus sentire cogitur, se affligere & excruciare patietur. Certe omnia hæc ipsa se excutient atque dissoluent: id verò laborem omnem antea factū facilè compensabit, & ingens adferet lucrum: tunisq; à Domino audire merebitur: Fili mi dilectissime, gratias ago tibi, quod ad finem usque defectuum tuorum molestam impugnationem patienter sufferrendo, ponderosissimam crucem meam me portare iuuisti. Deinceps meisum hac de causa perpetuam mercedem habebis. Præterea quicunque verè optat internus effici, etiam mensuram confertā seu æquatam habeat oportet. Quomodo, inquis? ita videlicet, ut externa omnia, quæcunq; internis seu (ut ita dicam) internitati contraria sunt & aduersa, abradat amputetq; Dicam apertius: Diligenter seipsum dispiciet, & quicquid in omni conuersatione sua, amore, intentione, verbis, operibus, indumentis, ornamentiis, amicis, bonis, honore, commoditatibus, oblectationibus, habitu, moribus, & vniuersa deniq; vita sua inuenierit, quod ipsum impedit, quo minus in eo & vivat Deus & operetur, cuiusque ille vera causa non sit, totum abradat atque deponet, si tamen vñquam verè internus & perfectus fieri voluerit. Et illa quoque priuata sua externa exercitia, quæ magnâ p̄ se ferunt sanctitatem, diligenter examinabit: & si impedimento sibi esse non fallaciter probauerit, ipsa quoque amputabit & moderabitur. Miretur fortasse aliquis, cur non inuitem vos ad distracta ieunia & vigilias multas. Dico vobis, charissimi: vigilie & ieunia, quatenus ea sufferre quis potest, non mediocriter, imò plurimum certe, vitæ confertant diuinæ ac spiritali. Si quis autem capitis debilitate premitur, (sicut in his partibus homines ut plurimum infirma habent capita) & re ipsa sentit naturam suam ex eis immo- dicè debilitari, lædi ac destrui, postponat ea: & si etiam talis dies sit, quo ieunare ex precepto sit adstrictus, petita prius à suo Confessore comedendi facultate, aliquid manducet. Quod si Confessorem suum habere nequeat, vnde edendi petat copiam, veraq; subsit necessitas, petat interim licentiam à Deo, & aliquid cibi accipiat, usque in crastinum, quo Confessorem accedens, dicat: Infir- mus eram, & comedи aliquid: petatq; deinde adhuc facultatem. Nunquam enim ea mente vel intentione. E Ecclesia ieunare præcipit, ut aliquis sese destruat. Itaque satis planum & facile est, dilectissimi, quod dico, ut videlicet quæcunq; vos à compendiosissima seu proxima veritatis via impediunt retrahuntq; ad quæ obligati non estis, abradatis: (semper tamen cum consilio superiorum vestrorum in grauibus causis) siue ea intus sint, siue foris, corporalia vel spirituallia quocunq; etiam nomine censeantur, aut quamcunq; speciem p̄ se ferat: ita nimis ad magnam facilè perfectionem euolabitis, si hanc institutionem, quomodo oportet, obseruaueritis ordinatè. Ad hęc, etiam coagitatā mensuram quisquis internus fieri appetit, habere debebit. Aduertite quid dicā: Posteaquā aliquis ea qua prædictimus ratione, ordinatè seu discretè impedimenta omnia resecuit & abstersit, plurima illi obiecta occurrere solent, tantamq; intus sensibilem dulcedinem experitur & voluptatē, ut hæc ipsa natura simul & spiritum pen-

ieiunij
modera-
tio qui
habenda.

ieiunium
Ecclesia -
sticum
quale.

Mensura
coagita-
ta.

penetret. Hæc autem iucunda deliciosaque satietas & consolatio interna, omnime mundi gaudium longe superat & excedit. Deinde verò magna quædan: pressura illi repente accidit, ita ut omnis hæc dulcedo atque voluptas aded tota illi auferatur, ac si nihil vnuquam inde perceperet: sic tunc instar mensuræ cogitatæ, & ablata dulcedine, totus in se comprimitur & coagitur. Qui si vera voluntate pace gaudere, ita eum in hac subtractione pressura & paupertate spiritus resignatum esse, adde quæ ab omni illa dulcedine & delicijs internis animum liberum & expeditum habere oportet, vt prorsus nihil inde retineat, sed cum vera sui resignatione in simplicem gratissimam voluntatis Dei sese deprimat fundum, paratum se Deo offerens ad sufficiendum de manu illius hanc paupertatem, eandemque patienter sufferendum, si ita illi visum fuerit, ad extremi usque iudicij diem. Tum verò pressura hæc aded nonnunquam fit intolerabilis, tantisque angustijs & doloribus natura torquetur, vt ipse etiam mundus nimium ei angustus videatur. Omnis autem hic dolor in sola natura versatur, iamque tabescit præ miseria, dum videlicet gratissima lumina, ingentemque dulcedinem sibi penitus ablata animaduerit. Estque hic inuenire quosdam aded viscinos & impatientes, vt nulla ratione ista sufferre queant. Hæc autem intolerantia seu impatiens dupli ex causa nascitur: una est, quod necdum in seipso funditus mortui sunt: Altera, quod Deo omnipotenti non satis confidunt. Hisce de causis nimium irresignati sunt, & quia hæc pressuræ sufferre nequeunt, facile erupunt. Quod quidem gratissima eis dana irrogat. Obsecro proinde vos amici mei in hac pressura perseverare, & spem atque fiduciam vestram in Deo constituite: certo certius ipse vos liberabit: tantum in humilitate & reuerentiali timore persistite, vestraque desideria ad nudam illam atque purissimam essentiam, quæ solus Deus essentialiter est, subleuate, nihil sentientes de donis omnibus, quæ illo ipso minora sunt. Nolite, obsecro, sectari eos, qui vbi donum aliquod percipiunt à Deo, super illud sese effundunt: illo abundè contenti, cum illo ludunt, ita ut eius, à quo ipsum receperè, penitus obliuiscantur. Quin potius velut dormientes vos exhibete ad omnia, quæ * lucere vobis queant, vel quæ gustare possitis, præter ipsummet solum Dominum Deum vestrum: siue ea intellectu actualia sint, siue non: quæcumque demum intellectu vestro, volare, mori, vel aliter apparere possunt, nihil omnino curetis: sed in profundam vos humilitatem, proprium nihil, gratissimam Dei omnipotentis voluntatem, cum intima resignatione totos demittite, deprimitque. Sanè ipsos Domini Salvatoris discipulos cundem Dominum Deum, quod ad corporalem presentiam (certè diuinam, iucundissimam, consolatoriam, amabilissimam) attinet, relinquere oportebat: imò vt in sublimiorem quandam essentiam transformarentur, etiam seipso exire & deserere cogebantur. Hoc est enim quod Apostolus ait: *Fratres, ego me non arbitror comprehendisse. Vnum autem, que quidem retrò sunt obliuisciens, ad ea eaverò quæ sunt priora, extendens meipsum, ad destinatum persequor, ad brauium supernæ vocationis: vt videlicet intelligamus, & nos ad priora supernæ vocationis extendi oportere, ea utique ratione, vt deferamus & abdicemus omnina, quæ Deo minora sunt, & ipsam etiam nobis tam iucundam dulcedinem ac voluptatem spiritaliem. Hinc autem haud secus angi, premi, affligi solet homo, quam si inter duos parietes suspensus, in neutro aliquam posset requiri capere: tantisque corripitur angoribus, vt sibi quasi in torculari positus,*

Verè pa-
cis audio
quid o-
portuna.

Impati-
tia dupli-
ca. uia.

Philip.

Quæ sit
quorum
dæ affi-
ctio opini-
talis.

prælo comprimi videatur. Quisquis ille es, qui hæc experiris, obsecro, probate geras, noli foras erumpere, crede mihi, citius melius habebis. Imò nunquam tam propinqua fuit salus tua. Restituta autem tranquillitate & pace, nihil inde tibi assumas, sed animum habeas illa rursus carere paratum: nec ad aliud aliquid, quæ ad Dei respicias voluntatem, pro cuius beneplacito miseras & pressuram memoratam, quandiu ille voluerit, libenter sufferas, quicquid etiam inde tibi eueniat. Quod si feceris, vbi ille desolatam afflictionem tuam, quam pateris, quodque probet gesseris, eamque patienter sustinueris, (ex quo omnis fructus dependet) viderit, perspexeritque iam tūc cum mensura supereffluente accedens, seipsum in mensuram, id est, mentem tuam effundet. Nihil enim hanc, nisi solus Deus, implere vel satiare potest: adeoqüe hanc superessentiali bono illo, quod ipsem est, copiosissimè adimpleret, ut vndique supereffluat: iamque spiritus in diuinam rapitur & transcendent abyssum. Effundit autem se Deus in spiritum, & tamen plenus manet: haud secus quam amphora in vastissimum depresso mare, & cīd impletur, & supereffluat, & tamen plena manet. Hic plane seipsum Deus supereffuent spiritui largitur, quod longè lateqüe excedit, quicquid ipse vñquam desiderauit. Enim uero vbi Deus animam hac cernit desolata calamitate & pressura obrutam, facit instar

Esther 15. Assueri regis, de quo legitur, quod quando beatam Reginam penè exanimatam, & in pallorem colore mutato, lassum super ancillulam caput reclinasse vidit, prætendit illi sceptrum, festinusq; ac metuens exiliuit de solio, &

Esther 5. sustentabat eam vñis suis, osculatusq; est eam, pollicens ei, quod quicquid peteret, licet dimidiā partem regni sui, impetraret. Hic videlicet Assuerus Patrem refert cælestem, qui vbi dilectam animam coram se vultu pallido, omni quarumlibet creaturarum solatio destitutam cernit assistere, spirituq; defiscere & inclinari, illico extendit contra eam virgam auream sive sceptrum: surgensq; de solio suo, (vt ita loquamur, non secundūm essentiam) in diuinos eam suscipit amplexus suos, & supra omnem subleuat infirmitatem. Hic verò quæ mira spiritui contingent quis explicet? Sanè in ipsa sceptri sui extensione vnicum illi præbet Filium suum, & in osculo suauissimo supremam ac superessentialē ei infundit dulcedinem Spiritus sancti: regnumq; suum cum ea partitur, hoc est, plenissimam ei super omne regnum suum, cælum videlicet terramq; imò & supra seipsum tribuit potestatem, ut omnium illorum ipsa domina sit, quorum ipse est Dominus: sitq; in ea Deus per gratiam quod ipse est & habet per naturam. Hoc itaque modo mensura hæc fit supereffluens, vt etiam totus inde mundus gaudeat, ditetur, participetq; . Et reuera nisi eiusmodi homines Christianitas haberet, mundus iste nec ad horam subsisteret. Ipsorum opera omnibus totius Christianitatis operibus meliora potioraque sunt. Deus enim ea operatur, & hac de causa quælibet alia præcellunt

Mensura supereffluens. opera: quantoq; Deus benedictus creaturis omnibus melior est, tanto & opera illius cunctis creaturarum actibus sunt præstantiora. Denique ad eam mensura supereffluat, vt neque Angelicus, neque humanus ullus id capere sufficiat intellectus vel sensus: & hic vera pax est & gaudium verum. Et hæc fortassis est pax illa, de qua Apostolus loquitur, que omnem exuperat sensum. Certe non est tam metuendum atque horribile, seruire & vivere Deo, ut vobis persuasum habetis. Quisquis hanc viam, quomodo dictum est, studiosè ingreditur,

Quibus fine hominibus nec mundus ad horam faciet. **Philip. 4.** Phillip. 4. pax illa, de qua Apostolus loquitur, que omnem exuperat sensum. Certe non est tam metuendum atque horribile, seruire & vivere Deo, ut vobis persuasum habetis. Quisquis hanc viam, quomodo dictum est, studiosè ingreditur,

tur, quandoque pertingit ad finem. Qui verò hanc viam negligit, nunquam ad viam pertingit veritatem. Aliquam fortassis intellectualem poterit cognitionem assequi: sed sicut aurichalcum quandoque auri mentitur speciem, quod tamen ab auri veritate siue essentia plurimum distat, ita & multa se offerunt intellectui specie quidem pulchra, sed fallacia. Ipsa autem viua veritas, ea, qua diximus, via & ratione certissime querenda est. Quis, obsecro, eum factum dubitaret asserere, qui vineam constructurus, eam ad Aquilonem retro montem collocaret, quod nullus pateret unquam solaribus radiis accessus? eumq[ue] similiter, qui solem videre appetens, tergum ei verteret, & vultum inde auerteret? Credite mihi, charissimi: inter centum homines, qui tamen boni haber[unt] volunt, vix unum inuenire est, qui sese ex toto & pure ad vitam convertat veritatem. Praefest nobis misericors Dominus Deus noster, ut sic omnes totos nos ad ipsam veritatem conuertamus, ut plenitudinem mensuræ superfluentis consequi digni simus & idonei, ad laudem & gloriam ipsius. Amen.

Verè con-
uersorum
rarietà
quanta.

DOMINICA EADEM.

SERMO II.

In quo quedam Euangelij hodierni partes exponuntur; put à de misericordia, de quaduplici mensura amicorum Dei in hoc tempore, in quæ quadruplici gradu verè Christi- ans vite, ad fastigium perfecte dilectionis Dei & proximi.

Eadem mensura, qua mensi fueritis, remetietur vobis. LVCÆ VI.

PV D S. Lucam, ex cuius Euangelio hæc verba extracta sunt, etiam ea, quæ subijcio, Dominus dixisse memoratur: *Estate misericordes, sicut & Pater vester misericors est. Nolite iudicare, & non iudicabimini: nolite condemnare. & non condemnabimini. Dimittite, & dimittemini. Date, & dabitur vobis. Mensuram bonam, & confortam, & coagitatam, & superfluentem dabunt in finum vestrum. Eadem quippe mensura, quamensi fueritis, remetietur vobis.* Dicam hic paucis de eo, quod Dominus ait: *Estate misericordes, sicut & Pater vester misericors est. Hæc nimirum præclarissima virtus, misericordiam dico, adeò nunc rara est, & à cordibus hominum extranea, exul & peregrina, ut satis superqr[ue] dolendum sit. Singuli in proximos suos, vbiunque opera ipsorum indigent, immisericordes sunt, idq[ue] non modò quo ad rerum temporalium & munerum communicationem, sed etiam defectuum aliorum cum misericordia sufferten- am. Heu suis sese iudicijs inuicem insequantur, & aliis alium facile iudicent. Si enim aduersi aliquid cuiquam iure vel iniuria occurrat, repente sine aliqua præmeditatione aliis accedens, etiam suum aliquid apponit, aggrauare stu- dents & peruertere, & quantum potest, pessimè interpretari, & in publicum producere lapsum vel casum aduersum proximi sui. Et lingua pessima, quæ innumeralium afflictionum & dolorum seminarium est, citò in illius con- demnationem & iudicationem, antequam homo bene secum deliberet, & ra- tionis sua efficiatur compos, prorumpit atque laxatur. Sed moneo vos, di- lectissimi, pro salute vestra, tantisper saltem iudicium suspendite, donec rati- onis plenè compotes effecti, quid cogitetis, quidve dicaris, nōesse & aduertere possi-*

Misericor-
dia quæ
sit rara.

Judicium
quoque
susperde-
dum.

possitis. Correptionem autem, quam Dominus forte pro salute illius alterie-
tenire permisit, ne obscurio in peius interpretemini. Quis enim vos alterius iu-
dicem constituit? quis vobis iudicare commisit? Interim tamen h. c de causa nō
estis adstricti, nec à Deo præceptum habetis, peccata publica & manifestam ne-
quitiam non arguere & iudicare. Non enim Christi voluntas est, vt bonum
malum dicamus. Sed quād quem liber proximum vestrūm peccare adspicitis,
fraternē eum hortari & obsecrare debetis, vt à peccato sese auertat, corrigatq;
& etiam peccantē eum corripere. Tale nāque iudicium non prohibet Deus. Vis
scire quid ille prohibeat? Prohibet vtique, ne quęcunq; de proximis nostris visu
contingit vel auditu percipere, in peiorē partē interpretemur. Et si quid etiam
peccati speciē habeat, nō illic pro mortali illud cōdemnare vel iudicare debe-
mus, p̄s̄erit̄im cūm alterius cor & animū nequeamus inspicere. Neminem ergo
facile vt damnatum peccatorem, iudicare & condemnare fas habemus: quia
etiam si aliquis lapsus sit, ex diuina tamen gratia cōd poterit resurgere, etiam
iustier, quām nos sumus. Multum igitur vitiosum & execrabile est, aliquem
proximum suum, neccum omnibus cognitis, duris & asperis verbis damnare
& iudicare non vereri, quando hoc ipso eundem proximum suum in multo-

Lucus 6. rum cordibus spiritualiter occidit. Inde terribiliter Christus ait: *In quo iudicio
iudicaueritis, iudicabimini: & eadē iudicij mensura, qua alijs mensi fueritis, remeti-
eris vobis, viciquā à Deo.* Age loquamur hīc non nihil de eo, quod Dominus ait:
*Mensuram bonam & conf. riam & coagit. riam & supereffluentem dabunt in finum ve-
strum.* Eadem: quippe mensura, qua mensi fueritis, remetietur vobis. Hanc quadruplicem
mensuram ita Doctores sancti exponunt, vt dicant mensuram bonam esse,

Conferta. quād aliquis in hoc tempore per Dei gratiam talem agit vitam, per quam ad
eternam poterit beatitudinem pertingere: *Mensuram confertam*, quād corpus
hominis iusti post extremum iudicium simul cum anima gloriosum erit: *Men-
suram coagitatam*, quād homo omnium Sanctorum & Angelorum gloriæ par-
ticipis erit: *Mensuram supereffluentem*, quād idem Deo Opt. Max. alsq; omni me-
dio perfectè perfruetur. Nos, dilectissimi, adhuc alia ratione hanc quadruplicem
mensuram exponemus. Et primō quidem videndum, quā sit hāc mensu-

Mensura. ra, qua sit mensio. Secundō autem, quis sit ille qui metitur. Mensura igitur est
vis animæ amatiua, id est: voluntas. Hāc, inquam, propriè ea mensura est, se-
cundūm quam vniuersa hominis opera, verba, vitaq; & æterna beatitudo
mensurantur. Nec accedit huic aliquid, nec decedit. Qanta enim & quām la-
ta fuit amoris nostri mensura, qua mensi sumus, tantundem nobis in æterna
refunditur seu mensuratur beatitudine. Mensur autem qui hanc mensuram e-
metitur, est ratio hominis illuminata. Sed dicamus per ordinem. Primō de
Mensura bona. *Mensura bona.* Hāc est dilectissimi, vt suam quisque voluntatem ad Deum con-
uertat, & in Dei sanctis Ecclesiæ præceptis & constitutionibus humiliiter vi-
uat, eius Sacramentis deuotè vtatur, & in vera arque Catholica persistat fide:
de præteritis atque p̄s̄entibus culpis suis intimè dolcat, confiteaturq;, ac tota
voluntate nunquam deinceps peccatis consentire proponat, p̄finitetiam agat,

**Penitentia & se-
ratus.** quam tamen heu paucissimū hodie agere volunt: in Dei timore se contineat, &
denique Dominum Deum suum & proximum amore prosequatur. Quisquis
ita viuit, hic planè verè Christianam agit vitam, & est verus Christianus. Et
**Quis sit
verè Christianus.** hac est mensura bona, & hāc vita haud dubiè ad vitam pertinet æternam. Hāc
autem

autem necessaria viuendi norma est omnium non fallaciter Christianorum. Ad hanc mensuram bonam quosdam Dominus inuitauit atque vocauit, à quibus etiam nihil præter hanc mensuram exigit. Fieriquē potest, ut hi in hac viuendi ratione tam puram agant vitam, ut post animæ decessum, sine ullo purgatorio euestigio ad æternam euolent beatitudinem. Ettamen hic infimus est ad Deum pertingendi gradus. Alij inde sunt, quos Dominus ad multò sublimiorem vocauit & inuitauit gradum, quos item ad excellentioren finem pertingere oportet. Et licet aliqui ex his ad purgatorium ducantur, eo quod diuina vocatione non satis dignè, nec quām debuissent, purè vixerint: (Tales Qualia
sunt pur-
gatoriū
tormēta.)

Mensura
conferta.

enim in purgatoriū locis pro ratione culparum coqui & torri, & supra quām dici vel cogitari potest, immensos atque grauissimos cruciatus tolerare oportet) deinde tamen poenis omnibus perperis, priores, vel mille, vel etiam bis mille gradibus superant in cælis. Tales enim vbi primū vitam deuotam ac spiritualem aggrediuntur, multa bona externa habent exercitia, quibus sedulō insistunt, ut sunt orationes, ieunia, genuflexiones, seu venitæ, & id genus alia. Deinde verò à Deo omnipotente *mensuram confert*, ut accipiunt, id est, exercitia interna, per quæ se se toto studio recipiunt ad interiora, ad quærendum illic in intimo animæ fundo Dominum Deum suum. Ibi nanque in illo fundo regnum Dei existit. Hæc autem vita tam prioribus dissimilis est, quām cursus sessioni. Nam si quis id perfectionis assequi posset, ut exercitia externa interna minimè præpedirent: tunc utique duobus, quām vni, præstaret incumbere. Ceterū si quem exteriora opera ab interna animæ actione impediunt, dimis- sis illis, ad hanc totis se viribus conuertat, faciatquē, quod nos sacerdotes in Monasterijs facere consueuimus. Quid enim, inquis, est illud? Tempore qui- dem Quadragesimali Psalmos plurimos decantamus, & plures ritus habemus accæmonias. In Paschate verò & Pentecoste, ob dierum illorum præcipuam celebritatem, orationes breuiamus, tribus Psalmis, vna Antiphona, & vna Collecta multo contenti tempore. Sic & ipse, & quoscunque Dominus ad hoc internum opus & exercitium vocare dignatus est, quando ab eodem ad interioris introuersionis solennitatem inuitantur, exteriora quævis opera saltem eo tempore postponant, & quantum possunt, soli, expediti, seu exoccupati & abstracti esse conentur, quo Deus maiestatis suum in eis opus sine ullo impedimento queat perficere. Abijciant, inquam, externa opera omnia, quatenus eos impediunt: solumquæ ea persoluere & exequi curent, ad quæ ratione Ordinis sui tenentur & obligantur. Reuera nāque dilectissimi, vita illa interna, vita prorsus diuina est & iucundissima. Proponant autem sibi, de quibus iam diximus, in hac sui introuersione, ea quæ maximè eos ad ardenter & superefluentē Dei amore prouocēt, sive purissimā Domini Saluatoris vitam, sive amarissimam illius passionem, aut pretiosa quinq; vulnera illius, vel etiā diuinā eius essentiā, vel sanctissimam Trinitatem, aut diuinā potentiam, vel sapientiam, aut bonitatē, aut bona multiplicia sibi à Deo collata. Hæc, inquam, & id genus alia, quæcunque eos ad abundantiorē deuotionem, feruentemquæ introuersionem amplius accidunt incitantquæ, sibi assument: simulq; cum cibis, aut aliquo horum, se se humiliiter in fundum suum cum ingenti demittent gratitudine, Dominum Deum suum ibidem cum eiusmodi obiecto præstolantes. Tale exercitium si diligenter teneatur, & cum diuino sit amore coniunctum, mirum

Aaa

in mo-

Quid ho- in modum hominem Dei capacem efficit, multò amplius quām exercitia ex-
mīns Dei terna. Præclarum siquidem opus internum haud dubiè semper optimum est.
espacem Externi nanque virtutum actus omne robur suum ab hoc excellenti interno
sicut accipiunt opere. Et quomodo si quis tam pretiosum haberet vinum, cuius tan-
Interna ta vis esset, vt vnicā illis gutta in integrum missa vas aqua, omnem illam a-
externis quam sua virtute in vinum committaret, magnum id vtique, & satis mirum
præstare. foret: ita & intēriora animaz opera tantę virtutis sunt, vt vnicā illorum guttu-

Vnde pre- la quoslibet externos deauret, exornetq[ue] actus. Est autem inuenire nonnul-
tis operis los, qui capacia admodum & grandia vasa habeant, id est, multa de Deo cogi-
estimā- tare ac meditari sciant, & ad hæc vehementer adspirent, multaque cum deuo-
dūm. tione ferantur: sed vix tantum contineant profunditatis, quantum est lacitu-

Mensura do duorum digitorum, hoc est, veræ humilitatis, communisq[ue] charitatis ex-
coagitata pertes sint. Cæterū D. Augustini sententia est, non longitudinem temporis,

Cainam nec operum numerositatem, sed amoris requiri magnitudinem. Hoc videre
aliena o- licet in illis, qui magno cum labore & sudore agriculturæ seruunt, aut vinear[um]
petrabora colunt, quibus tamē non optima quæque in vitam vitæ cedunt, sed etiam sili-
magis gine & aqua vitam sustentare coguntur. Accedit hinc **Mensura coagitata**, quæ ni-
prosunt. hil aliud est, quām amor effluens, qui omnia ad se trahit. Quænam, inquis, o-

Cor. 13. mnia? vniuersa videlicet opera bona & passiones siue afflictiones omnes, &

non quicquid in toto terrarum orbe tam mali quām boni homines bene agūt: hæc,

non inquam, omnia amor h[ic] effluens ad se rapit, attrahitq[ue] in vas suum. Hoc a-

more more quisquis amplius ardet, ei alterius cuiusvis opera bona per amorem ma-

non g's proficiunt & in partem maiorem cedunt, quām ipsi facient, & minus huius

non amoris adepto. Multa igitur Psalteria decantantur, multæ Vigilia (vt vocant)

non mortuorum leguntur, multa Sacra seu Missæ celebrantur, perplures denique

non grandes oblationes fiunt: quæ omnia cumulatius abundantiusq[ue] homines hoc

non amore succensi in sua congerunt vasa, sibiq[ue] proficere faciunt, (neque enim ali-

non quid eos effugere potest) quām illi qui re ipsa hæc faciunt, & huius feruidi seu

non effluentis amoris expertes sunt. Id enim certò tenendum est, Deum mercedem

non restituere pro operibus, quorum ipse finis nō est. Nam & Apostolus ait: Si

non tradidero corpus meum, ita vt ardam, & distribuero omnes facultates meas in cibos

non pauperum, charitatem autem non habeam, nihil mihi prodest, ad vitam scilicet æter-

non nam. Vnde hæc amoris virtus omnium est excellētior virtutum. Cuncta siqui-

non dem bona opera, instituta, ritus, merita, quæcumque in celo & in terra in gra-

non tia fiunt, ad se in suum vas trahit. Quæ vero mala alijs insunt, ipsis relinquit,

non bona duntaxat sibi vsuperat attrahitq[ue]: haud secus quām vbi frumentum in vas

non effunditur, ita grana omnia in vnum concurrunt, quasi in vnum redigenda es-

Dilectio- sent. Hæc sancta dilectio, quicquid in celis est, tam in beatis hominibus, quām

mis vis Angelicis spiritibus, totum absorbet. Omnim Martyrum tormenta, & quæcū-

Quantus que creaturæ omnes, tam cælestes quām terrestres, bona habent, qualia innu-

Becorum mera negligunt & pereunt illis, ad quos videntur pertinere, hæc eadem dile-

incri- le. ctio sibi adiiscit, nec ea perire sustinet vlo modo. Hinc sacra Theologiaz Do-

amor. Batores aiunt, in vita beata Dei electos tanto se inuicem semper amore comple-

non ti, vt vbi aliquis eorum quenlibet alium perfectius Deum contemplari, & co-

non dem abundantius frui conspicit, non minus illi congratuletur, quām si ipse

non eadem contemplatione & fruitione gauderet, qamq[ue] in hac vita fuisset meri-

non tiss.

Quanto igitur nos in hac vita per hunc amorem efficiemus Sanctis conformatuerimus: tanto eodem perenniter fruituri sumus. Quisquis enim hic per amoris huius mensuram plura bona collegere, plura etiam in æterna beatitudine possidebit atque fruetur. Hoc autem malignus spiritus molestè ferens & inuidens, hominem eiusmodi ed adducere molitur, ut & sibi ipsi iustitiam faciliter arroget, seque iustum arbitretur, & erga proximum concipiat discentiam, ita ut quicquid ille agat, vniuersa instituta & opera illius non tam ei bona esse videantur, ut merito esse deberent: sicque extra dilectionem excidens, sententiam ferat, iudicetque ea talia vel huiusmodi potius esse debere. Ex hoc autem iudicio intus concepto, lingua virulenta instar arcus ex ipso fundo suo sagittam iaculatur, quæ animæ æternæ mortis infligit vulnus, ipsamque inficit: hæc, inquam, sagitta iudicij peruersi, omnia illa subvertit dissipatque, quæ homo in mensuram suam coaceruauerat, quod utique terrible & periculosum est. Vnde fideliter & ex animo consulo tibi, quisquis ciuismodi es, ut si Dei amicus esse voles, perpetuam linguæ tuæ curam habeas custodiâmque. Adducit etiam in eundem hostis antiquus displicetiam & auersionem erga homines deuotos. Tum verò uestigid, si illis consentiat, diuinorum influxuum, donatum & actuum virtutum, secundum intimam optimamque dilectionis rationem, participio priuatur. De quo Propheta Regius canit: *Sicut vnguentum in capite, quod descendit in barbam, barba Aaron.* Barba quidē quam plures pilos habet, & una tantum harba est: & vnguentum in ipsam effusum, fluit in pilos omnes. Quomodo autem si pilus excidat è barba, non est particeps vnguenti illius: ita & quandiu aliquis integro ac indissecto amore & benevolentia quoque homines prosequitur, per eandem dilectionem omnium bonorum in ipsum participium deriuatur: si verò aliquem à communis dilectionis fauore excludat, minimè iam nobilissimum illud vnguentum in ipsum descendit. Quantum igitur potestis, circa hanc communem dilectionem vobisipsis diligenter attendecharissimi mei, & hoc curate, ut erga omnes plenum semper & integrum geratis fauorem, cum nullo aliquid dissensionis habeatis, nec tēplum à simmo Pontifice Deo consecratum perturbetis, ne (quod absit) sempiternam illius excommunicationem & execrationem incurrere vos contingat. Sunt, proh dolor, hodie multi naturæ admodum peruersi, & erga fraternalm dilectionem & mutuam fidelitatem nimis inique. Si enim proximum in aliquod mortale peccatum rueret, vel etiam extrispexus corporaliter non sine lassione cadere cernat: nullo dolore, nulla compassione tanguntur, sed parvipendunt, & quod peius est, etiam cadentem irridet. Quod profectò admodum fraternali dilectioni repugnat. Quisque ergo defestus proprios in seipso diligenter obseruet, & statim animæ suæ, internamq; suam erga Deum & proximos charitatem studiose examinet, scrutetur, exploret, semperq; diuinum studeat intra se gestare timorem, certus quid quicquid in hac vita neglexerit, semper & in omnem suum neglectum erit. Post præsens nanque seculum nihil cuiquam vel accederet vel decederet, nisi ea duxat quæ hic meritus est, siue bona sint, siue mala. Evidem constanter vobis affluero, charissimi, etiam si dignissima Regina, Domini nostri Iesu Christi Genitrix, semperque virgo Maria, omnesque Sancti & Angeli Dei, sanguinas lachrymas pro quoque post huius vitæ decessum effundant, non poterunt tamen vel tenuiter meritam illius essentialiæ beatitudinē, si saluadus sit,

Culingus
cura pra-
cipue ha-
beantur.

Mal. m.

Barba de
pilorum
eius ad
vnguentū
habituō.
Amorem
omniabit
comunita-
tēcere.Quām per
uestis que-
runtur sit
hodierna-
tura.Metedu-
m, post hac,
non scie-
dum.

augere; vel ipsum, si damnandus sit, ab inferno liberare. Vnde iterum **vos** mo-
ne, dilectissimi, vt vobisipsis diligenter prospiciatis. Quandiu enim hic viui-
mus, semper nos diuina misericordia expectat: multoq[ue] ad dandum homini
noua dona sine intermissione parator est Deus, quām sit homo ad desideran-
dum. Verus amor nūhil negligit, nunquam otiosus est, sed omnia operatur,
omnia sustinet. Et hoc ad eum pertinet amorem, de quo iam dictum est. Sequi-
Mensura
superef-
fluens.

tutur hinc **mensura supereffluens**: quā tam locuples & tam larga est, vt vndi qua-
que supereffluat & redundet. Hanc vbi quis assequitur est, accedit Deus, & digi-
to suo eiusmodi vas supereffluens commouet: tum verò quicquid in illud vn-
quam congestū est, & ipse pariter homo supereffluit, omniaq[ue] illa in diuinam
originem, vnde reuerà profluxere, refundit. In hanc enim sine medio omnia
illa refluent, ibique penitus sese amittunt, & velle, & scire, & amare, & nosse:
quā omnia supereffluunt, in Deo amittuntur, & vnum efficiuntur cum illo.
Ipse verò Deus sese in eiusmodi hominibus amat, cunctaque ipsorum opera in
eis operatur. Nec possunt ipsi donorum Dei effluentiam & infusionem intra-
se continere, sed omnium salutem vehementissime sitiunt, & ita Dominum
precantur: O dulcissime Domine Iesu Christe, per infinitam misericordiam
tuam miserere omnium, & ipsorum eis peccata remite. Specialiter tamen eis
miserere, qui bona quandoque egerunt opera, sed rursus ea perdidere. Da il-
Proenima
bis in pur-
gatorio
determis.
eratu.

lis Domine micas, de locuplete largissimæ bonitatis tua mensa cadentes, eos-
que per gratiam tuam à peccatis ipsorum conuerte. Miserere etiam Domine a-
nimabús in purgatorio detentis, eisque similiter superabundantes gratiae tuae
micas i[m]partire, quo per tua merita consolentur. Hac ratione electi homines
isti, & seipso, & creaturas omnes, & omnia in verum diuinitatis referunt fun-
dum: eorumque mensura in vniuersam redundat Ecclesiam sanctam, tam in
malos quām bonos, cunctaque ex humili ac resignato corde cœlesti Patri acce-
pta referunt offeruntq[ue]. Nihil omnino ex omnibus, quā vñquam facta sunt,
à minimo usque ad maximum, perire sinunt: nec tam breuis oratiuncula, nec
parua imago, nec modica campana pulsatio sit, quam non cum actuali dile-
ctione sua in Deum referant: & vniuersa denique, quæcunque Angeli & Sancti.
omnes in cœlis habent, omnem videlicet amorem & beatitudinem ipsorum,
eidem offerunt: nec est aliquid omnino, quod excessum mensuræ ipsorum
queat effugere, nullum enim amor eorum excludit, semperque omnibus ho-
minibus per dilectionem iuncti & vnitati sunt. Reuerà, dilectissimi, si eiusmodi
hominibus destituti essemus, male profecto nobiscum ageretur. Quamobrem
Deum misericordem deprecemur, vt nobis omnibus mensuram hanc superef-
fluensem tribuere dignetur. Amen..

DOMINICA V. POST TRINITATIS.

De vera virtute unius in unitate: & de similitudine hominis ad Deum, quando simul
et regni potest esse: & postmodum de iustus gradibus, per quos vnum homo efficitur:
et de Deo in præfatis gradibus rebus unitatis fundo.

SERMO I.**Ecclesiasticus in tractatione. 1. PET. II.****IN**

N*hi s* verbis, dilectissimi, Princeps Apostolici agminis utilissimum, iucundissimum, præclarissimum, amabilissimum, fructuissimum opus insinuat, quod est ipsa oratio. Vbi aduertere debet, & quid sit oratio, quæ orationis essentia, qui modus, qua ratione orandum sit, & quis denique orationis debeat esse locus. Orationis itaque essentia, seu ipsa oratio, quomodo à Doctoribus quid.

sanctis definitur, est mentis ascensus in Deum. Locus orationis, vbi orandum est, in spiritu est, sicut ipse Dominus ait. Quia autem ratione orandum sit, & quomodo se quisque preparare, & in ea se gerere debeat, iam paucis explicabo. Fidelis quisque Deum exoratur, sensus suos exteriores colligere, & ut mens ad Deum rite conuersa sit, curare debet. Hunc orandi modum tenere quisque potest & in supremo, & medio, & infimo gradu sive modo. Huc autem impendit contulerit, ut vigilanter singuli explorent & aduertant, quid magis ipsis convenientat, qui dīg̃ eos ad veram deuotionem vehementius accendant, prouocetque: & hunc modum sive opus huiusmodi exercebunt. Quisquis autem ad veram orationem sese conuertere exoptat, ut in veritate exaudiri mereatur, ab omnibus rebus externis & temporalibus, & quæcunque diuina non sunt, sive sint amici, sive extranei, & ab omni quoque vanitate vestium & ornamentorum, & quoruncunque deum omnipotens Deus vera causa non est, nec ad ipsum pertinent, auersus esse debet: verba quoque sua, conuersationem, gestus & mores, ab omni inordinatione foris & intus circumcidet. Atque hac ratione, his studijs ad veram se orationem disponet præparabitque, ad quam nos Petrus Apostolus hortatur, dicens: *Vnanimis estote in oratione*, quod nihil aliud est, quam quod mens ipsa soli Deo ex integrō inharrere & ad glutinari, homolog⁹ fundi sui & mentis faciem Deo, quantum potest, præsentem exhibere, eidenq̃ cum pio affectu & benevolētia debeat adharrere. Cum enim omnia, quæ habemus, à Deo receperimus: qui fieri potest, ut saltē ad minus eadem omnia, ab illo nobis donata, non iterum in ipsum, cum introuei sa facie & mente, refundere vellimus, ut sic animus sive mens indiuisa semper & unanimis perseveret? Tum vero. omnes vires suas, externas pariter & internas extendere, & in Deum ex toto refundere curabit. Et hic est ipsissimus veræ orationis modus. Non enim arbitrari aliquis debet, veram orationem esse, multa forinsecus orare vocaliter, & plura Psalteria raptim cursimq; legere, & interim digitorum contorquere annulos, corde huc illuc vagante. Quin potius id pro certo habetote, orationes omnes & opera quæcunque, per quæ interior mentis vera deuotat⁹ oratio prepeditur, quo cunque illa censetur nomine, quam liber etiam magna videantur & bona, securè postponi, precibus tamen Horarijs exceptis, & ad quæ ex sanctæ Ecclesiæ aut Ordinis sui constitutione aliquis obligatur. Contingit autem interdum, ut aliqui Communitat̃ seu Congregationi pro certis causis prolixæ admodum preces externæ imponantur: vbi queri potest, quo pacto homo internus, quem ab oratione mentali vocalis oratio impedit, in hac parte gerere sese debeat. Et responderetur, quod & dimittere debeat & facere, id est, utrumq; agere. Quomodo, inquis? ita videlicet: sese ad seipsum intro recipiet recollegitque, atque ad fundum suum interiorē cum eleuata mente, viribus extensis, interno diuinæ præsentiz contuitu, & intimo gratissimæ voluntatis Dei præ omnibus desiderio conuerteret, tam à seipso quam rebus creatis omnibus defi-

Oratio
quid.

Isaa 4.

Exortare
volenti
quæ fa-
cienda.Oratio-
nis vera
modus.Oratio-
nes que-
rundam.
hodie
quales.Mentali-
z r qui e-
raudus.

ciens, ibi⁹ altius atque altius in clarificatam Dei voluntatem sese immergens. Huc vero causas omnes sibi commissas fideliter adducet, per traherque, rogans Deum, ut ipse laudem & honorem suum ad utilitatem & consolationem sibi commissorum faciat proficere. Et ita multo se utilius meliusq; orasse non dubiter, quām si mille interim vocales orationes fudisset. Hęc enim mentalis, quę in spiritu funditur, oratio, sine modo omnem externam excellit orationem. Nam & Pater tales querit, qui sic eum adorent. Et huic mentali orationi omnis externa seruit oratio. Quod si aliqua ei non seruit, deserenda est. Omnia namq; illi seruire debent. Quemadmodum, verbi gratia, in summi templi extremitate diuersa sunt opera, & varij modi: & fortasse plus quām centum homines in illo opere laborant, aut aliquod ministerium impendunt, diuersis licet modis, dum alij comportant lapides, alij calcem afferunt, alij alia agunt: quę tamen diuersa officia sive ministeria ad eum solum summi referuntur, ut templum illud splendide construatur: hoc autem idē, ut domus orationis fiat, sicutq; omnia illa propter orationem aguntur, cui nimis multiplicita hęc opera & varij modi deseruiunt. Quando autem hęc interna veraq; spiritus oratio funditur, omnia utiliter expensa sunt, & officio suo probè functa, quęcunque huic inseruire potuerunt. Ceterum, vt dixi, multum hęc spiritus oratio externam orationem excedit: nisi quis tam exercitatus esset, ut externa simul cum interna oratione sine vlo impedimento posset intendere, agēs pariter & fruens, ut tamen alterū ab altero minimè impediretur: quod propriè ad illuminatos & introceptos sive absorptos homines pertinet, in quibus actio & fruitio vnum effecta sunt, & altera ab altera nihil patitur impedimenti, sicuti est in Deo, in quo suprema operatio & purissima fruitio non nisi vnicum vnum sine vlo sunt impedimento, nec altera impeditur ab altera. Actio quidem sive operatio personis, fruitio autem simplici essentiæ tribuitur. Pater cælestis, secundum paternitatis sive proprietatem, pura est operatio, dum in cognitione suis ipsius dilectū Filium suum gignit, & ipsi ambo ex sese Spiritum sanctum in ineffabili quodam spirant amplexu, qui amborum amor est. Et hęc eterna & essentialis est operatio personarum. Secundum verō existentiam & essentiæ simplicitatem, quieta in Deo & simplex diuinæ essentiæ eius fruitio est. Et ita actio & fruitio in ipso vnum sunt. Porro creaturas omnes, actiuas fecit ad sui similitudinem, cælum videlicet, Solem, stellas, & longè supra hęc omnia Angelos & homines, quęque iuxta rationem suam. Nec est vsquam aliquid tam minutum folium, aut flosculus, aut graminis herbula, in quę non cælum ingens, Sol, stellæ & luna agant, & ante omnia Deus ipse per seipsum. Quanto magis ergo præclariorēm creaturam, Dei imagine insignitam, pura hominem, ad instar Dei, actiuum esse conuenit, qui secundum vires, eiusdem est insignitus in imagine: secundum essentiam autem, similitudinem eius habere probatur? Planè nobilem creaturam rationalem, multo præclarius actiuam esse oportet, quām creaturas irrationales, ut est, verbi gratia, cælum. Debet itaque homo Conditoris sui hac in parte emulari similitudinem, ut vtroque modo, cum omnibus videlicet tani supremis quām intimis viribus suis, & actioni simul & contemplationi infistat: quod dum facit, actiuus est: facile in quilibet sibi occurrentia obiecta, sive diuina, sive creata, iuxta eorum qualitatem, & secundum quod ea sibi exhibentur, agere poterit. Cuius ergo omnia obiecta, diuina & cælestia sunt, quicquid

Quanto
mentalis
oratio vo-
cali p̄ce
det.
Iean. 4.
¶

Templo
cur facta.

Interna
oratio ex-
terna tū
melius.

Actio &
fruitio in
quibus
est vnu.

Nil esse in
quod non
ipie Deus
agat.

Cuius o-
pera om-
nia diui-
na sunt.

quicquid temporalibus omnibus dorsum vertit, eius etiam omnia opera dicitur efficiuntur. Ipsa certe Domini Saluatoris anima nobilis & præclara, ab instanti creationis suæ, cù supremiss viribus suis, sine intermissione in diuinitatē obiectuè sese conuertit, ipsamq; pro obiecto habuit: nec minus tunc erat beata & fruens, quām est impræsentiarum in cælis. Secundūm vires autem inferiores & afficiebatur, & agebat, & erat passibilis: simulq; & fruebatur, & patiebatur, & agebat. Quando enim in cruce Dominus diros tolerabat cruciatus, & apimam fundebat, vires illius superiores eadem, qua nunc, fruitione gaudebat. Et quotquot hinc in parte eum perfectius conformiusq; sequuntur, ut videlicet diuinitatē in pro obiecto habentes, agant simul & fruantur, illi etiam in æterna beatitudine, in fruitione diuinæ essentiae considente, perenniter ei similiores erunt. Iam quicunque hoc excellentissimum negligunt opus, præclarastq; vires suas otio marcescere sinunt, præter hoc, quod immensa, grauissima, metuenda sibi inferunt damna, etiam periculose admodum viuunt, tempus pretiosissimum miserè perdunt, immanissimum prorsusq; intolerabile sibi ipsi conficiunt & merentur purgatorium, & exigua sunt in cælestibus præmia habituri. Sicut enim agrestes rustici pro sua ineptitudine nunquam ad regis vocantur consilia, nec illius secreta eis panduntur, nec cubiculo ipsius proximi adhibentur: ita & homines istiusmodi vani & externi, semper ineptissimi sunt, qui cù præclarioribus Dei amicis eandē in cælestibus seu in ipso Deo accipient mansionē. Taceo, quod intus & foris otiosi & Deo vacui, & externi miseri isti, magnam se tentandi malignis spiritibus occasionem præbent, imò etiam ad hoc prouocant eosdem. Sed prosequamur nunc, vnde parumper nostra aberrauit oratio. Diximus enim hanc cum Deo homini similitudinem esse, quod simul & agere potest, & frui. Quod tum sit, quando interior homo incommutabiliter Deo intus adhæret per internam, puram atque perfectam illius (id est, Dei) intentionem, qua illum pure intendit. Hæc autem intentio tam illi dissimilis est, qua extrinsecus Deum intendere dicimus, quām cursus sessioni. Hec enim intentio, præsens quædam interna & intuens sive adspiciens intentio est. Homo itaque in interioribus suis fruatur, & ex hac fruitione ad Deum aut ad aliquid foris utiliter vel necessariò agendum, ex ipso in idipsum sese conuertit, ceteriterq; interiora & externa sua perspicit. Sicut enim, verbi gratia, artifex aliquis, qui pluribus seruis, diversisq; artificijs præpositus est, eisdem seruis suis certam quædam normam sive regulam formamq; præscribit, secundum quam omnia, quæ illis commissa sunt, opera sua facere debeant ipse vero nihil operatur, & raro officinam accedit: dicitur tamen magister à ratione suis ratione magisterij, instructionis ac informationis suis, haud secus quām si omnia, quæ ipsi fecerunt, solus ipse parasset: & tamen quia ipse iubet & instruit, qua ratione singula quæque opera facienda sint, magis illius sunt, quām eorum qui ea fecerē. Sic & internus ac illuminatus homo intus fruatur, & per lumen quidem rationis omnes exteriores vires suas citò perspicit, atque ad opera officiaq; sua dirigit: sed intus in fruitura sui post Deum adhæsione immersus est & liquefactus, & in sua libertate absque ullo suo actionis perseverat impedimentoo. Huic autem interiori operi externa quæque deseruiunt, nec aliquod tam exiguum opus est, quod non huic conferat, si modò tale sit, ut bonum opus restè meritoque dici queat. Sicut enim in sancta Ecclesia, quæ est sacrū quoddā ac mysticū corpus, cuius ea-

Qui Christo simili mi fuimus.

Quomodo & a gere & frui simul homo queat.

Collatio per picas ab artifice tumpa.

Felebra corporis puit est quale.

put est Christus, ordo quidam est: sicut etiam in hominis corpore similiter ordinis quidam inuenitur: in quo nimirum membra sunt plurima, prout oculus, qui non sibi tantum, sed toti corpori videt: & os, quod toti corpori bibit & comedit, non sibi duntaxat, manus quoque; & pedes, & cætera quæque membra, quorum singula suos habent actus, & omnia ad caput & corpus pertinent: sic & in Christianitate nullum tam vile, neque tam exiguum opus est, nulla tam parua candelæ vel campanula, quæ non huic interno operi perficiendo deseruiat conferatque. In hoc autem mystico corpore tanta merita debet esse concordia,

Quanta
In Eccl
se corpore
se effec
cæcordia. quantam in membris vestris esse conspicitis, quorum vnum alij non nocet, aliud non opprimit, sed velut sibi ipsi, absque deliberatione aliqua, absque meritorum cæcordia. cede & gratiarum actione, deseruit: omnia in uno, & vnum in omnibus. In hoc etiam corpore mystico si quod membrum nobisipsis dignius nobilis que cognoscamus, merita quæ nos, maiori in pretio & estimatione habere debemus: & quomodo brachia vel manus maiorem capit, vel cordis, vel oculi, quæ suum metu curam habent: ita & unitam inde liberatamq; in Christi membris dilectionem esse conuenit, ut tanto quisque de alterius probitate & virtutibus, cum beneuola dilectione, impensis gaudeat & gratuletur, quanto præclarissimo capiti Deo chariorem pretiosioremque eum esse probabit. Et quicquid illi Deus fecerit, tam sibi gratum sit, ac si suum esset. Quando enim bona que ibet in proximis nostris magis quam ipsi ea amet, diligim⁹, verius magis propriæ ea nostra sunt, quam ipsorum: mala autem si quæ habeant, ipsis manent sed bona quæcunque in illis diligimus, proprie nostra sunt. Quod apostolus ad tertium cælum raptus fuit, voluntatis erat diuinæ, quæ hoc illi præstare volebat, non mihi. Si iam satis mihi diuina sapientia volūtas, gratus erit mihi, raptum illum apostolo contigisse, quam mihi: & si recte donum illud in eodem apostolo amo, ita verè meum es. (non hoc modo, sed & quæcunque illi in qua præstitit Deus) sicut illius, si tamē haud secus ipsum diligo in eo, sicut in meipso. Sic enim & erga omnes trans mare positos, etiam inimicos meos, affectus esse debeo. Et hæc ynanimitas, istaq; concordia ad hoc spiritale seu mysticum corpus requiritur. Hac ratione & bonis omnibus, quæ in cælo & terra, in amicis Dei omnibus, & in ipso quoque capite Christo habentur, locupletari possum. Necesse est enim, ut quæcunque idem hoc caput cum omnibus membris suis tam in cælo quam terra, tam in Angelis, quam sanctis habet hominibus, omnia in me actualiter (essentialiter) promanent proficiantque, si tamen, modo iam dicto, in Dei voluntatem per aqualem cum ceteris huius mystici corporis membris dilectionem, sub hoc transformor capite, eique (quantum possibile est) similis efficior, & à propria imagine exutus, illius imaginem induor. Hic autem facile probari potest, utrum Deum & illius voluntatem, an nos potius aut aliquid nostrum, plus minusve quam ipsum Deum diligamus. Nec raro aurum speciem mentitur, quod in seipso & in fundo suo vix cupri habet pretium. Quotquot autem seipso & omnia sua funditus abnegarunt exieruntque, hi tametsi omnia possideant, verè pauperes spiritu sunt. O quam rarum est hodie inter homines, quæcunque in doloribus & afflictionibus, ut in rebus latetis & prosperis, Deum amare. Dicam hic ad extremum de tribus internæ ac virtuosæ vitæ gradibus, quorum vel insimum, vel medium, vel supremum homo assequi potest. Primus, qui & dirigit atque deducit hominem ad supremam vicinitatem Dei, est, ut se

Qui alic
na bona
nostra si
aut.

2. Cor. 12.

Vt re sp
ritu pa-
peres
qui.

Tres vita
internæ
gradus.

1.

vt sese homo totum ad stupēda miratq; Dei opera & ineffabilium donorum ac munerum illius exhibitionem, occultatq; bonitatis eius effluxus aduertendos contemplandostr; conuertat: vnde exercitum quoddam nasci solet, quod iubilationis habet vocabulum. Secundus est, spiritus quædam paupertas, & singularestr; Dei subtractio siue occultatio, dum sese Deus omnipotens cunctaq; dona sua spiritui subtrahit, & in languenti spiritu inopia ipsum relinquit. Tertius est, excessus in esse deiforme, per spiritu creati cum existente spiritu Dei vñionem siue vñitatem: qui gradus essentialis contuersio dici potest. Huc quisquis recte pertingit, vt aliquando excidat à Deo, credi vix potest. Ad primum gradum, quem iubilationem vocari diximus, ita peruenitur: si quis dulcissima seu gaudiosissima amoris signa, à Deo nobis & in cælo & in terra mirabiliter exhibita, & bona innumera nobis & alijs creaturis omnibus ab eodem præstata, studiōsè obseruet & attendat, considerans vt omnia florent, vireant, & plena sint Deo: vtq; incomprehensibilis benignitas Dei creaturem omnes maximis donis suis perfundat, vt ipsum diu tolerarit, quæsierit, muneras sit, inuitarit, commouerit, expectauerit, propter ipsum homo factus sit, multa perpessus sit: vitam suam, sacratissimamq; animam suam, & seipsum pro nobis obtulerit, ad quam ineffabilem ipsum sui ipsius vicinitatem coniunctionemq; vocarit, & vt denique beatissima Trinitas ipsum, vt se perenniter fruatur, præstolata sit & expectarit. Hæc vbi homo internus amorofa contemplatione, veraq; dilectio- Singula-
ne percurrit, ingens in eo actuale gaudium suboritur: tantaq; intus exultatione res cur
repletur atque perfunditur, vt corpus fragile ipsam continere non possit: vnde sunt quo-
fit, vt in singulares quosdam gestus erumpat: quod nisi faceret, vt frequenter rondam
accidit, sanguis fortasse ex ore illius ebulliret, aut ipse homo grande periculum deuotor
seu grauem incurreret læsionem. Sic itaque copiosa intus à Deo dulcedine per-
funditur, eidemq; per amplexum internum vñitione sensibili vñitur. Hac ratione Ecstasiei
Deus omnipotens hominem primò quidem extra seipsum, & extra omnem dissimilitudinem ad se trahere, prouocare, allicere solet. Maximèq; inter- à quibus
dictum sit omnibus, ne se de aliquo eiusmodi homine intromittant, nec eis liberi.
hac in parte impedimento sint, nec externa crassatq; opera modosq; eis impo-
nendo, multipliant, seu multiplicitat se tradere cogant: alioqui nouerint se
Deum grauiter offensuros. Sed nec ipse Prior, diuino Officio peracto, quoniam
frater aliquis abeat ex choro, quæzere habet: nisi forte tam vanus & otiosus
esset, quod viam & actus illius obseruare oporteret. Contigit quadam vice, vt Paradi-
Deus singulari cuidam amico suo diuinum suum offerret osculum. Respondit gma.
autem in spiritu: Nolo hoc dulcissime Deus. Ex ea nanque exultatione adeò totus à meipso deficiam, quod deinceps inutilis ero: & quomodo tunc potero pro
miseris animabus preces fundere, easq; de Purgatorio eripere, & pro peccato-
toribus deprecari, quando animæ, quæ ex hac luce migrarunt, sibi ipsi opem
ferre minimè possunt, nisi nos qui in isto seculo degimus, illis succurrere veli-
mus? Nihil enim Deus eis sine nostro suffragio & ope vt plurimum præstare
solet, quandoquidem iustitiae illius satisfieri oportet, quod haud dubie per a-
amicos eius fieri habet. Quanta hæc, charissimi, dilectio fuit, quod hic Dei ami-
cus ingenti illa consolatione tali ex causa carere voluit? Secundus gradus est,
posteaquam Deus eatenus hominem extra omnia abstraxit, & iam ille puer es-
se desit, abundeque dulcedinis diuinæ refocillatione roboratus est, deinde pa- II.
Bbb nem ei

nem ei cibarium porrigit, ut pote qui vir effectus, & virilis ~~etatis~~ annos affectus est. Expedit plane, veterem hominem duro ac solido cibo paci, nec decet eum deinceps lacte & pane foueri. Vastam igitur, tenebrosam, desolatamque eiusmodi homini Deus vijam proponit, per eamque ipsum deducens, aufert ab eo omnia quæcumque illi vñquam largitus est. Hic iam adeò totus sibi ipsi relinquitur, ut nullam habeat Dei notitiam: talemque pressuram incurrit, ut si vñquam bene habuerit, vel etiam inum Deum habeat, nécne, prorsus ignoret: ac tanto denique dolore perfunditur, ut vastissima mundi spatia nimis illi angusta videantur. Nihil sentit Dei, nullam habet notitiam Dei, & cætera omnia nihil eum afficiunt, nihilque sapiunt, estque ei velut inter duos parietes pendeat, aut (quod in proverbio dicitur) à fronte precipitum, à tergo lupi sunt, vbi non est quid se vertat, nihil quod agat, nisi hoc tantum, ut se fessum recipiat, & dicat:

Amoni
quodlibet
interno
durus.

Salve amaritudo amarissima, omnis plena gratiæ. Certe si infernus in hac vita haberi posset, plus sibi quam in infernus videretur, impensè scilicet amare Deum, & eodem dilecto penitus frustrari atque carere. Vnde quicquid illi dici potest, non magis eum consolatur, quam lapidem: nec potest patienter audire, si quid ei de creaturis, quasi pro capiendo inde solatio, dicatur. Quanto autem abundantiori prius gaudio & consolatione perfusus fuit, tanto nunc amaritudo & dolor in hac subtractione vehementior est intolerabiliorque. Verum quisquis hæc experivis, viriliter age, probè te geras: certo certius proximus adest tibi Deus tuus: tantum veræ ac viuæ fidei stipiti fortiter innitere, citò melius habebis, omnia prosperè cedent. Sed quid dicimus, quando animæ eiusmodi desolatae ac miseræ, quādiu in hac gemebunda afflictione posita est, persuaderi non potest, intolerabilem hanc obscuritatem & tenebras internas vñquam in lucem posse mutari? Deinde vbi iam Dominus hominem talem per hanc intollerabilem crucem satis superque preparauit, (magis enim hæc ipsum preparat, quam omnia possent exercitia, quæ homines vniuersi agere queat) accedit pius

IM. Dominus, & ipsum ad tertium perducit gradum: vbi iam velut pallium omne aufert ab oculis eius, & veritatem manifestat. Et tunc lucidissimi in ipso solis radij oriuntur, totusque ex omnibus angustijs, miserijs, calamitatibus suis liberatur, eripiturque: videturque sibi à morte ad vitâ reuocatus à Deo. Interim Dominus abducit eum extra ipsum in se, omni euni miseria & afflictione absoluens, abunde recreans, & vniuersa illius sanans vulnera. Simulque extra humanum

modum trahit ac rapit ipsum in diuinum quandam modum, extraque omnem calamitatem in diuinam securitatem, vbi adeò homo deificatur, ut quicquid ipse est & agit, Deus in ipso sit & operetur: tamque sublimiter supra naturæ suæ effertur modum, ut quod Deus sit essentialiter per naturam, ipse sit per gratiam. Hic iam seipsum perdidit, nec vsquam vel agnoscit, vel inuenit, vel sentit seipsum: adeoque nihil nisi vnam quandam simplicem essentiam rouit. Hic sane, dilectissimi, altissimum verę humilitatis & annihilationis fundum, quod sensibus capi non potest, attingitur. Hic enim omnium verissima homini proprij nihil sui cognitione datur, & hæc est profundissima in humilitatis fundum demersio, descensioque: quæ quanto fuerit profundior, tanto & sublimior erit. Profundum namque & sublimitas hic vnum sunt. Quod si aliquis ex hucusque prout est hominibus ab alterutra parte extra hanc sublimitatem cum aliqua dororum Dei arrogatione, vel ad seipsum, vel ad aliquid sura-

Festis tri-
stia Do-
minis leta
fagere.

æ.

Arrogan-
cia qua-

futum reflecteretur, deuolereturq; , non minorem ille, quām Lucifer, ruinam ^{te ruas}
faceret. Hic denique vera orationis vnaimitas, cuius Epistola mentionem fa-^{obnoxia.}
cit, obtinetur, dum homo cum Deo reuera vnum efficitur. Ad quam nos vna-
mitatem beatissima Trinitas perducat, prouehatq; Amen.

DOMINICA EADEM.

Vt nauicula, id est, mens nostra ab omnibus, qua Deus non est, in altum ducenda & en-
benda sit, primū quidem per sanctas meditationes: deinde per patientem resignationem
in omni solarij ac dulcedinis subtractione. Et demum, vt eadem mens in nubium increa-
tum demergatur.

SERMO II.

Cum turbæ irruerent in Iesum, &c. Lv c. V.

N hodierno Euangelio, dilectissimi, inter alia legitur, vt Domi-
nus noster Iesus Christus ascenderit in vnam nauim, que erat Sime-
nu, rogans eum à terra reducere pessimum. Et sedens, docebat de nauicula
turba. Ut cessavit autem laqui, dixit ad Simonem: Duc in altum, & laxa-
re te retia vestra in caputram. Et respondens Simon, dixit illi: Preceptor, per
ter am noctem laborantes, nihil cepimus: in verbo autem tuo laxabo rete. Et cum hoc fe-
cissent, concluserunt pīcium multitudinem copiosam: rumpēbatur autem rete eorum. Et
annuerant socij, qui erant in alia nau, vt venirent, & adiunquarent eos. Et venerant, &
implenerunt ambas nauiculas, ita vt penè mergerentur. Quod cum vidoret Simon Petrus,
procidit ad genua Iesu, dicens: Exi à me Domine, quia homo peccator sum. Ita nauis, ^{Nauis.}
charissimi, quam Dominus in altum duci iussit, interna hominis mens est & in-
tentio. Hęc nauis in periculo, sive ac procelloso mundo huius mari, quod
motu quodā & feroce cōtinuo agitatur, nūc prosperis, nūc aduersis, modò his,
modò illis cōmouetur concutiturq;. Quām autem periculosè agatur cum illis,
quorum corda huius maris vesaniz & zstui cum amore & intentione addicta
sunt, eidemq; inhārent, vix aliquis sine cordis defectu & tabefactione posset a-
gnoscere. Quę citò post futura sunt, minimè vobiscum perpenditis, sed cæcita-
ti ac stultiz dediti, hoc tantum cogitatis, vt misera corpora vestra ornare ac
vestire possitis, & interim vosipos negligitis, & metuendi iudicij Dei, quod fu-
turum minimè dubitatis, incerti licet quando agendum sit, hodie an cras, obli-
uiscimini. O si sciretis, dilectissimi mei, quātis in angustijs & periculis erit non
solum mundus iste, sed etiam quicunque in fundo suo Deo omnipotenti, aut ad
minus amicis illius non adhārent, (multum enim periculosè agetur cum eius-
modi, sicut breui adhuc veris Dei amicis per reuelationem significatū est) quan-
tum etiam fides ipsa deficiet, & quasi pessum ibit, naturales sensus vestri nulla
id ratione sufferre possent. Quos viuere contigerit, vbi ista accidei int, cogitare
poterunt, hęc vobis olim prædicta fuisse. Sed vt ad propositum redeamus,
quod Dominus Petro ait, *Duc in altum*: hęc prima via est, quam ante omnia
præcedere oportet, vt videlicet mens, id est, amor, intentio & fauor mentis ab
omnibus, quae Deus non est, in altum ducantur. Necessarium est enim, vt quis-
quis in hoc horribili mari perire & submergi noluerit, mentein ab omnibus
mortali bus creaturis, quocunque demum illæ vocentur nomine, aut quales-
Quibusq;
per culo-
fit sine a-
gatur.

cunque sint, subleuare & atollere studeat. *Respondeens autem Simon, dixit Iesu: Praeceptor, per totam noctem laborantes, nihil cepimus.* Planè optimè locutus est. Quotquot enim his externis dediti sunt & occupati, & in nocte laborant, & nihil capiunt. Vbi verò Petrus in Saluatoris verbo laxauit rete, tantam pīcum conlūsere multitudinem, ut rete ipsorum rumperetur. Et hoc ante Domini resurrectionem cōtigit. Post resurrectionem verò, cùm iterum ad Domini iūssione rete ad dexteram nauigij misissent, & multos pīces ceperunt, & tamen rete minime rumpabantur. Quæso, charissimi, quodnam est rete, quod Dominus laxari præcepit, quo tam multi pīces capiūtur? Non aliud sanè, quām memoria & cogitatio hominis. Hoc rete primo per sanctas meditationes laxādum est, ita videlicet, vt quisque summo studio omnia illa fibi assumat meditanda, quæ ipsū ad deuotionem sanctam cōmouere, accendere & allicere queant: vt verbi gratia, dignissimam vitam & passionem, sacratissimamq; & amabilissimam conuersationem, & opera Salvatoris, amoremq; illius, ex quo hēc omnia suscepit, fecit, pertulit pro nobis, adeò sibi imprimet ac imbibet, vt idem amor omnes vires & sensus suos tanto cum gaudio & dilectione penetret, vt ea occultare & continere non possit, quin erumpant in iubilum. Et hic est infimus gradus ducendi mentem in altum. Verùm altius euehenda adducenda est, si quis intus & foris resignatus, purgatus, illuminatus esse velit, qualem Dionysius illustratum ac deiformem hominem appellat. Dicitur ergo nauis longius in altum, quando homo èo pertingit, vt cūcta illi excidant, quæ vires infimæ apprehendunt. Hic iam sanctæ cogitationes omnes, imagines, iubilus, gaudium, & quæcunq; illi huiusmodi à Deo vñquam donata sunt, rudia, crassatæ ei videntur: & quia nihil illi sapiunt, eis inhārere non potest, sed inde expellitur: non enim ista eum afficiunt, & quæ liberent, non habet: sicq; inter duo extrema positus, grauissimos interim dolores & pressuras experitur. Ista nauis in altum ducta est. Iam enim in hac angustia & desolatione homine constituto, pressuræ omnes, aduersitates, imagines, tentamenta, miseriaz, calamitates, quæ iam pridem cuiacerat & superārat, iterum in eo consurgunt, denuò impugnant, totoq; impetu nauem illius magna cum tempestate concurunt, & fluctibus suis impetunt exagitantq;. Sed obsecro, quicunque hæc sentis, noli timore deiisci, modò nauicula tua probè anchora fixa sit, venti ei & fluctus obesse non poterunt. Ad mētem.

Iob 17.

Pressura

à

Deo im-

missa, an-

fugeoda.

tibi veniat, quod Iob ait: *Post tenebras spero lucem.* Tantum ergo tecum maneat, non foras euageris: ad finem vsque tentamenta & pressuram hanc sustine, nec aliud aliquid queras, quo hanc euadas molestiam, sicut faciunt plerique, qui dum hanc internam paupertatem & pressuram sentiunt, semper aliquid inquirunt, quo eam effugere possint: quod profectò officit plurimum. Vbique queruntur, & Doctores consulunt, hoc solum reportantes, quod amplius intricanatur, impediunturq;. Sicut ergo dixi, qui hæc paritur, secum maneat, & hinc se non extrouerat: haud dubiè post tenebras clara quandoq; dies, & Solis splendor succederet: caueat tantum, si diligit salutem suam, ne ad aliud se transferat.

Nil ad:

uersi abs-

que bane-

scilicet

gutti

in

mō

quod si fecerit, si consilio sano morem gerens, secum perstiterit, futurum est ve diuina in ipso nativitas propedium peragatur. Nunquam enim, quod tu: mihi credi poterit, aliqua in homine pressura consurgit, quin Deus omnipotēs pīst eti nouam in eā nativitatem renovare velit. Vnde quicquid eum à pressura ab: tē, autem iōpit, hoc maneat in eo, & illius in ipso nativitas agitur.

DOMINICA V. POST TRINITATIS.

381

agitur, siue id Deus sit, siue creatura. Quod si creatura id agit, quocunque illa vocabulum habeat, Dei in ipso natuitatem penitus destruit: unde iam ipse colligat, quantum sibi hoc adferat detrimenti. Planè si nauicula, si mens illius firmam illam petram, de qua præclarus Apostolus ait, *Petra autem erat Christus*, <sup>1. Cor. 10.
Rom. 8.</sup> fortiter comprehenderet: neque mors, neque vita, neque Angeli, neque Principatus, neque Virtutes, neque instantia, neque futura, neque fortitudo, neque altitudo, neque profundum, neque creatura alia posset eum inde auellere vel separare. Imò si demones & homines omnes aduersus eum coniurassent, quanto ei essent infensores, tanto plus in nauiculam eum impellerent, ipsaq; tanto sublimius tendret in altum. Et in hoc amplius ille proficeret, altiusq; ascenderet, quam in cunctis exercitijs externis, quæ totus simul mundus peragere posset, si tantum patenter sufferat, & ad pressuram tolerandam se resigneret, qualicunque illa modo ipsum premat vel affligat, seu unde cunque occurrat intus vel foris, nec interim aliquod releuamen expetat vel inquirat: si denique vulnus suppurrare sinat, omni solatio contemptio. Tunc enim certo certius liberabit eum Deus: quod tamen utrum velit aut nolit, totum illius relinquet arbitrio, animum ad utrumlibet habens resignatum. Hæc est, charissimi, via proxima & compendiosissima ad veram diuinam natuitatem, quæ in eiusmodi hominem sine mediocritate radiatque. Fit autem sæpenumerò, ut homini externo aliqua externa occurrat afflictio, ut quod fortasse, verbi gratia, aliquid ei siue dicitur, siue inferatur, quod ipse dicit iniuriam, unde plerunque adeò coangustatur, ut totus ei mundus nimis arctus appareat. Hoc tamen si quis eiusmodi intra se comprime- re posset, & ad honorem vulnerum Christi intra se suppurrare sineret, nec aliqui cui inde quereretur, nec ipsam hanc angustiam immutaret, ad alia se inordinatus transferendo, mirabilem certe copiosamq; inde pacem acquireret. Quantam ergo putamus homini interno pacem & gaudium prouenire, dum seipsum ex integro Deo resignat! Certè nihil illi Deo minus præstatur. Et vós ergo, dilectissimi, si ex veris quibusdam signis vosipso, hoc est, quales certò cognoscere vultis: diligenter aduertite, quænam sint illa, quæ vos ad amorem vel odium, ad gaudium vel dolorem commouere potissimum solent & possunt: & qualiacunque sint illa, siue Deus, siue creatura, hæc intus vos possident. Quod si Deus vestri possessor est, nauiculam, id est, mentem vestram nec omnes poterunt creature impellere, vel perturbare. Quotquot enim eiusmodi sunt, his benignissimus Deus tam pretiosum clenodium, tale videlicet gaudium præstare solet, vt in interioribus suis tam veram sentiant pacem & quietem, vt de ea aliquid intelligere, nisi qui accipit, nemo possit. Et licet istorum nauiculam crebræ interdum tempestates & fluctus forinsecus pulsant, tantoq; cum impetu invadant concutiantque, ac si iam iamq; eam essent demersuræ, quamlibet tamen importunè irruant, non poterunt pacem ipsorum internam perturbare. Extrinsecus quidem nonnihil inclinari ac moueri ipsorum potest nauicula, intus tamen veram diuinamq; pacem & gaudium immobiliter seruant. Quæso, dilectissimi, si qui sunt inter vos, quibus ista necdum sentire vel gustare contigit, ne perterreantur. Ut enim diuites, sic & pauperes pescatores inuenire est. Interim hoc certum habetote, nullius tam parua esse exercitia, quin si amet & ex ipso fundo velit, intendat & exoptet magnus & sublimis esse Dei amator, atque in hoc studio perseveret, & eos, qui tales sunt, diligit, curans interim simpliciter absque

Bbb 3

absque notabilibus impedimentis viuere, & Deum intendere in cunctis actibus suis: hic profectò pacem hanc quandoque obtinebit, vel in ipso saltem mortis articulo. Veruntamen ipsa verorum amicorum Dei pax, aliquo modo etiam perturbationem, seu inquietudinem habet adiunctam, dum vel Deo, quantum vellent ipsi, satis esse non possunt, vel Deus ipsis non ita satis est, vt eis perfectè sufficiat, ac plenè contenti sint. Et hæc est retis huius extensio. Sic legitur de Eremita quodam, quod annis quadraginta manibus pedibusq[ue] per syluam Dei amore reptarit, nec vñquam diuinam senserit consolationem: de quo tamen dubium non est, mille alijs plus eum supernæ consolationis habuisse: sed minimè contentus erat, nisi excellentissimo, quo quidem sentiri potest, modo ea potiretur. In hoc enim supremo diuinæ consolationis gradu tunc modo **pax** est essentialis, de qua scriptum est: *Inquire pacem, & persequere eam.* Hæc autem **pax**, pax, inquam, *omnem exuperans sensum*, essentiali hominis ad Deum conuertioni responderet. Enim uero quando id quod in anima anonymum est, ex rotore in Deum recipit, simul subsequitur, & vñ cum illo in Deum se recipit, quicquid in homine nomen habet: & huic conuersioni semper responderet, & id quod anonymum est, & quæcumque nomen habent in Deo. Et h[oc] Deus veram pacem loquitur in eiusmodi homine, qui iam ex sententia dicere potest: **Mal. 24.** *Audiam quid loquatur in me Dominus Deus, quoniam loquetur pacem in plebem suam,* & in eos qui conuertuntur ad cor. Huiusmodi B. Dionyius deiformes homines appellat. Et de his fortasse D. Paulus loquitur, vbi ait: *In charitate radicati & fundati, ut possitis comprehendere cum omnibus sanctis, que sit latitudo, & longitudine, & sublimitas, & profundum.* Quæ enim sublimitas & profundum in his sese exerit & manifestat, ea nullus sensus, nulla ratio capit: quandoquidem sensus omnes superant, & in quandam tendunt abyssum. Hæc bona illis duntaxat intus reuelantur ac deteguntur, qui & foris purgati, & intus illuminati sunt, ac interiora sua nōrunt incolere. His & cælum, & terra, & creaturæ omnes, nihil una quoddam & inane reputantur: quando ipsis sunt cælum Dei, quiescentis in eis. **Ez. 33.** sedens, ait Euangelium, *decebat è nauicula turbas.* Deus omnipotens & quiescit, & sedet, & totum mundum, omnesq[ue] creaturas moderatur & iudicat in hominibus istis. Quando autem aliquis ad hoc fundum, & ad hanc essentiali ritè pertingit, necesse est rete dirumpi. Ne, quæso, putetis charissimi, ea me arrogantia prædictum, vt credam me huc pertigisse. Quamuis enim nullus Doctor ea alios docere meritò deberet, quæ ipse necdum vita sit assequutus, ad necessitatem tamen satis est, vt ea diligat & intentione prosequatur, nec planè agat contrarium. Necesse est ergo, vt quomodo in illa naui tot piscibus captis rete rumpatur, sic & quando homo hanc capturam assequitur, atq[ue] ad hoc pertingit fundum, natura ipsa, quæ præ sui fragilitate istud non sustinet, dirumpatur, adeò vt deinceps nulla vñquam die plena corporis incolumitate gaudeat. Et hoc & quum satis. Vt enim felicis memorie Hildegardis ait, Dei habitatio non est in corpore sano atque robusto. Et Apostolus, *Virtus, inquit, in infirmitate perficitur.* Hæc autem infirmitas non ab externa exercitatione, sed ex abundantia diuinæ perfusionis contrahitur, qua supra quām fragile terrenum quicq[ue] corpus ferre queat, eiusmodi homo perfusus est. Adeò nanque totum hunc hominem Deus in se rapuit, vt omnino deicolor efficiatur: & quicquid in ipso est, modo quodam superessentiali perfunditur atque formatur, ita vt iam Deus

**Amicoru
Dei pax
qualis.**

**Paradi-
gma.**

Psal. 33.

Philip. 4.

Mal. 24.

Ephes. 3.

Bucus.

**Rete quæ-
do rum-
patur.**

**Anquæ
doceat**

quis, ea &

experium

oponeat.

**Hildegar-
dis oracu-
lum.**

2. Cor. 12.

Deus ipse cuncta illius agat opera. Vnde apparet quād meritū talis, homo deiformis vocitur. Si cui nanque ritē cum videre liceret, vt Deum, non tam nisi per gratiam ipsum cerneret. Deus enim in ipso amat, informat, moderatur & agit cuncta opera illius, adeoquē seipso fruitur in illo. Multus ex hismodi hominibus Deo accedit honor, dum & naue in suam satis duxere in altum, retia longe extenderunt, & cepere plurima. Vbi vero nauis hac ratione in altum & profundum deducta est, simul cum reti submergitur, & vndeque laceratur. Satis enim congruum & iustum est, vt omnis horum destruatur atque rumpatur proprietas. Ut enim res quaelibet id fieri possit, quod non est prius ab eo quod est deficere habet. Sic ergo quodam modo anima & corpus in hoc altissimo submerguntur pelago, suaquē naturali operatione & viri in exercitijs naturalibus destituuntur: iamquē in hac in istud abyssale pelagus immersione nec verba habent, nec modos. Itaque sicut D. Petrus, viso piscium miraculo, totum ad Domini pedes se abiecit, & verbum irrationaliter protulit, dicens: *Exi a me Domine, quia homo peccator sum:* sic & isti similiter faciunt. Verbis enim & operibus destituti sunt, quae est prima huius ratio. Secunda autem est, quod hic adeo in abyssale nihil suum collabuntur, adeoquē pusilli & nihil fiunt, vt onanibus vñquam à Deo perceptis ex toto renuntient, eademque ita pure in Deum, cuius & reuera sunt, refundant, quasi nunquam eas fuissent consecuti: simulque cum omnibus his tamen nihil & nudi efficiuntur, quasi qui nihil sint, & nihil vñquam percepint. Atque hoc modo creatum nihil in nihilum increatum demergitur & absorbetur, quod nec intellectus apprehendere, nec verba consequi possunt. Hic verisimile compleetur, quod in Psalmo Prophetā Regius ait: *Abyssus abyssum invocat.* Creatum enim abyssum increata abyssus intrō vocat, simulque vtraque abyssus vñcum vnum efficitur, vbi iam spiritus seipsum in Dei spiritu perdidit, in abyssali ac profundissimo diuinitatis mari submersus. Quād bene autem hic habeat, qui eiusmodi est, non capit intellectus. Deinde vero idem hic totus essentialis & communis, virtuosus quoque, pius ac diuinus efficitur, in conuersatione suavis & amabilis, communis ac socialis omnibus, ita tamen, vt nullum vñquam vitium, nullus in eo defectus notari queat vel offendi. Omnibus præterea & facile adhibet fidem, & miserationis affectum impendit, nec est feuerus multum aut rigidus, sed clemens, pius, propitius. Vnde nec verisimile est, posse eum quandoque à Domino separari atque diuelli. Quād nobis perfectionem idem ipse largiatur Dominus Deus noster in secula benedictus. Amen.

DOMINICA EADEM.

*Vt in verè obedientis hominis fundo Christus veraciter sedeat, in eodemque eu-
dem gratissimam suam doceat voluntatem. De supraemā quoque deiformium hominum
perfectione, qui non sua vel actionis vel dimissionis innatuntur, sed proprio nibile.*

SERMO III.

Ascendens Iesus in unam nauim, quæ erat Simonis, &c. LV C A E V.

IN

IN P R A E S E N T I Euangelio legimus, dilectissimi, quod Dominus noster Iesus Christus, quum turbis irruentibus staret securus stagnum Genesareth, videretque duas naues stantes secus stagnum, ascenderit in unam naum, qua erat Simonis, rogans eum a terra reducere pusillum. Quod cum ille fecisset, sedens Dominus, docebat de nauicula turbas. Ut cessauit autem loqui, dixit ad Simonem: Duc in alium, & laxate retia vestra in capturam. Et respondens Simon, dixit illi: Preceptor, per totam noctem laborantes, nihil cepimus: in verbo autem tuo laxabo rete. Et cum hoc fecissent, concluserunt piscium multitudinem copiosam: rumpelatur autem rete eorum. Et annauerunt se eis, qui erant in alia nau, ut venirent & adiuuarent eos. Et venerunt, & impluerunt ambas nauiculas, ita ut penè mergerentur. Quod cum videret Simon Petrus, procidit ad genua leui, dicens: Exi a me Domine, quia homo peccator sum. Hęc autem ante Domini passionem & mortem contigerunt. Post resurrectionem vero illius ex mortuis, iterum pescationi insistentes, ceperunt pisces centum quinquaginta tres: sed unum tot essent, neque rere scissum est, neque ullum submersionis periculum patiebantur. Hoc Euangelium, dilectissimi, multos in se admirandos & occultos continet sensus, ita ut cuius puro satisq; illuminato intellectu praedito per plures hinc sensus optimos elicere, modò veraciter secum sit & animo collectus, omnino prouni esse queat. Enimvero quod nauis ipsa Simonis suis quid nauis si. monitis. Deinde per nauim ipsam, in qua Deus sedisse dicitur, mens intima, fundumque hominis accipendum est, in quo Dominus maiestatis veraciter sedet, ubi est quies & gaudium illius, si quis hoc tantum interius fundum studiosè semper intus obseruaret, cunctisq; pro Dei amore valefaciens ac deserens omnia, ad ipsum se esse introueret, quod, prohdolor, nemo facit. Hinc est, quod Deus omnipotens quosdam interdum sub ipsis externis operibus admonet, ut se ad interiorius cordis sui fundum recipient: sed decies admoniti, vix semel acquiescūt. Cur hoc? Quia non sunt Simon, non sunt vera obediētia imbuti, sed in sua propria voluntate, antiqua consuetudine & proprietate persistunt. Quo fit, ut Deo obedire recusent, cui tamen præcipua debetur obedientia. Si quis ergo fortasse Frater, aut Monialis in choro psallens aut legens, sentiat in interiori fundo suo veraciter se à Deo ad sui introuersionem trahi & admoneri, & cantu seu lectio-ne inde præpediatur: licebit ea saltē vice cantū deserere, se ad interiora sua recipere, Deo in sui introuersione se totum seu totam tradere, illiusq; tractum sequi ex animo. Quod si utrumque simul agere posset, ut & intus tractum seque-retur Spiritus sancti, & foris Psalmodes seu cantui insisteret, prestaret semper verunque simul agere, quam alterum. Et hic cantus ex profundo cordis procedens, sursum tenderet, vsque ad conspectum Dei. Planè si perspectum habere-tis, dilectissimi, quanto cum periculo & damno vestro internis sancti Spiritus admonitionibus non obtemperatis, imò & resistitis: fortasse præ dolore & immanium purgatorij, quos hac de causa quandoque sentietis, cruciatuum horro-re corda vestra tremerent, tabescerentque. Eia ergo cæci, miseri, stolidi, quid est quod agitis, quod Deo benignissimo plena cum fiducia in omnib; inniti & credere trepidatis, * & cor, animam, totamque spem vestram ipsi in ipso consti-tuere pertineatis? Dolenda satis conditio, quod saltē dispicere & examinare non vultis, quid causæ sit, quod tam parum sincerè Deum intus amatis. Credite mihi,

Hęc in ve
rūstis qui-
bus dī ma
nuscriptis
exemplati
bus dec-
rant.

mihi, vbi electiores Dei amici intelligunt & aduertunt, quām malē & pericu-
losē cum multis agatur, qui tamen interim nihilo minus æternam beatitudi-
nem securi expectant, facile p̄z dolore extinguerentur, cūm sacra Scriptura a-
pertissimè dicat, Iustum vix saluandum. Quod cūm ita sit, meritō diuersis scele-
ribus obnoxij, & homines rebelles ac diuinę gratię resistentes trepidare semper
& multum anxijs esse deberent. † * Sanè quotquot D̄eūs ad sublimem perfectio-
nis gradum præordinauit atque vocauit, & huic vocationi & fundo non satis-
faciunt, oppidō quām necessarium est p̄cenis eos supplere, quod vita minimē
sunt affecuti. Vnde & multo maiores in morte, quām cæteri, calamitates &
angustias patiuntur. Quod quidem non si ne immensa Dei omnipotentis benigni-
tate & misericordia agitur. Deinde verò ingens & acerbū nimis, supra quām
mortaliū omnium lingue explicare sufficerent, purgatorium subire cogun-
tur. Hoc iam expleto, in cælestibus longè supra eos, qui infimum virtutis teru-
ere gradum, splendida[m] accipiunt mansionem. Nauis autem ista, in qua Do-
minus *sedens, docebat turbas,* Simonis obedientis erat. Et hinc ergo certum habe-
te, eundem Dominum nostrum Iesum Christum in interno obedientis homi-
nis fundo veraciter residere, ipsumq; in eodem gratissimam docere & institue-
re voluntatem suam. Tantam enim gratiam & instructionem isti Deus eius-
modi diuino homi: conferre solet, vt si necessitas id exigeret, solus hictotum
mundum docere sufficeret ac moderari. Rogauit autem Dominus Simonem, vt
nauim à terra pufillum reduceret. Necesse est enim vt cor hominis, qui tamen
infimus adhuc gradus est, à terra, id est, ab omnium terrenarum ac labentium
rerum amore, in quibus aliquod homo solatium, gaudium, oblationem
naturæ inordinatus captare posset, ducatur in altum, ita vt hæc omnia ipse si-
bi homo Conditoris sui amore libens interdicat, subtrahatq; Quisquis enim
Deum immortalem & æternū feliciter apprehendere, eodemque potiri de-
siderat, indefesso ac immobili conatu semper in diuini beneplaciti executione
proficere debet: non hodie bona opera aggredi, cras eadem abiucere & inde a-
uerti, sed progredi semper, & sine villa cestatione vel pausa, stabilis bonis exer-
citij omni tempore & horis ac diebus omnibus insistere & inhærere, si tamē ad
supremum salutis suæ gradum pertingere volet. Cauēdum est illi, & maximō
perè curandum, ne hodie quidem Deo, cras verò carni vel creaturis viuat. Cæ-
terū terrere multos solet, quidq; vti iam diximus, naturæ & creaturis fundi-
tus mori oporteat, nec audant confidere Deo, aut illi ex animo sese credere. Vi-
detur enim illis arduum id esse, & supra vires suas. Vnde illo relicto, sese inde
auertunt, deinceps ita vitam instituere volentes, vt illi & illi, quos naturæ vi-
uere conspicunt, æquè saluari sperantes, vt illi. Ad mundum igitur denuò co-
uertuntur, (Mundus est enim, quicquid Deus non est) & hic rete laceratur &
rumpitur, adeò vt quorūq; pisces ceperit, rursum elabantur. Ita prorsus, cha-
rissimi, omnia opera, quamlibet illa magna, quamlibet bona sint, quorum De-
us causa non est, idem ipse grata habere non dignatur. Nec mirum, quando il-
la vitij Simoniaci nonnnihil admixtum habent. Est enim Simonia, quando a-
liquid spiritale pro rebus corporeis & temporalibus datur. Et hæc vnum ex gra-
uioribus peccatis est. Quando ergo aliquis opera facit bona ac spiritualia, quæ
& diuina meritō esse deberent, & talia quoque esse videntur, ac pro his non nisi
temporale quippiam & caducum, cuius tamen Deus vera causa non est, cuius-
Inobedientie lesum quiescece.
Personæ opus esse.
Mundus.
Simonia.

Qui spiri- cunque id generis sit, siue intus, siue foris, expetit & querit, hic aliqua ex parte
tui sumo- nouerit se huius vitijs spiritualiter reum esse. Verum sicut alibi legitur, quod di-
mis obno- scipuli reficiebant *retia sua*, ita & quando aduertit aliquis rete suum per noxiun-
xius.

Quibus cunque id generis sit, siue intus, siue foris, expetit & querit, hic aliqua ex parte
quomodo nouerit se huius vitijs spiritualiter reum esse. Verum sicut alibi legitur, quod di-
nox my- scipuli reficiebant *retia sua*, ita & quando aduertit aliquis rete suum per noxiun-
Aicē sit ad scipuli reficiebant *retia sua*, ita & quando aduertit aliquis rete suum per noxiun-
ad bona omnia prorsus ineptam & difficilem reddens. Et tunc similiter nox
est. Quod vbi accidit, homo exterior, manus atque pedes exercendi sunt, & hoc
ipso id querendum, ut ad fundum interius redire liceat. Ait deinde Simon Pe-
trus ad Christum: *In verbo tuo laxabo rete.* Sic omnes hominis cogitationes, ver-
ba & opera in Dei verbo facienda sunt, ut siue comedat, siue bibat, siue dormiat,
Omnia in siue vigilet, siue aliquid aliud agat, cuncta hac ratione, id est, in Dei verbo cum
Dei verbo simplici obedientia pure ad Dei gloriam facere nitatur. Iam quod Dominus
seu nomi Simonem nauim suam *in altum* ducere iussit, ita accipiendo est, quod suam
ne facien- quisque metem & vires omnes supra seipsum & sensualitatem ac vires infinitas,
da. cunctaque inferiora & sensibilia sustollere debeat & subleuare. Infinitae namque
 vires angustiores sunt, quam ut Deum capiant, nec potest ille se in his praæ an-
 gustia mouere. Subtilis est enim Deus, & vires infinitæ rudes & grossæ. Quam-
 obrem *duc* nauim *in altum*, hoc est, cum viribus suis supra tempus tete re-
 cipe. Ibi enim sedet Deus, ibi reuera locus est Dei, ibi praesens est Deus. Ibi Ver-
 bum illud supercessuale docet, *in quo & per quod facta sunt omnia*, de quo diuus

Iacobus ait: *In mansuetudine suscipite insitum Verbum.* O si quis, dilectissimi, Ver-
 bo huic in mansuetudine locum daret, quod cum primis necessarium est, &
 cum omnibus viribus suis *in altum* supra tempus in eternitatem sese erigeret &
 subleuaret: huic profecto idea hoc dulcissimum Verbum intus suauiter inspi-
 raretur, ab eodemque longè supra quam sensibus capere liceat, illuminaretur.
 Quæ enim diuitiae, quæ opulentia hinc præstatur oriturque, dum hoc Verbum
 Deus intus docet, ritèque ab ipso suscipitur, tam est excellens & supra vires hu-
 manæ fragilitatis, ut & rete scindatur, & nauis submergatur. Iamque natura
 penitus destruendam se metuit. Verum in hoc casu pro habendo reueamine

Petri Io- quisquis haec sentit, minimè hoc illucque discurrere debet, sed magis diuini Pe-
anni sui exemplum imitari. Qui cum penè nigeretur, non aufugit, non vociferar-
periculū tur est, sed clam socijs alterius nauis annuit, & singulariter Coapostolo suo Io-
innuere, anni. Ita & ipse rationi illuminatae annuere, eaq[ue] in hac submersione debet
mysticè vti. Cum enim lux vera, quæ Deus est, in anima exoritur, creatam lucem occi-
quid. dere necesse est: & luce increata micantes radios suos effundente, ac coruscante,
 lumen creatu[n] non potest nō caligare, obtenebrarique: haud secus quam ex ful-
 gentissimo corporei Solis splendore candela lumen adeò obfuscatur, ut illu-
 strare non sit idoneum. Huius vero superni luminis vel vna scintillatione per-
 cepta, tantum in anima gaudium, tanta delectatio, exultatioque sentitur, ut in-
 effabiliter haec omnia, quæ mundus exhibere potest, gaudia, delicias, oblecta-
 menta

menta supererent & excedant. Interim tamen sensibilis hæc voluptas & gaudium in infimis adhuc viribus sentitur percipiturque. A pud Joannem itaque Dominus posteaquā à mortuis resurrexerat, vt in dexteram nauigij rete discipuli mitterent, iustissime legitur. Quod cum illi fecissent, centum quinquaginta tres, eosdemq; magnos, pisces cuperunt: & tunc neque rete scissum est, nec ipsi mergebatur. Hoc autem, vt dixi, post mortem Domini contigit, quando stans in littore, quæsidit ex discipulis, si quod pulmentarium haberent: *Pueri, inquiens, nūquid pulmentarium habetis?* Pueros vocat, vt intelligas eum, qui in Deum trāsformati cupid, omnīnd purum, mundum, pauperem spiritu, & seipso spoliatum esse portere. Responderunt autem discipuli: *Non.* Dixit eu: *Mittite in dexteram nauigij rete, & inuenietis.* Ergo in verbo tuo Domine laxabo retē. In verbo, inquam, tuo. Hic iam inuenitur hoc, quod longè excellit id, quod in infimis viribus sentiebatur. Hic enim transformatar homo, & supra humanæ fragilitatis transfertur modum, ac in diuinā formam trāsformatur, sicut Apostolus ait: *In eandem imaginē transformanur à claritate in claritatem, tāquam à Domini spiritu.* Verūm antequam huc pertingit homo, prius in eo Dominus & natus, & mortuus est, & resurrexit. Deinceps autem qui eiusmodi sunt, hoc semper dicunt, quod discipuli memoriati Domino de pulmentario interroganti responderunt, dicentes: *Non:* stantque in verissima pūrissimāq; paupertate & nihil pētione suis fortū, nihil omnīnd sese reputantes: neque volunt, neque habent, neque appetunt, neque intendunt aliquid nisi Deum, non autem seipso. Fit tamen sēpenumerō, vt & isti in noctis labore incident, putā in derelictionem, in paupertatem & inopiam, in validas ac densas tenebras & desolationem, ita vt nullū habeant fulcimentū sive sustentaculum, nullam illuminationem, nullum ardorem sentiant vel gustent. In qua obscuritate, inopia & desolatione si tam perfectē se resignare queunt, vt si Deus perenniter hanc eos sentire velit, animum habeant per omnia paratum, vel int̄q; pro amore & beneplacito illius spontē hanc aridatē & egestatē eternaliter, sine spe alicuius lucri vel commodi sustinere, veri profectō pauperes sunt, licet alioqui totum possideant mundum. Quanuis autem paucissimi tales reperiantur, quicunque tamen eiusmodi sunt, ad nihil respiciunt, nusquam hārent, nihil sperant, nihil intendunt, nisi hoc tantū, vt gratissima semper Dei voluntas in ipsis perficiatur, & non ipsorum voluntas fiat: Atque ita excellenter faciunt, quod Dominus ait: *Cum feceritis omnia que praecepimus vobis, dicite: Serui imiuniles sumus: quod debuimus facere, facimus.* Seruus autem inutilis, inutilia facit opera. Sed heu ea nunc hominum imperfectio est, vt nemo seruus inutilis esse velit. Omnes scire volunt aliquid se facisse, & sic occulte suæ operationi innituntur atque confidunt. Sed quæsō, dilectissimi, non nisi merum nihilum vestrum attendite, atque cum hoc in abyssum diuinæ voluntatis vos immergite, illi ex toto committentes, quales vos facere velit. Facite, inquam, quod Petrus Apostolus fecit. Ille enim viso piscium miraculo, procidens ad genua Christi, *Exi, inquit, à me Domine, quia homo peccator sum.* Sic & vos in vestram paruitatem, in vestrum nihil posse, nihilq; valere, corruite: & simul excellentissimæ diuini beneplaciti dignitati ac nobilitati vos resignate, hoc summoperè curantes, ne quid aliud sese admisceat: sed miseri, desolati & inopes, in voluntate ipsius persuerate. Credite mihi, quicunque tales esse potuerunt, tam scilicet perfecti, tamquæ deiformes, hi vbi

2. Coe. 2.

Iean. 12.

In noctis
labore
mysticè
qui inci-
dant.Verē pa-
peres qd.

Lucas 17.

Nemine
nō sibi a-
liquid vi-
debit.

Sacri vel Missæ vnius spatio in fundum suum sese receperunt, omnia sua disposerunt, ac deinceps in cunctis operibus suis bona pace gaudent: tota quæ vita ipsorum, quieta, tranquilla & virtutibus plena, mitis quoque, pia, benigna & resignatissima est. Et ipsi denique rete suum ad dexteram miserunt, & amorem ceperunt vulnerantem. Præstet nobis Dominus Deus, ut omnes ita laboremus, ut simul etiam capiamus. Amen.

DOMINICA V^h POST TRINITATIS.

Vt omnem ex interiori templo nostro negotiationem profigare, corruptum fundum simul cum ipsis radicibus euellere, conscientiam liberam afferre, eoque demum peruenire debeamus, ut animum habeamus per omnia resignatum & indifferentem, Deumque inueniamus in omnibus, & illius quoque iustitiam amemus.

S E R M O V N I C V S.

Euangelium huius Dominica est: Dico vobis, quia nisi abundauerit iustitia vestra plus quam Scribarum & Pharisæorum, &c. M A T T . V.

Auferte ista hinc, & nolite facere domum Patris mei, domum negotiationis. IOAN. II.

VANDO QVIDEM, dilectissimi, in præsentis diei Euangeliō Dominus noster Iesus Christus grauiter nobis cōminatur, quod minimè simus regni cælestis beatitudinem consequuturi, nisi iustitia nostræ plus quam Scribarum & Pharisæorum abundauerit: (Horum enim iustitia omnis in exteriori tantum specie quadam sanctitatis cōsistebat: intus autem in animæ sua templo, peccatis & spurcitie multa onusti erant) scire nos oportet adeoque necesse est, ut intimum fundum nostrum expurgare, & in Deum dirigere debeamus. Hoc autem inde nobis discrere licebit, quod apud Ioānem legimus, Dominum vice quadam Hierosolymis in templo inuenisse vendentes oves & boues & columbas, & nummularios sedentes. Et cūm fecisset quasi flagellum de funiculis, omnes eiecisse de templo, oves quoque & boues: & nummulariorum effudiisse as, & mensas subvertisse: & his, qui columbas vendebant, dixisse: Auferte ista hinc, & nolite facere domum Patris mei, domum negotiationis. Quaso, charissimi, quanta sit animæ dignitas aduertite, quæ nimirum & dominus & habitatio est Dei, quam ille libentius incolit, quam vel cælum, vel terram: & ipsa plus Dei intra se habet, quam cæli omnes, cunctaque materialia tempora, & quicquid vñquā corporeum fecit Deus. Ipsum namq; cor Dei, cum omni amore & fidelitate, cumq; vniuersa voluptate & delicijs suis, in anima est. **Quid de us tantum in nobis quærit.** Nec quicquid aliud in creaturis omnibus querit Deus, nisi hoc tantum, ut animæ honorem conferat & dignitatem, eamque faciat beatam. Cūm ergo sic Deus omnipotēs & gloriosus, cum omni amore totaq; intentione sua animæ intedat, magis propriè eidem inest, quam vel cælis, vel quibuslibet materialibus templis. Nam & cuncta opera sua Deus nō solùm in anima, sed etiā ipsi animæ operatur, eademq; animæ largitur: & Deus Pater vñigenitū Filium suū in ipsa tam ueraciter, nec plus nec minus, gignit, quam in boata aternitate. Sed hic quæstio incidere potest, quidnam generetur, quædo Deus in anima parere dicitur: vtrūne aliqua similitudo Dei, aut imago Dei, aut aliquid Dei generetur. Sed nihil horū possit, quod libi gignitur: Nō imago, nō similitudo Dei, sed idē ipse Deus, idem ipse Dei

Dei Filius; quem Pater in æternitate gignit: nec aliud aliquid, quæm amabile diuinumq; Verbum, quod est secunda in supersanctissima Trinitate persona, in anima generatur, animæ à Deo Patre donatur: & hinc tantam, tamq; singula- rem habet anima dignitatem. Ait ergo Dominus illis, quos in templo reperit: *Auferte ista bina Vbi notandum venit, quod non dicit, Auferte bina illa vel illa, sed ista, id est, simul omnia remouete, & nolite facere domum Patri mei, domum negotiationis.* Aduertite, dilectissimi, sensum horum. Quandiu aliquid in homi- ne sese parit, cuius præcedens causa & formator Deus non est, ita ut pro illius dūntaxat amore, laude & gloria fiat, cum illo negotiatur homo, & in veritate amabilem hanc Patris æterni generationem diuendit. Quandiu, inquam, ali- quid sese in homine parit, & imaginem suam illi imprimit, cuius tamen Deus causa non est, & ipse nihilominus secundum illud operatur, corq; suum sponte illo occupat & depingit, libenterque illud cum quadam complacentia & pro- pria recipit voluntate, tandem nulla se ratione Deus in ipso parit: sed pro isto v- nigenitum Dei Filium vendit infelix, qualecūq; etiam sit illud, siue bona tem- poralia, siue hænor, siue homines, siue amici, aut quodlibet aliud, quod quidem sciri possit, creatum. Hæc enim omnia nisi prius ex toto remoueantur ejcian- turque ab anima, Verbum suum sempiternum Pater cælestis in ipsa profer- re ac parere non potest. Quod cum ita sit, statui mecum, dilectissimi, tria quæ- dam vobis exponere, per quæ corruptum huiusmodi fundum, vna cum ipsis radicibus, quæ memorata in homine impedimenta efficiunt, euellitur extrahi- turque. Quæ quisquis obseruat, certo certius adeò ab his negotiatoribus expedi- tur, absoluatur, euacuatur, vt nunquam illi incident, & templum animæ suæ minimè perturbent. Primum est conscientia libera & secura. Si queris, quid hanc efficiat: respondeo, quod irreprehensa & intacta puritas. Vbi vero puritas hæc remorsum patitur siue contristatur, & animi libertas per creaturatum af- fectus & amorem viscosum, atque per alicuius vitij seu culpæ perpetrationem perturbatur, hæc ipsa vera sunt contritione diluenda. Quid est autem vera con- tritio? Eâne, vt multum aliquis ploret, multo se dolore excruciet? Minimè gen- tium. Fit namq; sæpenumerò, vt negligentes, viles, & peccatores, vitijsq; dediti homines, acerbè lugeant & vbertim lachrymas fundant, nec tamen veram ha- beant contritionem. Sicut econtra quosdam inuenire est & verè perfecteç cōtri- tos, nec aliquas tamen fundentes lachrymas. Quid est igitur vera contritio? Ad- uertite. Creatura quælibet rationalis ex ipsa natura Conditorem suum maiori, quæm seipsum, dilectione prosequitur: solus peccator seipsum plus quam Deū amat. Vnde hoc probamus? In de nimis, quod voluntatem & delectationem suam querit & expetit in creaturis, quantumvis hoc displiceat & molestum sit Deo Creatori. Cum ergo seipsum homo peccator præ omnibus amet, hinc est quod ingenti cum desiderio querit & appetit nota, & commoda sibi, & quæ molesta & incommoda sunt, siue dolorem ingerunt, fugit. Porro quando peccatis suis vitam æternam & summam beatitudinem perdidisse sentit, ac præter hoc etiam inferno & sempiternis cruciatibus adstrictum esse, ex horum consideratione dolet de peccatis suis: sed tam à vera contritione remotus est, quam cælum à terra. Seipsum namque hic querit: sibi ipsi, non Deo, seruit: ideo- quæ vana est contritio eius & inutilis, nec gratiam illi impetrat. Quare? Quia videlicet ibi gratiam querit, vbi gratia non est. Quisquis autem gratiam inue- nire

**Gratia
ubi qua-
randa.**

nire desiderat, illic eam querat oportet, vbi est, hoc est, in Deo. In solo namque Deo gratia inuenitur, non in mortalibus creaturis, neque creaturarum imaginationibus. Quantumcunque ergo doleat aliquis pro solo priuato damno suo, gratiam haec illi contritio non promeretur. Adhuc enim totus sibi ipsi & creaturarum imaginationibus inhæret. Cæterum quamlibet opus bonum sit quod agit, nisi intentio à creatura reuocetur & abstrahatur, & in solum Deum fideliter referatur, eidemque inhæret, gratiam non reportat neque meretur. Ut enim iam diximus, gratia in Deo est, non in mortalibus creaturis. Omnia igitur opera, in quibus Dei laus & honor tota fidelitate queruntur & intenduntur, idem

Matth. 25:

ipse grata habet, & sibi deputat facta, quomodo manifestissime ipse dicit: *Quod vni ex minimis meis fecisti, mihi fecisti.* Vbi quæso pensate, dilectissimi, quæm felix & iucunda vita sit, quando Deus omnipotens opus quodcunque charitatis aut virtutis in hoc seculo proximiis impensum, haud secus gratum habere dignatur, quæm si in ipsum collatum fuisset. Sed & Prophetæ Zacharias dicit: *Qui tecum gerit vos, tangit pupillum oculi mei.* Vnde non attendenda est persona pauperis coram adestantis, sed potius Dei, qui omnia illa sibi facta reputat, quæ pauperi sunt, siue bona sunt, siue mala. Itaque dum homo Deum in sua intentione præsentem habet, cor, animus & amor illius in Deum trahuntur, rapiuntur, eidemque vniuntur, & à creaturis omnibus abstrahuntur. Et in isto gratia est, non in mortalibus creaturis. Vnde quandiu cor hominis terrenis creaturis & fallaci creaturarum amore ac imaginatione depictum est, eidemque inhæret, gratiam non inuenit. Aliud adhuc adjicio, charissimi, quod notasse vobis proderit. Si scire vultis cui seruatis, & à quo mercedem recepturi sitis, aduertite diligenter, cur opera vestra operemini. Intentiōnem vestram discutite, & quæ sit operum vestrorum causa, qui scopus, attendite: & vbi haec didiceritis, eis vos seruire & subditos esse minime dubitetis. Haec autem nec omnes, quos in præsens mundus habet, Doctores indicare vobis poterunt, nec aliquis omnino, nisi vobisipſi. Apparet quidem extrinsecus opera vestra, & inde opinari licet: sed cui facta sint, & cuiusnam sint, frustra ab alio aliquo præterquam à vobis queritur, quando nulli hoc scire licet, nisi vobis. Quisquis autem alium actionum suarum scopum habet, quæm solum Deum, nec ille quidem gratiam inuenit, cùm, ut saepius dixi, gratia in Deo sit. Nec tamen in solo Deo possum est, ut gratiam homini infundat, sed etiam in ipso homine situm est, qui nimisrum quantâ erga Deum fidelitate & amore prædictus est, tantum & gratia habet. Et iuxta hunc sensum, tantum quisque gratia habet & percipit, quantum ipse vult, si tamen Deum amat, si patitur, si deuitat, si operatur in Deo, & propter Deum quantum vult. Et hac ratione gratiam inuenit homo, solusque veram habet contritionem & dolorem, qui ex fidelitate & amore, quem erga Deum suum gerit, dolet se eundem pium, suauem ac benignum Dominum Deum suum offendisse & inhonorasse: & si nec infernus, nec cælorum regnum esset, non minus tamen doleret se vñquam peccasse in Deum. Et haec est vera Contritio, licet nullas homo lachrymas fundere queat. Deinde

Zacha 2:

Confessionem eundum est. Quid est autem vera Confessio? Ut exponas omnia quorum te reum esse nosti, nec horum aliquid sponde Peccati re, scienterque reticeas & occultes. Post quam quidem Confessionem, Satisfactionem nisquaque & absolutionis susceptionem, pie confidere potes cuncta tibi peccata remissas.

**Intentio
eur sua
cuicq; dil-
cuenda.**

**Cui &
quoniam
do gratia
sua Deus
infundat.**

**Vera Con-
fessio
quid.
Peccati re,
Scienterque
re, occul-
tes. Post
quam quidem
Confessionem,
Satisfac-
tionem nis-
quaque &
absolu-
tionis suscep-
tionem, pie
confidere potes
cuncta tibi
peccata
remissa.**

missa, quando ad maiorem Dei gloriam cedit peccata remittere, quām punire: Itaque eorum, qui Confessiones recipiunt, potestati & autoritati fides adhibenda est, sicut & verbis Dominicis, quibus ait: *Quorum remiseritis peccata, remittuntur eis: & quocunque solueritis super terram, erunt soluta & in celo.* In veritate dico, charissimi, vbi quis peccata sua rite confessus est, & ex eisdem adhuc in conscientia remorsum patitur, multo melius fecerit, si hac in parte Deo confidendo, & virtuti Confessionis adhibendo fidem, denud eadem non confiteatur; quām si iteret Confessionem. Quod hinc facile constabit. Cernis in templo Corpus Dominicum, & scis & credis Domini Corpus esse, & vel mortem subire paratior essem, quām inde dubitare. Quæso, quis hoc tibi dixit ita esse? Non superest homo, qui id vñquam viderit, sed solus Deus id locutus est, qui & se ipsum verbi sui virtute in Sacramento sub panis specie præsentem exhibet. Et idem ipse Deus, & illud ipsum os, hæc quoque iam paulo ante recitata de peccatorum remissione pronuntiauit. Vnde nec credere modò, sed etiam scire ea debemus, idq verius multo, quām aliquid aliud sciamus. Nihil enim tam verum est, vt verbum & pollicitatio Dei. Hinc ipse Dominus ait: *Calum & terra transibunt, verba autem mea non transibunt.* In hac autem certitudine & huius purissime scientia veritatis ad magnam pacem, & quietem conscientię peruenitur. Oportet enim diuinæ pollicitationi fidem adhibere. Quod dum facit homo, dum confidit Deo suo, veracem eum habet, credens haud dubiè seruaturum quod ei in absolutione promisit. Secundum est, vt ad hoc studiosius quisque enitatur, vt in omnibus idem & indifferē sit. Tunc enim magna semper & multa pace gaudet. Sed quærat fortasse aliquis, & dicat: *Qui hoc intelligam? Cunctane paria & æqualia æstimabo? Minimè.* Grauiter enim erraret, quisquis id agere vellet. Quis enim nesciat, melius opus esse orationi incumbere, quām coquere? deo cogitare, quām nere? in templo, quām in platea esse? Nam si quis ita non sentiat, hereticus est. Sed idem eris, nec res vel opera discernes. Quæ hoc, inquis? Ausculta. Si in templo vel oratione esse te contingat, torum animum tuum recolliges, eundemq in Deum & ad Deum subleualis. Si verò alijs in locis aut operari aue esse te contingat, vbi tamen cum Deo esse vel operari queas, eundem erga Deū, quem prius, habebis animum: & qualis tunc eras Deo, talis & modò eris. Enim uero quosdam inuenire est, qui, vt ipsi putant, satis Deum amare possunt, quando vel in quiete, vel præclaris actibus, aut dignioribus locis politi sunt: quæ dum vel deserere coguntur, vel ab eis impediuntur, ita ea postponunt, ac Deo valefacerent, donec suæ quieti vel modo, qnem elegerint, restituantur. Verum quandiu hac ratione Deum in locis vel modis certis duntaxat intendunt & quærunt, nunquam veram pacem, nunquam in veritate Deum obtinebunt. Et licet hoc ipsis videatur, nō est tamen nisi modus ipsorum assumptus ab eis, in quo & seipso quærunt. Iti delectantur manè in templis esse, ad quæ tam incompositæ festinant, quasi nusquam nisi in templis Deus inueniri possit. Sed dum plus satfestinant, sit plerunque, vt tali & in ipsis templis festinatione vtantur, vnde & doleant, & damnum reportent, nec tamen Deum inueniant. Verbi gratia: nunc opus aliquod bonum agunt, mox orationem aliquam effundunt, quandoque forte ad Deum, quandoque ad aliquem Sanctum: dumq sic de uno ad aliud properant, in omnibus festinant, tam in ultimo, quām primo. Quo fit, vt nusquam requiem, nusquam in veritate Deum inueniant, dum importune omnia

Ioan. 20.
Matt. 18.
An femel
confessa,
iterum in
remorsa
cōfiteada

Quæ credi
rite con-
fessis sua
dimittan-
tur pec-
cata.
Luc. 22.
March. 14.

II.

Indiff. re-
tia non o-
moia es-
se.
Indiffe-
rens qua-
modo sibi
quis sit

Querun-
dam in e-
rando im-
portuni-
tas.

omnia agunt. Ceterum quemque in singulis operibus suis animo ad Deum tam integrè erecto & suspenso esse deceret, ut ipsa operum imago animo excideret, solusq; Deus in intellectu seu ratione permaneret. Quicquid enim operis agatur, id semper curandum est, & ad hoc enitendum, ut homo totus sit Dei: ut siue mulier domus suæ aut familiæ suæ curam gerat, aut cuicunque demum aliquis vacet operi, hoc agant singuli, ut in eo quod faciunt, Deo se totos resignent, exhibeant, offerant. Deus enim, qui noctu diuq; toto studio cum omni sapientia sua vnumquemque contemplatur, & qua singulos ratione trahere, quando etiam paratos inuenire possit, ut seipsum eis præbeat, inquirit & expectat, nec locum nec modum principaliter intendit. Quanquam & incertum est homini, ubi illi Deus occurrere velit, aut ubi ipsum inuenturus sit. Sit ergo Deo in omnibus, quæ illi eueniunt, idem semper, & qualia qualia illa sint, in eis Deum expectet: talesq; se in eis Deo exhibeat, tanquam quæ optima sint. Et sic haud dubie optima erunt. Nec est quod timeat aliquid se in his negligere, aut aliquam facere iacturam, quando cum Deo nihil negligi potest. Itaque qui in rebus, locis & modis omnibus, ea ad minus, qua diximus, intentione semper æqualiter & totus Dei est, nihil negligit. Et hic solus pace integra gaudet: sine hoc autem, nunquam ad veram licebit pacem pertingere. Hac enim duntaxat ratione & Deus & pax recte veraciterq; inueniuntur, nusquam alibi inuenienda. Nam qui non querit, nec intendit Deum in omnibus, nunquam eum in uno aliquo reget inuenit. Sic qui non est Dei modis omnibus in veritate, nec uno aliquo modo ipsum obtinebit. Poterit hac in parte quisque probare seipsum. Quamobrem in omnibus intendendus est Deus, nec magnopere curadum, per quos modos ad Deum perueniatur. Sicut, verbi gratia, aliquis Romam iturus, viæ inæqualitatem non attendere nec curare debet, quod videlicet modò plana & recta, modò flexuosa, salebrosa, distorta sit: iam ad montium cacumina, deinde ad profunda perducat vallium. Hæc enim si grauiter ferre velit, & animo perturbatus eadem omnia circuire conetur, nunquam fortasse ad destinatum perueniet locum. Ita nimis in modis omnibus Deum quisque desiderare debet, nec plus satis curare, per quas gradiatur vias, & eadem quam crebrò varientur, semper tamen peccato excluso. Nam qui Deum suum domi non querit, & domi inuenire & accipere nescit, certus sit, nunquam se recte Deum in templo accipisse. Deniq; in hac æqualitate veroru est exuberantia gaudioru. Sed querat aliquis quonam modo hanc licet æqualitatem obtainere? Dicam hoc paucis: Discat ab negare seipsum, in nullo aliquid suum querere, sed solum Deum, Dei honorem in cunctis operibus suis. Sed & huc quomodo peruenitur? Ita scilicet, ut seipsum vigilanter obseruet, & vbiq; sc̄e inuenit, statim ibi deserat seipsum, discatq; crebrò se in multis vincere. Nam nisi hoc pacto non poterit hanc assequi virtutem. Vtrum autem Deū, an se potius querat & intendat, frustra ab aliquo alio, præterquam à seipso, vel donari sibi, vel se doceri, vel sciri etiā posse sperat. Carterim qui sic indifferens est & æqualis, hic vera pace potitur: ille autem indifferens est & æqualis, qui nihil suum querit. Tertium denique est, ut æqualiter Dei iustitiam & misericordiam amemus & appetamus. Sanè plures inuenire licet, qui misericordiam Dei vehementer & ament & desiderent, contraq; iustitiam illius admodum formident. Sed age, fili charissime, quisquis talis es, dic mihi, obsecro: quid enim illius tibi iustitia fecit? Certus esto, quia quic-

Quomo-
do sibi
quisque
vbiq; ge-
rendus.

Quomo-
do Deus
querendus.

Indiffe-
rens & æ
qualis
quis.

III.

Misericordia
&
iustitia
Dei æqua-
di: gedz.

quicquid Deus ex misericordia facit, simul etiam ex iustitia id agit: & ediuerso quicquid ex iustitia, simul & ex misericordia facit. Nam & iustitia cogit eum misericordem esse. Cum enim ipse Pater noster sit, nosq[ue] filii eius, hoc necessariò iustitia illius exigit, ut nostri gerat curam, nobisq[ue] fidelitatem & amorem exhibeat, sicut & fecit & facit. Ergo & sic eius diligenda & appetenda iustitia est, vt hanc ipsum in nos pro omni dignissima voluntate, laude & honore suo, exercere perquam optemus. Verum ad hoc si quis pertingere debeat, omni eum propria voluntate prorsus oportet exutum, absolutum, vacuum esse, adeo ut tam vehementer gratissimam Dei sitiat, quærat, appetat voluntatem, ut gratum illi sit & placeat satis, quicquid vel cum ipso, vel cum creaturis omnibus alijs Deus agat. Enim uero cui voluntas Dei dulciter & amicè sapit, ei tam gratu est, quicquid Deus & in ipso & in omnibus creaturis secundum iustitiam, quam id quod secundum misericordiam suam facit. Deum, inquam, non fallaciter amanti, omnia quæ vult Deus, tam in seipso quam cæteris creaturis, abunde placent, siue ea prospera sint, siue aduersa. Quod igitur diuinæ constat esse voluntatis, etiam nostræ debet esse: ut sicut oramus quotidie, *Fiat voluntas tua.*, hoc ipsum quoque velimus & nos, ut voluntas eius in omnibus fiat. Imo & gaudere debeamus in voluntate & cunctis, quæ facit in nobis, operibus illius, tam quæ iustitia, quam quæ misericordia dictante facit. Hoc si nobis, dilectissimi, peculiare quoddam exercitiū foret, beati planè essemus. Præstet ipsum nobis misericors iustitia, & iusta misericordia. Amen.

DOMINICA VII. POST TRINITATIS.

Vt nos Deus reficiat, & ad finem usque seculi maneat nobiscum per sacratissimi Corporis sui Sacramentum, quantoq[ue] hoc nobis fructus operetur.

SERMO I.

Evangeliū Dominica huius est, ut Dominus quatuor hominum millia cibārit.
M A R C I V I T I A.

Ecce ego vobiscum sum omnibus diebus usque ad consummationem seculi. M A T T H A E I V L T I M O.

Ecce ego hodierna die quatuor hominum millia septem panibus & pesciculis paucis dominus noster Iesus Christus pauisse legitur, spiritualiter, dilectissimi, accipere debemus, quod videlicet idem ipse sanctam Ecclesiam suam non modò pane materiali, sed etiam sacratissimi Corporis sui pane supersubstantiali, gratia quoque & amore, & ad extremum etiam diuinis verbis suis reficiat incessanter & pascat. Et impræsentiarum quidem de excellentissimo duntaxat dignissimi Sacramenti cibo, in quo tota consistit salus nostra, dicturi clementiam. Sicut ergo paulo ante recitaui, dominus & Redemptor noster discipulis suis ait: *Ecce ego vobiscum sum omnibus diebus usque ad consummationem seculi.* Matth 28. Hoc ultimum fuit illius ad discipulos verbum, quod ascensionis sue die, quando ab eis corporaliter discessurus, nimio eos pro suo abitu dolore torqueri vidit, locutus est, non solum ut eos, verum etiam ut omnes electos suos, quos in hoc exilio magno sui desiderio & amore tenendos praesciuit, consolaretur: ad

D d

memor-

memoriam eis q̄educens supereffluentem illam charitatem, quæ ex fundo diuinii cordis sui profluxerat, quando in vltima Coena sacratissimum & amabilissimum pignus, super dulcissimam pretiosissimi Corporis sui præsentia nobis omnibus dereliquit. Ait ergo iam iamq; recessurus: *Ece ego vobiscum sum omnibus diebus usque ad consummationem seculi*, ac si diceret: Agedum charissimi mei, videte ut meipsum vobis reliquerim. Ita enim non immerito omnis dolor veter in solenne vertetur gaudium, contemplantibus vobis, vt ad finem usque seculi per præsentiam Corporis mei vobiscū in terris sim permanens. Quamobrem cum vniuersis animarum vestiarum viribus superabundantem cordis illius, vnde hoc supereffientiale vobis donum profluxit, dulcedinem attendite, dignitatem quoque doni pretiosi Corporis mei, quod in terris relicturus sum, aduertite: & ad extremum utilitatem multiplicem, quam in terris ex me confecuturi estis, quamq; ex hoc frugifero capietis dono, etiam atq; etiam considerate. Porrò fidelis quisq; hęc vltima Domini verba haud secus accipiet, quām si ad ipsum ab eodem fidelissimo animæ suæ sponso Christo Iesu impræsentiarū dicerentur, audiretq; ab ipso: Vide fili, quanta cum gratitudine hoc ingens à me donum accipias, quod scilicet per præsentiam Corporis mei, donec ab hoc emigres seeulo, tecum perseuero. Vide etiam, quali domicilium cordis tui puritate exornaris, præparaueris, quām ipsum mundum seruaueris, vt in eo mihi libeat & liceat commorari: vide demum, quo amoris vinculo & me tibi, & te mihi in hoc ipso dono adstrinxerim, quamq; spontanea fidelitate per iugem commorationem me tibi sociarim. Nimirū dum anima fidelis fideliter secum cogitat, in hoc dignissimo Sacramento præsentia adesse illius corpus, sanguinē & animā, diuinitati vnitā, qui per diuinam præsentianā suam cælū cum omnibus amicis suis, & cuncta quæ in illo sunt, implet: quodq; idem omnia, quæ ab ipso petierit, in ipsoq; quæsierit, saluti suę vtilia & necessaria, & quicquid vñquam desiderare poterit, sibi velit impendere ac impetriri, merito consolatoria sæpe fiducia, & interna dulcitas cordis & animæ pace repleti potest. Quando ergo ipsum ingenti cum desiderio suscepit, quidni dicere queat: *Venerunt mihi omnia bona pariter cum illis*, æterna videlicet Sapientia Christo Iesu, cuius anima & corpus diuinitati vnitā sunt? Inter alia tamē bona, quæ mihi ab eo collata sunt, specialiter tria quædam cum ipso mihi venerunt. Primum est, quod tanto libetūs & facilius mīca mihi peccata remittit: & ab vniuersis vitiorum maculis expurgare me, mundumq; efficere potest. Secundum est, quod aduersus quascunq; vitiorum omnium tentationes, seipso me roborare, & in virtutum exercitijs secundum valet reddere. Tertium est, quod ego me illi, & ille se mihi vniuit. Planè charissimi, quando fidelis anima sacratissimum Christi corpus perceperit & sanguinem, eademq; in sui cordis altari cælesti Patri obtulit, & conscientia & anima illius à peccatorum maculis abluitur & emundatur, sicut in Apocalypsi sua Ioannes ait: *Lauerunt fratres suos*, & candidas eas fecerunt in sanguine Agni vitalis Iesu Christi, cunctis vtilique diebus vita suæ. Ipsè namque amabile pignus est, per quod anima ab vniuersis debitorum suorum vinculis redimitur: & ignis consumens, per præsentiam suam omnes animæ maculas, id est, vitia & peccata absurdes & defellens. Vnde Diuus Ambrosius ait: *Quoties homo Dominum suscipit, toties ei peccata remittuntur*. Et hac de causa seipsum nobis reliquit, vt ipsum Patri cælesti pro peccatis nostris offeramus. Tam illi

vltima
Christi
verba quo
studio re-
volvēda.

Sap. 7.

Quæ tria
nobis à
Christo
speciali-
ter cœbu-
miant.

Apoc. 7.

hæc vñigeniti Filij sui hostia accepta est, vt nobis peccata relaxet. Inde in forma cibi se nobis dedit, eamq; assumere voluit, vt hominem seipso spiritualiter reficeret, & in omnibus infirmitatibus suis confortaret. Singulariter autem in tribus animæ languoribus siue defectibus hic cibus hominem confortat, quibus eum Deus creberrimè videt subiacere. Primus est, quod ex seipso & proprijs viribus tam parum diabolicis temptationibus & peccatis valet resistere. Alius est, quod in virtutibus bonisq; ac sanctis exercitijs tam parum proficit: ad quod ex huius cibi susceptione corroboratur. Tertius est, quod in vitiorum expugnatione, & virtutum profectu tam instabilis est, nec continuè perseverat. Aduersus hos animi languores, vt opem nobis ferat, ea propter seipsum nobis spiritali quadam ratione in cibo æquè spirituali tribuit, qui nos ad veras virtutes prosequendas obtinendasq; confortet. Vnde & ait: *Carmen verè est cibus.* Quæ cùm ita se habeant, seipsum quisque intus examinare ac perscrutari deberet, vtrumne alicui vitio vel imperfectioni obnoxius sit. Et quories vel impatientia, vel acedia, vel inobedientia, vel superbia, vel inuidia, vel id genus alijs innumeris vitijs, quæ medium aliquod inter Deum & ipsum efficiunt, vincetur, & in hac se infirmitate positum cerneret, eximo cordis sui cum ingenti humilitate confortari desideraret, atque æstuantissimo cælestis & præclarissimi cibi huius, qui solus animæ ipsius robur adferre potest, flagraret desiderio, donec diuinæ gratiæ fretus ope, omnes defectus suos & vniuersam euinceret imperfectionem suam. Omnidè enim dæmones omnes fugere oportet, nec quicquam sua oppugnatione proficiunt, vbi Dominus arcem tenet. Vnde qui rarius ad hunc cælestem cibum accedunt, infirmiores redduntur, & eorum deficit virtus, siue ad Deum, siue ad deuotionem, siue ad opera virtutum, siue ad exercitia, siue ad actus internos, & ad bona omnia difficiles, corpidi, graues & frigidi efficiuntur, hac vtiq; de causa, quod virium animæ incolumitate nonnihil destituuntur, eo quod raro hanc spiritalem Dominicæ corporis escam devote percipiunt. Sicut enim corporis vires & sanitas ex diuturna cibi materialis abstinentia & subtractione minutiuntur, sic & animæ virtus ex cibi spiritualis defectu languescit. Vnde Propheta Regius ait: *Arnit, inquit, cor meum, quia oblitus sum comedere panem meum.* Aruit cor meum, & meritò quidem, in omni deuotione, & præ fame, cunctorum operum bonorum spirituali virtute destitutum est: quia diu nimis oblitus sum comedere panem meum, panem, inquam, à Deo mihi in terris relictum in cibum, quo animæ meæ vires restaurarem. Quando ergo aliquis hac se spirituali sentit ægritudine corruptum, ante omnia ad Dominum Deum suum, adquæ sacratissimum corpus illius confugere debet, & eo percepro, iucundus, alacer, fortis, viuus ad bona quæque efficietur. Hinc ipse Dominus ait: *Qui manducat me, & ipse vivet propter me.* Ego sum panis qui de cælo descendit: *Qui manducat meam carnem, & bibit meum sanguinem: in me manet, & ego in illo:* Et David: *Misi, inquit, Verbum suum, & sanavit eos, & eripuit eos de omnibus intermissionibus eorum.* Quod Verbum est vincus Filius eius, Dominus noster Iesus Christus, hostia & sacrificium, quem nobis per manus sacerdotum idem ipse cælestis Pater quotidie mittit, sanantem animas nostras: quiq; rursum Deo Patri pro nostris delictis, miserijs, indigentijsmittitur ac offertur. Vnde finito Sacro, dicitur: *Ite, Missæ est:* ac si dicatur: Ite alacres & lati, & Domino laudes exoluite. *Hostia nanque cælestis sacrificij, nobis omnibus à Deo Patre transmissa, eidem*

Tres anni
me lan-
guores.

I.

II.

III.

Ieane. 6.

Vnde seu
vbi domi-
nitus fu-
giendum.

 Psal. 106.

Ioan. 6.

Psal. 106.

*Ite, Mis-
sa est, qui &
cur dica-
tur.*

Ddd 2

pro tur.

pro peccatis nostris remissa est. Quando igitur coram venerabili **Sacramento** confitisti, singe tibi in animo tuo, quasi Dominum audias loquentem ad cor tuum, dicenterem⁹ tibi: En ego Doctor tuus sum, & comes fidelis ac indutius peregrinationis & exilij tui. Hic præsens adsum tibi, vt per præsentiam meam, vita, passionis & mortis meæ, quæ omnia pro tui amore in terris pertuli, te excusat. Quamobrem cogita, quælo, quam patienter, quam sponte, quam mansuetè pro te passus sim: reduc ad mentem paupertatem meam, rerum naturalium defectum, vniuersam miseriam, exilium, laborem, fatigationem, contemptum, verba contumeliosa, dura verbera, penas graues, quæ ad mortem vsque sustinui: & ad extremum diligenter aduertere, vt in cunctis operibus & passionibus meis non me, sed te, quæsi serim ac intentione prosequutus sim: quo simul hæc admonitio cor tuum emolliat, & meo amore vehementer inflammet: idem⁹ amor eò te adducat, vt mea sequaret vestigia, mei causa solatiū corporale negligas, & obliuioni tradas, labores omnes & passiones tuas: propter me solum benignè toleres, hoc est, mi solum intendas, me solum spe-

Cant. 3. Cœs in illis, me denique ponas vt amoris signaculum super cor tuum: quia **for-
tu est vt mors dilectio.** (Ego enim, dilecte mi, semper tecum sum: & hac de causa illum, quem erga te gero, amorem tibi meum renouo, & ad mentem reduco) ita vt omnis intentio & cogitatio tua meo solo amore signetur, gratiissimam⁹ voluntatem meam in cunctis spectes & intendas operibus tuis, quando ego in omni vita mea non me, sed te potius intendi. Ad haec deuota anima in **Canti-
cis** ita responderet: **Dilectus meus mibi, & ego illi.** Sanè in hic perpetua diuina chari-
tate sua, qua dilexit nos Deus, adeò nos sibi attraxit misericors, vt ipse in nobis, & nos in illo veraciter simus. adeo⁹ se totum cui libet anima deuotæ communica-
cat & impendit, vt nihil sibi referuet, quod non illi impertiatur, sicut & illa seipsum deferens, ad eundem exit anicissimum sponsum suum & anicum charissimum, ita vt nihil sibi præ illo referuet approprietve. Hoc est enim,

Iona. 5. quod Dominus ait: **Qui manducat meam carnem, & bibit meum sanguinem, in me ma-
net, & ego in illo. Manet ille in me absque se, & ego in illo absque me.** Quotquot au-
tem sic Deo vniuntur, per seipsum in Cantorum volumine docet, alloquens:

Cant. 5. eos in hunc modum: **Comedite amici & bibite, & inebriamini charissimi:** ac si dic-
ret: Eia amici mei, amor & amicitia compulit me, vt desiderem manducari à
vobis, carnem⁹ & sanguinem meum, animamq[ue] diuinitati vnitæ in vobis
esse, atque interiora animarum vestrarum penetrare, & mansionem suam fi-
cere in illis. Itaque vescimini carne mea, & potate sanguinem meum: id enim

Iona. 6. vobis perquam necessarium est. **Panis enim, quem ego dabo pro mudi vita, caro mea
est, quæ animæ vitam subministrat, si ritè ac dignè in Sacramento percipia ur-.**

**Qui Cor-
pus Chri-
sti & vita
& mors
animæ sit** Hoc autem nemo facere potest, nisi in gratia Dei sit. Sicut enim corpus Christi
vita animæ est in gratia constitutæ: ita & animæ mors est, si gratia sit expers. E-
nim uero gratia & amor animæ non sinunt permanere, & est, sed cā in id quod a-
mat transformat. Vnde Augustinus ait: **Animæ verius est vbi amat, quæ vbi ani-
mat.** Dum igitur anima fidelis Christi corpus in charitate suscipit, in anima &
corpus Christi transformatur, in d[omi]n[u]m & in totū Christum, & ultra hoc etiā in ciu-
nitatē illius. Sic ergo, vt ante diximus, amor & gratia animæ in seipso viuere no-
sinunt, quando hoc amoris ingeniu, eaq[ue] natura est, vt anima supra naturam in

Annotis **ma. 14.** transformaret & transformet diuinitatem, ita vt nihil vnuquā de-
seipso

seipsa vel sciat, vel sentiat in spiritu, nisi quod in Christum nudè est transfor-
mata. Quæ anima iam ex sententia dicit cum Apostolo: *Mibi vivere Christus est,*
& moriaturum. Planè felix & præclara mors, vbi anima in seipsa moritur, vt
in dilecto suo Christo Iesu viuat, qui est vita essentialiter, & in quo creaturæ o-
mnes perenniter viuunt. Hoc igitur, dilectissimi, consilium meum est, vt Do-
mini corpus, qui est vita æterna, in gratia & charitate Dei frequenter suscipia-
tis. Ipse namque ait: *Si quis manducauerit ex hoc pane, viuet in aeternum.* In eam nan-
que vitam, quæ Deus est, mutabitur, vbi creaturarum omnium vita formatur,
in claritate sua, quæ nunquam terminabitur: quoniam quidem omnes animæ
tales lumine diuinitatis perlustrantur. Et hæc prima ratio est, cur ad Sacratissi-
mum Christi corpus, secundum Ecclesiæ sanctæ institutionem, sæpius accede-
re debeatis. Alia est, quod gratia semper & charitas ex huius Sacramenti perce-
ptione augentur: ita vt minima gratiæ portio animæ collata, quoties hoc cibo
dignè reficitur, supra quam capere liceat, mirum in modum augescat, adeò vt
si nullam aliam à Deo gratiam esset consecuta, hæc illi ad capiendam beatitudi-
nem sufficeret. Quoties enim hoc saluberrimum dignè Sacramentum recipi-
mus, nouum dilectionis gradum consequimur à Deo: & huic gradui noui no-
ui splendoris gradus in diuinitate respondet: quæ tanta dignitas est, vt omnem
exuperet gratiam. Nemo ergo à tanta Sacramenti huius utilitate & felicitate
vos retrahat, nemo consilijs suis auertat, quælibet vos tentatio pulset, vel pre-
mat infirmitas. Tertia adhuc ratio est, quod omnes cum spiritu, tum carna-
les siue naturales tentationes, ex hujus Sacramenti virtute iopuntur & tempe-
rantur, ita vt quietem, tranquillitatem & pacem foris in corpore sentiat ho-
mo, omnesq; ad vitia propensiones restringantur. Adhæc, veniales diluntur
maculæ, & ea quoque grauiora peccata, quæ obliuioni tradita sunt, quæque, si
memoria reciderentur, libens homo confiteri vellet, & pro eis agere penit-
tiā. Certum est enim, multa nos quotidie magna venialia peccata commit-
tere, quæ grauem in nos torporem & pigritiam adducunt, pluresq; à nobis sua-
ues excludunt gustus, ita vt intus absq; via fide viuamus: sed hæc omnia sacra-
tissimū Christi corpus tēpetat & moderatur. Ad ipsum ergo libens quisque fre-
quenter accedere debet. Sed dicet aliquis: Et quām sæpe me accedere oportet?
Respondeo cum diuino Augustino: Quotidie Eucharistiæ communionem acci-
pere nec laudo, nec vitupero: omnibus tamen Dominicis dichius communi-
candum hortor, si tamen mens in affectu peccandi non sit. Evidem securus id
hortor & consulo vobis. Sed forte respondebis, & dices: Ah Domine mi, nimis
imparatum, nimis torpidum me sentio, omniq; desiderio & seruore intus
me inuenio destitutum. Magnum quoque timorem incuit mihi, quod non sa-
tis bene dispositus sum. Et ego citò respondeo: Certus eslo charissime: nihil hæc
obessit tibi in anima poterunt. Quandiu enim affectum peccandi, & malè agen-
di propositum non habes, sed potius peccata omnia & omnem prauitatem fu-
gere ex bona statu voluntate, quæque hactenus admissa sunt, & quorum tibi
conscius es, in Confessione dixisti, iam ad accedendum te præparatum esse nō
dubites. Quis autem certum habere possit, se in gratia Dei viuere? Quod ergo
consulo vobis, dilectissimi, securi super diuina misericordia id facite, vosq;
in Dei gratia esse sperantes, virtutum omnium actibus, quantum potestis, insi-
stite, & omni die Dominico Christi Sacramentis communicate. Evidē censeo,

**Vba fu
charitie
sumptio,
quot Mis-
sera aut
Concio-
natum au-
ditioni
præstet.**

Christi corpus vel semel percepisse, multo utius esse animæ, quam vel cenu-
tuam Missarum Sacra auscultasse, vel totidem interfuisse Concionibus. Imò a-
liquanti Doctores in ea sententia esse evidenter, vt dicant, eum, qui semel absq;
mortali peccato hoc acceperit Sacramentum, plus dilectionis & gratiæ con-
sequi, quam si trina vice Dominici sepulchri visitandi gratia vasta maris
terrarumque spatia fuisset emensus. Nihil ergo terreamini, sed alacres meo
consilio acquiescite, sperantes quod omnis anxietas, timor & torpor discutie-
tur ac minuetur in vobis, gustusque & deuotio intus accipient incrementum.

Presbyteros, obsecro, quotidie communicantes attendite, de quibus tamen du-
biuum non est, quod non specialem semper & magnam erga hoc Sacramentum
demonitionem sentiat, nec omnes libenter accedant, quando multi ex eis nullam
singularem præ se ferunt sanctitatem. Interim nihilominus nulla dies abscedit,
in qua, vbi confessi sunt, & Dominicum corpus acceperunt, non aliquam spe-
cialem gratiam, charitatemque & gratiæ gradum singularem, quem prius non
habuerant, consequantur. Sed & hic fortasse obijciet quis, Sacerdotes eos esse, se
autem minimè. Verum id pro certo habendum est, nihil eis prodesse, nec mu-
nire ac tueri eos, quod sacerdotes sunt. Non enim sacerdotium meliores eos
vel sanctiores efficit: sed per officium sacerdotiale hoc habent, quod corpus Do-
mini tractare & consecrare queunt. Hoc autem cæteris quibusvis minimè con-
cessum est. Fieri tamen potest, vt aliorum vita melior sit quam illorum. Dum
ergo qui meliores sunt sacerdotibus, Christum in Sacramento accipiunt, plus
quoque gratiæ quam Sacerdotes in Sacramento à Deo fortiuntur. Iam & D.
Thomæ sententia est, eam esse veram ad hoc Sacramentum præparationem,

**Sacerdo-
tum boni-
tas aut
fanditas
vnde.**

**Quæ tria
ad mēse
Dominii-
ce para-
tionem
spectent
Quinq; in
Sacrame-
to hoc ac-
cipi, &
quæ.**

**Cuiuspri-
mo parti-
ceps fiat
commu-
nicans.**

I.

Quando homo facit quod in se est. Huc autem tria spectant. Primum est, vt ope-
ra virtuosa deserat fugiatque. Secundum, vt fixum habeat propositum deinceps
in peccatum non consentiendi. Tertiū, vt studiosè in bonis operibus, quantum
potest, se exerceat ad honorem Dei. Non est autem ignorandum, in hoc Sacra-
mento quinque nos specialiter aecipere, quorum primum est, Corpus sanctissimum,
quod Filius Dei ex intemerata Virgine matre suscepit. Secundum, San-
guis Dei, quem Christus in sancta cruce pendens effudit, qui verissimè sub pa-
nis quoque specie continetur. Tertium, Anima Christi, quam Deus Pater ex
corde paterno misit in corpus illius. Quartum, Vita Christi cum charitate illius.
Quintum, Pater, Filius, & Spiritus sanctus, & tota Trinitas sancta. Primi
igitur, quando fidelis Christi Corpus accipit, particeps efficitur omnium ho-
norum illorum, quæ Christus in sua vita, in pœnitis, in morte promeritus est,
imò & illorum omnium honorum, quæ ab Adæ temporibus vñquam facta
sunt, & ad ultimum usque sicut electum. Secundò, quando Sanguinem Christi
sumit, ab omnibus peccatis emundatur, etiam mortalibus illis, quæ nescit, quæ
que si sciret, & confiteri, & pœnitentiam pro illis agere paratus esset. Tertiò,
quando Christi Corpus recipiens, pretiosum Animæ illius pignus in sinum
Dei Patris mittit, & offert in cōspectu eius, omnium, quæ vñquam admisit, pec-
catorum libens ille vult obliuisci. Quartò, quando Sacramentum percipit, hoc
est, vitam Christi cum charitate illius, in Deum transformatur, sicut cibus &
potus in ipsum mutantur, hincque robur accipit & virtutem vitis omnibus
resistendi, & cunctarum virtutum actibus infistedi. Quintò, dum Christi Cor-
pus sumit, in quo tota Trinitas tota que deitas inhabitat, omni eiusdem beatissi-

III.**IV.****V.**

Trinitatis impletur gratia. Nihil autem expiere animam vel satiare potest, nisi is, qui condidit eam, hoc est, Deus solus. Vnde Bernardus ait: Corpus Christi infirmo medicina, & peregrinanti viaticum est: infirmum roborat, deleat fortē, sanat vulneratum, & corporis ac animæ sanitatem conseruat. Et quisquis ipsum dignè & utiliter suscipit, fit ad tolerandas irrisiones fortior, ad correptiones patientior, ad laborem studiosior, ad amorem iucundior, in omnibus circumspectior, ad obedientiam promptior, & ad laudandum Deum, gratiasqüe illi agendas deuotior. Si ergo utiliter accedere soles, cura ut cum peccati contritione, cum corporis & cordis puritate, cum ardenti ac fidenti deuotione, cum cōmemoratione amoris, pœnarum, & mortis Christi, cum prompta & alaci ad virtutes omnes voluntate, cum humili voluntatis propriæ in gratissimum Dei beneplacitum resignatione, cum studioſa denique vitiorum omnium mortificatione, secundū perfectionis regulam, accedas. Hoc est enim, dilectissimi, & consilium & institutio mea. Quæ nobis omnibus implere donet, qui cælo terræqüe dominatur, in secula benedictus Deus. Amen.

Quid cō-
muni-
tatis piza-
cipe cu-
randum,

DOMINICA EADEM.

Quibus Christi Sacramentum accipere liceat, & quibus non. Utque ad ipsum nos præparare, & quammodo veram cordis puritatem confaci qui debeat.

SERMO SECUNDVS.

Probet autem se ipsum homo, & sic de pane illo edat. I. COR. II.

SCRIBEBS Corinthijs Apostolus, inter cætera hortatur eos, ut ad Christi Sacramentum accessuri, seipsoſ discutiant examinentque, dicens ea que iam thematis loco verba proposuimus: *Probet scilicet seipsum homo, & sic de pane illo edat*, hoc est, diligenter aduertat, quibus exercitijs, qua deuotione cor suum præpareret, ut ad hoc dignissimum præclarissimumqüe dignus queat accedere Sacramentū. Quibusdam enim expedit sapientius accedere, etiam si non ita magno semper intus desiderio flagrent, quando per hoc quotidianos mores atque modos suos in bona consuetudine, & à peccatis abstinendi proposito conseruat. Imò quotquot eiusmodi sunt, tametsi quandoque minus se dispositos, minusqüe præparatos & absque desiderio sentiant, non tamen ab hoc salutiter debent edulio abstinerere. Illi autem, qui pro sua viuunt arbitrio voluntatis, nec peccata deferunt, qui que pro sola laudis captatione accedunt, & qui in sapientiis tumidi & propriæ perseverant voluntatis, garruli, pleni iudicijs iniquis, impatiētes, in suo sensu turbidi, alios corripere & murinurare assueti, voluptatibus carnis dediti, sensibus astuti & vafri, atque his similibus vitijs & culpis obnoxii, accedere non debent. Vtrum autem nūquam accedere debeant, ipsorum iudicio relictum esto. Equidem cōsuluerim eis, ut non accedat, quando plus inde detrimeti, quām fructus & utilitatis reportare mihi videntur. Quod enim sapientius cōmunicant, et peiores & peruersiores intus efficiuntur, atque à veris virtutibus longius recedunt. Hoc autem inde eis potissimum accidere solet, quod neccum veram vñquam resgnationem adepti sunt, nec in ea se virtute dignè exercuerunt, quodqüe vitam Christi neccum sequi cōperunt, licet id sibi persuasum habeant, et quod interdum passionem illius meditari sciunt: quæ dum illis sapit, putant se perfectionem adeptos: dumqüe interdum sensibili deuotione mouentur,

Qui Sa-
cramentū
sapientius
accessuri.
Qui non
accessuri.

tur, putant hoc magnæ cuiusdam sanctitatis esse indicium. Sed errant plane: adhuc insimus hic gradus est, & facile hæc euaneſcunt & abscedunt. Niſi enim amabilem Domini Saluatoris vitam & passionem in vera resignatione, & omnium tam spiritualium, quam corporalium vitiorum mortificatione stabili- ter perseveranterque ſeſtentur, omnia hæc non niſi sensualia exercitia ſunt, pro prijque conceptus, & assumptionē consuetudines ſiue instituta, quæ cuncta facilē Sacramē- rursus decidunt ac defuerint, quando tentationes insurgūt. Quomodo autem tum hoc ſaluberrimum hoc Sacramentum percipiendum ſit, nunc paucis aperiam. Ita- quomodo accipien- que manna hoc cælicum, vt de Agno Paschali præcipitur, cum festinatione ſu- dum. mendum eſt, hoc eſt cum ingenti defiderio, ita ut ſapiat tibi, & appetas illud ſecundūm interiorem hominem. Non enim oberit, ſi fortassis exterior homo totus torpeat, & malè affectus & indispositus ſit. Nam ſi voluntatem habes, pec- cata omnia, & quicquid diuino noueris honori, verisq[ue] virtutibus repugnās, pro viribus & quantum ea ſcire licet, vitare paracā: ſi, inquam, illius propo- ſiti eſt, talemque te intus non fallaciter ſentis, ſi præterea peccandi occaſiones om- nes extrinſecus fugis, & ad extrellum, ſi virtutum actibus iuxta Ecclesiæ fan- dæ & status tui conſtitutionem foris incumbis, ſalubriter accedis, nece tamen ſine deuotione multa, etiamq[ue] exterior homo admodum frigidus, torpidus, in- deuotus ſit: quod nihi refert, quum hæc omnia in ſola natura agantur. Si verd-

II. interior voluntas reſta non adfuerit, parum contulerit tibi. Deinde & cum la- Lectus agrefib[us]: manna hoc cælicum ſumendum eſt, que amaram ſignificant pro- agrestes.

Poeniten- tia in qui- bus conſtitu- rat. tti compassionem, ita ut ad honorem illius ipſe quoque vitam rigidam & pœ- nitentialeм assumas. Hæc autem poenitentia primò quidem in afflictō, poenitentia & patiente corpore, in cibi potuq[ue] subtractione, in asperioris veltimē- ti, stratique durioris vſu, in ieunijs & vigilijs conſtitit. In quibus ſi Christum, cuius omnis caro & ſanguis nimis doloribus affecta erant, ſequi voles, etiam in hoc eum ſubsequi debebis, vt animam habeas tristem & compatiētē, ſi

Matt. 26. cut & ipſe habuit, quando ait: *Tristis eſt anima mea vsque ad mortem: vt & tu ſimi- liter poenitentiam illius intus induas, ſenſuum voluptates & oblectamenta tibi- ipſi interdicendo, vanam repudiando complacentiam, concupiſcentias & de- fideria noxia reſtringendo, propriam conculcando voluntatem, & omnem denique propriam prudentiam & existimationem funditus deſerēdo & abne- gando.* Hæc eſt, dilectissimi, vera poenitentia Christi meditatio, deploratioque:

Vera pa- ſſio ē Chri- ſti medi- tatio. fine qua exētra exercitia vix vllijs pretij ſunt. Eſt autem inuenire multos, ſpecie quidem deuotos & sanctos, vtpote qui pluribus externis eisdemque celebribus & claris virtutibus ac donis, magnaque forinſecus deuotione prædicti ſunt, ſed omnem sanctitatem in hoc conſtituunt, ſi ſentiāt & experiantur aliud deuotionis, non autem, vt reuera ſancti ſint. Hi ad intima ſua nunquam reuera penetrare queunt, ſed ſemper in externis hærent virtutibus. Ex his quidam tam copioſa deuotione ſenſibili perfunduntur, vt ferè quotidie totam Christi pa- tionem, ab initio ad finem uſque, meditari ſciant, atque præ multis alijs mi- rum in modum mouentur, & magnam dulcedinis ſpiritualis notitiam per ex- perientiam acquirunt. Sed neclum ſuijſorum mortificationi ſtudent. Enim uero ad humilem poenitentiam, ad dilectionem communem, ad ſuijſorum abnegationem, ad mansuetudinem, ad cordis puritatem, & ad alias huiuscmodi

virtus.

virtutes difficiles sunt, nec admodum his afficiuntur. Vnde si quando occurrit
 aliquid, in quo se resignare debeant, citè apparat quales sint, licet ipsi sibi per-
 suasum habeant, cordis puritatem & alias virtutes sese adeptos, dum memora-
 tis occupantur cogitationibus, meditationibusve. Sed errat nimium, proprio-
 que falluntur iudicio. Alia exercitia cordis adferunt puritatem, vt quod suas ^{Puritati}
 quisque cogitationes restringat, & cunctis otiosis immissionibus seu inciden-
 tijs resistat. Deinde iā, vt sensus suos vita, verbis, & operibus Christi, sacra quo-
 que Scriptura occupet, semper in hoc perseverans studio: quod vt melius pos-
 sit, modò hæc, modò illa cogitanda assumat. His intentum facile curæ omnes
 superflue & occupationes inutiles, cordis pacem & quietem perturbantes, dese-
 rent ac relinquent. Et hac ratione puritas cogitationum obtinetur. Hinc pro
 cordis puritate consequendā laborabit, ita videlicet, vt summoperè curet cor
 mundum purumqü seruare ab omni corrupta intentione, ab omni praua &
 sensitiva voluptate & oblectatione, ab omni denique vitioso affectu & deside-
 rio, ita vt hæc illi intus dolorem ingerant, & displiceant in veritate, adeò vt
 nulli se vitio vel peccato, rebusqü vitiosis coniungere queat vel accommoda-
 re. Hanc puritatem adeptus, non sinistrè interpretabitur, non in peiorem ra-
 piet partem, nec iudicare temere poterit, si quid vel audire de alto, vel videre
 contingat. Quod inde fit, quia cordis puritatem adeptus est. *Mundis enim omnia Tit. 2.
 munda sunt.* Non etiam facile ex quibuslibet rebus aut offendetur, aut patietur
 scandalum, quia pacem intus perpetuam habet cum omnibus illis, quibus con-
 uiuit. Omnes ex illo commodum, nemo damnum accipit. Hanc autem purita-
 tem, qui eiusmodi est, & in infima, & in suprema sui parte possidet. In hac pu-
 ritate venerabile Sacramentum mira & magna operatur, in eaqü vera consi-
 stit virtus, non in multiplicibus propriæ voluntatis conceptibus & institutis,
 non in magna specie vel ostentatione, non in deuotione sensibili, non in gu-
 stus alicuius vel experimenti in ipso Sacramento vel virtutibus perceptione:
 quibus tamen plus satis aliqui confidunt, & quiescunt in eis, crebrōque de cis
 confitentur, & saepius ad viuiscum Christi corpus accedunt, quasi qui bene
 digni sint, putantque se illo carere non posse, nec se apud Deum repulsam pa-
 ti, vel illius offendam incurrere, ob deuotionem suam: sed reuera cum natura
 sua in ipsis Sacramenti dulcedine quiescunt. Interim grauem quandoque in-
 dignationem concipiunt aduersus eos, qui vel inde eos reuocare student, aut in
 proprijs exercitijs & conceptibus ipsorum eis resistunt: imò etiam aliros quo-
 que contemnunt, iudicant, vilipendunt, & eorum famam denigrant: Superio-
 res quoque suos, quibus obedientiam debent, vix æquanimiter vel adspicere
 queunt, vel de eis quipiam patienter audire, dum eis in ipsorum institutis,
 quæ ipsi sancta arbitrantur, obsistunt & contradicunt. Præstet nobis Deus
 omnipotens, vt ad hoc dignissimum Sacramentum cum vera, tam inter-
 na quam externa, poenitentia salubriter accedere, & cogitationum
 cordisque munditiam & puritatem obtinere quando-
 que possimus, ad laudem & gloriam ipsi-
 us. Amen.

DOMINICA VIII. POST TRINITATIS.

*De recta intentione, & actione sue motione sancti Spiritus in operibus nostris: & ut
curare debeamus, ne boni fructus nostri, hoc est, quicquid boni agimus, cariosum effici-
tur: ad extremum de quaquer, quachuc conferunt.*

SERMO VNICVS.

Evangeliū huius Dominicæ est: Attendite à falsis Prophetis. M A T T . V I I .

Qui spiritu Dei aguntur, hi filii Dei sunt. A D R O M . V I I I .

Qua'ia
sunt opera
humani
tus facta.
Quâto di-
vina pra-
stet huma-
nis
Spiritus
sancti
sugges-
tio

Quid, vt
Deus in
nobis ope-
retur, co-
mandum.

V A E C V N Q V E opera non modò homines vniuersi, sed etiam
creaturæ omnes & operari possent, & ad finem vsq; seculi asturi
sunt, ea omnia non nisi merissimum nihil sunt, quamlibet ali-
oqui magna sint atque præclara, si ad minimum Dei opus con-
ferantur, quod ille in homine perfecto operatur per gratiam
suam, siue ad quod homo ille diuino spiritu agitur atq; moue-
tur. Quanto enim Deus omnipotens creaturis omnibus præstat, tanto & opera
illius cunctis, que hominum vniuersitas excogitare posset, operibus, modis, in-
stitutis, proprijsq; conceptibus potiora sunt præstantiora que. Frequenter ergo
Spiritus sanctus homini illabens, per seipsum admonet, cohortatur, mouet,
impellit ipsum in interiori fundo suo, aut etiam extrinsecus per Ecclesiaz Do-
tores, & ita se gerit, ac si diceret: *Eia dilekte mi, si te mihi relinquere ac resi-
gnare, meque solum ex animo sequi non pigeret, ad ipsam te veritatis viam
perducarem, vbi iam & operari in te, & te ipsum quoque agere mihi licet.* Sed
heu, dilectissimi, quanta miseria est, tam paucos hodie inueniri, qui sapient-
issimum & optimum hunc consiliarium, vel sequi velint, vel acquiescere mo-
nenti, dum suis quisque proprijs conceptibus, institutis, & assumptis modis,
solisq; sensu cæcis operationibus, & proprijs prudentiæ ac sensu proprio
plus satis inhæret, quæ tamen sancti Spiritus amabilem actionem & operatio-
nem impedit, ita vt quisquis eiusmodi vitijs implicitus est, sancti Spiritus vo-
cem seu loquaciam nec audire, nec intelligere, nec operationi illius locum spa-
tiuumve præbere possit? Verissimum autem est, sancti Spiritus vocem melius au-
diri non posse, quæm quiescendo, auscultando, tacendo. Ut enim loquatur De-
us, cuncta fileant opertet. Ut propriè & excellenter in hominē operetur, locus
illi & spatiū necessariò præstandum, ipseq; patientus est. Duo nanque opera
in uno eodemque minime se compatiuntur, nisi alterum patientis, alterum a-
gentis expleat vices. Absit autem vt hæc ita suscipiantur, quasi dicere velim,
fortes, robustosq; & inexercitatos homines, præsertim iuuenes, in opere actio-
nis se nō exercere debere. His enim oppidò quæm necessarium fuerit, vt & stren-
uè multumque se in pluribus probatis institutis, exercitijs, ac bonis operibus,
maximè quæ facere iubebuntur, tam intus quæm foris exerceant. De illis poti-
us loquor, qui iam probè exercitati sunt, & ad perfectionem charissimorum
Dei filiorum adspirant, quorum profectò longè alia, quæm incipientium, in-
stituta esse oportet. Iam si totum mundum adspiciamus, maxima illius por-
tio Dei inimicos continere videtur. Ex alijs alij sunt coacti servi Dei, quos ad
Dei seruitium vrgere oportet: & hoc ipsum parum, quod faciunt, non ex-
more

more Dei, neque ex deuotione, sed potius ex timore agunt: qui omnes sunt homines gratia & dilectionis expertes, siue seculares sint, siue Religiosi, ut pote quos ad chorum & Dei cultum exequendum quasi cogere oportet. Alij sunt communes quidam mercenarij, vt sunt Sacerdotes & Moniales quædam, & id genus alij, qui Deo pro mercè & præsentis suis (vt vocant) qualemque seruitium impendunt, haudquaquam illi seruituri, sed potius ad vomitum & inimicorum Dei reuersuri consortium, si de præsentis consequendis, & reportando lucro certi non essent. Itaque omnes illos vix obulo supputat Deus, nec poterunt ob suum famulatum in filiorum Dei album referri: & quamvis extrinsecus magna quædam opera faciant, ea tamen Deus accepta non habet, quandoquidem non propter ipsum, sed propter scipios illa agunt. Alij sunt filij Dei, non tamen charissimi. Ex horum numero sunt, qui suis proprijs internis vel externis institutis, conceptibus, modis inhærent, sua propria acharissimi. gentes opera, nec ad perfectiora nitentes. Iste inferius ad arboris corticem subfistunt, satisque fortiter ad eam sese tenent. Sursum verò in ipsam arborem nolunt descendere, suis institutis & modis, quos cu[m] proprietate quadam obseruant, abundè contenti, plurimumq[ue] ad huiusmodi sensuales modos anheitant, Deumq[ue] in suis institutis, modis & exercitijs circa imagines versantibus, non solum diligunt, sed etiam amant, & vicissim amantur ab ipso. Itaque, vt dixi, filij quidem sunt, sed non charissimi. Quare? Quia suis adhuc proprijs operibus plus satis inhærent, pacem alioqui nullam habentes, nisi ea perficiantur. Qui verò charissimi sunt filij Dei, de quibus Apostolus loquitur, hi à spiritu Dei aguntur. Hoc autem qua ratione fiat, D. Augustinus explicat, dicens: *Duobus modis sanctus Spiritus in homine operatur. Vnus est, quod hominem paudatim componit, ordinat, & mouet, dum longanimiter ipsum exhortatur, impellit, allicit & trahit ad vitam bene ordinatam & virtutem, idq[ue] facit omnibus, qui eum obseruant, quiq[ue] locum ei præbent, ipsius communionibus obtemperando. Alius est, quo & propriè in filijs suis vtitur, quod hos ipsos velut sub momento supra modos omnes atque vias, suprāque ipsorum virtutem siue facultatem, & supra omnia opera eorum, ad gradum longè sublimiorem scopumq[ue] celsiorem repente trahit atque perducit:* & hi sunt charissimi filij Dei. Sed heu multi diuinæ operationi sese credere & resignare, eidèmque inniti non audent: sed suis potius institutis inhærent, atque plus æquo confidunt. Quibus ergo similes censendi sunt eiusmodi, nisi illelis, qui pretiosum thesaurum per mare vastum atque profundum ducturi, multo cum labore iter deum erratici ingredierentur, vbi tenebris & nebula operta essent omnia, & sordidae maris guttulae thefauros ipsorum foedarent, ac rubigine afficerent? Vbi tamen constitutis si grauis aliquis, & vir fide dignus occurreret, diceretque, vt versa nauis se sequerentur, promittens quod ad iucundissimum illas iter reduceret, vbi Solis claritas & splendor illustraret omnia, vbi grata aeris blandimenta arriderent, vbi tranquilla & serena essent omnia, Solisque micantis radij humectum thesaurum ipsorum non modò fissare, sed etiam priorem gratiam & decorum, omni decocta rubigine, illi possent restituere, & vbi denique non idem sint negotium, quod in hoc deuio, habituri: quis dubiter, libenti eos animo ipsi obtuperaturos, reftiorisq[ue] viæ ducem alacriter secuturos? Itaque nos sumus, qui thesau-

Nauis, qua vehimur, my rum pretiosissimum per procellosum huius seculi mare ducimus. Nauis autem qua vehimur, nostra sensualitas, seu pars sensitiua est. Cum haec nauis loge in exteriore procedimus, ad externa videlicet, quae ipsi nobis elegimus, assumptimus, instituimus opera, modos, exercitia, & nunquam non in his nostris institutionis & conceptibus laboramus, simul in atras & obscuras nebulas, hoc est, metis cæcitatem & nostris forum ignorationem tendentes. Totius autem boni inimicus diabolus putentes guttas quasdam nobis adsperrit, quibus thesaurum nostrum conspurcat. Guttas autem dico, vanam in nostris operibus & modis, quae cum proprietate tenemus, complacentiam, superbiam, voluntatem propriam, nostri estimationem, irresignationem, inuidetiam, malam tristitiam, & id genus alia vitia, guttas quidem sordidissimas, quibus, proh dolor, iniquus ille preclarissimum thesaurum nostrum admodum defœdat commaculatque. Has autem maculas dum quidam in scipis animaduertunt, festinatò per Confessionem eas moliuntur abstergere: sed per euagationes & excursus suos, dum foris dunata remedium querunt, in ipsam nebulam profundius immerguntur. Qui si ad seipsose fesse recipent, si infirmitatem suam agnoscerent, eamque Deo quererentur confiterenturque, proclamantes coram eo culpam suam, facerent quidem satis, donec opportuno tempore sacerdoti confiterentur secundum Ecclesie sancte institutionem. Porro dum in hac nebulâ positi sumus, Spiritus sanctus intus nos alloquitur, dicens: Eia charissimi, si mihi credere, si me sequi non pigeret, ad securissimam vos viam reducerem deduceremque. Et quis, obsecro, tam fidei consultanti fidem adhibere, eumque sequi nolit? Sed utinam tam felices, tamque sapientes essemus, ut nobisipsis relictis & abnegatis, Dei sequremur spiritum, illiusque admonitionibus, informationibus, motionibus niteremur facere satis: bene tum profecto nobiscum ageretur. Sed heu miseri, id non facimus. Nostris perpetuo institutis, conceptibus, & quos fornicatus propriæ voluntatis iudicio consiliisque suscepimus, sensualibus modis inhæremus. Verum ut, quod dico, melius capiatur, scire vos velim, dilectissimi, debere nos etiam bona quedam instituta, modos & exercitia interna assumere: sed ita, ut nulla haec cum proprietate teneamus, in eisdemque voluntatem & operationem Dei multa cum resignatione præstolemur: non autem opus illius per præsumptuosam ac immodicam actuum nostrorum existimationem, & proprijs intellectualibus modis ac naturali intelligentiae inhærendo, destruamus. Nam qui tales sunt, eis haud secus accedit, quam pomario arboribus speciosis vndique consito, quae pomis essent refertissimæ, sed cariosæ, & priusquam maturescerent, decidentibus. Idem autem pomarium herbas odoriferas pretiosasque contineret, quas vermes, ex pomis illis prodeuentes, corroderent ac deuastarent. Sanè quod omnibus notum est, poma huiusmodi aliquandiu, dum necdum continguntur, neque manibus tractantur, non minorem præse ferunt pulchritudinem, quam ea quae omnis sunt corruptionis experitia. Sed quorsum hoc, inquis? ut scilicet hoc quisque summoperè curet, hoc agat, ut fundum habeat omnino purum, parum alioqui Deo placitus. Attamen, ut ad poma redeamus, nisi mea me fallit opinio, vix duo inter illasana & integra inuenire licet, quae cariosa non sint: & quanquam fornicatus admodum formosa videantur, intus tamen vitium offendit. Sic sic multa sunt mira bona que exercitia, diuersæ viuendi rationes admodum sublimes,

Proprie-
tas vbiq;
vita da.

Compara-
tio lepi-
da.

DOMINICA VIII. POST TRINITATIS.

Eimes, verbaḡ & opera, quæ tamen intus in fundo vitiosa sunt & corrosa à ver-
 mibus, aut saltem adhuc corrumpi possunt, siue actiæ vitæ sint, siue contem-
 platiæ, siue iubilus, siue contemplatio, siue etiam raptus usque ad tertium cæ-
 lum, (Ita enim de Apostolo legis, datum illi angelum satanæ, qui ipsum colla-
 phizaret, ne magnitudine reuelationum extolleretur) siue adhuc prophetia, si-
 ue operatio virtutum atque signorum exhibitio, siue curatio morborum, siue
 discretio spirituum, siue mysteriorum omnium notitia. Et, ut multa paucis ab-
 soluam, modi omnes & vniuersæ viuendi rationes, quæ quidem haberi pos-
 sunt, corrumpi facile & corrodri poterunt, nisi multa se quisque vigilantia ob-
 seruet, nisi stet super custodiam suam. Loquamur exempli gratia de his, quæ v-
 su quotidiano nota sunt omnibus. Multi faciunt eleemosynas, aut magna vel
 opera, vel officia exhibent charitatis, aut munera copiosa largiuntur. Hæc om-
 nia si nulli omnino præterquam soli Deo constarent, & ipsi hoc molestè fer-
 rent, nec integra gauderent pace: indicio est, latenter eos laudem expetere: quod
 sit, ut munera illa & obsequia omnia, cariosa sint & vitio obnoxia. Vis apertius
 videre, ut suas plesq; eleemosynas sibi approprient, & omnibus cupiant esse
 manifestas? Adspice ut fenestras, altaria, vestes sacras ad templorum, usum co-
 ferant, iisdemq; sua apponant insignia, ut scilicet omnibus ipsorum munificen-
 tia innotescat. Sed hoc ipso receperunt vtique mercedem suam. At excusant se,
 dicentes hoc solum se querere, ut pro eis oretur. Verum multo eis utilior foret
 eleemosyna aliqua parua, soli Deo in sinum illius oblata, & abscondita pror-
 sus ab omnibus, quam vel celebris templi extructio, scientibus cunctis, precesq;
 pro eis fundētibus. Facile enim supplebit Deus, quicquid omnes orare possent,
 si tantum bona opera sua illi soli relinquere, eisq; confidere current. Sola nanque
 eleemosyna, resignata ac pura solius diuinitatis intentione facta, plus orat, quæ mu-
 omnes, ad quorum notitiam perueniret, orare possent. Vnde constat, quam mul-
 ti innumera sua perdiderint opera, & vix pauca toto vitæ sua spatio vtilia bo-
 naq; opera fecerint, siue in obsequio & cultu Dei, siue hominum seruitio, siue
 in vigilijs, siue ieiunij, siue eleemosynarum largitionibus, dum videlicet oc-
 culte semper seipso quæsierunt, & aliquid siue à Deo, siue ab hominibus retrici-
 butionis expectarunt. Ea enim multorum corruptio est, ut ex his, quæ faciunt,
 saltem videri & sciri velint, & aliquid suū retinere gestant. Cæterum quæcumque
 hoc affectu opera fiunt, cariosa sunt omnia, etiam si tot sint, ut mūdum im-
 pleant vniuersum. Neque verò mea hæc sententia est, sed ipsius potius verita-
 tis, quæ hanc pluribus in locis confirmat, eidemq; apud Matthæum euident fert:
 testimonium, dum sic ait: *Cum ieiunatu, nolite fieri sicut hypocrite, tristes. Extermi-* Matth. 6.
nant enim facies suas, ut appareant hominibus ieiunantes. Amen dico vobis, quia recepe-
runt mercedem suam. Tu autem cum ieiunas, yngre caput tuum, & faciem tuam lana: ne
videaris hominibus ieiunans, sed Patri tuo, qui est in abscondito: & Pater tuus, qui videt
in abscondito, reddet tibi. Quod non solum de ieiunio, sed de alijs etiam quibusli-
bet bonis exercitijs accipiendum est. Nam & paulo superius apud eundem Euani-
gelistam ita loquitur Dominus: Attendite, ne iustitiam vestram faciatis coram ho- Ibidem.
miniibus, ut videamini ab eis: alioquin mercedem non habebitis apud Patrem vestrum qui
in celis est. Cum ergo faci eleemosynam, nolite tuba canere ante te, (hoc faciatis, signa
*vestris apponendo eleemosynis) sicut hypocrite faciunt in synagogis & in vicis, ut ho-
 nificantur ab hominibus. Amen dico vobis, recuperunt mercedem suā. Te autem faciente*

405
 Extra-
 speciet
 nō statim
 creden-
 dum.
 2. Cor. 12.

eleemosynam, ne sciat sinistra quid faciat dexteratus: vt sit eleemosynata in abscondito, & Pater tuus, qui videt in abscondito, reddet tibi. Et post pauca: Tu autem cum oraueris, inquit, intra in cubiculum tuum, & clauso ostio, ora Patrem tuum in abscondito: & Pater tuus, qui videt in abscondito, reddet tibi. Ergo, charissimi, non ut mea, sed ut Veritatis verba haec accipite: simulq; considerate, si quem apud Deum fructum consecuturi sitis ex operibus illis, quae non ei soli fecistis, & si non, ut dixi, cariosia sunt omnia. Iam si placet, me docente, quatuor accipite, quae si quis habere curauerit, nunquam opera illius caries infestabit. Primum est, ut opera sua in nullo pretio habeat, hocq; animi affectu cuncta & externa & interna sua faciat opera, ut nihil ex illis consequi, nihil recipere cupiat nisi Deum, hunc solum a-

Quatuor, riosia sunt omnia. Iam si placet, me docente, quatuor accipite, quae si quis habere ne opera nostra cariosia sit, agenda.

L. *more & intentione prosequatur: ita ut si illi chara sunt & accepta, gaudeat: si mirus, certus sit incassum illa se fecisse, eo quod Dei laudem & amorem in illis*

II. *minime spectarit. Aliud est, ut animum habeat in infinitum humilem & obedientem, idq; non sub Deo tantum, sed etiam sub hominibus vniuersis, minimo & que ut excellentissimo: Sicut de B. Thoma Aquinate legitur, quod cum vice quadam Bononiae in Conuentu moraretur, & pro sua consuetudine per claustrum contemplaturus incederet, frater quidam alterius Conuentus, qui*

Doctorem non nouerat, venit ad eum, (petita prius & obtenta licentia a Priori, quod cum fratre, quem primum inueniret, ad ciuitatem pro expediendis negotijs suis ire posset) sicq; affatus est: Bone frater, Prior mandat ut venias mecum. Qui statim inclinans caput, secutus est eum. Post quem cum non posset pari celeritate incedere, frequenter ab eo reprehensus, humiliiter se excusauit. Postea tamen frater ille, quis esset, ab alijs edocitus, veniam petijt. Ad tanti ergo vii exemplum quisque se omnibus subiucere debet. Huc etiam pertinet, ut omnes credat melius sentire quam ipse sentiat, nec ulli quis modo se opponat, sed omnibus potius humiliiter cedat. Tertium est, ut profundissima sit humili-

tate praeditus, suum semper nihil um, quod solum proprium habet, attendens, in illudq; se deagens. Si quid enim aliud praeter istud nihilum habet, prorsus siq; non est: cunctaq; opera & omnes actus suos, quatenus sui sunt, malos reputabit, & se ipsum similiter. Sic quidam sanctus nostri Ordinis frater, per quem Dominus, ob vitam illius meritum, perplura dignatus est mira operari, & signa facere, cum mihi in choro adstaret, ex imo cordis sui ita ad me dicebat: Certum habe, me maximum vilissimumque totius mundi peccatorem esse. Ita & quisque de se sentire, & ex corde fateri debet: quia si Dominus scelestissimo peccatori tot bona prestat, quot mihi contulit, in sanctissimum poterat virum euadere. Quotquot autem hoc humilitatis fundum veraciter tenent, fieri non potest, ut aliquem quis modo iudicent, vel quaevis opera illius. Nam si quae prorsus mala adspiciunt, statim ad proprias infirmitatis considerationem mentis oculos reuocant, & ita ab aliorum iudicio auertuntur. Quartum est, ut humilia semper sectetur exercitia, & occulta Dei iudicia pauidus formidet, non tamen instar eorum qui desperant, sed ut amicus syncerus, cui haec perpetua sollicitudo est, ne amicus offendatur. Ista quatuor D. Bernardus tradit, de quibus hoc scire vos velim, dilectissimi, quod quisquis ea habere non curat, etiam si tot bona faciat opera, quot facere mundus posset vniuersus, omnia tamen certo certius carie infestabuntur. Iam & in S. Ecclesiaz horto diuersæ præclarissimæ arbores positæ sunt fructibus plenæ, quæ sunt multi humiles homines, qui

soli

.foli veros proferunt fructus. Inter has autem arbores, aliæ sunt constitutæ, quæ
 non nisi cariosos producunt fructus, qui tamen satis gratum præ se ferunt co-
 lorem, imò quandoque gratiorem elegantiorēmque, quām illi, qui sani & in-
 tegri sunt, & quandiu cælum tranquillum & serenum est, fixi arboribus hæret: Hominis
corrupti-
rum ac po-
morum
collatio-
 mox autem vbi tempestas oritur, & venti sæuiunt, repente decidunt: palamq;
 omnibus innotescit, vermis eos corrosos intus, nec vlli rei vsui esse: sed &
 vermes, quibus scatent, bonas quasque huius pomarij herbas depascunt, corro-
 dent, atque deturpant. Istæ arbores corruptis fructibus plenæ, homines sunt
 propriæ voluntatis, irresignati, proterui & sui capitis, qui suis exercitijs, suo in-
 tellectui, suæ apparenti sanctitati, & suis denique magnis operibus nimium in-
 nituntur atque confidunt, quæ & plura faciunt quām qui verè iusti sunt, suisq;
 conceptibus, institutis & modis, quos non ex præcepto Ecclesiaz, sed suo capite
 sibi assumpserunt, plus satis tribuunt & inhærent. Hi, quandiu tranquilla sunt
 omnia, & sua pace gaudent, dum Sol ipsorum modis allucet, recteq; cum eis a-
 gitur, ipsorum opera maiorem præ se ferunt sanctitatem & splendorem, quām
 aliorum non fallaciter iustorum hominum. Sed vbi venti horribilium tenta-
 tionum, vt est fidei impugnatio, quæ nostris adhuc temporibus oriri poterit, &
 aliæ sæuæ tempestates irruunt atque grassantur, citò funditus collabuntur, quia
 intus fundum habent cariosum atque corruptum, ita vt nulli possint vsui esse.
 Vermes quoque, quos habent, ex ipsis prodeunt, & sanas quasq; herbas conspur-
 cant, id est, homines pauperes, indoctos, simplices sua falsa libertate & doctrina
 corrupta inficiunt atque peruerunt. Sed quantæ eos miseriae in extremis,
 quantæ calamitates & angustiae inuoluent, quando in ipsorum fundo Deus ef-
 fentialiter minimè reperietur, sed potius fictitium aliquid? Tum si quis ex eis
 seruabitur, felix admodum fuerit. Latè autem
angustiam
qui ambu-
lavit viam.
 seruabitur, ceterum lata spatioſaq; via, licet occulte,
 gradientur, naturæ suæ propensiones, motus, affectus, desideria prosequentes.
 Angustam autem veræ & abyssalis resignationis semitam minimè tenent, nec
 vñquam se funditus abnegare & relinquere, ac naturæ suæ valefacere volue-
 runt. Et licet interim hoc iter angustum arripiunt, citò tamen ad viam latam,
 ad suamq; naturam reuoluuntur. Cæterum ne per occasiōnem istorum corru-
 ptorum hominum longius digrediamur, ad institutum redeundum est. Vt ergo
 dicere cœperam, qui Spiritu Dei aguntur, hi charissimi sunt filii Dei. Tales sunt, Rom. 8.
 quibus hoc perpetuum studium, summaq; cura est, vt voluntatem, inspiratio-
 nes & admonitiones sancti Spiritus non modò obseruent, sed etiam sequantur,
 eisdemq; faciant satis. His autem interdum deserta quædam & vasta proponi-
 tur via, vbi seipso periclitari coguntur. Quod si intrepidè ac fiducialiter face-
 rent, & Spiritui sancto credere atque confidere auderent: dici non potest, quem
 inde fructum habituri essent, si tantum sese ad se intrò reciperen, & opera il-
 lius in seipso obseruarent, vbi profectò Deum mira intra se agere comperiret,
 & talia facere opera, quæ sensus, naturam, & intellectum omnem excedant. Et
 si vnius anni spatio nihil aliud agerent, nisi quodd hanc Dei intra se obseruarent
 operationem, etiam si nullum aliud opus bonum facerent, nullum tamen an-
 num melius expendissent. Quodd si occulti operis huius, quod Deus in fundo o-
 peratur, saltem tenuissimum quid perciperent, imò etiam si non detegeretur,
 adhuc tamen melius annū illum instupfissent, quām omnes illi, qui multo cù
 labore plurima ex seipso operati essent. Vt enim aliás dixi, cù Deo nihil negligi
 potest.

poteſt. Hoc autem Dei opus eſt, non hominis. Nec dubium eſt, Deum creaturis
 multo nobiliorem, præstantioremque eſſe. Ergo & opus illius omnem creatura-
 rum actionem longè ſuperat. Huiusmodi homines omnem quaſi extrinſecus o-
 perationem amittunt, quum ſatis ſuperque habeant, quod intus ſemper agant.
 Hic perfecta pax & ſecuritas inuenitur. Sed quis huc hominibus perſuaderet
 queat? Nec enim capiunt ea, cauſantes ſui capitit debilitatem. Hoc certum habe-
 tote, chariſſimi, omnem plantationem quam non plantavit Pater celeſtis, radicitus e-
 hellendam. Quo autem amore, putatis, Deus omnipotens illum proſequetur, qui
 hoc pacto illi locum præſiterit, ſuum in ipſo præclarissimum ſuauissimumque
 opus perficiendi, atque ſeipſo perfruiendi in illo? Tanto nimirum, tamque excel-
 lenti amore, ut omnem omnino humanum & Angelicum ſuperet intellectum,
 eodem ſcilicet, quo vniigenitum proſequitur Filium ſuum. Denique hic agendi
 modus, quo à Dei Spíritu homo agitur, in quādam tendit abyſſum. Olim cum
 beati Dionyſij diſcipuli mirarentur Timotheum condiſcipulum ſuum ad eō
 præfe proficere, quum tamen non minus facerent honorum operum quam il-
 le, sanctus ille respondit, Timotheum hominem eſſe, qui Deum pateretur. Hoc
 autem totum in viua fide agitur, ac in infinitum omnes totius mundi externalis
 operationes excellit. In hoc gradu ſue modo nihil æquè homini necessarium
 fuerit, quam ut ſeſe in fundū annihilationis ſui ipsius profundissimè demer-
 gat, ita ut diuinæ operationis nihil prorsus ſibi arroget vel affummat, ſed Deo re-
 linquens quod illius eſt, ſibi quod ſuum eſt, hoc eſt, vili pensionem ſui & anni-
 hilationem retineat. Nam si aliquid diuini operis ſibi adſcribat, arrogetve, tam
 periculofam ruinam facit, ut periculoforem facere vix poſſit. Ut ergo ad ope-
 ra illius nos, vti oportet, habeamus, ipſe nobis præſtare dignetur, qui ſolus id
 præſtare & operari potheſt Deus omnipotens & glorioſus, cui eſt omnis lau &
 honor in ſecula ſeculorum. Amen.

DOMINICA IX. POST TRINITATIS.

Vt quotidianam cum Deorationem inire, peccata noſtra funditus agnoscere, da-
 mare noſipſos, pro vita emendatione Deum precari, cunctaque, demum opera noſtra ex hu-
 mili reſignatione perficere debeamus: ſuper verbiſ illi Psalmi 36. Reuelatio Domini
 via tuam, &c.

S E R M O V N I C V S.

Redde rationem villicationi tuae. LV C A E X V I.

SALVATOR ac Redemptor noſter, in ſtarpij parentis, crebra noſ
 exhortatione, dilectissimi, ad peccatorū noſtrorum agnitionem,
 vitæque correctionem emendationemque inuitat, antequam in illius
 diſtrictum atque patiendum iudicium incidamus, quando anima
 à corpore separabitur, vbi noſ exactiſſimam de vniuersi cogita-
 tionibus, verbiſ, operiſ, imò de cunctis, que ab ipſo nobis collata ſunt, ratio-
 nem reddere oportebit. Hoc autē benigniſſimus ipſe Cōditor noſter, que illius
 clementia eſt, etiam præuenire nobis conſeffit, & integra adhuc ſanitate cau-
 ſam noſtram componere, per quotidianam videlicet noſtri ipsorum examina-
 tionem, emendationem, iudicationem: quod ſi absque simulatione facimus, ve
 Aposto-

^{1 Cor. 11.}
Quid ra-
tionem
tuam per-
fectorum vo-
lenti, fa-
ciendum.

Apostolus ait, à Domino haudquam iudicandi sumus. Et diuus Augustinus: Sit, inquit, ante te, quod non vis esse ante Deum. Si autem post te feceris peccatum tuum, retorquet tibi Deus illud ante oculos: & tunc retorquet, quando iam posse nitet fructus nullus erit. Quisquis ergo in morte sua rationem suam exactam esse voluerit, ea sibi in quotidiano suo exercitio verba proponat, quæ in Psalmo tricesimo sexto leguntur: videlicet: *Reuelatio Domino viuantiam, & sperare in eo, & ipse faciet:* in quibus verbis omnium eorum, quæ ad bene beatę viuendum, siue vitam spiritalem & diuinam exiguntur, via quedam inuenitur, si nō desint, qui eam inquirere sciant. Estq; hęc compendiosissima simul ac simplicissima via, in qua nemo facile aberrare poterit: est etiam finis & scopus omnium eorum exercitorum, quæ hactenus à me audistis: in qua proinde vos exercere curabit, si vñquam veram, viuam, fructuosam, Christianam fidem assequi, & intus veritatē ipsam feliciter sentire ac experiri voletis. Huc porrò, vt D. Bernardus, Isaac, & plerique alij sancti Patres afferunt, externa exercitia exiguntur, vt sunt, verbi gratia, vigilia, ieunia, silentium, interna omnium vitiiorum, & amoris delectationisq; creaturearum mortificatio, necnon amorosa ac interna omnium anime virium cum Deo vnitio adhæsioq; idq; cum resignatione per quam humili, ad exemplar vñigeniti Filij Dei. Sicut enim vinum bonum vas integrum poscit in quo conseruetur: ita natura bene composita ac ordinata, bona quoque & ordinata facit exercitia & iacit fundamenta. Sed dicat fortasse quispiam: Qua igitur ratione ieunandum est? Ad quod ego respondeo: Qui absque natura lassione destructione ieunare possunt, hi omnino ieunabunt, & ad minus ieunia, quæ vocant regularia, & poterūt & debebunt obseruare. Quibus tamen ista viuendi ratio tenenda erit, vt in prandio natura suæ necessaria capiant sufficienter, quam liber etiam bonus ille sit cibus, qui natura utilis erit ac necessarius: quod equidem bonis omnibus permitto, modò nullam ibi sensuum voluptatem ac delectationem querant. Vespertino autem tempore aut parum, aut nihil sument, virium tamen hac in parte ratione habita, cùm Augustinus dicat, Deum tam rationabilem à nobis exigere seruiturem, vt postea opus non sit medico, aut medicinis vti: tuncq; ab hominum societate abstracti, aliquandiu ad seipsose fere recipient: quod nimirum tum spiritui, tum natura confert non minimum. Enimvero & Physicorum ea sententia est, quam plures ex intemperantia cibi, potus & somni, immatura morte obiisse. Deinde mox absoluto Completorio, tempestiuè satis ad quietem fere cōferent, quo post noctis medium tanto sint vigilantes, & virilius maioriq; cum strenuitate animo ad Deum fere conuertere queant. Quod si fortasse serotino tempore ægrè obdormire poterunt, nihil omnino turbulentur, sed tūc mente in id fere conuertant, in quod post noctis medium conuersi erant: sicq; in omnibus pacem in seipso discant in uiuolabiliter retinere. Matutinarum tempore, aut alijs (si extra Monasterium degunt) circa noctis medium vel auroram exurgant, tumquie ad deuotionem fere excitant verbis, quæ quidem cantentur siue legantur, maxime amabilibus: aut ipsa Domini sacratissima passione, vel vulneribus, vel dilectione eiusdem, aut si quæ sunt alia, quæ ipsorum deuotionem vehementius accendant prouocentq; ut hoc pacto pars sensitua seu sensualitas restringatur & captiuerit, & mens atque natura in omni aduersitate tam sub hominibus vniuersis, quam sub Deo fere comprimere, & patientiam seruare discant. Tora.

FFF

namque

^{ieiunando}
dum qui
sit.

^{Edendum}

qui.

Dormito-
ris non
facile ob-
dormien-
tibus quid
agedum.

namque vita hominis ad sui mortificationem referenda est, ipsa hęc mortificatione naturę, & quę vt spiritus, praecedat oportet, si in Deo renasci debeat. Sin verò in Cenobijs agunt, matutinali expleto officio, vnius Missæ spatio, aut saltem quandiu sine capitibz seu perturbatione seu destructione poterunt, in choro remaneant: & tunc intra feme tipos sese recipientes, ante omnia cor atq; interius fundum suum diligenter obseruent, vitia seu defectus proprios inspiciat, quād dissimiles & remoti sint à perfectione, ad quam tenetur, & in quantis Deo obligati sint, quę ille ab eis quandoque exacturus est, attendant, sicq; sine vlla excusatione judicent feme tipos, non tamen cum horribili quadam impetu, ne forte in desperationis profunda mergantur, sed cum pia quadam ac dulci strenuitate, quo ex defectuum suorum consideratione humiliantur, funditus attendentes proprium nihil suum, & quid ex seiphs sint, sicq; dicant: Eia Domine Deus meus, en hęc ego sum pauper ac misera creatura tua, qui ex meipso neque possum, neque habeo quicquam præter vitia innumera, ideoq; omni gratia tua indignus sum: sed quę Domine, dignare me recipere in seruum tuum. Atq; ita profunda cum humilitate in fundo suo Dei sese pedibus prostrant, ac intimè se reos, quibz ei seruant, indignos fateantur: hanc denique sui iudicationem ferant patienter. sicq; haud dubiè facile, etiam ipfis nescientibus, à cunctis vitijs & defectibus exuentur. Hoc verò exercitium nō ea animi leuitate assumendum est, vt hodie quidem seruetur, cras autem in obliuionem aheat: sed perpetuum & quotidianum erit, ita vt cum amore, humilitate, veraq; patientia ex huius, quod de seipso tulit, iudicij consideratione, cuncta opera sua cum pura, quisque diuinitatis intentione perficiat: certus quod omnia illa opera, quę ex hoc fun-

Quale Re- ligiosis exercitiū quotidie seruandū. **Quid Dia-** bolus maximē temider. **Pri-** mū. **Quid, pri-** uiam

pellis, ne forte ē suis manibus elabatur, hoc exercitium agenti ita plerunq; intus luggerere solet: Quid hīc sessum vadis? vltra vires est id quod aggredierisi forsitan ad hoc minimē electus es. Viue ergo instar aliorum vulgariter bonorum hominum, qui nihilo minus & ipfī cælos penetrant. Verūm hic, dilectissimi, oppidō quād necessarium est, vt cui talia à maligno spiritu ingeruntur, illius tentationibus resistat, dicatq;: Recede procul à me scelestissime. Noui quis sis, ideoq; te floctipendo. Domum quoque, vt fui misereatur, inuocet, verbis quād poterit amabilissimis utatur. Verbi gratia: Eia mi amantissime Domine Iesu Christe, omnino tuus esse volo. Caueat etiam, ne ex fraudulēti hostis consilio modum excedat, ne nimius sit, vnde naturam suam debilitet, destruatve. Proinde si vel ætas prouectior, vel capitis infirmitas eum in templo manere non sinunt, cellam repeat, & vbi natura sua quād minimē præpeditur, vt vel ante lectum, vel in ipso lecto sese reponat. Si enim ex animo desideretur, non minus Deus cum gratia sua lecto decumbenti, quād in templo oranti, præsto est. Tumq; cor suum ad sese conuertat: quod citra dubiū, melius in quiete quād occupatione fieri potest. Euimuerò quando natura inquieta est, & supra vires torquetur, fit hebes & crassa, & grauiori altioribz somno deprimitur. Igitur vbi sic quisque, vel in suo cubiculo, vel in templo est constitutus, hunc sibi versum proponat: Reuelata Domino viam tuam, & spera in me, & ipse facias. Iam ante se penitentem dixisse me vobis memini, vt antequara sacerdotem confessuri accedaris,

Domi-

Domino prius confiteamini. Ea nimirum & huius versiculi sententia est: Reuelare namque & confiteri, idem sunt. Hinc porrò vera procedit Confessio, quam facimus sacerdoti. Neque ullus omnino sacerdos absoluere vos poterit, nisi quatenus ex hoc fundo confiteamini. Quod cùm ita sit, in confessio est, omnes illos miserè falli, qui sola externa confessione, absque interna agnitione, contritione, dolore, ac deinceps ab omni peccato pro viribus sese continendi proposito, se putant satisfacere. *Reuelat Dominus viam suam.* Quid est, charissimi, quod suam quisque viam Domino reuelare iubetur, cui tamen manifesta sunt omnia, cuiusq; notitiam nihil penitus effugere potest? Sed hec est Prophetæ sententia, quod siuum quisq; impurum, vitiosum, peruersum iter nōsse debeat, & sibi ipsi reuelare. Quæ verò est prima hominis ad Deum via, seu primus accessus? Non alia sane, quād pura quædam proprietatum culparum siue defectuum contemplatio, & vera, profunda, ac humilis eorumdem agnitione. Hic est, inquam, dilectissimi, primus omnium electorum Dei amicorum accessus. Cæterum defectus istos siue virtutia, qualiaqualia ea fuerint, Deo generebundo ac querulo corde intus aperiat, & dona quæcūq; à Deo obtinere desiderat, & quicquid demum illi, quo minus proficere queat, impedimento est, cumq; male habet, ei tanquam unico, intimo, & amantissimo suo proponat atque reuelet amico, cunctasq; perplexitates suas illi lamentabiliter exponat. Reuelat, inquam, & detegat magno illi, potenti, misericordi Domino, cui nihil impossibile est, vniuersa vulnera sua. Negat enim agrotus quisquam tantoper medicinis indiget, quantum ipse medicamine illius. Sic autem reuelet, vt & speret in eo, & ipse haud dubiè fiduciam vulnibus suis ipsi medebitur. Ita enim Propheta secutus ait: *Est ipse faciet.* Itaque sint duo, qui simul Domino preces fundant. Et alter quidem rem ipsam estimatione penè impossibilem petat: confidat tamen, à Domino se exauditum iri. Alter verò pro re minima postulet, nec tamen plenam erga Dominum fiduciam gerat. Fidenter aio, is, qui pro re penè impossibili rogauit, ob siue fiducia meritum, citius multo, quād alter ille, propter modicam fiduciam suam, exaudiatur. *Omnia* namque, vt ipsa testatur Veritas, *crederi possibilia sunt.* Credat ergo, id est, speret atque confidat quisq; veraciter Deo suo, & ipse faciet. Deus enim & Propheta mentiri nesciunt. Adeoque sicut Deum nemo satis diligere potest, ita nec satis illi confidere quisquam valet. Itaque quicquid hoc est, quod vel mihi vel alteri amico fideliter questurus erat, id illi soli queratur, non hominibus: (Id enim ipse ferret indignè, cùm per seipsum magnificè & velit, & possit, & desideret consolari) totumq; illi hilariter offerat, & ipse faciet. Imò centies millies libentius faciet, quād ipse desiderare queat, quandoquidem in infinitum ille dare paratior est, quād homo accipere. Breuiter ergo, si vis multa citò peccata expiare, vberemq; à cælesti Patre mereri gratiam, disce illi in vera dilectione fideliter confidere, ita tamen, vt interim non viuas sceleratè & perdite. Tali namque fiducia virtutes comparantur, & diluuntur virtutia. Porrò si quis intrò sese, hoc est, ad intimam sua recipere volens, speciale quoddam de Deo obiectum non habet, agedum assumat ille consueta exercitia sua, ea præsentim, ad quæ maiorem sentit deuotionem & gratiam: siue sit vita Christi, siue passio illius, aut sacratissima eiusdem vulnera, aut pro alijs preces effundere. Ita verò hæc aut alia quælibet assumet, vt nulla eis cum proprietate inhæreat, vt si fortasse Dominus eum ad interiora trahere velit, eum absque

Quæ pè-
m. ho-
minis ad
Dea via.Fiducia
magas
via quæta.

Marc. 9.

Quanto
Deus pa-
ratior ad
dandum,
quād ho-
mo ad po-
tendum.

renisu euestigio sequatur. Quod quidem vbi contigerit, puta, ut à Domino ad aliquod vicinius, sublimius ac interius trahatur, cauendum illi summopere erit, ne sensibus perscrutari velit, quid vel quale sit, quod ei præstatur, sed totum Deo simpliciter relinquat atque committat, sequé hac in parte funditus exeat, abneget, resignet: hoc unum sollicitè cauens, ne qua tristitia mala seu animi gravitas ei subrepat, cum hæc pestis omne bonum certo certius impedit. Ceterum si cuncta hæc his qui dedit rursus auferat, ipsumque in vasta quadam, egena, miserabili, ac desolata, relinquat obscuritate, nihil eum res ista perturbet. Quin potius speret in Domino, & ipse faciet: sustineat interim æquanimiter, secundumq[ue] maneat. Hic namque princeps mundi huius ejus, itur foras. Quod si Deum senserit ad interiora se trahere, cunctis postpositis, illum simpliciter sequatur: postpositis, inquam, vniuersis imaginibus suis, etiam diuinis irraditionibus, nec quicquam tamen per sensus suos illius, quod sibi donatur, usurpare præsumat. Denique si omnibus his neque sufficere, neque satisfacere poterit, securus imponat omnia humeris illius, & ipse faciet certissimè. Hinc iam circa Solis ortum somnus obrepit, per quem naturæ vires reparantur, unde ratio componitur, purgatur & ordinatur, confortatur cerebrum, & ipse denique homo per omnem diem tranquillior est pacatiorque, ex illa nimirum exercitatione interna, qua se Deo veraciter vniuit, in quo deinde cuncta illius opera ordinantur & efficiuntur ordinata. Enim uero vbi hac ratione in hoc suo exercitio de suis sese actibus præmuniit, ut videlicet ea die suam velit instituere vitam, atque ita in virtutibus sese stabiliiuit, & ad virtutes velut accinxit, dum ad actionem venitur, cuncta illius opera diuina prorsus & virtuosa redduntur.

Nemini de donis Dei quicquam usurpandi. Introuersio somniculosa quibus præster. Sitque certus, non tam crebrè se redire ad Dominum, quin is maior i sui desiderio teneatur. Quapropter hac fide & spe animatus, interius fundum suum ad ipsum conuertat, cum Propheta Regio psallens, & dicens: *Exquisuit te facies mea, faciem tuam Domine requiram, ne auertas faciem tuam à me.* Sicque faciem suam & fundum ad Dei vultum nudè conuertat dirigatq[ue]. Dum enim interius ac innominabile fundum illius Deo sese exhibit & offert, post illud aut simul cu illo quicquid in ipso nominari potest, se illi exhibet & offert, atque ediuerso cunctis illis responderet, vicemque reddit in Deo, quicquid in illo nec nominari potest, neque cognosci: & simul etiam quicquid in eo aliquo nomine exprimitur: cuncta hæc, inquam, vicissim in homine in intimo animæ fundo, eidem sese offerunt exhibentq[ue]. Hic verò haud mediocriter consert homini, si exterior homo eius in quiete sit constitutus, si sèdeat tacetq[ue], nec foris in corpore inquietus sit. Inde est, quod Doctor quidam ait: *Sede, inquit, & tace, & leuate suprate.* Et Philosophi sententia est, animam sedendo & tacendo prudenter fieri. Reuera enim non minimum externa corporis quies interno operi suffragatur. Nam quod vnitiores collectioresq[ue] sunt sensus, vires, & natura, cd efficacior est operatio interna. Denique pro hac interna quiete & silentio Deus Opti. Maxi. vitam perennem atq[ue] adeo seipsum vobis dilectissimi suo tempore restituet. Sequitur nūc alias eiusdem Psalmi versiculos:

Ex Thrice sumptum documentum. **Externa quies patet in quiete o quid con-
-tetur.**

Et de-

Et deducet quasi lumen iustitiam tuam. Et quænam est, oro, iustitia nostra? Nimirum scire & nō sse nosmetipſos, quemadmodum D. Bernardus ait, supremam cognitionem & optimam cognitionem, post Dei notitiam, eam esse, si nosipſos in veritate noscamus. *Et deducet, inquit, quasi lumen iustitiam tuam.* Vestram quidem iustitiam, charissimi, dignè colitis in obſeruatione ſacri Ordinis vestri, maximè verò silentij. Vnde & ipſe, quantum poſſum, horror & obſecro vos, ut illud locis & tempōribus vobis præscriptis ſtudioſiſſimè obſeruetis, abſtracti diſiuncti & quicquid ab omnibus, nec quicquam cum illis commercij habentes, qui non id ipſum querunt, amant, intendunt, quod vos inquirere deſideratis: qualemque demum ſint illi, grandes vel parui, non prolixa cum eis colloquia miſceatis, neque tamen eos iudicetis vñquam, ſed Deo penitus eos committatis, meſores illius Dauidici: *Noli emulari.* Ita, inquam, charissimi, non moueamini aduersus eos, nō æmulemini, ſi pacem pectoris integrā ſeruare cupitis. Cum quæ ipſi vos alloquuntur, breuiter, benignè tamen, eis vel ita, vel non repondeatis. Si id alij indignè ferant, nihil vos moueat, ſed hilariter atque libenter id Dei amore patiamini. Muſto ſiquidem præstat, ſempiterni Dei amicitia perenni perfri, omnes illos à corde excludendo, qui in ipſum vos minimè perducant, imò & abducant potius ab illo, quām omnium creaturearum fauore, dilectione, pace gaudere, & per hæc diuina interim pace præſentiāque longè dulciſſima fruſtrari, niſi forſitan veſtris ex animo conſilijs morem gerere, ſequit̄ ad Deum conuertere vellent. Tales nanque ſui poſſeffores ego ipſe complures reperi, qui licet extrinſecus magnum quoddam ſanctitatis de ſe ſpecimen præberent, adeò tamen multa proprietate detinebantur, ut quoquo modo, qualibet via eos ad ſeipſos reducere conarer, id ex quani miter ferre non poſſent: itaque quales ad me venerant, tales recedebant. Sed videant qui eiusmodi ſunt, qua conſcientia ad reuerendissimum Dominici corporis Sacramentum præſumant accedere. Meo quidem iudicio præſtaret, eos non accedere, cum rei efficiantur corporis & ſanguinis Domini, & D. Bernardus dicat, Christum manducare non debere, qui non manducetur ab ipſo. Manduco, inquiens, Christum; & manducor à Christo. Hæc idcirco dicta ſint, dilectiſſimi, quid & impēſius vos rogatos velim, & in fide Dei vobis consulō, ne cui extrinſecus familiares ſit, nec alicui ad vos præbeatis accessuim, cuius vobis fundūm perspectum non ſit, ſed quantum potestis, omnium confortia propter Deum fugiat, ſi non plurimum impediri, ac in errorem induci vultis: ſemperquā intus & intra vosipſos permaneatis. Enim uero tanta iam non lectione modō, verū etiam auditu conſecuti eftis, ut ſi fructum in vobis factura ſint, ea ſola ſufficere queant. Nec quicquam moueant vos plērique, qui verbis quidem fucatis ac ſublimibus abundant, ſed ſublimeſſum ducere vitam nolunt: quin potius interioris hominis veſtri ſeduli habitatores eſtote, certi nihil Deo ſapere, quicquid ex interiori hoc fundo minimè procedit. Adeoque nec vocales ille preces magnoperè curat, ſi non ex ipſo fundo, aut certe ad minus ex pura intentione in Deum, ex ſpiritu & veritate tendente fundantur. Sequitur: *Et iudicium tuum tanquam meridiem.* Quæri etiam hic potest, quodnam ſit illud cuiusque iudicium, quod Propheta illuminandum dicit. Nimurum illud eſt, quo ſe omnino iudicat, ſicut Apoſtolus ait: *Si nosipſos iudicaremus, non viique iudicaremur.* Sanè quisquis recte conſiderat, quām celsus, quām nobilis, quām denique purus homo, necdū creatus, fuerit.

fuerit: & econtra, in quantum iam creatus dissimilitudinem prolapsus sit, quamvis vilis effectus, habet, ni fallor, unde sui ipsius ipsum misereat, & iudicet semetipsum, imo unde ad tantam, tam puram suæ paruitatis cognitionem adduci queat, vt si possibile foret, libens etiam rediret in nihilum. Ex ista nanque defectuum seu vitiorum suorum cognitione incomprehensible quoddam iudicium atque pressura exurgit. Nemo enim est, qui defectus suos, quales in se ipsis sunt, sibi proponi seu exhiberi, salua sensuum integritate, ferre posset, nisi is purus admodum & excellens homo foret, qui tamen miseriam cerneret. Itaque in hoc graui iudicio homine constituto, iudicium illius tanquam meridies fit. Vt enim æstiu tempore sol plena virtute radians, si nullis cæli nubibus calor illius temperaretur, nimio æstu suo herbas, gramina, & quæque terræ nascentia adureret: ita & misericordissimus Deus, nisi bonitate sua, quam in eiusmodi electo homine intus micare sinit, horribile & asperum hoc iudicium suæ annihilationem temperaret, ea nulla ratione posset sustinere. Ita semel accidit cuidam, vt in se ipso quodam vehementissimo ac immenso ardore succensus, in quandam raperetur claritatem, vt se conflagrandum omnino, imo & in nihilum redigendum, arbitraretur. Sed immodicum hunc æstum diuinam in ipso clementiam temperare oportuit. Sequitur deinde: *Subditus es tu Domino, & ora cum*. Oratio hæc, dilectissimi, nihil aliud est, quam subiectio quædam, quæ cum interno, & vt ita dixerim, obiectali ac rationali seu intellectuali spiritus aspectu sit, ita videlicet, vt homo cum vniuersis defectibus & vitijs suis, proprijs nihilo sub immensæ ac excellentissimæ Dei maiestatis portam se se collocet, vbi nimirum Deus ipse cum infinita misericordia sua promanat, & ibi virtutes omnes cunctæ bona opera sua, quæ impreuentiarum habet, eidem humiliter offerat, atq; cum his sub illa se se collocet porta, vbi Deus æternus per modum perennis bonitatis ac suauissimi amoris sui, iugiter in omnes illius capaces homines largissimè profluentis, emanat. Hic iam voluntas prorsus captiuaducitur, adeoq; subiicitur Deo, vt ad omnem illum, quam Deus illi euenire voleret, miseram, desolatam, egenam se se funditus resignet obscuritatē, parata eam vel ad extremi usq; iudicij diem perpeti, si ita Domino visum fuerit. Nec aliud omnino, nisi hoc à Deo petere ac desiderare debet. Hic verò quanta lux, quantum gaudium, quæ exultatio oriatur omnib; illis, qui in hoc exercitio siue modo ad finem usque vera cum humilitate patientiam seruârūt, animoq; benigno sustinueré, cum hæc omnem humanum excedant intellectum, quis verbis explicare sufficiat? Hic planè vera charitas ipsam se cum potenti virtute sua manifestat, sicut D. Ioannes inquit: *Quod factum est, in ipso vita erat, & vita erat lux hominum*. Ista lux & hæc vita, quæ ipse homo ab externo secundum ideam in Deo fuit, istic in eiusmodi homine lucent atq; coruscant, nec à tantæ gratiæ largitione se se Deus cotinere valet, quippe cuius hæc æterna ordinatio est. *Et lux in tenebris lucet*. Hæc nimirum tenebrae ea Dei caligo sunt, ad quam facer ille Dionysius nos manuducit, quamvis subiisse Mosen legimus. Hic prorsus meridies oritur, id est, ardentissimus amor Dei: atque hic demum vera discretio & sapientia vera generatur: tantum curet quisque, vt eas modò diligenter obseruet, & consequatur. Veniet enim tempus, cum à Doctoribus institui homines desiderabunt, & obtinere non poterūt. Unde felices tunc erunt, qui intus vera fuerint discretio ne prædicti. Cæterum quotquot modò lucē illam intus adipisci nō satagūt, illius

Quis defec
tus fuos
et quo ani
mo audi
at.

Quid seu
quomodo
à Deo pe
tendum.

Ioan. 8.

Ibidem.

Exod. 19.

tum expertes erunt, & fortè vel æternaliter. Necessariū proinde est, vt quisque rationis oculum ad hunc continuè fundum directū habeat & seruet, vbi Deus in spiritu & veritate adoratur, homo manducatur, cōteritur, glutitur, decoquitur, digeritur à Deo, eidemq; incorporatur & vnitur, veluti cibus ab ipso sumptus, vnum cum ipso efficitur. Hunc fundum quisquis amat, ipsumq; pro viribus sequi desiderat, huic quoties libuerit, ad excellētissimum Christi corporis Cui ques-
tisbeat
Christi
corpus su-
mendum
Sacramentum accedere licebit. Nam qui tales sunt, pergrandem & admirabi-
lem ex sacra Communione in puritate ac veritate diuina profectum & augmē-
tum sortiūtur. Et quoties in hoc exercitio hacq; via positum se quis sentit, acce-
dere potest: vbi verd ea postponit, etiam à Communione sacra abstineant, quā-
doquidem tanta diuini amoris teneritudo est, vt nihil iuxta se diuersum aut
dissimile patiatur. Denique hoc modo, charissimi, humilis cuiusque hominis
subiectio & oratio ex intimis Spiritū, ipsaq; ratione seu intellectu debent pro-
cedere, quibus profecto externæ lectiones orationesq; tam similes sunt, quām
cursus sessioni. Totum igitur conatum & vniuersa exercitia sua introrsum in
hunc fundum cōuertat referatq; nec solis externis sensuum exercitijs immo-
retur, nisi prius intro se recipiat. Atque inde tum sua & opera perficiat & ex-
ercitia, siue ea de summis ac excellentissimis rebus, siue de dignissima Domini
nostrī Iesu passione fuerint. Maximè verd in sacratissima Christi Iesu vulnera,
quaž immensi erga nos amoris illius evidētia signa sunt, singulare cum deuoti-
one vos dilectissimi offerre discitote. Et primò quidem in vulnus sinistri pedis Quid sin-
concupiscibilem vim vestram offeretis, imò & sepelietis in eo. Dehinc irascibili-
tati vulne-
ribus of-
ficiendum
manus. Deinde omnem sensituarum virium vestrarum multiplicatatem, in
sacratissimum caput illius spinis coronatum atque compunctum, & post hæc
rationem siue intellectum vestrum in vulnus dextræ manus immergetis, ea vi-
delicet intentione, vt sempiternus Dei Filius, Deus ac Dominus noster Iesus
Christus, vos dirigat ac instruat, interioremq; hominem vestrum diuina vir-
tute sua regat ac moderetur. Tum verd cum vi amatiua seu affectua in diu-
num, patulum ac amoro sum Domini nostri cor deuotissime confugietis, eo ni-
mirum desiderio, vt ibi vos perfecte secum vnire, amorem ac intentionem ve-
stram ab omnibus, quaž ipse purè & essentialiter nō est, funditus auellere & ab-
Arakere, vosq; toros cū vniuersis & externis & internis viribus vestris in se tra-
here, rapere, absorbere dignetur: idq; per sacratissima vulnera & amarissimam
passionē suā: quaž quidē omnia interno cū feruore ac studio exercere curabitis.
Ab hoc verd exercitio nec ætas nec infirmitas quenquam excusat. Omnes illud,
modò velint, Christi opitulante gratia, peragere valent. Quamobrem iterū at-
que iterum vos oro, charissimi, vt dum dies est, hoc ambulare ac terere discatis
iter, antequam occcludatur ac subtrahatur notitia vestra. Credite mihi, si id vnu-
quam necessarium fuit hominibus, iam vel maximè est. Præstet nobis omni-
potens Deus, yti hanc viam, istaq; exercitia ita in hoc fluxo ac incerto tempore
prosequamur omnes, quo per ipsa ad verè amabilem & felicissimam Dei vnio-
nem pertingamus. Quæso, dilectissimi, aliquandiu vobiscum manete, vt Ver-
bum Dei, quod modò auditis, intra vos pro salute vestra operetur, ad laudem
& gloriam benignissimi & æterni Conditoris nostri, qui est benedictus in se-
la. Amen.

IOAN. THAVLERİ SERMO I.
DOMINICATI X. POST TRINITATIS.

Vt quisque vocationem suam & officium suum, ad quod à Deo vocatus est, attendere, ipsamque ad Dei gloriam & proximorum salutem ita exequi debeat, vt pax sua sibi inter se semper perseveret: & de discretione spirituum.

S E R M O I.

Diuisiones operatiōnum sunt, idem verò Deus, qui operatur omnia in omnibus. I. COR. XII.

Dicitur in Epistola hodierna, dilectissimi, Paulus Apostolus Corinthiis scribens, inter cætera sic ait: *Diuisiones gratiarum sunt, idem autem spiritus: Et diuisiones ministracionum sunt, idem autem Dominus: Et diuisiones operationum sunt, idem verò Deus, qui operatur omnia in omnibus. Vnicuique autem datur manifestatio Spiritus ad utilitatem. Alij quidem per Spiritum datur sermo sapientia, & cætera, quæ ibi enumerauntur: post quæ subiungit: Hac autem omnia operatur unus atque idem Spiritus, dirudens si quis prout vult. Multaque alia deinde ad fidei confirmationem adducit.*

Cur mirabilior, quæ non habet, olim facta.

Oculi.

Quamvis arcta Dei donucesset.

*Olim quidem Spiritus sanctus multa atque stupenda in suis amicis ad teneræ adhuc fidei confirmationem operatus est, utpote diuersa multiplicis prophetis signa, effusionem sanguinis, mortis perpeſionem, quæ omnia istis temporibus necessaria non sunt. Quanquam veræ ac viuæ, & per dilectionem operantis fidei non plus hodie plerique Christianæ religionis professores habeant, quam Judæi siue pagani. Sed Apostoli verba inspiciamus, quæ & tractanda suscipimus. Ait ergo: *Diuisiones gratiarum, ministracionum, operationum sunt. Hac autem omnia operatur unus atque idem Spiritus. Sicut enim, quod omnibus notū est, unum idemque corpus membra multa, pluresq; sensus habet, ut verbi gratia, oculos, aures, os, nasum, manus, pedes, crura, &c. unumquodque autem membrum suum officium, suumque peculiare habet opus: nec aliud alterius sibi nomen vel officium usurpat, nec aliud esse querit, quam ipsum Deus esse voluit: ita & nos omnes unum corpus, & inuicem membra sumus: huius autem corporis caput est Christus. Et in isto similiter corpore magna est membrorum diuersitas, dum alia oculi, alia aures, alia manus, alia pedes, alia os, & alia denique alia atque alia membra sunt. Et oculi quidem huius corporis Doctores sunt: quod nihil ad vos attinet. Quotquot autem vulgares homines Christiani sumus, diligenter aduertere debemus, quod sit officium nostrum, ad quod à Deo vocati sumus, quæ gratia siue donum, cui nos accommodauit applicuitque. Quælibet enim ars & quodque opus, quamvis humilia, quamvis extrema sint, dona sunt, gratiae sunt, que omnia operatur unus atque idem Spiritus ad hominum utilitatem. Adferamus, exempli gratia, quædam ultima in medium. Alius nendi peritus est, alius sutoriæ artis gnarus est, alius in exterioribus feliciter versari nouit & lucrum facere. Hæc autem multi non habent. Sunt ergo omnia hæc, dona quædam & gratiae, quæ Spiritus Dei in hominibus operatur. Et ipse quidem, si sacerdos non esset, & in aliqua cōgregatione degere, magnum beneficium arbitraretur & deputaret in lucro, si calceos conficeret nossem, eosq; libens omnibus confratribus meis conficerem, sed & victum meum lubens manibus quæ non aliis rerem. Cæterum manus aut pedes oculi esse velle non debent: sed quæque**

quisque officium, ad quod à Deo vocatus est, quanlibet vile & sordidum sit, tenere & exequi debet. Sunt qui egregiè cantare sciant: isti Psalmoꝝ suos decantabunt: & hoc quoque Dei donum est. Itaque Augustinus ait: Deum, vniiformem, diuinam, simplicem essentiam esse, & tamen omnem operari multiplicatatem, essequie ipsum *omnia in omnibus*, vnum in omnibus, & omnia in vno. Nec est aliquid tam paruum opusculum, aut ars tam exigua, tamqꝫ vilis & abiecta, quin à Deo donetur, cuius & singulare beneficium & gratia est, eamqꝫ alijs alijs minus illam assecuto impertiri, atque in aliorum vſus conuertere debet, & ex amore gratiam dare pro gratia. Quisquis enim dona sibi collata, in alijs com-
municare debet. *Sua que-
que dona
alijs com-
municare
debere.
Lucas 16.*

Enim uero quæ à Deo recepit quisque, alijs reddere debet, vbi potest, sicut à Domino collatum est illi. Qum ergo officia omnia à Deo sint, quid causæ est, obsecro, quod omnes hodie conqueruntur à suis se officijs impediri, quando nulli Deus aliquod præstat impedimentum? Vnde, inquam, hęc conscientiæ accusatio, perturbatio, reprehensio, quum à Dei spiritu sint officia? Ergóne opera ipsa vel officia hanc perturbationem in homines adducunt? Minime. Quid ergo? Ipla eorum inordinatio, qua opera faciunt. Si enim opera sua, vt deberent, exequerentur, nihilqꝫ in eis suum, sed Dei solius gloriam querebant, nec kominibus placere cuperent, nec displicere formidarent, nec aliiquid demum vel metuerent vel amarent in eis nisi Deum, non voluptratem neque commodum proprium, sed solum Dei honorem: fieri non posset, vt aliquam conscientiæ reprehensionem paterentur. Et meritò Religiosus quisque erubescere deberet, opera se sua inordinatus ac impurè fecisse, talemqꝫ de ipso rumorem spargi, quod ex suis operibus reprehenderetur. Facile enim inde aduertitur, opera illa nec in Deo, nec pura intentione, neque ex vero Dei amore & ad proximi utilitatem peracta. Iam si cognoscere voles, vtrum solum Deum scopum operum tuorum habueris, aduerte, si pacem quo ad illa habeas, necne. Denique ipse Dominus noster Iesus Christus Martham non ob opera, quæ bona & sancta erant, sed ob solitudinem illius immodicam reprehendebat. Quando ergo certa alicui opera facienda veniunt & exercitia bona, curam omnem & solitudinem projiciat in Deum, & ipsa opera cum timore & ingenti custodia sui ipsius in silentio perficiat, secumqꝫ manens, Deum in illis presentem habere conetur, & animo sepius raptim & deuotè ad Deum introuerlo, se ipsum obseruet, attendens vnde ad illa opera facienda moueatitur impellaturqꝫ. Sed & hoc cuique studiosius curandum est, vt intus diligenter auscultet & obseruet, quando à Spiritu sancto vel quiescere vel operari, id est, vel otio contemplationis, vel actionis negotio se tradere monetur: & promptè vtrumlibet sequatur, ac modò agat, modò quiescat ex sancti Spiritus institutione & instinetu: sicqꝫ opera sua dulciter & quietè exequatur. Quod si in monasterio senex a-
senibus
& infir-
mis quo
studio in-
seruēt.

liquis viuit infirmus, debilis, & qui sibi ipsi seruire non possit, huic cæteri certam occurrere debent, adeoqꝫ alius alium præuenire velle in exequendis operibus charitatis, vt sic *alter alterius portet onera*. Quod qui possunt, vtpote vires consequuti à Deo, & nolunt: certi sint, quod Deus omnipotens, ablata sibi hac facultate & occasione, ablata virtute & gratia, quam mereri potuissent, alijs hęc offeret, qui & velint & possint ipsius exequi voluntatem. Porro in opere aliquo,

Esercitatio quibus & quam necessaria. constitutus, si intus à Deo moneri te sentias, hanc motionem in ipso opere sua uter obserues, discasque Deum habere in operibus tuis, non autem statim fugias opere relicto. Denique hac ratione sese quisque in virtutibus exercere dicat oportet: necessaria est enim exercitatio omnibus saluari cupientibus. Nec est quod speret aliquis virtutes sibi absque labore à Deo tribuendas. Unde nec villa vnguam virtutibus inexcitatatis adhibēdā fides est, adeò ut si Pater & Filius & Spiritus sanctus in aliquem promanaret, non magnificiēdū esset, nisi externa vel interna exercitatione id assequuntur sit. Vir quidam bonus flagellabat pertica frumenta sua, & in ipso labore raptus in spiritu, nisi Angelus flagellum tenuisset, seipsum dirè verberasset. Quid ad hæc dicitis, qui omnes orio vacare vultis? singuli oculus esse appetitis? omnes contemplationi, non actioni, infistere cupitis? quod ut plurimum ex vestra acedia nascitur. Evidem noui summum quēdam Dei amicum, qui omnibus vitæ suæ diebus, annis plus quadraginta, agriculturæ operam dedit, & etiamnum agricola est: qui cùm vice quadam è Domino sciscitaretur, vtrum huic labori renuntiare deberet, & in templo quietus sedere, responsum est illi à Domino, quod minimè, sed panem & viētum sibi sudore suo pararet ad honorem pretiosi sanguinis sui. Cæterū hoc vnicuique vel maximè profuerit, ut infra diem & noctem tempus sufficiens & opportunum eligat, quo se in fundum suum recipiat atq; desmerget quisque pro modulo & consuetudine sua. Perfectiores ac illustriores quique, qui pure, absque formis & imaginibus sese ad Deum conuertere nōrunt, suo modo facient, & alij itidem suo. Singuli tamen ad minus hora vna in hoc sese exercebunt. Non enim omnes oculi esse valemus. Cæteris horis ac temporibus qui

Labori cuīque. que bonis exercitijs pro Dei volūtate benigno incumbēt animo, qualia eis Deo insq; sua disponente obtinerint, idque cum ingenti dilectione & pace multa. Qui enim smeres Deo pro illius voluntate famulatur, illi Deus pro ipsius voluntate respondabit. Quisquis autem Deo pro suo feruit arbitrio, illi non pro eius, sed pro sua Deus voluntate rependet. Ex hac propriæ voluntatis abnegatione pax essentialis oritur, quæ ex virtutibus exercitatis generatur. Falsa autem pax est, quæcūque sine virtutum exercitatione sentitur. Vnde necesse est intus & foris quæque exerceri, si veram cupiat pacem assequi. Et hanc pacem, quæ intus nascitur, nemō facile eripere potest. Sed ecce vienunt nasuti quidam, & omnia pro suo capite disponunt, omnes pro suo iudicio & sensu instituere ac moderari volune.

Hoc, inquiūt, ita esse oportebat, & hoc ita. Et isti interdum quadraginta & amplius annos in religioso habitu & specie transfererunt, & vsque hodie necendum statum mentis suæ nōrunt. Fateor, quia multo me audaciores sunt isti. Cùm enim Doctoris fungar officio, quando tamen alicuius cōfessionem recipio, quomodo habeat & quonam modo in peccata collapsus sit, inquirō, quibus auditie, adhuc sententiam ferre non ausim: sed ad Deum confugio, qui si mihi consilium non subministrat, ipsi homini dico, ut ipse à Deo consilium petat, & ille sibi dabit. Iste verò superciliosi quenque iuxta suos ritus & pro suo capite iudicare volunt: quo sit, ut vermes bonas quaque herbas, quæ in Dei horto crescerē debebant, miserabiliter depascant. Sed aiunt: Non hæc nobis consuetudo est, nonus quidam hic nouorum spirituum modus est: nec recognitare secum, occultas secretioresq; Dei vias sibi prorsus ignotas esse. Ah quā malè agetur oīm quā multis, qui iam omnia sua salua arbitrātur. Sed ad Apostoli verba, redē-

Paradigmata.

Aliud:

C.

Tax. falsa.

missus

D O M I N I C A X P O S T T R I N I T A T I S.

379

Ait enim: *Alij per spiritum datur discretio spirituum.* Quinam, obsecro, sunt illi, quibus discretio spirituum à Deo donatur: Hi plandunt, qualesquales sunt, modis omnibus per carnem & sanguinem exercitati sunt, tentationesq; omnes gravissimè ac horrendè ipsos penetrarunt, dæmon quoque ipsos pertransiit, & ipsa dæmonem: ossa donique & ossium medullæ perexercitata sunt. Et isti discretionem spirituum habent. Si enim animum applicare velint, mox ut homines adspiciunt, ipsorum spiritus cognoscunt, vtrum ex Deo sint, necne: quæque cōpendiosiores ad perfectionem viæ sint, & quidnam eos inde retrahat impeditaque, liquidò cernunt. Heu quām miserè ac damnabiliter multi per fruila quædam & vilissima, à proxima nos & excellentissima veritate impediti sumus & innumera bona negligimus, quibus & in omne œcum carituri sumus: quicquid enī modū negligimus, certum est nūquā nos recuperaturos, quandiu Deus durārit. Præstet nobis Dominus Deus, ut ministeria & operaciones, quas à Dei Spiritu edocti & consecuti sumus, pro eiusdem Spiritus intentione exequamur perficiamusq; ad laudem & gloriā ipsius. Amen.

Quæsta
temporis
ratio ha-
benda.

D O M I N I C A E A D E M.

*De duplice hominum genere, qui utrique per propria voluntatis negotiationem cum creaturis commercium habent, & alijs noxia pace gaudent, alijs econtra perturbationibus & vexationibus agit autur. Et unde colligere licet, qui electi, qui reprobati sint. Ad extre-
mum de verbo Dei, ut ipsum homini fructum adferre queat.*

S E R M O S E C V N D V S.

Cum appropinquasset Iesus Hierusalem, videns ciuitatem, fleuit super illam. LVCAB XIX.

 N illo tempore: Cum appropinquasset Iesus Hierusalem, videns ciuitatem, fleuit super illam, dicens: *Quia si cognovisses ē tu: & quidem in hac die tua, qua ad pacem tibi, nunc autem abscondit a fuit ab oculis tuis: Quia venient dies in te, & circundabunt te inimici tui vallo, & circundabunt te, & coangustabunt te in illicet, & ad terram prosteruent te, & filios tuos qui in te sunt: & non relinquent in te lapidem super lapidem, ed quod non cognoveris tempus visitationis tue.* Et ingressus in templum, cœpit ejusmodi vendentes & ementes, dicens illi: *Scriptum est, Quia domus mea, domus orationis est: vos autem fecistis illam speluncam latronum.* Et erat docens quotidie in templo. Hæc ciuitas, dilectissimi, super quam Dominus fleuit, primò quidem sancta Ecclesia, seu vniuersa Christianitas est. Secundò corda secularia, seu homines huic mundo dediti, quos Dominus deploravit, sicut & merito omni sunt Iachrymarū fonte plangendi, imdū nūquā satis desieri possunt, eo quod neq; scīt, neque cognoscere volūt tempus visitationis sua. Quod vtinā cognoscerēt. Sed prorsus recusant, & magna pace perfruantur. Quando Dominus super Hierusalem fleuit, tranquilla ibi erant omnia, & gaudio ac pace multa illius urbis incolæ fruebantur. Quos autem alios nobis isti significant, nisi eos omnes, qui luxuria & desideria & pro voluptate sensuum externorum infeliciter vivunt? Isti

Ciuitas &
Christo
defleta
quid.

Ggg 4

enīma

Pace mū- enim pace magna gaudent, quando bonis omnibus affluit, ut verbi gratia, do-
dana qui
gaudet. minio, cognatis, amicis, rebus temporalibus, honore, & id genus alijs, quæcumque pro sui cordis voluptate appetere queunt, in quibus adeò securi sunt, tantoq; abundant gaudio, ac si pereniter in hoc seculo victuri essent. Interim confiteetur quidem & orant, & omnia sua salua arbitrantur. (Absit autem, ut aliquis verbo vno, malè cum ipsis agi, illis indicare attenteret. Tunc enim penitus desperatio- ni se traderent.) De sua nanque iustitia presumunt, & in hac securissimi esse vo- lunt. Sed quid post hoc gaudium, post hanc pacem & securitatem subsequetur? **Circundabunt eos inimici ipsorum, & coangustabunt eos vndique,** & non relinquunt in eis lapidem super lapidem. Cum enim tempus visitationis aduenerit, quo Deus ipsos visitabit, quando ex hac vita decessuri sunt, tartarei spiritus crudelissimi animarum hostes aduolabunt, & vndique miserrimæ desperationis foueae eos cingent, ita ut quoquod versum fugere velint, in ipsam eant præcipites, nee vnam saltem de Deo cogitationem concipere possint. Et hoc satis dignè: quando nunquam Deum per dilectionem intra se suscepere, nec illum pro fundamento, cui niterentur, cuique superstruerent, habere voluerunt: nec alia denique eis cura fuit, nisi vt suis vacarent voluptatibus, & affectibus indulgerent. Euerso autem per dæmones fundamento ipsorum, pax itidem omnis, quam illi superstruxerant, non potest non corrui. Cui deinde tam intolerabilis, æ- terna, ac perpetuis temporibus duratura perturbatio succedit, ut hanc merito omnes formidare, & nō flere modò, sed etiam ex illius consideratione tabescere, mentis defectum incurrere, & sanguineas etiam lachrymas vbertim effundere debeant & possint. Neque enim sine magna causa Dominus fleuit. Nam & plangendum satis erat, & etiamnum est, quod miseri hæc aduertere nolút, quomodo Dominus tunc ait: *Quia si cognonisses, & tu, subaudi fleres vtique.* An non

a. Ioan. 2. copiosam lugendi materiam præbet, quod apud Ioannem legimus: *Quoniam o- mne quod est in mundo, concupiscentia carnis est, & concupiscentia oculorum, & superbia vita?* Quale autem de his quandoque iustus iudex iudicium feret, vtinam in- telligere possetis: vtinam metuendi illius indicij & perturbationis, quam nul- la vñquam pax sequetur, cunctis mortalibus pauendum cognoscetis dié. Hæc autem non vt mea, sed vt D. Gregorij (cuius etiam sunt in Homilia) dicta susci- pite. Deinde templum ingressus Dominus, caput ejcere vendentes & ementes, dicens illis: *Scriptum est, Quia domus mea domus orationis est: vos autem fecistis illam spelun-*

Spelunca eam latronum. Attendite quæso, dilectissimi mei. Quodnam, putamus, est tem- plum illud sive domus Dei, quæ latronum spelunca facta est? Nimirum anima ex tēplo & corpus hominis, quæ magis propriè templum Dei sunt, quam quæcumq; ma-

i. Cor. 3. terialia tempora vñquam temporibus constructa, sicut Apostolus ait: *Tem- plum Dei sanctum est, quod estis vos.* Hoc templum vbi Dominus subire parat, in speluncam latronum & negotiationis domū versum est. Quid est autem emere? quid vendere? Solent homines frumentū quod habent libenter cōmutare vino quo carēt, & ita fit contractus quidam. Qui sunt autem negotiatores? Qui cōmu- tant merces quas habet illis quas non habent. Quum verò nihil æquè proprium sit horum, quām libera voluntas, hanc transeuntium rerum, quale- scunque demum sibi illæ, voluptatibus immutant. Hinc, verbi gratia, in ci- bo, in potu, in vestibus, in ornamenti, in vana sui ipsius complacentia, in homi- nibus alijs vñcunque possunt, oblectationem quadrūt. Et vt magis mireris, tan- dem

Negoti- atores.

dein etiam amasium vel amasiam expetunt. Eia, inquit, Domine mihi nihil obesse poterit: dilectio spiritalis est, qua mutuo nos prosequimur: remitendus interim animus est: planè his neque possumus neque volumus fraudari. Ergo certi estote quicunque huiusmodi estis, ita vos mercari, quandiu his sponte per liberi arbitrij consensum inhæretis, quod interim Deus magis ac magis alienus, extraneus & remotus vobis efficietur. Ut enim D. Bernardus ait, tam tenera est diuina consolatio, ut nullo modo subsistat, ubi aliena admittitur. Sed dicunt: Eia Domine, Religiosi sumus, & in religione vivimus. Esto: verum quantis volent cucullis tegantur, nisi professioni sua & his, ad quae tenentur, faciant satis, nihil eis proderit. Olim quidam fraudem fecit, & cucullum induit, fraude retenta: & ecce diabolus accessit, & miserum in mille frusta discerpens, cucullo integrō reliquo videntibus cunctis, eudem cum anima & corpore abduxit. Quantu[m] igitur mūdus hic huiusmodi negotiatoribus, tam apud sacerdotes quam laicos, religiosos & quæ vt seculares, apud Moniales & Monachos, plenior est, tanto vos, charissimi, deinceps sollicitius vosmetipso custodite. O quanta hic dicendi materia suppeteret, si persequi liberet omnia, quam videlicet multi hodie propria voluntate abundant: abundant, inquam, imò & superabundent. Vnde paucos hodie viros fortes inuenire est, qui Deo vacare & vivere velint: si qui verò id faciunt, penè omnes foeminei sexus sunt, fragiles mulieres. Omnes enim naturæ ac propriæ voluntati sua dediti sunt, & per hæc in omnibus seipso & sua quærunt. Quod si cum Deo negotiari vellent, ei[us] suam offerre non dubitarent voluntatem, feliciter admodum negotiarentur. Et quid, obsecro, de sua negotiatione luci reportant? Nimirum aliud nihil, quam perpetuam inquietudinem & perturbationem. Attamen melius cù istis agitur, quam cum prioribus illis, dum male torquentur & cruciantur, quod eis salutis causa est: per hoc enim seruabuntur, quod alijs minimè continget. Sunt namque in continua perturbatione & afflictione constituti. Ita enim & Augustinus ait: Iussisti Domine, & sic est, ut omnis animus inordinatus, peccata sit sui ipsius. Ergo & isti multum vexantur, & nesciunt tamen ipsi, quid sibi desit. Nihil autem aliud in causa est, nisi quod templum ipsorum negotiationibus plenum est, quodque ipsi se relinquere, abnegare, & exire nolunt. Porro quamlibet aliquis multa relinquit, quamvis patri, matri, cognatis, amicis, hereditati, & rebus proprijs renuntiet, nisi tamen & seipsum deserat, nihil illa ipsi contulerint. Adeò namque & seipso & propria voluntate absolutus & nudus quilibet esse debet, ut erat quando ex Deo profluxit. Sed dicet fortasse aliquis: Multa sibi ipsi homo impendere habet, & indiget multis. Ecce enim cibum potumque sumere, loqui, audire, videare, & id genus alia multa facere cogitur, quæ tamen omnia imagines adducunt efficiuntque. Verum est, & inficias ire non possum: sed in his omnibus, & in omni actione & dimissione sua solum Deum querere, solum Deum intendere curet. Hoc ubi fecit, imagines huiusmodi actuum & rerum ex integrō relinquit, adeoque templum suum ab illis omnibus evacuet, ac vacuum conseruet, quasi nunquam illa inchoasset: sicut cum sponsa in Canticis ex sententia dicere poterit: *Lectulus noster floridus*, id est, cælestium imaginum & cogitationum plenus. Enimvero si evacuatrum esset, o homo, templum tuum, si omnis inde exclusa & profigata negotiatio, si omnes phantasie, quæ ipsum occupant, eliminatae forent: iam Dei templum fieri posses, quod alioqui frustra speras, facias licet

Pace mū- enim pace magna gaudent, quando bonis omnibus affluūt, vt verbi gratia, do-
dana qui minio, cognatis, amicis, rebus temporalibus, honore, & id genus alijs, quæcun-
que pro sui cordis voluptate appetere queunt, in quibus adeō securi sunt, tantoh̄
abundant gaudio, ac si pereniter in hoc seculo victuri essent. Interim confitetur
quidem & orant, & omnia sua salua arbitrantur. (Absit autem, vt aliquis verbo
vno, malè cum ipsis agi, illis indicare attenteret. Tunc enim penitus desperatio-
ni se traderent.) De sua nanque iustitia præsumunt, & in hac securissimi esse vo-
lunt. Sed quid post hoc gaudium, post hanc pacem & securitatem subsequetur?
Inimici *Circundabunt eos inimici ipsorum, & coangustabunt eos vndique,* & non relinquunt
in eis lapidem super lapidem. Cùm enim tempus visitationis aduenerit, quo De-
us ipsos visitabit, quando ex hac vita decessuri sunt, tartarei spiritus crudelissi-
mi animarum hostes aduolabunt, & vndique miserrimā desperationis fouea
eos cingent, ita vt quoquā versum fugere velint, in ipsam eant præcipites, nec
vnam saltem de Deo cogitationem concipere possint. Et hoc satis dignē: quan-
do nunquam Deum per dilectionem intra se suscepere, nec illum pro funda-
mento, cui niterentur, cuiqūe superstruerent, habere voluerunt: nec alia deni-
que eis cura fuit, nisi vt suis vacarent voluptatibus, & affectibus indulgerent.
Euerso autem per dæmones fundamento ipsorum, pax itidem omnis, quam il-
li superstruxerant, non potest non corruiere. Cui deinde tam intolerabilis, æ-
terna, ac perpetuis temporibus duratura perturbatio succedit, vt hanc meritō
omnes formidare, & nō flere modō, sed etiam ex illius consideratione tabescere,
mentis defectum incurrere, & sanguineas etiam lachrymas vbertim effun-
dere debeant & possint. Neque enim sine magna causa Dominus fleuit. Nam &
plangendum satis erat, & etiamnum est, quod miseri hæc aduertere nolūt, quo-
modo Dominus tunc ait: *Quia si cognosisses, & tu, subaudi fleres utique. An non*

¶ Ioan. 2. *copiosam lugendi materiam præbet, quod apud Ioannem legimus: Quoniam o-*
mne quod est in mundo, concupiscentia carnis est, & concupiscentia oculorum, & super-
bia vita? Quale autem de his quandoque iustus iudex iudicium feret, vtinam in-
telligere possetis: vtinam metuendi illius iudicij & perturbationis, quam nul-
la vñquam pax sequetur, cunctis mortalibus pauendum cognoscetis diē. Hæc
autem non vt mea, sed vt D. Gregorij (cuius etiam sunt in Homilia) dicta susci-
pite. Deinde templum ingressus Dominus, caput ejcere vendentes & ementes, dicens
illis: Scriptum est, Quia domus mea domus orationis est: vos autem fecistis illam spelun-

Spelunca cam latronum. Attendite quæso, dilectissimi mei. Quodnam, putamus, est tem-
plorum plur illud siue domus Dei, quæ latronum spelunca facta est? Nimirum anima
ex tēplo & corpus hominis, quæ magis propriè templum Dei sunt, quam quæcunq; ma-
i. Cor. 3. terialia tempora vllis vñquam temporibus constructa, sicut Apostolus ait: *Tem-*
plum Dei sanctum est, quod estis vos. Hoc templum vbi Dominus subire parat, in
speluncam latronum & negotiationis domū versum est. Quid est autem emere?
quid vendere? Solent homines frumentū quod habent libenter cōmutare vno
quo carēt, & ita sit contractus quidam. Qui sunt autem negotiatores? Qui cōmu-
tant merces quas habēt illis quas non habent. Quum verò nihil æquè propri-
um sit hominum, quam libera voluntas, hanc transeuntium rerum, quæle-
scunque demum sint illæ, voluptatibus immutant. Hinc, verbi gratia, in ci-
bo, in potu, in vestib; in ornamētis, in vana suij suis complacentia, in homi-
nibus alijs vñcunque possunt, oblectationem querūt. Et vt magis mireris, tan-
dem

**Negoti-
stores.**

dein etiam amasium vel amasiam expertunt. Eia, inquit, Domine mihi nihil obesse poterit: dilectio spiritalis est, qua mutuo nos prosequimur: remittendus interim animus est: plane his neque possumus neque volumus fraudari. Ergo certi estote quicunq; huiusmodi estis, ita vos mercari, quandiu his sponte per liberi arbitrij consensum inhæretis, quod interim Deus magis ac magis alienus, extraneus & remotus vobis efficietur. Ut enim D. Bernardus ait, tam tenera est diuina consolatio, ut nullo modo subsistat, ubi aliena admittitur. Sed dicunt: Eia Domine, Religiosi sumus, & in religione viuimus. Esto: verum quantis volent cucullia tegantur, nisi professioni suæ & his, ad quæ tenentur, faciant satis, nihil eis proderit. Olim quidam fraudem fecit, & cucullum induit, fraude retenta: & ecce diabolus accessit, & miserum in mille frusta discerpens, cucullo integrō relicto videntibus cunctis, eudem cum anima & corpore abduxit. Quantu[m] igitur mūdus hic huiusmodi negotiatoribus, tam apud sacerdotes quam laicos, religiosos æquè ut seculares, apud Moniales & Monachos, plenior est, tanto vos, charissimi, deinceps sollicitius vosmetipso[s] custodite. O quanta hic dicendi materia suppeteret, si persequi liberet omnia, quam videlicet multi hodie propria voluntate abundant: abundant, inquam, imò & superabundent. Vnde paucos hodie viros fortes inuenire est, qui Deo vacare & vinere velint: si qui verd id faciunt, penè omnes fœminei sexus sunt, fragiles mulieres. Omnes enim naturæ ac propriæ voluntati suæ dediti sunt, & per hæc in omnibus seipso[s] & sua quærunt. Quod si cum Deo negotiari vellent, ei[us]q; suam offerre non dubitarent voluntatem, feliciter admodum negotiarentur. Et quid, obsecro, de sua negotiatione lucri reportant? Nimirum aliud nihil, quam perpetuam inquietudinem & perturbationem. Attamen melius cū istis agitur, quam cum prioribus illis, dum male torquentur & cruciantur, quod eis salutis causa est: per hoc enim seruabuntur, quod alijs minimè continget. Sunt namque in continua perturbatione & afflictione constituti. Ita enim & Augustinus ait: Iussisti Domine, & sic est, ut omnis animus inordinatus, poena sit sui ipsius. Ergo & isti multum vexantur, & nesciunt tamen ipsi, quid sibi desit. Nihil autem aliud in causa est, nisi quod templum ipsorum negotiationibus plenum est, quodq; ipsi se relinqueret, abnegaret, & exire nolunt. Porrò quamlibet aliquis multa relinquit, quamvis patri, matri, cognatis, amicis, hæreditati, & rebus proprijs renuntiet, nisi tamen & seipsum deserat, nihil illa ipsi contulerint. Adeò namque & seipso & propria voluntate absolutus & nudus quilibet esse debet, ut erat quando ex Deo profluxit. Sed dicet fortasse aliquis: Multa fibijpsi homo impendere habet, & indiget multis. Ecce enim cibum potumq; sumere, loqui, audire, vide-re, & id genus alia multa facere cogitur, quæ tamen omnia imagines adducunt efficiuntq; Verum est, & inficias ire non possum: sed in his omnibus, & in omni actione & dimissione sua solum Deum quærere, solum Deum intendere curet. Hoc ubi fecit, imagines huiusmodi actuum & rerum ex integrō relinquit, adeoq; templum suum ab illis omnibus evacuet, ac vacuum conseruet, quasi nunquam illa inchoasset: sicq; cum sponsa in Canticis ex sententia dicere poterit: *Lectulus noster floridus*, id est, cælestium imaginum & cogitationum plenus. Enimvero si evacuatuum esset, & homo, templum tuum, si omnis inde exclusa & profligata negotiatio, si omnes phantasie, quæ ipsum occupant, eliminatæ forent: iam Dei templum fieri posses, quod alioqui frustra speras, facias licet

quicquid voles: iamqe vera cordis pace & exultatione potireris, ita ut nihil deinceps te perturbare posset ex his, qu^od modò sedul^o te perturbant, & multarum tibi pressurarum afflictionumqe occasio sunt. Sic in Ezechiele scriptum reperimus, vt Dominus Prophetam illum iusserit fodere templi parietem, & ingredi. Quod cùm ille fecisset, vidit, & ecce omnis similitudo reptilium, & animalium abominatio, & vniuersa idola domus Israël depicta erant in pariete in circuitu per torum, de quibus per alium Prophetam clamat Dominus: Quid audiret talia horribilia, quae fecit nimis virgo Israël? Quid enim templum varijs imaginibus depictū, nisi hominem animi inordinati designat, qui prquondice multiplici inordinata tristitia vexari habet? Hinc autem electi à reprobis ita discernuntur, quod electi in rebus inordinatis perfecta gaudere pace & quiete non possunt. Et licet nonnunquam excedant grauiter, diuinis omnibus penè valefiant, ac in seipso quodam mentis ariditate tabescant, magno tamen perpetuoqe timore continuoqe dolore & acerbo conscientiae remorū cruciantur, quando ad se se redeūt, quod utique facit Spiritus sanctus, sicut scriptum est: *Spiritus postulat pro nobis gemitibus inenarrabilibus.* Itaque tandem aliquando veram de peccatis suis contritionem & dolorem concipiunt, & vanam inordinatamqe vitam suam deplorant, sicut ad extremum salui fiunt, licet interdum diu ipsorum protrahatur conuersio. Hoc autem immensum quoddam & ineffabile diuinæ pietatis beneficium est, quod cui præstatur, felix admodum est, dum sic vel intus vel foris admonetur. Cæterum eò, proh dolor, ventum est, vt alia oporteat ratione vti. Ea namque ferè omnium peruersitas est, vt doceri vel præmoneri nolint, nec concionantem & quanimitate ferre queant. Iamqe multis in locis ista pietatis cessant officia. Vnde vobis dilectissimi prædens, hortor & obsecro, vt quandiu verbum Dei auscultare vobis licet, ipsum minimè negligatis. Incertum est enim, quamdiu illud habituri sitis: idcirco dum præsto est, in vestros ipsum usus conuertite. Nec sufficiat aure cordis illud perceperisse, sed potius intellectu ipsum suscipe, vt quod forinsecus auditis, intus capere possitis. Nam pauci illud, proh dolor, ut oportet, intelligunt. Cuius hæc potissima causa est, quod in sola sensualitate hæret, non intro suscipitur, non ipsas penetrat medullas interiores. Et hoc unde accedit, nisi quod via, per quam ipsum ingredi oportebat, alienis imaginibus occupata, impedita & obsessa est, ita ut ad verum locum suum illi pertinere non liceat. Et reuera nisi imagines istæ remoueantur, nisi extraneæ voluptates & oblectamenta, & formæ seu species creaturarum abscedere cogantur ac eliminentur, veritas ipsa minimè capietur. Et quamvis hodie & cras itidem, & alijs quoque vicibus eadem dicatur veritas, semper tamen cum amore & diligentia multa auscultari debet. Semper enim noua quedam veritas latet, quæ semper inueniri potest, & nunquam tamen satis intelligitur. Illi autem maximè omnium capiunt, qui mundis ac denudatis mentibus auscultant. Nam qui necdum nudati sunt, ex his quæ audiunt, multa non capiunt, & multa sine fru^otu illis abeunt. Ratio est, quia in solis sensibus & phantasia, quæ audiunt, hærent, & ob impedimenta superius dicta, ad suum proprium locum minimè pertingunt. Quod si hæc impedimenta remouerentur, si negotiatores omnes exterminarentur, si deniqe templum evacuaretur, illicè domus Dei fieret, quam ille præsentissimus inhabitaret. Supereft nobis, vt quid oratio, quid item orare sit, explicemus. Sed hoc alteri Concionis seruamus. Præstet nobis Domi-

nus

**Peruersitas ho-
dierum
quanta.**

**Cat verbū
Dei in
paucis
fructifi-
cat.**

**Qui ma-
xime ca-
paces ver-
bi Dei.**

mas Deus, ut sic negotiatorum omnes profligemus, abdicemus, deseramus, ut dominus nostra grata & accepta illi fiat, qui est benedictus in secula. Amen.

DOMINICA XI. POST TRINITATIS.

*Vt se quisque aptare ac preparare debeat ad crebram Communionem. Et vt in con-
gregatione positi, amabilem vitam gerere, atque in vera humilitate in proprium nibil
suum se se dehincere debeat.*

SERMO VNIVS.

Duo homines ascenderunt in templum ut orarent. LV C A E X V I I I.

SI C V T ex Euangelica lectione didicistis, charissimi, *duo homines* ascenderunt *in templum ut orarent*, quorum *vnus Phariseus*, alter *Publicanus erat*. Itaque primò videndum, quodnam sit hoc templum, *Tempili* in quod orationis gratia ascenditur. Hoc autem est superamabile ac intimum animæ fundum, quod beatissima Trinitas amabiliter inhabitat, in quo nobiliter & excellenter operatur, in quo omnes thesauros suos abundantissimè congesit ac reposuit, in quo commorari deliciae suæ sunt, & in quo deniq; ludit, præclarissimæ perfruitur imagine & similitudine sua. Huius templi nobilitatem & dignitatem nemo satis explicat. Ad ipsum verò orationis gratia pergendum est. Ut autem oratio ritè fiat, duos pariter ascēdere oportet, exteriorem scilicet & interiorem hominem. Hos ambos, inquam, oportet ascendere, id est, & supra seiplos & super omnia ferri, & ita ingredi in hoc templum. Quicquid enim exterior homo sine interiori precatur, aut nihil aut parum utilitatis adducit. Ceterum ad huius veræ orationis profectum nihil æquè facit, nec aliquid utilius & copiosius illum promouet, quām pretiosissimum Domini Salvatoris corpus opportunè sumptum, cum omnimoda sui per illud renovatione & regeneratione. Vnde non immeritò vberes ac singulares Deo gratias, dilectissimi, referre debetis, quod iam crebrius ipsum vobis percipere licet, quām olim permittebatur: & curate, obsecro, ut hæc gratia præ omnibus in usus vestros referatur à vobis, nec sine fructu abeat. Ea namque hisce temporibus naturæ fragilitas est, & in diversa vitia & lapsus pronitas, ut satis super tynecessarium sit homini præsidium aliquod & auxilium singulare, quo retrahatur à vitis, & in bono conservetur, lapsus perigatur: & hoc maximè omnium, hæc diuina & saluberrima est esca. *Vnde* autem ex his, quos Euangeliū introducit, *Phariseus erat*, & *alter Publicanus*. *Hic à longè stans,* *olebat* nec oculos ad calum levare, sed percutiebat pedem suum, *dicens*: *Deus propitius esto mihi peccatori*. Et hic felix abscessit. *Vtinam & ego ipse in veritate facerem* semper, quod iste Publicanus fecit, ut mēris oculis propriū nihil semper adspicerem, quæ nimirū præclarissima simul & utilissima omnium ad perfectionē via ad perficiō- via est, utpote quæ Deum in hominem semper sine medio adducit & impor- nem uti- tiat. Quocunque enim Deus cum sua misericordia venit, eo simul cum tota essen- lissima tia sua, & totus ipse venit. Est autem inuenire quosdam, qui instar huius Publi- que. cani, ex agnitione peccatorum suorum confusi, à Deo & huius dignissimi Sa- cramenti Communione fugere moluntur, dicentes se non audere ipsum per- cipere. Sed quicquid talis es, obsecro ne trepides: quin potius tanto libenter ac- Humill- cede, atis quo-

danno. cede, certus quod peccata per hoc tolluntur, dicasq; ad Dominum: *Festina veni-*
 do nōdix re p*ro* i*n* quam moriatur in peccatis anima mea. Cūm enim ex vitijs infirma sit, ne-
 cessē est vt citō venias, priusquam omnino moriatur. Certē si quem huiusmodi
 Publicanum scirem, qui se in veritate peccatorem c̄redet atq; sentiret, & cum
 vera humilitate melior fieri cuperet, reverentiali quoque foret timore pr̄di-
 tus, & pro gratissima Dei voluntate suam instituere vitam conaretur, atque ad
 extremum à creaturarum affectibus & amore intordinato pro virili sese auer-
 teret, huic ego cum bona conscientia semper alternis diebus Christi Iesu Salua-
 toris nostri venerabile corpus securè porrigerem. Et hoc sacræ Scripturæ au-
 thoritate probari potest. Quādo enim sacro Baptismatis fonti immersi, & Deo
 consederati sumus, omnes ad hoc sanctissimum Sacramentum ius acquisi-
 mis, quod nec creaturæ omnes eripere nobis possunt, nisi ipsi nobis illud aufe-
 rāmus. Nec perinde necessaria est, dilecti in Christo fratres atque sorores, ma-
 gna sensibilis deuotio, satis est, nullius sibi mortalis peccati consicium esse, & ad
 meliora niti, casto quoque, humili & reverentiali timore sic esse pr̄dictum, vt
 huius perceptione Sacramēti indignum te fatearis. Hoc vti satis est, ita nihil o-
 minus & perquām utile ac necessarium est. Planè sic affecto, & absque grauibus
 peccatis perseveranti, admodum necessarium fuerit, hoc interim pr̄clarissi-
 mo cibo refici. Hęc enim esca magis ac magis hominem ad vitę spiritualis iter
 trahit. Non ergo facile ea de causa abstinere debetis, quod vitiosos seu defe-
 tuosos vos esse conspicitis: quinimodo tanto amplius ad hāc gratiam properan-
 dum est. In hoc enim Sacramento omnis virtus & sanctitas, omne solatium &
 auxilium, & vniuersa suagitas consistit, & ab illo procedit. Ceterū nec qui
 accedunt, illos qui abstinent: nec rursum illi qui non accedūt, illos qui crebrius
 sumunt, iudicare debent. Nam secundūm Augustini sententiam, nemo alium,
 quicquid etiam agat, iudicare debet, nisi forte quem Ecclesia vel spirituali vel
 seculari damnavit iudicio. Porrò qui & foris & intus superbū, & elatum pr̄
 se fert animum, atque creaturarum ipsum impedientium affectibus inordina-
 tis sponte perpetuoq; deditus est, utrum hic dignè accedat, ipsius iudicio reli-
 eturi esto: utrum yñquam securus id agat, ipse viderit. Vos, charissimi, ista iu-
 dicare fas non habetis, ne, quod absit, Phariseo illi hypocritæ similes officia-
 mini, qui mētis superbia tumidus & inflatus, Publicanum longius stantem iu-
 dicabat. Quęso, huiusmodi iudicium vt sempiternam animarum vestrarum
 perditionē cauete. Non autem terrorem aliquem vobis ingerat, si qui culpas
 & defectus vestros grauiter vobis obijciant. Hunc potius periculosisimum te-
 merarię iudicationis lapsum, quantum potestis, fugite. Ante annos aliquot,
 cūm quosdam sanctiores fratres conspicerem: Ordinem nostrum districtius
 obseruare, libens & ipse similiter fecisset: sed Dominus minimè permisit,
 quando me nimis infirmum esse sensi. Timebam quoque, me per vanam com-
 placentiam Pharisaicum mortbum incidere posse. Vos autem nihil terrori de-
 betis. Adicō namque fidelis est Dominus Deus noster, vt s̄pēnumerō etiam bo-
 nę voluntatis hominem in notabili aliquo defectu toto vitę illius spatio per-
 mittat, vt inde non modū in seipso, sed etiam in oculis eorum quibuscum. vi-
 uit, humilietur, & per ipsum ad proprij nihilī sui agnitionem deducatur. Ne-
 mo ergo proprius defectus suos abstinere debet: sed cum gaudio potius & amore
 accedat, & dicat: Domine non sum dignus, re intras sub testū cordis mei: sed tamen
 de sola

Authoris
nostrī cō-
fessio.

Macta. accedat, & dicat: Domine non sum dignus, re intras sub testū cordis mei: sed tamen
 de sola

de sola immensa misericordia tua, & opulentissimo meritorum tuorum thesauro confusis, ecce venio ad te. Video enim Domine deesse mihi cōtritionem, amorem, gratiam, & hæc plenissimè apud te in hoc Sacramento tuo inuenio, in quo etiam virtutes, desideria & bona cuncta reperiuntur. Enim uero, dilectissimi, vitia, peccata, & pessimi mores, ob quæ cælestis Pater olim temporibus beati Dominici Patris nostri, tam grauiter iratus fuit, ut mundum velle delere vniuersum, quod tamen eiusdem beati Patris nostri precibus placatus minimè fecit, hæc iam mala repullulârunt. Quamobrem nescimus, quid nobis euenturum sit: satis autem necessarium foret, si quem modum excogitare possemus, quo misericordem Dominum ad pietatem inflesteremus. Talis autem vel hic maximè omnium fuerit, ut relictis, postpositis & abdicatis omnibus, intus se quisque deuotissimè vniat cum Deo in hoc suauissimo Dominici corporis Sacramento. Itaque fratres & sorores, imò & filij mei in Christo dilectissimi, hoc ipsum quæsio toto studio facite, quoties id vobis licet, semper tamen opportuno tempore, & animo peruigili ac deliberato, modò ita affecti sitis, quod Deo libenter puro corde seruiretis: vbi verò ab hac puritate excideritis, doletis, lubenterq; occasionses omnes, quæ puritatì mentis officere queant, pro viribus euitare velitis. Sanè si externis siue secularibus hominibus concionarer, nullo modo hæc eis proponerem, nisi singularis vitæ & gratiæ homines esse certo certius mihi constaret. Hic autem sacer Ordo, in quo & vos similiter ut ego positi sumus, ad quem nos Deus ab hoc seculo nequam & periculo so vocavit, magna & dignitatis & celitudinis res est, ut meritò semper gratissimi illi esse, ipsumq; iugiter expectare, & illi soli omni cū fidelitate viuere debeamus. Et hanc dignissimam vocationem vestram, quæso, frequenter attendite, & ita viuere curate, ut & vobisip̄s & cæteris prefectus vester, & quanum vocationi huic satisfaciatis, quem item ex sacri Ordinis huius susceptione referatis fructum, innoteſcat: cuius quidem Ordinis statuta, leges & consuetudines omnes diligentissimè obseruare debetis, non quo frater aut soror senio prægrauati, iejuniijs, vigilij, aut externis operibus supra vires insisterem debemus, sed silentium vestrum omnes locis & temporibus quibuscumque, pro sacri Ordinis institutione sergabitis diligenter: quod nimis quæm fructum, quamq; adferat utilitatem, nemo capere, nullus intelligere satis potest. Deinde verba vestra suauia, benigna, pacifica erunt: & si quod asperum seu durum verbum exciderit vobis, absque mora culpam vestram humiliiter fateamini, & tam Deo quam hominibus vos subiicitote. Porro si quis alius duris vos verbis aggressitur, nihil prorsus ediuerso illi respondeatis, nisi forte vnum aut alterum verbum, idq; placido ac benigno vultu. Ad hæc, fundum vestrum diligenter obseruabitis, ne quamcunque rem, siue libros, siue indumenta, siue ornamenta, siue societatem humanam, cum delectatione possideatis, vel cum aliqua vestrijorum seu quorumlibet aliorum complacentia habeatis atque vitaminí. Quæcumque autem ordinatè atq; secundùm rationem necessaria sunt vobis, siue ea vestes sint, siue pellicia, aut quælibet alia, ea quatenus necessaria sunt, & Deus & Ordo libenter vobis admittunt suppeditantq;e. Insuper multa vos inuicem dilectione fraterna prosequemini, & alter alteri humilem subiectionem, amorem, pietatem, non graues ac torios vultus prætentetis, nec pro quaenamque occasione aut re qualibet, quæ inter eos euenire, aut pacem mutuam infringere

Quid misericordie
Dei pro merenda
potissimum
conducat.

Silentiū
Religio-
sis q;ām
sit diligē-
ter teruā-
dum.

Hhh

queat,

queat, alienos vos inuicem exhibebitis. Præterea in virtuosis operibus, maxime charitatis officijs & obsequijs, vos mutuò exercebitis, ita videlicet, ut animè vos inuicem offeratis ad charitatis obsequia alter alteri impendenda: idq; non vestris tantum, sed cui liber etiam infirmo ac seniori fratri sive moniali, quibus & onus ac labor omnis hilariter præcipienda, vel etiam è manibus tollenda sunt, & ipsorum loco facienda. Quod si vestris duntaxat facitis, à Christo mercedem habituri non estis, sicut ipse in Euangelio testatur. Quod si pro aliquo pietatis exercitio ab alijs irrideri, cōtemni, & malè tractari vos contingat, minimè vosipso defendetis, nec ad aliquem querelas deferetis. Silētum vestrum singulariter in choro, sicut & locis omnibus, quibus loqui non est permisum,

Matt. 5. strictè seruabitis. In Choro etiam, quum illic Dominicum corpus in veritate præsens adsit, multa cum reverentia, oculis in terram demissis, animoq; attento & ad Deum conuerso, in Regis æterni præsentia atque conspectu consistetis. Status in Choro quis esse debet.

Si enim virgo pudica coram Rege adstaret, certumq; haberet, illū in se oculos præ alijs defigere, si cōpos animi & prudēs foret, haud dubiè mores præ se ferret honestissimos, & modestissima ac prudētissima staret. Quā ergo æquum est, hominē coram Deo ac Domino suo, electissimoq; spōso suo, absq; intermissione ipsum foris & intus contemplante, cum collectis viribus reverentissime

Preces Horatiz qui absoluenda. semper adstare? Ad hæc, preces Horarias cum ingēti deuotione & animi quanta potestis attentione decantabitis atque legetis. Pro conscientiæ tamen securitate noueritis sufficere, quod ad præceptum attinet, si verba integrè dicantur, nec opus est aliquid repetere, quandoquidem verborum prolatione præcepto fit satis, modò sponte non cogitentur ea, quæ verbis lectis cōtraria sunt. Itaque, sicut.

Matt. 7. Euangeliū dicit, ex fructibus eorū cognoscetis eos. hi sunt, dilectissimi, exterii fructus vestri, ex quibus & à vobisipso, & ab alijs estis cognoscendi. Ab his verò studijs neminè vel ætas vel infirmitas impedit, quando omnibus vronum est, si voluerint, amorem & fidelitatem inuicem exhibere, & patientiam sc̄tarī ac mansuetudinem. Licet hæc etiam in lecto, si quem in eo aduersa valetudo detineat, obseruare. Sed & internos quoque fructus vestros hac ratione cognoscetis, vt ab omnibus, quorum Deus vera causa non est, abstracti sitis, & temporis perditiō qui cāmenda.

quantulamcumque perditionem, vt virus pestiferum fugiatis: libenter quoque solitudini vacetis, in eademque liberè & expeditè vos Deo vniatis, primò quidem floridam dignissimæ passionis Christi arborem & ad gloriosa vulnera illius, deinde verò ad præclarissimæ diuinitatis eius celstitudinem condescentes, sicut & ingredientes & egredientes, plena pascua inuenietis. Porrò dum tamē vitam agitis, dum huiusmodi fructus profertis, hoc dignissimum Sacramentum non absque grandi utilitate & profectū vestri, incremento, percipietis. Verū si bonis quibusdam Fratribus aut Monialibus, qui ex timore abstinent, quod etiam bonum est, hic modus non placeat, & hac de causa aduersum aliquid eueniat vobis, aut durioribus verbis pulsmini, quomodo vix bonum aliquod opus agitur, quod non vel comitetur, vel subsequatur aliqua afflictio, hoc dilectissimi mei humiliiter & mansueto animo perfereris. Nec inficias eo, bonum quidem esse, ad tempus ex profunda humilitate abstinere: sed multo melius suerit ex amore accedere. Qui enim ægrotat, medico profectò opus habet, & eo præsertim medico, cuius præsentia, eius

Timor charitas pellie. sanitas est. Itaque timor humili non omnino vos abstergere debet, neque retrahere.

trahere. Quid enim vitia siue defectus vestri ob oculos vobis ponuntur ac reprehenduntur, manifestum indicitum est, hoc venerabile Sacramentum in vobis operatum esse. Enim uero sicut dum medicina nitorbum ad exteriorem carnis expellit superficiem, sanitatis futurae in homine indicium est: sic & quando defectus & virtus hominis, oculis rationis ipsius magna apparent, displicantur, verissimum signum est, sanitati ipsum restituendum. Vnde quisquis talis est, ac talem se esse non fallaciter sentit, quod libenter pro gratissima Dei voluntate suam institueret vitam, lubensq; iuste ac bene ageret, modò posset, quodq; non stupida temeritate, nec cæca præsumptione, nec propria reputatione, nec audacia accedat, sed etiam vñquam se peccasse dolet, hæc omnia iam dicta si comperebit adesse fibi, securus accedere potest: imd quod cerebrius accesserit, ed melius, vtilius, & maiori cum fructu id faciet. Cæterum si forte vel Fratribus vel Monialibus tempore matutino post sacram Communionem fructus immensos ac innumera bona, quæ dignissimum hoc Sacramentum in homine operatur, obseruare non licet, dum secum manere non sinuntur, eo fortasse, quod vel legere, vel cantare, vel in his quæ aut consuetudo aut Ordinis statuta volūt, conuentum siue ad refectorium, siue alio quodus sequi habent, vel post prandium, vel post Vesperas, vel etiam post Completorium ista obseruent. Aequè enim tunc Dominus operari potest, vt tempore matutino, si tantum solicite obserueretur: & hoc venerabile Sacramentum, vbi cuncte ei præbetur locus, operatur. Iam verò, quod ad veniales quotidianasq; culpas attinet, à quibus, dum hic vivimus, omnino liberi esse non valemus, hoc monendi estis dilectissimi, ne multum solliciti sitis, néue perturbemini, si non omnes in Confessione dixeritis: sed Deo ipsas humiliter ac serid confiteamini, & coram ipso vos vt reos contrito ac deuoto corde accusetis. Illis namque, qui Confessionibus recipiendis adhibentur, nimis multum temporis auferendum non est: & has culpas in genere exposuisse satis est. Nihil enim ex precepto siue necessariò nisi sola mortalia peccata confiteri tenetur. Venialis autem peccata multis modis delenatur, puta Contritione, Dominica orationis prolatione, genuflexione, aquæ lustralis adspersione, &c. Quod si alicui dolor siue Contritio deest, saltem doléat se non dolere: & hoc quoque dolor est, dolere propter dolorem, siue dolere, quod non doleas. Ita si desiderium & amorem non sentit, desideret amore ac desiderio succendi, diligatq; amorem propter amorem. Ante omnia verò charissimi, quod & supra quām dici queat fructus & vtilitatis habet plurimum, in actuali vos dilectione exercere curabitis, ita videlicet, vt gratias immensas referatis Deo omnipotenti pro innumeris ac multiplicibus bonis, & vobis, & hominibus, Angelisq; vniuersis ab ipso abundantissime collatis: & omnes vires vestras ad contemplanda signa maxima amoris sui, quæ generaliter in cunctis modis & operibus suis, specialiter verò singulis per seipsum in omni vita & passione sua exhibere dignatus est, quantum potestis, intendite & adhibete: atque ediuerso propriam vestram partitatem & indignitatem propriumq; nihil adspicite: simulq; celum & terram, & quæcunque cæli terræq; ambitu continentur, vt vobiscum Deum laudare & gratias agere velint, inuitate, quandoquidem ipsi hoc dignè facere non potestis. Huc verò simplici quodam intuitu Christianitatem vniuersam, omnesq; tam viuos quam defunctos, maximè pro quibus orare specialius decretisti siue intendit. adducite, atque hos omnes

Quis men
s am Do-
mini se-
curus ac-
cedat,

Consuetu-
de devotio-
nis tēpo-
ta discre-
re trans-
poni pos-
se.

Quotidia-
na pecca-
ta qui co-
fitenda.

Quæ tan-
tum pec-
cata ne-
cessariò
cohitenda.
Non do-
lenti quo-
modo de-
leendum.

nes intimo cum affectu & desiderio in singularem illum vitæ passionisque
Christi amorem offeratis, semper tamen simplici cum intuitu, sicut vel mille
homines vnicâ visione conspicimus. Et hæc mentis introueris atque oblatio
sepius velut sub momento raptim renouanda est, per eamque simul in Deum a-

ctualiter ac intellectualiter cum actuali dilectione refluendum. Quicquid au-
tem vñquam à Deo consecuti estis, nulla cum proprietate vobis assumeris ne-
que arrogabitis, sed totum Deo vicissim ex integro offeretis: neque propter ea
vosipso reputabitis meliores, in dicitur non nisi merissimum nihil, & pauperes ac
mendicos vos esse sentietis: nec magnoperè inquiretis seu disputando inuesti-
gabitis, vtrumne ex Deo sit, necne, quod intus vobis occurrit & exhibetur. Tan-

tuum exiguitatem, meramque inopiam & nihilum vestrum, quod & in veritate
estis, attendite, & Deo, quod illius est, relinquite, vestramque vos recipite in ori-
ginem Deum, sicut & Dominus noster Iesus Christus cum omnibus tam supre-
mis quam infimis viribus suis, semper in Deum conuersus fuit: quem quis-
quis in hoc perfectius imitatur, hic optimus esse censendus est. Quamuis autem
vel leuisimè vel celerrimè inde deorsum tendatis, fieri vix potest, quin ali-
quam contrahatis dissimilitudinem & maculam, & à puritate non nihil exci-
datis. Tum verò cum ingenti & profundissima humilitate denud inchoabitis,
iterumque in vestram vos originem per momenta raptim demergetis, & hoc
per vitam passionemque Christi, per quæ quâto sublimius, tanto & essentialius,
diuinius atque verius id facietis, necnon cum perpetua vestrijpsorum extenua-
tione & parvipensione, ac omnimoda annihilatione, cogitando semper siue di-

Matt. 9.
Marc. 5.
Luc. 8.

cendo cum muliere illa Euangelica: *Si te igitur tantum fimbriam vestimenti eius,*
saluus ero. Enim uero fimbria vestimenti eius significat minimum aliquid, quod
ex Christi humanitate processit vñquam. Vnde quum vestimentum ipsius sa-
cratissimam eius designet humanitatem, per fimbriam vestimenti guttam v-
nam pretiosi sanguinis eius accipere licet. Iam ea quisque humilitate prædi-
tus esse debet, vt ex animo fateatur, se indignum esse præ vilitate sua, qui vel
minimum aliquid prædictorum contingat. Si enim præ aggritudine conting-
re posset, haud dubiè perfectæ sanitatis à cunctis languoribus suis beneficium
consequeretur. Sic ergo ante omnia in suum sese nihilum quisque demerget at-
que demitteret. Imò quum ad summum quis perfectionis euolârit apicem, tum
vel maximè necessarium illi fuerit, ad altissimum fundum, ipsamque vera hu-
militatis radicem, sese demittere ac inclinare. Sic ut eminentior arboris
ramus à profundiori radice nascitur: sic omnis huius vitæ sublimitas à fundo
procedit humilitatis. Quare & Publicanus iste, cùm in infimo cognosceret se
indignum, qui vel oculos ad celum leuaret, idèo in sublime erexitus fuit. *Descendit.*

 enim iustificatus in domum suam. Præstet & nobis Dominus Deus, vt nos
cum hoc Publicano ita in veritate humiliemus, vt nos
quoque iustificari mereamur, ad laudem
& gloriam ipsius. Amen.
(. . .)

DOMI-

DOMINICA XI^A POST TRINITATIS.

Vt per vetus Testamentum, hoc est, per labores atque passiones multiplices, ad lene iugum noui Testamenti, vbi Deus iam fixum nobiscum portat. & passiones omnes admodum tolerabiles, immo & leues facit, per veram introuersione m resignationem quae nos preparare debeamus.

SERMO I.

Litera occidit, spiritus autem vivificat. 1^I. COR. 1^I.

Vas quasdam rationes sive modos in populo fidelium & amicis Dei inuenimus, quorum alter veteri, alter nouo Testamento significatur. Et vetus quidem Testamentum, seu Legem veterem, cum vniuersis ceremonijs ac ritibus illius obseruare cogebantur Iudei omnes, quotquot saluari cupiebant, quoadiuisque Christus veniret, per quem Lex noua institueretur, cuius figura, & ad quam via quædam fuit Lex antiqua. Vnde etiam nunc si veterem Legem ritè consideramus, si ut oportet illam excipimus, per ipsam ad nouum Testamentum præparamur. Quod enim capere aliquid debet, prius capax fieri oportet. Habuit ergo Lex illa severa iudicia multa & sententias graues, severas quoque diuinæ iustitiae exhibitiones, seu demonstrationes per plures, ac obscuram nimisq[ue] remotam spem redemptionis futuræ: omnibusq[ue], qui ante Christi vixere tempora, ad eò porta cœlestis patriæ prorsus occlusa erat, vt quanlibet multa patarentur, & duris operibus infisterent, minimè tamen ingredi permitterentur. Suspirabant interim, & vehementissimè desiderabant: sed nihil minus, & diu & molestè expectare cogebantur. Lex autem noua, pax est & gaudium in Spiritu Lex noua, sancto. Ad hanc quisquis pertingere exoptat, haud dubiè prius per veterem aptari seu præparari debet, hoc est, prius aduersa multa patietur, onera grauia portabit, & ex animo sese sub potenti manu Dei humiliabit, atque ad extremum 1. Pet. 5. quilibet molesta sive contraria, intus vel foris, iure vel iniuria occurrant, patientissime disceret perpeti. Hortor & obsecro vos dilectissimi, vt maiorem salutis vestræ curam habeatis, certi quid alia omnino via gradiendum est, quam vos persuasum habeatis. Curate, obsecro, vt quæ ex Cōcionatorum ore suscipitis, fixa apud vos maneant, & operi mancipentur: quandoquidem incertum est, quandiu Verbum Dei habituri sitis: & qui gratiam à Deo fortitus est, prudenter custodiat. *Humiliamini*, inquam, & incuruamini sub Deo, cunctisq[ue] in modis omnibus, & per quoscunque vos affligat, sustinetе. Ut enim ante dixi, si ad nouam Legem vñquam peritigere debeatis, vetus prius toleranda erit. Itaque ex vera cordis humilitate, dum vel intus vel foris aliiquid vobis præstatur solatio, pertimescite. Non enim per hanc viam, per oblectamenta scilicet terræ, per gaudia, perq[ue] labentium rerum appetitum, ad æternæ beatitudinis gaudia peruenitur: sed potius per dolores & poenas multiplices, varias afflictiones & aduersitates, perq[ue] tot discrimina rerum eò tendendum est, ita ut omni quoque solatio renuntietis, nec ullam vel in ipsis Sacramentis, vel in spiritu-alibus illustrationibus, vel Dei sensibili amore ac sensione, vel quoruncunque demum hominum auxilijs, consolationem queratis accipiatisve. Hac plane, hac via pergendum erit, & non alia: facite quicquid vultis: hoc iter arripere debeti-

vetus ho- dehebitis, si tamen vñquam recte vobiscum agetur. Quod cùm ita sit, quæsto ve-
mo qui terem hominem vestrum laboribus vetustæ Legis omni cum humilitate & a-
subiugan- nimi resignatione supponite, ac æternum & piissimum Deum in omnibus do-
dus. nis & oneribus illius patimini ac sustinete. In veritate enim *iugum* eius *suaue*
est, & onus leue. Ipse vos, charissimi, ex imo cordis mei in Dominicæ crucis ca-
ptiuitatem commendo, vt ea & in vobis, & extra vos, ante & post vos sit per
pressuras multiplices & graues, cum plenissima semper vestrijorum in gra-
tissimam Dei voluntatem resignatione, quo parati sitis sustinere quicquid ipse
volet, & ab æterno illi placuit accidere vobis. Sit, inquam, crux ista ante vos,
vt animum habeatis ad futuras quascunque afflictiones & aduersitates toleran-
das imperterritum atque paratum. Sit etiam post vos, vt omnes vos vilipend-
ant, despiciant, nihili faciant, & detractionibus rodant. Ita quæsto veterem
hominem sub antiquam Legem deprime, donec Christus Iesus in veritate
nascatur in vobis, in Lege noua, sub qua *pax vera & gaudium*, non fallax oritur
& exurgit. Quanvis autem prisci illi Patres & Patriarchæ aduentum Domini
Saluatoris ardentissime suspirarent, & per quinq; nihilo secius annorum mil-
lia expectare cogebantur: vos tamen dilectissimi, si ea, qua dictum est, humili-

Quartanæ tate volsit vos reignare volueritis, nec vnum quidem annum expectabitis. Sicut
febris & ergo si quartana vos febris vno aut altero anno vexasset, patienter ferre oportet,
veteris & Legis col- teret, donec abscederet: ita & veterem Legem tolerate, cuius adhuc alia passio-
lato. seu pondus, horrenda sunt iudicia & districtæ iustitiæ Dei exhibitiones, quæ se
in homine varijs exerit atque declarat modis per duras passiones & consciëtiæ
remorsus. Et hos quidam crebra Confessione depellere conatur. Sed si vel mil-
lies confiteantur, parum eis hac in parte contulerit. Peccatis igitur mortalibus

Qui con- in Confessione sufficienter detectis, & Satisfactione peracta, cætera Deo humili-
scientia remoribus patienter etique, remorsus isti patienter ferendi cum humili in diuinum beneplacitum
remoribus patienter reliquenda sunt, ac interim, donec ipse per gratiam suam liberet alleui-
patienter etique, remorsus isti patienter ferendi cum humili in diuinum beneplacitum
ferendi. relinquenda sunt, ac interim, donec ipse per gratiam suam liberet alleui-
do quærunt euadere, sperantes semper se aliquid audituros, vnde remedium
accipient, & à sua molestia releuentur. Sed toto licet vita sua spatio huc illucq;
discurrant, nihil omnino proderit eis: quandoquidem intus remedium expe-
ctandum est accipiendum quie, alioqui nihil vñquam proficit. Fateor vobis,
charissimi, vidisse me hominem, quo nullus mihi tam intus quam foris san-
ctorum visus est vñquam, qui tamen cunctis vita sua diebus non nisi quinq; Con-
ciones auscultauerat. Cùm enim aduerteret quid factò opus esset, Deo inspira-
te ita secum cogitauit, Sufficit modò. Sicquæ deinde & mori, cui moriendum, &
cui viuendum erat, viuere cœpit. Vulgo igitur ad audiendum Dei Verbum huc
illucquæ pergere permisum esto, imò & expedit illis, ne vel desperationem,
vel infidelitatis crimen incurrant. Vos autem id certum habetote, quod omnes,

Concio- qui sese totos intus & foris Deo tradere volunt, ad seipso & intra seipso sese re-
nun- cipiunt, quodq; & vos, si vñquam perfecti esse volueritis, excursus omnes eui-
modus tare & intrò vos conuertere debeatis. Quanlibet enim multa audiatis, verbis
quis sit. perfectionem non obtinebitis. Hoc potius agite, vt diligatis & intendatis ex
fundo cordis Dominum Deum vestrum, & proximos quosque sicuti vobis:
vtrq; cuncta in suo statu relinquatis indiscussa, hoc est, quæ bona sunt, sint bona:
quæ vero mala, non iudicentur à vobis, nec exploretis ea: Deumq; cum prisci
illis

illis Patribus toto corde concupiscatis, aut si necedum desiderio æstuatis, defidet
ri vos teneat desiderium, & relinquatis omnia. Aliud deinde Legis antiquæ pondus seu onus fuit obscura & caliginosa spes remotæ redēptionis. Porta enim conclusa erat, nec Propheta inueniebat, qui certò prædicere posset, quo tempore præstanta foret redēptio. Sic ergo & fidelis quisque Deo se omnipo-tenti ac æternæ voluntati illius cum perfecta fiducia & longanimi resignatione simpliciter relinquere debet, illius arbitrio committens, quando se liberare velit. Tunc enim certo certius veniet, & in ipso nascetur. Sed quando, inquis? Nihil ad te. Ipsi hoc relinquere. Alijs in iuuentute, alijs in senectute, alijs in morte venit. Hoc totum illius beneplacito relinquendum est. Nec hoc aliquod speciale exercitium necessariò requiritur, nisi hoc cantum, ut studiosè mandata Dei & Ecclesiaz obserues: articulos fidei Catholicæ mordicus teneas, & memoriter discas: humiliiter aduersa quæque patiaris, & in omnibus tam foris quam intus diuinæ beneplacito voluntatis te resignes offerasque: & tunc haud dubie nascetur in te Christus, lex noua, pax in veritate, & gaudium in Spiritu sancto. Sanè si Angelicæ subtilitatis gratia intellectui tuo præstaretur, grande aliquid tibi consequitus videreris. Non tamen id optimum est. Sed multo maius est, si Spiritus Dei verè diuinam, & suam ipsius viuificam vitam, omnem Angelicam vitam, omnem humanum intellectum, cunctosque sensus & omnem rationem excedentem animæ præstet, & in anima oriri faciat. Hoc autem per hanc resignationis viam, non aliam prorsus obtinetur. Potest quidem ed per tingere aliquis, ut hanc præclarissimam vitam intellectu vtique apprehendat, & sensibus ac ratione pulchre de ipsa queat disserere: sed ut eam reuera posseideas, talisq; efficiaris, non nisi per hanc veræ resignationis viam consequi poteris. Haec te certo certius ad ipsam perducet. Denique sub Testamento veteri Leuitæ portabant Arcam: sed hic sub hac viuendi ratione sacra nos potius arca portat. Certum habetote dilectissimi, quisquis Dei iustitiam & iudicia ferre renuit, absque dubio in sempiternam incidet iustitiam, æternumq; iudicium illius. Hoc aliter se habere non potest. Itaque ut ut voles agas: resignare te ipsum in veritate, & pati te oportet. Quod si faceremus, siquæ Deo & propter Deum patremur, portaret nos vtique Deus in omnibus, in omni scilicet afflictione, aduersitate, mœrore, humerosque suos oneribus nostris supponens, simul nobiscum portaret, grauiori tamen pondere sibi seruato, & pro suo amore libenter nos contraria quæque pati faceret. Planè, inquam, si Deo nos subijceremus, nulla nobis afflictio foret intolerabilis. Sed quia, proh dolor, sine Deo sumus, & in propria infirmitate consistimus, inde est, ut nihil propter Deum sive agere sive pati queamus. Præstet nobis Dominus Deus, ut quomodo dictum est, iugum ipsius dignè portemus, ad laudem & gloriam ipsius. Amen.

DOMINICA EADEM.

Quid hominem surdum efficiat, ut diuinam inspirationem nec audire possit, nec intelligere: & vi huicmodi tentationi resistere debeat, vtque charitas foris exerceatur, & de septem donis Spiritus sancti, per qua auditus hominis curatur.

SERMO II.

Bene omnia fecit: & surdos fecit audire, & mutos loqui. MARC. VII.

IN

N Euangeliō Dominicā huius legimus, dilectissimi, vt Domino
 cœlētū de finib⁹ Tyri adductus fuerit surdus & mutus. (Ita enim
 necesse fuerat, vt qui surdus natus erat, etiam mut⁹ esset. Qui enim
 audire non potuit, haud dubiè nec verba edere nouit.) Quem Do-
 minus apprehendens de turba seorsum, misit digitos suos in auriculas
 eius: & expuens, tetigit linguam eius: & sufficiens in calum, ingemuit, & ait illis Ephēta,
 quod est, adaperire. Et statim aperte sunt aures eius, & solutum est vinculum lingue e-
 ius, & loquebatur recte. Præcipiente autem Domino, ne cui dicerent, illi multo
 magis prædicabant. & admirabantur, dicentes: Bene omnia fecit: & surdos fecit audi-
 re, & mutos loqui. Principio hīc nobis considerandum venit, quid sit illud, quod
 surdum efficit hominem. Hoc autem primò quidem in Adam Protoplasto, de-
 inde verò in omnibus nobis auscultatio fecit diabolice vocis, qua idem ipse
 Protoplatus malignæ inspirationi præbuit aurem. Hæc surditatis nostræ causa
 est: indeq; factum est, vt amabiles ac dulcissimas sempiterni Verbi inspiratio-
 nes nec audire quidem, ne dum intelligere possimus, cùm tamē hoc ipsum Ver-
 bum æternum tam ineffabiliter intus in animæ fundo propinquū nobis sit, vt
 nec ipsi nobis, nec propria natura nostra, nec cogitationes nostræ, nec quicquid
 siue dici, siue cogitari, siue intelligi potest, tanta nobis vicinitate iungatur, tamq;
 propinquum & intimum nobis sit, vt hoc ipsum Verbū, quod & sine intermissi-
 one loquitur in nobis, sed præ nimia surditate, qua detinemur, nihil eorū que
 loquitur, audimus. Quod si huius rationē à me poscitis, eam vobis reddo. Cau-
 tis nostræ fa est, quod aliquid aures nostras obstruxit, quo minus Verbum istud audire
 cauimus: vnde & adeò excusat & muti effecti sumus, quod neque nosipso co-
 gnoscimus. Nam si quid de interioribus nostris loqui velimus, non possumus:
 quia statū mentis nostre ignoramus, nec ipsos quidem modos seu ritus nostros
 perspectos habemus. Et huius quoq; ratio est, quia susurrijs inimici auscultauim-
 us, indeq; surdi & muti effecti sumus. Quod est autem, ait fortè aliquis, noxiū
 istud hostis antiqui susurrium? Omnis utique inordinatio, quam ille nobis in-
 spirat, siue sit amor, seu intentio labientium creaturarum, siue mundus, seu que-
 cunq; mundo annexa sunt, vt verbi gratia, diuitiæ, honores, amici, cognati, seu
 natura propria, seu quecunq; amore rem siue fauorem creaturarum animo impri-
 munt: hæc omnia inimici susurria sunt. Semper enim adest nobis, diligētissime
 perscrutās, ad quæ quisq; siue intus, siue foris propensior sit, ad tristitiamne, an
 ad gaudium. Et vbi hoc cedidit, mox illis se admiscens, per ipsa nos tentat, & ea
 nobis intus inspirat, ingeritq;. Dum autem imagines horum intro recipimus,
 illæ auribus interioris hominis nostri allabuntur, vt iam Verbum sempiternum
 à nobis minimè possit audiri. Quod si celeriter mentis aures inde auerte-
 remus, tentatio omnis facile vinceretur à nobis. Sed quod si catenus aures tenta-
 tioni præbemus, vt ipsam adspiciamus, ipsi blandiamur, & animi adhuc dubij
 simus, vtrū admittere an respuere velimus, iam propè vieti sumus, & maximè
 vige tentatio. Dum autem festinanter inde viriliterq; cordis aures auertimus,
 iam perè vietores sumus: & ipsum præstat nobis, vt Verbum hoc internum au-
 dire possimus, omnemq; depellit surditatem. Cæterum hac pernicioſa mentis
 surditate non modò ſeculares homines, ſed & Religiosi tenentur, illi videlicet,
 qui amore & intentione creaturas prosequuntur, & à creaturis poſſidentur, qua-
 rum Deus vera cauca ſiue ratio non eſt. Quod vbi malignus ſpiritus aduerit,
 earum,

Surditas
 nativa
 quidincō
 modisē
 trahat.

Quid ho-
 minem
 faciat
 surdum

Surditæ
 cauca
 cauca

Diabolū
 ſemper
 nobis in-
 ſtare.

carum, quibus inordinatius afficiuntur, creaturarum imagines illis suggesterit, maximè dum eos plus eis deditos & affectos cernit. Alijs surditatem hanc proprijs ipsorum conceptus, proprijs instituta, in quibus plus satis complacent sibi, quæ ex proprio iudicio & cum proprietate quadam suscepserunt, externi quoque modi, quos forinsecus à creaturis per sensus assumpsere, miserabiliter adducunt. Ista enim omnia aures internas obstruunt, ita ut Verbum æternum nulla ratione siue auditu siue intellectu eiusmodi queat homines percipere. Interim tamen, quod & verissimum est, oportet quenque bona quædam ac deuota habere exercitia, & assumpta instituta, ut vel orationes, vel sanctas meditationes, vel id genus alia multa, per quæ natura excitetur, agiliorque reddatur: spiritus erigatur ac subleuetur, & homo ad interiora sua inuitetur & accendatur: sed nulla hæc cum proprietate possidebit, semperq; magis interiori verbo atq; susurrio intus vacabit percipiendo: nec quorundam sterilium, in eodemq; semper luto hærentium hominum vestigia sequetur, qui ad mortem usque suis duntaxat externis modis & institutis inhærent, nec ad anteriora perfectioraque se extendunt: sed quoties Deus aliquid eis inspirare molitur, alia semper aures ipsorum occupant, ut nullus pateat suæ inspirationi seu Verbo accessus, nullus præberi queat auditus. Taliaq; media tam multa sunt, adeoq; hisce modis plerique sunt dediti, quod in fine, cum omnia propalabuntur, videre miseria erit. Cæterum nullius auribus hoc Verbum inspiratur, nisi diuino sit amore prædictus. Ita enim & Euangelium habet: *Si quis diligit me, sermonem meum seruabit.* Vis autem nosse, B. Gregorius ait, vtrum diligas Deum? vide quid agas, quādo perturbatio, mœror aut afflictio tibi siue int' siue foris vnde occurrit: intus quidem cum pressura quadam, ut neque scias, neque possis huc illūc te vertere, nec quo in statu fint res tuæ, satis perspectum tibi sit, nec aliquid discretionis habere possis: foris autem cum impetu passionis, modis improuisis, magnaq; cum pressura. Si enim his occurrentibus in fundo tuo pacem integrum seruas, & quietus ac imperturbatus manes, ita ut nihil vitiosum verbis, operibus, vel gestibus importunis admittas, dubium nō est, quin Deum amore prosequaris. Qui enim charitatem veraciter habet, illum nec prospera foris eleuant, nec aduersa perturbant: & siue detur, siue auferatur illi, modò dilectus ei remaneat, intus plena pace gaudet: & quāvis exterior homo remurmuret, vel etiam in lachrymas prorumpat, ferendum id est, modò interior homo in parte perseveret, & diuina illi voluntas placeat. Et reuera quisquis talis non est, surdus efficitur, nec Verbum æternum intus veraciter audiuit. Vtrum autem operante dilectione quis prædictus sit, etiā hinc scire licebit: Si se in gratitudine exerceat erga Deum pro immēsis bonis illis, quæ Deus & ipsi & creaturis omnibus tam in cælo, quam in terra degentibus exhibuit, idq; potissimum in sacratissima deificataque humanitate sua, pro multiplicibus item donis ab illo incessanter ad vniuersos homines promanantibus: Si etiam communem omnibus dilectionem exhibeat, id est, non suis tantūm, sed omnibus, puta Sacerdotibus, Monachis, Monialibus, Beguttis, & cuiuscunque demum instituti & conditionis hominibus: (Omnibus enim amor actualis impendens est. Nec debet quisquam amore priuato seipsum vel sua diligere. Hic autem communis operantis, amor, supra quam dici queat, vtilissimus est. Sic omnium perfectorum & illuminatorum Dei amicorum corda hoc amore communis erga omnes quantitate viuos

Qua surditate quam tenacitatem.

Quibus aures intereras obstruatur. Exercitia hominis ppij.

Ioan. 14.
Quomo-
do inqu.
ri, di ligat
quis Deū,
nec ne,
polist.

Dilectio-
nis ver-
expri-
mentum.

Amoris
operantis
vitalitas
quanta.

Viuos & defunctos penitus liquefiunt: quos nisi haberemus, male profecto nobiscum ageretur. Si præterea dilectionem suam erga alios, quantum potest, extrinsecus beneficia, solatiū, auxiliū, cōfūlum impendendo declareret, quanquam interim seipsum necessarijs spoliare non tenetur. Hæc enim tam studiosè impendenda sunt, vt etiam si facultas non adsit ista præstandi, semper tamen a morem nostrum excitemus, animumq[ue] promptum habeamus ad præstandum ea pro viribus, si facultas adesset. Et hæc sunt veræ dilectionis signa, quæ quisquis habet, surdus non est. Nam de eo quod Dominus misit digitos suos in auriculas hominis, & expuens tergit linguam eius. quo facto, qui mutus erat, loqui incepit, mira quidem dici possent: sed de septem duntaxat sancti Spiritus donis modò loquemur, quæ nimirum per infusionem seu missionem homini conferuntur: quibus adeptis, in veritate simul audire incipit. Primo itaque datur illi *Spiritus timoris Domini*, qui omnem homini propriam voluntatem afferit, ipsamq[ue] fugere, sequi in omnibus, in omni scilicet inordinata proprij sensus, ac propriorum conceptuum prosecutione, & id genus alijs, relinquere & abnegare docet. Secundò præstatur illi *Spiritus pietatis*, qui hominem tam suauem, benignum, misericordem efficit, vt opera aliorum nullo aspero seu gravi iudicio insectetur, neminem iudicet, & in omnibus seruet patientiam. Tertiò digitus tertius, id est, *donum scientie*, mittitur in ipsum, vnde sciens efficitur, id est intus per experientiam addiscit, vt intus & foris secundum gratissimam Dei voluntatem habere se debeat. Quartò *Spiritus fortitudinis* illi infunditur, qui tam deiformem ipsum reddit, vt facile sit illi qualibet pro Dei amore dicere, pati, operari. Quintò *Spiritus consilij* ipsi præstatur, quem qui obseruant, prompteque sequuntur, omnes amabiles & electissimi sunt homines. VI. Deinde duo oblongi digiti *Intellectus* scilicet, & *Sapientia*, quæ est sapida scientia, mittuntur in ipsum, quæ tam sublimia dona sunt, vt de eis sentire aliquid, quæ dicere, potius sit. Donet nobis omnipotens Deus, vt aures nostræ in veritate aperiantur, quod sempiternum illius Verbum intus audire possimus, ad laudem & gloriam ipsius. Amen.

DOMINICA XII POST TRINITATIS.

De visu interno, & vt ille in multis miserè obsecratus sit & obductu[m] densis sponte anorum vitiorum pellibus: vt que vel maximè proprium nihil, & vilitatem propriam astringere debeamus, & quo pacto Dominica passio fructuose cogiteatur.

S E R M O I.

Beati oculi, qui vident quæ vos videtis. LVCAS X.

Matt. xxvii. **L**ucas x. **N**e eodem Lucæ capitulo, vnde præsens diei Euangelium desumptum est, legimus, dilectissimi, vt Dominus noster Iesus Christus vice quadam, cum intus à Deo Patre electos & prædestinatos contemplaretur, exultant in Spiritu sancto, simul in hæc verba prorumpens: Confiteor tibi Pater, Domine celi & terra, quod at fons disti bec à sapientibus & prudentibus, & reuelasti ea parvulis. Et post pauca, conuersus ad dilectos discipulos suos, diei huius Euangelium exorsus est, dicens: Beati oculi, qui vident quæ vos videtis. Dico enim vobis, quod multi Prophete & reges valuerunt videre

*Videre quia vos videtis, & non viderunt: & audire quia auditis, & non audierunt. Et ecce quidam legisperitus surrexit, tentans illum, & dicens: Magister, quid faciendo vitam aeternam posseideo? At ille dixit ad eum, benignè quidem, licet ipsum fallaciter interrogasse minimè ignoraret: In lege quid scriptum est? quomodo legis? Ille respondens, dixit: Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, & ex tota anima tua: & ex omnibus viribus tuis, & ex omni mente tua: & proximū tuū sicut teipsum. Dicitque illi: Recte respondisti, hoc fac, & viues. Hic iam tractandum suscipio, charissimi, quod Dominus ad discipulos conuersus ait, primam scilicet huius Euangelij sententiam: Beati oculi, qui vident quia vos videtis. Duplices homo oculos habet, internos videlicet, & externos. Et si internum non haberet, vilis admodum hominis & miser esset, solis externis praeditus oculis, nec à brutis animantibus discreperet. Quia autem ratione fieri potuit, ut præclarus intellectus, qui oculus internus est, tam misere obsecratur, ut verum lumen non videat? Vnde, inquam, damnum tam incomparabile traxit originem? Inde videlicet, quod crassa quadam densaque pelle seu cute obductus est, amore scilicet, & intentione creaturarum, quarum Deus vera causa non est, siue fit homo ipse, siue aliquid suum. Inde nimurum & cæci & surdi effecti sunt homines, cuiuscunque demum status sint, siue Religiosi, siue seculares, & cum his ad Christi venerabile Corpus accedunt: sed quo amplius id agunt, tanto surdiiores cæcioresque sunt, & pellis eo amplius spissatur. Enim uero quid causæ esse putatis, charissimi, quod multi nulla ratione ad fundum suum pertingere queunt? Evidem nihil aliud in causa esse reor, quam quod pluribus instar bouing frontis crassissimis horribilibusque pellibus ipsorum fundum obductum est, quæ adèò ipsorum interiora contexerunt, ut neque Deo, neque ipsis ullus ad ea pateat accessus, itinere prorsus obstructo. Et fieri potest, ut quorundam interiora vel triginta vel quadragesinta spissis, atris, grossis pellibus obducta sint. Vis nosse quas ego pelles dicam? Ea scilicet omnia, ad quæ se aliquis sponte convertit, siue fit perulantia in verbis vel actibus, siue amor vel odium, siue superbia, propria voluntas, vana complacentia in re qualibet extra Deum, duritia, leuitas, comuersatio incauta siue intmorata, & id genus alia, quæ omnia crassas generant pelles & vasta quædam media, per quæ oculi hominis obsecrantur. Mox autem vt hæc cum dolore adspicimus, & coram Deo nos humiliter reos fatemur, indequie nosipso accusamus, fixumque in animo habemus pro virili corrigere vitam nostram, facilè saluti nostræ consulitur, & omnes decidunt pelles istæ. Quæ tamen heu adeò quorundam ob oculos & aures occalluerunt, ut quicquid eis dicatur, minimè ad cor recipient, haud secus quam si graui quodam somno depresso forent: noluntque renuntiare idolis suis, quicunque sint illa, sed instar Rachelis sedent super ea, cum tamen imagines, quæ inde suscipiuntur, impedimenta magna, crassasque pelles efficiant, quæ deinde aures & oculos interiores ipsius intellectus obstruunt, ut nec illæ audire, nec isti videre queant, vnde beati forent, de quo Dominus ait: *Beati oculi, qui vident quia vos videtis.* Et reueræ quisquis sanæ mentis est, facilè in seipso aduertere potest, quam bene sit vanis atque mundanis hominibus cum creatris, quæ tamen in veritate nihil sint. Quam ergo bene habebunt, qui summo illi bono sedulò vacant, vnde cuncta hæc mira profluxerent? Iam quod Dominus beatos asserit discipulos visu suo, si recte perpendamus, & nos planè beatos esse sentiemus, quandoquidem*

dem multo plura de Domino Saluatore, quām illius discipuli, videmus. D. nanque Petrus, D. Ioannes, & ceteri Apostoli, hominem inopem, infirmum, passibilem, mortalem contuebantur: nos verò in fidei sacræ Symbolo confitemur eum Deum & Dominum *omnipotentem, factorem cali & terra*, qui cuncta de nihilo produxerit atque plasmārit: quod si rectè intuemur, oculi nostri & anima nostra perenniter beata efficiuntur. Apud Doctores quæstio mouetur, utrum cognitione amore præclarior sit, an econtrà amor cognitione præstantior. Quorum sententias hic discutere nolumus. Cùm eò peruerterimus, quid sit verius, liquidò cognoscemus. Interim Dominum audiamus, dicentem, *Vnum esse necessarium*. Quod est autem hoc vnum tam necessarium? Hoc scilicet, ut cognoscas nihilum propriè tuum esse, & quid sis ex teipso. Quid enim hoc vnum cognoscere recusas, tanto Dominum paurore & angustia affecit, ut sanguinem sudaret. Inde & in cruce clamauit: *Deus meus, Deus meus, ut quid dereliquisti me?*

Marc. 15. hoc ipso innuens, vnum istud tantoperè necessarium, adēd ab omnibus negligendum deserendumqüe. Obscro proinde vos dilectissimi, ut relictis omnibus, quæ vel ipse docui, vel quicunque alij Doctores vñquam tradidēre, postpositaque omni actione & sublimi contemplatione, hoc vnum duntaxat perdiscatis, hoc vnum assequi totis viribus conemini: & feliciter protéque laboraueritis. Sic enim Dominus ait: *Maria optimam partem, in iō totum optimum, elegit*. Et quisquis hoc vnum solum assequitur, non modò partem vnam, sed totum omnino obtinuisse probatur. Non est tamen hoc vnum id, quod quidam pulchritate satis & secundum rationem dicere nōrunt, loquentes de suo nihil tam humiliiter, ac si præclarissimam hanc virtutem, velut in habitum sibi versam, possiderent, cùm tamē intus in fundo suo, maiori templo grandiores sint, cypriantqüe magni esse & videri, fallentes alios, sed maximè semper ipsos, cùm ipsi potissimum sua deceptione illaqueantur. Credite mihi, paucis admodum istud vnum perspectum est: forte vix tres inter vos sunt, qui ipsum rectè intelligant. Neque enim vel in memoria, vel in intellectu constitit: quantum profis nō minimum, semper ipsum ob-oculos habere, semper exerceri in ipso, donec ex vsu habitus fiat & generetur. Sedula nanque exercitatio tandem formam habitumve adducit. Quoties igitur elationem aliquam sive intus, sive foris sentis, confessim absque villa mora in profundissimum demergere fundum, propriumqüe nihil tuum. At inuenire est, qui dicant, meditari se quotidie vitam passionemqüe Christi, & hæc atque illa facere. Sed obscro, quisquis cūusmodi es, certum habeto, si alicuius momenti aut pretij ducis ea quæ facis, præstaret tibi nihil agere, nisi hoc tanum, ut merum nihil, nihilqüe valere, nihilqüe posse tuum attenderes, quām interim magna quædam sive intus sive foris operari, & nihil tui obliuisci. Ut autem aliqua propriæ vilitatis habeatur notitia, loquamur parumper de exteriori homine. Vide ergo quid sis, & vnde factus sis: *Nimirum ex immunda sordidaq; materia, quæ & in seipso, & in cunctis hominibus abominabilis est*. Vide etiā, quid factus sis: *Vas vtique immūdum & olidū, detestabili stercore & pestimo stetore plenum, quando nullus tam pretiosus, tam mūtue, tam elegās cibus aut potus abs te sumitur, qui nō intrat in tolerabilem: sicut & conuahat: nec tanta quis alium quemcunq; dilectione prescueri: ut eius haec gratia æternæ seipsum beatitudine spoliabit, ac inseparabiliter fecerit, ut ubi mortuus est, ipsū penes se tolerare possit: in iō multo eum ampli-*

**Vnū hoc paucis no-
tum est.**

**Habitus
qui gene-
atur.**

**Quid v-
dece ho-
mo sit.
Hominis
foris
quæsus.**

amplius quām canem mortuum fugit. Sed & Deus omnipotens cuncta homi-
nis naturā contraria posuit, cælū videlicet, Solem & stellas: indeq; esse nul-
lus dubitat, quod misera mortalium corpora modō frigus nimium, modō ca-
lor immodicus, quandoque pruina, quandoque niues, interdum pluiae affli-
gunt. Sic modō sanus, modō ægratus es: nunc bene, nunc male habes: quando-
que gaudio, quandoque mœrore afficeris: modō fame, modō siti cruciaris. In-
de & bestias, vermes, lupos araneas, pulices, pediculos, multaq; alia admodum
infesta patimur, adeo ut frequenter ab his non facile nos tueri ac defendere
possimus. Contra si irrationalia pecora, ferasq; & animantia contempleris, vi-
debis ea multo liberioris ac munitoris esse naturā, quod ad carnem attinet,
quām sis ipse, licet homo. ab ipsa uamq; natura tegimen illis collatum est, quo
& æstiuo & hyberno tempore contenta sunt, siue æstus sine frigus adurat. Quæ
verò est illa cæcitas, ut cùm ab eis vestimenta commodatō accipere cogaris, in
hac ipsa penuria tua voluptatem & oblectationem queras, ex ipsaq; superbien-
di materiam sumas? Illa cibo, potu, tegumento, quiete, cubili, qualia à Deo pre-
parata sunt eis, contenta sunt: tu verò quæ non requiris ad miserā naturā tuā:
sustentationem? & in his ipsis magna delectatio capit, grauesq; culpæ in mor-
tuorum animalium vsu admittuntur. Olim sancti homines, quando cibū sum-
pturi erant, lachrymas fundebant: morituri, præ gaudio ridebant. Sed adhuc
diligentius nihil tuum attende. Vide, obsecro, quantis natura tua miserijs sub-
iaceat. Si orare, si vigilare, si ieunijs carnem afficere, si plorare attentas, quid a-
liud sentis, nisi quod A postolus ait: Non enim quod volo bonum, hoc facio: sed quod
nolo malum, hoc ago? Quantæ, rogo, quamq; multiplices sçpenumerò in te tenta-
tiones oriuntur? quām diuersis, Deo permittente, intus & foris defectibus sub-
iaceat? Ergo ne floccipendis ista? O si hoc vnum addisceres, quām id tibi necessa-
rium fuerit. Attamen viriliter age: etiam ipsoſ defectus, pro salute tua Deo per-
mittente, hac de causa incurris, vt vel per eos ad nihil tui cognitionē perduca-
ris: & fortasse magis ita tibi expedit, quām interim multa sensibili deuotione
affluere, & in magnis versari. Sed ecce accedunt homines, & toruo adspectu du-
risqué verbis, magni verò & sublimis intellectus, subtilibus & altis, te adorium-
tur haud secus, quām si ex duodecim A postolorum forent numero. In his om-
nibus, dilectæ fili, in fundum & nihil tuum demergere: & vel turrim cum om-
nibus campanis suis super te cadere, dæmones omnes quotquot infernus habet,
imò etiam cælum & terram & creatæ omnia in te irruere & debacchari sine:
crede mihi, cuncta hæc mirum in modum tibi proficient proderuntq; , & o-
ptimam consequeris partem, imò totum, si tantum in nihil tuum tete dimit-
tas. Sed aiunt quidam, meditari se diebus singulis passionem Christi, vt videli-
cer ille coram Pilato, coram Herode steterit, vt ad columnam ligatus fuerit, vt
illis atque illis in locis sese gesserit. Verum quisquis id agis, si meæ voles insti-
tutioni auscultare, Dominum Deum tuum, non vt purum hominem, sed vt po-
tentissimum, maximum, aeternum Deum, cōtemplaberis, qui vt verbo cælum
terramq; de nihilo produxit, ita & in nihilum redigere potest: qui supereffen-
tialis & superincognitus est: quodq; hic talis & tantus, pro misera creatura sua
adèd voluit annihilaris: simulq; hæc cogitando, erubescere homo fragilis & canis
putridus, vnde te honore, vel cōmodum, vel superbiam cogitasse, & subitus crucē,
vnde vnde illa, siue foris, siue intus occurrat, deprime ceruicē tuam. Incurua, in-

quam superbum animum tuum subitus spineam coronam illius, & crucifixum Dominum Detinum tuum, in vera tui ipsius in modis omnibus tam foris quam intus extenuatione, cum subdita mente sequare. Posteaquam ille summus & altissimus Deus, adeo nihil factus, dannatus, crucifixus, morti traditus est a creaturis suis, stude te ipsum cum omni humilitate & patienti quarumlibet afflictionum molestiarumq; tolerancia, illius passioni imprimere, eidemq; te pro modulo tuo conformare. Sed ita non faciunt homines. Meditantur quidem sacratissimam Christi passionem, sed cum tepido quodam, rudi, cæcoq; amore, non autem ut cogitatio procedat in opus & exercitium, ut sua quiete, suo honore, sua superbia, sui corporis oublectamentis & voluptatibus propterea care-

Quantilū re velint: quin semper ijdem perseverant. Heu quam exiguos hodie fructus a-
fructus mabilis passio Salvatoris producit in multis. Fructus ipsos ex imitatione, ex
Christi vita, ex moribus, ex actionibus licet colligere. Ergo sic Christi passio meditan-
passio da est & exercenda, ut vitales in nobis proferat fructus, ita ut indignos nos iu-
hodie dicemus, quos terra portet, plurimumq; stupeamus, quod nō viuos nos absor-
producat. beat, cum haud dubie multos iam infernus deglutiatur, qui forte non perinde,
Qui pas- vt nos, peccārint: quicq; si tantum à Deo luminis, totq; vt nos beneficia fuissent
sio Chri- consecuti, multò quam nos meliores exitissent: & nihilominus vbi nos mis-
sti recorditer sustinuit, nobisq; diu pepercit, illos omnipotens Deus iustissimè cō-
demnauit. Et hæc quidem, dilectissimi, sèpius multumq; consideranda sunt, ex
qui- eorumq; consideratione ita compungi debemus, vt nec guttulam aquæ cum li-
medita- bertate ac præsumptuosa audacia, sed potius cum humili timore sumamus:
rebus non pro voluptate, sed pro infirmitatis nostræ necessitate vta-
tanda. mur. At videas quosdam ita subtiliter de altis & ad intellectum pertinentibus
rebus loqui, ac si iam cœlos omnes transcederint, qui tamen nec passum pedis
vnquam extra seipso in sui nihil cognitione exierunt. Et esto quod veritatem,
quidem intellexu capi potest, comprehendenter int: ad viuam tamen veritatem,
ac doctos, quatenus intellectu capi potest, comprehendenter int: ad viuam tamen veritatem,
sed irreli- quæ est ipissima veritas, non nisi per hanc proprij nihil viam peruenitur. Vr-
guatos.

Contra quisdam subtile
quidem rebus loqui, ac si iam cœlos omnes transcederint, qui tamen nec passum pedis
vnquam extra seipso in sui nihil cognitione exierunt. Et esto quod veritatem,
quidem intellexu capi potest, comprehendenter int: ad viuam tamen veritatem,
ac doctos, quatenus intellectu capi potest, comprehendenter int: ad viuam tamen veritatem,
sed irreli- quæ est ipissima veritas, non nisi per hanc proprij nihil viam peruenitur. Vr-
guatos.

¶

At videas quosdam ita subtiliter de altis & ad intellectum pertinentibus
rebus loqui, ac si iam cœlos omnes transcederint, qui tamen nec passum pedis
vnquam extra seipso in sui nihil cognitione exierunt. Et esto quod veritatem,
quidem intellexu capi potest, comprehendenter int: ad viuam tamen veritatem,
ac doctos, quatenus intellectu capi potest, comprehendenter int: ad viuam tamen veritatem,
sed irreli- quæ est ipissima veritas, non nisi per hanc proprij nihil viam peruenitur. Vr-
guatos.

Et tunc huiusmodi velle incipient, nunquam se vitam re-
ligiosam assumpisse, nec vnquam de rebus subtilibus, altis & intellectualibus
audisse, nec in huiusmodi versatos esse, nec tantum sibi comparasse nomen, sed
potius toto vitæ suæ spatio pauisse pecora, & victimi sibi multo cum sudore
quæsse. Veniet, veniet, charissimi, dies illa, quando Dominus seueram exiget
rationem de donis suis gratissimis, quæ modò tam largè distribuit, quibus tam
tepidè ac frigidè sine vlo fructu vtimur. Attamen hæc sui extenuatio non me-
tum desperantem, vt solet in desperatis, sed humilem potius, tum sub Deo,
tum sub creaturis omnibus, vera cum resignatione subiectione debebit in ho-
mione operari & efficere. Nihilominus si aliqua te putas humilitate præditum,

Matth. 18. hoc quoque vitiosum & falsum erit. Ideoq; Dominus ait: *Nisi conuerteris fueritis, &*
efficiamini sicut parvuli, non intrabitis in regnum celorum. Vnde quicquid etiam aga-
mus, nihil tamen de actibus nostris sentire debemus. Inde namque rursum Do-

Matth. 19. minus inquit: *Sinite parvulos venire ad me, et alium est enim regnum celorum.* Sic ter-
ra omnium elementorum insimum est, suaq; humilitate cœlum vel maximè
fugit, ab eoq; sese elongavit. Itaque vastissimum cœlum ipsam amplius perse-
quitur, & Sol, Luna, cunctaq; sidera, præ cæteris altioribus elementis in ipsa
vber-

¶berrimos præclarissimosty fructus operantur. Sic vbi vallis profundior, eo aqua copiosius confluit. Et vt plurimum, multo valles quam mores fecundiores sunt. Denique hac vera sui extenuatione seu parvipensione prædicti, in intimam diuinitatis abyssum sese demergunt, ibi in vera sui ipsorum perditione seu amissione seipso totos perdunt. *Abyssus enim abyssum inuocat*, dum abyssus Psal. 42. creata sui præfunditate & proprij nihili cognitione abyssum increatam in se trahit, vbi iam abyssus vna in alteram manat abyssum, fitq; utraque vnum, & nihil vnum in nihil alterum fuit, illud vtique nihil, de quo B. Dionysius loquitur, dicens: Deum nihil esse eorum, quæ vel dici, vel comprehendendi, vel intelligi queant. Ibi planè spiritus hominis tam resignatus efficitur, vt si Deo placet, ipsum profus in nihilum redigere, si tamen hic annihilari posset, libes in nihilum rediret amore nihil illius, in quod totus absorptus & liquefactus est. Nihil enim sapit, nihil amat, nihil nouit, præter hoc vnum. Huiusmodi oculi, dilectissimi, qui sic vident, recte meritoq; beati dicuntur, & de illis forsitan loquutus est Dominus, vbi ait: *Beati oculi, qui vident quæ vos videtis.* Præstet nobis beatissima Trinitas, Pater, Filius, & Spiritus sanctus, vt & nos ita ex propria nihili visione veroque adspicere beati efficiamur, ad laudem & gloriam ipsius. Amen.

Oculibea
ti qui
Luc. 10.

DOMINICA EADEM.

De via, que ad veram dicit beatitudinem. Ut Deus ex toto corde, ex tota anima, ex cunctis viribus, & ex tota mente diligendus sit. Et quid sit mens sive fundum anima, deg felici nobilitate eius, & perpetua ad Deum propensione, sit & tractu.

SERMO II.

Beati oculi, qui vident quæ vos videtis. Lv c. x.

MN Euangelio præsentis hebdomadæ purissima (dilectissimi) veritas continetur, in qua suprema felicitas consistit. Hancq; nobis veritatem ea Domini verba insinuant, quibus ait: *Beati oculi, qui vident quæ vos videtis.* Post quæ fabiungit: *Dico enim vobis, quid multi Propheta & reges voluerunt videre quæ vos videtis, & non viderunt: & audire quæ auditis, & non audierunt.* Et ecce quidam legisperitus surrexit, tentans illum. Quisquis alium tentat, fallaciter agit. Dicitq; ad Dominum: *Magister, quid faciendo vitam eternam possedeo? At ille dixit ad eum, humiliter quidem, tanquam illius peruersam intentionem ignoraret, atque ad sacra Scriptura, quam ipse legerat, testimonium eum benignè remisit.* Tria enim quisque, vt hoc obiter admoneam, testimonia habere debet, si modò recte cum illo agi debeat. Primum est à Deo. Secundum à seipso, à proprio viui spiritus sui fundo. Tertium à sacra Scriptura diuinitus inspirata. Sed ex his hypocrita iste non nisi vnum, hoc est, vt ultimum saeræ Scripturæ testimonium habuit, ad quod eum Dominus remisit, dicens: *In Lege quid scriptum est? quomodo legi? Ille respondens, dixit: Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, & ex tota anima tua, & ex omnibus viribus tuis, & ex omni mente tua: & proximum tuum sicut teipsum.* Et hic recte respondit: videbatur enim illi ita esse, vt dixerat, sed inde in seipso extollebatur. Verum ista nunc missa facimus. Vt autem ad priora Domini verba redeamus,

Tria cuiq;
testimo-
nia habeb-
da.

quibus

Oculos
bifariam
dici bea-
tos.

quibus ait: *Beati oculi, qui vident quae vos videtum, sciendum est, duplice ratione beatos dici oculos.* Una est, dum sublimem ac incomparabilem animæ nobilitatem sive nobiliorem portionem, quæ singularem habet affinitatem ad Deum, ab eodem inditam sibi, & in ipso fundo animæ constitutam, interno ac spirituali intuitu contemplantur. Reuerè enim quisquis ritè veraciterq; hanc intueri & adspicere nouit, multam inde gratiam, ingenitamq; beatitudinem, si tamen cor habeat diuino amore succensum, assequitur. De hac autem animæ nobiliori portione Doctores multi tum veteres tum recentiores multa scripsere. Albertus Magnus, Magister Theodericus, & Magister Eccardus de ipsa loquentes, diversis eam nominibus appellant. Alius eam animæ scintillam, alias existentiam centrum, aliud (qui est Albertus Magnus) beatissimam Trinitatis imaginem vocat. Et hæc scintilla, modò bene habeat, in tam sublime fertur, ut eam intellectus subsequi nō possit. Non enim quiescit, donec in diuinitatis fundum, unde profluxit, & in quo neddū creata exitit, reuertatur. Nec ambigendū est, charissimi, quin Doctores illi, qui hinc differuerūt, vita & intellectu, quæ scriberēt, assecuti sint, ex ipsaq; purissima veritate hauserint depropserintq; & ex præclarissimis sanctæ Ecclesiæ Doctribus ac præcipuis Sanctis, qui hinc multa locuti sunt, multaq; scriptis tradidere, desumpserint. Præter hos tamen etiam gentiles quidam Philosophi, qui longè antè Christi fuere tempora, multum huic inuestigandæ & explicandæ scintillæ operam dederunt, ut verbi gratia, Plato, Aristoteles, Proclus, &c. Verùm ut sancti deuotioq; homines plurimum hinc ad æternæ beatitudinis amorem inflammantur ac prouocantur, vehementiusq; se se introuertunt atque conuertunt seu recipiunt in nobilissimam hanc animæ portionem, cuius admodū celso generositas est, & perquām mirabilis anima Deo affinitate coniungitur: sic illi, qui falso corruptoq; fundo prædicti sunt, damnum hinc sibi incomparabile & æternum acquirut. Sed nunc, dilectissimi, me docente, quæ sit ea, quæ ad veram dicit felicitatem via, diligenter, quæfco, attendite. Hæc nimirum vera purissimamq; humilitas est, perfectaq; & omnimoda sui ipsius in omnibus proprijs modis tam in spiritu quam natura abnegatio, & ut nihil sentias de te ipso, neque de illis omnibus, quæ vel fecisti, vel adhuc facturus es, non nisi merissimum nihil te reputas, sicut & in veritate nō nisi nihil es. Si quæ enim bona habes, nō tua, sed Dei sunt omnia. Ad hoc humilitatis fundum re ipsa pertingas, ipsumq; funditus inspicere oportet, si beati fieri debeat spiritalis oculi tui. Hunc enim eundem canonem unicus Dei Patris Iesu Christi Dominus noster omnibus electis suis proximamento reliquit, dum ait: *Discite a me, quia mitu sum & humilis corde.* Mansuetudo namque & humilitas sunt velut sodales, & germanæ quedam duæ virtutes, quæ semper iunctæ sunt & pariter gradiuntur, quarum tanta connexio est, ut hi viri in fundo sit, alteram quoque illic adesse necesse sit. Eiusmodi parvulis & humilibus Deus Pater alta & occulta sua manifestat, quæ à magnis & secuti huius sapientibus abscondit. Et in hac sola pusillitate nuda puraq; veritas diuina intelligitur, in qua æternæ beatitudinis essentia, non vsquam alibi latet. Quod ergo Dominus ait: *Muli Reges & Prophetæ voluerunt videre quae vos videtis, & non vide-runt:* per Prophetas accipimus, grandes, elatos, subtiles & circa intellectum occupatos spiritus, qui suo naturali intellectui & subtilitati inharent, in eisdemq; gloriabantur. Horum oculi nequaquam beati efficiuntur. Per Reges autem, potentes

Via ad ve-
rā ducens
felicitatē
qua.

Matth. ii.
Manue-
ludo &
humilitas
qua sunt
sibi fami-
liares.

Luc. io.
Prophetæ
qua sunt
genuit.
Reges.

tentes ac fortis homines accipimus, qui sive ipsorum tam in verbis, quam operibus plenè potentes sunt, bonaq; opera pro suo libitu exercere possunt, pura, ieiunare, vigilijs & orationibus insistere, & id genus alia bona facere opera. Et hæc omnia bona & utilia sunt: sed quod ea magnificiunt, tanquam boni aliquid egerint, cæterosque, qui similia non faciunt, apud seipso despiciunt a nihil pendunt, hoc utique non potest non esse malum. Ergo nec ipsorum oculi beati sunt. Et hi omnes *videre voluerunt, & non viderunt. Voluerunt*, inquam, *videre*, ut intelligas suæ eos voluntati inhæsse. Credite mihi, charissimi, in hominis voluntate damnum omne situm est, & latet. Ipsa enim voluntas ipsissimum impedimenti subiectum est. Nam quomodo exterior hominis oculus pelle obducitur, ita ut per eam videre non possit, sic & voluntas intus animæ oculos velet. Ideoq; sicut oculum externum, ut omnes possit cernere colores, ab omni colore purum & liberum esse oportet: sic & interiorem adspectum, si tamen præ feliciterq; æterna diuinæ contemplari debeat, omnis velle & nolle penitus expertem esse necesse est. Et in mundanis quidem & seculo deditis hominibus voluntas multicolor est, eo quod in eis grossa, rudit & externa sit. In spiritualibus autem hominibus suum colorem habet. Ipse namque homo, quasi tres homines referre videtur, cum tamen non sit nisi unus homo. Primus, est externus, bestialis & sensualis. Secundus, internus & intellectualis cum intellectualibus viribus suis. Tertius, mens, suprema animæ portio. Et hæc omnia non nisi unus homo sunt. Sic & diuersæ sunt in homine voluntates, quæque iuxta singularem modum suum. At omnem omnino voluntatem propriam exuere oportet, sicut de seipso quoque Dominus ait: *Non veni, inquiens, facere voluntates meam, sed te a me. Parus mei.* Quandiu enim propriæ voluntati inhæres, certum est nequidem hanc et præclarissimam beatitudinem adeptum, quandoquidem omnis vera beatitudo in vera duntaxat resignatione & propriæ voluntatis expoliatione consistit. Hæc autem omnia ex nostræ paruitatis recognitione, ubi propria voluntas perditur, originem trahunt pullulantque. Sanè voluntas hominis veluti columba quadam est, omnem hominis inordinationem sustentans. Si ergo hanc perfectè veraciterq; euerterimus, omnes totius inordinationis muri funditus corruent. Quanto autem se quisque minorem reputat, tanto minus in agendo & in dimittendo propria voluntatis habet, eo quod in his semper humilitati studet. Loquamur nunc etiam, dilectissimi, non nihil de amore, & qualis hic esse debeat, explicemus: *Diligere Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, & ex tota anima tua, & ex omnibus viribus tuis, & ex omni mente tua.* Magna apud Theologos de hac dilectione controversia est, utrum ipsa cognitione sublimior sit, vel potius cognitio amore præstantior. Quod nos hoc in loco indiscutibili præterimus. Hoc tamen certissimum est, amorem longè utiliorem, meliorem, magisq; meritorium esse homini, quam sit cognitione. Amor enim latus ingreditur, ubi cognitionem foris subsistere oportet. Nec magnopere necessaria est amori subtilis & multa cognitione: sed magis vera, pura, viua atque Catholica fides. Deinde videndum quæ amoris forma, quæ materia, quis finis sit. Materia quidem amoris, est cor nostrum, anima, & vires illius. Forma vero est dilectio. Actus est, ex tota & integra virtute diligere. Finis & obiectum est, Deum sine medio amare. Essentia vero est, amare. Amor enim diligit propter amorem. Cæterum Richardus distinctionem quandam facit amoris, dicens quod amor in infimo gradu; est,

Voluntas quantum habet momenti.

Quos tres homines homo se fecerat,

Beatitude vera in quo con- ficitur.

Amorem cognitioni præ- ter.

Amoris materia, forma, ac- tus, finis.

Kkk diligere

diligere ex corde, hoc est, in cogitatione, & ex anima, id est, ex fauore & delectatione, & ex viribus, id est, supprimere ac resistere omnibus, quæ dilectioni aduersantur. Hic autem nusquam dictum est, ex toto. Verum Albertus Magnus, in huius Euangelij explanatione, de hoc toto seu omni loquens, ita ait: *Ex toto corde* diligere, est delibera, prompta ac libera voluntate in omni se virtute, toto corde, tota anima, cunctisq; viribus exercere. Fit autem sçpernumerò, ut aliquid homini veniat in mente quod amare delectet, cui tamen ratio sua libertate contradicit. Contraquæ, alia sunt, ad quæ nulla delectatione trahimur, quæq; amare non libet, quæ tamen ratio nos diligere compellit. Sic ergo amor iste ex delibera, spontaneo, libero ac toto debet corde procedere, ita ut semper intendat, semperq; Deum pro obiecto habeat cogitatio, quantum in hac temporis mutabilitate possibile est. *Ex tota verò anima* diligere, est ex affectu, delectatione, fauore, totaq; ac liberrima voluntate, & ex omnibus animis locis, id est, tam exteriori quam interiori homine, Deum amare. Et hic amor ex veritatis cognitione nascitur. *Ex omnibus autem viribus* diligere, est ex omni studio & exercitatione Deum amare, ita ut vires bestiales, sensus, totumq; exteriorum hominem deprimamus ac refrænemus, totis viribus omniq; cum facultate, tam foris quam intus, ad amorem nos conuertamus, hoc est, in dilectione, quatenus naturæ possibile est, serio nos exerceamus, cunctasq; demum vires erigamus & extendamus, vt arcum fortius distendere solet, qui longius iacula missurus est, & scopum ipsum attingere gestit. Hæc est veri amoris integritas siue totalitas, supremusq; dilectionis gradus. Jam in eo quod sequitur, ut *ex tota Mens. mente* diligamus, alia omnia includuntur. Hæc enim mens tanquam mensura dicitur, eo quod alia omnia metitur, dans singulis formam & pondus suum, cunctasq; distribuit atque partitur, & appellatur etiam habitus mentis. Denique Augustini sententia est, vnicum actum virtutem non efficere, nisi prius in habitu formetur, adeoq; homini iucundus, facilis & consuetus sit, ac si in natum transierit: & is ex vero mentalis dilectionis Dei fundo procedit. Cum autem tanta sit mentis nobilitas, omnes studiosius ac serio, quid ipsa sit, aduertere debemus. Itaque & sublimior & multo, quam vires, interior est. Vires enim animæ omne posse suum ab ipsa accipiunt, & sunt in ea, ex eaq; promanat: sed ipsa absque modo longè supra eas est, cum sit omnino simplex, essentialis & uniformis. Denique Theologorum siue Doctorum sententia est, tantam huius mentis excellentiam esse, ut semper operetur, siue dormiat, siue vigilet homo, & siue constet illi, siue ignoret. Semper enim perpetuoq; ac deiformiter ad Deum, ex quo profluxit, adspirat. Adeoque afferunt quidam, semper eam absque cessatione Deum contemplari, diligere & frui. Sed hoc vt verum sit, modò discutere nolumus. Quanquam autem creatura sit, nouit tamen Deum in seipso. Proclus gentilis Philosophus vocat somnum, silentium, & diuinam quietem: aitq; occultam esse vniuersi vnius inquisitionem, quod scilicet vnum lögè superioris extiratione & intellectu: cumq; anima pure in ipsam se se intrò recipit, diuina efficitur, diuinamq; agit vitam. Cæterum quandiu homo foris circa sensibilia versatur & operatur in illis, scire non potest, imò nec plenè credere, esse ipsam intra se, cum tamen ita se veritas habeat. Enim uero nobilissima mens ista, seu fundum hominis purissimum ita factum est & conditum, tataq; nobilitate do-
natum à Deo, ut perpetuò ad Deum adspiceret, continetq; in suam cupiat redire origi-

Vnico a-
ctu virtu-
tem non
seri.

Mentis
excellen-
tia.

Originem, id est, Deum in se presentem. Et hæc mentis ad Deum propensio, nec in ipso cessat inferno, quod quidem vel maxima & acerbissima animæ pœna est, dum sibi æternaliter sentit ablatum, quodque perenniter carere debeat eo, vnde pure veraciter profluxit. Quādo autem huc aliquis rationabiliter, strenue ac serio se intro recipit, ipsa cum ratio sua instituit & informat, eademque omnes illius vires inferiores corrigit, voluptates, oblectamenta & desideria cuncta restringit, & quicquid rationi consonum non est, suadet propter Deum mortificare ac deserere, simulq; ibi affectus omnes virium inferiorum diuinæ contrarios voluntati deponit, ipsamq; se ab his tanquam à rebus extraneis absoltat, à sensibus elongat, & omnem à se prorsus abdicat mœrem tristitiamque. His autem omnibus sopitis, iam anima suam ipsius essentiam, cunctasque vires suas cernit, ipsamq; se rationalem intelligit imaginem eius, vnde proflixit. Talium oculi rectè meritoq; ex hac visione beatū dicuntur, quando huc rectè pertingunt, & huic mente simpliciter essentialiterque adhærent, in ipsumq; demerguntur & absorbentur. Itaque, vt Albertus Episcopus ait, Centrum animæ, quod h̄c inuenitur, maximè mirum, purissimum & certissimum est, & minimè omnium auelli, minimè omnium impeditri potest, & omnium maxime inhæret seu perseverat. Nec est vlla in ipso aduersitas, non imagines, non sensualitas, non temporalitas, non intericio: nec voluuntur in ipso differentiae seu distinctiones, quæ ex phantasia proueniunt, vt Dionyfius ait. Iam quid ista sex memorata significant, idem Albertus Magnus exponit, dicens : Ideo omnium maximè mirum est, quia supra ipsum & extra ipsum nihil est mirum : & quisquis illud intuetur, nihil deinde mirari potest : estq; supremum omnium, nec aliquid supra ipsum est. Inde vero purissimum est, quod nihil cum materia seu rebus materialibus commune habeat. Ideo certissimum, quia ista vix omnibus vijs certitudinem præstant, nec à cæteris vijs certitudinem accipiunt. Ob hoc minimè omnium abstrahi seu auelli potest, quia nec à carne, nec à carnalibus vitiorum seu tentationum defectibus, ab operationis suæ exercitio auelli, tur abstrahiturque. Inde minimè omnium impeditur, quod seipsum in serenissima luce sentit, quam lucem numc demum ex multo studio, conatu & diligentia apprehendit, qui conatus iam illi in naturā seu habitum versus est, nec aliquā in ipso patitur difficultatē. Postremō, id est maximè omniū perseverat seu inhæret, quia nullam sentit aduersitatem: & delectatio, quæ hic sentitur, nulli est permixta dolori: nec in solescit, quia non in animæ sensualitate sentitur. Hæc planè purissima veritas, est in lumine & vita veritatis. Insuper ipsum etiam æterna beatitudo triplici ex causa dicitur. Primo, quia prorsus diuinum est, & imago Dei in homine. Secundo, quia penitus in Deum immersum & absorptum est, vnde similiter diuinum est. Tertio, quia huius exercitij opus ipso Deo diuinæ essentia fruitur, quod ex illa parte, quam à Deo accipit, diuinum appellatur. Omnis antea hæc immutabilitas ac beatitudo, de qua memoratus Doctor loquitur, non in operatione, qualis in hoc tempore agitur, sed in essentialitate & in ipso fundo ita consistit, vt auelli non possit, sed iugiter persevereret. In tempore vero cuncta mutabilia sunt, & multa operationis infelicitas est. Atque hac ex parte nonnunquam in opere labascit, sed non in essentia. Vnde cùm bene istud habet, quisquis ad ipsum rectè pertingit, meritò inde beatus dici potest. Et hanc Dominus beatitudinem intelligi voluit, ybi ait:

Silentiū & otium ad quid necessarium. Quod nox conducat. Matutini temporis cōmoditas.

In quos neq; Pontifex, neq; Ecclesia qui cōquuntur. Phil. 4. Phil 4. Apoc. 8.

Matth. 11. Iugum.

Beati oculi qui vident quæ vos videtis. Porro ut hoc ipsum fundum feliciter sentiantur, locus & tempus, silentium & otium necessaria sunt: præter quæ etiam hoc in primis exigitur, ut tecum maneas, & ipsi perseueranter intendas. Nec parum huic nocte ipsa contulerit, quæ & prolixa satis est & quieta. Sed huius miseri, quando aliquid huius matutino tempore experiri atque percipere debheremus, modò his, modò illis indigemus: sicut huc illucq; discurrimus, nec huic percipienti do intus vacamus. Quod totius boni æmulus diabolus cernens, vias omnes obstruit & obturat, ita ut fortasse nunquam inde aliquid percepturi simus: & Deus alios in locum nostrum subrogat, quos huic toto studio vacare conspicit. Quæso, dilectissimi, certum habetote, prorsusq; confidite, Deum Opti. Max. facile necessaria vobis præstiturum, quando etiam regnum vobis tribuit, libenterq; minima daturum, qui maxima largitur. Ceterum nihil tamen vobis officit, quædam quod vobiscum nō manet, nec huic studiōse vacatis. Quotquot autem in hoc fundum probè pertigerūt, cum per se cōfissimi sint homines, nemo in eos dominium sibi vendicare debet, quando nec summus Pontifex, neque Ecclesia sancta id agunt, sed Deo potius ipso relinquunt. Sanè quæcunque de hoc fundo diximus, ex diuersorum sanctissimorum hominum scriptis, modò tempus id fineret, facilè probari possent. Et ut pauca adferamus in medium, David ipsum vocat, dormire in pace in idipsum: Sancius Paulus, pacem, qua exuperat omnem sensum: Diuus Ioannes, silentium quasi media hora: Et alij plures excellentissimi viri, ut diuus Dionysius Areopagita, diuus Gregorius, multa hinc scripsere. Spatiū autem & locum ipsi præbere, studiūq; impendere oportet. Ut enim Augustinus ait, cum Deo in homine operari placet, operi illius studiōse vacare, intendere & adhærere debet. Et eiusmodi audire conuenit, quod Dominus ait: *Dicite à me, quia mitu sum & humile corde. Iugum enim meum suave est, & onus meum leue.* Est enim iugum ligneum instrumentum, quo iunguntur boves, & adinuicem arctantur. Sic & Pater cœlestis huiusmodi præclaros homines intus quidem ad intima, & foris varijs aduersis casibus ac molestissimis modis trahit & ducit: quæ tamen omnia mirum in modum suauia eis sunt, & onera cuncta leuia satis. Vnde & Pater æternus, ut placet, trahere eos potest. Et tu ergo sine, ut alij verberibus afficiant, tu interim tace. Deus enim onus suum tibi imponere vult. Si dixerint alij, sensibus te destitutum, & male habere: nihil cura, sed file tantum. Istud namque onus Deus tibi imposuit, non quo caput auferri tibi debeat, ut olim Martyribus sanctis. Præstet nobis Dominus Deus, ut omnes ita sequamur & videamus, ut beati fiant oculi nostri, ad laudem & gloriam ipsius. Amen.

DOMINICA XVL POST TRINITATIS.

Vt nouum induere hominem, & secundum Deum formari, in ipsumq;, transformari debeat: potis num iuxta proprietates quatuor, in quibus illi conformes efficiuntur.

S E R M O V N I C V S.

Evangeliū huins dicit est de decem Leprosis, quos Dominus curauit. Lv c. xvii.

Spiritu ambulate, & desideria carnis non perficietis. Caro enim concupit aduersus spiritum, spiritus autem aduersus carnem. AD GAL. 5. 19.

S A L V-

SALVABERRIMA planè, dilectissimi, ea, quam audistis, Apostoli institutio est, cui si morem gerere volumus, si spiritu ambulare gestimus, expedito prorsus atque constanti animo à cunctis qui amantibus et defectibus atque peccatis, & omni creaturarum inordinato amore ac defecatione nos auertere, animamq; cum vniuersis viribus illius amorosè ad Deum introuertere oportet, idque per orationem continuam, per abstractionem, & per discreta virtuosag; exercitia, hac ratione assumenda, ut caro spiritui subjiciatur. His enim studijs nouum induimus hominem, qui secundum Deum creatus est. Jam vt aliquid de anima nobilitate loquamur, hoc certum habete charissimi, quod licet creaturæ omnes, quæcumque conditæ sunt à Deo, ad Dëum pertineant, singulariter tamen cuiuslibet hominis anima illi coniuncta est: quam dum conderet, nullius est vsus obsequio creaturæ: sed liberrima hanc voluntate, solius consilio bonitatis suæ, secundum similitudinem suam condidit: atque hinc præ cæteris creaturis hæc ipsi est coniunctior. Nam & imago similitudinis illius tam altè ei impressa est, ut nulla posit vñquam ratione deleri. Inde & animabus damnatorum, sempiternis gehennæ flammis traditis, hæc similitudinis eius imago tam tenaciter inhæret, ut nullo sit vñquam tempore delenda. Itaque sicut intus ad Dei similitudinem propriè formati sumus, ita & foris in vita & conuersatione nostra Deo conformari debemus. Quatuor autem Deo inesse legimus, in quibus vt illi conformes efficiamur, pro viribus annitendum est nobis. Primum est, quod inuisibilis est Deus. Vnde legimus: *Non videbit me homo*, mortalibus scilicet oculis, & viuet. In hoc ergo sic ei conformari debemus, vt vbi vitam spiritalem arripuimus, deinceps inuisibiles simus, ita videlicet, vt deinde nūquam in tali opere aut eiusmodi moribus deprehendamur, ut qui nos fortè adspexerint, è nobis scandali materiam sumant. Talis Apostolus erat, qui dixit: *Mibi mundus crucifixus est, & ego mundo*. Quod enim mundum sibi dicit crucifixum, nihil aliud significat, quam omne gaudium, mollitiem, voluptatem, quam mundus hic totus præstare potuisset, ad cō illi contraria & exosa fuisse, vt minus illa eum, quam crucis patibulum delectarent. Rursumque, quod se mundo ait crucifixum, hoc significat, quod se talem in moribus, in conuersatione, in habitu, & in cunctis demum operibus suis mundo exhibuerit, vt hic minor illius, quam crucis desiderio teneretur. Et in isto spiritualium hominū sive Religiosorum consistit perfectio: quod quisquis in se sentit, ipsissimam se nouerit perfectionis viam apprehendisse. Sanè multi sumus, quibus *mundus crucifixus est*, ita vt nihil illius appetamus: Sed inter mille vix vnum reperies, qui hanc perfectionem adeptus sit, vt mundo non cupiat placere. Nec tamen hoc de manifestis peccatis dixerim. Quisquis autem id perfectionis consecutus est, vt cum Apostolo dicere possit: *Ego mundo crucifixus sum, hic in cunctis actibus, nego* Galat. 6. *tuis & modis, totiusq; exterioris hominis compositione ita se gerere debeat, vt nulli omnino præterquam soli Deo placere cupiat, nihil nisi Deum desideret, cogitetque*. Idemq; ex sententia cum eodem Apostolo & hoc dicere potest: *Mibi mundus crucifixus est: quandoquidē talem se in omnibus foris & intus mundo exhibet, vt hic non magis ipsum, quam crucem petat*. Secundum, quod Deo inest, in quo etiam ipsi conformari debemus, hoc est, quod stabilis est & incommunabilis. Et nos ergo familiariter in vita laudabili & sancta stabiles & incommunabiles

biles perseuerare, atque Deo nos resignare, eidemque perseueranter inniti debemus, adeò ut si cælum terræ misceatur, nulla perturbatione pulssemur, nec ad vitia pertrahamur, nec vlla ratione Deum deseramus. O quām ille similis est Deo Creatori suo, cui omnia eadem sunt, æquè scilicet grata & accepta, tam aduersa quām prospera, tam amara quām dulcia, tam inopia quām diuitiaz, tam mala quām bona: quiq[ue] per omnia immobilis in seipso, cunctis rerum

- III.** creatarum motibus renuntiavit. Tertium est, quod quæcunque Deus creavit, eorum omnium in seipso, in vnigenito Filio suo Domino nostro Iesu Christo, qui est creaturarum omnium effigiator, ideas ab æterno continet, que tamen non tales sunt in Deo, quales in seipsis. Viuunt namque in Deo & sine initio, & absque fine. Et in hoc quoque ita Deo conformabimur, ut virtutum omnium effigatores simus. Verbi gratia: Bonus quisque per status & gradus omnes hominum virtutibus resurgentium discurrent, & ab uno transiens ad aliud, à singulis quasdam sibi virtutes colligit, ab uno quidem humilitatem, ab alio patientiam, à tertio resignationem, modestiam, devotionem, vitam spiritualem, veritatem, probitatem, castitatem, obedientiam, cæterasq[ue] virtutes addiscens, & quandam sibi velut thesaurum virtutum colligens, ut omnium fiat virtutum in seipso effigiator, ita ut nihil vnuquam in eo nisi viua quædam virtutum spectentur simulacra. Quartum est, quod Deus bonus est, & fons unde bona cuncta procedunt. Quæcunque enim in hoc mundo bona dici querunt, inde bona sunt & bona dicuntur, quod Deus suis bonitatis guttam quædam illis impertijt. Quum ergo certum habeamus, dilectissimi, bona quæque ex Deo tanquam è fontali totius boni emanare principio, nihilq[ue] bonum esse posse, nisi quatenus ex abyssali bonitate illius procedit profluitque: necessarium cum primis erit, ut si quidem influxum bonitatis illius in nos recipere voluerimus, ipsi nos coniungimus, applicemus, propinquemusq[ue]. Quanto autem fonti huic totius boni viciniores facti fuerimus, tanto plus bonitatis & gratiæ illius suscipiemus. Porrò, quum mundo, id est, peccatis renuntiamus, & vitam religiosam assumimus, tunc omnium gratiarum fontali propinquamus origini, si tamen perfectè & integrè mundo valefacimus. Is autem perfectè mundum deserit, qui quæcunque mundi sunt foris relinquit, propriam scilicet voluntatem, proprium sensum, priuatum amorem. Hæc enim omnia penitus abdicanda & foris relinquenda sunt, adeò ut nec sui corporis, nec rerum suarum, nec liberæ voluntatis suæ aliquid sibi reseruer, qui verè bonus ac probatus fieri voluerit, sed voluntatem suam resignet alteri, eidemque ad mortem usque obediatur: bona quoque sua alterius arbitrio relinquat, nihil omnino sibi proprium vel occulte reseruant: voluntatem denique suam alteri regendam eradat, & in omnibus illi faciat manifestam. O si quis ita faceret, si quis tam perfectè & in natura & in spiritu, quod suum est, abnegaret & exiret, totiusq[ue] boni & omnis gratiæ fonti propinquaret: quām hic copiosè ac largè viui fontis suscipiet influxus, qui cunctas animæ suæ virtutes efficeret fructuosas? Et tunc ad cœsentialem idem ipse beatitudinem pertingeret, ita ut Deo conformati, & nouum posset induere hominem, qui secundum Deum creatus est in iustitia & sanctitate veritatis. Quod nobis omnibus præstare dignetur super omnia benedictus Deus in secula, Amen.

Vnde bona omnia manent. Perfectus mundi desessor quis.

O si quis ita faceret, si quis tam perfectè & in natura & in spiritu, quod suum est, abnegaret & exiret, totiusq[ue] boni & omnis gratiæ fonti propinquaret: quām hic copiosè ac largè viui fontis suscipiet influxus, qui cunctas animæ suæ virtutes efficeret fructuosas? Et tunc ad cœsentialem idem ipse beatitudinem pertingeret, ita ut Deo conformati, & nouum posset induere hominem, qui secundum Deum creatus est in iustitia & sanctitate veritatis. Quod nobis omnibus præstare dignetur super omnia benedictus Deus in secula, Amen.

DOMI-

DOMINICA XV. POST TRINITATIS.

De triplici conuersatione, & vt seipsum quisque gerere debeat erga seipsum & erga proximum, iuxta perfectissima vita Christi exempla, & internam ab omni imagine nuditatem per pressuras omnes & tenebras multas.

SERMO I.

Si spiritu viuimus, spiritu & ambulemus. GALAT. V.

CRIBENS Galatis Apostolus, inter cætera sic ait: *Si spiritu viuimus, spiritu & ambulemus. Non efficiamur inanis gloria cupidi, inuicem prouocantes, inuicem inuidentes. Fratres, et si praoccupatus fuerit homo in aliquo delicto, vos, qui spiritales esstis, huiusmodi instruite in spiritu lenitatis, considerans te ipsum, ne & tu tenteris. Alter alterius onera portare, & sic adimplebitis legem Christi. Nam si quis existimat se aliquid esse, cum nihil sit, ipse se seducit. Opus autem suum probet unusquisque: & sic in semetipso tantum gloriam habebit, & non in altero, &c.* Hæc Apostoli verba omnia sensibus grauida sunt, maximè quæ primo loco sunt posita, à quibus huius diei Epistola sumit exordium, videlicet: *Si spiritu viuimus, spiritu & ambulemus, Spiritu vtiq; sancto. Quomodo enim corporis vita anima est, ex qua corpus viuit: sic Spiritus sanctus animæ vita est, de quo ipsa viuit. Ait ergo Apostolus: Si spiritu viuimus, spiritu & ambulemus. Cæterum triplici nobis ratione ambulandum est: quarum prima, externa est erga nosipsum & proximos nostros; secunda, iuxta exempla Domini Salvatoris: tertia, absque imaginibus & formis est.*

Corporis
& animæ
vita quæ.
Triplici
ratione
nobis am
bulandæ.
I.

De prima loquitur Apostolus, dum ait: *Non efficiamur inanis gloria cupidi. Hanc inanem gloriam homines mundani & huic seculo dediti noctu diuqué omni cum conatu sectantur: itaque manifestum est, necdum eos Spiritum sanctum esse adeptos. Non enim sunt membra Dei, sed abscessi sunt & separati, nec aliquo in pretio habentur apud Deum. Alij deinde sunt, qui sub habitu & schemate religioso mundana corda circumferunt, & in omnibus honorem & vanam gloriam querunt, puta in vestibus, in crenodijs, in amicis, in sociis & consodalibus, in consanguineis, & id genus alijs multis: in quo quanto diutius perseverant, tanto petiores efficiuntur. Nec ipsis enim Spiritum sanctum habent, & maiori viuunt in discrimine, quæ vel ipsi credere possint. Est autem vana Vanaglo-
seu inanis gloria, quando ex re qualibet præ cæteris reputari, diligiri, honorari quidam. Quod quidem vitium tam subtiliter cunctis bonis institutis, modis, appetimus. Verbis, operibus, gestibus fese admiscet, vt meritò summo cum studio super suam quisque custodiam stare, Deumq; omnipotentem, vt se custodiat, quandoq; quidem nullæ sunt vires nostræ, & ex nobisipsum nil boni possumus, iugiter deprecari debeat. Hinc iam & cum proximis cautè nobis ambulandum est, vt nō inuicem prouocemus, non contendamus, neque contristemus quemcunque proximum nostrum. Ad hoc enim ante omnia vel maximè cuique nitendum est, vt neminem duris, acerbis, asperis verbis aggrediatur, sed dulciter ac amicè in spiritu lenitatis, quæ dicenda sunt, dicat, considerans seipsum, & non offendat, nec affligat, neque perturbet proximum suum. Sed heu videoas quosdam, pro leuissima re plus satis horribilibus verbis, nimiaq; duriitia, amaritudine, indiguatione, nimiumq; seris gestibus. Sed quicunque tales sunt, nouerint se à Spiritu*

Cum pro-
ximis qui
ambula-
dum.

Quintus
s. Domini
lenitas.

Sicut iri a sancto minime moueri. Nam & si qua iniuria affecti sunt, nolunt obliuisci. Probet hic vnumquisque vitam suam. Alter quoque alterius onera portabit, & omnes vnum corpus erunt in Christo Iesu, in vera fraterna dilectione. Qui superiores sunt, subditos suos pie instituere ac informare, & amicè reprehendere debent. Hoc perfectè satis beatus Pater Dominicus impleuit, cuius tanta lenitas fuit, cum sancta quadam nihilominus gravitate coniuncta, ut quoscunque reprehendisset ex subditis suis, licet peruerissimi forent, in melius vitam suam commutarent. Sicut ergo homo mansuetus per patientiam suam alterius duritiam emollit, & conuerterit in mansuetudinem: ita qui in aliquo delicto præoccupatus est, iuxta Apostoli doctrinam, in spiritu lenitatis instrui debet, & iuxto mansuetudinis exemplo sunt edocendi. Videat hic vnumquisque, ut se habeat erga proximum suum, & caueat violare templum Dei, ne disperdat ipsum Deus.

II.

Exempla
Christi
quomodo
oculis
obijicienda

Secunda conuersandi ratio, quam sectari debemus, circa imagines versatur, circa exempla videlicet Domini Salvatoris, quæ nobis ob oculos instar speculii proponere curabimus, veluti effigiatores quidam, ut omnes actiones nostras secundum ipsa, quatenus fieri poterit, informemus ac dirigamus. Respiciemus igitur, quæm pœnas, quæm mitis, quæm benigna, quæm taciturna, quæm fidelis, quæm pia, quæm iusta, quæm verax fuerit effluentissima charitas, tota quæ vita illius. Hæc autem ita considerabimus, ut inde orationes formemus, Deum ex intimo corde precantes, suaq; abyssalis bonitatis per quæm serio eum admonentes, ut quandoquidem nihil possumus viribus nostris, nec quicquam sumus aut habemus ex nobisipſis, auxilio nobis esse dignetur, quo in hisipsum imitari, hacten post ipsum via incedere possimus. Immensam quoq; dissimilitudinem nostram sive rectitudini sive iustitiae opposentes, simul adspiciemus, quæm remoti & extranei simus ab hac salutifera via: diebusq; singulis multa cum deuotione Patri cælesti Filij sui rectitudinem, pro nostra dissimilitudine seu tortuositate, eiusdemq; innocentissimas cogitationes, verba, opera, virtutes, conuersationem, amarissimam passionem, pro nostris, cunctorumq; hominum tam viventium, quæm mortuorum, culpis atq; peccatis offeremus. Credite mihi, dilectissimi: tanta est bonitas Dei nostri, ut si quis illi bene se applicare sciret, facile ab eo quicquid ille prestare posset, petendo obtineret: libens enim rogatur, & precibus facilime flecti potest. Exaudit libenter amicos suos, & omnem citra difficultatem purgatorium ex integro relaxat, si tantum funditus ac intimè nos ad ipsum conuertamus, ita ut defectus omnes, vniuersaliter dissimilitudo, cunctaque media per ipsam conuersationem penitus tollantur, & quicquid perire temporis, recuperetur. Attamen hæc conuersationem Deus largiri & operari habet, pro ipsaq; cunctis quotidianis, quanta possumus cum humilitate & amabilitate, rogare debemus. Estque hoc vnicuique diligenter obseruandum, ut cum ita se introuertere monetur intus à Deo, omnibus confessim impedimentis renuntiet, & huic intus intendat. Sanè oratio mentalis sive interna caros penetrat, si tantum hoc curemus, ut dulcisima Christi seculorum vestigia. Adorabimus, inquit Prophetæ, in loco ubi stetit, rursum pedes eius. Et huc tendit, quicquid vel ego vel cuncti Doctores tradere possunt, ut scilicet amabilissimis Domini Dei nostri vestigijs inhæreamus. Inde 1. Petri. 1. è quod Apostolorum Princeps ait: Christus passus est pro nobis, vobis relinquent exemplum, ut sequamini vestigia eius. Nec vñquam in tam sublime aliquis proficit,

Bonitas
Dei quæ-
ta.

Quæ oratio
mentalis
penetrat.
Psal. 131.

1. Petri. 1.

ficiet, vt extra hæc Domini vestigia pedem mouere debeat. Quanto enim alius profecerit, tanto his arctius ac profundius, tam agens quam fruens siue contemplans, inhæredit ac imprimetur. Sed videas dominas meas à foro redeuntes, statim sessum ire, quasi iam peracta sint omnia. Nolite, obsecro, errare: nondum ad id perfectionis confundistis, nec otio ad perfectionem peruenitur. Qui sunt Christi, ait Apostolus, carnem suam crucifixum cum vitijs & concupiscentijs. Queruntur etiam impediri se: dumque orationi insistere volunt, somnolentia prægrauari. Nec id mirum sanè. Nullam præterea dulcedinem experiri. Ergone illic dulcedinem queris & accipere moliris, ô homo, vbi Dominus tuus immensa quadam & intolerabili fuit repletus amaritudine? Planè tepiditas & negligentia tua longè te facit à vestigijs illius, dum in omnibus & verbis, & operibus, & institutis siue modis, tuum duntaxat queris commodum. Cæterum noli, obsecro, delectationem querere, nec in rebus, nec in formis seu imaginibus intellectualibus: potius te ipsum intus cum lachrymis illius substerne imagini seu exemplari, tuumque nihilum (reuerâ enim nihil es) iugiter contemplare, certus, quod quanto humilior, tanto & sublimior eris. Qui enim se humiliat, exaltabitur. Statue nihil tuum in celsam illam ac superessentialiem essentiam, & vide quam penitus nihil propter te effecta est: nec persuadeas tibi, vlo modo vinci posse naturam tuam, nisi eam viriliter aggrediaris. Non enim hæc gratia ē cælo in sinum tuum delabetur. Attamen adeò quidam in donis Dei quiescunt, vt opes internas Deus eis subtrahere cogatur. Qui si resignati forent, non ab eis spiritualis tolleretur abundantia: quin potius multum in ea proficerent. Vulgo dicitur: Quod nullo constat, nihil valere potest. Iam quod homines quidam iuvenes, robusti & incolumes, quiq; se ipsos nondum vicerunt, & adhuc in carne viuunt & sanguine, multa sibi incidere, varijs se motibus agitari, ac diuersas sibi imagines occurrere queruntur: quid, oro, admirationis habet? Potest enim id fieri, eo quod neandum probè quæsierint. Alia igitur illis arripienda via est, si proficere cupiant, & à Deo gratiam obtinere. Enimtierū instar Simonis illius Euangelici, crucem quidem, sed, sicut & ille, coacti, non sponte neque ex amore gerunt. Cæterum quilibet Christianus etiam in cunctis actibus suis, ex dilectione in crucem ipsam & crucifixum professe Dominum suum imprimere se debet ac transformare. Si dormiturus est, in ipsam crucem se reponat, cogitans atque desiderans, vt amabilissimus Domini sui sinus, lectus suus sit: corque suauissimum, puluinar: & brachia gratissima, operimentum. In cunctis externis pariter & internis necessitatibus & angustijs suis, certum habebit refugium in brachia latè distenta in cruce: & tutus erit. Si comedit aut bibit, singulos quoque morsellos in amorosa illius intinget vulnera. Denique & Moniales nostræ dum Psalmos decantant, singulos in singula vulnera distinctè collocabunt. Atque hoc modo Dominum suum quisque sibi imprimere, séq; in illum transformare curabit. Quid enim aliâs utilitatis habet, quod homines simpliciter quidē de se ferunt, meditari & orare preces Domini Salvatoris, nisi & exemplar illius vita ac moribus imiteris, & ita in ipsam quoque penetres diuinitatem? Tertia demū cōversandi ratio, absq; imaginibus & formis est. Hęc planè subtilis admodū, angusta, tenebrosa, desolata & incognita via est, de qua S. Iob, imò Dominus per Iob loquitur, vbi ait: Viro, cuius abscondita est via, & circundedit eum Deus tenebris. Quæ enim alia hæc via est, nisi ea, de

LII

ea, de qua agimus? Hic sc̄eminx in viros abeunt: & quicunque viri Deum non sequuntur, rediguntur in nihilum. Est autem, vt dixi, tenebrosa admodum via hæc. Quæcumque enim superius hinc dicta sunt, auferuntur istis, nec omnino sapienti eis: quorsum autem tendere debeant, ignorant: sicutque sit, vt magnam hic pressuram sentiat, vt meritò de eis dici queat: *Circundedit eos Deus tenebris. Quæ verba D. Gregorius exponens, ait: Tenebris homo circundatur, quia ignorantia suæ caligine premitur: & sæpè, unde placari iudex creditur, inde ad irascendum placidus instigatur, Salomone attestante, qui ait: *Est via, quæ videtur homini recta, nouissima autem eius ducunt ad mortem.* In hac ergo, dilectissimi, via tenebrosa & incognita, ita spatiōsum & latum deferendum est: hoc enim ad perdi-*

Ibidem. prou. 14. **Matt. 7.** 7. tionem dicit: &, sicut Euangelium hortatur, via arcta est arripienda, quæ quidem arcta & angusta via, compendiosior semita est. Via etenim, quæ hic homini proponitur, scientia & ignorantia est, per quas quisque vno oculo, instar sagittarij, scopum suum, quem attingere cupit, vigilanter adspicientis, diligenter contueri debet, quo semper hanc angustam teneat semitam & spatiosum iter pro viribus euitet. Deinde in hac eadem angusta semita duo extrema occurrant, per quæ medius gradietur, scientia videlicet & ignorantia: quorum neutri inhæredit, nec innitetur, sed simili per ea fide transfibit. Occurrunt & certitudo & incertitudo, per quæ cum spe sancta gradietur. Est ibi & pax spiritus & certitudo & incertitudo, per quæ vera cum resignatione transfibit. Sic & interdum grandis quædam fiducia sentitur, quam paulo post timor inordinatus expellit: & per ista cum humilitate medius ibit. Itaque arcta hæc semita diligenter obseruanda est. Cæterum ignorantia, de qua loquimur, secundum interius fundum accipiēda est. In exteriori autem homine, & in viribus ut habeamus, & circa quæ versemur studia, ignorandum non est. Turpe est enim homini aliena scire, & nescire seipsum. Porro vbi per hæc extrema aliquis percurrit, ab horribili illotimore, de quo beatus ait Gregorius, securior fit: extrema dico, scientiam & ignorantiam, in quorum vtroque errare posset, & ex vno plus sat extolli, ex altero immodicè deiici ac perturbari. In his ergo omnibus, & alijs quibuscunque, quæ scribi possent, nusquam omnino hæreditum, nulli prorsus intentum est, sed quælibet extrema homini occurrant, semper vera cum resignatione in profundam humilitatem, atque in proprium nihil suum, fidem quoque sanctam, spemq; viuani atque diuinam, se se demittere, cauens sibi, quantum fieri poterit, à spursissima desperatione, quæ plures pedem retrahere atque retrogradi fecit, dum in his perseuerare impossibile sibi crederent, atque ita à proposito resilirent. Quos, obsecro, ne sectari velitis, dilectissimi mei, nec vos retrorsum impelli patiamini: sed cum amore & desiderio penetrare obvia quæque confedit, piè semper optimo atque fidelissimo Deo Creatori vestro innitendo. Sanè cui: natura siue complexio bona contigit, & gratia prætendit auxilium, non potest non celerrimè proficere, si tantum cooperari & ipse non recu-

**Scipsum
velut
quale.** Desperatio quanti-
tate pere-
cauenda. Proficere set. Sic enim plures ipse noni homines & ætate iuvenes, annorum scilicet virginis quinque, & in matrimonio degentes, & generis nobilitate claros, qui tamē in hæc via perfectè sunt constituti. Quidam etiam, dum in hac ipsa semita scopum, id est, diuinam operationem, obseruare deberent, pro mendicadis panibus exire compelluntur: sicut fieri potest, vt maxima interim ab eis negligantur. Credite mihi: difficile ac periculosum est regere eos, qui hanc tenebrosam graduentur viam.

viam. Facile nanque aberrare possunt. In operibus autem eiusmodi hominum, tria sunt. Primo quidem Deus omnia ipsorum opera, quatenus se illi resignarunt, in eis operatur: & ex hac parte boni sunt atque laudabiles. Secundo ex ea parte, ubi in Deum cum omni mente sua sece receptorunt, illiq; intra semetipsos per amorem & intentionem cooperatur, similiter boni sunt. Tertio vero, quatenus cum arrogatione ac naturae proprietate, & quadam suiipsorum complacentia ad ista reflectuntur, ibi prorsus male cum eis agitur. Hinc enim tenebrae augmentur, productioresque sunt: ex tenebris autem istis magnam pressuram & afflictionem incurrit. Hic nanque veluti inter duo extrema, quae sunt imagines & nuditas, medius homo consistit: & omnia superius memorata illi exciderunt, nec omnino sapient, quaque illi sapient & querit, iam non inuenit: itaque magna quadam & fortissima pressura & angustia constrictus. Et haec pressura, multos Aquisgranum & Vrbem accedere, multos pauperum conditionem suscipere, plerosque Monasteria & inclusoria subire facit: sed quo plus se extrouertunt, eo minus inueniunt. Quidam vero ad imagines suas in intellectu fabricatas reuertuntur, luduntq; cum eis: dumque pressuram hanc ad finem usque perpeti nolunt, funditus collabuntur. At quicunque ad extrellum usque defolatas has tenebras patienter ferunt, amabilissimi pariter ac præclarissimi efficiuntur homines. Verum in his hominibus natura innumeratas subire mortes habet. Olim discipulus cuiusdam senis eundem rogauit, quidnam facere debuisse. Cui senex ille respondit: Abi, inquit, & sede in cella tua, & plora iugiter cum Propheta, dicente: Fuerunt mihi lacrymae apenes die ac nocte, dum ducitur mihi quotidie, ubi est Deus tuus? Necesse est enim, dilectissimi, ut in eis, de quib; præfati sumus, Domini vestigij fixus & stabilis quisque perfistat. Nam quid alioqui prodest cogitare ac meditari ea, nisi & viuendo calcare & subsequi velis? Planè charissimi, non otio vacant homines illi, quos paulo ante memorauimus. Sed dicet forsitan aliquis: Et quid tandem fit eis? Diccam hoc paucis: Sub horula una repente Dominus cum fulgore quadam eis illuminatur, in eodemque fulgore amice admodum suauiterque occulta in ipsos bonitas venit. Hic iam in admirando lumine, & in eodem coruscæ lucis interiorius fundum radiantis fulgore, latè eis veritas manifestatur: simulque palam hic eis innotescit, quo & qua ratione Dominus ipsos per præfatas vias tenebrosas deduxerit, & nunc tandem perduxerit ad lucem, in qua idem ipse benignissimus Deus pro omni diutina ipsorum expectatione, multaque afflictione, abunde nunc eos consolatur, refouet, recreatque. Quibus deinde, si unquam ante, vel maximum fuerit necessarium, ut in vera resignatione in altissimum humilitatis fundum sece demittant. Quo enim profundius se demerserint, deicerintque, tanto Deus omnipotens & ipsos & cuncta opera ipsorum interiorius, vicinus, abundantius sibi coniungeret & assumet, seu de ipsis ipsorumque operibus se amplius intromittet, cunctaque eorum opera supernaturali quadam ratione operabitur in eis. Qui & nobis omnibus præstare dignetur, ut sic eum per has obscuras & tenebrosas sequamur vias, quo ad veram lucem quandoque ab ipso perduci mereamur, ad laudem & gloriam ipsius. Amen.

Peregrinations & Religiones cur quidam suscipiunt.

Paradigmata.
Psal. 41.

DOMINICA - EADEM.

De damno incomparabili, quod inordinata pro temporalibus solicitudo hominibus interfert. Vt quarendum sit regnum Dei, & iustitia illius, & ubi inueniantur. Cur item suos: Deus crebro hic in multa paupertate relinquat. Ad extremum de salubri quadam & viili solitudine.

SERMO II.

Primum querite regnum Dei & iustitiam eius. MAT. VI.

N Euangelio hodierno Vnigenitus Dei Patris notatu dignam nobis, dilectissimi, proponit similitudinem, hominemque rationis participem ad ornatum terræ nascentium florum, & irrationales cœli aues inspicendas remittit: *Respicite, inquiens, volatilia cali, quoniam non servunt, neque metunt, neque congregant in horrea: & Pater vester cœlestis pascat illa. Nonne vos magis pluris estis illi? Et de vestimento quid solicitis estis? Considerate elia agri, quo modo crescent: non laborant, neque nent. Dico autem vobis, quoniam nec Salomon in omni gloria sua cooperatus est, sicut unum est istis. Nolite ergo solliciti esse, ducentes: Quid manducabimus, aut quid bibemus, aut quo operemur? hac enim omnia gentes inquirunt. Scit enim Pater vester, quia his omnibus indigetis. Querite ergo primum regnum Dei & iustitiam eius: & haec omnia adiicientur vobis.* Iam ante in exordio Euangelij huius dixerat eis: *Nemo potest duobus dominis seruire: (Qui sunt duo domini, postea exponit, dicens: Non potestis Deo seruire & mundo,) aut enim unum o loco habebit, & alterum diliger: aut unum sustinebit, & alterum contemnet. Quibus simul omnibus consideratis, dictu mirum est, & potest, capi non potest, quanta his verbis comprehendantur. Vnde & fidelis quisque totum hoc Euangelium veluti speculum sibi ob oculos iugiter proponet, & haud secus quam Dominicam tenebit orationem. Planissimis enim & aversissimis verbis, optimisque similitudinibus ipsam hic nobis veritatem Veritas ipsa proponit atque demonstrat, omnemque nobis rerum labentium & cœducarum sollicitudinem interdicit, dum ait: *Quis vestrum cogitans, potest adiutare ad statuam suam cubitum unum? Et, Si solum agri, quod hodie est, & cras in clibarum mittitur, Deus sic vestit: quanto magis vos modice fidei? Nolite ergo solliciti esse.**

Solicita dominis pia pœnitentia sibi placescere. Iam si penitus ista inspiciantur, liquet nimirum, quam omnes penè homines in toto orbe purissimæ veritati nimis dissimilem gerant vitam. Sub hac autem sollicitudine occultum quoddam vitium latet, quod est excranda avaritia, quæ inter septem mortalia peccata numeratur, quæ occulte & inaduertenter tam grauia interfert damna hominibus, ut nihil æquè noceat. Videat, oro, unusquisque & diligenter aduertat, quantum laboris, quantam operam, quam multum temporis insument, & quam multa demum subtiliter & mira excogitent ac machinent singuli aduersus proximos suos, opum dunctaxat & rerum labentium conquirendarum gratia. Quæ si per singula discutere atq; latius proficeret, in immensum se noster Sermo extenderet. Quæc tamen liceat mihi, pace vestra, saltē à latere ista rimari. Quantum, obsecro, malum est, quod tam pauci Deo Opt. Max. summe bono & omnipotenti pia cum fiducia inibi audent, & vix aliquis inuenitur, qui huic pure erga Deum fiducia studeat velit? Quod inde satis liquet, quod tam immodica plerique sollicitudine detinuntur,

tinentur, quos tamen Deo omnipotenti plena cum fiducia totos se relinquere ac resignare oportebat. Ecce enim tot curis distenduntur, tot laboribus insudant, tot negotijs implicantur: adeoq; sibi ipsis etiam necessaria subtrahunt, ac si perpetuo sint superstites futuri. Quæ tamen omnia ex pessimo avaritiae procedunt fundo. Quod si diligentius inspiceremus, non possemus non terrore concuti, considerando, vt omnes penè quod suum est querant occulte in omnibus erga homines quoscunque, in verbis, in operibus, in donis, in obsequijs, semper aliquid suum spectantes & intentione prosequentes, putâ vel honorem, vel cōmodum priuatum, vel delectationem, vel obsequia, ita vt penè nihil sit, in quo non saltem aliquid suum requirant: adeoq; & in Deo ipso, & creatis omnibus ista queruntur & intenduntur. Et hoc malum pestiferum, avaritiam dico & terrena congregandi seu inquirendi studium, tam alas in plerisque radices iecit, *vt omnes omnino anguli ipso abundant, & sicut mulier illa Euangelica, qua ha- Luc. 13. bebat spiritum infirmatus annis decem & octo, inclinata erat, nec omnino poterat sursum respicere*, ita & isti reuera incurui sunt, & cæci spiritualiter secundum animas suas. Quid est, ô miser & cæci Religiose, non in veritate, sed sola specie Re- Contra Religiose: quid est, obsecro, quod piissimo & veraci Deo, à quo tanta beneficia, corporalia simul & spiritualia consecutus es, qui & æternæ tibi beatitudinis gloriam promisit, & à pestifera corruptissimi seculi solicitudine te exemit, confidere nō audes, quod & vilia quæq; naturæ necessaria subministrabit? Heu quām dolendum est. Religiosos quosdam adeò sensus omnes, totumq; amorem suum atque conatuni solis externis laboribus & exercitijs noctu diuq; impendere & adhibere, & perpetuo studio id solum curare, vt vel nendo, vel alijs quibusvis operibus externis bona temporalia sibi conquerant aut parent necessaria, interim tot imagines & distractiōnes ex ipsis operibus cōtrahentes, vt vix unquam sine ad Deum, sine ad corda sua purè se conuertere queant: dumq; concepta opera feliciter eis procedunt, nullo proficiendi desiderio, nullo æternorum amore inardescunt, nec ad suam, vnde profluxere, originem tendere curant: sicq; miseri per vilia hæc & friuola, haud secus, quām seculares homines per maxima quæque, à vero profectu impedientur. Ipse namque Dominus ait: *Nemo potest duobus dominis servire, Deo scilicet & mammine. Sed querite, inquit, primum, id est, ante omnia & super omnia, regnum Dei & iustitiam eius, & haec omnia adiacentur vobis.*

Vbi notandum est, quod non dicit, dabuntur: sed, adiacentur vobis, tanquam diceret: Indigna sunt quæ dona vocentur. Itaque adiacentur vobis. *Et nihilo minus quantopere ista vilia & friuola intendantur, amentur, quærantur palam & occulte, quantaq; eorum gratia solicitude geratur, quām audiē desiderentur, quanta denique cum tenacitate custodiantur, neque dici neque capi potest. Ideoq; missum illud facimus.* Cæterum Propheta hortatur, dicens:

Iacta super Dominum curam tuam, & ipse te enutriet. Et diuinus Petrus: *Omnem, inquit, solicitudinem vestram projicientes in eum, quoniam ipsi cura est de vobis.* Enimvero ea, quæ pro terrenis rebus solicitude geritur, tria non contemnenda hominibus damna præstat. Primum est, quod intellectum & rationem obscurat & excusat. Secundum, quod ignem diuini amoris, quod ad feruorem & strenuitatem attinet, extinguit. Tertiū, quod vias interioris ad Deum accessus obstruit, suffocatq; haud secus, quām densa nebula vel fumus grossior hominis intercludit anhelitum. Ita, inquam, & solicitude hæc facit, quæ ex pessimo au-

Contra Religiose: quid est, obsecro, quod piissimo & veraci Deo, à quo tanta beneficia, corporalia simul & spiritualia consecutus es, qui & æternæ tibi beatitudinis gloriam promisit, & à pestifera corruptissimi seculi solicitudine te exemit, confidere nō audes, quod & vilia quæq; naturæ necessaria subministrabit? Heu quām dolendum est. Religiosos quosdam adeò sensus omnes, totumq; amorem suum atque conatuni solis externis laboribus & exercitijs noctu diuq; impendere & adhibere, & perpetuo studio id solum curare, vt vel nendo, vel alijs quibusvis operibus externis bona temporalia sibi conquerant aut parent necessaria, interim tot imagines & distractiōnes ex ipsis operibus cōtrahentes, vt vix unquam sine ad Deum, sine ad corda sua purè se conuertere queant: dumq; concepta opera feliciter eis procedunt, nullo proficiendi desiderio, nullo æternorum amore inardescunt, nec ad suam, vnde profluxere, originem tendere curant: sicq; miseri per vilia hæc & friuola, haud secus, quām seculares homines per maxima quæque, à vero profectu impedientur. Ipse namque Dominus ait: *Nemo potest duobus dominis servire, Deo scilicet & mammine. Sed querite, inquit, primum, id est, ante omnia & super omnia, regnum Dei & iustitiam eius, & haec omnia adiacentur vobis.*

Cæterum Propheta hortatur, dicens:

Iacta super Dominum curam tuam, & ipse te enutriet. Et diuinus Petrus: *Omnem, inquit, solicitudinem vestram projicientes in eum, quoniam ipsi cura est de vobis.* Enimvero ea, quæ pro terrenis rebus solicitude geritur, tria non contemnenda hominibus damna præstat. Primum est, quod intellectum & rationem obscurat & excusat. Secundum, quod ignem diuini amoris, quod ad feruorem & strenuitatem attinet, extinguit. Tertiū, quod vias interioris ad Deum accessus obstruit, suffocatq; haud secus, quām densa nebula vel fumus grossior hominis intercludit anhelitum. Ita, inquam, & solicitude hæc facit, quæ ex pessimo au-

Quanta
pretiosi
gratia te-
poris ha-
benda cu-
ra.

ritiae vicio trahit originem, Quamobrem, dilectissimi, studiosè actus & occu-
pationes vestras, dum in hoc gratiae tempore positi estis, discutite, & ante om-
nia querite primū regnū Dei, ut hoc intra vos veraciter inueniatur ac detegatur,
vbi ipsum occultum latet, & penè suffocatur in interiori fundo animæ vestræ.
Certum est enim, quod quicquid in hoc tempore per rerum labentium solici-
tudinem immoderatam neglexeritis, semper & æternaliter eo carituri sitis. Ut
autem regnum Dei intra vos inueniatis, virili profectō eademq[ue] crebra decer-
tatione, & aduersus carnem, satanam & mundum strenua iugiq[ue] dimicatio &
pugna opus est. Nisi enim vitia omnia, & singulariter ea, de qua agimus, solici-
tudo immodica, funditus euellantur, regnum Dei veraciter inueniri non pote-
rit. Nec hoc vnius diei opus est. Nam quæ per vim alicui obtinēda sunt, ea mul-
to cum labore, studioq[ue] sagaci assequi debet, antequam exterior homo re-
rum transcendentium amore & externa hac abstrahatur sollicitudine. Enimue-
rō vitium istud siue defectus, tam altè & occultè suas in bestiali naturæ fundo
radices fixit, ut semper aliquid seu obiectum habere cupiat, in quo suum quæ-
rat, idq[ue] tam in verbis, quam in operibus & modis, & in obsequijs, & in mutua
familiaritate seu amicitia. Adeoq[ue] destabilis hæc naturæ quæstio in omni-
bus latenter operatur, vt & in ipso Deo, quod suum est, sectetur, cupiens ab eo
consolationem, saporem, sensibilem deuotionem, & lumen, & ipsum quoque
caelorum regnum accipere, nec vult ei, nisi propter retributionem, famulari.
Age, ô homo, fac opera magna & in cunctis te virtutibus exerce: & ita magnam
haud dubie mercedem à Deo consequeris: nec est, quod pro mercede sollicitus
sis, si tantum hoc curaueris, vt nō iudices proximos tuos, nec te ipsum alijs cen-
seas meliorem. Quæ si non caueris, nescio profectō, si vllum à Deo sis præmium
recepturus. Iterum vos hortor, charissimi, occultam hanc subtilemq[ue] naturæ
quæstionem cauete, & agite diligenter, ne qua bona spiritalia exercitia pro vi-
lissimis corporalibus siue temporalibus rebus faciatis. Habet namque hoc spe-
cimen quandam Simoniacæ, quam Ecclesia sancta vel maximè condemnat, eo
quod iustitiae penitus aduersatur. Cùm enim Deus omni potens ipsissimum re-
rum omnium finis sit, hic vilissima res temporalis atq[ue] caduca in locum illius
intruditur, & tanquam vltimus operis finis seu scopus spectatur. Primum autem
iustitiam Dei querere iubemur: at istud iustitiae Dei è diametro repugnat. Hoc
ergo fundum in vobisipsis, dilectissimi, vigilanter obseruate, solumq[ue] Dei re-
gnum querite & iustitiam eius, hoc est, solum Deum, qui est verissimum regnum,
quod vnicuique fidei seruo illius præstatur. Quod etiam regnum desideramus
quotidie, & quærimus singuli in orationis Dominicæ decantatione. Reuera-
namque ipsius Dominicæ orationis tanta celitudo, tamq[ue] immensa virtus &
copiosa utilitas est, vt ipsi quid oretis, nesciatis. Quod ergo dicimus, Adueniat
regnum tuum, Deus ipse regnum suum est, & in ipso & ex ipso regno omnes re-
gnant creaturæ rationales: & ita quod petimus, Deus ipse est cum vniuersis di-
uitijs suis. In hoc regno Deus Pater noster efficitur, & hic paterna in nobis vir-
tus atque fidelitas sece declarat atque demonstrat, si tamen locum in nobis in-
ueniat suum opus patrandi. Tum verò sanctificatur, magnificatur, agnoscitur
intra nos nomen illius. Sanctificatur enim Deus in nobis, quando locū ei præ-
berimus regnandi, atque ipsissimum opus suum intra nos siue vlo impedimento
perficiendi. Fit etiam hic voluntas eius sicut in celo & in terra, id est, in nobis sicut
in ipso,

Spiritalia
propter
corpora-
lia facere,
simoniā
olere.

Matt. 6.

Quando
in nobis
sanctifice-
tur Deus,
voluntas
que eius
fit.

in ipso, in illo videlicet cælo, quod ipse met est. O quoties hic ex integro nos resignamus in beneplacitum illius, & cito nos ipsos resumimus, nec stabiles in eiusmodi resignatione permanemus. Sed quantumlibet sepe relabamur, iterum viriliter inchoemus, iterum nos illi funditus resignemus & offeramus, iterum ^{Lapsis ab} deperduntur ^{dum, sed} diuinæ nos voluntati vera cum resignatione dedamus, paternæ semper virtuti ^{viriliter} illius plena cum fiducia innitentes, cui nihil est impossibile, quam & toties intersurgendæ. tra nos experti sumus, atque horis diebusq; omnibus etiamnun experimur. Et quid causa est, cur illi nos relinquere non ausimur? Planè, dilectissimi, resignemus nos illi, & queramus iustitiam eius. Enim uero ea illius iustitia est, ut nō defterat eos, sed præsto semper adiut ijs, qui ipsum rationabiliter querunt, ipsum intendunt, ipsq; se resignant atque confidunt, & innituntur eidein. In his etiam regnat, præsidet & dominatur, qui vera cum resignatione illi inhærent, eius innituntur. Qui quotquot sunt, ab omni inordinata sollicitudine eximuntur expediunturq; . Nec tamen ita hæc accipienda sunt, quasi tentādū sit Deus. Quin: ^{Solicitu-} imò rationabili ac prudenti in rebus licitis & ordinatis prouidentia vti, per ^{do licita} maximè licet, idq; non erga nos ipsos modò, sed etiam erga proximos, & in seruitijs communis dilectionis, ita tamen, ut singula quæque, dum ita res postulat, opportunè, discretè, & secundùm rationem fiant. Curandum est enim, ut quod in otio sancto & in æde sacra quærebatur & intendebar à nobis, hoc ipsum in qualibet actione & occupatione externa queramus intendamusq; , siue (verbi gratia) edamus, siue bibamus, seu operis quippiam faciamus, siue dormiamus, siue vigilemus, ut in his cæterisq; omnibus solum Deum, non nos ipsos, nec aliquid nostrum intentione prosequamur, perq; instabile tempus & temporalia cuncta, omnesq; creaturas, cum libera quadam & expedita nostri ipsorum abstractione, ab omni affectu inhærente liberi, ad æternam patriam, in ipsamq; originem & principium nostrum Deum Opti. Maxi. Vnde in ipsa nostræ creatione profluximus, penetremus atque nitamur. Cæterum hic quæstio incidere potest, quomodo verum sit, neminem relinquere Deo, qui speret & confidat in ipso, quando tamen sè penumeret bonos quosque & electos amicos suos in hac vita multa finit egestate & inopia premi. Verùm hoc, secundùm Albertum Magnum, tripli ratione Deus permittit. Prima est, ut tentet hominem probet, que, utrum sibi credere atque confidere ausit. Hinc crebrò electos suos diversis miserijs & rerum inopia grauiter premi sinit, ut seipsores resignare discant, utq; permittit, dum inde liberantur ab ipso, illius agnoscant amorem, fidelitatem, auxilium, simulq; maiori illius dilectione, & erga ipsum gratitudine succendantur, atque ita Deo vicinus coniungantur, charioresq; fiant. Secunda est, ut purgatorium minuat. Tertia, ut grauius inde iudicium incurvant, qui ipsorum miserijs & inopiam temperare possent, & nolunt. Ergo, dilectissimi, quæ te primum regnum Dei, id est, purè Deum, nec aliud aliquid. Dum enim amor & affectus creaturarum siue labentium rerum, prorsus extinguntur ac profligantur, sit tunc v'ntas Dei sicut in cælo & in terra, ut videlicet Deus Pater hoc ab æterno voluit in cælo, id est, in dilecto Filio suo. Quod dum quisque adeptus est, ut nihil aliud velit, nihil aliud intendat, nihil aliud desideret, quam ut ea voluntas fiat, iam ipse Dei regnum effectus est, & Deus regnat in ipso. Hicq; rex ille sempiternus & immortalis, in regali solio suo sedet gloriosus, ambulatque, & imperat, atque dominatur, & regni gubernacula in eiusmodi homine tenet. Istud regnum propriè

propriè in intimo animæ consistit fundo. Quando nanque aliquis omni cum exercitatione hominem suū exteriorem in interiorem rationalem hominem trahit, tunc simul vterque iste homo, vires scilicet sensuales, & rationales, seu intellectuales, totas se in intimum hominem, in occulta spiritus, vbi vera est Dei imago, recipiunt transferuntqüe, & hīc cuncta hæc pariter in diuinam se traiiciunt abyssum, in qua semper ab æterno neccdum creatus homo fuit. Cum quicq; Deus tanta ipsum cum puritate & nuditate ad se conuersum cernit, mox abyssus diuina in purum & ad se conuersum fundum illius sese inclinat atque demittit, idemq; creatum fundum transformatione quadam in essentiam increatam transformat & rapit, adeoq; spiritum hominis unum secum efficit, vt si homo ipse hoc in statu cernere se posset, tāta se nobilitate videret prædictum, vt Deum se esse crederet: atque in hoc regnum, istamq; nobilitatem seu dignitatem perfectè admissus, (si tamē id fieri posset in hac vita) vel centies millies nobiliorem se adspiceret, quām sit in seipso, cunctasq; insuper tam suas quām aliorum omnium hominum cogitationes, intentiones, verba, opera & modos sive instituta, funditus per fidei cognoscet, atque ab omni prorsus inani solitudine eximetur. Et hoc est regnum, charissimi, quod ante omnia querere debemus, sicut & iustitiam eius, ita videlicet, vt ipsum sine omni cuiuslibet propriæ questionis admixtione, omnium in cunctis actionibus nostris intentionum finem scopumq; statuamus, & plena cum fiducia innitamur eidem. Sicut enim Deum nemo plus satis diligere, ita nec quisquam nimium illi confidere potest, si tamen fiducia hæc debito modo non sit constituta, & ita omnem solicitudinem suam projicit in Deum, quomodo ipse Christus docuit. Alioquin & Paulus

Ephes. 4. ait: *Sicut estote obseruare unitatem spiritus in vinculo pacis.* Planè siquidem, dilectissimi, ea quæ in spiritu seu spiritus unitate pax sentitur, solicitudine multa opus habet. In ea namq; pace cuncta iam dicta inueniuntur. In ipsa regnum Dei manifestatur, & iustitia illius reperitur. Hanc pacem, ut omnia cueniant, nemō sibi eripi aut perturbari vlo modo patietur, sive damnum, sive commodum, sive honor, sive contumelia occurrat, sed in omnibus, & inter omnia hoc summopere agendum est, vt homo interior in vera pace, & in vinculo pacis, id est, in communi & indiuisa dilectione, qua unumquaque sicuti seipsum amet, perpetuò conseruetur. Quod vt melius possitis, charissimi, ob oculos quoq; vobis amabilissimum exemplar illud, Dominum Iesum Christum proponite, sedulò contempantes, quantum illius charitas operata fuit, dum plus eum pati fecit, quām simul omnes Sancti, iud & homines vniuersi unquam in hoc seculo perpepsi sunt: adeoq; omni solatio per totam illius vitam ipsum priuauit, vt nemo unquam hominum tam omni fuerit solamine destitutus, atque ad extremum acerbissimam, qualem nullus expertus est, mortem, ipsum subire coagit. Interim tamen supremæ vires illius non minori quām impræsentiarum beatitudine potiebantur. Et reuerā quotquot eum perfectius hac in parte secuti fuerint, vt omni foris secus solatio rentinent, atque intrinsecus verè pauperes & defolati sint, nec ali quod foris sustentaculum, cui innitantur, requirant, & ab omni demum rerum labentium amore, & arrogatione immunes atque nudos se conseruent, illi purissimo & excellentissimo modo ed pertingunt, vbi regnum Dei manifestatur & inuenitur. Nam & hæc iustitia illius est, vt ipsum (regnum Dei loquor) in ipsissimis Domini Salvatoris vestigij, in vera scilicet acre-

Quod regnum a te omnia querendum.

Quanta pro nobis perirent Christus.

Qui regno Dei maximè propinquent.

ac resignata omnis tam internæ quam externæ derelictionis ac desolationis
perfectione, inq; volūtaria spiritus paupertate orbitateq; inueniatur. Deniq; vt
omnes regnum Dei sic queramus, vt & veraciter inueniatur à nobis, eò impi-
mis exigitur, vt & nos ipsos, & omnem extraneam curam atque sollicitudinem
abdicemus atq; perdamus. Ita enim & Dominum dixisse legimus: *Qui perdide-
rit animam suam, sicut faciet eam.* Quod tum rectissimè agitur, quando nos met
in omnibus, in quibus nos ipsos deprehendimus, foris & intus veraciter abne-
gamus. Quod nobis præstare dignetur, qui ex purissimo amore scipsum pro-
pter nos perdere dignatus est, Dominus noster Iesu Christus, in secula bene-
dictus. Amen.

Matt. 8.

DOMINICA XVI POST TRINITATIS.

*Vt per veram sui resignationem, nuditatem internam, & non arrogando sibi dona Dei,
vera quisque humilitate vestiri mereatur, atque ad diuinam pertingat unitatem, ad com-
prehendendum cum Sanctis omnibus, qua sit latitudo, longitudo, sublimitas & profun-
dum. Et qua sit scientia Christi.*

SERMO VNICVS.

Flecto genua mea ad Patrem Domini nostri Iesu Christi, &c. AD
EPHE. III.

DE præsentis diei Epistola locuturo mihi, charissimi, placet eam
prius recitare totam. Itaque sic habet: Propter quod peto, ne deficitis
in tribulationibus meis pro vobis, que est gloria vestra. Huius rei gratia
flecto genua mea ad Patrem Domini nostri Iesu Christi, ex quo omnis pa-
ternitas in celo & in terra nominatur: ut de te vobis, secundum diuitias
gloria sua virtutem, corroborari per Spiritum eius in interiori homine,
Christum habuare per fidem in cordibus vestris, in charitate radicati & fundati, ut possi-
tis comprehendere cum omnibus Sanctis, qua sit latitudo, & longitudo, & sublimitas, &
profundum: scire etiam supereminentem scientiam charitatem Christi, ut impleamini in o-
mnem plenitudinem Dei. Ei autem qui potens est omnia facere superabundanter, quam
petimus aut intelligimus, secundum virtutem qua operatur in nobis: ipsi gloria in Eccle-
sia, & in Christo Iesu, in omnes generationes seculi seculorum. Amen. Hæc Apostoli
dicta tam uberrimis ac præclarissimis sensibus grauida sunt, ut superfluum sit,
ipsorum gratia plures codices euoluere consulerentur. Et ipse quidem beatus A-
postolus, cum har.c Ephesij epistolam scriberet, in vinculis detinebatur. Un-
de ipsos, amicos vtique suos orauit, ne desicerent in tribulationibus suis, sicuti &
ego, si captiuus tenerer, quod ipsum non parum speciales quosdam cruciaret fi-
lios meos, ex ipsorum dolore multum affligerer, & hic pariter atque illic cru-
ciarer, nec tamen ob hoc, quod scilicet vicem meam dolerent, vel tantillo mi-
hi forent chariores. Sic ergo & Apostolus in vinculis constitutus, ad resignatio-
nis viam amicos suos mittit, reuocatq; docens eos, vt nec inde, nec quacun-
que alia ex re, contristari debeant. Nouerat enim, vt plerosque plus ami-
corum, quam propria mala torqueant, atque hoc ipsum in sui excusationem
adducant, cum tamen nec sic recte agant, quando omnia Deo committenda
sunt. Quamobrem & in hoc & in alijs omnibus, plenè eos resignatos esse vo-
luit.

Resigna-
tionem sui
qui do-
cuerit
Paulus.

M m m

Resignatio vera quanta comprehendat. Iuit. Vera namque resignatio, omnium donorum, virtutum, nativitatum, charismatum, atque honorum, quæ vel dedit vñquam, vel daturus est Deus, capaciousima est. Voluit, inquam, omnis eos tristitia atque moeroris expertes esse. Quare hoc? Quod magnum tristitia homini impedimentum præster, vitam suffocet, lumen obtenebret, & diuini amoris extinguat ignem. Ideo & alias hortatur, dicens *Gaudete in Domino semper: iterum dico, Gaudete.* Deinde secutus ait: *Fleto genua mea.* Quod de interioribus, non de externis genibus accipiendum est. Interiora namque hominis incomparabiliter latiora, sublimiora, profundiora sunt, quam externa. Crura autem, quibus genua cohaerent, externum corporis fulcimentum sunt. Sic ergo vñusquislibet totum posse & esse suum *sub potenti manu* & virtute Dei inclinabit humiliabitque, & tam naturale, quam vitiōsum nihilum suum senditus agnoscat. Naturale quidem nihil nostrum, est, quod ex natura nihil sumus: vitiōsum verò, peccatum nostrum, quod nos ad nihilum redigit. Cum hoc veroque nihilo humiliiter nos ad Domini pedes abijcere debemus. Simil autem hæc inclinatio seu genitrix veram nobis insinuat, quam sectari debemus, sub Deo subjectionem, cum plena resignatione coniunctam, nuditatem item internam, & virtutem illam, qua nihil nobis donorum Dei arrogamus. Et hæ tres virtutes, quasi germanæ quædam sunt vestitæ humilitatis indumento. Enimvero quæcunque eveniant homini, & erga omnia, tam aduersa quam prospera, tam inopiam quam abundatiā, tam aspera quam lenia, ordinata debet animi æqualitate seu indifferentia prædictus esse, & singula quæque non à creaturis, sed de manu Domini suscipere. Cum enim, **Tres vñ hominem habere dominos.** ut & alias dixisse me memini, quilibet homo quasi tres homines continere videatur, pura bestialem sive extēnum, rationalē, & spiritalem secundū anima hominum. supremam portionem: prior, id est, bestialis seu exterior homo, quantum fieri poterit, ad resignationem compellendus est, atq; intro in alium, id est, interiorum seu rationalem hominem pertrahendus, ita ut iam non pro bestialitatibus seu sensualitatis sive motu, sed rationalis hominis ductu ac moderamine quelibet agat, & à suis excursiis arceatur. Secundus verò, pura rationalis homo, curandū est, ut vera ac expedita sit resignatione prædictus, & ab omni arrogatione immunit, semperq; micrissimo nihilo suo inhēreat & intendat. Deumq; sempiternum & suum & creaturarum omniū sinat esse Dominum, atq; illi omni cum humilitate se substernat subiicitque. Hoc dum agitur, terius nimirum homo totus in Deum erigitur, ab omniq; absoluītur impedimento, ita ut liberè in suā se possit originem, in qua, nequum creatus, exitiit ab æterno, convertere recipere. Ibi verò & formis & imaginibus cunctis exiuit & in vera cōsistit nuditate: ibi dat illi Deus secundū diuitias gloriae, tamq; copiosis his muneribus donatur, ut inde & infimæ, & medie, & supremæ vires ditetur atq; corroborentur sensibiliter ac fruiuē. Et hoc est quod Apostolus ait: *Pt det robis secundū diuitias gloriae.* Nam & corroboratur hic homo virtutibus per Spiritum Dei in interiori homine, & habitat Christus per fidem in corde illius. Habitat, inquam, per fidem in corde illius. Nam enim fidem omnes intrinsecus ore profiterentur, dum dicit: *Credo in Deum Patrem omnipotentem,* hanc ipsam fidem eiusmodi homo intus longè sublimiori quadam ratione sentiendo atq; gustando ecce. Ut si puer aliquis sexennis Symbolū fidei pronuntiet, & Doctor qui sijam Patris est idem dicat, quamvis nulla sit in Symbole, quod yterg recitat, diuer-

Phil. 4.

Ephes. 4.

Nihilum nostrum quoniam plex.

III.

Ephes. 1.

Titas, multum tamē dispari ratione capitur ab vtroq. Sic & iste in interiori quādem homine fidem habet illuminatam, & perspicuē ac distinctē ipsam intuerit, in tertio verdū supremo illo & occulto homine, supra lucem, supra formas & imagines, absq; distinctione in caligine quadam & vniiformi simplicitate ipsam tenet. Denique sapido quodam, sensibili ac fruitiuo modo eandem intus habet. Ait ergo Apostolus: Christum habitare per fidem in cordibus vestris. Christus in Latino idiomate vñctum sonat. Et Deus omnipotens, cūm hominis fundum ea, qua dictum est, ratione præparatum atq; ad se conuersum reperit, præclarissimum hoc vnguentum sive charisma, Dominum nostrum Iesum Christum loquor, in ipsum manare facit, qui habitator illius effectus, tanta ipsum suauitate ac mansuetudine replet, vt eiusmodi homines nihil queant durius agere. Sic & quicunq; tribus his virtutibus, resignatione scilicet, nuditate interna, & ea virtute qua nihil nobis donorum Dei arrogamus sive usurpamus, in fundo suo reuerā p̄dictus est, in eum suauissimū hoc vnguentum Christus Dominus perpetuō sine cessatione fluit, fundūq; illius tam dulce plumbū efficit, vt si ipse metu vnguentum fieri posset, cunctisq; se impari hominibus, id ei foret optatissimum: adeoq; ipius amor extenditur ac dilatatur, vt complectatur omnia, cunctosq; saluos facere vehementer exoptet, instar sacratissimi Apostoli huius, qui Iudas factus erat Iudeus, vt Iudeos lucraretur: & q̄s qui sine lege erant, tanquam & ipse sine lege foret, vt & illos lucrifaceret: omnibusq; demū omnia factus erat, vt cunctos facheret saluos. Instar etiā Domini Salvatoris, qui cum Publicanis manducabat, & familiariter crebrō cum illis conuersabatur. Dulcissimum namq; vnguentum Christus Iesus, communi quadam suauissimāq; cum dilectione permanat ipsum penetratque. Dehinc subdit Apostolus: In charitate radicati & fundati. Ita quæso, dilectissimi, hoc & vos toris agite viribus, vt in amore fundari ac radicari possitis. Nam quo arbor quælibet radices suas altius in terra iecit, stabiliusq; fundata est, tanto & sublimius excrescit, & copiosioribus ramis diffunditur. Sed heu, quantæ arbores, quæ nunc sola specie admodum florere videntur, funditus collabentur, cūm procellosi irruerint venti, sicut & ipse Dominus ait: Omnis plantatio, quam non plantauit Pater meus celestis, eradicabitur. Vnde curate, obsecro, charissimi, vt in charitate radicati atq; fundati sitis. Sequitur, vt positis comprehendere cum omnibus sanctis, qua sit latitudo, longitudo, sublimitas & profundum. Latitudo in Deo hæc est, quod omnibus in locis, modis, & operibus præsentia illius inuenitur. Vnde Augustinus inquit: Nō est quod fugias, & homo, à facie Dei. Quod si tranquillum fugeris, senties quandoque iratum & seuerum iudicem. Et hæc latitudo in Deo finem non habet. In nobis autem charitas erit, & communis quædam erga omnes dilectio. Cæterum hæc plus satis corruptissimo hoc seculo refrigeruit, immo & extincta est in multis, adeoq; & diuisa est, vt quisque suum duntaxat Fratrem, suum Ordinem, suū Monasterium, suos amicos & cognatos amet, eisq; solis bene velit. Sed non ita agendū est. Quin potius communis esse dilectio debet erga omnes & singulos, quousque mundi limites se extendunt. Nam & communis amor omnia complectitur: & si cunctis se impendere posset, id illi tam gratum foret, quam quod gratissimum. Sicut de B. Patre Dominico legimus, quod pro redemptione captiui cuiusdam, semel & iterum, vt alterius inopiam subleuaret, vendere se voluerit, ac sui pretio miseris subuenire. Denique ex hac dilectione communī semper operari debemus,

Fp̄he. g.
Christus
qua lo-
nac.

Tres spe-
ciales viz-
utes.

2 Cor. 9.

Math. 9.
Luc. 19.

Notas:
Matth. 15.

Latitudo.

Qualis
dilectio
esse de-
beat.
B. Domi-
nicus
quantæ
flagrante
charitate,
nec

Songitudo. nec aliquem inde excludere, sed complecti omnia, parati prodesse omnibus, si id possibile foret. *Longitudo* verò est, ubi nos introuerimus in Nunc aeternitatis, ubi lóngitudo nec prius habet, nec posterius, & omnis est expers mutabilitatis, ubi demum sancti beatissimi omnes id ipsum in felicissima aeternitate amant, cognoscunt, perfruuntur, quo & Deus ipse fruitur. Inter quos & nos cooperari ac sine cessatione tam agentes quam contemplantes, quatenus in hac vita fieri poterit, amorose deambulare debemus. *Profunditas* autem, quæ in Deo est, tanta abyssus est, ut hanc, quotquot sunt, creati intellectus nec capere nec assequi possint, adeò ut nec ipsa Domini Salvatoris anima, licet sanctissima, fundum illius queat attingere: & omnino plenè non capiatur nisi a seipso. Hæc verò profunditas ita persequenda, ut que hac illi ratione occurrendum est, ut nos ipsos abyssaliter ac prorsus sine fine vilipendamus & annihilemus. Atque hoc perfecti faciunt, qui si in merissimum nihil redigi possent, id eis æquisimū videretur: quod ex profundissima nihili sui cognitione procedit. Iste inter miserios, obsecratos, & perditos peccatores gradientur, & miro cù affectu sensibiliq; dolore ipsorum compatiuntur cœcitati. Imò tam abyssalis ipsorum profunditas est, ut & in inferni eos trahat abyssum, ita videlicet, ut si possibile foret, atque à Deo sic præordinatum esset, ut quotquot inferni claustris detinentur captiui, ex pœnis illis tartareis eximi possent, si ipsi pœnas illorum omnium in se reciperen, facerent id quidem ex amore perquam libenter. Ceterum hoc nemo attentare vel cogitare orando debet. Hoc enim diuinæ esset contrarium ordinationi. Istos verò, de quibus agimus, amor diuinus, & profunda humilitas usqueadè inebriarunt. Cuius simile quiddam etiam de Mose legitur, qui vel populo dimittit. **Exod. 32.** si *noxam*, vel se de libro vita deleri precatus fuit. Et hæc profunditas ex abysso immensa profunditatis Dei, quam nec Angelorum omnium, nechominum. **Sublimitas.** intellectus villa possunt ratione attingere capereq; trahit originē. Dehinc *sublimitas* consideranda venit. Hanc autem quis explicare sufficiat, quād nec modum habet? Tanta est enim sublimitas Dei, ut quanvis omnipotens sit Deus, tam tamen creaturā condere non possit, quæ tametsi præ sui nobilitate & Chérubim & Seraphim multis modis superaret, celitudinem Dei ex sua natura ad plenum capere, assequi & agnoscere queat. Et quantalibet excellentia creatura eiusmodi prædicta foret, diuina tamen altitudini collata, nō nisi abyssale quoddam appareret nihilum. Quare? Quia facta esset Deus autem increatus est. Hanc sublimitatem, de quibus præfati sumus, homines perfecti haec ratione sequuntur, ut mentem suā tanta cū gratitudine & magnanimitate, ut etiam modū omnem excedat, in sublime supra cuncta & omnia sustollant transferantq; vbi Deus tam immensus & ingens eis efficitur, ut quæcumq; Deus non sunt, aut parua aut nulla eis esse videantur, de quo Psalmista canit: *Accedet homo ad cor altum, & extabitur Deus.* Vnde quisquis aliquid in creaturis, quod sit infra Deum, grande vel altū arbitratur, illi necdū exaltatus est Deus. Et quicquid Dei sublimitatē gustare potuit, illius animus tantū in amore & gratitudine, multatq; erga Deum reverētia subleuat, erigiturq; vt nihil eorum, quæ infra Deum sunt, illius palatū queat afficer. Cuncta siquidē creata tam ineffabiliter longe infra Deum sunt, quā est merissimum nihil infra perfecta substantia sive Angeli, sive Spiritus, sive quorūlibet aliorū, quæ Deus cōdere possit. Atq; hæc præclarissime & supereffontialis huius assentia celitudo, mente hominis in tam sublime etiā supra seipsum cū amore,

laude

**Meritum di-
lectionis species.** **Exod. 32.** vel cogitare orando debet. Hoc enim diuinæ esset contrarium ordinationi. Istos verò, de quibus agimus, amor diuinus, & profunda humilitas usqueadè inebriarunt. Cuius simile quiddam etiam de Mose legitur, qui vel populo dimittit. si *noxam*, vel se de libro vita deleri precatus fuit. Et hæc profunditas ex abysso immensa profunditatis Dei, quam nec Angelorum omnium, nechominum. **Sublimitas.** intellectus villa possunt ratione attingere capereq; trahit originē. Dehinc *sublimitas* consideranda venit. Hanc autem quis explicare sufficiat, quād nec modum habet? Tanta est enim sublimitas Dei, ut quanvis omnipotens sit Deus, tam tamen creaturā condere non possit, quæ tametsi præ sui nobilitate & Chérubim & Seraphim multis modis superaret, celitudinem Dei ex sua natura ad plenum capere, assequi & agnoscere queat. Et quantalibet excellentia creatura eiusmodi prædicta foret, diuina tamen altitudini collata, nō nisi abyssale quoddam appareret nihilum. Quare? Quia facta esset Deus autem increatus est. Hanc sublimitatem, de quibus præfati sumus, homines perfecti haec ratione sequuntur, ut mentem suā tanta cū gratitudine & magnanimitate, ut etiam modū omnem excedat, in sublime supra cuncta & omnia sustollant transferantq; vbi Deus tam immensus & ingens eis efficitur, ut quæcumq; Deus non sunt, aut parua aut nulla eis esse videantur, de quo Psalmista canit: *Accedet homo ad cor altum, & extabitur Deus.* Vnde quisquis aliquid in creaturis, quod sit infra Deum, grande vel altū arbitratur, illi necdū exaltatus est Deus. Et quicquid Dei sublimitatē gustare potuit, illius animus tantū in amore & gratitudine, multatq; erga Deum reverētia subleuat, erigiturq; vt nihil eorum, quæ infra Deum sunt, illius palatū queat afficer. Cuncta siquidē creata tam ineffabiliter longe infra Deum sunt, quā est merissimum nihil infra perfecta substantia sive Angeli, sive Spiritus, sive quorūlibet aliorū, quæ Deus cōdere possit. Atq; hæc præclarissime & supereffontialis huius assentia celitudo, mente hominis in tam sublime etiā supra seipsum cū amore,

Mal. 6.

assentia celitudo, mente hominis in tam sublime etiā supra seipsum cū amore,

laude & gratitudine rapit, qd laus omnis, tā sua, quā creaturarū omniū Angelorū
 & hominū minus illi sufficit: dñs amoroso cū desiderio laudādo Deū percurrit
 omnia, fit omnibus superior, cunctaq; transcendit. Itaq; sicut ex multis prunis
 copiosus ignis cōficitur, vnde flāma lucida cōsurgens, cunctis illis prunis super-
 fertur, & in sublime super omnia naturæ suæ vi agitur: sic & eiusmodi homo
 montem suam excellenti quadam ratione per cogitationes, imaginationes, o-
 perationes omnes tam superiorum quam inferiorum virium suarum penetra-
 re, atque in sublime longè ultra omne & suum & creaturarum omnium posse
 ac operari, in ipsam usque supereffentialis diuinitatis altitudinem ferri ac ten-
 dere finet. Tale quiddam itaenī cuidam sc̄eminæ in matrimonio consti-
 tutx, quam ipse noui, contigit. Huius enim animus sue mens dum se in sub-
 lime raperet erigeretq; simul illi sc̄eminæ fundum suum detectum atque o-
 stensum fuit: quod illa ineffabili quadam claritate & altitudine incomprehē-
 sibili, cuius nullus erat terminus, infinita quoque longitudine, & latitudine, ac
 abyssali profunditate conspexit. Ita nimurum, charissimi, ed pertingit homo,
 quod Apostolus ait, *vt comprehendat cum omnibus Sanctis, quæ sit longitudo, latitudo, Ephes. 3. 10
 sublimitas & profundum.* Porro quicunque huc absque præfatis illis virtutibus,
 vera scilicet resignatione, nuditate interna, & ea virtute, qua nihil nobis dono-
 rum Dei arrogamus seu usurpamus, ijsdemq; profunda humilitate vestitis, &
 in amoris claustrō commorantibus perueniunt, nec in his virtutibus probè
 sunt exercitati, funditus collabuntur exciduntq; . Qui verò cum memoratis
 hoc pertingunt virtutibus, stabiles hīc perseverant. Si tamen hinc excidūt, tan-
 toquie bono priuantur, haud dubiè arrogationi ipsorum vel proprietati impu-
 tancium est. Denique hīc gratia oritur, quæ semen suum spargit in hoc fundum,
 sicuti scriptum est: *Transite ad me omnes, qui cōcupiscentis me, & à generationib; meis
 implemini.* Nimurum transcendenda seu transcendenda sunt creata omnia. Ceteri
 quibusdam hīc generatio monstratur quidem, sed non perficitur, neque
 nascitur in eis. Qui verò cūtis externis pariter & internis exercitiis suis veram
 studet assequi resignationem, in eo generatio hīc completri poterit, si tamen
 memorato itinere ingressus sit. Fatorib; charissimi, fundi huius nonnihil
 in quibusdam junioris etatis hominib; me reperire: in senibus autem pror-
 sus exaruit. Quare hoc? Quod plus satis suis conceptibus, institutis, & modis ve-
 terib; cum proprietate inhārent, inq; fundo suo asperi sint, & alios iudi-
 care faciles ac proni. Quod inde accidit, quod fundo amabilis mansuetudinis
 carent. Mansuetudo autem potissimum huic fundo interius seruit, ac intus ma-
 gis operatur quam resignation, quæ ad exteriorem hominem potius spectat.
 Ideoq; fundum hoc interius ncessum est ut opertum maneat omnibus illis, qui
 operando in suo semper exterio sensitualiq; homine persistunt. Grossior enim
 rusticorū exterior homo est, quam ut ad hoc queat abyssale præclarissimum
 quæ fundum pertingere. O quanti sunt, qui in sublimi quadam perfectionis
 loco positos se autumant, & necedum infinitum interioris hominis sui gradum
 nōrunt, qui dū à Deo ad interiora trahuntur, & resignationi ac nuditatii internæ
 studere monētur ab eodē, totis viribus repellunt eum haud secus, quam dēmo-
 nem, ac suis modis & institutis, suaq; irresignationi & arrogationi inhārent.
 Quod non absurdè sc̄entienti nebula comparāris. Ut enim hīc fruges terræ de-
 fruit, ita & ista fructus vniuersos, qui hīc nascituri erāt, corrūpunt. Quātunq; autem

Paradis
gma.

Ephes. 3. 10

Ecc 2. 24

Qua in
virtutie in-
niores a-
liqui seni-
oribus
praestat.Arrogan-
tiacur ne
bulē com-
parēt.

autem in sublime voles, si prædictas germanas virtutes comites non habueris, nullos referes fructus. Interim malignus spiritus callidè explorat, si quid fortè suum in te reperire possit: & vbi te viscosum sentit, & donis Dei cum delectatione inhæret, ibi fortius se tenet, vt iam ruinæ proximus sis. Sed quid plura de hac præclarissima viuendi ratione dicam apud eos, qui exteriorem hominem suum ab inutilibus fabulationibus, ac multa nimis externa operacione abstrahere nolunt, qui multas foris vocales tantum orationes fundunt, & negligunt potiora? Vos autem, dilectissimi, pro laudabili institutione Vigilias (vt vocant) mortuorum, ore quidem vnas extrinsecus, & intus binas cum amabilis ac introuersa mente per legite: certi quod quanuis multum hac ratione intus loquamini, nimium tamen esse non poterit: nec facilè vos hinc abduci patiamini. Sic & interiorem hominem vestrum totum Deo subiçatis: exteriorem verd, profunda cum humilitate cunctis etiam creaturis, in omnibus licitis & honestis submittite. Ipse nanque exterior homo, instar serui cuiusdam, nutus Domini sui obseruatis, ita perpetuò stabit expectans intus, quid interior homo à se fieri velit, cui & promptissimè semper in modis & operibus quibuscunque faciet satis, nihil pro suo libitu agere præsumens. Sed ita, proh dolor, non faciunt, qui solo exteriori homine semper extrinsecus duntaxat pro sua sensualitate operantur, atque alios ad similia trahunt, qui & fabulationibus plus satis dediti sunt. At vos, charissimi, filete, fugite, quiescite, sustinete. Reuerà si crebrò memoratis amabilibus virtutibus illis, resignatione scilicet, nuditate interna, & ea virtute, qua nihil nobis donorum Dei arrogamus seu usurpamus, prædicti estis, etiam si tunc omnibus mundi negotijs cunctisq; occupacionibus quotidie impliciti essetis, nil id vobis detrimenti adferre posset: si tamen corporis vestri imbecillitas onera illa portare sufficeret: sin minus, aheundum foret. Planè, charissimi, quoscunque hoc vero fundo præditos inuenio, eis talia impendo consilia, qualia Dominus ipse mihi subministrat, contentus interim, vt tot in me quisque maledicta & conuicia congerat, quot volet. Itaque hac in parte non possum non laudare Moniales nostras, quæ, si quam ex sororibus suis ad hoc fundum se recipere velle perspiciunt, gaudent, & quantum placet, otij faciunt. Et id satis iuste: longè enim hoc pleraque extēra instituta excellit, estq; planè sanctissima occupatio, ab ipso sancto Spiritu instituta. Vnde & hortor vos, charissimi, vt in hoc prædictarum virtutum clauistro perseueretis, cauentes vobisip̄s, quantum potestis, ab sorore illegitima, donorum Dei arrogatione seu usurpatione, & amore priuato, cui capit penitus auferendum est. Hic enim noxius amor semper aliquid suum requirit, hactenq; de causa & concionibus interest, & venerabile percipit Sacramentum, vt videlicet aliquid sum accipiat. Qui aures habet audiendi, audiat. Postremò subiungit Apostolus, & ait: Scire etiam supremamentem scientia charitatem Christi. Quæ hæc Christi scientia est, nisi qua & diaboli astutiam fecellit atque deuicit, quando mortemcepit vt acerbissimam, ita & turpissimam, qualem nullus vñquam hominum fuerat expertus, simulq; per eam nos liberavit atque redemit? Qui etiam tunc, quando præ cunctis mortalibus maximè fuit derelictus, Patri gratissimus fuit, præsertim cùm diceret: Deus meus, Deus meus, vt quid dereliquisti me? Nam & reuerà magis atque acerbius derelictus fuit, quām vñllus aliquando Sanctorum.

Matt. 13.

Qua Chri-

stus affu-

tia diabo-

lum vi-

cerit.

Matt. 27.

Marc. 15.

Luke 22.

Hanc sui derelictionem præsensit atque præuidit, cùm in monte Oliueti sanguinem

guinem sudaret : interim nihilo fecius eodem momento secundūm vires superiores eadem , qua etiam nūn fruitur , diuinitate sua , quæ ipse est , perfruebatur . Atque hæc est , dilectissimi , scientia Christi . Et ipsa cunctas superat artes , ita videlicet hominem foris & intus derelictum , miserum ; & absque solatio , omniq̄ fulcimento seu sustentaculo permanere , atque in vera æquali que resignatione persistere , ad instar Domini Salvatoris , ysque ad omni solatio & auxilio destituti . Et quisquis in tali derelictione constitutus , omnis solatij plus expers est , ac verius vindique destitutus , ille Patri cælesti amplius placet , & gratissimus est . Atque in eiusmodi homine Deus omnipotens & rex & moderator est : in eiusdemque homine interiori pax essentialis oritur . Quam pacem illis præstata m̄ Deo , nec ab Angelo , nec ab homine , nec à dæmone sibi surripit aut perturbari patietur . Exterior nihilominus homo semper sub fræno continendus est , semperq̄ deprimendus subiiciendusq̄ue , & nunquam non suspectus habendus , nec facile illi credendum fidendumq̄ue . Sc̄mper , inquam ; deprimēdus est , ne aliquod homini interiori præstet impedimentum , idque in omnibus , maximè verò in sensualibus desiderijs suis . Quantisper enim in hoc seculo positi sumus , absque dilectione vix esse possimus : sed hoc discretio moderari debet , ita ut delectatio oris , quæ appetitur , aut in Deo , aut propter Deum queratur . Interim diuinum implorandum auxilium est : nec dubium , quin Dominus se deuotè ac intimè inuocantes sua virtute corroboratus , sua sapientia illuminaturus , & sua sit bonitate penetraturus . Præstet omnibus nobis Dominus Deus , vt saluberrima Apostoli sui monita tam studiosè fideliterque sectemur , vt veritatem certo certius apprehendamus , ad laudem & gloriam ipsius . Amen .

DOMINICA XVII POST TRINITATIS.

De vocatione Dei . Quis sit ille , qui toties nos vocat , ad quid vocet , qua sit eius vocatione & vt illius vocationem sequi debeamus . De triplex item hominum genere , quos Dominus ad se vocat , alios per precepta , alios per consilia , alias per intimationem Spiritus vocationem in vinculo pacis .

SERMO PRIMVS.

Evangelium buius diei est de hydropico curato à Domino , LVCIAE X I I I .

Fratres , Obsecro vos ego vinctus in Domino , &c. AD EPHE S. I I I .

A , Qy A E thermatis loco posuimus , Apostoli verba sunt , dilectissimi , ex Epistolari desumpta lectione diei huius , quæ talis est : Obsecro itaque vos ego vinctus in Domino , vt dignè ambuleris vocatione , qua vocati es sis , cum omni humilitate & mansuetudine , cum patientia supportante inuicem in charitate , solliciti seruare vnitatem spiritus in vinculo pacis . Vnum corpus ; & unus spiritus , sicut vocati es sis in una p̄ vocatis vestra &c.

In huius lectionis prioribus verbis , quibus orat Apostolus , vt dignè ambulemus vocatione , qua vocati sumus , quatuor notanda veniunt . Primum est , quis sit ille , qui vocat nos . Secundum , quis vocationis eius scopus , siue ad quid nos vocet , vbi ve nos habere velit . Tertium , quæ vocatione illius , & quis vocationi modus . Quartum , vt hanc vocationem dignè sequi debeamus . Primum itaque , si

Quatuor
in voca-
tione no-
teat la-

voca-

vocantem inquiramus, ipse est Pater cælestis. Hic nos vocat per omnia, quæ est, quæ habet, & quæ potest. Hæc enim inuitant nos alliciuntquæ. Verbi gratia, inuitat & vocat nos ad ipsum bonitas eius, amor eius, & præclarissima essentia illius. In veritate, charissimi, tanto nostri desiderio tenetur Deus, quasi tota beatitudo & essentia illius ex nobis dependeat. Vnde quæcumque idem ipse Deus Pater & in cælo & in terra per bonitatem & sapientiam suam fecit atque creavit, hac de causa condidit, ut per ea in nostrum nos principium reuocet inuitetque, ac in se nos reducat: cunctaq; hæc creata non nisi voces quedam sunt, ad nostram nos originem reuocantes, inuitantesquæ. Hinc Doctor quidam ait: Quæcumque Deus sive fecit, sive facit adhuc, idcirco fecit & facit, ut animam eod reducat, ut & audire clamorem suum, sequi diligere velit. Secundum est, quod nos vocet, ad suum utiq; dilectum Filium, ut eius fratres ac cohæredes simus. Ipse quidem primus & præcipuus est inter fratres, & hæres naturalis: nos vero per gratiam cohæredes erimus. Quod ut consequi mereamur, vocat nos, ut sua secessum exempla, quantum quidem humana finit fragilitas. Ipse nanque via est, per quam ingredi debemus: Et *veritas*, quæ nos per viam deducat: Et *vitæ*, quæ finis noster perennissimæ felicitas erit. Vocat ergo nos, ut sua sequamur exempla, non tantum ea mente recogitando, sed etiam moribus exprimendo, ut & vitam geramus virtutibus conspicuam, & aduersa omnia patienter sufferamus.

III.

Tertium est, quæ sit vocatio illius, & quos vocet. Nam una quidem, dilectissimi, sed diuersa est vocatio Dei, qua intus, in ipso scilicet animæ fundo, homines vocat. Ibi nanque, puta in fundo interiori, sine villa cessatione noctu diuq; vocat, dum exhortatione multipli, tum commonitione interna, tum correctionibus duris, necnon extrinsecus cunctis illis casibus prosperis & aduersis, quos varijs modis hominibus accidere permittit: qui omnes validæ sunt voces, quibus omnipotens Deus homines ad se vocat. Qui si lenes ac suaves illius voces sequerentur, tot duris & asperis vocibus, tam multipli videlicet afflitione, varijsq; casibus aduersis, vocari eos opus non esset. Quartum est, ut hac *vocatione dignæ ambulare debeamus*, hoc Apostolus ipse insinuat, dices: *Cum omnibum humilitate & mansuetudine, cum patientia, &c.* Videamus nūc qui sunt, quos Dominus vocat. Hortu triplex genus est. Alij sunt incipientes, qui ad infinitum: Alij proficientes, qui ad medium: Alij perfecti, qui ad supremum perfectionis gradum vocatur. Nec hoc aliquis ægræ ferre debet. Ipse nanq; Dominus est, cui pro sua libitu voluntatis cuncta facere licet. Est porro hæc illius voluntas, ut cōformes efficiamur imaginis vnigeniti Filii sui, simusq; filii sui adoptiui. Vbi videndum est, quid factu opus sit, ut huic vocationi satisfaciamus. Quædā igitur præcepta sunt nobis, quædā prohibita à Deo. Ex his quæ præcepta sunt, hoc præcipuum est sumnumq; mandatum, ut Deum super omnia diligamus. Est sane non paucos inuenire, qui se dicunt Deum præ omnibus amare, nec tamen abdicant ea à se, quæ maiori se sentiunt amore ac intentione prosequi, quæcum Deum, in quibus etiam plus delectationis & voluptatis habent, quam in ipso Deo, quæcum demum ab amore Dei prorsus eos impeditunt. Videant isti, quanto diuinitatis amore prædicti sint. Secundum in verò ab hoc præceptum est, ut diligamus proximos sicut nosipos, hoc est, ad illud bonum capessendum, ad quod etiam nos amamus. Deinde alia sequuntur, putâ: *Honor patrem tuum & matrem*, quibus nominibus omnes illi exprimuntur, qui nobis superiores sunt. *Non assumes nomen Domini Dei tu*

IV.

Ephes. 4.

Tres vocationis gradus.

Dei voluntas quæ.

Mandatum summum quod.

Mandatum primo secundum tertium.

Exod. 10.

ambitudo & mansuetudine, cum patientia, &c. Videamus nūc qui sunt, quos Dominus vocat. Hortu triplex genus est. Alij sunt incipientes, qui ad infinitum: Alij proficientes, qui ad medium: Alij perfecti, qui ad supremum perfectionis gradum vocatur. Nec hoc aliquis ægræ ferre debet. Ipse nanq; Dominus est, cui pro sua libitu voluntatis cuncta facere licet. Est porro hæc illius voluntas, ut cōformes efficiamur imaginis vnigeniti Filii sui, simusq; filii sui adoptiui. Vbi videndum est, quid factu opus sit, ut huic vocationi satisfaciamus. Quædā igitur præcepta sunt nobis, quædā prohibita à Deo. Ex his quæ præcepta sunt, hoc præcipuum est sumnumq; mandatum, ut Deum super omnia diligamus. Est sane non paucos inuenire, qui se dicunt Deum præ omnibus amare, nec tamen abdicant ea à se, quæ maiori se sentiunt amore ac intentione prosequi, quæcum Deum, in quibus etiam plus delectationis & voluptatis habent, quam in ipso Deo, quæcum demum ab amore Dei prorsus eos impeditunt. Videant isti, quanto diuinitatis amore prædicti sint. Secundum in verò ab hoc præceptum est, ut diligamus proximos sicut nosipos, hoc est, ad illud bonum capessendum, ad quod etiam nos amamus. Deinde alia sequuntur, putâ: *Honor patrem tuum & matrem*, quibus nominibus omnes illi exprimuntur, qui nobis superiores sunt. *Non assumes nomen Domini Dei tu*

Deitū invanū. Memento ut diem Sabbathi sanctifices. Hæc sunt, quæ præcepit nobis Deus: quæ ad eō obseruari necessaria sunt, ut sine horum executione nulla nobis spes salutis supersit. Dehinc verita subduntur, quæ licet plura sint, sub his paucis tamen includuntur omnia. Non inferes damnum proximo tuo, neque corporis, neque rerum, neque honoris siue famæ illius, neque verbis, nec operibus, nec concupisces aliquid eorum, quæ illius sunt. *Non mæchaberis.* Iam quicunque hac gradiuntur via, sicut oportet, atque in vera & Catholica fide Ecclesiæ sanctæ constitutionibus, vti hoc ordinatum est, morem gerunt obtemperantque, in infimo sunt gradus constituti ex his, in quibus diuinæ vocationi obbeditur. Et quotquot huic gradui faciunt satis, in ipsa via sunt, qua certo peruenit ad Deum, vbi prius ignis purgatorij ad purum excoherit, quicquid hic contrahunt impuritatis, siue quodd minus pure hic viuunt. Alius deinde gradus est, multè quam iste sublimior atque compendiosior, consiliorum Dei. Quæ quicunque sectantur, prædictis longè efficiuntur superiores. Nec aliud sunt consilia Dei, quam virtutum semitez, putæ, obedientiez, castitatis corporis, & paupertatis. Ita, inquam, vocatio, & priori celsior est, & multum diversa ab illa, quæ ad præceptorum executionem vocat. Ut autem cōfilijs Dei in hac vocatione dignè obtemperetur, Ecclesia sancta ex sancti Spiritus instinctu atque suaua Religiosas congregatiōnes & Monasticos Ordines instituit, in quibus memorata Dei consilia possint adimpleri. Qui licet numerosas habeant constitutions atque decreta, ad hunc tamen finem omnia tendunt. Horum Ordinum quisquis aliquem sponte animoq; deliberato suscipit, si postea vinculum, quo ligatus est, rumpere velit, in eum Ecclesia sancta animaduertit. Extra verò hos Ordines constitutus, si quis Deo se deuoueat seu obliget per votum, & postea vxorem ducat, non id Ecclesia impedit, neque iudicat, sed diuino hoc iudicio & vltioni relinquit. Ceterum nunc, proh dolor, magna ex parte laudabiles Ordinum institutiones negliguntur: itaque sit, vt multi ex his, qui habitum religiosum circuiscunt, corda gerant secularia, & seculares quidam, Religiosi sint tardis. De talibus Augustinus loquitur: Maledictus qui aberrat in via Dei. Hæc autem est via Dei, ad quam vocamur pleriq; à Deo, vt ipsum & consilia eius se eternur in ea. Videat nunc vnuſquisq; sibi, vti in hac via securus gradiatur, diuinæ sic vocationi faciat satis, ne, quod absit, in die visitationis nuptiali ueste inueniatur destitutus, ac proinde tenebris exterioribus immergatur. Videat etiam quisque vigilantibus oculis cordis, ad quam prædictarum trium viarum à Deo vocetur. Sed quid dicentis, quando ad interiora vestra nūquam reditis, nec vocationem vestram, qualis ea sit, agnoscitis? Inde est, quodd hodie isto, cras alio modo vinitis, vti vel audistis, vel vidistis, atque per sensus illatum est. Cumq; non omnia conueniant vobis, non diu vni inhæretis: sicq; sit, vt nullos tandem fructus referatis. Ad eō minus circunspecte cuncta facitis. Credite mihi, charissimi, non omnibus omnia conueniunt: sed quod vni vita, alteri mors est. Itaque ad vos conuertimini, studia vestra occupationesq; discutite, & nolite(quæſo) negligere vosmetipſos. Alioqui pro certo habetote, esse in medio seculo perplures, quibus vxores prolesq; domi sint, & conficiendis calēs vident, suamq; ad Deum intentionem referant, quod suis ac prolium suarum indigentij labore suo consulere velint: multos item ruri degere, qui agrorum & hercōratione, alijsq; duris laboribus victum sibi parent: & tamen

Confilia
præceptio
præstara.
Confilia
quid.

Cur meo
nasticus
Ordo in-
stitutus.
Quæ vo-
torū fra-
ctio Eccle-
siæ iudicio
subiace-
at, quæ
non.

Via Dei
que sit;

Quæſa &
intet
quodam
seculares
religiosi

Nan fieri

fieri posse, ut centuplo, quam vos, melius hinc exeat, eo quod vocationem
 suam simpliciter sequantur, vosque vestram negligatis. Quod quam dolen-
 dum sit, quis non videat? Viunt illi in timore Dei, in humilitate & paupertate
 sua, vocationemque suam, ut dixi, simpliciter sequantur. Nunc igitur, o
 religiose miser & caece, prospice quas tibi, obserua intus toto studio vocati-
 onem tuam, quod te vocet Pater cælestis, & ipsam sequere, nec aberres in via
 Dei. Huius vocationis suprema via est, amabilia vngeneri Filij Dei exempla
 foris & intus sequi, non actuo tantum, sed etiam passu modo, & per imagi-
 nes, seu contemplatiæ supra omnes imagines. Et quisquis haec purior atque
 expeditior seu nudior sequatur, ille supremum attingit scopum. Atque hinc a-
 gnosceré seipsum quisque poterit, & videre quantum distet adhuc, vel quam
 vicinus sit exemplis memoratis. Deinde vero & intus sequi & inquirere debe-
 tis, charissimi, imaginem internam, ubi essentialiter & actiue viuit in ipso
 fundo interiori. De quo introgressu apud Hieremiam dicitur: *Patrem vocabis
 me, ego hodie genui te, & post me ingredi non cessabis.* Quod est, sine cessatione in-
 gredieris. Post me, inquit, *ingredi non cessabis.* Et Abraha Patriarchæ seruo seni-
 ori Laban ait: *Ingredere benedictæ Domini: cur foris fas?* Quod nimurum & cui-
 libet homini, suæ morem gerenti vocationi, dici potest, qui & prius in man-
 datorum, ac deinde in consiliorum semita versatus sit, dignissimaque Christi
 exempla secutus, & quomodo Apostolus ait, sua *vocatione dignè ambularet,*
Gene. 24: *omni cum humilitate, mansuetudine, patientia.* Tali, inquam, dici potest: *Ingre-
 de bene dicte Domini.* Nam & reuera qui einsimodi sunt, ad sua ingredi interiora
 debent, modò cum desiderio & imaginibus, modò cum silentio absque om-
 ni opere imaginibusque: ac esse *soliciti seruare unitatem spiritus in vinculo pacis. V-*
nus spiritus, unus Deus, in transformatione videlicet spiritus creatus ab increato
 Spiritu. Tanto plus autem spiritus creatus ab increato transformatus, quan-
 to magis homo dignè studuit ambulare & instituere vitam suam secundum ve-
 neranda Christi exempla, omni cum humilitate, mansuetudine, patientia.
 Atque haec mutuò sibi respondent, ut quanto est conuersatio vitæ Christi con-
 formior, tanto sit & transformatio perfectior, neque magis, neque minus.
 Iam quod ait Apostolus, *soliciti seruare unitatem spiritus,* de vigili quodam ac-
 strenuo sanctoque studio siue conatu dictum est, quo noctu diuque & spiritum
 intrinsecus, & virtutes extrinsecus obseruemus, quæque iuxta modum suum,
 ut res ipsa postulabit. Verbi gratia: Interdum in sanctis seruilibusque chari-
 tatis operibus, ubi necessitas exegerit, nosque ordo tetigerit, nosipso diligenter
 exercebimus: quandoque vero clam nos subduentes, sanctis deuotisque
 precibus, sacrisq; meditationibus infistemus, & sanctas animo voluemus ima-
 gines: modò nihil horum faciemus, sed hoc tantum, quod D. Anselmus hor-
 tatur: *Abstrahere, inquiens, ab extenorum operum multiplicitate, & ob-
 dormi, ab internarum tumultu cogitationum, & sedens ac quiescens, leua-
 te suprate.* Tum vero, ubi quietum intra nos silentium fecimus, & spiritus
 grandis atque commotio præcessit, tum, inquam, sicut de Elia legimus, *Venit
 Dominus in sibilo aura tenuis,* illucetque spiritui. Dumque spiritus siue ho-
 mo diuinam sentit præsentiam, fit ei, quod olim Hester regina accidit, quæ
 ad regem Assuerum veniens, cum illum adspexisset, stuporem mentis incur-
 rit, & penè exanimata fuit. Sic & in hac præsentia Domini, & faciei illius,
 quam-

quamvis pallio vultum suum operiat, modò sentiat præsentiam eius, deficit à seipso anima, & ecstasim incurrit: atque sicut rex Assuerus reginam Herodcorrentem sustentauit vlnis suis, donec ad se rediret: sic & eiusmodi homo penitus à seipso, id est, ab omni sustentaculo, & quicquid suum erat in modis ac rebus omnibus, deficit: inquit merissimum nihil suum adeò se totum demergit corruptaque, ut nisi amabilibus diuinè virtutis vlnis sustentaretur, prorsus tibi redigendus videatur in nihilum: quantumque intelligere potest, sine villa fictione in veritate omnium se creaturarum mortalium, bestialium, ac ratione vtentium, & pessimum & minimum, imò & ipso Lucifero peiores arbitratur: nec vider quòd se debeat recipere: magis autem, si præ amore in nihilum redigi posset, faceret hoc ex amore perquam libenter. Itaque dum rex adeò reginam cernit defecisse, corruisseque, sustentat eam vlnis suis, diuinumque illi præbet amoris osculum. Vnde verd tanta animæ exaltatio? Nimirum ex humilatione sui. Quanto enim quisque humilior est, tanto in sublime erigitur. Nam & ista mutuò sibi respondent. Hic porro vincum quoddam vnum efficitur. Denique solitudo diuina propriè potissimumque humilitatis vallem contemplatur. Cæterum nonnunquam eiusmodi homini visuēnire solet, ut posteaquam in his iucundissimis vijs sati versatus est, atque in sublimi valde consistit gradu, diabolus eum cum spiritu superbiæ tentatione adoriat: qui tum, ut suum nihil adhuc penitus agnoscat, Deo permittente, defectum quandam minutulum incurrit, forte iracundiaz motum, aut durioris asperiorisque verbi subitam prolationem. Inde verd & sibi ipsi, & alijs, quos id videre contingit vel audire, vilescit: & ita suo nihilo magis adhuc immegritur. Nec est, quod hinc terreatur Christi seruus, modò in suum se nihilum amplius demittat, seipsumque penitus cognoscat: facile his defectibus mederi poterit, fierique ut deinceps cautior sit, & dignius studeat ambulare in unitate Spiritus in vinculo pacis. Demum quisquis ea, qua dictum est, ratione suam curat vitam instituere, Christique Salvatoris exempla pro virili sectatur, omni cum humilitate, mansuetudine, patientia: in eo pax oritur, quia omnem exuperat sensum, eaque hic sumit initium, & per omnia secula perseverat: & ipsa in omni hominis vita, modis ac institutis reucebit. Præstet nobis Deus omnipotens & glorusus, ut cuncti haec consequamur, ad laudem & gloriam ipsius. Amen.

Cur fam.
mi ali-
quādo vi-
ri defec-
bus pra-
occupa-
tur.

Philip. 4:

DOMINICA EADEM.

Vt vera patientia ac mansuetudo obtineri queat. Itemque vnius èd pertingatur, ut unitatem spiritus seruem in vinculo pacis.

SERMO II.

Obsecro vos ego vincitus in Domino, ut dignè ambuletis vocatione quæ vocati estis. AD EPHES. IIII.

NEPISTOLARI huius Dominicæ lectione, charissimi, & ea quæ audistis, & quæ illis subdunrunt, verba recitantur, Apostolo dicente: Obsecro vos ego vincitus in Domino, ut dignè ambuletis vocatione,

Nnn a

qua vocati esisti, cum omni humilitate & mansuetudine, cum patientia supportanter inuicem in charitate, solliciti seruare unitatem spiritus in vinculo pacis. Vnum corpus, & unus spiritus. sicut vocati esisti in una spe vocationis vestra &c. Hæc suauissima dicta, saluberrima quæ monita glorioſi Principis & Apostoli Pauli ad eum suos quisque semper ob oculos versaret, vt quicquid ageret, seu quoconque foret loco, hæc nunquam ab animo sibi excidere pateretur: hoc sedulx curans, vt quomodo iam dictum est, vocationem suam iugiter attenderet ac obserueret, idque omni cum humilitate, mansuetudine, patientia. Et vos ergo, charissimi, hæc Apostoli monita arrestis auribus cordis excipientes, supportate inuicem alterius alterius defectus in charitate. Atque hoc per omnem vos oro & obsecro dilectionem, quam habetis ad Deum. Imò si quid à vobis precibus obtinere, si qua in re aliquod vobis obsequium praestare quo, hoc oro, dilectissimi, vt in his, quas Apostolus commemorat, virtutibus exerceamini, easque summo studio obseruetis. Quicquid enim honorum operum tam intus quam foris potestis ne virtutibus oīl boni pro. facere, licet ipsa sit Dominici corporis perceptio, vel alia quævis quamlibet magna opera, nullius apud Deum pretij sunt, nec ea accepta habet, nisi his virtutibus prædicti sitis. Has porrò virtutes nemo facilè acquirit, nisi multa ei aduersa occurrant atque contraria. Vnde licet multum de humilitate cogites, nisi & deprimaris: multumque de patientia, nisi fortiter impugneris: nihil sola cogitatio prodest, nec aliquid soliditatis sive habitus ex virtutes habent, quin potius decidunt ac evanescent, sicut intro illatæ sunt, nec aliquid fundum habet.

Domi vero alicui sive contemptus, sive indignum aliquid verbis seu operibus irrogatur, amorosa cum mansuetudine, benigno ac resignato animo, amicum aliquod: alia inferenti obsequium praestare festinet. Quod si ille aspernetur, & tanquam expuat in ipsum, non tamen ideo cesseret, quin aliquod ei singulare im-

Patientia pendat obsequium, quatenus villo poteris modo. Enimvero mansuetudo ac qui ob. patientia non nisi per aduersa obtinentur. Si ergo me nullus infester, quo pa- beatur.

Manuscritus que plurimum exercere deberet. Hæc namque mansuetudinis virtus magis in- patientia plus exteriora spectat exercitia, actionesque hominis exterioris. Exempli gra-

titia: Si falsidicus dicerer, & doctrina mea vilipenderetur, mihiique contemptus irrogaretur & inituria: tum si quis meam doleret vicem, tantumque mihi quasi inuiderer felicitatem, is certè nec tacill omnihi charior fore, imò potius hac de causa minus ipsum amarem. Quam enim prouersus indignus sum, vt Dei ac Domini mei vestigia sceler, cuius omnis vita & que doctrina contemptui habita, & falsitatis incusata sit. Ita ergo denud vos, dilectissimi, per omnia per que possum, horror & obsecro, vt in his virtutibus sedulx vos exerceatis, mentemque vestram diligenter obseruetis, ita vt nulli vnquam hominum aliquid amperfectionis, nec aliquem impatientie motum vel toruitatem asperite- tamve, sive in gestibus, sive in vultu, sive in verbis exhibeatis, quicquid etiam interatur vobis ab alijs. Quin potius per communem dilectionem alterius infirma atque defectus portare. Deinde, quod Apostolus monet, vt solliciti sumus seruare unitatem spiritus in vinculo pacis, ad istas virtutes pertinet, quæ verillimum patis vinculum sunt & fratre exteriori ligamine quæque vincuntur, sic istæ virtutes in pacem asperitus unitum homines conneantur.

cop.

copulanteque. Sed dicat forte aliquis: Quonam modo ad unitatem spiritus pertingere licebit? Huic sane nocturnum tēpus, quod post Matutinas supereft, dum longiores noctes sunt, potissimum suffragatur, & vel maximum præstat admiculum, exercendis p̄cipuam opportunitatem. Vnde qui ad hanc spiritus unitatem adspirat, vespertino tempore citius cubitum ire debet, vt somnum pro natura necessitate, quantum satis est, capere posuit. Absolutis deinde nocturnis precibus, quas Matutinas vocant, fundum suum diligenter obseruabit, atque ad intima sui se cordis recipiens, ad ipsum videlicet centrum cordis studiosè aduertet, quodnam potissimum suum in Deum amorem & devotionem excitet. Siue id sit, verbi gratia, vita Christi, si forte ex amore & consuetudine bona eam meditari ac paulatim reuoluere solet. Quod si nihil gratiæ singulariæ à Deo percipit, agendum, in nomine Domini bona sua inchoet exercitia, absque omni tamen proprietate: ut, vel dignissimam Christi passionem, aut sacratissimam illius mortem, aut vulnera sanctissima, aut facerrimi crux effusione meditari. Simulq; fundum suum perpetuò obseruet. Per horum vero contemplationem, suum in Deum amorem accèdere conèetur. Et quomodo ex prunarum atque lignorum songerie ignis copiosus efficitur, cuius flamma erumpens, in sublimi tendit: ita & hæc pia exercitia, mentem diuino vehementer inflammabunt amore. Tunc porro deserdendæ imagines sunt, atque flammea dilectione penetrandæ, perq; medium hominem in intimum nitendum, qui homo intimus nihil operis agit. Nam quod in illo fit, totū est opus Dei solius. Ipse vero patientis, & Deus agentis vicem explet. Sed & hinc interim accidere solet, ut imagines quædam præcedentium bonorum exercitiorum, animo leuiter occurrant ac ingerantur, puta, vel Dominicæ passionis, vel propriorum defensionum, aut certè quod pro viuis seu defunctis preces fundere debeant: sed & cum hæc penetranda sunt, atque per ea pure, simpliciter, ac nudè in Deum nitendum est. Quo facto, hoc est, ubi cunctas has imagines, purè & passiuè animus penetrarit, tum demum veritas ipsa instar fulguris animæ illucet, mentemq; post se in seipsum passiuo quodam modo trahit. Quod quidem celerrime agitur veluti sub momento, vel etiam multo celerius momento: haud secus quam conuersio olim & auersio Angelorum ad Deum & à Deo, quæ certius multo quam panarium abeat, peracta fuit. Ita nimirum & istic fit. Quantoq; celerius, tanto nobilius. Cæterum hinc omnia hæc veluti raptim in ipsum diuinitatis fundum referenda sunt, atque nitendum ut unus cum Deo spiritus fiat. Nam & Deus ipse spiritus est, cum quo unus fieri spiritus debet. Iam quotquot eiusmodi sunt, hi veri sunt adoratores, adorantes Patrem in spiritu & veritate. Hinc demum vera pax essentialis oritur, superiusq; memorare virtutes huc hominem perducunt. Dum autem in hoc exercitio positus est homo, mira paupertas & ariditas naturalis occupat. Nihil enim ea hinc suum habet. Iamq; secum stupens & admirans, loquitur: Papæ, ubi sunt genuflexiones tuæ? ubi exercitia tua bona? cur à legendis psalterijs vacas? Cupit enim habere aliquid, nosse aliquid, & velle aliquid. Hæc vero tria antequam perfecte in ipsa emoriuntur, hoc opus, hic labor est illi. Neque hoc unius diei nec modici temporis negotium est: sed frangenda est in his paulatim natura, & in consuetudinem illi vertenda mortificatio sui, id est diligenter ac irremisso studio, imò & perseveranter. Perseuerancia demum, quod prius molesta ac difficile erat, iucundum & facile reddet, ut de Sanctis suis morib; utilitario, quanti se labore.

Sap. 3. in libro Sapientiae scriptum legimus : *In paucis vexati, in multis bene disponentur.* Ceterum ubi natura tota friger, a corpore quodam deprimitur, tum iuxta D. Bernardi confilium, pannis suis simis, atque amabilissimis, que quidem excogitari poterunt, verbis alloquendus est Deus, in hunc videlicet modum: *Vtinam, o amantissime & vnice dilekte, dignus forem inter charissimos amicos tuos anumerari, tamen in anima mea amplecti, & vel centies millies osculari, totumq; te intra me circumspecti, adeoq; in intimis meis recludere, vt te nunquam amittere possem.* Hæc atque his similia ex intimis debent cordis medullis proferri ac cogitari. Nunc itaque, dilectissimi, corda vestra ex integro ad Deum conuertite, qualicunque demum ratione seu quibuscumque modis id facere libebit: (aliquid enim Dei, totus est Deus) per ea maxime, ad que speciali deuotione ducimini, & in quibus plus gratia sentitis. Certè ad pretiosi Christi vulnera meditanda, vel semel cum amore animum applicare, in illaq; se totum recipere, cunctis organis atque campanarum pulsationibus, alto etiā cantu, & quamvis vestibus sacris, quas Casulas vocant, insignia apponere, multis modis Deo gratius ac pretiosius est. Et vos charissimi, si ex fundo cordis, omni studio intro vos ad Deum conuerteretis, tentatio hæc, qua plus satis depicti estis, onerosam dico prolixius confitendi consuetudinem, tota decideret ac sospiretur, culpæq; omnes leuiores paruo negotio per exercitia interna vestrique ad Deum (vnâ cum defectibus vestris, eorumq; agnitione, humiliq; confessione & accusatione) introueris, adeò penitus abolerentur expiarenturq; vt cum ad Confessorem veniretis, nihil dicendum animo occurret, nec confitendum aliquid haberetis. Præstet nobis misericors Deus, ita se per virtutum exercitia sequi, vt ipsum feliciter apprehendamus, ad laudem & gloriam ipsius. Amen.

DOMINICA XVIII. POST TRINITATIS.

Quam periculosem sit, verbum Dei absque fructu audire. Qui hodie Scriba sunt & Pharisei. De profunda humilitate, & diuino amore, deq; pseudodoctoribus.

S E R M O I.

Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, & in tota anima tua, & in tota mente tua, & proximum tuum sicut teipsum.

M A T T H. X X I I.

SAPIENS quidem, dilectissimi, Scribae atque Pharisæi Dominum Saluatorem tentabant: verum, ut crebro pluribus in locis historia pandit Euangelica, nunquam vel in uno ipsum poterant verbo reprehendere. Quod autem ad ea, quæ modo audistis, verba attinet, quæ apud Matthæum Dominus uidam legis Doctori ipsum æquæ tentanti respondisse legitur, nihil dubitandum est, quin in eis præclarissima, utilissima, purissima institutio sua doctrina atq; felicitas contineatur lateatque, quæ vel in tempore, vel æternitate possit haberi. Ceterum apud Lucam cap. 10. antequam hæc de dilectione verba protulisset, discipulos suos Dominus misisse legitur, ut quibusdam ciuitatibus Dei verbum annuntiarent, hoc adjuncto præcepto, ut vbiunque illud non reciperetur, ciuitas inde abscederent, atque ad alia se cōferrerent loca. Erant tunc, ut idem Euangelista loco memorato testatur, ciuitates quedam, quæ ad sui correctionem Dei verbum non suscepserant, quibus hoc ipsum Dominus grauiter exprobrauit, dicens:

dicens: *Vt tibi Corozaim, va tibi Bethsaida: quia si in Tyro & Sidone facta fuissent virtutes, qua facta sunt in vobis, olim in cilicio & cinere sedentes paeniterent.* Veruntamen Tyro & Sidoni remissus erit in iudicio, quam vobis. Similiter exprobravit & Capharnaum. Et nos ergo dilectissimi, opportuna satis hinc occasione accepta, Coloniensem hanc urbem in medio statuimus. Evidem in toto orbe nescio si vilium super sit oppidum, in quo Dei verbum tam copiosè, tam apertè, tam purè annuntiatum, propalatum, expositum sit, ut in hac urbe, iam inde ab annis sexaginta in hanc usq; diem, per complures Dei amicos, & sancti Spiritus gratia copiosè illuminatos Doctores, in hoc ipsum missos atq; ordinatos à Deo. Cui, quæso, loco vel urbi vñquam simile contigit? Sed videte, obsecro charissimi, qua ratione Dei verbum, quod, ut dixi, præ cunctis alijs totius Christianitatis ciuitatibus annuntiatum est vobis, atq; etiamnum annuntiatur, suscepitis, &, ut iuxta illud vestrā institueritis conuersationē ac vitā, bonis operibus insudando. Si enim dignè illo viuere studiūstis, præ omnibus, quos vñquam nasci contigit, populis felicissimi vos estis. Si vero tantum illud percepistis, nec moribus curâstis exprimere, vñ atq; iterum vñ vobis, quod vñquā illud annuntiatum est vobis. Iam enim maledictionis perpetue sententiam & vobis & omnibus, qui præclarissimum veritatis verbum absq; fructu percipiunt, imminere quis dubitet? Et quam, obsecro, rationē hinc Deo reddituri estis, & vos Colonienses? Prospicite, quæso, vobis. Iterum moneo vos, prospicite vobis, charissimi. Ipsum Veritatis os protestatur: *Seruus qui cognovit voluntatem Domini sui, & non fecit secundū voluntatem eius, vaporabit multis.* Vñ vñ vñ vobis ab hac prophetia. Vide, oro, studia & occupationes vestras, ne forte triplex ista super vos veniat maledictio. Nec est, quod putetis vel præsumatis multas pretiosissimas Sanctorū Reliquias, quas tenetis, solas saluadis vobis sufficere, si non & ipsi sancte viuatis. Fateor quidem Coloniam præclarissimorum Sanctorū Reliquijs Romæ æquiparatā esse. Habet enim tres Magos, habet vndecim millia sanctorum Virginū, habet Gereonē & socios eius, id est, Thebeos Martyres, pluresq; alios, & hi omnes hospites sunt & aduenæ: & hæc ipsa plebecula, quæ Colonia versatur, aliunde huc cõmigravit. Cæterum hoc, quæso, diligenter vobiscū expendite, quos fructus referatis, quas gratiarum exoluatis actiones omnipotenti Deo tam pro his, quæ alijs immensis beneficijs illius, quibus ille vos præ cunctis alijs vrbibus ac regionibus honorauit, & specialiter, quod tam multos ex charissimis amicis suis patronos vobis atq; protectores dedit. Planè, dilectissimi, toto erratis cælo, si insigne Tempulum maius vrbis huius, atq; aureā turrim vestrā, celebres quoq; campanarū pulsationes, aliquid vobis profutura creditis, si gratiā Dei negligatis, & beneficijs illius sitis ingratii. Non enim hominibus tēpla, sed temp̄is homines conserunt sanctitatē. Vide quid Psalmista dicat: *Omnis gloria eius filia regis ab intus: si multy cōsiderate singuli, si huic purissimæ simplicissimæq; veritati viuere studiūstis.* Iam si qui forte sunt, qui verbū Dei & perceperunt, & intellectu sunt assecuti, necnō aliqua ex parte inde commoti, ipsi dediti fuere, ita ut esia seculo valeficerint, atq; hinc postea exciderunt, diuinam nō immeritè maledictionē formidare habēt, recteq; illis dicitur: *O Hierusalem, si cognosceres & si rēpus visitationis tue.* Verū antequā Domin⁹ ad hoc præsens Euangeliū & suauissima de dilectione verba deneniret, adspexit discipulos suos, & quotquot ad hoc fundū noverat perueturos, exultansq; in Spiritu S. (Obiter hanc notandū est, nusquā p̄dere scripturā)

Quanto-
pere ver-
bum Dei
Colonia
prædica-
tum.

Contra
desidiam
Coloniæ.
suum.

Luc. 12.

Colonia.
qua in re
familis
Romæ.
Plebs Co-
loniensis
vade sit.

Ab Colo-
niensis
Reliquijs
ac templo
aliquid
profuit.

Mal. 4:4

- Lvt. 10.
Mark. 11.** scripturas, Dominū vñquā aliās exultāsse in vita sua, præterquam hac vice) ait
**Confessor tibi Pater, Domine celi & terra, quod abscondisti hec à sapiētibus & prudētib.
& reuelasti ea parvulis.** Ac deinde post pauca conuersus ad discipulos: **Beati, in-
quit, oculi, qui vident quæ vos videtis.** Hic iam principio ante omnia excludēdi ve-
niunt, siue prodendi, qui memoratæ beatitudini atque fundo huic aduersantur.
- Duo ho.
minum
genera.** **Ea tempestate, qua Dominus inter homines vixit, duo hominum genera erant,**
**qua & nostris non desunt temporibus, qui Deo & purissimæ obſuſtebant veri-
tati.** Hi erant Scribz in Lege docti, ac Pharisæi, qui speciem quandam præſe fe-
rebant sanctitatis. Iſti semper Domino Saluatori, & dictis atque amicis illius
repugnabant. Ita & hoc nostro ſeculo complures inuenire eſt, qui fundo huic,
atque omnibus illi viuere, illudq; ſectari cupientibus, ſedulò obſiſtant. Verun-
tamen nemo facile alium tamē iudicabit, ſed ſeipſum potius attendet, ſi qua
fortaffis ex parte huic vitio ſubiaceat. Atqui ut facilius dinoscī queat, quos
Scribarum, quos Pharisæorum appellationibus dicamus ſignificari, ipſos aper-
tius deſcribemus. Itaque Scribz ſunt, qui naturali acumine ac ſubtilitate præ-
dicti ſunt, atque in ſuo intellegentiſtu ſeu ratione excreuerunt: & ex ſuperbo quodana
fundō de ſua ſublimi intelligentia, multaq; eruditione, verbis item atque inſti-
tutis ſublimibus gloriā: cur: cunctaq; per imagines intellectuales intro reci-
piunt, vnde mira cum ſubtilitate & pompa dicere nouerunt, ita ut omnes in
ſui admirationem rapiant. Pharisæi vero, quos paulo ante ſpeciem quandam
ſanctitatis olim præſe ferre ſolitos diximus, quiq; exercitia foris tanta ſecta-
bantur, ut maiora haberi vix poſſent: illi hodie recte vocantur, qui exercitia
ſua, omnia in externis duntaxat, ijsdemq; ſpecie bonis ac pulchriſſimis apparentibus
operibus conſtituant, inq; ſuis conceptibus ac inſtitutis vehementes ſunt &
importuni, ac placentes ſibi ipſis: intus verò proſrus immortificati, & gratia va-
cui manent, nec in fundo ſuo gratiſſimam Dei voluntatem obſeruant, & ſi qui
ſunt, qui illam libenter in modis omnibus obſeruarent, nec qualibet inſtituta
sequi poſſunt, illos ſedulò impediunt. Sed quæ ſo te qui eiusmodi eſt, ſi ipſe in-
gredi non viſ, cur alium introire non pateris? Qui enim nō ſtī, quo pacto Deus
alium trahere velit? & quid hoc ad te attinet? Præſtaret quidem te tua tractare
negotia, quām impedire alios, & ad rudēm tuam externam viuendi rationem
impellere. Atque hos quidem hinc vtcunque nō ſſe licet. Sunt enim iudiciis
temerarijs pleni, & omnia proximorum ſuorum quām peggiori interpretan-
tur: propriæ quoque voluntati ſeruunt, & rixis, pugnis, contentionibus dediti
ſunt. Que omnia ex ſuperbo fundo, quo ipſi plus ſatis abundant, germinare du-
biū non eſt. Nam & irrefignati ſunt, & placent oppidò ſibi ipſis. Atqui utinam
miferi ſeipſos potius attenderent, & in ſuo ſeſe fundo contemplarentur. Neutri
horum, id eſt, nec Scribz iſti, nec Pharisæi, de illorum numero ſunt, qui beatos
oculos habent. Non enim verum contuentur fundum, ſed ſemper extra reſpi-
ciunt. Iſti Ecclesiæ sanctæ plurimum obſuſre ſemper, & officiunt uſque in hanc
diem. Sed licet forte aliquis: Qui ergo ſunt, quorum **beati oculi** perhibentur? Illi
nimis ſum pauci & parvuli, qui ſe in ſuo nihil contemplantur, qui ſe in ſuo
proprio veroq; fundo tanquam nihil adſpiciunt, atque in veritate nihil ſe eſſe
ſtatentur atque cognoscunt. His ſolis exaltatur Deus. Nam vti in libra fieri vi-
demus, ut quanto lanx altera deorsum tendit, tanto altera in ſublime conſur-
gat: ita & quantum quicquid in interiori vera atque profunda ſuipſius cogni-
tionis

tione, non verbis, neque glossis, sed in veritate in ima deprimitur, tantum in illo Deus exaltatur. Quamobrem hoc omnibus studium unum esse debet, ut seipso ex vero cordis fundo subitus Deum & creatam omnia demittant atque demergant: ita ut ad omnia, undeunque seu a quounque & modis quibuscunque, intus vel foris accidentia, se resignare discant, siue bona illa esse appareant, siue mala, peccato tamen semper excluso. Enimvero quid causae esse putatis, dilectissimi, quod Deus omnipotens non raro homines etiam bonos, in sua gratia positos, in peccata cadere permittit, nisi hoc tantum, ut suam inde patuitatem agnoscere, seipso humiliare, contemnere, nihil pendere discant? Et quibuscunque hoc accedit, ut in peccata labantur, vbi Ecclesiae sanctae confitendo & penitentiam agendo satisfecere, si forte mortalia sint peccata, quae inciderunt, de nudum amorosa cum spe atque fiducia totis viribus ad Deum se convertent, nec immodecum inde secundum sensus siue sensualiter turbari debebunt. Matth. 16. Quis, oro, Apostolis Deo unquam charior fuit? & ipso tamen omnes, ut ad hoc humilitatis pertingerent fundum, in peccata corrue fuit. Modum in fundo suo Deum se super omnia diligere, & praes omnibus intentione prosequi inueniant, non est certe quod terreatur, quin potius Deum nouerint pro sua id salute atque in bonum suum permisisse. Sed inuenias plerosque, qui vbi perexiguum aliquod vietum siue defectum inciderunt, statim ad Confessorem properent, ut illi totum effundant, quo ab illo, quem interim sustinent, remorsu conscientiae liberentur. Quoso te miser & cæcere homo, quisquis eiusmodi es, festina potius ad interiora tua: fuge intro in fundum tuum, & dic huiusmodi labeculas Deo primum confiteri. Quod enim ad Ecclesiae præceptum attinet, nihil illud a te exigit, nisi ut mortalia duntaxat peccata confitearis. Fateor vobis, si mei iuri tales essent, in integrum mensum absque Confessione transigerent. Itaque, ut dicere coepi, se ipsum quisque in suum iugiter nil posse, nily valere, demittat deprimatque. Taceat & resignet se in omnibus, que illi occurruunt eueniuntque. Perseueret, sileat, comprimat se sub tentationibus quibuscunque, tam quæ intus, quam quæ foris infestant. Non est alia ratio cuncta melius superandi. Id quod ab externo etiam exemplo facile probari potest. Si centum ferocissimi canes in unum aliquem insurgent hominem, si ille sedeat quietus, totumque se in se comprimat, nec aliqua sui parte moueat, nihil eum canes laedunt, quin potius abscedunt omnes, ita tamen, ut interim ad ipsum oculos retorquent. Tum si vel manum ipsum mouere conspiciant, rursus ad eum omnes conglomerantur, & ut prius, morsus intentant. Quod ergo dixi, de omnibus, quæ occurrere possunt, temptationibus accipendum est, illisque accommodari potest, ita videlicet, ut quicquid tibi eueniait, semper ad tuum te fundum recipias, semper quietus sis; Deoque te resinges, nec foras te effundas. Hoc si feceris, certo certius temptationes omnes decident ac euanescent, adeo ut si numerosa quoque demonum multitudo omnis, quam Tartarus habet, in tutum malum conspirasset, nil tibi poterit inferre documentum. Quamobrem discite, quoso, dilectissimi, aduersa omnia æquanimiter ferre, discite pati & resignare vosipso: auscultate, oro, vocem Patris vestri, attententes quid ille intus loquatur: auscultate etiam vocem matris extrinsecus, quæ est Ecclesia sancta Catholica. Horum nanque voces non nisi una vox sunt, quas qui modum agnoscere non studet, neque addiscit, pereat necesse est. Veniet enim quandoque vox quedam fallax & mendax, quæ omnes illos, qui vocis paternæ

Cur pij
subinde
in pecca-
ta labi
dantur.

D Matth. 16.

Que ex
præcepto
Ecclesiae
confitenda

Fulcrum
canum &
tentatio-
rum col-
latio.

Aduersa
qui fecer-
da.

Ooo

ternæ modò auscultare renuunt, miserè seducet. Nec ambigendum est, quin vox paterna per matrem, id est, sanctam Ecclesiam, in cunctis illis institutionibus, doctrinis, consilijs atque præceptis loquatur. Vnde vñ atque iterum vñ illis omnibus, qui hanc vocem audire contemnunt. Vox autem ista si queratur quælis sit, siue quid exigat, sub cōpendio respōderetur, id eā nostris ingerere auribus, vt Dñs ex toto, ex toto, inquam, & omni corde diligamus, & proximos vti nos ipsos. Hanc vocem qui modò sequi recusant, illi fallacem intus vocem sibi loquentem sentient, ita vt quid egerint, aut quo in statu res suæ sint, penitus sint ignoraturi. Quæ enim vox, putatis, expectanda illis est, si veram ex toto dilectionem in suo non repererint fundo? Similiter hortatur vox ista paterna pariter atque materna, vt humiliemus nos, itaque fore promittens vt exalteimur.

Mellis & Sicuti nati que in myropolijs herbæ quædam seu species in melle conservantur, ne pereant: sic charissimata omnia & bona, quæque ab omni corruptione & interitu in paruitate ac humilitate seruantur. Et huic ergo voci quoquot aures claudunt, ita vt humiles, imi ac parui esse nolint, vocem quandoque teterrimæ desperationis intus percipient, ipsijs pseudodoctores omnia illa, quæ à magistris veritatis vñquam hic tradita sunt, mēdosa & aliena à veritate esse persuaderentur.

Et quicunque in fundo suo humiles non fuerint, nec ad ima se se demiserint, sed in sua potius vana complacentia ac sui ipsorum ob acutos subtilesq; sensus suos estimatione reputationeq; persistent, de sua iustitia præsumentes, hi omnes deceptionis laqueis inuoluētūr, adeò vt omnia sanctæ Ecclesiæ instituta, cæremonie, ritus, erronæ ac falsificati obnoxia illis videātur. Quod potissimum ex corrupto falsoq; illis euenerit fundo suo, quodq; veri ac vitalis fundi nihil intrasē reperiant. Paruum namq; esse, & paruitati studere, Deumq; ex toto, ex toto, inquam, & ex omni corde diligere, hoc verum est totius boni fundum. Vos ergo dilectissimi, sicuti Dominus hortatur, dum dies est, dumq; lucem habetis, ambulate, vt non tenebra vos comprehendant. Sed quid ista dicimus, quādo vos hoc illuc vagamini, & modò hæc, modò illa negotia tractatis, omnia quidem per sensus, perq; propriam voluntatem vestrā, quæ vos in hoc profundum demergit, nec vñquā ad interiora vestra, adhuc fundum vestrum reditis? Qui si propriæ huic volūtati moreremini, Christus vtiq; efficeretur caput vestrum, imò & diuinitas tota. Cæterum hoc ipsum Dei verbum, quod vos modò tam infructuosè percipitis, alteri proficiet, per quinquaginta licet milliaria ab hinc remoto, & vñpiam fortassis sub gradu in angulo aliquo latitanti, si ille in veritate parvulus fuerit. Enim uero totius perfectionis verissima regula hæc est: Sis humilis: & vbi cung; te ipsum inuenis, te ipsum relinque. Hei, quām miseranda conditio, tam nihil nos proficere, cùm tam multa ad proficiendū adminicula habeamus, ipsa videlicet sanctissima Sacramenta, Verbum Dei, & suffragia orationesq; Sanctorū. O quicunque te ipsum modò negligis, miserere animæ tuæ, dum gratia tēp̄us præsto est. Tempus enim omne, quod vanitati impendis, aut otiosè inutiliterq; transfigis, scuerē abs te quandoq; exiger Deus. Quamobrem, si meo consilio acquiescis, conuertere, oro, ad verā sapientiā. Conuertere, inquam, per misericordem te Dñs obsecro, & miserere miser tui ipsius. Certè misericors est Deus, & non petit ille nisi salutem tuam, & vt humili sis. Planè si humili corde fueris, inuenies illum in anima tua. Quod si illi animam tuam donare, te ipsumq; pariter & omnia pro illius amore relinquere nolueris, opinione tua.

Perfectio nis totius regu'a que sit.

O quicunque te ipsum modò negligis, miserere animæ tuæ, dum gratia tēp̄us præsto est. Tempus enim omne, quod vanitati impendis, aut otiosè inutiliterq; transfigis, scuerē abs te quandoq; exiger Deus. Quamobrem, si meo consilio acquiescis, conuertere, oro, ad verā sapientiā. Conuertere, inquam, per misericordem te Dñs obsecro, & miserere miser tui ipsius. Certè misericors est Deus, & non petit ille nisi salutem tuam, & vt humili sis. Planè si humili corde fueris, inuenies illum in anima tua. Quod si illi animam tuam donare, te ipsumq; pariter & omnia pro illius amore relinquere nolueris, opinione tua.

tuā citius deceptum te inuenies. Quid autē est, quod tete agnoscere non vis, quod non sis nisi puluis in hac vita? Miserere itaq; tui, & veni ad me, dicit Dominus, paratus sum recipere te, eroq; amor tuus, tuumq; solamen, perducamq; te ad vitam, nullum vñquā finem habituram. Præstet nobis omnibus Dominus Deus noster, vt in illud cñnti fundum pertingamus, in quo purissima supremq; felicitatis veritas sita est. Amen.

DOMINICA EADEM.

De triplici quorundam hominum corrupta intentione. De triplici amore Dei, quorum unus dulcius & sensualius, aliud rationalius seu intellectualius, tertius fortius & essentialem est.

SERMO II.

Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo. MATTH. XXII.
& LVC. X.

PHARISAEVS quidam hominum tentaturus, quæsivit ex illo: Magister, inquiens, quid faciendo vitam eternam possebo? Quem ille statim ad suam scientiam sensusq; suos remisit, dicens: In Lege quid scriptum est? quomodo legi? Ille respondens, dixit: Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, & ex tota anima tua, & ex omnibus vribus tuis, & ex omni mente tua. Ita respondit iste Phariseus, à cuius tamen intentione, quæ corruptissima erat, longè aberat Deus, longè aberat & vita æterna. Tales hodieq; (proh dolor) Pharisei & Pharisæi consuetudines multæ nimis reperiuntur, ita quod bona hominum pars externa quædam intendit in verbis atq; operibus suis, quæ speciem quidem pietatis & sanctitatis habent, sed potius in eis exteriora quædam, vt verbi gratia, bona temporalia, cōmoda, honores, favor, oblationes, sciri ac reputari ab hominibus, & id genus alia, queruntur ac intenduntur. Cæterum (vt paucis multa absoluamus) cuncta illa opera, quæ ita fiunt, vt ea apparere, sciri, videri velis potius quam nesciri, quæq; minus liberenter faceres, si ea ad nullius notitiam peruentura scires, idcōq; libētius facis, quod videantur ab hominibus, & grande tibi nomen concilient: ea omnia, quamlibet magna, quamlibet celsa & alta videātur, Deus accepta nō habet, nec de his ille se intromittit. Quod enim cuiuslibet operis causa est siue scopus, quodque ipsum generat siue parit, illi & generatio deputanda est, non alij cuiquam. Finis namque principio correspondet. Deinde & interior quædam Pharisæica ratio siue modus est, quo Pharisæus quisque in omnibus quæ agit, seipsum querit, seipsum intendit. Sic & etiamnum spirituales quidam homines hunc Pharisæicum modum plus satis imitantur, qui tamen omnia inter Deum & se salvua credunt: sed si opera ipsorum, qualiacunque ea sint, siue oratio, siue locutio & alia quæq; penitus introspiciantur, totus amor, omnisq; intentio fundi sui, ipsimet esse deprehenduntur: Hoc vero nec ipsi animaduertunt. Atq; hoc fundū vix vñquam perfectè mortificatur, perfectius tamen in uno quam in alio. Et licet multa isti opera grandia & apparentia perficiant, vt quod pro indulgentijs (vt vocant) consequendis circumveant, quod orationi insistunt, quod pectora tunidunt, quod pulchras contéplantur imagines, quod genua flecent, quod tota per vagantur ciuitatē, nihil tamen horum acceptum est Deo in illis. Quare? Quod amorem & intentionem suam in his omnibus non ad Deum referant, sed con torqueant ad creaturas, pūta vel ad priuatū commodū siue bonū, vel ad

Quantum
sui & ho-
die Phari-
saismi.

Pharisæi-
cus in-
ternus.

Denotio-
nem ex-
te in m
absque
interna
proesse
parum.

Ooo • quie-

quietem propriam seu delectationem, vel ad priuatam utilitatem, siue internam, siue externam. In his sponte scientesq; sua constituunt oblectamenta. Verum non ita huius præcepti verba habent, quo dicitur: *Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, & ex tota anima tua, & ex omni mente tua.* Ideoq; non accepta sunt Deo opera ipsorum. Post haec alij inueniuntur paulo felicioris conditionis homines, qui seipso à rebus secularibus atque prioribus vita erroribus, quantum fieri potuit, auerterunt. Sed omnia eorum exercitia siue modi, prorsus sensuales sunt, & in sensibus ac circa imagines versantur. Non sunt enim plurima copiosissimè de amabilì dulciq; humanitate Christi, de illius videlicet nativitate, de vita, de passione, & de morte meditari: atq; haec omnia mira cum delectatione copiosiq; lachrymis vbertim eos permanant, haud secus quam nauis per Rheni alueum decurrat: verum omnia, vt dixi, per sensus siue sensualliter. Qui quidem amor in Homilia carnalis vocatur, nobis autem sensuali eum dicere placet: quandoquidem de Domino Salvatore, à supremo vertice illius usque ad ima pedum, per imagines siue imaginariè secundum sensus cogitant ac meditantur: fitque non raro, vt potius delectatione & ipso bene habere, quam vero diuinitatis trahantur amore. Itaque & haec quædam Pharisæica ratio est, ac magis isti ad sua opera, quam ad eum qui finis siue scopus est operum, attendunt respiciuntque: potiusq; suam oblectationem ac bene esse suum, intentione simul & amore prosequuntur, quam eum quem eos intendere oportebat, hoc est, Deum: sicq; fit, vt magis ad accidentia, quam ad essentiam: plus ad viam, quam via terminum: potiusq; ad externa, quam illud quod internum est, respiciant: atque ita usqueadè accidentia ista diliguntur ab eis, vt Deus minima ex parte pure ametur ac intendatur ab ipsis. Amor siquidem naturalis & diuinus, tam sibi similes sunt in multis, vt vix alter ab altero discerni queat. Vnde etiam tutius, mea sententia, fuerit nullam sensibilem experiri dulcedinem, ac nihilo secius modis omnibus, quantum vires sinunt, bonis actibus insudare. Hinc namque melius sibi ipsi quisque innotescit. Ceterum licet huiusmodi sensibili deuotione atque dulcedine affluere, non sit perfectior atque sublimior gradus, vellem tamen plures huius generis homines superesse. Sanè de hac dilectione, quæ in præcepto est, D. Bernardus loquens, ita eam distinguit, vt aliam dicat dulcem, aliam sapientem siue prudentem, & aliam fortem. Atq; hic amor triplex ex æquè triplici imaginis similitudine vtcunque agnoscitur, ex imaginis videlicet ligneæ, sed inaurata: ex imaginis argenteæ similiter deaurata, atque ex imaginis purissimo ex auro fusæ. Quarum prior, id est, lignea, dulcem siue affectuolum: secunda, id est, argentea, prudentem: tertia, id est, aurea, fortem amorem exprimit significarque. Primo itaque amor dulcis ac sensualis, qui circa imagines versatur, similis est (vt dixi) imagini ligneæ, sed inaurata: Vt namque huiusmodi imaginem ex ligno fabricatam, si artificiose formata & exsculpta, atq; splendido auro vestita sit, mira cum voluptate contemplatur, à cuius tamen superficie si auri splendor atq; substantia deradetur, vix duodecim valeret obolos: ita & ab hoc dulci sensuali amore, si intentione bona, qua inauratus est, auferatur, quicquid reliquum est, aut parui aut nullius est pietatis, tanq; si naturæ ac sensibus iucundissimum sit, ac multa eis voluntatem se uidelectuatione subministret. Porro Dens immensè bonus per huiusmodi dulcedinem allicit, inuitat, pertrahit, hominem ad anteriora, verumq; profec-

**Delectatione
non in
deuotio
ne quæ-
zentea.**

**Aridoru-
modo
piorum,
consola-
tio.**

**Amori-
plæcti-
plici ma-
gini simi-
lii
Compa-
ratio lu-
culenta.**

profectum, donec per istam sensibilem suavitatem atque deuotionem, vera tandem in ipso dilectio formetur generetur: simulq; per hunc dulcem soporem, omnem in ipso saporem, delectationemq; creaturarum, aliarumq; rerum omnium penitus extinguat. Quia nobrem cui ista dulcedo præstatur à Deo, non eum reiçere debet, sed reuerentiali potius cum timore ac humilitate profunda suscipere, suaq; imperfectioni, vilitati, paruitati ascribere, quod ita eum alliceret oporteat & prouocare: & quicquid eiusmodi illi donatur, non ibi hæredit, sed per ea ad altiora pertransibit, ita videlicet, vt per imagines supra omnem imaginem, per externa sensualia exercitia, intro seipsum in fundum animæ sua, in quo reuera est regnum Dei, emitatur transcatq;. Quam plures enim inuenire est, qui satis feliciter in hisce sensualibus siue imaginarijs exercitijs atq; modis versari nouerunt, multamq; in eis sentiunt voluptatem oblectationemque: quibus tamen interiora sua haud secus quam mons ferreus, per quem nullus patet transitus, præclusa sunt: quod inde illis potissimum accidit, quod in suis interioribus nihil sese exerceant, siue etiam, quod hisce sensualibus formis ac imaginibus plus satis inhærent, ibi q; adeo sublîstâ, vt vltius ingredi non current, nec ad suum penetrare fundum, in quo vitalis ipsa veritas lucet. **Duobus** autem **dominis**, puta sensibus simul atque spiritui, seruire nemo potest. Deinde ali-us amor est, de quo (vt supra dixi) D. Bernardus loquens, prudentem eum appellat, quem nos rationalem dicere possumus. Hic autem multis modis præcedentem sensualem siue dulcem amorem excellit: ipsum nos imagini argenteæ, extrinsecus inauratae, haudquaquam absurdè comparamus. Vt nanque imago argentea, in scipsa pretiosa admodum est, ita vt si grandior sit, sola ad templi alicuius ornatum sufficiat: ita & amor hic rationalis ac prudens, quiddam pretiosissimum, atque præclarissimum, imò & iucundissimum est. Vis autem nôisse, dilectæ fili, quisquis ille es, qui id scire appetis, quānam ratione hunc amorem debebas adipisci? Ausculta me, obsecro. Mentem tuam ad æterna contemplanda introuertes, & sicuti prius non nisi imagines cogitasti, puta vel natuitatem Christi, vel illos atque illos actus siue modos eiusdem externos, ita nunc ad internos tete modos & opera inspicienda conuertes. Quænam illa, inquis? Ad æternam videlicet generationem, vti Verbum sempiternum in corde paterno generetur, atque ita inde procedat, vt tamen semper in illo intus perseueret: necnon vti Spiritus sanctus cum ineffabili quodam amore complacentiaq; procedat: vtq; demum essentia diuina in personarum Trinitate non nisi vna simplicissima purissimaq; unitas sit: cui deinde oppones tuum non esse, nihilq; tuum, & varias multiplicesq; distractiones tuas. Intueberis etiam occultam diuinitatis incomprehensibilitatem, & quam illa intrinsecus abdita sit, atq; huic tuam ad externa oppones extrouersione, siue exteriorem, vt ita dicam, exterritatem. Necnō illius æternitatē cōtemplabere, quæ nec prius habet, nec posterius, sed præsentissimè & seipsum & omnia in se, in recenti quodam atq; continuo. Nunc possidet, idq; incomutabiliter. Et huic similiter temporis tui, mutabilitate vitæ & animi tui, cui nulla pœnitè stabilitas inest, fluorem & inconstantiam oppones. Deniq; hac ratione amor dulcis siue sensualis sese ad quandam subleuat abstractionem, nititurq; ad altiora, donec prudenti amori par efficiatur, siue in ipsum transformetur transcatq;, vbi iam supra omnes trâsfertur imagines, formas, similitudines, atq; ita per imagines ultra omnes imagines transscendit.

Esse como-
plures
extus, nō
intus, de-
uotus.

II.

Introuer-
sione o-
pus esse.

scendit. Enim uero amor iste, quem prudentem D. Bernardo diximus appellari, mentem hominis longe ab his externis extraneisq; rebus abstrahit abducitque, ut iam penitus harum omnium obliuiscatur. In priori illa dilectione, quae dulcis & affectuosa Bernardo vocatur, cum labore quodam animus sese ab hisce rebus externis ac visibilibus auertit. Ceterum qui huc amorem dulcem portauit, ei cuncta visibilia, atque externa excidunt atque vilesunt, iamq; tedium quoddam & dignatio aspernatioq; nascitur in ipso omnium eorum, quae inordinata sunt. Hoc verò fauorem atque dilectionem illius longe amplius ab hisce rebus temporalibus auellit, atq; maiori sub compendio sursum rapit dirigitq; quā multa etiam exercitia externa: multoq; hic compendiosius nascitur, atque diuinam speculatur caliginem, quae præ abundantia incognitæ insensibilitatis suæ omni creato-intellectui tam Angelorum quā in hominum, obscura est caliginositas, haud secus quā Sol radians præ splendore suo oculos humanos obscurat: quandoquidem, ut D. Dionysius testatur, Deus omnia illa, quæ illi ascribi possint, siue nomina, siue modos, siue formas imaginesq;, longe superat, atque rebus omnibus superessentialiter eminet. Hæc itaque intus ab animo gustata, in suum eum nihil paruitatemq; liquefcere, seget demergere faciunt. Quo enim perspicacius lucidiusq; diuina illi magnitudo allucet, intusq; resplendet, tanto & sua illi paruitas, nihilumq; suum evidentius innotescit. Atque hinc scire licebit diuinæ huiuscmodi irradiationis veritatem, quod videlicet essentialis fuerit, & non per imagines, neque in viribus animæ, sed in ipso fundo, si profundius sese homo in suum nihil demittat atque demergat. Quod quidem maximè liberis illis spiritibus aduersatur, qui per fallacium quorundam luminum irradiationem, veritatis se existimat notitiam adeptos: statimq; eriguntur, ac in sublime feruntur in propriam sui pectorum complacientiam & estimationem, propriumq; videre ac sapere, seferentes ad fallacem nuditatem suam internam trouertunt, dicuntq; alijs, non absque iniuria summi Dei, si necdum cunctas transcederint formas imaginis: & id genus alia plus satis liberè effutiunt. Atqui bonus quisque, qui verè bonus est, nulla se transcēdisse putat, quamlibet ea parua, quamlibet vilia sint, modò tamen bona sint: & licet ea transcederit, non minori tamè ea in pretio habet, nec minus reuerenter amat, quā vñquam ante. Omnibus nanque inferiorem se existimat, nec aliquid omnino excessisse seu superasse se credit. Sed ecce vani isti ac friuoli, de quibus præfati sumus, qui suis quibusdam intellectualibus modis inharent, & extrinsecus sese ostentant, dum verba quædam rara, subtilia, ac peregrina in Concione percipiunt, quæ nec viuendi rationem, nec modos quosdam siue exercitia secum intus adducant, laudant Concionatorem, & purissimum se illius ex ore bonum hausisse fatentur: atque ita non obscurè, quales sint, deprehenditur. Viua autem nudaq; veritas, quæ magis illis necessaria foret, nihil eis sapit. Quotquot igitur huius famæ sunt homines, nihil omnino in veris profecte virtutibus, sed defecere magis, atque in suo naturali lumine persistunt, in quo etiam mirum in modum florent & gloriantur: in vita autem dignissima Domini Saluatoris non se strenue exercitârunt, neq; naturam suam per virtutum exercitia edomuerût, nec demum per veræ dilectionis ingressi sunt iter, sed in suo (vt dixi) rationali lumine, ac in interna quadam falsa nuditate perfistunt. Id verò, puta quod ita subsistunt & quiescent, naturam magnoperè delectat. In suo nan-

Quibus
externa
cuncta fa-
cile vile-
scant.

Qui diui-
nam cali-
ginem po-
tissimum
specule-
sis.

Contra
quosdæx
visiōibus
superbi-
eantes.

Concio-
matores
quales à
quibus
temere
efficiantur.

fūo nanque fundo inde pictō & ab imaginib⁹ vacuo, in multa quiete & silentio
 consistunt. Atque hāc quies adeō suas in natura radices iecit, vt, proh dolor,
 hanc ut plurimum homines penē vniuerſi ſectētur. Hac nempe tempeſtate, qua
 infirmi plerunque ſunt homines, nemo ferē eſt, qui ſeipſum viriliter aggredi
 velit, aut aliquem ſibi auſit in ferre dolorem: adeō nunc omnes ſui pforū de-
 tinentur amore. Cæterū amabiles illi homines, qui ad hunc prudentēm a-
 morem rectē pertingunt, paſſiones, adiuerſitates, & ſui pforū contemptū ac
 parui pensionem ſitiunt vehementer, plurimumq; deſiderant & concupiſcunt
 amabilia Domini ſui Iefu Christi veſtigia doctrinamq; imitari. Iſti falſam nō
 incident nuditatē, nec fallacem libertatē, non gloriāntur etiam, ſed paruu-
 li ſunt & nihil in oculis ſuis: Deo autem hac ipsa de cauſa & magni & chari ſunt.
 Deinde tertius eſt amor, quem forteſ appellari diximus, qui eſſentialis amor
 eſt, & per imaginem ex atro puriſimo conflatam, ſignificatur. (Obiter hīc mo-
 nendi mihi eſtis, dilectiſſimi, quid quisquis nullum horum trium amorum in
 ſuo reperit fundo, nec aliquo horum prædictum le ſentit, vt periculofam, ita &
 anxiē metuendam agat vitam, nec immēritō noctū diuīc lugere atque plorare
 debeat.) Ut nanque aurum purum diligenter expolitum, præ ſuī ſplendore, qui
 tantus eſt, ut aciem intuentis reuerberet, confiſci vix potheſt: ita & ſpiritui in
 hoc forti contingit amore, idq; ex præſentia diuina, quæ tam eſſentialiter fun-
 dum irradiat, ut ſpiritus præ humana fragilitate ſua ferre non poſſit, quin ne-
 cessariō liqueſcat, & ad ſuām reuerberetur impotentiam, ibi verò nullum ei
 fulcimentum, quo ſuſtentetur, ſupererit, niſi ut totus in diuina mā immērgatur &
 absorbeatur abyſſum: adeoq; in illa ſe perdat, ut nihil ſibi de ſeipſo cōſtēt. Cūm
 autem diuinitatis obiectum, quod forti respondet amori, prorsus illi incom-
 prehensibile ſit, nimiumq; iſpsum excellat, facit inſtar Heliæ, qui flans in oſtio
 ſpelunca, id eſt, propriæ humanae infirmitatis ſuæ, in oſtio præſentia diuina, o-
 peruit vultum ſuum pallio, quod ſignificat, ſpiritu hīc à propria cognitione
 operationeq; deficere. Deus nanque cuncta hīc in illo operari, noſſe, diligere
 habet, cūm ipſe in hoc forti amore à ſeipſo deſecrēt, ſeq; totum in dilectum,
 in quo & perdidit ſe, haud ſecus quām guttula aquæ in immenso mari imme-
 ſerit, multoq; perfectius illi vnitus ſit, quām aer ſplendori ſolis plena virtute
 radiantis. Iam quæ hīc aguntur, ſentiri melius, quām verbis exprimi poſſunt.
 Sed dicat forte aliquis: Quid ergo hīc in eiusmodi remanet homine? Nihil a-
 liud ſanè, quām infinita quādam nihili pñſio ſui pñſius, & omnis proprietatis
 perfecta abnegetio, tam quæ in voluntate & mente, quām quæ in modis ſue in-
 ſtitutis & via habetur. In hac nāque perditione ſue amissione ſui pñſius, adeō in
 ima ſe demergit homo, ut ſi profundius ſe demergere ac præ amore & hu-
 militate in nihil ū redigi poſſet, faceret id certē per quām libenter. Talis ſiqui-
 dem nihili pñſio ſui pñſius iam nata eſt in illo: adeoq; totus nunc ſibi indignus
 videtur qui homo ſit, aut hominis vocabulo ceneatur, qui templi ſubeat limi-
 na, & imaginē crucifixi in pariete depictam adſpiciat: iſmō ipſo quoq; dñmonē
 pejorem ſe ex animo reputat. Cæterū Dominicam paſſionem, & ſacratiſſi-
 mam filij Dei humanitatem vitamq; omniē, nūquam tanto amore comple-
 xus eſt, quanto nunc eam complectitur, iamq; primum ſibi meliorem vitam
 aggredi atque inchoare velle videtur, & ſic nono cum feruore à cunctis virtuti-
 bus bonisque exercitijs deuad ordinetur. Atque hoc eſſentialē in ipso efficitur,
 tam in

Qāmde...
 minetur
 ſui pñſius
 amor.

Cuius pe-
 ricula
 ſit vita.

1. Reg. 19.

Abihi-
 latio ſuī.

Quis ſibi
 hominis
 vocabulo
 videatur
 indignus.

tam in minimo quam in maximo. Minimum siquidem & maximum, unum in illo sunt: sicut & in naturæ ordine Deus ita dispositus, ut infimum supremo respondeat. Terra nanque infimum est, cælum verò supremum. Nusquam autem ita vim operationis suæ cælum exerit, nec tantos efficit fructus, ut in terra humilitate. Sic & Dei omnipotens immensa celsitudo nusquam tam fructuosa, nusquam tam deifice operatur, vt in altissima hominis humilitate seu depressione. Et quomodo sol corporeus ex ima tellure vapores eductos ad se trahit, ita & Deus sublimis spiritum verè humilem sursum in se rapit, adēd ut iam plenè sentiat & credat, videaturq; sibi totus in Deum transformatus: qui tunc rursum totum se in seipsum demittit atque demergit, ita ut multo minus aliquid, quam hominem se esse credit. Quemadmodum enim, verbi gratia, in ingenti casu ab oculo bullienti aqua repleto fieri videmus, ut modò vi ignis supra se aqua iactetur agiturq; quasi seipsum non capiat, sed fundere velit: dum verò ignis subducitur, rursum in ima se demittat: sic & fortis hic amor spiritum impellit rapitq; ut supra se feratur, totumq; se extra se fundat, ebuliatq; in nescire quoddam, vbi iam cognitione destituitur: vnde rursum ad proprij nihil sui cognitionem se demittit. Deniq; fortis hic & feruidus amor tres proprietates habet. Prima est, quod spiritum hominis excessiuè admodum sublevat in dilectum, longeq; ipsum extra omnem abstractit proprietatem, possibiliter actionem virium superiorum, intellectus videlicet, memorie & voluntatis: quod quidem omnem orationem modum, cunctosq; sensus transcendent. Secunda est, quod profundè admodum in ipsum eum fundum suum, hoc est, in abyssalem quādam annihilationem seu nihilipensionem demergit deprimitq; & hæc humilitas sensibus incomprehensibilis est, suoq; hic nomine destituitur. Tertia est, quod hominem deinde tam essentialiē efficit, ut dictu mirum sit, ita ut nihil eum perturbet, sed eadem semper pacc & pectoris tranquillitate gaudeat, ut ut eueniāt omnia, nec multa deinde actione occupetur, sed in tranquilla quadam quiete constitutus, ad omnem Dei voluntatem excludam paratiſsimus sit, quoconque eum vel Dominus ducere, vel quæcunque per ipsum vel in ipso agere velit & operari, haud secus quam famulus potentis heri sui mensæ assistens, nihil aliud agit operis, nisi hoc tantum, quod nutus Domini sui obseruat, ut quicquid illum velle perspexerit, promptus alacerq; exequatur. Verum vbi omnia iam dicta præcesserunt, cunctaq; hæc eiusmodi tam preclaro homini magna & sublimia contigerunt, adhuc fieri potest, ut hostis malignus pessimam atque spurcissimam illi ingerat tentationem, idq; grauiſſimo modo, quo ea cui quam mortali possit occurrere. Sed per hanc ille, supra quam dici vel cogitari queat, mirum in modum proficit: simulq; in hoc temptationum impetu & spiritu grandi ac forti, petrae adhuc subtilius conteruntur, & si quid forte adhuc in natura supereſt, nondum penitus perexercitatum, id modò per huiuscmodi tentationes perficitur, & abunde purgatur. Deinde his omnibus ad extrellum usque toleratis atque deuictis, adhuc instar sacerdotis ad altare consistentis se habet. Noſtis, dilectissimi, quid à sacerdote in altari geratur. Licet enim ille, sacerdotem loquor, ex diuina ordinatione in Ecclesia sancta initiatus atque sacratus sit, sicut & omnia, quibus induitur, vestimenta æquæ sacra ta sunt: potestate inq; habeat Dominicum corpus leuandi atque ponendi quoconque velit, id est, modò sursum, modò deorsum; inter hæc omnia tamen

Tres fer
uidi amo
ris pro-
prietates.

- I. literatam, actionem virium superiorum, intellectus videlicet, memorie & voluntatis: quod quidem omnem orationem modum, cunctosq; sensus transcendit. Secunda est, quod profundè admodum in ipsum eum fundum suum, hoc est, in abyssalem quādam annihilationem seu nihilipensionem demergit deprimitq; & hæc humilitas sensibus incomprehensibilis est, suoq; hic nomine destituitur. Tertia est, quod hominem deinde tam essentialiē efficit, ut dictu mirum sit, ita ut nihil eum perturbet, sed eadem semper pacc & pectoris tranquillitate gaudeat, ut ut eueniāt omnia, nec multa deinde actione occupetur, sed in tranquilla quadam quiete constitutus, ad omnem Dei voluntatem excludam paratiſsimus sit, quoconque eum vel Dominus ducere, vel quæcunque per ipsum vel in ipso agere velit & operari, haud secus quam famulus potentis heri sui mensæ assistens, nihil aliud agit operis, nisi hoc tantum, quod nutus Domini sui obseruat, ut quicquid illum velle perspexerit, promptus alacerq; exequatur. Verum vbi omnia iam dicta præcesserunt, cunctaq; hæc eiusmodi tam pre-
- II. literatam, actionem virium superiorum, intellectus videlicet, memorie & voluntatis: quod quidem omnem orationem modum, cunctosq; sensus transcendit. Secunda est, quod profundè admodum in ipsum eum fundum suum, hoc est, in abyssalem quādam annihilationem seu nihilipensionem demergit deprimitq; & hæc humilitas sensibus incomprehensibilis est, suoq; hic nomine destituitur. Tertia est, quod hominem deinde tam essentialiē efficit, ut dictu mirum sit, ita ut nihil eum perturbet, sed eadem semper pacc & pectoris tranquillitate gaudeat, ut ut eueniāt omnia, nec multa deinde actione occupetur, sed in tranquilla quadam quiete constitutus, ad omnem Dei voluntatem excludam paratiſsimus sit, quoconque eum vel Dominus ducere, vel quæcunque per ipsum vel in ipso agere velit & operari, haud secus quam famulus potentis heri sui mensæ assistens, nihil aliud agit operis, nisi hoc tantum, quod nutus Domini sui obseruat, ut quicquid illum velle perspexerit, promptus alacerq; exequatur. Verum vbi omnia iam dicta præcesserunt, cunctaq; hæc eiusmodi tam pre-
- III. literatam, actionem virium superiorum, intellectus videlicet, memorie & voluntatis: quod quidem omnem orationem modum, cunctosq; sensus transcendit. Secunda est, quod profundè admodum in ipsum eum fundum suum, hoc est, in abyssalem quādam annihilationem seu nihilipensionem demergit deprimitq; & hæc humilitas sensibus incomprehensibilis est, suoq; hic nomine destituitur. Tertia est, quod hominem deinde tam essentialiē efficit, ut dictu mirum sit, ita ut nihil eum perturbet, sed eadem semper pacc & pectoris tranquillitate gaudeat, ut ut eueniāt omnia, nec multa deinde actione occupetur, sed in tranquilla quadam quiete constitutus, ad omnem Dei voluntatem excludam paratiſsimus sit, quoconque eum vel Dominus ducere, vel quæcunque per ipsum vel in ipso agere velit & operari, haud secus quam famulus potentis heri sui mensæ assistens, nihil aliud agit operis, nisi hoc tantum, quod nutus Domini sui obseruat, ut quicquid illum velle perspexerit, promptus alacerq; exequatur. Verum vbi omnia iam dicta præcesserunt, cunctaq; hæc eiusmodi tam pre-

Amicos
Dei te-
ri, acteo-
tates pro
ficere.

claro homini magna & sublimia contigerunt, adhuc fieri potest, ut hostis malignus pessimam atque spurcissimam illi ingerat temptationem, idq; grauiſſimo modo, quo ea cui quam mortali possit occurrere. Sed per hanc ille, supra quam dici vel cogitari queat, mirum in modum proficit: simulq; in hoc temptationum impetu & spiritu grandi ac forti, petrae adhuc subtilius conteruntur, & si quid forte adhuc in natura supereſt, nondum penitus perexercitatum, id modò per huiuscmodi tentationes perficitur, & abunde purgatur. Deinde his omnibus ad extrellum usque toleratis atque deuictis, adhuc instar sacerdotis ad altare consistentis se habet. Noſtis, dilectissimi, quid à sacerdote in altari geratur. Licet enim ille, sacerdotem loquor, ex diuina ordinatione in Ecclesia sancta initiatus atque sacratus sit, sicut & omnia, quibus induitur, vestimenta æquæ sacra ta sunt: potestate inq; habeat Dominicum corpus leuandi atque ponendi quoconque velit, id est, modò sursum, modò deorsum; inter hæc omnia tamen

Domi-

Dominica orationis verba dicere non præsumit, nisi aliqua præfatione seu excusatione præmissa, vt dicat *Oremus*, cum omni videlicet cœlesti exercitu: *Præceptis salutaribus moniti, & diuinæ institutione formati, audemus dicere: Pater noster.* Cur autem hoc, nisi ob immensam suam, id est, hominis paruitatem, & ineffabilem Dei Patris dignitatem reverentiamque, quem nos tremulis vocibus compellare & alloqui oportet? Ad hunc ergo modum, & is, de quo agimus, secum stupens admiratur, quod sua vilitas atque infirmitas Deum excellunt & immensem, Patrem audeat appellare. Eiusmodi deiformis homo, animam habet plenam Deo, & corpus afflictionibus. Cæterum omnipotens Deus tam crebro in fundum illius raptim celeriterque, instar fulgoris, dirigit fulgores, vt omnis dolor & poena minor illi videatur: simulque in ipso sui corusco aquantu in fundum, per fulgorem quandam citius hominem instruit, quid agere debeat, pro quibus preces fundere, aut quid concionari, si illi munus incumbat. Præstet nobis vera essentialisque charitas Deus, vt si omnes nostram instituamus vitam, vt vera dilectio e nobis reuceat ad laudem & gloriam ipsius. Amen.

Deus ca
tremore
inuocan
dus.

Cuius a
nima Deo
plena
corpus
dolore.

DOMINICA XIX. POST TRINITATIS.

Vt spiritu mentis nostra renouari debeamus: quodque hoc imprimis necessarium sit, ut mendacium, iram & furtum caueamus. Item de differentia anima, spiritus & mentis hominis: Utque se ad internam renouationem quisque debeat preparare.

SERMO VNICVS.

Euangelium huius Dominice, est de Paralytico à Domino curato. MAT. IX.

Renouamini spiritu mentis vestra. AD EPHES. IIII.

RENOVAMINI, inquit Apostolus, spiritu mentis vestra, & induite nouum hominem, qui secundum Deum creatus est, in iustitia & sanctitate veritatis. Propter quod deponentes mendacium, loquimini veritatem unusquisque cum proximo suo: quoniam sumus truicem membra. Irascimini, & nolite peccare. Sol non occidat super iracundiam vestram. Nolite locum dare diabolo. Qui furabatur, iam non furetur: magis autem labore, operando manibus suis quod bonum est, vt habeat unde tribuat necessitatempatiensi. Hæc sunt, dilectissimi, verba Epistola hodiernæ, quæ nobis multum amabilis ac venerandus Princeps diuus Paulus Apostolus describit, præclarissimis grauida sensibus & optimis plena institutionibus. Ex quibus ea nobis specialiter obseruanda sunt, quibus tam dulciter nos hortatur, vt renouemur spiritu mentis nostræ. Quod vt fieri debeat, & qua ratione ad hanc renouationem pertinet, idem ipse Apostolus docere volens, quædam nobis facienda, quædam fugienda insinuat. Primum quidem facienda proponit, ubi ait: Renouamini spiritu mentis vestra, & induite nouum hominem, qui secundum Deum creatus est, in iustitia & sanctitate veritatis. Deinde fugienda securus explicat, quæ quidem ternario numero continentur, nobisque necessariæ vitanda sunt, modò hanc consequi renouationem velimus. Principiò mendacium omne deponendum est abiciendumque, & veritas dicenda vnicuique ad proximum suum. Secundò, iræ impetus compescendus. Tertiò, ab omni furto abstinentendum. Hæc tria

Ppp

tria se se renduare cupienti aded necessariò fugienda sunt, vt nisi id fecerit, frustra ad sui renonationem adspiret. Itaque quæri potest, quid mendacium sit. Cui breuiter respondemus, id omne mendacium esse, quicquid signis vel specie, verbis vel operibus aliquis præ se fert extrinsecus, quod intus in corde non intendit, siue quod alienum est à corde ipsius, & ubi os à corde, siue cor ab ore dissentit, sibiqüe hæc iniucem repugnant. Sic ergo plerosque cernere est, habitu ac specie deuotos ac spiritales, qui tamen prorsus omnis deuotio- nis & sanctitatis expertes sunt, quando corda gerunt secularia, deditaque cre- turis, & ab eis obfessa. Non hic de secularibus hominibus, sed de mundanis cordibus loquor, de his videlicet, qui corda secularia gerunt, & in rebus tem- poralibus, fluxis atque caducis, quarum Deus vera causa & scopus non est, sponte animoqüe delibera doleantur, & suas expetunt voluptates, vt vel in vestibus, vel in ornamentis suis, & alijs diuersis. Dumqüe forte ab aliquo pro his reprehenduntur, indignè ferunt, stomachantur, caluas quasdam, imò & falsas excusationes obtendunt, dicentes se in ætate adhuc tenera ac iuuenili cō- stitutos, animum interim remittere debere, idqüe se hac de causa facere, vt Deo tanto melius atque libentius promptiori qüe animo famulentur. Sed menti- untur turpiter. Qui enim fieri poterit, vt melius Deo seruant, si ea intrò ad- mittant recipiante qüe, quæ Deum re ipsa excludunt, impediuntqüe à Deo? Quo- modo verò non multò copiosius feliciusqüe Deus amabilis, diues ac glorio- sus per seipsum eos resiceret, quam istæ instabiles miseræ possint creature, quæ potius perdunt hominem, & in errorem inducent? Itaque, vt dixi, falsa est hu- iuscmodi excusatio. Quod ipsum non obscurè quoque videre & audire licet.

Qui reli- giosi me- daces. Deinde sunt & alij mendaces, prioribus tamen religiosiores. Ibi bona sancta- que exercitia habent, sed in eis non nisi seipso, & quæ sua sunt, potius quam Deum intendunt: sicqüe tringita, vel quadraginta, & eo amplius annos transi- gunt, nec tamen seipso, nec intentionem suam agnoscunt. Quæ tamen igno- rantia nihil eos excusat. Debebant enim diligenter suam obseruasse intentio- nem, vt seipso cognoscerent, intentionemqüe suam scopumqüe suum Deum es- se, non seipso, nec aliquid suum, non mercedem suam, non regnum celo- rum, non oblationem, non commodum suum, pro comperto haberent. Huc verò, vt intentionem quisque suam probè ritique intelligat, ingens profe- ctò, diligens, perpetuusqüe conatus exigitur, ita vt nocte ac die huic studeat, hinc imaginetur, seipsum curiosè discutiat, explorèt, examinet, videatque vnde moueat in cunctis actibus suis, totisqüe viribus vniuersa opera sua & quicquid agit, in Deum sine medio referat dirigatqüe. Hoc faciens, iā nō mentitur. Cæterum quicquid bonoru operum aliò quam in Deum refert, in his omnibus mendacijs reus est, cunctaqü illa mendacium sunt. Omnia namque haec bona sunt, qua- tenus finis eorum & scopus Deus est. Secundò ira ab Apostolo prohibetur. Ita namque habet, quod & ante ipsum Propheta Régis inquit: *Irascamini, & nolite peccare.* Cuius sensus est, quod per vim irascibilem cuncta illa auersari, eisque repugnare debeamus, quæ Deo contraria sunt, idq; suo loco & tempore re ipsa declarare, ubi & corrigerem possumus, & nobis ea corrigerem incumbit. Sed heu quosdam hodie inuenire est, qui dum aliena volunt errata defectusqüe corrigerem, ipsi grauius in eadem vitia labuntur. Quod illis vnu venire solet, qui ex amaritudine quadam & passione reprehendunt, durisque & asperis verbis utuntur, toruum præferunt vultum gestusqüe indecentes, nec suauem

Examina-
tio sui la-
boriosa.

II.
Ira.
Bal. 4.

modò, verùm etiam eorum, quos emendare volebant, pacem perturbant. Sed hos quidam excusant, dicentes eos infirmi esse capitis. Esto. Quid alij cum ipsorum infirmis capitibus? Si capite debiles sunt, parcant fibi ipsi, parcant & ceteris. Si irasci non nōrunt, non irascantur. Magna siquidem ars est, scire irasci. Qua qui prædicti sunt, irascuntur, sed non peccant, sicuti præceptum habemus. Quid prodest alienæ domus incendium auertere, & accendere suam? Parcant potius suæ domui, quam alienæ. Volunt isti paruo sui proximi vulneri mederi, & interim duo vel tria alia maxima infligunt. Deinde Apostolus ait: *Sol non occidat super fructum vestrum*. Hoc vult dicere Apostolus, vt si cui aliquod dissidium oriatur vel iurgium cum proximo suo, quantum in ipso est, ante Solis corporei, imd & rationalis siue rationis (Nam & hunc intelligi vult Apostolus) occubitum, cum illo in gratiam redire studeat propterque. Quam sanè Beati Pauli institutionem quisquis obseruare contemnit, & proximos suos perturbat, is & Deum & gratiā illius, & quæ multo fibi tempore coaceruauit, certo certius perdet, omniāque hæc penitus etanescit. Tertiò præcipit Apostolus, vt furtum euitemus. Hic principiò videndum est, quid furtum sit. Hoc videlicet, aliquid sibi vel corporeum vel spirituale vendicare, quod suum non sit. Id potissimum Religiosos siue Ecclesiasticos spe-
ctat, qui sapienter aut honorem, aut commoda, aut id genus alia sibi usur-
pant ambiuntqüe, in quibus tamen nec Deum intendunt, nec ita illis vtuntur,
vt meritò deberent, & exigit Deus: quin potius intridunt se, ingeruntqüe.
Sed, quæso, dilectissimi, nemo talia sibi vendicet: sed si qua alicui commoda
obtingunt, tremulo ea cum timore suscipiant. Fieri nanque potest, vt postea
turpiter expellatur, & alius in eius subrogetur locum. Evidem multis annis
non ausus fui in animum meum inducere, me S. Dominici filium esse, nec me
Prædicatorij siue Dominicanij Ordinis Monachum existimare, quod me penitus indignum arbitrarer. Præterea & in eleemosynis hoc furtum accipien-
dum est. Periculosa sanè res est, eleemosynas percipere: satisque videndum est,
qua de causa, quovis scopo percipientur, necnon quomodo pro illis satisfiat,
ita vt iure meritòque recipiantur. Ipse ego, tametsi & vetus & noua lex ob sa-
cerdotium eleemosynas mihi percipere concedat (*Qui enim altario deseruunt, cum altario participant*) adhuc tamen totus eas fuscipere contremisco, adeò vt si
olim, quando in paternis ædibus degebam, ea, quæ modò noui, perspecta ha-
buissem, ex illius potius bonis hæreditarijs, non ex eleemosynis vixisset,
tam periculosum est eleemosynis indignè vti. Redeamus nunc ad priora Apo-
stoli verba. Ait enim: *Renouamini spiritu mentis vestre*. Anima hominis pro va-
ria operatione diuersoque respectu, diuersis quoque nominibus appellatur.
Interdum nanqüe *anima* dicitur, quatenus vitam corpori præstat, atque hac ra-
tione singulis quibusque membris inest, motum illis vitamqüe subministrans.
Quandoque *spiritus* vocatur, vbi tanta Deo affinitate coniūgitur, vt omnē exce-
dat modum. Et Deus nanq; *spiritus* est, & anima *spiritus* est: atq; hinc perpetuam 10a. 1. 4.
quandam propensionē habet, iugiterq; adspirat respicityq; ad fundū originis suæ
vnde profluxit: ex ipsaq; spiritualis naturæ, seu spiritualitatis similitudine in
suam se originem, cuius similitudinē habet, reflectit atq; propendet. Hæc pro-
pensio illius ad Deum nullo vnguam téporc, nec in ipsis quidem damnatis ces-
tabit. Deinde & *animus* appellatur. Mira certè & iucundissima res animus
est, in

Qui &
quando-
irascen-
dum.

III.
Furtum.
Qui Reli-
gioſi fu-
teatua.

Bleemo-
synarum
furtu.

1. Cor. 9.

Animæ
varia no-
mina esse.
I.

1.

10a. 1. 4.

III.

est, in quo vires omnes superiores colliguntur, Memoria videlicet, Intellec-tus, & Voluntas: quibus tamen in scipo superior est, & plus aliquid habet. Habet siquidem internum quoddam essentialia obiectum supra virium prædi-ctorum operationem: dumque bene ipse habet, riteque ad Deum conuersus est, cætera omnia recte similiter habent: si vero auersus est à Deo, etiam alia omnia auersa sunt, sive id scias, sive nescias. Insuper & mentis vocalculo censem-
IV. tur. Atque hoc est fundum, in quo verissima sanctæ Trinitatis imago abscon-dita latet, cuius tanta nobilitas & dignitas est, ut nullo posse certo proprio-que nomine appellari. Quandoque vero etiam fundum dicitur, quandoque & anima & centrum: atque ut Deo Optimo Maximo nullum potest proprium nomen imponi, sic nec huic animæ fundo sit menti. Adeoque, si cui cernere lice-ret, vti hoc fundum Deus inhabitet, in ipsoque existat, ex ipsa foret visione beatus: tantaq[ue] huius, tamque ineffabilis ad Deum affinitas & propinquitas est, ut multa hinc dicere nemo ausit, neclum possit. Itaque Apostolus ait: Re-nouamini spiritu mentis vestre. Quæ mens dum bene habet, quandam propensiō-nem sive refluxum habet ad hoc fundum, vbi haec consistit imago longè supra vires: eiusdemque mentis operatio tantum & magnitudine, & excellentia seu nobilitate virium actiones supererat, quantum cupa ingens vino plena gut-tulam vnam. In hac igitur mente renouari debemus, per continuam perpetu-amque nostri relationem in hoc fundum, conuersionemque nostri ad ipsum cum actuali amore & intentione Dei, omni prorsus medio excluso semotoque. Nec hoc menti impossibile est, quin perpetuò possit inhærcere Deo, ipsumq[ue] in-tentione perpetuò prosequi: sed vires sicutiugiter Deo inhærcere non possunt. De-nique hac ratione spiritus mentis renouare se debet. Quandoquidem spiritus est Deus, creatus spiritus illi se vnire, & in increatum Dei spiritum nuda & expe-dita mente se erigere atque demergere debet, ut quomodo ab æterno fuit incre-
5. atus in Deo, sic totum se creatus referat in illum. Hic quæstio moueri solet a-pud Theologos, num homine sponte se ad fluxa caducaque conuertente, spiri-tus ipse pariter defluat. Atque hoc omnes penè affirmant. Sed insignis atque excellens quidam Doctor ait, quod eodem momento, quo sese homo tota men-te ac integra voluntate ad Deum conuertit, spiritumque suum supra tempus in Dei resert spiritum, cuncta illa recuperantur, quæ vñquam perdita fuere: & si vel millesimis vicibus per diem id facere posset, semper vera quædam renoua-tio ageretur. Imò in hoc opere internoerior puriorque, quæ esse possit, re-nouatio sic: (*Hodie, inquit, genuit*) quando videlicet spiritus in intimis suis totus immigrit ac liquefit in intima Dei, ibique reformatur ac renouatur. Tanto vero amplius idem spiritus à Dei spiritu perfunditur ac trāsmatur, quæco hanc viam ordinatis ac purius tenuit ambulauitq[ue], & Deum perfectius atque purius intendit. Haud secus enim Deus hic spiritui sese infundit, quam sol iste corporeus ac naturalis sp[iritu]lendore suum effundit in aera, totumq[ue] aerem in suum splendorem transformat, ac d[omi]n[u]m lucis & aeris differentiam nullus o-cularis est, nec alterum ab altero discernere queat. Quanto ergo magis in di-um aliud est ita, supernaturali q[ue]cunque visione spiritus creatus ab increate discerni non poterit, vñ spiritus in sua originis abyssum raptus, assump-tus, absor-psus est. Ceterum inquit, si in hac visione spiritum videri possibile foret, haud dubie Dei esse crediceretur. Porro in hac sui renouatione ac introuersione spi-ritus.

Mete qui
renouari
debea-
mus

Ioan. 4.

Quæstio.

Perdita
emilia
quædam fa-
ce recu-
perentur

Rit. 2.

Dei & fo-
rmatio-
ne & ce-
remoniis
vñcum

ritus continuè supra se fertur nititurque adeò, vt nulla vñquam aquila sic contra solem in sublimè se exerevit, nec ignis æquè sursum ad æthera motus sit, vt hic spiritus contra diuinam tendit caliginem, de qua Iob ait: *Viro, cuius abscondita est via, & circundedit eum Deus tenebris*, tenebris vtique incomprehensibilitatis, sive (vt ita dicam) incognoscibilitatis Dominici, vbi is loge superior est omnibus, quæ illi ascribi queant, omnibus & nominis & formæ & imaginis expers est, omnemque modum & essentiam excellit. Atque hæc est, dilectissimi, essentialis introuerſio, cui quām plurimum noctis silentium & quieta solitudo suffragatur. Quamobrem id imprimis vnicuique consulendum puto, vt vbi ante processus Matutinas bono potitus est somno, cunctis se sensibus ac sensualibus viribus suffuretur: absolutoque matutinali officio, cum vniuersis viribus suis sese intro recipiat atque immerget supra formas & imagines omnes, & ultra cunctos sese sensus rapiat transferatque, ita tamen, vt ex suæ paruitatis contemplatione non cogitet nec proponat præclarissimæ illi caligini propinquare, de qua gentilis quidam Philosophus ait, Deum caliginem esse post omnem lucem: sed illi, de qua dixi, caligini incognoscibilitatis Dei, ibiç se Deo simpli- citer resignet, nec sciscitur aliquid, nec postulet, sed Deum amore simul ac intentione prosequatur, atque in eundem incognitum Deum, caliginosam & incognitam voluntatem illius, cum actiuo seu operante amore proiicit omnia, etiam defectus & peccata sua, necnon causas & negotia omnia, quæ sibi occurtere possint. Extra hanc verò Dei incognitam voluntatem, nihil neque ve- lit, neque intendat, non modum, non quietem, non actionem, non hæc aut illa, non istam vel illam rationem, sed huic eidem diuinitatis incognitæ sese resi- gnet offeratque voluntati. Quod si fortasse, Deo disponente, contingat, vt in tam celso præclarissimoque interno opere constitutus, ipsum postponere, & infir- mo cuipiam forte in sorbitiuncula coctione ministerium aliquod impendere iubeatur, cum ingenti id pace perficiat. Evidem si talis essem, atque eiusmodi cogerer opus relinquere, concionandi; seu aliquid eiusmodi facienti gratia me extrouertere, fieri posset, vt in ipso externo opere non modò præsentioré se mihi Deus exhiberet, sed plura etiam bona impenderet, quām fortassis in contemplatione sublimi. Sic ergo homines isti præcellentes, vbi se nocturno tēpori probè satis, manè verò aliquātis per in hac interna introuersione exercitārunt, deinde cum bona pace, quæ illis facienda sunt, facient singuli, vt à Deo sibi fuerit constitutum. Interim in ipsis actibus suis Deum obseruabunt, certi quod interdum maiora Deus beneficia in eiusmodi actibus externis, quām in contem- platione largiatur. Hoc namque est, quod Apostolus ait, vt laboremus *manibus* Ephes. 4. nostris, quod bonum est, tum nobisipsis, tum proximis, quoquemodo illis ne- cessarium fuerit. Atque hi tales verè patpres spiritu sunt, qui & scipios & sua ab- negarunt, Deumque, quoquod ille vocet, sive ad quietem, sive ad operationem, promptè alacriterque sequuntur. Ceterū iuniores quique & incipientes, Deo atque interioribus suis multo debent vacare tempore (Id enim eis perquām ne- cessarium fuerit) donec habitum assequantur, sive essentiales siant. Alioqui fa- cile sese ita crebidi poterunt extrouertere, vt perpetuo foris remaneant. Iam quando id alicui ex prædictis accidit, vt Deum non sentiat, nec quicquam ei sapiat, cunctaque non satis feliciter succedant, seruet is in hac inopia patientiam. Multò enim amplius patiendo & resignando, quām habendo & operando, pro- ficerem magis,

quāma-
geado
profici.

ficerē atque ascendere poterit: sacræ fidei suæ simpliciter innitatur. Certe dicitur non potest, charissimi, iudeo nec credi, nec cogitari, quantum eiustmodi homines proficiant, etiam in singulis quibusque, licet minutissimis, cogitationibus, verbis, operibus, quæ etiam si nullius momenti sint, dum tamen ab ipsis sunt, supra modum dignissima sunt, multumq; ex eis profectum sortiuntur. Igitur diuturna vita immensos parit fructus. Mira namque ipsorum renouatio est, & indies crescent, si tamen predicta itinera recte percurrerint, nec aliquo eorum, quæ superius audistis, remorati sint atque detenti. Nec ipsis quidem nōrunt felicitatem suam, sed simpliciter humiliterq; incedunt, Deo ipsis occultante quām optimè habeant. Cito namque faciliterq; natura in sublime erigitur. Si quem tamen verè humilem cerneret, quales, proh dolor, paucissimi inueniuntur, illi reuelare non dubitaret. Nam qui verè humilis est, quo honorem suum amplius cognoscit, tanto in fundum suum altius demergitur, nec aliquid omnino sibi boni adscribit. Denique horum profectus potissimum it, patiendo consistit. Ipse namque Deus exercet eos, & quoquot illis conuiunt, similiter eos exercent: ita ut si in congregazione aliqua unus fortasse vel duo tales reperiantur, ceteri omnes duris grauibusq; modis, & verbis tanquam malleorum ictibus ipsis exerceant. Olim Pagani & Iudæi Sanctos quoque diris afficiebant poenis: nunc verò etiam qui multè sanctiores videntur, pluraq; faciunt opera, quām ipsi, istos excruciant & Martyres reddunt. Quod quidem etiam ipsas ossium medullas penetrat. Aliunt namq; malè eos habere, & errore seduci: se autem vidisse plurima, audisse Coccionatores egregios, & nosse permulta. Quo sit, vt dubitare incipiunt, quid aggrediendum sibi sit, aut quid se vertere debeat. Sed quæso te, quisquis eiusmodi es, sustine patienter, resigna & comprime te, digitoq; compesce labellum: intus autem Dominū alloquere, dicens: Tu scis Deus meus, quod te solum velim, te solum intendam. Heu volunt isti quoque pro suo cerebro regere, & omnes eademducere via: quod tamen fieri non potest, cum sue quisque debeat vocationi inhærere. Hac ergo ratione, dilectissimi, omnes renouari debemus in iustitia & sanctitate veritatis. Sanè omnis iustitia & sanctitas nostra, prouersus nihil est: imo, Propheta teste, vniuersa iustitia nostra sunt tanquam pannus menstruæ. Non itaque in nostra, sed in Dei iustitia & sanctitate: neque in villis nostris modis vel verbis, vel aliquo eorum, quæ nostra sunt, sed in ipso Deo confidere debemus, qui nobis omnibus præstare dignetur, vt in ipsum funditus demergamus, nosq; adeò perdamus in ipso, vt in eo in veritate renouemur ac inueniamur ad laudem & gloriam ipsius. Amen.

DOMINICA XIX. POST TRINITATIS.

De vnuione & connubio Dei cum anima amante, vt q; hanc ille prius lauet, & prioribus exuat vestimentis, quo rite ipsam denud vestire ac exornare queat.

S E R M O N I V M S.

Simile factum est regnum cœlorum homini regi, qui fecit nuptias filio suo. MATTH. XXII.

NATALE TIVM hodie, dilectissimi, generosæ Virginis ac Martyris Cordulæ diem agimus, quæ sibi ipsi ac propriæ relista infirmitati, præ omnibus alijs cœfodalibus suis, ad infimum ex humano quodam timore gradum sese demisit, ita vt fugam inire statueret. At hic non negli-

negligenter considerandum est, ut hoc ipso ad supremum pertigerit gradū, alijs ^{Cordulē}
 omnibus facta superior. Vniuersa nāq; illa sanguinis effusio, claque ac tunisiones ^{Virginis}
 omnes, cunctatq; vulnera, quæ diu Vrsula cum beatissimis sodalibus suis per- ^{martyris}
 tulit, huius sacræ Virginis cor phantasiamq; penetrarunt. Vnde factū est, vt vbi
 ceteræ vnam exciperet mortem, ista numerosissimas obierit. Act tandem omni-
 cæde peraëta, prodiens in lucem, totam se crudelissimorum carnificū manibus
 obtulit, & mortis exceperit gladium. Hic ergo immensa stupendaq; Dei fidelis-
 tas, & occulta itinera illius, per quæ hominem ad se trahit, ac mīro quadam
 modo per incognitas vias ignotosq; modos ad supremam perducit perfe-
 ctionem, notanda veniunt. O quoties ille hominem sibi p̄f̄ reliquit in an- ^{Curhe-}
 gustijs multis atque pressuris, in temptationibus pericolosis, & in propria infir- ^{mo sibi}
 mitate sua. In qua via si hīc Deum sequi & obseruare vellet, si studium & dili- ^{subinde}
 gentiam adhibere non negligeret, haud dubiè per ipsa molesta, duraq; cer- ^{relinqua-}
 tamina, infirmitatemq; suam, vel mille gradibus eum sublimius eueheret. Mo- ^{tur.}
 dò enim diuinæ gratiæ op̄ auxiliumq; attendat & obseruet, confidatq; Deo, nec ^{Quem.}
 v̄lo modo de illius desperet gratia, nec etiam mala libertate resoluatur, nun- ^{do nulla}
 quam tam execrabilis, tam molesta, tam ingens tentatio esse poterit, vt aliqua ^{tentatio}
 illum ex parte impedire queat. Sed nunc ad ipsum diei huius Euangeliū venia- ^{noceat.}
 mus, vbi sic habes: *Simile factum est regnum celorum homini regi, qui fecit nuptias filio*
suo. Et vocauit multos. Rex iste, Pater cœlestis est. Sponsus, cuius nuptiæ celebratur, ^{Rex.}
 & filius regis, est Dominus noster Iesus Christus. Spōsa verò nos sumus, mea sci- ^{Sponsus.}
 licet & tua anima, cūctiq; ad has nuptias vocati sumus, & iam parata sunt omnia, ^{Sponsa.}
 quæ ad vniōnē Dei cum amante anima, sponsa illius, pertinent: quam tanto il-
 le, tam ineffabili, tam coniuncto, tam intimo, tam secreto, tam familiari, tam
 blando amore prosequitur, vt omnē id omnino supererit intellectū. Et quorū
 Parisiensis Academia eruditione insignes ac præclaros habet Theologos, cū omni
 subtilitate & acumine suo, hanc Dei cum anima vniōnē capere non sufficerent:
 & si quid inde fari vellent, prorsus obmutescerent: quantoq; amplius dicere ni-
 terentur, tanto minus possent, multoq; minus caperent. Nec solùm intellectus
 naturalis, sed etiam quibuscumq; donis & charismatibus præditus, non Angeli,
 non Sancti omnes eam exprimere possent. Solus simplex, qui se Deo resignauit.
 & obtulit, quemq; grata cōmendat humilitas, is nonnihil hinc in suo experitus
 fundo interiori, nec tamen capere sufficit, necdū verbis exprimere quovis mo-
 do, cùm omnem creaturarū omnium excedat intellectū, captum supererit. Cæte-
 rūm sponsa hæc ita præparanda est, vt solent præparari nuptiæ seculi huius. Est ^{Sponsa.}
 enim ablunda, & nouis amicienda vestibus, ac omnifario venustanda decore, ^{qui piz-}
 veteribus procul abiectis indumentis, tametq; bona sit. Lā quæ ista sit lotio, puto ^{paranda.}
 vos intelligere. Non enim aliud est, quām à vitijs & peccatis atq; defectibus v- ^{Lotto.}
 niuerfis emundatio expurgatioq;. Ex uitio verò, pro rudi sensu veteris hominis, ^{Ex uitio.}
 vitiorum omnium, prauarum consuetudinū, & morum depositio & abdicatio ^{Vestes.}
 est. Noua porrò indumenta, noua virtutes sunt, & diuina ac cælica vita, assump- ^{noua.}
 ptioq; noui hominis, qui secundūm Deū creatus est. At pro viciniori sensu, ita ^{An spōsa.}
 hæc accipienda sunt. Quæri igitur potest, quandoquidem sponsæ seculari indu- ^{veteribus}
 mēta eius, licet bona, ob vetustatē tamē auferuntur, vtrū & hæc spōsa siue nupta ^{etiam vir-}
 diuina, vestimentis veteribus, nouis scilicet virtutibus & consuetudinibus, eo ^{tutibus}
 quod vnuista sit, exuenda sit, & alijs sublimiori quadam ratione induenda: & si ^{exuenda.}
 nouisque induenda.

aliera-

asseratur virtutibus eam exui, eisdemq; superiorem fieri debere, defendine possit hæc assertio, tanquam consona veritati, quod videlicet virtutes transcendere debeat. Quæ sic questio absolu potest, ut dicatur & posse, & non posse hanc assertionem defendi. Nemo siquidem ita vel debet vel potest virtutibus fieri superior, ut eas & amare, & exercere, eisdemq; prædictus esse non debeat. Verum tamen est, quod eo spatio, quo mens in ecstasi siue raptu posita est, in nullis sese homo virtutum actibus, pura vel misericordia, vel patientia, vel id genus innumeris alijs exerceat. At mox vbi sibi ipsi restitutus est, cunctarum actibus virtutum, ut tempus exegcrit, insistet. Quāquam & aliter adhuc accipi potest, quod dicitur, virtutibus nos exui debere. Sunt qui hæc atque illa à Deo cupiant obtinere, vellentq; ita extremè pauperes esse, ut singulis noctibus alijs atque alijs hospitijs vti eogerentur: optarent etiam omnis habere notitiam veritatis, magnum à Deo feruorem ac strenuitatem consequi, sentire multa, multamq; sibi cum Deo familiaritatem & consuetudinem esse, & ita habere, ut habet ille vel ille. Sed his omnibus, quamlibet bona eis videantur, vel sint etiam, prorsus exui debebunt, in gratissimumq; sese beneplacitum Dei (vt ut ille voler) cum vera sui ipsorum abnegatione resignare, atque in diuinam sese immergere ac demittere voluntatem. Nam quantumuis hæc bona sint, quædam tamen homini occulta corruptio incit, cuncta in illo bona annihilans, perdens, inficiensq;, haud secus quām optimum cibum sordidā paropsis, aut vinum bonum cupa vitiosa aut putidum vas. Quod cùm non lateat fidelissimum Deum, permittit huiusmodi accidere, quæ nec volunt, nec intendunt, ut & seipso resignare, & malam hoc pacto corruptionem vincere discant. Atque hæc denudatio siue exultio multò sibi ipsius illis utilior est, quām si miris quibusdam & sublimibus vestientur. O si quis fundum suum, & quid intra se lateat, corruptionemq; suam sedulò obseruaret, se ipsum relinqueret, Deum sequeretur, quoquo modo & quacunque via ille traheret atque vocaret, omnia tam foris quām intus occurrentia de illius manu suscipret, occultaq; deum iudicia & permissiones Dei cum gratiarum actione obuijs exciperet manibus, is haud dubie omnia citius superaret. Et licet interdum absurdâ hæc & à virtute aliena videantur, sed per ea melius gratiusq; vestietur, quām per modos seu exercitia propria & externa, per quæ mira se effectum arbitrabatur. At aiunt quidam: Percuperemus, Domine, nostri compotes esse, ac pace gaudere peccatoris, & ita habere, ut habent illi atque illi. Quibus ego: Non sic, inquam, charissimi, non sic velle debetis. Secus habeatis oportet. Exui vos, & ad proprij nihili cognitionem deduci necesse est, ut quæ in vobis lateant, occultaq; sint, videre possitis. Itaque vobiscum manere contendite. Rogabam ipse quadam vice hominem quendam sublimis viata, & sanctitate conspicuum, quod supremum foret obiectum suum. Respondit ille: Peccata mea, per quæ venio in Deum meum. In quo vtique rectè sensit. Et tu ergo, quisquis es, qui verè proficere cupis, sine & Deum & creatu omnia tua tibi peccata indicare, ad tua te vitia remittere, & iudica te ipsum. Ita fieri, ut non iudiceris à Deo. Apostolus testis est. Iudicabis autem te ipsum, cōdemnabisq; non ex ficta humilitate, quæ superbia soror est, sed in veritate, omni prorsus sibi quisq; commentatione vel excusatione semota, & ex ipso fundo, nō cum impetu quadam, velut caput dirumpere velis, sed cum leni, tranquilla, resignata tui subiectione, cumq; humili timore Dei, male possatum per attentissimas spiritus siue

Resignatione o-
pus esse.

Quæ nu-
datio ve-
stitione
melior.

Apoph-
thegma.

t. Cor 11.
Qua hu-
militate
sibi quisq;
iudican-
dus.

sue mentis preces exponēs eidem fundum tuum: & ab ipso quāres remedium, opem flagitabis. Quolibet alio diuageris, operam ludes. Noli ad instar huius vel huius tuam instituere vitam, ut eadem velis, qua ille vel ille ratione vivere. Grandis ista cæcitas est: Quām enim dispare homines sunt, tam dissimilia quoque illorum ad Deum itinera sunt. Quod vni vitam, alteri mortem subministrat. Necnon pro complexionum & naturę diuersitate, gratia s̄penu-
Varijs ad
Deū vijs
tendit.
 merō in hominibus operatur. Ut ergo præfatus sum, noli modos seu instituta hominum attendere: potius virtutes illorum obserua, si quos his prædictos viseris. Contemplare in alijs humilitatem, mansuetudinem, & id genus virtutes alias. Cæterū obseruandi modum talem elige & assume, qualem exigit vocatio tua. Hoc enim cum primis dispiciēdum est, obseruandumq; tibi, quæ sit vocatio tua, qua vocatus es à Deo, ut huic morem geras. Et certè si vel huius solius diligentem curam haberet, instar manus tuæ notissima tibi fieret, & perspicue appareret. At, proh dolor, non ita faciunt hodie homines, sed secundum manere omnibus penè graue est, nec intus fideliter à Deo quærunt, sed potius iugiter ad exteriora respiciunt, seseq; extrouertunt: unde fit, ut nec Dei, nec suipſorum veram notitiam consequantur. Tales vbi viginti vel triginta sub habitu ac specie religiosa, vitaq; monastica annos exegerūt, post tot annorum curricula tam sunt veræ perfectioni propinqui, quām erant prima conuersionis suæ die, adeò semper in eodem luto hærent. Quod quām dolendum sit, quis non videat? Atque vtinam vitiorum suorum radices obseruarent, & ipsas potius quām natu-
Sua cuiq;
vocatio
attendenda.
 ram destruerent occiderentq; Quod dum non faciunt, fit s̄penumerō, ut quod toto anno cum labore collegerant, vna hora perdant, idq; fortassis vel per verba, vel per opera, ex his vitiorum radicibus, in ipso fundo defixis, pululantia. Plane, dilectissimi, id certum habetote, quantisper multiplicia instituta siue conceptus atque modi vos iuxta vestram occupant & possident voluntatem, eisdemq; vestiti estis, sponsum pro suæ arbitrio voluntatis vos nulla posse ratione vestire. Ego ipse certè, si passim omnes sectari voluissem, iam pri-
Quid ma-
xime ex
fuodo au-
dio: z in-
tenden-
dum.
 dem vita functus essem. Nunc igitur amare, quæso, & intendite ex fundo ani-
 mæ vestræ, Deum Creatorem vestrum, honoremq; & beneplacitum illius, non autem aliquid vestrum in re qualibet, non oblectationem, non voluptatem, non commodum, non utilitatem: in ipsumq; vos diuinæ caliginis & oc-
 cultæ abyssi ignorationis carcerem tradite, ac illi vos abyssō totos relinquite, quoquo illa modo vos ducere velit. Quod si feceritis, miro vos modo seipſa ineffabili cum exultatione vestiet, ut nunquam tale quid vel oculus visu, vel auris percepitur auditu. Præstet id nobis castissimus animarum sponsus Dominus Iesus Christus, in secula benedictus. Amen.

DOMINICA EADEM.

Vt is, qui ad celestes nuptias invitatus est, internis & occultis ritujs, defectibus, prauisq;, inclinationibus suis, omni quoque sollicita multiplicitate se exuere, ac diuino amore pu-
 rissimamq; diuinitati intencione vestire debeat.

SERMO II.

Seu verius precedentia Sermonis pars altera.

Ecce prandium meum paravi. MATTH. XXII.

Qq q

HESTER.

Sponsa
quibus &
exuenda
& induē-
da.

Sponsa
qua sit.

Vitia ra-
diculari-
bus exuella-
da.

Radices
vitiorum
qua.

Cari-
gnes a. i.
quot Ere-
morum la-
bi.

Latima
enique
sua quam sit,

ESTERNA die, sicut nostis, diximus vobis, in Dominica h[ic] ius Euangelica lectione haberi, dixisse regem illum, qui nuptias fecerat filio suo: *Ecce prandium meum parati, venite ad nuptias.* Vt verò illic de ijsdem nuptijs, ab rege eodem celebratis, egimus: ita nunc, vt sponsa sine nupta, quod grata sit placeatq[ue] sposo suo, veteribus exuenda sit vestibus, dicere sententia est. Nimurum no-

uis eam ex integro vestibus indui, ac decenter satis exortari oportet. Itaque hac de causa, & dat Deus & aufert, permittit & dissimulat omnia, quo videlicet sponsa sua exuatur, nudetur, expolietur, vt demùd eam excellenter, splendide, eleganter ipissimis diuinæ sponsæ indumentis vestire queat. Cæterum sponsa h[ec], vt superius etiam dicere cœpi, cuiuslibet deuoti hominis anima est, cui co-iungi, modò ipse homo velit, horis ac momentis omnibus, omniq[ue] tempore, Rex gloriae Deus omni potens concupiscit. Quamobrem multò magis necessaria-riū nobis fuerit nudari & exui, quam amiciri. Si enim exuti ac præparati essemus, haud dubiè benignissimus Deus mirum in modum elegantissimè ac ornatissimè nos vestiret. Iam enim, vt ipse ait, *parata sunt omnia.* Hesterna autem die, si meministis, voce quadam vsus sum, quam fortassis non omnes intellexisti, cùm dicerem vitiorum radices euellendas mortificandasq[ue], quod ita ac-
cipiendum est: Nostis ipsi, quod dum ager siue hortus à lolis ac zizanijs expur-gatur, vt plurimum radices quædam zizaniorū in terre visceribus maneat, ita tamen, vt minimè deprehendantur. Interim humus diligenter conseritur atq[ue] sarratur: vbi dum bona semina oriri deberent, simul zizania ex radicibus terræ fixis succrescunt, & frumentum aliasq[ue] herbas & semina bona destruunt opprimuntq[ue]. Sic ergo & in præsenti loco radices dico, prauos quosque defe-ctus & virtus in fundo latenta & necdum mortificata: quæ per Confessionem & p[re]conitentiam, vt ita dicam, sarrita quidem sunt, & per bona exercitia exarata, attamen vitiosarum radicum male inclinationes seu propensiones, putè vel superbiz, vel luxuriaz, ira vel inuidiaz, seu odio, hisq[ue] similiū, in ipso fundo relictæ sunt, quæ postea exoriuntur, & vbi diuina, beata, virtuosa, laudabilis vita ex homine germinare, succrescere, oriri deberet, h[ec] pessima noxiarum radicum germina prodeunt, fructusq[ue] illius, ac religiosam deuotamq[ue] disper-dunt, extinguunt, subruunt vitam. Quahobrem per omnia illa, quæ Deus om-nipotens homini eueniire permittit, pr[oc]spera & aduersa, abundantiam & ino-piam, h[ec] vitia perséquuntur ac insectatur, vt h[ec] pestiferæ radices & cognoscantur ab homine, & extra hantur. Nam quandiu intus occultè latent, dum nihil minus cogitamus aut suspicamur, ipsa h[ec] vitia erumpere solent. Quod liqui-

dò satis apparuit in plerisque sexus vtriusque Eremicolis & magnæ opinionis hominibus, qui annos triginta vel quadraginta in locis desertis magnis in ex-ercitijs operibusq[ue] exegerant, sed interim corruptissimas has vitiorum radices minimè obseruabant, minus euulserant: sicq[ue] factum est, vt tandem exciderent atque perirent. Nunc igitur, dilectissimi mei, studiosè quoq[ue], ac serio attendite vobisipsis, & tam intus quam foris diligentissimè cautele. Sanè quisquis ille est, cuius fundum adhuc prædicta occupant vitia, quantumcumq[ue] diu pacem ab il-lis habeat, quamlibet diu quiescant, aliquando tamen certo certius erumpent. Semper igitur indefesso conatu persequenda sunt explorandaq[ue], siue superbia

rum.

rum. Dumq; ea intra se aliquis deprehenderit, viriliter ac strenue eliminanda sunt, statimq; inde animus auertendus, & cum seuera sui ipsius iudicatione, profunda humilitate ac intimis deuotisq; precibus auxilium à Deo poscendum. Solus nanq; Deus per gratiam suam ea extinguerere potest, cui etiam semper inhæredit, quem precibus continuis pulsabit, id summoperè curans, vt neq; per verba, neq; per opera erumpat, nec faciat instar quæundam, qui mox vt fructum orationis suæ nullum sentiunt, orationem postponunt. Itaq; vitiosæ hæ inclinationes seu propensiones, semper cum metu suspectæ habendæ sunt, & sui ipsius cura peruigil vnicuiq; tenenda: ita fiet, vt cùm horribilis illa tempestas, quam pauidi semper præstolamur, ingruerit, omniaq; confusa perturbataq; fuerint, & vndique misericordia calamitatesq; occupârint omnia, inueniat Deus nidulum quendam, in quo suos abscondat atq; conseruet. Absq; his verd malis, certo certius est, multos in extrema illa angustia, quâdo anima è suo habitaculo euelletur, miserijs & calamitatibus inuoluendos, qui has in se vitiosas inclinationes, prædictasq; virtus & peccata minimè obseruârunt, videlicet vbi iam fundum omne perfectissimè detegetur, & absque vlla misericordia iudicabitur. Quocirca, dilectissimi, humiliamini, obsecro, sub Deo, prauasq; radices vestras patiendo seu passiuè contemplamini: & quas hinc tentationes sustinetis, pro purgatorio suscipite: atque tales vosipso in intimis vestris hábetote, quales estis. Certè non est aliqua tam leuis macula, nec tam minuta imaguncula, qua Deo intra vos obicem posuistis, quo minus præclarissimum opus suum perfidere potuerit, si tamen sponte ac deliberata cùm volūtate eam intrò recepistis, (Taceo hic de graibus manifestisq; peccatis) pro qua non multo immaniores in purgatorio pœnas subituri sitis, quâm omnes vñquam Martyres in hoc seculo pro Dei amore tolerârunt. Si ergo triginta fortassis vel quadraginta annis in purgatorijs locis pœnas luituri estis, quâto-satius fuerit hic virtus defectusq; modo prædicto extirpare, seu eorum vexationem modico tempore humiliter pérpeti, atq; interim simul magnam hinc mercedem, gaudium, exultationem, perennemq; beatitudinem & gloriam mereri? Videamus nunc, quid Euangelium dicat: Iterum misit alios seruos, dicens: Dicite insitutis: Ecce prandium meum paravi, rauri mei & alii illa occisa sunt, & omnia parata: venite ad nuptias. Illi autem neglexerunt: & abierunt, aliis in villam suam, aliis verd ad negotiationem suam: reliqui verd tenuerunt seruos eius, & contumelij affectos occiderunt. Denique sic concludit: Multii enim sunt vocati, pauci verd electi. O quâm innumerous huius generis homines hæc quoque zetas habent: quâm vbiique toto terrarum orbe hæc studia abundant, non apud seculares modò, verùm etiâ inter Ecclesiasticos & Religiosos? Quantis negotijs, quâm innumeris occupationibus perpetuò mundus distrahitur, ammergiturque? Puto, si quis hæc ritè perpendat, capit is vertiginem patietur. Tam mira omnium diueritas ac multiplicitas est, & vestium, & ciborum, & ædificiorum, quorum vel decima pars sufficere posset, cùm tamen hoc ipsum, in quo positi sumus, calamitosum & instabile tempus, nō nisi transitus quidam ad æterna esse deberet, atq; temporalium vñs ita temperatus, vt vita duntaxat conseruandæ sufficeret, adeoq; potius in medio itinere præ fame enori quisq; deberet, quâm innumeris his occupationibus distédi & excruciali. Quæso, charissimi, curam habetote salutis vestrz, quando Deus omnipotens ab hoc seculo fallaci & corruptissimo vos vocawit, vt illi soli famulari debeatis. Id enim

Propri-
gariorio
etiam hic
aliquid
sustinet.Quanti-
purgato-
rij pœnae.Quibus
hodie stu-
dijs mun-
dus dedi-
tus.Quid, si
hodie vi-
ueret, es-
se dictu-
rus?

exigitur à nobis, ut omni diligentia serio & ex animo ab omni nos **vana occupatione**, multiplicitate, & ijs, quæcunque nobis verè necessaria non sunt, auer- tamus, atq; illicò intrò nos recipiamus ad nosipso, nostram illic vocationem

Quan-
vocatio-
nis diuin-
varietas.

obseruantes, exploratèq; qui, & ad quid, quaçratione vocati simus à Deo. Vo- cat namq; Deus quosdam ad intimam contemplationē, alios ad actionem, nō nullos ad internam iucundissimam quietem, tranquillum silentium, ad adhæ- rendum diuinæ caligini in spiritu vnitate. Atque interim idem ipse ad exter- na, interim ad interna vocat. Sed pleriq; non semper intus obseruant vocatio- nem suam: vnde fit, ut dum à Domino ad exteriora trahuntur, ipsi sese intro- uertant, rursumq; dum illius voluntas est, vt ad sua se interiora recipiant, ipsi ad externa deuoluuntur: atq; ita nihil proficiunt. Certè si nobiscū maneremus, diuinumq; intra nos beneplacitum, solus Deum, non aliud aliquid spectantes seu intendentes, sedulò obseruaremus, luce clarius nostram nobis vocationem suumq; beneplacitū Deis faceret innotescere, si tamē stabiles perseueraremus.

Vocatio-
nem suū
no obser-
uantibus
quid con-
tungat.

Iam si quis à Deo ad internum silentiū, in diuinamq; caliginē vocatus est, hic si semper à charitatis operibus vacare velit, (sicut iam proh dolor vix paucissimi huiusmodi opera exercere dignantur) dubium non est, quin multum à veritate aberret. Itaque vbi res postulat, ipsi q; incumbit, amoris actibus insudabit, idq; cum abnegatione sui ipsius, non ex actionis affectu, cum voluptate & oblecta- tione sui, (cui tamen virtuo perplures subiacere probantur) sed ex amore purissi- mo in abstractione, cum vacādi desiderio, seu ad vacandum festinatione. Nam qui actioni abstractus insistit, huic omnia, quæ agit, multiplicitatē obnoxia vi- dentur. Nemo siquidem multiplicitatē æquè perspectam habet, vt is, qui semper in abstractione positus est. Vitāda est autem multiplicitas omnis etiam honestæ societatis, quando videlicet animi duntaxat gratia conueniunt homi- nes, vbi de alijs, aliorumq; factis verba fieri solent: vt, verbi gratia, Ille talis etiam ho- est, & ille talis. atque: Hæc ita fieri oportebat, & illa hoc modo: & id genus alia besta.

Charita-
ris opera
exercēda.

 Qui cha- ritas operibus incumbē. dum. Quomo- do vitāda societas etiam ho- besta.

Nam qui actioni abstractus insistit, huic omnia, quæ agit, multiplicitatē obnoxia vi- dentur. Nemo siquidem multiplicitatē æquè perspectam habet, vt is, qui semper in abstractione positus est. Vitāda est autem multiplicitas omnis etiam honestæ societatis, quando videlicet animi duntaxat gratia conueniunt homi- nes, vbi de alijs, aliorumq; factis verba fieri solent: vt, verbi gratia, Ille talis etiam ho- est, & ille talis. atque: Hæc ita fieri oportebat, & illa hoc modo: & id genus alia besta.

potes, saltem cor inde totis viribus ac omni cum conatu auerte: aliqui certo certius imaginibus depingeris, & fies multiplex. Cæterum vbi is, quem prædi- ximus, in actibus charitatis sese forinsecus discrete & ordinatè exercitauit, deinde iterum ad quietem internam vacationemq; festinabit. Quod si vacatio non statim pro voto contingat, ad aliquod sese internum opus conuertere po- terit: ita videlicet, vt immensam Dei contempletur bonitatem, tam magni- ficè & excellenter sese in miris atque diuersis in ipsum hominem effluxibus suis, multiplici ratione exhibentem declarantemq; , idquè potissimum in operibus sacratissimæ præclarissimæque humanitatis suæ, in acerbissima pas- sione & amarisima morte sua, & in actibus deum electorum Sanctorum suorum. Atque hoc modo totus in Deum cum desiderio, amore ingenti ac gra- tudine fluit acque liquefit. Quod tameti bonum sit, hominemq; non me- diocriter ad desiderandum & serio agendum inuitet prouocetq; , mul- tum tamen internæ quieti & silentio impar est, haud secus quam internæ externa. Fitquè s'penuinerò, vt in his internis actibus æquè homines errent vt in operibus externis, dum videlicet formas & imagines intrò recipiunt. Cuncta namque quæ diximus, formæ & imagines sunt. Porro dum huiusmo- di alicui operi intus homo vacat, satiisq; illi feliciter succedit, cum si in his sese cum

etiam voluptate ac delectatione possideat, nullam in his veram spiritus pauperitatem consequi potest. Ratio est, quod spiritualis sive interior homo diuina hinc gratiae suavitati inhæreat, uti virus mellis dulcedini, atque hic gradum figat, cum tamen econtra hanc non nisi via quædam ad præclarissimum purissimum quæ bonum Deum Opt. Max. esse deberent. Nulli enim omnino charismati, nulli dono Dei inhærendum, nec quicquam in Deo quærendum vel intendendum, præter solum honorem gratissimumq; beneplacitum illius, ne forte eueniat nobis, quod seruo cuidam accidit, cui dominus suis tradiderat omnem terram suam, cōstitueratq; super omnia bona sua: sed cum comperisset seruum illum bona sua iniuste sibi vendicare, & ad proprios vsus inflectere, repetit ea ab illo, infidelemq; seruum in crucem egit. Deinde ex his ambobus operibus sive exercitijs, interno videlicet & externo, si ordinatè peracta sint, præclarissimum illud bonum nascitur, interna scilicet quies animæ, per quam ad omnium saporem sive silentium formarunt imaginumq;, in diuinamque caliginem peruenitur, ubi quiescimus simul & fruimur cum Deo. Sanè de hoc nobilissimo fundo multa & in veteri & in novo Testamento habetur. Exempli gratia, quod Moyses in caliginem ascenderit. Et in libris Regum, de Helia Propheta legitur, quod omnis iste spiritus & commotio cessaret, in quibus Dominus non venit. Deinde vero, in sibilo *aura tenuis* Dominum venisse. Sic & in Sapientiæ libro scriptum reperimus: *Cum enim quietum silentium contineret omnia, & nox in suo cursu medium iter haberet, omnipotens Sermonis Domine exiliens de celo, a regalibus sedibus venit.* Quamobrem cuncta hominis instituta, modi & opera, huic præclaro silentio perpetuò adseruire & adminiculare debebunt, non vlli subiacere errori. Sunt enim, qui circa hoc obiectum errant non minimum, dum cum naturali quiete, voluptate, oblatione ad ipsum deoluuntur, eidēque hoc pacto inhærent: quod in pendio sanè cauendum est, in humiliq; semper ac intimo metu persistendum, ita ut cum subdita humilitate nihil pendamus iugiter nosipso, perpetuoq; nos habeamus suspectos, haud secus quam in alijs omnibus quæ præcesserunt, ac serio confugiamus ad Deum, obnoxie p̄cantes, ut opem suam auxiliunq; nobis impendat. Ea vero angustia & pressura ingens, vehemensq; desiderium simplificationis ac nuditatis internæ, quæ huiusmodi habent, modò rectè processerint, ipsorum purgatorium est, per eaque magis ac magis depurantur, præparanturq; Verum si cui id eueniat, ut ab externa exercitorum multiplicitate non ita facilè neque celeriter animum suum colligere queat, minimè hac de causa turbetur, modò ea, quæ fecerat, opera ex vero diuinóque prodiérint amore. Tum enim Deus ipse supplet ac perficit ea, quæ sic impeditus interim negligit, breuiq; spatio resarcit omnia: quippe qui ad peragendum opera sua multo non opus habet tempore. Raptim ergo tota mente etiam ad verum sese recipiat fundum Dci. Vbi nanque bonum innominabile in anima sese exhibet, simul omnia illa, quæ in eodem innominabili bono, hoc est, in Deo, nominari possunt, se præbent exhibentque. In eo nanque, quod innominabile est, in Deo scilicet, continentur omnia, quæ in eodem nominari possunt. Si vero ad mentis nuditatem & abstractionem tam citè pertingere nequeat, ea, de qua prædiximus, internæ exercitationis sive operis interni via, breuiter ac ordinatè gradatur. Hoc enim fortasse utrius illi fuerit, quanquam illud prius longè nobilius foret. Certè si quis Deum solum pure

Quid sa-
lū in Deo
quæren-
dum
paradi-
gma -

Exod. 19.
3. Reg. 19.

Quibus
quale hie
in terra
purgato-
rium.

Quæ Deus
errare
solet.

intenderet, non autem aliquid suum, neque in spiritu, neque in natura: hand-
quaquam ipsum villa ex parte aberrare permitteret, quicunque demum via
graderetur. Iam, qui verè boni sunt, dum ista audiuit, ut ipsis videtur, *nunc
demum incipere volunt. Semper enim inchoare, ipsorum esse & viuere est.
Cæterum homines soli intellectui vacantes, omnia hæc ad sua trahunt institu-
ta siue modos, & in intellectus sui subtilitate possident. Qui, dum hora mortis
ingruerit, fundum suum vacuum & absque Deo inuenient: tum verò quantis
angustijs, calamitatibus, miseris corripiendi sint, ut nemo explicat, ita satis
dolori vix potest. Qui tametsi in fide forsitan non errarint, sed in ea absque
mortali peccato decesserint, magnis peccatoribus in purgatorio sociabuntur:
sunt aliter, haud dubiè perennibus inferni flammis exurentur. Sed nunc, obse-
cro, vidate, charissimi, ut Dominus præpararit nuptias suas. Tauri, inquit, mei,
& alii occisa sunt. Per tauros, externa hominis opera licebit accipere: per alti-
liva, internas cōtemplatiuas animæ actiones: per nuptias verò Domini, intimam
quietem, vbi & actiū & contemplatiū nos habemus, sicut & Deus seipso acti-
ū fruatur. Denique hic rex omnipotens atque æternus horis omnibus ingre-
ditur, & suas nuptias contemplatur. Sic nanque & Euangeliū, quibusdam
interpositis, subiungit: Intravit autem rex, ut videret discubentes: & vidit ibi ho-
minem non vestitum ueste nuptiali, & ait illi: Amice, quomodo hoc intrâsti, non habens
vestem nuptialem? At ille obmutuit. Tunc dixit rex ministris: Ligatis manibus & pedi-
bus eius, mittite eum in tenebras exteriores: ibi erit fletus & stridor dentium. Per ve-
stem nuptialem, quæ huic homini defuisse scribitur, vera diuinæ charitas, &
pura in omnibus diuinitatis intentio accipienda est. Hic porrò omnis priua-
tus & alienus excluditur amor, & aliena intentio, ut nihil omnino nisi solus
Deus veraciter intendatur. Iam quosdam inuenire est, qui ista sibi arrogent, eo
quod vt cunque hæc intelligent, & vel auditu vel lectione assecuti sint. Habent
siquidem ea in solo intellectu, seu modo intellectuali, non re ipsa, id est, nô-
runt hæc, sed minimè tenent: scientiam habent, essentiam siue rem ipsam mi-
nimè, quippe quam assequi haudquaquam studuerunt. Nôrunt ergo hæc, sed
Deum propter seipsum in fundo suo pura intentione & amore haudquaquam
prosequuntur. His ergo loquitur Deus: Amici, quomodo hoc intrastis absque ve-
ra dilectionis indumento? Reuerà nanque nihil veri amoris diuini habent,
quum plus donis Dei, quam soli Deo, innitantur. Porro donis Dei omnibus
vti quidem licet, sed non frui. Soli nanque Deo fruiū est inhærendum. Ita-
que rex ait: Ligatis (cito) manibus & pedibus, id est, cunctis viribus atque poten-
tijs eorum, mittite eos in tenebras exteriores: ibi erit fletus & stridor dentium. Quo-
circa, dilectissimi, purel (quæso) veraciterque amate & intendite Dominum
vestrum, ne in tenebras, nullum vñquam finem habituras, ejiciamini, sed ma-
gis à pīssimo Deo in veram eius lucem perducamini, ad laudem & gloriam
ipsius. Amen.

DOMINICA XXX POST TRINITATIS.

De armis militis spiritalis, maximè verò de humilitate & mansuetudine, quibus tem-
tationes omnes facile vincuntur. De ingenti fructu, quem temptationes & aduersa ho-
mini adducunt. Ad exterritum, ut homines deiformes ac spiritalis aduersum diaboli in-
fidias & laqueos cautie esse debeant.

SER-

*E*vangeliū, Dominus Reguli cuiusdam filium curauit. I G A N. I I I I .

Confortamini in Domino, & in potentia virtutis eius. E P H E S. VI.

ON FORTAMINI, inquit Apostolus in Epistola hodierna, in Domino, & in potentia virtutis eius. Induite vos armaturam Dei, ut possitis stare aduersus infidias diaboli: quoniam non est nobis colluctatio aduersus carnem & sanguinem, sed aduersus principes & potestates, aduersus mundi rectores tenebrarum harum, contra spiritualia nequitiae in celstibus. Propterea accipite armaturam Dei, ut possitis resistere in die malo, & in omnibus perfecti stare. Proxime, si meministis, dicebam vobis, dilectissimi, ut sponsam Dei rebus omnibus nudari & exui oporteat, si modò denudaveretur atque perfectè debeat amiciri. Verum sponsa dum tanta sponsum à se poscere & exigere cernit, dum tanta & f. cere & dimittere se iubet, hæc sibi credit impossibilia: atque hinc grauem quandam animi inquietorem contrahit, ac naturalem quandam desperationem incurrit, reputans se minimè præstare posse, quæ ille perit exigitur. Tali igitur animæ sic affectæ, vas electionis Paulus Apostolus sapientissimum præbet consilium, dicens, quod iam ante recitatum est: *Confortamini in Domino, & in potentia virtutis eius.* Confortare, inquit, ò anima sponsa Dei, in Domino: sicquie fieri, ut quod tuis viribus non potes, per ipsum & cum ipso abundè possis. Itaque in ipsum duntaxat simpliciter immerge, totumq; agere ac dimittere tuum illi commenda, illi relinque, & poteris haud dubiè omnia: quære, ò anima, robur & auxilium in ipso, qui Dominus est omnium, & in potentia virtutis eius, cui præsto est, cum voluerit, posse omnia: quære, inquam, in ipso, intimè, ex fundo, stabiliter quæ: mutua ab illo omne posse & omne robur tuum, & à potentia duntaxat virtutis eius. Occultat quidem ipse modò ad tempus omnipotentem virtutem suam, & tacet, dissimulat ac suffert hominum perueritates. Vnde etiam haud secus bona pars hominum insolevit, tanquam ipsi Deus esse velint, atque in hoc omnes intendunt nero stam Religiosi quæm seculares, ut nullius ditioni subiaceant, sed faciant per. quicquid liber, in modo & alijs dominantur, alijs præferantur, alias excellant: nec aliquam dignantur agnoscere potestatem sublimiorem. Verum id certum habetore, non semper Deum taciturnum, nec suam perpetuam potentiam occultatum. Sequitur: *Induite vos armaturam Dei.* Hoc dicit Apostolus, ut præmoneat animam, cautamente efficiat, atque ad decertandum viriliter accendat: simulq; ostendit, quibus cum illi prælium incundum sit. Cæterum arma hæc gloriofa & illustria sunt, ab ipso sponso illi præparata atque donata. Quantæ verò dignitatis & excellentiæ est, posse animam certare in armis Dei? Hæc autem arma, si queras, quænam sint, ipse tibi Dominus respondebit: *Discite à me, quia misericordia sum & humiliis corde.* Sanè inter omnia nihil æquæ animæ necessarium est, quæm ut certare & pugnare discat. In tentatione nanque discit nosse seipsum, qualis sit. Et reuerà omnibus illis, alioqui sublimis vita eremicolis, qui in solitudine defecerunt, non nisi hæc dimicandi defuit scientia. Vnde cum quadraginta vel quinquaginta & eo amplius annis in magnis & mirabilibus vixissent, deinde tentatione irruente, ad nihilum redacti sunt & perierunt, cum tamen miris tum virtutibus tum exercitijs pollerent. Verum in temptationibus fundum

Sponsam quibus
exutam
opereas.

Defitacor
re quidē
aliqua-
diu, sed
non lema-

Matth 12.
Nosse se-
ipsum ubi
maxime
dilecatut.
Cui insi-
gnes ali-
quot Ere-
mitæ ten-
ationi
succubu-
erint.

Tentatio. dum suum cuilibet innotescit. Credite mihi, charissimi, tanta est temptationum
num fra-
ctus. **V**cilitas, vt si quis bene se gerat in eis, easq; diligenter obseruet, non minus illi
conferant, nec minus necessariæ sint, quam virtutes. Quam enim gratia homi-
ni necessaria est ad bene beatèq; viuendum, tam & temptationes. Enim uero in te-
tationibus virtus non modò inchoatur, sed etiam perficitur: adeoq; temptationi-
bus eam pulsari atque probari necesse est, si in habitum transire debeat. Imò &
ex omnibus illis institutis siue modis, ad quos homo siue intus siue foris voca-
tur, tentari eum necesse est. Hinc insignis quidam Theologus ait: **V**t caro non
potest non putrefieri, nisi sale conspergatur, sic nec homo sine temptationibus dura-
re potest. Certè Deus omnipotens &quæ sese in temptationibus præbere potest,
Gut in virtutibus & venerandis Sacramentis. Interim in temptationibus maculæ,
vitiorumq; radices innotescunt, & cognitæ diluuntur ac euelluntur: humilitas
& Deitimon exoritur, atque homini Deus ad mentem reducitur, illiusq; posce-
re opem, flagitare auxilium, ad ipsumq; confugere, & ipsi certamen omne im-
Queno.
bis induē
da arma ponere admonetur. Nunc igitur, dilectissimi, induite vos hanc preclarissimam
armaturam Dei, qua quidem muniti, certo certius temptationum omnium pal-
mas referetis. Sitis, inquam, mites & humiles, non sub Deo tantum, sed etiam
creaturis omnibus. Sanè quisquis hæc arma indutus est, illum nec dæmones,
nec homines, nec vlla poterunt certamina superare, etiam si creaturæ omnes in
illius necem conspirent. Sic ediuerso, qui his destitutus est, nullos poterit re-
ferre triumphos. Porro amaritudo seu amarulentia mansuetudini aduersatur,
& ipsa ex proprietate ac priuato amore & impatientiæ vitio nascitur. Superbia
vero & humilitati è diametro repugnat: & hæc propriæ complacetiæ, propri-
æ voluntatis, quæ humilitati planè est contraria, proles est. Verus nanque
humilis nil propriæ voluntatis, nec aliquid proprij sensus siue capitum habet,
sed pauper est spiritu: Deus autem & caput, & sustentatio, & proprietas illius est.
Eia, dilectissimi, humiliamini sub potenti manu Dei, & ipse exaltabit vos. Sinite vos
& à Deo, & à creaturis omnibus iudicari, simulq; & ipsi vos iudicate. Deprimi-
te vos, obsecro, ac sponte animoq; resignato quælibet aduersa suscipite, abne-
gantes perpetuò volispos, vbiunque vos deprehenderitis, atque ad Deum ple-
na cum fiducia confugientes. Si ita egeritis, citè temptationes omnes redigentur
**Qui tem-
tationes**
omnes
facie
vincatur.

in nihilum. Quibus vero mansuetudinis armis tecti sunt, quibus si vnum sal-
tem asperius verbum dicatur, decem asperiora redundunt, ac ad temeraria iudi-
cia prorumpunt? Qui mox vt leuiter punguntur, non se continent, sed pessima
sece radix agitata exerit, atque alterius malitiæ tendit obuiam: nec lecus inter
sece rixantur huiusmodi, quam duo canes rabidi, mutuis se latratibus ac mor-
billis infestantes. Non sunt ista mansuetudinis arnia, nec aliud istos dixeris,
quam rabidos oblatratores. Qui si saperent, gauderent potius, si qua afficerent-
ur iniuria, eaq; se indignos arbitrarentur. Ex exercitatione nanque virtus na-
scitur, atque in habitum transit. Dum igitur durius asperiusq; tractaris, ô fide-
lis anima, verte ad fundum tuum, & in ipso multò te vilioriem existima, mul-
toq; magis nihil pende, quam qui uis alius possit: simulq; alterius amarulentia-
tin, & indignationem tua cura mansuetudine, vt & illius vulneribus medearis,
& ipsa illæsa cuadas. Enim uero virtus hæc, cunctæq; alij defectus, oratione
intima ac preciibus mentalibus siue spiritus, vincendi sunt, atq; in veritate per-
seuerandum. Sic apud diuum Gregorium cum Petrus Diaconus quereretur, la-
borio-

Durius
tractato
quid age
dum

boriosum esse valde atque terrible, contra inimici insidias semper intendere, & continuè quasi in acie stare. D. Gregorius in hæc verba respondit: Laboriosum non erit, si custodiam nostram non nobis, sed gratia supernæ tribuamus: ita tamen, ut & ipsi, quantum possumus, sub protectione Dei vigilemus. Et ruerat laboriosum non erit, si palmarum non nobis, sed Deo tribuamus, atque hostilia tela humilitatis ac mansuetudinis excipiamus clypeo, si non reddamus vicem afflentibus nos, seu contumeliam sive iniuriam irrogantibus, sed a proprium nos recipientes fundum, quævis iacula tranquillæ ac benignæ patientiæ & amoris scuto excipiamus, iustæ similiter hostiles viæ fidei excipiamus clypeo. Hæc enim sunt arma, charissimi, quibus vos muniri ac resistere oportet aduersus infidias diaboli. Nam, ut Apostolus secutus ait, *non est nobis colluctatio ad luctatio aduersus carnem & sanguinem*. Quod vtinam attenderent, qui solam miseram carnem suam indiscretè affligunt exructantque, & pessima vitiiorum germina atque radices, in ipso fundo latentia, negligunt. Quxso te, quisquis eiusmodi es, quid tua tibi misera caro nocuit? quid commeruit? Iste capite suo vellut muros penetrare moluntur. *Quanto rectius facerent, si vitia potius, quam carnem enecarent extinguerentque, si hircum magis immolarent, & filium vivere finerent?* Iam si queras, quid sit igitur, aduersus quod perpetuò nobis decertandum est, Apostolus breuiter exposuit, dicens: *Non est nobis colluctatio aduersus carnem & sanguinem, sed aduersus principes & potestates, aduersus mundi reatores tenebrarum harum, contra spiritalia nequitia in celestibus*, hoc est, aduersum dæmones & principes seculi huius, quos quidem optimos esse oportebat: sed, proh dolor, equi sunt, quibus tartarei spiritus sedent, qui bella & tumultus exercitant, homines affligunt, superbia tumidi, præter æquitatem potentiam suam exercentes, ac multifaria iniquitate insignes, vt hoc omnibus toto terrarum orbe cernere pronissimum est. *Aduersus mundi rectores tenebrarum harum.* Heu quæm ineffabiles hodie tam Religiosos quæm seculares tenebræ occupent, videre miseria est: adeò vt Iudæi & Pagani pro suis ritibus ac institutis multo rectius se gerant, solo naturali lumine ducti, quæm nos Christiani, cùm tamen medijs illi versentur in tenebris ac mentis cæcitatem, nos vero tam numerosis imbuti simus institutionibus, habeamusq; & fidem sacram, & Euangelium, & vitam Christi pariterq; Sanctorum: at nihilo secius omni hac luce circunsepti, densissima cæcitatem tenemur, omnigena pleni vanitate & formis ac imaginibus creaturarum: itaque fit, vt in eodem semper luto hæreamus, Dominum Deum nec amore, nec intentione purè prosequentes, quibus hoc solum superest, vt cum obcæcatis infidelibus iudicemur. Alij tamen sunt, qui huius miserrimæ cæcitatis tenebras ex integro reliquerunt, atque tam à seipsis quæm à rebus omnibus auersi, ad veram sese lucem conuerterunt. Hi cùm intimo cunctarum virium suarum silentio, in suam sese demergunt & colliquescent originem Deum, atque in diuinæ sese solitudinis caliginem, omnem intellectum superantem, projiciunt recipiuntque, vbi simul eatenus sese immergunt, rapiuntur & absorbentur, vt omnem amittant distinctionem. In hac siquidem unitate seu vnione diuina constituti, & seipso & omnia perdunt, nihil prorsus scientes, nisi vnum eundemq; simplicissimum Deum, in quem (vt dixi) absorpti sunt atque demersi. Hic vero quamdiu perfistunt, bene cum ipsis agitur, nec aliqua perturbatione pulsantur, nec aliquid eos impedit. Sed dum hinc di-

*Quæ in re
Iudæi &
Pagani
Christia-
nis pra-
stant.*

missi, intellectui seu rationi, quæ nihil horum capit, cùm prorsus illi incomprehensibilia sint, & ipsam omnemq[ue] illius excedant facultatem, restituuntur: mox accedunt spiritus *alia nequitia in caelestibus*, id est, dæmones subtile*s*, a lios malignos spiritus subtilitate ac malitia longè superantes, dumq[ue] ex in*dicijs* quibusdem istos planè diuinos homines suas in caelesti patria sedes occupaturos colligunt, miro aduerteris eos odio succenduntur, ita ut nullo non eos infestent tempore. Atque inter alia, quibus eos impugnant, persuadere eis co*n*antur, per inspirations malignas ipsosmet Deum esse. Cui susurrio si, quod absit, præberent assensum, dubium nou est, quin grauissimam faceret ruinam. Ibi verò fidei scutum arripiendum est, fortiterq[ue] diabolicis iaculis opponendum, ut fideli mente adspiciant, non nisi vnum esse Deum, nec vñquam plures fieri posse deos. Hocq[ue] validissimo fidei clypeo ignea nequissimi tota ex*cipiant*. Deinde & galeam salutis assumant, induit loriam iustitiae, ex omnibus contextam virtutibus, & calcearipedes, gladiumq[ue] spiritus, quod est verbum Dei, tenentes in manibus, viriliter ac probè omni se ex parte tueantur atque decertent, cunctaque hostilia tela, & subtiles dæmonum machinationes atque nequitias omnes illas euadere current, vndique illis strenue resistendo. Ut possitis, inquit, resistere in die mali, & in omnibus perfecti stare. Hi sunt dies mali, quos indiges pauidi præstolamur, quando seculi columnæ contremiscunt, omniaq[ue] confundentur: qui vbi aduenerint, isti securissimi erunt, vt pote qui in prædicta diuinitatis sese abysso reperient immersos, absorbos, conditosq[ue]: & sicut à seipsis expediti, ita etiam ab omni metu immunes erunt, quotquot modò ea, qua dictum est, ratione decertant, & referunt palmam temptationum. Hac etiam de causa quotidie ad hoc fundum sese recipiunt, secum ed pertrahentes omnes suos, & quotquot sibi specialiter commissi sunt: quos proinde metuere non oportet, quod sui obliuiscantur. Haudquaquam enim obliuiscuntur, sed pariter cum ipsis omnes velut sub momento, absque tamen formis vel imaginibus ingrediuntur, imò & tota simul Christianitas: atque inde rursus ad amoris reuertuntur exercitia, iterumq[ue] sese ad interiora recipiunt, traiiciuntq[ue], & colliquescunt ac resiliunt in amabilem ac infinitam diuinitatis abyssum: & quicunque percipiunt, rursus omnia in Deum refundunt, nihil inde sibi visurantes, sed illi potius, cuius & sunt, relinquentes. Isti sunt, dilectissimi, ipsissima: Christianitatis columnæ, quibus ea sustentatur: quos nisi haberemus, pessime profecto nobiscum ageretur. Quoso charissimi mei, fortiter tenete fidei scutum, & vndique gladio spiritus, quod est præclarum Dei verbum, vos tuemini ac dimicite. Et si excidere vos, & exturbari contingat, iterum ad bellandum accingimini, denuoq[ue] ad gratiam redite, idq[ue] non modò septuages septies, sed vel millies, imò sepius quam dici queat, perseverantes in veritate usque in diem salutis æternam. Quod nobis omnibus præster Dominus Deus omnipotens, in secula benedictus. Amen.

DOMINICA XXII POST TRINITATIS.

Ut caritas hominis erga Deum & proximum incrementum indies accipere debeat, & quousque dilectio proximi ex crescere queat. Itemq[ue], ut internam erga Deum originem suam charitatem quisque debeat addiscere, & quam illa supra se in sublime ex crescat.

S E R

Evangelium huius diei, est de rege quodam volente rationem ponere cum servis suis.

MATT. XVIII.

Oro fratres, vt charitas vestra magis ac magis abundet. AD PHIL. I.

PHILIPPENSIBVS scribens Apostolus, inter alia sic quoque habet: *Testis mihi est Deus quomodo cupiam omnes vos in visceribus Iesu Christi. Et hoc oro, vt charitas vestra magis ac magis abundet in omnisciencia, & in omnisensu, ut probetis potiora, & sitis sinceri & sine offensa in diem Christi, repleti fructu iustitiae per Iesum Christum, in gloriam & laudem Dei.* Iamque paulo superius dixerat: *Gratias ago Deo meo in omni memoria vestri semper in cunctis orationibus meis pro omnibus vobis.* Itemque: *Eo quod habeam vos in corde & in vinculis meis.* Hic in primis, dilectissimi, non negligenter considerandum venit, vt beatus hic Apostolus tanto studio, tamque serio dicat, Deum sibi testem esse, quomodo suos omnes in memoria & in corde gerat. Et reuerà si nihil aliud haberemus, vel hoc solum maximè nos prouocare & ad amandum Deum mirum in modum accendere posset & deberet, quod amici Dei tam impense ex ipso fundo cordis sui dignè Deo nos viuere cupiant: quorum nos desiderio oportebat satisfacere, et iam si alioqui nihil nos inuitare posset. Ait ergo: *Oro ut charitas vestra magis ac magis abundet,* hoc est, vt ex minori dilectione ad maiorem proficiatis, & maior dilectio in perfectum transeat amorem, qui & abundet in vobis. Nobilissimum certè, altissimum, iucundissimum, quod dici queat, amor est. Hoc enim nihil utilius doceri potest. Non exigit Deus acutum intellectum, non sensus altos, non grandia exercitia: (quanquam exercitia bona nunquam repudianda sint, quæ tamen omnia suam ab amore dignitatem sive premium sortiuntur) sed solum duntaxat amorem, qui iuxta Pauli sententiam, *perfectio vinculum est.* Acutum sane sublimemque intellectum, & ingenij subtilitatem & acumen, Iudei pariter & Ethnici habent. Opera grandia falsis & veris iustis communia sunt. Sola charitas falsos & fictos à bonis separat. *Deus namque charitas est, & qui manet in charitate, in Deo manet, & Deus in eo.* Præ cunctis ergo scientijs veræ charitati studendum est. Cùm enim ineffabili nos amore prior prosequatur sit Deus, hinc vicariam nos illi, teste Augustino, dilectionem respondimus. Neque hinc charitas nostra vel minuitur, vel decrescit, sed augetur potius & increscit: dum amorem meretur amor, & quod plus amamus, eò maioris dilectionis capaces sumus, tantoqüe amplius amare valamus. Dug porro charitatis opera sunt, vnum internum, externum alterum. Hoc ad proximum, illud immediate tendit in Deum. Ut autem huic amori fieri satis, scientia opus est. Sic naniq; & Apostolus inquit: *Ut charitas vestra magis ac magis abundet in omnisciencia, & in omnisensu.* Quasi dicat: Nolo vos bono cōtentos esse, sed pro optimo cōtendere, & dilectione abundare. Scientia vero tertium est sancti Spiritus donum, quæ haud secus præcedit amorem, quam famula dominam suam. Cæterum vera diuinaqüe charitas intus habenda, ex dilectione fraterna, quam foris proximis exhibemus, colligenda est metiendaqüe. Nisi enim diligatur proximus, frustra nobis de diuinitatis amore blandimur, sicut scriptum est: *Qui non diligit fratrem suum, quem videt: Deum, quem non videt, quemodo potest?*

Quid nos
vel mixi-
mè ad De-
um am-
dum pro-
uocet.

Amor
quanti-
pretij res-
sit.

Coloff. 3.
1. Ioan 4.
Charita-
tem sci-
tis omni-
bus præ-
stare.

Duo cha-
ritatis
opera.

Phil. 1.

esse quæ
famulam
charita-
tis.

1. Ioan. 4.

poteſt diligere? Denique in his duobus mandatis, vt videlicet Deum diligamus super omnia, & proximum ſicut nosipſos, tota Lex pendet & Prophetæ. Itaque in omnibus & congaudere & compati proximis debemus, & cor vnum animanque vnam habere cum illis, vt in Actis Apostolorum de discipulis & fidelibus legimus, quibus & omnia erant communia.

Autor. 4. *Quod si quis extrinſecus ob defectum seu inopiam præſtare & exhibere non potest, faltem in fundo, non particulatim, sed veraciter id habebit: & quicquid hoc est, amore, benevolentia, fauore, promptaque præſtabit voluntate: & si nihil aliud impendere valet, ſaltem bénignum aliquod & amabile ex pio veſtigio fundo proferet verbum. Deinde & in peruerſos proximos charitas declaranda eſt. Horum vitia & defectus cum amoroſa patientia amicè ſufferenda ſunt, & cauendum magnoperè, ne ea grauiter & amarè iudicemus: ſed quæcunque illa ſunt mala, quæ patimur ab iipſis, miſericorditer tolerare debemus. Et certè plerunque non ex habitu vitioso, ſed vel ex infirmitate, vel imprudentia, vel etiam, vt diuinus Gregorius ait, ex diuina permissione huiusmodi ſiunt, quo per hæc humiliemur, & ad noſtri pſorum perducamur notitiam. Vtrum verò ex habitu vitioso, an per accidens iſta fiā, ita diſcernere licebit: Qui per accidens peccant, mox ad ſeſe redeunt, durecę ſe reprehendunt, & culpam luam fatentur. Cæteri, id eſt, qui ex habitu vitioso peccant, in ſua malitia periſtunt obſtinati, & vitia ſua defendunt tanquam reſtè egerint, nec ſeſe abnegant vello modo. Hæc porro omnia in iipſis ſufferenda ſunt tolerandaque, atque hac in parte ſeipſum quiske probare poterit. Si enim*

hæc eum animi quadam vehementia grauiter iudicat, vt moris eſt quibusdam, qui tanto cum impetu de proximorum vitij ſententiam ferunt, quaſi capite murum penetrare velint: indicio eſt, iſum in amore diuino aut aruiſſe, aut certè areſcere. Quod cūm ita ſit, quæſo, dilectissimi, circa proximos vestros cauti eſtore, & nolite capite pallio operto temeraria in eos fulminare iudicia: quin potius ad vosipſos oculos vestros contorquete, & iudicate vosipſos, ſtudi- aquie vestra & actiones diſcutite. Sed heu multum hīc erratur, dum nemo ferē alium ex fundo per amoreni tolerat, nec illius infirmitates & quanimitate portat, quādo is fortaffe vel debiliſ capit is eſt, vel incōſideratus, vel alijs qui bus li- bet vitio vel miſerijs oppreſſus. Verūt charitatem hanc fraternam abūdare o- portebat in omnibus, quantum cuique poſſibile foret, & crescere & augeri: atq; ex hac alia charitas interior, quæ ad Deum originem noſtram refertur, probāda eſt. Multum autem hīc ſcientia opus eſt, quo in hiſ verisque operibus, inter- nis pariter & externis, ritè ordinemur. Hoc eſt enim quod Aþoſtolus ait: Oro, ve- charitas veftra magis ac magis abundet. Altera nanque charitas grauidata eſt, & ex ipſa naſcitur altera, ſi tamen per ſcientiam ordinetur. Fit autem plerunque, vt dum homo Deum ſuum amare geſtit, ſeipſum contemplans, & amoris & gratię ſe ſentiat expertem: tum verò ex fundo Deus illi amādus & intendēdus eſt: atq; nec hoc intra ſe reperit. Hinc iā ſepenumero terribiliter ſeipſum intra ſe iudi- care, & magnoſ aduersu ſeſe rugit edere incipit: ſimulq; infernū iſum aut im- mane purgatorij ſibi metuit imminere: iterumq; mala omnia, quæ vñquam ante ſenſerat, in ipſo exurgunt. Et id reſtè quidem. Debet enim homo iudicare & condenare ſeipſum. At quid nos vermiculi facimus, qui adhuc in terra re- prehendimus & cineri. Si nos tale aliquid ſentire cōtingat, huiusmodi. Deum preciibus queculis puſſimus. O Deus miſericordissime, miſerere, obſcroc, me, redime me, &

**Carbonis
aliquādo
iniuria
fat.**

**Quomo-
do ſibi
quiske
probat-
dus.**

Philip. 1.

me, & fer opem mihi, fac mihi hoc & illo modo: adiuua me, vt sine omni purgatorio in celum euolem. Quod certe paucis Sanctis contigit. Quanquam, quod inficias ire non possum, bonum quidem sit istud: quisquis tamen vera charitate prædictus est, cum sui iudicatione cunctisq; defectibus suis, per amorosam immersionem sui in Deum, omnimodamq; proprię voluntatis abdicationem, se se in gratissimam Dei resignat atque transfundit voluntatem. Verus namque diuinitatis amor hominem & seipsum, & omnem facit abnegare propriā voluntatem. Atque hinc eiusmodi homo in prædicta sui iudicatione & afflictione constitutus, corruit simul ad pedes Domini sui, atq; hoc ab illo iudicium ex amore poscit, quo diuinæ iustitiaz illius & in se & in creaturis omnibz fiat satis, volūtasq; illius pro gratissimo beneplacito eius, vti ipse hoc ab æterno voluit, ac in perenni sua præordinavit, vel adhuc ordinatur est voluntate, in se compleatur, idq; siue in purgatorio, siue in ipso etiam inferno, vti illi visum fuerit: ex integro illi committens, quid, vel quomodo, vel quando, vel quantisper, vel quām ē vicino pati debeat, hoc solūm clamitans: *Fiat voluntas tua: prorsusq; illius relinquens arbitrio, vtrū magnus vel exiguis, prope vel longe esse debeat.* In his enim omnibus semper in illius se beneplacitum transfundit: lætaturq; in se iustitiaz diuinæ in paruitate sua: in dignioribus verò perfectioribusq; hominibus, in excellentia ac vicinitate ipsorum, fieri satis. Dumq; in illis eorum excellentiam & ad Deum propinquitatem amat, efficit ut illorum gratia atque dona, etiam sua sint. Atque hæc est, dilectissimi, charitas vera. Planè si quis in extremis constitutus, hanc posset à Deo gratiam consequi, vt tam perfectè ad Deum se conuerteret, atque ita ex integro diuino se beneplacito committeret ac resignaret, talisq; ex hac decederet luce, etiam si omnia mortalium omnium, quotquot mundus habuit, solus peccata perpetrasset, absque omni medio euilaret in celum. Hanc autem omnimodam sui in diuinum beneplacitum resignationem, non potest dare nisi solus Deus. Et sicut nulla securior, nulla feli- Mots au vita secu- cior mors est, quām ita defungi: sic nulla præclarior, nulla utilior vita est, quām ita semper viuere: nec dubium quin mirum in modum absque cessatione proficiat, quisquis ita viuit. Amor præterea in dilectum facit immersi. Iam duo quādam obiecta sunt. Alterum, peccatum est: Alterum, tentationes graues ac horribiles, varijs modis hominem fatigantes, excruciantesq;. Quod sic intel- ligendum est: Tentationes quidem, quatenus tentationes sunt, id est, vitiosæ in- tidentiaz seu immissiones, eligendæ non sunt, nec eas velle debemus: pœnā ve- rò seu crueiatum illum, quem resistendo ac superando sentimus, in voluntate Dei eligere debemus, si nulq; ex amore gratissimo illi ponderi nostras supponere ceruīces, idq; tanta animi promptitudine, vt si vel ad extrellum usque iudicij diem illo nos premi vellet piissimus Conditor noster, libenter ex amore in illius gratiam & honorem sustinere velimus: totumq; hoc, quod inde merezi possemus, siue nostri purgationem, siue æternam beatitudinem, si sic placaret Altissimo, vt Gentilis aliquis, vel Iudeus, vel quispiam in transmarinis parti- bus degens, nobis incognitus nec visus, vñquam acciperet, non minus illi ex ipso cordis fundo, quām nobisipsis, pro Dei voluntate faucamus. Est postea & aliud amoris obiectum. Cupimus interdum sentire, cognoscere, gustare dilectū, ipsoty frui. Iam si & hæc, & alia omnia quæcumque à Deo vel petimus, vel petere possemus, ex illius munere haberemus, possideremusq; repente verò cuncta

Matth. 6.
& 26.Mots au
vita secu-
rissima
qua.Tentatio-
nes qua-
rensis fu-
gienda.

Insignis
charitatis
species.

Qui cha-
ritas ha-
benda.

An secta
vocabula
in Reli-
giosos
quadret.

Ioan. 16.

Excellen-
tissima
charitas.

S. Diony-
sus,

Deus tollere à nobis, tamq; cupitum atq; amantissimum bonum alteri inten-
sissimo hosti nostro, qualem in hac vita habere possemus, tradere vellet, hoc
illi ex amore, ex ipso fundo, impensè lauere deberemus, gratulari que. Imò au-
diui ipse ex magno quodam amico Dei, qui mirabiliter sanctitate polleret, non
posse se, quin proximo suo secundum affectum magis optet, velit, cupiatq; bea-
titudinem & regna celorum, quam ipsi sibi. Atque hoc ego charitatem dixerim.
Deinde & alia multa sunt charitatis obiecta, quæ petere solet is, qui diuino a-
more succensus est. Vellit interim diuina pace gaudere, vellit alias tam se pau-
perem esse, quam multi sunt orphani & pupilli. Sed obsecro te, quisquis ita af-
fectus es, noli ipse te collocare: collocet te potius amor: tu, quod tuum est, per
amorem tui resignationem, humilitatem, purissimamq; abstractionem, ab-
negare & exire contendere. Hac ratione, dilectissimi, abundare debet charitas
nostra in omni scientia & in omni sensu, ut non sufficiat nobis bono quodam mo-
do habere eam, sed optimo habere studeamus. Et recte quidem dicitur, in omni
scientia. Princeps namque seculi huius ubique hodie zizania rosas admisit, ve
sæpenumero spinæ rosas aut opprimant penitus, aut lacerent ad minus & pun-
gant. Vnde necesse est fugam arripere, necesse est singularitatem quandam seu
diffimilitudinem assumere, siue in Monasterio degas, siue extra positus sis. Ne-
que id recte sectam dixeris, quod amici Dei diuersum ab amicorum seculi hu-
ijs viuendi modum tenent. Cæterum amor, quem Paulus in nobis abundare
exoptat, ut hactenus inde locuti sumus, adhuc in viribus inferioribus consistit:
& hic crebros natura mellitissimos percipit morsellos, excellensq; ac magnæ
dulcedinis vinum potat Cyprium. Sic contingebat discipulis, quandiu corpo-
rali Salvatoris præsentia gaudabant. Sed quid ait illis Dominus? *Expedit vobis ut
ego vadam*, ut hoc modo me non semper habeatis. Ut enim sublimiori ac nobi-
liori quadam ratione ipsum susciperent, oportebat ut sic eum semper non ha-
berent, sed priuarentur magis. Est igitur alia adhuc charitas, multo hac, quam
celum terra, sublimior, quam deinde Apostoli fuerunt consecuti. Ad hanc quis-
quis pertingit, bene pertigit. In hoc amore non est nisi abnegatio, non confes-
sio: nec confutit hic in habendo, vt discipuli prius habebant, sed in carendo
potius ac merissima paupertate. Est enim in ipso ignorantia quedam ultra o-
mnem cognitionem, omni ratione longe superior, superessentialis, cunctamq;
scientiam transcendens. Ibi verò miro quodam dolore natura corripitur, ut
frequenter etiam vacillat titubetque, haud secus quam infans, qui à maternis
arcetur vberibus, eademq; ipsa nequam natura, quam secundum beati Thomæ
sententiam innumeros habet angulos, tota hic deseritur derelinquiturque: quip-
pe cum hæc omnes illius vires, omnemq; superent facultatem & transcendent
operationem: atq; adeò hic denudatur expoliaturque, ut nec tenuissimam ho-
rum notitiam adipisci, imò nec aliquam saltem cogitationem, vel desiderium,
vel intentionem habere queat: sed & ipsam hanc tantam penuriam Deo offer-
re haudquam potest. Tantummodo autem cum ignorantia quadam istis
inhæret. In hoc siquidem amore & abnegare seipsum, & cunctis illis, quæ in
priori amore habuit, obiectis, emori ac renuntiare compellitur: quandoqui-
dem seipsum hic diligit Deus, & est obiectum sui ipsius. Breuiter non est hic nisi
abnegatio & transformatio in occultam diuinam caliginem, de qua multa
Dionysius habet Areopagita. Jamq; natura mala per aliam hic iam ducitur,
expō-

expoliacionis videlicet denudationisque, non intus modus, verum etiam foris omnis sustentaculi solatijque. Adeoque & ipsa illi Sacra menta ex ordinatione di- Cui Sa-
cramenta
uina suberahuntur, & sicut olim, cum necdum ad hunc pertigisset gradum, li- piè sub-
bens illi vel quotidie corpus Dominicum tradidisset, ita modus nullo pacto id trahauer-
atentarem. Alia nunc prorsus, quæ supra ipsam est, via gradiatur oportet, ibi-
quæ spiritus illius in Dei Spiritu, in occulto quodam silentio & tranquillitate,
in essentia diuina quietescet, vbi iam *lux in tenebris lucet*. Ibi simplex diuinatis-
essentia per seipsum & in seipso, non aliud aliquid inuenitur. Ibi multiplicitas
omnis in unum redigitur ac vnitur. Atque haec est dies Christi, de qua hic lo-
quitur Apostolus. Ibi nunc primam Christus cum vniuerso omnium poena-
rum suarum, mortisque sua fructu, in vera ac clara die, in ipissima puritate re-
cte percipitur: non quod poenæ illius siue mors, vlo modo in ipso puriores ef-
fici queant, sed in nobis id agitur, dum nos eas hic purius ac nobilius capimus,
non sensualiter neque formaliter siue per imagines, vt per sensus illatæ, atque
inphantasiæ susceptæ sunt, sed intimè, nobiliter, diuinè, & occultè: non au-
tem vt superius, in priori charitatis modo. Occurrat hic exemplum quoddam
de Domino Saluatore, qui ante mortem suam passus est & caput & pedes suos à
Maria Magdalena contrectari, ablui, extergi, inungi: deinde verò omni iam *Luc. 7.*
mortalitate deuicta, eo modo haudquam ab illa se tangi permisit, imò &
tangere violentem compescuit, dicens: *Noli me tangere, nondum enim ascendi (vo-* *10an. 10.*
bis) ad Patrem meum & Patrem vestrum. Sic ergo in priori illo modo, inque insi-
mo charitatis gradu, lauari, extergi & vnguile imaginari patitur. In secundo
verò gradu, nullo pacto isto imaginario modo, sed co potius, quali ipse nunc
est in Patre suo, ad quem nimis totus cum omni esse suo ascendit. Atque il-
lic inuenire illum licet in vera die. Illic cernere est, Filium ante Patrem ama-
biliter nimis ludentem, & vt ambo ex amore florentissimo sanctum spirant
Spiritum. Hic prorsus vera dies est. Hic denique vera charitas in ipissima na-
tura ac nobilitate sua nascitur: cunctaque haec, vt sèpius D. Gregorius habet,
per Dominum nostrum Iesum Christum. Scriptis hinc vice quadam excellens
quidam Doctor & Pater Ordinis nostri generali Capitulo in haec verba: *Lux Christi*
*Christi Iesu lucet in interioribus nostris longè clarus fulgētiusque, quam Soles lux quo-
omnes quotquot in celo vñquam radiarunt. Lucet autem nō ab extra intro, sed modò lu-*
ab intro foras. In hoc demum amore & luce, dilectissimi, supra quam dici
queat, non indies modus, verum etiam horis ac momentis omnibus proficere
& increscere licet. Vnde etiam diligentissimam fui quisque curam habebit, vi-
gilanterque seipsum introspiciet, ac serìo proficere curabit. Hoc est enī, quod
veri amici Dei serìo admodum & ex animo cupiunt fieri à nobis, & quod Pau-
lus hortatur, vt charitas nostra semper magis ac magis abundet. Quod
nobis præstare dignetur, qui ipissima chari-
tas est, Dominus Deus noster be-
neditus in secula.
Amen.

DOMI-

DOMINICA XXII POST TRINITATIS.

Vt anima nostra templum, in quo Dei consistit imago, expurgare ac preparare debeamus, id est per plenissimam nostrorum fororum & rerum omnium abnegationem, per introversionem continuam ac observationem nostrorum fororum, per sensum inclusionem, ac vivam denique Christi Iesu imitationem.

SERMO VNICVS.

Cuius est imago hæc & superscriptio? MATTH. XXII.

OMNIVS Deus omnipotens suam animabus nostris imaginem ac superscriptionem indidit, quando illas fecit ad imaginem & similitudinem suam. Cunctis igitur Christi fidelibus oppidò quam necessarium fuerit, ut sepius introueris, cunctos animas suæ, in qua sanctissimæ Trinitatis consistit imago, recessus & angulos explorent, videantq; si qua forte illic vel imago, vel inscriptione reperiatur, non impressa à Deo, hoc est, imagines peregrinæ & cogitationes de rebus caducis ac labentibus, quæ Dei viciant imaginem inscriptionemq; quærum finis, scopus & intentio non sit purè Deus. Nam secundum eiusmodi imagines à Deo iudicandi sunt. Hoc autem facere non possunt, qui huc illucq; vagantur, qui sensibus terras circumveunt & maria, & vana caducata solatia quærunt, qui terrenis curis & solicitudinibus distrahitur, qui creaturis cum affectu, amore & delectatione inhærent, qui demum illis, quæ ad se non pertinent, nec sibi commissa sunt, inanissimè occupantur. Ceterum quisquis Domino Deo suo nummum animas suæ cum imagine ac inscriptione ei impressis ab eodem, pura illi ac munda exhibere cupit, perpetuus sui ipsius inhabitator sit, atq; ab omnibus externis, ab omniq; solatio corporali sese abstrahat op̄oret, prorsusq; ab omni temporali oblectatione, amore, cura, solicitudine, & quæstione propria, alijsq; id genus vitis ac defectibus vniuersis, liber, nudus, expeditus sit. Semper vero perpetuoq; cum intimis gemitibus æternum atque præcipuum bonum, quod est ipse Deus, in quo bona omnia continentur, petat desideretq;. Sic enim fieri, vt nullum ipsi malum nocere queat. Scire autem vos velim, dilectissimi, imaginem hanc & inscriptionem feliciter perfici in intimis animis, in loco illo, quem Dominus sibi ipsi sacrificauit, adseruit, vendicauit, vt neque Angelis, neque hominibus, neque vlli creature ad ipsum accedere fas sit, hoc est, in ipsa purissima præclarissimæq; animæ essentia. Hunc namq; locū soli sibi vindicat Deus, nec aliquem hunc secum vult habere communem: quando ipse perpetuò ingenti, cum affectu mundam inhabitat animam, cum suauissima consolatione diuiriæq; gratia sua, sicut & ipse testatur: *Delitiae mee, inquiens, esse cum filiis hominum.* Sciendum est itaque, per hæc intimum animæ cum altissimæ diuinitatis in amis vniuersi perficiq; vbi videlicet Deus Pater æternus suum incessanter Verbum æquè sempiternum, hoc est, vnicum generat Filium suum, æqualem sibi per omnia honore, potentia, dignitate, sicut Apostolus ait: *Qui est splendor glori, & figura substantia eius.* Sempiternum enim Dei Verbum, hoc est, persona Filij in diuinitate, & semper à Patre dignitur, & perpetuò nihilominus in corde Patris perseuerat. Per ipsum vero Deus Pater omnia creavit, ve

Pto. 3.

Mc. 1.

Euan-

Evangeliſta Ioannes testis eſt: *Per ipſum, inquiens, omnia facta ſunt.* Sicut ergo o-^{Ioan. i.}
 mnia ex diuinitate, ceu ex fonte ſue origine, per æterni Verbi ex Deo Patre ge-
 nerationem promanarunt: ita & creature omnes per eandem æquæ Filij eius-
 dem ex Deo Patre generationē, in ſuo eſte ſubſtunt, rurſumq; creaṭa omnia in
 ſuam originem Deum Patrem per eundem Filium redire habēt. In hac autem
 ſempiterna Filij ex Patre generatione flammeus quidam eiusdem Dei Patris
 erga diuinum Filium ſuum, & Filij erga Patrem amor erumpit: & hic eſt Spi-
 ritus sanctus, qui eſt veriſiſimus nexus quidam ſeu vinculum, Patrem Filiumq;
 amore perenni connectens. Quanquam verè in beatissima Trinitate tres di-
 ſtinctæ perſonæ ſint, Pater videlicet, & Filius, & Spiritus sanctus: eadem tamen
 non niſi vnicum, purum, eſſentiali vnum ſunt, quod non modò diuinorum,
 ſed etiam Gentilium Philofophorum atq; Doctoṛum ſententijs conſirmatur.
 Ex his enim Aristoteles, ait: *Entia nolunt male disponi.* Quum ergo pluralitas Aristote-
 Principum mala ſit, vniuſ tantum eſt Princeps, qui omnia regit. Ex illis vero lis apoph.
 Moses, inquit: *Audi Israhel: Dominus Deus tuus, Deus vnuſ eſt.* Quod cum ita ſit, filij thegma.
 in Christo dilectiſſimi, quisquis verè ac purè Deo cupit vniiri, is animæ ſuę Deut. 6.
 nummum cum vniuerſis viribus ac ſenſib⁹ ſuis ſoli Deo ſacrare, vindicare, & Deo vniuſ
 vniire debebit. Si enim ſupremum & excellentiſſimum vnuſ, quod Deus eſt, a- volēti⁹
 nimæ debeat vniiri, per vnitatem id fieri oportet. Vbi igitur anima & ſibi pjiſ & quid agn.
 creatis omnibus renuntiauit, eademq; abdicauit abnegauitq; & ab omni ſe
 multiplicitate expeditiuit atq; nudauit, vnicum illud vnuſ, quod Deus ipſe eſt,
 illius vnitati in veritate reſpondet, quando iam nihil in anima eſt præter fo-
 lum Deum. Vnde cum homo tam purè ordinatus eſt, aut tam ordinatè diſpoſi-
 tus eſt, vt cor & anima illius, nulla re, præterquam ſolo Deo, ſeſe occipient & in-
 ſcripta fint, & qui cquid pro corporis illi ſuſtentatione neceſſarium eſt, propter
 Deum & cum Deo ordinatè perciptere & habere ſciat, tum nimirum tanta inter
 Deum & mundam animam vnitio agitur, vt ſimul vnuſ efficiantur, ſicut &
 Apostolus testis eſt, dicens: *Qui adhaeret Deo, vnuſ ſpiritū eſt.* Qua vnitate & eius-^{e. Cor. 6.}
 modi anima munda illi vni, quod Deus eſt, felicissime vnitur. Cæterum
 quosdam inuenire licet, prius volare geſtiætes, antequam pennas produixerint,
 & fructus carpere necdum bene maturos. Hi ſunt homines incipiētes, qui mox
 vt bonam vitam inchoarunt, vno eodemq; itinere in ſublime feruntur, medi-
 tando videlicet æterna diuinaq; inſectari fruſtra conantes, quæ mirimè queūt
 comprehendere. His admodum graue eſt & amarum, perfectiſſimam puriſſi-
 mamq; Domini Iesu vitam meditari, atque huic cogitandæ inſistere, &
 cor ſuum ea occupare nolunt. Horum periculosa ſatis & minimum ſecura vita
 eſt, quum id in primis eis neceſſarium ſit, ſi modò proficere velint, vt ſupra fir-
 man petram & fundauentum ſtabile, quod Christus eſt, aedificantur atq; fun-
 dentur, eundemq; Dominum Deum ſuum humilem Christum Iesum imiten-
 tur, illius, quantum poſſibile eſt, vita ſacratissimæ, quam ipſe in humana
 natura geſiſit atque perficit, mundiſſimiſi vestigijs inhaerendo, amariſſimam
 paſſionem illius, poenitentia doſorū & ignominiosarū mortis eius multo cum
 deſiderio magnōq; ſtudio recogitando, & virtutum denique omnium exerci-
 tijs inſiſtendo. Nunquam enim niſi per hanc veritatis viam perfectionem ob-
 tinebunt. Vnde & ipſe Dominus ait: *Ego ſum oſtium.* Per me ſi qui introierit, ſal-^{Ioan. 10.}
 uabitur: *& ingredietur & egredietur, & paſcua inueniet.* Tanquam diceret:

ſſſ

Qui

Paradi-
gma. Qui non ingreditur per humilitatem humanitatis meæ, nunquam ad celstitudinem meæ diuinitatis pertinet. Sic enim & sacerdoti cuidam accidit, nolenti occupare se præclarissima Salvatoris humanitate, & non absque tædio & amaritudine illius passionem meditanti: soli verè altissimæ diuinitati illius, quam tamen comprehendere non poterat, contemplandæ vacare volenti. Hic namque cùm se securissimum crederet, prolapsus est, & in suo casu veram sui notitiam adeptus, tum deum exorsus est, sicq; dixit: Satis modò intelligo misericors & æterne Deus, quod stulte egerim, quando nolui ingredi per humanitatem tuam: ita enim factum est, ut ad diuinitatis tuæ celstitudinæ haudquaquam potuerim adspirare. Qui si viam meâ per te veraciter direxisse, purissimumque sacratissimæ virtutæ exemplar seu imaginem sectatus essem, non sic infelix

Passionis **Christi** **meditandæ**
vili-
tas. Iciter corruisse. Nihil igitur melius, nihil utilius homo deuotus facere vel habere poterit exercitijs loco, quæ in vt perpetuò ignominiosæ nimiumq; acerbæ passionis & mortis Domini Salvatoris meditationi incumbat, & pro sua- rum virium facultate, præclarissimæ, mundissimæ, perfectissimæque virtutæ il-

lius vestigia sponte sectetur, viriliter post ipsum incedens. Hoc est enim ipfissimum quo ad diuinitatem tendendum sit a: que pertingi possit, iter. Nemo ergo temerarius ad diuinitatis alta euolare præsumat, nisi prius perfectè se in activa vita, & strenua virtute Christi imitatione exercitárit. Quod vt rectius capere positis, eam, quam propono vobis, dilectissimi, institutionem diligenter aduertite: Puit Doctor quidam Theologus vita & eruditione præcipius, cui discipulus erait virtutis eterioris amore impendio flagrans, qui & vice quadam ita illi locutus est: Quæso te, colende magister, doceas me quippiam propter Deum, quod ad hene beatæ viuendum aliquod mihi adminiculum præstet. Excepit hunc ille perquam benigne, & familiaria cum eo colloquia miscuit. Inter alia hanc ei præceptionem tradidit, dicens: Si, fili charissime, ad bonam beatamq; vitam adspiras, crebrè te ipsum studeas introuertere. Quæ sane præclarissima fuit, utilissimamq; præcepti uncula. Quam enim se se aliquis veritad ad externa, & causis atque negotijs terrenis in multa se distrahit, seu multiplicem reddit, quarundam in hac multiplicitate inordinatè persistit, & corde ac mente dispersus est & inquietus, nihil interim boni in interiorib; suis perficere potest. Atqui perplures inuenire est, qui querantur & dicant, multa sibi officia demandari, & externis se occupari negotijs, quæ obedientiaz causa exequi oporteat, ita vt his impliciti, minimè ad se redire queant, & si vel semel introuerter se velint, huiusmodi

Quem, **in doce-**
re. si vobis duntaxat imputetis, cùm nullius nisi vestro id vitio fiat, quando nec externa, nec quoque vos impedit atq; perturbat, vt ipsi vos. Nam si vos ipsos sedulò obseruaretis, ita vt sex passus ex integra obedientia progressi, in septimo vos in veritate introuerteris, nulla vobis externa negotia possent officere, si tantum (vt dixi) perpetuam vestrijpsorum curam haberetis. Quod ergo in exterioribus constituti parum proficitis, huic vni imputandum est, quod vos ipsos nulla solicitudine custodiatis, cùm tamen id iure meritoq; nunquam non diligenter

Curis ex
ternis **qui** **nimumq;** **plus** **satis** **illis** **adhibetis**, & **imaginamini** **inde** **permulta**, **sive** **immobi-**
lum oca- **dicam** **impendendo** **curam**, **sive** **vanam** **ex** **officio** **complacentiam** **admitten-**
do, **dum** **plus** **officium** **quam** **obedientiam** **atteditis**, **sive** **aliquid** **in** **huiusmodi**

rebus

rebus externis quærendo oblectamentum vel voluptatem, siue etiam cum tædio iniunctum exequencio munus, quod alioqui, si tantum præceptum abesset et obedientiaz, animo perquam lubenti promptoq[ue] administraretis. Atque hæc vicia multos, proh dolor, Religiosos occupant, qui seipso admodum in eiusmodi iniunctis officijs quærunt, idq[ue] varijs modis: vnde sit, vt nunquam rectam habeant intentionem, & si etiam multum studiosè officia sibi demandata exequantur, sua tamen priuata commoda & utilitatem, propriamq[ue] quæfitionem potius spectent, quam obedientiam puram ad honorem Dei. Quæ causa est, vt cordis eorum intima externis negotijs vsque adeò occupentur, vt sui ipsorum parum memores sint, qui eiusmodi sunt, & vix vñquam ad se se redire queant. Et si interdum fortasse intro recipere se velint, impedimento illis sunt curæ inordinatz & anxietudines nimiz, quo minus id facere possint: idq[ue] propria ipsorum culpa. Si enim in suis operibus pura Deum intentione prosequerentur, atque illi duntaxat famulandi gratia obedientiaz promptos atque voluntarios se semper offerrent, gauderent nimirum iugi præsentia Dei, vt nullæ eos phantasiaz, nullæ occupationes distraherent. Quid si fortassis tam multiplex illis exercitium occurreret, vt nulla ratione curas à se possent expellere, citius tamē ad se se redire, sc̄q[ue] minori negotio introuertere quirent, si rectæ ac puræ forent erga Deum intentionis. Deinde prædictus Magister priori institutioni etiam hanc adiecit: Fili, inquit, si perfectam cupis obtinere vitam, stude, quantum potes, cellaz & solitudini, diligenterq[ue] inuigila quinque sensibus tuis, qui multas tibi noxias imaginæ adducunt. Oculos semper habeto ad terram ex profunda humilitate demissos, vt sic cunctis externis negotijs clausi, nullas tibi, quæ officere possint, inferant imagines. Aures sermonibus vanis, maximè verò detractionibus, prorsus occlude, ne quia inde scandala contrahas. Ostuum vsque adeò refrænes, vt nihil nisi necessaria, & quæ ad Dei laudem, & proximi utilitatem pertinent, loquaris. Cor tuum ita semper omnipotenti Deo paratum sit, vt perpetuò illud inhabitare possit. Voluntatem tuam ab omni labentium rerum amore & affectu sic expedito, vt græve & amarum sit tibi, quicquid Deus non est. Intellectus tuus, vide, ab omni subtili speculatione & rebus mundanis liber sit. Mémoriam deniq[ue] ab omni vana cogitatione serua immunem, vt hoc pacto & voluntatem & omnem vitam tuam vñico Creatori & amatori tuo puram semper & mundam exhibeas. Sanè si hac ratione inclusus vixeris, & Deo veram intus humili cum resignatione præstiteris obedientiam, certus esto, Deum reipsa sedere in te, gratissimamq[ue] per gratiam suam, quam in hoc tibi subministrat, vt scias quid tam in spiritu, quam natura faciendum tibi sit, dimittendumq[ue], te docere voluntatem suam. Cæterum non desunt hodie, proh dolor, qui licet inclusorijs ac monasterijs inclusi sint, corde tamen & animo longè lateq[ue] per seculum, in labentium negotiorum multiplicitatem evagentur ac distrahanter. Quocontrà alios reperiire licet, qui in publicis versentur nundinis, vbi tamen omnigenæ excentur negotiations, & varia multiplicitas est: qui adeò nihilominus cordi ac sensibus suis inuigilent, adeoq[ue] ea incluant, vt nec minimum aliquid ex his omnibus tam diuersis, tam multigenis negotiationibus, pacem eorum internam perturbet, aut aliquid eis possit adferre detrimenti. Quos proinde multo rectius Monachos dixeris, tam videlicet corde ac animo Deo ynitos, quā alios, licet in Monasterijs degentes, septis-

Qualib[us] etram R[ati]o,
ligiosi cu-
tis impli-
centur.
Cui qui-
dam erit
Religio si,
sui imme-
mores
fiant.

Quo stu-
dio sea-
sus quin-
que cullo-
dicendi
Oculi.
Aures.
Os.

Cor.
Voluntas.

Intel-
lus.
Memo-
ria.

Vanitas
in Cœao-
bijs.

Timor in
nundinis.

cœnobij inclusos, sensibus tamen & cogitationibus ita dispersos, vt nec vniuersitatem Angelicæ salutationis spatio cor suum ab euagatione integrum seruare queant. Rursum & hanc prioribus is, cuius supra mentionem fecimus, Magister præceptionem adiunxit: Si vis, inquit, in perfectum euadere virum, perfectissimam Domini Saluatoris vitam iugiter ob oculos cordis fixam habeto, contemplans in ea te ipsum velut in speculo, & iuxta illam, quæ sanè purissima fuit, dirigens instituensq; omnem vitam tuam: certus qd; nunquam vitæ perfectionem obtinere queas, nisi per illum ingrediaris, qui de seipso testatus est, dicens: *Ego sum via, veritas, & vita. Nemo venit ad Patrem, nisi per me.* Quia etiam de causa hanc ipsam præclarissimam vitam serid quisque ac strenue imitandam sibi proponet.

Christi vita pro speculo habenda. Joan 14. ac moribus, quantum poterit, exprimere curabit. Verùm sunt quidam, qui vbi multo se tempore in actiua vita exercitârunt, deinde scire cupiant, si ipsam mettam attigerint, aut quando eò peruererint, vt ab actione quiescentes, sublimibus per contemplandi rationem meditationibus infistere, internaq; cum dulcedine soli altissimæ ac nobilissimæ diuinitati contemplande tutò vacare possint, debeantq;. Hoc igitur, puta quando eò quis reuera pertigerit, vt relictis actiuz vitæ operibus, contemplationi se tradere possit, ex rerum corporalium similiitudine vtcung; licebit aduertere. Videatis ipsi, dilectissimi, vt fructus arborum neqd; satis maturi, etiam crebrius pulsati, vix ægrè ab arboribus excutiantur: vbi verò iustum sunt maturitatem adepti, sponte sua decidunt, nec aliqua vi, vt deiçiantur, opus sit. Eadem planè & spiritalis hominis ratio est. Vbi enim fructus, id est, opera bona ematurerunt, absq; vlla molestia suapte decidunt sponte, hoc est, vbi veraciter quis ac purè dignissimam Christi vitæ sectatus est, ita vt quantuム humana finit infirmitas, illius fit similitudinē assescutus. Hoc verò inde aduertere poterit, si in ipso est per gratiā, quod in Christo per naturā erat, de quo Princeps Apostolorum ait: *Qui peccatum non fecit, nec dolus inueniens est in ore eius.* Si ergo, quod non negligenter illi aduertendum est, ab omni peccato, quod à Deo ipsum separare queat, liber est & immunis: sicq; totis virib; ex animo veniala, quotidiana, minuta peccata emitare conatur, fugiendo locum, tempus, sodalitium, & cætera omnia, quæ illi peccandi occasionem præsent: si præterea cor & omnes affectus sive desideria sua, ita in Deo fixa sunt ac stabilita, vt nec prospera, nec aduersa, nec circa cognatos & amicos, aut quaslibet res corporales sive temporales occupatio, à Deo ipsum intus impediatur, & per hæc neque à Deo, neque extra Deum abstrahatur: hæc, inquam, omnia si non fallaciter, sed reuera ex gratia Dei sibi sentit inesse, cōfidat, è vicino adesse tēpus perennis requiei suæ. Deinde assumpto speculo sine macula, quod est perfectissimum Saluatoris exemplar, iuxta quod, uti prædictimus, omnem & foris & intus vitam suam instituere debebit, eoq; ob oculos cordis veraciter constituto, perpetua meditatione circa acerbissimam nimiumq; horrendam passionem illius, quam ex purissimo liberrimoq; amore nostri causa sustinuit, versetur: cogitás serid & attentás, vt plena gratiarum facies illius, tam sordide turpata fuerit: vt elegantissimum corpus eius dirissima virgarum, flagellorum, pugnorum verbera, atrū atq; deforme reddiderint: vt viuacissimus corporis eius color in angustijs mortis immutatus fuerit: vt omnem penitus profuderit sanguinē suum: vt in stabili cum dolore cuncta illius mēbra emortua fuerint: vt in cunctis denig; doloribus, poenis, angustijs suis, tam extremitate suis eum Pater reliquerit, vt

1. Pet. 2.

Passio Christi nobis preculi vice sua.

hac de

hac de causa cum ingenti voce & lachrymis inclamaret ad Patrem suum: *Deus meus,*
Deus meus, ut quid dereliquisti me? Simulque studiosè obseruet, si in his omnibus suo
 se dilecto Redemptori valeat conformare: si niger & marcidus effectus sit, instar
 grani frumenti, quod in terram iactum, prius deficere ac emori oportet, prius
 quam fructum producere queat. Si etiam corporalia caducaque omnia perpetuè
 in suo pereant ac moriantur corde, ita ut siue contristetur, siue graui afficiatur
 iniuria & contemptu, patienter huiusmodi ferre possit. Ad haec, si vitia sua na-
 turalia corporaliaque adeò in se extincta & mortua sint, ut neutquam erumpere
 vel sese exerere queant. Si præterea membra sua omnia, totum corpus & san-
 guinem suum, creberrime moriendo, antequam ita perfectè se vincere posset,
 penitus mortificabit. Ad extreum, si in suis afflictionibus vel angustijs torus à
 Deo intus ac foris derelictus, maximè verò intus omni solatio destitutus, ani-
 mo voluntario ac patienti de piissima haec manu Dei suscipiat. Vbi verò haec
 omnia in se veraciter repererit, gaudeat & exultet, quia citra dubium metu illi
 appropinquat, vbi integrum ac essentiale à cunctis laboribus suis obtineat
 pacem & quietem. Posteaquam enim prædicta omnia & corporalia & spirita-
 lia in ipso mortua fuerint, poterit iam ex sententia cum Apostolo dicere: *Vino Galat. 2.
 autem non ego, viuit vero in me Christus.* Quod tum sit, quando quicquid ex
 natura habuit, diuina perfunditur gratia. *Quod vbi factum est, certus sit tum
 demum viuere in se Deum:* & quicquid deinceps agat & operetur, totum tum
 Dei se gratia facere, & Deum in se cuncta & foris & intus operari perficeret.
 Et ipsi recte congruit propheticum illud: *Ego dixi, dī es tu, & filii excelsi omnes.* In *psal. 86.*
 Deo enim nihil est, nisi Deus. Iamque felicissime eō pertinet, cuius causa per-
 plures acerbas hilariter perpessus est mortes, noueritque, quod plus fecerit, eō se
 minus agere, quando hoc solum ipsi hīc incumbit, ut tranquilla gaudens quie-
 te, per intellectum sublimi vacet meditationi, ac deinde ad superna se rapiat,
 euolenteque, transensis creatis omnibus, nec unquam coepit intermittat ad su-
 perna tendēndi studium, donecad rerum omnium pertingat. Creatorem. Ibi
 porrè ingenti cum desiderio sanctissimæ atque celissimæ Trinitatis immuta-
 bilitatem immensamque simplicissimam diuinitatem contemplabitur: Deum-
 que suum absque modo diligit, quando ipsum diligendi modus est, absque mo-
 do diligere. Simul autem ut Dominum Deum suum tam ardenter fuerit a-
 more complèxus, hic vicissim tam copiosissima eum gratia perfundet, tamque
 diuina replebit consolatione, ut nemo hinc saltem cogitare aliquid, nedum e-
 loqui possit: solus qui experitur, sentit vt cunque quid sit, nihil tamen inde per-
 fectè alijs referre potest, idemque non nisi æterna ac diuina concupiscit. Ad hanc
 sublimem perfectionem diuus Augustinus magnopere adspirabat: quam mul-
 totempore ingenti cum desiderio cordis sui assequi nitebatur, priusquam ad
 eam posset pertingere. Vbi verò eam adeptus est, in haec verba Domino loque-
 batur: *Eia dulcissime Deus, hoc mihi tecum pactum erit.* Planè moriar mihi
 ipsi, ut tu solus in me viuas: totus intra me filebo, ut tu loquaris in me: totus
 denique quiescam, ut tu solus intra me opereris. *Quæ omnia & præstidit illi*
Deus: sicut hodieque præstatur omnibus, qui huc serio animum suum applicant
adhibentque. Sed querat forsitan aliquis, quidnam sit suauissima illius in ani-
 ma loquutio. Sanè nihil aliud, quam immensæ atque largissimæ gratiæ, dono-
 rumque illius copiosa perfectaque in animam infusio, per quam simul eidem gra-
 tissimæ

tissimæ voluntatis suæ, in natura ac spiritu perficiendæ, puram veramq; largi-
tur cognitionem, per cuius fidem executionem vsque ad eum diuina vni-
tate voluntate, ut hoc solum perpetuò velit, quod vult Deus. Cumq; aduersa
quilibet & labor subeunda illi erunt, aut sui contemptus pro Dei sanctissimo
nomine preferendus, gaudio & exultatione replebitur: nec paruo eam dolore
afficiet, quicquid siue palam, siue occultè à Deo ipsam præpediet, remorabitur-

Psal. 74. ve: poteritq; iam ex sententia dicere cum Propheta: *Audiam quid loquatur in me
Dominus Deus, quoniam queritur pacem in plebem suam, & in eos qui conseruantur ad eum.*

Funditus nanque hic in abyssalem præclarissimæ altissimæq; diuinatatis viam
demergetur & absorbebitur: quippe vbi semper noua quædam, quæ cōtemple-
tur, mira reperiunt. Quisquis igitur ad hanc sublimem deuenit perfectionem,
illi iam tacere & quietere, amare & contemplari Deum in purissima sua diui-
nitatis essentia incumbit. Et ipsum deinde omnipotens Deus ad quietem peren-
nem, in perfectam cœlestis Hierusalem, quod est visionis pacis, ciuitatem per-
ducet, vbi tum demum vera ac integra pace & quiete potetur. Quandiu enim
anima nobilis in huius mortalis corporis ergastulo tenetur captiva, perfecta

8. Cor. 13. pace & integra quiete gaudere non potest, cùm Apostolus dicat: *Videmus nunc
per speculum in enigmate: eo quod cognitio, quam de Deo in hoc seculo habemus,
parua & modica sit. Vbi vero ante gratissimum Dei vultum fuerimus constitu-
ti, vbi incommutabilis ac supersanctissima Trinitas in suo nobis opere mani-
festabitur, sicut Augustinus ait: Qui Dei claritatem intuetur, cernit quicquid il-
le in creaturis omnibus operatur: ibi Deum sine vlo medio perspicue facie ad
faciem contemplabimur, & amore vehementissimo ac æstuantissimo sine om-
ni modo diligemus, absque termino videbimus, & sine fine laudatur sumus.
Ibi prorsus noua semper mira prestante nobis erunt. Ibi denique gaudium est, om-
nis expers tedijs, & requies abique labore. Quæ nobis præstare dignetur Do-
minus Deus omnipotens, cui est omnis honor & gloria per infinita seculorum
secula. Amen.*

DOMINICA XXIV. POST TRINITATIS.

*Vt per varios divini amoris gradus magis ac magis ascendere debeamus: & de grani
ruina & errore illorum, qui huiuscmodi tractui morem non gerunt, è quibus tamen aliqui
interdum à Deo ad pristinam gratiam revocantur.*

SERMO VNICVS.

Evangeliū Dominice huius, est de muliere à fluxu sanguinis curata. MAT. IX.

Deus eripuit nos de potestate tenebrarum, & transstulit in regnum filij
dilectionis suæ. AD COLOS. I.

 HARITAS, charissimi, virtutum omnium initium, medium
& finis est, propter quam omnia & dimitti, & fieri, & ferri debet.
Quicquid enim ex charitate agimus, licet in se minimum sit, est
tamen magnum coram Deo. Sicut econtra quicquid absque dilec-
tione & extra charitatem facimus, quilibet magnum videa-
tur, nihil est ante Deum. Quod cùm ita sit, indefessa cura ac studio irremissio ad
hoc

Hoc anniti debemus, vt in dilectione Dei & proximi magis ac magis semper proficiamus. In hac nanque omnis nostra salus consistit: *rogandusq; nobis est* Spiritus sanctus, qui essentialis charitas est, vt per sui aduentum, igne sui amoris Cant. 9. in nobis accendere dignetur, qui vitiosos naturalesq; defectus nostros vi sua penetreret eliminetq;: quando *fortis est ut mors dilectio*. Quisquis autem huc pertinere cupit, *ut amoris iaculo vulneretur*, tres illi gradus attendendi veniunt, Tres charitatis gradus. per quos paulatim ad superiora conscendere disert, donec ad huius diuinæ charitatis fastigium, Deo iuante, perueniat. Sunt enim perplures charitatis gradus, per quos Spiritus sanctus suos trahit: & in quolibet ipsa, *ut mors fortis est*, hoc est, si recte haberi debeat ipsa dilectio, multa homini sufferenda sunt, pruisquam eam in singulis etiam gradibus suis essentialiter queat obtinere. Primus igitur amor, quem suis Deus amicis infundit, est *timor Dei*, primum donum Spiritus sancti, qui, *ut ante iam diximus*, ipse amor est. Hoc verò donum id confert hominibus, *ut contemnant peccata omnia diuinis & Ecclesiæ contraria mandatis*, nec ab hoc timore vñquam recedere sinit, donec ex hac luce emigrent. Timor autem iste cum amaritudine quadam coniunctus atq; permixtus est, cum pœnitentiam agere hominibus vita rectioris iter arripiensibus in principio valde amarum sit asperumq;: Vbi verò ad sui conuersationem, quanlibet molestam ac laboriosam, voluntarios eos Deus animaduertit, nec vñli cedere difficultati, iamq; peccatis ipsorum externis aliqua amaritudine se, id est, à Deo expiatis, misericordia motus, mel, id est, piam dulcedinem ori ipsorum instillat. Atque hinc secundus efficitur charitatis gradus, qui *amor pius* appellatur, qui pœnitentiam præteritam in tantam vertit dulcedinem, *ut onerosa non sit*, hominemq; adeò reddit voluntarium, *ut sine vñla natura sue recalcitratione paratus sit*, & Dei & Ecclesiæ præceptis obtemperare: atque ita in multa laxitia vivit, quisquis eiusmodi est. Aduertens igitur Deus, hilarem ex benciuola detractione & amore in hoc gradu animum gerere, tamq; humiliter de se sentire, *ut credat*, se nunquam adhuc fuisse perfectum, *scientem ei charitatem* infundit, qui tertius amoris gradus est, in quo intelligit debere se & ad intelligentiam introuerti, *vitiorumq; affectus mortificare ac vincere*: quod nihilo feci etiam non nihil graue est illi, vt pote nūc priùm anxiis intus dolores atque molestias sentienti. Itaque puto satis hinc constare, & dulce esse amorē, & tamen in perferendo molestū sue grauem: & hoc est, fortem esse dilectionē instar mortis. Quidam verò vbi hunc experiuntur cruciatū, foris quidem in lucta Feruenda. perpetua aduersus peccata, intus verò in affectuum mortificatione, faciūt quod rū in a- faciendum est, *vitijsq; omnibus & foris & intus abdicatis atque relictis, mori-* more pro- fectus.

untur quibus moriendum est: & ab hoc studio nec dilectione propria, nec amoris tepiditate, nec re quacunque alia reuocari se patientur: nec quiescunt omnino, donec in cunctis rebus inueniant Deum. Quia in parte manifestum est, quantopere & ingentem fortitudinem à Deo, & sanum consilium tam à Deo quam ab hominibus subministrari illis necessarium sit. Quæ equidem, modò intentio recta sit & bona volūtas, cunctatq; faciant extrinsecus, quæ nouerint ad virtutes facere, nunquam illis denegabit Deus, cum deceat eum, suiq; munera sit, hæc ipsis impertire. Cumq; sedulis eum precibus pulsant, eiq; confidunt, licet non videant quā vterius progredi seu proficere queant, interim tan- men semper hic magis ac magis ascendunt: idq; multò amplius, quam vñ- quam.

vnquam ante in quolibet externo opere. Deinde vbi illuminantur à Deo in suo intellectu, maiori cum cognitione ad ipsum, id est, Deum sese vertunt: qui tum intellectui ipsorum cum diuino quodam sapore illabitur, sed horum nihil ipsi sibi arrogant, nihil ascribunt, quin potius Deo omnem honorem ex cunctis virtutibus & omni famulatu suo redundat, attribuuntq; illi se absque electione ex toto offerentes. Interdum verò omnia hæc subtrahit illis Deus, atque ad tantam intellectus obscuritatem & gratiæ inopiam rediguntur, ut nihil iam sapiant, haud secus quām si nihil vnquam de Deo essent experti. Sed in his bono animo perseverant, resignati per omnia Deo, cuius vni misericordiæ credunt atque innituntur, in omni aduersitate patientiam seruantes, donec Deo misericordie euadant. Quibus oppidò quām necessarium fuerit, pressuras suas passim omnibus minimè aperire, sed quām parcissimè Superioribus suis, idq; cum bona fide seu fiducia, & erga sanctam Ecclesiam obedientia ac subiectione: facientes nihilominus cuncta, quæ prius, exercititia sua bona, in quibus dudum magnam fuerant dulcedinem experti, dicentes cum B. Ioh: *Si bona suscepimus de manu Dei, mala quare non sustineamus pro peccatis nostris?* Hac igitur ratione, dilectissimi, amatores suos Spiritus sanctus varijs ad se diversisq; bonis itineribus perducit. Enim uero bonæ sunt vix omnes, quascunque Ecclesia demonstrat & admittit, modò recta intentione teneantur. Vnde non facile damndandus est exterior cultus atque famulatus, tanquam qui optimus non sit, quando amor & intentio, ex quibus ille exhibetur, sanctos reddit homines, non autem solum opus externum, sive cultus exterior. Porro vbi huiusmodi opus facere quis nō valet, licet id per quam vellet, sufficit hac in parte omnipotenti Deo voluntas & intentio, quanlibet tardè deinde opus ipsum inchoet. Ceterum quisquis ita non amat, is labitur in errores, in conscientia excæcatur, nullo peccati mordetur odio seu disiplicitia, in amore exercitorum tuorū tepeſcit ac friget, lenium culparum & vitiorum fit negligenter, sibiipsi impendiō placet, vt titus carnis prudencia, sensuum affectibus indulget, aliorum culpas leuiores timeret reprehendere, & ex falsa quadam miseratione finit eos perseverare in vanitatibus suis: & ne forte eis disiplineat, remittit interim animum vna cum illis. Deinde etiam bene sibi cupere atque fature optat, quibus cum illi cōsuetudo est. Atque ita, proh dolor, timor Domini indies in ipso decrescit. Interim nihil secius homo discretus dicitur, & laudatur ab hominibus, quod illis se accommodare sciat. Et ipse miser, dum ita secum agit, vt homines prædicant, persuasum habet, præsumit de conscientia sua, atque in animum inducit bonum se esse, quando homines id affirmant: simulq; ad maiorem pœnitentiam agendum forinsecus se accingit, hominum videlicet laudibus inuitatus, illius vitam & instituta, quæ grande aliquid præ se ferunt, comprobantium: interioris verò observationis, & affectuum mortificationis prorsus obliuiscitur, & ad cogitanda bona torpescit. Si quid autem foris agendum sit, vnde honoris aliquid speret, multum serius est ac strenuus. Quicquid enim laboris agit, propter homines facit, qui, vt prædictimus, sanctum & bonum eum autumant, quorum ipse opinioni libens acquiescit, credens se reuera bonum esse. Itaque liberioris fit animi & cordis, satis sibi multa de Deo promittens atque præsumens, quod minimè sit periturus. Et vt fama sibi maneat integra apud homines, & intus nullos patiatur conscientie remorsus ac infestationes, nullo vice interne desiderio tenetur, & quascunq;

lob 2.

**Quid san
tos red
dat ho
mines.**

Tepidoru
m in amore
defectus.

Quem ho
mines di
seretur
dicant.

Digitized by Google

valet, licet id per quam vellet, sufficit hac in parte omnipotenti Deo voluntas & intentio, quanlibet tardè deinde opus ipsum inchoet. Ceterum quisquis ita non amat, is labitur in errores, in conscientia excæcatur, nullo peccati mordetur odio seu disiplicitia, in amore exercitorum tuorū tepeſcit ac friget, lenium culparum & vitiorum fit negligenter, sibiipsi impendiō placet, vt titus carnis prudencia, sensuum affectibus indulget, aliorum culpas leuiores timeret reprehendere, & ex falsa quadam miseratione finit eos perseverare in vanitatibus suis: & ne forte eis disiplineat, remittit interim animum vna cum illis. Deinde etiam bene sibi cupere atque fature optat, quibus cum illi cōsuetudo est. Atque ita, proh dolor, timor Domini indies in ipso decrescit. Interim nihil secius homo discretus dicitur, & laudatur ab hominibus, quod illis se accommodare sciat. Et ipse miser, dum ita secum agit, vt homines prædicant, persuasum habet, præsumit de conscientia sua, atque in animum inducit bonum se esse, quando homines id affirmant: simulq; ad maiorem pœnitentiam agendum forinsecus se accingit, hominum videlicet laudibus inuitatus, illius vitam & instituta, quæ grande aliquid præ se ferunt, comprobantium: interioris verò observationis, & affectuum mortificationis prorsus obliuiscitur, & ad cogitanda bona torpescit. Si quid autem foris agendum sit, vnde honoris aliquid speret, multum serius est ac strenuus. Quicquid enim laboris agit, propter homines facit, qui, vt prædictimus, sanctum & bonum eum autumant, quorum ipse opinioni libens acquiescit, credens se reuera bonum esse. Itaque liberioris fit animi & cordis, satis sibi multa de Deo promittens atque præsumens, quod minimè sit periturus. Et vt fama sibi maneat integra apud homines, & intus nullos patiatur conscientie remorsus ac infestationes, nullo vice interne desiderio tenetur, & quascunq;

quascunque recipit intrinsecus admonitiones, firda aure dissimulat negligit
que. Hinc ad falsam quietem internam perducitur, nec quicquam omnino in
gratitudine, vel in contritione pro peccatis suis, sese intus exercet. Deinde iam
de se praesumere incipit, multum confidens de ante acta prenitentia sua, & cre-
brd sua secum opera bona mente pertractat, plbis ea faciens. Si quando ab ho-
minibus risui habeatur, & pro actibus quibusdam suis inordinatis displiceat
eisdem, bonis operibus suis multa cum fiducia innititur, atque hoc pacto irrisi-
onem atque ruborem omnem depellit. Ad hec, indies multa in ipso extrinse-
cus in sensibus eius vanitas excrevit, in diuinoque obsequio & prenitentiaz acti-
bus ob van*&* laudis & glori*&* ambitum, admodum secundum sensualitatem de-
lectatur. Quanquam & hec interim molesta ei sint, atque ita tandem cuncta il-
li exercitia vertuntur in amaritudinem, quaz tum priuatim relinquit omnia:
foris autem, ne quam boni nominis sui iacturam faciat, ea omittere non au-
det. Dehinc tentationes in ipso denuo exurgunt, haud secus quam cum necdum
gratiam esset adeptus. Conscientia fit amara atque remordet. Tum vero ut ten-
tationibus possit resistere, duriorem adhuc extrinsecus prenitentiaz laborem
assumit, sperans se ita posse peccatum euadere: sed paruo hic illi praesilio est,
quando intus potius seipsum primo discutere & examinare, fundumque su-
um vitiosis, prauisque intentionibus plenum, euertere deberet. Ceterum vbi
non videt quo pacto temptationum molestiam euadat, aut certe illis non ma-
gnopere curat resistere, magno serpenero merore carpitur, ac deinde sensu-
um fuorum explet voluptates, & in pristinas denuo occasiones labitur. Nihilo
secius in suis sese interim temptationibus excusat, dicens se infirmum esse, ideo-
que non nihil sibi parcere ac indulgere, & aliquid oblationis expetere debere:
rursumque ut fama boni nominis sui in nullo violetur, & quod iam exercitio-
rum quendam vsum habeat, ad sua redit exercitia, prioresque repetit preni-
tentiaz labores. Itaque non nihil iustaz causaz habere viderur, sed quia vitium a
virtute non nouit discernere, proinde nec verum habet pro peccatis suis dolo-
rem seu contritionem, nec etiam recte confiteretur. Quisquis enim sic bona agit
prenitentiaz opera, ut in his superbiam & vanam gloriam sectetur & quazat, exace-
justo Dei iudicio excexcatur in conscientia sua: at nihilominus alios docere ac
regere, multisque se negotijs & occupationibus ingerere, & rebus spiritualibus
immiscere molitur, cum tamen nec in seipso, nec in alijs vel parum proficiat.
Quod vbi Dominus aduertit, duris eum conscientiaz vexationibus & incusati-
onibus affligi permittit, ita ut male cum ipso agatur, & in magno vitiat peri-
culo salutis sua. Tum vero ex Scripturis, quaz pro ipso faciunt, animum capit:
euncque repulsis admonitionibus internis, iterum ad pristinam viuendi co-
suetudinem reuertitur, satisque multa pace gaudet, neconon quandam interim
illuminationem intellectus percipit, siue ex Scripturis, siue in oratione, seu alijs
exercitijs suis. Cumque omnia sibi tuta & salua credit, & bono ac iucundo est
animo, repente conscientia redit, & iam ignorare incipit, quonam in statu res-
sus sint. Succedunt illic tentationes carnales, puta luxuriaz, avaritiaz, acediaz, &
his similium. Quas ille existimans ideo sibi, Deo permittente, occurrere, ut ma-
iorem sibi coronam acquirat: ad resistendum accingitur, sed confessim acrius
insurgunt: itaque omni consilio destitutus, & deiectus animo, nescit qua ratione
illas possit superare. Quamobre corporis ac sensuum quieti se tradit, incipiqt
Ttt inordinati.

inordinate indulgere sibi in edendo, bibendo, dormiendo, deambulando, andatum laxando, & id genus alijs: sicq; nunc vel maximè secularis, nisi quod nullum forinsecus mortale peccatum admittit. Dehinc multo grauius, quam vnitiores, quam ante, tentationes ipsum infestant, quibus dum resistere non valet, multe & quodammodo varijsq; modis, opinione sua citius cadit, atqui nihil secius boni nominis grauius infestent. sui iacturam facere erubescit. Interim malam intus conscientiam habet, exercitia illi sua non sapiunt, quinetiam in amaritudinem vertuntur, tædetq; cum diuinis interesse rebus & officio diuino, nisi forte aliquod inde corporale commodum suue lucrum expectet. Huius iam res in eum redijt locum, vt aut in ex-

Qui vel lapsus propin. eterna eum, peccata ruere necesse sit, aut nouam illi à Deo conuersionem donari, vt melius rectiusq; admonitiones intelligat, quam eas, de quibus prædiximus, qui, vel intellexerit: que nimur in hoc duntaxat illi intus suggestæ fuerant, vt à suo conuersio errore conuerteretur. Posteaquam verò suum noluit errorem agnoscere, at-

Nouam cōsercio. que ita nec in melius immutare vitam, ed iam ventum est, vt aut nouam debeat inchoare conuersionem, aut in enormia grauiagq; peccata prolabi eum necesse sit. Itaque sèpenumerd id huiusmodi hominibus vniuentre soleat, vt foris Deo permittente magnam & publicam incurvant ignominiam, & coram omnibus confundantur, vel graui corporis & cordis molestia atque dolore vexentur, ita vt nesciant quod se debeant vertere, atque ita Deo cuncta resignent & offerant solatia sua. Quos tuac Deus misericorditer respicit, & tam peccatorum

suorum cognitionem, quam de impetranda venia fiduciam præstat, ita vt prorsus secum statuant denud vitam suam corrigerem in cunctis inordinatis actibus & affectibus seu concupiscentijs suis, nec oculos hominum vereatur, sed in quibus Deo operibus, quaq; intentione displicerent, vt ex præfenti illius illuminatione cognoscunt, minimè illi repugnant. Quidam verò admonitiones omnes floccipendunt, & afflictione seu tentatione sopita, iterum ad peccata devoluuntur: & quanuis conscientia reprehendat eos, suis nihilominus affectibus indulgent, talesq; perseuerant. Quibus tandem, quod ad carnem & bona attinet, omnia pro voto succedunt, videturq; satis bene habere, quando Deus dimittit eos *secundum desideria cordis eorum*, vt eant in adiuventionibus suis. Attamen, vt præfatus sum, antequam eos perire sinat, creberrimis eos & intus & foris commonitionibus ad sui conuersationem excitat & inuitat, ita vt cuius hæ ad salutem sufficere queant, si animum adhibere & obsequi non recuset. Cæterum bonus quisque, dum diuinis commonitionibus acquiescit, atque eas studiosè exequi curat, verecundo primam metu & anxietate corripitur, suamq; ingratitudinem contemplatur, seipsum duntaxat & sua peccata, atq; vt per corriptam, quam in bonis operibus habuit, intentionem errârit, adeoq; in cunctis actibus & peccatis suis, de quibus tamen nihil audire voluit, admodum Deo displicerit, attendens & obseruans. Iamque præ multa gratitudine prorsus nescit, quam pro his omnibus debeat agere pœnitentiam. Sed vti prius fecerat, cum primam illi à Deo cognitio infusa est, ita & nunc denud sanctæ Ecclesie insans efficitur: iterumq; velut ab initio incipit discere ieunare ac vigilare, discretè tamen, cuncta opera sua & exercitia in vera subiectione, humilitate, obedientia pro sanctæ Ecclesie & status sui, in quo degit, ordinatione ac moderatione perficere. Diligenter etiam in vita Christi scie exerceat, eamq; sedulè contemplatur, idq; non semel, sed sepius, à fine ad principium redeundo, atq; huic,

20. 80. quan-

quantum potest, sese conformare nicitur, iuxta diuini consilij directionem, secundum Scripturas & iudicium atque consilia Confessoris seu consultoris sui propriam conscientiam suam. Ad hanc spiritum suum secundum Christi spiritum pro viribus ordinare, ac virtutis & defectibus cunctis intus & foris, omnibusque rebus inordinatis mori discit, atque in his in dies proficere & doctior fieri appetit. Singulariter verò præ ceteris quibusunque defectibus sine culpis, maiorem illi terrorem incutit vita religiosa tepor, quando per hunc in omnia osse suscep-
-tus.

Reuera nanque in magnum quandam peccatum puteum corruerat, unde suis viribus haudquaquam euadere potuisset, sed Domini misericordia erexit, cum tam mulcet ille in ipso hoc puto relinquat, qui nunquam studeant propriam conscientiam discutere & examinare. Deinde non satis hanc intra se occultare atque silentio penetrare potest, sed omnibus reddit manifesta quam pluribus signis. Amor nanque otiosus esse non potest. Itaque primò amorem habet *actuum* seu operantem, qui facit ut fibi ipsi non parcat, sed membra sua cunctis poenitentia tradat operibus, vbi nouit gratum id esse Deo: atque hoc ipsum, quantum potest, seruet occultum: facit præterea, ut in operibus huiusmodi bonis constanter perseveret, Deoquæ promittat, nunquam se, quandiu vixerit, ab ipso ad sepiditatem defecturum. Habet etiam amorem rationalem atque *discretum*, qui non naturam extinguere atque destruere, sed vitia in natura & anima dominantia, resistendo superare docet. Est insuper & liber in ipso amor, qui solum Deum absque labentium creaturum admixtione diligit, amans omnia in Deo. Deinde & *Zelosu*s accedit amor, qui non finit ipsum quiescere, sed omnes prolapsos atque fugatos à Deo, cogit reuocare. Habet præterea & *languidum* amorem, idcirco languidum, quod nesciat, quid Deo honoris impendere debeat: languidum item, quod non, uti deberent, ad Deum sese homines conuertant. Hinc & *ardens* ac *extuans* amor accedit, qui nullum præ dilectione in moribus seu gestibus modum seruare non uit. Post hanc *fatuus* est amor, qui omnem spernit honorem: totumque studium, omnisque voluntas eius, stultiz similia sunt. Dchinc *inbilis* est amor, *lubilosus* eor exultatione perfundens. Ad extremum amor accedit *vniuersus*, qui & hic & in futuro perpetua ipsam Deo vnione coniungit. Qui certè non immeritè amor ille accipi potest, de quo in Canticis legitur: *Fortis est ut mors dilectio*. De Canticis. 8. niique amorem hunc diuinum obtinuisse, multe cum cruciatu amare est: ideoque rectissime amare morti similitur, quam utique subire amarissimum est. Verum cum neque mundo, neque peccatis absque graui dolore seruatur, cur non multo magis aliquid pati velle debeamus, ut diuinum hunc (vniuersum loquor) consequamur amorem, nullis vñquam seculis peritum? Qui ubi ceteri amores finiuntur, nullam adhuc nouit sui imminutio- nem. Præstet nobis omnipotens Deus, ut hoc pacto diu- sum obtineamus amorem, & æterna haudqua- quam morte moriamur. Amen.

(. . .)

IOAN. THAVLERİ SERMO I.
DOMINICA XXV. POST TRINITATIS.

Dedifferentia veri amoris à falso, quam colligere est ex signis quibusdam ac propriatibus, quibus prædictus esse debet verus Christi amator.

SERMO VNICVS.

Acceptit Iesus panes, & cum gratias egisset, distribuit discubentibus
&c. IOAN. VI.

DO MINVS noster Iesus Christus, qui, ut audiuitis, dilectissimi, quinque patribus hordeaceis & duobus pisicibus numerosam hominum multitudinem mirabiliter pauit: idem ipse quotidie corpora nostra vietu necessario, atque animas nostras pane cœlestis gratia & diuini pascit amoris sui, sine quo nimur vivens mortua fore, & æterna haud dubie morte moreretur. At-

Quidante omnia maximè caranda. que hac de causa pro virili ante omnia id nobis impendio curandum est, vt diuinum assequanar amorem, in eoquæ crescamus ac perseueremus, quando tanta ille res est, vt in eo nostra omnino salus consistat. Amor, inquit D. Gregorius, otiosus esse non potest. Operatur enim magna, si est: si autem operari renuit, amor procul dubio non est. Sanè que nobilior est hominis portio, cor videlicet, ipsam amor occupat: nec vñquam cessat ibi amare Deum, laudare Deum, honorare Deum, Deo gratias agere, illius laudem omni tempore perficere, que est illi voluptas: cum plus diligat amatum, quam semetipsum. Porrò, vt verus à falso amore melius discerni queat, sciendum est, quod ad vigilem ac viuum amorem tria requirantur, sive quod is in tribus consistat, in voluntate scilicet, in intentione, in desiderio: ita vt nihil aliud velis, intendas, desideres in omnibus & foris & intus, quam Deum: hunc solum pure ames, & alia propter ipsum: cunctaque opera & omnia tua ad ipsum referas, trahas, dirigas, hoc solo moros, quod ipse bonus sit, quod te ex merissima bonitate crebit, quod pretioso redemerit sanguine suo: gratias illi agens, & pro his & alijs innueneris diuersis specialibus beneficijs suis, que iam impedit, & adhuc indies impedit, atque adhuc in posterum in vita beata, quod longè præstantissimum est optimumque, præstabit. Talis amor otia nescit, quiescere non nouit, sed vigilat semper in gratiarum actione & laude pro beneficijs memoratis perpetua, vt qualcumque Dei erga se charitati reddat vicissitudinem. Atque ex hoc amore agitur, vt verus Dei amator non modò Deum dilectione ac intentione prosequi, sed cunctas etiam propter ipsum certuras amare velit: & aduersa ac molesta omnia illius gratia perferre, ac omnem ad illius honorem abdicare inordinationem, nihil penitus suum querendo, neque in his, que temporalia sunt, neque in illis, que æterna. Per temporalia hæc accipiendæ sunt vitiosæ queque oblectationes, ad sensuali ipsum complacentiam pertrahentes: (Id enim ex ipsa homini natura indignum est, vt diligat pulchra, speciosa & grata) & quæcumque voluptatem & gaudium naturæ adducant. Quibus omnibus amans anima prorsus emori, cunctosque inordinatos affectus, vin-

An amanti cerc tenetur. Hæc verò perfacile quisque nōesse disceret, si tantum sensibus suis **et amore** externis diligenter inuigilaret, obseruans in quibus excederet. Sed neque pro **et leuitate** expida. serio vel sui causa vero amatori in spirituali interna dulcedine voluptatem

sue

aut oblectationem querere licet, tametsi imperfectis ac incipientibus Christi seruis id videatur esse permisum, perfectis vero minime. Puro namque amori nulla ratione conceditur, ut consolationem, dulcedinem, saporem, deuotionem sensibilem, ac in cunctis exercitiis spiritualibus prosperum successum propter se ipsum querat, ad quiescendum videlicet in his, eisq[ue] inhærendum, seu aliquam in eis fiduciam constituendum. Id enim magis esset donis Dei, quam ipsi Deo confidere: quo id mundo atque perfecto amori è diametro repugnat. Cumq[ue] non desint, qui seipso in ordinatè diligant, h[oc] ipsa de causa se penitus cuncta hec illis Deus spiritualia dona subtrahit, in multa eos ariditate, in opia, torpore, miseria relinquent, ut ad ipsum cum omnimoda spiritualium delectationum resignatione seu abnegatione configurere discant, ipsi soli in fide, spe & charitate seruant, seipso mortificare, ex amore omnem perferre contemptum, & in illius sola bonitate & immensa misericordia, unde totum procedit, & quod ille virtutes largitur, & quod nos eas accipimus, quiescere & confidere discent. Deus in
distracta
equa &
propeatis
a natus.
Est enim hoc puri amoris, in omni derelictione non minus fideliter amare Deum, quam eo tempore, quo gratia arridet. Quod quisquis non facit, manifestum de se præbet indicium, plus se donis Dei, quam ipsi nudo Deo confidere. Fornicati
cur gratia
tia Le,
qui con-
tingat.
Quia quidem spiritualis est cum gratia Dei fornicatio, quam toties incidimus, quoties in donis Dei propriam voluptatem, priuatimq[ue] communum seu iucundum, nostri duntaxat gratia, querimus expetimusq[ue]. Quod tamen plerunque non cognoscimus. Oportebat autem nos spiritalem gratiam in hoc solummodo quærere & desiderare, ut per hanc melius Deum agnosceremus: atq[ue] id, quam ille bonus & suavis sit, gustare velle, ut tanto facilius ad internum spiritale bonum, quod ipse Deus est, qui intimum inhabitat fundum nostrum, pertingemus, perfecteq[ue] ac penitus veras virtutes per resignationem & exercitiam earumdem virtutum, per quæ Deus primù obtinetur, exerceremus. Ita enim permisum est homini bono, sapore sensibile aut aliâ deuotionem æquè sensitibile vel pro se, vel pro alijs petere ac desiderare, vbi id necessitas poscit, vel exigit deuotio, aut Dei honor seu animarum postulat salus, quo hinc adiutus, tanto feruentius pro virtutibus asséquendis labore, easdemq[ue] tanto melius velociusq[ue] consequatur & impetrat à Deo, quod tum inpendit necessarium est, & pro honore Dei, & pro salute animarum. Prorsus, inquam, permisum est illis, qui adhuc in amore teneri sunt, & amare incipiunt, spiritalem in Deo gustum querere, hac tamen intentione, ut in ipso discant vanissimi ac citè transiunt viatorum sapori penitus emori, & gustare quam bonum ac suave sit Domino Deo adhucere, nihilq[ue] extra Iesum querere, quo sic peccata omnia, vniuersam vanitatem, cunctam terrenorum affectuum seu desideriorum atque phantasmatum inhalitionem prorsus deplellant eliminentq[ue], vt soli Deo per bona exercitia ipsos inhærente delectent. Qui tamen vbi à Deo hoc spirituali sapore donati fuerint, temporali iam gustu non nihil inminuto ac deficiente, tempus est ut ad hanc, quam paulo ante vtcunq[ue] ostendimus, viam sece conuertant. Si enim primo illi (dulcedinem loquor, & gustum spiritalem sensibilemq[ue] deuotionem): anquam bono optimo inhærente velint, nunquam ad ipsum poterunt verum & optimum pertingere bonum, nunquam in virtutibus proficere, sed fallent miseri seipso, nec vniquam ad veras virtutes, neque in sui viatorumq[ue] suorum pertinentem cognitionem: neque scire poterunt quid licet eis, quidq[ue] prohibitum sit:

atq; de ita nec tentationes illas, quæ in vita occurruunt spirituali, nosse valebunt. Vnde etiam tandem quidam ex eis in enormia absque ullo renisu peccata labentur. Hæc itaq; sunt, dilectissimi, temporalia spiritus bona, in quibus perungil & mundus amor seipsum querere fas non habet. Deinde & hoc paucis accipite, vt idem purus amor nec in æternis sese bonis querere debeat, pura vt magnani cupiat in cælis gloriam, honorem, mercedem pro bonis suis actibus consequi: quæ sanè, & si qua sunt eiusmodi, propter se duntaxat expetere vel querere, nec perfecta virtutis, nec puri amoris est: quin potius omnia diligere, appetere, & agere, & pati, & dimittere omnia simpliciter, pure ac nudè pro sola gloria & honore omnipotentis Dei: nec quicquam ad verè purum amorem attinet, siue is dare cælestia regna, seu denegare, siue seruare, seu dñare velit. Hic enim amor, Dei honorem & voluntatem diligit, nec latet Dñum quid ipse vellet: quodq; vult ipse, id eius amor est, atq; eius amor optimus est. Imò quæcumq; verè amans anima, quæ hunc amorem perfectè adepta est, minime cessaret & honorem Dei querere, & optimas quasq; exercere virtutes, etiam si videretur sibi à Deo se condeinmandam esse, proq; virtutibus puniendam, nec vñquā suis peccatis veniam dandam, imò tanto magis virtutum exercitijs incumberet: quippe quæ nihil suum querit, sed in omnibus æternum Dei honorem spectat & intendit. Certè quicunq; tales sint, ij primum & maximum Dei mandatum rite obseruant. Contra, priuatus, seruiliſ & nouitius seu incipiens amor, metu quodam & anxietate permixtus est, atque is dicit: Nisi laboris & pœnitentiae meæ aliquod præmium sperarem, non illa agerem. Hoc itaque incipientibus permittitur, ne peiores fiant: veris autem amatoribus minime, quido ea prima mandati sententia est, vt diligamus Dñū supra omnia, etiā supra nosipos. Iam quisquis huc adspirat, quisquis hæc amoris perfectionē cōsequi exoptat, fundū ille suū intrinsecus, & mores extrinsecus scrutetur examinetq; diligenter obseruans, in quibus ab hoc amore dissonet, corq; suum ad emendationem & verum amorem conuertat: certus, fore vti hac ratione se gerens, copiosos ac vberes in diebus suis fructus proferat, & virtutes plurimas consequatur: si secus agat, vt in falso ac corrupto amore suo, à quo nos liberet Deus, perpetuò perseueret.

Præstet nobis benignissimus Conditor noster, vt ad viuum ac
vigilem nos transferamus amorem, ne, quod absit,
in falsa ignorantia obdormiamus, ad
laudem & gloriam ipsius.

Amen.

FINIVNT SERMONES DE TEMPORE

ILL V.

ILLVMINATIS
 SIMI D. IOANNIS THAV-
 LERI SERMONES DE FESTIS ET.
 SOLENNITATIBVS SAN-
 C T O R V M .

IN FESTO S. ANDREAE APOSTOLI.

*De magisterio Christi, & quid ille boni nos doceat de supra perfectione a sequenti-
 da: vbi habitatio illius sit: quareatione & vbi inueniatur, qui omnes nos vocat & im-
 miscat.*

S E R M O N I C U S.

Rabbi, (quod est interpretatum Magister) vbi habitas? Dicit eis: Veni-
 te, & videte. IOAN. I.

APUD Ioannem primo capite legimus, ut die quadam
 S. Joannes Baptista steterit, & ex discipulis eius duo, quorum
 alter Andreas fuit frater Simonis Petri. Cum presciper-
 ret Iesum ambularem, dicit: Ecce Agnus Dei. Et audierunt
 eum duo discipuli loquenter, & secuti sunt Iesum. Conuersus
 autem Iesus, & videns eos sequentes se, dicit eis: Quid queri-
 tur? Qui dixerunt ei: Rabbi, (quod dicitur interpretatum, Magi-
 ster) vbi habitas? &c. Ex quibus verbis tria discimus. Pri-
 mum est, superabundans sapientia Christi, dum ait: Tri*qua-*
dam hic
Rabbi. Secundum, imperscrutabilis essentia eius, que omnium essentiarum fun-
damentum est, habitatio, vbi dicitur: Vbi habitas? Tertium, consolatio nostri ex
benigna illius initiatione, qua allicit nos, ut ipsum queramus in spiritu, in ha-
bitaculo divinitatis suæ, atque discimus in fonte sapientiæ, id est, in schola su-
persanctissimæ Trinitatis. Vnde ipse ait: Veni anima, commorare mihi & in
me, & adiunge ad discendum animum tuum: equidem parefaciam tibi diuini
cordis mei abyssum, in qua discas & contempleris vniuersum perenne bonum
tuum. Videamus nunc primum, quod de Christi magisterio est. Quæso magi-
ster bone, doce hanc filiam (animam fidelem loquor) tuam, ne fortasse una ex
quinque fatuis virginibus permaneat. Respondet ille animæ, & ait: Filia mea,
*disce a me misericordia & humilitas corde, quemadmodum & Andreæ ceterisq[ue] dis-*Matth. 25.**
pulis ait. Sed ediuersò illa forsitan secum cogitat, difficultatem hanc esse pre-
ceptionem, quam ut eam asequi possit. Occupationes enim, inquit, curæ, indi-
gnationes, auersiones, & his similia, reuerberant atque dolore quodam affi-
ciunt cor meum: atque ita spiritus perdo mansuetudinem. Cui respondet Christus
magister noster: Quid proderit tibi & anima, si ministerio tuo vniuersum lu-
cieris mundum, te autem ipsam perdas, & detrimentum tui facias? Hincenim af-
fectionem tibi & commotionem spiritus, anxietatem & cordis amaritudinem,
bono-
Matth. 16.
Matth. 16.

bonorum exercitiorum nauseam aetazdium, spiritusq; corporem acquiris, per quæ nimirum mansuetudinis virtute spoliaris, ita ut super dulcissimus Christi spiritus, neque gaudio, neque consolatione te perfundere possit. Teneritudo namque illius amarulentiam tuam ferre non valet, cum sit ipse melle dulcior. Et quod quis cum felle fallacis hominum consolationis nihil vult habere commercij, is spiritus huius dulcedine perfunditur. Quamobrem, o anima fidelis, incipe viriliter & acquiesce huic magistro, in illiusq; conspectu in humilitatis fundum te demerge, dicēs in corde tuo: Minimus sum Domine cunctorum hominum, quos tu fecisti simulq; spiritus mansuetudinem indue: atque ita gustabis haud dubie, breve quidem verbum esse Dominum, sed prolixum sensum. Exercere hinc diligenter, noli cessare: experieris profecto, quod ante prorsus occultum & abditum tibi erat. Secundum est, habitatio essentiaz diuinæ, ad quam inuestigandam anima pronocatur. A deoquæ creaturæ omnes hanc quæstionem exponant, quæ nimirum idcirco & ipsæ esse cupiunt, quod Dei esse comperiunt. Vniuersa namque opera naturalia, non nisi exploratio quædam & inquisitio sunt habitationis Dei. Quod nisi sic se haberet, non posset durare cælum, nec subsisterent elemæta. Quid igitur, o anima, extra teipsum interrogas, & quæris Deū in regionibus peregrinis mortalium rerum? Certe non illic ipsum ritè inuenire est: negant creatura omnia, Deum se esse, atq; se te auertunt, alioq; remittunt. Non sumus, inquit, Deum, vt Augustinus habet. Super nos quære, ad æterna a-nimum sustolle: recipe te intra te, atq; illic Deum reperies. Notandum hinc venit, dilectissimi, Deum varijs inueniri modis, unde quasdam anima institutio-nes capit. Primo inuenit anima Deum Creatorem suum in fastigio contritionis & penitentiaz, dum videlicet totis viribus ad hoc conatur, ut liberæ voluntatis suæ proprietatem sponte propter Deum frangat, atque ab omnibus rebus, tam paruis quam magnis, se se abstrahere atque subtrahere, rigidam agere penitentiam, seipsum, vbi petulantí morem gesserit voluntati, corripere atq; punire discat. In quibus actibus quanto amplius se anima exercet, rato magis & Deum intra se, & se inuenit in Deo. Quod nimirum in Canticorum volumine significatur, vbi amans anima dicit: *Vadam ad montem myrræ, & ad collem thuræ.* Mons siquidem myrræ, quæ amara est, celitudo est spiritus subleuati, qui voluntatem sue affectum omnis propriæ oblectationis & fallacis dulcedinis in amaritudinem vertit erga omnia, quæ diuinæ non sunt consona voluntati. Deinde in spiritu Deus animam affatur: *Tota pulchra es amica mea, suavis & decora, & macula non est in te.* Quicquid autem suo animo obsequuntur, suisq; affectibus indulgent, hi non ut amicum, sed potius ut aduersariū, inueniunt Deum in cunctis operibus suis: quid sit, ut pereat quicquid honi moliantur. Corporalium namque exercitatio operum parum admodum prodest, si voluntas & affectiones sue motus spiritus, prius mortificata non sunt, edomitæq;. Contra verò vel unum cantasse Psalmum, eum, qui propriam nōrit frangere voluntatem, multos dixisse Psalmos est: hoc est, minimum quod eiusmodi aliquis perficit opus, gratius acceptiusq; est Deo, quam vel maximum, ab homine propria voluntatis peractum. Secundò inuenitur Deus in deserto, in rubo ardenti, vbi olim à Mose repertus est. Significat enim rubus iste mentem huiusmodi sue spiritum, qui in abstracta quadam erga creaturas omnes, ut ita dicam, alienitate vires sue floret in celitudine sempiternæ diunitatis: & quomodo essentia diuina

Multifa-
rie Deum
inueni.

I

Cant. 4:
Mons
myrræ.

Cant. 4:

II.

Exod. 3:
Rubus

diuina tres in se personas complectitur, ita & h[ic] spiritus Deum intra se in tribus viribus suis complexatur siue comprehendit, haud secus quam rubus flammam in viridibus ramis suis: id verò ex gratiâ agitur. Viror autem iste spiritus animam in lumine & cunctis diuinis virtutibus indies continuè fine cessatione absque fine crescere facit, donec Deum contempletur in Sion Angelici fulgoris. Tantum ergo quisque Deum inuenit, quantum in se diuinorum exercitorum atque virtutum reperit, hodie quidem plus quam heri. Sic autem quisquis hic Deum inuenire appetit, h[ic] sensus omnes bestiales substernendi atque minandi sunt vna cum Mose sub magisterium rationis & luminis illius, quo ratio praedita est. *Caro enim & sanguis regnum Dei possidere nō possunt.* Equidem ita persuasum habeo, dilectissimi, defectus seu vitia vestra quotidiana omnia inde potissimum accidere, quod celeres motus illos, qui extrinsecus cor pulsant, verbis vel operibus sequimini, antequam lumen rationis accedat. Tertio reperi Deum est in monte, in nebula, vbi honor diuini luminis, & mandata Dei exarata sunt digito illius in tabulis lapideis. Quo mōte spiritus excelsus ac sublēatus designatur, qui in nullis actibus suis vel delectari vel quiescere potest, nisi in cunctis operibus suis, ad instar beati Apostoli Pauli, expresso diuinæ voluntatis signo informetur, ita ut animæ voluntas non solum humana secundum seipsum humano modo actus perficiat, sed etiam secundum impressam siue insculptam diuinæ voluntatis formam, diuina ratione eosdem operetur, vti sic ipsa sua corpori sanctificet opera, hoc est, ut quod corpus agit, ipsa, id est, anima faciat, rursumq[ue] ut actus voluntatis diuinæ sanctificant opera voluntatis animæ, quo iam ex sententia cum Apostolo dicere posset: *Vivō autem iam non ego, viuit verò in me Christus.* Operor ego, iam non ego, sed gratia & virtus Dei in me & mecum. Istud porrè in nebula fit, id est, in supersplendente radio diuinæ lucis. Omne namque creaturarum omnium lumen, si ad diuinitatis diem comparetur, non nisi nox est. Deinde inuenitur Deus in spelûca cum Helia Propheta. In libris Regum de Helia scriptum reperimus, vti ille, cum in desertum venisset, reg 19. pergebat, petierit anima sua ut moreretur. Iam enim spiritu lassus atque defatigatus erat, ob vitæ huius molestias & ærumnas. Cumq[ue] sc̄e proiecisset, & obdormiret, accedens Angelus Domini, posito ad caput eius subcineritio pane & vase aqua, tetigit eum, dicens, ut surgeret & comederet, quod grandis illi adhuc restaret via. Qui cum surrexisset, comedit & bibit: & ambulauit in fortitudine tibi illius quadragesima diebus & quadragesima noctibus usque ad montem Dei Horeb, vbi Deum inuenit. Cumq[ue] venisset illuc, manit in spelunca. Cui Dominus: Egredere, inquit, & sta in monte coram Domino. Et ecce Dominus transit, & spiritus grandis & fortu, subuertens montes & conterens petras ante Dominum. Non in spiritu Dominus. Rectè quidem. Fugit enim Deus spiritum illum, quem exagitant venti illi procellosi, quos Daniel vidit pugnare in mari magno seculi huius, hoc est, in corde mundo Dan. 7. dano, qui sunt indiscretus seu inordinatus timor, spes, gaudiū, dolor, quæ haud dubiè lumen spiritus, quo inquirendus est Deus, obexcant, obnubilantq[ue]. Quāquam & per spiritum hunc grandem & fortē accipi possit cor inquietum, spiritus quod in omnibus verbis & actibus suis amarum & turbulentum sese exhibet erga proximos suos, ut vel petras conterere possit, hoc est, ut homines pījō Petras nōq[ue] voluntatis pacis interiæ sapientis hinc dispendium accipient, nec modicē cōterere. perturbentur. Sed obsecro, dilectissimi, quantum potestis, amore Dei, feroci-

tatem huiusmodi ac impetus cohibete ac fugite: vosipso obseruate, naturam vestram indomitam & immortificatam frangite, ne tam impetuose instar ferrum indomitarum erumpat, quando id videre in homine ratione prædicto satis horribile est, cui & tantum ex bonitate sua Deus præstitit lumen, & naturæ illius quandam ad bonitatem, amorem & mansuetudinem, propensionem inservit, ita ut feras quoque edomare possit, si tantum inuigilare sibi ipsi & rationis dictamini obtemperare velit. Interim, proh dolor, se penitus in instar leonum seu vrsorum ferocimus, quod profecto turpe nobis est in oculis Conditoris nostri, dum sic contra naturam & ingenium nostrum viuimus, tanquam minime super nos signatum sit lumen virtus eius. Evidem pro certo vobis affirmo, charissimi, districtam nos iusto iudici Deo quandoque rationem reddituros de omnibus, quæ per huiusmodi impetus conquassamus conterimusque, siue hoc sit quod nosipso destruimus, quod frequenter iracundis mentibus suis uenire solet, siue quod proximos perdimus, quippe qui non modo hinc perturbantur, sed scandalizantur etiam, & à multis præpediuntur bonis, quæ omnia in caput nostrum redundant. Sed dicimus plerunque dolere nos, & ab ipsa nobis natura id inditum esse, atque ita agere compelli. Sicque fallaces querimus caluasque excusationes, & palpamus miseris nosipso: quo sit, ut nunquam natura sibi ipsi mori discere queat. Ceterum, quod certissimum est, si studium aliquod adhiberemus, si serio diuinum precaremur auxilium, si humiliter resignaremus nosipso, non præualerent utique haec vitia nobis, tantum abest ut inuitos cogere & ad sui cor. sensum impellere possent, tametsi nos ita dicamus. Deinde posse spiritum & commotionem ignis venit: Sed neque in igne Dominus. Ignis eiusmodi res est, quæ nunquam dicat, sufficit. Itaque non absurdè nobis significare potest cor, cui nulla bona, nulla accepta dona Dei sufficiunt, sed semper insatiabili, quodam ardore plura habere appetit, in quibus tamen nectendit, nec pure quærit Deum, siue ea solatia sint, siue alia quælibet res temporales, ut frumenti, viniq; libertas, & spiritus delectatio, in eisdemq; amore suum voluptatemque constituit. Quæ omnia euidens signum sunt absentia Spiritus sancti. Significantur & illi, qui omnia accepta Dei munera nihil faciunt ac vilipendunt, tanquam nihil illis vñquā boni à Deo collatum sit, cogitantque inera se: Quam ob causam me creare voluit Dominus, cùm bonorum omnium tam expersum, tamq; vacuus & inanis? nec attendunt, quod ab innumeris ipso casibus seu lapsibus præseruârunt, à peccatis plurimis custodiârunt, que haud dubiè incurriscent, nisi singulariter eos ille respexisset, atque à seculi astraxisset vitijs & peccatis, ut totius Christianitatis efficerentur columnæ: quod & fierent, freo, ad quem vocati sunt, statu dignè uiuerent, ac vocationi suæ facerent satis. Haec porro ingratitudo ipsorum fontem exiccat pictatis diuinorum charismatum. Quamobrem & hortor & obscurio vos dilectissimi, per æternam charitatem Dei, ut non citò moueamini à sensu horum, quæ multo cum studio cordis mei (Deus nouit) vos edocere curau. Et si quis cuiusvis generis spiritus aliud ab his docere vos voluerit, id haud secus accipite, quam perditionem coram Deo salutis vestre, sicuti Apostolus Galatæ populis scribens, ait: *Sed licet nos aut Angelus de celo euangelizet vobis, prater quam quod euangeliz animus vobis, anathema sit.* Post haec venit sibilus auretenuis, & in ipso aduenit Dominus. Per hunc fibulum accipere licet mentem, quæ cum æqualitate quadam suavis ac spiritalis

*Ignis.
Rou. 30.*

*Evidens
abiemis
spiritus
institu-
gum.*

Gal. 1.

*Sibilus
aurate-
nus.*

talis conuersationis ē semipaterno ac iuxta æternū Dei Verbum, etiā rationalia seu intellectualia format verba, per quæ spiritus desiderio æstuans, cū Deo absque alto clamore vel cantu sonoro canticum amoris, absque tamen sono, consurrit. In quo susurrio Deus venit. In hac namque spirituali confabulatione perpetuā, feliciter & clarē Deus animæ infertur. Quia nimurum felicitate indigunt sunt, qui per externas quaslibet formas intreceptorū seu illatorum verborum hominum, vel etiam Angeli, ut Apostolus inquit, à sensu suo bono, quem ad Deum conceperant, deturbantur ac deiciuntur. Hanc nimurum felicitatem anima in Canticis exoptat, dum ait: *Surge Aquilo, id est, creature omnes in spiritum illatæ, quas intrecepisse, malorum omnium seminarium est, quando ab Aquilone, vt Ieremias inquit, p[ro]endetur omne malum*: à cuius etiam facie idem Propheta ollam succensam vidi, in qua virientia cuncta spiritualia Dei dona contabescunt ac deficcantur. Tum vero spiritus sibi ipsi intolerabilis fit, cùm iam non possit amplius interno Aquilonis odori inniti. Anima igitur in Deo quiescere cupiens, sequitur & dicit: *Veni Anster, qui lenis & dulcis est ventus, perfla hortum meum, & fluent aromata illis, hoc est, vt effluxiones seu actiones meæ diuinum spargant odorem.*

Cant. 4.

Ier. 1.

ibidem.

Cant. 4.

IV.

Quarò reperitur Deus supra Angelos. Ultra omnes siquidem spiritus Angelicos animam eleuari ac sublimari oportet, tametsi ex natura ipsiis inferior sit, si Deum inuenire debeat. Dehinc reperit ipsum in Patre. Vt namque Verbum æternum perenniter sece reserat in Deum Patrem, ita & animam, si tamen Deum reperire velit, euncta opera sua à semetipsa prorsus liberam & expeditam, in eundem referre oportet. Atque ita ad extrellum inueniet ipsum, vt reperit eum præcelsus ille atque altius. *Ans* contemplator Ioannes, cùm ait: *In principio erat Verbum. Quærit igitur Andreas, quærit pariter & anima amoris facibus accensa, idq[ue] ingenti cum desiderio, & dicit: Rabbi, vbi habitas? Respondit Ioannes: In principio erat Verbum. Non enim reperitur Deus in verbis, quæ non introducunt in ipsum principium. Penetranda itaque ac transcendenda sunt omnia, quæ infra Deum sunt, & quæ Deus non sunt, principiumque, vnde emanauimus, serid ac strenue requirendum, cùm in illo solo nostra sit habitatio, & futurum felicitatis æternæ hospitium. Sed quærat forsitan aliquis, qua id ratione fieri debeat. Cui planè respondemus, fieri id oportere per velocem à creaturis auersionem, feruidamq[ue] ad diuinæ contemplationem essentiaz, vniuersimq[ue] cum illa, conuersionem, quemadmodum ipse Dominus discipulis memoratis respondit, *Venite, & videte: tanquam diceret: Venite, id est, auertimini ab illis omnibus, quibus inordinate inhæretis & occupamini, à quiete vos interna sedulò præpedientibus. Nudos enim vos & expeditos esse oportet ab omni animaduersione, intellectu, sensualitate. Et videte, id est, adiungite vos ad cognoscendam puritatem & nuditatem Dei, quo spiritus vester purissimæ simplicissimæque seu nudæ essentiaz illi applicari queat & accommodari.* Ita enim necesse est, prorsus expeditam, nudamq[ue] esse animam, quæ arcana secretorum illius debeat intelligere. Hac denique ratione amputanda & resecanda nobis omnia sunt, in quibus aliquid nostrum inuenitur. Sic enim & sacer ille Dionysius Timotheo scribit: *Tu vero, inquit, Timothee charissime, intentissima contuendis spectaculis mysticis exercitatione, & sensus linque, & intelligentiales operationes & sensibilia, & intelligibilia omnia, & quæ non sunt, &**

Ioan. 1.

Qui anima debeat esse nuda.

quæ sunt, omnia : & vt illi iungaris, qui super omnem substantiam, omnemque scientiam est, ignotè pro viribus teipsum intende. Enim uero abs teipso atque ab omnibus liberè & absolutè, ac purè excedendo, ad supersubstantialem diuinæ caliginis radium, sublatis omnibus, & absoluimus ex omnibus, euolabis. Quod nobis omnibus præstet Deus, super omnia benedictus in secula. Amen.

IN FESTO D. BARBARAE VIRGINIS ET Martyris sanctissimæ.

Vt cunsmundo, satana, & propria corne pacem habeamus, & per nuditatem seu denudationem ab omnibus creaturis sponsa effici Christi, Deumque perpetuò nobiscum habere possumus.

S E R M O V N I C V S.

Dilectus meus loquitur mihi : Surge, propera amica mea, & veni.
CANT. II.

Cant. 2.

DILECTVS *mēus*, inquit Sponsa, in Canticorum seu amoris volumine, loquitur mihi: *Surge, propera amica mea, & veni. Quicunque, dilectissimi, singularis Dei amicus esse, scire etiam, vtrum anima sua singularis Dei sit sponsa, exoptat, illis, quæ sequuntur, si predicitus sit, diligenter explorabit; quæ si habere se perspexerit, dubitate non debet, quin anima sua prorsus electa sit sponsa Dei.* Primum est, si tantum cum Deo pacem habet, vt nulla hanc creatura in suis interioribus queat perturbare. *In pace enim, vt Propheta habet, factus est locus eius.* Adeoq; singulari rem Dei sponsam ita perfectam esse decet, vt in omnibus animo semper resignato abnegatoq; sit: qui abit, abeat: qui manet, maneat: vt diuina pax illius integræ semper & inconcussa intus perseveret, omnibusq; in Deo & propter Deum æquissima mente carere possit. Sed querat fortasse aliquis, quibuscum pax illi habenda sit. Cum tribus videlicet aduersarijs. Quibus illis? Mundo, diabolo, carne propria. Cum mundo pax vti habenda est? Ut nihil pendat, quicquid illi mundus inferre possit, siue auferat ille, siue largiatur. Hoc vera perfectaque præstat patientia. Cum diabolo quo pacto tenenda pax est? Certè cum hoc vix inquam pax haberi potest, quando perpetuò ille hominem impugnat, cunctis illius operibus, quicquid vel agat vel dimittat, semper aliquid admiserit, quod homini impedimentoum sit. Ignita huius aduersarij iacula, nulla realia tam perfectè eliduntur ac superantur, quam deuota ac interna oratione. Hæc enim exurit, proligat, & in fugam vertit hostem tartareum cum omnibus technis & insidijs illius. Vbi igitur senserit quispiam tela hostilia ignita aduolare, vt pacem suam spiritalem sibi eripiant, mox ad deuotam sese violenter conuerteret orationem, floccipendens omnia diaboli impedimenta, certus quod nihil hostem quemque affligat: sicque ab omnibus citius impedimentis expeditur. Ita enim de diuo Bartholomæo scriptum legimus, quod cum ille oraret, dæmon ex obesse quodam hominem vociferatus sit: *Apostole Dei Bartholomæ, incendiunt me orationes tuz, & catenis igneis constrictum me tenes. Cum scipio*

Psal. 75.

Animæ
quibuscum
pax ha-
benda.S. Bartho-
lomæ
precios
q. 20. in
not. 15. vi
iii.

re non debet, quin anima sua prorsus electa sit sponsa Dei. Primum est, si tantum cum Deo pacem habet, vt nulla hanc creatura in suis interioribus queat perturbare. *In pace enim, vt Propheta habet, factus est locus eius.* Adeoq; singulari rem Dei sponsam ita perfectam esse decet, vt in omnibus animo semper resignato abnegatoq; sit: qui abit, abeat: qui manet, maneat: vt diuina pax illius integræ semper & inconcussa intus perseveret, omnibusq; in Deo & propter Deum æquissima mente carere possit. Sed querat fortasse aliquis, quibuscum pax illi habenda sit. Cum tribus videlicet aduersarijs. Quibus illis? Mundo, diabolo, carne propria. Cum mundo pax vti habenda est? Ut nihil pendat, quicquid illi mundus inferre possit, siue auferat ille, siue largiatur. Hoc vera perfectaque præstat patientia. Cum diabolo quo pacto tenenda pax est? Certè cum hoc vix inquam pax haberi potest, quando perpetuò ille hominem impugnat, cunctis illius operibus, quicquid vel agat vel dimittat, semper aliquid admiserit, quod homini impedimentoum sit. Ignita huius aduersarij iacula, nulla realia tam perfectè eliduntur ac superantur, quam deuota ac interna oratione. Hæc enim exurit, proligat, & in fugam vertit hostem tartareum cum omnibus technis & insidijs illius. Vbi igitur senserit quispiam tela hostilia ignita aduolare, vt pacem suam spiritalem sibi eripiant, mox ad deuotam sese violenter conuerteret orationem, floccipendens omnia diaboli impedimenta, certus quod nihil hostem quemque affligat: sicque ab omnibus citius impedimentis expeditur. Ita enim de diuo Bartholomæo scriptum legimus, quod cum ille oraret, dæmon ex obesse quodam hominem vociferatus sit: *Apostole Dei Bartholomæ, incendiunt me orationes tuz, & catenis igneis constrictum me tenes. Cum scipio*

se ipso denique pax cuique habenda est. Id verò quomodo, inquis? Spiritui car-
nem subditam habebit in omnibus, vt tam illius potens sit, tantaq[ue] illi autho-
ritate in cunctis dominetur, vt nullum sibi impedimentum praestet in his, quæ
Deus ab ipso requirit. Sic Virgo sacratissima & Martyr Christi Barbara, sic &
alij quidam Sancti, tam sui corporis potentes erant, quod etiam in usum illi
verterant, vt ad omnes spiritus iussionem alacriter profiliret, promptissimū-
quæ se exhiberet, tanquam diceret: Prius te adesse volo. Huc verò, vt tam sui
quisque corporis potens sit, quatuor pertingitur. Primum est, vt subtrahat illi
cibum, potum, somnum, & commoda queque: & si in sole scere ipsum perspe-
xerit, chamo constringat immutum disciplinarum. Secundum est, vt siti seu af-
fectui seculi renuntiet, quo ad omnes res mundanas & curas seculares, finens,
iuxta Christi institutionem, mortuos sepelire mortuos suos, & sequens ipse Deum. Matt. 8.
Si porrò moriantur amici, si adueniant, si decadant, si honore ac diuitijs subli-
mentur, & ex his vel dolore moueatur vel gaudio, nouerit se hoc necdum per-
tigisse. Denique Sancti cuiusdam sententia est: Quo cum lætaris & moeres, cum
illo & iudicabere. Si gaudes cum seculo, cum seculo iudicaberis. Et Apostolus:
Mundo, inquit, vos mortuos existimate. Pulchrè nimurum. Qui enim mortuus est, Rom. 6.
prorsus nihil facit, vtrum laudes eum vel vituperes, auferas aliquid vel lar-
giaris. Immò mortuus quisque vel moriens, aurum omne, cunctos lapides
pretiosos, omnem honorem & gaudium, vniuersos amicos, cuncta denique
seculi huius solatia, nec pili vnius pretio estimat: nec mercaretur, si posset et-
iam tam vili ea comparare. Faciat ergo instar Eremitæ illius, ad quem in de- Paradi-
ferto commorantem germanus frater eius accedēs, multo se in discrimine ver- gma.
sartiebat, quod vehiculum pretiosis mercibus onustum in coenum corruis-
set: simulq[ue] obnoxie rogabat, vt exiens è cella, in subleuando vehiculo suppeti-
as sibi ferret: hæc dicens, flebat multum & eiulabat, persistens in precibus. Cui
Monachus: Cur, inquit, mihi hac in parte molestus es? qui n[on] potius ora fratrem
tuum adhuc in seculo degentem, vt ille tibi opem ferat. Respondit ille: Is ante
annum vita functus est. Et Monachus: Et ego, ait, ante viginti annos mortuus
sum, atque ita eum dimisit, nihil deinde hac re animū suum occupans. Tertium 111.
est, vt mentem habeat in Deum subleuatam, perpetuò Dei præsentia fruens.
Certe quisquis creaturarum authorem habere appetit, is creaturis omnibus re-
nuntiet oportet. Quod sanè aliter sese habere non potest. Quanto enim anima
nudator atque euacuator est, quantoq[ue] minus creaturarum tenet, tanto plus
Dei habet: quod fallere non potest. Impediò, inquit Augustinus, avarus est,
cui non sufficit Deus. Quid enim desiderare possis, quod in illo non inuenias?
Cogita quicquid excogitari potest, id millescuplum in ipso repieres. Vis amo-
rem? vis fidelitatem? vis veritatem? vis iugem præsentiam? Hæc in illo ultra
omnes sunt absque modo. Appetis pulchritudinem? pulcherrimus est: opes de-
fideras? ditissimus est: poteriam quæris? potentissimus est: quicquid demum cor
humanum appetere potest, millescuplum in ipso inuenitur: inueniuntur, in qua,
omnia in illo simplicissimo & optimo bono, quod Deus est. Cunctas igitur tem-
porales expelle creaturas, omnia ipsarum solatia exclude ac respue, dico: Pro-
cul à me recedite: non enim estis vos, quem quero, quem volo, quem intendo,
quem diligo. Siue honores, siue diuitiae, siue gaudia, siue amicitiae sese offerant,
una omnibus voce responde: Abite, fugite, cessate, defistite: nolo vos, immò &

floccipendo. Quæ enim dilectissimi, alia ratio est, cur tam alienus & extraneus nobis Deus sit, eiusq; gratissima præsentia toties occidat nobis, quæm quod mēs nostra necdum nuda & vacua est, sed creaturis dedita, occupata, depicta? Contemplatio verò, vt D. Bernardus inquit, est adhæsio mentis in Deo cum obliuione temporalium. Et D. Augustinus: Qui, ait, à terrenis cogitationibus liber est, quæ Dei sunt, liberè cogitare potest. Itemq;: O bone Iesu, inæstimabiliiter affectat anima mea tuum amorem. Rapiatur, oro, ad te, ad crucem, ad contemplandam humanitatis tuæ sanctissimam dulcedinem, vt vanitatibus seculi & temptationibus resistere valeam. Rapiatur & in cælum, ad perscrutāda mysteria sacramentorum Dei, vt in virtutibus spiritualibus proficiam. Rapiatur ad intuitum diuinæ maiestatis, vt in omni actione tuam dinoscam voluntatem: ibi quæ capiatur & vinculis innodetur, vt siue ad primum, siue ad secundum interdum redeam, in reassensu moram nō habeam: & terrena quidem videam, audiam, sed non sentiam: seculo penitus moriar, & tibi soli viuam. Planè charissimi, si à creaturarum imaginibus absoluti & vacui essemus, absque intermissione præsentia diuina gauderemus. Non enim vel in cælo, vel in terra continere se posset Deus, quin nostris illaberetur pectoribus: adeoque si iurasset nolle se adesse nobis, mutanda illi essent verba sua, cogereturq; venire in nos, & prorsus replere animas nostras, si tamen, vt dixi, vacuæ forent. Porro quantisper creaturæ interiora nostra occupant ac depingunt, quantilibet agamus, Deo nos vacuos esse necesse est, ipsoq; carere oportet. Quod si paruam nostri portionem illi offerimus, haud dubiè boni illius immensi, quod ipse est, partem immensam & ipse tollet à nobis. Legitur, olim speciosam quādam & candidam mulierem prolem edidisse instar Mauri nigerimata. Quam calamitatem cùm eadem fœmina ad Albertum Magnum retulisset, scire cupiens tantum casus rationem aliquam, Albertus Magnus Mauri imaginem reperit, quam mulier illa fuerat contemplata, dixitq; illi, Inueni domina patrem filij tui. Simulq; aperto id exemplo adstruere volens, gallinam niso opposuit, ex cuius imaginis aspectu, omnes gallinæ pulli, nisi speciem induerunt. Quorsum hęc, ait fortè aliquis? Ut intelligatis, charissimi, imagines diuinæ, partum quoque diuinum efficere: & imaginum creaturarum, creaturelmi quoque, vt ita dicam, partum esse. Quartum est, vt sensus suos naturales ita subiectos atque edemitos habeat, vt eorum similiter nunquam non potens sit: ita videlicet, vt videat & non videat, hec vñquam oculos vel aures vlli patefaciat vanitati, os nūquam nisi utilibus proferendis aperiat: manus, pedes, & cætera quæque membra, gestusq; suos omnes, sub fræno contineat, diligenterq; custodiat, & in tuto semper conseruet, vt nihil vñquam incidat, nihil videant oculi, nihil aures audiant, nisi quod prorsus diuinum sit. Moriar, inquit Augustinus, neque moriar. Ita planè & mori debemus, & non mori, naturamq; ac sensus nostros etiam quadam deprimere & redigere in seruitutem. Certè si nostri potens fuerit Dominus, & nos iplius potentes erimus.

Quod nobis ipse præstare dignetur, qui est super omnia benedictus in secula. Amen.

IN F.

IN FESTO CONCEPTIONIS GLORIO-
sissimæ semper Virginis Mariæ.

*Ut proficienes, cuncta sua vitia & defectus, occultasque animi propensiones obser-
vare, moriificare, & ab eisdem expediti: utque imagines præteritarum consuetudinum
imaginibus vita Christi debeant profligari & expelli, & vii per hanc ed quicunque pertin-
git, ut comprehendere possit cum omnibus Sanctis, que sit latitudo, longitudo, sublimitas
& profundum.*

S E R M O V N I C V S.

Transite ad me omnes, qui concupiscitis. E C C L . x x i v .

Tante in alia quadam Concione, si meministis, de his ipsis
quemodò thematis assumpsi loco, verbis dixi apud vos, dilectissimi,
verbis utique æternæ sapientiæ, qua de beatissima recitan-
tur Domina nostra, cuius dignitatem & honorem nulla ratione,
nullis verbis quisquam exprimere sufficit, cum tantæ sit dignita-
tis, ut hæc sensus omnes longè transcendat. Dixi autem modos & actus incipi-
enti homini necessarios, ut ad veritatis pertingat iter: dixi item, quæ ad profi-
cientes pertineant: dixi postremò, quis perfectorum, quatenus in hac vita
perfectio obtineri potest, finis & scopus sit. Dixi, inquit, ut incipientes cun-
cta necessariò abradere oporteat. Quænam illa, inquit? Crassos videlicet &
sordidos gratium vitiorum pilos, putre luxuriaz, auaritiaz, superbiæ, iræ, mun-
danæ vanitatis cordis, ac vniuersæ demum stolidæ in quibuslibet creatis rebus
oblectationis. Et ut patris multa perstringam, id pro certo habendum est,
quisquis animo virili, imperterriti pectore, tota voluntate ita sese ad Deum
non conuertit, ut hunc in fundo suo pro scopo habens, eundem amare & inten-
dere præ omnibus velit statuatque: cum, si talis ex hac vita decesserit, nūquam
ad Deum pertueruntur, etiam si ea omnia solus agat opera bona & magna, que
simil homines vniuersi, quos præsens habet secutum, perficiunt: etiam si miro
pollat intellectu, si linguis loquatur Angelorum, si corpus suum propter Deum
ignibus tradat, si denique omnes facultates suas in cibos distribuat egenorum.
Quod cum ita sit, quid, putamus, illi amorem & voluntatem suam ad Deum
transtulerant, qui sponte corda sua creaturarum oblectationibus dedunt, qui
suas in creaturis expertunt voluptates, cum tamen certi sint occupare eas(id est,
creaturas) locum, cuius habitatorem oportebat esse Deum, quem ipsi inde li-
berrima voluntate scientes excludunt: qui proinde, cum corde & dilectione
priuatus sit, non magnopere curat ea, quæ ab ipsis fiunt, opera? Quorsum enim
illi paleæ, vbfalijus frumento potitur? Ceterum grossioribus his pilis in ho-
mene inchoante abrasis, idque ferreo quodam, acuto & indefesso studio, de quo
iam alijs dixi, instar cultri rasoij exacuto, diligenter ad immensam iustitiam
Dei, quæ nec verbum vnum otiosum, nec quanlibet minimam oblectationem Matt. 12.
inulta finit abire, & ad occulta terribilia iudicia illius, cum nemo sciat, quid
sibi ceventurum sit, ed quod nesciat virum amore vel odio dignus sit: abrasis igitur,
inquam, pessimis his vitijs in conuersionis exordio, deinde pilorum reliquias Eccles. 9.
vigilanter quisque obseruabit. Hæ sunt autem malæ ac vitijs propensiones,
quæ ex.

Quorum
taluti bo-
na opera
pari pro-
futura.
1. Cor. 13.

Quæ v. dia quæ ex prælia eademq; inolita consuetudine, suas in fundo radices miserunt,
quibus ciecle fortius harent. Hx scelus excusare moluntur, & virtutum præ se ferunt
viciuitibus speciem: sed mentiuntur, quando superbia adhuc in fundo latet, tametsi ea iam
palietur deuicta & explosa credatur. Inde est cultus vestimétorum & huiusmodi, & hic
 munditia dicitur: voluptas cibi & potus, cæterarumq; sensibilium rerum, qui
 necessitas vocatur. Zelus, indignatio, impetus, alios iudicandi libido, & hæc
 discretiōnis ac iustitiæ teguntur vocabulo: torpor denique & pigritia, quæ ple-
 runque infirmitas censemur. Sanè, charissimi, si in aliquo horum aut his simili-
 um perseueraueritis, si in propria complacentia, proprio iudicio, proprio vi-
 dere, & sublimibus intellectualibus modis & verbis floretis ac gioriamini: me-
 tuendum vobis est, ne, vbi mors aduenerit, tartarei spiritus irruentes, vnā se
 cum vos abducant, etiamsi omnia vobis tutæ modò & salua credatis, quod illis
 præcipue verēdum est, quos occulta superbia in suis intellectualibus modis sub-

¶ humiliatis specie tenet, quorum omnium subtus Luciferi caudam sedes pro-
 pria est: qui quanto hinc suopte iudicio altiores sunt, tanto profundius cœno im-
 merguntur. Quæso, dilectissimi, salutis vestræ curam habetote: nec enim ludi-
 cra seu futili de re agitur. Certe si in hypocastio immoderatus calefacto no-

¶ scem & diem agere debaretis, res ea vobis, sacro, videretur intolerabilis. Ta-
 ceo, si in medijs flammis pluribus annis aut æternaliter iacendum foret. Itaque
Luce 17. vosipso intrò ad vometipso recipite: (*Regnum enim Dei intra vos est*) studia
 vestra & occupationes discutite: vbi defeceritis, omni cum diligentia explorare
 te ipsum fundum, & ex inolita consuetudine contractas intuemini propensi-
 ones malas. Enimvero si vitium aliquod vno vel altero anno in homine cum
 illius consensu persisteret, tam altas ipsum in eo radices figit, ut deinde omni
 cum conatu vix ipsum extirpare & vincere queat. Vnde sollicitè admodum ca-
 uendum est illis, qui in tenera adhuc ætate positi sunt, ne suas vitia radices cer-
 tè pessimas in ipsis mittant, sed in ipso statim ea elidant semine: atque ita nul-
 lo negotio palmas referent vitiorum, quod postea non absque ingenti labore

**Quæ quo-
tuor in vi-
sibus quæ-
tuor ob-
eruanda.** facturi essent. Potissimum vero quatuor in viribus quatuor diligenter ob-
 seruanda sunt, in quibus etiam præter opinionem ac insensibiliter noxijs qui-
 dam & pessimi solent ut plurimum villi succrescere. Primum est, oblectatio
 exteriorum sensibilium rerum: & hæc vim occupat cōcupiscibilem. Sanè cha-
 rissimi, quantopere quamq; perniciose hæc omnes perè homines à vero pro-

L. fectu impedit, verbis explere nemo sufficeret, homines, inquam, etiam bo-
 nos, qui cupiant fieri meliores: quos videas modò hæc, modò illa aggredi, semper
 inhærente sensibus: vnde nec proficiunt quicquam, sed purissima sem-
 per manent veritatis expertes, nec in seipso perueniunt: interioraq; ipsorum
 perpetuò illis occlusa manent, tanquam res longius, immò remotissimè vel
 mille ultra millaria posita: sensibilia autem multa in interioribus ipsorum
 versantur: itaque in eodem semper luto harent, nec vlla sumunt virtutis incre-
 menta, & sic in vita labuntur: adeoq; sui ipsorum nullam habent notitiam, vt

II. quoniam in statu res suæ sint, penitus ignorant. Alia vis irascibilis est, qua plus
 satis homines abutūtur: quando illam foris scelus exercere non oportet, nisi in
 ea quæ Deo aduersa atque contraria sunt. Est vero in seipso vis præclara admo-
 dum, sed in plerisq; hominibus pili valde noxijs in ea excrescit, dum illi impe-
 tu quodam & vehementia falsaq; iustitia super res quaque feruntur: vnde fit, vt
 dum

dum alios, aliorum modos & opera iudicare volunt, importunitate ac turbulentia sua, durâq; indignatione, toruisq; gestibus, & verbis asperis, pungentibus, mordacibusq; cum ingenti clamore prolatis, & seipso & alios perturbent potius & lèdant. Tertia vis rationalis est, in quâ tertium malum seu incommodum versatur, quod perplures ab omni profectu non absque graui danno impedit, dum suæ rationi innituntur, in eaq; florent & gloriabantur: atq; ita per veritatem ratione apprehensam, viuam ac essentiam veritatis amittunt. Non enim id est veritas habetur, quod agnoscitur: in quo pleriq; fallut semetipsos, putantes tunc se veritatem apprehendisse, quando ea se rationi illius vtcunque exhibet, cùm nimium adhuc ab ea remoti sint maneantq; pretiosissimi interim thesauri illius, qui est profunda sçg; demitens humilitas, expertes omnino, tametsi falsam quandam illius speciem & apud alios & semetipsos præse ferat. Quartum malum seu damnum interior illa voluptas seu delectatio parit, quæ in spiritu capit. Cui vitio perplures subiacent, qui specie boni falluntur, dum potius voluptas eos & delectatio trahit & inflectit, quâm amor Dei, ipsamq; oblectacionem loco Dei accipiunt: itaq; fit, vt quod Deum esse, persuasum habent, propria ipsorum voluptas sit: quod vel inde constare satis potest, quod voluptrate seu delectatione recedente, omne pariter studium, omnisiq; conatus intermittitur. Quocirca vobisipsis, quæso, attendite charissimi. Sæpe enim multa tâquam ex diuino videntur amore procedere, quibus tamen perplura fere admiscent, ita ut delectatio, sapor, sentire, frequenter etiam nouæ quædam commotio, seu animi propensio, vel inferni metus, aut beatitudinis, quam homines ex natura desiderant, appetitio, magis ad ea allificant mouentq;, quâm putemus. Ceterum quorum Deus intentio non est, eorum nec finis erit, nec præmium. Itaque omnia hæc, quæ nunc audiatis, sagaci, immò & ferreo, vt sic dicam, studio abraddenda sunt. Studium verò seu culter iste rasoarius, ad districta iudicia Dei, & inflexibilem iustitiam illius, nihil impune abire sinentem, exacuenda sunt. Vbi verò exteriora hæc grossioraq; virtus ressecata sunt, manent adhuc in fundo vitiæ propensiones & imagines præteritæ consuetudinis: quæ per imagines seu exempla gratissima Domini nostri Iesu Christi, expellendæ sunt & extirpande, vt sic clausi clavi depellantur: eademq; Saluatoris imagines tanta cum deuotione imo sunt pectori inferendæ ac imprimente, introrsumq; trahendæ, vt omnis dissimilitudo in nobis penitus aboleatur deleaturq;. Si enim hanc virtutem radicibus, herbis ac lapidibus pretiosis contulit, vt multos etiam graues depellant morbos ac ægrotationes: quantam putamus viuo Dei Filio virtutem inesse ad sanandum cunctas animi ægritudines, sacratissimi exemplis, acerbissima passione, amarissima morte sua? Cùm igitur nihil ex nobisipsis possumus, hæc una omnibus cura esse debebit, vt fere quisque diligenter per modum orationis in veneranda exerceat passione Filij Dei: ita videlicet, vt intimè ac deuotissime pedibus se prosternat æterni Patris, simulq; roget & obsecret per dilectum Filium ipsius, & per quælibet passionis illius puncta, vt sibi opem fecrat, quando sine ipso nihil possimus facere. Adeoq; in consuetudinem veredum est, vt sanctissima Christi exempla & imagines nunquam à nostris abscedant cordibus, quo nullus relinquatur in eis alienis imaginibus locus. Deinde verò funcū & mens ipsa ad altissimam gloriosamq; diuinitatem erigenda est, eaq; cum ingenti ac humili timore desideranter contemplanda, simulq; illi obscura ac desolata exponen-

Quid, re-
dibus vi-
nis re-
ctis, ag-
dum.

Curanda
omnibus
quid.

Iona. 14.

Iob 4. ponenda ignorantia nostra. Tum demum intelligemus, quod in Iob diciture
Cum spiritus, me praesente, transiteret, in horruerunt pilis carnis mea. Ex quo transitu, tamquam vox quædam auræ lenis sentitur. Quanto autem transitus hic clarior, ve-
 rior ac nudior est, tanto & opus, & impetus, & subuersio hominis vehementior,
 fortior, velocior, purior &erior est, eoq; manifesti ac detectius suū agnoscit
 defectum, & quām nihil proficiat. Dehinc Dñs repentina in fulgore veniens,
 fundum irradiat, in quo ipsemet iam vult esse artifex, id est, per semetipsum o-
 perari: cuius præsentia dum sentitur, opus illi omne relinquendum est, & ample-
 stendum otium sanctum, Deoq; vacandum sive feriandum. Et ipsi vires omnes
 silere, & quietem silentiumq; præstare debent. Cūcta siquidem hominis opera-
 tio cogitationesq; Deo hic impedimento forēt. Vnde nihil prorsus hic agendum
 est homini, nisi hoc tantum ut Deum patiatur. Porro vbi sibi ipsi relinquuntur, &
 Dei actionem sensibiliter seu cognoscibiliter amplius nō percipit, ad sanctum

Qui aut
qui scien-
dum, aut
operan-
dum.

redibit propriæ actionis studium, & prinata sua sancta ager exercitia. Denique
 hac ratione modò quiescere, modò operari debeat, secundum quod intus à Deo
 impulsus fuerit cōmonitusq;: quisq; verò id assumet, quod senserit se maximè
 inflammare & excitare in Deum, siue id quies fucrit, siue operatio. Qui per qui-
 etem seu otium ad interiora pertingere nescit, veniet eò per actiōem, sanctis vi-
 delicet imaginibus & exercitijs infinito: vt sic omnes in sancta charitate fun-
 demur ac radicemur, ut possimus comprehendere cum omnibus sanctis, que sit longi-
 tudo, latitudo, sublimitas & profundum. Itaenam Apostolus inquit. Ipsa tamen
 comprehendere impossibile est: sed cōprehendere dixit, id est, cum amore puraq;
 intentione inhärere. Debet enim mens sese recipere ac transferre in sublimi-
 tatem superessentialitatis ceilißimæ diuinitatis, cunctisq; transcensis infimis ac
 sensibilibus rebus, speculari & intueri, ut Deus gloriosus, cui nihil impossibile
 est, id præstare non possit, ut creaturam aliquam tam nobilem condat, quæ al-
 tissimam suæ essentiae dignitatem naturæ i suo intellectu illa ex parte assequi
 vel cognoscere possit. Deinde est profundus: diuinæ abyssi: quod & ipsum inat-
 tingibile est omni creaturæ rationi: sed hoc profunda cum humilitate prosequē-
 dum est. Sic beatissima Virgo Maria, omisis cæteris immensis bonis, ipsi à Deo
 collatis & infusis, solam memorabat abyssalem humilitatem suam, quod, quia
 Dominus hanc solam respexit, idēc *bentans* eam dicerent *omnes generationes*.

Ephes. 3. *Latitudo.* Dehinc est *latitudo* Dei, quæ inde colligenda est, quod se idem ipse in cūctis locis
 & regionibus, in operibus & modis omnib', modò bona sint, largiatur: nec ali-
 quid tam promptu, tamq; commune sit ut Deus, nihil è quæ propinquum seu vi-
 cinum, ut ipse intimo animæ fundo, in quo si quis cum quæsierit, inueniet. Insu-
 per & diebus singulis ipsum in venerabili Sacramento, in cunctis amicis illius,
 & in omnibus deniq; creaturis reperire licet. Hæc autem latitudo, studiosa, de-
 uota, expedita, atq; ab omnibus prorsus rebus & occupationibus libera mēte in-
 sequenda est, Deoq; præsenti cum vniuersis nos viribus offeremus atq; dedemus.
 Ibi verò præstatur homini libertas spiritus & gratia superessentialis, per eleua-
 tionem mentis supra formas & imagines omnes, cūctarumq; rerum creatarum
 transcendenciam. Inde est quod D. Gregorius ait: Si ad inuisibilium cognitionem
 pertingere velim, visibilia omnia transcendēda sunt. Postremò *longitudo* est,
 quæ æternitas est, quæ nec prius habet nec posterius, sed trāquillum est & incō-
 mutabile. Nunc, in qua omnia præsentia sunt, per continuam quandam præsen-
 tem-

Præfun-
dum:

S. Maria
qua rahu-
militias.

Lucas 1.

Latitudo.

Longitu-

do.

IN FESTO S. STEPHANI.

33

semper Dei omnipotentis & omnium in illo intuitionem. Hæc porro stabili quadam & incommutabili, ac in Deum incommutabiliter immersa nicte, prosequenda est, ita ut aduersis & prosperis atq; omnibus enim creaturis renuntiis, & animo sis per omnia resignato & immoto, pacemq; semper integrâ serues, ut ut tenuiant omnia, cuncta Deo relinquens. Hac nimis ratione impletur, quod præclarum illud verbum, *Transite*, insinuat, quod est, ut transierimus seu transcendamus omnia, & diuinis impleamur generationibus dulcissimæ ac sacratissimæ Virginis huius, cui omnes honorem debent præcipuum impendere, & quantalibet perfectione prædicti sint, certum tamē tempus & otium, quo illi vacant, ipsam honorēt, ipsi seruitiū aliquod exhibeant, oēs eligere prorsus & quisimū est. Præstet nobis omnipotens Deus, ut sic ea sequamur oēs, ut eius mereamur generationibus adimpleri, ad laudem & gloriam Conditoris nostri. Amen.

IN FESTO D. STEPHANI PROTO-martyris.

De triplici gradu eorum, qui sibi ipsi hic & in natura & in spiritu mori discunt, per quod instar grani frumenti multos proferunt fructus: è quibus alij incipientes, alij proficientes, alij perfecti sunt.

S E R M O V N I C V S.

Nisi granum frumenti cadens in terram, mortuum fuerit, ipsum solum manet, &c. IOAN. XII.

PER hoc frumenti granum, dilectissimi Dominus noster Iesus Christus accipitur, qui per mortem suam copiosissimos in hominibus vniuersitatem protulit fructus, si tamē non regnare duntaxat cum illo velint, sed etiam in vita moriente primū ipsum sequi appetant. Vita autem moriens hic dici potest, cum quis propter amorem Dei sensuum oblationibus, naturæ voluptati, & voluntati propriæ sic renuntiat, ut his vti nolit. Qui quot oblectamētis moritur, tot Deo mortes offert, totidemq; ab illo vicissim vitales recipit fructus. Quantum enim sibi ipsi quisque moritur, & exit semetipsū, tantum in ipsum ingreditur Deus, qui ipsa vita est. Sciendum est autem, quod morientium hominum profectus triplici distinguitur gradu. Qui ad infimum gradum pertigerūt, ob gehennæ metum & beatitudinis spem, quibus non nihil diuini amoris admixtū est, mortalia student evitare peccata. Cæterū perquam raro diuinus in illis amor operari potest, nisi per inferni aut beatitudinis superna cōsiderationē: quod adhuc ex cæco quodā priuato amore sibi ipsi emori admodū exhorreāt, nec villo scipios viriliter aggrediendi desiderio existent, quod natura facit immortificata, quæ mortem hanc expauescit, & modicæ fideli est, vnde & ipsa hęc delicata pusillanimitas & vana formido procedit, quę suę semper pelli metuit. Et quomodo seipsam natura vbiq; & in omnibus querit, omnigenisq; carnis volupebatibus afficitur, vanitatibus & seculo delectatur, corporis afflictionē ex priuato amore subterfugere gaudet: sic & isti ob eūdem priuatum amorem, quo sepe prosequuntur, studēt vitare peccata, tum ut pœnas evadant inferni, tum ut præmium beatitudinis æternæ cōsequantur. Cumq; adhuc in diuino amore teneri sint, nihil hęc eis sapit, nihil afficit, nisi forsitan vbi aliquod ex ipso commodum priuatum sperant, putat vel inferni euasionem, vel

Vita moriens, quid.
Morientium hominum profectus triplicis gradus.

regni cælestis beatitudinem. Et licet fortasse Saluatoris passionem multa cum compassione & lachrymis multis meditentur, quod is tanta pro ipsis pati voluerit, suaq; eos acerbissima morte vendicare in libertatem, quando tamen modicus eorum ad Deum amor est, plus afficiuntur passioni illius, quod hanc extrinsecus in humana natura pertulerit, quam quod morte sua præcessam virtutum omnium, putat humilitatis, charitatis, patientiae, ceterarumq; perfectiōnem in supremo exhibuerit gradu, atque hoc ipso tam magnificè cælestē honorārit Patrem suum. Iste vbi mori incipiunt, suq; mortificationem aggrediuntur, cùm seipso immodicè diligat, neccum scire possunt quid sit, Deo cōtentum esse, illiq; se funditus resignare & relinquere. Itaque tametsi optimo modo cuncta Deus operetur, isti tamen nunquam hoc persuaderi potest, satisq; id molestum & graue eis est: quo sit, vt saepius querant & secum ipsi admirentrur, cur Dominus tanta pati voluerit, per eandemq; crucis & passionis viam suos quoq; amicos & sectatores trahat. Cumq; adhuc inter initia versentur vitæ moriētis, & imperfectè veræ perfectioni afficiātur, ac neccum perspectum habeat, in quo ipsa vera perfectio consistat, crebris student vigilijs atque ieiunij insistere, & in multa corpus naturamq; seueritate ac rigore continere: id Deo gratissimum, & maximi apud eum mometi esse existimantes, quod corpori foris molestum sit, & ingerat cruciatum. Et ipsum quidem gratum est Deo, sed in eo quiescere non oportet. Deinde vbi aspera quæque & dura, quantum sufficiunt, libenti animo patiuntur, iam sese supremum putant perfectionis gradum attigisse: itaq; alios omnes iudicant, etiam illos, qui multo sint quam ipsi perfectiores: & quotquot forinsecus sese non affligunt, eos omnes parui pendunt, & rudes eos vitæ spiritalis ignaros atque expertes vocant: quicunque etiam non eadem experientur quæ ipsi, hos à vita spiritali aberrare existimant: atque ita omnes vel lenti sui esse similes, eorundemq; quorum & ipsi, studiorum. Sed cùm seipso & quæcumque ad ipsis pertinent, seruili quadam cùm proprietate priuatoq; amore possident, valde sese coram Deo negligunt in dilectione communi, quam eos ad omnes & bonos & malos oportebat habere perpetuam. Quando vero amor ipsis quomodo rum diuisus est, sibi ipsi pacem suam eripiunt atque peribunt, retinentq; sese turbant. in quaestione propria, qua seipso semper querunt, intendunt, & amant. Quo.

fit, vt bonorum suorum spiritalium erga proximos per quam tenaces sint, dum cuncta exercitia, vniuersas preces suas, ad vsus priuatos trahunt referuntq;. Si quas vero pro alijs preces fundant, aut alia quævis agant bona, plurimi id faciunt, grandeq; se illis beneficium præstissime arbitrantur? Itaque, vt paucis agam,, sicut parum introuertitur, & nihil penè ad suis forū illuminatur cognitionem, sic etiam tenuiter admodum in diuino amore & proximi dilectione proficiunt, cùm ita inordinato suis forū amore detineantur, vt intra sese subsistat, nec alicui per veram ac mucuā se charitatem coiungere velint. Cuius nimis ratio est, quod amoris diuini, quem ad Deum & cūctos homines cōparare deberet, expertes sint. Vnde tametsi præceptis Dei & Ecclesiæ obtemperare videantur, dilectionis tamē præceptum minime obseruat. Quæcumq; etiam agunt, magis necessitate sitate quadam & timore coacti ea faciunt, quam ex puro & sincero amore: cùmq; prout qui Deo intus inflescentur, illi cōfidere nō audent. Quam enim in seipsis deprehendunt imperfectionem, amorem ipsorum ad Deum labefactat. Ideoq; tota ipsorum vita plena int' curis, plena timoris, laboris & miseriæ cuiusdā infelicitatis est. Ex una siquidem

Dilectionis tamē præceptum minimē obseruat. Quæcumq; etiam agunt, magis necessitate sitate quadam & timore coacti ea faciunt, quam ex puro & sincero amore: cùmq; prout qui Deo intus inflescentur, illi cōfidere nō audent. Quam enim in seipsis deprehendunt imperfectionem, amorem ipsorum ad Deum labefactat. Ideoq; tota ipsorum vita plena int' curis, plena timoris, laboris & miseriæ cuiusdā infelicitatis est. Ex una siquidem

Quales,
qui busne
Deus qui
de sati
facete vi
deatur.

Qui suam
sidi pacē
quomodo rum

siquidem parte vitam æternā considerantes, hāc sibi perdere videntur. Ex alia verò parte adspicientes infernum, illum se metuūt incursum, adeoq; quæcumque agunt exercitia, quascunq; fundunt preces, hoc eos inferni metu soluere nequeunt, quandiu sibi plis necdum mortui sunt. Quanto enim sese impensis amant, & seruare cupiunt, tāto in eis inferni metus amplius excrescit. Hinc porrò fit, vt dum pro voto suo verum à Deo timorem non consequuntur: querantur, lachrymentur, alta suspiria trahant, & gemant: & si quia minima eis occurrat aduersitas, putā vel ex vanitate, vel fabulis, aut his similibus, quæ parui etiam momenti sunt, vehementer exaggerant, & de graibus suis afflictionibus, miserijs, calamitatibus loquuntur, tanquam grandis eis iniuria facta sit. Opera namque sua, licet minima sint, magni esse meriti arbitrantur, putantq; Deum honorem & bona multa sibi rependere obligatum. Sed dicere eis poterit Dominus, quod & dicere solet, posteaquam suo eos illustrauit lumine, pauperem ac fatuum quandam hominem baculum suum ligneum aut aliam quamcunque vilissimā rem, non minori in pretio habere, nec minus diligere, quam virum sapientem & diuitem, gladium suum aut aliam quamlibet rem pretiosam. Huius generis quotquot sunt homines, in primo vitæ morientis gradu positi sunt: qui nisi plus sese mortificārint, vitæ morientis intra se non maiorem habuerint curam, metuendum est, cito eos extra hunc gradum prolapsuros. Tum verò, quod Deus avertat ab omnibus, ad grādem poterunt stulticiam malitiamq; deuoluī. Attamen priusquam corruant, magnam illis Deus infundit delectationem: qua percepta, ita exhilarantur, vt alacriter & exultantes, omnem penitentiae asperitatem ferant. Tumq; perfectionem sese putant adeptos. Hinc iam proximos quosq; suos iudicare incipiunt, cunctosq; sui ipsorum instar regere ac instituere volunt: adeò de seipsis in fando suo magnificè sentiunt. Cæterum Deus omnipotens ad sui eos notitiam deducere volens, ex magna quadam misericordia quantis erroribus immersi sint, quantumq; à veritate deuiaūrint, eis ostendit. Itaque malignis spiritibus peccati eis dulcedinem instillare permittit: vnde fit, vt ad vitia quæque reddantur propensi, impugnati à singulis. Nec possunt ab his sese excutere. Tum verò fugere ea volunt, vt infernum euadant: sicq; extrinsecus opera quædam bona facere aggrediuntur, sed nō absque labore pergrandi: admodum enim molesta sunt eis externa opera, vt (verbi gratia) labor, & subtractio cibi potusq; & similiū. Itaque durum quendam contra seipso cruciatum sustinent, ignorantq; prorsus quò se debent vertere, quòd iam à remotis errorem suum vtcubq; animaduertat. Hic iam Dēum illis ex sua misericordia manum porrigere auxiliarię oportet, cuius & ipsi opem seri flagitabunt, præcipuumq; ipsorum exercitium in vita erit & actibus, ac specialiter in passione Domini Saluatoris. Secundus gradus morientium, siue in quo granum frumenti moritur, is est, quòd dum sensibilis homini deuotio præstatur & gustus, dum gratia affluit, simulq; maior exigitur mortificatio, ac interim dum gratia & dulcedo sensibilis arridet, ad altiora totis adspicit viribus: vbi verò huiusmodi diuino destituitur præstudio, cùm à vera perfectione longissimè absit, paupertatem hanc sustinere & quaniniter non potest. Itaque ex infirmitate quandam erga Deum dissidentiam incurrit, tanquam ille sui oblitus sit, & vt viam perfectionis possit apprehendere, suppetias sibi ferre molit. Varias se penitus secum cogitationes volvit, quid vel agere, vel quid

Cur qui-
dam à ma-
lignis
spiritibus
impugne-
tur.

dimittere debeat. Cumque illi nonnihi blanditur Deus, bene se res habet inter Deum & ipsum : adeoque nunc sibi diues esse videtur, quasi nunquam possit ad inopiam redigi. Et licet adhuc minimè probatus sit, ita tamen Deo vult ut & frui, tanquam amicissimo ac singulari amico suo : gaudetque & peracceptum est, voto suo satisfacere, solatioque sibi esse Deum in aduersis, cunctisque se ditare virtutibus. Cæterum quando benignissimo Deo obscurum non est, quod facile propriæ possit præsumptione inniti, atque ita cadere grauiter, necnon quod tuiiores melioresque fructus pereant, cum adhuc perfectionem minimè adeptus sit, quod eum perducere vellet: rursus illi ad tempus quæcunque prius manifestarat, subtrahit, quod plus satis per priuatum sui amorem in sapientia, in sanctitate, in virtutibus ad seipsum reflectatur : sicque per paupertatem ad suum disponentiam, humilemque inscitiam & indignitatis ac vilitatis suæ, quod vide-

licet nihil sciat, nulla re dignus sit, cognitionem ipsum deducit. Tum verò maturius secum ipse expendit & animaduertit, quod Deus benedictus summo iure manum sensibilis gratiae retraxerit subtraxeritque. Videbatur enim dudum aliquid sibi esse, nunc porro liquidè cognoscit, quām nihil sit. Nomen suum & honoré tueri inter homines & diligere solebat haud secus, quām vir uxorem suam: & si quis malè de eo locutus fuisset, hunc reipublicæ & communis bono detraxisse censebat. Ad laudes & sanctitatis opinionem, instar mustelæ ad cælestem rorem inhiantis, adspirare solitus erat, ita sibi persuasum habens, laudes hominum ex vera virtute, cordis puritate, diuina ordinatione seu dispositio- ne procedere : adeoque totus aberrarat, ut seipsum in seipso minimè cerneret, cum totus vsquequaque vitiosus esset. Denique tamē se esse credebat, qualis in hominum fuisset oculis & corde, nec aliud de se sentiebat. Hic verò notandum est, dilectissimi, tria aduertenda esse, sese ab huiusmodi grauibus erroribus ac immortificatione excusare, & ea superare volenti. Primum est, si multum laboris insumpserit, atque eō contenderit sedulè, ut omne correctionem, oblocutionem, detractionem, opprobrium, pro virtute hilariter patiatur, seseque humiliiter resignet exeatque. Secundum est, quantum Deum & proximos suos in sui correctione, opprobrio, contristatione, aduersitate quacunque laudarit, III. honorarit, obsequium & amorem foris & intus impenderit. Tertium est, si homines vel creaturas, à quibus eiusmodi persecutions sustinuit, hilari corde dilexerit, intuitus sit, fideliterque pro ipsis orarit. Quæ si deesse tibi perspexerit, aut ea facere recuset, magis verò asperum & amarum in suis se passionibus sentiat: certus sit & habeat indubitatum, falsam esse vitam suam, delectari se laudibus hominum, in spirituali superbia & immortificatione se viuere, ac necdum se-

**Dei & pie
matris
collatio.** cundum mortificationis attigisse gradum. Nihilominus benignissimus Deus instar misericordis ac pietatis matris, que plena amoris est erga filium suum, & experti medici, qui ægrotos quoque per fortis & efficaces medicinas perfecte cupit sanitati restituere, crebro huiuscmodi cadere permittit, quo ad suipius agnitionem perducatur. Sicque sit, ut & spirituales & carnales incidat tentationes, quarum etiam ante nullam habuit notitiam, quando sibi totus sanus, spiritualis & bonus videbatur. Piusque & sapientissimus Deus omnem illi ex misericordia subtrahit intellectum: lumen omne, in quo dudum versabatur, obscurat: adeoque spinis etum sepit angustizæ, ut nihil aliud de se in animum suum inducat, quām projectum se esse à facie Dei. Itaque sapius & multum queritur & vociferatur,

tatur, & vberum lachrymas fundes, dicit: Deus meus, quare oblitus es mei, & quare contristatus incedo, querens & desperans? Denique cum totum se foris & intus a supremo vertice usque ad ima pedum, Deo dissimilimum ac rebellem sentiat, tantam sui ipsius designationem, tedium ac naufragium concipit, ut iam sponte se ad toleranda quaque aduersa resignet, offeratque. Jam ipso multa sepe ex sa-
cris desumpta Scripturis, de seipso luctuosa cogitat, multasq; ob malitia sue de-
prehensionem cognitionem inquit lachrymas fundit, simul ex animo fortiter se
Deo substernens. Clamat ergo & dicit cum Manasse rege: Peccavi super nume-
rum arenæ maris, & multiplicata sunt iniquitates meæ. Incurvatus sum multo vinculo
ferri, & non est respiratio mibi: quia excitati iracundiam tuam, & mulsum coram te feci,
flatuens abominationes, & multiplicatas offensiones. Hæc, inquam, & his similia mul-
ta dicit. Quandoque verò lachrymis & querelis eiusmodi priuatur: atque tum
grauius adhuc ingenti quadam sollicitudine, metu, tentatione torquetur affli-
giturque: dum ex una parte vhemens quoddam seipsum humiliiter deprimen-
di ac mortificandi desiderium, ex alia verò rigidam quandam superbiam & de-
fese presumptionem sentit. Atque inde adeò in semetipsum exasperatur, ut nisi
in iniuriam id cederet omnipotentis Dei, facile semetipsum enecaret. Equi-
dem ita sentio, certamen huiuscmodi multas & spiritus & naturæ vires absu-
mire: ipsumque adeò in eo viget, ut si ad gloriam cederet Dei, mortem subire
quam ipsum perpeti mallet. Hac nihilo minus gratia se præditum sentit, ut in
cunctis vel prosperis vel aduersis, quæ unquam illi euenire possint, sciens &
prudens Deum offendere nolit. Interdum gratiam recuperat lacrymarum: &
tunc clamat ad Dominum, & ait: Exurge, quare obdormis Domine? Admonetque *psal 43.*
eum, cur fontem occluserit misericordia sua. Inuitat etiam commonetq; An-
gelos omnes, cunctosq; Spiritus beatos, ut suæ misericordias. Rogat cælum, cur
tam sibi æneum factum sit: & terram, qua ex causa tam sibi ferrea sit. Duros quo-
que precatur lapides, ut sibi compassionis impendant affectum. Dicitque: Nun-
quid mons ille maledictus Gelboë effectus sum, cui maledixit David, ne aut *ros*,
aut *pluvia* veniret super eum? Et qui fieri potest, ut sola malitia mea inuincibili-
lem vincat Deum, ut viscera contineat misericordias suæ, cui tamen proprium est
misericordiæ semper & parcere? Hac itaque ratione exercitia & opera Dei, in secundo
vitæ morientis gradu, tam diu per ignem & aquam circumaguntur, donec pro-
priæ presumptionis sensio, ex omnibus occultis angulis mentis exturbetur eli-
mineturque: ita ut deinceps erubescat talis, & vilipendat semetipsum, adeò ut
nunquam deinde grande aliiquid de se præsumere possit, vt pote qui omnem
suam, & in qua fuit semper, & est etiam innum, planè cognoscit infirmitatem: sed
quicquid boni agit, aut agere possit, siue quicquid de ipso boni queat dici, nihil
horum sibi ascribit, nec habet aliud quod de se dicat, præterquam quod omni-
bus plenus vitijs & defectibus sit. Atque hic gradus iste optimè habet: & quis
quis in eo positus est, non procul abest à porta copiosa & excellentis gratiarum, vt
ad cubiculum sponsi Christi admittatur, à quo etiam ubi mortis accesserit ho-
ra, iucundè hilariterq; excipietur. Sanè mori durum est. Nouimus omnes, vt
arbusculæ radices non altas mittant, unde nec diu queunt subsistere: quæ corda
significant humilia, quæ & ipsa non altas mittunt radices in terra, sed in cælo.
Arbores verò celsæ ac grandes, quæ diu durare debeant super terram, & altè &
late diffundunt in humo radices suas. Sic & illos, qui celebris opinionis fuere

*quan-**In fine se-
cundi Pa-
ralip.**psal 43.**2. Reg. L.*

quandoque, & sunt adhuc in mundo, per varia certamina & mortes numerosas in seipso mori oportet, quo vniuersa mentis eorum cōteratur præsumptio, atque ita diu & ipsi fortiter in humilitate persistere queant. Quanquam & interim Spiritus sanctus faciliores, quam memorat̄ sint, ad manum habeat vias,

III. per quas eiusmodi ad se trahat. Tertius demum gradus, in quo frumenti granum moritur, perfectorum diu taxat̄ est, qui studio indefesso, conatu peruigili, perpetuo & fiderio ad perfectionem adspirant, eiq; magis ac magis propinquare appetunt. Horum status tristibus & latis permixtus est, quibus ipsi sedulū aguntur. Sanctus enim Spiritus duplicitis eos tristitia, duplicitique gaudij contemplatione perpetua ad perfectionem impellit, agit, præparatque. Primus dolor seu tristitia est, interna afflictio, & ineffabilis cordis cruciatus ex perceptione seu sensione ineloquibilium iniuriarum, quæ sanctissimæ Trinitati ab omnibus irrogantur creaturis, maximè verò à prauis Christianis in mortalibus peccatis constitutis. Secundus dolor in compassionē consistit & cooperatione erga molestitudines omnes & passiones, quas Christi humana natura ex hoc ipso obiecto in terris agens pertulit. Primum verò gaudium est, manifesta contemplatio, & plenè compos fruitio, ad quæ à Spiritu sancto subleuantur in Christum, quo illo sruī queant, & gaudere atque latari in cunctis gaudijs, quæ se sperant &

II. credunt post huius vitæ curricula perfectè contemplaturos. Secunda latititia est, in illis perfici gaudijs, quibus Christi humana natura fruitur, quibus & se tanquam membra illius sperant fruituros. Et si diuinam nequeant abyssum comprehendere, in hoc similiter exultant. - Cernunt enim Deum sua misericordia ineffabiliter captum suum excedere, simulq; animaduertunt bonum sibi id esse quod vincuntur, quod illius capere potentiam non sufficiunt: atque ita subitus illum sese ad suipsonū mortificationē demittunt. Ad hunc statū homo pertinere non potest, nisi voluntatem suam vniat cum Deo, idq; cum omnimoda resignatione, perfectaq; abnegatione suipsonū, omnisq; priuatus & ad seipsum reflexus amor, cuncta propriæ voluntatis complacentia per sancti Spiritus infusionem diuino amore vincatur, deseratur, suffocetur, ita ut ipse Spiritus sanctus suam per ipsum voluntatem & amorem perficiat: ipse verò nihil ex se sive sit, sive velit: adeoq; & ipsum cælesti regnū purè propter Deum Deiq; petat honorem, quandoquidem illud Christus ad ipsius necessitatem meruit, datus id ipsum ei tanquam vni ex filiis suis. In hoc gradu diligit homo omnia recto ordine: Deum quidem super omnia, deinde dignissimam Christi humanitatem, postea venerat: danni illius Genitricem, dehin omnes Sanctorū Ordines, quenque iuxta gradum suum, secundum inspirationem Dei. Quæ dum ipsi illuxere, nouissimo sese loco in sponsi nuptijs collocat. Dumq; sponsus aduenit, qui ipsum inuitat̄: *Amice, inquit, aff: ède superius.* Tum porro nouo quodam illustratur lumine, in quo omnem perspicue agnoscit infirmitatem & impotentiam suam: videtq; liquidū, sese solum malitiæ sua causam esse, nec potest eam, salua veritate, vel mundo vel carni vel diabolo imputare: quin potius intelligit Deum hos sibi tētatores & exercitatores ex amore præcipuo adhibuisse, ut fortiter vincendo, abundantiorem Deo honorem, sibi coronam præcellentiorēmereretur. Cognoscit etiam & videt solum Deum sua se benignitate seruare, efficereque, ut non delectent se amplius vitia sua: peccandiq; occasiones sibi auferre, ne vitijs succumbat. Iamq; quod multo peius est, s̄ penumerò se doluisse fate-

Ordo di-
ligendi
rectus
quis.

Lucas 14.

Factetur, quod in malitia sua copiosiorem non potuerit habere voluptatem. Sic igitur tota vita illius in dolore contritionis & merore versatur. Adhuc enim infinita sua infirmitate circundans est. Gaudium verò & animi quandam re-creationem id illi praestat, quod evidentius cernit bontatem diuinam pro sua necessitate tam erga se immensam esse, ita ut vita illius ob gaudia memorata doloresq; vita moriens recte meritosq; dicatur, conformis arque consimilis vi-
ta Domini Saluatoris, quae ab initio usque ad finem, doloribus semper & gaudijs permixta fuit: Dolore quidem, quod ex throno cœlesti in hunc descendenter mundum: Gaudio vero, quod à paterna gloria & honore minime diuisus esset.
Dolore, quod post susceptam humanitatem mortalis foret, & in cruce more-
retur: Gaudio, quod deinde secundum eandem humanam naturam imminora-
lis esset. Dolore, quod à diabolo tentaretur: Gaudio, quod Angeli accedentes, ei
ministrarent. Dolore, quod crebrè famem & sitim etiam multam pateretur:
Gaudio, quod ipse Angelorum esset & hominum cibus. Dolore, quod saepius ex
labore fatigaretur: Gaudio, quod omnium amantium cordium, cunctorumq;
spirituum beatorum ipse quies foret. Dolore, quod in tam multis periret sacra-
tissima vita & passio sua: Gaudio, quod per eam saluaret amicos suos. Dolore,
quod ad crucem clavis affigeretur: Gaudio, quod latroni promitteret Paradi-
sium. Dolore, quod in cruce sitiret: Gaudio, quod per hoc electos suos ab aeterna
fati liberaret. Dolore, cum diceret, *Dew meus, Dew meus, ut quid dereliquisti me?* Matth. 27.
Gaudio, quod per hoc solatus esset omnes merore correptos. Dolore, cum a-
nima ab corpore suo discederet, & moreretur, sepelireturque: Gaudio, cum ter-
tia die resurgeret à mortuis cum corpore gloriofo. Sic igitur tota vita illius, à
præsepi usq; ad crucem, merore & gaudio inseparabiliter permixta fuit. Hanc-
quæ vitam suam cunctis imitatoribus suis, sese vitæ morienti tradentibus, veri
testamenti loco dereliquit, ut per hanc sui reminiscantur & ambulent quomo-
do & ipse ambulauit. Quod nobis omniibus idem ipse praestare dignetur, in se-
cula benedictus. Amen.

IN FESTO S. IOANNIS EVANGELISTAE.

*Vt omnia, que donat atque permittit Deus euenire illis, qui ipsum purè intendunt in o-
mnibus, de illis sola manu tanquam optima accipienda sint. Utq; Deus libens ingentia
preflet dona, si nos teneamus in iñu in profunda humilitate. Et ut dénum omnia mer si-
mum nihil sint extra Deum.*

S E R M O V N I C V S.

Hic est discipulus ille, quem diligebat Iesus. IOAN. VLT.

Author D.
Eccardus
Senior.

AMETSI, dilectissimi, Deus personarum acceptor non sit, nec o-
diat quicquam eorum que fecit, amicos tamen suos, qui gratiam ip-
sius studiosius obseruant, totisq; ad eum viribus scie conuertunt,
specialius amat. Quod vero omnes sponte ac libera voluntate
id ipsum agere nolunt, ea in Deum culpa conferenda non est, Cur lo-
cum sit ipse paratissimus semper suscipere nos, & solen: gratia sue Chri-
stini faciat super bonos & malos. Itaq; D. Joannes Euagelistista gratiam illius, à pue-
sto præci-
to singulari quodā studio obseruavit: fuitq; charissimus Saltatori discipulus, atus.
ob vir-

Y y

ob virginem puritatem, perfectum amorem, sublimem contemplationem, cæterasq; virtutes omnes. Et nos quoque si dilecti omnipotentis Dei discipuli fieri peroptamus, huius nobis Apostoli vestigia tenenda sunt: principiū quidē in perfecta mortificatione & ressignatione nostris proprie-tatis: ac deinde, vt suscipiamus omnia de manu Dei, cum abnegatione nostris propriorum, omnisq; amoris & delectationis creaturarū extra Deum. Sanè quicunque ita se Deo resignant, & pati velle duntaxat omni studio querunt, quicquid his donatur à Deo, id & est reuera, & ipsis quoque optimum esse videtur. Enim uero & hoc pro certissimo habendum est, non posse id non esse optimum, nes aliam quire rationem siue modum esse meliorem, ac tametsi fortasse melior esse videatur, non tamen perinde is illis bonus foret: quandoquidem hunc potius modum, non aliquem aliud, vult Deus: atque ita non potest hic non esse illis optimum siue is aduersa valetudo sit, siue inopia, siue fames, siue fitis, siue aliud quodcunque. Ex quibus omnibus, quod Deus homini euenire permittit, id illi optimum est. Etiam deuotione & attentione si sis destitutus, modò tuæ id negligentiaz vitio factum non sit, & quicquid demum sine habeas, siue non habeas, in omnibus honorem & gloriam Dei purè querere, ac pro scopo habere adnitaris: sicq; fiet, vt quicquid ille tibi fecerit, id optimum sit. Sed dicas fortasse: Vnde scire licebit, si id velit Deus, aut non velit? Inde videlicet, Quia nisi diuinæ id esset voluntatis, nec fieret quidem. Non enim vel malè habes, vel quaeris liber pateris aduersa, quin ita velit Deus. Cum hæc igitur scias, tantam in illis voluptatem caperes & delectationem, vt nullum cruciatum, nullam poenam, vel cruciatum vel poenam arbitrareris. Nam si poena maxime intensa sit, si poenam vel dolorem sentias, necdum rectè habes. Debebas enim eam tanquam optimum quid suscipere de manu Dei, quando nec potest etiam non esse optimum: Ha namq; Dei natura est, vt optima velit. Ideoq; & ipsis ea velte debo, nec quicquam aequum mihi placere debet, vt illa. Si quis esset in hominibus, cui toto studio placere percuperem, huic si pro comperto haberem, plus me in ueste grisea quam alia quacunque, qualibet pretiosa, placitum: dubium non est, quin præ ceteris quibuscunque, licet præstantissimis, eadem uestis grisea gratissima mihi iucundissimæ foret. Hinc ergo probare, obsecro, vobisq; vos ipsos, qualis sit ad Deum dilectio vestra. Planè si verè Deum diligenteris, nihil vobis optatius, nisi iucundius esse quiret, quam quod illi placeret quam maximè, & in quo possimum perficeretur in vobis voluntas iphius. Itaque quamlibet grauis videatur dolor, aut molestia, quam patimini, si non tantundem in eis voluptatis habetis, quantum in requie & plena delectatione, nōdum rectè vobiscum agitur. Equidem soleo frequenter dicere quiddam, quod & verissimum est. Quotidie in oratione Dominica clamamus: *Fiat voluntas tua.* Quæ si fiat, irascimur, indignatur, nec contenti sumus voluntate iphius, cum tamen quicquid ille faceret, id nobis debaret esse gratissimum. Qui vero tanquam optima suscipiunt, quæ ille facit, in omnibus plena pace gaudent. Sed non nunquam dicere soletis: Ah, si secus euenisset, præstaret id sanè: aut si ita non accidisset, melius forsitan fuisset. Cæterimi quandiu ita persuasum habetis, veram vtiq; pacem consequi non poteritis. Ut enim dixi, quæcunq; eueniant, tanquam optima de manu Domini suscipienda sunt. Quæso parumper aduertite. Omnia dona largitur Deus, & quæcunq; optimæ & summa sunt, ea propriè, immò propriissimè, dona sunt. Nihil

Qui scripsi,
poli, ve-
lit Deus
aliquid,
anno.

Experi-
mentum
nostræ er-
gæ Deum
amoris.

Matth. 6.
&c. 26.

Dona pro-
priæ que-
sas.

verè

Verò tam libenter dat Deus, ut magnifica & ingentia dona. Ea siquidem natura
 illius est, ut grandia largiatur. Vnde etiā fit, ut quod quæque meliora sunt, ed sive
 & numerosiora. Praclarissimæ creaturæ, quæ sunt Angeli, prorsus intellectua-
 les sunt, nec quicquam habent in se corporeū, eorumq; maximus est numerus.
 Vincit enim multitudine & numero omnes corporeas creaturas. Itaq; quæ ma-
 gna sunt, ea propriæ dona vocantur, mihiq; maxime propria & maxime inter-
 na sunt. Dixi etiā quandoq; quicquid propriæ appellari seu verbis exprimi po-
 test, id ex interioribus foras procedere, & moueri habere à forma sua: non qui-
 dem ab extra intro in cor, sed deintus foras venire: idq; propriæ viuit in inti-
 mo animæ, vbi omnia homini præsentia sunt, semper viuunt, feruntur & sunt
 optimo & excellentissimo modo. Sed dicat fortè aliquis: Cur istud non sentio?
 Nimirū quid domi non sis. Quanto quæque nobiliora, tanto & cōmuniora sunt.
 Sentire cōmune habeo cū brutis animalibus, viuire cum arboribus: esse, quod
 magis inest mihi, cū omnibus creaturis. Cælum, cùm magis sit, quā omnia que
 infra ipsum sunt, nobilius quoq; illis omnibus est. Quāto enim quæque nobili-
 ora sunt, tāto & plura, & cōmuniora quoq; sunt. Sic amor res valde præclara est,
 quod cōmuniis sit. Verū difficile videtur, quod præcepit Dominus, ut diligamus
 proximos sicut nosipos. Certe vulgares homines dicūt, ut ad illū ipsos amem⁹
 Deū, ad quē diligimus nosmetipos. Sed secus seſe res habet. Tanti nobis amādi
 sunt, quantum nosipos amamus. Nec id sane difficile est. Si enim bene aduerta-
 mus, præceptū hoc, præmium verius quām iussio est. Iussio quidē difficultis vi-
 detur, sed merces gratissima est. Sane quisquis Deū diligit, ut is amādus est illi,
 immō ut ipsum, vel it nō sit, amare debet, vtq; creata eum omnia amant, hic &
 proximū diligat oportet, sicut semetipsum, de illius prosperis gaudeat & quē ut
 de suis, illius honorē perinde vſuum appetat, nec secus faciat extraneis quām
 suis. Quod qui facit, semper in gaudio, semper in honore, semper fructuose &
 veliter, & quasi in regno cælorum viuit: atq; ita erebriori perfunditur gaudio,
 quā si de suis duntaxat bonis laretur. Porrò cui suus honor, quā alterius, cha-
 rior est iucundiorq; is profectō non rectē habet. Et quā aliquid suū querit, cùm
 non purē querat Deum, Deum nunquam inuenire poterit, quandiu talis perfe-
 uerārit. Querit enim aliquid cum Deo: & facit haud secus, quām si candelā con-
 ficiat ex Deo, qua queratur aliquid. Candela verò, vbi res quæfita reperta est,
 abiici solet. Sic & iste quicquid querit cum Deo, nihil est, qualemq; etiā sit il-
 lud, siue commodū, siue præmium, siue deuotio, siue quidvis aliud. Cūm autem
 nihil sit quod querit, nihil etiam haud dubiè inuenit. Quod enim nihil reperit,
 nulla alia ratio est, quām quod nihil querat. Siquidem creaturæ omnes nō nisi
 merissimum nihil sunt. Non aio quidem parvus aut saltem aliquid, sed meris-
 sum esse nihil. Nam quod esse nullum habet, nec est quidem. Cæterū crea-
 turæ omnes esse nullum habent, quando esse ipsorum ex diuina pendet præsen-
 tia, ita ut si Deus ad momentum ab illis seſe auferret, redigerentur in nihilum
 omnes. Atq; si quis totum caperet mundū cum Deo, nō plus ille haberet, quām
 si folū haberet Deum: & creaturæ omnes non plus habent absq; Deo, quām qui
 culicem, immō minus quām culicem, habeat. Eia nunc, dilectissimi, arrestis
 (quæſo) auribus, quod verissimè dicturus sum, accipite: Si quis mille talenta in
 eos præberet vſus, ut templa extruerentur ac eremitoria, grandem is profectō
 rem faceret: ille tamen plus multo largiretur, qui totidem talenta pro nihilo
 ducere

Proximi
 quantā &
 quomo-
 do dili-
 gendi.
 Sicut al-
 quid que-
 tentes,
 Deum nō
 inuenire.

Animus
quā Deo
fuit ha-
bitu-

ducere sciret. Cūm creaturas omnes omnipotens Creator condidisset, tam illae viles, tam angusta erant, vt se in illis mouere non posset. Itaq; animam fecit ad imaginem & similitudinem suam, quid seipsum illi daret, certus quid quicquid præter se deditset, id ipsa floccifaceret. Ita plane, charissimi, tam se Deus mei quodammodo iuris faciat oportet, quām tu est: aut nihil ipse accipio, nihil ex iam sapit mihi. Quisquis autē totum vult Deum suscipere, is & se totū præbeat, seseq; exierit oporter. Et is accipit à Deo totum quod habet, idq; tam proprium, quām illius est, similiq; & Virginē beatam, & quotq; loci cœli incolæ sunt. Quotquot enim tam perfectè sese reliquerunt, & dectere semetipso, illi & percipiēte æqualiter omnia in omnibus, nec minus profecto. Sciendum est autē, nihil nos habere à nobis metipis: sed hæc & quæq; alia dona desursum veniunt. Iam quisquis desursum accipere aliquid conceupiscit, per veram humilitatem subitus sit oportet. Adeq; id certo certius habeatis, si aliqua sui parte exorbitet, vt non totus subitus sit, nihil eum penitus percepturum. Iam si aliqua ex parte vel sese, vel rem quampiam, vel aliquæ respiciat, subitus non est, itaq; nec percipit quicquā. Si vero totus subitus sit, perfectè & suscipit. Hęc est enim natura Dei, vt largiatur nobis, si tamē humiles sumus. Si humiles non sumus, atq; per consequens nihil accipimus, vim illi facimus, & quod in nobis est, occidimus eum, siquidem in eum id non possumus, in nos tamen id agimus, quantum in nobis est. Si cuncta illi daremus, id nobis curandum esset, vt per veram nos deprimemeremus humilitatem, idq; non subter Deum tantum, sed & sub omnes creaturas: Deumq; extolleremus in cordibus nostris & in cognitione nostra. Misit enim Deus Filium suum in mundum. Misit, inquam, Filium suum in plenitudine temporis animę, ybi illa omne transgit tempus. Cūm enim anima temporis & loci expers est, mittit Deus omnipotens, & gignit in ea Filium suū. Nec quicquam impedit Deum in nobis, nec nos in illo, nisi quoddammodo loco & tempori inhæremus, nec erigimus nos ultra locum & tempus in æternitatem, quæ Deus ipse est, super omnia benedictus in secula. Amen.

Dei na-
ram esse,
largi-
ti.

Gal. 4.

IN FESTO S. AGNETIS VIRGINIS.

De puritate corporis, & spiritus castitate: & specialiter, vt castitas spiritus ab amore & amicitia hominum, maximè diuersi sexus, usq; stodenda sit: Ut nemo, quantib. t spiritus, quando in hac vita positus est, satis je mortificatum censere debeat: Et de laqueis tri- bus, qui spiritum alitus tenduntur.

S E R M O V N I C V S.

Virgo cogitat quæ Domini sunt, vt sit sancta & corpore & spiriti. I. CO-
RINTH. VII.

Quæ dabo
eu Virg.
nes tpe-
Reat.

Vō sunt, dilectissimi, quæ ad Virgines spectant, vt sint castæ cor-
pore & spiritu. Ad corporis castitatem pertinet, carrem habere
incontaminatam, temperantiā seruare in vsu eorum omnium, que
corpori sustentando necessaria sunt, cibi videlicet & portus, somni
& vigilia: verbis parcum & modestum esse, moribus pudici-
cum, à vanâ societate remotum, in exteriori conuersatione hu-
mī em ac simplicem, in honesto, congruo ac pio labore & pœnitentiaz acti-
bus strenuum studiosumq;que, atque alijs demum huius generis præditum vir-
tutibus,

tutibus, quæ omnes ad externam faciunt non mediocriter castitatem: sine quibus quisquis seruare se posse confidit carnis integratatem, fallitur desipitq;. Quæ enim aperta sunt, manifestis æquæ vincere oportet, aut certè carnis spuriæ spiritus violabit puritatem. Patet autem, quæ non poscit non malè cedere, si caro carne dometur. Cæterum his omissis, paulisper de spiritus castitate loquamur, vt hæc & perdi & seruari queat: quæ meo quidem iudicio utilissima fuerint, ac proinde veris spiritualibus diligenter ruminanda & tradæda memoriaz. Castitas itaque spiritus, in munda ac pura conscientia, cum humilitate coniuncta consistit. Humilis porrò cōscientia, purus sensus & mundum cor est. Sensus purus obtinetur sacrarum exercitatione Scripturarum, quæ pias subministrant meditationes, quibus cor occupatum, tanto facilius atque celerius vanas & noxias cogitationes depellit. Et est id pro certo habendum, dilectissimi, à grauibus eum luxuriaz temptationibus, & periculis seruari, qui animū suum studio ac meditationi tradat Scripturarum: quod ea D. Hieronymi sententia confirmat, quæ ait: Ama scientiam Scripturarum, & vitia carnis non amabis. Mundum verò cor adipiscimur, si omnes creaturarum, maximè hominum, affectus ex corde profigemus. Facile nanque etiam bonus quisque in corde suo inordinato hominum amore debilitatur ac perturbatur, ita vt sæpenumeret, quem vno contraxit momēto, vix multo possit tempore ex corde suo amorem extirpare, ejcere quæ. Vnde nisi eas, quæ carnem fouant, occasiones deuinet, fieri non potest, quin tale aliquod damnum patiatur, cuius eum postea paenitentiat. Ex hac nanque parte homo maximè infirmus est ob naturæ fragilitatem, quæ tam altè in inordinato hoc affectu radices fixit, vt satis superquæ multum homini toto vitæ suæ tempore negorij datum sit, quanquam id plerisque minimè videatur, qui grandem præ se ferunt audaciam & libertatem, tāquam omnia iam certamina superârint. Atqui si vel millies victor euadas, si vel mille reportes triumphos, nec sic tamen securum te esse & quasi præsumere consilij est. Nam quousque caro & anima cohærent, nulli in terris addicta securitas est: sæpiusq; vno accidit momento, quod centum non fieret annis. Et sit non raro, vt multi etiam boni & mundi cordis homines ita seducantur & abducantur, vt ipsimet vix sciant, quo pacto id acciderit: non quod eiusmodi exterioribus actibus pollutantur, seu quod apertam incident fornicationem, (quanquam & id soleat fieri nonnunquam) sed quod prægrauentur illis, quos contrahunt, prauis affectibus periculose admodum temporalis carnalisq; dilectionis, quæ omnem illis obscurat rationem & intellectum, præteritamq; deuotionem: vnde infernalem quandam tristitionem incidit, acerbamq; conscientiaz remorsionem: ita vt animo deiecto ad portas inferni & perennium tenebrarum gradiantur, instar eorum, qui iam iamq; morti tradendi sunt, qui præ nimio timore & horrore mortis, omni quasi ratione & intellectu destituuntur. Fit autem hoc, quod se negligenter custodiērunt: quandoque verò etiam ex permissione Dei, vt in vera sece humilitate fundent, magnam suam fragilitatem inspicere discant, & cæteris quibusque in cunctis eorum infirmitatibus compatiantur. Potissimum quæ id illis accidit, qui interiorem rationalem seu intellectualem hominem suum vincere & mortificare etiam cum dolore & labore adnituntur, & ad nudam peroprant spiritus paupertatem pertingere. Quibus & præ cunctis oppidit quæ necessarium fuerit occasiones cauere diversi sexū hominum: subversor

Carnem
carne do-
mati, ma-
lēcedere.

Cor mu-
duin quā
adipisca-
tur.

Cōmer-
ta dīner-
ū sexū

quibus
quam ca-
uenda.

enim, qui non dormit, vbi cunque aliquā nancisci occasionem potest, non cessat exercere nequitiam suam. Cum igitur in hoc isti sedulū se exerceant, ut interiorem hominem suum ad omnimodam redigant nuditatem, atque in vera simplicitate incedant proficiantq; simul etiam omne internum student grauamen vincere, quo in omnibus Deo absque contradictione subditi sint, vi & quando illi placuerit, ne per suam proprietatem in suis illi operibus resistant, sed illius potius absque electione voluntas perficiatur. Hinc verò tantam cordis acquirunt simplicitatem, & pacem tantam intus ac foris, etiam in ipsa natura, ut penè in sentiendo sine sensibus nullam sentiat rebellionem: nullum etiam neque intus neque foris naturalem pudorem habeant, nullum conscientię pondus siue grauamen; sed ita iam habeant, (ut sic per comparationem loquar) tāquam ad pristinam innocentiam & infantiam rationis expertem redierint, ac velut infantes effecti sint, quos nimirum cōstat facere omnia, quæ natura exigat, absque pudore. Quomodo verò si infans in huiusmodi innocentia ex crescere, prōsiceretq; atque natura eam verteret in consuetudinem, deinde autem nulla ei sollicitudo, cur a nulla, sive custodia nulla ad esset, quibus inordinati motus edomarentur, facile cō deduceretur, ut quandam voluptatis delectationem ac titillationem magis ac magis sentire inciperet, quanto videlicet maiori foret praeeditus intellectu, plusq; delectationis perciperet: tanto verò peccatum esset grauius, quanto & intellectus & delectatio maior foret: Ita prorsus & huiuscmodi puris spiritualibus hominibus quamlibet secundum prae dictam innocentiam insantibus seu pueris, accidere potest: ut quamvis multo iam tempore vitam duxerint abstractam, externum internūq; hominem suum in his superflūis & edomuisse videantur, ita ut nunquam vel tenuissimè sive in somno, sive in vigilia moueantur: & licet occasio vel obiectum ad esset, nullam in eis possent delectationem constituere, sed cunctis huiusmodi tentationibus & accidentibus liberrimè resistere quirent: immò si videatur eis, nō magis se moueri aut delectari in talibus, sive videant, sive audiant, sive loquantur inde, quam defunctos & mortuos, si tamen id possibile foret. Nam si sic se res haberet, vide rentur profecto naturam prorsus mortificasse. Verūm nec sic quidem confidere seu pr̄sumere deberet, cuiuscunque sexus essent, sive mares, sive foeminae, quamlibet vel audacia praeediti forent. Si enim plus satis occasions velint hominum

Occhie-
des ca-
uenda.

Principi-
is et stan-
dum.

admittere, immò si occasions omnes fugere nō sint, quamlibet sanctissimi, perfectissimi, atque in his maximè mortificati sint, accidere, inquam, illis potest, immò non potest non accidere, quin corda ipsorum sensuum voluptatibus vulnerentur, & moueri, affici, tentari incipient, amoremq; familiarē maiorem vni impendere quam alteri. Quod qui fiat, charissimi, ut hodieq; tales incurvant laquei, aduertere vos velim. Primiō amorem concipiimus ad homines, ob gratiam, ob probitatem, ob spiritalem vitam ipsorum, quæ omnia quandam intus cordi adferunt voluptatem seu delectationem. Et videtur quidem hoc recte & spiritualiter adhuc fieri, & vbercs interim gratia tuum Deo, cum illis, quos amamus, referuntur à nobis. Verūm si principio non obstantur, si affectum hunc fugiendo non repellamus, clam sese nostris insinuat coribus, ut hisce, quos amamus, bonis deuotisq; hominibus, aliquam forinsecus amabilitatem, & amicam benignitatem exhibeamus, gestus placidos, verba & signa amabilia, vultumq; suauem praeferamus, alloquiamur familiariter, arride-

arrideamus, inclinemus nos ad ipsos, vestes contrectemus, manu apprehendamus, amplexemur brachijs, oblectemus mutuū, caput capiti iungamus, & id genus faciamus alia multa, quæ omnia naturalis seu carnalis amoris indicia sunt, & cor amore inordinato vulneratum significant. Qui si nec tunc adhuc vitetur, grauiora multo profundioraq; cordi infligit vulnera, ita ut spiritualis delectatio in sensualem transeat voluptatem: adeoq; hoc diabolico carnalium affectum miser homo laqueo irretiatur, ut sine graui iactura & periculo, quod ad peccatum cordis attinet, ægrè possit euadere. Immò fieri potest, ut tantisper in eismodi perseueret voluptate, donec assensum præbeat, quod esset mortale peccatum: quod tamen aduerteret minimè: sicq; in grauia absq; renisu suo peccata spiritualia corruere posset. Videlis ergo, dilectissimi, ut homo bonus, si occasiones fugere nōlit, ad omnia queat peccata dilabi. Enim uero si vel supremum atque perfectissimum virtutis gradum termē attingat, si occasiones vita- re recuset, in maximo versabitur carnalium periculo peccatorum, multo etiam amplius quām vñquam ante: nec tam illi quandoque fugere necessarium fuit, ut modò: cùm nemo ab his temptationibus securus sit, quod non in peccata & gravia salutis suæ pericula cadat, quanlibet alioqui bonus, quilibet sanctus sit, nisi vigilanter admodum suí curam habeat, quandiu spirare potest. Ut enim Doctores tradunt, tres spiritualibus hominibus laquei tensi sunt, quibus in spirituali- hæc peccata carnis pertrahantur. Primus est, sanctitas hominum. Secundus, qui tres laquei bus tenet. quod consanguinei & sanguine inueniuntur, pura quod sorores & fratres sint, aut eiusmodi. Tertius, propriæ sanctitati, ac diuturnæ virtutum exercitationi ini- nitæ atque confidere, ideoq; occasiones fugere nōlle. Quāquam eadem hæc sen- sualis amicitia nonnunquam etiam inter illos sit, qui nulli a sibi sunt consanguini- nitate propinqui, siue secundum illi sint, siue mares, dum inordinate in inuicem singularem quendam naturalem amorem concipiunt, ex quo fit, ut mutuū se oblectare ac recreare incipient, & querere alter ex altero, de vita suæ statua ac ratione, & vti habeat, recte an secus. Quia tandem, fieri non potest, quin pesti- nte cadant, & malum sortiantur exitum, cordisq; adducant grauamina, curas, vexationes. Dum verò diuersi sexus homines talem inter se amicitiam colunt, nulla id recta & sana conscientia serre potest: itaque multa hinc oriuntur ma- la, & grandis ignominia comparatur: pura suspiciones malæ, scandalæ, interne spiritualis pacis perturbatio. Vnde quibuscumq; ex officio incumbit necessariò: do cù di- cum hominibus alterius sexus loqui, debent id quod possunt paucissimis age- uerti se- rere, & festinatò subtrahere sese: quod tum suæ, tum subditorum suorum confi- entiaz expediet & vtile fuerit. Denique quis quis & ab hoc casu, & alijs, quæ il- lic incidere possent, peccatis turus & iuvenis esse peroptat, is, quemadmodum Bonaventura inquit, ita aperto sedeat & loquatur loco, ut velit etiam videri ab omnibus, quid agat cum illa cui colloquitur: quandoquidem nihil in honesti, nihil inordinati sibi cum illa commercij est, non magis quām cum alia quavis creatura. Deinde nulli singulari creaturæ cordis sui affectum & amorem, vnde male accendatur, adhibeat. Nulli postremò immodicam forinsecus exhibeat familiaritatem, maximè qui non eiusdem sexus sint, pura vel familiariter, vel etiam spiritualiter illis adhærendo, sed quandam præse ferat grauitatem, dum adest eiusmodi, atque celeriter se expediatur ab eis, verbis quām parcissimè uter. Denique si per occasiones, vti prædixi, etiam bonus quisque ad incōtinentię vi- tium

etiam prolabi potest: quidnam, obsecro, de illis fiet, aut quam illi libidine pleni sunt, sive in cogitationibus, sive in voluntate, sive in opere, qui non student ex animo omnes occasiones deuitare, qui omni superfluitati, oblectamento, mollicitati, teneritati, petulantia, atque alijs demum occasionibus cunctis, quae manifesta peccata sunt, mori recusant? Si, inquam, hominem bonum hæc turpitudine impugnat, quantum putamus negligentes, lasciuos, somno ac pigritia dedicatos, ad spiritualia quæque plumbeos & inuoluntarios, lautos denique, in his stercoreibus compotescere ac volutari? Sed hoc soli Deus o perspectum est satis, qui, ut Propheta ait, *probat renes & scrutatur corda*. Idemque ipse misereatur nostri, atque ab his periculis impudicitias seruet laqueis, ut in conspectu suo casti & mundi inueniamur, in anima & in corpore, ac puram habentes conscientiam ab uniusversis cogitationibus vanis & prauis desiderijs, in nulla creatura quiescentes, præterquam in ipso solo, & ipsum demum super omnia feruentissime diligentes, ad laudem & gloriam ipsius. Amen.

IN FESTO PURIFICATIONIS GLORIOSISSIMÆ SEMPER VIRGINIS MARÍÆ.

Vt nos ipsos nocte ac die per exercitia sancta, orando videlicet, meditando, contemplando, laudando Deum, & gratias agendo, instar beatissima Virginis Mariae DEO offerre debeamus.

S E R M O V N I C V S.

Ecce ego mitto Angelum meum ante faciem tuam. Et statim veniet ad templum sanctum suum Dominator, quem vos queritis, & Angelus testamenti, quem vos vultis. MALAC. III.

Mariam legi se subdidisse, quid nec deo **C**ODICE, dilectissimi, solemnem Ecclesia memoriam agit obedientia illius Domini Saluatoris, qua ille se, cum temporis ipse Dominus & Legis conditor esset, & tempori & Legi subdere dignatus est, Patriq[ue] cœlesti pro nobis in templo obtulit semeripsum: non quo ipse per hoc, vt alij recens nati infantuli, sanctificari opus haberet, cum omnia sacra tempora, cuncti dies festi, loca & tempora vniuersa, suam ab ipso sortiantur sanctitatem. Sicut nec beatissimæ Mariæ suæ, instar reliquarum mulierum, purificatio necessaria erat: quando ea ab omni fuit præseruata peccato, Filiumq[ue] Dei per sancti Spiritus operationem concepit & peperit, Virgo manens perpetua, omni ornata puritate. Cuius nimirum tanta etiam supra omnium Angelorum munditiam puritas fuit, vt sub Deo maior intelligi non posset. Nihilo minus tamen & ipsa duræ se legi submisit, charissimumq[ue] Filium suum Deo Patri per manus sacerdotis, atque seipsam simul vñâ cum eodem dulcissimo pignore suo hostiam viuam ad laudem Dei pro cunctorum obtulit salute mortalium. Ex quibus docemur, charissimi, semper nos per veram humilitatem deprimere, tāquam qui ex nobisipsis nil nisi mala plurima habemus atq[ue] possimus: in intimoq[ue] animæ nostræ templo & nosipso, & voluntatem propriam, & quicquid deniq[ue] sumus & habemus, Deo Patri cum integra resignatione vñâ cum Filio in perpetuam suæ laudis hostiam offerre. Quicquid enim habere Pater potest, id omne dat Filio: adeoq[ue] amabilis est Filius, vt nihil dili-

diligat Pater nisi Filium, & quos inuenit Filio vnitos, quos in eodem diligat. Debet igitur anima semetipsam cum vniuersis viribus suis referre in Deum, & offerre à Patri in Filio, vt diligatur à Patre in Filio: idq; iuxta perfectissimum sacratissimę Virginis Marię Dei Genitricis exemplum. Cuius uti sanctissimam imitari vitam debeamus, præsens explicabit Concio: quan doquidem eadem hæc beatissima Virgo omnis fuit gratia & virtutum plena, speculumque & exemplar totius sanctitatis. Quandiu enim in hac vita degeret, tam perfecto cum amore in Deum in intimum animæ suæ templum se recepit atque introuersa fuit, vt extra Deum nullam penitus diligeret creaturam. Nec villa vñquam cordicis imago illapsa fuit, quæ in amorem illius erga Deum aliquid adferret medij. Sed integro ac indissoluto Deum prosequebatur amore, & in Deo creata omnia diligebat. Recipiebatq; se cum vniuersis viribus suis in interiorum fundum suum, in quo diuina latet imago, atq; ibi in intimo animæ suæ morabatur templo, trahens atque minans in ipsum cunctas vires suas, & adorans illic vnicum Dominum Deum suum in spiritu & veritate. Cognoscebat attem & fatebatur dignè se Deum laudare non posse. Itaque petebat atque poscebat, vt ille intra se laudaret & magnificaret semetipsum. Fundum & interiora illius prorsus deiformia erant, ita vt si quis cor illius fuisset intuitus, vidisset illic Deum in omni claritate sua, vidisset itidem processionem Filij & Spiritus sancti essentialiter. Nec enim vel breuissimo temporis puncto vñquam cor illius extra Deum sese extrouerterit. Dehinc aliqua de diuinissimæ Virginis huius exercitijs dicenda sunt: quanquam ea tam diuina, superessentialia, præcelsa, incomprehensibilia fuerint, vt non hominum modò, verùm etiam Angelorum omnium intellectum excedant. Sed de simplicioribus illius exercitijs dicturus sum, quæ fuisse eiusmodi: Medijs semper noctibus surgebat, perq; deuotissimas orationes, ipsum quoque cælum penetrantes, & ad cor vsque Dei Patris pertingentes, cor suum erigebat in Deum, stans ita in oratione extesa, donec illucesceret. O quam ille felix est, cui suas impertitur preces, cuiq; apud dilectissimum Filium suum materno singulariç amore præstat patrocinium. Agnoscebat etiam, quantum præ ceteris creaturis omnibus diligenter à Deo, quantisq; ab eo ditata esset muneribus. Itaque noctis intempestæ silentio surgens, humiliter præcīdens ad genua, gratias agebat omnipotenti Deo pro largissimis effluxibus eius, qui totam eam permanerant. Deinde, & se & omnia sua in oratione sua offerebat Deo, & in piissimas illius manus commendabat, orans, vt gratissimam ille secum & cum omnibus suis ageret & perficeret voluntatem. Tertiò, pro vñineris precatu Ecclesiæ membris, vt ad Dei gloriam singula quæq; in ea, quæ eis optima ac saluberrima forent, dirigerentur: rogabat item pro peccatoribus omnibus, vt vera illis daretur conuersio ad salutem ipsorum: hinc sese per orationem ad miseras vertebat animas in purgatorio detentas, quas ex amore singulari, quo eas prosequebatur, ex pœnis eripere suis precibus admitebatur. Quartò loquebatur cum Deo, vt solet filius cum patre, aut amicus ad amicum: in ipsoq; colloquio sè penumerò interiores illius oculi aperiebantur, vt absque medio in omni illius claritate & amabilitate diuinam specularetur essentialiam: contraq; loquebatur illi Deus, vt electissimæ & amantissimæ sponsæ suæ. Quintò, in precibus suis inter hæc viua quadam laude ex diuino ac florido actoq; à Deo prodeente fundo, Deum benedicere ac magnificare incipiebat: quæ profectò laus tam

Exercita
S. Maria
qualia.

II:

III.

IV.

V.

- Iob 38.** pura, tamquam suavis erat, ut iucundior ac delectabilior esset Deo, quam ea, qua celebrabant ipsum *astra matutina & filii Dei*, cum cælum terramque p'asmaret.
- VII.** Sexto, inter orandum in proprium se demittebat nihil suum: confitebatur q' & agnoscebat, altissimum Deum nec adorare, nec laudare pro illius se posse dignitate: itaq; precabatur obnoxie, vi ipse se laudaret in se: simulq; omnes vires suas in intimum demittebat multa cum humilitate fundunt suum, ex quo solo Deus æternus gratissimam & laudem suscepit & preces. Neque verò ignorandum est, charissimi, quod cum oraret, mentem suam ab rebus externis omnibus, à cunctis formis & imaginibus astralibus, sicq; toto manebat animo collecta. Deinde quantus, quamq; sublimis & excelsus foret Dominus, qui cum loqui val'ebat, contraq; quamq; ipsa suo iudicio inutilis ex seipsa creatura esset, meditabatur. Inde iam ad pedes collapsa immensè dignitatis Dei, profunda cum humilitate, serioq; & ardenti amore ac desiderio, veraq; cordis in abyssalem bonitatem Dei resignatione precabatur, ut se nō sua, sed pro ipsius exaudire gratissima voluntate. In hac porrò oratione, à noctis medio usque dum aurora prodiret, perfistebat. Inde verò ad Primam usque sanctis vacabat meditationibus, idq; excelsissimo, præ creaturis omnibus, que vñquam fuerat, modo. Primum autem,
- I.** magnitudinem meditabatur & omnipotētiā altissimi Dei, quam etiam supra Angelos omnes liquidò perspectam habebat: simulq; per humilitatem profundam, in suam sese demittebat paruitatem. Secundò, abyssalem meditabatur & incomprehēibilem iustitiam & sapientiam Dei, quam illæ cunctis sint inuestigabiles & occultæ mortalibus. Tertio, immensam cogitabat in perenni amore illius bonitatem Dei, ut videlicet illa largissimus totius boni omniumq; charitatis fons sit. Quartò, superabundatē mente versabat dulcedinem Dei, ex qua tātam capiebat suavitatem, ut nisi à sancto Spiritu obumbrata fuisset, diuini num cor illius præ amoris dulcedine diruptum crepusset. Quintò, lachrymatisbus oculis Filij sui ruminabat humilitatē, quam scilicet præcessa illa diuinitas se detecserat, despiciens gradēdo itineribus, idq; tanta cum humilitate, ut amplus se demittere non posset. Sexto, eiusdem mente reueluebat Filij sui passionem, quamq; vehemens, immanis & multiplex illa fuisset. Idq; primò intima cum animi compassione faciebat. Ista namq; meditatio instar gladij virgineum secabat cor & animam illius: unde multo verius, quam ulli vñquam Martyrii, vel. sic, palma illi martyrij cessit. Secundo, viua cum imitatione. Cum enim cogitaret ut Filius ille suis semper cōtemptui, semper passionibus fuisset expositus, omnem vitam suam ad afflictiones & sui depressionem ordinabat: quibus & adeo se totam offerebat, ut nunquā vel abbreviari vel minui peteret afflictiones suas. Unde semper in afflictionibus posita fuit, easq; ad nouissimum usque pūstum tam voluntaria cum subiectione pertulit, ut parata esset etiam æternaliter in passionibus permanere, si id diuinæ fuisset placitum voluntati. Tertio demum ita Filij sui meditabatur passionem, ut attenderet, vti hanc ille plenissima cum patietia, absque ullo murmure, ex ingenti ac ardēissimo desiderio & erga nos amore, cum gaudio deniq; spiritus sui pertulisset. Atque ita & ipsa, quicquid ei patiendum occurrerat, flagrantum cum desiderio, restuant dilectione & gaudio perseverat. Vbi Prima tempus aduenisset, ad templum se recipiēs, oculis depresso ad aliquem se conferebat angulum, perseverans illic usque ad meridiem, vbi mēre ad æternitatem extensa, mādata Dei diuinosty meditabatur sermones. Ibi tum anima
- Quid hoc.**
I. prima.
eg. iii.

anima illius ad diuinam supra omnem intellectum trascerebatur contemplationem, quæ in mente illius per vires oes declarabatur. Memoria illius in simplicem erat erecta lucem, supraq; sensuales omnes incidetias in spiritu vnitate stabilita. Intellectus quadam per fundebatur claritate, in qua facile virtutes omnes, modos, exercitia & abdita Scripturarum distincte didicit, agnouit, intellectus. Voluntas deuotissimo flagrabat estu quieti amoris, per quem supra erata omnia rapiebatur. In hac autem mentis eleuatione supra modos, supraq; distinctionem, posita erat: atque hic diuinum in filio capiebat susurrium: spiritusq; illius supra omnem propriæ actionis virtutem, superessentiali perfundebatur fonte. Quiescebat hic præterea supra omnia in Deo, vbi & semetipsam per immensi complexum amoris, in vastissima perdidit caligine diuinitatis: Deoquæ sine medio vniebatur, vnu cum illo effecta spiritus, idq; vltra creatu charis matata, dona, lumina, in simplici quadam luce perpetuo se se ac sine cessatione in intimo fundi illius, in suprema spiritu nobilitate renouate: in qua etiam futuram experiebatur beatitudinem: diligebatq; Deum per eni increato amore, vbi iam creata omnia dona, virtutes, opera, exercitia, & quicquid demum creatum erat, foris subsistere oportebat. Diuina nāque transformabatur hic claritate supra imagines omnes, vltra omnem rationem & intellectum. Conspiciebatq; ineffabili ac diuina cum exultatiōe & voluptate luminaria eterna & imagines, vti illa in eternitate conspiciuntur. De quo id sciendum est, si vel cuncta mundi gaudia & oblectamenta voluptatesq; in vnum conflarentur, non tamē nisi meritis fore amaritudinem vel minimo diuino comparata gaudio, quod vnam quam Virgo beata Dei Genitrix percepit. Ad hæc decore quadam hæc ipsa Quando
d' core
Maria
prædicta. Virgo dignissima supra mortales omnes prædicta fuit, hoc videlicet, quod quācumcunque sublimiter in contemplationis luce in Deum raperetur erigeretur, quæ, non minus tamē cætera quæq; adspiciebat, nec minus illa obseruabat, sed & quæ hominem suum exteriorem in sanctis moribus & gestibus absq; interioris hominis impedimento nouerat continere ac moderari. Vires nāque eius supremæ, absque medio in suam se se verterant originem, vnitæ eidem: infimæ verò supremis, instar Adam in originali persistentia iusticia innocentiaq; perfecte obtemperabat. Qui nimirum hinc illi accessit decor, quod culpe originalis perpetuò expers fuit: à qua præseruarat illam Filius eius, ita ut ne momento quidem temporis vel iræ filia, vel vas immundum, vel diabolico (sicut nos alij omnes) subiecta dominio fuerit. Præuenit hoc enim Sapientia eterna, nolens electissimum templum suum aliqui labo adspergi. Vnde etiam in intima diuinitatis contemplatione & raptu posita, & quæ cultum diuinum extrinsecus multo studio, ingenti cum deuotione, & profunda sui cordis humilitate auscultabat: qui non modò nullam ei ingerebat molestiam, nullumq; tædium, sed præ omnibus quæ hæc vita habet, hic illi operatissimus & maximè voluptati erat. Deinde vbi circa meridiem domum redisset, sœpius ab Angelo præparatum capiebat cibum, Absoluto vero prædio, nisi dies festus ageretur, manibus suis benedictis operabatur ad tempus usque vesperarum, & singula quæque opera, quanlibet etiam minuta, singulare intentione ad honorem faciebat omnipotētis Dei. Sin autem dies festus esset, vbi laudes Domino exoluerat, ad audiēdum pergebat verbum Dei: quod quanlibet simplicibus depromeretur verbis, quanlibet ipsa quoque melius id perfectiusq; caperet, summa tamē cum deuotione percipiebat, impri-

Quidmeri
die, quid
post me-
ridiem
ag. ret.

**Quid sub
Vel patris
& Com.
pletorio**

mens illud sérìò virginèo cordi suo, summo cum desiderio tam minima quam maxima quæq[ue] perficiendi. Cæterum si non fieret verbum Dei, aut loquebatur ipsa, aut loquētes alios auscultabat de Deo vitaq[ue] diuina, aut certè sacrarū vacat lectioni Scripturarū vsq[ue] ad Vesperas; atque hinc ad Completoriu[m] vsq[ue] Psalms decatabat, & insistebat precibus. Postea noctis sese intendentibus tenebris, ad sanctas vertebatur meditationes, mēte reuoluēs perfectissimam dīfecti Filij ac Domini sui vitam, & suauissimas institutiones: vnde cor illi^r sensibili æternitatis replebatur dulcedine. Dehinc flexis genib^o gratias agere incipiebat Deo; quod eam illo die alijsq[ue] diebus omnibus tam propitius respexisset. Quo facto, dignissima Virgo ingenti cum gratitudine ac manfuetudine quieti se dabat, Angelorum turmis sacratissimum cingētibus cubile, vt nulli ad eam maligno spiritui pateret accessus. Itaque nullum vñquam vanum phantasma vel somnium passa fuit, nec vlla ei incidit imago, nisi quam ex diuina suscepisset irradiaōne. Semper enim beatissimā Trinitas ipsam vndiq[ue] protegebat. Nec aliquando quietem Virgo præclarissima capiebat, quin prius summo cum desiderio somnum suum ad honorē referret ac ordinaret omnipotētis Dei: sicq[ue] eidem vñita, caput suum benedictū ad pectus reclinabat Patris cælestis, suauiter obdormiēs & quiescēs. Cumq[ue] iterum noctis medium aduenisset, rursum diem totum, vt iam dictum est, in omni sanctitate & virtute transfigit. Hæc iam partim de huius beatissimæ Virginis vita dixisse sufficiat, quam nos instar speculi nobis oculos proponere ac imitari debemus, vt, quomodo ipsa, fidelem Dominō exhibeamus famulatum, in interiori^r animæ nostræ templo totos nos illi pro viribus offeramus. Qua in re plurimum nobis cōculerit, Deum sine cessatione inuocare, vt suam nobis diuinam gratiā impertiaetur & opem, similiterq[ue] amissimam Matrem illius, atq[ue] huic diebus singulis singulare quoddam seruitium & honorem impēdere: sic enim & ipsa viciissim nobis fideliter inseruerit in miserijs & necessitatibus nostris, & præcipue in mortis angustijs. Est nāque misericordia mater, & nullum peccatorum opem illius flagitantem spernere potest. **Vnde** Bernardus ait: Sileat misericordiam tuam Virgo beata, si quis est, qui inuocatam eam in necessitatibus suis sibi meminerit defuisse. Nos quidem seruiki tui cæteris in virtutibus congaudemus tibi: sed in hac potius nobis ipsis. Laudamus virginitatem, humilitatem miramur: sed misericordia misericordis sapit dulcius, misericordiam amplectimur charius, recordantur saepius, crebrius inuocamus. Hæc est enim q[uod] totius mundi reparatiōne obtinuit, saltem omnium impetravit. Fōues, nec deseris miserum, quoisque tremendo iudici eum nouis reconciliatum. Deniq[ue] vt & nos Virginem hanc beatissimam prolemp̄ eius itaveneremur ac imitemur, qnamdiu in hac mortalivita positi sumus, vt in futurum partem cum ipsis habere mereamur: id nobis præstet omnipotens Deus, in secula benedictus. Amen.

IN FESTO S. AGATHAE.

De proprietatibus octo verae virginis, quibus eam præditam esse oportet, vt Deo placat.
SERMO VNICVS.

Regnum mundi & omnem ornatum seculi contempsi, propter amorem Domini mei Iesu Christi.

HAEC

A & C verba, dilectissimi, sub cuiuslibet sponsæ spiritualis Christi, quæ se totam eius servitio mancipavit, cum voluntate illi perpetuò perseverandi, persona sancta canit Ecclesia. Itaque aduere vos velim, quibus huiusmodi sponsa & virgo proprietatis debeat esse prædicta, si Deo velit esse grata, ut ipse eam susciperiat, & tādem eō percūcat, vbi sponset eam sibi in sempiternum, vbi tam tenaci anima ipsius illi unione copuletur, ut nunquam in eternum vesp ipsa ab eo, vel ille ab ipsa queat separari. **Prima ves-**
ræ virgi-
nis præ-
prietas.

vbi tam tenaci anima ipsius illi unione copuletur, ut nunquam in eternum vesp ipsa ab eo, vel ille ab ipsa queat separari. **Prima ves-**
ræ virgi-
nis præ-
prietas.

sue in corpore, sue per cultum vestium, sue per quaslibet alias res caducas & temporales. Hæc enim omnia prorsus illi deferenda sunt, idq; non corporaliter modò, verùm etiam spiritualiter, mundum videlicet spiritalem eum omni illius ornatu despiciendo fugiendoq; qui consistit in superbia, vana gloria, fista intrinsecus sanctitate, verbis spiritualibus ex corde mundano prolati, vana cordis de spiritualibus donis atque virtutibus exultatione, propria de sua bonitate complacentia: quæ profectò tam varijs atque multiplicibus modis Christi virginibus sese ingerunt, ut non facile dictu sit, quantopere munda eiusmodi corda diabolus fallere atque subuertere conetur. **Secunda proprie-**
tas.

diligenter custodiat, ne quos mores irreligious adnittat, ne conuersatio illius minus spiritualis sit, ne quos foris vel intus ritus sue inodos noxios fert, ne mente tumida sit, né vē superbos coram hominibus gestus p̄r se ferat, ne villa se ratione iactet, aut magnificè de se sentiat, quod prudens & sapiens sit, ne se defendere aut excusare vel vlcisci velle medietur, si despici vel deprimi contingat, quin potius modestis atque lenibus verbis & gestibus vtens, omni cum humilitate totam se emendationi exponat, agnoscens & confitens culpam suam. **Tertia proprie-**
tas.

Non satis est nōesse ea, q̄e fugere debeat, sed exigitur adhuc, ut totam se etiam ad ea, quæ molesta ei sunt, & peccatas seu passiones adferunt, vlerò offerat, inquit vinea Domini omni cum patientia in purissimo humiliis cordis, in quo solo quicquid Deus, fundo collaboret atque cooperetur. Quiescit namque Deus in virginis corde, sese per humilitatem ex fundo cordis sub Deum cunctosq; homines, etiam ad mortem usque, si ita res postularer, deprimenter ac nihil pendenter. Per hanc verò profundam sui annihilationem facile impletur & consequitur à Deo quibuscumq; opus habet, immò etiam plura quam quibus indiget. Occurrit enim eiusmodi hominibus Deus cum omnib; gratia sua, cunctisq; illos dignitatibus sublimat, quibus extulit Sanctos suos. **Quarta proprie-**
tas.

Quod in hac vita coripi, despici, vilipendi, male accipi, & durius tractari debeat, quemadmodum mulieri illi Chanantidi Christus fecit: sicut hodieq; facit omnibus electis suis speciali sibi amore deuinctis, quibus singulariter præstaturus est gratiam, & in quibus rara quedam operaturus est. Hos enim durius inuis arguit, & acerbè inuehitur in eos: atque foris à quibusvis eos pedibus conculcari, verbis pulsari asperis, & in faciem temerarij imperi mendacijs permittit. Quæ vbi eueniunt, simul cum his & ipsa se virgo Christi funditus despiciat, atque ex vera deprimat humilitate, gaudens in huiusmodi propter Deum, immò se talibus indignati iudicans, gratiasq; Deo referens, quod se specialiter his tanquam suam donarit. **Quinta proprie-**
tas.

non solum hic ab hominibus contemnatur, sed ut etiam ipsa se ex animo vilipendat, patienter occurrentia aduersa quaque sustineat, eaque sic suo imprimat peccatori, ut nulli inde queratur. Est quidem inuenire virgines, quae se verbis sciens vituperare coram hominibus, dum se peccatrices confitetur, quae tamen molestè acciperent, si alius aliquis id affirmaret: quod ipsum quandam esse superbiae speciem quis non videat? Ceterum virgo quaecunque non sit humiliis corde, inde dinoscere potest, quod mox vbi aliqua ei, quamlibet leuissima, saltem verbi vnius iniuria interierit, perturbatur animo, & fert se grè quicquid ei dicatur, incipitque excusare se, quod aequaliter ferre non possit, si vel ioco, aliquid ad honoris sui iniuriam, aut unde contemptui pateat, dicatur: interim in hilo minus vult humiliis videri ac reputari. Itaque quicquid sibi ipsi contemptus aliquis irroget, quantumcunque despiciat semetipsum, non est certum veræ humiliatis in dilectionem sed dum ab alio, qui par illi sit, praecipue verò à minori, contemnitur, cum id ipsas ossium medullas penetreret, inde quisque se nōesse ad disceret, quam humiliis & quam paties sit. Sexta proprietas est, quod nulla negligencia perdit tempus suum, sed multa cum deuotione & ingenti cordis sui affectu dilectissimi Domini sui passionem & quinque vulnera meditatur, nec aliquid melius nouit, cum nihil ei utilius sit, quam ut omne tempus suum in vita & passione expendat Domini sui, propter quem cuncta dereliquerit. Atque hoc bona quæque virgines ingenio præditæ sunt, ut omnē vitam suam intus & foris multo cum sudore ad Dei gloriam transigant, ut pro salute omniū deprecantur, ut seipsas denique pro cunctis vulgi peccatis, tam bonorum quam malorum hominum, offerant. Vbi verò virgo Christi sibi ipsi relinquitur, omnisque amor & deuotio ad Deum illi subtrahitur, tum si nihil secus proprijs sumptibus sit nuda, pauper, desolata, omnijs mœrere deressa, Domino Deo suo in fide vera ac firma seruat, honoratur ab ea Deus, & ipsa huic singulariter

VII. placet. Septima proprietas est, ut solum Deum spectet, respiciat, intendat in omni actione & dimissione sua, animus habeat ab quarumlibet rerum exteriorum occupatione liberum: sicutque faciat quæcunque facit, tanquam nihil faciat, & quæque bonas occupationes ita habeat, tanquam nihil ad se pertineant. Sanè quæcunque talis est famula Dei, omnem ad Dei gloriam hominum contemptum & opprobria perferre cupit, & ab omni honoris & dominij ambitione prorsus aliena est: nec facilè in aliquo se extollere potest, cum Spiritum sanctum habeat rectorem & moderatorem sui. Denique qui eiusmodi sunt, coguntur interdum præcessere atque, inter quos amicè admodum multumq[ue] humiliter vivunt, ipsis impletos quod Christus ait: *Qui maior est inter vos, sit minister vester.* Octaua proprietas est, ut aduersus omnia mundana atque labentia, aduersus omnem mundi honorem & concupiscentiam decertet. Cumque in corde illius huiuscmodi concupiscentiae restinguac minui incipiunt, tum primum à superbia spirituali impugnatut, hoc est, à complacentia propria & honoris temporalis ambitu, quia superbiam neinō perfecte, nisi solus Deus expellere & euincere potest. Quantilibet enim homo sanctitate prædictus sit, quandiu tamen viuit, donec ultimum exhalat spiritum, semper certare habet, & præcipue aduersus superbiam spiritualem. Atque tametsi verissimum sit in hisce veris humiliatis que virginitibus, neque superbiam, neque auaritiam, neque odium, neque inuidiam, neque id genus alia quæcunque peccata locum sibi vendicare posse, gra-

March. 10.
V. 13.

uer

uiter tamen nonnunquam ab acedia, gula, luxuria, quæ in natura siue carne cōsistunt, & ex carnis tentatione pullulant, impugnantur: at non expugnantur, immò multum hæ illis tentationes conserunt. Cùm enim nihil magis ament, quām afflictiones, ignominiam, & quicquid molestum est & pœnam adducit, intus atque foris pro Dei amore perpeti, eademq; præ omni quoque contemplatione & interna dulcedine appetant, maiusq; in his gaudium & voluptratem percipient, quām in omni solatio externo, quod cunctæ possent creaturæ impendere: inde sit, ut nullæ eis tentationes, nulli primorum seu infimorum motuum impetus nocere queant, quando ea ipsorum voluntas & desiderium est, ut semper aliquid pati habeant, quo in vera humilitate Deo amatori suo gratae & acceptæ inueniantur. Præstet nobis Dominus Deus, ut nos quoque sic virginalem teneamus statum, ad laudem & gloriam ipsius. Amen.

IN FESTO ANNVENTIATIONIS Dominicæ.

*Vt nos ad insar Virginis gloriose, introuertere ad Deum, & illi resignare debeamus,
vt ipsum concipere & parere simus idonei in spiritu, anima & corpore nostro.*

S E R M O V N I C V S.

Ave gratia plena, Dominus tecum: Benedic tu in mulieribus.
L V C A E I.

DE immensa Solennitatis huius dignitate, de ardenterissimo quoq; & æterno amore, ex quo Deus Opt. Max. Dominus dominans, Filius Dei, nostri misertus est, qui non nisi m̄errimi atque damnati eramus torres inferni: & cum in forma Dei esset, non rapinam arbitratu est, vt Apostolus inquit, esse se quadam Deo, sed se. Phil. 2. metipsum exinanivit formam servi accipiens, in similitudinem hominum factus, & habitu nuentus vt homo, humiliavit semetipsum, factus obediens usque ad mortem, mortem autem crucis. De hoc, inquam, amore nemo satis dicere, nemo satis laudare & gratias dignas Deo agere potest, cùm omnem & humanum & Angelicum exce- Quantus
Dei erga
nos augeat. dat intellectum, quod Deus & Dominus noster, supremus iudex noster, pater, frater, sponsus noster fieri voluit, quod omne debitum, & ipsam quoque damnationem nostram in se recepit, sua nos amarissima redemit morte, & filios æternæ vitæ effecit, ad pristinum reduxit honorem, immò & ad Angelorum nos etexit similitudinem, vt plus juris habeamus ad Deum, maiorique illi simus affinitate coniuncti, quām ipse quoque supremus Angelus. O summa & ineffabilis pietas, nunquid super his omnibus me à tui amore & latide continere potero, quando super omnia te mihi amabilem reddit bone Iesu calix, quem bibisti, opus redemptionis nostræ, opus utique sine exemplo, humilitas sine modo, gratia sine merito, donum sine pretio? Hoc opus amorem nostrum, teste quodam vero tui amatore, facile vendicat totum sibi: hoc deuotionem nostram & blandius allicit, & iustius exigit, & arctius stringit, & vehementius afficit. Quid igitur gratiarum actionis, quid retributionis condignæ pro his omnibus tibi retribuam ego omnium peccatorū maximus & ingratissimus? Pro eo enim quod in creatione animam meam mihi dedisti, eamq; per me perditam in redemptio-

Gen. 18.

temptatione mihi reddidisti, me totum tibi debeo, & bis debeo. Sed pro eo, quod
mei causa tuam animā posuisti, quid tibi reddam Domine Iesu? Nam etiā mil-
lies animā meā rependere possem, quid sum ad Deū meum pulū & cīnū? In-
terim nihilo minus, charissimi, tametsi dignū aliquid tanto amori rependere
non possimus, in hoc omnem debemus nauare operam, ut nosipos totos Deo,
et ēst, quicquid sumus, habemus & possumus, promptissimē reddamus: quod e-
quidem, dilectissima Genitrix illius, beatissima Virgo Maria perfectissimē at-
que fidelissimē egit: qua de re nonnihil exempli gratia dicturus sum, ut & vos

Qui Ma-
ria, vt Fi-
lium Dei
concep-
ret, para-
m.

spiritales Christi genitrices fieri studeatis, totos vos offerentes Deo, ut in ani-
mabus vestris & concepi & nasci queat. Dicam autem simplicissimē, ut affecta
atque præparata erat hæc Virgo dignissima, cum vnigenitum deberet Dei Fi-
lium concipere, quanquam sanctitatem illius nec Angelicus quidem ullus ca-
piat intellectus. Itaque iuxta quinque sui nomiūis Maria literarum significa-
tionem, secundūm tres vires suas superiores in Deum sublevata & raptā, atque
vnus cum eo spiritus erat, ab ipsoq; agebatur. Totam namque in illius fese gra-
tissimam volūntatem flagrantissimō cum amore ad honorem illius, tanquam
aptissimum instrumentum resignārat, eratq; pauper spiritu, continueq; se in
Deum profunda cum humilitate & sui ipsius nihil pensione referebat, omnis
omnīdē deliderij, voluntatis, actionis expers, haud secus, quam cūm necdum
creata esset: quod ipsum liberum pandebat Deo accessum in spiritum, animam
& corpus ipsius. Spiritu quoque purissima erat, quippe quæ nulli vnquam do-
no Dei cum delectatione inhæsit, nec ad spiritū sui voluptatem diuinis charis-
matibus vtebatur. Erat & anima pura. Nulli enim vnquam creaturæ inordina-
tē affecta fuit, sed animam habuit cūctis virtutibus exornatam. Corde demum
& corpore quoque pura fuit, vt pote quæ nunquam ad vitia mouebatur. Atque

Mariam,
etū pul-
cherrimā,
& nemine
libidino-
sē inspici
potuisse.

per hæc splendidis atque in cantibus Angelis similis fuit. Porr̄d tametsi pul-
cherrima esset sc̄minarum, ob Angelicam tamen puritatem illius, nemo eam
vnquam hominum libidinose potuit affectu intueri. Erat præterea spiritu
deuota, eiusq; suauissimæ adspirationes & ignita desideria summam commo-
uebant diuinitatem, ita ut æstuansissimus beatissimæ Trinitatis amor dulciter
erumperet, in ipsamq; promanaret. Erat & anima deuota. Omnes namque ani-
mæ eius vires semper ad Dei laudem erectæ erant. Deniq; & corde deuota fuit,
quod ipsum amorosè admodum ad Deum expansum erat, ignitaq; per deside-
ria incomprehensibilem diuinitatis abyssum penetrabat, vbi siuum reperiebat
dilectum, intimaq; dulcedine summæ potentiaz virtutem transfixit, æternam
sapientiam sua vulnerabat pulchritudine, sempiternam bonitatem suo trahe-
bat amore, ut tota in eam cum vniuersis delicijs suis profluere gestiret, cui
iam super omnes opes atque diuitias suas plenam concesserat potestatem. Non
enim sibi viuebat, sed illi duntaxat, qui est viuentium omnium vita. Postre-
mō, omne initium, cunctusq; finis omnium actionū dimissionumq; illius, Deus

Initium
& finis
actionum
Mariz
quis fue-
tit.

erat: & quicquid vel ageret, vel dimitteret, totum pura diuinaq; possidebat in-
tentio. Semper enim Deo vnitā fuit, & extra præsentiam illius nec ad mo-
mentum quandoque auertebatur. Vnde nulla vnquam creatura suam illi ima-
ginem imprimere, aut ad ipsam intro accedere potuit: quippe quæ omnia cum
supernis spiritibus simpliciter contuebatur in Deo, quem ipsum totum nudē
reperit in fundo suo, in essentia animæ sua, in intimo spiritū sui. Ideoq; nec
extro-

extrouersa aliquando fuit per vires suas ad sublimitatem, multiplicitatēmve,
sed semper extrouersa simpliciter, extra seipsum in Deum, qui vicissim se rece-
perat in eam. Deniq; perfectissimē cum vniuersis viribus suis in suam sese ver-
terat originem: pauper, pura, deuota, diuina, magisq; cælestis quam terrestris
creatura. Erat enim cælum Dei in spiritu suo, paradiſus Dei in anima suo, palati-
um Dei in corpore suo, diuinitatis transradiata claritate, ita ut nullum esset
medium inter Deum & ipsam. Insuper scire vos velim, dilectissimi, Dominum
Deum in sacratissima hac Virgine triplici ratione & cōcipi & ex ipsa nasci vo-
luisse, in spiritu videlicet, in anima, & in corpore. Neque enim per solam cor-
poream generationem tam beata fuisset, quam per spiritualem, vt Augustinus
ait, & Dominus insinuare videtur in Euangelio, vbi dicit: *Beati qui audient ver-*
Bum Dei, & custodiunt illud. Primò itaq; Deum concepit & peperit in spiritu suo.
Placuit enim mirum in modum Deo per puritatem suam, eidemque para-
uit locum humilitate sua, amore vero suo etiam coegit ipsum, vt se demitte-
ret in fundum spiritus sui, in quietam & otiosam vacationem illam, vbi me-
dium silentium agitur, ibidemq; spiritum suum Deus vniaret cum spiritu illius,
& loqueretur cum ea arcanum verbum suum, vnicumq; Filium suum cum in-
effabili gaudio & amore generaret in spiritu illius, quæ nimurum æterna est in
hac beatissima Virgine natuitas, & obscura caliginositas nox in spiritu, vbi in-
tellectus obfuscatur. Vbi enim lux increata exoritur, ibi lux aliqua creata dura-
re non potest. Nox etenim vertitur in diem, id est, lux animæ creata in æterni-
tatis lucem transit. Atque ita gloria Dei Genitrix spiritum suum increata
diuinitatis essentiaz resignabat, anima illius in profundam sese demittente hu-
militatem. His verò studijs suaue amoris profluum, & æternæ sapientiaz lu-
cem deorsum trahebat in animam suā, in qua Pater generabat vnicum Filium
suum, transformans illam totam in se. Simulq; petebat Pater ab ipsa in spiritu,
vt in hoc consensum præberet, vt vniogenitus Filius suus in ipsa naturam assu-
meret humanam, ex ipsaq; per sancti Spiritus operationem corporaliter nasce-
retur. Quod equidem Virgo sanctissima cum percepisset, ex vera humilitate
terrata est non minimum, taleq; illi in spiritu cum timore respōsum dedit: Ma-
ter, inquiens, ve sim tantæ prolis, indignam me cognosco. Velle autem tantæ
Genitricis ancilla esse. Verū ita decretum erat Deo, vt ipsa Genitrix esset.
Quod intelligens, adhuc profundius in sui se nihil pensionem demisit. Interim
manifestius ipsi datum est intelligere, ad hoc se electam à Deo, cuius ea fixa vo-
luntas esset, vt ipsa Filij sui mater fieret. Tum repente lumine supersplendente,
ac permanente claritate supersanctissima eam Trinitas circumfulxit ac perlustrauit,
radioq; sive iaculo diuini amoris omnia interiora illius traiecit, ita ut
humiliter & amorosè parens esse Filij Dei consentiret. Itaque eodem momento
sanctus Gabriel Archægelius assistēs ei, cùm ipsam in spiritu raptā inuenisset re-
uerenter eam salutavit, dicēs: *Ave gratia plena, Dominus tecum. Quia cū audīset, ex*
profunda humilitate turbata est, tum ob salutationis excellentiam, tum quod
tota in Deum raptā esset. Deinde vbi dixisset, *Ecce ancilla Domini fiat mihi secundū*
verbum tuum: Spiritus sanctus de purissimo virginei cordis eius, vehementissi-
mè potentissimo amoris igne succensi, sanguine accipiens, perfectum mundis-
finiumq; licet exile, inde corpus creauit cum vniuersis membris eius, purissi-
mamq; illi animam inspirauit, atque illa pariter vniuit: quæ persona Filij Dei,

Que fue-
rit S. Ma-
ria resig-
natio.

Mariam
qui salu-
tārit An-
gelius.

Ioan. 1. quiesit *Verbum eternum & splendor paterna gloria*, ex vero amore & misericordia pro salute nostra assumptis, sibiq[ue] in unitate personarum copulauit. Sicque *Verbum caro factum est, & habitavit in nobis*. Atque haec tertia natiuitas est, quae in virginali peracta est beatissimae Mariæ utero absq[ue]; omni virginem iniuria puritatis, quo ipsa & filia Patris & mater Filii, & sponsa Spiritus sancti, & regina celorum, & domina mundi creaturarumq[ue] omnium, & mater piissima atque patrona cunctorum hominum illius opem flagitantium, & templum Dei effecta est, tempulum, inquam, in quo suauiter illa maiestas quieuit ut spousus in thalamo suo, id est mira cum exultatione & voluptate, quam in virgineo cepit utero, velut in horto omnigeniti aromatum ac suave fragrantium herbarum, cuncti generis virtutum atque charismatum pleno, quibus ipsa virtutibus & charismatibus beatissimæ Trinitatis celum supra nos miseros mellifluum reddidit, solemq[ue] iustitiae produxit, maledictionem Euz abstulit, & serpentis denique infernalis atrivit caput pestiferum. Deniq[ue] ipsa altera Eua totum reduxit cum Filio suo, qui cquid prior Eua perdiderat destruxeratque, & multo insuper plus gratias dicitur. **Num. 24.** Ipsa est nobilis stella ex Jacob orta, de qua in Mosis volumine legis, cuius radius vniuersum orbem illuminat: cuius splendor & præfulget in supernis, & inferos penetrat: terras etiam perlungans & calefaciens magis mentes quam corpora, fouet virtutes, extoquit vitia. O, inquit D. Bernardus, quisquis te intelligis in huius seculi profluvio magis inter procellas & tempestates, quam per terram ambulare, ne auertas oculos a fulgore huius sideris. Si insurgant venti tentationum, si incurras scopulos tribulationum, respice stellam, voca Mariam. In periculis, in angustijs, in rebus dubijs, Mariam cogita, Mariam inuoca. Ipsam sequens, non deuias: ipsam rogans, non desperas: ipsam cogitans, non erras. Ipsa tenente, non corruis: ipsa protegente, non metuis: ipsa duce, non fatigaris: ipsa propitia, peruenis. Ipsi quidem nec facultas deesse poterit, nec voluntas. Regina celorum est: misericors est. Deniq[ue] mater est vniogeniti Filii Dei. Nihil enim sic potest potestatis eius seu pietatis magnitudinem commendare: nisi forte aut non creditur Dei Filius honorare matrem, aut dubitare quis potest, omnino in affectum charitatis transisse Mariæ viscera, in quibus ipsa, quae ex Deo est charitas, nouem mensibus corporaliter requieuit. Proinde quisquis vnuquam verè internus fieri, principiumq[ue] suum, id est, Deum sentire volet in anima sua, quae ad Deum quandam habet propensionem cognitionemque, & pendet ex Deo, haud secus quam solares radij ex sole: is beatissimæ Virginis huius exempla speculumq[ue] lucidissimum imitari debebit, attendens ut illa se intus atq[ue] foris gesserit: atque ita grandem in seipso, tam in spiritu quam natura, ex ipsa percipiet opem. Principio quidem ab omnibus se auertet mortalibus creaturis, & vniuersis animaz suis viribus collectis, se se intro recipiet, ibiq[ue] extra seipsum in Deum in ipso præsentem, in intimumq[ue] spiritus sui, vbi tres animaz vires superiores vnum sunt, transibit, ut illic vniatur Deo, fiatq[ue] vnum cum illo spiritus, & agatur ab eo. Ibi naniq[ue] memoria fecundatur, intellectus illuminatur, voluntas acceditur, & diuino inebriatur amore. Ibi tum Deus ipse alimentum spiritus, animaz vita, & corporis conseruacio est. Ideoque semper nos ad imaginem seu fundum animaz, vbi tres animaz vires vnum cum Deo sunt, introuertere debemus, ut in Deo vniatur, efficiamurq[ue] pauperes spiritu, spiritu simul & anima & corpore mundi, deuoti ac introuerteri cunctis viribus in Deum: omnisque actione.

actionum nostrarum finis & initium, per puram diuinitatis intentionem ad Dei honorem referatur, ut iam superius de gloriofa Virgine dictum est: atque ita nudi, liberi, expediti & abstracti maneamus, ut vniuersae animæ nostræ vires suo quæque loco & ordine perfistant, ut voluntas, desiderium & intentio nostra, Deo in omnibus subdita sint, ut cum illis Deus iuxta suam gratissimam possit voluntatem operari. Tum verò introrsum supra vires omnes à Deo, in diuinitatis rapiemur solitudinem, ubi spiritus profundè in diuinam immergetur unionem, essentiaq; nostra diuina perfundetur essentia, ita ut iam diuina generatio citra impedimentum agatur in spiritu & anima, immò & in corpore, spiritualiter tamen, per superabundantiam diuinorum charismatum ex spiritu & anima prorumpentium, promanantiumq; in corpus. Quod ut & hic & in futurum per beatissimæ Virginis intercessionem feliciter experiri mereamur, age cum diuo Bernardo ipsam inuocemus, dicentes: Per te accessum habeamus ad Filium, & benedicta inuentrix gratiæ, genitrix vitæ, mater salutis: ut per te nos suscipiat, qui per te datus est nobis. Excuset apud ipsum integritas tua culpam nostræ corruptionis: & humilitas Deo grata, nostræ veniam impetrat vanitati. Copiosa charitas tua, nostrorum cooperiat multitudinem peccatorum: & fœcunditas gloriofa, fœcunditatem nobis conferat meritorum. Domina nostra, mediatrix nostra, adiutoria nostra, tuo Filio nos reconcilia, tuo Filio nos commenda, tuo nos Filio repræsenta. Fac, & benedicta, per gratiæ quam inuenisti, per prærogatiuam quam meruisti, per misericordiam quam peperisti, ut qui te mediante fieri dignatus est particeps infirmitatis & miseriarum nostrarum, te quoque intercedente participes faciat nos gloriæ & beatitudinis suæ, Iesus Christus Filius tuus Dominus noster, qui est super omnia Deus benedictus in secula, Amen.

Bernardus
de B. Ma-
ria Virgi-
ne eulo-
gium.

IN NATIVITATE S. IOANNIS Baptistæ.

De divina gratia ortu in anima ex humilitate fundo: vi q; posit homo magis atque magis sublimius ad tam felicem & gratia plenam natuitatem pertingere, & sacerdos Deificari.

S E R M O P R I M V S.

Ioannes est nomen eius. LVCÆ I.

SOLO ENNEAM hodie diem agimus, dilectissimi, natiuitatis præcipui ac singularis Sancti D. Ioannis Baptistæ. Neq; verò hac ratione cuiusquam alterius Sancti dies natalitius celebratur, gloriofa tamen Virgine Matre excepta. Et ne lōgius diuager, Ioannes idem est, quod, in quo est Domini gratia. Porrò ubi gratia oriri debet, eam necesse est præcedere viam, de qua hesterna die locuti sumus. Dixi heri de duplice passione: quarū altera, quæ in natura est, ex lapsu est Protoparentis nostri. Altera verò, peccatum est. Prior passio est, quod ad vitia propensum fumus: quæ tametsi natura insita sit, nobis semper displicere debet, ab eaq; nostram debemus totis viribus auertere voluntatē, quatenus ea Deo cōtraria est. Altera passio ex priori originē traxit, & ipsa est pœna, calamitas, miseria: quæ nobis grata & pro voto esse debet, ubi nobis forte occurrit, ut aliqua ex parte

Aaaa a

amabile

amabile Domini Saluatoris exemplar sectemur, qui quādiu vixit, semp̄ grauisima maximaq; in afflictione positus fuit. Ceterū crebrō id accidit, vt Domin⁹ permultos passionē priorē incurrere sinat, ita vt in verbis grauiter offendant. Quare autē hoc? Nimirū, vt in ipso suo tā graui casu sese cognoscere discat: discant item amare & resignare sese sponte in via crucis, in afflictione seu tribulatione, dum illa se eis offert, ingeriturque. Planè, dilectissimi, magnæ omnino felicitatis foret, si quis huic se viæ resignare sciret. Vbi verò in hoc felicissimo crucis seu passionis itinere positus est homo, semper attendere & contem-

Disciplina optima qua. plari disset propriam infirmitatem, suum nil posse, nil valere, nil esse. O si quis prætermisssis alijs exercitijs, hanc bene viam perdisceret apprehenderetq; atque id duntaxat haberet exercitij, vt sine cessatione perpetuò ad suum nihil, nil posse, & nil esse respiceret: haud dubiè gratia in illo diuina re ipsa oriretur. Neque verò aliquid omnino boni ex sese homo habet, sed totum hoc absq; medio propriissimè Dei est: à quo & minima & maxima habet: à seipso verò nihil prorsus, nisi hoc tantum, quod bona omnia & intus & foris destruit: si quid autem boni habet, id penitus suum non est. Ista quidem nullo non tempore sedula deberet cogitatione versare, & suū adspicere nihil, quamq; sit ad omnia mala proculius, si naturæ fræna laxentur: magnumq; prorsus studium & operā adhiberet, vt sui ipsius posset notitiam adipisci: scire etiam, quid fundum, quid intentio, quid amor, quid conatus suus potissimum spectent, & pro scopo habeant, si qua forte illis zizania intermixta sint. Oportet enim fundū pure simpliciterq; in Deum tendere, nec aliud aliquid intendere, quām ipsum: discuteret etiā, despiceretq; exteriorem conuersationem suam, verba, actus, mores, gestus, societatem, vestes, idq; in modis omnibus: & si qua ex parte aliquid se vitij tota illa die contraxisse aduerteret, lugens & dolens Deo quereretur, coram illo se reum fateretur, atq; intimum ad ipsum illo pro vitio susprium emitteret: sicq; facile veniam reportaret & gratiam. Huiusmodi nanq; suspuria interna, siue gemitus ex ipso fundo procedentes, multum utilitatis habent. Sic gemebant etiam ipsi.

Cur Ago. statim genauerint. Apostoli, non pro peccatis suis, sed quod omnes ferē homines tam multipliciter suam negligerent salutem: tum quoq; ob vehemens desideriū, quo ad Deum perpetuò adspirabant. Dum enim aliquis homini æternitatis gustus vel fulgor prestatatur, intimus in illo gemitus nascitur, qui in exteriores erumpit sensus. Isq; non absurdè altare illud accipi potest, quod foris erat ante ostiū tabernaculi, in quo arietes & boves immolabātur. Ita nanq; & hic homo offert Deo bestiale sanguinem suū, in qualēcunq; pretiosi sanguinis illius cōpensationem. In hac autē propriorū defectuū acq; culparū contemplatione, valdē sese humiliare homo, & ac pedes Domini abijcere debet, orans vt sui misereatur. Deinde nihil ambigat, sed omnino certissimè speret, ea sibi à Deo remittēda, iāq; sine mora ex hoc: humiliatis fundo nascitur in illo Ioannes, id est, gratia Dei: & quod humilius se deiecit, cō in sublime erigitur: quæ sibi certissimè semper respondet. De hac hu-

Nolle exercititia humilitatis tuncendæ. miliitate Bernard⁹ ait: Quæcunq; possint forinsecus exercitia agi, nō sunt cōparanda cū hoc q; vallē teneas humiliatis. In hac valle māsuerudo, resignatio, modestia, patientia, benignitas nascuntur: & ipsa est rectissima via, quā qui nō tenet, et et necesse est: & quanlibet multa foris agat opera, nullius preiū sunt, magisq; offert ut quā concilient Deū. Sed ipsum age nunc. Euangeliū partim trātemus. Vbi si habes, Zaclariā summum fuisse sacerdotem, & ipsum vxoremq; illius.

ambor:

ambos steriles: quod ea tempestate maximè probro dabatur. Cumque sacerdotio fungereur Zacharias, ipsum quidem in Sancta Sanctorum ingressum, populum autem omnem foris remansisse. Cumque munus veller exequi sacerdotale, adstitisse illi Angelum Gabriel à dextris altaris incensi, atque dixisse: Ne timeas Zacharia, quoniam ex audita est deprecatione tua: & vxor tua Elizabeth pariet tibi filium, & vocabis nomen eius Ioannem, qui, vt dixi, interpretatur, gratia Dei. Quod cùm Zacharias plenè non crederet, perdidisse eum promptæ modulos loquelas, donec fierent omnia, quæ ab Angelo prædicta erant, quod spatium erat nouem mensum. Itaque Zacharias, in nostro idiomate, memoriam Domini sonat. Hic ergo memor Domini, id est, homo internus, sacerdos esse debet, & cuncto populo foris relisto, solus ingredi in Sancta sanctorum. Sed attendite, quæso, quod officium sit sacerdotale, vnde sacerdos & est, & appellatur. Hoc nimis est, vt vnigenitum Filium offerat Patri cælesti pro populo. Atqui vereor multū, quod ipsa quoque luce clarius est, non omnes sacerdotes esse perfectos, imò tales esse plerosque, vt si in propria persona coram altari assisteret Dei Filium in immortali, quomodo ex persona id agunt totius Ecclesiæ, multo magis Ecclesiæ impedimento quā auxilio forent, & iram potius Dei omnipotentis succenderent, quā sapient. Sed sacrum hoc officium, Ecclesiæ loco & ideo sacramentaliter exequuntur: qua ratione nulli, nisi masculini sexus sit, ideinque consecratus, officium illud peragere licet, quibus solis, non vllis alijs, sacratissimum Christi Corpus conficiendi data potestas est. Spiritualiter verò, quod ad sacrificium attinet, æquæ foeminæ vt viro, in anima sua Deo Patri id offerre licet. Quumque id oblatura est, siue noctu, siue diu, sola ingredi debet in Sancta sanctorum, omni foras excluso populo: hoc est, mente collecta intra seipsam se recipiet, cunctis sensibilibus extra relictis: ibique hostiam amabilem cælesti Patri offeret, vni genitum videlicet Filium eius, cum omnibus verbis & operibus, cum vniuersa sanctissima vita & passione illius, idque pro omnibus, pro quibus ipsa desiderat & intendit: simulque tota deuotione omnes huc pertrahet homines, & miseros scilicet peccatores, & bonos quosque, & in purgatorio detentos: quod, nullo dubitante, plurimum virtutis habet & efficaciam. Sribit Albertus Episcopus, hunc summi sacerdotis morem fuisse: Ingrediebatur in Sancta sanctorum, deferens secum sanguinem vitulæ rufæ, & ignem ardenter: quumque intrò veniret, omnia vasa aurea sanguine vitulæ adspersit, fecitque fasciculum ex herbis pretiosissimis, eumque succendit: vnde odor erupit gratissimus instar nebulæ, in ipsaque nebulâ venies Deus, loquebatur sacerdoti. Hic sacerdos summus, quilibet est homo bene internus, qui ad sua se recipiæ interiora, defert secum præclarissimum & gloriosum Christi sanguinem, & ignem deuotionis & amoris, ipsaque Christi sanguine cuncta vasa aurea tinguntur, id est, omnes in gratia Dei constituti, & constituendi, miseræque animæ illæ in purgatorio detentæ, beatitudinem expectantes, consolationem accipiunt atque dicitur ex hoc officio sacerdotali. Credite mihi, dici non potest, quantum id utilitatis habeat. Simul autem & seipsum eiusmodi homo in cor paternum, eiusque gratissimam offeret voluntatem, vt secum faciat pro beneplacito suo in tempore & æternitate. Cæterum inuenire est, qui dicant: Si internum hunc modum sectemur, C H R I S T I passionis imagines & exempla excidunt nobis. Haudquaquam charissimi, sed ubi vos introuerteritis (quod & hortor & moneo ut faciatis) in intimu animæ fundum,

Zachari-as quid sonet.
Officium sacerdotio-
tale.

Quissum-
mi sacer-
dotis ri-
tus.

fundum, in quo solo gratia veraciter nascitur, simul cum ipsa gratia passio & vita Christi respondebit in vos, idque cum amore sensibili, ita ut eam simpli-
citer, & simplici quodam adspectu, tanquam tota coram vobis posita sit, non
cum aliqua multiplicitate, sed quomodo ego vos omnes vno intuitu contem-
plor, adspectatis, veluti si in vno cernatis omnia, tanquam singula coram vo-
bis assistant: similiisque ratione ea Patris eterno offeretis. Nec ambigendum est,
quin hic simplex intuitus longè vitior sit, quam si secundum sensum cum mul-
tiplicitate quadam circa eam discurratur. In huius porro amabilis sacerdotij
seu officij sacerdotalis executione, ubi solus ingressus est homo intima anima-
sua, & vires habet expansas atque erectas in Deum, ne vnum quidem verbum
profertur. Sed Gabriel Angelus assit altari, ubi hoc dignissimum diuinum
officium peragitur. Gabriel nanque Dei fortitudinem significat, quæ huic præ-
statur sacerdoti, ut omnia possit in Deo ipsum confortante. Fasciculum deinde
herbarum conficit & incendit, suffitum quendam gratissimi odoris excitans,
in quo miscet colloquia cum Deo: Fasciculum, inquam, herbarum, id est, san-
ctorum virtutum, ut pote humilitatis, obedientiz, mansuetudinis, & complu-
rium aliarum conficit virtutum. Quisquis enim virtutes nec haberet, nec colli-
git, siue in infimo, siue in medio, siue in supremo gradu, huius omnis vita falsa
corruptaque est, nec ullius omnino momenti. Ex harum autem collectione vir-
tutum sit incensio per amoris ignem, & nebula caligo succedit, in qua clan-
culo abducitur huic sacerdoti spiritus, veluti ad dimidiaz salutationis Angelici
spiritum, ita ut sensibus ac naturali interim ratione subtrahatur: in iplaquæ
caligine re ipsa loquitur illi Deus, sicuti scriptum est: Cum quietum (siue medium)
silentium contineret omnia, & nox, id est, caligo, in suo cursu medium iter haberet, om-
nipotens Sermotus, Domine, exiliens de celo, a regalibus sedibus venit. Fitque hic,
quod dicitur apud Job: Ad me dictum est Verbum absconditum, & quasi furtiuè suscep-
pit auris mea venas susurrij eius. Hic denique annuntiatur natuitas, quæ gaudium
ingens, copiosamque adducet exultationem. Huius autem partus mater erit Eli-
zabeth, quæ Dei perfectio interpretatur, cui à Dei fortitudine huius dulcissimi
operis, iucundissimi partus natuitas annuntiatur. Omnia vero haec in infimis
adhuc aguntur viribus. Hic iam homines subtilis intellectus, & soli vacantes
intellectui, cum naturali suo accedentes lumine, ad internum naturale suum
lumen, ad nudum, vacuum & indepictum fundum suum sese recipiunt, atque
illic idem suum naturale lumen cum proprietate possident, existimantes ipsum
Deum esse, cum non sit nisi nuda ipsorum natura. Delectatio vero quæ hic sen-
titur, omnem sensuum voluptatem excedit. Cum autem non nisi seipso quæ-
rant isti, quæque hic sentiunt, cum proprietate possideant, pessimæ ac perniciofis-
simi omnium efficiuntur. Quod si qua signa petas, ex quibus hos cognoscere li-
ceat, & illa paucis subiungo: Per virtutum iter minimè sunt ingressi: exercitia,
quæ ad vitæ sanctitatem & vitiorum mortificationem pertinent, floccipédunt:
falsam suam internam nuditatem & otium diligunt, non cum actuali intus &
foris quæsita amore: imaginibus demum intempestiuè renuntiârunt. Quod no-
ignorans diabolus, fallacem eis dulcedinem falsumque lumen intus admini-
strat, quo ad perpetuam eos seducit perditionem ipsorum. Ad quæcunque et-
iam proclives eos sentit secundum carnem siue naturam, siue id luxuria sit, si-
ue auaritia, siue superbia, ad ea facile pertrahit miseris. Per ea vero, quæ intus

Gabriel
quid so-
net.

Cuius vi-
ta nullius
simeone.
ii.

Sapi. 18.

Job 4.

Eliza-
beth quid
sonet.

Per quæ
quisque
te nitetur.

sentiunt lumina à diabolo illis administrata, quando hæc reuera Deum esse affirmant, eacy cum proprietate possidentes, non sibi auferri patiuntur, peruersem quandam & vitiosam incident libertatem, qua liberè sequuntur, quo cuncti eos naturæ affectio & voluntas carnis trahat. Itaque magis hos fugiendos censeo, quam ipsos quoque spiritus infernales. Et foris nanque & intus, quatenus vide-
 ri possunt, moribus atque modis seu institutis, bonis hominibus similimi sunt, Quinam
pt. dñe
bolis fu-
gienti.

ita ut non facile dinoisci queant. Cæterum iusti sic differunt ab eis, quod iusti viam tenuere virtutum, utpote humilitatis, timoris, resignationis, mansuetudinis, & per eam ad suum fundum pertigerunt: multoq; semper in metu vivunt, nec alicui merito suo liberius inniti audet, nec vispiam confidere libimet ipsi, sed in angustia magna grauit; pressura degunt, ideoq; diuinam implorant opem, ut Deus eis auxilio esse velit. Contra liberi illi spiritus, audaces, effrenes, contentiosi & irresignati sunt, & vbi cūque aliquid eis molestum infertur, citè apparet, quales intus sint, dum ad amaritudinem, toruos gestus & adspectus, verba aspera & superbiam erumpunt, nec se deprimi vel vilipendi patiuntur. Heu, quæ mira, quas miserias etiam de illis, quæ iam pulchra admodum & speciosa videtur, in illo futuro seculo videre erit, vbi iam nulla dabitur quoquam diuertendi facultas, sed perpetuò illic manere, coqui, torrei, & assari oportebit? Quod ut sollicitè caueatis, etiam atque etiam vos moneo & obsecro, charissimi: simul exhortans, ut ad verum vos recipiatis fundum, vbi hic diuinus producitur partus, unde ingens toti Christianitati, immō sanctæ Christianitati gaudium pronenit & exultatio. Dehinc iam non opus est, charissimi, ut ex aliquo queratis, recte an secus vobiscum agatur. Ipsi iam diligenter, quæ verò atque falsò iustorum distinctio sit, audistis, & si velitis, potestis ipsi probare, si recto vel distorto pergatis itinere. Vobis iam aduertere & dispicere incumbit, si per securam virtutum ingressū sitis viam, sicutque virtutes ipsas vel in infimo, vel in medio, vel in supremo gradu teneatis. Erit, inquit Angelus, *gaudium tibi & exultatio, & multi in nativitate eius gaudebunt.* Prorsus dilectissimi, vbi hæc in spiritu nativitas agitur, tanto idem spiritus gaudio repletur, ut nemo id verbis nisi nativitatib; exprimere possit. Hoc autem curandum est sedulò, ut quibus hæc gratia præstatur, eos nemo turbare aut impedire præsumat, euocando eos ad externa, & in multa distractando: sed soli potius Deo relinquantur. Sic enim & Dominus in Cant. 2. Genicis ait: *Adiuvo vos filia Hierusalem per capreas ceruosq; e camporum, ne suscitetis, neque euigilare faciat is dilectam, donec ipsa velit.* Et ipsi diligenter cauebunt, ne ab imperitis & inexpertis Doctoribus consilia petant, quod hi eis maximo possent impedito esse, & perturbare non minimum, ita ut fortalite sic se vel semel extrouerterent, ut in viginti vel quadraginta annis vix unquam redirent ad interiora. Grandis præterea huiusmodi suimet cura habenda est, diligenterque obseruabunt semetipsos. Istud nanque gaudium tam ingens est, ut astuet intrinsecus instar musti in vase bullientis. Multoq; præstat foras ipsum erumpere, quam naturam plus satis debilitari: haud dubie enim ex ore & naribus sanguis prorumperet. Hæc porro nativitas longè adhuc à supremo distat gradu, utpote quæ adhuc inferius in sensualitate subsistit. Sed Angelus prædictus, quod puer nasciturus, id est, in quo vera peragitur nativitas, *vinum & fueram non biberet, nec omne quod inebriare possit.* In quibus enim hæc nativitas supremo modo summoq; gradu peragenda est, hi longè sublimiori ducuntur via.

Quibus, via. Est nanque bona, est melior, est & optima via. Ipsi non bibent omne quod
quod inc-
bri, non
bibendū. inebriare possit, vt illi, de quibus præfati sumus, puta delectationem, qualem
priores illi ex obiectis sibi præstis, siue gustando, siue sentiendo, siue contem-
plando, siue fruendo percepunt. Quin potius in arcta quadam & tenebrosa,
omniscip solatij experte constituuntur semita, per eamq; trahuntur: vbi intole-
rabilis corripiuntur angustia & pressura, vt euadere non possint, & quoq; se
vertant, in immenso quodam, vasto, obscuro, & nihil habente solatij se exilio
conspiciunt, vbi seipso periclitari coguntur, totoq; se in hac via Deo relinque-
re, quandiu illi visum fuerit: qui interim adeò ipsos derelinquit, quasi nesciat
quibus in miserijs & angustijs versentur. Iamq; intolerabile est illis, tam extre-
mè carere Deo, cuius præsentiam mirum in modum sitiunt appetuntq; in v-

Quibus
conuersi-
onibus
quod pre-
torium re-
spödet. troque tamen scse resignant. Hæ nimirum essentiales dicuntur conuersiones,
quibus solis esseuale respondet præmium. Cæteris conuersiōibus accidenta-
le præmium respondet. Qua de re ita D. loquitur Thomas. Externis quibusque
operibus, quamlibet magna sint, quatenus opera sunt, non nisi accidentale pre-
mium respondet. Quando verò se spiritus intus ad Dei Spiritum ex ipso fundo
conuerit, ita vt nihil eorum quæ accidere possint, spectet, sed Deum duntaxat
nudè ac purè supra opera, supra modos, supra cogitationes, supra ipsam deni-
que rationem seu intellectum, quærat, quod sacer Dionysius irrationalem &
insanum amorem vocat: huic conuersioni, cùm sit vera ac essentiale conuersio,
semper essentiale præmium, & Deus ipse seipso respondet. Possunt tamen &
aliæ conuersiones generali quadam externa ratione essentiales dici, puta in qui-
buscunque homo purè ac nudè solum Deum propter Deum, non aliud aliquid
omniñ, nec aliqua alia de causa intendit. Sed prior hæc conuersio, circa inter-
nam formæ ac modi expertem præsentiam Dei versatur, spiritumq; creatum
superstantiali quodam modo in increatum Dei spiritum introducit. Quām
feliciter actum esset cum homine, si in omni vita sua vel semel hanc posset co-
uersionem obtinere? Iam quicunque Deum, ita vt diximus, sequutus est, in ea-
quæ, de qua præfati sumus, pressura fidem seruauit, illi Dominus semetipso vi-
cem reddat oportet. Itaque r. pit eum abyssaliter in se & beatitudinem suam,
ibisq; spiritum eius tam feliciter, tamq; totum sua permanat atque perfundit di-
uiinitate, adeoq; in se absorbet, vt in unitate diuina omnem perdat multiplici-
tatem. Hi sunt dilectissimi, quos Deus etiam in hoc tempore ab omnibus inte-
rim releuat reficitq; laboribus suis, verissimam illis prægnitionem donans
Quibus
fine Chri-
stianitas
non du-
raret.
Zach 2. felicitatis illius, qua perenniter fruituri sunt. Ipsi sunt columnæ, quibus Eccle-
sia innitur, qui si in Christianitate nō essent, ne una quidem hora Christiani-
tas duraret. Solum nanque esse ipsorum, id est, esse eos, longè dignius, multoq; que
utilius est, quām quicquid totius simul orbis agit. Ipsi denique sunt, de quibus
Dominus ait: *Qui tetigerit vos, tangit pupillam oculi mei.* Vnde videte, obsecro,
charissimi, ne quam eiusmodi Dei amicis iniuriam irrogetis. Præstet
nobis Dominus Deus, vt cuncti hæc perfectissimo sibi q;

laudabili modo exequamur, ad laudem
& gloriam ipsius. Ar-
men.

IN EA-

IN EADEM SOLENNITATE NATIVI-
tatis beati Ioannis Baptiste.

*Vt si se homo ad testimonium vera diuinaque lucis in fundo suo lucentis, & in insi-
mis & in supremis viribus recte gerere debeat: & de amore diuino, in quo omnis nostra
salus consistit.*

SERMO II.

Hic venit in testimonium, ut testimonium perhiberet de lumine.

IOANN. I.

O L E N N I T A T E M hodie, dilectissimi, Baptiste Ioannis sancta colit Ecclesia: quem nos, si verbis celebrare velimus, minimum id fuerit, cum ipse Dominus sublimiter ac dignè eum extulerit, dicens, quod inter natos mulierum non surrexerit maior Ioanne Baptista: idemq[ue] eodem loco dixerit: *Quid existis in desertum videre? Prophetam? Etiam dico vobis, & plus quam Prophetam.* Itemq[ue]: *Quid existis in desertum videre? arundinem vento agitata?* Sed quid existis videre? hominem mollibus vestitum? quasi dicat: Non est talis Joannes. Et ipse de seipso testatus sit: *Ego vox clamantis in deserto: parate viam Domini, rectas facite semitas eius.* De quo insuper hodie sancta canit Ecclesia, quod ipse lucerna sit lucens & ardens. De quo ipse demum sanctus Ioannes Euangelista, quod superius thematis loco audistis, proununtiauit, *In testimoniam eum venisse, ut testimonium de lumine perhiberet:* de qua sententia nobis in praesentiarum sermo est. Post tanta igitur tantorumq[ue] preconia, quid nos his excellentius dicere poterimus? Sed ad thematis verba veniamus, quæ sicut habent: *Hic venit in testimonium, ut testimonium perhiberet de lumine.* Hoc lumen, charissimi, cui diuus Joannes testimonium dicitur perhibuisse, es- sentiale, immò superessentiale, omnem excedēs cognitionem, & excellentissimum lumen est, ipsumq[ue] in intimis ac profundissimis hominis fundi lucet. Vbi vero lumen hoc atque testimonium homini præstatur, ipsumq[ue] mouere incipit, ille, cum id obseruare deberet, & attendere vbinam sit, extra fundum suum sese auertit, peruersoq[ue] ordine foras huc illucq[ue] euagatur: quod fit, ut testimonium hoc non recipiat, ob sensualem, ad quam se confert, forinsecus operacionem. Sunt & alij, qui hoc testimonium non recipiunt. *In propria, inquit, vesit, & sui eum non receperunt.* Hi diuino sunt contrarij lumini, quod corda gerant secularia, sintq[ue], ut diuus Joannes Baptista Pharisæis obiecit, *progenies viperarum,* illis econtra afferentibus, *Abrabæ se filios esse.* Quandam enim extrinsecus præ se ferabant sanctitatem, sicut & isti, de quibus agimus. Hi plane omnibus hoc lumen amantibus aduersantur: quod sanè horrendum, nimisq[ue] periculosum est. Denique vix tenuissimo filo huic lumini, & ipsi quoque fidei connectantur. Exteriū cum natura infirmā sit, & ex seipso nihil omnino possit, quoddam Lumen supernaturale auxilium, virtutemq[ue] supernaturalem contulit: Deus, id est, gratia & gratia lumen, quod est lumen creatum, quod naturam longè supra se euehit, gloria sumptu q[ue] omnes hac ratione naturæ necessarios secum adducit. Supra hoc lu- men, aliud est lumen, quod lumen gloriae dicitur, per quod naturale lumen creati intellectus confortatur, ut videre possit lumen increatum, quod est lumen diuinum,

B b b b

diuinum,

Matt. 11.

Ioan. 1.

Ioan. 1.

Matt. 3.

Lumen

gratia &

gloria

quid dis-

ferant.

diuinum, immò Deus ipse. Si enim Deum cognoscere debeamus, id per Deum; cum Deo, in Deo fieri necesse est, vt Deum per Deum cognoscamus, quomodo Propheta ait: *In lumine tuo videbimus lumen*. Hoc est excellentissimum lumen, & ipsum illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum: diffunditurq; super omnes, & malos & bonos, haud secus quam Sol omnibus lucet cœaturis. Si qui cœci sunt, suo damno cœci sint. Si quis in obscura foret domo constitutus, & vel tantum luminis habere posset, vt foramen aut fenestram aliquam inueniret, per quam apertum caput protendere quiret, iam haud dubiè versaretur in lumine. *Hic venit in testimonium, vt testimonium perhiberet de lumine*. Diligenter hic aduertendum est, vt nos principiò ad ipsum lumen gerere debeamus, vt ipsum percipere simus idonei. Itaque abstrahere nos debebimus ab omnibus, quæ temporalia atque caduca sunt. Præstatur nāque hoc testimonium & in infimis & in supremis viribus. Infimæ vires sunt, concupiscibilis & irascibilis. Concupiscibilis, ad quam oblectamenta pertinent, si hoc testimonium capere debat, necesse est, vt primum sese à naturæ & sensuum oblectamentis abstrahat, vbi cunque se delectari senserit, siue id homines sint, siue vestimenta, siue alia quæque, & vt paucis multa complectar, vbi cunque sensuum suorum voluptates seu oblectationes deprehenderit. (*Vitæ necessaria nihil prohibet Deus quin.*

Quæ vita capiamus, & ea libentissimè permittit) Et hæc vita abstractua dicitur, quæ meritò desertum vocari potest, in quo vox Dei clamat. Abstrahitur autem hæc homo ab omni delectatione & naturæ & spiritus, & intus & foris. Secundò prohibetur hoc testimonium in vi irascibili, vbi præstatur homini stabilitas & fortitudo, ita vt, modò rectè hoc perceperit testimonium, instar montis ferrei, immobilis efficiatur, non autem velut arundo hoc atque illuc agitur, quod Dominus Ioannem esse negauit, addensquod nec de illorum numero foret, qui.

Matt. 11. Mollibus vestire:ur, per quos accipere licet, qui sui corporis quietem & commoda seellantur, diliguntque. At inuenire est, qui hæc aspernentur. Sed arido vento agitata plus satis estis, dum ob satuum aliquod, vel durum vel scommatum verbum, mox instar arundinis commouemini ac perturbamini. Et quid vobis, obsecro, verbum vnum nocere potest? Aut si inimicus modò hæc, modò illa inspiret, ingeratq;: iam tristitia inordinata, iam gaudium immodicum vos occupat: & nunc ita, nunc aliter afficiunt, ita vt rectissimè populus arundineus dici queatis. Præterea & in supremis viribus, puta in intellectu, & in voluntate,

Propheta quid. siue in amore hoc testimonium perhibetur. In intellectu, Propheta est. Propheta, procul videns dicitur. Et intellectus tam longè prospicit, vt d. & tu mirum sis. Iam si quis illuminatus sit homo, qui tamen necdum huc pertigerit, si quæ arcana diuinaq; audiat, fundum illi suum testimonium perhibet, vera esse quæ attedit. Sed de Ioanne Dominus ait, quod plus sit quam Propheta: & hoc de isto accipitur fundo, quod intellectus pertingere non valet. Vbi lumen videtur in lumine, id est, in interno creato lumine, quod est gratia & gloria lumen, videtur (id est, intellectus) diuinum increatum lumen, idq; primò occulta & operta quadam ratione. Ad hoc fundum vel ad mille milliaria vires attingere nequeunt. Quæ verò latitudo in hoc sese fundo manifestat, & imaginis & formæ & modi expertus est, & neque Hic, neque Illic habet: sed immensa quædam abyssus est, quæ fertur in semetipsa absq; fundo, velut fluxus maris, qui modò in imamerguntur, ita vt quasi nulla illic aqua fuisse videatur: post horulam verò magne cum impetu

IN NATIVITATE S. IOANNIS BAPTISTAE.

perū prorūpunt, quasi omnia absorbere velint. Sic & hoc fundum in quādam
 vbi pro-
 tendit abyssum, in ipsoq̄e propriè est habitatio Dei, multo verius, quām vel in
 prie habi-
 cælo, vel in omnibus creaturis. Ad ipsumq̄ si quis pertingere posset, inueniret
 tet Deus.
 illuc veraciter. Denū, & seipsum simpliciter in Deo: (Nūquam enim ab illo se-
 paratur Deus) haberetq̄ illic præsentē Deum: adeoq̄ æternitas ipsa sentitur hīc
 atque gustatur, nec est hīc præteritum vel futurum: sed nec lumen ali quod crea-
 tum in hoc fundum pertingere, vel in ipso lucere potest: quandoquidem solius
 hīc Dei locus est & habitatio. Hanc præterea abyssum nec creaturæ oēs emetiri,
 sed nec explorare, nec plēn contentum atq; pacatum rededere possunt, nec aliquid
 omnino id potest, nisi solus Deus omni immensitate sua: ad ipsam deniq; nihil
 pertingit, nisi abyssus diuinitatis, sicut scriptum est: *Abyssus abyssum inservat*: Si nō
 decesserit, qui sedulū id obseruarent, radiaret profecto hoc fundum deorsum in
 vires, & tam supremasquām infimas ad suum inclinaret alliceretq; principium
 & originem Deum: modò, inquam, id obseruat homo, secumq; manens am-
 babilissimæ illi acquiesceret voci in deserto, id est in hoc fundo clamati, & omnia
 ut magis ac magis ingredi studeant, inuitanti. Quidni enim desertum dixerim,
 vbi tāta solitudo est, ut nulla vñquam, nulla prorsus cogitatio in ipsum perue-
 nerit: omniumq; illarum intellectualium cogitationum, quas vñquam habuit
 aliquis de beatissima Trinitate, cuiusmodi nonnulli multum occupātur, ne vna
 quidem pertigerit in ipsum, quodd maximè internum, & lōgè remotissimum sit,
 omnis & loci & temporis expers, simplex quoq; & nihil habens distinctionis
 vnde quisquis rectè ad ipsum pertingit, haud secus sentit, quām se illic perpetuè
 fuisse, & cum uno eodem se prorsus vnum esse: & licet non nisi brevissimo illic
 momento sit, eodem tamen punto & manifestat se, & sentitur illic æternitas.
 Procedit autem hinc extrorsum lux quādam, quæ testimoniu perhibet, fuisse ho-
 minem ab ēterno in Deo necdum creatum. Cūm autem sic in Deo esset, fuit vti-
 que homo Deus in Deo. Diuus Ioannes ait: *Quod factū est, in ipso vita erat*. Itaque
 hoc ipsum, quod modò homo est, post suū creationem, hoc ab æterno secūdūm
 ideam fuit in Deo increatus. Porrò quandiu ad eam nō redit homo puritatem,
 in qua ex sua profluxit origine, nō creatus in creaturam, nullo pacto in Deum
 redire potest. Dicam apertius: Nisi omnis propensio siue affectio vitiosa, omne
 proprium videre & sapere, & quicquid fundum qualibet possessione aliqua la-
 be adspersit & impurum reddidit, quæcumque præterea aliqua cum delectatione
 homo sponte vñquam fuit in natura, siue in spiritu possedit, & quæ inordinate
 ipsi inciderūt, & ab illo sponte scienterq; suscepta sunt: nisi, inquam, hēc omnia
 ita penitus abstergantur diluanturq; , vt sit ea homo puritate, qua erat cūm ex
 sua origine promanarer, nunquam ad suum revertetur principium Deum. Sed
 Quis ten-
 nec hoc quidem ad puritatem satis est, nisi & spiritus lumine gratiæ primū
 suum re-
 transformetur. Quam transformationem si quis perfectè prosequeretur, & ho-
 uerti que-
 mo foret introuersus recto ordine siue ordinatè in intimum fundum suum, fie-
 at principi-
 ri posset, vt aliquis ei etiam in hac vita suprema transformationis fulgor præ-
 staretur, sine qua transformatione in Deum pertingere nemo, nullus Deum co-
 gnoscere valet, quando is perfectè cognosci non potest, nisi in lumine increato,
 quod ipsem est, de quo Propheta ait: *Domine, in lumine tuo videbimus lumen*. Iam
 si quis ad suum fuit familiaris, percepiret ille nimirum inde perlures nobilissimos fulgores, per quos multo,
 Bbbb a quid

quid Deus sit, lucidius apertiusq; cognosceret, quām oculi eius corporei materiālē hunc visibilemq; Sōlem cognoscant. Ceterē gentilēs quidam ipsi huic fundo tam suērē familiāres, vt contēmptis caducis omnibus, hoc solum sectarētūr huic soli vacarent: vnde factum est, vt miram ex ipso notitiam consequerētur Successerūt deinde præclarī Philosoplii, vt Proclus, Plato, & alij complures, & ipsi alijs, qui per seē eam tam exactē reperire nō poterant, planissimam apertissimamq; huius notitiam tradiderūt. Inde est, quod & D. Augustinus Platōnem satetur sancti Ioannis Euāngelium ad id vsque loci, ubi dicitur, *Fuū homo missus ē Deo, integrē pronuntiāsse, licet abditis & tēctis verbis.* Itaque & ad beatissimā Trinitatis distinctam cognitionem pertigerunt. Vnde hoc? Ex isto utique interiori fundo, cui viuebant & vacabant, cuius habebant curam. Hoc verò quām nobis turpe est, quamq; ignominiosum, dilectissimi, dum nos miseri ac steriles interim, tametsi Christiani simus, tantaq; vndique quā nobis auxilio sint habeamus, puta Dēi gratiam, sacram fidem, veneranda Sacraenta, & plura alia maxima adminicula, semper tamen velut cæcæ gallinæ circumimus, & neque nosipso, neque quid in nobis sit agnoscētes, nec vllam fundi nostri vel cenuissimam habētes notitiam. Cuius si à me ratio poscatur, ipsissimam reddo, quod plus satis in multa distrahimur, plus satis externi sumus, plus satis sensibus operamur, ac nostris cōceptibus & institutis inordinate inhāremus, solis externis exercitijs perpetuō incumbentes, vtpote multæ vocali orationi, lectioni, studijs ex propria voluntate propriaq; quāstionē, neglecta vitiorum mortificatione, assūmp̄tis, quibus impeditur ac detinemur, vt ad nosipso nusquam ingredi, nec ad animæ nostræ fundum nudi ac puri pertingere queamus. Nihil minus, charissimi, id hortor & obsecro, vt si qui sunt, qui vasa sua vino

Quatope. Cyprio replere nequeunt, vel lapidibus, vel cineribus ea implere festinent, ne penitus vacua permaneant, & diabolus ea ingrediatur occupetq; Quod nefiat, longè p̄stiterit quanlibet multæ vocali orationi vacare. Est deinde & aliud in supremis viribus testimoniorum, in vi scilicet amatua, quā volūtas est. Huc pertinet illud, quod cantat hodie Ecclesia de beato Ioanne, quod *lucerna fuerit lucens & ardens.* Lucerna, vt nōstis, & calorem habet & lumen. Calorem quidem sentis in manibus, & tamen ignem non vides, nisi forte desuper inspicias: lumen etiam non vides, nisi per medium cornu. Quā vtinam, dilectissimi, solerter attenderemus, & calorem hunc atque lumen istud crebris obseruaremus. Per ipsa nanque *amorem* accipimus *vulnerantem*, qui nos ad hoc perducere fundum debet: in quo amore quandiu positi sumus, excitare nosipso, & ipso pugnare & vrgere, arcumq; nostrum, quatenus fieri poterit, quām maximē intendere debemus. Vbi verò ad *ligantem* in hac occulta abyſſo amorē pertigerimus, ibi nosipso amori pro illius arbitrio relinquaremus oportet, cūm illic nostri potentes nō sumus, nec vlla ibi cogitatio, nullum virium exercitium, nullę deniq; sint virtutum actiones. Sin autem tācum nobis illic spatij, tā illa q; libertas concedatur, vt vel vnam liceat cogitationem concipere, icerumq; ad amorem vulnerantē recidamus, tum illic nos sursum erigere, excitare, inflammarē, amore pugnare, desiderare & obsecrare debemus. Cogendusq; nō nobis amor est. Si quis loqui nō valer, cogitet desideret, quā dicasq; cum D. Augustino: Iussisti Domine, vt diligam te. Da quod iubes, oratio. Et iube quod vis. Dicat inquam: Iussisti Domine, vt diligam te *ex totō corde,*

Deocta & *extera.*
Agnitio.

ex tota anima, ex omnibus viribus, & ex omni mente mea. Da mihi, vt te ex toto, ex toto, ex toto diligā. Si quis autē adhuc tam rudis est, vt mente & cogitatione hęc agere non possit, vel ore de promat. Ceterū ita non faciunt, qui nihil exercitati, quieti se tradunt, quasi iam omnia peracta sint, cūm nihil huius amoris habeant. Dehinc amor *languens* accedit. Quartd demum loco amor *insaniens* venit. Hic iam, dilectissimi, amor descendit, & intellectus ascēdit. Nec vñquā eiusmodi homines plus ad emendum & vendēdum rationis, intellectus & prudentiæ habuērē, quām modō. Comparatur autem hic amor insaniens lucernā. Qui namque illo prædictus est, sentit quidem ardorem illius, quo sic æstuat, vt durare vix possit, & omnibus viribus suis ad amorem incomparabiliter anhe lat, neque tamen eo se præditum nouit. Denique & sanguinem & ossium medullas absumit. Agat iam eiusmodi, satisq; caueat sibi, ne externis propriæ voluntatis institutis & exercitijs naturam destruat, ne, quando amor sua est executurus opera, cedere compellatur: sed ita se gerat, vt ipsum in illius impetu & actione sequi possit. Sed aiunt quidam, velle se hunc vitare impetum, ne destruantur, nec id magnopere ad ipsorum attinere statum. Vbi verò amor hic insaniens hominem inuadit, omnis hominis operatio succumbit: tumq; loquitur Deus verbum vnum per hominem, quod ipsum longè nobilius, multoq; vtilius est, quām centies mille cunctorum hominum verba. De quo B. Dionysius Areopagita sic ait: Quando Verbū æternū in anima fundo profertur, si modō tantæ capacitatris, tamq; preparatū sit fundū, vt Verbū illud æternū in sua integritate, vt generatur ipsum, nō per partes, sed totū queat suscipere, tum fundū cum eodē Verbo vnu efficitur, fitq; idē ipsum in Verbo, ita tamē, vt fundū semper creatura secundū essentiā permaneat. Quod etiā Domin⁹ noster Iesu Christus testatur, vbi ait: *Volo Pater, ut sint vnum, sicut & nos vnum sumus.* & cum Augustino dicit: Tu in me mutaberis. Huc autem, charissimi, nulla potest ratione perueniri, nisi per hanc amoris viam. Audiamus nunc quid ipse de se Domin⁹ Baptista loquatur: *Ego, inquit, vox clamans in deserto: para eviam Domini, quæ est via virtutum: rectas facite semitas eius.* Via, trita & publica est. Semitas, subtiliores sunt. Si quis enim modō in frumento semitas explorare deberet, fudaret ille plurimum, & præterea à recto deviaret tramite: tamē si semitas compendiores sint, & iter multo reddant bretius, quām publicæ plateæ. Atque o si quis semitas ad fundum deducentes attingere posset: quām ille breviaret iter? quanto vteretur compendio? O si quis suum duntaxat fundum obseruaret, & ante omnia maneret secum, obseruaret etiam semitas ad fundum perducentes, quæ vti quæ vastæ sunt, & subtile raræ quæ, obscuræ & incognitæ: nulla profectō aduersitas, nulla pressura intus vel foris, nullus denique defectus siue vitium illi accideret, quin omnia hæc perducerent, inuitarent, impellerent eum ad fundum suum. Sunt præterea & interiores dirigendæ semitas, cedemq; diligenter obseruandæ: aduentum etiam quæ fint viæ nostri spiritus ad Deum, & Dei ad spiritum. Hæ namque semitas admodum subtiles sunt & occultæ. Quas plerique peruerunt potius, dum totos se semper ad externa exercitia, exteriora, actiones effundunt & extrouertunt, haud secus agentes, quām si quis Romam accessurus, quæ in superioribus sita est, ad Batavos descendat, tanto longius à recto deviaturus itinere, quanto longius processerit. Cumq; resipiscunt isti, & restum cupiunt iter repetere, iam senio prægrauati, capitis debilitate laborant:

Bbbb 3

Lucerna.
quis a-
mor cur
sumiatur.

S. Diony-
sius.

Ioa 17.

Ioa 1.1.

Quid cui-
que sumo-
mē ob-er-
uandum.

sicq; fit, vt amori in opere illius & impetu sufficere non possint. Ceterum vbi quis in hoc amoris impetu seu vehementia positus est, non de peccatis suis, non de humilitate, non denique aliud aliquid cogitabit, nisi hoc tantum, vt amori in illius actione sit satis. Pugnatur tamen etiam amore, atque contenditur in ariditate, in derelictione, in frigiditate, in duritia: ita videlicet, vt in illis nos amori resignemus, amori integrum seruemus fidem, concinentes nos in omnimoda paupertate & exilio omnium, quæ amor non est, perpetuoq; suspiramus desiderio, plenamq; & certissimam teneamus fiduciam, & inseparabiliter demum amori adhæreamus: certi quod ita agentes, tanta tamq; multa percipiemus sentiemusq;, vt nemo dignè exprimere poscit. Quod si plenam amori fidem non seruamus, desiderium nostrum flaccescit & tepescit amor: atq; ita nullos reportamus fructus, sed vacui permanemus. Quanuis autem habeat fortasse alius omnia quæ haberi possint amoris indicia & argumenta, si tamen hoc intra se amoris testimonium non reperiat, nihil sunt alia omnia. Colligat inde licet amore se præditum, nihil hoc diabolus moratur: quin & permittit illi adesse cætera, modò hoc verum non cōsequatur veri amoris testimonium, veri, inquam, amoris.

Quem a-
morem
Saran ho-
minio noa
inuidat.

Fallacem namque amorem libens illi malignus spiritus relinquit, vt scilicet persuasum habeat amare se Deum. Atqui si fundum suum penitus scrutaretur, inueniret haud dubiè, quomodo suus se habeat amor. Et hoc est, dilectissimi, quod potissimum deest vobis, quod ad fundum minimè vos recipitis. Quod si perueniretis, sentiretis vtique, vt continuè sine cessatione vos gratia adhortetur excitetque, vt mentem habeatis supra vobisq; subleuatam. Sed huic admonitioni tam crebro grauiterq; plerique resistunt, vt indigni prorsus fiant, qui eam vanquam recuperent: cuius potior causa est, quod sibi p̄fis plus satis placent. Qui si gratiæ fulgoribus obtemperarent, perducerentur his vtique non ad fundum modò, sed ad tantam quoque cum Deo vñionem, vt in tempore sentirent, quo æternaliter sunt fruituri, vti crebra experientia probatum est. Quod nobis omnibus præstare dignetur Deus omnipotens, in secula benedictus. Amen.

IN FESTO D I V I P E T R I A- postoli.

De correptione & admonitione fraterna, quando ea licita vel illicita sit: & potissimum, uti se superiores quique erga subditos gerere debeant.

S E R M O V N I C V S.

Argue, obsecra, increpa, in omni patientia & doctrina. II. TI-
MOTH. IIII.

A E C sunt, dilectissimi, verba Apostoli, quibus instituebat olim discipulum suum Timotheum, quem Episcopum & rectorem aliorum ordinârat: quæ nihilominus ad omnes spectant superiores, & eos qui confessiones recipiunt, quos nimisrum his duobus præditos esse oportet. Primum est, vt reprehendant externa omnia seu manifesta peccata, quæ corrigerem possint, & præcipue, vt eos, quibus præsunt, veritatem edoceant. Id enim impendio necessarium est: & multa

Quo Juo
Confel-
sonarijs
metella-
ria.

multa hinc conscripta sunt, ut subditi instituendi, corripiendi, increpandi
sint, singuli iuxta conditionem suam, præcipue à diuino Gregorio in Pastorali-
bus: vbi cùm omnia plenissimè habeantur, hic talibus supersedebo. Dicam au-
tem de altero, quod magis spiritale est, docetque hominem potius semetipsum:
intus iudicare: quandoquidem id cumprimis necesse est, ut qui internus fieri
volet, alios non obseruet, maximè peccata ipsorum, ne quam displicentiā con-
trahat, vel mentis amaritudinem, aut temerariam aliorum iudicationem in-
currat. Hæc enim tanta animæ damna inferunt, ut satis doleri non possit. Vn-
de & vos moneo, charissimi, ut quām charus vobis est Deus, ab aliorum consideratione animum reuocetis, & totos vos recipiatis ad vosmetipcos: & si que in
alijs vitia cernere contingat, studiosè exploretis, fuerint ne præteritis temporibus eademi in vobis, aut sintne etiamnum. Si ea in vobis deprehendatis, diuina id prouidentia ac dispensatione factum cogitetis, ut in alijs ea conspiceretis, recipie-
vt inde ad vestrijpsorum cognitionem, ad cordis contritionem, ad morum de- Quòd sibi quisque
niq; vitiorumq; correctionem adduceremini. Simulq; & pro illis, in quibus ea
notastis vitia, preces ad Dominum fundatis, vt & illis Dominus pro suo diuino beneplacito cognitionem emendationemq; largiatur. Sic planè bonus quisque etiam ex aliorum peccatis sit melior, & ab omni iudicatione, displicentiā, cæterisq; vitijs se seruat immunem, vbi peruersus omnia in peiore rapit partem, & pessimè interpretatur quæcunque videt. Atque ita bonus quisque verum seruat amorem, & fidelitatem erga proximum: eademq; dilectio etiam alios in corde illius innoxios reddit. Si quid enim infirmum, seu quod vitium in alijs aduertat, non ita esse cogitat, ut foris videtur, sed ex bona procedere intentione, aut ideo Deum id permittere, ut ipse inde commoneatur & corrigitur, vel vt seipsum exercere, mortificare, & vincere discat, patienter sufferendo defectus aliorum, sicut & ipsius sp̄ius mala Deus dissimulauit, & peccata patienter tulit. Quod ipsum profectō multo sp̄e homini utilius, multoq; melius foret, quām alia omnia, quæ forinsecus monendo & corripiendo facere posset, etiam si illa ex amore fierent: sicuti crebrò sibi persuadent homines ex amore se corripere, cùm tamen longè aliter se veritas habeat. Evidem in veritate vobis affirmo, charissimi, si vosipos per patientiam & pacem in cordis puritate vincatis, omnes vicisti aduersarios vettros: quod haud dubie multo præliterit vobis, quām si totum mundum scribendo & sapientia vestra lucremini, vosipos interim perdentes noxia pernicioſaque aliorum iudicatione. Ait enim Dominus noster: *Quid videt seculum in oculo fratris sui, trahit autem, que in oculo tuo est, non consideras?* Hic tamen excipio eos, quibus id ex officio ab sancta Ecclesia iniuncto incumbit, ut alios corrigeant, qui sagaciter aduertere debenhunt, quomodo & quibus ex causis reprehendant, vti nos beatissimus Apostolorum Princeps Petrus scriptis & vita docuit, qui ipse totus mansuetus & misericors fuit: ne videlicet aliquem toruis gestibus, aut turbulentis & iracundis ac asperis verbis corripiant, quæ trifilia & indignationi formitem præbent, (neque enim id ipsos decet) sed (quod solum eis permisum est) ad emendationem & ædificationem sibi subiectos reprehendant. Sed, proh dolor, ita nunc vt plurimum sit, ut Prælati & superiores saultum hac in parte negligentes sint, palpantque semetipcos, durius quām offereret subditorum mala castigantes. Vnde non modò nulla sequitur corre-

correctio, sed maior etiam peruersitas eorum quos reprehendunt. Qui si subditos suos in timore Domini cum mansuetudine instrueret, ut aduertere possent, pro sola id animarum suarum salute fieri, multo citius totos se emendationi exponerent, & manerent in pace sua. Dum autem vident, proh dolor, Prælatos suos suum duntaxat priuatum commodum & honorem sectari, sicut præter fas & aequitatem opprimere, magis rebelles magisq; inuoluntarij fiunt. Sunt enim reuera plerique, qui se ex iustitiæ zelo subditos corriperè arbitrantur, cum tamen ex iracuda vltione & animo auerso id agant: quodq; odio vitorū se facere credunt, hominū potius odio faciant. Sed obsecro vos, quicunq; tales estis, discutite vosmetipſos, si in veritate diligatis, quos tam acerbè punitis: ut vos quidem persuasiū habetis, ex deuotione & zelo iustitiæ, sed ut timendum est, potius ex auersa impatientia, quam ob iustitiam ex vero pietatis ac benignitatis fundo mouemini. Quod tamen de illis potissimum dixerim, qui necdum interna cordialis dulcedinis & diuini amoris gaudia experti sunt: quibus id vſuuenire solet, ut subditos suos tam importunè compellant & puniat, aut durioribus verbis toruoq; aspectu immittus aggrediantur. Quæ enim anima amorem intimum diuinamq; dulcedinem necdum experta est, discretionē in modo, in verbis, dum corripit, seruare nescit: quandoquidem vera charitas docet, ut tractandi sint, qui reprehensibiles sunt. Porro qui ratione officij arguere volunt, illi contemptum Dei & animarum damna præuenire debebunt, atque ita b! andis ac dulcibus verbis & māsuetis gestibus corriperi qui corripiendi sunt, ut infirmiores notare possint, suam duntaxat salutem, non aliud aliquid, spectari. Quod si ex diuina permissione id accidat, ut nonnūquam subditi per immodestiam & temerariam erga Prælatos suos irreuerentiam excedant, non id respicere, nec villo pacto vindicare debebunt, quatenus absque aliorum subditorum suorum scandalō fieri poterit. Si enim vlciscantur, seipſos suspectos redundunt, quod illis fortasse impedimento erit, ut nullum per ipsos fructum Deus facere possit. Sed maiori cum patientia ac benignioribus verbis & gestibus quam alijs facerent, eiusmodi ſe exhibebūt. Hæc enim ut plurimum ferè maxima superiorum tentatio est, per quam multum de martyrij gloria vel perdunt, vel merentur: vnde diligentior h̄ic eis perpetuō cura adhibenda est. Mansuetudo namque, & libenter hominum erratis ignoscere, sic decent Prælatos, ut his virtutibus meliores habere non possint. Quibus tamen & hoc summopere agendum est, ne priuatum honorem ambiat, neve quem singulari prosequantur amore, sed omnes sibi subiectos concordi dilectione, velut mater piissima filios suos complectantur: maximè verò infirmis ac malè habentibus amorem & fidelitatem impendant. Ad h̄ec corda sua iugiter ad Deum leuent, petendo ab ipso & serio rogando, ut subditos suos conseruet, protegat, tueatur: nec vlla ex parte placeant fibi meritis: & quantum fieri poterit, primum opere ipſi implent, quod à subiectis fieri velint. Ita enim, diuina opitulante gratia, omnia facile effectum sortientur, vbi Prælati virtutibus dediti fuerint: quos nimisrum, velint, nōl int̄, subditi ſequi cogentur, etiam si ad omnia sint vitia & mala proclives, & infenso in Prælatos suos animo. Cæterū quibus nulla alios regendi authoritas commissa est, id est, qui in simplicitate absque officio vitam degunt, illis cum primis necessarium fuerit, ut seipſos intrinsecus occulte iudicent, & pro virili quæcunque externa iudicare caueant, quando ut plurimum in huiusmodi

**Cur subduci alii
quoties
rebelleſ
fiunt.**

**Reprehenſibiles
qui repre-
hendēti.**

**Qui Præ-
lati vel
martyriū
esse que-
tur, vel
perdant.**

cermodi iudicijs erratur: & plerunque secus se se res habent, quām nobis forin-
secus videatur, ut postea sepius comperimus. Vnde vulgari fertur proverbio:
Is sapiens est, qui omnia nouit in melius interpretari. Quod ut & nos faciamus,
præstet nobis Dominus Deus noster, in secula benedictus. Amen.

IN COMMEMORATIONE DIVI PAVLI Apostoli.

*Vt perfectè nobisip̄sis & omnibus emori debeamus. De afflictionum utilitate. De amo-
re, passione, & sanguine Christi.*

S E R M O V N I C V S.

Christo confixus sum cruci. Viuo autem iam non ego, viuit vero in me
Christus. AD GALAT. II.

Ivv s h̄c Apostolus Paulus, cuius hodie Festa celebramus, tam
perfectè sibi ipsi, charissimi, & omnibus mortuus erat, adeoq; in
essentialē quendam Dei & cunctorum hominum amore trans-
formatus, ut paratus esset, pro omnium salute mortalium, etiam
mille subire mortes: tam denique suisip̄sius oblitus, ut nihil sciret.
Cor. 12.
nisi Christum, & hunc crucifixum, & omnem Christo huminem lu-
crari cuperet, tāquam torius mundi communis esset pater, & vniuersum mun-
dum ipse genuisset. Et ut tantum nos Apostolum in vera dilectione & resigna-
tione sequi, Deoq; placere possimus, inter cæteras virtutes, quibus studendum
est, h̄c quatuor nobis sectanda sunt. Primum est, immensa abstractio, exilium,
elongatio ab omnibus rebus creatis extra Deum. Secundum, obliuio & ignora-
tio omnium labentium creaturarum. Tertium, continuus in principium no-
strum Deum respectus, idq; cum lugubri ac penetrante desiderio & expectatio-
ne Dei. Quartum, operatio, per quam vicinus Christo imprimimur ac con-
formamur. Immensa quidem seu abyssalis abstractio vel exilium est, ut pro-
fus oblitus sis, si quis aliquid tibi debeat vel obstrictus sit, sicuti omnia in obli-
uionem abibunt, vbi ultima miseræ mortis ingruerit hora. Deinde si in tem-
pore supra tempus viuere soles, & ab omnibus esse creaturis abstractus, intel-
ligentiam tuam obliuisci docebis omnium qua natura præstare possit. Cæte-
rū continuus in Deum respectus est, ut omnium eorum, in quibus Deum in-
uenire non potes, præsentia vulnus tibi semper infligat. Operatio demum, in
qua Christus vicinus nobis imprimitur insculpiturq; ea in nostris fit interioribus, vbi Christus ex Patre sui persona essentiam semper & naturam suscipit.
Quantoq; Christus hominē in sua ex Patre emanatione magis respicit, tanto in
illo purius formatur. Samē quicunq; modò Christo se in pœnis & amaritudine
per patientiam conformant, illi etiam percipient cum eodem effluxum & in-
fluxum, in quo ille semper naturam & essentiam capit ex Patre. Et quisquis vi-
tis suis mori & interiori potest, is etiam ex Deo nouam potest percipere fortitu-
dinem. Qui in Christum transfundit omnes humanæ naturæ suæ vires, in hunc
ille diuinæ naturæ suæ vires refundet. Morte interiorum medullarum homi-
nis, amorosum Dei cor satiatur. Felix & beata mēs, quæ ab omnibus rebus crea-
tis nudata, expedita & vacuata est: quaz̄ nulli se potest rei creatæ imprimere,

Cccc

Deum

Cor Dei
quo satie-
tur.

Deum commouet ad trahendum ipsam in intima diuinitatis suæ. Abscessum
minus rerum creatarum extra mentem hominis, ingredi facit atq; emanare
in eandem diuitias diuinæ virtutis. Nec potest quisquam diuinam præsentiam
& similitudinem perfectius capere, quæm is, qui omnibus mortuus est: tam,
quam, mortuus & in mente & voluntate, vt id quod nūquam Esse sortitum est.

**Proxima
ad perfe-
ctionem
via quæ.**

Proxima ad perfectionem via est, omnibus mori, & soli Deo viuere. Qui semper
moritur in seipso, semper absque cessatione viuere incipit in Deo. In veris-
fima omnium rerum creatarum morte in anima, gratissima ac naturalissima
vita latet. Nulla tam propria, tamq; naturalis ad æternam vitam capessendam
operatio est, quæm mortificatio & mors animi sive mentis omnibus rebus crea-
tis, & subiectis, demissio, nihil penitus, abiecit sui ipsius subter omnem creatu-
ram. Homo quidam cogitabat secum, vt Deus quosdam tam amabiliter ac
dulciter, quosdam verò non nisi per peccatas trahat. Cui Dominus respondit:

¶ Quid, inquit, amabilius nobilius tibi videtur, quæm quod milii similius est?
Et hoc afflictio est. Cui, quæso, molestior ac multiplicior vñquam irrogata crux
est, atque mihi? Aut vbinā magis propriè & excellentius operari possum, quæm
in illis, qui mihi similimi sunt? Qui sunt homines in afflictioribus constituti.
Nemo vñquam tam acerbè passus est vt ego, nec tamen me quisquam purior
fuit. Quando verò magis irrisus fui, quæm cùm Patrem meum cœlestem quæm
maxime honorarem? Certum id habe, diuinam naturam meam nihil vñquam
tam excellenter in humana natura operatam, quæm afflictionem. Quanto au-
tem afflictio operatur nobilis, tanto & maiori ex dilectione donatur. Semper
tamen humanæ naturæ fragilitate attenta, ex amore & iustitia nihil ei supra

**¶ vires mihi perspectas imponere possum. Oportet nimurum fortiter coronam
imprimi, quæ perenniter coram Patre meo virere atque florere debeat. Itaque
qui profundè cupit demergi in abyssale diuinitatis meæ pelagus, hunc & in a-
cerbarum passionū profundū mare altè satis immergi necesse est. Evidē super
omnia emineo, & mira ac supernaturalia in meipso opera ago: & quisquis se se
supernaturalius atq; profundius subitus omnia deprimit, supra ultraq; omnia
supernaturalius trahitur & effertur. Quidam nō sse cupiebas, quando quis per-
fectè mortuus fit. Cui Dominus respondit: Tunc te scias perfectere mortuum, cùm
virtus cuncta tam tibi impossibilia & aduersa fuerint, quæm sunt celissimæ di-
uinitatis meæ generositati. Tum iste ad Dominum: Quid, inquit, piissime Deus
mortem hanc in homine operabitur? Respondit Dominus: Praesentia mor-
tis ac moriētis vitæ meæ, in qua semper humani generis salutem operatus sum.
Nam & mihi præsens semper erat mors mea, cum æstuantissima fisi patiendi
pro homine acerbissima quæque, vt præordinatum erat & constitutum mihi
a Deo Patre. Net tamen sufficiebat mihi, quod ego solus omnium esse abieci
creatuarum: quin & omnes, qui me confitebantur, odio haberi, & exquisitus
confici tormentis oportebat. Ardentissima quoque fixis illa, qua humanam si-
tuebam salutem, effluxum quendam & ebullitionem eruptionemq; amorosi ac
bullientis pariebat sanguinis mei. Fuisse enim hoc ipsa quoque cordi meo du-
rissima, quam patiebar, morte acerbius, si vel vñica sanguinis vel vndæ guttula
in corde meo remansisset, quam pro salute hominis ex eodem flagrantissimo
corde meo non licuisset effundere. Ut enim sigillum formam suam cer-
imprimit, ita & vis amoris, quo hominem dilexi, eiusdem hominis mihi, puta-**

**Paradis-
us
restis & d
mortuus
quis**

manus.
Sigilli &
amoris
collate.

IN S. PAVLI COMMEMORATIONE

Nambus pedibus meis, ipsiusque diuino cordi meo, impressit imaginem, ut ilius nunquam possim obliuisci. Porro sicuti vulnera mea acuti clavi & lanceæ mucro forarunt, sic eadem vicissimo suauissimo diuinitatis meæ balsamo repleui, ut semper copiosè in humanæ naturæ promanent fragilitatem. Enimvero sanguis meus balneum est, ex diuinitatis ardore semper bulliens, ut abluatur in eo homo à peccatis suis. Quid verò iucundius, quidve gratius mihi esse queat in passionibus meis, quam operari eas in illis, quorum gratia eas sustinui, & fructum atque usuram facere in charis membris meis? Planè nihil mihi maiori voluptati est, quam ut videatur ab omnibus, quam supernaturaliter per vim amoris mei pro homine operatus & passus sim. Homo quidam deutus, quem secum cogitaret, quam græve fuisse Domino videre hostes suos, cum ab illis caperetur, tale ab eodem responsum accepit: Hostes mei sic coram me erant, ut apud aliquem amici illius, volentes ei auxilio esse ad perficiendum gratissimum atque optatissimum, quod toto vitæ sua spacio patrâset opus. Sic etiam cuidam Dominus miserabiliter semetipsum ostendit, quam omni fuerat sanguine desitutus & exhaustus, quod à coluna solutus fuit, dixitq: Vide, obsecro, quam totum me hominis amor ebibit & exsuxit. Quomodo ergo non mihi gratum sit, ex ipso bibere refusionem seu compensationem passionum sanarum? Aduerte, queso, quot amoris signa in me homo conspicere possit, si me videat tam innumeris amoris vulneribus confectum, sacratissimamq: ruinæ passionem meam? Tam nobiliter, tam excellenter Deo anima vnitur, & in primam transformatur originem vnde profluxit, ut meritò cogitationes omnes aliquod in hac vniione medium parientes, veluti mortem ipsam horre ac fugere deberet. Neque enim extraneum aliquid ea potest cogitatio sustinere, quæ in se Deum suscipere beat. Ideoq: tantum inuicibilis & ineloquibili appetenda sunt. In his verbis obliuisceris omnium, quæ verbis exprimi possunt. Occulta fit conuersatio tua, ut in te secretè queam operari: & occultum serua, quicquid ipse in te operor. Inde enim cunctis sum amabilis creaturis, quod creaturis omnibus inæstimabiliter occultus sum. Quam verò naturale mihi est habitare in corde Patris mei, tam quoque naturale & gratum mihi est commorari in anima, in qua quietem reperio, & cruendorum similitudinem vulnerum meorum, quam equidem perenni paterni cordis mei amoris cauterio notaui, immo & vulnerau: quod vtique vulnus coram oculis meæ diuinitatis perenniter florebit. Quem in hac vita doloribus, afflictionibus, poenis exerciandis decreui, hunc & in beata æternitate suauissimo diuinitatis meæ melle frui debere præordinaui. Sanè ad fundam animæ secundum essentiam pertingere nō possum, nisi se homo cum humilitate exhibeat, offerat, resignet, omnemq: expellat, ut ita dicam, naturalitatem. Ceterum ut D. Pauli exemplo perfectius Christo configamur cruci, notetur breue istud, sed haud cōtemendum, de cruce Dominica exercitium: quod vos, dilectissimi, familiare habebitis & quotidianum, fructum inde, si non defit sedulitas & perseverantia, non minimum reportaturi. Itaque Crux sancta, instar veri lectuli, quatuor habet angulos, ad quos sacratissima Filii Dei membra extenta fuere, quo per id nobis liquidus daretur intelligi, illum vniuersum mortalium genus, id est, cunctos homines communis quadam dilectione complecti, atque ex quatuor mundi angulis cunctos ad se in lectulum suum instar feruētissimi amatoris pertrahere de-

Paradisi
gena.

Aliud.

Animæ
domici-
lium qui
Deo sit
gratum.

Num de
Cruce
Domini
exercitū.

Anguli
crucis
quarum,
quid.

2. Cor. s. fiderare. *Pro omnibus enim mortuus est, & omnes optat homines saluos facere. Quod ipsum & forma crucis illius præ se fert insinuatque.* Eius nanque pars superior, Angelorum eum ruinā instaurare voluisse significat: Pars inferior, Patres eum ex Limbo redimere: Pars dextra lateris, suos eum protegere amicos & benedicer: Pars sinistra, trahere eum atque conuertere inimicos suos cunctosq; peccatores voluisse, designat. In extremitate superiori, cæli reseratio: in inferiori, destructio inferni: in dextra, gratia & diffusio: in sinistra, peccatorum remissio significatur. Iam verò iuxta beatissimi Apostoli huius, cui hic præsens dies sacer est, institutionem, *et iam in nobis sentiamus, quod est in Christo Iesu,* id est, huic cruci iam dictæ spiritualiter nos conformemus, quo Christo in animabus nostris delectabilem præparamus lectulum, quatuor angulis instructum, quorum unus sursum, alius deorsum, tertius intro, quartus respiciat foras. Huius mirum quatuor sunt virtutæ semitæ, non ni odd ad Paradisum nos perducentes, sed tam grato quoque nos decore exornantes, ut ipsimet Deo voluptatis Paradisus efficiamur, & instar terrestris illius Paradisi, quatuor è nobis procedant flumina per amœna, in vitam usque salientia æternam. Supremus quidem huius lectuli angulus, seu extremitas suprema, est, ut corda cunctaq; nostra desideria cum omni facultate nostra expandere & extendere debeamus ad Deum, in amore, in gratitudine, in laude, in reuerentia, in humili resignatione & obedientia sive subiectio ne, ita ut momentis omnibus tantum Deo laudis & honoris cupiamus impendere, quatum creaturæ omnes in omnia seculorum secula exhibere se posse desiderabunt. Sed neque hoc pasto sitienti nostro desiderio satis factum esse debet, sed Deum humiliter precabimur, ut ipsem perficere dignetur laudem suā, quam nulla perficere, nulla capere creatura potest. Infima extremitas est, ut nosipso tam profundi cum ingenti deiçiamus, humiliemus, demergamus, nihil pendamus humiliitate, ut non modò vilissimos ac indignissimos totius orbis nos iudicemus peccatores, sed tales quoq; ab omnibus haberí ac reputari desiderem⁹. Enim uero adde se quisq; deiçere in ira, adde se vilipendere ac demittere deberet, ut Deus cū omnibus donis suis eum non posset extollere: quantoq; largioribus ac copiosioribus Dei donis perfunderetur ac charismatibus, tanto & se amplius nihil facere & humiliare, Deiq; bonitatem eō magis laudare deberet & extollere, hoc ipsum impendio secum admirans, quod Deus sublimis & gloriōsus, tam inutilis, indigi, extremiti vermiculi vel semel meminisse, & vel *Charitas nostra quotiescum ex tensi debeat* aliquid saltem per eum operari dignaretur. Extrorsum versus tendēs extremitas est, ut tam latè ad creaturas oēs simus extenti, ut complectamur omnia, veratq; cū dilectione cūstos in cælis, in terra, in Purgatorio degētes, amplexemur. Et primò quidē in cælis positos beatos spiritus amabili cū fauore circumplectamur, de illo rū exultando gloria, ac perinde gratias ob eam Deo referendo, ac si nosipſi ea frueremur. Deinde animas in Purgatorio detētas ita complectamur per cōfessionem, ut tantū illorum penit & cruciatibus cōpatiamur, ac si nosipſi ea toleraremus, eisq; succurramus & opitulemur pro viribus. Tertiò, ad omnes adhuc superstites homines extēti erimus, vera eos cōpletendo charitate, nullo penitus excluso, & opē ferendo, subucliendoq; singulis pro virili, idq; tanto cum cordis affectu, ut doleamus esse aliquem, qui nostra non sit ope subleuatus: tam ingenti quoq; cum amore cuncta nostra peragendo opera, ut tam ea prodeesse ostendamus omnibus, ut nobisipſis: atque sic denū nos extrouertendo, ut semper manea-
- I. 11. per cōfessionem, ut tantū illorum penit & cruciatibus cōpatiamur, ac si nosipſi ea toleraremus, eisq; succurramus & opitulemur pro viribus. Tertiò, ad omnes adhuc superstites homines extēti erimus, vera eos cōpletendo charitate, nullo penitus excluso, & opē ferendo, subucliendoq; singulis pro virili, idq; tanto cum cordis affectu, ut doleamus esse aliquem, qui nostra non sit ope subleuatus: tam ingenti quoq; cum amore cuncta nostra peragendo opera, ut tam ea prodeesse ostendamus omnibus, ut nobisipſis: atque sic denū nos extrouertendo, ut semper manea-

maneas nus intus, aut ad minus absque impedimento nos rursum queamus intro recipere, siquæ exitus noster verus ingressus. Quartò nanque (quæ est ea extremitas, quæ intro spectat) cunctas vires nostras cum Mose tam altè ad vnicæ quieti cordis nostri solitudinis siue deserti interiora minari debemus, donec omnem multiplicatatem & inquietudinem euaserimus perdiderimusque, simulq; cum eodem Mose ad admirandum Dei pertingamus vultum, vbi in silentio Dominum præstolabimur. Ibi tum internam Dei vocem in deserto clamâtem audiemus, *Parate viam Domini, rectas facite semitas eius.* De hoc deserto Do minus in Osee loquitur: *Ducame am*, inquit, animam videlicet amantem, in *solitudinem, & ibi loquar ad cor eius.* Hi sunt, dilectissimi, quatuor anguli seu cornua quatuor sanctæ crucis, & lectuli a moris. Et reuera quisquis suum ita instruxit & præparauit lectulum, Christum amatorem suum cum anima amante fiderenter inuitare potest, ac dicere: *Veni dilecte mi, lectulus enim noster floridus.* Deinde sic suum instruxerat lectulum gloriatus Christi Apostolus Paulus. Ideo quæ confidenter ait: *Christo confixus sum cruci. Viuo autem iam non ego, viuit verè in me Christus.* Qnod precibus & meritis eiusdem Apostoli nobis omnibus præstet Deus omnipotens, pius & misericors, cui est omnis honor & gloria in secula seculorum. Amen.

IV.

Exod. 3.

Ezeie 40.

Osee 2.

Cant. 2.

Galat. 2.

IN FESTO VISITATIONIS GLORIO- SISSIMÆ SEMPER VIRGINIS MARIAE.

De dupli quodam hominum more: de quæ temptationibus hominibus abstracti occurribus, & quæ eos prius oporteat experiri, quam ad supremam perfectionem pertingant.

S E R M O V N I C V S.

A Thaulero in Octava Nativitatis beatissima Virginis Maria habitus; sed in hoc Fustum translatus à nobis in gratiam Lectoris.

Transite ad me omnes, qui concupiscitis me, & à generationibus meis adimplemini. ECCL. XXIV.

OLENNIATATEM hodie celebramus, dilectissimi, celeberrimæ atque dignissimæ Virginis Mariæ, de qua D. Bernardus & plerique alij sanctitate conspicui fatentur, se eam dignè laudare non potuisse, sed præ laudum eius copiosissima exuberantia fuisse tacere compulosos. Cui etiam hanc fundit precem idem ipse Bernardus: Quamuis ò sanctissima ad supergloriosissimæ diuinitatis affinitatem subleuata sis, noli tamen eam obliuisci cognitionem, quæ tibi ad homines est: nec ita in diuinitatis recedas abyssum, quin & humanæ sis memor infirmitatis, quam & ipsa olim aliqua ex parte sensisti. Idq; genus alias complures deuotissimas orationes inuenire est, & ab hoc ipso D. Bernardo, & ab alijs ad hanc beatissimam Virginem fusas. Est autem duplex hominum modus siue mos. Alij nullas volunt preces fundere, dicentes se nihil penitus orare posse, sed Deo sese duntaxat resignare & velle & debere, vt ille tam secum quam cum omnibus suis negotijs & causis pro suo faciat arbitratu. Alij studiose admodum & Virginem gloriosam, & cæteros quoque Sanctos pro suis causis

Duplex
hominis
mos aut
modus.

CCCC 3

omni-

Non oītā tibas quid deest. omnibus precantur. Sed his utrisque multum adhuc deesse potest. Prioribus quidem deesse, quod non satis perspexere institutum esse ab Ecclesia, ut preces fiant, id ipsum nos Dominum Deum nostrum & verbo docuisse & exemplo, quando ipse Patrem suum cælestem orauit. Hos tamen simplex eorum fortassis excusat intentio, quum aliter nesciant: & exaudiuntur, si nihil mali intendant, nec tales cause sint, quibus Deus, nisi rogatus, annuere nō sit: de quibus D. Gregorius ait, Vult rogari Deus. Imm̄d, charissimi, sepe Deus hominem graibus periculis & angustijs intulit permittit, ut ad orationem excitetur: quem tum Deus exaudit, & præstat auxilium, ut hominis inflammetur amor, & de sui exauditione solatium accipiat. Alijs orantibus id deesse potest, quod nimium irresignati sint, velintq; prosperum semper habere successum ea pro quibus orant: quos equidein orare oportebat, sed cum vera sui resignatione, ut id in modis & rebus omnibus gratum illis esset, quod Domino placeret. Iam de prima thematis dictione, puta *Transite*, multa hisce diebus locuti sumus: ut videlicet homines incipientes, grossiores pilos, id est, grauiora quæque peccata: proficientes, malas ad vitia propensiones: qui verò perfectioni viciniores sunt, internas vitorum radices abradere debeant. Modò aliiquid de his postremis hominibus, prorsus amabilibus, dicendum est. Qui vbi se ipsos abstrahere, tanto ad Deum corde conuerso, ipsum solum amare & intendere statuentes, tetricam quandam illis diabolus tentationem ingerit, quam homines seculares exhorreant. Hanc autem tentationem utriusque habent, & abstracti isti, & seculares, siue seculo dediti: sed fundum vtrorumq; longè diuersissimum est. Seculo deditis tentatio hæc ex immortificato fundo, & carnis ac sanguinis natura procedit: vnde statim tentationi huic obtemperantes, opere eam perficiunt: nec neceſſe habet spiritus malignus eos tentare amplius: vbi tantum suggestit, nihil illi negotij supereſt. Bonis verò hominibus, qui in sua puritate constituti sunt, ab extra hęc tentatio accidit, nō autem ex ipsorum fundo: nisi leuiter admodū, puta quod diabolus quandam adhuc in eis propensionem inuenit, tamē purlit: ut quod fortasse ex natura ad iram proclives sint. Hoc vbi nequam spiritus aduertit, omnibus dolis & peruersa nequitia sua laqueos tendit: quo illi labore ad superando seculo deditos opus non est, quod isti statim sequantur. Itaque in hos congerit, velut si mittat quis lappas in aliquem, id est aliam post aliam, donec totum lappas occupent hominem. Sic, inquam, tartarus hostis, dum ad iram hos propenos conspicit, aliquam eis aptæ ad commouendam bilem materiæ imaginem ingerit, nec vnam tantum, sed plures, aliam post aliam, donec vsquead tandem ira incandescant, ut quosdam edant clamores, nec secus se habeant, quād si eos, contra quos moventur, cedere & oſſodere velint. Qui si tum ad se ſe redire, & profundè ſe in humilitatis fundum demittere possent coram Deo, si Confessoris illis copia non eſſet, redirentur in concordiam atq; ſatis facerent illis, quos fortè læserunt, moxq; sine omni excusatione in fundum nihil, magnamq; (ut ita dicam) defectuositatem suam laberentur, hoc ipso certo certius totum hoc vitium ſive defectus coram Deo haud ſecus euaneſceret & consumeretur, quād nix ad ſolis ardorem, redirentur in omnimodam cum Deo gratiam, inimicus verò vacua manu confusus abſcedere cogeretur. Quia in reſi prudenter ſe gerere voluerint, multo puriorē, multoq; ad ascendēdum paratores effigientur. Dicam nūc aliquid charissimi, quod non ad omnes pertinet,

**Quibusdā
exātibus
quid de-
ſit.**

**Quisam
facile tea-
tatiōibas
ſucuum-
bāz.**

tineat, quodque nos miseri ob sui sublimitatem non absque terrore & tremore
vel dicere vel audire debeat, qui non illi viuere studuimus. Qui id experti
sunt, nouerunt ipsum: nec tamen, quod satis sit, inde effari possunt. Apud D. Iob
legimus: *Cum spiritus me presente transiret, inboruerunt pili carnis mea. Stetit quis-
dam, cuius non agnoscetam vulnus, imago coram oculis meis, & vocem quasi aera lenis
audiiui.* Vbi per spiritum, qui coram illo transferit, D. Gregorius sacratissimam
Christi accipit humanitatem: per imaginem verò, quam viderit, nec agnoue-
rit, incognitam eiusdem diuinitatem, quia ignota & occulta est omnibus crea-
turiis. Similiter huc adducit locum illum ex tertio Regum volumine, vbi Ange-
lus ad Heliam ait in hac verba: *Ereditare, & stans monte coram Domino. Et ecce
Dominus transi, & spiritus grandis & fortis, subuertens montes, & conterens petras
ante Dominum. Non in spiritu Dominus, & post spiritum commotio. Non in commoti-
one Dominus, & post commotionem ignis. Non in igne Dominus, & post ignem filibus
aeris tenuis. Quia cum audisset Helias, operuit vulnus suum pallio, & egressus fletis in
ostio spelunca. In omnibus his modis, charissimi, id est, neque in commotione, ne-
que in subuersione, neque in igne venit Dominus: sed erant haec omnia tantum
via quedam & preparatio. Ceterum montes D. Gregorius mentes elatas inter-
pretatur: & petras contritas ante Dominum, mentes irresignatas, & homines fi-
bi placentes, cum suis proprijs inuentis ac institutis, propriæ voluntati ac irresig-
nationi mordicus inhærentes, qui interim modes seu exercitia grandia habent,
& magna quedam agunt opera, sed omnia cum proprietate. Ad hos quando
Dominus venire statuit, prius magnam quandam commotionem mittere habet,
qua euertat omnia interiora ipsorum. Sed proh dolor horum exiguis est nu-
merus: cuius ratio est, quod omnes rebus temporaliibus inhærent, & in ea, qua
corruptæ naturæ inest, viciose & sensuum oblectacionibus persistant. In qui-
bus verò, sicut oportet, id est, neque plus neque minus, haec commotio viget, his
accidit, quod illis, quos ego perplures vidi, ut in illa hora vel centies ed addu-
cantur, ut pertinet se animam futuros. Hac de causa quidam sciscitabatur ex Do-
mino, quid ad haec facere deberet, quandoquidem nocte ac die fibi propter haec
commotionem moriturus videretur: deberetne sic periclitari vitam suam. Cui
Dominus respondit: Non potes tu intus sustinere, quod ego tam immaniter &
absque modo corporaliter percessus sum, ut pote per manus, per pedes meos, &
in toto corpore meo? Planè sunt quidam dilectissimi, qui hanc commotionem
ferre nequeant, sed huc atque illuc discurrant, foris requiem querentes, vbi tec-
men minime eam reperturi sint. Quos potius hanc sufferre oportebat, & ad
ipsam passionem suam funditus se resignare. Cui profectò morti mira respon-
derent. Credite mihi, charissimi, etiam si ea quis puritate foret praeditus, qua es-
rat quando baptismatis fonte leuatus est, nec vñquam in peccata cecidisset, nū
hilo minus si ad proximam vitalemque veritatem pertingere debeat, per hanc
commotionem, & per hanc viam cum vera resignatione gradiatur oportet: alio-
qui certo certius in eodem semper luto hærediti deficeret. Post hanc autem
commotionem ignis venit: sed nec in illo fuit Dominus. Hic ignis ardenter nobis
amorem significat, qui medullas ossium & sanguinem absumit: & in ipso ho-
mo totus extra se constituitur. Hoc igne quidam tam vehementer foris & intus
flagrabat, ut nusquam auderet straminibus appropinquare, credens, quod ex
calore, quo astuabat, succenderetur. Alius similiter, qui etiamnum superest,*

Paradiso
gma.Miri quia
dam de
ardenti
amore.

Aliud magis micu. præ hoc ardore nunquam somnum capere potuit, præterquam hyberno tempore, cùm nix densior cecidisset, in qua se volutans, obdormiebat: moxque ut attingisset niuem, & quæ longe & quæ propè erat nix, in aquam resolutebatur ac disfluebat. Sic, sic, charissimi, æstuans hic amor per spiritum in corpus erumpit penetratque. Attamen nec in isto venit Dominus. Post ignem verò sibilus erat aura tenuis: & in ipso Dominus venit. Eia quid illuc factum putamus, charissimi, vbi Dominus venit? Nimirum quando post omnia iam dicta, tam fortia, tamque vehementia, quæq; tantam in homine commotionem & spiritum excitârunt, iamque omnibus tam quæ in natura, quam in spiritu sunt, hoc igne concremati, ipse Dominus venit, mira prorsus & stupenda in homine aguntur, adeò ut nisi Dominus naturam supernaturaliter conseruaret: si centum hominum vires illi vni suppeterent, haudquam suis viribus gaudium illud & exultationem, miraque ea quæ intus percipit, sustinere posset, tametsi non nisi fulgor quidam sit. In fulgore nanque etiam ad Heliam Dominus venit: sed tam ille vehemens, tam supra modum erat, ut Helias stans in ostio spelunca, pallio vultu suum operiret. Quæ spelunca humanam signat fragilitatem: ostium verò speluncæ huius, non aliud est, quam vbi in diuinitatem respicimus. Quid autem pallio operuit vultum suum, hoc significat, quod tametsi visio illa breuissima fuit, illius tamen saltem unus minutissimus fulgor omnem vincit naturam, nec potest quisquam hominum ex sola natura illum sustinere vel comprehendere. Hic plane, charissimi, certissimè Deus adest: hic in veritate præsto est Dominus. Quæq; hic dulcedo sentitur, mel omne cunctosq; mellis fauos, quæ apud homines dulcissima vocantur, incomparabiliter excedit. Transcendit enim hæc sensus omnes, omnem superat intellectum, cunctas excedit vires, & in quandam tendit abyssum prorsus infinitam. Et quomodo infirma acies solis claritatem ferre non valet: millecuplo minus natura ob suam infirmitatem ea, quæ hic sentit, potest sustinere. Certè quicquid hinc dici potest, quicquid sensib; verbis, intellectu comprehendi, quilibet id grande, quilibet bonum sit, multo tamen magis ipsi impar est veritati, quam si de nigro carbone verba faciam. Hic est, charissimi, Sol lucidissimus, totum mundum illuminans. Hic vera essentialis pax generatur, omnem exuperans sensum: quiq; hæc feliciter experitur, in tam essentiali constituitur pace, ut deinde vix quisquam perturbare eum, aut pacem illi eripere possit. Porro imago illa, quam Job vidit, sed minimè cognouit, amabilem designat Filij in diuinitate personam: vox autem aurælenis, in qua & ad Heliam Dominus venit, sanctum Spiritum significat. Quid autem sibi velit, quod hic in sibilo aurætenus: in Pentecoste verò, in spiritu vehementi & sono in Apostolos idem Spiritus sanctus venit, apud D. Gregorium habes, qui ait, ideo cum in Pentecoste exteriori homini extorta ratione & visibili modo venisse, ut per sensualia exercitia ad Ecclesiam & Christianitatis utilitatem, gratiam acceptam Apostoli alijs impartiri possent: quod hisc necesse non fuit, cùm hic in spiritum venerit. Felicem plane illum hominem, cui ad hoc tantum bonum vel lemel ante obitum suum ad momentum unum pertingere datur. Quāquam id certissimè tenendum sit, quanlibet bonum & grande sit istud, tamen dulcedini illi, qua in vita æterna perfruemur, tam omnino impar esse, quam guttam minutissimam vniuerso mari. Sed querat forte aliquis, vbi desinante iki seu quid agant, quibus hoc ineffabile gaudiū & mira hæc præstata & detecta sunt

vbi pax
vera ge-
neretur.

Iob 4.

unt? Nimirum charissimi, in abyssale se nihil suum modo ineffabili demittunt, ita ut si possibile foret, vel centies eos pro Dei amore & ad laudem ipsius in nihilum redigi, id illis maximo foret gaudio, percuperentque coram illa summa essentia preuerentia illius, ex amore eiusdem in non esse redire, & de altitudine illius in profundissimum sese fundum dejcere demergere. Quanto enim illius celstudinem perfectius cognoscunt, tanto & suam paruitatem & nihilum penitus intuentur. Denique in hac sui annihilatione ad eis suis formam penitus exiuntur, vt si Deus hanc eis consolationem, & sentire hoc amplius praestare vellet, percipere recusarent, quin & fugerent. Nam si deliberata voluntate plus hinc capere vellent, non recte cum illis ageretur, posse fieri, vt per hoc in aliquod vitium seu defectum caderent, cuius poenam deinde in purgatorio luere deberent: essetque hoc signum aliquod, non perfecte eos bene habuisse. Vis tamen amatua vt sit quadam & desiderio aestuet, licet: sed ratio seu intellectus inde abscedunt. Isto, dilectissimi, vehementissima quædam patiendi sitis tenet: gratiorque nunc eis & optatior est passio & crux, quam quicquid vñquam gaudiorum & consolationum à Deo perceperunt, vt amantissimi Domini sui vestigia & dulcissima exempla sectentur: cupiuntque grauiissimo, ignominiosissimo, & qui maximè poenis abundet modo, quatenus ferri possit, pati. Sitiunt prorsus crucem, & cum amore ac intimo desiderio subtus amabilem dilecti sui crucem sese demittunt. Hic planè crux exaltatur, hic exaltatio sanctæ crucis in veritate agitur, vt pote quam mirum in modum amplectuntur & exosculantur: atque hic demum passio & exempla Christi in sua nobilitate generantur. Inde est, quod cælicus ille Princeps Paulus Apostolus, qui ad tertium usque salutem raptus fuerat, ait: *Mibi autem abit gloriari, nisi in cruce Domini mei Iesu Galat. 6. Christi.* Et beatus Job: *Suspendit, inquit, elegit anima mea, & mortem offamca.* Job. 7. Hæc elegit ille pro bonis omnibus, quæ praestiterat illi Deus. Hoc suspenditum in cruce maximam poenam habet, quando & Dominus suus pependit pro illo in cruce. Dehinc Dominus horribilissimas tenebras, & vastissimum exilium eiusmodi hominem incurrire permittit, ita ut totus sit vindiq; derelictus. Iam vero quomodo se habet, obsecro, vis amatua, quæ dudum amoris ignetam fortiter ardebat, nunc autem tota prostrata est, & omni solatio sensibili defituta? Sed ad eam ratio accedit, & dicit: Hæc est hereditas, quam Dominus dilectis suis dereliquit, animam Deo plenam, & naturam sive corpus afflictionibus repletum. Itaque quanto amor plus vel minus feruet, tanto & hereditas magis atque minus huic homini sapit, immò multo melius, quam omnis ei consolatio vñquam sapere potuerit. Hæc est hereditas desiderabilis, quam Dominus per Prophetam pollicitus est amicis suis: quam quanto hic præclarius tenent ac diligunt, tanto & beatam cælestemque hereditatem potentius, interius, felicius aeternaliter possidebūt. Hanc hereditatem sancti Martyres multo amore prosequuti sunt. Deniq; hic, de quo agimus, iam nunc primum inchoare se vel le viuere proponit, atq; ita se habet, tanquam qui modò incipiat. Heu, charissimi, iucundissimum, maximum, verissimum, purissimum bonum hoc non magis amari, immò pro rebus tam vilibus & insirmis negligi. Videat hoc omnipotens Deus, & miserescat. Qui idem ipse praestare nobis omnibus dignetur, ut recte gradiamur itinere, vt ad proximum pertingamus scopum & finem, ad laudem & gloriam ipsius. Amen.

Qui sua
cuique pa-
uitas ma-
xime in-
notescat.

ibi erit
mystice
exaltetur.

Galat. 6.
Job. 7.

IN FESTO BEATISSIMAE MARIAE Magdalenaæ.

De vera abstractione ab omni creaturarum delectatione & amore: deque mitti in causa afflictionibus & pressuris resignatione, juxta Christi & Sanctorum eius exempla, per quas videlicet vera pax & suprema perfectio obtinetur.

S E R M O V N I C V S,

Et singularis, medullam continens omnium Thauleri institutionum.

Martha, Martha, sollicita es, & tu: baris erga plurima. Porro vnum est necessarium. Maria optimam partem elegit, quæ non auferetur ab ea.
L V C A E X.

¶ N dulcissimo Saluatore ac Domino nostro Iesu Christo, & in sacratissimo fructuosisimoty aduentu illius saluere vos iubeo, devotissimi Filij Dei, qui verbum Dei & comprehendiosorem ad permanenti beatitudinem viam percipere huc pariter conuenistis. Queso vos, dilectissimi, & eordi vestra, & diuinam inspirationem studiosè ac serio obseruate, ne (quod absit) per instabiles & fluxas creaturas, propriamq; naturam vestram seducantini, & mentis cœcitatem incurritis. Si enim charissimi Domini nostri Iesu Christi amici & discipuli fieri percupitis, id cum primis necessariis fuerit, ut cœdycis creaturis omnibus, quarum Deus finis non est, quatenus fieri poterit, vt ea ac rationabili necessitate, seu vsu necessario exclusis, prorsus renuntietis. Abdicatis vosmet ipsos: solique Deo absque omni creaturarum solatio in casto. & rebus omnibus funditus vos resignetis: à quibuscumque etiam rebus & verbis superfluis & minime necessarijs, ab omni externa hominum & personarum quarunlibet recreatione, & ab omnibus denique interiorum exteriorumq; rerum imaginibus vosmet abstractatis, expediatisq; ne quoquis modo vestram naturam percipiatis: vti beatissima fecit Maria Magdalena. Ita nimurum fiet, ut opus sumum supernaturale pro gratissima voluntate sua in vobis & per vos perficere, ardentissimoq; amore diuinaq; gratia sua totos vos Deus perfundere queat: quo facto, facile quantum necessarium erit, inter omnia discernere arque distinguere poteritis: sicuti & huic sanctissimæ Mariæ Magdalenaæ tunc, cum ad sacratissimos Christi pedes prostrata iaceret, collatum fuit. Certum est enim, charissimi, si intus nos sedulò obseruaremus, planè dilucideq; nos intelligere posse, cuncta externa non necessaria opera & res, crebro nos pernitiosè admodum excœcare, vt diuinam inspirationem defectusq; nostros & vitia, & quantum adhuc desit nobis, propriè obseruare non possumus. Quamuis enim illa opera nonnunquam ex magno Dei amore fiant, & nihil prorsus mali in se habeant, non tamen in eis proxima supremaq; consistit perfectio. Ipse nanque Salvator noster Christus Dominus Mariam Magdalenam pro sua laudauit expedita abstractione, quando ait: *Maria optimam partem elegit.* Martham vero reprehendit, quid sollicitior esset pro corporali obsequio & cura, quæ sibi cœtisq; discipulis suis ex ingenti ac astutissimo impendebat amore, tametsi id prorsus condecens & æquum foret. Vnde & nobis, dilectissimi, si singularem à Deo

Quid di-
scipulis
Christi
tate om-
nia opus

Lucus 10.

Deo consolationem, vtilem ac fructuosam institutionem, veram perfectam-
quę omnium retum necessariarum tam corporalium quam spiritualium di-
scretionem, seu discretam cognitionem consequi optamus: id nobis impendi
fuerit necessarium, vt omnibus non necessarijs modis & institutis, verbis & a-
etibus, quę ex propria voluntate, iudicio ac sensu assumpsimus, & cum propri-
etate tenemus, & vniuersis, quę non de iusta sunt necessitate, siue corporalia
ea sint, siue spiritualia, ex integro renuntiemus, ab ieiunio quicquid huius-
modi est: idq; tam secundūm Dei, quam proprię conscientię frequentissimas
admonitiones, inspirationesque. Maximē verò & ante omnia, supra quam di-
ci queat, necessarium nobis erit, vt serid & ex animo fugiamus personas illas
omnes, quę nimias nobis adferunt imagines & media per negotia causasq; ex-
ternas: quanlibet etiam sancte sint vel videantur eiusmodi personæ. Neq; enim
hi verè fideliterq; & secundūm Deum nos diligunt, etiam si ipsi metu nostri sint
Confessores, aut quaelibet aliae vel seculares vel Religiosæ personæ. Nec Deus
vsquam tam perfecte, fructuose, veraciter inuenitur, vt in abstractione & sim-
plicitate. Inde est, quod glorioſissima ſemperq; Virgo Maria, sanctus Ioánes Ba-
ptista, & ipsa, cuius festa agimus, beatissima Magdalena, sed & alij perplures
Sancti & Patres, mundum, humanamq; societatem, curas & adhæſiones creatu-
rarum fugientes, sy luas ac deserta petierunt, ea maximē loca amplectentes, vbi
potuissent abstractissimam ab omnibus ducere vitam. Et reuera, charissimi,
multa societas, multa exterior confabulatio, & non necessarius conuictus siue
cum hominibus conuersatio, non niſi malum sortiūtur exitum, & certo certius
Deum expellūt, quālibet alioqui bona in his habeatur intentio. Cūm enim cor-
da nostra creaturis, & extraneis ac inutilibus formis & imaginibus replemus,
Deum necessariō abscedere oportet, nec patet illi ad nostra corda accessus: velu-
ti si quis vas aliquod immundis cineribus, aut ingratia saporis facibus replete,
non potest vtique merum vel nectar in illud infundi. Quocunque autem nos
vertamus, euicunque nos coniungamus, nihil in hac vita, niſi falsitas, infidelis-
tas & turbatio in omnibus externis & corporalibus personis inuenitur. Nec ra-
rō id vſiuuenire solet, vt dum grande solarium, multamq; foris recreationem
quærere ac reperire speramus, internam perdamus consolationem, & cordis
noſtri pace priuemur, multo fudore multoq; tempore in abstractione & solitu-
dine, collecta: insuper & multam intus turbationem contrahamus, dum reos
nos facimus, rebus non necessarijs & verbis superfluis vacando, tempus prelio-
sum perdendo, multaq; id genus alia faciendo, qua cordis nostri amorem te-
peſaciunt & extinguit, vnde intolerabilem postea conscientię remorsionem
ſustinemus, quę consequenter efficit, vt facile ad iracundiam & impatiētiam
commoueamur. O si diligenter aduerteremus, re viisque ipsa comprobaremus,
nusquam omnino veram nos pacem, vel consolationem, nusquam verā recre-
ationem vel perfectum gaudium inuenire, præterquam in solo Deo, si tartum
toto nos corde applicaremus, ac miti lōganitate Dominum præſtolaremur,
vti Prophetæ sancti & Patriarchæ in veteri Lege multa cum reſignatione adiu-
tum illius in Limbo multis annorum millibus expec̄trunt, antequam redimi-
potuissent. Quanto & quius est nos ipsum præſtolari, si quando cōſolationem &
dulcedinem suam, quibus prorsus indigni sumus, aliquādiu subtrahat, & abscon-
dat ſe à nobis, cūm hoc non niſi p̄cipue vtilitatis & profectus nostri gratia fa-
ciat,

vbi Deus
verè inue-
niatur.

vbi tan-
tum pax
verainue-
diatur.

ciat, volens per hoc amorem & desiderium nostrum perfectius & vehementius ascendere & prouocare? Neq; verò potest, sed neq; vult pre amore & misericordia quicquam nobis vel spiritale vel corporale denegare, quod expediat & necessarium nobis sit: quād ipse, nullo dubitante, optimè nouit & intelligit, quid deficit nobis. Verūm, ah piissime Deus, quām omni lachrymarum fonte plangēdi sumus, quōd tam stupidi, fatui, amentes sumus, vt sēpenumero per fruola quēdam & minuta, tam noxiē nos impediam⁹, negligamusq; putātes nos Deo placere & illius perficere laudem, si multis acutis, subtilib⁹ & intellectualibus verbis utamur, cūm tamē & ipsius & discipulorum eius verba omnia breuissima ac simplicissima fuerint: vel si foris multum occupemur & pretiosissimum absq; ratione tempus perdamus: aut certè animū inducētes, esse ē re nostra, si prēter necessitatem multum cum mortalibus creaturis, quanlibet illæ sanctæ sint vel appareant, cōuersemur, & recreationem atque solatium ex illis capiamus: quādo amabilis prorsus Domini Saluatoris species, eiusq; fidelissima, paterna atq; fructuosa prēsentia, discipulis eius noxia fuit & impedimento, sicut ipse ait: *Nisi ego abiero, Paracletus non veniet ad vos.* Aut denique persuasum habentes, nullo nostro spiritali incōmodo fieri, sed & placere nos Deo, & in eius posse dilectione persistere, si multa cum delectatione & proprietate habeamus, possideamusq; sive ea, verbi gratia, bona sint temporalia, sive hominum societas corporalis vel spiritualis, licet consanguineorum, cūm Dominus ipse despectus, misericordia, exul, inops vixerit in hoc mundo: ipseq; dixerit: *Omnis qui reliquerit dominum, vel fratres, aut sorores, aut patrem, aut matrem, aut vxorem, aut filios, aut agros propter nomen meū, centuplum accipiet, & vitam eternam possidebit.* & alio loco: *Si quis venit ad me, & non odit patrō suum, & matrem, & vxorem, & filios, & fratres, & sorores, adhuc autem & animam suam, nō potest meus esse discipulus.* Hei dilectissimi, si amabilem Domini doctrinam, vt oportet, attenderemus pensaremusq; agnosceremus vtique, quām omnis vita nostra prorsus corrupta sit, nec vsquam ita se habet, vt nos arbitramur. Necesse est enim, si vnquam ad veram diuinamq; pacem pertingere, & perfectè cum Deo vniri debeamus, vt omne fluxum actēporale solatium & recreationem, & quicquid non verē atq; rationabiliter necessarium est, sive corporale id sit, sive spirituale, eatenus prorsus abdicemus & rejiciamus, quatenus inordinatè nos vnquam intus depingere, vel inter Deum & nos medium aliquod efficere poterit. *Vult nanque Deus, absque aliquo contubernio solus esse paterfamilias in cordibus nostris, quandoquidem diuina teneritudo atque puritas illius nullam apud se dissimilitudinem, nullum*

*Qubus & cui Deum & honorare, obsecro, mortem
periret, honorans.* *vitiū sustinere potest. Quamobrem, charissimi, honorate, obsecro, mortem*

huius tempus, maximamq; infidelis, malē munerantis, ac fallacissimi seculi huius fraudem & imposturam cōsiderate, sedulō attendētes, quām periculosum sit hodie aliquid cum quouis, sive seculari, sive Religioso, habere commercij, quām citō ex hac luce migraturi simus, & vt mortis deniq; horam incertam indies expectemus, & magis magisque illi propinquemus: simulq; cordā vestra & inspirationes diuinā serid obseruate. Ita nimurum fiet, vt una hora plus à Deo verē atque diuinæ discretionis & intelligentiæ recipiatis atq; edoccamini, quām à curētis possetis mundi huius hominibus, etiam si vel multe annis superuiuere. Agite, charissimi, breue hoc, sed pretiosum,

tempus

Ioan. 16.

Matt. 19.

Lucz 14.

tempus sapienter & fructuosè expedite, nec aliquam vos creaturam, in qua Tempus
 Deus non purè queratur & intèdatur, impeditare, decipere, remorari patiamini, breue ac
 ne non absque graui danno æternam vestram salutem negligatis. Quamlibet prelio
 enim multa temporalia bona perdamus, ea recuperari possibile est : nec quic- sum qui
 quam ea confidunt nobis, nisi quandiu in hac volatili atque breuissima vita ex- expendum.
 positi sumus. Si vero pretiosissimi temporis huius quamlibet exiguum perda-
 mus spatiū, aut transigamus inutiliter, nunquam illud reuocare, nunquam
 recuperare licet: quin etiam ob ipsum tempus male expensum, immenso illo
 gaudio ac præmio fraudabimur, quod interim mereri potuissemus. Ideoq[ue] ve-
 reor plurimum charissimi, adhuc periculose admodum agi nobiscum, & cum
 omnibus illis, qui nimium captant solatii ex labentibus creaturis, hisq[ue] plus fa-
 tis adhærent, quibusq[ue] immoderatior cura est & studium sciscitandi, audiendi,
 referendi rumores externos, non necessarios, ac peregrinos, vnde tamen non
 nisi imagines sibi acquirunt. Et licet fortasse ex immensa ac incomprehensibili
 Dei misericordia fiat, vt ipse nos à magnis & grauibus seruet custodiatis pecca-
 tis, ob huiusmodi tamen infrugiferas, steriles, externas fabulationes & cordis
 depictiones, in quādā nos frigida, insensibili, irrationabili cæxitate relinquit,
 vt ad vicinorem non queamus perfectionem proficere : & insuper grauissimū Asino qui
 pro his purgatorium patiemur: haud secus quām asinus irrationalis, qui nul- cur simi-
 lum aliud addidicit carmen, nilq[ue] aliud nouit, nisi tantum semper lento proce- lentur.
 dere gradu: nec aliquod aliud solatium aut dulcedinem capere vel sentire po-
 test, quām quæ illi asperi & omnis saporis expertes tribuli præstant : at nihilō
 minus innumera præterea dura & immitia ferre verbera & opprobria com-
 pellitur, tametsi ea non commeruerit. Certe, dilectissimi, si omnia, quibus fo-
 ris afficimur, seu quæ nostro inhærent affectui, intraq[ue] nos imagines pariunt,
 non purè propter Deum, nec æternæ salutis nostræ gratia renuntiare volumus,
 saltem ob multam cordis pacem, quam etiam in hac vita inde consequimur, &
 vt complures internas, graues & parum meritorias pressuras & anxietates pos-
 sumus euadere, libenter ea abdicare deberemus : quanquam hæc nobis potior
 esse intentio non debeat. Iam verò quisquis omnia quæ vel visu percipit, vel
 auditu, judicare, reprehendere, & suam semper sententiam tueri, & vbique in D
 omnibus se excusare & defendere, nusquam verò cedere vult & inferior esse:
 non potest non multam semper in seipso turbationem & inquietudinem, men-
 temq[ue] sterilem, amaram, ac perplexam circumferre, immò & depasci semetip-
 sum, licet omnis mīndus ab eius afflictione abstineat; & missum eum faciens,
 nil aliud pressuræ adiungat vel exercitij. Quocirca si causas nostras omnes, cor-
 porales pariter & spirituales, plena cum fiducia Deo commendarentur, ipsum-
 quæ solū pro suo arbitratu nobiscum agere permetteremus, veram vtiq[ue] pa-
 cem quandoque consequemur. Ipse namque multo fructuosius, melius, vte- Versa qui
 lius moderari nos ac præparare posset in causis omnibus, tam quæ ad corpus, Pax no-
 quam quæ ad spiritum pertinent, sicut maximè è re nostrarum esset anima- bis conse-
 rum & corporum, si tantum cerneret in nobis atque cognosceret, quod suā dun- quenda.
 taxat laudem, honorem, gloriam, absque fraude in causis quibuscumque inten-
 deremus, appeteremusque: quod nimis ex parte nostra sufficeret, nec opus
 foret ullam ob rem multa nos cura & solicitudine forinsecus in sensibus di-
 stendi: sed hoc tātum curare, vt ipsi nos vera cum humilitate funditus resigna-
 remus.

remus. Et ipse, vbi opportunum crederet, modum & viam facile nobis suggereret, in corporalibus ac spiritualibus causis quid faciendum nobis, quidve dimittendum esset: quando ipse solus optimè nouit omnia, quibus indigemus, nec vult ipse nisi quod maximè nobis profit, si tantùm ex integrò illi confideremus. Sed heu omnes potius pro propriæ voluntatis nostræ iudicio, & vt incidit & placet nobis, fortè ex nuda meraq; natura, nosipos regere ac moderari, & quasi plus sapere volumus, quam ille, qui totius sapientiæ fons est: semperq; ita animum inducimus nobisq; persuaderemus, si ab hac illâve afflictione, vel persona essemus absoluti, siccq; aut illo in loco, aut cum illa societate degeremus, id nobis optimum & utilissimum fore. Quæ omnia, si solerter dispiceremus, cerneremus vtique malignum spiritum nobis insidias tendere & fraudem machinari, ad cordiumq; nostrorum errorem, & inquietam instabilitatem nos stabilitati hominū insidiari diabolū.

Hand icon iam dicta obseruaremus, adiuteremus profectò, vt naturam nostram tam erethrò insci & occultè quæramus, & vt plurimum hoc velimus ac intendamus, vt à cruce possimus exonerari, quam plerunque euadere cupimus, antequam ipse nos Dominus ab ea velit absoluere: quod tamen reuera nec potest esse, nec debet. Vult namque piissimus Deus ex amore ingenti & ineffabili misericordia, electos suos in hac vita absque cessatione varijs ijsdemq; occultis & incognitis modis, qui etiam sàpe nos lateant, excruciare, coangustare, compri- mere, nec admittere vt quicquam eis prosperum eveniat, ne quam vñquam in eos potestatem maligni sibi spiritus vendicent. Itaque hunc illo, illum alio modo: & plus vnum, minus alium affligit & premit, iuxta quod singulis necessarij est, & quatenus quisque diuinæ gratiæ capax est, & Deo se in omnibus perfectius resignat. Ideoq; & quæ sustinere, & resignare nos debemus in afflictione vna vt in alia, quæcumque Deo permittente nobis occurrat: nec facile omnibus præbere fidem, quæ nobis incident, nisi aliquod certum diuinumq; à Deo vel amicis eius testimonium & documentum habeamus, maiorem deinde pacem habituri. Fit enim non raro, vt dum arbitramur magnam nos temptationis

Quanta
qua in re
hominum
sit stolidi-
tatas.

alicuius vel afflictionis partem euadere, totam incurramus. Qui si tam stolidi non essemus, si bene agnosceremus, quantoperè vel minima afflictio seu presura Deo nos vniat & adstringat, quamq; ingens nobis semperq; mansurum in celis pro huiusmodi præmium reseruetur, quam etiam celeriter dæmonem à nobis depellat atque profliget, ita vt nullam in nos potestatem habere queat, ad multa certè millaria cruci & afflictioni pergeremus obuiam, omnibusq; nos quoquo modo prementibus & exercentibus, ex animo gratias ageremus, immò præ gaudio & gratitudine ad eam, qua illi pergerent, deflecteremus viâ, illis nos offerentes: & impensè demum lætaremur, perplures nos inuenire & ferre posse cruces: vt de beatissimo Andrea Christi Apostolo legimus, quanto ille gaucio crucem excepterit, & ardenterissimo cum amore desiderârit, hac scilicet de causa, vt aliqua ex parte suo posset Deo & Domino cōformari, qui pro nobis omnibus crucifigi dignatus est. O quantam possemus in hoc breui & momentaneo tempore misereri gratiam, si liberè hilariterq; in diuinam nos voluntatem resignaremus. Enimvero afflictiones & cuiusvis generis pressuræ, tam nobis

nobiles, tamq; fructuosæ & salubres sunt, adeoq; Deo hominem conformant,
 vt nullum amicorum suorum Deus à cruce & afflictionibus velit esse immu-
 nem: adèò vt potius quām electos amicos suos inexercitatos & impræparatos
 relinqueret, afflictiones crearet ex nihilo, cunctasq; irrationales creaturas eos
 affligere permitteret, vt vel sic intus præparentur. Verūm, proh dolor, tam fru-
 stiferis Dei donis adèò hac tempestate indigni sumus, adeoq; ipsorum negli-
 gentes & incapaces, vt semper his relucentur, semper ab illis nos excutere, Quibus
 quantum vlo modo possumus, annitamur. Quotq; enim sumus, ad vnum indigni.
 omnes sufferre nolumus, vt aliquis nos siue verbis, siue factis premat exerceat-
 ve. Nam si quis nos sècùs quām velimus adoriat, semper instar furentium ca-
 num oblatramus, semper nos, siue iure siue iniuria reprehendanur pati amur-
 ve, aut per verba foris, aut per intentionē iatus excusare & defendere nitimur,
 nulla ratione sinetes, vt vspiam deprimamur ac superemur. Heu heu, quām in-
 domita, quām fera, quām immortificata est natura nostra: quām adhuc stolidi
 & imprudentes sumus: quando potius omni nos passione ac pressura summo-
 pere indigere & indignos arbitrari, tantaq; Dei dona grato ac humili corde, &
 cum silentio, mansueta ac humili patientia instar D. Iob suscipere, semperq; in
 animū inducere & credere reos nos & dignos qui pateremur, & quantalibet no-
 bis ab alijs pro nostra opinione irrogaretur iniuria, nihil nos defendere debe-
 remus. Ita enim & nos verā obtineremus pacē, & proximos ad virtutes omnes
 non mediocriter prouocaremus: foreq; hoc tum Deo gratius & laudabilius,
 tum nobis vtilius ac melius, quām assumpta externa exercitia omnia, quæ ex
 propria possemus volūtate peragere. Planè, dilectissimi, etiā si Doctores omnes
 sepulturæ traditi, & libri igne absulti forent, satis tamen superq; do-
 ctrinæ, eruditio[n]is, discretionis in exemplari ac vita Domini Saluatoris, quan-
 tum nobis modis omnibus necesse esset, inuenire licet: si tātum studio: è ac se-
 riò obseruaremus, vti nos ille præcesserit, in silentio patientia, in māsi etudine,
 in aduersitate, in tentatione malignorū spirituum, in resignatione, in sui con-
 temptu, in paupertate, & in omnifaria acerbissima afflictione, cruce, dolore. Passio
 Christi
 quantia
 plena sit
 doctrina
 Qui ad-
 versitas
 omnis fa-
 cilè susci-
 tateus

Prorsus, inquā, si sèpius nos in hoc salutifero contemplaremur spcculo, multo
 vtiq; virilius & hilarius omnem aduersitatē & pressuram sustinere mus, cunctis
 etiam temptationibus & menti incidentibus, quacunq; illa nobis via occurreret,
 longè melius resisteremus, immò & supereremus: cunctaq; nobis afflictio & la-
 bor omnis multo toleratu forent leuiora faciliora, & omnia demū intra nos
 bona fieri possent, quæcumq; vel videre, vel audire contingeret. Et enim & hoc
 cum primis necessarium, vt si multam & frugiferam in Deo, in natura, & erga
 mundū pacem consequi velimus, omnia prius sedulo cū conatu, & ex animo in
 melius semper interpretari, & quoslibet hominum gestus, mores, atque modos
 amicè & mansuetè sufferre discamus. Solet namq; vehementer nos torquere &
 exercitare, quod gestus hominum & mores siue modi sèpius nobis displicent
 & tedium ingerunt, videturq; nobis prò iudicio nostro, aliū loquendo, aliū
 zacendo, modum excedere: hunc tepidiorem, illum vehementiorem, alium
 talem, alium eiusmodi esse. Et plurima sunt diuersaque huiusmodi, quæ nos
 varijs, occultis & ignotis modis aggrediuntur atque fatigant: quibus omnibus
 viriliter resistendum est, nec admittendum, vt aliquem intra nos locum
 occupent. Quod si ex infirmitate neccum in corde seu cogitatione seruare
 possu-

Quām nobis v. rba nox vi. tanda. possimus, ad minus totis viribus agendum est ac renitendum, ne villo modo in verba prorumpamus, ne quem reprehendamus, aut iudicemus, ne de alicuius vita vel institutis palam vel occulte multum loquamur, quanlibet etiam intentus scrujat, & ad hæc instiget tentatio. Hac nimirū ratione & merebimur multum, & facilius temptationum ac passionum impetum confringemus, erimusque in omnibus benigniores magisq; pacifici, & melius quæ in alijs nobis displiceret, ferre poterimus. Hoc nanq; ipse nos Saluator docuit, dum Iudam proditorem suum, & cæteros infensissimos persecutores suos, tam benignè & mansuetè tulit, & omnem insuper fidelitatem & amorem eis impendit: tametsi ferale erga se odium & fraudem ipsorum (ob quæ utique, cum innoxius & sine peccato esset, iure meritoq; eos reprehendere & punire potuisset) minimè ignoraret. Sic nemo est in hac vita tam perfectus, quin, si diligenter semetipsum obseruet, multa satis in seipso vitia defectusq; reperiat, ita vt opus ei non sit quæquam alium reprehendere. Quapropter, dilectissimi, ex meis vitijs etiam vestra nôsse & abdicare discite: cunctaq; hæc, quæ modò ex ore meo audistis verba, non autem opera mea, purè propter Deum serio obseruate: quandoquidem omnia hæc ex libro collegi vitiorum meorum, pro amica vestri commonitione potius quām institutione, cum summopere mihi necessarium sit, vt ipse non à vobis tantum, sed & à cunctis hominibus edocear. Sed vt finem faciam, id certum habetote, charissimi, qui non sedulò secum manet cum animo in purum fundum vera cum humilitate collecto, eum temptationibus viriliter non posse resistere, nec ipsam purè cognoscere veritatē. Spontanea paupertas cunctis mundi praestat opibus, & vnitum esse cum Deo, quām cælum & terram plena diuinijs propter Dei iussionem pauperibus distribuisse. Aeterna semperq; perseverans pax Dei vobiscum sit, dilectissimi, & nunc & in perpetuum. Amen.

IN FESTO DIVI LAURENTII Martyris.

Vt veri Dei ministri fundum suum purè ad Deum convertere, Deum in modis omnibus, quounque eos Dominus traheret velit, promptè sequi, Deo plena cum fiducia innati, sepius examinare fundum suum, & sine intermissione proficere debeant.

S E R M O V N I C V S.

Qui mihi ministrat, me sequatur, & ubi ego sum, illic & minister meus erit. IOAN. XII.

LERBA hæc, quæ modò audistis, dilectissimi, præclaris grauidæ sensibus sunt, ita vt de singulis singula possent conscribi volumina. Ex quibus tamen postrema hoc loco tractanda desumimus, quæ & thematis loco proposita sunt, videlicet ista: *Qui mihi ministrat, me sequatur: & ubi sum ego, illu & minister meus erit.* In his verbis, charissimi, aperte significatuin est, qui sint veri ministri Dei, Domino in veritate seruientes, illi videlicet, qui Dominum sequuntur. Quomodo, inquis, sequuntur? Quocunque & qualitercumque ille eos trahit. Neq; enim ad vnam viam vel vnum modū, nec ad vnum opus, ministros suos

suos trahit Deus. Quorsum ergo trahit? vbi ipse sit: hoc est, ad omnia opera, vias & modos. In his enim omnibus, si tantum bona sint, haud dubie Deus est. Vnde non propriè minister est Christi, qui huic non nouit, nisi in suis proprijs & à se assumptis modis & institutis, seruire: ut verbi gratia, in choro, siue in oratione, iuxta suum proprium institutum siue consuetudinem. Vbi enim his destituuntur, & Deus alia eos trahere via molitur, retrocedunt, & sensibus ad ea, quibus adsunt & commorantur, miserabiliter defluunt: nec sunt ibi veri ministri Dei. Auertuntur namq; à Deo, cui eos in locis, operibus, & modis omnibus seruire oportebat, cùm in omnibus vtique præstd sit Deus. Cæterum cùm Deo in cunctis existenti non purè in omnibus seruant, nec intus eum, veraciterq; sibi propenant, nec intimum sibi habeant: inde fit, ut multiplices eos, & externos reddant atque perturbent opera, modi, loca, homines, & res quælibet. Quæ autem huius turbationis ac dispersionis ratio est? Ea nimirum, quod Deum, vt ita dicam, essentiatum non habent in fundo suo: sed potius fictitium quandam & cogitatione formatum Deum, quem in suis habeant modis. Qui cùm radicatus non sit, siue essentiatus, mox vt suis destituuntur modis, etiā Dei præsentiam amittunt: nec sunt ibi veri ministri Dei, qui ipsum sequantur. Alia quoque ratio est, quod in ea, quæ ante eos posita sunt, sensibus feruntur, & super ea sese effundunt, cistq; tenaciter inhærent. Verū si quis ex multiplicitate non multiplex fieri volet, curandum est illi, vt externa sensibilia quæque velut præterfluere finat, eaq; repellē pertranseat siue penetret, tanquam quæ non admodum curat: nec altius ad cor recipiat, quamq; præsens poscit necessitas: nec immoretur diutius, quasi intus collocuturus eis, aut disputaturus, aut rationem putaturus cum eis: sed ita habeat, quasi quæ nihil pendat, quæ non velit, non querat, non intendat. Si que incident vel accident, ea rursum decidunt excidantq;: nec secus se talibus exhibeat, quamq; si dicat: Evidem quæro, intendo, insequo Deum meū. Quæcunq; mihi occurrant, salua sint, valeant, transcant. Mihi quis maior infernus, aut infensor cacodæmon esse queat, quamq; si illum non amem, quem inserviunt & venantur omnia? Sicq; totis viribus per omnia, quæ sibi accidunt, per quascunque dæmonum machinationes penetreret in Deum, nec ullo modo committeat, vt vel prosperū aliquid vel aduersum detineat: sed potius omnia, vt dixi, præterfluere finat: nec iudicare deniq; velit, quæ ad se nihil attineant, sed illis indiscissis atque neglectis, ratione Deum insequivatur. Sensualitas ipsa homo non est. Hoc pacto, dilectissimi, id assequitur homo, vt cuncta opera sua absque stria dispersione peragere, & Dei semper præsentia etiam in multiplicitate gaudere, & ipse demum in multiplicitate non multiplex persistere queat: Inde hoc, inquam, duntaxat assequitur homo, vt mente non tenaciter inhæreat rebus exterioribus, sed nudè ac purè feratur in Deum, nec huc aut illuc: non ultro citroq; vagetur: non delectationem, non commodum, non placere vel displicere, sed purè Deum intentione prosequatur. Interim verò si quid inuitu secus incidat, mox vt aduerterit, ratione transcendat, nauemq; suam rationis gubernaculo regyet, quandoquidem opus suum tam peruerso itinere non inchoârit. Sanè si huc modum Dei seruus constanter tenuerit, quicquid in opera vel modos eius multiplicatis inciderit, ipsius multiplicem non reddet: nec est quod vñquam hac in parte turbetur, quamlibet multa illi incident & occurrant. Quamvis enim fortasse non tam quietè præsens illi sit Deus in ipsius ratione, est tamen quam

E c e e

proxi-

Christi
minister
quis.Quomo-
do sensus
quorundā
ita di per-
gantur.Dei præ-
sentia qui
semper
gaudete
qucas.

proximè ac intimè præsens in mente illius. Vnde nisi quod vitium vel creatura fundo illius sese insinuet ac illabatur, neque opera, neque accidentia quævis pacem illius vñquam turbare poterunt. Si qua verò ex his opera seu modi ipsum turbârint, certum habeat, siue de seipso, siue de quoconque hoc percepit, hoc sibi fundum deesse, & opera sua non rectè peracta, actionesq; suas non purè in Deum tetendisse. Quòd si deprehendat Deum sibi non vnicum & soluni inesse, id totis ager viribus, vt illius præsentiam recuperet, fugiens omnia, quæ hanc ab ipso possint excludere vel impedire, qualiacunq; vel quælibet illa, aut quoconque vocentur nomine. Alioqui sit ei haud secus, quām si quis telum habeat infixum corpori: quod vtique absque dolore educi non potest: qui si dolorem exhorreat, & telum faciat missum, multo grauiorem acerbiorēq; ex vulneris suppuratione dolorem sentiat necesse est: caroq; paulatim computrescit, cùm non sit ille teli locus proprius. Sic planè si quicquam intra ipsum fuerit, quod non sit purè Deus, vel cuius Deus verissima causa non sit, cùm non sit illius in ipso proprius locus, nisi primum dolorem, qualis qualis ille fuerit, pro remedio sustinere voluerit, tantus postea succeder dolor, vt nullus hunc humanus.

In Dcūm
qui nō.
st̄t̄ menti
tenden-
dum.

Eccle 4

sensus capere sufficiat. Itaq; dilectissimi, oportet omnino mentem liberè, purè ac nudè tendere in Deum, solū Deum, non aliud quicquam, intendere, nec querere aliquid suum: oportet, inquam, hominem in cunctis actibus & modis seu institutis suis mente esse prompta & deuota, vt quasi dicat, Deus meus, ô si possem aliqua in re gratum tibi facere, idq; in locis omnibus, & apud quoscunque, vbi sic euenerit. Si tamen optio illi detur, semper potius ab omni multiplicitate secessum & quietem amabit, eligit, capietq; & cum vniuersis viribus sese ad se recipiet ac introuerter. Serviet autem Deo suo in omnibus tam intus quām foris, non pro sua, sed pro illius voluntate. Quocunq; verò pergit, seu quicquid agat, si Deum intus secum non habeat, periculose & incaute satis graditur, vti Scriptura quædam ait: *Vasoli, quoniam si ceciderit, non habet subleuantem se.* Rectè solus dicitur, qui Deum non habet, secum in omni actione & omissione sua, cooperatorem in anima sua. Porrò vbi se præmunierit cum Deo, & arcem suam militibus stipārit, licet hanc impugnent, expugnare tamē hostes non poterūt. Cumq; Deum tam præsentem in se trahit, firmat, retinetq; etiam minimis contentus est, & omnia tunc illi via sunt ad Deum, sufficiuntq; Ceterū in tentationibus & aduersis, quoconque locorum vel apud quoscunque sit, seu quicquid agat, modò Deus bene intus habeatur, magis proficit homo, citiusq; virtutes adipiscitur, quām in lœtis & prosperis: quanquam in illis, id est, aduersis & temptationibus longè maiorem natura sentiat molestiam, multoq; impensis studium, majorq; mentis attentio adhibenda sint, quām in prosperis, vbi sua sponte omnia succedunt: attamen in his, id est, prosperis, non perinde probare potest, sitne verus Dei minister, an non. In aduersis autem & temptationibus longè amplius proficit, & quanta sit sua erga Deum fidelitas, multo melius deprehendit, quām in prosperis. Simulq; præmonetur, vt si quam culpam incurrit, non diu illi inhæreat eam reuoluendo, sed sua paruitati ac nihilo ascribens, celeriter in Deum reuertatur: quod quòd citius fecerit, èd melius: atque ita omnis citius macula diluitur & aboletur. Sin autem defectibus suis diutius immorari, secundiq; scrupulosius perquirere velit, vnde illos contraxerit, & sicne, an aliter facere debuerit, ab his interim definitur ac impeditur. Itaque non discutias.

tit, non dijudicet, non attendat, sed recta pergit in Deum. Si quam enim dissumilitudinem contraxit, ubi melius hanc, quam in Deo, deponet? A morte quomodo longius aberit, quam ad veram essentialē fugiendo vitam? Qui vnde quam melius calefiet, quam iungendo se ad ignem? Id præterea diligenter currandum est, ut omnes causas & negotia sua homo in Deum projiciat. Deoq; imponat, & Deus in omnibus illi modo optimo prouidebit: quod & certissime illi confidat, atque ita omnia de manu Domini suscipiat tanquam optima, & in omnibus plenam semper retineat pacem. Qui enim Deo confidere, & illi se credere nōlunt, sed ipse magis externis se curis, actibus, & negotijs immiscent, hos Deus s̄p̄enumerat magnam finit in opiam & miseriam incurrire, ut vel sic aduertant, quantum suis viribus & propria industria possint. Si vero totum se homo Deo in omnibus causis & actionibus suis plena cum fiducia resignet & credat, multo sanè melius & vherius tam intus quam foris Deus illi prouidebit, quam omnes possent creaturæ. Est namque plenus gratia & veritatis. Vnde quicquid cum fiducia in illo queritur, id haud dubie inuenitur. Hæc tamen fiducia ex vera debet fidelitate procedere, ita ut Deum & Dei voluntatem homo intendat. Tunc vtique optima fiducia est. Ut autem Deus nimium amari non potest, sic nec quisquam plus satis ei confidere potest, si tamen hæc confidentia ex fide seu fidelitate procedat. Hos modos, dilectissimi, per quos omnem fiduciā, pacem & gaudium inuenit homo in modis, operibus, & locis omnibus, non nisi intus, in mentis ad fundum introuersione discimus ac reperimus. Hæc autem mentis introuersio, cum primis otium sanctum & animum ab omnibus expeditum, locum etiam & tempus requirit. Ex hoc vero interioris hominis fundo, arbor ista cum vniuersis frondibus & fructibus suis succrescit: & in hac expedita ac libera sui in fundum introuersione aperiuntur homini atque ostenduntur viæ & modi, quibus pertingatur ad Deum: intelliguntur etiam viæ ac modi Dei ad hominem, quantoq; magis ab omnibus expeditus & liberius introuersus est homo, tanto verius lucidiusq; has vias cognoscit. Quisquis autem vel in seipso, vel in aliquo alio istam gratiam minime reperit, nouerit hanc se vel aliam viam non tenuisse, id est, non locum, nec tempus, nec otium illi præbuisse, non etiam quæsisse eam intus. Tales plerunque omnibus diebus vitæ suæ in habitu religioso in suis proprijs persistunt institutis: & ubi in his consenserunt, nesciunt adhuc quo in statu res suæ sitæ sint. Hi si Deum non sentiant, non admodum curant, & id putant esse resignationem, cum potius sit disoluta quædam & remissa negligentia: atque interim alia se ipsorum interioribus insinuant, siue id ipsi sint, siue aliquid suum, & Dei locum occupant in eis. Quam enim impossibile est, hominem absque anima viuere, tam fieri non potest, ut non aliquid intro recipiat quod amet, siue id sciat ipse, siue ignoret. Sic quie in cæca quadam ratione perpetuò perseverant, præsumentes de religioso statu, in quo degunt, seu de operibus quæ agunt, fundum autem suum prorsus negligentes: & nihilo minus recta se pergere via arbitrantur. Sed ubi ad terminum pertingunt, in æternæ mortis profunda merguntur, cum non ingressi sint per illam viam, quæ Christus est, qui de seipso testatur: *Ego sum, inquiens, via, veritas, & vita: qua via qui non pergit, deuiet necesse est.* Heu quam turpe & probrosum est, dilectissimi, multa alia scire hominem, & nescire seipsum. Certe nemini æterna vita seu beatitudo sua vlla ex parte dubia esse debet, sed certò

Ecce 2

scire

scire atque veraciter sentire debet, quām illi intimus sit Deus, & vt ipse erga Deum affectus sit. Qua vera scientia si quis prædictus non est, querat ex sanctis & prudentibus hominibus, vt certò sciat, non autem opinione ducatur. Quod enim modò quis neglexerit, id nunquam postea consequetur: adeò vt nec omnes quidem Sancti & vniuersæ creaturæ etiam sanguineis lachrymis, vel quantum capillus unus est, ei poterunt mereris. Denique quæ parata erant, intrauerunt cum Iheso ad nuptias. Quæ verò parare se volebant, & tandem serò reuertebantur, illis cum iuramento respondit: Amen dico vobis, quia nescio vos.

Matth.25. Ergo nesciebat eas? Vtique, quomodo suos nouerat familiares, amicos, sibiqüe propinquos, ita eas nesciebat, nec in horum numero ipsas nouerat. Vnde quātum cunque pulsarent, ingredi tamen non potuerunt. Hinc D. Augustinus ait: Nihil morte certius est, mortis hora vel genere nihil incertius. Itaque nihil æquè necessarium est, quām vt semper parati simus. Hoc verò scire, non opinari, debemus. Ideoqüe in hoc tempore positi sumus, nō ob opera sola duntaxat, sed propter essentiam, vt videlicet opera ipsa ex essentia veluti fructus ex arbore procedant. Debet igitur in hac vita hoc nostrum esse exercitium, vt plus assequamur essentiaz, & magis ac magis ad perfectionem accedamus. Quamobrem qui modò omnia viriliter perruperunt ac penetrarunt, quicq; seipso supra tempus: beate sustollerere norunt, omnemq; vitam suam ordinarunt ad Dei familiaritatem capeſſendam, & iuxta illius instituerunt beneplacitum & voluntatem, hos eo minus temporalia quæque & quæ à tempore accidentū, dispergunt, distrahunt, multiplicant, impediunt. Quanto enim mens eorum intus in Deo fixa est, tanto in omnibus, quæ agunt, tranquilliores, ordinatores ac immobiliores sunt, minusq; intricateantur ac impediuntur. Et hoc est boni hominis indicium, vt omnis actio sua talis sit, qualis ipse cupit esse, vt vbi corpus terrenum datum fuerit atque sepultum, anima absque mora in abyssali diuinitate separariatur. Hac planè de causa, dilectissimi, in hoc tempore positi sumus: & quicquid hinc modò negligimus, id aeternaliter neglegatum erit. Denique cuius est in numero superscriptio, illi absq; contradictione nummus soluetur, siue Dei, siue creaturez fuerit. Videat ergo quisq; diebus singulis, & crebro in fundo suo, quæ sit sua superscriptio, id est, quid potissimum querat, amet, intendat: quid maximè se consoletur, afficiat, exhibaret: quid crebrius & abundantius in animo suo versetur, quantopere Deo, diuinisq; rebus omnibus, vt pote vel amicis Dei, vel cultui diuino, aut quicquid ad Deum spectat, afficiatur, vt mente ad Deum conuersus sit: quo pacto se habeant voluntas, institutio virtutum, conuersatio, verba & opera sua: & quid deniq; de seipso sentiat: si plus sibi sapiat, plus adferat voluntatis & delectationis intus siue foris propria oblectatio seu voluptas, priuatum commodū, siuum solatium, siuum lucrum, amici sui, bona sua, quies sua, quām ea quæ Dei & diuina sunt. Quæ quidem omnia cum discretione perspecta, discussa, examinata, scientiam præbent, non opinionem, quoniam pertineat, quæq; sua superscriptio sit, id est, fundum seu scopus intentionis suæ in fundo animæ sua. Idq; certum habetote charissimi, si quid in fundo hominis sit, quod non purè sic Deus, cuiusve Deus pura causa nō sit, siue id ipsum sit homo, seu aliud quodcunque, quamlibet partum & exiguum, quandiu id in fundo hominis perseverat, nunquam cum Deum funditus pesse adipisci, licet tot fundat lachrymas, quot vniuersum mare aquas habet. Sed semper Dō careat neceſſe est,

**Quid sum
me nobis
necessa-
rium.**

**Hominis
boni indi-
cium.**

quan-

quandiu inde purgatus non fuerit. Heu quibus sese occupat homines, & non attendunt nec perscrutantur angulosissimam naturam suam, tam nimis occulte rebus creatis & seipsa possessam, & quod suum est, in omnibus, in Deo pariter & in creaturis, quærentem ac intendentem, semperque ad sua & ad seipsum reflexam. Cæterum oportebat omnes sine intermissione ad anteriora contendere ac properare, cum, ut Apostolus ait, tempus breve sit, & aliquid Dei, quantum uis minimum, plus in se contineat, quam omnia quæ infra Deum sunt, cuius quanto plus capimus, tanto illi magis propinquamus. Præstet nobis idem ipse omnipotens Deus, ut omnes sic illi famulemuri, sicut eum sequamur, ut ubi ipse est, & nos quandoque peruenire digni sumus, ad laudem & gloriam ipsius. Amen.

Quæ per-
dite u-
nes sua
querant.

1. Cor. 7.

IN FESTO ASSVMPTIONIS GLORIO- fissimæ semper Virginis Mariæ.

Vt in nullis rebus, siue corporalibus, siue spiritualibus, sed in solo incognito Deo nostro cum delectatione quiescere, cum amore & gratitudine vitam passionemque Domini nostri hic possidere, & in illius commorari vulneribus debeamus: per qua videlicet præclarum diuinitatis eius hereditatem consequi poterimus.

S E R M O V N I C V S.

In omnibus requiem quæsiui, & in hereditate Domini morabor.
ECCL. XXIV.

VAE modò audistis, dilectissimi, sapientis cuiusdam verba sunt, quæ de gloriofissima leguntur Virgine Maria. Neque enim de aliquo tam propriè accipi queunt: quandoquidem ipsa ratione sua seu intellectu gyrum cœli circumiens, profundum abyssi penetrans, ambulans in fluctibus maris, & stans in omni terra, nūquam in his omnibus requiem inuenit. Decet planè, charissimi, ut nemo in hac vita ad tam sublimia se extendat exercitia, quin vnam quotidie horam sibi deligat, quia amabilissimæ & sacratissimæ huic Virgini ac Dominæ nostræ speciale quoddam & gratum impendat obsequium & laudem, ipsamq; intimis pulset precibus, ut nos trahat & perducat ad dilectissimum Filium suum. Enimvero dignitas illius modum omnem & mensuram excedit. Quid enim non admirationis habet, quod Dœum & Dominum Creatoremq; suum in sinu suo gestaret, brachijs constringeret, haberetq; eum optatissimis ac iucundissimis modis, qui etiam omnes vinceret sensus: nec quidquam omnino hæsitaret, immò certissime scire, esse eum Dominum Dœum suum: ageretq; cum illo pro suo arbitratu, & ipse præterea ut filius illi commoraretur, in omnibus filij officio fatus: nec tamen vñquam in omni vita sua cor suum in his omnibus aut aliquo horum cum delectatione vel ad momentum quiesceret, sed mens illius sine cessatione in diuinam recederet atque transcenderet abyssum, in qua sola quiescebat, quæ eius erat hereditas, requies, habitatio? Sanè ex primi lapsus infectione, in imo & ad extrema natura depressa est. Homo vero à Deo conditus & inter duo extrema constitutus est, quæ sunt, tempus & æternitas. Ex quibus tempus non nisi transitus quidam ad finem nobis esse deberet: æternitas vero, finis &

Tempus
& æterni-
tas quid
habi-

*nobis es.
te deu-
cent.* habitatio nostra. At contra miser homo ob primi casus naturæ vitium, ex qua-
dam cæxitate semper ad infirmiorem tendit partem, & requiem caput in itine-
re, ipsissimum verò finem suum obliuiscitur: adeoq; natura delectationibus de-
dita est, vt in omnibus siue corporalibus, siue spiritualibus, intus & foris re-
quiem capere velit. Quantopere hodie seculares homines quietem & volunta-
tem sectentur, manifestum est omnibus: quid autem quandoque illis euentu-
rum sit, ipsa eos post hanc vitam experientia docebit. Quæ verò illos mala ma-
neant, quantoq; in discrimine versentur, cuiuscunque statutus sint vel condicio-
nis, maximè qui sub habitu religioso corda gerunt secularia, qui in rebus tem-
poralibus, quales quales illæ sint, requiescant seu quietem capiunt, si id ipsi pre-
uiiderent, forsitan præ nauore & anxietate corda eorum tabescerent. Certè De-
us omnipotens condidit omnia, non ad voluptatem, nō ad oblationem, sed
ad necessitatem: nec vspiam vult nos delectari, præterquam in se solo. Com-
pellor hic, charissimi, obiter ex dilectione quiddam dicere: Quidam me malè
cepérunt, tanquam dixerim, nō lle me cuiusquam recipere confessionem, nisi
fidei mihi dederit, facturum se quod ego voluero. Hoc planè absurdissimum
fuerit, vrgere me aliquem, vt faciat, quod ego velim. Evidem nihil exigo à
quoquam, præter id quod Deus exigit. Id verò non peto, vt aliquis mihi se fa-
eturum pollicetur. Certè neminem à peccatis suis queo absoluere, immò nec

*In quo-
lo nobis
delecta-
tio que-
cenda.* summus Pontifex id potest, nisi quem factorum suorum pœnitet, quiq; & pec-
cata, & peccati occasions, in posterum vitare statuit. Sed sunt, proh dolor, qui
• sponte scientesq; inter occasiones peccati remaneant, & interimi nihil minus
cōfidentur, & Christi se Sacramentis ingerūt, culpā suam fateri & agnoscere re-
cusantes: & quamdiu furtum vel fornicationis crimen non admittunt, non ad-
modum leuiora peccata curantes. Hi quo pacto confiteantur, quantumq; dole-
ant de peccatis suis, ipsi viderint: & certè scient tempore suo. Tales suam quietem,
suam delectationem extra Deum quærunt, siue in hominibus, siue in vesti-
mentis, siue in cibo & potu, siue solatijs creaturarum, immò etiam in rebus quā-
dam præ se sanctitatem ferentibus. Cumq;e aliquod vitium incurront, valde
ad faciendam extrinsecus confessionem properant, antequam Deo intrinsecus
cum humili culpæ suæ agnitione confiteantur. Sed etiam in hac externa cōfes-
sione natura suam quærunt requiem, vt scilicet pacem recuperet, & interna con-
scientia accusatio atq; remorsio sopiantur. Vbi enim confessi sunt, conscientia
cessat incusatio, & iam multa pace gaudent. Sed ipsa remorsio ac reprehensio,
tanquam vulnus recens & mordēs, mirabiliter peccati auferit rubiginem. Quæ-
rit etiam natura citissimi hominum requiem in spiritualibus exercitijs, in in-
ternis modis seu institutis, & abstractis item exercitijs suis: eisq; tam mordicus
inhærent, vt Domino impedimento sint, quo minus ad proximā eos veritatem
perducere queat. Sed ne diffusior sim, id pro certo habetote, charissimi, quic-
quid id est, in quo homo requiem suam quærit, quod nō sit purè Deus, id omne
cariosum esse. Planè dilectissimi, non satis est, si hic vili pellicio, alijs pretio-
so Religionis habitu tegatur. Alia insuper adfint oportet. Sed ecce videoas quos-
dam de pulcherrimis ac simplicissimis rebus verba facere, vt videlicet omnia
eis tam bene succedant, quam eis cuncta facilia sint & minimè onerosa, immò
etiam iucunda: verbi gratia, orationes, vigiliae, jejunia, & venias, vt vocant, ca-
pere. Sed in his adhuc aliquid vitiosentio, quod eos à profectu impediatur. Sande
quic-

*In cōfes-
sione qui
se quis
quarat.*

quicquid id sit, quanlibet etiam bonum videri vñquam aut esse queat, etiam si imaginum, formarum & modi expers sit, siue intellectuale sit, siue quo sensibili frui possis, id omne, in quo homo cum delectatione quiescit, quodq; sic possidet, cariosum efficitur: præter nudam ac simplicem sui demissionem ac demersionem in nudum illud, simplex, incognitum, innominabile, & occultum bonum, quod Deus ipse est, idq; per abnegationem sui & omnium quæ se in homine manifestare queant, vt sacer inquit Dionysius: Tu verò Timothee charissime, & sensus linque, & intellectuales operationes, & sensibilia, & intelligibilia omnia, & quæ non sunt, & quæ sunt omnia: & vt illi iungaris, qui super omnem substantiam, omnemq; scientiam est, ignorè pro viribus teipsum intède. Etenim abs teipso atque omnibus liberè & absolute, ac purè excedendo, ad supersubstantiale diuinæ caliginis radium sublatis omnibus, & absolutus ex omnibus euolabis. Neque enim, vt idem ait, aliquid ex his est, quæ nobis aut alteri cuiquam in mundo sunt cognita, neq; aliquid eorum, quæ non sunt, neq; eorum quæ sunt, est. Nam & super omnem positionem est perfecta & singularis omnium causa, & super ablationem omnem excellētia ipsius illius, qui simpli citer absolutus ab omnibus, & ultra omnia est. (vide plura de his in Dionysio de mystica Theologia.) In hoc ergo incognito Deo quisq; requiescat, & neq; saporem, neque lumen querat: potius canem imitetur, qui sicuti carnem bonam Lepida reperit, contingere non andet, sed fugit, duris ita verberibus edoctus. Inueniet parabolam hæc omnia postea copiosissimè. Interim suo duntaxat merissimo nihilo, quod tamen reuera est, inhæreat. Nam si quid ibi est, id Dei est, non suum: nec attèdat ad omnia, quæ lucere illi intus possint, etiam si formæ, modi, imaginis exper tia & superessentialia sint. Sed aiunt quidam: Domine mihi, presentissima se mihi exhibent, nec aliam quam ipsius Dei speciem præse ferunt. Quibus ego: Nihil, inquam, ea tanquam quieturi in eis, attendatis: sed finite ea esse quod sunt, nec amplius aliquid perquiratis nec perscrutemini, sed in imis vos continētes, in nihil scire, nihil quicquam velle scire vestrum, vos dimittite, & in vera paupertate occuito & incognito adhæreto Deo vestro, ita vobis persuadentes, non esse vos dignos, qui immēsum, ignotum & absconditum Deum aliquia ex parte cognoscatis. Sicq; in eo duntaxat commoremini & quiescite, non autem vel in lumine, vel in sapore. Sic in Ezechiele Propheta scriptum legimus, vt illis, Ezecl. 44. qui ingrediebantur sanctuarium & sancta sanctorum, nulla debuerit dari pos sessio, quando ipse Dominus se possessionem & hereditatem ipsorum fore promisit. Quod tametsi de sacerdotibus dictum sit, iuxta sensum tamen spiritalem, de omnibus illis accipi potest, qui ingredi volunt in sancta sanctorum, id est, in arcana occultæ diuinitatis, qui nullam habebunt hereditatem, nisi diuinam, absconditam, & omnis modi, formæ, ac nominis expertem essentiām Dei, quæ sola ipsorum hereditas erit, nec ad aliud aliquid caput ipsorum vel intus vel foris sese reclinabit: alioqui certo certius cariosum efficietur. Nec magnopere attendere debebunt, sintne plana & lata omnia. Quin potius aspera & aduersa mali int, magisq; diligent, quam sapere & sentire, nec quiescant vspiam, nec ali quid suum querant. Cum Deus æternus omnia creare statuisse, non nisi nihil nisi o ei propositum fuit. Nec fecit cuncta ex aliquo, sed ex nihilo. Sic nimirum vbi cunctæ omnia, Deus propriè & diuinè operatus est, nullo ad hoc opus habet, nisi nihil. Nihilum enim passiuo modo operationis eius, quam quodlibet aliquid, sive è a capa- nu-L

capacius est. Itaque si omnis illius vita & essentia, quam dare vel operari possit
aut velit Deus in electissimis ac singularissimis amicis suis, sine interpolatione
capaces esse vultis, si optatis etiam, ut omnia ille in vos effundat dona sua: hoc
ante omnia agite charissimi, hoc cum primis curate, ut in fundo vestro in veri-
tate nihil sitis. Nostrum enim aliquid, nostraq; donorum Dei arrogatio & ve-
dicatio, Deum impedit, quo minus præclarissimum intra nos opus suum
queat perficere. Inde est quod sanctus ille Job, quem Dominus ipse suo ore com-
mendat, dicens ad Satan: *Nunquid considerasti seruum meum Job, quod non fit ei si-
milis in terra, homo simplex & rectus, ac timens Deum, & recedens a malo?* Et de quo
Scriptura testatur, quod non peccauerit labrys suis, neque stultum quid contra Deum
lo: utrus sit, de seipso ait: *In profundissimum infernum descendenter omnia mea: putasne
saltum ibi erit requies mibi? Omnia sua dicit, non utique secundum nihil suum
creatum, quatenus ea ex parte homo nihil est: sed iuxta nihil suum, ex culpa &
peccato contractum.* Itaq; ob sua peccata in profundissimum inferni abyssum,
in seuisimam carnificinam & densissimas inferni tenebras descendere vole-
bat, tanquam diceret: *Incustum est, dignamne vel illic peccata, quæ commisi,
poenam recipere possint.* Hanc autem inferni poenam intensissimo atque gra-
uissimo modo ferre volebat, etiam sine spe unquam euadendi, donec meritas
pro culpis penas lueret. Ad hunc modum etiam quidam ex fratribus nostris,
ctius vocabulum erat Wigmar, ad tantam sui nihil cognitionem peruenit, ut
nunquam congruum sibi locum, præterquam in profundissimo inferni sub
ipso Lucifero, reperire posset. Quò cùm se demississet, audiuit vocem è supremo
celo elapsam, dicentem: *Wigmar, citè huc ascende ad thronum altissimum,
in cor Dei Patris.* De huiusmodi D. Gregorius ait, quod mortem querant, sed
minime inueniant. Denique huic amori & immensæ annihilationi ac deiectioni
vita in veritate respondet etiam non optata, non quæsita, nec in intentione
habita. Quod enim se quisque magis in ima deiicit, eò magis exaltatur: quoq; se
minorem iudicat, eò maior efficitur. Sed videamus nunc sequentia thematis

Job 1.

Ibidem

Job 17.

Paradi-
gma.Dux ha-
reditates.Vulnera
Christi
quinque,
nobis
quinque
portas
est.

verba, quæ sunt hæc: *Et in hereditate Domini morabor.* Dux sunt, charissimi, hæ-
reditates nostræ, in quibus commorandum nobis est. Una temporalis est, in qua
in hac vita morabimur: & ipsa est dignissima Domini Salvatoris vita, passio,
exemplar. Altera, æterna est, quam expectamus, quæ est præclara deliciosissi-
mæ diuinitatis hæreditas. Hæc nobis promissa est, quod eius coheredes & do-
mestici erimus æternaliter. Si igitur fideliter modò temporalem illam hæ-
reditatem, id est, Christi vitam & passionem cum amore & gratitudine possemus:
quanto in ea magis fuerimus exercitati & confirmati, tanto æternam
hæreditatem abundantius atque felicius pereniter possidebimus. Vulnera qui-
dem, dilectissimi, Salvatoris nostri abolita sunt omnia, quinque illis exce-
ptis, quæ ad extremi iudicij diem perdurabunt. Ex his vero quanta diuinitatis
refulgeat claritas, quantamq; inde & Sancti & Angeli omnes capiant beatitudi-
nem, non est qui verbis consequi possit. Hæc igitur quinq; portæ, nostra hic erunt
hæreditas, & per eas ad æternam hæreditatem, ad patriam nostram tendendum
nobis est. Ad has autem portas sanctus Spiritus ostiarius est: cuius utique dulcis
amor nobis portas has aperire paratissimus est, pulsantibus ad eas atque peten-
tibus, ut nobis ingrediendi præbeat facultatem, & per eas ad æternam Dei Pa-
tris nostri tendendi hæreditatem. *Quas nimirum portas quisquis ordinate, &*

vt

vt oportet ingreditur, errare non potest. In his autem ipsis quinque dulcissimis vulneribus, quinque nobis discenda sunt, quæ nos sine villo medio introducunt. Hæc sunt, fugere, pati, silere, contemnere, & abnegare seipsum cum vera sui resignatione. Primo itaque immergat se quisque in vulnus sinistri pedis, indequæ exugat gratiam & virtutem fugiendi voluptatem omnem & delectationem, quam extra Deum capere posset. Secundò totis viribus in dextræ se recipiat pedis vulnus, ibi quæ discat pati quæcumque sibi intus vel foris, & vnde cuncte accident. Tertiò ex dextræ manus vulnere suauissimum exugat & petat succum, gratiam videlicet tacendi intus & foris. Sanè qui hanc silendi virtutem adeptus foret, vt ad omnia taceret, nihil hunc vñquam perturbare, nihil impedire posset. Quartò, ex vulnere sinistri manus fugat & petat virtutem contemnendi ac paruifaciendi foris quidem temporalia omnia, intus vero quicquid accidit & incidit animo suo. Esterim hoc necessarium & utile, vt quicquid nec amat, nec intendit, tametsi animo sui imaginem ingerat, penitus non cureret, sed vt incidit, ita excidere & abire sinat. Quintò, totum se in amorosum ac suauissimum cor, in gratissimum sponsi thalamum recipiat, (quem ipse omnibus, qui sua ei corda præbere volunt, aperuit, suis eos ibi nobilissimis amoris sui brachijs constrictus, in quo & ipsi perpetuò ipso perfruentur) ibi quæ discat abnegare seipsum modis omnibus, in prosperis videlicet & aduersis, in abundantia & inopia, in tempore & æternitate, vt vt Dominus volet, & diuino eius cordi placuerit, tam in ipso quæcumque creaturis omnibus. Sinat mori & auolare omnia, hoc solum curans, vt ipse soli Deo placeat. Sic itaque dilectissimi & alijs pluribus deuotis modis amabilem hanc colatis hæreditatem, & in ipsa vos exercentes, per securissimas portas has ad æternam Quid tan- tum no- bis curan- dum.

hæreditatem ingrediamini. Offerte Deo Patri immeritam mortem eius, pro meritis pœnis vestris & afflictionibus: innocentes cogitationes eius, pro noxijs cogitationibus vestris: sacratissima verba eius, pro illicitis verbis vestris: & breuiter omnem actionem illius, omnem humilitatem, patientiam, mansuetudinem, amorem eius pro omnibus, quæ ex his vobis sive intus sive foris deficiunt. Certè charissimi, si hanc modò iucundissimam & amabilissimam hæreditatem bene & optimè hic possidetis, futuram hæreditatem perennem futuri expectatis: nec est quod dubitetis mansuros vos, & habitaturos ac quieturos cum Virgine gloria in hæreditate Domini sine fine & in omne æuum. Præstet nobis Dominus Deus, vt sic quæramus requiem in omnibus, vt ad hanc pertingamus hæreditatem, ad laudem & gloriam ipsius. Amen.

IN FESTO S. AVGUSTINI EPISCOPI.

Vt in pericili quisque vita sua custodia, & omnis voluptatis seu delectationis abdicatione persistere debeat: Ut quie Deus se scribat ac strenue expectantes, mirabiliter fissilat: ac deinde varijs temptationibus in bonum ipsorum, eos iterum deyiciat bunt et que. De falsa item libertate.

SERMO VNICVS.

Vigilate, quia nescitis qua hora Dominus vester venturus sit.
MATTH. XXIIII.

Ffff

Non

Vigilare
eum tāto
pere mo
neamur.

ON abs re, dilectissimi, Dominus noster tantopere vigilare nos admonet. Ipse enim aduersarius noster diabolus, omnes quos potest dolos & fraudes machinatur, cunctosque in hoc fine intermissione intendit neruos suos, ut aeternis nos miserijs & perditioni inuoluat. Ideoq; omni, qua potest, diligentia explorat & obseruat, si qua hora seu quo momento studiu deuotionis negligamus, aut qua exteriorum sensuum nostrorum fenestram relinquamus apertam, nec super custodiā nostram stemus. Cumq; horum aliquid anima duerit, repete irripit: & quicquid boni colligeramus, suratur. Quamobrē agite, quæso charissimi, custodite fenestras vestras. Vigilate etiam, ne instar furi effodiatur domū vestram. Totis, inquam, viribus & animo collecto, absque cessatione vigilate. Sanè quoties alicui in mentem incidit vel superbia, vel sui ipsius complacentia, vel iactantia seu præsumptio, vel propria voluntas, mox adest inimicus, & locupletem bonorum operum crumenam illius resecat. Heu quantos olim videre erit, charissimi, qui in hoc seculo magnorum operum & exercitiorum, magni etiam nominis fuere, quiq; grandem præ se tulere sanctitatem, quibus tamen propria complacētia omnia sic abscidit, vt in lucro depuratur & gratissimum habituri sint, si vel inter rudes idiotas, nullorumq; exercitiorum rusticos homines collocari mereantur. Contraq; aliis quofdam cernere erit, simplices ac inopes homines, quos nemo in aliquo pretio habere dignatus est, qui nullorum operum esse visi sunt, nec aliquid præ se tulere sanctitatis, qui tamen ob humilem sui ipsorum deiectionem ac depressionem, tam longè supra priores illos erunt, vt etiam vix eos visu sint assēcuturi. Itaque vigilate charissimi, mente per vigili & oculis apertis: & cernetis hanc dubiè nudam veritatem discretè & indiscretè, in cogitationibus, in verbis, in operibus, in his quæ vel agitis, vel dimittitis, in actionibus virtuosis, & in patienti dénum aduersorum tolerantia: tantum vos ipsos diligenter & foris & intus obseruate. Certè nescitis dilectissimi, quanto in discrimine versemur, tum ob naturalem infirmitatem, tum ob proprias graues atque horribiles culpas & defectus nostros, tum ob ingentium & inæstimabilem bonorum illorum, quæ sine intermissione à D E O consequi possemus, negligentiam: tum denique ob hoc, quod lucidissimi diuinitatis oculi, coram quibus nostam impuri apparemus, fundum nostrum diuino aspectui eregitur, tam liquidò inspicunt perspicuntq; quod ipsum fundum nostrum vel inde maxime impurum est, quod synceritatis & veritatis est expers. Id verò quantum nobis merito pudorem ingerere potest, quād etiam distictissimè quandoque indicabitur, sicuti scriptū est: *Si in flos vix saluabitur, impius & peccator ubi parebit?* vnde & Augustinus dicit: *Vx etiam laudabili vita hominum, si remota misericordia, discutias eam.* Quocirca si constaret vobis, dilectissimi, quād periculose agatur cum omnibus illis, quibus aliquid sapit præter D E V M, humani sensus vestri id ferre haudquam possent. Inde & D. Iob: *Vsq; quod, inquit, Domine non parcas mihi, nec dimittis me; vt glutiam saluam meam?* Peccavi. Quid faciam tibi, o custos hominum? Quare posuisti me contrarium tibi? Sed ad Euangelium redeamus, ubi sic habes: *Sunt lumbi vestri praecincti, & lucerna ardentes in manibus vestris, & vos similes hominibus expectantibus Dominum suum, quando reuertatur à nuptijs, vt cum veneris & pulsaueris, confessim speriant ei.* Beati serui illi, quos, cum venerit, Dominus inuenient vigantes.

2. Petri 4

Iob 7.

Luc 2.

Lantes. De vigilando iam dictum est. Sunt autem tria hic vobis notanda, charissimi. Primum est, lumbos debere accinctos esse. Quod nimurum significat, haud secus esse restringendos lumbos, quam equus freno constringitur ac retinetur, si forte in foueam per præcepis abire velit, aut instar eorum qui fortiter vinciuntur, ut possint quolibet etiam inuiti trahi. Cæterum per lumbos sensuum voluptates accipiuntur, quæ refrænanda semper & constringenda sunt, nec suæ vñquam libertati relinquenda. Secundum est, lucernas debere nos ardentes gestare in manibus nostris, quod est, amoris nos actibus seu amorosæ actioni infistere debere. Ita quæso charissimi, videte diligenter, ne verè ardentisque charitatis actus & opera, siue intus siue foris, vñcunque ea exercere poteritis, aliquando è manibus abiiciatis, maximè verò in inuicem ea alter alteri omni cum deuotione pro viribus inpendite. Tertium est: *Et vos si niles hominibus, expectantibus Dominum suum, quando reuertetur à nuptijs, vt cùm venerit & pulsauerit, confessim aperiant ei.* Beati & nimium beati serui illi, quos, cùm venerit, Dominus inuenierit vigilantes. Amen dico vobis, quod super omnia bona sua constituet eos, præcinctosque se, & faciet illos discubere, & transiens ministrabit illis. Hæ nuptiæ, ex quibus Dominus reuerti dicitur, in intimis animæ, id est, in ipso animæ fundo, in quo præclarissima Dei consistit imago, aguntur: vbi quanta sit animæ ad Deum cognatio, & Dei ad animam, quamque stupenda & mira illic Deus operetur, quantas denique delicias, & quantum gaudium ibi capiat Deus, id sensus omnes & omnem superat intellectum: licet nihil indeleciat, nihil sentiat homo. In quibus verò hoc gaudium & has nuptias Deus celebrat, illi sunt, qui corda & fauorem suum à mundo & creaturis omnibus ad Deum transtulerunt, cum voluntate fixa & perpetua illi soli viuendi. Cæterum qui sponte scienterque villa in re creata, cuius ipse causa non est, sicut capiunt delectationem, cum his nihil illi commercij est. *Et vos, inquit, similes hominibus expectantibus Dominum suum.* De his expectantibus sciendum est, dilectissimi, quod malignus spiritus & eis sedulò infidatur. Vbi enim Dominum moram facere videt, & differre aduentum suum, aliquam eis voluptatem intus vel foris adducit, ut per hanc illaqueantur & impedianter. Sed quæso te fili mi, quisquis eiusmodi es, floccipende voluptatem diabolicam: & ita perseveranter super custodiā tuam. *Beati enim serui illi, quos, cùm venerit, Dominus inuenierit vigilantes.* Quare autem non vigilant, qui nesciunt quænam Dominus eorum venturus sit, serò, an media nocte, an gallicantu, an manè: in primâne, an secunda, anterius vigilia? Sic porrò expectantibus & vigilantibus Dominus transiens ministrabit, id est, quandam eos experiri faciet prægustationem occulti gaudij illius, quod in cœlestibus nuptijs agitur, quo simul eos confortabit, ut præstolatio eis plus satis molesta non sit. Dat enim hic eis sentire amoris sui dulcedinem, ut per hoc ipsorum dilectio roboretur, & ipsi expectantes perficiantur. De hac expectatione D. Gregorius loquens, & versum illum Psalterij exponens, *Ecce elongauit fugiens, & mansi in solitudine:* ait, quod posteaquam homo interior, sic, ut dictu est, expectans expectauit, ab omnibus se elogare debeat, & manere in solitudine. Hæc autem solitudo est, non tantum exteriorem reliquise multiplicatatem, sed etiam interiorē, virium videlicet internarum, quæ sunt vires imaginatuæ, & imagines earum, phantasie item & cogitationes, atq; ab omnibus se auertere formis & imaginibus, & sic manere in solitudine.

tria qua
diam no
tanda.
L.

11.

NL

Quibus
expectan
tibus quo
modo fa
tanæ in
siderut.

Psal 54.

Cumque omnem, quae hic occurrit, molestiam & poenam ad extreum vsque homo pertulit atque superauit, tum Dominus, quem expectauit in repentino fulgore quadam adueniens, in eodem fulgore rapit eum, euehitq super omnia, & ibi pro diutina recreat eum expectatione sua. Sed paulo post, ne ex cis, quae hic sentit, extollatur, rursus prosternit ac deicit & deprimit eum. Et hoc est quod Ieremias ait: *A facie manus tua solus sedeba, quoniam comminatione replesti me. Quid est hoc, charissimi? Aduertite. Vbi quis ad hac intimam pertingit quietem, & intra seipsum in fundum suum pertinet, comminatio*e* & terrore replet eum Dominus, tanquam si vtroque illi pugno minetur. Et alter quidem pugnus est, caligo & tenebrae & profundum ac desolatum iter, quae illi intus occurrunt, ita ut nihil sciat, nihil habeat: & insuper adhuc omne malum, vehementissimae quoque tentationes superbiæ, luxuriæ, perfidiæ seu infidelitatis, & aliæ plurimæ ac diversæ impugnationes, quae omnia se iampridem euafisse ac superasse credebat, rursus in eum irruunt, & fortiter oppugnant. Et hinc comminatione simul & terrore repletur. Alter verò pugnus est, horrenda iudicia Dei, quae illi intus Deus proponit. Quibus consideratis, non habet iam quod se collocandum censeat, præterquam in profundissimo inferni. Hi pugni mirabiliter hominem premit: nec aliud cunctis his comminationibus querit Deus, nisi ut pestiferum superbiæ fundum euertat destruantque. Hos pugnos qui recte contemplantur, magis in eis operem extingunt voluptatem & delectationem, quam cuncta quean externa exercitia, quae multis annis peragi possent. Sic porrò homine ex toto cum Propheta ad solitudinem introuerso, & ibidem manente, omnis in ipso cogitationum, formarum & imaginum sedato impetu actumultu, Deus & sanctus Angelus repente velut in istu oculi amore illi operantem inspirant, mouentque illum ad orandum, pro certa aliqua, quam suggerunt, causa, sive pro Ecclesia, sive pro viuis, sive pro defunctis. Hæc autem instar fulgoris ei in mente veniunt. Facitque tunc Deus, tanquam illi oraturo cōfestim diceret: Non opus est, ut aliquid mihi dicas. Scio quid velis, quid desideres. Et sic eius desiderio satisfacit. Hæc est oratio, dilectissimi, quae in spiritu funditur, qua vertuntur adoratores. Interim & diabolus huc aduolat, diligenter explorans, si quid forte suum hic reperire possit. Itaque pulsat eum, & quasdam molestas ingerit cogitationes, easque illi proponit. Sed has ille contemnat ac floccipendat, & præterfluere sinat. Cùm enim nec amore, nec intentione eas prosequutus sit, confusus & inanis diabolus abscedere cogitur. Tales verò vexationes seu impugnationes mirabiliter hominem præparant. Cæterum in quibusdam regionibus homines inueniuntur, falso, cuidam otio vacantes, & ab omnini tam intus quam foris operatione abstinentes, bonas etiam a se excludentes cogitationes. Aiunt enim se pacem adeptos: nec exercere se volunt in actibus virtutum, dicentes se virtutes transcendisse. Isti diabolum quandam sibi assidentem habent, prohibentemque & repellentem ab eis omnes, tam cogitationes quam modos seu instituta, quae pacem ipsorum infringere possent, ut in hac eos falsa pace detineat, & postea secum ad æternam abducat perturbationem, ad ipsum videlicet infernum suum. Non hunc iusti modum sectantur. Quin potius intus & foris sese excent: seruantque patientiam in vijs omnibus, per quas eos Dominus ducit, in temptationibus, in tenebris: nec sibi arrogare audent, se ad pacem pertigisse. Nec tamen in perturbatione viuunt. Sed arctam.*

Opero
guttiōes
diabolice
hic mini-
bus etiā
profant.

arctam quandam semitam gradiuntur, medium inter pacem & perturbatiō- Medium
nem, spēm & metum inordinatum, certitudinem & dubitationem. Et licet ^{qui tenet-}
interdum vera illis pax & certitudo, seu spiritus libertas intus resulgeat, mox
tamen absque in h̄xione in ipsum eas reieciunt fundum. H̄ec arcta ingressuris
itinera, ante omnia videndum est atque curandum, ut in vestigijs Domini Sal-
uatoris fixi & fortiter persistant: in quibus quanto fortius ac firmius steterint,
tanto priores efficientur. Hic pugni minaces remittuntur, & in benigntissimas
atque gratissimas mutantur manus. Denique hos Dominus tenerrimè suis h̄ic
paternis adstringit brachijs: & longè ultra omnia subuehit. Tum verò cuncta
eis creata excidunt, & tñdet eos omnium, quæ non sunt purè Deus. Jamq; Do-
minus difficiles & obscuras eis vias & angustas semitas ostendit, per quas tran-
sierunt. Dehinc nullus eis nocere potest: simulq; ab omni h̄ic recreantur miseria
& derelictione; quam prius experti sunt. H̄ec certè, dilectissimi, prorsus inco-
gnita & remotissima sunt liberis illis spiritibus, qui de falsa libertate glorian-
tur: & illis similiter, qui falso vacante otio, & falsam sibi arrogant pacem: nec-
non & illis denique, qui suis proprijs institutis plus æquo inhærent, cisque
fortè quadraginta vel amplius annis vixere contenti, & magna interim ex-
trinsecus fecerūt opera, interiorum passionum & vitiorum sordibus contami-
nata. Hi enim omnes hanc, quam diximus, strictam tenere viam noluerunt. Quanta
Denique in magna licet congregatione vix vnum reperias aut alterum, qui hac
via ingredi velint. Quotquot autem reliqui sunt, hos videas ad hanc exercere,
vrgere, præparareq; Si enim vel leuisimè delinquent, durius ab alijs incre-
pantur. Sed quæso te fili mi, quisquis ille es, cui id accidit, sustine id animo beni-
gno ac patienti. Si quod verò durius responsum aut asperius verbum tibi exci-
dat, statim ad te reuertere: agnosce culpam tuam, & dole. Tace, obsecro, & ip-
sum lapsum tuum suscipe de manu Dei tui, tanquam ideo permisum, vt teip-
sum cognoscas. Nam si multū patienter sustinuisses, forsitan superbia subrepri-
set animo tuo. Itaque humilia te, & coepio perge itinere: etiam ipsi lapsus tui te
præparabunt, etiam recta omnia & obliqua cooperabuntur tibi in bonum, si
tantum diligenter obserues, & peruigilem adhibeas conatum & operam. Sanè
quisquis ita vigilantibus Dominum oculis instar D. Patris Augustini, cuius ho-
die festa colimus, expectārit, illi ministrabit, & plenissimum impertictur gau-
dium, sicuti & eidem sanctissimo Præfuli fecit Augustino. Quod nobis om-
nibus idem ipse præstare dignetur, super omnia benedictus Deus in secula.
Amen.

IN NATIVITATE GLORIOSISSIMÆ Virginis Mariæ.

Vt rerum temporalium, pura delectationum creaturarum, peregrina nativitas, diui-
nus in homine generationem impeditat, vt q; prauarum inolitarum consuetudinum inha-
fiones abradi oporteat, si diuinam in nobis nativitatem agi velimus.

S E R M O V N I C V S.

Transite ad me omnes, qui concupiscitisme, & à generationibus meis
adimplemini. E C C L I . X X I I I . .

ITEM hodie solennem agimus, dilectissimi, quo diuina profusa & intemerata Virgo Maria, Domina nostra, munda, pura, & sancta de materno processit vtero. In qua restitutum est, quod in Paradiso perditum fuit: præclarissima videlicet imago, ad Dei Patris imaginē facta, sed perdita in Paradiso. Voluit enim Deus,

vt Virgo hęc sanctissima vnā secum membra sua omnia in suam regeneraret ac reduceret originem: & ex immensa quadam misericordia, per eam nos ab æterna voluit releuare & exitmre abyssō, in quam cecideramus omnes, quantum ex nobis fuit. Itaque leguntur de ea, quæ iam audistis verba, quæ ipsius Sapientiæ sunt, ista videlicet: *Transite ad me omnes, qui concupiscitis me, & à generationibus meis adimilemini.* Propriè autem hęc verba Deo Patri congruunt, invitanti nos & allicienti ad suam generationem. Nihilominus propriè conueniunt etiam huic beatissimæ Virgini & Dominæ nostræ.

**Verba
Deo pro-
pria qui
congruat
Maria.** Quam enim ab æterno Deus Pater problem edidit, eandem & ipsa peperit: & idem virtusque partus est. Intuit autem nos, vt transeamus, & ab amabili sua generatione imploramus. *Transite, inquit, ad me omnes, qui concupiscitis me.* Reuera namque omnibus hanc generationem in veritate cōcupiscentibus, scintillula quædam illius interim præstatur, quæ ipsorum excitat & allicit desiderium, & ad maiora appetenda inflammat: vt iam ex sententia dicant cum S. Augustino: Domine, fecisti nos ad te, & ideo inquietum est cor nostrum, donec requiescat in te. Ceterum inquietudo hęc, quam in nobis semper & absque intermissione esse oportebat, peregrinis quibusdam detinetur ac impeditur generationibus, in nobis sese parientibus, quæ sunt temporalium, labentium ac sensibilium rerum oblectamenta & delectationes creaturarum: vt verbi gratia, familiaritatum, societatum, vestimentorum, cibi ac potiss, & breuiter omnium, in quibus voluptas capit, quæ omnia se generant in nobis: & ea partus eiusmodi genitores sunt: quæ quamdiu intra nos generationes, nobis scientibus & cōsentientibus persistunt, Deus suum in nobis partum nō edit: quamdiu, inquam, horum aliquid cum delectatione intus possideimus. Quæ quamlibet minuta & vilia sint, impediunt tamen & excludunt à nobis iucūdissimam & dulcisimam Dei Patris generationem, quam ille & vellet & deberet peragere in nobis: insuper & sitim illam ac desiderium, quibus nos ad Deum & hanc generationem extaurare oportebat, extinguunt ac remorantur. Interim nihilominus queruntur homines & dicunt, amoris se & desiderij esse expertes. Cuius hęc sola, quam dixi, ratio est, quod labentibus creaturis cum delectatione inhærent, quod ipsorum amorem & desiderium detinet. Iam ipsum est videre, quid eos potissimum impedit: neque enim melius id alicui quām ipsis constat. Non id ex me querant, sed scipios potius interrogent, cur amorens & desiderium non sentiant. Si tamen audire non recusat, dicam equidem eis. Causa est quod Deo pariter & creaturis gaudere volunt, quod tamen impossibile est. Delectatio Dei & delectatio creaturarum in eodem simul persistere non possunt. Emissant licet vel sanguineas lachrymas, at istud obtainere non poterunt. His tamen de ipsis non loquimur, quæ homini necessaria sunt, vel quæ propter Deum, vel in Deo habetur, vel etiam quæ ex natura abiisci nequeunt, vt est in famelico cibi, in sitibudo potiss, in lasso quietis, in somnolēto somni appetitus & delectatio. Si tamen ista cum quadam exquisita electione, & propter voluptatem ac delectationem potius

**Quantilla
diuinā in
nobis im-
pediant
genera-
tionem.** Deus suum in nobis partum nō edit: quamdiu, inquam, horum aliquid cum delectatione intus possideimus. Quæ quamlibet minuta & vilia sint, impediunt tamen & excludunt à nobis iucūdissimam & dulcisimam Dei Patris generationem, quam ille & vellet & deberet peragere in nobis: insuper & sitim illam ac desiderium, quibus nos ad Deum & hanc generationem extaurare oportebat, extinguunt ac remorantur. Interim nihilominus queruntur homines & dicunt, amoris se & desiderij esse expertes. Cuius hęc sola, quam dixi, ratio est, quod labentibus creaturis cum delectatione inhærent, quod ipsorum amorem & desiderium detinet. Iam ipsum est videre, quid eos potissimum impedit: neque enim melius id alicui quām ipsis constat. Non id ex me querant, sed scipios potius interrogent, cur amorens & desiderium non sentiant. Si tamen audire non recusat, dicam equidem eis. Causa est quod Deo pariter & creaturis gaudere volunt, quod tamen impossibile est. Delectatio Dei & delectatio creaturarum in eodem simul persistere non possunt. Emissant licet vel sanguineas lachrymas, at istud obtainere non poterunt. His tamen de ipsis non loquimur, quæ homini necessaria sunt, vel quæ propter Deum, vel in Deo habetur, vel etiam quæ ex natura abiisci nequeunt, vt est in famelico cibi, in sitibudo potiss, in lasso quietis, in somnolēto somni appetitus & delectatio. Si tamen ista cum quadam exquisita electione, & propter voluptatem ac delectationem potius

**Delecta-
tioni di-
uinæ cum
humana,
quām nō
conueniat.** His tamen de ipsis non loquimur, quæ homini necessaria sunt, vel quæ propter Deum, vel in Deo habetur, vel etiam quæ ex natura abiisci nequeunt, vt est in famelico cibi, in sitibudo potiss, in lasso quietis, in somnolēto somni appetitus & delectatio. Si tamen ista cum quadam exquisita electione, & propter voluptatem ac delectationem potius

tius quām pro necessitate vel utilitate naturā capiantur, impediunt utique & ipsa hanc natuitatem, licet minus quām aliarum rerum oblectamenta, quod his naturā opus habeat, & vix aut omnino non possint absq; delectatione percipi, quatenus natura operatur. Ceterū qui xternæ generationi non vult esse impedimento, & in desiderio magis ac niagis ex crescere & proficere exoptat, ille hæc impedimenta, quæ voluptates & delectationes sensuum ac naturæ, & creaturarum præstant, diligenter obseruare debebit. Quo enim minus huiusmodi delectationum habuerit, tanto plus illius percipiet generationis. Quantum abscesserit frigoris, tantum succedit calor. Curabit præterea, ne per desidiam, aut incuriam seu negligentiam, vel propriæ quietis & commoditatis studium, aut fictam infirmitatem à profectu retrahatur. Sic sunt, proh dolor, quidam, qui in densa quadam cæcitate ingrediuntur: & ea ipsa quæ faciūt, tam cæco ac irrationabili quodam modo agunt, tanquam profectus sui nulla prorsus eis cura sit. De his porrò defectibus & vitijs, vt de creaturarum in animo possesse, de incuria & alijs vitijs quibuscumque, id pro certo sciendum est, si in eis perseverandi non deseratur voluntas, nullam super ea Confessorem habere absoluendi autoritatem. Nam si vel decies ea per diem confitearis, nihil proderit, nisi ea vitare proponas. Immò si quis in mortis articulo ex peruerfa voluntate, creaturarum amore nimio, qui etiam Dei amorem supereret, possesus deprehensus fuerit, nunquam Dei vultum contuebitur. Hoc enim omnis clamat Scriptura, hoc Euangeliū vbique testatur, vt passim in ipso cernere licet. Hoc veteris pariter & nouæ Legis præceptum est, vt Deus super omnia diligatur. Sic quodam loco ipse Dominus ait: *Qui non reliquerit omnia quæ possidet, non est me dignus.* Et alibi: *Non omnis qui dicit mihi, Domine, Domine, intrabit in regnum calorum: sed qui facit voluntatem Patris mei, qui in celis est, ipse intrabit in regnum celorum.* Putatisne dilectissimi, Dominum Deum regnum celorum brutis animalibus præstitorum, pro quo pretiosissimum fudit sanguinem suum, & tradidit in mortem vitam suam? Quæso, attendite vobis, nec arbitremini quod Deus tam immodicum creaturarum amorem inultum abire finat. Certè si sciretis, quām grauiter hunc quandoque Dominus vlcisetur, forsitan præ anxiate tabesceretis. Creavit nimirum omnia Deus & contulit homini, vt tantum via quædam sint ad ipsum, ipse verò duntaxat, non aliud aliquid, omnino finis & scopus sit. Nunquid lusum hæc iocuriq; creditis? Non utique iocus sunt. Credite mihi, solus habitus sanctum non efficit. Non cucullus meus, non caput rasum, non coenobium, non sancta societas sola me sanctum efficiunt: sed si sanctus fieri debeam, omnino adsit oportet sanctum, purum, vacuum, liberum, & à nulla prorsus re creata possessum fundum. Crebrò me labijs perstrepare, & dicere s̄pius: *Domine, Domine,* multas preces extrinsecus fundere, multum studere, verbis pulchris affluere, acutè subtiliterq; lecta intelligere, sanctitatis deum præ me ferre speciem, non utique satis est: alia insuper exiguntur. Si quis se se fallit, suo id, non meo, damno fecerit. Proh tam secularia vos corda mentesq; mundanas gerere, tamq; vanitatibus deditos esse in habitu religioso. Hæ verò prauæ consuetudines & huiusmodi vanitates haud secus vobis inferuntur, quām surculi truncis arborum, & sicut fructus inde nascentes, non trunci, sed surculorum naturam induunt: sic & omnes fructus vestri, peregrinas illas externasq; quæ vos possident, imitantur generationes, adeò vt etiam ipsa bona facta:

Quæ pec-
cata Con-
fessiona-
rius ab-
solueret
nequeat

Luc 14.
Math. 10.
Math. 7.

facta vestra, quæ diuina esse oportebat, creaturalia, ut ita dicam, & nullius momenti reddantur. Pariū enim sese in omnibus viribus vestris, tam intus quam foris. Hinc D. Job ait: *In horrore visione nocturne, quando solet sopor occupare homines, pavor tenuit me, & tremor, & omnia ossa mea perterrita sunt.* Et cum spiritu me presente transiret, inhorruerunt pili carnis mea. Horror nocturnæ visionis, cæca & obscura est possessio, quam horredum pauendum sequitur iudicium, tremor & anxietas, ut omnia meritò ossa perterreantur. Spiritus vero, illo presente, transitio, Dei transitus est. Et superius quoque de transitu quodam audistis, vbi verba Epistolæ recitata sunt, ista videlicet: *Transite ad me, &c.* Itaque duo transitus sunt, alter spiritus: id est, Dei ad nos, alter noster ad Deum. In utroque autem hoc transitu quidam necessarius est, ut aliâs saepe dictum est. Aliunt namque Theologi, duas formas simul in eodem subsistere non posse. Si debeat ignis fieri, lignum deficiat oportet: si granum transire in arborem, prius grani speciem corrupti necesse est. Sic etiam si Dei transitus, & generationum eius impletio, in nobis agi debeant, mortales creature intra nos desicere oportet. Vnde D. Gregorius prædicta D. Job verba exponens, illa videlicet: *In horruerunt pili carnis mea,* locum illum ex Numeris adducit, vbi Leuitus præcipiuntur radere omnes pilos carnis suæ, & vtrung; exponens, ait, ut quomodo pili ex carne, sic in viribus tam supremis quam infimis aliqua homini de vita vetustate seu pristinis consuetudinibus nasci, quæ tolleretur. Sed hęc sanctæ solitudinis ferro, seu sancto quodam studio refecanda sunt. Hoc autem ferrum exactendum est ad fortia, tremenda & occulta Dei iudicia, districtamq; iustitiam illius, ne vnam quidem cogitationem indiscutam abire sinentem, & pro minima quaque imaguncula sponte possessa, intolerabilem infigentem Purgatorijs poenam, antequam ad suum liceat venire conspectum. Ceterum, ut D. quoque Gregorius ait, rafis his noxijs & sordidis pilis, in carne radices permanent & crescunt, ut iterum radantur: *Quia magno quidem studio superflua cogitationes amputandæ sunt, sed tamen amputari funditus nequaquam possunt.* Semper enim caro superflua generat, quæ semper spiritus ferro solitudinis recidat. Itaque mox, ut pili succreuerint, rursum nouo studio radedi sunt. Sic quodam inuenire est, hac in parte tam diligentes & sedulos, ut mox vbi aliquam superfluam vel malam cogitationem senserint, euestigio ferro solitudinis recessant. Fateor quidem dilectissimi, perpetuo semetipsum obseruare, & stare iugiter super custodiā suā, in principio non nihil difficile esse & molestum: sed vbi quis in cōsuetudinem vtererit, facilimum erit, adeò ut quod prius ferrum requirebat studium, tunc leui statu possit auferri. Debet præterea vnumquisque actuoso amori dari operam, & esse communis omnibus, non tantum certis quibusdam & singularibus personis, nec bonis duntaxat, sed etiam cunctis pauperibus & egenis. Tales erant beatissimæ Virginis Mariæ sanctissimi parentes Ioachim & Anna, quæ omnem substantiam suam in tres partes diuidebant. Quarum vnam templo, aliam pauperibus dabant: tertiam suis seruabant vestibus. Vbi enim tenacitas & auaritia, ibi sordida quedam & pernicioса vorago est. Sanè oportebat omnes, ad impendendum vilia hæc (res dico temporales) & caduca, liberalissimos esse. *Date, inquit Dominus, & dabitur vobis: remittite, & remitteretur vobis.* Eadem quippe mensura, qua mēsi fuerit u, remetetur vobis. Iam quodam adhuc reperi est, qui etiam rebus seu donis internis immodicè inhærent,

Job 4.

Horror
visionis
noctur-
na.Transitus
duo.

Num. 3.

Pro mini-
mis pec-
catis quā-
ta Purga-
torij pœ-
na infi-
genda.Quales 5.
Mariæ
fuerint
parentes.

Luc. 6.

reant, nec ultra proficiant. Nam & in his noxijs quidam pili succrescent, quos tamen ipsi metu ignorant. Fieri autem poterit, vt sint aliqui ex eis eiusmodi, vt cum illis nunquam ad Dei conspectum sint admittendi. Poterant autem isti pure admodum vixisse. Nam & magnorum sunt exercitorum, sed pili isti latent intus in fundo, quod nec ipsi quidem satis nouerunt, nisi quod in illa inhæfione irrefugatos se comperiunt. Vnde valde tutum foret homini veritati vivere cupienti, vt aliquem haberet Dei amicum, cui se submitteret, quiq; eum secundūm Dei spiritum regeret & gubernaret. Non enim facile vitia hæc seu pili reprehenduntur, nisi aliquandiu cum illo conuersatus sis, qui sic intrinsecus Dei donis inhæret. Deberet profectò talis aliquem expertum Dei amicum etiam ultra centum milliaria inquirere, qui rectam nō fasset viam, & ipsum dirigeret institueretque. Quod si talis aliquis tam singularis Dei amicus haberi non posset, sufficeret etiam simplex Confessor, quamlibet ille ruditus foret: (loquitur enim & per tales s̄pē Spiritus sanctus, ratione officij ipsorum, licet ipsi quandoque rudes sint, & nesciant neque intelligent quid dicant) atque illi se submitteret & obediret, nec ex seipso, suo videlicet sensu suoq; iudicio, viueret. Huius perfectissimum in gloriosa diuinaq; Virgine Maria exemplum habemus, quæ cùm puerilla esset tenera, subdita fuit parentibus suis. Deinde post paullum in templo sub Pontificis, postea sub D. Ioseph, inde sub ipsius Salvatoris, ad exterritum sub D. Ioannis Euangelistæ, cui eam Dominus pro se commen- Ioan. 19.
dārat de cruce, cara degebat. Cælestis autem huius ac beatissimæ Virginis Mariae cella, fuit cælum: in quo cum vniuerbis desiderijs suis tota inclusa fuit. Schola illius, fuit æternitas. Enim uero à rebus temporalibus prorsus remota & libera erat. Pædagogus eius, diuina veritas fuit. Cuncta namque ipsius vita, iuxta hanc solam dirigebatur. Liber eius, conscientiæ ipsius fuit puritas, in qua numquam non inueniebat vnde delectaretur in Domino. Speculum illius, diuinitas fuit. Nullas namq; imagines, nisi in Deum transformatas, & Deum induatas, in se recepit. Ornatus eius, deuotio illius fuit. Soli quippe interiori vacabat homini. Quies eius, vnitas ipsius cum Deo fuit: quandoquidem cordis illius locus & thesaurus, solus Deus erat. Hanc deuotissimis nunc, oro, pulsemus precibus, vt in suam nos ipsa curam suscipiat, & sicut ipsa hodie nata fuit, ita & nos omnes in nostram regeneret originem & principium Deum, cui est omnis honor & gloria in secula seculorum. Amen.

IN FESTO EXALTATIONIS SANCTÆ Crucis.

De salutifera cruce, que est ipse Dominus noster Iesus Christus, secundum humanitatem suam. Ut ille nos abstrahat post se ab omnibus virtutis seu defectibus & malis propensionibus virium nostrarum, & confortet nos sacratissimo corpore suo. Utq; illius intra nos crux exalteatur. Et de bonis constitutionibus.

S E R M O P R I M V S.

Ego si exaltatus fuero à terra, omnia traham ad meipsum.
IOAN. XII.

Gggg

HODIE

ODIE, dilectissimi, Exaltationis sanctæ & amabilitis Crucis fo-
lennitatem celebramus, in qua Cruce totius mundi salus ex amo-
re pependit, per quam Crucem nos omnes in sublimem illam re-
creabimur dignitatem seu nobilitatem, in qua fuimus etiam ab
eterno. Plane, inquam, ad hanc regeherabimur & reducemur no-
bilitatem per Crucis amorem, de cuius excellentissima dignitate
sa tis dici non potest. Itaque in Euangelio hodierno Dominus ait: *Ego si exaltatus fuero à terra, omnia traham ad me ipsum.* Quæ sunt illa, quæ se tracturum ad se di-
cit? Vtique terrena corda nostra, terrenarum rerum voluptatibus & oblecta-
m entis, amore item creaturarum possessa: similiterque superbæ & elatae mentes
nostræ, cum nostri ipsorum complacentia, & cum amore in fluxis ac tempora-
libus nostræ sensualitatis delectationibus. Quæ omnia ad se ipsum Dominus
traheret, vbi sic exaltatus fuerit in nobis, & magnificatus in cordibus nostris. In
quo enim unquam magnificatus est Dominus, illi creature omnes exiguae sunt,
& labentia cuncta tanquam nihilum videtur. Porrò Crux ista amabilis, id est,
crucifixus Dominus noster Iesus Christus, longè & incomprehensibiliter ultra
Angelos & Sanctos omnes, ultraque gaudium, exultationem, & beatitudinem o-
mnem, quæ simul uniuersi habent, exaltata est. Et sicuti proprius & essentialis
locus eius in supremo est, ita & in nostro suprimeo vult commorari, id est, in
excellentissimo, intimo, & maximè sensibili amore & intentione nostra. Et in-
simas quidem vires nostras in supremas, & utrasque simul in se trahet. Itaque si
quod in nobis supremum, intimum, atque potissimum est, id illi præstiterimus,
etiam nos in id, quod in ipso summum & intimum est, trahet. Ita enim necesse
est, vt si nos in id, quod illius est, pertingere velimus: ipsum hic in id, quod no-
strum est, suscipiamus. Quantum vero nunc ipsum nos in nostrum, tantum tunc
ipse nos in suum recipiet. Sed heu, proh dolor, quæ nimis hæc Crux sancta &
amabilis ubique in obliuionem abiit: quæ illi fundum & intimum animæ
occluditur, & accessus denegatur, dum creaturis potius fauemus, magisque crea-
turæ diligimus quæ ipsam: quæ vitia hisce periculosis temporibus nimium
in Religiosis inualuerunt, & obtinent dominatum, ita ut corda plurimorum
pereant per creaturem. Quæ profectò cæcissima miseria est, quam cor sensusque
hominis capere queant: eamque quid olim sequatur, quanta videlicet ira & vin-
dicta omnipotentis, si præuideri posset, præmetu ac tremore forsitan aresceremus. Interim in his ridemus & sustinemus hæc, & quasi lusum ducimus: iamque
proh dolor in consuetudinem abiérunt, & dissimulantur ab omnibus, & velut
inter honesta numerantur, quasi verò iocus sit, ita cor suum tradere creaturis.
Credite mihi, modò id fieri posset, Sancti omnes etiā sanguineas hinc lachry-
mas funcerent, & Christi amorofissima vulnera ex hac miseria dirumperen-
tur, quod videlicet cor hominis, ob quod amabilem, iuuenilem ac florilem
vitam suam, dilectamque & sacratissimam sudit animam suam, tam turpiter si-
bi aufertur, & ignominiosè inde profligatur. Quod utinam ipse videat, & miso-
rescat. Neque vero, tanquam mea, hæc dicta suscipite charissimi. Hæc omnis v-

**Quæ sit
& quæ
periculo
in Cruci-
oblio.**

Matt. 6. bique vobis Scriptura clamat. Nonne ipse Dominus in Euangelio dicit: *Nemo
potest duobus dominis seruire: Aut enim vnum odio habebit, & alterum diliger?* Itemque:
Matt. 5. *Sic scandalizat te oculus tuus, erue eum, & projice ab te.* Et alibi: *Vbi est thesaurus tuus,*
Matt. 6. *ibi est & cor tuum.* Videat nunc unusquisque, quantum sui cordis occupet Deus, si
ille

ille thesaurus suus sit. Et Augustinus ait: Si terram diligis, terra es. Magis enim est anima vbi amat, quam vbi animat. Sic & D. Paulus: *Si linguis, inquit, hominū loqueris Angelorum, si distribuero in cibos pauperum omnes facultates meas: Et si trididero corpus meum ita ut ardeam, charitatem autem non habuero, nihil mibi prodest. Et alia plura in hanc sententiam, quae recensere longum est. Quamobrem dilectissimi, multa attentatis cum gratitudine, actuality cum amore magnam suspendamque hanc gratiam, & à piissimo Deo, & ab Ordine vobis cōcessam, Christi dico sacratissimum Corpus, suscipite. Et ipse quidem toto corde & anima peto & exopto, ut sanctissimum hoc exercitium periculofissima hac tempestate non deficiat, nec decrescat, neque teperescat. Non enim nunc ea natura fortitudo est, quae olim fuit. Oportet planè ut aut fortiter nunc adhæreas Deo, aut totus collabaris & decidas: quod olim non fuit. Vnde iam multo ac fortius opus est hominibus fulcimento, quod eos ab hoc terribili & periculooso præseruet casu. Nec est quod putet aliquis ob multam hominum perfectionem, nos ad crebrā eos hortari Communionem, sed potius ob nimiam humanam naturam fragilitatem subleuandam. Aegrotis enim medicus necessarius est, non recte valentibus. Itaque crebrius his, id est, infirmis accedēdum est, ut à periculoso hoc retineantur atq; seruētur lapsi, qui iam inter Religiosos dominium obtinet. Nec debet quisquam idē hos repellere, aut iudicare indignos, q; non magnè sint perfectionis, nec magnorum operum. Sufficit enim, ut seruent sacram Ordinem suum, quantum poterunt: & ut illius sint animi ac voluntatis, quod illum seruare velint pro viribus: vbi verò non poterunt, quod cum superiorum suorum consensu dimittent. Sed neq; multo hīc intellectu opus est: sed satis est, quod libenter bene & recte agerent, quodq; eatenus eis oculi aperiantur, & haec tenus maneant aperi, ut hoc mortiferum damnum velint euitare. Atque hac de causa iuniores Moniales nostrae libenter ac studiosè ad venerabile débebunt accedere Sacramentum. Quod autem ad seniores attinet, habeo quod ad illarum excusationem & defensionem dioam. Ex nimis in multa vixere sanctitate temporibus illis, quando non tam malè habebat natura, ut in præsentiarū: Ordinemq; suum & Statuta siue Canonem mira cum distinctione seruārunt. Et quia leges ac constitutiones omnes grandi fauore & amore ac intentione quoque proferebantur, libenter antiquam hanc legem pro veteri bona consuetudine obseruārunt, ut quintodecimo quoque die ad sanctam Communionem accederent: satiē id grandi ipsarum perfectioni & sanctitati temporis sufficiebat, quando melius quam nunc habebat natura, minusq; tam rara Communionio incommodi seu damni adferebat, quam modò corruptissimam iuniorum hominum naturam inferat, quam multo nunc ad mala quæq; proclivior est, quam tunc erat. Ideoq; & pluribus nunc adminiculis opus habet, quam tunc habebat. Neq; enim absq; speciali fulcimento in summis & optimis quibusque modis, seu institutis modò persistere valemus, sed delabimur (proh dolor) ad ima bestialium voluptatum & delectationum pro desiderijs sensualitatis. Quocirca filiae mihi dilectissimæ, non magnam à vobis exigo perfectionem vel sanctitatem: sed hoc duntaxat, ut diligatis sacram Ordinem vestrum, & amabiles constitutiones seruare proponatis pro viribus, & præsertim, ut silentium seruetis in locis omnibus, vbi loqui vetitur est, maximè in mensa & in Choro: libenterq; omnium illorum fugere velitis familiaritatem, qui Dei à vobis familiaritatem excludunt. (Qecod*

Quomo-
do cuique
suis Or-
do seru-
dus.

Quo-
que
Religio-
sis oīma
die com-
muni-
re
solitum.

ipsum seniores quidem ex sanctitate, istæ verò iuniores dico, ob infirmitatem suam faciunt) Enim uero si omni cum deuotione ita egeritis, Dei vobis comparabit amicitiam & familiaritatem: & omnes illas fugietis occasiones, vnde hoc damnum prouenit, cordis dico perditionem. Credite mihi, intolerabiles quadam monasteria afflictiones comprehendenderunt, quæ nisi olim hoc amabile exercitium tam studiosè & sedulò tenuissent, forsitan redacta fuissent in nihilum. Iam si contingat, dilectissimi, vt nullam sentiatis dulcedinem, obsecro, ne id vos conturbet, né ve terreamini. Vbi enim fecit quis quod in se est, & nihil minus intus derelinquitur, hæc ipsa derelictio omne gustare & sentire quod haberi posset, superat. Vbi, inquam, omnes hominis vires ad Deum extensæ sunt, & ille totus relinquitur. Cumq; sitit & appetit sensibiliter amare Deum, & tamen in tenebrosa & frigida quadam cordis ariditate seu duritia dimittitur, hæc crux crucis omnes, quæ haberi possint, precedit: hæc p; amarissima derelictio & exilium, vicinus multoq; compendiosius hominem ad purissimæ veritatis fundum introducit, quæ omnis sensibilis perceptio. Itaq; & ipse Dominus clauit in cruce: *Deus meus, Deus meus, vt quid dereliquisti me?* Et prius in horto: *Non mea, inquit, Pater, sed tua voluntas fiat.* Obsecro ne terreamini charissimi. Ipsum Dominum audite, dicentes: *Si quis vult venire post me, abneget semetipsum, & tollat crucem suam quotidie, & sequatur me.* Quæ crux Dominus noster est Iesus Christus crucifixus, quem nasci oportet per vires omnes, puta intellectum, voluntatem, per hominem quoque exteriorem, & per sensus: specialiter verò per has quatuor vires, quarum prima est, Concupiscibilis & externa oblectamenta seu voluptates, per quas utique crucem hanc nasci oportet, vt Apostolus inquit: *Qui autem sunt Christi, carnem suam crucifierunt cum vitijs & concupiscentijs, quas restringi & edomari necesse est.* Secunda est irascibilis, vt videlicet in omnibus te resignare scias: semperq; tibi videatur melius sentire aliū quæm te, nec contētione & rixæ deditus sis, sed potius abnegare & relinquere tete discas, iugiterq; quietus, patiens, benignus perseueres, vnde vnde ventus afflauerit: vt verbi gratia, si in congregacione positus sis, vbi videoas quosdam cōfabulantes, & vix unquam tacentes, te ipsum ibi relinquere & sufferre siue pati discas, & recipere te intro ad te ipsum. Ridiculum certè est, si artem quis scire velit, & eam recusat addiscere. Si gladiator fieri quis cupiat, & in ea se arte exercere nōlit, in grande vita suæ discrimen venire poterit, si athletæ imperitus, in arenam descendere vollet. Sic ergo in omni aduersitate viriliter certare discendum est. Reliquæ duæ vires, per quas crucem nasci oportet, subtiliores sunt, & sunt istæ, intellectus, & internæ spiritus delectationes. Breuiter ergo, & per externum & per internum hominem nostrum amabilissimus hic Christus crucifixus, intra nos & extra nos nasci debebit: sicq; & nos in ipso, in nouitate spiritu illius renascemur, quomodo scriptum est: *Sicut quasi modò geniti infantes.* Deniq; si hoc pacto vestram dilecti: imi vitam institutis, quotidiana in vobis dedicatio agitur, & plenè omnia vobis in hac sanctæ crucis nativitate peccata remittuntur. Præstet nobis omnibus Dominus Deus, vt sic dulcissimæ cruci huic, quæ Christus est, adhæreamus, vt ipse sine intermissione recens nascatur in nobis ad laudem & gloriam suam. Amen.

(. . .)

IN EA-

IN EADEM SOLENNITATE.

Ut Christus ab omni nos delectatione & visu & a adhesione ad se trahat, varia que nos ac multipli i cruce diuersisq; afflictionibus preparet, quo tandem animo ad occulta seu ar- cana diuini fundi sui pergitamus.

SERMO II.

Ego si exaltatus fuero à terra, omnia traham ad meipsum. IOA. XII.

DIUS hodie est, dilectissimi, Exaltationis sanctæ Crucis, cuius dignitatem non est qui verbis consequi possit, in qua omnis consistit honor & dignitas, quæ vel in tempore vel æternitate cogitari queant: quandoquidem per crucem is accipitur, qui in ea mori dignatus est. Vnde etiani Religiosi quique ab hac die crucem in humeros suscipiunt, regulare, ut vocant, jejunium inchoantes: quod vtq; multum confert, & iucundum est omnibus, qui id ferre valent. Cæterum solennis nunc memoria agitur facti illius, quando Imperator Christianus Heraclius sanctam Crucem pagano regi Persarum abstulit, omniq; cum honore & reuerentia, quæ magnificientia potuit regalis impendere aut excogitare, pro sua, inquam, non Crucis dignitate, ipsam Ierusalem reducere voluit. Cumq; Hierosolymorum portis propinquasset, & de monte Oliueti descendes, per portam, qua Dominus passurus intrauerat, equo regio sedens, & regalibus fulgens ornamentiis, ingredi vellet, repente lapides portæ sese demittentes, in murum densissimum coicerunt. Quod cum omnes stupentes mirarentur, Angelus Domini signum crucis in manibus ferens, supra portam apparuit, dicens: Tu multa cum maiestate hic venis Crucem deferens, cum is qui in ea mortuus est, ingeniti cum ignominia & contumelia hinc electus fuerit, ferens crucem in humeris suis, & nudis ambulans pedibus. Quibus Imperator auditis, lachrymis infusus, repente ex equo desiliens, abiectis calceis & vestibus nudatus usq; ad indusum, leuatam in humeros crucem, ad portam usque humiliiter tulit. Mox vero portæ sese subrigentes, vltro aditum ingredientibus præbuerunt. Itaque cruce in locum sumum restituta, pristina miracula renouatur: mortuus quidam vitæ redditur, paralytici curantur, leprosi mundantur, cæci visum recipiunt, dæmones pelluntur, & varijs detenti languoribus, sanitatis beneficium gratulabundi reportant. Sed ad Euangelij verba veniamus. Itaque inter cætera sic Dominus locutus est: *Ego si exaltatus fuero à terra, omnia traham ad meipsum.* Vbi per omnia, homo intelligi potest: qui ideo omnia dicitur, quod cum cunctis quandam habet similitudinem. Sanè inueniuntur qui crucem reperiant, & ad crucem à Deo trahantur, per varias afflictiones, passionesq; & exercitationes: quas ideo Deus illis euenire permittit, vt per has eos ad se trahat. Verum has afflictions exaltari oportet, vt de sancta Cruce factum hodie recolimus: non, inquam, reperiuntur, sed etiam exaltari. Sanè si sese quisq; crebrius obseruaret, & ad scese intro recuperet, vel vicies inueniret crucem per diem, crucem vtq; diuersarū malarum incidentium cogitationū, & occurrentium aduersorum, que ipsum affigerent, excrucient, crucifigerentq; modò secum foret. Sed hanc crucem plerique non exaltant nec vtuntur ea quomodo deberent. Quotquot enim crucis onera alicui occurunt, exaltare ea deberet, id est, referre in Deum, simulq; cum illis quis crucem exalteat.

Gggg 3

se in Deum subleuare, animoque libenti atque spontaneo recipere ea pro cruce sua, siue intrinsecus illa, siue extrinsecus acciderent, & siue corporalia forent, siue spiritualia. Atque ita nimis traheretur in Deum, omnia se tracturum pollicentem ad se, vbi exaltatus fuerit à terra. Ceterum inuenire quosdam est, qui hanc crucem extrinsecus quidem ferant, externis quibusdam iesu bonis exercitijs insistentes, & onus forsan Ordinis cuiusdam portantes, vbi cantare, legere, chorum & refectorium accedere, coguntur. Atque ita Domino tenuem quedam exteriori homine, cantando videlicet & legendio, impendunt famulatum. Sed obsecro vos charissimi, putatisne hac duntaxat gratia vos Deum cōdidiſſe? Certè velle ipse atque pertuperet in singulares vos recipere spiritus & amicas suas. Hi itaque crucē portant, nō cum Domino, sed cū Simone, qui eā coactus in humeros recepit. Nihilo secius prodest eis plurimū, vel sic portare hanc crucē. Seruat nanque eos à vitijs multis, & ab horrendo purgatorio, fortassis & ab inferno. Omnia, inquit Dominus, traham ad meipsum. Notum est, vt hi qui tracturi sunt aliqua post se, prius ea colligant & redigant in fasces, & sic collecta trahant. Sic ergo & Dominus noster facit. Primum colligit hominera ab excursibus & dispersionibus illius: coligit, inquam, omnes sensus, vires, verba & opera eius, & intus cogitationes, intentiones, imaginationes, affectus seu desideria, fatigrem, intellectum, voluntatem & amorem eius. Hisque bene collectis, trahit hominem ad se. Oportet enim vt quibuscunque intus vel foris viscose & cum affectu inhāremus, ab omni quoque delectatione abstrahamur. Hæc autem abstractio grauem adfert crucem, tantoque grauiorem, quanto fortius & tenacius rebus creatis adhæsimus. Prorsus, inquam, oportet vt & delectatio & amor omnis, quæ ex creaturis cepimus vel habuimus, ad mortales creature, quolibet illæ vocentur nomine, quales quales videantur, quanlibet religiosæ, quantumlibet sanctæ, penitus mortificentur & abdicentur, si vñquam ritè exaltari vel in Deum trahi debeamus. Et hic primus ideinque infimus gradus est, & hæc in exteriori adhuc homine agutur. Deinde & interiori homine crux exaltanda est, ita vt hunc ab omni interna delectatione, & viscosa ad spiritus voluptates, etiam quæ ex virtutibus nascuntur, adhæsione abstrahamus. Solet esse in Scholis disputatio inter Theologos, vtrum aliqua virtute frui liceat. Et concludunt, vtendum duntaxat, non fruendum virtutibus: solo autem Deo fruendum. Atqui fieri vix potest, vt in his delectatio non sentiatur. Sed ea absque proprietate sentietur. Quantum putatis, dilectissimi, delectationis & voluptatis habeat, posse ieunare, vigiliare, precibus insistere, & ferre Ordinem suum? Hac tamen me voluptate Dominus gaudere noluit, vt possim satisfacere Ordini meo. Quid verò causæ esse creditis, cur permitrat Dominus, vt vix ita quis vna habeat nocte vel die, vt alia: vt quod hodie ad deuotionem incitabat, cras vel hac ipsa etiam die nihil profit: vt demique multas quis imagines patiatur, & plurima illi incident, & vix parum proficiat? Quælo te, fili mi, quisquis hæc pateris, suscipe hanc crux de manu Dei tui, & sustine patienter: ingens illa crux gaudium tibi adferet, si tantum sciueris illam vera cum resignatione recipere de manu Dei tui, & referre eam in ipsum, gratiasque illi agere & dicere ex sententia: *Magnificat anima mea Dominum in omnibus*, siue auferat, siue largiatur. Oportet, inquit Dominus, exaltari Filium hominis, vtique in cruce. Sunt plerique puri quidem fundi, sed præterea viscosi nimium sunt, cupiuntque sentire & gustare.

**Ca Simo.
ne crucē
portare.**

**Interno
homini
crux qui
ferenda.
Quo vñ-
de, quoniam
fruendum.**

**Crucem
patienter
Inta gau-
diu as-
ferte.**

Luce &

& gustare, & intellectu percipere multa, quibus tamen immoderatus inhæret. Quibus præstaret hoc potius adniti, & in hoc omnem nauare operam, ut veram possent adipisci resignationem: magisq; tererentur, si qua talia eis contingérēt, & eis se iudicarent indignos, eligerentq; potius crucem tentationum, quam florērem dulcedinis. Semper enim aliqua homini crux ferenda est. *Nonne oportuit,* inquit Dominus, *Christum pati, & ita intrare in gloriam suam?* Quicquid ergo aliqui intus occurrat, siue lux, siue sapor, misum illud faciat, non sibi attrahat, non discutiat, non exploret quidnam sit, sed in suum sese nihilum demittat, suum nihil esse ob oculos sibi statuat, illi inhæreat, non ulli alij rei. *Qui vult* venire post me, Christus Dominus ait, *abueget semetipsum, & tollat crucem suam quotidie, & sequatur me.* Non ergo bene habendo, sed crucem ferendo Christum sequimur. Ideoq; D. Andreas Apostolus ad crucem damnatus, cùm ad supplicij locum venisset, sic crucem affatus est: *Salve crux, quæ in Christi corpore dedicata es, salve diu desiderata, sollicitè amata.* Accipe me ab hominibus, & reddere me magistro meo. Sic autem hæc agenda sunt, vt non hodie fiant, cras rursum intermittantur, sed quotidiana erunt. Sine intermissione sui quisque curam habebit, & obseruabit perpetuò semetipsum in omnibus, quæ vel intus, vel foris, vel vnde cunq; illi acciderint: etiam defectus & peccata sua numerabit, & si vel septuagies septies in die ceciderit, semper reuertatur ad Dominum: nec timeat se nimis sæpe redire, quin potius tanto magis festinet, tamq; fortiter & efficaciter tendat atque nitatur in Deum, vt omnia absūmantur peccata sua, adeò vt vbi ad Confessorem ea recitaturus aduenerit, nullam ipsorum memoriam habeat. Nec est quodd hinc turbetur. Non enim ad aliquod incommodum suum, sed tantum, vt nihil suum cognosceret, vtq; seipsum contemneret, non cum aliqua tristitia seu animi mœrore, sed cum vera resignatiōe, tam crebrè labi permisus est: si tamen bona ac prompta erga Deum sit voluntatis. Non enim impenitabilis est homo, vti Virgo beata fuit. Omnes ergo has cruces & afflictiones æquanimiter & quieto corde ferat. Ait enim Apostolus: *Scimus quoniam diligenterib; Deum, omnia cooperantur in bonum:* vbi Glossa habet, etiam peccata. Sileat tantum & fugiat ad Deum, suumq; nihil attendat, secumq; intus maneat: nec statim ad Confessorem festinet. D. Matthæus Apostolus, imparatus & minimè instructus, Dominum sequebatur. Dumq; se ita labilem, defectuosum & imperfectum conspicit, non nimis crucem suam in sensibus suis exterioribus exaggeret, ipsam potius veritatem id facere sinat, ipse magis in quiete fidelis perfeueret. *Nihil enim damnationis est his, qui sunt in Christo Iesu,* sed illis duntaxat, qui ex peruersa voluntate ad creaturas se conuertūt. Ipsi verò, & alijs omnibus Deum amore & intentione prosequi desiderantibus istud non nisi exercitium est. Cæterum si qui estis sponte creaturis possessi, easq; supra Deum diligitis, & ad hoc occasiones præstatis vobis metipls, quām possūm fideliter vos commoneo, vobisq; prædico, cedere hoc ad vestram perditionem. Et si fortasse verum quandoque ob hoc dolorem à Deo cōsequemini, quodd valde incertum est, tam nihilominus, tamq; horribile ea de causa purgatoriū sustinēbitis, vt si id modò præuidere possetis, natura vestra desiceret. Interim nihilo secius tales ad venerandum Christi corpus acceditis: sed facitis haud aliter, vt præcipuus quidam Sanctus ait, quām si quis tenellum infantulum in cœnum demergat, & calcer pedibus suis. Ita, inquam, vos facitis vnigenito altissimi Dei Filio, qui in hoc

in hoc Sacramento seipsum nobis ex amore largitur. Et confessionem hinc facitis, sed tamen occasiones vitare non vultis: itaque nec summus Pontifex cum vniuersis Cardinalibus suis aboluere vos poterit. Quare? Quod nulla in vobis cordis contritio sit. Immò si sic Christi Sacramentis vos ingeritis, rei estis corporis & sanguinis Domini. Qui vult, inquit Christus, venire post me, abneget semetipsum, tollat crucem suam quotidie, & sequatur me. Credite mihi, charissimi: haec abnegatio, istaq; crux, per multis excellentissimis Dei amicis adeò proponuntur, adeoq; ad ipsas vrgentur & impelluntur, vt dicere non ausim, quām funditus, quamq; exactè se eiusmodi relinquere & abnegare cogantur, vbi cunque sese reperierint. Et merito. Quod enim nullo constitut, nec valere aliquid potest. Et

Lucas 9. **2. Cor. 9.** **Matt. 7.** qui parci è seminat, parcè & metet. Et qua mensura mensus fueris, ea & remetietur tibi. Quanquam haec non spectanda vel intendenda sint, sed purè solus Deus. Verum quid haec vobis dicimus charissimi, qui non vultis pristinos modos seu in-

**An voca-
les preces
sufficiant
solz** **Marc. 9.** stituta ex propria voluntate assumpta, & veteres relinquere priuatas consuetudines vestras, sed semper soli externæ per sensus operationi cum proprietate inhæretis, nihilq; nisi psalteria & alias multas preces vocales legere nouisti, tanquam id solùm abundè sufficiat. Cæterū oportet adhuc, vt discatis abne-

gare, relinquere & mortificare funditus vosmetipso. Qui vult, inquit Dominus, venire post me, abneget semetipsum, & sequatur me. Me, inquit, sequatur. Sequitur enim seruus dominum, non pro sua, sed pro domini voluntate. Planè, si nullas alias haberemus institutiones, sed studiosè duntaxat adspiceremus, quām nihil serui sua possint vti voluntate, sed omne tempus, studium, & virtutem suam modis omnibus ad dominorum suorum voluntatem & obsequium referre cogantur, sufficeret id quidem ad institutionem nostram. Itaque frumenti granum, vt fructus ferre queat, moriatur necesse est. Sic & propriæ funditus est voluntati moriendum. Nunquam verò & seipsum & voluntatem propriam tam quisque exire deberet, quām quando se intro ad Deum conuertit. Tunc enim haud secus se gereret, quām si nunquam habuisset voluntatem. Sic virgo quedam stans in Choro & psallens, ad Dominum inquit: Tempus hoc Domine, & tuum & meum est: Vbi verò me intro recepero, tuum erit tempus, nō meum. Cum igitur Deo quis intrinsecus vacatur^o est, cum omnimoda propriæ voluntatis exultione se illi totum & integrum exhibebit, ita vt nullum penitus velle habeat. Quasi enim tres homines quilibet homo continet. Primus est bestialis, secundūm sensus. Secundus, rationalis. Tertius, supremus deiformis homo. In hunc ergo supremum & intimum hominem sese quisque recipere, & cum illo diuinæ se abyssō prostrernere, totumq; se exiens, illi se & omnia sua dédere debet, calcatis atque transcensis duobus inferioribus hominibus, bestiali videlicet & rationali. Cæterū quām durum atque difficile est, D. inquit Bernardus, hominem bestiale cum suis sensu libus delectationibus à rebus creatis, quas ille cum amore possidet, abstrahere atque auellere: (quod quām acerbissima crux sit, ipsi nōtis) tam durum atque difficile est, externum hominem ad internum pertrahere, & à visibilibus & formis ac imaginibus abstractum, ad inuisibilium, id est, ad ipsum fundum, quod D. Augustinus mētis appellat habitum, introducere. Quæcunque verò duobus inferioribus hominibus crucis & aduersa occurserint, quæ sèpius eum ab hac introuersione retrahere ac impedire ipsi videntur, ea omnia pro sua accipiat cruce: & qualia illa

**Paradisi.
gma.** vel

**Tres quæ.
liber ho-
minē ho-
mines ha-
bere.** bestia. Quasi enim tres homines quilibet homo continet. Primus est bestialis, secundūm sensus. Secundus, rationalis. Tertius, supremus deiformis homo. In hunc ergo supremum & intimum hominem sese quisque recipere, & cum illo diuinæ se abyssō prostrernere, totumq; se exiens, illi se & omnia sua dédere debet, calcatis atque transcensis duobus inferioribus hominibus, bestiali videlicet & rationali. Cæterū quām durum atque difficile est, D. inquit Bernardus, hominem bestiale cum suis sensu libus delectationibus à rebus creatis, quas ille cum amore possidet, abstrahere atque auellere: (quod quām acerbissima crux sit, ipsi nōtis) tam durum atque difficile est, externum hominem ad internum pertrahere, & à visibilibus & formis ac imaginibus abstractum, ad inuisibilium, id est, ad ipsum fundum, quod D. Augustinus mētis appellat habitum, introducere. Quæcunque verò duobus inferioribus hominibus crucis & aduersa occurserint, quæ sèpius eum ab hac introuersione retrahere ac impedire ipsi videntur, ea omnia pro sua accipiat cruce: & qualia illa

vel

vel vnde canq; fuerint, siue à sensibus, siue à ratione, in infimis relinqnat viri-
bus, & ipsi ea commendet: ipse autem totis viribus supra illa se ad vires reci-
piat subleuetq; superiores, instar Patriarchæ Abraham, qui pueros & asinum, Gen 21.
filium in monte immolatus, inferius reliquit, solus ipse vna cum filio mon-
tis verticem concendens. Sic, inquam, & ipse dimittet inferius asinum suum,
hominem dico bestiam, qui bene asinus appellatur, & puerum siue seruum, id
est, naturalem rationem seu intellectum, qui recte hic seruus dicitur, quando-
quidem homini supremo hinc seruit, ducens ipsum ad huius ascensionis mon-
tem: sed hic subsistere debet vna cum asino: solusq; homo superior cum filio, id
est, mente, in arcana & in sancta sanctorum ascendat, offerens ibi holocaustum
suum, id est, seipsum totum Deo resignans dedensq; occultamq; mentem su-
am, quam sic vocat Augustinus, in abditis diuinæ abyssi abscondat, de qua Pro-
pheta in Psalmo, *Abscondes*, inquit, *eos in abscondito facie tua*. In hoc *abscondito* Psal. 10.
spiritus creatus in suum esse increatum, in quo fuit ab æterno, antequam crea-
retrit, reducitur, ibiç se veluti Deum cognoscit in Deo, in seipso tamen non est
nisi creatura atque creatus. In Deo autem omnia Deus sunt, in quo se hoc inus-
nit fundum, seu spiritus hominis. Huc quisquis pertigit, ait Proclus, quicquid
deinde exteriori homini occurrat, paupertas, afflictio, defectus seu penuria,
seu quicquid demum sit, id ille nihil pendit, quod & Propheta innuit, cum di-
cit: *Abscondes eos in abscondito facie tua à conturbatione hominum*. Denique hi tales ibide-
Ioa. 11.
Dominum sequuntur, vti ipse etiam alibi ait: *Qui mibi ministrat, me sequatur: &*
vbi sum ego, illuc & minister mens erit. Ceterum ne forte aberremus, etiam vbi
sunt, ostendit nobis, dicens: *Ego sum in Patre meo, & Pater in me, & vos in me, & ego* Iean. 14.
in vobis. Præstet nobis benignissimus Deus, vt omnes trahamur à Filio suo, quo-
modo est omnia ad se tracturum se dicit: sicq; crucem exaltemus seu subleuemus,
vt per sanctam Crucem in verum illud pertingamus fundum, quo ille nos pre-
cessit, qui in eadem Cruce pro nobis omnibus mortem oppedit, Iesus Christus
Dominus noster, cui est cum Patre & Sancto Spiritu omnis honor & gloria in
secula seculorum. Amen.

IN EA DEM SOLENNITATE.

De spiritu quadam cruce ex quatuor constante virtutibus, puta diuino amore in par-
te superiori, resignata humilitate à sinistris, interna puritate à dextris, spontanea obedi-
entia inimo. Quodque crux nobis necessaria sit.

SERMO III.

Quasi cedrus exaltata sum in Libano, & quasi cypressus in monte Sion.

ECCLI. XXIIII.

Es t v m hodie, dilectissimi, Exaltationis dignissimæ & amabi-
lissimæ Crucis celebramus diem, de cuius dignitate nemo cogita-
re, nemo dicere satis potest. Ipsiq; recte congruunt ea Ecclesiastici
verba, quæ iamiam audistis: *Quasi cedrus exaltata sum in Libano, &*
quasi cypressus in monte Sion. Quod enim ad Libanum attinet, in Libanus.
ipso thus nascitur, quod diuinum ac spiritale signat sacrificium, innuitq; Deo Thus.
nos speciale esse debere holocaustum: fumus autem cedri serpentis venena de-
pellit. Sic & hoc sanctæ Crucis lignum omne virus diaboli aspidis venenosi
Hhh cum

**Cypresſi
natura.** cum vniuersis proſligat infidijs & fraudibus illius. Iam quod ſequitur, *Et quia cyprefſis in monte Sion: cum cyprefſus illius natura sit, vt ſi quis cibum retinere neq[ue]at & ipſa vtratur, cibum facile reteineat, id nobis significat, quod d[icitur] quiſquis hanc crucem uſcipit & leuat in humeros ſuos, in eo preclariffima diuini verbi à Prophetis & Sanctis prolati eſca permaneat, nec aliquid hinc pereat in ipſo, ſed optimè illi proſit.* **Oder cy-
preſi.** Ut enim excellentis eſt cyprefſus odoris, qui non tantum ſuauiſſimus eſt, ſed etiam vim habet confortādi: ſic & odor Sancte Crucis omnem vincit ſuauitatem, & cor hominis ad ſe trahit, vt Dominus prædixit: *Ego ſi exaltatus fuero, inquiens, à terra, omnia traham ad meipſum.* Nam ut per crucem trahit, in qua tunc exaltandus erat: ſic etiam per humilitatem, patientiam & amoreni fierit traheret omnes, vt quomodo ille paſſus eſt, ſic & nos eum pro virili ſequamur, & cum illo ſimil spiritualiter capia:nur, ligemur, condenme: mur. Sicut autem ipſe tam nudas in cruce ſuſpēſus fuſit, vt ne filium quidem corpori illius adhæreret: vſtes verd, quas habuit, ipſo vidente milites forte diuiferunt: ita pro certiſſimo habēdūm eſt, quiſquis ad ſupremam volet perfectiōne pertingere, adeò hunc ab omnibus extra Deū, vel quæ non ſunt purē Deus, nudari debere, vt horum nec pilum ſaltem reteineat: hoc iſpum autē ab alijs in laſum verti, nihi lipēdi, irrideri, & pro ſtultitia atque iſania duci oportere.

Lucas 9. Sic ipſe Dominus ait: *Si quis vult venire post me, abneget ſemetipſum, & tollat crucem ſuam quotidie, & ſequatur me.* Et adoleſcenti illi diuīti, *Si vis, inquit, perfectus eſſe, vade, & vende omnia que habes, & dapaupribus, & veni, ſequere me. Tollat,*

Matt. 19. inquit, *crucem ſuam, & ſequatur me.* Legimus in Apocalypſi, diligiſſimi, graues & in diſcibilis quandoque fore plagaſ, non minores illis, quæ in extremo iudicij die graſſabuntur, licet non ſint ipſe extremitati iudicij plaga. Tempus autem quo venturæ ſcribuntur, iam clapsu m̄ est, & ſingulis eas diebus & annis & omni de- niq[ue] tempore expectamus, nescientes quando futuræ ſint. Cū autem venerint, nemo ſeruari poterit, niſi qui ſignum Thau, quod crucem ſignificat, habuerint

Ezech. 9. in frontibus ſuis. Sic enim in Ezechiele legimus Dominum præcipere ſex illis viris, quos Propheta ab Aquilone venire vidit, vt tranſant per ciuitatem, & percutiant, & nec parcat cuiquam oculus iſorum, neque misereantur, niſi ſuper quem viderint Thau. Quod eſt, nullum euafurum, niſi qui vel intra ſe, vel in fronte ſua crucem geſtauerit. Porrò per crucem, cruciatum ſeu dolorem accipimus. Itaque non iubentur hi parcere grandi preclitiſ intellectu, non cōtem- platoriibus, non actiuiſ, ſed tantum crucem gerentiibus, id eſt, in qualibet paſſione vel afflictione constitutis ſive patiētibus. Sic neque Dominus ipſe ait in Euā- gelio: *Si quis vult venire post me ſequatur me contēplando, ſed abnegat ſemetipſum,*

Lucas 9. inquit, *& tollat crucem ſuam.* id eſt, abnegando & patiendo me ſequatur. Quamobrem ſtatui mecum, chariſſimi, dicere vobis de cruce quadam, quam qui in ſe re- ceperit, ex optimis efficietur huius mundi hominibus, nec vlla ei vñquam pla- ga, immo nec totus mūdus nocere poterit, ſed nec vñquam Purgatorium ſubi- bit. Neque tamen peccatum magnam crux iſta habet. Ea nanque, proh dolor, hu- ius ſeculi corrūptio eſt, vt nemo ſit, qui ſe aliquem cruciatum ferre poſſe arbi- tretur. Multa eſt hodie hominum infirmitas: & ſtudium, ſedulitas, aq[ue] ſtrenui- tas, quæ olim fuere in hominibus, iam penitus teperuerū & reſtincta ſunt, nec eſt qui aliquid laboris & difficultatis ſubire velit. Vnde ſi quem modum reperi- posſen.us, qui nemini aliquana inſerret moleſia, hunc licet proferre, & eſſet forſitan

**Quanta
buſus le-
cu: cor-
ruptionis.**

Digitized by Google

foritan qui illum sectaretur. Omnes enim suis fororum detinentur amore. Non ergo crux, de qua loquimur, in venijs capiēdis, aut ieunando, aut vigilando, aut durius cubando, aut peregrinando, aut largiores tribuendo eleemosynas, aut pauperem ducendo vitam, sita est, quanquam hæc omnia ad hanc crucem faciant, & haec tenus assumenda sint, quatenus ad eam faciunt. Sed nec quisquam vel

estate, vel infirmitate, vel hebetudine præpeditur, quo minus hæc nobilissimam in se crucem suscipere queat. Et ne longior sim, ex quatuor crux ista lignis compacta est, uno superiori, alio inferiori, & duobus à lateribus. Lignum superius, Crux &
diuinus amor est. Sinistra manus, profunda humilitas est: quæ affigitur partu- quot cō-
gnis pensione nostris fororum, & omnium quæ nobis accidere queant, quæ parvipèstio Sinistra.
plus est quam contemptio, quod hæc (contemptionem dico) aliquid superbiz admixtum habeat. Dextra manus, interna puritas est: & ista manus, vera spôta- Dextra.

nea omnium, quæ hanc puritatem vel cõtaminare, vel ad multa distrahere, vel obscurare valeant, siue id terra sit, seu aliud quocunque, carentia (vt ita dicem) affigitur. Pedes denique, vera perfectaq; humilitas sunt: & ipsi volūtaria affiguntur resignatione omniū eorum, in quibus te ipsum aut aliquid tuum habes, qualia qualia ea sint. Ad hanc resignationem pertinet, vt vbi cunq; te inuenieris, ibi cōtinuò te relinquas ex easq;. Porrò ligna hæc in medio, vbi inseruntur sibi mutuò, compinguntur per fiat voluntas tua, id est, per veram & perfectam proprię ac liberæ voluntatis derelictionem abnegationemq;. Iam, vt ad sinistram manum redeamus, per quam humilitatem accipi diximus, de qua Augustinus ait:

Qui graditur in humilitate, seruatur in afflictione: sciendum est, omnino necessarium id esse, vt homo prorsus nihil fiat, non tām in animo suo, sed etiam in cūtorum oculis hominū: vtq; totus ab omnibus, quibus innititur seu inhæret, & ab omni illo quod est, denudetur: vtq; hæc ipsa, alijs, ipso vidente, Iesus fiant, quomodo piissimo contigit Saluatori nostro, hoc est, vt prorsus derideatur, vilipendatur, contemnatur ab alijs, vitalq; eius penitus despiciatur, & pro stultitia ducatur, adeò vt illi etiā, quibuscum viuit, in faciem ipsum contemnāt, vitamq; illius errorē appellēt & ligescim, ac tandem odio ipsum prosequantur. Quod vbi ipse aduerterit, ac manifeste deprehenderit, nemine ex his cōteminet, vt cogitet secum vel dicat: Facile huic malo remedium apponetur: Ecce enim talis & talis est iste, & mihi iniuriam facit: sed potius cogitabit, nūquā se dignum fuisse,

vt tam excellens homo se contemneret, inclinabitq; se humiliiter, & coniēptum illum ducet pro nihilo. Dextra vero manus, vt dixi, vera puritas est: & ipsa, spontanea omnium quæ non pure Deus sunt, & quæcunq; puritatem in multa distrahere queant, & cunctarum denique sensuum voluptatum seu oblectationum carentia crucifiguntur. Pedes vero, quos veram significare dixi obediētiam,

quam superioribus nostris & sanctæ Ecclesiæ exhibere tenemur, resignatione affiguntur, vt videlicet in omnibus & singulis sponte te resignare & relinquere scias. Medium deinde, vt æquè præfati sumus, libera est propriæ voluntatis resignatio & abnegatio vera, quanlibet molesta & graui a tibi vel à Deo vel ab hominibus imponatur, vt hæc omnia libenti animo feras, & illi te inclines, gaudentq; cruci occurras. Sed dicat fortasse quispiam: Domine mi, cum multa sit

infirmitas mea, facere istud non possum. Audi parumper, quisquis ita cogitas. Noueris duplēcē in te esse voluntatem: superiorē vnam, inferioreē alteram, quæ & Christo vtraque fuit. Naturalis quidem, id est, inferior voluntas duplex.

luntas, semper cupit à passionibus & aduersitatibus esse libera: sed superior di-

Matt. 26. cat cum Christo: Non mea, sed tua voluntas fiat Domine. Caput denique a-

Matt. 8. mor est. Notum est omnibus, quām nihil habuerit Christus cui inniteretur,

Marc. 15. adeo ut nec haberet vbi caput suum inclinaret: tam erat omni solario, admi-

niculo, fulcimento destitutus. Sic & nos nihil, cui inniteretur, habere debemus,

sed plenissimè exire nosipso, & derelinqui à Deo & omnibus creaturis, ut di-

Psal. 22. camus cum Christo: Deus meus, Deus meus, quare me dereliquisti? Nihil, inquam,

Marc. 15. sustentaculi Christi caput habuit. Si quis enim in sua derelictione & omnis so-

latij subtractione, Dei amore sensibili flagraret, ipsumque Deum sentiret, at-

que in illum se recipere posset, quæ tunc illi molestia foret? Nulla certè. Ideo-

quæ omni eum solatio destitui oportet. Sic vir quidam sanctus sciscitabatur

vice quadam ex Domino, cur amicis suis tam horrenda semper patienda im-

Cupijs multa fe- senda. poneret. Cui Dominus respondit: Semper homo ad sensuum voluptates & no-

xias delectationes procluus est: ideoquæ viam eius spinis sepi, ut solus ego .

sim delectatio eius. Sic & Christi caput, per quod amorem accipimus, deorsum

hæcbat pendulum, nihil habens cui niteretur. Prorsus, dilectissimi, ita nece- .

se est, quoquod nos vertamus, si boni esse velimus, si ad Deum peruenire cupla-

mus, semper nos aliquid pati, semper crucem nos aliquam gerere, qualis qua-

lis ea sit. Quod si fugerimus vnam, in aliam incidemus. Credite mihi, nun-

quam tam facundum, disertum & eloquentem hominem mundus iste pro-

duxit, qui dicendo efficere posset, nos nihil habere aduersi. Itaque quacunque

libet fugiamus, faciamus quicquid placet: ita necesse est, ita se veritas habet.

Fieri tamen interim potest, ut Deus gratissimos supponat humeros suos, onus

que crucis ea in parte vbi grauius imminent, ferat, nec non sentiri leatque gu-

stari permittat, atque ad tempus pondus oneris abscondat. Tum verd tanta

homini exultatio suboritur, tam illi facilia & levia fiunt omnia, ut nihil sibi

vel pati vel passus esse videatur, & omnis repente doloris & passionis obliu-

scatur. Sed rursus mox vbi Dominus suos retrahit humeros, ad pristinam o-

nus amaritudinem, grauitatem, intolerabilitatem redit. Huiusmodi crucis

onus Dominus noster Iesus Christus grauissimum, & gratissimo modo susti-

nuit: & tulere post ipsum, quotquot illi charissimi fuerunt. Denique crux ista,

4. Reg. Paradi- gma. currus ille igneus est, in quem Helias assumptus fuit, quando Heliceo proie-

cit pallium suum. Dicam hīc obiter exemplum quoddam: Fuit nostri Ordini-

nis Monialis quædam deuota, quæ sapientissime petierat videre Dominum no-

strum in ea forma, qua fuit cum infantulus esset. Cumq[ue] semel suæ vacaret

deuotioni, apparuit illi Dominus noster in specie infantuli cuiusdam, in fasce

acutarum vepriu[m] inuoluti, ita ut ipsum minimè posset adipisci, nisi virili-

ter manum in vepres mitteret. Vnde ad se reuersa, intellexit, quod quisquis

hunc puerum veller obtinere, ad aduersa sufferenda debere parato illum esse

animo, & aspera quæque subire. Cæterū nunc quosdam inuenire c[on]f[er]et, qui di-

cant: Si tantæ puritatis & innocentia essemus, quod culpis nostris non merui-

semus flagellari, forsitan cruces nostræ prodescerent nobis. Sed illis ego aio, reum

aliquem & peccata: orē hominem eo pacto atque ita pati posse, ut melior, vtilior,

magisq[ue] meritoria sit illi passio sua, quām multis innocentibus. Quomodo hoc

inquis? Ausculta. Est quispiā egregiū factur[us] saltū: hic retrocedit, & capro spatio,

collatio. simul vires sibi addit ad salientū. Sic ergo & peccator quisq[ue] reūst & iniq[ue] fac- .

bitur,

bitur, & à longè stabit: atque hoc ipso quo se in remotis constituit, fortius atque vicinius salit in Deum: quantoq; se in veritate & ex ipso fundo ablique vlla fictiōne remotius statuit, & lōgius à Deo abesse iudicat, tanto in veritate proprius ad Deum salit: ingressusq; illius in Deum perfectior veriorq; efficitur. Præstet nobis misericors & pius Dominus, vt omnes sic à sancta trahamur cruce, vt vniuersas cruces nostras cum amore & gudio feramus ad laudē & gloriam ipsius.

Amen.

IN FESTO S. MATTHAEI APOSTOLI & Euangelistæ.

De duplice modo, quo Deum cum vera resignatione sequi debemus: puta cum humilitate, mansuetudine, & patientia in infimis: & fide, spe, charitate in supremis viribus.

S E R M O V N I C V S.

Sequere me. At ille, relictis omnibus, secutus est eum. M A T T H . I X .

 M A B I L I S hic Apostolus & Euangelista Matthæus, cuius hodie festa agimus, dilectissimi, cunctis fuit exemplum mortalibus. Et primū quidē, vt de seipso scribit, insignis peccator fuit, sed deinde ex maximis Dei amicis vnu effectus est. Loquebatur enim illi Dominus in fundo eius: & tunc relictis omnibus, vocantem

Matth. 9. 9

Dominum sequebatur. Quæ nimis summa est omnium, vt Dominum in veritate sequamur. Huc verò pertinet, vt verè & ex integro relinquamus quicquid Deus non est: qualecumque sit illud, quo se quis intus possidum reperit in fundo suo, sine id ipse sit homo, sine aliquid suum. Deus enim amator est cordium, quæ si illi auferantur, non magnis facit exteriora quæque.

Quid Deus
us à no-
bis requi-
rat.

Tantummodo requirit interioris hominis vitium quandam fauorem & amorem in se tendentem, & voluntatis promptitudinem ac propensionem ad omnia, quæ diuina ac virtuosa sunt. Quæ quisquis in se habet, plus inde veritatis habet, quam si solus tantum exrinsecus oraret, quantum totus simul mundus orat: & tam alta psalleret voce, vt ad cælum usque pertingeret, aut quævis alia

Q. 12 bo-
na qui.
Deo non
placeant.
In quibus
sex De-
mous
sequendus.

externa faceret, puta ieunaret, vigilaret, & huiusmodi, quæ tametsi bona sunt, non tamen placent Deo, nisi & cor illi tribuas. Ait ergo Dominus: *Sequere me.* Sex autem sunt, in quibus Dominum sequimur, quorum tria in infimis, tria in supremis viribus sita sunt. In infimis sunt, humilitas, mansuetudo, patientia.

Reliqua tria vires omnes transcendunt: & sunt, fides, spes, charitas. Ait ergo: *Se*

quædeus-

quere me. Itaque uno modo sequiuntur Dominum, secundum gratissima humanitatis eius exempla, quandoque sanctis ac internis insistendo cogitationibus & desiderijs, gratias agendo & laudando: quandoque verò compendiosori illum sequendo via, ut pote absque his omnibus, vt neque cogitationibus, neque aliquo cæterorum insistamus, sed cum interno, prorsus resignato, quieto silencio in mente in Deum introuersa, purè expectando, quid Deus in nobis operari velit purissimo, proximo, sibiq; gratissimo modo. Certè inueniuntur, quos externa exercitia mirum in modum delectent, multaq; cum alacritate illis incumbant, tantamq; in his capiant voluptatem & gloriam, vt propterea multo minus grata sint Deo: & tanta posse eiusmodi esse delectatio, vt prorsus ingrata forent

Gloria
in bonis
Deo ali-

**quando
non pla-
eas.** forent Deo, sc̄c̄q; ab illis auerteret, quando in illis seipso potius, quām Deum quererent. Quod inde accidit, quōd tales opera sua ex seipso, & cum quadam proprietate & arrogatione faciant, cūm tamen bona omnia solum Dei sint, & ex illis ne pilus quidem homini sit tribuendus. Sed dicat fortē aliquis, quām fieri possit, vt delectatio à bono separetur. Huius ergo capiamus similitudinem siue figuram: In veteri Lege cautum fuit, ne sacerdotes adipe vel pinguedine hostia ol̄ lat̄a vescerentur, sed comburerent ea igni, & Domino immolarent. Que verò pinguedo in carnibus vesci licitis, intrinsecus erat, eam sumere in cibum eis permittetur. Itaque hoc nobis significatur, delectationem omnem, quæ in virtutum exercitijs & actibus haberi possit, amoris igni concremandam & immolandam rursus Deo, cuius & reuera est, absque vlla proprietate, arrogatione, & vindicatione quīe: illam autem delectationem, quæ naturaliter operibus, quatenus bona sunt, insita est, licitè in eisdem, cum quadam tamen simplicitate, absque vlla proprietate vel arrogatione haberi posse. Ceterū de eo quod h̄c dicitur, *Sequere me*, & de B. Matthæo, quōd hoc auditio verbo, *relincti omnibus Dominum secutus sit, id nobis notandum venit*, quōd vbi quis omnia & seipsum in omnibus relinquit, Deum super omnia sequi debeat: cum externo quidem homine per cunctarum exercitia virtutum, & communem dilectionem: cum interno verò, in vera sui resignatione in modis omnibus, quales quales se se illi obtulerint, quosq; illi Deus intus & foris permisit eueniare. Quod vt reūtius intelligatis, dicam h̄c quādam tanquam de meipso, quæ nihilo minus de omnibus dicentur. Evidenter gratia Dei ab sancta Ecclesia sacrū hunc suscepit Ordinem, in quo viuo: hunc item habitum meum, & vestes quibus vtor, nec non & sacerdotium, & præterea docendi recipiendi quīe Confessiones munus. Iam si ita eueniat, vt Summus Pontifex, & Ecclesia sancta, vnde h̄c habeo, his me priuare velint, simul omnia libens illis resignare debebo, & nec sc̄scitari quidem (si sum verè resignatus homo) quare me priuare velint, griseumq; si habere queam, anictum assumere. Quōd si præterea iubeant, vt nunquam deinceps in Monasterio degam, inter fratres meos, exire debebo: vt non sim sacerdos, non recipiam Confessiones, non habeam Conclaves vllas, omnia paratissimo abdicare animo debebo. Ipsi enim mihi h̄c contulerunt, haud dubium quin & auferre queant: nec fas habubo interrogare, cur auferat. Nōllem tamen vel h̄ereticus dici, vel excommunicationis sententia feriri. Si quis verò alius h̄c seu aliquid horum mihi eripere velit, si homo sum verè resignatus, potius mortem eligere, quām id permettere, debebo. Quōd si Ecclesia sancta & ipsa nobis Sacraenta foris, us auferre vellet, debere nimis in hoc resignare nos ipsos: vt autem spiritualiter ea non sumamus, non est qui nobis interdicere possit.

Lenit. 3. Denique quicquid Ecclesia nobis dedit, id & auferre potest: qua in parte, si quid tale cuuererit, animo debebimus resignato permanere absque omni murmurante vel contradictione. Et h̄c de externis dicta sunt. Idem autem, & multo quidem amplius, in internis faciēndum est. Quid enim habemus non collatum nobis à Deo? Ideoq; quicquid ipse nobis dedit, cum vera illi resignatione, tāquam nunquam accepit, remansus, relinquere ac resignare debeamus. Ceterū quæ iam dicturus sum, de vobis non loquor, quicunque sanctis imaginibus reueluendis, sancti: q; cogitationibus, modis & operibus insistitis: nihil, inquam, ad vos isthac attinet, nec de vobis dici putetis. De illis potius singularibus hominibus dicentur,

centur, qui obscura itinera & angustas semitas ingredi habent: quod utique non est omnium. His nimis longe alia calcanda via est, quam illis, de quibus ha-
cenus locuti sumus. Dicetur autem, quomodo supradicta habere debeant. E-
nim uero quædam his facienda, quædam dimittenda sunt. In viribus quidem
supradicta habebunt, sed absque proprietate: supra vires autem nihil omnino,
nec aliquid habebut proprietatis. At qui omnium et proclius est natura mor-
talium, ut habeant, sciant, & velint, quæ operationes seu actus virium sunt. Huc
iam pertinent sex illa, quæ in Concionis huius exordio attigimus, easq[ue] h[ab]it studi-
osius veniunt aduertenda, obseruandaq[ue]. Horum autem, ut tunc diximus, tria
in infimis, tria in supremis viribus sita sunt. In infimis quidem est, humilitas, mansuetudo, patientia. In supremis verò, fides, spes, charitas. Itaque fides pri-
mùm excusat intellectum, omnem illi auferens cognitionem atque scientiam,
quibus renuntiare cogitur intellectus. Deinde sanctus quidam & humiliis ti-
mor, & honorifica anxietas seu sollicitudo cum spe sancta coniuncta, priuat ho-
minem omni habendi securitate seu certitudine. Post hæc charitas omnem vo-
luntati aufert proprietatem, & quicquid possidebat. His iam in infimis viribus
alia tria, ut pote humilitas, mansuetudo, patientia, respondent. Humilitas in
quandam se demittit abyssum, perditq[ue] vocabulum suum, suoq[ue] merissimo in-
haret nihilo, nec scit quicquam de humilitate. Mansuetudo amorem volun-
tatis proprietate spoliauit: unde iam omnia illi indifferentia sunt, nec quic-
quam habet aduersum: unde nec scit se virtute praeditam: atque ita in omnibus
eadem pace gaudet: perdidit autem & ipsa nomen suum, & in habitum transfi-
uit. Sic denique & cum patientia se habet. Amant enim ipsa praediti & sitiunt
aduersa, crucis, afflictiones: nec tamen norunt se patientia praeditos. Fieri verò
potest, ut post omnem hanc resignationem, alicui tali verbis etiam valde a-
sporum excidat. Sed nihil hinc terreatur, certus quod Dominus in bonū suum
id permiserit, ut videlicet adhuc profundius in suum se nihil demittat. Sic
& ad iram quandoque mouetur. Sed omnia hæc ad maiorem perfectioremque
eum remittunt sui abnegationem, adeoq[ue] eum nihil suum faciunt intelligere,
ut se indignum iudicet, ut aliquam ei bonam cogitationem Deus inspiret. Et
reuerà in hoc omnia consistunt, ut nosipso in infinitum abyssale nihilum de-
mergamus. Iam quicunque eiusmodi sunt, non multæ forinsecus operationis,
non multorum modorum seu institutorum sunt, nec multis imaginibus occu-
pantur. In quibus tamen, quotquot hoc minime pertigistis, diligenter exerce-
re debetis. Remittet nimis longe vobis Deus peccata vestra, cælesteq[ue] vobis re-
gnum impertietur, vbi Purgatorijs solueritis penas. Attamen id pro certo ha-
beatis, vestris vos proprijs conceptibus vel et minime posse pertingere, ut isto-
rum hominū seruorum serui sis. Et vbi isti feliciter procedunt, ipsamq[ue] scopū
attingunt, esse ipsorum supra modum iucundissimum est: sed periculosem val-
de est, & tam periculosum, quam dissolutissimi hominis alicuius secularis iu-
xta modum suum. Via namque hæc admodum obscura & tenebrosa est, ita ut
recte illi congruat, quod alias ex D. Iob adduxi: *Viro cuius aſſonida eſt via, & obſ-
iſſuſt eum Deus tenebris.* In hac autem vasta & incognita via, semper hos in
abnegatione quadam persistere oportet, omnium videlicet eorum objectorum,
quæ illis intus occurtere possint: audiuntq[ue] continuè sibi dicentem Dominum:
Sequere me, transi omnia, nihil horum ego ſum: perge, procede, ſequere me. Sed
aliquis

illorum
ſex, inqui-
bus Do-
minus ſe-
quendus,
diſta-
rio.

Cur subi-
de etiam
optimi
labantur.

aliquis horum forsan dicere possit: *Quis es Domine, qui met tam profunda, vasta, deferta via sequi te iubes?* Cui Dominus respondere poterit: *Homo & Deus ego sum: immò multò plus quām Deus. Iam si homo iste ex essentiali & bene cognito fundo respondere illi posset: Ego verò nihil sum, & plus multo quām nihil, iam penè nihil superesset.* Superinnotabilis namque diuinitas nusquam magis propriūm habet operandi locum, quām in altissimè annihilationis seu nihilipensionis fundo. Sic enim & Doctores scribunt, si nouam debeat res ali ña formam induere, pristinam omnino desicere oportere. A iunt enim, vbi instantulus in matris vtero concipitur, primùm nudam esse materiam, deinde huic materiæ animalem addi formam, instar animalis viuentem. Deinde tempore præordinato creare Deum animam rationalem, eamq; huic infundere materiæ. Tum verò omnem a iunt priorem abscedere formam, qualitatem, quantitatem, colorem, habitum, prorsusq; hæc abولي, nec nisi nudam permanere materiam. Sic ergo & ipse hic ait: *Si debeat quis in hanc superefientialem transformari essentiam, omnes omnino formas vñquam in viribus suscepitas, necessariò abscedere oportere: verbi gratia, Scire, nosse, velle, sentire operationem, obiecta, proprietatem.* Sic D. Paulus cùm nihil videret, Deum vidit. Hoc etiā est, quod Helias *vultam pallio operuit*, quando Dominus venit. Deniq; hæc petræ omnes conteruntur, & quicquid hoc est, in quo spiritus quiescere possit, id omne hæc decedere oportet. Formis autem omnibus abolitis, in momento homo transformatur. Hac itaque ratione semper procedendum est. Et hoc est, quod Dominus per Prophetam dicit: *Patrem vocabū me, & post me ingredi non cessabis*, id est, magis ac magis ingredieris, propiusq; ac profundius te demerges in incognitam & innominabilem abyssum meam, supraq; modos omnes, supra formas, imagines, vires omnes te ipsum perdes, abnegabis, & ab omnibus omnino imaginibus denudabis. Cæterum in hac hominis perditione nihil nisi fundum permanet in se ipso essentialiter subsistens, vitaq; vna, & vna essentia. Huc qui pertigit, dicere potest, & amore & cognitione & actione & spiritu se destitutum: non quidem ex aliqua naturali proprietate, sed transformatione, qua Spiritus Dei increatus creatum hominis spiritū ex gratuita trasformauit bonitate sua, & ob abyssalem spiritus creati perditionem & resignationem suū. Iamq; de his rectissimè dici potest, quod Deus sese cognoscat, amet, fruatur in eis: quando nihil hic est, quām vita vna, vna essentia, operatio vna, semper tamen anima manente creature. Porro si quis in hunc modum falsa cum libertate vel falso cum lumine respiceret, force nimis iste modus omnium periculosissimus, qui in hac vita haberri possint. Via autem, qua ad hunc finem seu scopum perueniatur, non alia est, quām per dignissimam Christi Iesu vitam & passionem. Ipse namque via est, per quam pergendum: & veritas, quæ luceat in hac via: & vita, ad quam perueniemus. Ipse denique *ostium est*, quo neglecto, quis quis ascenderit aliunde, ille fur est & latro. Cæterum per hoc amabile ostium cum naturæ mortificatione ac edomatione, & per exercitia virtutum, puta humilitatis, mansuetudinis, patientiæ, pergendum est. Et reuera quisquis hac non graditur via, ille tandem certo certius deviabit. Et quotquot eiusmodi sunt, qui hoc non ambulant itinere, graditur quidem coram illis & per illos Deus, sed tamen cæci permanent. Quicunque verò hanc tenent semitam, in eos nemo sibi facile dominium usurpare debet: quandoquidem Deus ipse sibi eos vendicat,

**Humanæ
genera-
tionis ex-
ordium.**

**Acto. 9.
3 Reg. 19.**

Iere. 3.

**Christi
passio
qui nobis
fit via.
Iean. 14.
Iean. 10.**

affirmitque, quomodo Paulus inquit: *Si spiritu ducimini, non estis sub lege.* Denique nullum his tempus prolixius est, nec aliquod vñquam tedium patiūtur. Quod certe, vt videlicet nullum sentiant tedium, procul abest ab amatoribus seculi huius, quibus & s̄pēnumerō tempus prolixius est. At isti, qui in hoc statu positi sunt, secundūm supremam sui portionem supra tempus sunt: secundūm infimam autem sui partem tanta semper pace gaudent, tamq; resignati sunt in omnibus, vt quoquo modo singula quæque eueniant, semper essentiale teneant pacem. Cuncta siquidem de manu Dei sui accipiunt, & in illum omnia purissimè refundunt, referuntq; integra semper pace gaudentes, vt ut Deus omnia disponat: quanquam interim homo exterior grauiter pati, & etiam moueri possit. Iste planè felicissimi sunt homines, & vbiq; sint, laudandi sunt: vereor autem multum rarissimos eos satos esse. Rogemus nunc Dominum, dilectissimi, vt eam nobis gratiam largiatur, vti sic eum sequamur, vt purissimum hoc bonum re ipsa & in veritate apprehendamus, ad laudem & gloriam ipsius. Amen.

IN SOLENNITATE S. MICHAELIS, ET omnium Sanctorum Angelorum.

De differentiā seu distinctione Ordinum Angelorum in homine operatione, secundum triplicem statum illius, puta, vt externum, rationale, & deiformem hominem, ad supremam agant mouentq; perfectionem.

S E R M O V N I C V S.

Angeli eorum semper vident faciem Patris mei, qui in cælis est.

M A T T H. X V I I I .

Es t u m hodie diem agimus, charissimi, sanctorum venerabilium Angelorum: qui vti primum ex apparitione D. Michaelis Archangeli, quæ in monte Gargano cōtigit, sumpterit exordium, lectum est vobis hodie, ideoq; illius repetitione supersedeo. Ad ea me verba confero, quæ iam ex Euangelio audistis: *Angeli eorum semper vident faciem Patris mei, qui in cælis est.* Itaque quibus verbis de his purissimis Spiritibus aut possimus aut debeamus dicere, equidem ignoro: quando nec manus habent, nec pedes, nec imaginem, nec formam, neq; matteriam. Quæ autem nihil horum habent, ea nec sensus, nec cogitatio comprehendere potest. Et quomodo inde loqui poterimus? Sanè quid sint, nos latet: neque id mirum, quandoquidem nosipso ignoramus, spiritum videlicet nostrū, secundūm quem homines sumus, & ex quo habemus, quicquid boni habemus. Quomodo ergo hos excellētissimos præclarissimosq; spiritus cognosceremus, quorum vtiq; nobilitas multis modis omnem, quam totus simul mundus conflare possit, nobilitatem excellit? Sed dicimus hic, non de essentia ipsorum, sed de operatione erga nos. Enimvero operatio ipsorum est, quod perpetuò nos contemplantur itinēturq; in speculo diuinitatis, idq; formaliter, essentialiter, actualiter, & distincte: habentq; præterea speciales ac distinctas in nobis operationes, attamen Deus ipse sine intermissione multo magis propriè & excellētius operatur in nobis, & ipsi Deo in nobis cooperantur: quemadmodum, verbi gratia, Sol iste corporeus continēt agit, & quosdam emittit influxus in ter-

ram, simulq; stellæ & sidera perpetuò vnâ cum sole in terram & quaslibet ter-
ræ creaturas cooperantur. Stellæ namque singulæ iugiter solem respiciunt, &
sol vicissim stellas, & hinc operationes ipsarum inseparabiles sunt, adeò vt si
minima stellarum, modò id possibile foret, ex cælo tolleretur, creature om-
nes, id est, homines, bestiæ & animantia cuncta, vt aliqui volūt, in nihilum re-
digeretur. Sunt autem nouem Chori seu Ordines Angelorum, qui tres efficiunt
Ordines & Hierar-
chiz An-
gelorum,
quo.
Hierar-
chiz pri-
ma or-
do L.

Hierarchias. Habet enim quæque Hierarchia tres Choros: eademq; singulæ spe-
cialiē quandam exercent operationem, specialiēq; ac distinctum habent ad
tres hominis cuiusque status respectum. Est namque in unoquoc; homine, pri-
mò homo externus, est secundò homo rationalis, est tertio præcessus, nobilis,
deiformis & maximè internus & occultissimus homo: & hi tres, non nisi unus
homo sunt: in ipsisq; speciales sancti Angeli exercent operationes. Insuper nihilo
minus specialiē singuli quiq; hominum Angelum habent, eis in Baptismo
aſsignatum, cui adeò commissi sunt, vt perpetuò sine cessatione illis adſint, nec
vnquam eos deserant, sed custodiant vigilantes, dormientes, & in omnibus vijs
& actibus eorum, siue boni sint, siue mali. Et reuera si nihil aliud supereret, pro
quo magnificè Deo gratarum ageremus actiones, & ingenti eum prosequere-
mur amore, id solùm abundè id exigere at nobis, quod sublimes illas, præcla-
ras & incomprehensibiles creaturas nobis pauperculis adeò voluit sine inter-
missione esse adstrictas atq; detinatas. Habet autem ediuerso singuli specialiē
dæmonem suum, qui eis semper aduersatur, & æquè eos exercet vt bonus An-
gelus, immò si saperent homines, si studium & diligentiam adhiberent, multo
eis dæmonum quam honorum Angelorum exercitationes utiliores forent, nec
parum eis vexationes malignorum adferrent emolumenti. Vbi enim pugna
nulla est, ibi nec victoria est. Cæterum vt aliquid de Hierarchijs supernoru spi-
rituum & earum actionibus loquamur, primæ Hierarchiæ infimus Ordo siue
Chorus, Angelorum est. Iſti omnes externo homini famulantur, hortanturque
ipsum ac præmonent, auxilium impendunt, ad virtutes & gratiam dirigunt,
continuoq; & actuali exercitatione custodiunt. Quæ nisi custodia nobis aderet,
quanta putatis, quamq; innumera homini mala & aduersa acciderent, quando
tartarei spiritus, supra quam dici possit, homini iugiter insidiantur, & ipsum
perdere nituntur vigilantem atq; dormientem? Hæc igitur sancti Angeli aner-
tunt præpediuntq;. Secundus Chorus, Archangelorum est, quos pictores in fa-
cerdotali solent habitu pingere. Horum actio propria est, quod venerabili Sa-
cramento seruiunt, hominiq; suadent & auxilio sunt, vt ipsam percipiat, adiu-
uantq; eum fideliter, vt dignissima præcessu huius Christi corporis Sacramenti
operatione dignus sit. Tertium Chorum Virtutes tenent. Hi Spiritus seruiunt,
hortantur, cōſuluntq; homini, vt virtutibus tam naturalibus quam moralibus
cumulandis insistat, impenitentem illi à Deo virtutes Theologicas, Fidem, Spem,
Charitatem. His beatis Spiritibus quicunque obtemperant & familiares sunt,
adeò virtuosí efficiuntur, vt tam illis iucundum & facile sit virtutes exercere,

Quid de-
mones ex
Choro
læpi mo-
natur.

qui ex hoc Ordine collapsi sunt, grauiter insurgunt, vniuersos quos pos-
sunt dolos, fraudes, infidias machinantes, vt eos retrahant atque subuertant, ne
locum illum, vnde ipsi extrusi sunt, assequantur: nec dici facile nec credi potest,
quantas in hoc absq; cessatione nequitias adhibeant, exerantq;. Vnde ingenti ac
admit-

admirabili cum studio suz hos perpetuū custodiz aduersus hostiles nequitias, tam miro modo illis insidiantes, insistere oportet. Occultissime namq; & subtilissime eos subuertere querant, idq; sepienumero per ea quæ valde bonam habent speciem: maximè verò trahere nituntur hominem ad multiplicitatem: & si nihil amplius possint, statum aliquem seu modum, sanctitatem præ se ferentem, illi suggestunt, deinde intus illi loquuntur, esse eum in bono statu, quo satis superq; beat esse contentus, nec nisi ad anteriora. Atque hæc periculosa tentatio (est enim reuera periculosa) nunc magis quam vñq; ante grastatur. Ut enim D. Bernardus ait: Aut ascendas necesse est, aut descendas: si attentas stare, ruas necesse est. Itemq; in via Dei non progredi, retrocedere est. Hac autem pestifera persuasione omnes cor seculare gerentes seducuntur, qui dicere solēt: Certè tot bona agimus opera, vt illi & illi: idq; abunde sufficit nobis: melius nobiscum quam cum illis agetur: nos in nostris perseverabimus institutis & consuetudinibus, vt fecerunt illi, qui ante nos fuere. At vbi horrendæ illæ plagæ inguerint, maximam erit videre miseriam in illis, qui iam omnia sua satis salua arbitrantur. Vénient enim tartarei spiritus, quos modò sequuntur, & ad stupendam eos adducenç calamitatem, tandemq; absq; contradictione secum eos ad infernum abducant. Ipsaq; hæc mala, & lapsus isti, hisce nostris temporibus incipiunt. Vbi verò horribiles istæ plagæ & casus transierint, sancti Angeli hominibus purgatis admodum erunt familiares, cum ipsis conuersabuntur & vivent familiariter, palamq; & amicè quid agere, quid dimittere debeant, indicabunt. Dehinc est secunda Hierarchia, quæ actualiter ad secundū hominis statum, id est, hominem rationalem respicit: qua in parte multum homo corporæ omnes excellit creaturas, & est quodammodo par Angelis. Primus autem huius Hierarchiæ Chorus Potestatum est, secundus Principatuū, tertius Dominationum. Et hi omnes in illis operantur, quos iam cernunt in virtutib; profeccie, efficiuntq; illos & foris & intus admodum potentes sui, sensuumq; suorum, & sensualium operationum suarum in omnibus: necnō & hominis sui interioris, cogitationum, & intentionum suarum, verborum deniq; & operum suorum: faciuntq; eos mira pollere libertate, & potenter admodum vitijs omnibus dominari: quemadmodum de B. Francisco legimus, adeò eum exterioris hominis sui fuisse potentem, vt mox vbi proponeret aliquod agere exercitium, corpus alacriter sese exhibuerit, tanquā diceret spiritui: En prius te hsc adsum. Et quomodo Principes huius seculi liberrimi sunt, & nullius subiacent dictioni, ita & isti liberrimi efficiuntur in spiritu suo, adeò vt cunctis tauri interioris quam exterioris hominis sui motibus dominantur. Hoc verò vbi maligni spiritus animaduertunt, mirum in modum odio prosequuntur, indignè ferentes, quod hi in locum ipsorum debeat succedere. Vnde & omni in eis suz malignitatis studio debacchantur, tamq; horribiles eis tentationes ingerunt, vt similes nunquam in cor hominis ascenderint, & quales nec illi, qui mundo & diabolo seruiunt, vel nouerunt vñquam vel audierunt: alijq; eos nequitjs adoriantur, ob id dūtaxat, vt eos, quod maximè cupiūt, hinc retrahere & deiijcere possint. Cūq; adeò eis molesti sunt, vt aut sensibus aut vita se destituendos putent, præclarissimi ac potentissimi Spiritus isti, Potestates dico & Principatus, accedūt, hostesque tartareos profligant: sicq; hi victoria potiuntur. Sanè si quis hoc pacto eos semel superaret, nunquā fortasse ad eum animo tentandi reuerti præsumerent,

Qui stan-
dum no-
bis ad fac-Hierar-
chia 11.
Ordinata.Qualis
Principa-
seculi li-
beritas.

tum quod superbiores sint, quam ut id facere velint, tum quod huiusmodi tam potentes homines, in quibus haec Hierarchia dominatur, pertimescant. Deinde Dominationes accedunt, & operantur in istorum secundo homine, id est, rationali, tamquam perspicaces, prudentes, sapientesque efficiunt, ut nequitas omnes

a. Cor. 2. malignorum spirituum perspicue cognoscant, uti Apostolus inquit: *Non enim ignoramus astutas illius: ita ut iam neque mundus, neque caro, neque demon, neque vlla eos possit creature superare.* Hinc iam tertia Hierarchia est, quae in intimu ac deiformem respicit hominem: cuius primus Chorus Thronorum est, secundus Cherubin, tertius Seraphin. E quibus Throni id in hoc intimo fundo ope- rantur, quod homo veluti thronus regius efficitur, in quo Deum habitare & re gnare delectat: qui etiam iudicia sua decernit, & præmia largitur, operaturque intra & extra ipsum cuncta opera eius. Huiusmodi homines in fundo suo tam immobiliter in diuina quadam pace constituantur, ut nec prospera, nec aduersa, nec dura, nec mollia eos perturbare queant: sicuti Apostolus inquit: *Certus sum enim, quod neque mors, neque vita, neque creatura alia poterit nos separare à charitate Dei, que est in Christo Iesu.*

Immò nec centum mortes istos mouere, perturbare, aut à statu suo deicere possent: non magis quam si homini morienti honores omnes ac dignitates, omnisque ignominia proponantur, quæ ille vtiq; & quæ contemnet omnia, quod iam aliò mente transierit. Sic nimirum & de intimo hoc animæ fundo seu centro sentiendum est, quod in Deum totum se recipit, & iusque tam fixus, firmus ac stabilis thronus est, ut nulla cum vel aduersa vel prospera turbare aut de gradu suo deicere queant: sed semper essentialē retinet pacem, in qua est locus Dei, quemadmodū Propheta Regius ait: *In pace factus est locus eius.* Hanc & vos pacem, dilectissimi, seruate, huius curam habetote, ne quis eam vobis eripiat, ne Dei locus turbetur in vobis. Quod ut malius positis, filete, fugite, patimini, & in dolore ac mœro fideles perseverate, vobiscum manete & obseruate vosipso, nec multū huc illucque euagmini, cessent discursus omnes, curæ omnes superflue & occupationes inuolutionesque. Agant haec quibus agere ex officio incumbit: vos magis vobiscum manete, obseruantes in fundo animæ vestræ Deum ac Dominum vestrum, sedentem in eodem fundo animæ vestræ, ne ipsum(fundum dico) perturbetur, & pax ista minuatur. Enimvero vbi in hac quis pace positus est, veniunt Cherubin cum claritate sua, fundumque illius de colore suo illustrant lumine, idque repentina quadam coruscatione, quæ adē totum ipsum perradiat, tantoque fundum ipsius lumine perfundit, ut si res posceret, omnibus abundè hominibus satisfacere posset. Ipsa autem illustratio tota quasi sub ictu oculi perficitur: quoque celerior est, tanto & verior, nobilior, certior, securior est. Dehinc ardentes Seraphin flagrantissimo suo amore fundum illius incendunt, quod & ipsum repente vobuti in ictu agitur: vnde sic amor illius dilatatur & extenditur, ut ominia in se concludat, videaturque sibi tanquam omnes sit homines inflammati: & hoc similiter repente celeriterque in ipso agitur, ipse vero sibi omnino conflagrandus videtur. Eiunt autem haec in intimo fundo seu centro animæ hominis illuminati: at nihil minus lux ista etiam in reliquos illius statūs, rationale videlicet & externum hominem, se effundit: vnde adeo totus diuinus, compositus, ordinatus, quietus, pacificus, virtuosus, tranquillus efficitur, ut nulla vñquam in ipso inordinatio vel in verbis, vel in actibus eius notari possit. Denique quot

Mal. 7. **Cherubim.** **Quid Sephichi o. perentur**

vbi in hac quis pace positus est, veniunt Cherubin cum claritate sua, fundumque illius de colore suo illustrant lumine, idque repentina quadam coruscatione, quæ adē totum ipsum perradiat, tantoque fundum ipsius lumine perfundit, ut si res posceret, omnibus abundè hominibus satisfacere posset. Ipsa autem illustratio tota quasi sub ictu oculi perficitur: quoque celerior est, tanto & verior, nobilior, certior, securior est. Dehinc ardentes Seraphin flagrantissimo suo amore fundum illius incendunt, quod & ipsum repente vobuti in ictu agitur: vnde sic amor illius dilatatur & extenditur, ut ominia in se concludat, videaturque sibi tanquam omnes sit homines inflammati: & hoc similiter repente celeriterque in ipso agitur, ipse vero sibi omnino conflagrandus videtur. Eiunt autem haec in intimo fundo seu centro animæ hominis illuminati: at nihil minus lux ista etiam in reliquos illius statūs, rationale videlicet & externum hominem, se effundit: vnde adeo totus diuinus, compositus, ordinatus, quietus, pacificus, virtuosus, tranquillus efficitur, ut nulla vñquam in ipso inordinatio vel in verbis, vel in actibus eius notari possit. Denique quot

quot tales sunt, seipso prorsus nihil reputant ac nihil ducunt; adeoque nihil sibi eorum, quae intra se sentiunt, usurpant arrogantiae, ac si in aliquo fierent mille ultra millaria constituto: & quicquid in eis Deus vel operatur, vel etiam posset operari, sine illa arrogatione semper ab illo se seruant alienos, id est, nihil penitus inde sibi ascribunt vendicantque. Nihil enim de se sentire norunt, praeterquam merissimum se nihil esse: ideoque infra omnes se statuunt homines. Hos nimur recte caelos dixerim, quos Pater inhabitat, de quibus Euangelium dicit: *Angeli eorum semper videt faciem Patris mei, qui in celis est.* Præstet nobis piissimus Conditor noster, ut omnes huc pertingamus, ad laudem & gloriam ipsius. Amen.

Mat. 18.

IN FESTO D. VRSVLAE ET SACRAE Societatis eius.

Vt cordis obtineatur puritas per omnium mortificationem vitiorum, cui puritati idcirco studendum est, vt Deum hic videre, & spiritales eius suggestiones agnoscere possimus.

SERMO VNICVS.

Beati mundo corde, quoniam ipsi Deum videbunt. MATTH. V.

HANC cordis puritatem benignissimus Deus largissime præsticit. D. Ursula & amabili societati illius, quas ad hoc Deus elegerat ab eterno, ut per hanc puritatem cum palma martyrij ad se veniret. Est autem studiosè hic obseruandum, dilectissimi, omnes, qui Deo placere velint & debeant, à cunctis externis & internis maculis debere esse puros ac immunes, aut certè floccipendit eos Dominus, & per varios internos externosq; abduci & perire finit errores. Iam quisquis à vitijs cupit expurgari, purumque, liberum, expeditum & abstractum obtainere cor, quo hic Deum in hac mortali vita spiritualiter cernere, instinctusq; illius & inspirations ita obseruare possit, ut ipsum post hanc vitam in beatæ æternitate perspicue & absque medio videre dignus sit, huic diuina in primis gratia necessaria est, quæ eum trahat ante omnia ad propriæ conscientiæ diligentē perscrutacionem contemplationemque, & vt hanc expurgare discat per vitiorum omnium, que vel foris vel intus vñquam peregit, mortificationem. Quid est autem, quæ fortasse aliquis bona ac munda conscientia? Non aliud certè, quam tranquilla, pacifica ac pura mens, in seipsa parua & humilis, Dei voluntatem sitionis & honorem, in omnibus sine illa electione, siue det, siue auferat Deus, eodem semper animo statuunt perseverare, quo salutem obtineat, & diuina in se voluntas perficiatur. Ceterum antequam ad hanc pacem, resignationem, quietem ac puritatem conscientia pertingere possit, multa prius eam acerba pati, creberimasq; intus reprehensiones atque remoriones sustinere oportet. Deinde primum ad grandium suorum criminum atque peccatorum notitiam perducitur, quæcum lugere & deploare incipit: iamq; primum vitare ac fugere mala studet, vitijsq; vitiorumque resistit occasionibus, hisce omnibus emori discens, ut munda fiat, nec vñquam illis præheat consensem. Dehinc in bono se exerceat, bellumq; voluptati & sensualitatis desiderijs & concupiscentijs indicit, subtrahens sibi sancti Davidis exemplo etiam licita & concessa, verbi gratia, de cibo & potu,

& potu, in eundo, stando, videndo, audiendo, ambulando, quiescendo, & id genus alijs pluribus permisiss, vt per talia se se corrigat, & Euangeli consilia se etetur: vt vbi prius sensualitas multam cepit voluptatem, & suis indulxit affectibus, ibi modò torqueatur, affligatur, excrucietur. Atque per hæc se se conscientia ab affectibus seu concupiscentijs malis discit expurgare, sicut prius grauia studuit euitare peccata. Post hæc verò multa homini exteriori incommoda occurunt, quæ corpus ipsum fert perquam grauiter & molestè. Vbi nanq; ed per Dei gratiam ventum est, vt gratia iam profligata & superata peccata sint, spiritusq; sibi in huiusmodi solitarum voluptatum subtractione magisterium atq; dominium vendicare incipit, cùm id bestiali corpori insuetum sit, ipsum in rugas contrahitur, obmurmuratq;: tum verò ægrè admodum, simplex, rectus, & patiens homo perseverare potest. Seipsum nanque inquietum & pacis experientem, plenumq; virtutis ac defectibus reperit, cernitq; peruersum animum suum nolle consilijs acquiescere, se quoque forinsecus in illis, quæ sensualitatis sunt, modum seruare non posse, ægrè se silentio vacare, non posse se continere quin fabulatiōibus tempus terat, quin molestias & angustias suas alijs exponat, quin bona sua iactet opera. Quæ non amat, vituperat: quibus infensus est, reiicit: ex quibus damnum sustinet, accusat: ex quibus lucrum accipit, impendit ei placent. Dulcia illi grata sunt: quæ acerba & grauia sunt, admodum abhorret & inuitus aggreditur. Quæ laudat, vituperari non sustinet: quæ vituperat, nō est qui ipso praesente laudare ausit. Atque ita, charissimi, seipsum iam perscrutari incipit, & discit ingredi seipsum, vt sciat & agnoscat quisnam sit, quidq; ex seipso possit. Cuperetq; tunc hec atque eiusmodi expellere de conscientia sua, ipsamq; ab his emundare: sed hoc opus, hic labor est illi, quandoquidem cruciatum & molestiam, depressionem & ignominiam natura illius adhuc ægrè susinet. Et licet de his atque huiusmodi grauiter in conscientia mordeatur & doleat, fateaturq; coram Deo & hominibus male se facere, quoties his præbet assensum: cùm tamen necdum sciat quid timori cupiditati seu concupiscentijs, facile fieri poterit, vt data occasione, affectibus & concupiscentijs suis indulget obtemperetq;: quandoquidem intus in fundo illius prauæ adhuc concupiscentiæ latent, ad quas forinsecus adē proclivis est: vnde maximè illi necessarium est, vt se se iuxta corporales Domini Saluatoris virtutes, externumq; illius hominem exerceat diligenter, & fugiat occasiones vitiorum illorum, ad quæ propensus est. Hinc iam nonihil incipit spiritualis fieri in vita actua, virtutum actibus incumbente. Hæc autem cum teruida illi oratione, ex vitiorum certamine nascente, vti predictum est, inchoada est. Ex huiusmodi nanq; oratione verior de peccatis omnibus dolor & contritio, & suipius ob vitiosam viam contemptio oritur. Post quæ ex bona voluntate sponte se se offert ad sufferendum cruciatum omnem, pœnam, molestiam, depressionem, aduersitatem, ignominiam, & omnis generis tristia, quibus vel impræsentiarum premitur, vel olim premendas est: totum se ad hæc Deo suo offerens atque resignans: simulq; ex amore veram incipit addiscere resignationem & patientiam in fide & spe Iesu Christi. Aliiquid deinceps habere proprium recusat, ne quo modo cordis sui puritas commaculetur. Dehinc odium humilem q; sui contemptum concipit: Ex quibus vterius nascitur, quid cor suum ab omni iudicio custodit, sensusque suos omnes claudit forinsecus, vbi quam

Quāmdif.
scilicet sim-
plex quis
per cue-
ret.

Vera sui
contemptio
vnde oria-
sus.

quam sentit tentationem, id est, vpiuersas diligentissimè occasiones deuicit, ne quem maligno spiritui locum præstet. Toto etiam corde soli Deo, non alteri alicui rei, adhæret. Ad extreum usque suffert patienter, quicquid illi patiendum venit, donec à Domino liberetur: neque enim seipsum eripere vel excutere, aliquid admittendo solatum spiritale vel corporale, cōsentit. Vnde hac vltius illi gratia accrescit, quod libēter superiorum suorum consilijs vtitur & acquiescit, faciens quod illi suaserint faciendum, potestq; subdere se Deo, & illi obedire. Præterea attendit ea quæ impræsentiarum illi adiunt, in eisq; sese excret: verbi gratia, si bona sunt, gratias agit: si tentationes sunt, viriliter reluctatur. Deinde nulli præterquam soli Deo, suas dicit queri & aperire miserias atque angustias, quem etiam pro stabilitate & perseverantia exorat: nec vñquam de re qualibet sese extollit, nec placet sibi ipsi, sed in omnibus & super omnia placet illi Deus. Gratus est semper & bonæ voluntatis, siue male, siue bene sibi euenerit, & vt vt habeant omnia. Diligit quoque proximos suos, & in eorum infirmitate compassionis eis affectum impendit. Quicquid tolerari non potest extrinsecus, & omnem cordis euagationem, seu extrouersionem, maximè ad lætitiam mordinatam, deuitat. Teporem etiam in exercitiis exequendis, & interna velle abundare voluptate fugit. Quæcumque enim Dei sunt, bona sunt. Vnde in metu semper & sui custodia illi persistendum est, nec sublimiter, sed modice, de se sentiendum. Quæcumque alteri vitare ac fuge-re suadet, fugit & ipse, specialiter propriam volūtatem, quam penitus exit, ab-negatq; studetq; lux semper paruitatis & imperfectionis meminisse, & in omni afflictione offerre se Deo, vitamq; & passionem Christi in suo iugiter pe-store circunferre, nec vlli extra Deum creaturæ inhærere, vt solus Deus amor & amator suus sit, qui cor suum expurget, vt sic eum in veritate h̄c contemplari & cernere discar, vt quandoque purè dilucideb; in perenni ipsum beatitudi-ne contueri mereatur. Quid nobis omnipotens præstet clementia Saluatoria meritis sanctorum Virginum. Amen.

IN FESTO OMNIVM SANCTORVM.

Vt Sancti Deum secuti sint, qui que in statu suo: Ut que beatitudines octo in nobis exercere debeamus.

SERMO PRIMVS.

Videns Iesus turbas, ascendit in montem: & cum sedisset, accesserunt ad eum discipuli eius: & aperiens os suum, docebat eos, dicens: Beati pauperes spiritu, quoniam ipsorum est regnum cælorum &c. M A T T, V.

N ONS iste, dilectissimi, in quem Dominus ascendisse dicitur, ipsa est beatitudo & essentia illius, in qua vnum est cum Patre Mons. suo. Et sequebantur eum turba: quæ multitudinem Sanctorum Turba. omnium significant, quorum hodie solennia agimus: qui omnes eum secuti sunt, singuli in sua vocatione, vti à Deo vocati fuere. Quod & nos imitari debemus, ve quisque ante omnia suam obseruet vocationem, attendens qualis illa sit, in qua vocatus est à Deo, ipsamq; sequatur. Hoc Sunt autem nobis excellentes hi Sancti studiosissimè honorandi. Et si quærat a Sanctorū quis, quis sit potissimum honor, quem maximus Sanctis impendere possimus, breuiter quis. respon-

respondeo, hunc esse, vt in expedita ac libera ab omnibus abstractione vnâ ~~com~~
illis in preclarissimum illud fundum nos immergamus, in quo ipsi se perdidere, & in quo suprema ipsorum felicitas sita est. Ita prorsus, inquam, in hoc & ru-
cum ipsis immergere, certus, quod nec maiori eos honore afficere, nec aliquid
gratius eis praestare queas. Sed videamus nunc per singulas Sanctorum turmas
vti singulæ Deum pro suo tractu secuta sint. Primo ingressi sunt post eum Pa-
tres veteris instrumenti cum ardentissimis desiderijs, credentes quod haud du-
biè veniret, erantq; à Deo per sanctum amorem & spem posselli, & nō quidem
foris, sed inuis liberi ac nudi ab omnibus extra Deum multaque & ingenti cuna-
dilectione quicquid habebant, electo illi populo impartiebantur: omniq; hoc
studio agebant, ne quam illi penuriam patarentur, ex quibus Christus erat na-
scitus: nec aliquid sui corporis sibi ius reinebant, quin omnes parati essent
huic seruire partui, ex qua curique etiam esset tribu oriturus. Horum autem, qui
sequebantur, duodecim millia de qualibet tribu signari fuisse leguntur hodie. Erant
autem tribus duodecim, atque ita grandis sequentium turba fuit: *cetera autem
multitudinem nemo numerare poterat.* Dehinc secunda turba subsequitur, quæ

Apostoli. Apostolorum est, qui post Christi nativitatem floruerunt, ad multo vtiq; cel-
siorem à Domino statum, maioremq; perfectionem, quam præcedentes Patres,
vocati: ipsiq; non modò cuncta intus reliquerunt, sed etiam foris, quod ad pos-
sessionem attinet, in vera degentes corporis & spiritus paupertate, idq; in supre-

Martyres. mo ac proximo gradu, qui quidem possit apprehendi. Post hos sancti Martyres
venere, quorum ingens admodum turba fuit Christum sequentium: & ipsi nō
modò rebus externis omnibus renuntiârunt, sed etiam animam pro Christi a-
more fuderunt, quæcunque illis mortis obueniret conditio, & à quibus, & vti id
Deo placebat. Post istos maxima Dominum Confessorum turba sequitur, qui

**Confes-
sores.** vocationem suam diuersis modis singuli secuti sunt. Isti soli Deo in abstractione
vixerunt, solamq; veritatem intus in tranquillo silentio obseruârunt, au-
sculantes, quid Dominus Verbum æternum in eis loqueretur: atque ex his alij
deserta & antra periérunt, alij Monasteria & sacros subière Ordines, quales tunc
erant Ordines, & vti seruabârunt: alij in communi sancta Ecclesia vixere, cōcio-
nibus insistentes, scribentes codices, confessiones recipientes, docentes atq; cor-
ripientes alios, semper tamen cum resignata in Dei beneplacitum volūtate, pa-
rati diuino beneplacito morem gerere, cum vera suis forum & omnium, quæ

Virgines. non erant Deus, resignatione. Hinc sequitur Dominum amabilis ac iucundissi-
ma castarum, & tam corpore quam animo immaculatarum, virginum turba.
Hoc verò quid pulchritudinis, quid exultationis habet, in corpore intactum
inueniri instar Angelorum? Sanè cuicunque id à Deo collatum est, vt in hac ve-
ste inueniatur, quam ipse & dignissima parens eius p̄æ omni ornatu gessere: is

 tantum hinc gaudium meritò cōciperet, vt nemo eum in hac vita mœrore pos-
set afficere, nec vlla aduersitate aut damno, aut ignominia moueretur, dum hūc
potuit seruare thesaurum. Quem certè quisquis in vera sua nobilitate & integri-
tate seruare voluerit, huic certandum & patientendum erit, multaq; in corde vul-
nera accipienda, tum à sensibus & naturæ petulantia, tum à mundo, tum etiam à
diabolo. Attamen sciendum est, quamlibet tentationum impugnationem, no-
uam semper parere puritatem, si modò sit qui obseruet: atque hæc tentationis
merces est. Quam vtinam mercedem & partum sedulò attenderemus. Dehinc
turba

turba est vulgarium hominum, qui iuxta suum quique statum proficere studuerunt: qui & ipsi salvantur per fidem & orationes amicorum Dei: attamen in Purgatorio prius eos expurgari oportet, quam ad regnum Dei admittantur. Unde sicut hodie dies puerorum agitur, ita crastinus purgadorum seu impurorum dies erit, ut expurgentur. Sanè in Purgatorio maiorem pro aliqua terrena delectatione, & uno peccato veniali penam luemus, quam sint omnium illorum Marryrum, quorum hodie festa colimus, penæ, etiam in unum conflatæ. Ita prorsus necesse est, dilectissimi, tantam nos soluere penam pro minima, qua Deo resistimus, culpa, nec satisfacimus vocationi illius, & media inter nos & ipsum admittimus. Hæc igitur turbæ sunt, quæ Christum Dominum sequuntur ad montem beatitudinis suæ. Ibi deinde aperiens diuinum os suum, de octo beatitudinibus sermonem habuit: quas singulas nos breuiter perstringemus. Ait itaque. *Beati pauperes spiritu, quoniam ipsorum est regnum celorum.* Hanc virtutem idcirco primam posuit, quod caput sit & initium omnis perfectiōis. Enim uero quod vos vertatis, charissimi, fundum hominis prorsus nudum, ab omni possessione vacuum, liberum, expeditum, pauper, & omnis curæ superflua expers esse oportet, si Deus propriè in ipso debeat operari: oportet, inquam, à proprietate ipsum esse liberum, atque ita poterit, immo & debebit, proprius illic esse Deus. Poterit autem hæc paupertas quadruplici ratione accipi & obseruari. Primo sunt pauperes, quos inuitos paupertas premit. Horum facta nemo durius aut seuerius iudicabit: quandoquidem ipse Deus ob inopiam ipsorum, virtus defectusq; eorum mitiori ferit iudicio. De secunda paupertatis specie dicit S. Thomas, eatus amanda ac usurpanda bona temporalia, quatenus quis ea sibi sentit esse ad miniculo ad obtainendam ceteris libertatem & nuditatem mentis. Multorum enim mentes puriores ac expeditiores sunt, vbi necessaria illis suppetunt, quam si quotidianè ea ostiati mendicare cogerentur. Et qui necessaria habet cum licentia, & vtitur cum timore, multo nimis expeditior est, quam qui ea querere cogit. Si quis tamen sentiret possideri se inordinate etiam à necessarijs, nec infletere se ea ad usum & exercitia virtutum, puta pietatis, temperantiae, humilitatis, liberæ ac nudæ puritatis, necessarium illi foret potius cuncta relinquerre, & pauperem etiam forinsecus cum pauperibus esse. Tertia paupertatis species est, cum Deus homini tam intime charus est, ut nulla res impedire eum possit, sed omnia potius ipsum promoueant prouehantque, sicut Apostolus inquit: *Scimus quoniam diligentibus Deum omnia cooperantur in bonis.* Huiusmodi ab omnibus rebus creatis, & quicquid non est pure Deus, liber, nudus, intactus & pauper manet, potestq; cum Apostolo dicere ex sententia: *Tanquam nihil habentes, & omnia possidentes.* Qui tales sunt, etiam regnum citra interioris hominis sui damnum possiderent. Quartum deniq; paupertatis genus est, ex vero syncero quæ amore foris & intus pauperem esse, cum desiderio præclarissimum & amabile Domini Saluatoris exemplum, purissimam videlicet & nudissimam paupertatem illius, imitandi: prorsusq; liberum, & ab omni occupatione, cura, adhæsione tani foris quam intus expeditum se seruare, nec curare aliquid, nisi hoc tantum, ut mens liberè, pure, nudè ac immediate, sine intermissione refluat atque recurrat in originem suam atq; principium Deum. Inde verò tam se celeriter homo extrouertere non potest, quin fundum illius id aduertat, quod tum evestigio rursum se recipit in ipsum. Et hæc est, charissimi, purissima paupertas.

K k k

Excel-

Coniugati
ac vidui.

Quæsta
Purgato-
rii sit pos-
na.

Beatis-
do. L.

Paupertas
spiritus
quadru-
plex.

Rom. 8.

1. Cor. 6.

4.

Excellentissima nanque paupertatis nobilitas in hoc sita est, ut refluxus mentis in Deum, liber, nudus, & minimè fit impeditus: quantoq; magis talis is est, quanto & pauperes isti & nunc & pereniter beatiores sunt. Secundò dicitur: *Beatimites, quoniam ipsi possidebunt terram.* Hic vno gradu propriad beatitudinem ingredimur. Per paupertatem nanque impedimenta deponimus: sed per mansuetudinem propius in ipsum fundum accedimus, omnem inde amaritudinem, iram, asperitatem expellentes, sicuti scriptum est: *Omnia mundum mundis, & mitibus nihil asperum.* Quod enim omnia sunt bona bonis, id ex bono puroq; illorum fundo contingit. Olim quidem pagani Dei amicos cruciabant, torquebat, preparabant: at nunc Christiani, etiam bonz opinionis sanctitatem pre se ferentes, adeoq; & vicini eorum, ipsos cruciabant, quorum vulnera ad ipsum quoq; fundum pertingunt. Si enim ad Deum te conuertas, ait te laborare ex corebro, te furere, te singularē quādam sectam sequi, deceptionem esse vitam tuam. Hic iam mansuetudo te reuocat, dirigitq; intro in fundum tuum ad teipsum, docens: vt hzc omnia accipias de manu Dei tui, non autem ab hominibus: quod dum facis, pax tua tibi integra perseverat, dicitq; tibi mansuetudo: *Quis est qui nocere tibi possit, si Deum amicum habeas?* Atque ita mitis possidet terram suam, semper manus in pace, quicquid sibi eueriat. Sin autem ita non facis, & virtutem perdis mansuetudinis & pacis, dicerisq; instar canis rabidi oblatrator. Tertio loco lugentes constituuntur, dum Dominus dicit: *Beati qui lugent, quoniam ipsi consolabuntur.* Qui sunt autem lugentes, de quibus hic loquitur? Iuxta vnum quidē fensum, qui in afflictionib; positi sunt: secundūm alium vero, qui sua peccata deplorant. Ceterūm præclari Dei amici, qui hac in parte beatissimi sunt, sua iam plangendo deleuere peccata, ucc est quod pro eis lugeant amplius: nec tamen absq; luctu sunt. Deplorant enim amarissime peccata & defectus proximorum suorum. Sic de beato Dominico legimus, quod cùm vidisset quendam socium suum amare flentem, sc̄iscitatus fuerit cur ploraret. Cui cùm ille responderet, sile se peccata sua, respōdit vir sanctus: Illa iam lachrymis abolita sunt filii mihi: magis obsecro ut illos lugeas, qui ipsi sile recusant. Sic, sic veri amici Dei, scriperunt mundi cecitatem, peccata, miseras plangunt. Si quando Deus iudicium & iram suam in nos peccatores effundere decernit, ut multa horrenda iam olim predicta sunt, utpote ignis, aquarum inundatio, densa tenebra, venti ac tempestates, annona caritas, isti Dei amici lachrymis iram Dei cunctaq; hæc uala deprecantur & auertunt, nocte ac die insūm exorantes: quos tum ille exaudiens, parcit, & differe iram suam, expectatq; si forte corrigeremus velinus. Quod si iam nō facimus, credite mihi, charissimi, longè maiores, grauiores, perniciosiores plagæ certi certius imminent nobis. Iam nubes succensæ sunt, ut feriant: retinent tamen eas amici Dei lachrymis suis. At si non corrigimus nos, nimirum citò nos grauiter ferient: etiāq; tanta miseria & calamitas, quod extremi iudicij hominibus memoria subibit: & qui iam multa pace gaudent, magnas sustinebunt pressuras: Dei q; verbum perueretur, & cultus Dei rarus admodum erit, ibitq; unus huc, aliud aliò, nec scire nescit quem hæc mala finem sint habitura. Inueniet tamen piissimus Deus nichil nisi, ubi suos abscondat. Quartò dicitur: *Beati qui esurunt & sitiunt iustitiam.* quoniam ipsi saturabuntur. Hac virtute, dilectissimi, pauci hodie veraciter prediti sunt: quando rariissimi sunt, quorum omnis famæ, omne desiderium nō nisi iustitiam intendat, querat, gulet, qui nō amore vel odio ducatur,

qui non

Beatus
do II.

Tit. 2.

Quoniam
die pioz
tyranni.Beatus
do III.S. Domini
nici apo-
phage.

¶

¶

qui non potius cognatis bene velint, quos nō proprium commodum, proprius honor, laus, contumelia moueat, qui non pro fauore vel odio temere quandoque iudicent. Si qui verò tales intueniuntur, qui ab his immunes sint, illos ego iure meritoq; laudandos censeo, quod in sublimi quodam gradu haud dubie possit sint: quibus nihil sapiat, quos nil iuuet, nihil delectet nisi iustitia. Merito certè tales beati dicuntur. Quintò besti dicuntur *misericordes*, quoniam & ipsi misericordia consequuntur. *Misericordes Domini*, Propheta ait, *super omnia opera eius*. Ergo quisquis verè misericors est, hic quoq; verè diuinus est. Misericordia namque ex amore nascitur. Ideoq; veri Dei amici, multū in veritate misericordes sunt, faciliusq; peccatoribus & afflictis fidem adhibēt, quam alij charitatis expertes. Et quia misericordia, vt dixi, ex dilectione, quam nobis inuicem, alter alteri, debemus, nascitur: si misericordiam alterutrum non impendamus, exiget hoc specialiter Deus in extremo iudicio suo: & quos egenis ac miseris impendenda hac virtute repererit destitutos, illis æternam suam misericordiam denegabit, vti ipse in Euangelio apertissimè testatur, vbi omni tacita perfectione, sola misericordia opera neglecta impijs exprobraturum se dicit. Porro misericordia hæc non in hoc duntaxat consistit, vt tribuas indigenti: sed etiam vt compatis & subuenias proximis tuis in omni afflictione ipsorum, quæ vel accidit eis, vel adhuc accidere possit: & reuera quisquis ibi veram charitatem & compassionem non impedit, afflictionestq; cuiuslibet & defectus non misericorditer respicit & portat, timere haud immerito poterit, & Deum suā illi misericordiam denegaturum. *Quæ enim mensura*, ait Dominus, *mensueritis, eadem & remeteretur vobis*. Vnde videndum est cuique, ne temere iudicet aut condemnnet proximos suos, si non velit ipse æterna damnationis sententia feriri. Sexto, *beati prædicti pacifici, quoniam, inquit, filii Dei vocabuntur*. Sanè quos vera pax occupat, homines sunt multum amabiles: eisq; hanc pacem suam nemo vel in tempore vel in æternitate eripere potest, quod omnem voluntatem suam prouersus in Dei beneplacitum transfuderint, idq; tam in aduersis quam prosperis, in lœris & tribus, in tempore & æternitate. Ad hæc, operatio & vita ipsorum, tota in Deo versatur, nec humano, sed diuino ac supernaturali modo vivunt & operantur. Suntq; præterea in virtute Patris, in sapientia Filij, & in dulcissimo sancti Spiritus amore baptizati, hisq; adeò vndique perfusi, vt pace sua nemo eos priuare queat. Insuper præclarissimæ hæc diuinitatis personæ adeò eos toto penetrarunt, vt si necesse forer, etiam regionem aliquam sua pace administrarent, & satisfacerent omnibus in ea constitutis. Adeò namque æterna sapientia, quæ eos permanauit, lumine & etiam amore pleni sunt, & si fieri posset, præ vera proximorum suorum dilectione foris & intus prouersus liqueferet, diffuerent, superfluerentq;: nec quicquam in eis, vbiunque pulsentur, nisi dilectio & pax, inueniuntur. Hi sunt corde pacifici, quos pax illa, *qua omnem exuperat sensum*, adeò occupat possidetq;: vt nemo hanc ex eis expellere queat: meritoq; Dei filij vocantur, quando quod vnicus habet ex natura, id eis ex gratia confertur: & reuera in Deo & ex Dei corde nascuntur. Neque enim usquam alibi pax ista nasci potest, non in proprijs institutis, nec in aliqua re exteriori. Fieri tamen potest, vt qui hanc pacem adepti sunt, multas in exteriori homine diuerfisq; modis secundum sensus impugnationes sentiant. Septimus dicitur: *Beati mundo corde, quoniam ipsi Deum videbunt*. Hic querat fortasse aliquis, quid sit cor mundum. Hoc

Quæ sit amoris priuati domina tie.

V.

Psal. 144.

March. 25.

Matt. 7.

Vt.

Verè paci fici qua les.

Phil. 4.

VII.

Cœrum dum.

K k k k a

est cor

est cor purum, liberum, & ab omni re creata absolutum & abstractum, vt quoties Deo ingredi placet, vacuum semper, nudum, & expeditum fandum reperiatur. Sic mundi, Deum veraciter videbunt. Hæc autem cordis mundities fœdatur, cum quis sponte cor suum & delectationem transfert ad instabiles creaturas, & quiescit in eis. Quantam autem quietem capit & percipit in illis, quæ Deus non est, tantum se separat à Deo: sicquæ Dei in illo visio obnubilatur, vt Deum quietè in sè videre non possit. Porro exterior carnis puritas & castitas multum ad hanc facit cordis puritatem, vti Apostolus inquit: *Virgo cogitat qua Domini sunt, vt sit sancta corpore & spiritu.* Quod non perinde possunt, quæ matrimonio iunctæ sunt. Vt autem corporis castitas per externæ integratatis incuriam & negligentiam perditur: sic & præclarri ac dei formis spiritus integritas, sponte se illis rebus, quæ non sunt forma & origo sua, immiscendo, violatur. Multa enim inde media contrahit inter Deum & se, adeoque obscuratur & tenebris perfunditur, vt originem suam Deum in puro fundo suo cerner non possit, quum tamen ad hoc creatus sit, sicquæ inde effluxerit, vt continuè in eandem originem suam refluere debeat, & contemplari illic Deum suum oculis spiritus & mentis suæ. Denique plurimum inde commendanda virginitas est, quod & perpetuum liberrimumq; semper in Deum accessum habeat. Unde Christi sponsa ita se gerere debet, vt in nulla re cuiquam, præterquam solle Deo, placere cupiat, si modò sponsa illius dici aut esse velit. Octava beatitudo, est eorum qui *persecutionem patiuntur propter iustitiam.* Credite mihi, dilectissimi: nec verbis exprimi, nec sensibus capi potest, quam ineffabilia in afflictionibus bona lateant. Ideoque Deus omnipotens amicos suos, quos ad tantam, tamquæ vicinam ipsius beatitudinis suæ fruitionem elegit, vbi eos quomodo oporteret, hac dignè non viuere conspicit, grauibus & vehementissimis eos afflictionibus ad eam pertingere facit, vt his compulsi, velint nolint, beatitudinem consequantur. Quæ certè immensa & ineffabilis Dei nostri fidelitas est: debetque id homini esse gratissimum, & ingentes ageret Deo gratias, si quid pati habeat: immò hoc se beneficio prorsus indignum iudicaret, magnamq; inde spem conciperet, quod hoc eum Deus honore dignetur, vt in hoc similis simbi fiat, & in passionibus se imitetur. Enim uero diuini Bernardi sententia est, multo ac incomparabiliter digniorem esse exiguum afflictionem seu crucem patienter toleratam, quam grandia multaque bonorum operum exercitia. Et D. Thomas: Non est, inquit, aliqua tam parua passio, quæ vel intus vel foris homini occurrere possit, quæ non aliquam habeat imaginem excellentissimæ passionis Domini nostri Iesu Christi: valdeque possibile est homini, mereri in qualibet passione sua perfectam Dominice passionis participationem. Cæterum alia adhuc est passio, quæ (rametsi ea, de qua iam diximus, sufficiat, vir. pra quam capere quæ possit, utilis, fructuosa & digna sit) longè adhuc nobilior utris quid digniorque censoratur. Hæc autem est interna passio Dei, id est, qua Deum patimur. Quanto vero Deus omni: creature celior est, tanto & hæc passio, qua Deum patimur, omnem humanam excellit operationem. Unde vehementissime nobis Deus amandus est, quod & eternam nostram salutem in sè patiendo constituit. Hoc autem opus Dei erit, nō nostrum, nos vero ipsum hinc capiemus. Nam & ex natura id habet homo, vt plus pati possit quam agere, plus capere quam agere. Quodlibet autem donum, desiderium ipsum ad ceteropla plura capienda dona prepar-

1. Cor. 7.

Virginitas unde porti summa laudata.

viii. Afflictio- nae utili- tates.

Patientia multis o- peribus bouis an- tefacie

De passio- seu Deipa- tio, vir. tuis quid st.

Pati homi- nem faci- lius, quæ

præparat, extendit, dilatat, fitantum essent qui sese evacuarent, & in interna quiete seruarent, diuinam expectarent intra se operationem, Deo locum præberent, paterentur q̄d intra se Deum, vt ipse in eis diuinū & excellens opus suum peragere posset. Est enim Deus mera actio, & spiritus creatus in seipso merum pati. Itaque si in sua homo nobilitate persistaret, seseque directe sub Deo purum ac nudum seruaret, vt Deus opus suum in ipso posset peragere, ad ipsum quē peragendum nullum is ei præstaret impedimentum, admodum ille felix & beatus efficeretur. Præstet omnibus nobis benignitas Dei nostri, vt sic eum intra nos patiamur, vt ipsius in nobis sentiamus opera, ad laudem & gloriam ipsius. Amen.

IN EA DEM SOLENNITATE.

De paupertate duplici, corporali videlicet & spirituali: vtq; ex his posterior, id est, spiritalis paupertas, longè corporali perfectior sit.

S E R M O I I.

Beati pauperes spiritu, quoniam ipsorum est regnum cælorum.

M A T T H . V .

DUXPLEX est, dilectissimi, paupertas: una externa secundum hominem exteriorem, quæ in omnium rerum temporalium propter Deum abdicatione & abrenuntiatione sita est: quæ est consilium Euangelicum. Altera spiritus est, & est humilitas cordis, ad quam omnes obligati sunt, quiique secundum suam vocationem. De utraque autem aliquid dicturi sumus. Itaq; ad priorem paupertatem non omnes sunt adstricti, sed illi duntaxat, quibus Deus inspirat & suggerit, vt Christi humanitatem exteriorem in supremo gradu sequantur, ob ipsamq; renuntient omnibus, & mendici fiant, ita vt omnibus vita suæ diebus victum sibi mendicando conquerant: quemadmodum de beatissimo Patre Francisco legimus, & sanctis socijs illius: Qui nimirum supremus gradus est, sequi hac in parte Christum forinsecus. Cæterum nemo suis viribus hujusmodi institutum arripere potest: quandoquidem omni his proprio carere, multo in rigore viuere, bona omnia externa abdicare oportet. Quod sane natura admodum exhorret, quoniam grane est illi, sed tanto coram Deo maius meritum habet, quanto naturæ molestius est. Et est reuera sanctissima vita, si pura cum intentione & mundo corde agatur. Per tales nanque plurimos Deus conuertit per bona ipsorum exempla, quæ misericorditer petitoribus in magnis sceleribus constitutis. Eaq; de causa copiosissimè hanc Deus paupertatem renunciat. Porro si ipsa hæc externa paupertas ad supremum suum gradum pertingere debeat, necesse est vt & intranssecus teneatur. Vnde hoc nomine tanto melior est externa paupertas, quod ad interiorum consequēdam adminiculo est. Altera vero paupertas, vt dixi, in spiritu & in vera cordis humilitate consistit, & in abdicatione omnis solarij & oblectamenti. Et quomodo exterior paupertas ad omnis temporalis solarij abdicationem facit, incitatq; ita hæc interior paupertas omni docet internæ cōsolationi, quæ ex virtutibus & deuotione sensibili capi queat, ac vniuersæ interioris gaudij oblectationi seu voluptati renunciare. Quia autem

K k k k 3

ratione

ratione hæc obtineantur, quæso, me docente accipite. Evidem rogo Deum
meum, ut & huius internæ & illius externæ vobis paupertatis desiderium lar-
Paupera-giatur. Quisquis enim absque interna animi propensione, dum fortassis inde
nis volun-
tate ita-
tus quis.
vel legit aliquid, vel audit, vel etiam ex anxietate quadam hæc assumit pauper-
tatem, nihil proficit. Nam qui absque Dei tractu & impulsu eam arripit, ad ve-
ras virtutes minimè pertingit, sed exteriori modo seu statu voluntariæ pauper-
tatis contentus, non ad eum finem contendit, ob quem Christus hunc pauper-
tatis statum, qui excellentissimus est Ecclesiæ status, instituit, & quosdam ad i-
psum arripiendum vocavit, vt videlicet primò extrinsecus pauperes fiant, vt
deinde etiam interioris queant paupertatis gratiam adipisci. Hoc, inquam, ple-
rique sine neglecto, paupertatis statum forinsecus duntaxat obseruant, nec ad
sua se interiora recipiunt, externa inopia abundè contenti, dum sibi persuadet,
nihil à se amplius exigi. Cumq; his interdum deuotio quædam interna sensibili-
lis aut dulcis sapor præstatur, ea ipsi contemplationem seu vitam dicunt con-
templatiuam, cum adhuc in infimo hæc naturæ gradus secundum virium infe-
riorum spiritualitatem seu rationalitatem agantur: atque ita non contendunt
viterius ingredi ad sua interiora, putantes nullam sublimiorem viam supere-
sse. Itaque conformantur quidem nonnihil Domino Saluatori secundum eius
humanitatem: sed deinde etiam secundum spiritum eius & veritatē illi se con-
formare debent: vt quomodo ille spiritu Patri suo vnitus fuit, ita & ipsi, qua-
tenus in hac vita possibile erit, eidem intus vniuantur. Et hæc interna paupertas,
multo quām externa, sublimior est: cùm illa ad Dei, ista ad humanitatis dun-
taxat similitudinem tendat, multoq; illa quām ista securior est. Si quis vero v-
tramque apprehendere possit, id excellentissimum fuerit. Ceterū tales, proh
dolor, pauci hodie reperiuntur, quod natura hominum admodum infirma sit.
Quomo-
do pau-
peres esse
oporeat
omnes.
Si tamen altera earum deserenda sit, præstat externam relinquere, & internæ
pro viribus se tradere, cuiuscunque aliquis statutus sit. Pauperis siquidem & hu-
milis cordis vt sint, omnibus necessarium est, sed non omnes extrinsecus pau-
peres esse sunt adstricti, nisi quos Deus ad huiusmodi vocat institutum. Cate-
rūm internam hanc viam siue paupertatem tenere, tam arduum & difficile est,
vt si quis etiam tanta, quanta vñquam aliquis fuit, fortitudine præditus sit, sa-
tis hac opus habeat, si in ea ad finem usque virtus suæ debeat perseverare. Vnde
nihil absurdum est, sed omnino rationi consentaneum est, vt fortis curam &
quietem suo impendant corpori, vbi aduersa valetudine laborat, maximè qui
exteriorē hominem suum longa cruciārunt pœnitentia. Quum enim dif-
ficile sit in ea perseverare, ipsamq; persequi, ipsam ægrè possunt obtinere, si
naturæ suæ necessaria subtrahant, si immoderatas agant vigilias, si duros ex-
trinsecus labores exercant. Externæ siquidem abstinentiæ, si rigidiores sint, i-
psos impediunt, cùm tantos cordis dolores, angustias, pressuras, afflictiones su-
stineant, vt vix sufferre possint. Vnde si duram præterea extrinsecus pœnitent-
tiā agere velint, destruent haud dubiè naturam caputq; suum: atque ita diui-
nas non poterunt intus admonitiones sequi. Proinde vsus rerum necessariarū
ob nō elius quiddam eis permittitur, si hæc in se deprehendant: licetq; eis, cum
metu & timore naturæ quietem & commoda capere. Enim uero & in sublimi
quadam seculi dignitate & statu positi esse, rebusq; ac bonis temporalibus pro
suo statu abundare possunt, & nihilo minus hac interna prædiū esse spiritus
pauper-

paupertate. Quanto enim plus forinsecus honoris, bonorum, & quietis habent, tanto etiam magis inde intus premuntur: simulq; & extrinsecus quod suum est, ad hanc obtinendam paupertatem coguntur facere. Quod cum absque naturæ confortatione ad finem usque persequi non possint, cum anxietate & amaritudine naturæ fomenta, commoda & necessaria capiunt, secretotamen & quāni fieri potest occulte, ne cui offendiculum præstent. Atq; hac ratione poterit quis etiam regnum possidere absque suo damno, aut alium quemlibet tenere statum, & nihilo minus pauper esse spiritu & exul. Cæterū paucis id persuaderi potest, tanta posse quenq; per hanc paupertatem comparare sibi merita, cuiuslibet etiam statū sit vel conditionis, si tantū naturæ sūę voluptatibus emori, & huic sepe paupertati sponte tradere non recusat. Ad ipsam autē pertingere, & vivere in ipsa, neminē vel dinitiz, vel celitudo, vel inopia prohibent. Omnibus eam apprehendere licet, si serio illi se tradere velint. Porro quisquis ille est, qui utramque ferre non potest, alteri se tradat, & in sua perseveret vocatione, discatq; pauper esse spiritu, id est, humilis corde. Optimum autem ad ipsam, spiritus dico paupertatem, obtinendam, exercitium est, vt Dei quis auxilium imploret, peccatis ut se seruet à peccatis, & perseverantiam sibi tribuat in afflictionibus & aduersis. Ista namque spiritus paupertas in his sita est, vt patiaris, vt deprimaris, vt intus totus derelinquaris, & ista tamen nulla externa oblectatio vel solatio depellas. Sic ubi te in cunctis virtutibus pro virili exerves, nec id prosperè tibi succedit: ac insuper & ab hominibus aliqua tibi patientia veniūr, necnon & à Deo flagellaris atque puniris in corpore, ad hæc à cunctis etiam hominibus tam spiritualibus quam secularibus abiaceris, conteineris, irrideris, ac nihilo sociis in omnibus his & id genus alijs patientiam tenes, nec excusere te queraris, sed præstolaris donec intrinsecus ipse te Deus releuet, hoc est, inquam, pauperem esse spiritu. Hic iam expendite, quæso, charissimi, sine maiori opus labore ad hanc internam tenendam paupertatem quam externam. Certè & acceptior Deo & multo nobilior est quam externa: & quotquot hanc internam paupertatem docent, & è suggestu hominibus commendant, longè gratias Deo præstant obsequiunt, quam qui externam tantummodo docent. Illam namque seruare, quam hanc, Deo similius est, sed & centuplo maiori ad illius, quam huius obseruationem labore opus est. Vnde etiam vel centum qui externam teneant paupertatem, facilius, quam unus qui in interna viuat, adduci atque converti possunt. Quod autem potior ac dignior vita sit internæ, quam externæ, paupertatis, non admodum probari indiget, cum maiori cum molestia & labore interna, quam externa, serueretur. Cæterū quod externa plus homines mouet, inde accidit, quod illis, quæ videntur, facilius, quam auditis & ministris expertis, fidem adhibemus. Estq; hoc voluntatis diuinæ, vt quidam externani teneant paupertatem, quod id impense illi placeat, cum apud vulgares homines magnum eiusmodi possint fructum facere, qui ob occupationes suas, quid interna sit paupertas, capere non possunt, ideoq; externam præcipuam judicat: cumq; hanc quosdam tenere conspicunt, eorum institutionibus & doctrinæ obtemperant: communienturq; conuertere se à scelerata & vitiosa vita sua ad agendum penitentiam. Et reuera qui externam hanc diligunt paupertatem, in eaq; se strenue excent, copiosè interim à Deo spiritualibus diuitijs intus ditantur, vt nullam forinsecus afflictionem molestie ferant, quādoquidem in spiritu mul-

Regem &
spiritu
pauperis
esse posse

Quanto
paupertas
externa
interiori
facilior.

multam percipiunt voluptatem: adeoq; quibusdam id penè impossibile videatur, vbi audiunt delere se ab huiusmodi internis delectationibus auerti, putatq; non magni pretij externam esse inopiam, sed longè huic præferunt internā, in qua scipios immodecē diligunt, & naturæ suz oblectamenta & voluptates in ipsa prosequuntur, credentes se Deo in huiusmodi voluptuosa vacazione seu otio seruituros. Nimirum vsuuenit hoc illis, charissimi, qui internas pressuras & angustias non sentiunt, & externam paupertatem fugiunt, vt sine intermissione decipiuntur, & homines sicut admodum perniciosi. Qui verò eam, quæ in afflictione & miseria versatur, vitam experiuntur atque degustant, in easq; vera cum resignatione rectè procedunt, multo illi maiores sentiunt poenas & cruciatus, quam qui externam tantummodo inopiam tenent: & si vel decem heminum vires habere possent, forent illis utique necessariae. Vnde, vt iam superius dixi, opus illis est, vt bene comedant & bibant: ne capitis incurvant debilitatem. Non enim ea nunc, quæ fuit olim, naturæ virtus ac fortitudo est: nec potest internam & externam simplicem paupertatem persecuti, nisi quis singularem à Deo hac in parte gratiā adeptus sit. Ceterū qui à Deo ad externam trahuntur paupertatem, diuino frēti auxilio, ipsam ascripāt: sentient hanc dubiè gratiā cœlestis operā. Deinde rotis se viribus internq; quoque tradant, vt utramque possint apprehendere. Quid si ambas adsequi nequeant, seruerūt alteram: & non naturam, sed vitia sua disperdant, enecentq; quæ. Qui verò ad externam vocati non sunt, pro interna Dominum Deum precentur, illiq; se tradant, vt in statu suo, qualis qualis ille fuerit, Deum semper timeant. Non enim est personarum acceptor Deus: sed qui timent eum & operantur iustitiam, chari & accepti sunt illi. Præstet nunc ipse nobis dilectissimi, vt in iustitia, & vitiorum omniumq; sensuum voluptatum ac spiritualis dulcedinis abnegatione, illi seruiamus, vt veram possimus paupertatem spiritus obtinere. Ad hanc enim omnes hominum status vocati sunt: maximè verò Religiosi omnes & specialiter Sacerdotes, vti vita B. Ioannis Baptiste testatur, qui rigidam utique & austera tenuit vitæ rationem, subtrahendo sibi forinsecus, quantum corporis imbecillitas ferre potuit: necnon & interna prædictus fuit spiritus paupertate, id est, humilitare profunda: despectus etiam fuit ab hominibus, nec scipsum quicquam in Christi comparatione reputauit: quod ea manifestissimè verba indicant, quibus ait: Non sum dignus ut soluam corrigiam calceamenti eius, & ea similiter, Ego à te debeo baptizari, & tu venis ad me? Quid autem ab hominibus contemptui habitus fuerit, exquæ manifestum est, cum, vti Dominus inquit, quidam ob victus parcitatem, à demonio eum possideri dixerint: actandem pro veritate in carcere decollatus sit, & latenter occisus, tanquam à Deo foret alienus: quod equidem nullam spiritalem sensibilem deuotionem illi adserebat, sed mortem pro Dei amore patienter exceptit. Patet hoc similiter etiam in sanctissimo Papa Gregorio, qui minus capiebat solatij, tam in interiori, quam exteriori homine suo, ex omnibus diuījs & honore suo, quā Eremita quidā ex sele suo. Præbetur etiam huius exemplum scemini & laicis omnibus in beatissima & glorioſissima semper Virgine Maria, quæ nullum in terris temporelē solatium habuit. Denique super hos omnes, ipse nobis Christus Iesus Deus ac Dominus noster, huius in scipio formam præbuit, qui pauper forinsecus, & in spiritu pauperior fuit, & à præsepi usque ad crucem, nullam unquam temporalem sensit consolationem.

Quibus
cui bene
& edendū
& bibe-
dūm.

Ad quam
omnis vo-
cati pau-
pertatem.

Ioan. 1.
Matth. 3.
Matth. 11.
& 14.

Marij cu-
lus sic fix-
mūrū ex
emp. min.

nam. Qua in parte secuti sunt eum pro viribus omnes Discipuli & Sancti illius, singuli in sua rigida & penosa vita, quantam & ipsi ferre poterant, & Deus ab eterno præordinarat. Itaque ut & nos hanc vitæ assequamur perfectionem, ille nobis præstare dignetur, qui est super omnia Deus benedictus in secula seculorum. Amen.

IN FESTO D. CATHARINAE VIRGINIS ac Martyris.

De ingenti fructu, quem passio Christi prestat diligenter meditata & exercitata.

S E R M O V N I C V S.

Inuenta vna pretiosa margarita, abiit, & vendidit vniuersa quæ habuit, & emit eam. M A T T H. X I I I .

GA quæ audistis verba, dilectissimi, dupliciter possunt intelligi. Vno quidem modo, quod Virgo Christi, ob castitatem, quæ lapidi pretioso comparatur, cuncta reliquerit, vt ipsam integrum servaret. Altero vero, quod Virgo huius passionem inuenierit, eamq; sit imitata, & pro qualicunque gratiarum actione, omni temporali renuntiauerit voluptati. Compendiosior Deo seruendi via Dei seruio. seu ratio, charissimi, in duobus sita est. Primo, in communium sanctæ Ecclesiæ institutorum ac exercitiorum, in paupertatis item, castitatis ac obedientie, & ailiarum bonarum consuetudinum obseruatione, quas nobis Christus in Euangelio seruare cōsuluit, aut quæ inde elicuntur, quas sancti Patres instituerent, que certè impendio faciunt ad exteriorem hominem coercendum, & virtutibus applicandum. Secundo, in passionis Christi exercitatione, cum illius imitatione coniuncta, ita videlicet, vt eam quotidie semel totam meditemur, & iuxta singulos quoque illius articulos, quatenus fieri poterit, vitam nostram componamus, instituamusque: specialiter vero eas obseruemus occasiones, quæ ex diuina nobis dispositione obueniunt, vt in eis nos abnegemus, examus, & Dominum ac Deum nostrum imitemur. Quod quisquis studiosius fecerit, inueniet nimirum, Deum piissimum ex immensa quadam misericordia sua tales sibi absque intermissione subministrare occasiones, per quas ad aliora possit descendere, & Domino suo, tam in agendo quam patiendo, conformari. Deinde, vt corde cuncta nostra perspiciamus opera, eademq; omnia ad Dei gloriam faciamus: sicq; nostros coerceamus ac refrænemus sensus, vt breui tempore mundi amor totus in nobis restinguatur. Vnde non immerito Christi passio pretiosa dicitur margarita, quam virgo Christi seruare debeat, & ea se exornare, ita vt quotidie totam hanc à Coena usque ad Ascensionem in celos mente pertractet, ipsamq; omnibus quæ habet, quæq; vnde cuncte conquerire potest, vniuersis operibus, omni gratitudine, & toto desiderio suo sibi comparet. Enimvero per huiusmodi studiosam illius meditationem facile omnes naturæ vitiouse propensiones ac malæ phantasiaz vincuntur, eitoq; ad intimam & cordialem suæ quis infirmitatis ac defectusitatis notitiam, profundamq; potest humiliatem pertingere. Vnde deinde ad intimam erga Deum cunctosq; homines ex

**Cui sese
nō sit dīf.
scīle.** vera dilectione compassionem peruenit. Et reuerā quisquis hāc negligit Dominicæ passionis meditationem, non facilē potest seipsum intus nō sit discere, sed vt plurimum foris in externis hāret exercitijs. Et quamuis fortasse in externis actibus & laboribus plurimum exerceatur, illi tamen intus ipsum suauem non efficiunt, nisi etiam in hac sese Dominica passione strenue ac viriliter exerceat. Ex hac namq; præiosa passionis huius margarita fructus optimi proveniunt, vt quod gratiam obtinemus Deo nos resignandi & offerendi in aduersis & afflictionibus cunctis, Deoq; absque dolo simpliciter confidendi. Qui tum haud dubiè regit nos, & onera nostra atq; curas fert ipse pro nobis, atq; ita nos veram discimus nostri resignationem: scīq; Deus potens succurrere nobis, & ope rem ferre in defectibus nostris. Deinde hac charitate sua, quæ in passione maximè relucet, incipit ab amore nos creaturarum abstrahere: ac dehinc inter agenda & dimittenda veram incipimus habere discretionem, Deoq; tanto magis confidimus, quod iam intellectu percipimus, nihil nos de nobisipsis sentire, non confidere, nec inniti nobisipsis, sed in sola Dei gratia sperare, ipsiq; inniti debere, ita tamen, vt non negligamus facere quod in nobis est. Atque hinc securè iam fidenterq; credimus minimè nos decipiendos: quandoquidem qui sibi ipsiis innituntur, fallendi sunt. Inde verò adhuc pector nobis gratia accedit, puta quod iam intelligere incipimus atque discernere, quid gratia, quidve sensualis affectio seu motio sit. Enim uero multi sunt, qui vitam ducunt sanctitatis præ se speciem ferentem, & sunt extrinsecus humiles ac simplices, intus verò non nihil sibi videntur, & tamen vani & nihil sunt. Cæterū quæcunque bona sunt Virgines, coram iure sanctæ Ecclesiæ & sacrae Scripturæ constitutiones & ordinationes intus & foris pro viribus obseruant, semperq; mente Deo adhærere nituntur, cui soli suas exponunt & queruntur miseras, non autem hominibus. Cumq; sic ab hominibus sese auertunt, premuntur ab illis grauiter & cōfunduntur: ipsi nihilo minus, qualibet illis molesta ac tristia occurrant, tacent humiliiter, & non hominibus, sed Deo ea queruntur. Ad hæc iugiter sese in virtute & passionis Christi meditatione exercent: vnde etiam per eandem Christi passionem, virutem & fortitudinem eis Deus subministrat, vt secum manere possint: quāquam & hoc virtus eis vertitur, & in eis contemptui habetur, quod priuatam suam in hoc deuotionem sectentur. Faciunt autem ipsi hoc cum timore Dei & quadam coram Deo verecundia, quando homines hypocrisia & infaniam id arbitrantur. Sed quia Deum testem habent conscientiæ sua, maguam concipiunt erga ipsum gratitudinem, ita vt præ amore illius, etiam gaudio & lœtitia perfundantur. Et malignus quidem spiritus non facilē hos mala tristitia capere potest, eo quod continuè sese introuerat, nec in lumine naturali, aut hominum locutionibus, vel rebus pulchram præ se speciem ferentibus speret, nec suauibus introuersionibus aut sensibili deuotioni innitantur, quasi tunc res è habeant, ac Deo vnitæ sint, quādo intus omnia illis arrident ac prosperè succedunt, (Qui enim sic sentiunt, illis vel maximè diabolus imponit) sed potius in ipso Deo & exercitijs, & diligenti sui ipsorum foris & intus obseruatione, & pro viribus ad Deum recursu, quem nihil detineat, suum statuunt profectum. Et licet corpus interdum à bonis exercitijs forinsecus quiescat, cor tamen non cessat gratias agere Deo, honorare Deum, & vitijs omnibus & quicquid illius amor aduersatur, resistere. Denique orant Deum, vt is sua sibi peccara remittat,

**Bonorum
Virginum
decreti
guo.**

**Quibus
satian
ei e im-
ponat.**

non quo poenam inferni euadant, aut celestem obtineant beatitudinem, sed quia illi peccata displicant. Nec orant, vt ipsi peccata non despliceant, sed vt veniam tribuat, ne ea gratiam illius à se excludant, præpediantve, in qua discere poterunt in virtutibus progredi. Orant etiā, vt Deus faciat secundum, quicquid sibi placet: quo & hīc, & in seculo futuro honor eius in se perficiatur. Orant, inquam, non poenam, sed peccatorum remissionem: poenam vero diuino relinquunt arbitrio. Ecce charissimi, hi fructus proueniunt illis, qui Dominicam recte meditantur & exercent passionem, si in hoc studio perseverent. Sed heu, proh dolor, per pauci hodie Religiosi hos percipiunt fructus, cuius causa est, quod nūm in solis externis propriis voluntatis operibus occupentur, nec pure se ad Deum introuerant. Sic & multum dispar est hominum vita, hac utique de causa, quod unus non potest absq; exerno labore & interno exercitio esse, alteri abunde sufficit externus famulatus. Ideoq; & inqualiter hanc homines marginatam accipiunt, atque inde fit, vt se se mutuò non capiant, & interdum alter affligat alterum. Et qui id aduertūt ex ignorantia fieri, debet ipsum ferre patienter, & cœcitatem huiusmodi hominum & quanamiter tolerare. Enim uero per eiusmodi pij cordis homines, plures alios Deus instruere, & ad veritatis vult iter reuocare, ubi satis ipsi intus versati fuerint. Quicunq; vero seipso no probè exēunt, antequam ingrediantur, aut qui non bene ingressi sunt, saepe in multis labuntur errores, antequam ipsi sciāt. Facile enim tales reperiunt, quod naturam ipsorum delebet, & sensibus placeat: seipso prorsus ab omni spiritali profectu retrahunt, deficiuntq; Et si forte eueniat, vt ferat vecunq; Deus externum ipsorum famulatum, non tamen hīc satis est illi. Ingentium namque fructuum illorum, de quibus præfati sumus, & ipsi, & omnes, qui ex illis corrigi poterant, si priorem sensibilis deuotionis viam exissent, ac deinde ad sua secepissent interiora, manent expertes. Et quia solo exteriori, qui per sensus exhibetur, seruitio perpetuò inharent, interioribus suis neglectis, vix aliquos referunt fructus: expedit autem, immò & necessarium fuerit, vt se se tota virtute diuino submittant, resignent, tradant beneplacito, vt sic Deum honorent, & immpendid pro sint hominibus, qui Deum offenderūt, & multos traxere ad vitia & peccata. Sicuti ergo iam dictum est, vt margarita hæc, quæ primò in dulcedine, in cognitione, in amore, quibus potitur homo, illam inueniens in cunctis exercitijs suis, sita est, quandoque frugifera fiat, & pro sit multis: rursus à dulcedine ad amaritudinem, ad derelictionem, ad passionum ex amore tolerantiam descendendum est, & omni omnino proprietati moriendum. Quāto enim quis à propria voluntate nudior, & à dulcedine seu delectatione derelictior est, tanto & à diaboli laqueis, & temptationibus, & tristitia mala in presenti, & ab Inferno ac Purgatorio in vita futura liberior atq; immunior fit. Nec facile talis ex Dei gratia in peccata recidere potest, nisi sponte ac studio se ad peccata conuertat, quod difficulter atq; ægrè fit. Ceterum vt prior deuotionis gradus virtutum est actibus cum dulcedine insistere: sic & iste posterior equè est virtutum actus perficere, sed maiore cum labore, cumq; conscientiæ remorsu & duris reprehensionibus, quæ patienter ferendæ sunt in fide simplici: prorsusq; confidencū, Deum nos minime derelicturum. Et si videatur nobis, quod ille nos relinquere velit, spes firmissima tenenda est, Deoq; fidendum, quicquid etiā nobiscū agere velit Christi in tempore & æternitate. Ecce videtis, charissimi, quod Christi passionis mediapassione meditatio

tio quibus
quo con-
ducatur. tatio perducat, ad summam utique perfectionem & unionem tantam, ut unus
cum Deo spiritus simus. Praeterea nobis idem ipse benignissimus Conditor no-
ster, ut sic pretiosam hanc reperiamus margaritam, ut ipsa simul in nos omnem
secum adducat Dei bonitatem, ad laudem & gloriam ipsius. Amen.

SEQVITVR COMMVNNE SANCTORVM: ET primùm de Apostolis.

De omnis priuati amoris, proprie voluntatis, & delectationis in rebus creatis extra Deum, mortificatione cum vera resignatione.

S E R M O V N I C V S.

Si diligitis me, mandata mea seruare. IOAN. XI. V.

Ioan. xii.

DOMINVS noster Iesus Christus, dilectissimi, qui cum dilexisset suos, qui erant in mundo, vt D. Ioannes inquit in Euangelio suo, in finem dilexit eos: post multa consolatorij amoris sui signa & argu-
menta, quæ præcipue in vltima illa Cœna, quam multo cum sui cordis desiderio peregit cum ipsis, eisdem dilectis Apostolis suis exhibuit, illius eos admonuit charitatis, quam pro tanto suo amore iure sibi vicissim debebant: assuerans, quod dum illam duntaxat rectissime possent exhibere, si doctrinæ suæ & præceptis obtemperarent: promittensq; illis, rogatu-
rum se Patrem suum, vt mitteret illis alium Paracletum, qui maneret cum eis in aeternum, Spiritum veritatis, quem mundus non potest accipere, quia neque vidit eum, neque fit eum. Quamobrem & ipse, charissimi, iterum de dilectione dicere starui, quando de ea loqui dulce semper & iucundum est: experiri verò eam atq; senti-
re, multo suauius. Itaq; præcipit Deus amatoribus suis, vt diligat se per suorum obseruationem mandatorum. Quisquis enim mandata illius transgreditur, ip-
sum non amat. Manifestum autem est omnibus, odio habere Deum omnes in peccatis permanentes. Vnde de his dicere supersedeo, de illorum potius vita pro meo captu-
dicturus, qui Deo excellentissimo in amore seruunt. Sanè quicunq; amare Deum cupiunt, his mandata illius seruanda sunt, id est, Deo obtemperabunt, nec aliquid propriæ habebunt voluntatis, sed ex sententia dicet: Non mea Domine, sed tua
voluntas si ut. Voluntas autem Dei, bonus amor est: & amor bonus priuatū amorem nescit, sed diligit se propter eum quē amat. Ad hūc porrò amorē tria requiruntur. Primo, diligens externorū sensuum custodia, vt videlicet portas quinq; ob-
seruare, & multa cum sollicitudine custodiare discamus, omni quoq; inordinato affectu seu desiderio absq; cessatione relucentur, sensib⁹ deniq; perpetuū inui-
gilemus, ne quē illis vñquā ad vitia præbeamus assensum. Secundo, vt internæ discamus propriæ cōplacentiæ, & proprijs reprehēsione dignis institutis ac vi-
uēdi rationib⁹ emori, nec his villo pacto cōsentire. Specialiter verò ab his quin-
que spiritualibus inferni portis nos custodire, vt pote voluntate propria, priuato
amore ac delectatiōe, propria cōplacentia seu præsumptione, propria spirituali-
vīsurpatione seu vendicatione, & iudicio proprio seu propria sapientia. Tertio,
vt quotidiana habeat anima opera & exercitia sua erga Deum & semetipsā,
sestq; ex amore purissimo Deo hostiā viuā offerat in perfecto timore perseu-
rare coram cūcīs etiā hominibus. Quod quidē tam admirabili sit ex amore, vt
verbis exprimi difficulter & egrē possit, quāuis gustare & experiri liceat. Sensus
namque.

Quos De-
us odio
habeat.

Matt. 10.
Tria ad
amorem
requiri.

II.

III.

nanque & vires naturę omnes excedit. Imò & seipsam anima h̄ic transcendent in spiritū libertatē, qua donata est, & ad Patrem v̄isque cælestem accedens, vt meius potest, illi se vnit cum intima sui ipsius vilipensione seu annihilatione ad supremam & dignissimam illius laudem, tota n̄t̄ se illi tanquam immensum nihil in abysso diuinitatis eius subiicit, rogans eum, vt se fructuosam efficiat in seruitio suo, atque vti ab æterno se amauit & elegit, & ob quod sese creauit & omnia, vt hoc & in se & in creaturis omnibus, vti ipse nouit gratissimam esse voluntatem suam, qualecunque id sit, absque sua electione perficiat, impleatq; Aequè enim iustitiae & misericordiæ, si sic illi placet, exemplum esse parata est: non tamen quod damnationē suis velit prauis actibus mereri. Denique rogit Deum Patrem, vt virtutem sibi tribuat gratissimam suam excquendi voluntatem. Deinde à Patre transit ad Filium æternam sapientiam, eiq; similiiter se totam vera cum simplicitate, veluti que nihil sit, nihil sciat, nihil cognoscat, nihil sapiat ex se, quid faciendum sibi, quidue dimittendum fit ad laudem ipsius, iuxta acceptissimam eius voluntatem: oratq; vt ipse hoc & in se & in ceteris creaturis omnibus diuina sua perficiat sapientia, vt ipse nouit ad maximam esse laudem suam, & fructuosissimum hominibus vniuersis. Non enim ad seipsam respicit. Hic iam in vera simplicitate animo quieto, tranquillo, resignato est ad omnia, diuinamq; expectat operationem: credens firmiter, & absque hæsitatione sperans ipsum facturum, & ab ipso venire quæcunque sibi eveniunt, eaq; ad laudem ipsius de manu illius suscipit, nihil inquirens, nihil discutiens, nihil inuestigans, sed simpliciter id agit, quod eius credit esse voluntatem. Nec id certum haber, sed credit. Si nanque pro suo videre vel scire agere deberet, sp̄enumerò eiusmodi rationi illius absurdā viderentur. Sed id illi minimè permittitur: quin per fidem & amabilem in Deum fidutiam, eidem se relinquere cogitur & resignare. Itaque exaltatur h̄ic Deus in ea pro illius sapientia, & humiliatur ipsa pro suo intellectu. Ipsaq; hoc exercitio eadem h̄ec amans anima etiam in paruis & vilibus actibus vtitur. Denique sic cum Dei sapientia anima in vera simplicitate vnitur, simulq; in vastissimam & immensam pertingit diuinitatem, & illius incognitæ essentiæ caliginem, vbi creaturis omnibus exaltatur & incomprehensibilis est: quandoquidem nuda essentia est, quod vires hominum creatarum pertingere nequeunt, quanquam vniuersi illi possint per fidem, spem & charitatem. His verò peractis, amans h̄ec anima ad Spiritum sanctum, ex utroque, id est, Patre & Filio, procedentem, accedit, ipsaq; similiter ex toto se subiicit, tamq; perfectè illi se vnit, vt rebus creatis omnibus superior fiat, spemq; fidemq; transcendens, per amorem transcat in Deum. Vbi iam idem amor cuncta charismatum atq; donorū munera excedit, tamq; profundè ac prope isthinc anima in abysso increata essentiæ Dei vnitur, vñ nullus queat creatus intellectus consequi. Siquidem vnius & libertas, quas h̄ic anima sentit, creaturis omnibus incomprehensibiles sunt. Atque ita non nihil, vt sic dicam, transit homo in Christi humanitatem: ideoq; non iam erubescit, sed liberè Christo se sociat, iungit & vnit. Cumq; aliquem patitur defectum, Patrem pro illo rogaturus, Christum secum ducit Patrem exorantem: idq; p̄cipue in venerabilis perceptione Sacramenti, vbi se simul offerunt Patri æterno in eadem virtute, cum eodemq; sanctæ Ecclesiæ fructu, quibus ipse se Christus obtulit in cruce, quando ait: Pater, in manus tuas cōmendo Luce 22. 36.

Qui Deus
in anima
exaltetur,
& anima
humilie-
tur.

spiritum meum. Dicitque hic anima secundò, *anxio ex amore ad ipsum Christum:* Obscro mi Domine, ea in me libertate vtere, qua in te vslus est Pater tuus, mecumq[ue] pariter ora, vt beatissima Trinitatis voluntas pro modulo vilissimæ imperfectionis meæ, tam in me perfectè fiat & impleatur, quam in te vñquam perfecta est: patiarisq[ue] vnum me esse tecum pro salute Ecclesiaz tuae. Ipse iam semel passus es, & mundum redemisti, nec poteris crebrius pati: ego vero adhuc tui loco pati possum. Vnde quæso ne mihi parcas, quomodo nec Pater tuus tibi pepercit. *Paratum est enim cor meum ad omnia,* quæ placent tibi & in tempore & in æternitate. Melius ipse nōstis, in q[uo]d laudes tibi & grates præcipias referre queam, & cunctis magis prodesse hominibus, & ed, quæso, vt dirigas me. Itaque iam Deo confidit, Dei gloriam & honorem in se perficienda. Cæterum antequam ed pertingat anima, vt ita se totam Deo offerre queat, multas prius incognitas & penosas mortes, desertasq[ue] vias subire habet. Vbi vero priores duas absolvit vias, iam Deus ipse veniens, eam per seipsum introducit, docetq[ue] eam tertium amoris iter. Ibi vero tota cum Deo vnitur, sicuti iam dicunt est. Heu heu charisiuni, quod todie tam pauci verè spirituales reperiuntur, inde accedit, quod has hisq[ue] similes vias homines ingredi nōlunt, ideoq[ue] non omnibus hominibus fructuosi efficiuntur. Si quis autem ad charitatis præcepta, ea, qua dictum est, ratione conuertere se vellet, maiorem ille fructum faceret, quam plures alij, qui nihilominus Deo seruire volunt, sed cum incubitdita sui ad impatientiam extrouersione, non in simplicitate, & in externo duntaxat actuoso famulatu, non in amore introuerso, quomodo iam dictum est. Denique hoc pacto ex somno tenebrarum ad veram lucem peruenitur. Enim uero gratia noua nunc nobis proponitur: quam si non apprehenderimus, fugiet nimirum & elabetur ex manibus nostris, vt nec ipsi sciamus quo pacto recesserit. Quamobrem omnes in commune, dilectissimi, Deum pro vera simplicitate ac humilitate inuocemus, quo nos ex vero corde profundè humiliemus, despiciamus, & omnium, quos mundus habet, minimos, abiectissimos, contemptissimos, indignissimos, arbitremur: vtq[ue] omnes, qui viderint nos, mouent super nos capita sua, & irrideant ac despectui nos habeant: & vt demum in oculis omnium tam efficiamur viles, indigni, ac nihili, vt creature omnes in nos insurgant: quo sic omni discamus propriæ mori voluntati, simulque custodire nosipso & foris & intus ab omni proprietate, ac deinde offerre nosipso Deo ad honorem ipsius in gratissimum beneplacitum eius, absque nostri resumptione & electione omni in tempore & æternitate. Denique, vt haec non ex propria assumptione, sed ex desiderio placendi Deo, de quo iam non nihil diximus, faciamus: idem nobis præster Deus sublimis & gloriosus, cui est omnis honor & imperium in secula seculorum. Amen.

IN FESTO PLVRIMORVM MARTYRUM.

De duplice passione morientis ac desolati hominis, per quam spiritualiter martyris fieri protest ad exemplum Christi.

S E R M O V N I C V S.

Calicem Domini biberunt, & amici Dei facti sunt.

FESTVM

EST V M hodie diem celebramus, charissimi, sanctorum Martyrum N. & N. quos Deus Pater cælestis singulari honore dignatus est atque donauit, ut conformes fierent *imagini virginis Filij sui*, per amaritudinem & pœnam preciosi atq; pulcherrimi calicis, quem ipsi, sicut & idem Dei Filius, biberunt, dum cruciatus omnes pro confessione nominis eius libenti animo perpessi sunt. Qui nimur singularis ipsorum honor est, quod ad hanc potuere dignitatem ex gratia pertingere, ad quam vnicus Dei Patris, per acerbæ passionis ac diræ mortis, quam & pro ipsis & pro nobis omnibus sustinuit, calicem subleuatus est. Vnde & sancta Ecclesia de imperterritis ac inuictissimis his Christi militibus & amicis Dei longè charissimis, ita canit: *Calicem Domini biberunt, & amici Dei facti sunt*. Et quia de Martyribus loquimur, duplex esse Martyrium, hoc est, passionem duplificem, vobis charissimi notandum est. Fit enim aliquis Martyr gladio extrinsecus, & amore mortificante intrinsecus, quemadmodum de B. Martino legitur: *Quamuis persecutoris eum gladius non abstulit, non tamen honore martyrij fraudatus est.* Cæterum, dilectissimi, Christi passio vt cunque probanda seu experienda est per dignæ pœnitentiaz laborem in vita moriente, atque ita ad Dei amicitiam pertingendum. Quisquis enim Dei cupit esse amicus, ad tolerandas cruces & afflictiones animo parato & imperterrito sit pectore oportet. Duplex porrò vitæ morientis crux seu afflictio est. Prima externa est, dum quis voluptatibus ac vitijs suis reluctatur, de qua Apostolus loquitur: *Qui autem sunt Christi, carnem suam crucifixerunt cum vitijs & concupiscentijs.* Altera spiritalis quedam pressura est, & macritudo, seu ariditas & sensibilis gratiæ priuatio, in qua vel maximè se se perdit homo, cogiturq; interdum per hanc magis, quam per aliud aliquid, ad Deum se conuertere. Sunt namque qui omnia tunc sibi perisse arbitrantur, quando non multa sublimiter per intellectum capiunt, multamq; intus deuotionem & gratiam sensibilem non percipiunt, nec experiuntur multa. Quæ vt ad incipientes pertinent, eisq; permittuntur, ita minimè petenda sunt illis, qui præclarissimam amoris virtutem cupiunt apprehendere, cuius nimur comparatione vix alicuius præcedentia momenti sunt. Et licet vt cunque præparent hominem ad sublimem illam dilectionem capessendam, in seipso tamen per exigui pretij sunt. Sanè perquam raro hodie inuenire est, puros atq; perfectos Dei amatores. Plures sequi Deum volunt, sed non nisi per dulcedinem. Quam si non sentiant, si non amore vulnerante trahantur, Deum sequi renunt. Itaque vbi aduertit Deus non posse se adducere eiusmodi vel trahere ad se imitandum, nisi per dulcia, amore vulnerante ipsos allicit, donec ad ligâtem eos perducat amorem, vbi iam aufugere nequeunt. Deinde ad amentem seu insanum perueniunt amorem, ibiq; tantum accipiunt roboris & fortitudinis, ut parati sint ad omnia, totoq; se ad Dei gloriam, ad omnem despectum, irrisiōnem, afflictionem offerant, quæ illis Deus occurrere volet. Simulq; in occultam divinitatis se se abyssum projiciunt offeruntq; multa cum fidutia dicentes: Si nos, & Deus piissime, vel seruare vel perdere volueris, potestas penes te est, si de nobis sanctissima voluntas tua. Vbi verò huc pertigerūt, iam adepti sunt, quod Dominus volebat, cui etiam perinde est, quibus modis quaq; via huc perueniatur. Cæterum vt quamlibet animam Deus, quæ pietas illius est, ad se trahere posse, idem tam largè confert munera sua, seruitq; nobis tam blandè ac familiariter gra-

Martyris duplex.

Crux dñi plex.

Galat. 5.

ter gratia sua, hoc solo fine, ut anima se se illi absque villa vel contradictione vel subtractione totam in omni desolatione seu derelictione offerat & resignet. Cumque illi, ut praedictum est, ingentem gratiam & dulcedinem sensibilem largitur perceptionem, ideo id agit, ut per hanc eam trahat extra semetipsam. Vbi vero a dulcedine abstractam ad ariditatem vocat, in alio eam gradu vult constitueri. Nam enim ablaturus est omnia, quae vnamquam dedit. Quibus ablatis, in multa hominem paupertate ac mœrore in seipso relinquit, non alia vtique ex causa, quam ut discere incipiat animo esse per omnia resignato, nec uspiam nisi in solo Deo quietescere. Ad hunc verum Dei amorem dupli via peruenitur.

Duplex ad amorem
Dei via

- Prior est delectatio affluentis gratiae Dei. Hic iucundum est homini in bonis desudare exercitijs. Facit autem hoc ideo Deus, ut voluptas carnis in eo tanto citius restinguatur. Itaque vendit hic seipsum homo ex amore, dum strenuo ac virili animo cuncta temporalia oblectamenta saltidit, adeo ea propter amoris magnitudine paruipendens despiciensque, ut in sui admirationem rapiat omnes, quos ipsum videre contingit. Quomodo & de Sanctis quibusdam legitur, quod tam celeriter ab omnibus huius mundi gaudijs, solatijs, delectationibus se abstracterint, tantaq; cum strenuitate auerterint, ut videre mirum fuerit. Facit hoc nimis mirum Spiritus sanctus potentissimo amore suo, qui instar mortis fortis est.
- II. Altera via, resignationis & crucis seu afflictionis est. Hic, ut prefati sumus, omnini homo spiritali solatio priuatur. Hinc porro spiritualis nascitur istorum Martyrum fortitudo: estq; haec via ariditatis & siccitatis devotionis. Quamvis autem spirituales Martyres isti diuersis abundant afflictionibus, amant nihil minus Deum suum, nec minori veras virtutes studio & intentione, quam præcedentes, prosequuntur. Habent autem curas & angustias multas in hac vita, adeo ut sepe ignorent, quo se propter huiuscmodi mœroribus vertere debeant: & nudè duntaxat fidei, spei, charitati in obscura quadam caligine innituntur. Ceterum peccato consentire penitus non lunt, quilibet iam ipsis eueniunt. Semper namque in pectore suo cor contritum & humile gerunt, multumq; ex aliorum hominum gratia torquentur, non quo hanc illis inuident, sed quod vitio fieri credant, quod ipsi eandem gratiam non habent, nec satis se pro illa obtinenda exercitârust. Cumque maius adhuc studium & conatum adhibent, multo adhuc intus aridores & lapide duriores efficiuntur, ita ut nonnunquam vix ferant patienter, & magis magisque animo deiiciantur excrucienturque. Hinc iam metuere incipiunt, inuidere se alijs gratiam ipsorum, atque ita dolorem super dolorem accipiunt. His verò seu similibus adeo plerunque fatigantur, ut quid agendum sibi sit, penitus animo dubij sint. Non lent equidem Deo in virtutibus esse ingrati, nec tamen eas queunt apprehendere. Videtur autem illis non posse se non offendere Deum vel per impatientiam, vel per desperationem, vel animi grauitatem seu mœrorem. Id verò dolent ex animo, cum odio habeant omnem iniuriam, (quandoquidem solum Deo peccatum displicer) quod ipsi non ignorant, cum Deum offendere non lunt. Tandem, licet non absque graui labore & difficultate, totos se resignant, & omnia sufferunt patienter, donec Deo placeat mutare. Vident enim nihil posse se amplius. Sic itaque docet eos Deus resignationem suu subiectiōnēmq; ut videlicet ita se sub Deo relinquant, exceptis in omnibus: iamq; illis prioribus gratia affluentibus fiunt similes, & quodam modo longè nobiliores excellētioresq; cum hic gradus multo sit Christo confor-

Quomo-
do alioq;
gratia tor-
queantur
etiam pīj

conformior, cuius omnis vita passionibus abundauit. Iste Martyres spiritalis pro ipsorum iudicio omnium pauperrimi, sed coram Deo locupletissimi sunt. Sunt etiam, ut ipsis videtur, omnium à Deo remotissimi, sed reuera proximi sunt. Sic & omnium se credunt coram Deo abiectissimos esse, cùm sint electissimi. Omnium denique se Deo infidelissimos sentiunt, cùm tamen fidelissimi ac strenuissimi sint ad illius promouendum honorem, contemptumq; præpedié-dum, ob quæ & patiuntur hæc annia. Varijs quoq; temptationibus ob hanc spiri-tus paupertatem se sentiunt impugnari, quæ licet ipsa quoq; morte grauioribus ipsoſ doloribus excrucient, maximè quando pro ipsorum iudicio nonnihil ab his superantur, omnino tamen consensum præbere recusant. Vellent etiam & percuperent ex animo virtia sua extirpare ac vincere, & exercere virtutes, sed nō possunt. Quod ipsum & huic similia tantos interdum dolores, curas, angustias intus eis parit, vt sibi infernales poenas pati videatur. Id verò ex ingenti cordis ipsorum erga Deum amore & fidelitate eis accidit, tamenſi id ipsi de se ignoret. Vnde omnium, quos mundus habet, se sceleratissimos reputant, cùm tamen co-ram Deo purissimi sint. Offendunt autem sapientia Deum, quod tantum, in his ih-ternis pressuris & afflictionibus dolent, & nonnunquam vindicat hoc in eis, vt ipsoſ quandoque in impatientiam, pluresq; alios defectus, puro cōtrarios amo-ri, labi permittat, quos utique haudquaquam incidenter vñquam, si in his vere dolore. effent resignati. Studerent nanque in his plena semper pace gaudere, idq; si face-rent, mirum in modum supra cunctos in his proficerent homines: quo se profe-ctu sua mœſtitia inordinata & immodica animi grauitate priuant. Nascitur au-tem hic in eis mœſtitia & dolor, quod necdum veros illos cognoscant fructus, qui hinc proueniunt: aut certè ex suis ſorum irrefignatione, quod ad patiēdum minimè ſiat resignati, vel quod nimium eis moleſtum ac diurnum videatur, ad finem vñque istas pressuras & afflictiones tolerare. Sed certum habeant, niſi ad finem vñque pertulerint, ſe ipsas prolongare, multoq; amplius exaggerare ſeu aggrauare, vero quoque fructu illo priuare ſemetiſos, qui hinc propediem exoriretur, ſi tantum innocenter animoq; voluntario ſufferre & ex amore ſe resignare poſſent. Quod quod facerent ſimplicius, tanto nobilius fructum illum mererentur, longeq; excellentius illustrarentur. Enimvero post hanc noctem obſcuram ac tenebroſam, lux profeſtò clarissima ſuccedit, (ſi tantum recte ſe gerat homo) quæ vniuersum illius fundum intus æterna veritate illuſtrabit. Atque hinc non foris in oculis hominum, ſed intus coram Deo certus efficietur, ad ſumnum illum atque purissimum ſe poſſe amorem pertingere, vbi ſe-ipsum perdit homo, & abnegat atque relinquit propter Deum, cum omnibus, quæ ſua ſunt, ſimulq; vñus cum Deo fit amor, quem nullus in ipſo deſtruere, nullus vñquam poterit violare: quandoquidem Deus in illo cum omnibus electis ſuis quiescit, & omne hic velle & nolle prorsus amittitur. De hac fe-licitate vt vñterius aliquid inuestigemus, age quæſo meditare, & iterum atque iterum meditare, ò anima mea, quamq; ingens, quamq; ineffabile gaudium, he-axitudinem, gloriam, honorem illi conſequentur, qui ſine medio perſpicue iu-cundissimum & amabilissimum Dei vultum contemplabuntur, ſummoq; illo & optimo bono, quod Deus ipſe eſt, in quo oris voluptas, potestas, gaudium, pulchritudo continetur, felicissimè perfruentur, in ipſoq; quicquid bonū, quic-quid appetibile eſt, perenni cum gaudio & ſecuritate poſſidebunt, & in ipsum

M m m m

transmu-

Qui cor
interni
Deum of-

transmutabuntur, nunquam ab illo separandi. O quām ineffabiliter ingēs erit gaudium illuc, quo beatissimam consipient Trinitatem, Domini nostri Iesu Christi gloriosam humanitatem, beatissimam & gloriofissimam semper Virginem Mariam, eiusdem Dei ac Domini nostri Genitricem, cum omnibus sanctorum Angelorum agminibus, iuxta Ordinem ipsorum, Patriarchas omnes atque Prophetas, Apostolos, Martyres, Confessores, Virgines cum omnibus Sanctis: quorū tanta concordia & vnanimitas est, vt si p̄fectibile foret, qui inter eos præcipius & maximus est, libenter extremo & minimo sua vellet gaudia impari: & qui minimus est, sua ex animo gaudia, maximo ac excellentissimo ad ea, quae is habet, gaudia cupret superaddi. Cæterū quām vehementer & excessiu: diuino succendantur amore, haudquaque cogitari, nedum verbis exprimi

Quāta se: re omoiū soliditas. potest. Quām igitur stolidi, quām obtusū & prorsus emotiōne mētis sunt homines.

illi, qui pro modica carnali celestatione, tribuno aliquo temporali vel hono: re vanissimo vsqueadū obliuiscuntur, amittūt & procul à se repellūt æternam beatitudinem? Cogita hæc anima mea, quām potes serid ac studiosē, dum adhuc in gratiæ tempore posita es. Age insiste, quæso, bonis actibus, ne perenni gaudio frauderis. Festina, propera abiq; mora virtutibus incumbere, nullius te cedeat laboris, sed labora fideliter, vt in hoc breuissimo tempore bonum æternum ac perennem lætitiam merearis. Nihil in hoc seculo tam tibi charum sit, ob quod semipaternam Dei amicitiam & amorem perdere velis. Estq; hoc summopere tibi animaduertendum, afflictiones omnes, tristitias, aduersitates, miserasies seculi huius, prorsus non esse comparandas vel assimilandas ad futuræ vitæ & Sanctorum omnium gaudium ac beatitudinē, qui vtique Sancti per iustum & optimam vitam suam cō pertigere, quos & ipsa tibi imprimes, & velut exemplar quod imiteris, vitam ipsorum tibi ob oculos propores, vt simul cum illis incomprehensibilis ac immensi præmij illius participem te facias. Cogita, quæso, anima mea, quantus honor, quārum gaudium, quanta dignitas est esse in cœlesti illa ciuitate Hierusalem, cum Sanctis omnibus illic cōgregatis, qui tuuissimum sanè reperere iter, per quod ex hoc fluxo ac deciduo exilio, ad vitam æternā in-

Signa re: signatorū quoique. gressi sunt. Sed vt cō, vnde paulisper digressi sumus, redeamus: sciendam est, resignatos hos homines quinque, vt Dominus ait, sublequi ligna. Primum est, quod demona ejiciunt in nomine Salvatoris. Id nimis faciunt omnes, quotquot mortalia sua peccata vero cum dolore & cordis contritione confitentur. Secundum, quod linguis loquuntur nōn. Hoc agunt, quicunq; vitiosa ac inutilia verba deuitancs, utilia loquuntur, vt verbum Dei & sacrum Euāgelium: quiq; deuotat.

III. fundunt orationes, peccantes corripiunt, instituunt insipientes. Tertium, quod serpentes tollunt. Id faciunt illi, qui studiosē ac sedulū prauis cogitationibus reficiunt, easq; de corde extirpant. Quartum, quod mortificum si quod bibant, non eis nocet. Id ipsis recte congruit, qui per educationē pauperis sur proper iustitiae: qui dum in suis persecutione & opprobrijs patiētiā tenent, nihil eis persecutions vene-

V. na nocent. Quintū, & ultimum, quod super egros manūs imponunt, & benebant. Id de omnibus illis recte dicitur, qui inimicis suis, quæcumque aduersum se iniquè egérūt, ex toto eodemq; benigno corde remittūt, & eleemosynas pauperibus & egenis impertiūt. Deniq; quotquot hæc quinq; Euāgeliū signa in se reperiūt, de illis dici potest, quod vere fideles siue credentes sint, à Christo ad æternā beatitudinē assumēti, quā nobis omnibus diuina largiatur clemētia. Amen.

IN FE-

IN FESTO VNIVS MARTYRIS.

De triplici spiritali tentatione, id est, triplici spiritali fornicatione, putia, luxu vel luxuria, enarratio, superbia: de quæ triplici aduersus has canone.

SERMO VNICVS.

Beatus vir, qui suffert temptationem. IACOB. 1.

 Vo d Diuus Iob ait, militiam seu temptationem esse vitam hominis super terram, adeò verum est, dilectissimi, ut Sancti vitæ nostram, non vitam, sed temptationem appellant. Dum enim vna abscedit tentatio, mox aliam expectamus: cuius ratio est, quod ea Domini voluntas sit, ut eamus, & fructum afferamus. Qui fructus est, ut progrediamur seu proficiamus in via Dei: idemque in temptationibus situs est, ex quibus nimis occultam spiritalem dulcedinem, tāquam mel è spineto cunctis generis floribus, sugere licet. Porro qui non est tentatus, ut Salomō inquit, & deuotissimus Doctor D. Bernardus, quid scit? Adeoque plus mille in sacris literis de ingenti temptationum utilitate testimonia reperiuntur. Et est planè singulare diuinī erga hominem amoris indicium, tentari ipsum atq; probari. Sic enim corona illi apprehendēda est, instar sancti Martyris huius, cuius hodie sancta Ecclesia memoriam celebrat, & canit de ipso, idcirco beatum eum esse, quod temptatione sustulerit, in eaq; probatus, coronā vite adeptus sit, quam repromisit Deus diligētibus se. Notandum est autem, charissimi, duplēcē temptationem. Prior carnalis est, & foris in sensualitatis regno aliquādiū dominatur, dum videlicet tentatur homo secundūm sensus exteriores, delectationem querere in creaturis, siue in amicis, siue cognatis, siue alijs mortalib; hominib;: siue etiam in curioso ornatu, in vestibus, in ornamentis, in codicibus, in instrumentis, iucundis habitationibus, cibo, potu, aut alia quavis mortali creatura. Sic enim miser homo varijs sāpē rebus spōte inhāret per amorem, & haud secus, quam lappæ vestib; adhāret. Quandoque vero sensus ab omni huiuscmodi viscosa adhesione prorsus liberi sunt: sed rursus nonnunquam homo mirum in modū in carne & sanguine, & per illicitas cogitationes impugnatur. Attamen quācumuis spurca ac fōrdida temptationes sint, & quamlibet horribiles videantur, nihil tamen homini obesse queunt, ut D. Gregorius testis est, dum ait: Tentatio nō maculat hominem, nisi penitus negligens sit, & negligenter inde se auerterat. Altera tentatio, spiritualis & interna est, & in regno intelligentiæ dominatur. His aduentendum est, dilectissimi, opera spiritus & carnis adeò permixta & sibi inuicem conexa, ut cuncta interna exercitia, & ad Deum cōuersio, ipsaq; opera naturæ, quādiu in hac vita sumus, simul in nobis agantur. Atque interim in bonū nostrum permittit omnipotens Deus, angelum satanæ intus ob animæ oculos, transformare se in Angelum lucis: idque potissimum, cum quis vires suas in sui introuersione trahit ad operandum in Deo. Deinde & id vobis notādū est, charissimi, D. Ioannē A postolum peccata omnia in tres partes distinxisse, dum ait: Omne quod est in mundo, concupiscentia carnis est, & concupiscentia oculorum, & superbia vita. Ut autem tria hæc singularia peccata inter mundanos penè omnes dominantur in carne, ita & intus in spiritu sub habitu religioso plus satis regnāt. Et extrinsecus

M i m m : 2

quidem

Ecccl. 14.

Tentatio duplex.

L.

II.

2. Cor. 12.

1. Ioan. 2.

quidem si fiant, manifesta sunt, & nullo negotio dinoscuntur, modò quis ea in seipso obseruare velit. Spiritualia verò peccata magis latent in multis, & plerunque etiam sub illis, quæ specie bona sunt, ita ut vix aduerti possit, qui iam præ foribus adest, grauissimus casus siue lapsus. Enim uero spiritualis fornicatio siue luxuria dicitur, cùm quis seipsum istmodicè querit, multoq; cum desiderio ad sensibilis deuotionis affluentiam inhiat, cupitq; perpetuò suo arbitrio, paci ac libertati relinqui, ut nemo ipsum ausit corripere, nec laborem debitum exequi cogatur, semperq; in priuatis quibusdam ac singularibus, quas ipse sibi absque bona intentione elegit, precibus & exercitijs permanere queat. Cumq; iste eiusmodi non potest dulcedine potiri, totus perturbatur ac male habet, & impatiens est etiam in rebus modicis, quæ illi accidunt, tametsi nullius omnino momenti sint, queriturq; nihil secus grauia damna & grandes tentationes se sustinere, quando pace sua intus pro suo voto ac delectatione frui non potest.

Cur sensibili gratia seu deuotione Bernardus ait, conferre eam Deum illis, qui nec meruerint eam, nec ipsa digni sint: facere autem hoc ipsum misericorditer, quo tanto eos facilius ad suum possit amorem pertrahere. Rursum verò quibusdam hanc ipsum denegare, qui tamen multum diuq; laboriosè exercitati, & ipsius impendiò capaces sint: immò talibus cum quandoq; omnibus virtutis ipsorum diebus hanc denegare, & postea in vita futura copiolissime remunerari. Quare autem id faciat Deus, ista ratio est, quod spiritualis noster fructus, supremaq; beatitudo, in eiusmodi delectationibus internis minimè sita sunt, sed potius in interna fiducia & amorosa adhäsione ad Deum, & ut nos ipsos neque in prosperis, neque in aduersis queramus, sed Deo nos per aduersas & prosperas mancipeamus, & ut pauperculos ac indignos seruulos exhibeamus, offeramusq; nostris nos illi sumptibus, si id nobis possibile foret, perpetuò libentissimè famulaturos. Quanquam iuueni & infirmo adhuc tyroni, & recens inchoanti talenti à piissimo Deo gratiam petere permitti potest, si id petat, ut ipsum tanto virilius laudare, in eiusq; amore tanto fortius corroborari queat. Vbi verò deuotionem huiusmodi, pacemq; iucundam ac voluptuosam, quæ virtute dona Dei sunt, non merita nostra, nostri causa plus quam ipsum datorem diligimus: luxuriam haud dubiè spiritualem, & ingentē incurrimus infidelitatem, quā Deus piissimus tam plenissima sui & foris & intus proper nos abnegatione, haudquam de nobis meritus est. Spiritualis porrò auaritia est, dum quis plaga semper appetit, quam sibi in huius temporalis peregrinatio itinere necessaria sunt. Cur autē plura secū peregrinus in via deferre velit, quam quib; ad propria cōmodè remeare queat? Ingēs profecto, mihi credite, in exteriori paupertate macula est, aliquid ultra necessaria appetere. Id ipsumq; intrinsec spiritualis paupertati labem nō minimam adsperrgit. Quis, quanto, unquam pauperior fuit, quam is, qui ex vera nudaq; paupertate, à rebus cœlestibus & ab omnibus creaturis penitus fuit derelictus. Iesus Christus Dominus noster, in tanta miseria & desolatione relictus sibiipsi, cùm gemitundus ac voce lugubri diceret: *Deus meus, Deus meus, ut quid dereliquisti me?* Idque haud dubiè ad nostri institutionem, ut in nostra paupertate animo semper resignato simus, & cōsolemur nosipsos. Sed aut quidam in hac positū paupertate: *Nisi mea id culpa actum esset, nisi ipse Dei gratiam neglexisse aut minus curasse, ferrem utique mitius, nec esset quod quererer.* At nunc omnia hac meo vitio patior, totumq; ipse destru-

Auaritia
spiritualis

Math. 17,

destruxi. Quibus ego: Nihil hoc, inquam, vos perturbet, nec vobis curæ sit. Nec scitis scriptum esse, *septies in die cadere iustum, & resurgere?* Et vos semper stare vos posse confiditis? Evidem vna vobiscum fateor culpam esse vestram, vosq[ue] Dei gratiam neglexisse, & meruisse satis h[oc] omnia: attamen multo adhuc prestatiterit, benignissimum vos Deum ac Dominum vestrum, qui & agnoscit infirmitatem vestram, & peccata vestra vel *seprugies septies* per diem vobis remittere paratus est, firma cum fiducia pro gratia ac venia deprecari, quām vos pusillanimitate à vestro profectu deiijcere ac remorari. Si cecidistis, charissimi, iam resurgatis, ac filiali cum fiducia accedatis ad Patrem vestrum, instar filij illius prodigi, humiliterq[ue] corde & ore dicatis: *Pater, peccavi in celum & coram te: iam non sum dignus vocari filius tuus: fac me sicut unum ex infimis mercenariis tuis.* Et h[ic] quid putatis aliud facturum Patrem, quām uic fecit? Haud dubie ob peccata vestra pro consueta benignitate sua nō mutabit essentiam suam. Est tamen hic proprius illius profussissimus thesaurus, & parum est illi remittere vobis debita vestra, si tantum id ipsi confidatis. Nec enim *abreuiata est manus illius, ut vos saluare nequeat.* Itaque cauete, obsecro, spiritalē auaritiam charissimi. Quanto enim in vestris oculis pauperiores ad illius conspectum veneritis, tanto illi eritis gratiore acceptioresq[ue], & ipse ex bonis suis copiosius vos munerabitur ditabitq[ue]. Spiritalis denique superbia est, cūm quis ob defectus & vitia sua in seipso confundi recusat, sed in omnibus sibi parcere, se palpare & excusare, nunquam nec vlla in re succumbere vult. Inde verò vniuencire solet ista superbia inflatis, ut pluribus nedum inutilibus, sed etiā noxijs verbis ad se excusandum vti cogantur, & ad omnia velint satisfacere, tanquam non sint ipsi, quibus hoc aut illud debeat imputari. Nec aduertunt miseri, nec attendunt, quod cui veritas minimè suffragatur, ei nec mendacium, quod vt plurimum h[ic] sese admiscer, quidquam posse prodesset: quodq[ue] verè humilis sub Deo multo melior ac potior sit superbo ac præsumptuosō iusto, qui sua se iustitia vbiique defendere & excusare molitur. Et quid, obsecro, est omnis iustitia nostra? Dicat id Esaias. Propheta: *Vniuersa, inquit, iustitia nostra quasi pannus menstruata.* Qui verò aut iusti vñquam fuiimus aut esse poterimus, si secundūm iustitiam suam nos Deus iudicare velit? Planè reos nos fareamur oportet, & omne bonum nostrum in illius gratia constituamus. Et s[ecundu]m Deus omnipotens præparat hominem per illius infirmitatem, dum in ea se humiliat, & procidit ad pedes illius, quandoquidem omne ille sibi genu curuari vult, & ex cunctis virtutibus solus gloriam & gratiarum actionem sibi vendicat iure suo. Itaque hinc aduertere licet, s[ecundu]m numerò occultam quandam intra nos superbiam versari, ex qua deinde multa incomposita & inordinata fiunt opera. Ceterum quisquis tria h[ec] vitia, id est, spiritalē luxuriam seu fornicationem, spiritalē auaritiā, & superbiam spiritalē, studiosē deuitarit, nunquam poterit à via Dei exorbitare, nec errare intus in exercitijs suis. Vti verò peccata h[ec] & tentationes declinanda sint fugiendaq[ue], tres illæ, quas subiectio, regulæ vos poterunt edocere. Prima est: *Adueritates omnes, quæ intus homini occurruunt, ipsūmq[ue] vrgent, trahunt, impellunt ad conformandum se humilimo Saluatoris nostri & Sanctorum eius exemplari, idq[ue] non modò extrinsecus, sed etiā intus in intellectu, eas nec demon, nec natura potest excitare seu operari: sed citra dubium à Deo sunt, qui summum & excellentissimum est bonum. Ex summo autem bono nil nisi bonum*

- Eccle. i.** num promarat, & quicquid inde largitur Deus, quod in ipsum revertetur, id haud dubie tou ab ipso procedit. *Ad locum enim, ut Sapiens inquit, unde exerunt, fluminare revertuntur, & latantur omnia in reversione sua.* Contra verò, quæcumque nos ab huiuscemodi conformatio ac similitudine retrahunt & auertunt, ea profectò ab iniquo spiritu procedunt, cuius perpetuum opus est, abstrahere & dispergere quæ. Sic enim Dominus ait: *Qui non est mecum, contra me est: & qui non colligit mecum, dispergit.* Et sic Canon aduersus primū est spiritale vitium, quod est luxuria seu fornicatio spiritualis, de qua supra diximus. Secunda regula est: Quicquid intus homini occurrit, per quod vicinus ac notabilius ad cor suum vergatur atque compellitur, & ad mentis suę colligitur simplicitatem seu unitatem, ad constanter viriliterq; amandum, & confidendum paternæ bonitati Dei sui, non autem vel proprijs potissimum operibus, vel proprio sentire seu experiri, id totum similiter ex Deo est. Cumq; se iugiter pauperem & mendicum ex animo sentit, quamlibet alioqui pulchra videantur opera sua, quantoq; magis accedit ad cor suum, fitq; virtuosior, tāto se ab omni virtute reperit nudorem, intratq; semetipsum deprehēdit non aliud esse sc, quam vas inane ac perditum, non ad honorem, sed ad æternam damnationem pertinens, qud vas solus Deus gratia sua debet & velit implere, atque illi denique adhæret, ipsumq; in se operari permittit, nec seipsum se ipso tuetur atq; defendit: istud, inquam, opus cum hinc ac sūz homo paupertatis agnitionem, velit nolit, intus pertrahatur, ex D. o esse minimè est ambigendum. Cæterū per inspirationes diabolicas & naturæ, si illi consentiat, cuncti homo bonus & virtutibus suis despoliatur, exiunturq; quod sit, dum seipsum non cognoscit, creditq; se habere quod non habet, dicens illud Apocalypsis: *Dives sum & locupletatus, & nullus egeo:* sed audit ibidem: *Et nescis quatuor miser, & miserabilis, & pauper, & cecus, & nudus.* Hic III. Canon aduersus spiritalem militat avariciam. Tertia regula est: Quicquid homini occurrit, per quod internū sentire illius seu experiri humiliatur, ipsumq; facit incuruare se ac humiliari *sub potentia manu Dei*, & *sub omnibus creaturis* per veram humilitatem, necnon & nihil pendere & deprimere semetipsum, id citra dubium ex Deo esse censendum est. Quomodo enim Lucifer, & cuncti complices illius, ob superbiam & mentis elationem ē cælo detrusi sunt: ita nos per nostri humilationem deiectionemq; cælis inuehi mur, vti de tribus Magis legimus, qud per aliam viam ad propria remigrarint. Ita verissimum est, charissimi, qud qualis cuiusque vita est, sic & faciat, sic doceat & ad sui similirudinem trahat omnia quæcumque potest. Vnde & malignus spiritus adeò in obstinato suo proposito intumuit, adeò per superbiam suæ elationem in proprio rigidissimo sensu ac voluntate sua induratus est, vt neque pro regno cælorum recuperando, nec alia quavis ex causa velit aut possit se vel ad momentum humiliare: tam rigidè in suo proposito intensus est. Quem superbii omnes imitantes, vti ab ipso didicerunt, proprio sensu suo plus quam omnium hominum vel sensu vel rationi confidunt tribuuntq;: vnde fit vt aduersus proximos suos sine causa decertent, contendant, clamantq;: quod tum multam cordis inquietudinem & molestias parit, & fraternalm dirumpit ac discindit amorem. Neque enim ab illo se patientur reprehendi: adeoq; in rigida ac inflexibili mala voluntate & proposito suo roborantur, vt & Dei omnipotentis & omnium amicorum illius admonitionibus audacter resisterent & vereantur: **quod**

quod ipsi Saluatori à Pharisæis & Principibus sacerdotum visu enī se legimus,
& Propheta Esaias ex eiusdem persona satis queritur, dicens: *Expandi manus meas tota die ad populum incredulum*, [& contradicentem mihi,] *qui graditum in via non bona post cogitationes suas*. Ediuero Dominus ac Redemptor noster, mitis & humilis est: immō humilitas ipsa, ad quam sine intermissione omnes trahit, qui aut possunt aut volunt trahi. Ipsi⁹q; essentia, rerum omnium causa, essentia & origo seu principium est. Ipse vita est viuentium, ipse resurrectio mortuorum, ipse reparator destructorum, qui seipso peccando perdididerunt: ipse reuocator eorum, qui ab ipso recesserunt, excideruntq; : ipse creator ac confirmator eorum, qui in temptationibus positi sunt: ipse stabilitas perseverantium, ipse excitant manuductio omnium ad ipsum contendentium, ascendentiumq; : ipse omnis lucis fons & exordium, ipse illuminatio omnium illuminatorum: ipse occultorum, quāx quidem nos scire expediāt, reuelator: ipse denique omnis principij principium. Essentia eius incomprehensibilis, ineffabilis & absq; nomine est. Vnde & ipsam ceterāq; incomprehensibilia arcana illitus, sancta cum modestia & silentio honorare atq; laudare debemus, nec vñquam ea vel scrutari, vel gustare appetere, nisi quantum ipsi honorificum est, & nos decet, semperq; nos discreta cum modestia ac deuotione & verecunda cum reverentia ad incontaminati lucidissimiq; speculi ipsius irradiationem pro viribus conuerte, ita tamen, vt illa semper verba metuamus, quāx per Mosen Dominus ait: *Bestia vel homo fit et gerit montem, lapidabitur*. quod est, sensus bestiales haudqua- Exod. 20
quam præsumere debere montem diuinæ essentiæ ascendere, sed potius inferius permanere, & locum ultimum petere, donec dicatur homini: *Amice ascen-* Luc 14.
de superius. Tum vero montem non per seipsum ascendit, sed sursum duci se finit, ipsi⁹q; sensualitas Dei lumine purgatur atque donatur, in quo vtique lumine plus accipit luminis, quātū alioqui grandi consequeretur externo labore. Diuina siquidem Christi natura vis est attractiva mentium & cordium omnium ipsi simillimum, & quotidie per amorem se ipsi vniuentum. Hinc Doctor quidam ait: Fidenter accipi Christum non in cruce tantum, sed etiam in transfiguratione eius in Monte Thabor, vbi tamen non præsumo cum accipere, nisi Matth. 14.
Iacobum Petrum & Ioannem, Mosen & Heliam penes ipsum reperiam, qui mili-
tri testimonium perhibeant, esse eum veraciter Christum: hoc est, in angustijs omnibus, omniq; pœnali interna cruditate fidenter nobis credere licet, Christum illic adesse: si vero in monte internæ contemplationis appareat, isti nobis testes necessarij sunt, vt videlicet pro nostra voluptuosa concupiscentia, donis illius non fruamur per luxuriam seu superfluitatem, nec per avaritiam plus appetamus honorum eius, quam digerere possimus: semperq; nos tam humiliter deprimamus, vt nullam incidamus spiritualē superbiam. Isti, inquam, veri testes sunt, posse nos Christum in claritate illius in vertice montis Thabor, liberè absque vlo impedimento & errore suscipere: & cuicunque hi.
adsum testes, eum impostor angelus decipere non valet.

Quod nobis omnibus præster clementia.

Saluatoris. Amen.

(. .)

IN FE-

IN FESTO VNIVS CONFESSORIS
& Pontificis.

Vt homio solum Dei nomen honorare, suum verò proprium honorem & nomen vera cum humilitate ac sui resignatione despicere debeat. Quodq; homines iuniores in isto ab exercitu instituendi & exercendi sint.

SERMO VNICVS.

In nomine meo exaltabitur cornu eius. PSALM. LXXXVIII.

OSTIS ipsi, dilectissimi, ut nullum æquum omnipotenti Deo peccatum displiceat, atque tumida superbia, & arrogans proprij nominis iactantia, quando hic vilis homuncio honorem, qui soli debetur Deo Opt. Max. sibi ascribit, nec sui nominis contemptum ferre æquanimiter potest, quod vtique nomen & quicquid honoris habet vel dignitatis, ideo ipsi contulit Deus, vt multi per ipsum corrigerentur & prouocarentur ad meliora, dum cernerent ipsum prælatum seu superiorum suum, dignitate atq; dominio suo ad Dei duntaxat gloriam vti, nec quicquam omnino suum vel querere vel desiderare. Quemadmodū sanctum hung Pontificem, cuius hodie festa celebramus, fecisse, ex sancta vita ipsius, quam gesit in terris, apertissime cernere atque addiscere licet. Vnde etiam sancta mater Ecclesia de ipso ex Psalterio canit: *In nomine meo exaltabitur cornu eius.* Tanquam diceret de ipso Deus: Non in suo nomine, quando hoc nec querere, nec appetere debet, sed in meo exaltabitur cornu honoris eius. Idem verò Propheta, vnde hæc verba desumpta sunt, alio loco sic dicit de Deo: *Exaltatum est nomen eius solum.*

Psal. 148. Itaque nihil tam displiceret, nihil tam aduersum est Deo, quam magni velle nominis esse. Quod tamen vitium in multis tam occultè dominatur, vt quanto in discrimine ac periculo versentur, vix queant agnoscere. Fitq; non raro, vt id homines flocci pendant, persuadeantq; sibi Prælati seu in dignitate constituti, iure id sibi deberi, vt de ipsis magnifice sentiatur: nec ferre valeant aliquid, vel dici, vel fieri, quod honorem ipsorum laedat, aut minuat existimationem. De

Psal. 15. huiuscmodi occultis vitijs Dauid loquitur, dicens: *Ab occultu meū mundame Domine, id est, à magni nominis ambitione. Itemq;: Non venias mibi pes superbie, id est, desiderium seu proclivitas ad superbiam: & manus peccatoru non moreat me.* Quoniam ibi ceciderunt, qui operantur iniquitatem. Credite mihi, nisi quis huic nomini & existimationi renuntiet, nihil cætera illius omnia, quamlibet alioqui bona sint, respicit Deus. Et Chrysostomus ait: Renuntia grandi nominis tuo, & facile molestias & afflictiones omnes superabis. Sanè si id aliqua ratione ab homine Deus impetrare posset, vt tantum intus, tamq; amarè ac ignominiosè deprimeretur, quantum foris, quamq; superbè ac petulanter se extulit & in sublimie contendit, hoc nimirum esset quod maximè vellet Deus: & quæcumque homini accident vel occurront, per quæ flagellatur seu corripitur à Deo, ideo illi euenient, vt in seipso deprimatur, humilietur q; Quod si Deus huiuscmodi castigatione ac humiliatione consequi & efficere non valet, s;pius eiusmodi amicos suos in manifesta sinit probra & ignominia, vel etiam in miseriariam incidere, vt tales fiant, quorum misereat omnes, vt vel sic in semetipsis humilientur. Iam si quis ab hominibus nimium extollitur, plusq; illi virtutis aut

Psal. 15. **Psal. 35.** **Lopus** **qui** **rundis** **causa.**

aut sanctitatis tribuitur, grandiorisq; apud homines nominis est & opinionis, quām sit in veritate coram Deo, fortē ob aliquod occultū vitium seu defectum in ipso latenter, soli Deo cognitum, huic grandis hæc fama & existimatio damnō sit & dedecori, & pœnam cumulat hīc vel in futuro. Spiritale siquidē hoc honoris impensi iniustum bonum, necesse est per opprobria, ignominiam, vel derisionem seu illusionem refundi restituīg, si perire nō debeat homo. Si quis verò de grandi opinione seu nomine nō se extollit, nec id sibi placet (aliās nanque grauius haud dubiè inde damnum acciperet, & diuina in ipso iustitia vindicaret) & multi inde non minorem vtilitatem, vitæ correctionem, seu felicitatem capiunt, non solum ipsi non nocet, sed purum etiam in ipso atque meritorium est illi, quamlibet alioqui grandis sit existimationis, si interim diuina fretus gratia, inde nō intumescit, sed potius ex humilitate semper stat in timore, propriamq; suam vilitatem, infirmitatem & peccata agnoscit: nec se ex cunctis virtutibus suis, quas de ipso homines opinantur, aliud reputat quām nuntium quendam seu ministrum indignum istorum Dei donorum, nec se propterea meliorem aut digniorem arbitratur quām fuerat ante: sed simpliciter ad Dei facit honorem, & vt salutem promoueat animarum, quod ratione officij sui ex obedientia Dei & sanctæ Ecclesiæ facere debet. Prorsus, inquam, magnum hoc coram Deo fructum facit, multamq; in hominibus operatur vtilitatem. Et licet magnus habeatur ab hominibus secularibus, nihilominus coram Deo & in corde suo nō alias est, quām qui nouissimum petit & semper occupat locum. Et si fortasse id eueniret, vt à suo statu vel honore deijceretur, id ipse nihil ipenderet: quandoquidem ad omnia resignatus est. Quamobrem, dilectissimi, grande spiritualis vitæ nomen seu opinio, periculosa admodum est, multumq; fugienda, aut saltem despicienda. Si quis enim non ita viuit qualis ab hominibus optat haberi, de suoty nomine & honore indignus extollitur vel lætitatur, hunc vel in isto, vel in futuro seculo per ignominiam vel tristitiam hæc diluere & expiare oportet, quanto grandioris fuit apud homines existimationis, quām vitæ coram Deo. Ceterū si qui interdum de magno suo nomine pusillanimis redduntur, vt dum timent, vel putant non satis puram esse intentionem suam, səpiusq; se nominis potius dignitatem, quām obedientiae iussionem spectare, hi propterea non minus boni facient. Semper enim bene agendum est: & si fortasse in principio non ita recta sit intentio, adhuc mutari poterit: & tūc virtutes meritorię fient. Quod si cuiusquam fama longe lateq; spargatur, & ipse iam hoc fine, vt hominibus placeat, aut alia peruersa intentione, bona sua faciat opera, hic iam superbus fit & tumidus, & à laudis appetitu seducitur, ita vt iam nihil facere vel exercere velit, nisi vnde magnum sibi comparet nomen: & in cunctis actibus suis hominum venatur laudē, & vt præ alijs in honore habeatur. Ideoque serio & omni studio ad id contendit, vt spiritualiter ac religiosè se gerat, & moribus ac gestibus compositis sit, maximè apud homines, vt ab illis videatur. Nec iam aliquid facere consentit, nisi quod melius omnibus nō sit, vt palmarum ipse ferat. Porrò quod eiusmodi homines nō nisi hominibus ex vitioso quodam fundo placere cupiant, nec fidei, spei, & charitati Dei innitantur, id inde manifestè licet aduertere, quod nihil diuinæ dilectioni confidant, nec credere Deo, neque confidere ausint, fidelissimum ipsum veris seruis suis esse adjutorem. Vnde etiam facile in dissidentiam ac desperationem prolabuntur, & vi-

Nnnn

uunt

tunt certè periculosè: metuendumq; est, ad pessima quæque eos posse deuolu^r. Quod hinc cvidentius probare licet, quod quoties aliquid eis iniungitur vel mandatur, ad quod peragendum minus sunt idonei vel animo inuoluntario, minimè vt id faciant, possint adduci. Metuunt enim ab alijs suam ineptitudinem & inutilitatem notandam, & ob eam minori se in pretio habendos, paruosq; se ac modicos, quales & reuera sunt, fore in oculis hominum. Et nec scrip^tura quidem omnis immensam Dei fidelitatem, quam ille prestat sperantibus in se, eis satis potest exponere ac demonstrare, vt Deo se ausint credere ac refugare, ipsiq; confidere vt velint, & propter ipsum suam ineptitudinem patiantur manifestari. Certè si vel decem adhucbeas concionatores, non hanc, Dei, inquam, fidelitatem, satis eis probare poterunt. Ideoq; in sua antiqua manent duritia & mentis elatione, nec cum aliquo pio ac beneuolo homine possunt familiariter & amicè viuere. Qua in parte si abnegarent semetipos, forsitan eu^gstio singulare quodam nouo diuino illustrarentur lumine, vnde omnis illatorua, quæ eos occupat, tristitia prorsus interiret, & iucundam quandam ad omnes homines quibuscum viuunt, aut aliquid habent commercij, animi benignitatem & dilectionem consequeretur. Quod cùm non faciant, semper in quadam amaritudine & cordis maleuolentia erga proximos suos manent necessè est, adeò vt omnis fraterna dilectio, crux illis fiat, & ex cunctis bonis & ex amore procedentibus actibus, torqueantur excrucienturq; vnde etiā solitudinem coguntur expetere, & ab hominibus se segregare, quod nec videant, nec audiant, vnde tristitia ipsorum accipiat incrementum. Vitamq; diligenter, ne aliquid cum quoquis commercij habeant, sperantes se ita ad pacem posse pertingere. Sed errant nimirum. Non enim hæc pacis via est. quanto enim magis se ab omnibus abstrahunt remouentq; & soli secum dégers moliuntur, tanto minus pacis habent, eoq; magis pestifera inuidia, temerarij iudicijs, & huiusmodi maleficij abundant. Diabolus namque in ipsorum superbo quiete fundo, qui nunquam vitium paci ad ipsum permittet accessum. Ceterum si ad veram vñquam pacem & gaudium pertingere velint, fundum suum nōsse, & ab omni superbia & propria estimatione expurgare oportet: alijsq; quatenus expedit & decet, sua manifestent vitia, suam vilitatem, inutilitatemq; talesq; haberi velint & appetant, quales & sunt, vtpote viles, inutiles, fragiles, vitijs ac defecibus pleni, atque in his tandem se exerceant, quandiu in fundo suo vitiosam illam ad placendum hominibus propensionem repererint. In his nimirum si se exercuerint, ad veram pertingent pacem & dilectionem, & gratiam ac caritatem conuersandi cum illis, quibus cum viuere habent, obtinebunt, quam alioqui nunquam consequentur. Confiteantur licet quotidie tribus horis, nihil eis proderit: manebunt & quæ inquieti, amari, tristes, & odio pleni erga proximos suos. Imò quanto plus confitentur, tanto maiorem odij, iræ, inuidie, tristitez, & animi rancoris, tam erga seipso quam alios, somitem eis diabolus subministrat. Quæ enim ante decem, viginti, triginta annos dicta facta sunt, interdum eis ad memoriam reducit, multoq; amplius per horum rememorationem eos subuertit atque seducit, quam olim ipsis actibus facere potuit. Hæc vero tandem sustinere coguntur, quandiu suam nobilium agnoscere infirmitatem, sed de suis externis gestibus moribusq; hominum laudes affectant. Sed consuetudo eis est dicere, debere se omnibus bonum præbere exemplum, nulli prædicta-

IN FESTO S. CONFESSORIS ET PONTIFICIS VNIVS.

præstare scandalum vel offendiculum. Quibus ego: Si vultis, inquam, eis, quibus cum viuitis, bonum præbere exemplum, nulli scandalum, tales velitis haberi quales estis, quantumque expedit, vos redite manifestos, sitisq; modesti, patientes, compoñiti, & amicabili ex amore ab omnibus contenti, despici, rejici desideretis: atque ita melius quandoque habebitis. Heu, dilectissimi, isti usmodi homines in suæ conversionis exordio negliguntur, dum non satis per irrisiones & aduersa multa exercitantur, sed nonnunquam etiam aduertere eis datur, placere hominibus quæcunque agant vel qualecunque apparent: vnde adeo plerunque indurantur & animo sunt ita obstinato, vt postea nec velint, nec possint facere, nisi vnde laudem & opinionem expectent: nec quicquam ab eis, nisi rogando & blandiendo, potest obtineri. Heu hou, quam malè isti negligi sunt, quam negligenter instituti. Videre id, miseria est. Hi namque de illorum numero sunt, de quibus Dominus ait: *Recepere me mercedem suam.* Iste s. qui laudant, coram Deo latrones censentur: quandoquidem fallunt & seducunt simplices istos, satis alioqui aptos atq; propensos ad diuinum duntaxat in omnibus quærendum honorem, vt ad obstinatam quandam humanæ laudis appetitionem, propriam complacentiam, propriam existimationem, quæ semper inernam animæ mortem inferunt, ipsamq; à vita beata & omnium Sanctorum consortio excludunt, repellunt, excommunicantque, miserabiliter deuoluuntur. Quod ideo seductores isti faciunt, vt huiuscmodi simplices homines per laudes vanas ad suam possint inflectere voluntatem, quo tanto studiosius rebus se temporalibus immisceant occupentque, priuati alicuius commodi sui contemplatione, quod hinc sperant, sibiq; promittunt. Heu, charissimi, temporaliū rerum appetitio veram ab æternis rebus parit aversionem: sicq; deinde fit, vt vtraque simul & temporalia & æterna perdamus. Quid si ea primùm quæceremus, quæ ad æterna nos prouherent, nostramq; salutem & beatitudinem promouerent, haud dubiè temporalia nobis omnipotens Deus non modò non subtraheret, sed etiam adjiceret & cumularet. At nunc pro paruo quodam commodo perdimus seducimusq; simplices homines ad pestifera humanae laudis desideria, propriamq; complacentiam, quæ pessimum superbiz fundum est, cui Deus perpetuè aduersatur, nec vñquam eo infectos recipit in gratiam, sed à malignis spiritibus ad omnem finit malitiam impelli. Vix enim aliquod tam inhumanum & abominabile scelus est, quo non impugnantur, quod totum ex hac diabolica propriæ superbæ complacentiæ radice procedit. Quæ, quia in principio illi non restiterunt, à teneris annis adeò profundas in ipsis radices diffudit, vt ad prouectiorem perduci ætatem, satis superq; negotij habeant, vt hoc possint vitium extirpare. Vnde diligenter satis in principio eiusmodi simplices ac incipientes homines & probandi forent & instituendi, vt pro nulla laude aliquid agerent, sed omnia pro solius Dei honore, qui nostra laude non indiget, sed pro nostra recuperanda salute, ad mortem vsque humiliauit semet ipsum. Sic & vires corporis, scientiam, intellectum, seu rationem, pluraq; alia dona nobis contulit, vt per hæc mereamur ac opere inur salutem nostram. Prestatet sanè, dilectissimi, istos benignè reprehendere, & in conspectu eorum aut parui eos, aut nihil pendere, in abiectaq; humiliatione sedulè exercere: ita sparseri posset, in homines quandoque sanctissimos eos abituros. Laudibus vero, quas prædiximus, destruuntur ita, vt postea quam grandioris sunt ætatis, si cum

Irriſiones
& aduer-
ſa quibus
utilia.

Matth. 6

Tempo-
ralia qui
nobis fa-
cile adi-
cerentur

Laudes
quibus
pericio-
se.

eos bene instituere velimus, adeo in hoc pestifero ac inordinato sive fundo obstinati, ut nullam possint informationem in bonam partem accipere. Si quis eos non laudat, odio se prosequi dicunt: atque ita saepius turbantur, & animo sunt amaro & aspero in superiores & Confessores suos, & perpetua quadam tristitia, rancore ac sinistris falsisq; suspicionibus occupantur, se nihil pendi, se negligi credentes, saepiusq; graui cum exprobatione magna sua proferunt opera & labores, quos fecerunt, itemq; studium ac diligentiam suam, aliaq; similia multa, ut quantum profuerint, quam viles fuerint, eaq; ad alios referunt, & queritantur simul ac murmurant, se nullo in pretio haberit, se floccipedi. Ad hanc, inquam, charissimi, miseriari simplices isti laudibus & adulatioibus perducuntur, ut in magno salutis suae discrimine vivant. Quisquis enim in hoc seculo concordi, amicabili, fraternae erga proximos suos dilectioni, & erga superiores veræ obedientiae ac resignationi tradere & applicare non potest, in magno profecto æternæ salutis suæ periculo positus est. Qui enim ab his alienus, extraneus & expers est, illi nihil profundit ieiunia, vigilæ, labores, cantare, legere, genu flectere, inclinare, corpus castigare, & alia quælibet, quantumvis alioqui magna videantur. Per cuncta verò hæc foris re lucentia opera exercitiatione, ante omnia veram humilis resignationis & dilectionis virtutem studere deberent adipisci, necnon & intentionis rectitudinem, ut pro solo Dei & proximi amore ea facerent. Ceterum ubi quis in se non fallaciter deprehendit sublimem statum & grande nomen se nihil pendere, & semper cupere occultum & incognitum manere, omnem quoq; se desiderare humiliationem ac simplicitatem, despici quoque & abiisci inter homines, per illius nomen magna citra dubium Deus operatus est. Cumq; nullum venatur honorem, nec sublimem statum aut nomen appetit, & si nemo illi honorem exhibeat, id nō accipit gravatae, sed semper insimus esse cupit, si id se deceret, iam grandis existimatio & celebre nomen illius inter homines nullum ei adfert detrimentum, sed in hoc potius vincere se habet, ut patienter audiat nomen suum celebrari, quo proximos suos lucrari queat. Enim uero & hic gradus quidam internæ mortificationis est, ut in hac parte ferat æquanimiter, & propriam hic abneget & resignet voluntatem. Et haud dubie multo se maiorē inueniet in Deo, qui & singulariter diuino suo cū lumine trāradiabit, illuminabitq; Ibi iam reperiet, quā nihil intelligentis seu rudis sit omniū illorū intellectus, qui hoc prius itinere nō ambulant. Ut autē magnū quiddā est, nō abnuere hic honore impensum, ita & periculose valde est, si de suo nomine sibi cōplacere incipiatur, in ipsoq; delectetur.

Per quem
Deus præ-
cipue ma-
gna ope-
rebus.

Honorem
aut digni-
tate appa-
re, qua-
le,

Consultissimum igitur fuerit, quādiu fieri poterit, omnē fugere honorē & dignitatē vitæ huius. Quē enim èd Deus perducturus est, varias easdēq; incognitas & tenebrosas vias ingredi habet, ubi iam nudæ dūtaxat spei ac firmæ fidei innititur, dicens Domino: Tibi Deus æterne seruire statui: ideoq; spero nihil habere fraudis vel deceptionis, q; ista mihi tā varijs ac miris modis eueniūt, in quibus, ut potero, etiā patiēs perfuerare conabor. Interdū etiā spe, fide, & charitate sensibili defituitur, & sola iā intētio vt cūq; eum sustentat. Non nunquā in duab° inferioribus sui partib°, ut pote in natura & ratione intellectuali, nihil sentit dilectionis, quæ tūc in illis partib° maximē latet occulta. A tamē quādiu aliqd habet erga Deū fidelitatis in sua derelictiōe, aduersus sensualitatē & rationē infētiōe, iū eademq; sua derelictione quieto & resignato est animo, nec in desperatione,

tionem, quam vicia vel sensus suggereūt, labitur, vt à molestia vel afflictione sua se excusat, tā diu adhuc bene se res habet. Sin verò in rebus sensibilius delectationem querat, aut ad externa se negotia & occupationes cōuertat, etiam si bone illæ sint ac spirituales, vt per hoc pressuram, quam sentit, euadat, charitatem haud dubiè discindit dilaceratqūc, atque ita de die in diem magis ac magis ab amore desuit deciditqūc, licet id ipse ignoret. Porro si fixus & immobilis persevereret, Deoq̄ in obscura ac tenebrosa sua derelictione fidelis permanere statuat, in supremo charitatis gradu, licet occulte, positus est, quanquam id ipse nesciat. Quumq̄ omnia p̄dicta finem habent, & ad extreum usque ea sustinuit, iam fundum illius ab omni expurgatum est proprietate, & tunc magnos deinde etiam apud alios fructus facit, inuenitq̄ Deum in se suauiter quietem, & se in Deo in omnibus: quod experiri satius foret, quām īnde fari. Et quisquis id expertus non est, neque gustauit, nunquam recte intelligere potest, quid sit Deum ī veritate habere: qui nobis p̄statare dignetur, vt quomodo dictum est, non nostrum, sed suum duntaxat nomen exaltemus ac honoremus, nosipso verò, vt oportet, vera cum resignatione humiliemus, ad laudem & gloriam ipsius. Amen.

DE VNO CONFESSORE, NON Pontifice.

Vt nemo solis externis operibus institutis ac gestibus seu moribus suū confidere debeatur, cūm præterea necesse sit ante omnia, interius cordis fundum agnoscere, & virtuosas propensiones ac defectus mortificare.

S E R M O V N I C V S.

Lucerna corporis tui, est oculustuus. LVCAE XI.

MEMORIAM hodie celebramus, dilectissimi, sancti N. famuli Dei, qui Christiana vita sua laudem & dignitatem Christi Iesu, Dei ac Domini nostri, confessus est, demonstravit, & longè latere dilatauit, non modò per externa virtuosæ conuersationis, ac vitaæ suæ exempla optima, sed per hoc etiam, quod intus cor, sensus & animus illius, in vera resignatione & puro mortificatione sensualitatis fundo posita fuere, cum fixa Deo studiose famulandi, eiq̄ soli placenti, voluntate. Quæ nimur verè spiritualis sanctatæ vita dicitur. Cæterum aduentendum vobis est, charissimi, multos hodie esse, qui Religiosi vocentur, & religiosum circumferant habitum, qui inordinatè ac indiscretè magna qualiter adsumant exercitia, per quæ alios se fieri posse sperant ex gratia, quām sint ex natura: verbi gratia, ieiunia, vigiliæ, orationes, crebras confessiones, frequenter venerabile altaris percipere Sacramētum, dignissimam Christi vitam meditari, opera misericordiæ exercere, multas promereri indulgentias, & id genus alia facere multa, quæ quidem in seipsi bona & laudabilia sunt: at per eas nihil sunt meliores, sed suas duntaxat vires absunt absque Dei laude, & suarum utilitate animarum, immo etiam in salutis suæ discrimen veniunt, propter falsam virtutemq̄ intentionem suam. Nīmium enim sese extrouerunt, nec cognoscunt semetipso: vnde fit, vt vnde proficere deberent, inde potius deficiant, & redditantur deteriores. Existimant enim s̄ aliquid esse, quam nihil sunt: multum-

multumque incircunspecte & incaute Deo seruiuntur. Putane nanque Deum se quererere, sed secus se res habet. Cum igitur semper pro suo appetitu cum propria quæfitione conjuncto, & sensualitatis fibi ipsi placentis imaginatione vivant, ex tuncis operibus suis fieri nequeunt meliores. Imò quanto sunt seniores, & tales diutius perseverant, tanto & impatientiores reduntur, minusque se custodiunt à peccatis & defectibus, in verbis & actibus, etiam qui multum sibi placent, & grande aliquid se esse arbitrantur. Quod inde nimis accidit, quod Deo ex naturali quadam delectatione & inordinato affectu seruantur. Verbi gratia, quando volupetas quædam vel affectus bona opera peragendi eos inuidit, etiam supra vires, id est, plus quam tandem ferre queant, sèpius bonis affectibus infistunt: & nunc hoc, nunc illud eis placet: iam hoc impedire, aliud sibi prodesse videtur: sicq; incaute de uno exercitio se ad aliud transferunt, putantes omnia sibi intus prodesse, quæc; eis pro sensualitatis affectibus facere libet, ea & impendid; eis placent. Quæ verò intus non delectant, ea nec expedire sibi arbitrantur. Ideoq; instabiles sunt, & nulla eis diu placent exercitia: quantoque amplius sic pergunt, & erunt tamen fundum nequeunt adipisci. Quicquid enim tam inordinatè assumitur, quantumlibet bona sit propensio ad illud, saltit hominem, licet isti persuasum sibi habeant, solum Deum se intendere & velle. Et locti a quo ceteris à sibi seruitur.

Quidam quis est, obsecro, qui d' abolo velit famulari? Nemo vtique, nemo. Non est metus nostræ, ut cum velimus habere dominum, & tamen eius facimus voluntatem. Quandiu enim externis tantum operibus, absque pura Dei intentione, Deo seruimus, neccum Deo in veritate vera cum deuotione seruire incepimus. Ipsum nanque Christianæ perfectæ virtutis fundum, non in externis duntaxat exercitijs, licet hæc aliquod ad ipsam consequendam adferant adiumentum, sed multo magis in internis bonis operibus situm est, per quæ vitantur peccata, & virtutes orsuntur. Præterea inueniuntur in Monasterijs, qui Ordinis sui rigorem in externis corporalibus rebus teneant: reperiuntur & in seculo, qui corpus ieiunijs, vigilijs, & id genus alijs, pjs vtique & bonis exercitijs, affligant, qui eleemosynas faciant, & nullam penitus fundi sui interioris habeant curam, ut is à vitijs expurgetur: sed in omnibus his, magnis quidem, externis operibus quæ sint iracundi, inuidi, superbi, detractores, vanæ gloria & magni nominis atque similiūm cupidi: quæ nunc vicia nimium, proh dolor, & inter Religiosos & seculares abundant, per quæ diaboli irretiuntur funibus: & hi omnes despiciunt misere, falluntq; semetipsos. Credunt nanque se ob sola externa opera iustificari & saluari posse, quod vtique fieri non potest: etiam cor exigit Deus. Istos nimis haudquam absurdè imaginibus forinsecus inauratis, intus verò vel lapideis vel ligneis comparaueris: & Christus dealbatis eos mortuorum sepulcris similes esse dicit, quæ à foris parent hominibus speciosa, intus verò plena sunt ossibus mortuorum. Ita, inquam, non sufficit ieiunare, vigilare, cæteralq; spiritualia opera facere, nisi & mens à malitia expurgetur. Rarum, proh dolor, hodie est, ut quis bene viuat, cum tamen id adēd impossibile non sit, si modicum saltem adhiberemus conatum. Verum quod maximè conferret sanctitatem, id negligimus, nec tale iudicamus: quæ verò minus conferunt, ex illis magnam speramus salutem consequi, & in eis laboramus ac desudamus plurimum, & multum diu querimus Deum, & raro, ut oportebat, ipsum reperimus. Hoc est, quod defectus seu verius indispositiones quædam naturales, quæ intus nos molestant,

**Quod hodie
vilia do.
minatur.**

Mate. 23.

lestant, abijicere conamur, cùm id penè impossibile sit. Quæ verò facile fieri possent, nec aliquem impedirent, ea nolumus, ea penitus non libent: at impossibilita quærimus, & ad ea inhiamus: utq; vel amamus ea vel odimus, iuxta hoc etiam cum inordinato amore ac desiderio, maximè secundum exterioris hominis mores, gerimus nos: & dicunt quidam ideo sic se habere, quod nesciat quid faciendum, quid ve dimittendum sibi sit. Sed hoc scirent, utique & addiscerent, si, ut oportet, viam veritatis & iustitiae tenerent. Nec ex sola ignorantia id accedit. Si enim ea potior causa esset, non eos reprehenderet conscientia ipsorum de negligentia, si id omne facerent quod intelligunt faciendum: quod siue parum, siue multum foret, nihil amplius exigere ab eis Deus, nisi & plura daret intelligere. Aduertite, quæso, charissimi, quæ dicturus sum. Quisquis alius fieri cupit per gratiam, quam & per naturam, huic sum moperè studendum est, ut Deum ex fundo cordis sui querat, amet, intendat, nihil verò prorsus semet ipsum. Et hæc est iustitia, veraquæ deuotio ad omnem pertinens Christianum. Et quid est vera deuotio? Sunt enim qui putent dulcem esse affectum. Quod licet interdum verum sit, saepius tamen fecus se habet, cùm non raro talis dulcedo pure naturalis sit: ideoq; multi errant & decipiuntur. Vera autem deuotio, voluntas est promptitudo ad ea, quæ diuini sunt cultus. Deinde & hoc ad vitam verè spiritualem pertinet, ut quis semel ad misericordiam in die vel nocte intro in semet ipsum se recipiat, diligenterq; cogitationes, verba, actus, & omnem denique vitam suam examinet & obseruet, vitiæq; sua & defectus agnoscere discat. Vix terris ho- minis de- uotis. vera de- uo- tio. quid. Quid ma- ximè in- votis.

enim fieri potest, quin semper aliquid inueniatur, quale quale illud sit. Quod si à vitiis & defectibus cupimus liberari & expediri, prius ea noscamus oportet: ac deinde talem cognitionem dolor & contritio sequitur de peccatis sic agnitis. Deinde summopere curandum est homini, ut à veteri sua vita expediatur, vicia in se mortificet, mandatis Dei strenue viriliterq; adhæreat, quæ quidem mandata non eadem ratione Religiosis & secularibus idiotis data sunt, sed multo ad ea magis obligantur Religiosi, quæ similes laici homines. Sponte etiam se se per vitam actinam sanctæ Ecclesiæ vniuersitatem secundum regulam & instituta Ordinis sui. Hæc ante omnia in cunctis exercitijs necessaria sunt, utpote in ieunij, vigilijs, laboribus & hisce similibus, quæ omnia sunt velut baculus quidam, vel manuductio ad vitam spiritualem inchoandam: sed in seipsis perfecta spiritualitas non sunt. Est enim complures inuenire, qui in his se exerceant, & nihilo feciis omnibus manent vitiis pleni, puta voluntate propria, inobedientia, superbia, iracundia, & his similibus. Præstet nobis Dominus Deus, ut ea, qua dictum est, ratione omnes nos veræ deuotioni tradamus, ad laudem & gloriam ipsius. Amen.

DE VIRGINIBVS.

Vi prudentes Virgines foris & intus ornare se debeant, quo ad eternas meteantur amplexus introduci. De vera quæque humilitate & amore, ad qua non nisi per resignare, pati & diligere, pervenire licet.

SERMO VNICVS.

Quinque ex eis erant fatuæ, & quinque prudentes. MATT. XXV.

DOMI-

DO MINVS noster Iesus Christus regnum calorum decem comparat virginibus, exornatis lampades suas, & exextibus obuiam sponsa & sponsa, ex quibus quinq; prudentes, quinque stultas fuisse dicit. Ipsa, que multum inter se dissimiles fuere: quandoquidem stulta carni secundum seculum & tentationes viuunt, prudentes verò omnia hæc deuitantes, secundum spiritum viuere adnuntiantur. Prudentes, inquam, in omnibus & foris & intus se refrangent & coercent, quod stulta nihil pendunt.

Virginibus terrena necessitate satis. Ceterum ad exterioris hominis moderationem vel regimen quinque pertinet, Virginibus obseruati necessaria, si prudentes esse velint. Primum est, ut modicum obseruent, & temperantie metas non excedant, in edendo ac bibendo,

- I. in vestibus, in vigilando, in ieiunando, & in cæteris omnibus naturæ necessariis, sed ea ita capiant, ut natura sustentetur, non autem ad vitia & peccata nutratur corroboreturq; Secundum est, ut in omnibus simplicitatem sectentur, vestes gerant simplices & asperas, in eundo & stando simplices sint, graues quoque seu maturos & simplices gestus siue mores præ se ferant, & in omnibus denique anxijs sint. Tertium est, ut omnem fugiant vanam societatem, maximè eorum omnium, qui v. r. b. futilibus & inanibus abundat: & in rebus suis solicii sint.
- IV. Quartum est, ut manibus suis victum sibi parent, nunquam vacent otio, etiam si diuites sint: quando otium omnis impunitatis ianua est. Quintum est, ut perpetuo quadam studio, labore, diligentia omnia sua membra ac sensus coercent, contineant, & auertant ab omnibus, que fortè sibi occurruunt, temptationibus, ijsq; viriliter ac serio resistant, nec unquam illis velint præbere consensum. Quod nihil æquè contulerit, quam ut tentationes suas radicibus humiliterque sancto cuidam homini reuelent, & iuxta consilium illius corpus suum discretere ac rationabiliter castigent, & deuotis vacent precibus ad Deum. Sanè quæcumque ita se secundum exteriorem hominem non gerunt, coram Deo satuæ virgines censemur. Deinde & hoc ad prudentes spectat virgines, ut & secundum interiorum sece ornent hominem, cuius ornatùs fundamentum, cordis humilitas est. Eruntq; sorores Dei, per hoc videlicet, ut faciant voluntatem eius: nec iudicabunt eas quæ malè viuunt in matrimonio. Nulli præterquam soli Deo in spiritualibus virtutibus suis placere velle debebunt: alioqui Pharisæis similes forent. Virginitas quidem præcepta non est, humilitas omnino præcepta est. Vnde superba virgo plus quam centuplo peior & putetior est coram Deo, quam vxor humiliis. Neminem præterea odio habebunt, sed amore prosequentur omnes: nec magnificè de se sentient, sed semper in metu & tremore erunt. Vbi enim peccata crescere & placere incipiunt, tepescit amor, tepescunt & reliquæ virtutes omnes. Quæ verè virgines sunt, sole Agnum sequuntur quocunque iterit, si castitate simul & humilitate vera præditæ sint. Si enim superbia vel alijs grauibus peccatis infectæ sint, probi seculares in matrimonio positi, longè illas præcedunt, multoq; sunt eis superioris. Trahit autem virginiras originem ex ipso tis origo. Deo, à quo eam didicerunt Angeli: quandoquidem in cælestibus reperta est, & ibi perpetuè persuerabit post extremi iudicij diem, vbi corpora resurrexerint

Apo. 14. Matt. 22. à mortuis: neque enim ibi nuptiæ celebrabuntur, sed erunt omnes sicut Angeli Dei, & nuptias ibi perennes celebrabunt virgines cum Deo. Ab omnibus namq; hominibus absolutæ, soli Deo coniunctæ & copulatae sunt, & æternos proferunt fructus. Multam quoque in dæmones habent potestatem: soleq; cantantem

tanticum nonum, quod nemo aliis cantare potest. Denique in his delicatis filiabus Deus posuit thronum suum, *delicieq; illius sunt esse cum eis,* si tamen secundum intimum suum hominem vivant in humilitate, pietate, resignatione, & corde ad Dei amorem inclinato atque submissio. Ad Dei nanque amorem nemo, nisi per humilitatem, peruenire potest, quæ quidem humilitas donum Dei est, cuncta præcellens temporalia dona. Ipsi nanque cor hominis in vera constituit pace: nec aliquis pacis expers est, vel defectuosus, nisi qui humilitate caret. Si quis enim vere humilis esset, nullum vñquam peccatum admitteret. Ideo quæ beatissima semper Virgo Maria peccatum nullum committere potuit, quod verè humilis esset. Et vbi veram Deus humilitatem reperit, ibi mira & magna operatur. Denique diuus Augustinus ait, eum esse sanctissimum, qui humiliatus fit. Signa porr̄d verè humilis hominis ista sunt, quod semper primū respicit semetipsum, & omnibus se donis indignum iudicat. Imò indignum se sentit, de quo Deus cogitet, vel qui homo ab illo credatur, qui pascatur & sustentetur à ḡa.

Hominis
verè hu-
milis s. a.
Deo fine intermissione: at nihilo minus pro cūctis his beneficijs multa cum humilitate sine cessatione Deo gratias agit. Adhac, de nulla se re, qualis qualis ea sit, extollit, iactat, prædicat, laudat, sed Deo se potius debitorem fatetur pro omnibus donis illius: eundemq; finem habet & scopum ultimum in omnibus. Decet enim, vt virgo prudens non sibi duos statuat fines & intentiones in rebus suis: vt quod Deum intēdat & etiam seipsum, aut aliquid temporale simul: sed si quid diligit cum Deo, adminiculo ei esse debet ad perueniendum ad Deum, ipsumq; ad Dei gloriam referet ordinability, & habebit infra Deum. Tales nimis, dilectissimi, prudentes sunt virgines, nō aliae omnino. Magis enim Dominus diligēdus est, quam nuntij omnes, quos ille mitrit, quos nos dona vocamus. Insuper virgo prudens quantislibet polleat donis, nō pluris inde se facit, quam erat cām nocendum nata esset. Et quæcunque huic Deus dona largitur, cum eis pariter dat semetipsum: neq; enim aliquod in ea patitur obstaculum vel impedimentum: ideoq; operari in ea potest, quomodo sibi placet. Vnde & perfectissimā eam facit. Neque enim præbonitate sua continere se potest Deus, quin id faciat, vbi nos fideles reperit, locumq; illi præbemus, & patimur ac sequimur ipsum, & absq; omni amore priuato operamur cum ipso. Verus præterea humilis, loco illo, in quo est, & contubernio illorum, quibuscum viuit, indignum se iudicat: semperq; locum nouissimum querit, & vilissimam ex omnibus in necessarijs omnibus sibi petit portionem. Nulli suas querit afflictiones, sed nec apud Deum vlla in re vel qualibet afflictione, nisi multo cū metu & tremore, puta dum nimium crux eius inualescit, cōqueri audet. Cuncta siquidem de manu Domini accipit: vnde nihil habet, quod de vlla creatura queratur, quātlibet ipsum iniuria afficiat, nec alicui imputare nouit, si quid ei irrogetur: quādoquidem cuncta, vt dixi, de manu iusti iudicis Dei accipit, certus quod nihil Deus cuiquam euenire permittat, nisi quod optimum illi sit. Sic itaque virgines istæ, dilectissimi, absq; tædio vitam agunt & moriuntur. Et istud compediōsius est iter, quo ad Deum perueniatur & prudentium virginum agmen. Qui verò talis non est, aut esse laborat, ad stultarum pertinet virginum turbas, licet id ipse ignoret. Quisquis enim veraciter vult esse in Deo, & in suis & in omnium hominū oculis stultus fiat oportet. Nam qui seruare cupit animā suam, hic eam perdere debet. Iean. 12.

Oooo

cunque

Quæ tria ad humilitatem pertingere exoptat, tria illi obseruanda sunt, humilius virilitate conducant. eunque humilitatem pertingere exoptat, tria illi obseruanda sunt, humilius virilitate conducant. delicer resignatio, pati, & amare. Ceterum qui resignationem voluerit addiscere, non modo grauia foris & intus peccata vitabit, sed etiam intus in rebus internis ac spiritualibus nullam cum proprietate queret delectationem: sed omnia bona exercitia sua, verbi gratia, vigilare, ieitunare, precibus ac lectioni meditatione, insistere, consolationes internas, dulcedinem, lumina interna, gustare, cognoscere, sitire & appetere mercedem, ad venerabile sacramentum adspirare, iubilare, contemplari, & id genus alia semper relinquere, paratus esse debet, quoties Deus voluerit: prorsusque in animum inducer, nullum viliorem, ineptorem, tepidiorem, negligenter, quam sit ipse hominem superesse: ac nihil minus sciens nihil negliget, nec otio vacabit in cunctis actibus suis. Hac ratione, charissimi, nihil fit seu annihilatur homo in semetipso: quādoquidem propria voluntas, priuatus amor, proprium sapere & videre, proprius (id est, ex propria voluntate & sensu assumpcta) instituta, & omnis denique in bonis actibus sui complacentia, hic prorsus intereunt & amittuntur. Quantoque ista sui annihilatio, seu in ima depressio, abyssalior est, tanto & verior in se est, adducitur hominem ad ipsum Deum, quādo Deus humilitatis abyssus est: ibi quæ anima illius Deum profunda cum humilitate complectitur, & vnitur cum Deo. Sicut totus transformatur in Deum, quasi iam alius homo effectus sit: quod utique facit Spiritus sanctus,

El. qui viuit in eo, ipsumque gubernat & regit. Alterum, quod obseruandum diximus, pati est. Et hoc maximè est necessarium ad humilitatem, ut patiēter ac tranquillo corde (ut melius possumus) feramus irrisiōnem omnem, grata & inuisa omnia, tam quæ contra nos, quam quæ pro nobis sunt, prospera cuncta & aduersa, despectum omnem, vili pensionem, lucrum & dispedium, & eiusmodi alia quæque: quoquo modo res fiant, siue foris, siue intus, aut à quocūque nobis quælibet irrogentur, etiam si interdum nobis videantur nō esse ea optimæ, vel etiā male pro iudicio nostro, aut certè à virtutibus & salute animæ nos præpedientia pro videre nostro. In his, inquam, & id genus alijs curandum nobis est, ut ea omnia simpliciter ac libenti animo (ut melius possumus) feramus, Deoque cōfidamus: & si necedum capere valemus, quare sic euenerint, feramus nihil minus, certi quod magnos hoc humilitatis nobis proferet fructus. Propriū namque sapere & videre nostrū, hic exaroscet, & cuncta nobis cedent in bonū, si tantum patiēter sustinuerimus. Et si interdum videatur nobis, damnū nos hinc passuros, siue in temporibus, siue spiritualibus rebus, quas propria ex voluntate & sensu assumptionis, contemnēdum id est, & pro certo habendū, centuplo maiorem nos in Deo versus virtutibus per huiusmodi humilem patientemque resignationem fructum facturos, quam si propria instituta, Dei beneplacito neglecto, prosequeremur.

BII. Tertium denique nobis obseruandum, amor est, qui & ipse impendiō facit ad humilitatem. Neque enim usquam tam excellenter amor exercetur, ut in resignando se patiendoque. Nam tametsi verum sit, adeò nos in amore posse proficere in sublime, ut Deum per voluntatis unionem amplexemur, nihil o seculis tamē verum est, Deum totum cum universa essentia sua in resignatione ac patientem hominem descēdere. Ibi vero amplexatur eum eiusmodi amans anima, & ipse eam vicissim complectitur, totamque in se absorbet. Sicque amittit semetipsum, & reuertitur in originem suam unde profluxit: adeoque secura efficitur, quatenus in hac vita fieri potest, se post hanc vitam aeternaliter Deo suo fruaturam. Quod certe

certè cuiusque veraciter obtingere debet, illi vera humilitas impendiò necessaria est, vt & hic Deum cōtemplari discat, quatenus fas est. Ad hanc porrò contemplationem tria necessaria sunt. Primum est, vt puram habeamus intentiōnem, vt videlicet nūl nisi Deum desideremus, nūl diligamus nisi Deum, ipsiq̄e soli placere, ipsumq̄ solum amare studeamus. Qui tales sunt, illi Deum hic vērē contemplantur. Alterum est, vt Dei beneficia contempleremur, aduersa omnia humiliter sufferamus, Deo nos funditus ex amore resignemus, & quālibet demum ex Dei munere intelligamus, quamlibet etiam illa occulta & abdita sint, ex ipso cordis fundo nos humiliemus, nec quicquam omnino erigamur in sublimē. Tertium est, vt in exercitijs spiritualibus strenui, serij, studiosi simus, cor daq̄ nostra ad Deum erigamus, per materiam quamcunq; vel quālibet speciem siue modum, quæ magis nobis sapiāt, magis arrideāt, & quām maximē nos trahant, siue sint ea de Christi humanitate, siue diuinitate eiusdē, siue de beatissima Trinitate, siue de vita & passione S aluatoris, vel Virginis gloria, aut aliorum Sanctorum, contēplando videlicet, vnde omnia illi fecerint. Quodlibet namq; sacræ Scripturæ punctū, diuinum quendā sensum cōtinet, qui deinde in affectū trahendus est. Sanè consequeretur quis à Deo quæcūque vellet, si his tribus præditus esset: puta, intentione vera, patientia, resignatione ex amore & humilitate ac strenuitate in exercitijs spiritualibus. Qqd certè non parum conferunt natura bona, caput forte, & sensus apti atque subtile. Quæ quisquis ex diuina gratia adeptus est, multum in vita spiritali proficere poterit. Denique virtutes omnes, cunctatq; virtuosa opera in his sex posita sunt: Primum est, humilitas vera: Secundum, pati æquanimiter: Tertium, resignatum esse in omnibus: Quartum vero amore præditum esse: Quintum, diuinam in cunctis habere intentionem: Sextum, strenuum ac serium esse in exercitijs spiritualibus. Præstet nobis Dominus Deus, vt omnes de prudentum Virginum numero simus, ad laudem & gloriam ipsius. Amen.

Quæ tria
cui conte-
plationi
necessa-
ria.

IL

III.

Quomo-
do quis o-
mnia que
vellet, &
Deo obti-
neret,

In quibus

sex oēs

polite sine

virtutes,

S.

IN FESTO DEDICATIONIS ECCLESIAE.

De renovatione exterioris interiorisque hominis: Vt quæ natura abnegare seipsum, & mori sibi p̄f̄ debat, in omni viscosa ad creaturas vel qualibet creatura extra Deum adhesione, & ut deinde Deus suum in homine locum sibi statuat, sumpta comparatione vel similitudine à triplici genere peniarum, super quas (teste Propheta) Dominus ambulat: Psal. 103. & arbore sy. amore, quæ omnes ascendere habent, qui Deum excellentissimo videre modo velint.

Luc 19.

S E R M O I.

In domo tua oportet me manere. LVCAE XIX.

ET V M hodie Dedicationis templi huius agimus, dilectissimi. Itaque ritus omnes & exercitia externa sanctæ Ecclesiæ, quæ in huiuscmodi festis obseruat, omnia nos ad interiore remittunt diriguntq; hominem, vbi vera semper dedicatio & innouatio vera perpetuò esse deberet: simulq; inuitant nos & adhortantur ad veram nostri præparatiōem, vt Deus omnipotens perfectè in nobis cōuiuum seu nuptias celebrare queat. Iam quod ad vocabulum Dedicationis attinet, per ipsum nobis innouatio significatur. Hæc autem innouatio vbi fieri debet, narrat

Oooo 2

ram

ram semetipsam abnegare & deprimi prorsus oportet in omnibus viscosis affectionibus & adhæsionibus suis ad quælibet creata extra Deum, vbiunque id notatur & deprehenditur, siue id amici sint, siue cognati: necnon & ea omnia prorsus abdicari necesse est, quæ extrinsecus naturæ immodicè placent, & in quibus ea delectationem capit in quibusvis sensibus ac viribus, & quibuslibet institutis & operibus suis. Huc porrò faciunt non minimum exercitia corporalia, vt sunt, iejunia & vigilia, si ea natura sufferre queat. Certè non aduertitis neque probatis, charissimi, quām occultè, quām latenter natura quod suum est quārat, sèpiusq; suam capiat delectationem & voluptatem, vbi nos necessaria sumere credimus. Itaque id agendum est, vt homo noster rationalis studiisè bestiale hominem contineat in officio, ipsiq; in omnibus dominetur, modereturq; Idquæ multo cum studio comparandum est. Et in principio quidem valde molestum est & dolet plurimum, mori cunctis oblectationibus inordinatis, in cibo & potu, in videndo, audiēdo, stando, eundo, in verbis & operibus. Verùm si inimicæ haec, sc̄iendæ ac bestiales voluptates delectationesq; quatenus inordinatae sunt, in nobis mortificatae forent, optimus profectus Christi odor efficeremur, quomodo Apostolus inquit: *Bonus odor Christi sumus.* Vbi enim hec naturæ impedimenta abiecta & eliminata sunt in homine, fit illi quod in Psalmo quodam legitur: *Qui ponis nubem ascensum tuum, qui ambulas super pennas ventorum.* Hoc est, posteaquam terrenas in se affectiones seu propensiones homo mortificauit, locum suum Deus in ipso constituit. Triplex verò genus quodam pennarum in Scripturis reperimus; super quas Deus ambulat. Primæ sunt columbae, Secundæ aquilæ, Tertiæ ventorum. Pennæ columbae, homines puros significant, sancta simplicitate præditos, absque felle temeriarum iudiciorum, prauarum suspicionum, & in peius interpretationum omnium quæ in alijs sunt mites quoque & modestos, quietos ac patientes, mansuetissimam Domini nostri Iesu Christi vitam & conuersationem imitantes. Super horum pennas, cunctosq; ascensus eorum, id est, super intentionem, amorem, defiderium ipsorum ambulat Deus. Secundò ambulat idem super aquilæ pennas. Aquila, quod nomen est omnibus, in tam sublime fertur, vt videri nequeat. Itaque hominem designat, qui cum vniuersis viribus suis intus in sublime euolat, quicq; & interiorem & exteriorem hominem suum pro viribus intendit siue extendit, sursumq; ad superiora contendit per cognitionem & amorem sine cognoscens & amans, vt nulla eum vis sensibilis consequi possit. Et super horum pennas similiter ambulat Deus. Tertiò & super ventorum pennas ambulat. Ventus celer, velox, & subtilis est, ita vt sciri non possit, unde veniat, aut quid vadat. Per hos igitur ventos homo intimus, occultus, supremus, deiformis, Dei imagine insignitus, accipitur: qui omnem omnino excedit intellectum, & quoconque ratio sua operatione pertingere potest: & omnes quoque superat sensus: reuolatq; in originem suam, & in esse suum non creatum, hæc ideam: ibique lumen efficitur in lumine, in quo lumine restinguuntur modo quodam, & velut tenebrae fiunt cuncta naturalia & infusa lumina, quæ infra hoc lumen unquam emicuerunt, haud secus quām ad splendorem Solis lucidi, omne stellarum lumen obtenebratur. Et quomodo stellarum splendorem, qui vix unquam tantus fuit, quantus hac nocte elapsa, ingens Solis lumen obsecuunt: ita & hoc lumen, quod in isto fundo lucet, cuncta naturalia, quæ unquam apparu-

2. Cor. 2.

Psal. 103.

Triplex

pecuniarū

genus.

Pennaco.

lambæ.

II.

Aquila.

III.

Iona. 2.

apparture, obscurat lumina: adeoq; in eodem fundo splendor illius inualescit, vt ad rō spiritum excedat supererque, vt in comparatione illius, spiritus tenebrae videatur, ob luminis illius immensitatem & excellentiam, cū id & ipsi & creaturis omnibus incomprehēsibile sit. Ita enim creaturarum omnium intellectus ad hoc sese lumen habent, vt hirundinis oculi ad lucidissimum Solēm: & quomodo si quis infirma acie in Solis axem intēdere velit, Sol ipse nebræ oculis eius videtur, tum ob luminis fulgorem nimium, tum ob imbecillitatem adspic̄tūs. Hinc gentilis quidam rex ait, Deum tenebras esse post omne lumen, ipsumq; mentis ignorantia cognosci. Hoc verō nobis, qui Christiani dicimur, non parum dedecori & probro est, potuisse hoc gentilem, & insuper regem, intelligere, cū nos tam nihil inde sciamus. Heu quid agimus miseri? quæ studia, quæ occupationes nostræ sunt? Cæterū vti in hoc Dedicationis festo de Zachæo legimus, magnopere eum desiderâsse videre Dominum, sed non potuisse, quod statuta pūsillus esset, ideoq; arborēm sycomorū ascendisset: ita nimurum & homo iste intimus videre appetit eum, qui hæc in ipso mira tempestatesq; excitauit: sed ad hoc statuta breuior est & minor. Quid ergo faciet? Nimurum arborēm ascendet sycomorū, hoc est, omnia ea faciet, quæ iam ante diximus, puta, sensus naturamq; mortificabit, & homini interiori viuet, super quē, vt audistis, Deus ambulat. Hoc verō maxima est stultitia apud seculi huius sapientes, quam vñquam audierint: immō insania quædam eis videtur, & mera quædam fatuitas: idq; illis etiam, qui fortè tot libris, quot centum marcis vix comparentur, abundant, eorumq; lectioni studioſissime vacant: qui vtique meram id stultitiam ducunt. At certum habetote, charissimi, hanc esse stultitiam, quam Deus elegit. Audi ipsum Dominum dicentem: Confiteor tibi Pater, Domine Matth. 11.
celi & terra, quia abscondisti hec à sapientibus & prudentibus, & reuelasti ea parvulū. Luc. 10.
Fuit hinc reuelatum quiddam admirabili virgini S. Hildegardi sub iucundis-
simis quibusdam speciebus, quæ in eiusdem sanctæ virginis libro & in Monia-
lium nostrarum refectorio depictæ cernuntur, in huic modum: Duæ quædam dis-
imagunculae sunt: Harum altera cœrulei coloris vestimento obnolata est, & Imagun-
nullos in se oculos habet: sed vestis eius vndique plena est oculis, significatq; eam
sanctum Dei timorem, non quomodo vos timorem dicere consueuistis, sed ti-
morem illum, qui hominem facit sollicitè ac studiose obseruare seipsum in lo-
cis, institutis sive modis, verbis & operibus cunctis: qui idcirco faciem & ocu-
los non habet, quod obliuiscatur sui ipsius, pro eodem ducens, sive ametur, sive
odio habeatur, laudetur an vituperetur: & absque manibus, quod nihil omnino
sibi assumat arrogetq; sed in omnibus semper ex animo se resignet. & om-
nia. Iuxta hanc altera posita est imaguncula, veste pallida operta, manibus sur-
sum erectis, & ambe nudis stant pedibus: istaq; posterior caput non habet. Nam
desuper diuinitas posita est sub auri purissimi specie, quæ faciem omnino non
habet, sed purum dūtaxat aurum est, & incognitam signat diuinitatem, ipsumq;
aurum in hanc deorsum manat imaginem, capit is in ea locum occupans, sicutq;
diuinitas caput illius est. Imago quidem hæc, veram nudamq; spiritū pauper-
tatem significat, cuius caput propriè Deus est. Pallida verō vestis illius, conuer-
sationis designat simplicitatē, quodq; nihil sibi arroget vel usurpet, & expeditā
purissimamq; resignationē. Quod autem vtraq; nudis stant pedibus, nudam ex-
primat verissimam Saluatoris nostri Iesu Christivitatem & conuersationis imita-
tionem.

tionem. Porro cœrulea vestis imaguncula prioris immutabilitatem significat, hanc videlicet, ut non hodie te exerceas, & cras intermitas, sed continuæ ac immutabiliter ad finem usque perseueres. Denique manus erectæ id notant, ut ad omnem simus Dei voluntatem, siue agendum siue patientium sit, prompti atque parati. Ista planè dilectissimi arbor illa sycomorus est, quæ omnes illos ascendere oportet, qui Deum & in præsenti & in futura vita modo excellentissimo visuri sunt. Sed iam in arbore posito Zachæo, videamus quid Dominus dixerit: *Zachæe, inquit, si fessimans descendere.* Ita prorsus descendashinc oportet, id est, ex omnibus his neccipitum tibi reserues, sed descendas in merissimum nihil ruum, nil posse, nil valere tuum. *Quia, inquit, hodie in domo tua oportet me manere.* Id enim necessarium est mihi. Iani si fortasse ascendet quis in arborem, & quâdam veritatis percepit irradiationem, eamq; non possedit, nec propriè tamen percepit, id ideo factum est, quod adhuc quandam naturalen habeat ad ciuiusmodi affectionem seu adhesionem, & natura ac gratia simul adhuc in ipso operentur, & neccipit veram resignationem adeptus sit. Quicquid verò natura operatur, semper quandam maculam habet, nec perfectè purum est. Huic igitur dicit Deus ut descendat, id est, perfectè abneget, exeat, mortificet naturam in modis omnibus, in quibus aliquid habet proprietatis. *Quia, inquit, hodie in domo tua oportet me manere.* Hoc est hodie sempiternum. Sic & postea dicit: *Hodie domui huic salutis solliciti, quam nobis omnibus præstet benignitas & clementia Conditoris nostræ, qui est in secula benedictus. Amen.*

IN EODEM FESTO.

Vt interiora hominis mundare valeant domus orationis fieri. De negotiatoribus, id est, prauis incidentibus cogitationibus, quæ in hoc templo negotiantur, & bonis ingenii em adserunt fructum. Quid oratio & deuotio sit. De tribus denique, per quæ ad internum pertinunt regnum, quæ sunt, vera fides, rationalis Des cognitio, & oratio deuota.

SERMO II.

Domus mea, domus orationis vocabitur. MATTH. XXI.

N Euangelio illo, dilectissimi, vnde hæc, quæ iamiam audistis, verba desumpta sunt, ipse nos Dominus ac Redemptor noster instituit, edocuitq; quid factu opus sit, ut cō pertingamus, quòd interiora nostra domus orationis fiant. Tempore enim *Dei sanctuæ* est, ait Apostolus, *quod est uos.* Nimirum *ementes & vendentes* primum ex hoc templo expellendi sunt, id est, imagines, phantasie, & delectationes omnes creaturarum, propriæ voluntas: necnō & lachrymis abluendum est, ut mundum sit. Sanè quæcumque sunt tempora, siue istud, in quo nos sumus, siue quæ Romæ sunt, siue alio loco, non ideo sancta sunt, quod domus sint, sed ob inhabitantem in eis Deum. Sic anima templum est gratissimum & amabilissimum Dei, in quo in veritate idem ipse moratur, cum omnibus inde disformitas expulsa & eliminata est. Nam quæ illic Dei habitatio esse queat, ubi priusquam vna de Deo, quadraginta de alijs friuolis rebus cogitationes habentur? Itaque & hoc diligenter expositum est, qui *ementes & vendentes*

1. Cor. 3.
Ementes
ac ven-
dentes.

Anima
qui le sit
Dei tem-
plum.

dentes fuerint, quæc eorum negotiatio, ea videlicet, quod in propria voluntate sua, & voluptatibus ac oblectamentis creaturarum vixerint. Atqui extra omnem id controversiam est, quisquis Deum intra se habitare & operari voluerit, cuncta sum necessaria extra se media omnemq; disformatam, id est, amorem omnem & delectationem mortalium creaturarum, quarum Deus ipsissima causa non est, expellere debere. Iam si quis diceret, decem media minus quam vniuersitate, ut verbi gratia, decem hominum familiaritatem, amorem, amicitiam minus adferre damni, quam vnius, stultus ille censeretur, & qui vis etiam puer facile adneteret, non recte illum sentire, faciliusq; vnum vincere & expelli, quam decem. Attamen sciendum est, charissimi, decem vitia, quæ quis credit & certe cognoscit esse vitia, non perinde periculosa perniciosaq; esse, ut vnu, quod quis cognoscere recusat aut habere pro virtute, & in eo semper pertinaciter & obstinato animo perseuerat. Enim uero humiliter nos occulta nostra peccata timere oportet. Vnde cum se quis diuinæ misericordiæ humiliiter prosterat, vitiosumq; agnoscit & confitetur, facile illi remedium praestari potest: Si vero pertinax sit, semperq; se excusare velit, nunquam illi medicina adhiberi poterit, sicut nec illis facile succurri potest, quibus omnia sua recta iustitia videtur. Quam obrem cauete haec, quæsto, charissimi, haud secus, quam infernū ipsum seu mortem nunquam finiendam. Quod si quis sanctissimum totius orbis hominem sciscitaretur, tantumne plorauerit, quantum plorare debuisset: responderet haud dubiè minimè se id fecisse, sed neclum millesimam se, quam debuisset, fudisse lacrymam: iam verò se primum incipere. Si ergo sic sanctissimi qui que sentiunt, vobisq; quiscauere charissimi. Ceterum querat hic fortasse aliquis, quandoquidē ita de se semper sentiunt boni, quasi nunc primum plorare incipere deboant, utrum semper plorandum sit. Cui respondemus, flendum esse, & non flendum. Nec quisquam in animum suum inducere debet, aliquid se, quamlibet minimum, superfluisse vel excessisse. Deinde vero ubi sic templum animæ mundatum est, negotiatoresq; inde profigati, id est, ubi omnes creaturarum imagines & obiectamenta eliminata sunt, ita ut plena voluntate, pleniorq; cum consensu seu permisso ea minimè rursum intro recipias retineasque, tum si nihilo minus hi peruersti negotiatores rursum suis cum mercibus irrumpan, euestigio abscedere coguntur: & licet fortasse aliquam ibi praeter voluntatem tuam permissumq; tuum moram faciant, nil tibi nocent: sed quantum libet diu sic ibi hærent, per idem ostium, quo ingressi sunt, rursus exire compelluntur: & quod plus est, si que mala, si quem finum ibi reperiunt, qui etiam vel viginti illi annis hæserit, vna secum absportare, templumque tuum mundare coguntur, si tantum, ut dixi, absq; tuo consensu & permisso ibi moram faciant. Siue enim id sit, verbi gratia, superbia, siue avaritia, siue luxuria, siue alia quævis, quandiu contra voluntatem tuam sunt, non modò non maculant, sed etiam mundant te purificantque. Scimus enim, ait apostolus, quoniam diligentibus Deum Rom. 8. omnia cooperantur in bonum. Deinde Dominus inquit: Domus mea, domus orationis vocabitur. Ad orationem deuotio requiritur. Et quid est deuotio? Deuotio est, quasi vovere se Deo, & intus obligare cum intentione vel affectu aternitatis. Dum ergo sic te Deo deuoues & obligas, deuotionem habes, vbiunque etiam sis, aut quæcunque bona opera agas, cuiuscunque illa generis sint. Neque necessarium est ad deuotionem, ut semper iubiles, aut magnam dulcedinem experiaris.

*An sensu
per lugendum.*

Deuotio
 nis sub-
 stan-ia v.
 bi sita.
Luca 17.
 tria que-
 dam no-
 tanda.
 I.
 Viva fides
 quid.
 II.

riaris. Sunt ea quidem accidentia quædam. Sed substantia vel essentia deuotio-
 nis in hac interna sui oblatione, vel vnitione, vel obligatione cum Deo, sita est.
 Hæc deuotio multæ virtutis & efficacij est: per ipsamq; arietes ad murum ap-
 plicantur: iamq; in proximo est, vt homini pateat ingressus in regnum Dei, quod
 intra nos eff;e vicino muri collabentur. Apud diuum Hilarium tria leguntur,
 per qua compendio ad hoc regnum pertenit. Primum est, fides vera: Secun-
 dum, intellectualis seu rationalis Dei cognitio: Tertium, oratio. Et quid est si-
 des? Sanè non omnes Christiani fideles sunt. Imò vt in coemeterio multi mor-
 tui iacent, ita intra sanctam Ecclesiam perplures sunt, qui viuere videntur, &
 reuera mortui sunt. Quid ergo est, inquam, viua fides? Non aliud prorsus, quam
 viuus quidam fauor ex interioribus procedens, erga Deum & quæcunque diui-
 na sunt. Videat interim aliquis vel atudit quælibet ad fidem pertinentia, vt vel
 de diuinitate, vel hūmanitate Christi, vel supergloriofissima venerādæg; Tri-
 nitatem, vel alijs quibuscumque, si viuam intra se fidem habet, hæc eadem multo
 ei melius ostendit esse Deum, eundemq; longè sibi lucidius apertiusq; inesse per
 illam intelligit, quam omnes illi Theologi suis rationibus probare possent. Vi-
 uit namque & commoratur in intimo illo regno, vbi vita hæc erumpit scatu-
 ritq; ex ipfissimo fonte suo. Cæteri homines, quorum heu maxima multitudo
 est, adhærent quidem vitæ, sed facile fieri poterit, vt nubecula, quamuis parua,
 eam operiat & abscondat. Vt si splendor Solaris viua quædam res foret, quæ
 moueret semetipam, & nubes huc interciparet, vita haud dubiè intererit: Sic &
 facile accidere potest, vt aliqua peccati nubes hanc in eis vitam prorsus operiat
 & extinguat, quod admodum fragilis fit in eis. Sin verò illos, qui verè viuunt,
 & fide sunt viua prædicti, aliqua peccati nubecula inuoluat, quum omnes defe-
 cuosi & ad vitia proclives sumus, sol ipse seu vita ipsa nubem illam perrum-
 pit penetratq; celeriterq; reuertuntur, ed quod vita in eis radices stabilesq; mi-
 serit. Vnde & reddit & penetrat nubem huiuscemodi, citiusq; inde se auertit.
 Cumq; illi alij collabuntur, isti perseverant. Cur autem alij excidant, ratio est,
 quod ad interiora sua minime pertingant: si verò eò se recipiant, mortuum ibi
 quendam reperunt, & quidem canem mortuum, etiam putentem. Ah efferant
 eum, quia mortuus est: hominem, inquam, reperiunt tepidum, frigidum, aridumq;
 extinctum, cui graue est ac onerosum, quicquid diuinum est, & ad Deum
 pertinet. Faciles nimis irum forent, si vitæ stabiles, quamuis alioqui tenuiter, ad-
 hærent: saluentur vtique si tales decederent, & tandem, licet tardè admio-
 dum, beatitudinem cōsequerentur. At facile euenire poterit vt decident: quan-
 doquidem nullam neque viam neque modum habent ad sua interiora pertin-
 gendi, sed semper in his exterioribus versantur, prorsusq; steriles, inanes, aridi,
 ac sibi ipsiis nimium extranei, ignoti, peregrini sunt. Cæterum præclari illi
 viuitq; homines in vita habitant, eandemq; intus sentiunt: ipsiq; rerum interna-
 rum & veritatis notitiam habent: & quicquid eis foris secus occurrit, quod di-
 unum sit, vitam interiorum excitat cum quadam ad hoc propensione, cum a-
 more, cum complacentia. Et hæc in istis sunt, non in alijs. Enim uero in interiori
 regno commorantur, ipsumque gustu contingunt: quod omnino abditum &
 occultum est illis, qui in ipsum minimè perueniunt. Secundum est intellectua-
 lis seu rationalis cognitio Dei. Et hæc istic in hoc regno inuenitur. Non est
 quod te extendas, vel hanc longius inquiras, ô homo. Iste cam inuenire est,
 seipsum-

seipsamque reuelat detegitque: hic lux ipsa lucet: hic ad regnum istud per de-
xtrum ostium viam rectam, non per posticum intratur. Qui huc pertige-
runt, de illis verissime dici potest: *Regnum Dei intravos est*: & ipsi veritatem *Luc. 13.*
reperiunt, omnibus illis incognitam, qui secum domi non morantur, illisq;
duntaxat notam, qui illic habitat. Inueniunt, inquam, hic, quod *Dionysius* ait,
quod rationem, cogitationem, intellectum omnem longe lateque excedit, lu-
men ipsum in lumine. Parisienses quidem Theologi insignes, ingentia legunt
volumina, & folia volvunt: quod equidem non abnuo factum bene: sed isti li-
brum vita legunt, in quo omnia vivunt: peragrantq; celum & terram, & in ip-
fis stupenda legunt opera Dei: ac viterius ad Angelorum procedunt discretos
Ordines, & deinde ad supremam & excellentissimam literam venerande sem-
per Trinitatis perueniunt, contemplantes ibi, ut Pater Filium ab eterno ge-
nuerit, ut Verbum aeternum perenniter luserit in corde Patris, ut sanctus Spi-
ritus ab utroque promanet, ut beatissima Trinitas in omnes te beatos spiritus
effundat, ut hi rursum mirabili cum beatitudine in ipsam se refundant. Et
haec est beatitudo, de qua Dominus ait: *Hec est autem vita aeterna, ut cognoscant te 1018.17.*
solum verum Deum, & quem misisti Iesum Christum. Hac prorsus vera est in hoc
templo vita: hic verus ac praeclarissimus Iudex est, hic suminus Pontifex in
proprio suo palatio est: hic deniq; regnum istud adeptum est & apprehensum:
quandoquidem hic praeuentissimus Deus habetur, ad cuius praeuentiam mole-
stia, dolores, miserig, afflictiones omnes euanescunt: quod soli experti satis no-
uerunt. Non nōrunt hoc, iuxta hunc modum, omnes etiam eruditissimi Docto-
res, qui non ipsum experientia assueci sunt. Quisquis autem plus inde percipit,
viciniusque ad ipsum pertingit in hac vita, ille & in futuro seculo Deo vici-
nior erit, magis id in eo detegetur: & Deus in eo magis laudabitur, & omniū
semper beatissimus erit. Tertium, quod hic sanctus commemorat, oratio est. *III.*
Quid autem est oratio? Primum quidem, ut alij tradidere, mentis est assensus *Oratio*
in Deum: sed iuxta spiritualiorem seu viciniorē quendam sensum, oratio est
vniuersa spiritus creati in increatum Dei spiritum introversio cum proposito,
quod à diuinitatis aeternitate mortetur. Qui sic orant, *veri sunt adoratores, Patrem 1018.4.*
in spiritu & veritate adorantes: quales & petit Pater, qui sic eum adorent, ut Do-
minus inquit. Iste quæcunque petunt, accipiunt: & inueniunt quicquid querunt.
In hac oratione & inuenitur aliquid, & amittitur. Quid, inquis, amittitur? Tem-
plum, & spiritus, & omnia ea, de quibus supra diximus. Quod autem ista abeunt?
Nimirum in Deum profluxere, & unus cum illo spiritus facta sunt, ut beatus
Apostolus inquit: *Qui adheret Deo, unus spiritus est.* Quod quid sit, quæve ratione *1. Cor. 6.*
fiat, melius sentiri, quam dici potest. Et quæcunque hinc dicta sunt, minus sunt
ad rei veritatem, quam acies acus unius ad vastissimum celi orbem. Ex-
periri id magis faciat nos Deus. Quod nobis praestare
dignetur sublimis & adoranda Trinitas,
Pater, Filius, & Spiritus san-
ctus. Amen.

IOAN. THAULERI EXHORTATIO.
VTI SIMPLICITER ET RECTE CONFITEN-
dum sit, & fundum interius obseruandum, optima
D. Thauleri institutio exhortatioque.

ORTO R & obsecro vos, & consulo vobis, dilectissimi, ut antequam sacerdotem confessuri accedatis, Deo discatis intrinsecus ac pure confiteri omnes defectus & vitia vestra, eique vos ex imo cordis reos fateamini, & intus coram ipso grauiter exaggeretis ac pondereritis defectus vestros cum dolore & contritione cordis: nec in cōsuetudinem trahatis forinsecus minores defectus prolixius confiteri, & scrupulosius ac distinctè quotidianas exprimere culpas vestras: quandoquidem per quedam minima, aut fortè superuacanea, & ad Confessionem non pertinentia, quæ Confessioni intermisceri solent, illis qui audiunt Confessiones vestras, pretiosum tempus perditis, & tedium ac nauseam ingreditis. Cæterum diffusa & inordinata huiuscemodi Confessio defectus non tollit, nec (quod saepius dixi) Confessores, immò nec Pontifex ipse, in eiusmodi defectus, quos corrigere non vultis, autoritatem habent. Vnde ad vos ipsos intro vos recipite cum vestrijs fororum cognitione. Externa siquidem hæc prolixa & inordinata enarratio, absque interna confessione, per exiguo parit fructus in illis, quæ mortalia peccata non sunt: estij indicium, negligere hominem vel minus studiosè facere internam cōfessionem. Quam si, ut oportet, facheret: aded quotidiana hæc incidentia vitia vel defectus intus abolerentur, ut vbi ad Confessionem perueniret, aut parum, aut fortasse nihil omnino, quod inde distinctè diceret, memoria complectetur. Cui tum facile remedium foret, vbi sic prius causam suam cum Deo complanâsset. Hæc autem omnia de venialibus culpis dicta sunt: à mortalibus custodiat vos Deus. Cæterum interna sui obseruatio maximopere homini necessaria est. Multas siquidem pelles intus habet, fundum eius operientes, quæ desuper excreuerunt. Vnde fit ut sibi ipsi abditus & ignotus maneat, & veritatem similiter non cognoscat, licet id ipse ignoret: & cùm alia multa sciat, seipsum nesciat. Habent quidam vel triginta, vel quadraginta eiusmodi pelles instar bouinarum pelliū crassas ac duras, ita alias alijs adhærentes, ut in cepa sibi mutuò iunguntur atque succedunt tunicae illæ siue pelliculæ ad intima vsque illius. Hę vero non confitendo tantum, uti vos arbitramini, deponi queunt. Quid si quereras, quænam ista pelles sint, nimirum omnia illa sunt, in quibus te ipsum & aliquid tuum habes, intendis, capis, queris, vteris, quorum Deus vera causa & finis non est. Quæ omnia, idola sunt: ut verbi gratia, iunagines rerum, propria delectatio seu voluptas, propria volūtas, oblectamēta sensuum ac naturæ, quæ haud secus possidet homo, quæam Rachel idola patris sui, quibus desuper insidebat. Ad horum numerum pertinent & ista, videlicet præsumptio seu iactantia, irresignatio, negligētia, & incuria omnium rerum diuinarum. Ista has omnes faciunt pelles: quæ quidem omnia in Confessione dici non possunt: sed intus ea homo diligenter obseruabit, & humiliter agnoscet corā Deo, simulque ex toto corde se pedibus illius prosternet. Quod dum facit, dum sic omnino se reum illi fatetur, facile illi remedium est, si tamē pro viribus inde se per Dei gratiam auertere velit.

Quæ con-
fessio nō
prost.

Obserua-
tio inter-
na quæ
necessa-
ria.

Sen. 31.

BREVIS

BREVIS QVAEDAM RATIO SEV FORMVLA
generales culpas confitendi, pro illis, qui in Religio-
ne aliqua degunt: & vt indulgentiae
promerendæ sunt.

AE T B R V M his verbis quotidianas generatim culpas in confessione exponere licebit: Confiteor me peccasse vanis & inutilibus cogitationibus, etiam sub Horis & precibus meis, quas me bonis cogitationibus præuenire oportuit, quod per incuriam meam mihi accidit. Confiteor quoque me verbis peccasse inutilibus & infrautiosis, frangendo silentium meum locis & temporibus prohibitis paucis verbis: peccavi etiam otiosis, nimis, duris, scommaticis, incautis, dubiis, imperfisis, & minus pacificis verbis. Confiteor præterea me operibus peccasse, negligendo seu minus studiosè obseruando meipsum, Ordinem meum, chorum, statuta: itemq; inobedientia & ingratitudine. Confiteor me non amare & laudare Deum meum, non obedire inspirationibus & admonitionibus illius, cōfratribus & consororibus meis non bonum me præbuisse exemplum, vt merita debui, castitatem denique, paupertatem, obedientiam & quecumque Deo & Ordini promisi, non me obseruasse. De his igitur & alijs omnibus dico culpam meam. Porro indulgentias hoc pacto petere licebit, vt mente vel ore dicatis: O Domine Deus meus, si ed peruenire possem, & mei iuris esse, quererem & mererer Indulgentias illas vel illas, etiam per pluuias, per niues, per gelu, per frigora. At nunc prædulcissime & amantissime Pater, cum id non possim, pergo illuc affectu seu desiderio, orans & obsecrans, vt largas mihi præbeas eleemosynas indulgentiarum illarum, bonorumque omnium, que in illo templo & quibuslibet alijs locis sunt, cunctorumque mihi ex amore manantibus vulneribus tuis, ex quibus gratia omnis profluxit, peccatorum meorum veniam & indulgentiam largiaris. Sanè posset quis ea hæc fide & confidentia desiderare, vt tantum acciperet, quod etiam totum mundum posset locupletare. Præstet nobis omnipotens Deus, vt ita ipsum cognoscamus, & diligenter obseruemus fundum nostrum. Amen.

VTI PROFICERE DEBEAMVS EX SINGVLARIBUS proprietatibus & distinctis nominibus illis, quæ Deo attribuuntur.

Oses inquit: Audi ò Israel, Deus tuus, Deus unus est. Deus, inquit, unus Deus. Deut. 6. Ne est solus & simplex Deus. Quod tametsi verū sit, nihilominus multum nos profectum facere possumus in singularibus, proprijs, distinctis nominibus illis, quæ ei attribuuntur, in essentiāq; ipsius, quibus nos nihil nostrū opponere debemus. Ut enim aliás dixisse memini, sicut olim ea, quæ temporalia sunt in Christo, ut pote natūratem, opera, instituta, vitam deniq; illius omnē, meditari consueuimus: ita nunc mentem nostram semper ad superiora subleuare, supradī tempus ad æternam essentiam & modum nos rapere debemus. Potest autē in his proprietatibus mentem suam homo velut in speculo cōtueri actiuo quodam modo, vt videlicet adspiciat Deus esse essentiam puram, quæ omnis essentia est, & tamē rerum possit.

P p p p 2

omnium

omnium nihil sit. Enim uero quicquid est, & quod esse habet, & quicquid essentia quædam est, & bonum est, Deum in se habet. Vnde Augustinus ait: Si videris bonum Angelum, bonum hominem, bonum cælum, tolle Angelum, hominem, cælum: & quod reliquum est, bonorum essentia est, id est, Deus. Ipse namque est omnia in omnibus, & tamen longe supra omnia. Habent quidem creature omnes bonitatem quandam, habent quendam amorem, sed nec bonitas, nec charitas sunt, &c. sed solus Deus bonitatis, amoris, & omniū, quæ essentia dici queant, essentia est. Huic iam sese operet homo, in ipsamq; totis viribus, actiua, sensibili, & contéplatiuo modo immerget semetipsum, suū videlicet omnimodum nihil, ut ipsum accendatur, renouetur, &, ut ita dicam, essentietur in essentia diuina, quæ sola essentia, vita & actio est omnium rerum creatarum: deinde vniuersitate vnitatis essentiae huius proprietatem contempletur. Deus namq; in ultimo est simplicitatis seu vnitatis termino, in ipsoq; multiplicitas omnis vnicur, & ad simplicitatem redigitur in vnicè vna essentia iphius. Cæteram essentiam eius, illius operatio, illius cognitio, illius præmiū, illius iudiciū, iustitia, misericordia est, quæ omnia in ipso vnum sunt. Cui ediuersò opponat homo incomprehensibilem multiplicitatem suam, ut hāc in illius simplici essentia simplicem reddat, & ad vnu reducat. Hinc iam quām ineffabiliter occultus sit Deus adspicit,

Esaie 45. ciat, quemadmodum Esaias inquit: *Vere tu es Deus absconditus.* Cunctis nanq; rebus secretissimè inest, multo magis quām sint ipsæ sibi: & in ipso quoq; anima fundo omnibus manet sensibus occultus, prorsusq; ignotus. Huc verò totis viribus lōgè supra cogitationes omnes introducat homo per trahatq; omnem suā exteriorem externitatem, haud secus remotam, extraneamq; & sibi ipsi & vniuersæ interiori internitati, atque animal brutum, quod sensibus vivit: simulq; immersat se & abscondat in abditis Dei sui à creaturis omnibus, & quacunque huic essentiae peregrina seu extranea & dissimilia sunt. Hoc verò totum non imaginaria tantummodo ratione, vel per modum cogitandi, sed essentiiali & actuali, atque etiam sensibili seu perceptibili modo, totis viribus, totoq; desiderio supra sensus fieri. Post hāc proprietatem licebit diuinæ solitudinis in silenti seu tranquilla vnitate conuiri, in qua nimirum nullum vnuquam verbum in ipsa essentia modo essentiali dictum, nullum opus actum est: sed quietissimum ibi silentium est, omnia ibi maximè secreta sunt, & ineffabilis quædam solitudo sive desertum: denique nihil ibi nisi solus idemque purissimus Deus est, nec cō aliiquid vnuquam extraneum seu peregrinum, nulla creaturæ imago seu modus peruenit. De hac solitudine loquitur Dominus, ubi per Prophetam Osée dicit: *Ducam eam in solitudinem, & loquar ad cor eius.* Non enim aliud ista solitudo est, quām tranquilla, silens, deserta diuinitas illius, ad quam perducit omnes, qui huius diuinæ inspirationis seu internæ allocutionis eius, & in præsenti & in futuro seculo perenniter capaces erunt. Ad hanc desertam, silentem, ab omnibus liberrimam diuinitatem, suum homo inane fundum, desertumq; seu vacuum à Deo & bonis omnibus, atque vndique zizanijs opertum, plenumq; seris bestialium sensuum viriumq; fuarum perducat per trahatq;. Dehinc diuinam caliginem contempletur: quæ nimirum præ nimia sua claritate, omni tuā Angelico, tum humano intellectui obscura est ac tenebrosa, haud secus quām ad aspectū orbis solaris, radiorumq; illius infirma acies caligat. Omnis nanque creata intelligentia ita se ad hanc habet ex natura cl-

claritatem, ut oculi hirundinis ad aspectum solis radiantis. Vnde non possunt non ruerberari & repelliri ad ignorantiam & cæcitatem suam, quatenus quidem creatæ sunt, siue creature. Huic iam opponat suas abyssales tenebras omnis veri luminis expertes, quod sua abyssus, tenebrarum videlicet suarum, & omnis luminis inopiam seu egestatis, diuinæ inuocet caliginis abyssum, sibi duntaxat notam, & creaturis omnibus incognitam: quæ incognita & innominabilis abyssus, beatitudo est, magisque amat, plusque allicit & prouocat animam, quam alia quæcunque in æterna beatitudine in diuina essentia cognoscere queat.

D E C K A R D I N O T A B I L E S A L I Q V O T . *Institutiones.*

ANTO Deus optimus maximus hominis amore tenetur, ut haud secus se gesserit, quam si ex illius salute tota sua diuinitas pendeat. Hinc seipsum totum impendit & tradidit pro homine, nihil aliud ab eo requirens, nisi ut se se vicaria dilectione totum voluntariè tradat & resignet pro Deo, idque non pro Dei, sed ipsius hominis salute, cui nihil acceptius offerre potest suæ propriæ voluntatis abnegatione. Nam si duo vno eodemq; pergentes itinere, flosculum in ipsa offenderent via, cogitaretq; alter: Decerpe eum, quia miræ elegantia est: sed melius deliberans, Eia diceret, dimitte illum propter Deum: alter verò nihil præmeditatus, illum carperet florem: iste quidem non peccaret, sed prior ille, qui propter Deum illum dimisisset, tantum præ isto decerpente obtineret meritum, quanta est distantia cœli à terra. Quod si pro tam minutis operibus tantam Deus mercedem restituere, quantum ergo illis daturus est, qui & se & omnia, illius amore, contemnunt & abiiciunt? Cæterum qui nunquam à Deo separari vult, hæc tria seruabit. Primum, ut puritati animæ Christi aded se se conformare studeat, ut nullam vel leuem peccati maculam in se ferre queat, ut spiritus eius, Christi exemplo, perpetuò diuinam bonitatem contempletur, & mente ad Deum liberè transeat, illiq; semper adhæreat. Sicque fiet, ut non tam crebrò in vicia sit lapsurus. Secundum est, ut tam simplex sit, ut omnia verba ipsius non aliud sonent, quam Ita & Non. Tertium est, ut tam perfectus sit, ut si plures in eum, quemadmodum olim Pharisei in Christum, oculos intenderent, nihil aliud in eo cernerent, si tantum intelligere valerent, quam vitam deiformem siue diuinam. Hæc tria quisquis in se habet, vix unquam posset à Deo excidere. Quod autem diuus Paulus ait, unum nos debere fieri spiritum cum Deo, hoc nimirum tum sit, quando anima nullum medium, nec imaginem ullam sustinere potest. Tum verò anima in spiritum transisse dicitur, quando nulla delectatio vel amor sensibilis in ea durare potest. Denique sciendum est, in verissima omnium rerum creatarum morte seu extinctione in nobis, amabilissimam ac naturalissimam in Deo vitam latere. Neque enim aliquid est, quod natura lius, verius, ac magis propriè vitam operetur æternam, quam mentem semper gerere moriètem erga quælibet creatu, & seipsum subtus creaturas omnes nihil pendere, deprimere, annihilare. Et quisquis semper moritur in seipso, semper in Deo & nouo viuere incipit.

Tria, ne se
pateris à
Deo, ter-
uanda.
1.

11.

111.

Cor. 5.
Ephes. 4..

D. ECKARDI INSTITUTIONES.
ALIA EIVSDEM INSTITVTIO.

ECKardus in extremis constitutus, rogatus à quibusdam amicis suis, ut aliquid monumentum recessus sui illis relinquere, quodquidem iam ab eis discessurus esset, ita ait: Evidem modum quendam dicam vobis, qui epilogus sit omnium, quæ vñquam dixi, & in quo veritas omnis, quæ vel dici vel vita exprimi quæatur, suo quodam modo continetur. Fit s̄pēnumerō, vt perexiguum nobis videatur, quod tamē coram Deo maius sit, quam quæ nobis prægrandia videntur. Ideoq; cūcti, quæ nobis Deus eueniēre permittit, de illi⁹ manu æqualiter suscipere deherem⁹, nec respicere vñquam vel cogitare, quod nā maius, vel sublimius, vel melius sit: id tantum modò obseruaremus, ipsumq; sequeremur, quod nos vocat Deus. Id verd illud est, ad quod crebrius ab eodem intus commonemur. Hoc si sequeremur, Deus vtiq; maximum in minimo nobis largiretur, nec posset id vñquam non facere. Ceterū sit plerūque, vt maximum homo repellat, & à maximis sese impedit in minimis: quod vtiq; non recte sit. Deus nanq; modus omnis est, & modis omnibus æqualiter inest, si tantum æqualiter eum capere quis sciat. Sæpe quoque dubium incidit homini, vtrum propēsio sua à Deo sit, an nō. Id verd hinc notare debet: Si in omnibus ita se affectu sentit, vt si Dei volūtatem perspectam haberet, illam præ omnibus sequeretur, quod tunc s̄pius se trahi, vel vnde se crebrius intus cōmoneri sentit, id esse sciat à Deo: modò à scris literis & Ecclesiæ dogmatibus nō discordet. Et certè prestat, in rebus grauioribus ab expertis cōsilium petere & humiliiter sequi, ob fallacias dēmonis, sese non rard in Angelū lucis transfigurantis. Quosdam etiam iuuenire est, qui Deum suscipere volunt, dum eis lucet & sapit: sed hi lumen & saporem capiunt, nō aut.

s. Cor. 11.

s. Cor. 4. tem Deum. At Scriptura quædam dicit: *Deus in tenebris lucet, vbi plerunque minus cognoscitur.* Et vbi minime lucet, ibi s̄pēnumerō maximē præsens adebet. Itaq; in modis & rebus omnib⁹, æqualiter ipsum accipere deberemus. Sed dicat fortè aliquis: Evidē accipio Deum æqualiter in modis & rebus omnibus, sed mēns mea nō ita habet in isto vel illo modo, vt in illo. Cui ego: Non recte, inquam, id se habet. Deus nanq; modus omnis est, & modis omnibus æqualiter inest, si tantum æqualiter eum capere quis sciat. Quod si plus Dei capias in uno quam in alio modo, lando id quidem, sed non id optimum est. Ceterū qui modum accipit, quiq; hoc capit aut illud, nō ipsum Deus est. Sic qui hoc aut illud capit, non Deum accipit. Deus nāque modus omnis est, & modis omnibus æqualiter inest, si tantum æqualiter eum capere quis sciat. At qui dicat sortasse quispiā: Si Deum in cunctis modis & rebus capere debeo, nullōne ergo ad hoc peculiari seu singulare modo opus est mihi: Et hoc notandum venit. Dico ergo: Illum quisq; modum teneat & sequatur, in quo plus Deum sentit & s̄pius experitur. Quod si aliquis ei aliis modis occurrat, huic omnino contrarius, si tum hunc modum deferas, & Deum in illo sibi occurrete æquè capiat, vt in isto, quem relinquit, iam recte habet. Sanè & excellentissimum & optimum id foret, si quis in hac æqualitate seu indifferētia ad tantam quietem & securitatem pertigisset, vt Deum in modis & rebus omnibus capere, ipsoq; in eisdem frui posset, nec opus haberet vel expectare, vel persequi quiddam. Is nimirum apprimē mihi placeret. Denique ob hoc & propter hoc cuncta fiunt opera, & ea omnia huc faciunt: quæ verd, huc nō faciunt, ea suo modo dimittere licet. *Gratias agimus tibi Deus Pater cælestis,*

lestis, quod vnicum nobis dedisti Filium tuum, in quo & teipsum largiris & omnianus. Sed & obsecramus te Pater celestis per eundem vniuersitatem tuum Domini num nostrum Iesum Christum, per quem, & in quo cuiquam denegare aliquid neque vis, neque potes, exaudi nos in ipso, & libera nos, solue nos, euacula & nudanos ab vniuersis multiplicibus vitiis ac defecibus nostris, & vni nos tecum in ipso. Ceterum quoties homo ad eam cum Deo voluntatis conformitatem pertingit, quod tam illi charus Deus efficitur, ut funditus pro amore illius abneget semetipsum, & quod suum est, nec in tempore nec in eternitate querat, toties ab omnibus peccatis suis, ab omni quoque purgatorio totus fit liber & immunis: etiam si omnia cunctorum solus hominum peccata consumisset. Quod enim gutta una est ad vniuersum mare, hoc sunt peccata omnia mortaliū omnium ad immensam & infinitam Dei bonitatem. Quanquam tam perfectam sui abnegationem nemo sibi promittere debet, quādū vel unam habet sanguinis guttam, necdum in vera sui mortificatione & diuini amoris igne, necnon acri, vario ac diurno contra vitia certamine decoctam & cōcrematam. Deus superessenti ale quoddam bonum est, quod singulis quibusque creaturis interius ac præsentius est, quām sint ipse sibi: contraq̄ voluntatem illius res nulla vel ad momentū subfistere potest. Vnde v̄ illis est, qui semper diuinæ reluctantur voluntati, suamq̄ propriam percuperent semper voluntatem facere, si possent. Hi pacem habent, qualem illi, qui in inferno sunt. Denudato verò spiritui Deus & pax semper præstantialiter respondent in aduersis & prosperis: quādoquidem reuera ille prefens adest, qui facit seu permittit omnia, & est omnia. Qui ergo fieri posse, ut ingruens aliquis dolor vel molestia sive afflictio grauis illi sit, quando in his Deum cernit, Deum inuenit, Dei voluntate fruitur, & propriam suam ignorat voluntatem? Qui tales sunt, regnum celorum & hic & in futuro seculo habet, multamq̄ à Deo secretam percipiunt consolationem. Denique quicquid illius sit, vel non sit, quæcunque Deus in creaturis omnibus facit vel non facit, ea omnia illis cedunt in bonum. Vnde laus, honor, virtus & gloria summo sit & altissimo Deo in infinita seculorum secula. Amen, Amen, Amen.

FINIUNT Sermones D. Ioannis Tranleri de Festis & Sanctis. Si quis plures Conciones, sive de Tempore, sive de Sanctis desiderat, ex sequentibus petas, ybi salubria multa & utilia offendet.

AD LECTOREM.

EA quæ sequuntur, non eo, quo hic conspiciuntur, ordine ab ipso Authorē tradita atque conscripta sunt, sed per nos ex diuersis illius scriptis vnde cunque corrasis collecta & consarcinata, atque in hunc digesta ordinem: quibus nihilo minus & aliorum quæ illustrium virorum quædam hinc inde admixta sunt, que certè legisse iuuabit. Vale.

D. IO-

D. IOAN. THAVLERİ,
 SVBLIMIS ET ILLVMINATI THE-
 OLOGI, SALVBERRIMAE AC PLANE DIVINAE
 INSTITUTIONES AVT DOCTRINAES, RECENS IN-
 ventæ: quibus instruimur, vt per spiritales exercitationes,
 virtutesq; ad amabilem Dei vniōnem per-
 tingatur.

*De enormitate peccati, & quomodo per veram esse*ntialē pœnitentiam, ad amar-
 sam Dei vniōnem perueniendum sit.**

CAPVT I.

Matth. 3.
&c.

Pœnitentiam agite, appropinquauit enim regnum calorum.
 MATTH. IV.

Pœnitentia
 quam sit
 necessaria.

Peccati
 descrip-
 tio.

I D E L I S S I M U S Deus ac Dominus noster Iesus Christus, qui nobis compendiosiorem ad eternam beatitudinem viam sanctissima vita, præceptis, consilijsq; suis diuinis, satis superby in Euangeliō demonstrauit, sacraṇa prædicationem suam hoc pacto exorsus est: *Pœnitentiam agite, appropinquauit enim regnum calorum.* Hoc enim nobis omnib; ante omnia perquam necessarium est, si vñquam saluari velimus, vt pœnitentiam agamus, & à pœnitentię actibus, dum vita superest, nūquam recedamus, quippe qui nec sine peccato viuimus, & in multis offendimus omnes. Porro scendum est, veram nos pœnitentiam agere non posse, nisi prius peccati enormatem recte expendere ac ponderare sciamus. Quilibet enim peccator tantam omnipotenti Deo iniuriam & contemptum, sibi ipsi vero tam incomparabile damnum irrogat, vt si hæc plenè cognosceret, sciens & prudens, nec minimum peccatum, neque pro cælo, neque pro terra, neq; pro omnibus, quæ in eis sunt, perpetraret: in mortem potius quotidie subiret nouam, quam aliquod peccatum admitteret. Peccatum namque est separatio à Deo, & conuersio ad vanissimas creaturas, nœvus siue macula animæ, mors spiritus, laqueus diaboli, temporis amissio, diuine gratiæ omniumq; virtutum ac exterius felicitatis priuatio. Peccatum est inoror conscientiæ, intellectus obsfuscatio, voluntatis peruersio, cordis perturbatio, & sensuum inquietudo. Peccatum est idolorum seruitus, dei abnegatio, inimici exaltatio, dulce venenum, damnatiois initium, plurium peccatorum occasio, breue gaudium, poena protractior, perennis cōfusio, mundo quidem amabile, Deo vero cunctisq; amicis eius odibile ac detestabile. Quid multa? Nullis verbis peccati enormitas exprimi potest. Damnum cuius incomprehensibile, confusio indelebilis, & poena intolerabilis est. Et quia quisq; peccator per peccatum eligit adamatq; bonum vile & caducum, propriamque voluptatem suam p̄ summum ac incommutabili bono, Deo videlicet Opt. Max. suamq; voluntatem Dei voluntati p̄ponit, quo utique Deo superglorioſo infinita

finitam ac ineffabilem irreuerentiam contemptumq; irrogat: (quāto hic vilissima huiuscmodi voluptate, vanissimāq; creatura, melior est præstantorū) Quid ad
vnde etiam nō minoris quām æternæ damnationis reum se facit: ideoq; ad veram poenitentiam exigitur, vt peccator pro tanta Dei irreuerentia atque contēptu coram Deo se funditus recognoscatur, humilietur reum fateatur, gratiam prece-
cetur & veniam, Deum ex imo cordis sui laudet, glorificetq; se ipsum sub vniuersos homines deprimat atque submittat, & in gratissimam Dei voluntatem pleno se corde resignet. Et quia malam in creaturis voluptatē ac delectationem quæfuit, quam in solo Conditore querere debuisset, ideo cum amara cordis cōtritione peccata sua deflere, & cum vero dolore, veroq; se emendandi proposito, coram sacerdote (qui soluendi ligandiq; habet autoritatem) loco Dei in Confessione sese accusare, & iuxta sanctas Ecclesias institutionem, poenitentia & satisfactionis iniunctionem suscipere, & dignos poenitentia fructus facere debet.
Ceterū dolor iste siue contritio, non ex seruili quodam timore, poenarum videlicet Inferni siue Purgatorij, neque ex sensuali dolore, cum amaritudine scipsum & damnum suum plus, quām Dei iniuriam & offensam, lugēte, procedet. (Talis enim dolor hominem in quandam desperationem adducit, quasi non sit Deo cura de ipso, nec vnius saltem peccati meretur veniam, quantumlibet etiam magnus sit, eo quod ex vero Dei amore, qui omnis verē Contritionis causa est & origo, minimē procedat.) Sed dolor noster atque Contritio, diuina prorsus ac supernaturalis erit, quia videlicet homo pro peccatis suis dolēs, plus omnipotens D e i fidelissimi patris sui (qui ipsum creauit, redemit, ac innumerā ei beneficia exhibuit exhibethq;) tam grauē multiplicemq; inhonorationem, contemptum & offensam, quām suum ipsius damnum, ponderet atque deploret. Dum autem minimum quodq; peccatum in D eum admissum, plus omni damno, pœna, confusione, quę ipsi inde euenire poterant, deplangit ponderatq; inde vera ad D eum confidentia in ipso exoritur, q̄iod videlicet omnipotens D eus libens ei peccata sua dimittere velit. Ista nanque contritio ex amore nascitur, qui nunquam absq; dulci quocdam gustu & consolatione est. Dum vero consequenter pro magno dicit, quod Deus excelsus, altissimus vtique & maximus D omnis, peccata sua non solum sibi dimittere, sed ipsum quoque tam vilissimum peccatorem ex immēsa bonitate sua consolari dignatur, inde tanta Contritione acceditur, vt nūquam se satis dolere posse credat: rogarq; Deum, non solum vt per misericordiam suam peccata sua sibi dimittat, sed vt etiam ea per iustitiam suam in se vindicet ac vlciscatur, si hoc sibi laudabilius sit. Quāto enim maiorem in se Dei bonitatem experitur, tanto magis ponderat, quicquid aduersus eum se meminit deliquisse. Quisquis autem hucusq; pertingit, vt Dei iustitiam æquā, vt eius misericordiā, amet ac veneretur, ei peccata omnia simul cum pœna exemplō remittuntur. Et reuera plus solatij adfert, diuinā se iustitiā, quām misericordiā resignare, ed quod plus in illo, quām in isto mortificationis sit. Vbi autem mortificatio maior, ibi & diuina consolatio abundantior. Quanto vero se ipsum quisque defectuosiorem inuenit, tanto fortius atque feruentius cum inseparabili amore, ac perpetuo nūquam peccandi proposito, sese cum Deo vnire ac confœderare debet. Si quis autem fortassis tantum adhuc dolorem minimē sentit, aut habere potest, ille de peccatis suis doleat: desideretq; veraciter velle perfectum se pro peccatis suis dolor em habere, magis vide-
licet

Qqqq

lacet ob omnipotentis Dei iniuriam, quām proprium damnum suum: sicut pia-
cum fidutia speret, Deum omnipotentem per misericordiam suam, quā finem
non habet, peccata omnia sibi remissū. Adspicet igitur talis peccata sua, & ad
pedes Domini prouolutus, cum antara contritione, magna cum eorum ponde-
ratione, firmatq; fidutia, coram eodem ea ipsa accusabit: qui quāto magis ea pō-
derauerit, tanto citius eoruđem à Domino veniam obtinebit.

Mis 49. Licer enim mater obliuiscatur interdum vnici sui, Dominus tamē, prout ipse testatur, haudqua-
quam nostri potest obliuisci. Tanta siquidem eius misericordia est, vt stupra a-
liqua, siue linum in immenso igne positum, non tam cīd incendi possit, quām
ipse peccatori veraciter dolēti peccata omnia donare paratus est. Enim utq; in-
ter Dei bonitatem & poenitentem peccatorem neq; tempus, neque medium vl-
lum interest. Deinceps aut̄ inter Deum & huiusmodi poenitentem tam perfecta
suboritur fidelitas, ac si peccata cōmissa non essent: tamq; bonus & super omnem
estimationem pius est Dominus, vt quā semel condonauit, nūquam ei impro-
perare, nec vllum propter ea dispendium, siue pœnam eum sustinere velit, si ta-
men in vita correctiore persistat. Porrd fundus veræ poenitētis, qua Deo quāna
proximè reconciliamur, hic est, vt homo poenitens, yerè ac amorosè de omni-
bus & singulis peccatis suis dolens, ad Deum, cunctasq; virtutes propter Deum,
se se conuertat, perpetuoq; & viriliter ab omnibus Deo contrariis auertat, cum
firmo & inconcussō proposito nūquam ea nec pro morte, nec pro omnibus que
accidere possint, committendi: totq; corde diuinæ bonitati confidat, & in me-
ritis sanctissimæ vitæ & amaræ mortis illius spem suam constituat; ardētissimū
qū feruorem, perpetuumq; Dei laudādi assūmat exercitium, gratias ei immen-
sas agens, quod sibi in peccatis pepercit, veram contritionem, bonumq; dein-
ceps à peccatis abstinenti propositum contulerit, cūm tamē interim plurimos
iusto quidem & exp̄issimo iudicio tartareis flammis immersarit, qui tothaud-
quaquam scelerat, quot ipse, commiserunt, sēq; meliores multo fuēre. Ex hoc de-
inde fundo exteriores poenitentiae actus & opera procedunt, vt sunt, ieunia, vi-
giliz, orationes, eleemosynarum largitiones, atq; similia: quā tanto sunt Deo
acceptiora, quanto plus de hac amabili ad Deum conuersione fortiuntur, ha-
bentq; Proinde quācunque opera diuinam tibi bonitatem magis insinuant,
teq; ad plangenda peccata, eaq; magis ponderanda, & Deo amplius confidēdum
aptiorem efficiunt, ea sectare, & in his esto: quā quanto plura feceris, tanto plus
veræ poenitentiaz facis. Ad veram siquidem poenitentiam spectat, vt Dei boni-
tatem & incomparabilem illius erga nos fidelitatem plurimum ponderemus,
nosq; ipsos cum magna nostri aspernatione deprimamus, & bona opera nostra
habeamus pro nihilo, nosq; planè indignos tantra Dei misericordia, quam no-
bis exhibuit exhibētque, nec pro minimo illius beneficio dignas ei vñquam
grates repēdere posse fateamur. Et quid ei pro inestimabili infidelitate nostra,
quam pro tanta fidelitate sua ei exhibuimus, respondere poterimus? Ideo, sicut
dixi, bona opera nostra nihili facere debemus, etiam si tot ageremus & tanta,
quot & quanta creatura faciunt vniuersæ: cunctaq; illa, quę nobis adhuc defunct
bona, pro magnis ducemus, Deumq; in multo semper honore ac reuerentia, nos
vero in magna designatione ac despectu habebimus. Quanquam nūquam no-
bis intermittere liceat quicquid boni facere potuerimus, id tamen soli Deo, qui
illad in nobis operatur, acceptum purè referendum est. Et certè nullū, hoc exer-
cito

citio ad delendam poenam omnem simul cum culpa, efficacius est. Immò posset quis breui spatio ex vero Dei amore cum tanta displicētia ac sui ipsius dēdignatione seu aspernatione, purè ad Dei gloriam seipsum ab omni peccato tam strenue ac fortiter auertere, vt cuncta ei peccata sua etiam cum poena dimitterentur, ita vt si sic mori eum contingere, ad Deum sine medio euolaret, licet etiam totius mūdi peccata solus admisisset. Quod enī parum nobis sāpe de poena et
 iam post absolutionem à culpa remittitur, inde accedit, quod nostra cōtrito, & poena sem
 ab omni peccato auersio, atq; ad Deum conuersio, & amor noster ex toto corde, ex per cum
 tota anima, ex omni mente, cunctisq; viribus nostris minimè procedunt, sicut à Deo re-
 militare.
 Cū non
 culpa re-
 militare.

præceptum habemus. Verus etenim amor, veraq; ad Deum cōfidentia, perfecto odio, displicētia, ac nostri ipsorum despectui cōiuncta, pretiosissimus est thesaurus, quo facile quicquid desideramus, immò plus quam desideramus, mercari ac obtinere valemus. Non enim cōtinere sese Deus potest, quin de nobis quicquid appetimus, sauciatus videlicet hinc in latere illo, vbi se defendere non valet. Porro hanc poenitētiā nemo verius assequitur, quam is, qui ad sacratissimam passionem, amarissimos dolores, ignominiosissimam mortem, sanctissimam & omni fidelitate plenissimā Domini nostri Iesu Christi vitā, sese cōuerrit. Quam nimis mirum passionem, quanto melius propiusq; poterit, sibi quisque attrahere & imprimere studebit, simul q̄ue recogitare, quis sit ille, qui eam pro nobis subire dignatus est: idq; altius profundiusq; quam hic scribi queat. Et revera suauissimum est iucundissimumq; eam animo reuoluere: & plus satis mirum est, nos vel ad momentum obliuisci posse excellentissimā Dei maiestatem fidelitatēmque, & nostram econtra partitatem & infidelitatem, vel aliud aliquid præter hēc, audire, sive loqui. Horum enim attenta frequensq; cōsideratio, utilissimū, quod haberi possit, exercitium est, ad obtinendum nostri ipsorum cōtemptum, veramq; de omnibus peccatis, omnīq; inordinatiōe nostra, cōtritionem. Semper itaque in Domini nostri passione nos exercere curemus, ita tamen, ut plus eius ad nos immensum amorem ac fidelitatem, quam ea, quā passus est, penderemus. Sed & in omni actione ac dimissione sua quisq; fidelissimum amorem, vitam ac passionem Domini nostri Iesu Christi imitari studebit, & in afflictione constitutus, quicquid ei acciderit, hoc pacto orabit: O amantissime ac fidelissime Domine Deus meus, sicut ab æterno, & priusquam ego essem, istud fieri voluisti, ita queso fiat, non iuxta meam, sed secundūm acceptissimam voluntatem tuam, quā mihi in omnibus nunc & æternaliter charior est, quæcunq; vellem eligendi potestate. Optima demum poenitentia est, eleuatam ab omnibus, quæ nos impedire possent, Deoq; prorsus vnitam mentem habere: ad quod obtinendum quæcunque opera te magis promouerint, ea libentius agas: quæ verd in eo te impediunt, diligenter evita, hoc interim maximopere curans, ut in his nullo pacto te ipsum quæras. Denique securissimum est, semper Christi & Sanctorum vestigij inhærente, & via, qua nos ipsi præcesserunt, ambulare. Si quis autem ita infirmus est, ut eos per dura exercitia sequi non possit, ille faciat quod potest, & sufficit Deo, qui non tam opera pensat, quam amorem, intentionem & fundum, quanta videlicet illa sint erga se & ad se in cunctis operibus nostris, eaq; super omnia petit desideratq;. Resigna proinde & offer te ipsum totum Deo tuo, permittens eum facere tecum, quod ipse voleret, & sic absque dubio reformabis in te, quod peccatis tuis ipse destruxisti. Cū enim

Qqqq 2

enim corpus, animam, sensus, vires, & omnia, quæ in te sunt, destruxeris, idcirco fuge confidenter in ipsum, qui defectum nullum nouit, qui te magis diligit quam tu te ipsum, immo & tunc dilexit, quando tu te ipsum odiens defruebas. Si ergo etiam tunc, cum per inobedientiam ei rebellares, te dilexit, multo magis confidere potes eum te dilecturum, adiuturum, necessaria praestitum, si ei obedire volueris. Fuit quidam Dei amicus, cui Deus per internam illuminationem totam sacram Scripturam, omnesque sensus ac intentiones illius reuelabat, edocebatque: insuper & quomodo viuerent ea tempore homines, & ut aliquorum opera coram hominibus magna apparerent, que coram Deo nulla essent: quomodo item homines morerentur, vtque nonnulli, qui huc ducebantur pro nihilo, sicut & adhuc ut plurimum bonis euenire sollet, apud Deum cunctis illis, qui magni videbantur, maiores essent. Sed & alia mira ac magna Deus omnipotens interdum ei praestabat. Rogabat itaque Dominum, dicens: Domine, nec haec, nec illa volo. Aufer ista, obsecro, à me, quia me vehementer cruciant. Subtraxit itaque Deus ei praefata omnia, & per quinquennium absque omni consolatione in magnis temptationibus, angustijs, calamitatibus eum dereliquit. Contigit ergo, ut vice quadam vehementer fleret, & Angelis duabus eum consolari volentibus, dixit ad Dominum: O Domine Deus meus, nullam consolationem peto, sed abunde sufficit mihi, ut custodiam locum tuum, ubi tu ipse habitas in anima mea, ne quid aliud in eo appareat, illumve ingrediatur. Quo dicto, tanta eum lux subito circumfulsit, ut nec verbis exprimi possit, & caelestis Pater ad eum: Filium, ait, meum dabo tibi, ut vobisunque fueris, ipse tibi comes indiuideus adsit. Et ille: Non, inquit, Pater, sed in te, in ipsa essentia tua esse desidero. Tunc Pater caelestis respondit: *Filius meus es tu, in quo mihi bene complacui.* Hic idem amicus Dei interrogatus quid facere vellet, si ut multi peccatores, omnibus diebus vita sua in magnis iniuriantibus vixisset, respondit: Si omnia, quæ sapientis & discretus Confessor mihi iniunxisset, fecisset, & peccata, sicut oportet, dimisisset, nunquam deinceps vellem inde cogitare, nec cor meum eis contaminare: sed tam purè deinde conarer viuere, ut omnium eorum peccatorum in me Deus penitus obliuisceretur. Peccatum enim nihil est, nec essentiam ullam habet, nec operatur aliquid, nisi malum. Eos autem, qui ipsum faciunt, nihil efficit. Quando igitur illud amplius nec volumus, nec perpetramus, prorsusque ab eo auerterimus, *dignos paenitentie fructus* facientes, tunc & Deus ipsum obliuioni tradit. Si enim nos illud nunquam agimus, tunc & Deus ipsum nunquam cernit, quia & ipsum nunquam est. Vbi vero extra Dei notitiam excidit, tunc anima perfectam recepit sanitatem. Et idem ipse addidit adhuc: Si quadraginta, inquit, annis in peccatis vixisset, & iam tempus resolutionis meæ instaret, si peccata mea purè confessus essem, mequaque ipsum cum perfecto amore ita ex fundo cordis mei, saltem vnius Angelicæ salutationis spatio, in Deum recipere & conuertere possem, ut totus ad ipsum conuersus, & ab omni peccato amersus essem, tunc planè sicut purus & innocens homo ex hac luce migrarem.

Alia non minus cōfessoria sententia. Si vero non nisi unum peccatum admisisset, & in dolore, contritione, mortore hinc exirem, tunc utique sicut penitens morerer. Nolo, inquit, laborare, ut cognoscam Deum meum. Hoc enim in hac miseria excedit vires meæ, sed me potius preparati finam, ut totus illius efficiar, & tunc meum in eo, quod:

Noscere & mar-
quādūcē-
ferant.

quod illius est, cum eo, quod illius est, absq; meo accipio. Resignare, meum est: Illuminare, suum. Cognitio & amor, bona sunt: sed viro vera animē cum Deo, multo melior est. Quando dormio, nihil equidem ago: sum tamen. Cum autem Deo me totum resigno, ad eius felicem pertingo vniōnem. Quando verò vnum cum ipso per gratiam effectus sum, nemo tunc mihi nocere potest. Qui enim Christo vnitus est, ille absq; dolore ab omnibus se elongat abstrahitque. Quisquis autem hucusque peruenit, ille seipsum in omnibus diligenter obseruet, ne hinc excidat, nec vlli creaturæ cum amore ac delectatione inhæreat. Sanè quicquid cum Deo possidemus, absque dolore relinquimus. Quod verò dolentes amittimus, signum est, quod contra Dei beneplacitum posidemus. Deniq; vera pœnitentia nemo dignus est, nisi qui eam ex corde desiderat, idq; Deus donare habet. Deus enim donum est, quod seipsum largiri: & lux, quæ seipsum in nobis accendere habet. Estq; gratia operatio, vita in seipso, omnistq; essentia creaturæ. Ipse nobis præster, vt iuxta eas, quas diximus, institutiones, doctrinas, exempla, veram essentialem pœnitentiam obtineamus. Amen.

*De documentis venialium peccatorum, & quibus modis omnes peccata
cum euitare posimus.*

CAPVT II.

 VAN VRS omnia peccata venialia euitare nō posimus, ita tamen nosipos ex gratia Dei & possumus & debemus sollicitè custodire ac obseruare, vt rād ex improuiso, ex proposito verò nunquam, etiam pro morte euitanda illa incidamus. Sicut enim densa nebulula oculos carnis impedit, sic peccata venialia mentis oculum obfuscant, vt Deum inspicere nequeamus: diuinæ quoq; dilectionis feruorem extingunt: orationes nostras difficilius, quām si ea non admitteremus, exaudiri faciunt: animam deturpant, atque commaculant: vnde Spiritus sanctus consti-
tristatur, malignus verò spiritus exultat: Dei ab anima familiaritatē, quan-
diu non emendantur, excludunt: ad maiora grauiorāq; peccata hominem per-
trahunt: vires animæ, ad resistendum prauis inclinationibus, debiliores red-
dunt: hominem ad bene agendum pigrum & acediosum efficiunt, desideriaq; ad temporalia inclinant: Purgatoriū cruciatus prolongant, & à Dei presentis intuitu latissimè retardant. Perpendat iam quisque, vtrum parua sint hæc de-
trimerat, maximè si ex proposito vel prava consuetudine peccata huiusc mudi fiant. Porrò sex sunt modi, quibus homo, gratia Dei fatus, absque omnī tam-
veni ali quām mortali peccato potest vivere, quāndiu in his perseverat. Primus est, quando Dei virtute protegitur, omnesq; vires illius diuina virtute robo-
rantur: hoc est, cūm Deus Pater vnicum Filium suum in animæ eius essentia gi-
gnit, tunc gratia diuina omnes penetrat animæ vires, ita vt viæ quælibet animæ diuinam quandam virtutem percipiāt ad resistendum omnibus, quæ vel Deus non sunt, vel Deo aduersantur. Secundus est, quando vires infimæ semper in vi-
res supremas erectæ sunt, quod quidem hominem in rectitudine iustitiae con-
seruat: sicut Protoplastum Deus creauerat, cuius cūm vires inferiores à su-
periorib; auerterentur, ipse statim in culpam cecidit. Sic & nos quando fine su-
perioris rationis permitti, ad sensualitatem cōvertimur, necesse est vt corrue-

Notioni
amorem
lögē pa-
stare.

Decatu
etiam ve-
ritatis,
quid in-
sōmodi-
ferans

Sex, vi si-
ne pecca-
to vias,
modi,

L

II:

Gen. 3.

mus. Quando verò cum recte rationis permisso extrouercemur siue aliquid agimus, à lapsu securi sumus. Sed hic multa diuina illuminatio magnab⁹ necessaria humilitas est, ne ab inimico decipi amur. Tertius est, quando voluntas hominis tota in diuinam voluntatem resignatur, & continetur in illa : ratioquē diuinam semper voluntatem obseruans, secundum eam absq; propria voluntate vivere curat. Tunc enim homo peccare non potest. Quartus est, quando quis in omnibus medium tenet. Qui enim in cunctis actibus suis medium potest attingere, absque vitio est. Vitia namque ex inordinatione procedent, quod videlicet aut plus, aut minus, quam oportet, faciamus. Qui verò & quod faciendum est facit, & quod dimittendam est dimittit, ei Deus semper respōdet. Quintus est, quando homo spontaneam intus & foris paupertatem sectatur. Pauperes enim in perpetua quadam afflictione politi sunt. Dum ergo fortè aliquod vitium ab eis commititur, ilicò poena adest, quæ illud ipsum in ardentí paupertatis camino consumit. Sextus est, dum cor hominis viuax cōcremauit flamma Spiritus sancti. Magna quippe Dei dilectio omnia hominis peccata absumit, eumq; ab omni reddit peccato immunem & mundum, adeò ut si quis semper hoc igni arderet, semper etiam absque peccato viueret. Amor enim & odium simul in eodem subsistere non possunt. Qui ergo Deum perfectè diligit, omnia Deo contraria virare compellitur. Denique quisquis verba & actus suos prævia consideratione discuties, ea, quæ nihil utilitatis afferrere posse conspicit, ad Dei gloriam dimittit, sēc⁹ pro viribus modo supradicto ab omni peccato custodit, ille ab Angelis omnib⁹ cœlesti exercitu honoratur atque defenditur : Oratio eius munda est, & à Deo citius exauditur. Liberum ipse ad Deum accessum, Dei familiaritatē adipiscitur: & pro temporali delectatione, quam contempfit, internam pacem atq; consolationem inuenit in Deo : Cor eius & vires adeò confortantur, ut malæ cogitationes eum nequaquam superare, nec ad magna peccata pertrahere queant : & si sic mortuus fuerit, absque Purgatorio ad cœlestis patr̃ gaudia intromittitur.

Do duobus fundis, uno falso, alicro bono, & quomodo falso fundum iugiter obseruare & cognoscere, eiz̃ resistere & mori debamus.

C A P V T III.

V A N D O Q V I D E M omnia tam bona quam mala opera, virtutem & præmium ex ipso fundo, intentiope & amore, ex quibus extrorsum procedunt atque perficiuntur, accipiant, totaqué salus nostra in bono fundo, & bona ac Deum querente, sēc⁹ ipsam abnegante intentione (quam tamen paucissimi habent) sita sit: cuncta quoque peccata, & mala omnia, perpetuatq; damnatio, ex malo, falso, seipsum querente, ac irresignato fundo procedant : idcirco Deo nos adiuuante, qualiter hæc duo funda, malum scilicet & bonum, ab inuidem discerni queant, aperire conabimur. Sanè ipsa Veritas dicit: *Nisi granum frumenti cadens in terram mortuum fuerit, ipsum solum manet: Si autem mortuum fuerit, multum fructum adserit.* Hæc, inquam, ipsius os Veritatis, æterna sapientia Dei Patris, in quadam similitudine proferens, hoc insinuare voluit, nos omnino mori

mori debere, si vñquam in virtutibus secundi perfecti p̄esse velimus. Sicut enim granum frumenti, vel quælibet alia res formam aliam recipere non potest, nisi prius in seipso prorsus moriatur ac pereat formæ illi, quam impræsentiarum habet: sic & nos Christo Iesu incorporari ac vñiri, eiusq; virtutibus exornari non valemus, nisi prius deponamus ac mortificemus in nobis defectus, & vitia vniuersa, nosq; ipsos penitus resignemus & abnegemus in omnibus, in quibus nosipso querere, amare, intendere, tam in spiritu, quam in natura inuenimus. Istud autem facere nemo potest, nisi prius agnoscat, quænam sint illa, quibus inhæret, quæq; inter Deum & ipsum media intercedunt, vt si ea deponere, eisque mori possit. Quantum enim seipsum quisque cognoscit, tantum mortificare sese & abnegare valet. Et quia multi, proh dolor, in his errant, pauca quædam de totius malitiae fundo dicam: ex quo nimirum omnia inter Deū & hominem media trahunt originem. Et reuera fundi istius cognitio multo Cuius fundi eo- homini utilior fuerit, quam sine hac vel Angelico pollere intellectu, vel quantum omnes beati spiritus intelligunt, nō sse. Fundum igitur istud vitiosum, ne que Deum, neque creaturam diligit, vel intendit, nisi propter semetipsum. Et licet interdum aliquem erga Deum & proximum amorem p̄se ferat, reuera tamen non nisi immensa quædam fraus & deceptio est, & quilibet ex eo damnatum patitur, decipiturq; Fundum istud iustum & bonum sibi esse videtur, de suis actibus ac dimissionibus s̄pē gloriatur, de illis præsertim, quæ virtutis ac bonitatis quandam speciem habent, de quibus ita in seipso extollit, ac si præclaræ virtutes forent, fallens in hoc semetipsum, sibiq; & non Deo bona sua omnia ascribit: & licet virtutes non amet, de virtutibus tamen laudari & honori appetit. Alios quoque ob desectus eorum, s̄pē etiam propter bona opera Quis tur- iudicat, quod inde illi vñsuuerit, quia neminem se putat meliorem, & aliorum ad judi- infirmitatem & ad mala pronitatem attendere recusat, semper aliquid videri candum cupiens, cum tamen reuera totius malitiae fundo sit prægrauatus. Peccata nul- alios tam- la grauia vel magna reputat, imò quasi nihil facit, quod euidentissimum ar- gumentum est, multum adhuc illic deesse, quippe quod sic est omni vero lumi- no destitutum, adeoq; excæcatum, vt neque quid sit peccatum, agnoscat. Si enim Peccati peccatum esse auersionem à Deo summo bono intelligeret, forte cor eius ciuius defici- rumperetur, quam illi præberet assensum. Insuper & bona opera, de quibus a- ptio. liquod suæ opinionis seu existimationis sperat incrementum, citra difficulta- tem perficit: qui si pro solius Dei gloria, nullo sciente, eadem debeat facere, pre- infirmitate facere non posset. Quod autem voluntas tam facile amore vel o- dio labentium creaturarum, siue vñdecumque accidentium rerum permoue- tur, totum ex falso & seipsum querente fundo oritur. Porro quisquis opera sua magna reputat, & ex modica virtute grande conatur opus ericere, ille hoc ipso sic excæcatur, vt dum pauper & miser & miserabilis est, diuitem se nihilominus Apoc. 3. esse arbitretur. Fundum etiam istud semper bonum videri appetit, quamlibet multa mala peregerit, neo vlla ei malitia possit imputari, quam vel non com- miserit, vel si diuina bonitate protectus non esset, committere non potuerit. Ex hoc fundo accedit, quod multi nec verbis nec operibus aliquem contrastare au- dent, quod ferre nequeant, vt sibi respondeatur, vel vt ipsi vicissim ab alijs cor- ripiantur. Præterea fundum istud tantum sibi Deum diligere videtur, vt quæ contra illius honorem sunt, in proximis ferre non possit: ideoq; eos pro de- festibus.

festibus eorum multa cum asperitate reprehendit : sed si defectus proprios re-
gē agnoscet, defectus aliorum, quamlibet etiam magnos, facile obliuiscere-
tur, & sui indefessam curam agens, vitia propria prius extirpare neruis omni-
bus contenderet. Insuper hoc fundum quoties reprehēditur, absque sine & mo-
do seipsum defendere & excusare conatur , nec te deprimi dirigeōe permittit,
sed ait: Etiam alij defectuofisunt, & ego ex pia intentione, sive ignorantia, sive
infirmitate hoc feci. Verū id pro comperto habendum est, quod vbiunque
fundum nostrum à vera humilitate, ac abyssali nostri ipsorum extenuatione
ac vilipensione nos abducit, ibi etiam, nobis licet ignorantibus, nos iuguler, pe-
rimatqüe. Præterea fundum istud in omnibus , quæ diligit, speciem seu appa-
rentiam solam diligit , vt videlicet homo iste ab omnibus magnus habeatur.
Vnde etiam quandoque accusat sese , vt inde laudetur, & humiliis videatur. At
**Humili-
tatis si-
cēptio.**
verò si alij eum accusent, præ superbia ferre non potest. Hominibus se placi-
dum & amabilem exhibet, quò ab ijs diligatur, ac præferatur alijs : corruptus
verò ob culpas suas, ne fundum istud vitiōsum in ipso notetur , iniuriam sibi
sicer queritur. Sed & aliās quoquo modo lacesitus vel offensus, dūmve ei refi-
stitur, per tamen se ferociter erigit, bonorumq; omnium tam à Deo quām ab ho-
minibus ipsi collatorum, obliuiscitur : qui tamen eundem in alijs motum ge-
stusq; considerans, citò aduertit iudicatq; , haud secus quām si ipse à talibus
immunis sit. Denique quantumvis fundum istud suppressatur, nunquam ta-
men perfectè in hac vita emoritur. Quamlibet enim sapientia seipsum quis exeat &
resignet, adhuc tamen inuenit, in quo seipsum denuò mortificare ac resignare
debeat. Fundum namque istud sese in omnibus querit. Enim uero si corporalia
ei subtrahantur, ad spiritualia bonaq; exercitia conuersum, eisdem inordinatè
cum delectatione inhāret : virtutes cum proprietate possidet, & non purè in
Deo bonorum omnium largitore, sed in ipsis potius donis requiescit. Sin au-
tem fundo isti quis intus moriatur , & eum grauiora quæque opere admittere
non sinat, tunc ita subtile & aptum sese exhibit, vt satis bene secum agi putet,
qui eo prædictus est: Deumq; se in omnibus dilexisse, & seipsum funditus exisse
credat, cùm tamen vix vñquam ad passum pedis sese exierit: Deumq; in omni-
bus sese quæsisse arbitretur, cùm tamen vñquam vel ad momentum verum a-
morem habuerit. Omnes isti, & alij innumerī defectus, ex falso fundo trahunt
originem, quod per peccata corruptum, cum priuato amore, propria voluntate
atq; sui reputatione & complacentia propria, ad seipsum reflectitur & incli-
nat, suamq; delectationem & commodum querit in omnibus : idq; in ceterū
modis, in bonis temporalibus atq; caducis, in cibo & potu, in vestibus & quiete,
in recreationibus vanis, in percipiendis rumoribus, ac leui societate, in so-
latio & amore hominum: sed & in interna deuotione, suauitate, oratione, ac di-
uina consolatione, in quiescendo in donis Dei intus aut foris, in regno quoque
cælorum, & in ipso Deo, alijsq; modis innimeris, vt satis defieri non possit. Et
si forte vnum aliquod ei subtrahatur, aliud statim obiectū querit , in quo cum
delectatione quiescat.

**Quæ fun-
dum sū
sedulò
perscrutanti
obser-
vanda.**

Cæteram quisquis hoc fundum vitiōsum intelligere & cognoscere cupit, ea
quæ sequuntur, obseruare studebit, & cùm Deo placuerit, & opportunum ei vi-
debitur, seipsum in hoc fundo manifestabit. Primò itaque seipsum, sensusq;ue
suos interiores & exteriores, viresq;ue suas diligenter obseruabit, vt videlicet
nihil

nihil videat, audiat, loquatur, tangat, siue desideret, quod ei necessarium non sit: totaq; virium suarum facultate sensus suos interiores custodiet, ne qua exterior imago illos occupet siue depingat. Solitarium, occultum, & abstractum ab omnibus se seruabit hominibus, sed iugiter intra seipsum recipiet, nec sensus suos ad creaturas effluere & euagari patietur. Omnem seculi huius vanam re-creationem ac voluptatem euitabit diligenter, omnibusq; creaturis incognitum & occultum se seruabit, quo tanto minus creaturarum imaginibus depingatur. Vitam quoque & passionem Domini nostri Iesu Christi iugi meditacione, cum voluntate ac proposito ipsam imitandi, ob oculos versabit animæ suæ, omnemq; agere ac dimittere suam iuxta perfectissimam vitam ipsius instituet, dirigetq; : solicite attendens, quam illi similis sit in agendo, in dimittendo, in patientia, in humilitate, in resignatione, in maturitate, in temperantia, in iustitia, in veritate ac ceteris virtutibus vniuersis: & ubi seipsum illi dissimilem inuenierit, in profundam se humilitatem demittet, suamq; paruitatem ac nihilum agnoscens, cum ingenti resignatione diuinæ se misericordiaz profernet, rogans Deum, ut sibi tanquam vere pauperi ac egeno succurrat. Interim etiam quicquid potest, & quod in se est, adhibere sataget, ut huic fundo vitiioso possit mori in cunctis vitijs, in amore scilicet priuato, in propria voluntate, propria delectatione, priuato commodo, & proprio iudicio ac reputatione sui. Quanto autem hoc fundum citius mortificatur, tanto etiam celerius nobile illud fundum, quod Deus inhabitat, in anima detegitur. Ceterum fundum hoc vitiiosum nemo cognoscere potest, quandiu ipsi vnitus ac foederatus est, sed ab ipso moueri ducity in agendo ac dimittendo permittit, & seipsum in omnibus tam in spiritu quam in natura quererit diligitq;. Omnino enim necessarium est, ut seipsum quicque semper diligenter obserueret, & vbiunque se querere ac amare seipsum inuenierit, verbi gratia, in eundo, in stando, edendo, bibendo, cogitando, quiescendo, in verbis aut operibus, ibi in his alijsq; similibus se semper continuo resignet, mortificet, exeat, solumq; Deum ac eius honorem & beneplacitum in omnibus pure querere discat. Sed dicet aliquis: Si ergo meipsum debeo in omnibus relinquere, quomodo Deum meū amare potero? O si te Dco tuo in omnibus relinquere velles, absque dubio citò te ed perduceret, ut ipsum quoque amares in omnibus. Quando enim omnem tibi spiritalem ac corporalem consolationem atque dulcedinem subtrahit, putasq; tunc omne agere ac dimittere tuum Deo acceptum non esse, nec aliquod mereri præmium, ac præcunis operibus tuis nihil tibi restituendum, teq; omnium hominum vilissimum & pessimum esse, & Deum ac creaturas omnes iure tui odio succendi, teq; condemnare debere, & denique te à Deo & Sanctis omnibus esse derelictum, si in hoc casu siue obiecto cum humili resignatione sub Deo cuncta hac patienter sufferre posses, tuamq; paruitatem funditus agnosceres, ut videlicet nihil nisi defectus & peccata habeas ex teipso, & consueta tua virtutum exercitia & charitatis opera continuares, nec propter inopiam & afflictionem tuam ullum virtutis intermitteres opus: nimis ed te Dominus quam citissime perduceret, ut in omnibus ipsum diligere, te vero abnegare disceres. Quandiu vero teipsum queris, diligis, intendis, ac pro operibus tuis mercedem appetis, nec qualis es, ab alijs haberi euanimenter suffres, tam diu nihil nisi infinita in te falsitas est. Sic & quandiu aliquem ob defectus eius despicias, nec Deus tibi ita charus est in

Rrrr

aridi-

Quis quæ
modo fa
cile Deu
amet.

ariditate, ut in dulcedine, tēcū aliquid esse putas, & ob vitam tuam aut intellectus tui perspicacitatem alijs preferri cupis, qui vel tuo more non viuunt, neq; faciunt, neq; intelligunt ea, quæ tu facis & intelligis: tandem profecto nunquam bene habes, sed tibi ipsi manes incognitus, tēcū falsum istud fundum possidet & excēcat: quod nimis omnia bona opera ac exercitia tua corrumpit, tēcū in morte in magnas adducet calamitates & angustias, cùm iam illud tibi daretur ac reuelatū fuerit: & fortè mortis æternæ periculis inuoluet. Dum igitur tempus gratiæ tibi præsto est, ipsum euellere ac funditus cum Dei auxilio mortificare disce: quæ qui dem optima ars ac potior sapientia est, quam in hac vita dicere possis: in cuius etiam comparatione, omnis alia sapientia non nisi mera stultitia in veritate censenda est.

De mortificari hominis humilitate, patientia, resignatione: & de signis: quibusdam, que in se habere debet, ne desipiantur.

C A P V T I V .

Quæ tria
mortuo
conueni-
tiantur.

ORTUO hominiria conueniunt. Primum est, quod in terra sepelitur. Secundum, quod usque ad extremi iudicij diem pedibus ipsum calcare licet. Tertium est, quod corpus illius in puluerem redigitur. In his ergo cognosci potest verè diuinus ac perfectus mortuus homo. Primo namque cum profundissima humilitate seipsum sub Deo ac hominibus adeo profundè demittit, ut nunquam in animo suo erga quenquam proximū sese extollat: magis autem omnes se multo coram Deo meliores sanctioresq; se verò omnium hominum vilissimum ex animo arbitratur iudicatq;. Secundo, aquanimititer tolerat cum patienti resignatione, ut ab omnibus ad ultimi usque iudicij diem conculcetur: hoc est, ad mortem usq; simpli modo libenter sustinet omnem aduersitatem, omnem confusionem, dedecus & ignominiam, omnem peccatum & cruciatum, vnde cuncti ei eueniant, siue à Deo, siue à creaturis, iure vel iniuria: nec quicquam se excusare, defendere, vel lugere aut vindicare conatur: sed omnibus, instar alicuius in se pulcro conditi, se subiicit atq; substernit. Quicquid ei accidat, vel ab aliquo fiat, siue bonum, siue malum, charum siue aduersum, laus vel vituperium, omnia & qualiter suscipit, & absq; omni vindictæ appetitu immotus ac imperturbatus permanet. Tertio, omnibus illis, quæ Deus non est, penitus annihilatus, ardēter ac strenuè in Deum sese recipit, omnemq; temporalium siue corporaliu rerum concupiscentiam desideriumq; extinxit in seipso: ita ut siue det, siue auferat ei Deus, in solo Deo perfecte & omnino sit resignatus. Necessaria, & quibus natura carere non potest, ex creaturis accipit: seiq; cù sua voluntate diuinæ captiuum tradit voluntati, seq; ipsam & quicquid habere potest, deferens ac exiens, omnibus illis, in quibus s. si habere, querere, inuenire posset, nihil sit, quo diuina in ipso voluntas absq; omni perficiatur impedimento. Cæterum est adhuc alia quædam mors spiritualis, quæ est forma nescia illa afflictio, quæ neq; viam, neq; fundam, neq; modum habet: & desertæ ac arida semita illæ, in quibus Deus omnipotens amicos suos probare consuevit: quos dum in nobis sentimus: nos ipsos in eis mortificare debemus, non foras erumpere, nec ullum solatium, gaudium,

Mors spi-
ritualis.

dium, delectationem foris expetere: sed obseruare iugiter, quid per hanc pressu-
ram Deus parere velit, & ad eam nosipso offerre voluntarios, ita ut nobis con-
scientia nostra testimonium reddere queat, nos cum Christo veraciter in cruce
mortuos esse: qui absq; omni ope atq; solatio intus & foris in maxima angustia
& afflictione sua desolatus pendebat, & in manus zterni Patris sui exhalabat
spiritum suum. De istiusmodi hominibus Paulus ait: *Mortui enim estis, & vita ve-
stra abscondita est cum Christo in Deo. Cum autem Christus apparuerit vita vestra, tunc
& vos apparebitis cum illo in gloria.* Laudabile sanè bonumq; satis est, Christi pas-
sionem meditari, & orationem Dominicam cum multis lachrymis saepius ite-
rare: sed Christum humiliter sequi, Deo acceptissimum est. Eas, eas quocunque
voles: ad sequendum Deum ab ipso vocatus es: & ideo crux aliqua, quæcunque
fit illa, post ipsum ferenda est tibi. Si vnam fugere volueris, in aliam incurres,
multo fortasse grauiorem. Nemo vnam tam sapiens, aut ita facundus fuit,
qui hanc eloquentia sua crucem à te potuisset auertere. Si Christi discipulus esse
cupis, patiaris oportet. Non enim est seruus maior domino suo, nec filius patre, nec di-
scipulus magistro. Perfectus autem omnis erit, si sit sicut magister eius. Hæc est summa o-
mnium, quæ scribi vel dici queant: & in hoc omnis consistit sapientia, ut pati
discas & aduersa sufferere. S. Petrus verus Christi imitator: *Christus, inquit, qui
peccatum non fecit, passus est pro nobis, vobis relinquens exemplum, ut sequamini vestigia
eius.* Hæc ergo est verior, securior, compendiosior via, quam habere possimus,
quam summus ille totius veritatis magister inuenit, & per seipsum ambulauit,
noscit illa edocuit: nec aliqua melior laudabiliorve via esse credenda est, quam
ea, per quam cum Filio reuertimur ad Patrem. Verum ne quis in hac via sedu-
catur, vtq; natura & gratia simul concorditer operentur, et tria exiguntur si-
gna, quæ quisquis in se inueniret, ille nec à falsa libertate, nec à lumine natura-
li, nec à pseudoprophetis decipietur. Poterunt quidem, Deo permittente, fun-
dum illius impugnare: sed hoc non ad aliquod incommodum, sed zternam
potius salutem ipsius. Primum signum est, quod homo multum serìd veram o-
mnium peccatorum suorum cognitionem, cum debita contritione ac integra
omnium peccatorum confessione, à Deo postulabit: & in hac voluntate sine
cessatione persistet, quod videlicet libenter iuxta Catholice Ecclesiæ constitu-
tionem satisfacere pro peccatis suis, omnemq; peccandi occasionem pro viri-
bus euitare velit: in hac, inquam, voluntate ac desiderio continuè perseverabit.
Deus autem cum gratia sua per ipsum opera perficere habet. Et sic homo ambu-
lat extra omnem malam libertatem, quod ad peccata attinet. Secundum enī,
quod proximi sui æquè, vt suam, salutem ac beatitudinem desiderabit, eis tam
corporaliter quam spiritualiter propter Deum, ad placendum videlicet illi,
succurret pro viribus, & opem auxiliumq; impender, Deumq; fideliter tam pro
inimicis, quam amicis suis, omnibusq; illis, pro quibus Deus rogari vult, de-
precabitur. Et hæc vera est ratio proximum vt seipsum diligendi, atque per
hoc à naturali lumine haudquam decipietur. Tertium est, quod omnino
serìd desiderabit amabilem Domini nostri vitam & conuersationem intus &
foris imitari: Patremq; celestem rogabit, vt se tam perfectè secum vnire dig-
netur, vt in fundo suo nihil inuenire vel agnoscere possit, nisi Christum Ie-
sus, & hunc crucifixum: qui se per sanctissimam vitam & passionem suam ad
Patrem deducat, euachatque. Non enim alia via est ad vitam, nisi per Filiū, sicut

Col. 3.

Eesse om-
nia in ali-
quid fe-
rendum.Iean. 13.
Luc. 6.

1. Pet. 2.

Signa
quædam
tria, & se-
ducari,
exiguntur.

II.

III.

1. Cor. 2.

Rrrr 2 ipse

- Ioan. 14.** ipse ait: *Ego sum via. Per me si quis intraverit, salvabitur. In hac via nullus nobis pseudopropheta, nulla falsa libertas, nullum lumen naturale nocere potest.*
- Alio ad-**
huc tria
Signa. Denique sunt adhuc alia tria signa, quæ quisquis in se habet, in gratia Dei est supernaturaliter. Primum est, quod homo diligit inimicum suum, ei quæ benefacere studet, qui ipsi malum optat: quod utique supra naturam est, eis penitus contrarium: ideoq; seipsum in hoc exire sub gratiam compellitur. Hanc inimicorum dilectionem Christus verbo nos docuit, & exemplo demonstrauit, cum pro suis crucifixoribus orans, dixit: *Pater, ignosce illis, quia nesciunt quid faciunt.* Secundum est, quod homo Deum suum tam fideliter diligit, quod ex imo animæ suæ desiderat omnes homines tanto Creatorem suum amore prosequi, vt is in eis acceptissimam voluntatem suam perficere posset, sicut hoc ab æterno in nobis omnibus intendit ac desiderauit, uti sic nomen eius sanctificaretur, *sicut in celo & in terra:* quod etiam voluntati ac naturæ hominis aduersatur. Quicquid enim natura diligit, libenter sibi soli reseruat, nec alteri id ipsum fauet. Gratia vero haudquaquam amore suo sola vult perfrui, sed in cunctis operibus suis communis est Gentibus, Iudeis, & Christianis: nec aliud desiderat, quam ut Deo placet. Hic natura succumbit penitus, nec quidquam proprietatis seruare potest.
- III.** Tertium est, quod homo ita serio Deum suum diligit ac intendit, quod cum Apostolo *dissolui* cupit, ut Deo sine medio possit viviri. Nuit enim, quod vivio haec immediata neque fieri, neque stabilis esse queat, nisi per mortem corporalem. Quisquis ergo hoc in se desiderium deprehendit, graviam supernaturalem esse non dubitet. Gratia enim natura superat, dum se ultra ad moriendum offert, cupitq; in nihilum redigi, sicut Apostolus ait: *Infelix ego homo, quis me liberabit à morte corporis huius?* Cum autem multi per internas commotiones sive instinctus decipiantur, existimantes se à Deo moueri ad haec vel illa facienda, dimittendaque, cum tamen vel à natura, vel à maligno spiritu mouentur: (neque enim bona intentio sufficit) ideo omnibus illis, qui boni esse videntur, summopere necessarium est, ut diligenter explorent atque obseruent, utrum in diuino, an naturali, an alio quoivis fallaci lumine ambulent. Cuncta namque opera, quæ ex sola natura absque gratia fiunt, non sunt meritoria vitæ æternæ. Sciendum est itaque, quod instinctus sive lumen naturæ, quod in intellectu exoritur, commouet acmittit nos ad formas & imagines, & ad querendum possidendumque in omniibus delectationem, complacentiam ac laudem nostris forum. Lumen vero atque consilium honesti, suggestum ac dirigit nos ad nostri & naturæ mortificationem in omnibus, cum vera discretione. Malis spiritis consilium atque lumen, commouet ac ducit nos ad extremum in superbiam, ut aliquid simus, aliquid sciamus, aliquid habeamus, aliquid possimus: ad vanam quoque complacentiam, propriam reputationem, ad alta sublimiaque subtiliter comprehendendum, sciendumque: necnon ad vanam gloriam, ad amatitudines, aliasq; peccata omnia, ea præsertim, ad quæ natura proclivior est, quibus etiam robur addit & vires. Diuinum lumen instigat nos ad humilitatem, resignationem, castitatem, paupertatem ac unitatem. Ex his iam perpendat quisq; quo agatur spiritu, & ex cuius operetur instinctu. Omne namque lumen, omnis cognitio atque commotio, quibus homo intus & foris mouetur, totius sacræ Scripturæ excellens scientia, vincula

Sibili.**Rom. 7.****Instinctus**
naturæ.**Instinctus**
Angeli-
eius.**Instinctus**
Diaboli-
eius.

vniuersa rationalis sapientia ac subtilitas intellectus, hominem in vera pace & tranquillitate in intimis eius constituere non possunt. Sola duntaxat lux diuina hoc valet, cum profunda humilitate ac amore diuino suscepta, quæ est lux gratiæ Dei. Ut autem melius natura à gratia discernatur, sciendum est, quod Ego, me, meum, mihi, hoc & illud, formæ & imagines, voluptates, propria voluntas, subtilitas, seipsum querere ac possidere, omnia hæc naturæ ac naturalia sunt. Iam ex his, quæ sequuntur, obserua & agnosce operum illorum quæ ex natura, & eorum quæ ex gratia Dei fiunt, discrimen atque differentiam. Natura corruptibilibus vult viuere creaturis: Gratia verò desiderat, ut homo eisdem moriatur. Natura omnes actus & opera sua sanctis optat innotescere, atque ob ea appetit honorari: Gratia verò semper latere, nesciri, ac negligi petit. Naturadiu viuere cupit, mortemq; veretur: Gratia ab omnibus expediri, dissolui, & per mortem ad Christum peruenire cōcupiscit. Natura pro temporalibus multa tenetur sollicitudine: Gratia temporalium curam non habet, quippe quæ per amorem summo bono firmiter inhæret. Natura in bonis operibus instabilis est: Gratia tam in aduersis, quam prosperis constans perseverat. Natura delectatur in seipso, in rumoribus seculi, in deductione temporis, atque in labentibus creaturis: Gratia non suis vel creaturarum, sed Dei sanctæque vita tenetur desiderio. Gratia hominem facit humilem, patientem, & iustum absque illius scitu vel experientia: Natura verò omnia scire appetit, gustumq; internum & consolationem percipere exoptat. Itaque in hoc omnis vita spiritualis conficit, ut opera naturæ à gratiæ operibus discernere scias. Natura enim & quicquid naturale est, sicut paulo ante iam diximus, in omnibus dicit: Ego & me, mihi & meum, libenter & inuite: quæreritq; seipsum, & in sua immortificatione permanet. Deus autem & gratia illius semper excludunt Ego, me, mihi & meum. Vnde sit, ut homo in humili resynatioe & suis mortificatione in omnibus persistat. Verum cum lumé siue instinctus naturæ ac maligni spiritus, ob sui subtilitatem sancti Spiritus inspirationi valde similes sint: idcirco Deum humili cum resignatione pro veri luminis agnitioe inuocare, & in causis grauioribus à superiori vel Confessore consilium potere, nec in aliquo nostræ prudentiæ inniti debemus, ne circunueniamur à satana.

Quibus te
et misera
incautis
imponeat.

Demum & in hoc agnoscere licebit, si institutum siue propositum tuum malum vel bonum sit. Si enim propriæ delectationis, propensionis, voluntatis tuæ mortificationem ac depressionem querit, hoc ut plurimum ex gratia est. Natura enim semper solacium ac delectationem querit, sibi ipsi iugiter inniti desiderans: quicquid autem ad sui depressionem eam instigat, ei suas semper excusationes opponit. Idem facit & diabolus. Dei verò sancti p. Angeli instinctus continuè ad sui depressionem ac humiliationem hominem inuitat, nec ullam excusationem prætendit. Secundum signum est, quod inspiratio sancti Spiritus nos ad diuina præcepta & Christi consilia adimplenda hortatur, ea demq; nobis cum dilucida discretione, bonoq; medio, ne quid plus minusve faciamus, inspirat. Natura verò & diabolus, discretionis excedunt limites. Sed quia etiam huic natura subtiliter sese conformare posset, si adhuc penitus cognoscere cupis, utrum sit vel non sit natura, super vñteriori inspiratione huiuscmodi aliquid delectabile tibi assume: & si hoc suauiter blandeq; ingreditur, signum est, primum instinctum tuum naturæ fuisse, ipsamq; sese quæbis. Simile nanque

Rrrr. 3.

sui si-

- III.** sui simile diligit: & similium coniunctio, delectationem parit. Si vero ipsum cum amaritudine recipis, prior inspiratio sancti Spiritus fuit. Tertium signum est, si instinctus non illic perit, sed in eodem diu modo perseverat. Natura namque cum ex suo genere sit instabilis, si aliquo modo illi resistatur, non diu in eodem statu persistit. Idem etiam accidit inimico, cui se obsistatur, facile vincitur, & ad aliud se transferre compellitur. Gratia vero stabilis permanet, si eam obserues, locumque ei praebreas. Postremo, cum nemo in hac vita in omnibus proprieta certa ex scientia inter naturam & gratiam discernere possit, ideo siue natura sit, siue gratia, si quid amabile vel iucundum, prosperum siue aduersum in animo vel corpore tuo senseris, citò subtiliter te ipsum cum relatione illius in Deum introuertens, roga ipsum, ut totum in illius laude consumatur, cum sit ipse Dominus tam naturæ quam gratiarum. Sicq; natura fiet tibi supra naturam, per tui videlicet humilem resignationem, qua libentissime gratissimam Dei voluntatem, si tibi perspecta foret, exequeras. Veruntamen ubi dubitare coctingit, quod sit maius beneplacitum Dei: illud eligere tutius est, quod natura magis abhorret, modò illud cum sacra Scriptura & vita Domini Saluatoris conueniat. Deniq; hoc modo etiam naturalia opera recta intensione decurare, & cum resignatione Deo offerre poteris, ea præsertim, in quibus diuinum tibi beneplacitum non constat.

De quibusdam impedimentis, & econtra de aliquibus ad magnam perfectionem perducentibus.

C A P V T V.

Impedi-
mentum
I.

- R**I M V M quod Deo & gratiarum illius in nobis obicem ponit, natura est immortificata & inordinata, que cum amore & delectatione rebus creatis inordinatè inhaeret. Hac qui praediti sunt, citò temporalium siue vnde cunque accidentium rerum odio vel amore permouentur: sicq; Dei dilectionem amittunt, & in suis virijs ac passionibus immortificati perseverant. Secundum est amor priuatus, propria voluntas, proprius sensus, & propria quæstio, que sepe pacem auferrunt, & corda diuidunt. Quisquis enim Deum super omnia, etiam supra seipsum, non diligit nec intendit, ille diuini honoris, virtutum omnium, ac ipsius Dei incuriosus, ad se ipsum, ad suum videlicet commodum, honorem, delectationem semper reflectitur, atque à diuersis temptationibus erroribusq; nullo negotio superatur. Tertium est, quod per sensus nimis facile extrouerteruntur, humana societate delectantur, in verbis superflui sumus, & absque necessitate multis nos ingerimus ac immiscemus, que vtique secreta Dei familiaritate ac dulcedenie nos priuant. Quartum est, quod vehementes, impetuosi, audaces sumus, minoribusculpas atque defectus parvupendimus, per quæ cordis puritatem & pacem amittimus. Quintum est, quod de virtutibus ac bonis operibus, quæ tamen revera nostra non sunt, citò nimis cum vana complacentia ac propria reputacione extollimur, & ex superbo fundo ab alijs quoque in pretio haberi appetimus: quo sane veram humilitatem perdimus, & à Deo sepe relinquimus: meremur. Sextum est, quod ad iudicandum visa vel audita, ad suspiciones quoque malas & inuidiam, nimis proni sumus: quod fraternalm in nobis destruit charitatem.

Septimum

Septimum est, quod in oratione pigri ac tepidi sumus: & per hoc intima ad Deum suspiria desideriaq; amittimus. Octauum est, quod fundum nostrum intus minimè obseruamus, neque diuinis instinctibus per nostrijsorum abnegationem conamur satisfacere, nec viua quadam cum strenuitate diuinæ præsentie assitimus. Et quia mentem nostram à simplici illo lumine, quod in nobis est, auertentes, ad multipliciterem extrouertimus, idcirco nec à Dœo ikluminamur, nec nobisipfis innotescimus, intusq; multiplices ac instabiles, foris autem in sensibus inexplicabiles permanemus. Nonum est, quod cuncta opera nostra magis ex bona consuetudine, quam interno affectu siue sentire interno perficimus: plurisy æstimamus singulares quosdam modos siue instituta, bonorumq; operum magnitudinem ac multipliciterem, quam puram intentiōnem ac Dœi seruētem amorem: ideoq; nec experimur, quomodo Deus ipse cum plenitudine gratiæ suæ commoretur in nobis. Decimum est, quod ea, quæ à solo Dœo accipere deberemus, à creaturis suscipimus: multaq; in huiusmodi electione ac sollicitudine distendimur, nec Dœo vera cum fiducia innitimur: quod sanè sit, ut nunquam veram resignationem, nunquam veram pacem cordis obtineamus. Econtra sunt quosdam magnæ perfectionis puncta: quæ quisquis vivendo & exercendo seruare contenderit, fructum non contemnedūm, imò immensum reportabit. Primum est, quod homo in omnibus pure Deum suum intendet, sese omni tempore abnegabit, nec in vlla re queret seipsum. Secundum est, quod omnia in melius interpretabitur, & ex cunctis quæ videre vel audire cōtigerit, suæ capiet salutis augmenta. Tertium est, quod omnes homines communī dilectione prosequetur, omnes fratrum habebit loco, nec alius absens quam præsens de vlo loquetur. Quartum est, quod omnia de sola manu Domini suscipiet, eiisque se cum creaturis omnibus offerens, cuncta in illum in perenne sacrificium perpetuamq; referet laudem: sicquie Deus ei vicem reddet, & ipse in omnibus pacem inueniet. Quintum est, quod pacificus erit, & patiens in his, qm Deusei toleranda miserit, ita vt nec de Dœo, nec de hominibus vlo pacto queratur sibi aliquid minus aut grauius obtigisse: sed in omnibus contenus sine vlla intrinsecus electione, in eisdem æquanimis perficit: & ita pace ac gaudio perfruetur. Sextum est, quod sic intus dispositus ac ordinatus erit, vt ipse Deus sit totus in omnibus, & Deus illi vicissim sic omnia in omnibus: Deumq; in cunctis creaturis & creatæ omnia in Dœo cognoscat diligatq;: creaturas quoque omnes nobilissimo modo adspiciet capietq;: sicut videlicet ex Dœo sua profluxere origine. Septimum est, quod puram, expeditam, incommutabilem mentem super omnia caducā ac transitoria in Dœum subleuatam habebit, semperq; solus, vnicus, indivisius in seipso, & constans ac deuotus perseverabit in exercitijs suis: Dœoq; omnipotenti cum amore cunctisq; viribus suis intus inhæbit, ita vt omnibus hominibus virtutum ac sanctæ vitæ exempla prebeat in seipso, & vniuersos in Dœum verbis, operibus, modis ac vita reducat dirigatq;. Erit præterea spontaneè pauper, in aduersis patiens, voluntatem propriam abnegabit, Dœo sine medio obediet, & amore prosequetur etiam inimicos. Hęc enim diuinum amorem, omnesq; spiritalem vitam in homine latentem, manifestant.

Quod autem prædictas virtutes melius obtainere simus, & conservare possit, in his quæ sequuntur, sese exercere curabit: Cor suum frequenter ad Dœum erigeret, cum

Quis in
quibus ex-
cedendus.

cum seruentissima oratione pro diuina gratia & ope illius, *qd ex seipso*
Lapsus in nihil boni possit. Lapsus verò etiam in minima peccata, statim diligentissime
peccata, cum magna cordis contritione sese intra se recipiet, atq; ad Deum suum rever-
quid agere. *teretur cum firmo confitendi proposito, sequē pro viribus emendandi.* Insuper
Missa quo omni die Sacrum vnum siue Missam deuotissimè ingenti cum gratitudine audi-
tidie audienda. Quotidie spirituali. *Ibi verò, cum actuali ad hoc mentis cōuerstione puraq; intētione, dignissimum*
ter cōmu. Christi corpus omni die toto corde suscipere desiderabit, per omnia omnium
aicadū. totius orbis sacerdotum exercitia, illudq; simul cum sacerdotibus ipfis Deo Pa-
tri tam pro se, quām pro viuis ac mortuis, illis præsertim, pro quibus deside-
rat, offeret, immensum inde fructum reportaturus. A cunctis nanque sacerdo-
tibus ultra citraq; mare constitutis, ipsi idem corpus Dominicum præbetur spi-
ritualiter, & fortè multo excellentius veiliusq; quām sacerdotibus ipfis. Sæpe
Quoties sequando principiū Domini corpus sumendi. quo modo audieđū. *quoque (præsertim Festis diebus) ad dignissimi Sacramenti Communionem*
sese præparabit: & si fortè obtinere non potuerit, in vera resignatione tranquil-
lus maneat ac imperturbatus, & in proprium sese nihil demittat, præparans
nihil minus sese ad spiritalem eiusdem susceptionem, quo immensæ illi Dei
sui dilectioni vel tenuiter pro suo modulo viribusq; respondeat. Præterea sum-
verbū Dei *mo cum desiderio verbum Dei secundū communem sanctā Ecclesiā exposi-*
tionem in Concionibus auscultabit, & per seipsum, tam sciendi studio, quām
imitandi affectu, leger: ac deinde aliquandiu secum morabitur, ac si sacratissi-
mum Domini corpus perceperet, quo verbum Dei, quod cibus est animæ, in
ipso operari queat. Omnem denique societatem, quanlibet sanctam, quæ ei præ-
dictas virtutes negligendi, siue peccata quilibet incurrédi occasionem præbere
posset, toto studio deuitabit.

Virtutum vitiorumq; radix siue catena.

C A P V T VI.

Pulueres mystice quid.

VM Deus omnipotens, prout certa fide tenemus, intra nos sit, imd
etiam vicinior nobis, quām nos ipsi simus, quid causæ est, qd
ipsum minimè sentimus? Quia scilicet gratia illius in nobis ope-
rari non potest. Cur gratia in nobis non operatur? Qd hanc hu-
mili corde, deuotè ac intimè, nō desideremus. Quare eam humili
corde nō appetimus? Quia Deū toto corde cunctisq; sensibus nō amamus. Quare
Deū toto corde sensibusq; nō diligimus? Qd ipsum nō cognoscamus. Cur eum
nō nouimus? Quia & nos ipsi nobis incogniti sumus. Quare nosipso non cognos-
cimus? Qd vitā nostrā attēdere ac obseruare dissimilemus. Cur vitā nostrā
nec attendimus, nec obseruamus? Quia oculus intelligentiæ nostræ excæcatus est.
Quam obrem intelligentiæ oculus est obcæcatus? Qd pulueribus ac luto rerū
trāseuntium plenus fit. (Pulueres dico, amore ac delectatione inordinata ad
nosipso, ad creaturas, ad mundum, & ad propriam carnem.) Cur oculus intel-
ligentiæ luto pulueribusq; respersus est? Quia sensualitati nostræ emori, atque
ad Deum toto corde cōverti nolumus. Ideo nimis lumen gratiæ diuinæ in
nobis haudquam operatur. Nam contra etiam virtutum(agedum)catenam
attende-

attendamus. Quisquis luce gratiae veraque discretionis a Deo perfundi appetit ac illustrari, mundi amorem, delectationem, prudetiam contemnat, atque deuictet. Quantum enim diuinæ discretionis adeptus sum, tanrum & meipsum abnegans, mundi amaritudinem diligo. Quantum mundi amaritudinem diligo, tantum Deo meo obtempero. Quantum Deo obedio, tantum pace cordis & conscientiaz serenitate gaudeo. Quantum internaz pacis & conscientiaz puraz possideo, tantum sensus sapiens, & intellectus meus purus est. Quantum intellectus meus puritatis habet, tantum quoque cognosco Deum meum. Quantum de Dei mei cognitione habeo, tantum in illius timore casto ambulo. Quantum in timore casto coram Deo ambulo, tantum eius amore perfundor. Quantum Deum meum diligo, tantum illius obseruo præcepta, doctrinam, institutiones. Quantum illius institutiones & præcepta custodio, tantum etiam peccata deuicto. Quantum a peccatis abstineo, tantum & tecum permaneo. Quantum tecum sum & maneo, tantum & meipsum cognosco. Quantum in mei cognitione proficio, tantum & despicio memet ipsum. Quantum meipsum despicio, tam ab honoris ac quarumlibet rerum ambitu alienus sum. Quantum honorem ac bona quelibet non ambio, tantum voluntariæ sum paupertatis adeptus. Quantum spontaneè pauper sum, tantum a querimonia eorum, quæ mihi desunt, abstineo. Quantum a querelis mihi temporo, tantum & patiens sum. Quantu patiens sum, tam & humilis sum. Quantum humilitatis habeo, tantu a contemptu eorum, qui me spernunt, me cohibeo. Quantum a contemptu me spernentium mihi caueo, tantum & spiritu pauper sum. Quantu pauper sum spiritu, tantum omnis proprietas expers voluntatis. Quantum omni propria volūtate careo, tam hoc solu volo quod vult Deus. Quantu hoc solu volo quod vult Deus, tanti ipse Deus vult quod ego: sicq; illuminor atque illustror, vnustrum cum Deo spiritus efficior. Sed hoc expedita nudatæ ab omni creatura abstractio exigitur. Certe homo ex tempore & æternitate compositus est. Quanto igitur temporalibus rebus magis inhæret, & quiescit in eis, tanto ab æternis amplius elongatur, quæ tunc ei parua videntur: sicut res aliqua longè posita, procul intuenti modica apparet: nec vnuquani ad vetam potest pacem pertingere: quin potius excæcatur, ac in diuino tepeſtit amore, & instabilis ac insatiabilis simul cum ipsis instabilibus rebus, ad quas seſe conseruit, efficitur. Proinde quisquis ab omni vicio siue defectu cupit absolui a temporali, ille prius ab amore & affectu quarumlibet rerum labiorum & creatarum ſeſe exoneret oportet. Aegrè ſe simul in eodem patiuntur amor Dei, & abundantia temporalis. Amor quippe ignis eit, cuncta temporalia consumens, & vacuitatem in homine efficiens. Cunctorum igitur temporalium defertio, in æterna ac diuina introitus eft.

Vt in originem iſtam, quæ Deus eft, quisque reuerti, cunctaq; vitia ſua debeat superare.

CAPVT VII.

VISQVIS a peccatis eximi, atque in viam virtutum suæque salutis pertinere, in eadem proficere voluerit: diligenter ea quæ sequuntur, otſeruare, ſequere in eis exercere curabit. Primum, in ſe exercere debeat, eft libera quædam ac expedita auerſio a ſeculi voluptate & vitijs vniuersis, eademque vitia in ſeipſo ſepiuſtudiosè

qui in quibus excedens.

diosè scrutabitur, radicitus agnoscet, ac humiliter coram Deo accusabit: eiusque viribus animæ suæ ad Dominum Deum suum cum iugl oratione, abstractione, virtuosis ac discretis exercitijs, corporisque castigatione ad subdendum illud spiritui, sese conuertet. Secundum est, quod seipsum sponte ac patienter offeret ad futilinèdum innumeram omnium pœnarum, afflictionum, aduersitatum, quæ ei à Deo vel à creaturis accidere possint, multiplicatatem. Tertiun est, quod passionem Domini sui pro se crucifixi sibi imprimit, eiusque suauissimas institutiones, mitissimam conuersationem, vitamque sanctissimam, quæ nos præcessit, impigrè sequetur, atque per ipsum vterius ingredi conabitur. Deinde externas quasque occupationes deferendo, seipsum in mentis silentio collocabit: idque cum virili & efficaci propriæ voluntatis resignatione & abnegatione in omnibus, in vera humilitate, instar mortui alicius, sese in nullo penitus querendo, sed Christi duntaxat cælestisque Patris illius laudem spectando, & intendendo gloriam in omnibus: cunctisque tam inimicis, quam amicis, humilem ac amabilem sese exhibendo. Dehinc iam exercès homo, ad quâdam externorum sensuum suorum quietem pertingit & otium, qui quidem sensus prius in extrouersione plurimum operosi & actiui erant: ac Spiritus viribus suis supremis secundum eorum floridam naturam excidens siue elabens, in quâdam supernaturem peruenit experientiam. Hicque iam vterius penetrare ac ingredi nitens, cum adhærentis ei naturæ quadam velut exuitione amissioneque, per circulum æternam diuinitatem significat, in opulentissimam perfectionem deducitur. Supremæ nanque spiritus diuitiæ in eo propriè consistunt, ut absque vitiorum pondere cum diuina sese virtute erigere queat in luminafam intelligentiam suam: in qua perpetuum quandam cælestis percipit consolationis influxum, cunctaque virtuosè adspicere, ac prudenter exequi nouit. Statque ordinatè liberatus per Filium in Filio, quanquam in sui extrouersione creaturas adhuc in eorum propria adspiciendo natura contempletur. Istud vero, mentis siue spiritus excessus dici potest. Hic nanque tempus & locum Spiritus transgressus, amorosa ac intima contemplatione excessit in Deum. Sed antequam hoc peruenire liceat, naturam prius mortificatione multiplici vinci ac edomari oportet, ita ut homo cuncta opera sua ex pura bonitate ac veritate perficiat: habeatque exploratum, quomodo sensualis ac immortificatus homo adhuc in ipso viuat, etque adhæreat: (tametsi bonus & sanctus esse perquam vellit in proprio instituto seu proposito suo, quod etiâ sepe sanctitatis quâdam habet specie in multis sanctis magnisque exercitijs.) Quandiu enim proprius sensus, mēs acque voluntas, nō mortificata, neque satis exercitata sunt corporaliter ac spiritualiter intus & foris, tadiu homo rudis permanet, nec illuminari nec baptizari meretur in Spiritu sancto: idoque omnis ei iustitia & veritas sensualiter, siue secundum sensum inordinatione sapiunt. Si quis autem ex diuina permissione corporaliter vel spiritualiter prospera ei vel aduersa pro eius probatio eueniāt, seu etiâ proximis eius afflictio, vel probrū aliquod occurrat, omnia hæc iuxta suam impuram sensualē iudicat iustitiam, idque illi bonum esse videtur. Inde vero in suis suis viriorumque suorum labitur ignoratiā, & proximos suos graui iudicio condemnat. Si quis autem fortassis ei resistere velit, mox in illo ira, contentio, & multa oritur impunitas: totiesque pax eius inter Deum & ipsum perturbatur, quoties contra suam voluntatem ab alio quouis pulsatur vel leviger. Et

¶ Et licet misericordissimus Deus istiusmodi homini, quando cum dolorosa sui ipsius cognitione ad se se reuertitur, amabilem restituat pacem suam, fundum carmen virtutum omnium, perfectumq; proximq; veritatis gustum non attingit, dum sic quod suum est retinet. Humiles vero ac resignati homines, seipso Deo, cunctisq; creaturis ob Dei voluntatem, in vera resignatione subiecerunt. Attemen paucissimi sunt, qui non in aduersis primos saltem patientur motus, imd & Deus hos ipsos primos motus in hominibus istis s; p; numerò multo etiam tempore durare permittit, quo per hoc funditus humilientur, vis quæta. Motum primorū vis quæta.

prouidens nihil minus eis in hoc etiam alia plura bona. Tamen quicquid eis siue in corpore, siue in spiritu eueneriat, mox ut in fundum suum se se recipiunt, amabiles, p;ij, patientes efficiuntur: ac spe bona in Deum erecti, ex vero amore cunctis resistunt vitijs, sensuum inordinationi moriuntur in omnibus, ac se- ipsos in pius, patientem, amorosum, humilem fundum suum immergunt atque demittunt: ubi tunc à Spiritu sancto sapida scientia siue sapientia perfunduntur, q;az eis auxilium, ducatum, directionemq; præstat ad omnem perfec- tam veritatem, instituens eos, qualiter se se ad Deum, ad seipso, & ad creaturas omnes tum bonas tum malas habere debeant. Ipsi vero adeo in profunda sunt humilitate radicati, ut aliqua vanæ gloriaz cogitatio siue incidéntia eis facile no- cere non poshit. Statim nanque in suum se se demittentes nihilum, eam penitus extingunt, paruo quoque negotio in omnibus superant. Cùm enim purè pro veritate decerterent, Deus ipse pugnat pro eis. Seipso in nouissimo loco constituant, vnde necab aliquo inferius deiici possunt: quibus assurgere siue ascendere, quām descendere siue labi, vicinus est. De seipso tenuiter sentiunt: ideoq; mul- tas acres tentationes & laqueos diaboli euadunt subtiliter, instar pisciculorum, qui de reti facile elabuntur, dum maiores interim pisces rete conclusos tenet. Omnibus quoque naturæ vitijs & propensionibus ad peccata, ad delectationem, ad commoda carnis inordinata, moriuntur atque resistunt, omnem vitam suam ad omnimodam sui ipsorum mortificationem, resignationem, abnegati- onem referentes: sicq; potissimum per hæc tria subiecta superant, & vistores euadunt in omnibus. Primum est, quod diligenter sensuum suorum curam ha- bentes, eis libertatem aliquam non permittunt: sed fræno quodam perpetuo eos constringunt atque concludunt, nisi quando Dei honor aliud fortasse exigit. Secundum est, quod in continua feruidaque se se oratione exercent, quæ profe- ciat instar aquæ purissimæ fundum ipsorum abluit & emundat. Tertium est, quod in Christi se passionem introuertunt, spiritumq; suum illius amorosissimo imprimunt cordi: atque per hoc omnes malas occidunt cogitationes, pra- uaqué carnis desideria. Mox enim ut aliquam sensualē affectionem siue desi- derium sentiunt, ad Christum confugientes, eius se vulneribus imprimere festinant: ibity omnia mala coguntur desideria cedere, nec aliquid eis officere queunt. Atque hoc modo cunctis imaginibus & formis expediuntur, & cum munda conscientia veram obtinent pacem, atque à summo bono circundan- tur simplici quodam, occulto & superessentiali modo, in libera, resignata, & ab- viuieris imaginibus nuda caligine, ad quam seipso iuxta supremum Dei be- neplacitum resignarunt, in perfecta sui ipsorum abnegatione in tempore & æ- ternitate. Semper itaq; nosipso in cruenta Domini Salvatoris vulnera immer- gamus: & intus quidem eius immensos cruciatus, poenam, amorem nostris im- fugientib;.

Qui p;que
& quot
viacane-
l.

11.

111.

Advinc-
ra Dñi
quibus co-
fugientib;

SIST 3

prima-

primamus cordibus: foris autem salutiferæ signo crucis frontem & pectora muniamus. Nulla enim potentiora arma, ad vniuersa pericula temptationesque superandas, in hac vita vel haberi vel excogitari possunt.

Quomodo donis Dei uti, gratiamque deperditam recuperare debamus. Et de nuda fide.

C A P V T V I I I .

Dona qui
sua dicit
Deus.

vbi mer
ces spe
canda.

Quo qui
sumptu
Deo mili
tare no
lant.

Fides &
scientia
quærum
fuit.

 EV S omnipotens ac immensus nunquam dona sua in hoc solùnt largitur, vt ea habeamus, sed vt operemur cum eis, perspiciamusq; cui vsui, utilitati siue profectui dona nobis concessa deseruire possint, & quid cum eis Deus fieri velit. Semper enim semeni ille suum propter fructum seminat. Neque etiam consolationem aliquam propter consolationem largitur, sed vt per eam alliciat hominem, & tam seipsum quam cuncta deserere faciat, quo seipsum illi donare possit. Si quis autem ita fidelis esset & Deo & sibi ipsi, vt omnia absque solatio & releuamine faceret, hoc utique & Deo gloriosius, & ipsi homini multo fore utilius amabilisq; & maius sibi præmium compararet & meritum. Gaudio nanque & solatio perfundi, non huius est temporis, sed præmij illi: us, quod in futuro seculo speramus. Hic potius recusanda & abiicienda merces est, cum nihil ad excellentium istud pertineat, nisi desolatio, aduersitas siue afflictio. Mundus siquidem iste, non consolationis, sed lachrymarum vallis est. Cæterum per facilem contingere posset, vt per consolationem bona nostra destruerentur. Quinimodo hoc ipsum quod Deus piissimus consolationem infundir, sape ob humanam fragilitatem ac pusillanimitatem facit. Certum est enim, quisquis hic à Deo continuè consolari appetit, eum in futuro seculo minus consolationis habiturum. Tales enim irresignati sunt, qui suis sumptibus Deo militare recusant, quorum merces est scire, sentire, experiri aliquid: qui tamen merito gaudere deberent, quod nuda fidem absque omni cognitione habere possent. Nam quod fides purior, simplicior, nudior est, ed vel centuplo laudabilior, nobilior, magisque meritoria est. Fides ista Deum ipsum miris modis in seipso, in sua admirabili essentia, sibi manifestari meretur. Nuda puraque fides, huius est exilio: Scire verò & intelligere, futuro seculo debentur. Omnis itaque fides & actio nostra, ex fide trahit originem. Si quæras aliquem de parentibus suis, dicitur ei ab alijs, illos vel illos esse. Credit ille quod dicitur. Similiter audit ab alijs, hos vel illos mortem obiisse. Dicitis adhibet fidem, & tamen quæ dicuntur, ignorat. Sic sunt & Sacraenta Ecclesiæ. Credas illa oportet. Quam ergo verè præclara res est fides nuda? Nuda, inquam, non quæ bonis operibus destituta sit, sed quæ nihil scire, nihil sensibilis consolationis experiri appetat. Quod autem in consolatione & reuelatione nulla vera perfectio sit, inde constare potest. Fit enim saperi numerò, vt cōsolatione deuotionē recessere, ac deserere quæpiam, magis quam alias ad vitia sit procliuis atq; defectuosis. Ut plurimunt etiam nouellis plātationibus ac incipiētibus hę cōtingere solent. Qui cūm ad meliora proficiunt, non aliud remedium solatiūnve inueniunt, quam vt nudę simpliciter fidei inhérent: & licet ratiōres Dei percipiāt illuminations, ipsum tamē Deum nunc yberius habent. Proinde qui seipso viriliter & in

& in prosperis & in aduersis mortificare student, & frangere, illi multo citius per veram resignationem in fide simplici ad magnam perfectionem, quam omnines alij pertingunt. Veruntame & imperfectis ac incipientibus Deus dulcem illam sensibilem deuotionem & gratiam sepe subtrahere solet, ut sic humilia- ri discant, prioremq; illum deuotionis feruorem & affectum ad Deum, se non a serpis habuisse cognoscant: simulq; vt per hoc probentur, vtrum ob amorem Dei in vera sint patientia perseveraturi. Sed & ea de causa nonnunquam deuotio illa subtrahitur, quia fortassis in donis acceptis homo gratitudinis immemor, seipsum in bonis desiderijs exercere neglexit. Subtrahuntur itaque ei dona, vt per hoc purgatus, ad maiora suscipienda reddatur aptior, gratiamq; Dei deinceps grato accipiat animo, & sapienter expendat, solumq; Deum pure in omnibus illius donis querere discat. Cæterum questio hic incidere potest, quo pacto gratiam amissam homo recuperare, eiusq; denud valeat esse capax. Hoc iam edocebo. Ingenti quidem multaq; cum humilitate coram Deo se gratia illius ingratum fuisse confitebitur, nec illam recipere dignum se esse: atq; in vera resignatione seipsum offeret ad permanendum absque omni deuotione sensibili ac desiderio, quandiu Deo visum fuerit. Deinde magna cum diligentia omnem sensualem delectationem atque solatium, velut ipsam deuitabit mortem, seq; intrarecipiet, & etiam vi quadam bonis exercitijs applicabit, atque in Dei cultu & seruitio fixus permanebit & stabilis. Christi quoque passionem simplici meditatione pertractans, eidem etiam violenter intraheret, siue sapiat, siue non sapiat. Adhac ingenti cum humilitate dignissimum corporis Domini percipiet Sacramentum: quo æterna Dei dilectio per sanctissimi virtutem Sacramenti in ipso accendatur, omnis aboleatur dissimilitudo, ipsaq; totus felicissime transformetur in Deum. Certè quisquis in his omnibus, siue aliquibus ex eis, exercere se curauerit, ille gratiam Dei haud dubie recuperabit: nisi forte ob maiorem illius salutem ad tempus eum Deus carere, & inopia premi permittere velit: sicut & charissimos amicos suos in hac vita in paupertate & consolationis inopia intus & foris esse, seq; totos in tempore & eternitate iuxta suum beneplacitum, ad ignem vult amoris offerre.

Qui pos-
tulamus in
fide profi-
cient.

Cur sua
quibus
subtrah-
tur dona.

Gratia
perdita
qui recu-
peranda.

*Si veram humilitatem & charitatem obtinere ac exercere, Dei gbo-
nitatem & nostram malitiam funditus agnoscerem
possumus.*

C A P V T I X.

VMILITAS fundamētum est cunctisq; virtutum omnium: quam etiam Dominus noster Iesus Christus (qui essentia est & speculum virtutum omnium) ad debellandam & expugnandam diaboli superbiā specialiter elegit, nobisq; velut charissimum pignus, viamq; securissimam æternæ salutis obseruare præcepit, dum ait: Discite à me, quia mihi sum: & humili corde. Quam & Apostolus Christi virtutem nuncupat, dicens: Libenter gloriabor in infirmis tuis meo, ut habeas in me virtus Christi. Non est igitur, cur quisquam de sui contemptu vel de humiliis operibus erubescat, cum per hæc ipsi Regi gloria conformemur. Cæterum absque humilitate omnes aliae virtutes abeunt in vita. Quid est autem vera humilitas?

Funda-
mentum :
virtutum :
quod.

Math. 11.
2. Cor. 12.

*Humili-
tas vera
quid.
Humili-
tas quo-
tuplex.*

I.

Profecto nil aliud, quam profunda cordis & mentis in conspectu distinzione maiestatis demissio ac inclinatio. Quam quidem & iustitia imperat, & ad eam nos amor impellit. Est autem duplex humilitas: Una clara, & non feruida: Altera clara, & feruida. Clara humilitas magis ex ratione, quam ex amore exercetur. Cum enim adspicit homo Dei magnitudinem, suamque paruitatem: Dei similitatem, suamque infidelitatem: quid item sit Deus, & quanta sibi beneficia contulerit: & ediuerso quid sit ipse, quidque Deo mali fecerit: multas utique & certe pulcherrimas, si volet attendere, rationes illi inuenire licebit, quod se meritum deprimere debeat ac humiliare. Sed quia homo iste magis secundum rationem quam amorem sese exercet, ideo humilitas ista clara magis quam feruida est. Licit enim ex his seipsum iure meritoque contemnat, non tamen aequanimiter ferre potest, si ab alijs contemptui habeatur. Dum enim ab alijs despicitur, facile commouetur, ratio illius obfuscatur: quodque prius ratio illi demonstrarat, obliuiscitur, quomodo videlicet digna ab omnibus contemni deberet. Sanne humilitas ipsa ceteraque virtutes omnes, actus sunt voluntatis, & sicut per rationem virtutes cognoscimus, ita nobis sapiunt per amorem. Nam sine charitate nulla virtus sapit supernaturaliter. Altera humilitas, quam claram & feruidam esse diximus, magis ex amore, quam ex ratione, non tamen absque ratione, exercitatur. Cum enim verus humilis omnes vires suas per amorem colligens, seipsum ex toto ad Deum conuertit, atque a Deo impellitur ac mouetur ad considerandum quid sit Deus, quodque tam ineffabiliter magnus sit & admirabilis, vt omnes eum creaturæ capere non sufficiant: quod item solus tam celus ac potens sit, vt creaturas omnes fecerit ex nihilo, & quicquid velit, possit, quod insuper nos ad tam sublimem considerit & elegerit dignitatem, vt nulla creatura saltē cogitare præsumeret, Deum altissimum ad tantam ipsam nobilitatem electurum: sed neque nos ipsi excogitare possumus, qua ratione maiores nos facere potuisset. Cum enim, vt ex natura Deus essemus, facere non posset, (hoc enim ipsi soli competit) fecit vt Deus essemus ex gratia, ad possidendum simul cum ipso in perpetua dilectione unam beatitudinem, unum gaudium, idemque regnum. Ideoque fecit nos ad imaginem & similitudinem suam, quo videlicet in illa imagine ipsius capaces essemus, & in virtutibus ipsi, quantum humana sinit conditio, similes efficeremur. Cælum quoque & terram, & quicquid cœli ambitu continetur, in nostrum creavit usum & obsequium, vt sibi soli serviri remus, suaque colendo precepta, secum eterna perfrueremur beatitudine. Quando vero ipsis per inobedientiam ex propria malitia sponte scientesque precepta transgressi fumus, eo ipso beatitudine superna priuari, & perennes infernalis incendiij titiones esse meruimus. Id vero magnus ille Dominus considerans, nos videlicet perpetuæ damnationi additos, nec ab illa nos creatura posse redimi, misericordia tactus, proprio & unico Filio suo, qui est incomprehensibilis illa claritas, in qua & seipsum & omnia Deus Pater perfectissime cognoscit, & per quam facta sunt omnia, qui est una cum ipso in essentia & natura, exemplar omnium creaturarum, & speculum sine macula Dei maiestatis: huic, inquam, tali ac tanto Filio suo non pepercit, sed pro nobis omnibus tradidit illum usque ad mortem crucis, quo nos ad æternam illam postliminio reduceret felicitatem, ad quam ab initio nos crearat. Cum igitur, vt dicere coepi, humilis & Dei amore flagrans homo, oculis amoris considerat tantam Dei sui magnitudinem & fidelitatem,

*Ex gratia
dilectio
qui pol-
luit.*

Item. 3.

*Ex gratia
dilectio
qui pol-
luit.*

Filio suo non pepercit, sed pro nobis omnibus tradidit illum usque ad mortem crucis, quo nos ad æternam illam postliminio reduceret felicitatem, ad quam ab initio nos crearat. Cum igitur, vt dicere coepi, humilis & Dei amore flagrans homo, oculis amoris considerat tantam Dei sui magnitudinem & fidelitatem,

Itatem, quidq; sic idem Deus, quantum fecerit pro nobis, & quare fecerit, quodque ex amore purissimo fecerit, cum nihil inde ipsi felicitatis accedat: & contra seipsum, quidnam sic ipse, quantum in fidelissimum ac immensum illum Dominum peccata commiserit, ex hac consideratione seipsum ad seipsum, cum tanta sui ipsius designatione & aspernatione, conuerterit, vt ignoret quid cogitare debeat. Nullum enim locum tam humilem aut abiectum, nullam vilitatem tam extremam nouit, quin se & locum abiectorem, & maiorem fateatur meruisse vilitatem: multumq; mirari non definit, quod se non magis queat despicer, & quid ad hanc faciendum sibi sit, animi dubius est. Dumq; perpendit omnia, nullum ei rectius consilium occurrit, quam vt hanc ipsa fidelissimo amico suo Domino Deo suo queratur: exq; iam in acceptissimam illius voluntatem ex toto se resignans, seipsum funditus abnegat, Deumque tam de se quam alijs creaturis omnibus, quod volet, facere permittit. Atque in isto veram inuenit pacem, quam nulla crea.ura turbare potest. A deo namque se demisit in ima, vt aliquis eum inuenire non possit. Si tamen forte contingeret, vt ab aliqua creature inueniri posset, quae & inuentum deprimeret & aspernaretur, atque ille hinc moueri inciperet, (paucissimi namque sunt, quos dolor sine tristitia non interdum afficiat) id non ab homine fragili suscipere, nec ob hoc aduersus illum ira succendi, sed potius de manu Domini tanquam sibi optimum, quod in hoc per illum hominem velue per instrumentum suum Deus operetur, recide. re deberet, magnasq; pro huiusmodi Deo omnipotenti humili corde gratias agere, multumq; gaudere, quod Deus aeternus sui memor esse dignatus fuerit. Reuera nanque in mundo sentire pressuram, & aduersitatibus exerceritutius est, quam afflictionibus carcere. *Iuxta est enim Dominus his qui tribulato sunt cor-de: & aduersa citius ad nostri nos cognitione perducunt: quod nobis utilius est,* quam celi motu, & quicquid sub caelo est, nō sit. Vbi vero humilis ille ac Deum amans homo, rursus ab eodem mouetur ad laudandum ipsum, eiq; gratias agendum, hancq; obseruans, eisdem totis viribus satisfacere instituit, diuinorum amore succeditur: tunc multa cum diligentia quam Dominus maiestatis in humana natura patrare dignatus est, considerando percurrit, attendens videlicet, vt ille nostri causa omnium pauperrimus, abiectissimus, despexitissimus fuerit. Ac deinceps omnem illius humilimam, fidelissimam, veritate ac pietate plenissimam inspicit vitam, obseruans vt nullius unquam ipsum defiderantis voluerit petitioni decesse. In qua sane vita mirabilia multa, imò plura quam scribi queat, inuenire licebit, si tantum ipsam attendere & oculis amorosis inspicere non pigeat. Deinde iam diligentissime considerat, vt fidelissimus idem Dominus Deus suus, turpissima, ignominiosissima, acerbissima praे omnibus morte vita finierit, adeo vt vix una cruxis guttula illius in corpore remaneret: vt quie idem eius tenerrimum corpus adeo vulneribus confectum vndeque atque discriptum fuerit, vt penè nec tantum integræ carnis, quantum actis acies occuperet, in eo posset reperi: quodq; hæc omnia ab eis perpetuus fuerit, quos ex nihilo ad ineffabilem crearat dignitatem, quod eadem secum beatitudine fruientur: quod item vniuersa hæc ex immenso amore pro eorundem sustinuerit peccatis: vt præterea ingenti erga ipsos fidelitate plenissimus, in cruce pependit in magna acerbissimam confusione, cum expansis brachijs ad suscipiendum inimicos suis: cum inclinato capite, ad deosculandum eosdem: cum aperto corde,

Indole-
tiam rat-
esse.

Tristari
hic quam-
gaudere,
felicius.
Sal. 33-

Vita Iesu
quantis a-
bundet
mirabili-
bus.

Christi
passio qui
reuelou-
da.

corde, ut in illo commorari possemus: & cum profuso sanguine, quo nos in illo candidaret, ablueretque: necnon cum alijs pluribus signis amoris, quæ hinc latius cogitare satagit. E contra verò solicite attendit, quomodo pro his omnibus miris atque stupendis, quæ in humana natura facere ac pati dignatus est, amantissimo Domino suo non solum gratias non reddiderit, sed totus ingratuus permanens, eundem saepe penitentia peccatis ac sceleribus suis denuo crucifixerit: quodq[ue] nihilominus ipse talia faciēti pepercit miseris corditer, cœberrimosq[ue] bonarum admonitionum, exemplorum, institutionum nuntios ei mittere dignatus fuerit: quos tam omnes, ut suis inordinatis voluptatibus deseruiret, suis indulgeret affectibus, contumelia affectos trucidārit. Cùm igitur hæc omnia mira atque stupenda humilis ac amans anima in seipsa deprehendens, vltierius Dei maiestatem atque erga nos fidelitatem, & ediuerso nostram exiguitatem atq[ue] erga ipsum infidelitatem intuetur, quamquam omnis fidelitas, quam nos de Deo aëstimare sive intelligere possimus, nihil sit, si ad ipsam veritatem spectes. Dei enim fidelitas tanta est, quantus est ipse Deus: imò est ipse Deus. Noster verò intellectus, creatus est. Et licet magna sint opera redēptionis nostre, parua tamen sunt, si componantur cum immensa fidelitate & dilectione illius, quæ hæc ipsum coegerit perficere. Dum ergo his ediuerso humilis anima suam exiguitatem opponit, eamq[ue] simul & multiplicia peccata sua aduertit, quodq[ue] omnia illa, quæ de sua paruitate comprehendere potest, longè sint infra rei veritatem, imò nihil sit, ad id, quod illa reuera est, attente considerat: tanta in ipsa despectio, ac suisplius dēsignatio aspernatiō exurgit, vt nesciat quidnam cogitare debeat: miraturq[ue] quod & Deum suum in maiori habere reuerentia, & seipsam magis contemnere non studeat. Licet enim omnipotenti Deo tantum singulis quibusque momentis, quantum omnes possent creaturæ, honorem exhiberemus, hoc ipsum tamen nihil nobis videri deberet: sicut & econtra si nos ipsos tantum despiceremus, quancum omnes possent creaturæ, etiam nobis parum videri deberet ad hoc, quod meruimus, eò quod modici ac sc̄etidissimæ vermiculi, tantum tamq[ue] piissimum Patrem (qui nos tam pure dilexit) toties tam graui iniuria affecerimus & contemprē. Planè si hæc fideliter inspexerimus, tanta hinc & erga Deum in nobis reuerentia, & ad nosipsos dēsignatio orietur, quod nihil aliud cogitare poterimus, quam ut nos ex integro resigne mus, funditus abnegemus, atque in Domino moriamur. In his enim tunc vitam beatam diuinumq[ue] percipimus saporem, quem nemo vñquam obtinere potuit, nisi qui seipsum funditus abnegando, omnibus vitijs ac defectibus in Domino mortuus fuit. Hic per amorem in Deum subleuamur, vnumq[ue] cum ipso efficiamur, nosipsos per humilitatem in Deum demittimus immersimusque ibiq[ue] perfectè morimur in Deo nobisipsis: non quod creatura esse definamus, sed per gratiam vna cum Deo vita efficiamur, vbi nosipsos supra nosipsos per amorem in Deum erigimus, funditusq[ue] morimur, & per humilitatem immersimus in Deum: quod totum vna est altitudo, & est ipse Deus. Tatum enim infra nos, quærum supra nos, Deus existit, licet diuersa sint exercitia & actiones, quæ ducunt ad ipsum. Hæc verò diuinæ maiestatis atque fidelitatis, nostræ q[ue] paruitatis & infidelitatis consideratio, tam amabile, sapidū probatumq[ue] est exercitium, ut mirum sit, eius nos vñquam posse obliuisci. Semper igitur in eo nos occupare curemus. Nullum etenim, quod equidē sciām, melius exercitium haberi

haberi potest, ad obtainendum celeriter tam humilitatem ipsam, quam cæteras virtutes omnes. Et licet in principio ægræ, nec absque difficultate nosipos contemnamus, per istud tamen exercitium & Dei gratiam ad nostri resignationem aptiores propensioresq; efficiuntur, neque tam vehementer aduersum eos, qui nos iniuria afficiunt, commouemur, neque vsque adeò dsignamur eos, vt faceremus si hoc exercitium non vfitaremus. Dum namque tentati mentem nostram ad Deum conuententes, quanta passus sit ipse, & quomodo instar vermiculi pedibus omnium calcati, despectus & abiectus fuerit, adspicimus: multum despiciimus nosipos, quod pro amore illius vel modica pati graue nobis sit, qui propter nos tanta facere patiç voluerit. Atque hinc tantam erga nosipos designationem concipi mus, vt vix nos tolerare queamus. Et inde fit, vt aduersum eos, qui mala nobis irrogat, nullo dolore mordeamur. Istud autem exercitium pure ad Dei honorem, ex vera dilectione magis, quam ob virtutis fructum, continuandum est. Amorem namque exercere in Deo nobilior est, quam virtutes exercere propter Deum. Siquidem amor compendiosissima ad Deum via est, per quem celerius in Deum pertingitur. Nec aliqua virtus absque amore supernaturaliter sapit. Amor namque virtutum forma est. Atque per hoc amoris exercitium tantam homo sijpñs acquirit designationem, vt iam non modò ipse se despiceret, sed etiam ab alijs se despici patienter ferre queat: imò & se contemni gaudeat non minimum, si absque sua id culpa fiat: omnem quoque afflictionem sue dolorem, qui illi inferri possit, ob æternum Dei sui honorem duit pro nihilo: & quod gravius est quod patitur, eo melius ipsi sapit, magisq; consolatur. Inde namq; & Deo fit similimus, & placet ei plurimum, cum nihil sub sole nobilior sit, quam ex amore propter Deum patienter aduersa perpeti. Si enim melius aliquid fuisse, Deus omnipotens vnico Filio suo sine dubio hoc ipsum præstisset. Quid igitur fidelissimo Deo Redemptori nostro conformes esse possimus, libenter sufferamus aduersa: imò hoc ipsum, quod patimur, deprimimurque, paruisfacientes, illud potius pro magno habeamus, quod Deus nos dignos iudicat, qui pro amore suo aduersa patiamur. Hinc siquidem veram nostrisiporum cognitionem assèquimur, præteritamq; vitiosam atq; fallacem vitam nostram plangimus, & quam nihil vel nos, vel alia omnia sint extra Deum, quæ magna quandoque reputauimus ac dileximus, liquid videmus: in quo nimis vera consistit humilitas. Quisquis autem sui contemptum & qualiter ferre non potest, & de oblato sibi honore hilarescit: sibi ipsi necdum vere displaceat, nec perfectè humiliis est, sed adhuc superbiae radices intra se gerit. Verus insuper humiliis, non humiliis, sed vilis & indignus appetit haberi: lætatur dum despicitur, dolet dum honoratur. Et sicut mundo dediti homines, odio habent aduersarios suos: ita hic odit semetipsum, dum nullū sibi seipso capitiolum perniciosioremq; fuisse hostē intelligit. Mūdus enim & satanas, non nisi nobisipos nos impugnant. Dum ergo nosipos vincimus, omnes haud dubie superamus hostes nostros. Denique si quis virtutem humilitatis perfectè possidere desiderat, discat ardenter diligere Deum, & hoc ipsum continuis fervidisq; desiderijs à Deo petat. Virtutem namq; dilectionis nobilissimam Deus ipse specialiter donare habet. Amor autem, humilitatis est parens. Quantum enim in nobis Dei crescit dilectio, tantum etiam nostri sanctum odium augetur. Amor quippe, & quam iniuste nos ante dilexerimus, & vt deinceps nos amare

Ttt

debeat

Amoris
diuini
parcomia

**Humili-
tatis na-
tura qua-**

debeamus, intelligere nos facit. Tantum enim nos ipsos verè diligimus, quantum coram diuina maiestate nos humiliamus despiciimusque: quantum verò pro Deo nōs deiijcere valemus, tantum ipse Deus in nobis extollitur ac subleuatur. Et sic exaltare, est deiijcere: & deiijcere, exaltare. Quantum enim per superbiam ac priuatum amorem extollimur, tātum Deus in nobis, quod ad gratiam & virtutem attinet, immittitur: & quantum nos ipsos pro Deo deiijcimus despiciimusq; tantū ipse in nobis cum gratia sua augetur. Verus quoq; & probè exercitus humilis, quandam ad ima in se sentit propensionem: nec quiescere potest, donec infimo loco potitus sit. Ibi iam contentus est: sicq; virtus humiliatis in ipso vertitur in habitum. Infimus autem locus est, nil proprium retinere. Et quia quādiu mortales sumus, multa nobis deponenda & abiiciēda supersunt, ideo infimum semper locum inquirere debemus. Nec tamen quisquam ita humiliis est, quin esse possit humilior: nec tanto quis Deum amore prosequitur, quin magis diligere queat. Nunquam igitur profundè satis locum infimum inquirere valemus: nec vñquam ab ulteriori profundioriq; nostri humiliatione ac deiectione nobis cessandum est. Reuera namque fundus humiliis aptissimum vas est, cui Deus gratiam suam virtutesq; copiosè infundat. Humilitas quoque tantæ nobilitatis est, vt à Deo doceri mereatur, percipiatur quod nullis potest verbis exprimi. Itaque ubi Deum nostris peccatis offendimus, eiusq; perdidimus læsimusq; charitatem, humiliitas sola ipsum reconciliare aptissima est. Humilis namque peccati nostri agnitus tam grata est Deo, vt omnia nobis dilecta omnino remittat. Verus humiliis quantum crescit in virtutibus, tanto se minorem, defectusq; suos maiores reputat. Deinde in omnibus lucrum facit. Si aduersa laborat valetudine, cum gratiarum actione de manu Domini suscipit. Si sanus & incolumis est, gratias agit Deo, tantoq; in diuino obsequio studiosior esse conatur. Si despicitur, similiter Deo gratias agit, sciens se multo maiora meruisse. Si honore afficitur, indignum se sentit: seipq; tanto amplius aspernatur. Omnes in se aliquid habere iuris putat, se verò in neminem. Et vt breui expediam, ad seipsum callidus est & astutus, ad extenuandum & occultandum bona sua, exaggerandumq; peccata sua: erga proximam verò benignus & misericors est, ad exaltandum etiam minimam illius virtutem, ad extenuandum defectus eius, excusandumq; pro viribus, quod videlicet vel ex infirmitate, vel ex bona intentione, vel certè ex ignorantia fecerit, & iam seipsum fortassis correxerit.

Rursus de vera humiliatio.

C A P V T . X.

**Rectifi-
cata ad
sanctitatem
qua-**

PRO INDE quisquis veram humiliatem, quæ ad omnem sanctitatem ac Dei amorem rectissima via est, obtinere appetit, ille (sicut iam antedictum est) agnoscere debet, se sine gratia Dei nil posse, potiusq; Dei magnitudinem: atq; erga se fidelitatem, suam verò econtra paruitatem & erga Deum infidelitatem attēdet, se se funditus despicere discribit, fibi q; persuasum habebit, neminem se satis despicerre vel affligere posse, etiam si solus tanta pateretur, quanta simus omnes creature vñquā perpeccit sunt. Hinc verò magna quedam libertas & fiducia ad Deum in ipso

In ipso ostietur. Quanto enim humilitas profundior, tanto libertas copiosior. Mentre quoque suam cum vniuersis viribus ad laudandum Deum, ipsi pro omniibus gratias agendum, sublenabit erigetur. Et licet Deum suum etiam singularis momentis tantum laudare, tantasq; illi gratias agere posset, quantas simul omnes ei vñquam creature egerunt, parum tamen aut nihil ipsi videri debet. Atque ita nec se ipsum satis despicer, nec Deum suum satis laudare ac honorare se posse videbit. Quid autem in his omnibus ob Dei maiestatem ac dignitatem deficit, hoc ipsi erit dulcissimum. Neque enim vllum saporem siue consolationem in quoquis exercitio querere, sed cuncta quae agit, purè ad Dei honorem facere, debet. Cumq; in Dei seruicio grauamen aliquod vel aduersitatem experitur patitur, & hoc quoque de manu Domini suscipiet, credens eum hoc idcirco permittere, vt humilis sit maneatur: & ex vera humilitate, omni spiritali sapore siue diuina consolatione se iudicabit indignum, Deumq; sicut voluerit in tempore & æternitate secum facere permetterat: atque hoc ipsum gratius sibi erit, quam vel æternaliter eligendi habere libertatem. Quantis enim super omnia opera iucundum sit Deum laudare, multo tamen iucundius est, Dei esse proprium. Hoc siquidem hominem altius in Deum dederit: magisq; Dei passio, vt sic dicam, quam actio est. Porro si hæc humilitas vñquam transire debeat in habitum, satis eam exercitari oportet. Absidia namq; exercitatio facit alteram naturam, id est, naturæ inclinations immutat. Et si hoc sola potest exercitatio, quanto magis gratia, qua in exercitatione operatur? Denique in istiusmodi hominem micantes radios suos Sol diuinus absque medio diffundere potest, quid ille se ipsum altissimè demerserit, atque sub Deo collocarit, non iam retro se, nec ante se, sed Deum duntaxat supra se adspiciens intuensq;. Huc vero solitudo tam corporis quam animi, deuotumq; silentiu conferunt nō minimū. Insuper homo iste tam sub Deo, quam creaturis omnibus ad minimū vscq; vermiculū, qui nec Deum vñquā offendit, nec tanta sicut ipse beneficia ab eo recepit, collocat constituitque: Deumq; Creatorem suum, & quicquid in illo viuit, dignissimam videlicet Christi matrem, omnes Angelos & Santos, Ecclesiam sanctam, & omnia Dei Sacra menta in multo semper honore, magnatq; habet reuerentia. Humilitas omnem cordis dolorem pellit & angustiam: nec vllus vñquam dolorem vel poenam incurrit, nisi qui veræ fuit expers humilitatis. Poena siquidem & dolor ex superbia nascuntur. Si nanque Lucifer humilitate fuisset prædictus, nunquam in diabolum versus esset. Quid autem cecidit, superbìa illius in causa fuit. Maria vero dignissima Dei Genitrix, quia perfectè humiliis erat, ideo nullam vel minimi peccati contraxit maculam. Et reuera si quis verè humiliis esset, nec ille peccatum vllum admitteret: & Deus, quicquid vellet, absque impedimento in ipso operari possit & perficere. Ideoque sanctus ait Augustinus: Si quis ex me percontaretur, qui nam omnium sit optimus: responderem, humilius. Et si centies quereret, semper idem responderem. Sed iam nunc gestus ac mores veri humiliis, id est, quoniamodo se in omnibus habeat, attedamus. Primò à seipso incipiens, propriam indignitatem, vilitatem, nihilque suum funditus agnoscit: quomodo videlicet se ipsum per peccata sua indignum fecerit omni gratia ac beneficijs, qua à Deo possit recipere, cunctisq; poenis, afflictionibus, pressuris illis adstrinxerit, dignusq; se fecerit, quas illi Deus ipse cum creaturis omnibus infligere queat. Indignusq; se fuerit quem Deus crearet, eidem.

Quis qua
conditio
ne non
peccaret.

Optimus
omnium
qua.

eidemq; pro refectionis ac sustentationis beneficijs, quantum potest, gratias humiliter referre non obliuiscitur. Dona quoque gratiarum & bona omnia, quæ Deus illi contulit, nulla ex parte se meruisse fatetur. Omnia igitur & seipsum quoque Deo omnipotenti ad illius offert honorem, utpote quæ purè ex ipsius piissima misericordia promanarunt. Nec ex aliquo Dei dono siue gratia extollitur, siue sit scientia, siue sapientia, fortitudo, pulchritudo, diuitiae, siue quidvis aliud, sed se omnibus Dei donis censet indignum, eaquæ hac tantum ratione accipit, quod videlicet Deus bonus est, absque alia causa. Constanter itaque affirmarim, in istiusmodi homine, Deum in omnibus donis & operibus suis nullum pati impedimentum: ideoq; & ad summam usq; perfectionem ipsum perducere. Num enim in ipso Neō operari placet, liber est & expeditus, Deum patiens, Deum sequens, eiq; cooperans velut instrumentum. Omni præterea loco, quem vel sedendo, vel stando, vel etiam iacendo occupat, se indignum semper confitetur. Nihil enim aliud sibi tribuit, quam quod ex seipso habet, peccata scilicet, multiplicestq; defectus. Et licet multum se humiliet, nihil tamen aut parum sibi fecisse videtur. Siue ergo comedat, siue bibat, siue quidvis aliud agat, locum vilissimum in domo, postremum in mensa, & minimam cibi porusque portionem capit eligitq;: & breuiter, in omnibus ipsi necessarijs minimam abiectissimamq; sibi partem optat cedere: quodtq; vel alijs supereat, vel ab alijs fastiditur, ipse laetus suscipit, nec ei parum nimis esse videtur: sed eo ipso indignum se reputans, illud nec meruisse, nec mereri se posse fatetur a Deo. Adhæc, in verbis humiliis, breuis & mitis: in respondendo simplex & verax, in conuersatione & vestitu similiter simplex, omnibus sine fictione seruire paratus, in cunctis exercitijs operibusq; suis, intus & foris, tam coram Deo quam hominibus vniuersis, humilitatem obseruat, ita vt nemo in ipso ullum queat capere offendiculum. Atq; hoc modo superbiam totius iniquitatis fonte, originem, & causam, euincit, superat, depellit. Per humiliatē nanq; retia & laquei omnes, siue dæmonis, siue mundi, siue peccati, dirimuntur ac dissipantur, & homo in seipso ordinatus efficitur, ac in proprio suo virtutis constituitur loco, eiq; cælestia regna pandatur: & orationes illius Deus libeter exaudiens, gratia sua ipsum copiose perfundit & implet. Et ipse Dominus Iesus Christus lapis angularis, fundamentū eius est, super quo virtutes omnes profunda cum humilitate cōstruitur: nec facile corruiere potest. Deniq; homo iste in omnibus sine querela est, & absque dolore. Cuncta nanque de manu Domini suscipiens, de nulla creatura queritur, quilibet indignè vel iniuriosè tractetur ab alijs, immo si etiam perturbarent, expellerent, cæderent, transfoderent, & morte demum ipsum afficerent, nunquam sibi ab eis cogitaret iniuriam fieri, nec alicui parum vel multum de qualibet iniuria vel de re quacunque sibi illata imputaret: & sic absque poena moreretur. Num enim cuncta de manu Domini suscipit, eadem sibi optima & velissima esse intelligit. Nulli enim aliquid Deus largitur, nisi quod ei optimum sit: quod ita certum est, sicut vivere Deum. Hæc igitur compendior, rectior, melior reuera via est ad diuinæ charitatis, omniuniq; virtutum perfectionem, nullo negotio obtinendam.

(. . .)

De externa patienti resignatione in omni afflictione tentatione quæ.

CAPVT XI.

X humilitate porrò resignatio patiens, obetientia, cæteræque virtutes omnes trahunt originem. Patiens autem resignatio, duplex est. Vna externa, interna altera. Externam resignationem ita obseruabis: Quicquid tibi in exterioribus quibuscumque occurrerit, totum de manu Dèi omnipotentis velut ex æterna paterni cordis eius dilectione tibi transmissum, non autem à creaturis, accipies. Atque hoc modo breui spatio perfectè cum Dei voluntate vniéris, & electis amicis eius sociaberis: cunctaq; aduersa, quæ tibi euenerint, ex paterno illius fauore nasci, & ex supra illa dilectione, qua te vel prosequutus est, vel vñquam prosequetur, imò etiam ex qua dilectissimo Filio suo dura & aspera quæque in hoc mundo degenti patienda transmisit, tibi euenire ipsum permittere cognosces. Neque enim alia ratione tibi aduersa qualibet euenire permittit. Nec tibi vel afflictionis, vel iniuriæ indignitatem, resignationis patiaris eripere fructum. Neque dicas intra te, hæc aque ista mala faciunt mihi peruersti & obexcari homines illi. Quin potius ita dicas, hæc & hæc bona facit mihi piissimus Deus per amabilia instrumenta sua, ex paterno beneplacito suo, ad supremam utilitatem meam: quæ licet incognita sit mihi, nota tamen est illi. Ideoq; & libens ista patiar, & eius in hac afflictione beneplacitum præstolabor: qui etiam per instrumenta sua me occidat, in paterno tanten fauore illius, qui semper viuit, nec mori poterit, sperabo. Sic faciebat sanctus Iob patienti exemplum, qui bonorum suorum direptionem non imputabat prædonibus, sed ita potius ait: *Dominus dedit, Dominus abfauit: sicur Domino placuit, ita factum est.* Sit nomen Domini benedictum. Cæterum pleroscne inuenire est, qui ex naturæ vel complexionis bonitate, ita modesti & quieti sint, ut exigua cum gratia Dei in qualibet aduersitate resignati sint & patientes. Elementa siquidem in eis satis temperata sunt. Sanguis eorum resignationi deditus, & vis irascibilis quæta & tranquilla est. Ideoq; oītra difficultatem erga omnes, & cum omnibus resignata & tranquillam vitam ducere possunt. Et istud quidem laudabile & bonum est, sed parui meriti apud Deum, nisi locupleti gratia deauretur. Muliebris est enim ista resignation. At bonus quisque virili resignationi prædictus erit, quæ æternæ vitæ meritoria est, per quam ratio virilis vim irascibilem deifica resignatione moderatur. Et licet etiam sanguis ipse ira præfernida ex rerum externarum aduersitate incandescat, ignem hunc iræ esteruescentis aqua gratiæ cælestis extinguere debet: atque ita natura in illo suo ordine constituitur, in quo olim à Deo condita est & collocata. Vis nanque animæ irascibilis, modò virilis sit, præclaræ certè vis est. Magnum siquidem rationi subfidium præstat ad altissimam quæque capessenda, ad quæ anima secundum optimam ac supremam sui partem, inde sinenter adipirat. Inuenire est canes quoddam venaticos ita generosos, ut ex naturæ suis nobilitate omnes vires suas pro nobiliois bestiæ alicuius captione extendant: quæ verò delectioris sunt generis animalia, ea penitus ex ingenia nobilitate nullo insequendi studio dignentur. Hi canes raros edunt latratus: sed tacitè ac sub silencio magnam ex venatione prædam referunt. Econtra, qui ex natura ignobiliores sunt canes, multos habent latratus, & capiunt

Tertt 3

Similitur
do veni-
fla à cau-
bus ven-
atio fum-
ptis;

parum.

parum. Iltis similes sunt homines, fese vindicare, rixari, irasci faciles & affueti: qui profectè non virile, sed muliebre cor habere probantur. Tu verò, & anima nobilis, viliores quoque expellendo, eos tantum, qui generosiores sunt, cibi serua canes venaticos, viresq; tuas inferiores, irascibilem scilicet, concupiscibilem, rationalem, ita institue, vt in quodam interno silentio, in spiritu solitudine clam nobilioris feræ vestigia explorent, eterni videlicet Verbi Dei, intima spiritus inhabitantis, quod totis viribus ac omni facultate sua insequeatur, donec ipsum apprehendant: de quo vescentur rationabiliter, & pascentur accibabuntur delectabiliter in beata ac essentiali fruitione ex diuina natura ipsius. Omnem verò bestialem vsum fuit fruitionem vilioribus illis canibus pro eorum necessitate relinque, ad sedandum latratum atque bitem ipsorum: sicutq; bene ordinata, tranquilla, sedata intus, & pacata ac benigna foris esse conceris. Quod si fortasse aliqua in aduersis impatientia & moueri sentias, refite quantum potes, & sustine: sicut & omnium hominum perfectissimus Christus Iesus, adeò ab imminentis ei passionis præmeditatione pulsabatur, vt in multa

Matt. 26. cordis angustia dicret: *Tribus est anima mea usque ad mortem. Et quid dicam? Pater, saluficame ex hac hora.*

Ioan. 12.

Lucc. 22.

O quantum pulsabat animum eius imminens passio, vt in agonia positus, etiam sanguinem sudaret. Ita ergo & tu in afflictione constituta, sub quanta potes celeritate, vires omnes recollige, ipsamq; afflictionem in sua origine regenerans, (Ex amore siquidem illo, qui Deus ipse est, originem duxit) ipsam velut auream oblationem offerre rationabiliter, Patrique cælesti exhibere humiliter contendere, sic dicēs: O omnis paternitatis Pater, en ego pauper & infirma filia tua, afflictionem hanc hodie de paterna manu tua velut nobilissimum pretiosissimumq; dilectionis munus suscipio. O Pater dilectissime, si me passionis huius calicem bibere oportet in ista infirmi alicuius, qui pro xerogationis molestia relevanda amarum poculum lumere compellitur, non mea, sed tua voluntas fiat. Hoc tantum rogo & obsecro amantissime Pater, vt quia sine te nihil possum, virtutem & gratiam mihi tribwas, eam iuxta tuum benefacitum sufferendi. Dumq; istud feceris, certa esto, æterni ac clementissimi Patris oculos apertos atque directos esse ad respiciendum angustias tuas, tibiq; oportuno tempore succurrentum, si saltem expectare voles: sicut pater aliquis prædilectum filium suum dit in penis & angustijs relinquere non potest, quin ei succurrat, ipsum in eius afflictione, paterna pietate foueat recreetq;. Præterea in adueritate posita, neque desperare, neque de paterno corde cūsidere debes, dicendo: Oblitus est mei Deus, reliquit me Dominus. Cogita potius, quia quem diligit Deus, castigat, & flagellat omnem filium, quem recipit. E nimis erò videbat ipse dilectissimum Filium suum præ angustia sanguinem sudare, ad columnam ligatum, flagellis atrocissimè cædi, & demum in cruce velut foenum arescere: nec tamen in tanta passione constitutum, minus eum amat: imd tam ei tunc charus erat in cruce suspensus, quam modò in cælis in paterno ipsius sinu constitutus. Et codem planè modo omnibus eius charis amicis accidisse constat: quorum alij assati, alij decocti, alij in cinerem, alij in puluerem redacti sunt. Et ita demum etiam tecum agitur & anima nobilis. Si enim Domino Deo tuo singulariter complacere, & ab eo familiariter diligiti cupis, ab ipso quoque singulari dilectione singularem haud grauare passionem suscipe.

Hebr. 12.

accidisse constat: quorum alij assati, alij decocti, alij in cinerem, alij in puluerem redacti sunt. Et ita demum etiam tecum agitur & anima nobilis. Si enim Domino Deo tuo singulariter complacere, & ab eo familiariter diligiti cupis, ab ipso quoque singulari dilectione singularem haud grauare passionem suscipe. & 24. Quæ si in fine usq; perseveraueris, perfecta & salua eris, sicut ipsum Veritatem os Chri-

Christus Dominus testatur. In afflictione nanque, animi resignatio est ante Deum velut cithara dulcifona, vel suauis harmonia. In eius siquidem chordis, id est, animæ viribus, tā dulciter in intima deuotione canit ipse. Spiritus sanctus, vt suauiter earum voces, cælestis Patris aures occulto quodā & interno silētio penetrēt. Duplex enim in hac cithara vox siue cantus auditur. Grossiores siue bassæ fides, bassum: exiles verò, acutū sonū faciunt. Dura enim corporis vires vndiq; grossarū dolor occupat, velut bassum ac lugubrem sonū faciūt. Porro animæ vires, quia aut exiliis plena deuotione in spontanea patientiæ resignatione persistunt, suauem sonum sonus efficiūt. In hac autem dulcissima diuersarum vocatione melodia, sanctus Spiritus quis. organistæ gerit officium: & animæ vires, grossæ tenuesq; sunt fistulæ. Angeli vero sancti, huius organi folles calcant: qui etiam spiritalem sanctæ deuotionis delectationem in viribus tam animæ quam corporis excitant commouentque, quoties in eis Spiritui sancto altissimum in intime deuotionis cantum canere placet. Et quis suavitatem cantus Spiritus sancti explicet? Sanè quisquis hunc audi-re potest, intus Angelico quodam gaudio perfusus, velut nuptijs cælestibus interesse sibi videtur. Atque istud est sancti Spiritus præludiū quoddam, & in hoc seculo purissimi perpetuusq; gaudij illius, quod in futura vita expectamus, prælibatio felix atque iucuda. Iam verò deinceps attende, quomodo verè resignati ac patientes homines diuini planè dignissimiq; sint milites Christi. Qui enim estimare sufficiat, quam ineffabilem in corde suo delectationem Rex ille cælestis concipiebat ex aspectu noui illius purpurei ac militaris habitus dilectioni Filii sui, quo ille recenter vestitus fuit, omnium iam inde ab illo tempore & internorum & externorum Martyram factus signifer? Qui quidem habitus militaris, eidem ex tempore ob illius militarem cessit strenuitatem. In æternitate nanque sua constitutus, hunc sibi habitum deesse perspiciens, de regali sede palatioq; cælesti descendit, non vt rex aliquis, sed vt humilis seruus: atque in militari certamine arma hæc & insignia militaria fortiter dimicando sibi comparauit, quæ eum ultra quam dici possit, in oculis æterni Patris totiusque cælestis exercitus exornant, qui eum utique iam plus quam quinque millibus annorum elapsis, haud dum in eiusmodi purpureo ac militari conspicerant, habitu. Vnde & ipse plurimum delectabatur in eo, quod amantissimos electos que amicos suos simili habitu conspiciebat exornari, gaudebatq; vehementer, cælestem Paterem suum coram inueni pœnosam militiam & agonem patientium Martyrum suorum, qui modò tam multiplici ex eorum gloriis corporibus micante gloria resplendent. Omnia nanque cæli regna, singularemq; claritatem, decoramq; gloriam illam pro ipsorum patientia Deus eis omnipotens contulit atque donauit. Hunc autem militarem habitum & Martyrum aureolam Angeli sibi usurpare nequeunt: quippe qui in sublimi illa Angelica natura virtutem resignationis in patienti sufferentia haudquaquam exercuere. Porro ob ineffabilem gloriam illam, quam supra Angelos anima in corpore per temporales afflictiones mereri potest, cor illud paternum adeò illi facit & cupit, vt si electus aliquis amarissimam illam passionem sustinere possit, quæ ipsum quoque cordis fundum attingat, vitaq; naturalis radicem arrebat, suffocetque (quæ quanto est penalior, tanto & Deo gravior est) si, inquam, afflictionem hanc absque interno externoq; solatio ferre posset, Deus eam illi ex summo favore largiretur: sic & dilectissimo Filio suo eam largitus est in cruce pendens.

- Matt. 27.
Marc. 15. pendentibus, atque dicentibus: *Deus meus, Deus meus, ut quid dereliquisti me?* In qua quidem resignatione & ipse Deus Pater, & totus caelstis exercitus quoddam perennis gloria habuit responsum. In vera nanque resignatione desolata afflictio- nis, quae vel vnius duntaxat horae spatio duraret: fieri posset, animam patientem gradum perfectiorem asequi, quam bonis actibus insistens, etiam vnius integri anni spatio obtineret. Quisquis igitur in afflictione resignatione est, ille Christo similior est. Christus enim nūquam verbis passionis restitit: nūquam, siue nutu oculorum, siue quoouis gestu, aliquid irresignatiois exhibuit. Manus & pedes clavis perforari, & caput spinis atrocissime configi permisit. Seipsum denique & omne naturale solarium deserens, per passionem, ut Propheta ait, in puluorem mortis deduci se passus est. O quam necessaria erant rationalia illa instrumenta, & ferocia ac immixta corda, quae Christum fixere cruci, dum per illorum crudelium actus, & ipsi & nobis plena est & consummata gloria. Sed & ad extrellum usq; iudicij diem huiuscmodi instrumenta & amara atque ferocia corda, ad electorum preparationem necessaria sunt. Sicut enim (ut Euangeliū ait) *Cristum oportuit pati, & ita intrare in gloriam suā:* ita & sancta electaque membra illius, patiendo venire oportet in gloriam suam. Veruntamen ò anima nobilis, in afflictione qualibet constituta, ad memoriam reuocare studebis omnia Christi suauia dicta pro confortatione tui, ut est illud: *Sicut dilexit me Pater, & ego dilexi vos.* Et sanctissima promissa illius, ut verbi gratia: *Omnis capilli capitis vestre numeratis sunt.* Et: *Capillus de capite vestro non peribit.* Et: *Fulgebunt iusti sicut solis regno Patris eorum.* Et: *Celum & terra transibunt, verba autem mea non transibunt.*
- Psal. 26.
Luce 24. *In afflictione & mortis angustia suspicere, & lenare capita animarum vestiarum in gaudio, quoniam appropinquit redemptio vestra.* Denique quicunque tales sunt milites Christi, cum A postolo fidenter dicunt: *Gaudete in Domino semper: Iterum dico, Gaudete.* Si vero, ò amans anima, non illico sub oratione tua, in qua crucem & afflictionem tuam Deo obtulisti, dignam tibi sentis adesse consolacionem, ne quæso mireris. Magis enim ille vas tuum adhuc expurgare constituit, antequam in illud diuinæ consolationis suæ infundat balsamum. Securata tamen esto, si in orationis ac deuotionis instantia perstiteris: diues ac liberalis est rex tuus: si non illico forte tibi præbuerit merum, ad minus certè vinum dilutum siue infirmorum, id est, solarium internum in lachrymis compunctionis per ministros suos, id est, Angelos sanctos, etiam te ignorante, tibi præstabit atque miscerbit. Quod si forte Deus omnipotens aduersa tibi infligere dissimulat, non hoc ob tuam siue probitatem, siue strenuitatem facit: sed quia satis ipse nouit, quam indigna sis miles Christi, qui cum rex dignissimus sit, indignum ac pauidum habere militem non debet. Veruntamen amplum & augustum est regale palatium eius, diversasque mansiones habet. Si igitur inter nobiles ac generosos milites annumerari constituitque recusas, saltem in curia eius stabularius, auctor ignis sufflator, aut certè cocus esse coneris: ignemque sufflare, id est, oratione deuotionem tuam excitare, cibumque deuotionis excoquere, & in operibus misericordie te exercere contendas. Omnibus perfectionis & sanctitatis exemplum praebet, & vultum placidum, conuersationemque honestam exhibet. In conuersatione tua medium obserua, ut nec dissolutus nimiam, nec plus quam oportet serius sis: non in lætitia, non in tristitia excedas modum. Cuncta opera & verba tua ita temperata sint & moderata, ut in eis honorificent omnes Parentium tuorum quinque
- Ioan. 15.
Luce 25.
Matt. 10.
Matth. 15.
Lucas 21.
Philip. 4.
Iacob. 14.
Mark. 9. *Et sanctissima promissa illius, ut verbi gratia: Omnes capilli capitis vestre numeratis sunt.* Et: *Capillus de capite vestro non peribit.* Et: *Fulgebunt iusti sicut solis regno Patris eorum.* Et: *Celum & terra transibunt, verba autem mea non transibunt.*

quæ in celis est. Quodlibet opus bonum tanta cordis tranquillitate facere stude, ac si ipso facto statim cælestia regna sis petiturus. Intentio tua in cunctis operibus tuis ita inter te & Deum tuum sit directa, ut pure omnia pro honore & beneplacito ipsius, non ad hominibus complacendum, facias. Nam secundum intentionem cordis tui iudicabit ac remunerabit Deus cuncta opera tua. Si ergo intentio tua pura est, omnia quoque opera tua, pura & in ordine bona sunt: Si verò peruersa est intentio tua, cuncta quoque opera tua impura sunt, siue ea ordinata sunt, siue inordinata. Intentio nanque peruersa, sed quoddam pestiferum est, quæ omnia felleo humore inficit destruitque. Vbi verò, quod ad tuam actinet personam, omnia tibi eueniunt ex sententia, ut & sanus sis, & necessarijs abundes, atque hominum laudibus extollaris, cunctaque eis placeant opera tua, beneque te geras cum proximo tuo, cunctaque tibi cedant prosperè: ex his omnibus virtutem tibi elice, naturam in gratiam commuta, & in fundo tuo excidens tibi ipsi ita loquere in corde tuo: O Pater piissime, en dilectissimi milites tui inter spinas & tribulos per viam angustam incedunt. Ego verò extremus omnium seruientium tibi, totus immundus, in palatio tuo inter rosas & lilia, per viam latam & mollem iter facio. Satis aduerto Domine, ideo te mihi ex paterna prouidētia tua temporalem impartiri sufficientiam, quia me infirmum seruultum tuum, ita fragilem cognoscis, ut nisi me pomics, parvulum quæ tuorum temporalis sufficientia donis alliceret, facile à te ad perpetuum damnum meum exciderem, dilabererque. Nunc igitur meipsum tibi offero Deus meus, cum omnibus quæ possum per gratiam tuam, paratus omnem perpeti miseriam, crux, afflictionem, quam mihi euenire volueris: tibiq; laudis cantica persoluens de omnibus donis tuis, psallo cum puerulis illis Israelicæ plebis in corde meo: *Osanna in excelsis.* Atque hoc modo rationabiliter et Math. 26. jam ipsam prosperitatem tuam, profunda cum humilitate offer cælesti Patri tuo. Nam & ista quædam resignatio est, per quam etiam adeo acceptus Deo fieri poteris, ut ex paterno fauore suo de ancilla reginam gratissimam, id est, intimam ac secretam in copiosa deuotione amicam te suam efficiat. Attamen révera si sine multa tribulatione Dens vitam ducere te permittit, verisimile est, te necdū ex charissimis eius reginis esse. Quæcunq; enim anima æterni spōsi illius prædilecta ac specialis regina esse voluerit, hoc omnino fieri habet per ardētes ac ignitas afflictiones siue aduersitates, ipsam oīum medullam deuastātes, quæ ipsam haud secus præparant, quām ignis ceram, ut capere possit formam, quācunq; ei artifex imprimere volet. Si enim supremus ille artifex nobilissimam gaudiosæ perpetuæ essentia suæ imaginem ei imprimere debeat, necesse procul dubio est, ut vetusta illius aboleatur imago, atque ex propria ratione sublimis illius transformationis in supernaturali operatione vetustam formam suam penitus deponat. Nam & secundum naturam & secundum gratiam impossibile est, ut res aliqua nouam & preclaram accipiat formam, nisi prius antiqua ignobilis forma exuatur. Huic igitur iam dictæ formæ immutationi in animæ transformatione Deus omnipotens puram quandam præparationem prædisposuit ac destinavit, per intensissimas videlicet & intimas vitæ medullas attingentes afflictiones. Quam enim animam cælestis ille Pater donis potioribus exornare, & sublimiter transformare decrevit, eam non lauare molliter, sed balneare etiam, & submergere ac immergere in mare consuevit amaritudinis.

V v y v

Sicut

Opera o-
maia se-
cundum
quid iudi-
canda.

Math. 26.

Index a-
mico sum
aut inihi-
corū Dei
quis sit.

Ion. 1. Sicut & Ionam Prophetam in mare præcipitari fecit. Et David ait: *Omnia excel-satue & fluctus tui super me transferunt.* In veritate dico, priusquam Deus impreparatam relinqueret animam, quam tam sublimerit elegit, sibiq[ue] tam singulari cordis fauore segregauit, citius vel centum millia hominum ex huius animæ occasiōe damnum aliquod incurtere permetteret: imd[em] etiam potius mille sanctis hominibus occluderet interim oculos, vt vel ignoranter vas istud electio-nis grauibus iudicijs suis præpararent. Qui tamen, sancto vase isto iam expur-gato, ab oculis eorum velamen aufert, eorumq[ue] defectus mitius ponderat, ed quodd[em] ex occulto consilio suo miro quodam modo factum fuerit. Qui tum per-spicuē in diuino lumine vas istud deauratum, & pretiosis lapidibus opertum esse cognoscunt. Plus aliquid dico, priusquam Deus vas istud nobile impurum relinqueret, citius ē cælo Angelum suum huius vasis per tribulationes præpa-rationi destinaret, sicut beato illi Patriarchæ Iacob legimus contigisse. Sanè e-lectorum hominum passio, non semper vulgaris est passio: sed frequenter ita insolita ac inaudita est passio, quam eis etiam improvisè Deus euenire permit-tit, vt nihil tale vñquam cogitārint, nec quicquam inde vel suspicati sint. Ve-runtamen æquanimis ac bono animo esto ô anima patiens. In cunctis nanque amaritudinibus istis Christus electus cordis tui ex millibus, clausis ianuis (id est, cunctis viribus tuis duritia conclusis) introire, tibique nouam quandam & inexpertam nouit infundere suavitatem. Amaritudinem verd[em], quam sentis, pro inferno & purgatorio tuo suffer patienter. Verè nanque pura, resignata, patiens anima, nuda ac munda de ore ad regni cælestis palatia, vbi mille anni die vno-breuiores sunt, euolat atq[ue] concendit. Attamen nullam crucem in fructuosam abire fines, sed ita in corde tuo dicas: O Domine Deus meus, en offero tibi mer-itam quidem, sed inuolūtariam afflictionem meam, ipsamq[ue] hodie tuę sanctissimæ passioni admisceo in seruo, quo eius virtuti vñta, cælesti Patri tuo red-datur accepta, sicut & latronis illius tecum crucifixi passionem tua passio fecit fructuosam. Porrò in aduersitate constitutus, omnem inordinationem deuita. Vna siquidem inordinatio parit aliā, & vt plurimum inordinatio turbulētum reddit animum. Animus verd[em] inordinatus, grauior animæ crux intus est, quam ipsa passio foris. In qualibet igitur aduersitate ordinatus esse coneris: quoniam quidem hac ratione Deus electos suos præparat, qui dum s̄penumerū nihil aliud, quam passionis molestiam foris, & intolerabilem amaritudinem intus sentiunt, tunc vltierius ditina in eis gratia in virtute passionis operatur: & foris, quidem veruam peccati deponit abraditq[ue] rubiginem, intus verd[em] animam ab immundo bestialium inclinationum mucore purgat & emundat. Interim quo-que spiritus Dei faciem animæ reuelans, ipsam in eandem transformat imaginem à claritate in claritatem. Denique & ipsius foedæ ac putridæ carnis, dæmonis quoque maligni tentationes, animæ quædam sunt præparatio: in quibus ni-mirum posita, constâter deificæ resignationi inhæredit. Quanlibet enim mul-te peruersæ & iniquæ cogitationes suboriātur in anima, si vel sub ipsis, vel post eas anima per bonas cogitationes ad Deum sese conuerterit, peruersæ illæ cogita-tiones depelluntur deciūntque: quæ, quilibet sordidæ sint & immundæ, nihil s[ed]i quo animæ contagionis sive maculæ ingerunt, quādiu voluntas rationalis consentire usque non recusat. Vnde sanctus ait Augustinus: Caro ipsa carnales parit concupiscentias, sed nō nocet, quādo ratio colemente non vult, sed eis potius resistit, malēs in pu-ritate

Gene. 3.

Vñca 23.

**Concupi-
scit quo
usque non
accedit.**

ritate similari Angelis in celo, quam in immunditia iumentis in cœno, sive demonibus in inferno. Id est satis approbat iustissimus ille iudex Deus, nec unquam irremuneratum abire sinit, quod anima pro illius amore, quem non videt, abnegat, & deserit proximum amicum suum, quem videt, qui ergo ei iugiter adhæret, corpus videlicet suum, quod pro amore Dei arescere, in spurcis desiderijs suis velut periire facit. Vult igitur & exigit iustitia illius, ut hoc ei centuplum in purissima delectatione æternaliter in gloria, & in hoc seculo in gratia restituatur. Nunc igitur, o anima, dum immundis pulsaris temptationibus, teipsum Deo in vera resignatione offerens, ita in corde tuo dicas: O Domine Deus meus, qui intima cordium omnium intueris, & nostri intentiones omnes, tu scis quia libenter tibi cœlestem ac puram exhiberem animam. Iam verò non nisi immundum vas habeo, quod licet spurci plenum sit temptationibus, ipsum tamen tibi offero, quale illud habeo. Si melius haberem, melius vti que offerrem. Rogo igitur te Deus meus, munda illud sanctissimo sanguine tuo, ut diuini influxus tui capax efficiatur, tibi in gratia acceptum fiat, ipsumque omni illo diuino dignare ornatus, ad quem me & elegisti & præordinasti in paterno fauore, æternaque prouidencia tua, priusquam cali fierent, & formaretur terra & orbis. Postremò adhuc alia Psal. 89. quædam est resignatio. Hæc est, qua cor bonus voluntatis adeo se ad obediētiam inclinat, ut ex seipso vivere nō sit: vivit autem, & cuncta opera sua ex salubri sancto spiritalis ac illuminati cuiusdā Confessoris agit cōfilio. Hæc planè via ad cœlum turissima est, per quam facilimè ac simplicissimè retia diaboli euaduntur. In hac siquidem resignatione cuncta opera gratia abundant. Ea verò opera, quæ homo bonus ex proprio facit iudicio, difficile est discernere, vtrum ex natura, an gratia fiant. Ei autem qui voluntatem propriam abdicavit, inferni iter præclusum est. Vnde sanctus Bernardus ait: In inferno nihil nisi propria voluntas ardebit. Tolle hanc, & infernus non erit. Vbi enim seipsum homo deferit & in gehena arturum. exit, ibi Deus ingreditur. O quam multi Religiosi, infructuosi sunt Martyres, dum propria voluntate repleti, sibi ipsiis in propria quæsitione & iudicio duces sunt, paruamque aut nullam magnis suis exercitijs merentur beatitudinem: qui si omnia opera sua in obedienti resignatione perficerent, insignes nimirum apud Deum Sancti efficerentur.

De interiori suprema resignatione & excessu in Deum, per quem spiritus omnino in Deum immergitur, ynumque cum illo efficitur, in vera paupertate & sui ipsius nihil pensione.

C A P V T X I I.

 EV C V S Q V E de illa resignatione dictum est, quæ ad animam pertinet, quatenus illa vitam subministrat corpori, quæ & exterior resignatione nuncupatur. Iam verò de illa vterius interna resignatione dicendum est, quæ ad spiritum refertur, qui in suo opere, corporeo non vtitur instrumento: sed eius opera, pura, incorporea, & supra tempus sunt, erecta ad incorporeum increatumque bonum illud, quod est ipse Deus, vbi inimirum spiritus sursum attractus, & cum omnibus viribus suis intensus, quadam vi supernaturali operatur, in lumine supernaturali cōtemplatur, supernaturali dilectione seruet & ardet, purissimæque illi & abstractæ inheret substantiæ: non lucens tempori, sed inhians æternitati, sibi ipsi omnino excidens, ac

VVVV 2

des-

deserens purè ac nudè quicquid est, potest, scit, præualet, amat, possidet, contemplatur & fruitur. Hæc, inquam, omnia illi in hac intima sui resignatione & inexhausta diuinitatis abysso exciderūt: submersa, deperdita, abnegata sunt nudè in quoddam non moueri, non viuere, non valere, non posse. De hac altissima interna resignatione dignum aliquid dicere nulla sufficit lingua, quia & cum Hieremia fateri cogitur omnis: *A. a. a Domine, nescio loqui, quia puer sum ego.* Attamen ex infinita Dei potentia possibile est hanc obtinere, cùm nihile fit impossibile. Cæteram cùm multi sint sanctioris vitæ modi, paucissimi tamen sunt homines, qui vero absque deceptione tractu huc intrahantur. Cuius equidem ratio est, quia ferè omnes propriæ complacentiæ proprioq[ue] sensu innuntur, & priuato ducuntur amore. Quisquis autem hunc purissimum fundum ingredi voluerit, omnem priuatum amorem ante omnia necessariò debet abijcere. Amor nanque priuatus, ingens quoddam & incompositum onus est, quod resistendo impedit omnino, nec penetrare sinit spiritum angustam Christi portam, id est, priorem illam iam antedictam externam resignationem, que via quædam est, ad hanc sublimem internam resignationem perducens. Denique sunt nonnulli sola specie spirituales, qui ad eam sibi ipsi placent, ut tanta tamque multa, de se sentiant, vt sibi in ea, quam cum proprietate quadam possidet, sanctitate sua primam illam viam pertransisse videantur: qui tamen intus & foris multa proprietate & suorum immortificatione plus satis abundant. Hi planè ad hanc proximam introuersionis viam sunt inepti, ad quam tamen falso quodam lumine introduci, in suprema se perfectione consistere arbitrâtur: quibus reuera multo foret melius, rudes adhuc & incipientes esse. Maligni nanque spiritus, qui à gratia exciderunt, quorum ipsi ludus sunt, in eis & cum eis falsum ac perniciosum spiritus ludum in ficto atque phantastico exercent lumine: quod tamen miseri intus pro suo Deo habent, colunt, adorant: qui quidem casus est perniciissimus, dum in hoc falso lumine diabolum adorant, quod maximum esse peccatum, in confessio est. Ex centum nanque latrocinij facilius quis emergere atque resurgere posset, quam ex hoc grauissimo lapso. Item iusto Dei iudicio, quod nemo capere posset, vt aliqui in hoc summoperfectionis grādu constituti cum summis nihilominus spiritibus cadant excitantque, aliqui etiam cum supremis Angelis summam allequantur obtineantque beatitudinem. Et hoc est quod Christus ait, *In tempore illo erunt duo in lecto uno: qui lectus est quieta, dulcis, delectabilis vita contemplativa: & unus affuetur, & alter relinquetur, deletus nimirum de libro vitæ, & ridens ad æternam lamenta procedens.* Huius igitur tam periculosæ atque grauissimæ rei gratia cor bonum ac più tractu Spiritus sancti resistere caueat. Sicut enim alius iste Spiritus sublimis artis huius magister est: sic Deus Pater fidelis conservator, & Deus Filius verus dux & moderator est horum charissimorum discipulorum suorum, quos velut pupillam oculi sui custodit, sicut ipse per Prophetam dicit. Cor igitur illud, quod à Spiritu Dei in hoc interno ac sublimi opere agitur, amorosum quædam, feruidum ac diuinum timorem habere debet omnium verborum Dei, quæ & tanti faciet, vt celum & terra citius ei in obliuionem abeant, quam aliquid Dei verbum parviperdat. Ad neminem enim Domini spiritus respiciet, nisi ad pauperculum & contritum spiritu, & trementem sermones eius, sicut ipse per Prophetam attestatur. Sanè contra errores omnes piissimus Deus primò quidem puriss-

Hier. 1.

Lucz 2.

Lucz 17.
Matt. 14.

Zach. 2.

Malice 66.

purissimam Christi doctrinam & Apostolorum, omnemq; sacrā Scripturam,
 dehinc lucidissima exempla institutionesq; Sanctorum nobis sua cōcessit pro-
 uidētia, in quibus omnibus velut in tutissima via securissimè ambulatur. Præ-
 ter quæ si quis fortè mundo cordi sensus rarus ac sublimis, aut reuelatio, aut
 phantasia incidat & occurrat, non ea cum proprietate possidebit, sed bonum a-
 micorum Dei vel Confessoris sui consilium ac testimonium quæret atque se-
 queretur, sicq; securus erit. Sed & hæc optima quædam cautela, verusq; in spiritu
 profectus est, vt Dei magnitudo & excellentia in fundo tuo crescat, vt videlicet
 spiritus in intellectuali sua consideratione atque in ipso fundo suo Deum ma-
 gis ac magis magnum, abyssalem, immensum apprehendat & intelligat: idq;
 non cum opinione, sed re ipsa ita esse sentiat: atque iuxta hoc suum dirigat in-
 tellectum sive captum, quantum potest, & quantum Deus illi in hac caliginosa
 luce, & lucida caligine seipsum cū actuali seu existēte bonitate exhibere digna-
 bitur. In hoc interiori spiritis incremento omnis externa creaturarū cedit cō-
 sideratio. Quanto nanque Deus spiritui sit magnus, tanto omnes ei creature de-
 crescunt ac euanescunt. Denique in hac luce gloriosus Pater Benedictus totum
 mundum, velut sub vno solis radio, ante se adductum vdit. Hic amor omnis
 creaturarum exiuit: atque in hoc supermirabili spiritis miraculo, vbi ipse su-
 pra omnem sensuum ac intellectus capacitatem, à Deo in admirabilem lucem
 suam deducitur, rapiturq; ita vt supra naturam & etiam supra seipsum, extra
 id quod factus est, in quandam deiformitatem eleuetur: ibi plane spiritus præ-
 lumine absque luce, præ cognitione absque cognitione, & præ amore absq; di-
 lectione efficitur: non quod absq; dilectione sit, sed in sua cognitione, vbi con-
 templationis oculum ad se se reflectit, omnis ei essentia, vita, vires, cognitio, a-
 moris sive nimiris parua videntur ad summum Deum comprehendendum. Si-
 cut enim culex modicus ad vastissimam cæli molem, intra se comprehendendam,
 omnino impar est: sic & iste spiritus ad Deum comprehendendū nimis a-
 gnoscit se duciq; imparem: sicq; in Dei celistudinem sustollitur attrahiturq;,
 quod seipsum in suam demittat paruitatem, dum naturalem in se facultatem
 non intuerit, quæ ad Dei comprehensionem posset pertingere. Nec tamen hanc
 omnipotentis Dei immenso prorsusq; infinito honori iniuriam facere præsu-
 mit, vt eum hoc supernaturaliter efficere posse diffidat denegeturq;. Atque hoc
 modo perfectè stat resignatus in propria imperfectione suipius, cor. fitens Do-
 mino omnem paternum honorem, infinitamq; illius dominationem. Hic iam silentia
 internum quoddam mutumq; silentium sit, nec ullum hæc verbum eloqui li-
 cit. Sed nec intus, nec foris quicquam hæc operari permittitur: sed ipse spiritus
 patitur dulcem quandam insensibilem & ineffabilem passionem in supermi-
 rabili miraculo ludissimæ, supersplendentis, ac abyssalis deitatis. Hic plane
 felix ac stupendus est Dei ludus, qui spiritus capacitatem ad suprema illius pa-
 scua coaptat præparatq;. Quanto nanque seipsum Deus magis ac magis pure in
 hoc sublimi cōruscōq; manifestat lumine, tanto amplius Spiritus diuinitatem
 esurit sciens nescientiæ: quanto autem Deitatem plus esurit, tanto Deus va-
 cuam eius capacitatem amplius implere desiderat appetitq;. Et sic infinitus qui-
 dam hæc circulus est, dum & spiritus capacitas ex repletione famescit, & esuriens
 impletur: ac vndique pascua inuenit, in quibus & esuriens & repletus pascitur. Circulus
 Est præterea mirus quidam hæc intellectualis circulus in circulo. Nam & ipse
 in circulo.

Castella
sive pro-
fectus o-
ptimus
quis.

Quæda s:
Benedicti
vicio.

Spirituale.

Circulus
in circulo.

Deus

Deus sponte spiritui se comprehensibilem reddit, dum se illius capacitat in supernaturali quadam contemplabili luce temperat, sed per contemplationem in intellectuali illo circulo, id est, in circulari sive ambiente spiritus capacitate, comprehendendi sinit. Est præterea Deus ipse verus, immensus ac interminabilis circulus, qui amplissimum hominis spiritum (qui in sua comprehensione celo terraque latior est) in se velut punctum includit, qui tamen spiritus ad illius maximum ac incomprehensibilis immensitatis Dei comparationem, ita parvus censetur & exiguus, ut vix aliquid dici possit. Ideoq; hinc ipse spiritus suo rursus nihilose immergit, manet tamen sua illi creatam essentia, atque in illo duntaxat excessu & eleuatione, in incomprehensibilem ac immensam infinitam diuinitatis claritatem liquefacit profluitque: in qua etiam vicinus ineffabiliter vnitur, quam ipse purus aer Solari lumini, dum ab eo in meridie perfunditur ac illustratur: ubi licet splendor solis & aer ipse sine medio sint unita, non tamen splendor aereum sua natura & essentia priuat, sed ipsum purgat, illustrat, nobilitat, transformat. Eodem sane modo & hominis spiritui contingit. In Deo siquidem purissime illustratur, nobilitatur, & in diuinæ conformitatis transformatur similitudinem, nec tamen in sublimi illa ad Deum vicinitate vel propinquitate creatam essentiam suam amittit. Deo quippe suum tribuens honorem, creatam essentiam suam ex illius increata essentia originem traxisse, deq; nihilo factam esse, & naturali quodam exitu ex Deo profluxisse, ac supernaturali introitu in Deum remeasse ac refluxisse fateretur. Hicq; iam in abyssali

**Absorptio
spiritus.
lis.**

diuinitatis pelago spiritus ipse submergitur & absorbetur, ita ut dicere posset: Intra me Deus, extra me Deus, & vndeq; circa me Deus. Totum mihi Deus, nec quicquam noui nisi Deum. Porro bona voluntatis ac virtuosum cor, quod ista diligit, nec tamen ea quandoque gustat vel experitur, nihilo minus ex intimo sui altissimas Dei diuinitas, quas suis exhibit electis, fideliter laudare studebit: sicut horum omnium erit particeps, & desiderium ipsius pro eius capacitate implebitur. Sane si pater aliquis nouem dilectas sibi haberet filias, & una saltem ex eis ad regni fastigium sublimaretur, & diadema coronaretur regio, octo reliqua sorores merito pro coronate illius amore & patris honore, magnificè exultare ac gratulari deberent, quamuis illa vna duntaxat regis celstudinis coronam perciperet. Ita plane & hac in parte munda quæque corda facere debent. Hanc autem viam altissimam, introitum suauissimum, scientiam excellentissimam, abyssalem sapientiam, illi soli docendam relinquisimus, prout ante diximus, qui omnium supremus Doctor atque Magister est. Nectamen ignorandum est, altissimos, deuotissimos, maximeq; spiritales homines istos, tantam interdum intrinsecus paupertatem experiri, ut nulla sit mors temporalis tam acerba, quam non libentissime, si Deo placeret, pro desolata illa interna paupertate exciperent. Reuera namque interior illa afflictio sive crux, ipsam quoque in eis ossium medullam deuastat. Magna plane est afflictio eorum, dum eos velut in suspendio tabescere, & viuos in mortis angustia emori oportet. Nec villa eos vel in tempore vel æternitate creature solari potest. Sed inter tempus ac æternitatem velut suffocari ac strangulari eos oportet, donec ab hoc suspendio Dens eos piissimus absoluat. Horum dolorem creaturæ non alleviant, sed graui eis sunt oneri. Generoso namque spiritui ex naturæ suæ ingenita nobilitate, gratiaq; proprietate, poena non modica est, quod creaturis habeat

**Compa-
ratio pul-
chra.**

ex eis ad regni fastigium sublimaretur, & diademate coronaretur regio, octo reliqua sorores merito pro coronate illius amore & patris honore, magnificè exultare ac gratulari deberent, quamuis illa vna duntaxat regis celstudinis coronam perciperet. Ita plane & hac in parte munda quæque corda facere debent. Hanc autem viam altissimam, introitum suauissimum, scientiam excellentissimam, abyssalem sapientiam, illi soli docendam relinquisimus, prout ante diximus, qui omnium supremus Doctor atque Magister est. Nectamen ignorandum est, altissimos, deuotissimos, maximeq; spiritales homines istos, tantam interdum intrinsecus paupertatem experiri, ut nulla sit mors temporalis tam acerba, quam non libentissime, si Deo placeret, pro desolata illa interna paupertate exciperent. Reuera namque interior illa afflictio sive crux, ipsam quoque in eis ossium medullam deuastat. Magna plane est afflictio eorum, dum eos velut in suspendio tabescere, & viuos in mortis angustia emori oportet. Nec villa eos vel in tempore vel æternitate creature solari potest. Sed inter tempus ac æternitatem velut suffocari ac strangulari eos oportet, donec ab hoc suspendio Dens eos piissimus absoluat. Horum dolorem creaturæ non alleviant, sed graui eis sunt oneri. Generoso namque spiritui ex naturæ suæ ingenita nobilitate, gratiaq; proprietate, poena non modica est, quod creaturis habeat

**Quanta
suoride
spiritus.
lium ho-
minum
pauper-
tas.**

ex eis ad regni fastigium sublimaretur, & diademate coronaretur regio, octo reliqua sorores merito pro coronate illius amore & patris honore, magnificè exultare ac gratulari deberent, quamuis illa vna duntaxat regis celstudinis coronam perciperet. Ita plane & hac in parte munda quæque corda facere debent. Hanc autem viam altissimam, introitum suauissimum, scientiam excellentissimam, abyssalem sapientiam, illi soli docendam relinquisimus, prout ante diximus, qui omnium supremus Doctor atque Magister est. Nectamen ignorandum est, altissimos, deuotissimos, maximeq; spiritales homines istos, tantam interdum intrinsecus paupertatem experiri, ut nulla sit mors temporalis tam acerba, quam non libentissime, si Deo placeret, pro desolata illa interna paupertate exciperent. Reuera namque interior illa afflictio sive crux, ipsam quoque in eis ossium medullam deuastat. Magna plane est afflictio eorum, dum eos velut in suspendio tabescere, & viuos in mortis angustia emori oportet. Nec villa eos vel in tempore vel æternitate creature solari potest. Sed inter tempus ac æternitatem velut suffocari ac strangulari eos oportet, donec ab hoc suspendio Dens eos piissimus absoluat. Horum dolorem creaturæ non alleviant, sed graui eis sunt oneri. Generoso namque spiritui ex naturæ suæ ingenita nobilitate, gratiaq; proprietate, poena non modica est, quod creaturis habeat

beat implicari, quippe qui non ignorat se, si ab omni materia denudatus, abstractus, absolutus esset, cum denum nucē ac purē sine medio & accidentibus in nobilissimo statu suo posse consistere. Vnde ipsum corpus, quod anima vegetat vivificatque, spiritui tenebrosus, horridus, pœnalis carcer est. Argentum quoque, aurum & diuitias omnes, ceu simum dicit, utpote in quibus nullam delectationem, nihil quod suo sapiat palato, inuenire potest. Certè generosa aquila fœno non delectatur, nec pascitur, sicut hos aut equus. Et Propheta ait: *Omnis caro fœnum.* Omnis denique temporalis delectatio ei amaritudo amaris- Esaie 40.

fima est, sicut valde sitibundum, acetum amarum refrigerare non potest, quando is vinum forte prurit appetit. Porro in omni hac amaritudine regula diuina internæ resignationis deuorum spiritum in quadam æqualitate consisteret, diuinumq; beneplacitum in pace præstolari cogit, ut quomodo Deus vult, ira & ipse velit. Et quia iam Deo placet ut patiatur, ut similiter & ipse hoc absque tædio velit: immo ut penitus omnis sit expers voluntatis, paratus etiam sustinere quod ipse Dominus, in omni hac sublimi resignatione ita se illi exhibeat, ac si diceret: Non te noui, nescio quis sis: omnis via tua extranea & incognita est mihi, quæ quidem ingens probatio atque tentatio est. Hic planè probatur, quis seruus, quisve filius sit. Dum enim aduersitas imminet & vrget, seruus retrocedit. Filius autem patri tam in aduersis quam in prosperis adhæret immobiliter: Quomo-
do seruus
a filio dic-
citur. adeò ut si etiam pater irascatur, paternumq; ei solarium subtrahat denegetque, ipsumq; verberibus afficiat, nequaquam tamen ab ipso auertatur, sed ei perpetuò fixus adhæreat. Talis nimurum Apostolus erat, altissimæ viæ huius verus ^{2.} *Col. 18.* calcator, qui dum à Deo fœdissimæ ac immundissimæ tentationi tradetur, acceptissimum Dei beneplacitum studebat exequi: simulq; in seipso, vase utique rationali, & tentationem impurissimam, & lucidissimum gratiæ lumē circumferebat: nec minus Deo charus in immunda illa temptatione, quam in tertij cæli raptu, fuit. Et iuxta hunc modum etiam in alijs suis amicis Deus operatur. Se-pius namque in interiori quadam penuria & inopia eos derelinquit, adeo ut videatur eis, nullum Christianum tam parum gratiæ, fidei, dilectionis, omnisque boni habere, ut ipsi. Attamen ipsis ignorantibus, latenter eos in fundo ipsorum Deus conseruat, atque in hoc paupertatis graui cruce præparat, in quo sepius ipsis multo cum desiderio mortem suspirant, & ea longius fugit ab eis: atque in hac cruce pro gratissimo suo beneplacito Deus eos perficiens, ad summam eorum felicitatem ipsos perducit. Semper igitur & anima nobilis, huius institutionis atque doctrinæ memor esto, ut in vera iugiter resignatione perfectas, veram quoque proinde perfectionem semper habitura in Christo Iesu Domino nostro. Amen.

De obedientia sub Deo, sub superioribus, & hominibus uniuersis: de laude ipsius, & quomodo eam obtinere & exercere debeamus.

C A P V T X III.

 VM in confesso sit, omnes ex humilitate virtutes oriri: ipsaq; obe-
diētia, prima humilitatis filia sive virtus sit, de ea iam consequen-
ter dicturi sumus. Est igitur obedientia virtus, qua homo propriam voluntatem suam abnegans exiensq; quod ei in Deo & secundum Quid ob-
edientia
bedientia
virtutis
fit. Deum præcipitur, facere statuit eligitque. Item: Obedientia est sub-

submissę flexibilitas voluntatis & ad omne bonum infatigabilis animi promptitudo. Obedientia præceptis ac vetitis, Deity voluntati hominem subditum facit, sensusq; & vires sensitivas rationi subjicit superiori, ita vt homo modesto ac rationabiliter viuat. Insper & Ecclesiæ & Ecclesiasticis hominem subdit Sacramentis ac superioribus eius cunctisq; Ecclesiæ dogmatibus, institutionibus, præceptis, consilijs, institutis, consuetudinibus vniuersis: omnibusq; hominibus in dandis consilijs, auxilijs, obsequijs tam corporalibus quam sp: ritualibus, secundum discretionem & cuiusque necessitatem, promptum atque flexiblem reddit. Ipsa in congregazione pace continua fœderat vniuersos. Neque enim potest alius verè pacificus esse, nisi qui veraciter obediens est. Talis autem diligitur ab omnibus, quibus cum viuit. Omni namq; velle & nolle prorsus abnegato, præceptum neque expectat, neque in exequendo moras facit: sed mox vbi aliquid ei inungitur, promptus atq; paratus est omnibus. Sed & quam pauci verè & perfectè obedientes nunc inueniuntur, qui omni propria voluntate abdicata, non Deum & creaturas sibi obtemperare cupiant, sed ipsi magis alterius vel int facere voluntatem, dicentes sine cessatione cum Apostolo:

Auctor. 9. Domine quid me vis facere? Sanè obedientia tanta virtus est, vt vel minimum aliquod opus ex ipsa factum, qualecumq; illud fuerit, multo melius Deo accep-

tius sit, alio quamlibet magnopere sine ipsa perpetrato, siue sit Sacra Missa auctoratio, siue lectio, oratio, contemplatio, seu quodlibet aliud opus, quod ex cogitari possit. Ipsa omni tempore quod optimum est, in omnibus & ante omnia operatur. Ipsa errare non potest. Nec negligit quicquam. Opera illius correctione non egent, nec aliquod ei bonum deest. Quantum enim per obedientiam seipsum quisque non querit, seipsum & quod suum est, deserit abnegatq; vitijsq; moritur, tantum quoque Deum ipsum cum gratia virtutibusq; suis ingredi oportet. Et quanto in vitijs nostris magis ac magis abnegamus nosipso, tanto quoque nostri potentiores efficiuntur. Quis enim magis suus est, quam qui sui ipsius potens ac liber, animam suam habet in manibus suis, dare eam valens cuicunq; voluerit? Hic nimirum absque impedimento ex integro cor suum ad Deum potest erigere, (quod profecto nemo facere potest, nisi qui fibi ipsi in Deo mortuus est) nec perire potest, quia à Deo per gratiam illius liberatus est: dumque seipsum non vult, Deus ipsum vult. Siquidem in homine obedientie penitus morari, imò nec offendit debet. Volo & nolo, sic vel sic, hoc atque illud, sed seipsum omnino purè exire studebit: & ibi quicquid optat, assequitur: dum videlicet Dei beneplacitum omnibus illis, quæ Deus dare possit, amplius amat.

Qui opt. Ideoq; & hæc optima oratio est: Da mihi Domine Deus meus quicquid volueris, & fac mecum in omnibus secundum gratissimam voluntatem tuam. Ista oratio, quam cælum terra, celior est. Quanuis enim dum pro gracia & virtutibus oramus, à Deo in precibus nostris exaudiri iucundum sit, multo tamen delectabilius est, potissimo se Dei beneplacito resignare, eiusq; ante omnia, in omnibus, & post omnia voluntatem appetere. Inter omnes namque Christi orationes, quas in hoc seculo fudit, illa summa fuit & excellentissima, quam im-

Matth. 16. minente passione fundebat, dicens: Pater, non mea, sed tua voluntas fiat. Hæc quippe oratio præ omnibus, quæ vñquam dixit, & Deo Patri acceptissima honorabilissimæ, & nobis vtilissima, & demoni terribilissima fuit. Per illam siquidem voluntatis suæ, secundum humanitatem eius, resignationem nos omnes, si

tamen

Mar. 14. peccato omnibus, quæ vñquam dixit, & Deo Patri acceptissima honorabilissimæ, & nobis vtilissima, & demoni terribilissima fuit. Per illam siquidem voluntatis suæ, secundum humanitatem eius, resignationem nos omnes, si

tamen velimus, seruati sumus. Atque hoc modo gratissima Dei voluntas verè humilium summum præcipuumq; gaudium est. In isto namque & natura extremitate deprimitur, & Deus altissimè extollitur, diuinorumq; charismatū homo capax efficitur, ut pote qui omnia pro omnibus dedit, ac seipsum abnegavit funditus: nec tamen pro hoc aliud aliquid requirit, quām quod velit Deus. Dum ergo nosipios diuino beneplacito resignamus, in Spiritu sancto baptizamur, filijq; Dei constituimur: dumq; huc orationem nostram referimus, satis bene precati sumus. Vnde & Augustinus ait: Fidelis Dei seruus non affectat, ut sibi dicatur præcipiatūr ve, quod libenter audit: sed potius, quid sibi dicatur præcipiatūr ve, eum audire delectat. Scendunt est autem, ad obedientiam veram atque perfectam multa requiri. Prīmō nanque prudens & discreta esse debet, ut videlicet intelligat, nihil sibi contra Deum vel eius præcepta præcipi vel prohiberi posse. In alijs verò omnibus, siue sit orare, vigilare, ieiunare, laborare, siue quodlibet aliud, in his, inquam, quanto obedientia simplicior, tanto & fructuofior erit. Secundō simplex erit, ut pro solius Dei gloria & honore, non aliquo priuato commodo, hic vel in futuro percipiendo, fiat. Licet enim vitam æternam appetere sit concessum, quo tamen obedientia purius pro Dei exhibetur gloria, eo melior atque suauior est. Purè namque ad Dei gloriam obediens, non seruorum aut mercenariorum, sed filiorum est, quibus nimirum ipse Patri honor qualibet mercede dulcius sapit: ideoq; vel in uno saltē operē maiora virtutis incrementa percipiunt, quām mercenarij, qui Deo pro mercede seruunt annis etiam mille. Tertiō hilaris erit. *Hilarēm* quippe *dilectem* ^{111.} *dilegit* *Dew*, & parum aut nihil illi coacta placent seruitia. Ut igitur cum hilaritate obediens queas, multum amare discas. Amor siquidem omnia reddit familia, ita ut quilibet etiam opera, ad offerendum dilectō suo parua ipsi videantur. Quartō *Velox* esse debet. Non enim moras nouit vera obedientia, sed ad omnia prompta atque parata est: magisq; se inclinari sentit ad exequendum ea quæ sibi præcipiuntur, quām quæ sua voluntate suscepere. Dum enim paruum aliquod obedientiæ opus magis etiam magno propriæ voluntatis actu dilectō suo placere sentit, ea de causa scipiam semper exire & abnegare desiderat, ut tota fiat Dei. Quintō *virilis* erit, ita ut quicquid ei præcipitur, forti animo aggreditur, & vix quicquam impossibile vel nimis difficile ducat. Quod si etiam omnia, quæ vñquam facta sunt, vel sola facere posset, hoc ipsum tamen suo iudicio ducet pro nihilo. Talis nimirum obedientia, tam virtuosa, tamq; honesta est, ut omnium, quæ vel fecit, vel facere posset, oblitera, hoc solū spectet, quid illi debeat, propter quem omnia facit: sicq; plura adhuc facere desiderat, paratiō ad obedientium, quām aliis ad præcipiendum. Sextō deuota esse debet. Vera namq; obedientia quicquid agit, ex recta intentione pro sola Dei gloria, non ad placendum hominibus, facit: & quicquid ei præcipitur, totum de manu Domini suscipit reuerenter: vnde eti⁹ fortassis ex seipso melius aliquod opus inchoasset, circa tamen difficultatem ipsum intermittit, dum ei aliud imperatur. Plus enim ei obedientia in paruo, quām proprietas in opere magno sapit. Quisquis igitur obedientiam difficultem esse causatur, necdum quid sit obedientia, gustauit. Quanto enim sapor diuinus omnem naturalem saporem excedit, tanto etiam obedientia omni proprietate melius sapit. Cunctis namq; quæ pro Deo sunt vel dimittuntur, ipse cum seipso vicem habet reddere. Nihil itaq;, quanti-

Quot ad
veram o-
bedientiā
requiran-
tur.

11.

a Coro.

IV.

V.

VI.

quamlibet magnum, cum tali proprietate posse deamus, quin illud, Deo vel hominibus aliud exigentibus, hilariter dimittere possimus: in quo sane non modò nullam facimus iacturam, sed etiam meremur plurimam. Intentionem quippe diuini honoris, quam in maiori opere habuimus, & si bonum esse debat, habere in quolibet opere tenemur, nihilo minus retinemus, dum ad aliud nos opus ex obedientia conuertimus, alteris nos subdimus subiectimusque: & insuper virtutem lucramur obedientiaz, quæ Deo procul dubio multo gratior est.

vii. omni opere, quod ex propria voluntate facere potuissimus. Septimè vera obedientia etiam humilis erit, cum sit ipsa humiliitatis filia. Dum enim humilis obediens, Sanctos quosque considerans, aduertit, quomodo illi concorditer magnō desiderio ad hoc peruenire contēderint, ut verè obediētes esse, propriū sensum totaliter obliuisci & extinguere possent: ac vbi propriā fortassis questionem deprehenderent, seipso continuo abnegārint: specialiter verò dum si-

u. Tim. 6. delissimi amatoris sui perpendit obedientiam, attendens qualiter ille, cum Rex regum esset & Dominus dominantium, ad mortem usque crucis obediens ac resignatus fuerit: inde nimis r̄estuantur obedientiaz desiderio succensus, ad omnia bona promptus, alacer, paratus efficitur: idque non tantum sub Deo & superioribus suis, verum etiā sub omni humana creatura, hominibusque vniuersis, qui etiam quanto inferiores sunt, tanto ei subiectio amplius sapit, libenterque obedit: cum maior utique mortificatio sit in isto, quam sub superioribus inclinari. Quanto autem nosipso magis ac magis abnegamus, tanto similiores efficiuntur ei, qui propter nos non tantum cælesti Patri suo obediuit, sed etiam in manus peccatorum tradidit semetipsum, liberè eis sine querela, quicquid vellent, secum facere permittens. Porrò quanto ei similiores sumus, tanto & eidem amplius placemus. Denique licet magnum sit atque laudabile, superioribus propter Deum obedire: multo tamen maius est, æqualibus: maximum autem, inferioribus Dei intuitu obtemperare. Istud quippe mortificationem ac humilitatem maiorem exigit. Nec tamen ita hoc accipiendum est, quasi inferioribus contra superiorum iussa parere debeamus: aut quasi verus humilis, aliquem se minorem vel inferiorem debeat ducere. Attamen pro statu dignitate, sacerdos maior est homine plebeio: & subdiaconus Prælato, ac fene iuuenis, inferiores sunt. Neque enim scire possum, quo pacto alias verè humilis, aliquem se viliorem inferiorem posset credere, nisi pro statuum conditione. Demum, quoniam exempla fortius mouent quam verba, quata per obedientiam Sancti mitacula fecerint, multis est codicibus posteriorum memoria commendatum, & inter cetera, ut frater quidam iunior, ex-obedientia longius allata aqua, tardius lignum aridum fixum irrigarit, ut fructu ex se produceret. Ita planè nec modò quisquam ad eadē aridus, & diuina gracia vacuus est, quin si obedientiaz iugo suavi colla submittere velit, virere ac florere, copiosumque fructum producere possit. Obedientia nanque ad omnis gratiæ susceptionem locus est aptissimus capacissimusque: Quisquis igitur ea, quæ hic scripta sunt, æquo perpenderit iudicio, & sanctam obedientiam amauerit, non grauare feret eius iugum, sed voluntarie & cum ingenti gaudio, aliorum parebit voluntati, sentietque in obedientia durior gustum spiritus dulciorem, fierique ad obediendum pro Dei honore promptior, quam quius esse possit.

ad præcipiendum.

Qui seu
qua in re
Christo
maxime
simile-
sus.

 Et quippe mortificationem ac humilitatem maiorem exigit. Nec tamen ita hoc accipiendum est, quasi inferioribus contra superiorum iussa parere debeamus: aut quasi verus humilis, aliquem se minorem vel inferiorem debeat ducere. Attamen pro statu dignitate, sacerdos maior est homine plebeio: & subdiaconus Prælato, ac fene iuuenis, inferiores sunt. Neque enim scire possum, quo pacto alias verè humilis, aliquem se viliorem inferiorem posset credere, nisi pro statuum conditione. Demum, quoniam exempla fortius mouent quam verba, quata per obedientiam Sancti mitacula fecerint, multis est codicibus posteriorum memoria commendatum, & inter cetera, ut frater quidam iunior, ex-obedientia longius allata aqua, tardius lignum aridum fixum irrigarit, ut fructu ex se produceret. Ita planè nec modò quisquam ad eadē aridus, & diuina gracia vacuus est, quin si obedientiaz iugo suavi colla submittere velit, virere ac florere, copiosumque fructum producere possit. Obedientia nanque ad omnis gratiæ susceptionem locus est aptissimus capacissimusque: Quisquis igitur ea, quæ hic scripta sunt, æquo perpenderit iudicio, & sanctam obedientiam amauerit, non grauare feret eius iugum, sed voluntarie & cum ingenti gaudio, aliorum parebit voluntati, sentietque in obedientia durior gustum spiritus dulciorem, fierique ad obediendum pro Dei honore promptior, quam quius esse possit.

D. pro-

De propria voluntatis abnegatione, asque ut rebus temporalibus vti; exhortiora opera ex fundo bono & sancto per agere, ac spiritum patres esse debeat.

C A P V T XIV.

POR R^d ex obedientia propriæ voluntatis ac sensus proprij naturæ scitur abnegatio. Non enim potest aliquis nisi verè obediens propriam voluntatem suam in omnibus alterius resignare ac subdere voluntati, quamvis externa opera etiam cum propriæ voluntatis retentione perfici queant. Hæc autem propriæ voluntatis abnegatio sive resignatio, (de qua iam ante plura dicta sunt) hominem sine electione huius aut illius in agendo & dimittendo, ad Dei honorem iuxta superiorum voluntatem, omniumq; bonorum hominum, quibuscum viuit, consilium, cum vera discretione viuere facit. Quis igitur in proprietate viuit, nisi qui Deo bonisq; omnibus communis non est? Hic quicquid animo concipit sive proponit, tam tenaciter ac mordicus, tantaq; cum proprietate teneret, ut vix aliquis inde eum possit abducere: adeoq; de se magnificè sentit, ut se difficulter relinqueret possit, quod profectò totum venire ex superbia, dubium non est. Vnde nec pacem aliquando habet, nec opera bona, quæcunque tandem agat, sapienti ei, eo quod ad diuinæ gratiæ susceptionem inidoneus sit. Vnde etiam nūc hoc, nunc illud eligit appetitq; quandoq; enim multa libenter experiri, cum Deo pacem ac fortē ad Deum conuersiōnem habere percuperet: Iam verè libens pauper & mendicus esset: Alias vel eremitorum, vel meliorem optat congregatiōnem accedere. Et in his omnibus bene secum agi arbitratur. Sed revera non nisi à seipso mouetur, nec quicquam hīc est nisi propriæ voluntas, licet ipse hoc neque sciat, neque cogiteret, sentiatve. Rarò siquidem vel nunquam aliqua in homine suboritur perturbatio, nisi ex propria voluntate, sive aduentat ipse, sive non. Amor etenim inter homines pacis seminarium est: cuius dilectionis venenum propria volūtas est, eiq; è diametro repugnat. Nec quicquam Deus ita odit, sicut propriam voluntatem. Cesset voluntas propria, (aīt Bernardus) & infernus non erit. In quem enim ignis ille deseuiet, nisi in propriam voluntatem? Ceterū sunt plerique, qui multa quidē fugiant, & singulares quosdam viuendi modos, loca & opera inquirant. Sed his non res ipsæ impedimentoa sunt, sed ipsi seipso impedit in rebus, dum eas inordinato amore prosequuntur. Quisquis igitur talis es, incipe primum à teipso, & abnega temeripsum. Reuera enim nisi tui p̄fuis inordinatum ac priuatum in rebus amorem euulseris & abieceris, quocunq; etiam pergas fugiās, quod te impedit, quodquæ perturberet, inuenies. Qui enim seipsum non abnegat, nec abnegare conatur, quod longius fugerit, eo minus, quod querit, inueniet: (haud secus quām is, qui à recto aberrauit itinere) quantoq; magis hoc aut illud eligit, tanto plus proprietatis habet, & aberrat amplius. Quid ergo faciendum est in istis? Hoc nimirum, ut quām primū aliquid nobis occurrit, in quo nosipso inordinato cum amore querimus, ibi statim nosipso abnegemus & examus: & tunc reliquimus omnina. Sed iam quid sit amor inordinatus, explicemus. Si qua mihi cōfusio occurrit, vel incommodum, si res meæ mihi auferantur, aut alia quævis accidat mala,

In proprietate viuere.

Vnde se sit turbatio omnis oritur.
Quod sit amoris venenum.

Amor inordinatus

& hæc me multo dolore actædio perturbent : signum est euidenter, me priuate meipius amore teneri. Si enim alteri hæc fortasse contingerent, quem minus amarem, non me tanto dolore vel tædio afficerent, etianam ille me multo esset melior. Et hoc totum vtrq; ex inordinato, falso, priuatoq; amore procedit. Qui enim melior est, hūc iure plus quā nosipos amare debemus, cū & Deo charior fit & acceptior: maioremq; ad ipsum compassionē habebimus. Quæ nanc; Deus plus diligit, ea & nos amplius diligemus: nec quicquam in nobis diligere debebemus, nisi quæ Deus amat in nobis: & odire, quæ ipse odit in nobis. Si igitur nosipos inordinato non prosequeremur amore, gauderemus nimis, si persecutio vel oppresio nos aliqua molestaret. Ille nanc; deprimitur, & persecutionē sustinet in nobis, qui & nobis quām maximè aduersatur, & à nobis meritō odiri deberet. Et quis, quæso, molestè ferret, si capitalem eius hostem aliquis cum illo persecuti conaretur? Plāne igitur insipientes sumus, si dum ea, quæ cum proprietate possidemus, nobis auferuntur, ira succendimur ac perturbamur. Et quid, quæso, magis odiri possit, quām ipsa nostra proprietas, quæ nobis tot lēta & aduersa, tantumq; tædij & molestiæ irrogat, vt corda mentesq; nostras pro nostro desiderio ad Deum libere nō queamus erigere? Quid autem Deus ipse magis diligit in nobis, quām ipsam nostri, vt sic dicam, totalitatem, vt videlicet ipse sine impedimento gratissimam in nobis queat perficere voluntatem suam? Quisquis igitur minus proprietatis habet, hunc Deus amplius amat, iste Deo similius, & ad gratissimæ voluntatis illius executionem apicissimus, sed & sapientissimus, & tam Dei quām sūi ipius, iuxta ordinatæ dilectionis rationem, maximè proprius est. Quanto enim plus Deū diligimus, eiq; placemus, tanto & nosipos verius amamus. Vbi notandum, quod licet omni inordinata proprietati renunciare simus ad stricti ordinatā tamen proprietatem, Deum videlicet laudandi, amandi, ei in perpetuū seruendi, omnino retinere debemus: nec hanc abnegare licet, cūm sit ipsa vita nostra æterna. Semper nanc; & æternaliter Deū nostrum amabimus, laudabimus, & in illius obsequio corā ipso assistemus. Et hanc vitam intra nosipos habebimus, & per gloriā suam in nobis Deus ipse regnabit. Porro quādo per amorem in Dei laude deficitur, nefficientes quo padō satie illum præ excellētia maiestatis eius laudare, satisfacti diligere possimus, & nosipos in Deum exceedimus: ibi sānè magis patimur, quām agamus, vnaq; cum Deo vita efficietur supra nosipos, atque in Deo morimur nobisipos. Vbi vero per amorem in Deum excessimus ac mortui sumus, ibi vna vita & unus amor sumus cum Deo. Huncq; triplicem vitæ modum perenniter experiemur, ac fine cessatione habituri sumus. Nec unus modus impedit alium. Vbi nanc; Deum per gratiā vel gloriā amamus siue laudamus, ibi actualiter coram ipso semper assistemus, perpetuam quandam famam ac desiderium sentientes. Vbi vero per amorem nos exceedimus, ibi magis patimur quām agamus. Opus nanc; quod hic agimus, simplex quædā & amorosa est inclinatio in illum eternum amorem, qui Deus ipse est, & hoc supra actionem & desideriū virtutis amatuerit. At vbi per amorem hoc ipsum, quod sumus, excessimus: ibi plāne saria mūr, nec quicquā deficit nobis. Sed iam vltierius de proprietate dicam. Sicut is, qui in proprietate vivit, difficulter abnegat seipsum, quin semper malit alterū sibi obtéperare, quā ipse velit (superbus quippe est) acquiescere alteri: ita econtrario is, qui propriam voluntatem studuit abnegare in omnibus tam in agendo, quam dimittendo,

*Quæ Deus
maxime
amat.*

*Qui sem-
per cora
Deo assi-
amus..*

velit

veſt etiam patiendo, prouio reſto obedire alteri, quām velit alterum obedire ſibi. Atque per hoc omnis superbia cauſa & materia proſfigatur penitus, humili-
tas in ſupremo ſuo gradu perficitur, Deus pro ſuo beneplacito hominis fit po-
tentis: hominisq; voluntas ſic diuinæ copulatur voluntati, vt nihil aliud, quām
Deus velit, velle queat vel appetere. Hic plane veterem exuit hominem, & no-
num induit, qui iuxta Dei gratiſſimam creatus eſt voluncarem. Sanè ſi quis au-
gustum imperium, aut etiam totius orbis abdicaret a ſe dōminium, & relinque-
ret poſſeſſionem, ſeipſo retento, nihil aut parum ille relinqueret. Qui vero ſe-
ipſum funditus abnegat & relinquit, quanlibet multa ſibi retineat, ſiue ſint di-
uitiaz, ſiue honores, ſeu alia quauiſ, quæ ſibi refuare cogitur, omnia tamen
dereliquit. Omnibus nanque ad Dei gloriam pro ſua ſtricta neceſſitate vti no-
uit, tāquam is, cui mutuū data ſunt atque commiſſa velle ſeruo, ad impertien-
dum, quod ſupererit, egenis & pauperibus, non ad inordinato cum amore po-
fidendum. Dum ipſe aliam rebus, quas poſſidet, plus quām ſeipſum indigere co-
ſiderat, illum ad bona ſua ſeipſo quoq; plus aliquid iuris habere arbitratur.
Ex ipſo autem cordis fundo ab omni re & negotio temporali penitus auersus,
magis contemni quām honorari, & ſubefē potius quām præfē appetit. Mu-
ndus ſiquidem iſte crux illi eſt, dum quod mundus amat, ipſe non querit: quod Cuina m
autem ipſe diligit, mundus auersatur. Verūm cām aliquem in externis operi-
bus fructum ſibi facere poſſe viderur, ſiue promouendo aliquem ad D̄eum, ſiue
infirmitiſ ministrando, ſiue alijs quibus libet actibus charitatis, tunc quanlibet
ſolitudini deditus eſt, ſeipſum hilariter extrouerit. *Charitas enim non querit.* t. Cor. 13.
que ſua ſunt: nec eſt vlla vita præclarior vita communīcum vera dilectione co-
juncta. Et quia ad interiora propenſior eſt, ideo ſeipſum tutius ac minori cum
impedimento extrouerit, quām alij qui ad exteriora ſunt faciles ac proni. Ad
hoc autem, vt exterioribus quib; usq; per amorem ac delectationem homo non
inhāreat, omnis omnino diligentia ipſi poſſibilis exigitur, quo ab omnibus
fluxis ac transitorijs rebus alienus intactusq; permaneat. Non enim vel tantil-
lum nos habere proprij vult Deus, quantum oculus poſſit capere. Ea propter
quod modū aufert nobis, modū largit: quodq; diuersis nos vrget & exercet
moleſtij, totem ideo facit, vt ab omnibus proſuſ nudi & pauperes efficiamur,
ſicq; noſram ipſe in nobis valeat ſalutem operari. Quando igitur homo reſi-
gnatus & mortuus, ſeipſum extrouerit, tunc nihil minus & in intimis perma-
nere, & oculos ſuos interiores ſemper ad Dōminum directos habere conatur:
cumq; aduertit inutiliter ſe extrouerſum, iliead D̄eum ſeſe conuertens, cum
ingenti ſeipſum ob ſuam instabilitatem deſignatione coniſiderat. Et quia nihil
poſſidet per amorem, ideo nullo ſe negotio & extrouerit, & recipit in tro. Sanè
Petrus Apoſtolus ait: *Dominē, ecce noſ reliquiſimus omnia, cūm tamē nō niſi nauem.* Mat. 19.
vnā & retia reliquiſet. Quod S. Gregorius exponēs, ait: Multum dimiſit; qui
cum re poſſeſſā, etiam concupiſſoneiſ rentiauit. A ſequentiibus ergo tanta di-
miſſā ſunt, quanta à non ſequentiibus concupiſci potuerunt: Qui enim volunta-
tem ſuam & ſeipſum délinquit, omnia tam verē reliqui, ac ſi ſuā fuſſent pro-
pria, & in ſuā ea poſteſſare habuiffet. Cūnta ſiquidem quæ propter Deum non
viſ concupiſcere, reliquiſti. Ideo Dōminus ipſe dicebat: *Beati pauperes ſpiritu, id* Matth. 5.
eſt, voluntate. Reuera ſi via alia haic ipsa fuſſet melior, eam nobis haud dubiē-
ſidelis Dōminus indicat. Nam & alio loco dicit: *Qui vult venire poſſe me, abneget* Matth. 10.

primò *semetipsum*: quippe cùm in hoc sita sunt omnia. Te ipsum igitur diligenter obserua, & sicuti propriæ questionis aliquid inuenieris, ibi confessim abnegare temetipsum. Q quanto enim celerius te ipsum reliqueris, tanto & facilius id facere poteris: quantoq; sèpius te abnegaueris, tanto ad tui abnegationem magis ac magis redderis idoneus. Quoties autem in hoc te abnegationis studio exercueris, magis id pro Dei gloria, quàm pro ipsa virtute facies. Attamen scendum est, neminem in hac vita ita penitus in omnibus abnegatum, quia iterum aliquid inueniat, in quo se debeat abnegare. Sed pauci diligenter obseruant, vt ab isto incipiāt, cùm tamen æqua sit in hac parte pretij & rei emptæ conditio valorq;e. Quantum enim te ipsum & omnia deseris & exis, tantum (& nō plus neque minus) Deus cum omnibus diuitijs suis intima tua ingreditur: quantum q;ie moreris tibi ipsi, tantum intra te viuit Deus. Quicquid igitur habes & potes, totum pro tui abnegatione impende: sicq;ue, & non aliter, vera pace fruéris, quam etiam, vrpote in Deo firmatam atque fundatam, nemo facile turbare poterit. Planè non tam quid faciant, quàm quid sint, homines attendere deberēt. Si enim in fundo suo boni essent, & opera ipsorum facile bona forent. Si in fundo suo iusti essent & recti, & opera ipsorum iusta recta q; forent. Multi sanctitatem suam in agendo constituunt: sed hoc optimum non est: quippe cùm in esfendo, vt sic dicam, sanctitas sit constituenda. Quanlibet enim sancta sint opera nostra, non tamen nos sanctificant, quatenus opera: sed quātum nosipsi sancti sumus, & fundum sanctum habemus, tantum etiam omnia opera nostra sanctificamus, siue sit edere, siue bibere, vigilare, dormire, orare, loqui, carnem ieiunijs afficere, & alia quævis: quæ omnia, quantum ex amore abundantiori ad perpetuum Dei honorem fiunt, tātum etiam magna sunt. Qui enim Deum majori amore prosequitur, fundum quoque sanctiorem habet. Hoc igitur tota nobis diligentia curandum est, vt bonum ac magnum habeamus fundum, & ex illo, quantum possumus, bona operemur. In ipso nanque animæ fundo, & esentia & beatitudo hominis sita est: omniaq; opera illius inde virtuosa redundatur, quodq; animus ipse bonus est, ac per amorem in Deum impendio subleuat. Porrò huc omnia studia totusq;e conatus noster sine cessatione referenda sunt, & in hunc finem quicquid agimus vel omittimus, facere ac dimittere debemus, vt Deus nobis magnificetur, id est, magnus fiat. Quo: quanto plus adepti fuerimus, tanto etiam omnia opera nostra, quæcunque tandem illa fuerint, maiora diuiniora q; erunt. Nunc igitur, o fidelis anima, inhæreas Deo tuo, & cuncta tibi bona vicissim adhærebunt. Si solum Deum quæsieris, omnia simul bona in ipso reperies. Qui enim deserit omnia, nec quicquam sibi Dei a-

^{20. Cor. 6.} more reseruat, cuncta procul dubio in Deo haber, sicut A postolus ait. Nec quicquam Deo acceptius, & nobis utilius aut iucundius est, quàm omnia quæ vel agimus, vel dimittimus, vel sustinemus, purè pro Dei gloria facere, dimittere, sustinere. Hoc siquidem nunquam absque ingenti fructu fieri potest, nec ullum aptius ad virtutes perfectè obtainendas opus est. Ei quippe, qui Deo per amorē & laudem inhæret, cùm ad diuinæ gratiæ susceptionem sit aptissimus, Deus omne bonum copiose infundit. Huc igitur vbi peruenimus, quod prius, cùm adhuc nosipso intenderemus, magno cum labore ac dolore quærebamus, nūc ingenti cum gudio nobis præstatur, dum videlicet nosipso abnegantes, Deum obseruamus; eiique per amorem continuè adhæremus. Et tunc omnia nobis cooperantur in bonum.

in bonum. Libenter igitur omni proprietati renuntiare debemus, cum nihil hac peste virulentius ac perniciens sit. Quantum enim in ipsa est, Deum fidelissimum omnipotentia, sapientia, iustitia illius spoliare cuperet, quippe cui gravissimum foret, Deum nec velle nec scire peccata sua vlcisci, sicutque vellet eum nec potentem, nec sapientem esse: & quia pro peccatis suis poenam sentire nolleret, eo ipso nec iustum eum esse appeteret. Sicut enim amans anima omnem potius difficultatem ac poenam subire vellet, quam Deo superglorioso minima eius gloriae decederet portio: ita fundis propriæ voluntatis lepra infectus, Deum sua excellentia priuare vellet, ut suam posset seruare proprietatem. Quod procul à nobis auertar ille, qui propter nos ad mortem usque crucis obediens factus est. Amen.

Quid pe-
bis ex po-
grietas.

De patientia in omni aduersitate, ad exemplum Christi & omnium Sanctorum.

C A P V T . X V .

X ipsa autem, de qua iam diximus, propriæ voluntatis abnegatione, patientia oritur, de qua & ante iam dictum est, vbi de patientiæ resignatione differuimus. Estque patientia virtus, quæ omnem aduersitatem & omnium persecutionum ac contumeliarum perturbationem æquanimiter ferre potest. Patientia quippe quasi pacis opus dicitur, cum sine hac nemo veram pacem habere queat.

Ipsa nimurum ægritudinum omnium vera medicina est. Quilibet enim caro diuersis afficiatur cruciatus, spiritus tamen verè patiens, in sua quiete & tranquillitate perseverat. Vnde & Dominus ait: *In patientia (corporis vestri) possidebitis animas vestras.* Nam ipsa patientia multum etiam dolores ac poenas corporis mitigat alieuiatque. Quanto enim quisque in anima impatientior, magisq; inuoluntarius est, tanto & in corpore amplius cruciatur. Qui igitur virtute patientiae magis abundaret, ille vel in maxima persecutione & contumelia, gaudio maiori diuiniorisq; sapore perfrueretur. Pro æterno siquidem Dei honore etiam aduersa quilibet ipsi placent, sapientque. Reuera si Sanctorum grauissimas libereret afflictiones inspicere, non solum patienter, sed gaudenter etiam aduersa quilibet sustineremus, considerantes qualiter ipsi in maximis poenis atq; pressuris precipue exultarint. Nōne gloriosissimus Christi Apostolus Andreas, visa cruce, in qua suspendi debebat, in hæc verba prorupit? *Salve crux, quæ in Christi corpore dedicata es;* & ex membris eius tanquam margaritis ornata; gaudens venio ad te, vt & tu exultas suscipias me, accipiens me ab hominibus, & reddes me magistro meo, &c. Item SeVincencius in grauissimis doloribus costitutus, ita subridens Iudicem alloquebatur: *Insurge miser, & tota malignitas spiritu debacchare:* Videbis me Dei virtute plus posse cù torqueor, quam te qui torques: Quo enim putas te grauius irasci, eo melius mihi incipit misereri. Planè si & nos verè patientes essemus, nihil nobis magis ex usu nostro esse posset, quam ut oēs nos persequeretur despicerentq;: & quo tunc nobis alij plura inferrēt mala, eo nobis reuera utiliores benignioresq; forent. Enim uero nihil unquam, quilibet parvū, pro Dei honore patimur, quin nobis lohge sit utilius, quam si totius mundi dominio potiremur. Quilibet enim exiguum sit, quod ad Dei sustinemus

Luke 22: 28.

Quantus
Andreas
ad cruce
desideriū.

S. Vincentij
patientia
torris.

nemus gloriam, pro illo tamen non minus nobis, quam se ipsum, Deus retrahet restituetque. Si igitur Sanctos quoque considerare velimus, quanta videbilem ipsum pro Deo perpetui sunt, qui tamen, sicut & nos, fragiles utique homines fuere: & attendere nihil minus, quomodo non sit abbreviata manus Dei, sed idem nobis, quod & illis, auxilium gratiae suae impendat: meritò sane in nobis ipsis confundimur, quod non solum non possumus, sed nec volumus quicquam pro Deo sustinere, qui non minus nunc nobis, quam olim illis, est potes & paratus auxiliari. Ceteram quando non solum quid Sancti pertulerint, sed ipsam quoque Domini passionem omnis solatij expertem, mortemq; ignominiosissimam, durissimumq; cruciatum, qualem nemo unquam expertus est, consideramus, attendantes qualiter ipse cum sceleratis deputatus fuit, & nec unquam quidem sanguinis in corpore suo seruauit guttulam, nec quicquam in ipso non lacerum atque discriptum extitit: perpendentes etiam quisnam ipse sit, quodq; hæc omnia ex amore purissimo sustinuit pro illis etiam peccatis, quæ ipsius tortores in eum commiserant, quos ipse de nihilo ad magnam fecerat gloriam: quod insuper tam amoroè vera cum fidelitate ad hostes suos, qui mortem ipsi inferebant, conuersus fuit, brachia sua ad suscipiendum illos extendens, caput ad osculandum inclinans: cor, quo in ipso habitare possent, aperiens: multatq; alia dilectionis præferens signa, quæ hic enumerarè longum foret. Quando igitur hæc omnia consideramus, ex ipsis magis quam ex aliquo alid ad patientiam

Mate. 15. **Lucas 22.** roboramur, inflammamur, accendimur. Sane dum attente perspicimus, quæ & nō pro Dei quanta maiestas illa in humana natura pro nobis perpetua sit: mirum est, si vel amore grauissima quæque, imò vel infernum ipsum, perenniter pro illius amore pati recusamus, attendantes quid pro nobis ipse sustinuit, pro ipsis eiusdem planè iniquitatibus, quas in eum admiseramus, summum utique Dominum, qui solus est, & absque illo non est amplius: quodq; ipse non modò nostra est patientia exemplar, sed victoria quoque corona erit & præmium. Non enim vult gratis & absque fructu nos aliqua pati. Et non solum copiosum nobis pro aduersitatum tolerantia parabit præmium, sed omnem quoque suæ passionis fructum largietur, in qua nimurum multo securius, quam in nostris passionibus, respiramus cōsolamurque: quippe eum sine suæ passionis fructu nulla nobis afflictio nostra utilis esse queat. Cum igitur Christus Iesus fidelissimus amator noster, (quem nulla infidelitas nostra mouere potest) se ipsum ita funditus abnegarit, & non tantum patienter, sed & gaudetè pro gloria Patris sui & salute nostra passus sit, ideo & nos de manu illius, ad honorem ipsius, quicquid nobis siue ab ipso, siue ab hominibus possit accidere, patienter accipere debemus. Si enim verè patientes fuerimus, nihil nos neque rerum temporalium amissio, neque propinquorum, charorum, affinium extinctio, neque infirmitas, neque ignominia, neq; mors, neque vita, neque purgatorium, neque dæmon, neque infernus ipse contristare poterit, eo quod ne ipsos ex vero amore diuinæ resignauerimus ac subiecserimus voluntati & beneplacito. Quisquis etenim mortalis sibi peccati conscius non est, scig in manus Domini commendauit: facile est illi, quicquid Deus ipso facere volet in tempore & æternitate, sustinere: estq; hæc illius continua oratio: *Pater, non mea, sed tua in me voluntas impleatur.* Quæ quidem verba & Deo gratissima sunt, & quisquis ea dicere potest ex sententia, is nec turbari unquam, nec mœrore affici poterit, sed in præcipua sui resignatioe maximum gustum

Cur nihilo pro Dei amore patiemur? Cur nihilo pro Dei amore patiemur? quæque, imò vel infernum ipsum, perenniter pro illius amore pati recusamus, attendantes quid pro nobis ipse sustinuit, pro ipsis eiusdem planè iniquitatibus, quas in eum admiseramus, summum utique Dominum, qui solus est, & absque illo non est amplius: quodq; ipse non modò nostra est patientia exemplar, sed victoria quoque corona erit & præmium. Non enim vult gratis & absque fructu nos aliqua pati. Et non solum copiosum nobis pro aduersitatum tolerantia parabit præmium, sed omnem quoque suæ passionis fructum largietur, in qua nimurum multo securius, quam in nostris passionibus, respiramus cōsolamurque: quippe eum sine suæ passionis fructu nulla nobis afflictio nostra utilis esse queat. Cum igitur Christus Iesus fidelissimus amator noster, (quem nulla infidelitas nostra mouere potest) se ipsum ita funditus abnegarit, & non tantum patienter, sed & gaudetè pro gloria Patris sui & salute nostra passus sit, ideo & nos de manu illius, ad honorem ipsius, quicquid nobis siue ab ipso, siue ab hominibus possit accidere, patienter accipere debemus. Si enim verè patientes fuerimus, nihil nos neque rerum temporalium amissio, neque propinquorum, charorum, affinium extinctio, neque infirmitas, neque ignominia, neq; mors, neque vita, neque purgatorium, neque dæmon, neque infernus ipse contristare poterit, eo quod ne ipsos ex vero amore diuinæ resignauerimus ac subiecserimus voluntati & beneplacito. Quisquis etenim mortalis sibi peccati conscius non est, scig in manus Domini commendauit: facile est illi, quicquid Deus ipso facere volet in tempore & æternitate, sustinere: estq; hæc illius continua oratio: *Pater, non mea, sed tua in me voluntas impleatur.* Quæ quidem verba & Deo gratissima sunt, & quisquis ea dicere potest ex sententia, is nec turbari unquam, nec mœrore affici poterit, sed in præcipua sui resignatioe maximum gustum

Mate. 26.

gustum pacemque præcipuam experietur, eo quod Deus fundus abnegationis fit, & in qualibet sui resignatiōe, ybi seipsum ex integro resignat, ipsum incom-mutabilem resignationis fundum inuenit. Deniq; hac patientia aduersus subi-tos iracundiae motus, facilemē impatientiam in aduersis, quæ sāpe intus & fo-ris occurrit, animumq; ad diuersas tentationes infletere possent, homo arma-tur corroboraturq; Vera siquidem diuina exercitatio nunquam in illo pote-rit inueniri, qui non est plenē resignatus ad sustinendum potius omnia, quan-libet difficultia, quam diuinam inspirationem, summumq; Dei beneplacitum ob ea opere adimplere, eique pro viribus satisfacere negligeret. Porrò quisquis in aduersis impatientie succumbit vitio, non hunc aduersa malum efficiūt, sed eam, quæ in ipso latebat, impatientie malitiam produnt: fitq; ei velut cupreo, Fundi &
sed deargentato, nummo: qui priusquam igni examinandus traditur, totus ex nūni fāc
puro argento constare videtur: dum verē igni iniicitur, nō eum ignis cupreum collatio.
efficit, sed quod intus cupreus sit, omnib^r reddit manifestum. Sane iure optimo Deus noster amanti animæ sic dicere potest: Ecce ego vobis homo fieri dignatus sum. Si ergo vos mihi dij non estis, omnino iniuriā patior à vobis. Diuinitatem meam sic in vestra, quam assumpsi, natura occultāram, vt potētia mea & virtus vix à paucis intelligeretur, quippe cùm omnes multa mea aduersa, calamitates, miseras ab infantia ipsa ad crucis vsq; passionem perpeti, & inter alios quasi v-nūm ex eis ambulare consiperet. Ita ergo & vos humanam naturam vestram atq; vos totos in mea sic diuinitate abscondere debetis, vt humanam fragilitatem vestram nemo aduertat. Ted vita vestra adeo prorsus diuina sit, vt nihil in vobis aduertere liceat, nisi Deum. Id verē non in eo situm est, quod verborum suauitate affluimus, quod gestus religiosos, & grandem quandam sanctitatis atq; vir-tutum præ nobis ferimus speciem, quod lōgē latē opinionis nostræ fama dif-funditur, quod magno dilectionis affectu etiam spiritales quique & Dei amici nos prosequuntur: quod deniq; tam delicate ac molliter à Domino souemur & educamur, vt Deum velut omnium oblitum, nostri duntaxat curam habere, nobisq; quicquid ab eo petierimus, haud dubiē sine mora concedendum fore credamus. Hæc, inquam, omnia Deus à nobis præcipue non exigit. Aliud plane Quid vita & doctri-na sua
est, quod vita & doctrina sua Dominus in nobis efficere voluit & intēdit: id ni-mirum, vt nihil nos neq; læta, neque tristia permōueant, & libero, resignato ac Christus
immobili ferre discamus animo, si ab alijs fallaces ac seductores vocemur, seu in nobis
alia quælibet verborum in nos congerātur iacula & iniuriæ: quibus bonę famę
& existimationis nostræ vitietur integritas: si præterea non verbis tantūm, sed
operibus quoq; infestemur, si corporis nobis subtrahātur necessaria, si nō solūm
temporalia, quibus carere nō possumus, nobis denegētur, sed ipsis quoq; corpo-ribus nostris iniuria inferatur, & læsio, cui infirmitas succedat, aut alia quæuiis
poena seu dolor irrogetur, quæ iisdem corporibus nostris molestiam possit ad-ducere. Si præterea omnes actus nostros meliori, quo possumus, modo perficia-
mus, & ipsos nihilo minus alij quam pessimè interpretentur. Insuper vt hæc nō
solūm ab hominibus feramus æquanimiter, sed ipsa quoque Domini flagella
patienter toleremus, si nobis præsentia suæ consolationem subtrahat, adeoque
se à nobis elonget, ac si inter ipsum & nos murus sit interpositus: & si in labore
& angustijs nostris pro solatio & op: ad ipsum venientibus talem se nobis ex-hibeat, velut si oculos ad nostri occludat occursum, neq; videre, neq; audire nos
Yyy Y volens,

volens, solosq; nos in afflictionibus ac miserijs nostris certare finat, sicut & ipse à Patre suo relictus fuit. In his omnibus in eius nos diuinitate abscondere debemus, vt in ipsa nostra desolatione immobiles permanentes, in nulla morte Matt. 16. tali creatura vel negotio solatium queramus, nisi in illo duntaxat verbo, quod.
Marc. 14. & Christus ipse dicebat: *Fiat voluntas tua,*

*De interna abstractione, per quam in omni loco & opere in Dei
præsentia & vñione permanemus.*

C A P V T X V I .

VI S Q V I S V E R È A B S T R A C T A M O B T I N E R E V I T A M D E S I D E R A T , H U N C I N C I U T A T E H I E R U S A L È , I D E S T , I N P A C E H A B I T A R E , S I N E M O R T A L I S P E C C A T I C O N S C Ë T I A V I U C E R E , A B O M N I I N O R D I N A T O C R E A T U R A T Ú A F F E C T I O N E , A B A M O R E Q U O Q U E & O D I O L I B E R U M E S S E , M I E N T E M S U A M A B S Q ; I M P E D I M Æ T O

Externā
qui nō ita
figienda.

Qui nō ita
figienda.

**Quis ma-
xime san-
ctus:**

in Deum erigere, Deum cōtinuè obseruare, illius inspirationibus ac commotionibus satisfacere, & ad ipsum denique semper propensum, eiq; deditum esse oportet. Vita nanq; abstracta, magis intus quām forisagitur. Porro sicut imperfectus quisque, si ex integro ad Deum suum sese conuertere velit, exteriora fugere habet, idq; non sine multo labore ac dolore: (Ea nanque quā per amorem possidemus, vel imus nolimus, fortius nobis inhāret) ita qui perfectus est, externa fugere non perinde opus habet, cūm nihil inordinato amore possideat, eiustq; ad Deum introuersio, per amorem Dei diligētem obseruationem, aliaq; continga pietatis exercitia, tam ei facilis, tamq; parata sit, ut in sui ad Deum introuersione, nullam fibi violentiam inferre cogatur. Et licet, quandiu graui carnis huius mele deprimimur, impossibile nobis sit, in eodem semper animi vigore ac in Deum suspensione persistere, quisquis tamē bonus mox vbi ad inutilia sese conuersuñ deprehendit, ab eis ilicò sese cum magna suis ipsius aq; instabilitatis suæ designatione auertit: & quia sine animi affectione illis intendebat, ideo citra difficultatem ab illis auertitur, quippe qui ad introuersionem, quām extrouersionem, prōpensior est. Sunt tamen, qui ex ipsa natura præ alijs quietiores sunt, nec tamen ob hoc ampliori sunt sanctitate prædicti. Sed qui plus diuini amoris habet, Deum quie solicitus obseruat, eidemq; obseruationi studet satisfacere, pro Deo virilius decrēt, & viijs ac defectibus suis amplius perficiensq; emoritur, ille enim rūm sanctior est. Hic nanque magno quedam erga Deum amore ac strenuitate succensus, etiam minimos quoisque defectus adeo ponderat, vt seipsum, præ ingenti cordis contritione ac suimet aspernatione, ferre vix possit: ideoq; tota mentis intentione, solum ac purè ob gloriam Dei, defectus omnes & vniuersa peccata deuitat. Nec mirum, cūm vel minimum quid eorum, quā Deo contraria sunt, grauiori ipsum doloris premat pondere, quām quodlibet priuatum datum siue incommodum, quod illi accidere possit. Quantu autem seipsum in dilectione magis ac magis exercet, tanto illi & accedit sanctitas vberior. Quantum igitur possumus, omnes forinsecus homines & impedimenta, intusq; cogitationes, occupationes, affectiones omnes euirare, surdi ac muti esse, quæcunque accidentia, siue prospera sint, siue aduersa, nō attendere, in cordis & spiritus vnitate cum Deo commorari, aliorū actibus nos haudquaquam admiscere, ex benigno ac misericordi animo & amore erga oēs cuncta interpretari in melius, & sagaci demum cōsideratione defectus proprios obser-

obseruare & attendere conemur: sicut, & non aliter, ad veram licebit cordis vnitatem pertingere. Sed querat aliquis: Multi seipso ab omnibus abstractantes, soli permanent, & in hoc ipso satis bona pace fruuntur. Estne ergo hoc optimum? Planè laudabile est, occasiones fugere. Sed id nō sufficit. Qui enim verè ac perfectè iustus est, in omni quoque loco & apud omnes homines iustus est. Qui autem iniustus est, in omni etiam, licet alioqui sacratissimo, loco iniustus permanere poterit. Quis est autem iustus? Is nimirum, qui Deum reuera habet & tenet vbiq; præsentem in omni loco, & apud quoscunque, haud secus quam in Ecclesia & solitudine sua. Hic nanque super omnia Deum *in spiritu & veritate* adorat, id est, Deo perpetua cum dilectione inhæret, eumq; veraciter amat, atque ita *in spiritu* eum adorat & *veritate*. Qui ergo Deum verè diligit, ipsum longius require opus non habet, cum ipsum intra se se præsentem semper inuenire possit: *Iona. 4:2*
 quando Deus vicinior nobis est, quam nos ipsi nobis, omniumq; nostrum conservator, & essentia nostræ essentia sit. Quapropter cum Deum aliquis verè ac solùm, seipsum autem & omnia in Deo & propter Deum habuerit, Deumq; se folum intentione ac amore prosecutus fuerit, nihil cum impeditre poterit, & omnia in eo diuina efficiuntur: ipsumq; Deum, quoties voluerit, in omnibus inueniet, eundemq; in cunctis actibus suis, locisq; omnibus præsentem habebit, & cuncta bona opera illius Deus ipse operatur. Quisquis enim opus aliquod agit, illius & propriæ & re ipsa est: idemq; ipse illud potissimum operatur. Quādo ergo nos Deum in omnibus pure intendimus, eumq; fideliter amamus, fieri non potest, quin ipse præcipue nostra operetur opera. Impossibile namq; est, Deum sine Deo pure intendere & amare. Nec potest homo sola natura extra naturam supra seipsum pertingere, ita vt Deum diligat, & abneget semetipsum, cum hæc sint supernaturalia. Sanè qui Deum veraciter in omnibus operibus suis intendit ac amat, illum nemo impeditre, illi nemo Deum præripere potest, nec ipsa hominum frequentia, nec locorum conditio. Dum enim Deum in omnibus querit & gustat, nihil ei facile impedimento esse potest, sed in omni multiplicitate collectus, & in Deo unitus ac imperturbatus permanet. Hoc ipsum autem non turbari, supra vires est: à Deo est, in quo omnis multiplicitas unum est. Deum igitur in omnibus quere, intende, & ama: sicq; dominari assuēte animo tuo, vt Deum semper & vbique in amore ac intentione præsentem habeas. Vide quanta cum deuotione in Ecclesia vel cella Deo intendebas, Deumq; habebas præsentem. Hunc eundem animum serua & adhuc tecum ad homines, in occupationibus, in aduersis. Cæterum qualem te in oratione inuenire optas, talis cura vt extra orationem sis. Si quid enim cum amore extra orationem gessiris, hoc ipsum (velis nolis) orationis tempore tuo se se importunè ingeret animo. Hic sciendum est, quod dum de æqualitate loquor, non hoc intelligi volo, quasi omnia loca, opera & homines, æqualia ducere aut pro eodem habere debeamus. Quid enim hac opinione stultius esse posset, quum circa controuersiam, unum opus vel locus unus alio melior & sanctior sit? Sed hoc dicere volo, quod in omni loco & opere semper eundem animum, eandem fidelitatem, amorem, strenuitatem erga Deum habere debeamus. Quisquis enim talis est, vt sic in omni loco æqualis sit, Deumq; in omnibus amore ac intentione prosecutus, hunc procul dubio nemo impeditre, ne amo huic Dei sui præsentiam subripere potest. Qui autem sic Deum præsentem posse.

Y y y 2

non

Iustus
quis sit.Deum ve-
raciter in-
tendenti
ni posse
noscere.Cui præ-
sentia Del-
surripit no-

non habet, sed ipsum extrinsecus querere & accipere compellitur, hic dum in-
æquali societati, loco vel operi iungitur & admiseretur, cum Deum præsentem
non habeat, præpeditur facile. Et quia non purè solum Deum, sed seipsum si-
mul cum Deo inordinate amat & intendit in omnibus, ideo non tantum ma-
lorum, sed frequenter etiam bonorum societate, & non in platea modò, sed et-
iam in Ecclesia impeditur. In seipso nanque, quod eum impedit, circunserit. Et
quæcunque inordinate diligit, ei sunt impedimento. Necdum huiusmodi De-
us factus est *omnia in omnibus*, id est, ipsum Deum nec intendit, nec amat purè in
omnibus. Iam porrò aduertere debemus, in quo situm sit, ut Deum reuera ha-
beamus in omnibus. Deum enim habere in animo, in interna intellectuali cō-
uersione in Deum, & in pura Dei intentione situm est. Planè siquidem cogitare
Deum, sufficere homini non debet: alioqùi ipsa cogitatione cessante, etiam Deus
illi excideret. Sed essentialem siue existērem Deum habebimus, creaturas omnes
ipsamq; nostram cogitationem longè transcendentem, id est, mentem per amo-
rem erigere, & Deum intra nos ipsos, virium actione cessante, inuenire debemus.
Ibi nimur in nobis ipsis simplicem quandam amorosam perpetuamq; in De-
um sentimus propensionem, ubi à creaturis non impeditur, eò quid omnem
istud creature actionem, omnem aduersitatem siue prosperitatem, omnemq;

Oculi similic. ubi **mutabilitatem** transcedit. Iste, inquam, simplex oculus, cum omnem discretio-
plicis ubique cunctasq; excedat imagines, solumq; Deum pto obiecto habeat, non mul-
ticulum ab imaginibus & distinctiōibus præpeditur. Sic enim intellectualis ocul-
lus Deum in spiritualib; obiectis, in eius videlicet misericordia, bonitate & alijs
huiusmodi contemplatur: ita simplex iste oculus Deum supra omnem intuetur
imaginem. Qui eiusmodi est, semper magis in Deum, quā in foras ad creature
propensus est: Ipsaq; eum propensio nullo non loco, nullo nō commonet tem-
pore, nisi forte seipsum data opera auerteret à Deo, quod tamen facere vix pos-
set. Quisquis autem sic Deum fixum & (vt ita dicam) essentiatum in se habet, ille
eum diuino quodam modo suscipit, & Deus in ipso in omnibus lucet. Dum enī
omnia ad Dei refert gloriam, Deus ei sapit in omnibus: dumq; omnia de
manu Domini suscipiēs, eum omni tempore laudat, eiq; gratias agit, Deus in
omnibus illi se præsentem exhibet: dumq; postremò Dei magna cum strenui-
tate curam habet, nullis se scienter & ex proposito rebus admiscens superuaca-
neis, Deus in ipso micat atque refulget. Qui tamen quoties ad inutilia se cōuer-
sus deprehendit, ilicid ab eis, cum magna erga seipsum indignatione, auersus,
Deo suam instabilitatem querulus recēset, firmumq; denuò propositum facit,
nunquam se ad inutilia conuertēdi. Inutilia autem & vana sunt omnia illa, in
quibus nec Dei gloria, nec propria, nec proximi utilitas vlla sita est. Quisquis
Mitie & amantis **collatio.** ergo talen sui curam habet, non facile impeditur. Sutum quippe dilectum, imd
dilectissimum Deum, præsentem habēs, illius perperua tenetur siti. Sicut enim
in illo, qui magna corruptus est siti, quicquid agat, cogitet, dicat, potius non de-
letur imago siue memoria, sed quandiu sitis perm: net in ipso, similiter perse-
uerat. Et sicut is, qui magno rei alicuius amore tenetur, vbi cunque sit, vel quic-
quid agat, rei dilecta non obliuiscitur, sed in omnibus, quæ illi occurrit, eius
sibi effingit imaginem: quæ & tanto illi interius præsens est, quanto amor est
vehementior: nec otio indiger, nec occupatione præpeditur, quin semper ad id,
quod amat, prop̄situs sit atque paratus. Ita planè & nos Deum amare debemus,

vt amo-

vramoris ac præsentia illius imaginem intra nos nullo non in opere ac loco,
 apud quoscunque siue quæcunque circumferamus. Et sicut Deus in omnibus est,
 eiq; præsentia sunt omnia: ita & nobis ipse præsens esse debet in intentione, de-
 siderijs, exercitijs nostris: imd & in cunctis actibus ac dimissionibus nostris, vt
 videlicet horum omnium ipse solus causa sit & intentio. Porro Deum vbiique præsens.
 Quomo-
 do Deus
 nobis esse
 debet
 & semper habere præsentem, non exteriori tantum ab omnibus abstractione
 discitur & obtinetur: sed & interior quædam solitudo comparanda est, vt vbi-
 cunque siue apud quoscunque sit homo, omnia sic penetrare contendat, vt nullum ei ad dilectum Deum suum pertingendi præsent impedimentum. Huc au-
 tem requiritur, vt Deum ita intra se recipiat, eiusq; amorem & imaginem tam
 fortiter essentiali modo in se retineat, id est, vt Dei sui ita capax, ad
 eumq; adeò sit propensus, ac si naturale ei foret, Deum semper & vbiique præ-
 sentem habere. Sicut enim is, qui scribendi scientiam cupit adipisci, magnam
 initio diligentiam adhibere, sedulotq; adiutare pingentis manum, & in ipso-
 se scriptoris exercere studio, sepiusq; magno cum labore literarum sibi ima-
 gines imprimere cogitur: & quanvis in initio perquam difficile & penè imposs-
 sibile ipsi videatur, vt possit eam artem adipisci, si tamen sepius exercitare se-
 velit, deinde à diligentiori attentione literarumq; imaginibus absolutus, faci-
 liter literas pingit, quod similiter & in alijs artibus atque scientijs ita se habet:
 Ita & Deus per continua exercitia in homine fixe stabiliterq; præsens fieri de-
 bet. Ipse nanque adeo nos vbiique & semper mouet, admonetq; ut si illius sal-
 tem curam haberemus, nec ad alia plus satis effemus, ipsum vtique vbi-
 que in omni re, loco & opere præsentem haberemus, in nobis sentiremus, ima-
 ginis suæ forma transformaremur, & in ipso vnit ac (vt ita dicam) habituati
 effemus, adeò, vt citra difficultatem nulloq; negotio & absque alia quavis ima-
 gine, eius nos amabilis omni in re, loco & opere possideret præsentia, nosq; pro-
 ordinata in Deum propensione prorsus liberi ac expediti maneremus. Quisquis
 autem ad ista voler pertingere, diligens sit oportet, Deumq; magna cum dili-
 gentia obseruet: eidemq; obseruationi faciat satis: nihil cum amore inordina-
 to, sed omnia pure ad Dei honorem possideat: nec aliqua demum inutilia, va-
 na, friuola, sciens ac volens tractet, agatq;. Cumq; aduertit inutilibus scelere occu-
 pari, statim illa cum magna contritione ac suisq; instabilitatisq; suæ dedig-
 natione, deserat abnegetq; enim uero si veram voluerit stabilitatem conse-
 qui, nihil omnino proprietatis seruare debebit. Dabit autem omnia pro omni-
 bus. Sicq; illi sapient omnia in omnibus. Et licet fortassis in initio difficile huc
 attingere pos sit, nequaquam tamen ob hoc facere, quod in se est, desisteret. Nec e-
 nem magno fructu labor eius fraudabitur. Sine labore magno ad magnam san-
 ctitatem non peruenitur. Quisquis tamen seruida dilectione succensus est, hic
 aut labore non sentit, aut si sentit, ipsum ad Dei gloriam amat & amplectatur.
 Certe quotquot nos precessere Sancti, difficultates plurimas experti sunt: defe-
 stusq; suos grauiter ponderabant. Sicut & ante hos dies cuidam cōcigit, qui dum
 preces Vespertinas, somno obrepente corruptus, tempore suo persoluere negle-
 xisset, id ipsum postea deprehendens, cum tanta suisq; se ad seipsum digna-
 tione conuertit, vt se dignum iudicaret, qui pro tali negligentia per totam il-
 lam circumactus prouinciam puniretur: Quæ quidem sui deiectione plus illi ad
 veram humilitatem contulit, quam si Vesperas ipsas suò tempore persoluisset.
Quod

Y y y 3

Quid igitur diligentiores simus ac permaneamus, negligentias nostras non minimum poterare debemus. Proinde & anima mea, si veram optas virtutum perfectionem consequi, abstrahete ab omnibus, eisq; vni te vnicam serua, qui te olegit, & a te electus est ex millibus, immo prae mundo vniuerso, ut sponsa sis illius, qui totius vniuersi Rex est & Dominus. Quid tibi cum mutabilibus creaturis? Solum sponsum tuum, qui omnium est author creaturarum, expectans, hoc age, ut cor tuum ille liberum & expeditum semper inueniat, quoties illi ad ipsum venire placuerit.

*Vt quis omnia opera sua modo perfectissimo faciat, vt in omni loco
Opere intus nullum patiar im-
dimentum.*

C A P V T . X V I I .

N V E N I R E est quosdam, qui dum diligentiam adhibere curat, ad hoc perueniunt, ut exteriora quaelibet, quibus occupantur, siue quibus iustis ex causis adsumt, nihil eos impedian, nec aliquam eis nocuam intus pariant imaginem. Quae enim mens & cor Deo plena sunt, in eis creature locum non habent. Sed hoc nobis sufficere non debet. Quinimodo ex omnibus virtutis augmentum sumere, cunctaque nostris deseruire profectibus facere debemus, quæcunque etiam sint illa, & vbi cunque simus, & quanlibet aliena siue distorta vel inæqualia sint illa, que nobis occurront. Enim uero tum demum, nec vñquam ante, rectè nobiscum agitur. Nec hic ullum vñquā terminū reperire est, quin sine cessatione in isto crescere, atque in hoc profectu magis ac magis augeri possumus. Quisquis autem huic peruenire volet, ille cuncta opera sua, & res omnes prudenti quadam consideratione attendere, atque suiphius & interiorum suorum veram notitiam habere, Deum supremo, quo potest, modo accipere, & demum, ut Dominus ait, *hominibus semper vigilantibus & expectantibus dominum suum*, similis esse debet. Porro ad hoc, ut omnia excellentissimo capiamus modo, id requiritur, ut omnia, quæ occurront, de manu Domini suscipientes, illi pro eisdem gratias agamus, ipsum laudemus, ut pote qui ea pro supra nostra disposuerit ac permiserit utilitate, utq; omnia, quæ vel audire, vel videre, vel percipere continent, ad Dei referamus gloriam, totaque mentis intentione perscrutemur, ut ea quam optimè interpretari, & ad nostram supremam utilitatem inflectere possumus. *Sicut enim (ait Apostolus) quoniam diligenter Deum, omnia cooperantur in bonū.* Requiritur etiā, ut nosipios sagaci consideratione attentes, deprimere semper ac sub Deo humiliare, & de manu illius, ut iam dictum est, quæcunque accidentia suscipere conemur, ea quæ patimur, longè nostris demeritis esse minora sentiamus: proximos quoisque benigno ac misericordi respicientes oculo, eorum facta in melius interpretemur. Hoc autem difficile nobis non erit, si fundum bonū habuerimus, quippe qui solus idoneus est omnia in melius vertere, & Deum in omnibus magnificè laudare. Sanè qui talis est, verum Christi discipulum dicere non dubites, cui & ipse occultas semitas suas manifestat. Hic semper alacer & vigil perseverans, diligentissime obseruat, vnde nam is, quem expectat, dominus videlicet suus, venire velit, & in omnibus, quæ sibi occur-

Eccles. 12.

Rom. 8.

Vetus
Christi
discipu-
lus quis.

runt,

rum, quilibet aliena & peregrina sine diligenter explorat, si quid forte illius, quem præstolatur, in eis liceat inuenire. Bonus siquidem fundus Dei in omnibus peruigilem ac doctam habet curam, cum integra sui ipsius abnegatione. Huc autem diligentia magna requiritur, nec minus quam omnis in hoc nobis est nostra expendenda facultas. Ita namque facientes, iusti ac recti efficiuntur: Deumque in rebus omnibus, & in qualibet actione vel perpessione nostra, diuina quadam ratione capimus ac inuenimus. Qui ergo opera sua in vera mentis æqualitate operatur, cuncta illius opera æqualia recta sunt. Quod si omnes hoc ageant, ita nudè Deus omnipotens in maximè mundanis, sicut in perfectissimis ac deiformibus, refueretur hominibus. Deus namque ita veraciter malis, sicut bonis, inest per essentiam, cum sit omnium conseruator creaturarum, vicinior quæ ac interior illis, quam sint ipsæ sibi, & essentiæ illarum essentia. Qui proinde seipsum viribus actius per amorem nouit excedere, ille Deum in supremo creatæ essentiæ suæ, ubi cum ipso sine medio unum quodammodo est, inueniet. Sicut autem ipsum intra se, ita & in alijs eum creaturis omnibus reperire potest ea ratione, quod & ipsæ cum Deo supra creatam essentiam suam suo quodammodo unum sunt. Atque hoc pacto Deum in rebus omnibus creatis, bonis quoque ac malis hominibus, æqualiter deprehendet inuenietque: in malis quidem per iustitiam atque vindictam, in bonis vero per gratiam. Sicut autem in istis diuinam extollit misericordiam, ita in illis diuinam iustitiam, vel etiam bonitatem, illorum malitiam benignè tolerantem, ipsosque protegentem, ac ut quandoque pœnitentem, misericorditer expectantem, prædicat & laudat. Rursus, sicut in his, qui saluantur, Dei clementiam ac bonitatem: ita in damnatis, illius effert iustitiam. Insuper sicut pro his, qui & sibi & alijs benigni ac benefici sunt, Deo gratias agit ac laudis offert sacrificium: ita nihilominus & pro illis, qui vel sibi, vel alijs duri, asperi, molesti sunt, Deum laudare, eisq[ue] gratias agere contendit, cogitans Deum omnipotentem hoc pro sua & aliorum præcipua utilitate permettere. Sic ergo bonus quisque Deum in omnibus inuenit hominibus, & ipsi omnia cooperantur in bonum. In omnibus autem excellentissimo, quo potest, modo Deum sumit. Nec tamen hoc ita accipi velim, quasi huiusmodi homo defectus aut vitiosum aliquid siue tortuosum admittere debeat. Sed in omnibus, quæ illi videre extrinsecus vel audire contigerit, Deum ea, qua iam dictum est, ratione præsentem habere nitetur. Qui enim sic Deum in omnibus præsentem habet in intelligentia sua, id est, nuda essentia, seu intenta acie animæ suæ, Deum supra omnem imaginem contemplante, quiq[ue] seipsum in vita sanctitate cunctisq[ue] studiis exercere virtutibus, ita ut eisdem per simplicem ac amorosam ad Deum propensionem, supra omnem virium operationem, omnemque discretionem potens sit vti: hic solus, quid vera pax sit, nouit, ac veracem & felicem prorsus agit vitam. Quisquis enim iustus esse voluerit, alterum ei è duobus congruat oportet, vt vel Deum ipsum in suis capiat, discat, intcndat operibus: vel supra omnia opera per amore erectus ac sublimatus, Deum magis patiatur, quam agat ad illum. Et quia sine opere esse non valemus, ideo summe necessarium est, vt Deum in omnibus præsentem habere, & in cunctis operibus ac locis liberi & absque impedimento esse discamus. Quoties ergo perfecto alicui siue spirituali homini foris aliquid cum hominibus agere incumbit vel operari, seipsum totis obseruabit viribus, Deumque in memoria sua tam sibi fortiter

Quoniam
do Deus
omnibus
in se.

Quoniam
do in omni
bus in
uenitur
Deus,

Iustitiam
cupienti
oportuna
quid.

fortiter proponet, ut eodem memoria ac intellectus ipsius, nullis alienis imaginibus aut formis, vel depingi queant, vel occupari.

Vt bona voluntas diuinæ voluntati unita, ac Deum in omnibus pure querens & intendens, omnia possit, & de interno solo latio ac derelictione.

C A P V T XVIII.

Bona omnia ex voluntate pendere.

Voluntas deiformis.

Quantum voluntas habet momenti

V A N D I V bona se quispiam voluntate sentit praeditum, ex nulla re turbari immodicè, nec plus & quo dolere, nec à Deo se remotiorem arbitrari debet. Omnis namque virtus & bona omnia ex voluntate dependent. Nihil ergo deficit illi, qui verè iustum possidet voluntatem. Proinde si humilitatem, si charitatem, si quaslibet alias appetis habere virtutes: tantum fortiter ac tota voluntate velis, & haud dubie habes eas. Nec potest istud quisquam subripere tibi, siue Deus, siue creatura, modò voluntas tua recta sit & deiformis. Est autem voluntas deiformis, siue deifica, qua quicquid volumus, purè ad Dei volumus gloriam. Hoc quippe voluntati naturaliter non inest. Nec potest in illo deiformis hæc siue deifica melius agnoscī voluntas, quam si in omnibus purè Dei gloria quadratur. Hanc voluntatem nihil superare potest, neque mors, neque vita, neque dæmon, neque infernus, neque purgatorium, neque alia quævis creatura. Veruntamen non satis est ita leuiter dicere, Vellem me tamè aut tales esse: sed tota intentione ac fortiter oportet velle, dicendo: Sic planè facere vel esse volo. Si virtus aliqua vel bonum spiritale per mille abesset millaria, atque ego hoc perfecta voluntate habere vellem, magis hoc propriè meum esset, quam quæ sinu inclusa tenerem, nec tamen habere vellem. Neque enim minus coram Deo ad bonum efficax est bona voluntas, quam ad malum mala. Constat autem, quia licet nullum fortassis opus impium agam, perfecta autem voluntate aliquid malum opus velim, haud secus coram Deo reus sim, quam si opus iniquum reuera perpetrasssem. Vnde etiam fieri posset, ut tanto voluntatis affectu in multorum necem consentirem, ut etiam hi re ipsa nil tale perficerem, coram Deo tamen reus illorum tenerer scelerum, essemq; illius iudicio homicida. Nec tamè hic affuerare velim, peccatum opere perpetratum, non maius esse illo, quod sola voluntate admittitur. Sed quod ipse voluntatis consensus peccatum constituar, etiam si nullum unquam opus subsequatur. Magis siquidem in voluntate, quam in opere, peccata posita sunt. Cumq; hæc ita se habeant, cur non eadem sit bona voluntatis efficacia? Planè id ipsum multo magis in bonis possumus. Deus namque bona voluntati cooperans, eius opus leuius ac tolerabilius reddit. Malæ autem voluntati sola duntaxat illius suffraga: ur iniquitas. Quanto autem gratia diuina bona voluntati coniuncta, sola peruersa voluntate amplius potest, tanto & bona voluntas, diuinæ gratiæ frēta auxilio, quicquid volet, efficacius poterit perficere, quam mala voluntas, sola duntaxat propria peruersitate adiuta. Aio ergo, & quidem constanter, quia per voluntatem possum omnia. Per hanc omnium labores sustinere, cunctos aicere in opes, omnia omnium opera exequi, & quicquid demum cogitari potest, facere quo. Si enim hæc perfectè volo, & sola deficit exequendi facultas:

liben-

libenter autem, si possem, facerem, & quantum possum in his, facere non omittereo, nimirum omnia coram Deo fecisse iudicabor. Nec potest quisquam hanc mihi voluntatis efficaciam vel ad momentum eripere. Imò si voluntas mea maior ac intentior foret ad opus aliquod ab alio perpetratum, quām ipsius facientis: & ego ad operis illius executionem id, quod possem, adhiberem: licet illud forinsecus non omnino perficerem, maius tamen illo pro opere à iusto iudice Deo recipere præmium, quām aliis ille, qui magno hoc labore peregisset. Hoc tamen affirmare non ausim de operibus illis, in quibus amor atque voluntas paria per omnia forent, quodd videlicet in his idem sit præmium agentis, & non agentis. Aureola siquidem, quæ Martyribus præstatur, non habebit is, qui martyrij dolores non sustinuit: licet alioqui tanto feratur martyrij affectu desiderioquæ, quanto illi qui reuera poenas subiere martyrij. Si quis autem affirmare vellet, perfectam voluntatem absque opere tantundem valere, quantum bonam voluntatem simul cum opere: haud equidem contentiosè huic sententiaz refragarer, cùm magna sit bonæ voluntatis virtus & efficacia, hoc quod in se est, ex toto facientis. Si enī reuera tantum ad Deum laudandum voluntatis ac amoris habere potes, quantum vñquam aliquis potuit, id ipsum habes haud dubiè, si modò voluntas tua integra sit, recta, perfectaque. Denique iusto ac recto homini, ob bonæ voluntatis sue perfectionem, nullum tempus nimis breue esse potest. Quando enim sic voluntas est affecta, vt quicquid potest, facere velit, idq; non solum nunc, sed etiam si mille adhuc annis oporteat superuiuere: tunc planè coram Deo totum hoc illi imputabitur, quod tanto interim annorum spatio opere perfici posset. Tunc autem recta est & intégra voluntas, quando nihil omnino vitiosæ habet admixtū proprietatis, id est, quando nihil scienter malitiaz continet, quando à propria vitiositate auersa, imò segregata penitus, in diuinam est voluntatem transformata ac immutata, ita vt nihil iam velit, nisi quod pro suo iudicio & cognitione Deo gratum credit: atque hoc ipsum, prout potest & fieri debere iudicat, & agendo & dimittendo declarat. Quanto autem his voluntas abundat magis, tanto verior & rectior est. Et hac voluntate nihil est quod non possis, siue fit Deum amare, siue quodlibet aliud. Veruntamen non est ignorandum, quodd licet fortassis tantam quis habere sanctitatem appetat, quantam vllus vñquam habuit, non tamen ideo statim eam habet sanctitatem. Tantum autem sanctus est, quantum voluntas illius ad Deum magna est. Vnde si tanta illius, tamq; perfecta voluntas esset, quām alicuius vñquam fuit: eadem quoque illius, quæ perfectissimi, foret sanctitas: quam licet alioqui plurimum affectat, non tamen maior est sanctitas illius, quām voluntas. Sed quærat aliquis: Quæ ergo ratione iam dictam sanctitatem assequi potero, cùm eam neque sentiam, neque aliquod illius in me deprehendam vestigium: multos quoque grandium quorundam operum esse & exercitorum, ac mira quædam facere videam, quorum in me nihil inuenio? Hic iam duo consideranda sunt, quæ congruunt amori. Vnum est, ipsa essentia: Alterum, opus ipsum siue effectus amoris. Porrò amoris essentia, eius est magnitudo, quæ in voluntate duntaxat sita est. Vnde qui bona voluntate est ditior, plus quoque veræ dilectionis habet. Hæc autem in anima latet abscondita, nec quisquam eam in proximo facile discernere potest. Vnde & præceptum habemus à Domine, ne temerarium super alios iudicium feramus. Effectus verò siue opus a-

Aureola
que qui-
bus do-
beatus.

Quando
v. luntas
sunt recta.

Quæ duo
hic con-
deranda.

Math. 6.

**Esse & de-
uotionem
al. quam
suspecta.**

moris, quandoque magnum aliquid esse videtur, ut est iubilatio, deuotio, & a-
lia huiusmodi: sed haec non semper potiora meliora sunt, cum & sine vera
possint charitate subsistere, & natura saepe huiusmodi saporem ac dulcedinem
ministrare soleat, vel etiam Deo permittente, malignus spiritus ea in homine
excitare queat, ut aliquo ille in pretio ab alijs habeatur. Nec ille sanctior du-
cendus est, qui his amplius abundat. Vnde solerter est discutiendum, utrum a
Deo, & cur a Deo, praeſtetur. Saepe namque huiusmodi Deus pro sua pietate lar-
giri solet, ut hominem ad altiora prouocet, & in vita continueat integritate.
Dum vero is, cui haec conferre solebat, in vera dilectione proficit, hanc ei dul-
cedinis instillationem paulatim subtrahit. Porrò etiam si quis in hac consola-
tionē Deo fidem seruet, adhuc tamen vigilanter satis inspiciendum est, utrum
ex vera dilectione procedat: & licet hoc esse constiterit, at nec sic quidem opti-
mum est. Quod inde satis apparet, quod huiusmodi consolatio pro dilectionis
aliquo opere, alteri vel spiritualiter vel corporaliter necessariā, est postponen-
da. Si enim ad illum quis contemplationis pertigisset excessum, ad quem un-
quani vel D. Petrus, vel Paulus, vel Apostolorum aliquis peruenit, sciret au-
tem pauperem quandam infirmum calida egere sorbitiuncula, aut alio quoque
seruitio habere opus: multo quidem melius foret, ipsum a contemplationis in-
teriori quiete exurgere, & pauperi illi in vera charitate dilectionis impendere
obsequium, quam praesenti contemplationis dulcedini immorari. Dei namque
præcepta pro nullo quamlibet magno exercitio sunt negligenda: & Deo gra-
tius est, ut ipsum propter ipsum relinquentes, eius membris ex charitate ser-
uamus. Nec sane credendum est, aliquod hinc nos detrimentum accipere. Quæ
enim ex animi benevolentia deseruntur, multo excellētius restituuntur a Deo,
sicut ipse in Euangelio testatur, dicens: *Qui reliquerit patrem vel matrem, &c. pro-
pter me, centuplum accipiet, & vitam aeternam possidebit:* vbi planè centuplum, sap-
orem illum significat, quem experitur is, qui aliquid pro Dei gloria deserit, ab-
negat, relinquit. Hic namque sapor spiritualis omni illo sapore, quem rei alicuius
propria possessio habet, longe (item centuplo) nobilior est atque præclarior.
Vnde si quis magnopere affectaret diuinum intra se solatiū, Deity præsentiam,
instar aliorum piorum hominum sentire: Deus autem hoc illi negaret, & ipse
in hac parte se ex toto diuino pro Dei gloria resignaret beneplacito, multo ei
verius hoc ipsum præstaretur, quam si sensibiliter idem percepisset. In propriæ
siquidem voluntatis abnegatione centuplo plus saporis est & præmij, quam in
ipsa sensibili consolatione, proprietate retenta. Sanè quicquid a Deo aliquis
sperare vel desiderare potest, siue corporale sit, siue spirituale, totum in ipso re-
perit. Deum autem pari, multo, quam propter Deum operari, præclarius est.
Quod autem interim ex charitate contemplationis studium intermittendum
sit, etiam a postolo testatur, cum ait: *Optabam enim ego if se anahema esse a Christo propter attribus meos,* quod quicquid non de veræ dilectionis, sed sensibilis illius con-
solationis diuinæ subtractione intelligit. A vera siquidem charitate pro nul-
la re mundi vel ad momentum separari voluit. Attamen amici Dei nunquam
diuino carent solatio, quicquid eis Deus siue largiri, siue cum eis face-
re vellet, id summi eorum solatium est, qualecumque demum sit illud, iu-
cundum vel triste. Ceterum multos inuenire est, qui se bonam habere voluntas
arbitrentur, quantum enī minime habent. Dominatur autem eis voluntas

**Vbi Mat
tha pra-
dicta Ma-
tias.**

Matth 19.

*qui reliquerit patrem vel matrem, &c. pro-
pter me, centuplum accipiet, & vitam aeternam possidebit:* vbi planè centuplum, sap-
orem illum significat, quem experitur is, qui aliquid pro Dei gloria deserit, ab-
negat, relinquit. Hic namque sapor spiritualis omni illo sapore, quem rei alicuius
propria possessio habet, longe (item centuplo) nobilior est atque præclarior.
Vnde si quis magnopere affectaret diuinum intra se solatiū, Deity præsentiam,
instar aliorum piorum hominum sentire: Deus autem hoc illi negaret, & ipse
in hac parte se ex toto diuino pro Dei gloria resignaret beneplacito, multo ei
verius hoc ipsum præstaretur, quam si sensibiliter idem percepisset. In propriæ
siquidem voluntatis abnegatione centuplo plus saporis est & præmij, quam in
ipsa sensibili consolatione, proprietate retenta. Sanè quicquid a Deo aliquis
sperare vel desiderare potest, siue corporale sit, siue spirituale, totum in ipso re-
perit. Deum autem pari, multo, quam propter Deum operari, præclarius est.
Quod autem interim ex charitate contemplationis studium intermittendum
sit, etiam a postolo testatur, cum ait: *Optabam enim ego if se anahema esse a Christo propter attribus meos,* quod quicquid non de veræ dilectionis, sed sensibilis illius con-
solationis diuinæ subtractione intelligit. A vera siquidem charitate pro nul-
la re mundi vel ad momentum separari voluit. Attamen amici Dei nunquam
diuino carent solatio, quicquid eis Deus siue largiri, siue cum eis face-
re vellet, id summi eorum solatium est, qualecumque demum sit illud, iu-
cundum vel triste. Ceterum multos inuenire est, qui se bonam habere voluntas
arbitrentur, quantum enī minime habent. Dominatur autem eis voluntas

Roma 9.

pro-

propria, qua sic vel Deum secum agere debere volunt. Sed hi aberrant penitus.

Talis enim voluntas à bona voluntate prorsus abhorret. A Deo namque non solatium internum, siue dulcedo, non hoc aut illud, sed eius duntaxat gratissima voluntas est votis omnibus expetenda. Alia siquidem licet in gratia peti possint, ea tamen immoderatus affectare, imperfectio est. Planè super omnia Deus ipse à nobis id exigit, ut nostram illi penitus voluntatem offerentes, quicquid volet, ipsum facere permittamus: & per hoc in omnibus vera gaudemus pace. Præter hoc autem, quicquid siue nos cum Deo, siue ipse nobiscum loquatur, parum aut nihil prodest, donec cum Apostolo ex sententia dicere possimus:

Domine, quid me vis facere? Tunc nimirum sciet Dominus, quid facere debeat. Et hoc illi multo acceptius est, quam si mira quædam ex voluntate propria pro illius amore nos libenter facere velle dicamus. Super omnia namque quæ vel dicere vel facere possemus, hoc vel maxime Deus poscit, efflagitatque, ut intus in corde dicamus: **Domine, fiat gratissima voluntas tua.** Cùm Angelus Gabriel

Acto. 9.

Luc. 2.

Virgini Matri summa Trinitatis nuntiaret consilium, parum omnia illa, quæ cum eo loquebatur, ad hoc ut mater Dei fieret, conferre poterant. Mox autem ut propriam voluntatem resignauit, & obtulit Deo, vera Dei & sempiterni Verbi mater effecta est: Dei igitur Filium concipiens, eundem quoque & ipsa Filium habere, eiusque vera Genitrix & dici & esse meruit. Nec enim aliquid est, quod hominem securum aut verè instum reddere queat, donec propriæ renuntiet voluntati: quod quandiu non facit, nihil proficit apud Deum, quod quidem ad perfectionem attinet, se nouerit profecisse, tametsi hoc aut illud eligere, etiam cum gratia subsistere possit, modò Deus omnibus anteponatur. Cùm autem ad hoc peruererit, ut seipsum ex toto resignans & offerens Deo, omnia propter ipsum intus & foris, pati ac subire paratus sit, tunc bene curu ipso agitur, & non ante. Tunc enim de omnibus ita quodammodo securus existit, ut est ipse Deus: & omnia magis illi propria sunt, quam vñquam aliquid fuit: talemque hic saporem percipit, quallem nemo absq; hac voluntatis abnegatione sentire meretur. Heu igitur, tam paucos inueniri, qui sic perfectè omnem voluntatem suam diuinæ substrauerint voluntati. Nemo iam prope est, qui funditus mori velit, siue sentiant, siue non. Plurimi sunt, qui hunc aut illum viuendi modum, aut illa vel illa bona appetant: sed reuera totum quod agunt, ex propria plenarie voluntate procedit. Qui autem integra resignatione omnem voluntatem suam in Deum transfudit, & in ipso firmavit, omnia quæ illi Deus in tempore vel æternitate euenire, siue ipso facere velit, libens suscipit, suamque in omnibus voluntatem diuino beneplacito conformat. Itaque nihil equidem dicere verear, vnam saltem Angelicam salutationem, cum suis ipsius abnegatione ad perpetuam Dei gloriam prolatam, etiam multis Psalterijs ex propria voluntate atque cum proprietate propter seipsum cantatis, multo meliorem, imò & utiliorem esse. Nam & is, qui perfectè seipsum & omnia exiit deseruitque, adeo in Deum est receptus, ut quisquis eum cōtingere volet, Deum prius tangere habeat, cùm sit ipse in Deo, & Deus vicissim in ipso: & quicquid ei euenit, totum de manu Domini suscipiens, eundem ob id laudare, eique gratias agere contendit: sicutque velut per Dominum suscipiens omnia, in omnibus quandam experitur suavitatem. Non enim potest aliquid amarum transire per Dominum. Sicut enim, exempli gratia, potus palatum non afficit, nisi prius per linguam defluat:

Qui potissimum
Maria
Dei mā
ter fida.

Cōpara.
tio lepi-
da.

desfluat: quæ si infecta vel acida fuerit, quamlibet alioqui in seipso vintum ducere sit atque suave, non potest alium, quām ingratum, saporem ingerere, ob lignæ infectionem: ita nimirum quisquis seipsum, quod ad vitia attinet, funditus abnegauit, reliquit, exiit, & in Deo iam mortuus est, ita à Deo vndique circumdatur, vt nulla eum creatura, sicut iam dixi, contingere possit, nū prius Deum tangat. Quicquid enim ei euenire debeat, prius per Deum transire habet: vbi saporis condimentum accipiens, tōturn diuinum efficitur. Vnde quanlibet magna sit, quæ illi occurrit, afflictio, quādo prius illam Deus portat, & ipsi profusa vtilitate euenire permitteat, facile illam sustinet, dum eam non de illius, qui hanc ipsi irrogat, sed de manu Domini suscipit. Hoc autem non à seipso habet. Denique nulla vñquam cuiquam occurrit aduersitas, quin eam permettere, diuinæ quodammodo naturæ repugnet: vnde nec vlo eam pacto admitteret, nisi homini eam sciret vtilem & fructuosam. Afflictio enim, quatenus afflictio est, Deo non placet, nisi ob hoc duntaxat incomparabile bonum, quod inde nobis accrescere nouit, & ipse ab æterno constituit & ordinavit. Cumq; ipse, sicut iam ante diximus, simul cum illo, qui se ipsi perfectè resignauit, onus aduersitatis ferat, ipsaq; aduersitas non nisi per Deum istiusmodi eueniat homini: sit inde nimirum, vt ipsa trux seu afflictio, dulcis omnino ac deifica reddatur, & iam perinde sit homini despici vel honorari, amara experiri vel dulcia: quippe cùm hæc omnia in Deo condiantur, & diuina fiant ac deiformia. Itm̄ gratiior illi foret amaritudo, quām dulcedo, vt pote qui illam se magis meruisse, & ideo potius sibi deberi existimat: quia tamen seipsum ex toto diuino resignauit beneplacito, gratum est illi, quiequid ei, Deo permittente, occurrit, omniaq; de manu illius studet accipere. Cùm enim nihil ipse querat, nihil diligit, nec quicquam illi sapiat nisi Deus, ita hunc in amaris atque contrarijs, sicut in maxima dulcedine, capit. Hic planè *lux in tenebris lucet*, & eam hic sentire licet. Nec enim fieri potest, vt aliquis pro Dei gloria quicquam fustineat, quin in eo ipso quod patitur, saporem quandam diuinitatis percipiat. Et licet fortassis nihil illi sentire, id est, gustare contingat sensibiliter, Deo se ad tempus occultante, hoc ipso tamen bene illi quod patitur, non potest non sapere, quo se hoc ad æternam Dei gloriam ferre velle cognoscit. Enimvero Deopurum impendere honorem, diuino sapore carere non potest. Sed obsecro, eur hæc & alia plura, salubria vtrique, dicuntur, nisi vt eis in afflictione sive mentis obnubilatione positi vti conentur? Quem enim alioqui hæc fructum afferre poterunt? Addo igitur adhac: Si quis seipsum ex toto, quod ad vitia attinet, exiens, in Deum transiſſet, diuina præsentia nunquam in quoconque etiam opere fraudari posset. Nam eti in verbis fortè vel operibus sui oblitus excederet, aut alia ei mala in mentem inciderent, minimè tamen ob hæc bona studia & opera sua iam inchoata deberet intermittere. Cùm enim Deus operis eius initium sit, & ipse hoc ad illius honorem inchoarit, facile quoque illis, qui se operi immiscent, defectibus siue incidentijs veniam dabit, sicut hoc & in diuino Bernardo, & alijs Sanctis videre licet. Neque enim, quan- diu hic sumus, ab huiusmodi incidentijs prorsus esse liberi possimus. Nec tamen ob aliquarum admixtionem palearum frumentum rejiciendum est. Reuera huiusmodi prauæ immissiones diaboli siue incidentiæ male, horriai reto, reformato, & cum Deo vivere scienti, non solùm non officiunt, sed & magnum

*Qualibus
affectionibus
in hac vi-
ta carere
nequa-
mus.*

magnum insuper adferunt emolumenntum. Sicut enim Apostolus ait, *diligentibus Deum omnia cooperantur in bonum.*

Rom. 8.

Vt in vitiis impugnatione & reparationibus habere nos debeamus.

C A P V T . X I X .

PS A vitiorum impugnatio, & ad mala propensio, bonis hominibus nunquam absque fructu & profectu magno dilabitur. Est autem duplex bonorum hominum genus. Quidam ita habent, ut vix aut tenuiter à vitiis impugnentur. Alij vero, dum sese occasiones offerunt, tentantur fornicatus, & ac peccata commouentur: verbi gratia, vel ad iram, vel vanam gloriam, vel gulam, vel luxuriam, vel alias quaslibet culpas: intus autem in viribus supremis hortim nihil patiuntur, nec quicquam mouentur, immo etiam peccata huiusmodi auersantur penitus. Fixum nanque atque statutum est illis, nunquam vel iræ, vel superbiz, vel alicui alijs vicio cōsentire: dumq[ue] ab his impugnantur, resistunt viriliter. Et licet fortassis ex ipsa natura quædam eis virtus insita sint, sicut quidam ex natura in superbia, vel iram, aut alias culpas proclives sunt, illis tamen nulla ratiōe præbere consensum acquiescant. Hi longè amplius à Deo laudantur atque probantur: ipsastis virtutes multo illis alijs excellentius nobiliusq[ue] possidēt. Virtutum nāque perfectio, strenua ac legitima decertatione comparatur, sicut & Apostolus ait: *Virtus in infirmitate perficitur.* Vnde & necessaria nobis tentatio est. Non enim coronabitur, nisi qui legitimè certaverit. Certare autem non potest, qui non impugnatur: & absque certamine nemo victoriz palmarum obtinet: immo & turpe foret, sine bello & victoria triumphum agere, aut usurpare coronam. Cūm igitur *vita* nostra plena temptationibus ac prælijs, *militia* sit *super terram*, nec tamen ex nobisipsis vlli temptationi resistere possimus: (quod quidem satis nobis placere & gratum esse debet, cām optatius sit, à Deo quam à nobisipsis virtutem accipere resistendi: eiusq[ue] magis voluntati præsto esse, quam eligen- di habere facultatem. Nihil enim vel in tempore, vel in æternitate iucundijs, nihil est securius, quam proprium esse Dei. Nam sicut Deus in omnibus plena gaudet securitate, ita & is, qui proprius est Dei, securissimus est, & vicissim maiori Detin proprietate possidet, quam rem ullam unquam occuparit.) Cūm ergo, vt dixi, sine Deo nihil possimus, omnino ne- cessarium nobis est, vt & ipsius & gratiaz eius curam habeamus per vigilem arq[ue] perpetuam, quod per ipsum temptationes omnes superare queamus. Enimvero quoties de temptatione referimus palmarum, & Deo gloriam, & Angelis sanctis lætitiam exhibemus, ingerimusq[ue]. Deniq[ue] ipsa ad malum propensio, peccatum non est. Sed perfidere velle peccatum, id vitium est. Sunt tamen aliqua peccata, vt verbi gratia, cogitationes immundæ, quibus diu immorari absque peccato non possumus, etiam si fortassis ad actum procedere nolimus. Namis enim ad mala hominem inclinant. Vnde mox vt illas aduertere contingit, inde citius multa cum diligentia est recedendum, & animus auertendus. Cartera nanque peccata omnia, resistēdo: carnalia autem, melius fugiendo vincuntur. Planē si quis recte valeret in anima, etiam si optio ei daretur, nequaquam tamē vincenda sunt vitiis propensionibus temptationibusq[ue] velle deberet absolui. Quibus enim ista desunt, sine sollicitudine & circumspectione sunt in cunctis actibus suis, nec aduersum aliquid suspicantur, & coronam illam, quæ datur probè certanibus, mi-

a. Cor. 12.

2. Tim. 2.

lob 7.

Quæ refi-

ndo, quo

fugiendo

vincenda

sunt vitiis.

Pugil op*i* nimè percipiunt. Ille autem pugil est optimus, qui vitiosas propensiones & tentationes superat, & dominatur animo suo. Vitiosas præterea propensiones ipsas virtutes in animum inducunt, & nos in Dei seruitio studiorum efficiunt, mentemq; ad Dei & suipius obseruationem & perpetuum quoddam virtutis studium & exercitum excitant: atque ipsa demum sedula vitiosæ propensionis obseruatio, in virtutibus nos confirmat, stabilitq;. Quanto autem nos infirmiores cognoscimus, tanto diuinam nos gratiam & benedictionem ardenter suspirare, ac studiosius obseruare conuenit. Virtus nanque & vitium in nostra confundunt voluntate.

*Vt Deo gratia referendæ sint, quod nobis non solum peccata dimiserit,
sed etiam à multis nos præseruārit vitijs, & vt nos cum dolo-
re & coneritione ad ipsum conuertere debeamus.*

C A P V T X X .

 V M peccatum adeo sit detestandum, vt pro nulla mundi vel prosperitate vel aduersitate quodlibet vel mortale, vel veniale committi debeat, nos tamen interim heu multa nimis admiserimus, mirum profectò est, quomodo nos continere possimus, vt non peccatum per ingentem ac feruidam dilectionem resoluamur, deficiamusq; attendentes vt pius ille & fidelissimus Deus, omnem à nobis impietatem auferens, in nouam nos gratiæ vitam transtulerit, & de inimicis amicos fecerit: quod quidem maius esse, quam mundum creare de nihilo, certum est: vt præterea etiam ipsa peccata nostra, per bonitatem suam ad nostros inflexerit vsus & utilitatem nostram, ita vt, si nos velimus, ipsa quoque nostræ saluti cooperentur. Nec tamen hoc ita intelligendum est, quasi pro peccatis nostris dolere non debeamus: sed ideo nobis illa prodesse, quod nos ad pœnitentiam adduxerint, & humilitatis ac dejectionis nobis præbuerint causam. Est autem & alia humilitatis causa, quam ignorare non debemus. Intemerata namq; Dei Genitrix gloria semper Virgo Maria, cùm ab omni peccato sit præseruata, maiorem se humiliandi causam habet, quam beatissima Maria Magdalena, que sic diuina bonitate à peccatis liberata, sicut Virgo gloria ab ipsis præseruata fuit. Maius etenim beneficium est, à vulneribus illæsum seruare, quam inflictæ curare vulnera. Ita ergo & nos Deo gratias agere tenemur, non solum de peccatis nobis misericorditer indultis, sed multo magis de ijs quoque, quæ incidere poteramus, nisi sua nos bonitate ipse custodisset: & nō tantum de beneficijs iam collatis, sed de omnibus quoque bonis illis, quæ nobis collatus erat, nisi nostra hoc malitia præpedisset. Quanto autem cumulationiora sunt in nos beneficia Dei, tanto & nos illi cum humilitate ac reuerētia gratias abundantiores agere sumus adiūcti. Vnde si quis solerter aduertere velit, ex ipsis quoque virtutibus ei à Deo collatis, & ex Dei bonitate, quæ à profundiori ipsum ruina præseruauit, maiorem præclariorē huius humilitatis rationem, quā ex hoc, quod lapsus, à Deo veniam meruit & indulgentiam, habet, inuenitq;. Cùm autem omnia iam nobis à Deo peccata tam misericorditer remissa sint, vel hinc confidere licet, haudquam ipsi, vt in ea caderemus, permisurum fuisse, nisi & ex ipso casu nostro nostram velle salutē promouere copiosi, & aliquod inde bonum nostrum

Maxima
humilitatis
causa,
quæ.

nostrum clicere, si tamen nosip̄si cooperari velimus'. Dum enim quisque peccator à vitijs resurgens, & ab eis integrè se auertens, Deo perpetuò seruire, eiq̄ue soli viuere statuit: adē se illi benignam exhibet æterna illa ac immensa honestas, ac si nunquam in peccata corruisset. Omnia nanque peccata illi perfectè remittit, nec vñquam illi ea imputabit, etiam si tot essent, quot omnes simul homines commiserunt, si tamē ex animo doleat purè ad gloriam Dei, & ideo potissimum suæ illi iniquitates displiceant, quod cas Deo displicere intelligit. Feruentissima quippe charitas illa, ex qua dolor iste promanat, omnem peccati absunit rubiginem, dummodū magna satis sit charitas ista atque contritio, ex omnibus, vt decet & oportet, viribus procedens. Quanlibet autem parua sit contritio, purè Dei intuitu concepta, Deo tamen multo gratior est omni illo dolore, quem propter seipso omnes simul homines habuere. Denique huiusmodi conuerso peccatori Deus familiaritatē omnem & secretorum suorum reuelationem, quam vñquam alicui impendit, exhibere iam potest. Si enim param eum & idoneum inueniat, non magnopere attēdit qualis ante fuerit. Nam Deus, præsentia d̄ eus est. Qualem vñuniquerque reperit, talem eum suscipit & assūmit. Nec respicit, quid olim fuerit, sed quid modū sit. Ideoq; contemptum omnem & iniuriam, quæ sibi per peccata inferuntur, Deus misericordissimus libenter tolerat, & multis annis benignissimè tulit, vt homo quandoq; ad peccatorum suorum, & æternæ charitatis Dei veram perductus agnitionem, ex his suis amor, gratitudo, reuerentia, strenuitas erga suum Conditorem augeantur, siantq; meliora, & vehementius accendantur. Ista quippe non raro ex peccatorum cognitione oriuntur in homine. Vnde vitiorum probra & contumeliam libenter ab electis suis Deus tolerat, vt eos olim ad magna quedam & sublimia perducat. Cur labi
inventur
etia sum-
mi. Quis, queso, Domino nostro Iesu Christo valis illis misericordiæ sue, Apostolos dico, charior aut familiarior fuit, quorum tanten nemo perslit, sed omnes in peccata ceciderunt, vñus tamen grauius alio? Huiusmodi lapsus tam in veteri quām nouo Instrumento s̄pē Deus etiam in illis sustinuit, qui ipsi postmodum fuere chariores. Et perraro contingit aliquem ad magna quedam prouehi, qui non prius in aliquo lapsus sit. Cur autem h̄c ita circa nos fideliſſimus ille amator noster disponit, nisi vt ex his immensitatem misericordiæ suæ attendentes, ad profundorem humilitatem ac diligētiām sedulijorem ascendamus, ipsiq; deinceps perpetuis temporibus per amorem inh̄reamus, & in ipso nos exercere curemus? Quoties enim per peccati commemorationem, dolor & contritio renouatur, toties & amor & feruens in Deo exercitatio auergeri debet. Vnde mox vt in aliquo te excidisse cognoveris, totis virib⁹ amorosè te ad Deum conuertas, idq; profunda cum displicētia tuip̄suis: & ab omni peccato serio te auertens, minimum illud quod contra Dei gessisti honorem ac he ne placitum, magis quām omnem illam confusionem, damnūm, pœnam, ignorātiām, quæ illo ipso meruisti, ponderare studeas, atque ad Deum, vt dixi, ex vero amore, cum stabili perpetuoq; nunquam deinceps peccandi proposito, te conuertas. Ista autem cōuersio, cum immobili quadam ad Deum fidelissimum amicum tuum dilectione coniuncta erit: cuius nimirum tanta fidelitas est, vt neminem deserere possit, nec potuerit vñquam, qui plena illi fiducia inniteretur. Magna quippe dignatio & displicētia erga nosip̄sos cum vero ac serio nunquam peccādi proposito, & amorosa ad Deum conuersione firmataq; fidutia ex ama-

Poenitentia vera, quae ex amarissimæ passionis ac immensæ charitatis illius cōcepta intuitu, vera poenitentia est. Nam dum poenitens quisque displicentiam & cōtemptum Dei suo damno grauiora ducit, & amplius luget, inde verus amor & magna erga Deum in ipso consurgit fiducia, qua iam sentire incipit, Deum sibi peccata sua libentissimè remissurum. Et hæc contritio non ex timore scrupuli, sed ex pura dilectione trahit originem. Atque per hanc anima spirituali quodam repletur gaudio, quod ipsam extra omnem miseriā & dolorem in Deum subleuat, cum quo fœdus quoddam inuiolabile iniens, ab eodem consolatur. Porro quanto maiori consolatione perfunditur, tanto etiam vera in ipsa augescit contritio: ita ut iam hilariter se ex amore diuinæ iustitiae offerat atque resignet, parata sustinere, ut ipse se Deus secundum iustitiam suam ad perpetuam gloriam suam puniat atque castiger. Dumq[ue] per hanc deificam contritionem se in Deum subleuat, fieri non potest, quin peccatorum suorum ab ipso obtineat veniam, si saltem hoc ei confidere nōrit. Nulla enim, quālibet insignis malitia, vel minimo diuinæ bonitatis punclo præponderat. Quod cūm ita sit, mirum profecto est, quomodo continere se possit homo, ut Deum ex totis animæ sua viribus non diligat, qui ipsum expectauit ad poenitentiam, & poenitentem suscepit misericorditer, atque pro peccatis ipsius in mortem tradidit animam suam. Planē nimis avarus est, cui Deus non sufficit, in quo bona omnia continetur ultra quam desiderare possis. Diuitiae nanque Dei, omnem modum & estimationem excedunt. Sufficiat ergo tibi Deus, & in illius sacratissima vita, amabili passione, morte amarissima te exerce. Sufficiat quoque tibi, quod ille opera tua misericorditer remunerare nouit. Quæ enim ipse ignorat, aut perpetuæ obliuioni traduntur, aut certè ipse ea secundum iustitiam suam punire statuit. Denique recogitandum nobis est, Deum generalem omnium Redemptorem esse, pro quo virtute magis oūm amare, & feruentius laudare, ac gratias agere sumus adstricti, quam si quemlibet nostrum duntaxat redemisset. Singulare nanque gaudium de quolibet beato in cœlis habituri sumus: & quoties eum in illa cœlesti patria aliquis beatorum laudabit, toties noua exultatione perfundemur, quod illum laudari sentiemus, quem super omnia tota mentis intentione diligimus, qui q[ue] hoc ipsum, quod peccatis nostris destruximus, salvare, restituere, reformatre dignatus est. De hac deifica contritione & poenitentia, plura superius in priori offendes capite.

Quodq[ue] vitam districtiorem agere non possunt, non idē se à Deo alienos aut remotos indicare, sed Christum in vera dilectione & omni virtute imitari debeant.

C A P V T XXI.

N F I R M I O R E S quidam, dum vitæ Christi & Sanctorum eius districtiorem & laborem attendunt, sequentia non posse, nec ad huiusmodi intus impelli atque moueri sentiunt, redduntur pusillanimes, & à Deo nimium se remotos arbitrantur, utpote qui vitam districtiorem non agant. Sed in hoc non satis prudenter faciunt. Neque enim vlla ratione vel ob defectus quosdam minores, vel ob naturæ imbecillitatem, vel quia fornicatus asperiorem viuendi modum

**Pusillani-
mum cœ-
solatio-**

dum seruare nequit, vel ob inæqualitatem, quam in seruitio Dei & virtutum sentit exercitio, à Deo se remotiorem homo bonæ voluntatis æstimare debet. Hoc autem summò curabit studio, vt vitia grauiora maioresq; defectus suos ita radicitus euellat, vt pro nulla re, neque pro vita, neque pro morte quicquam aduersus præcepta Dei facere consentiat. Quæ voluntas quandiu in ipso perseverat, non est vnde se à Domino longius abesse suspicetur. Nam si rigidorem adhuc pœnitentiam agere nescit, hoc tantum faciat quod potest: & satis est. Nimirum & Apostolus ait: *Corporalis exercitatio, si quidem sola fuerit, ad modicum* l. Tim. 4:
vtilis est: pietas autem ad omnia vtilis est. In omnibus quippe, quod optimum est, facit. Dum enim pius aliquis alium magna quædam operari cernit, gratias agit Deo, quod hanc illi gratiam & virtutem dederit, vt Christum Iesum, & a lios Sanctos in pœnitentię & bonę vitę austeritate sequi possit: dumq; se talia non posse animaduertit, indignum se fatetur, cui Deus illam, quam alijs dedit, gratiam largiatur: & seipsum coram Deo despiciens, vel in alijs colere & amare satagit, quod se minimè sentit habere vel posse. Qui si interim maiori vitæ a-superioris desiderio & amore teneatur, quam fortassis ille, qui magna opera & duram agit pœnitentiam, & ipse quoque si vires haberet, eadem libens ageret: verius ea procul dubio habet, & maiori dignus censemur præmio, atque is, qui ipsa opera facit. Nequaquam igitur ob ea, quæ facere non potes, à Deo te remotiorem arbitrabere. Nam eti; longius ab illo te abesse suspiceris, ipse tamen tibi proximus est, comes indiuiduus peregrinationis tuæ: & si fortassis ad cor illi non datur accessus, *ad ostium* (sicut ipse in Apocalypsi testatur) stat pulsans: *cui si quis voluntatis ianuam aperuerit, intrat ad illum, & coenat cum illo, & ille cum Deo.* Post coenam autem succedit requies. Nec potest aliquis veram animi quietem obtinere, nisi cum quo Christus coenare & conuiuari dignatur, id est, cuius animam Christus inhabitat. Illius autem habitator est Christus, qui vitam ipsius cum vera patientia, amore, cæterisq; virtutibus imitari & intra se possidere studet: sine quo alia omnia, dura licet, opera magni æstimanda non sunt. Attamen de vitæ distinctione hoc tenendum est, vt obseruet quisque, ad quid à Deo amplius impellatur atque trahatur. Non enim omnes eadem ad Deum via ingredi intus monentur, nec eundem omnes viuendi modum tenere possunt, nec singuli modos omnes. Bona igitur studia & sua quisq; laudabilia seruet instituta, ad eaq; alia quæque reducat, in suisq; institutis cuncta instituta bona comprehendat. Crebra nanque exercitorum & consuetudinum immutatio, animum instabilem reddit. Porrò quicquid boni in aliquo viuendi instituto contingere tibi potest, id ipsum & in alio reperies, si tamen bonus & laudabilis fuerit. Deinde qui pure Deum nec aliud quicquam intendit & amat, & similiter omnes alios in suis exercitijs & modis hunc solum intendere & amare desiderat, hoc ipso omnium bonarum consuetudinum atque institutorum fit particeps. Quod etiam intelligi licet de quorundam Sanctorum aspera & austera viuendi ratione. Charitas quippe omnium bonorum illorum, quæ in alio diligis, particeps reddit. Veruntamen licet omnes non eundem modum seruare, nec eadem forinsecus via possimus ingredi, intus tamen eadem omnino via, via vtique amoris, omnes incedere oportet. Quisquis enim Deum non amat, ille necdum modum aliquem habet, & claudus est. Sed dicat aliquis: Cùm ipse Dominus ac Redemptor noster sublimissimum viuendi modum tenerit, non proinde me-

Apoc. 8.
Cuitan-
tum &
quæ mode-
vera qui-
es obli-
nenda.

Quomo-
do bono-
rum om-
niū quis
particeps
fiat.

Aaaa

ritè

Ioan. 13. rite ipsum sequi debemus? Ita plānē. *Exemplum enim dedit nobis, ut sequamur vestigia suis.* Et quanto ei similiores, tanto & sanctiores sumus. Sed tamen in omnibus ipsum foris sequi non possumus. *Exempli gratia: Ieiunavit ille quadragesima diebus & totidem noctibus.* Non hoc præsumit infirmitas nostra. Sicut enim alia plura, ita & istud ea intentione fecit, ut ipsum in hoc non corporaliter, sed spiritualiter sectemur. Vnde summo studio nobis enitendum est, ut sciamus quomodo ipsum prudenter & rationabiliter sequi possimus. Sanè in imitatoribus suis hoc semper præcipue dilexit, ut se in Dei & proximorum omnium fideli dilectione sequerentur. Vnde etiam ait: *In hoc cognoscunt omnes, quia discipuli mei effisi, si dilectionem habueritis ad invicem.* Ideoquæ rationale sive spirituale opus soli exteriori operi præferendum est, meliusq; censendum. Interim nihil minus quantum facultas admittit, ipsa dilectio operibus comprobanda est. Ieiunavit Christus *quadragesima diebus.* In hoc illius & tu imitator factus, ab omnibus quidem vitijs spiritualiter, & præter hoc, quantum potes, etiam corporaliter ieiuna. Huc autem necessarium est, ut tui ipsius curam gerens peruiilem, vbi cūque te ad mala inordinatius propensum repereris, ibi statim te deferas, ac prauæ affectioni propensionisq; resistas. In corporalibus nanque, ad quæ procliviiores sumus, seipsum quisque studiosius abnegare, vincere, & Dei amore mortificare debet, ut verbi gratia, in accurriori cibo & potu, & id genus alijs, quibus necessarij non indigemus. Sæpe etiam fit, ut quidam minus patienter ferant verbum aliquod asperius prolatum, quod nullius alioqui momenti est, quæcum plerique alij etiam dura verbera & contumeliosa verba. Quisque igitur pro extera Dei gloria minora quælibet sufferre discat, cum ipse pro salute nostra gravissima quæque perpeti non refugerit. Denique hoc pacto Christum in omnibus pro nostrarum tenuitate virium sectari debemus, à quo etiam nos haud quaquam remotos suspicabimur, quandiu illius præcepta seruare, & voluntati morem gerere volumus. Quanto autem obedientia & humilitate excellentius prædicti fuerimus, tanto etiam plura sustinere, & Christum melius sequi, valebimus. Neque enim Christo aliquis aut obedientior aut humilior fuit, qui est benedictus in secula. Amen.

Saluberrimas has Institutiones Christus singulari quadam gratia D. Ioanni Thaulero scribere concessit. Quibus edocemur, ut vires nostras interiores exteriore sive Deo captivas tradere, cuncta opera nostra per ipsum; & cum ipso humiliter ac animo resignato exequi, & ut nos in Dei donis ac visitationibus gerere debeamus.

C A P V T X X I I .

VISQVIS Dei familiarem optat amicitiam, ille sensus suos extiores multa cum diligentia frēno quodam semper constringere, nec vñquam eis habenas laxare debet, neque admittere, ut in vñllis vel rebus vel operibus suam querant, soueant, sectentur delectationem. Ea plānē quæ recta ratio necessaria cōser & commoda, illa quæ pro interna spiritus quiete faciunt, omnibus capere permittitur. Imò quicquid huic conserre potest, hoc ea, & non alia, consideratione sumere licet, non ut commoditatē vel delectacioni, sed ut spiritui seruiantur. Idq; de omnibus ho-

nestis

nostis ac licitis intelligendum est, vt est cibus, somnus, iacere, sedere, dormire,
 & id genus alia. Præter hæc etiam vires interiores refrænandæ sunt, nec pro-
 pria eis earum est actio permittenda, donec edomitæ ac sua libertate spoliari,
 adeo subiectioni assuefiāt, vt Deus suum in eis queat opus perficere. Denique nō
 multis retro diebus quidam in tali virium suarum restrictione constitutus, à
 Deo audire meruit: Ecce in hactui resignata derelictione abundantius ac effi-
 cacious me precaris, quām vñquam in omni vita tua, siue verbis, siue modis, de-
 fiderio, voluntate vel intellectu me rogaueris. Quantum igitur potes, in hac inte-
 riori captiuitate persiste, hoc sedulū agens, ne quid sine necessitate appetas, nul-
 quam sine necessitate exeras, nihil inane cogites, nihil quod necessitas nō exigat,
 loquaris. In omnibus quoq; institutis & operibus tuis, hoc prævia cogitatione
 perpende & obserua, quid vel quomodo velit Deus: atque hæc perpetua sit ora-
 tio tua, cui nec addas aliquid, nec minuas: *Fiat, inquiens, voluntas tua.* Ad hæc,
 omnem exteriorem occupationem, etiam in sanctis ac licitis rebus, & cum bo-
 nis hominibus, & internam externam sollicitudinem siue curam, prudēter ac
 honestè à te reiicias: hoc solum obseruans, vt Domino Deo tuo perpetuum agés
 Sabbathum, ipſi, quo minus suum intra te queat opus agere, obicem nō ponas.
 Dum verò necessariò foris aliquid agendum est, per uigilem Dei tui in ipso op-
 re curam habeas, & quod tuum est, abnegare & perdere etiam cum diligētia co-
 neris. Opera nanque quæ foris facienda sunt, nec vlla ratione declinari possunt,
 non cum proprietate, sed nudè: nō ex propria virtute vel meditatione, sed hu-
 mili, resignato, quieto, ac paupere spiritu: non, inquam, ex propriarum virium
 præsumptione, vel proprio habere seu velle, sed ex vera in diuinum beneplac-
 citum resignatione, perficienda sunt. Ut verbi gratia: Si plena mihi à Deo autho-
 ritate concessa, nouem Angelorum Ordines pro meo arbitrio regere mihi lice-
 ret, & insuper adhuc alioseiusdem numeri Ordines, qui nō minus quām isti De-
 um laudibus & amore prosequerentur, & quæ ipsius essent, vt isti, creare pos-
 sem, (quod nemo dubitat magnum quid & ineffabile esse) hoc ipsum ex amore
 libēs exire ac resignare deberem, quando id per alium Deus perficere veller, aut
 saltē nō per me, vel nō omnino per me. In his enim & alijs omnibus mea pror-
 fusa abnegata, illius me voluntati cum timore humili subjicere debeo, tam in a-
 gendo quām dimittēdo. Quod dum facio, s̄pē meipsum minus in operibus ex-
 ternis quero retineō, quām fortassis in ipsa me quiete & otio retinebā. Porro
 in omni exercitio vel insti:tuto, vbi natura fouetur vel seipsum querit, eadem
 deprimēda est & mortificanda: & hoc etiam in artibus internis, in exercitijs in-
 tellectu:s, aut imaginarijs cogitationibus, quas phantasia componit cōgerit, &
 vbi cunq; intellectus suas querit oblectationes, etiam in proprijs actibus, in qui-
 bus inordinatus delectatur, & magnū quendam sensibilem experitur saporem
 atque dulcedinem, in his, inquam, omnibus omnino propter Deum nobis ipsis
 emori, & simplici quadam puritate ac pura simplicitate & fide simplici Deo in-
 nitit debemus. Atque hanc fidem etiam ore intefim, ita vt à nobis audiri possit,
 proferre, (quod nimirum hostem tartareū recedere cogit) & dulcissimum Sal-
 uatoris nomen Iesu s̄pius compellare curabimus. Vbi etiam hoc notandum est,
 vitam & passionem Christi, modo quodam essentiali & in formis meditata
 exercitata m̄g, centuplo maiorem afferre fructum & utilitatem, quām in for-
 mis & imaginibus tantū, non etiam essentialiter exercitata. Et hoc plurimura

Matth. 6.

Opera ex-
ternæ quā
peragendas.Natura v-
biq; mor-
ticanda.

Aaaa a

quoque

Opera cui quoque prōdest, si quis fortē in Horarum persolutione fuerit negligētor. Cāmque sua autem necessariō & per gradus aliquid alicui faciendum incumbit, quo tunc omnia maiori suis siue cum nihil pensione & abnegatione facit, eo & vtilius fecerit: quoqū hunilius, eo sublinius: quo arctius, eo latius: nec in his facile nimius esse potest. Quo citius extra seipsum, extra verum nihil sum in Deum trāsferit, eo fecerit melius. Hic nanque omni suo nihilo deperdito, in ipsam superessentialē Dei essentiam immergitur, cuius essentia agnitiō quanto magis negatiua, deficiens & muta est, (sicut D. Dionysius ait) tanto vtilior, prēclarior, vērior est. In hac caligine ipsa lux diuina clarissima inuenitur: & quanto caligo obscurior, tanto & vērior cognitio, nisi fortē Deus ipse seipsum manifestare velit. Quod dum facit, quis est qui negare possit? Sed huic reuelationi innitendum non est, & ipsa nec peti, nec recusari debet. Vt illa possumus, sed frui omnino non licet. Soli Deo ex toto & purē est innitendum. Manus ad aratrum mitti debet, sed nec retro, nec sursum, nec ad vlla Dei dona respiciendum est, siue lux aliqua, siue sapor sit, vel quicquid spiritui donari potest: sed hēc omnia, siue in spiritu, siue in natura contingat, veluti in somno suscipiētes, nihil inde penitus nobis ascribemus, nec in ea cum aliqua estimatione nostros figemus obtutus, aut ea considerabimus, sed cum simplici humilitate, amoroso timore, abnegata resignatione, vera mortificatiō, & pura demum ac nuda tam nostris fororum, quām rerum omnīū paupertate, quē & destituta sit ab omnibus, in ipsa nos immergemus: iūd & hūc ipsi paupertati renuntiabimus, excidemusq. Certēneq; nucleus arborem, neq; flos fructū producere potest, nisi prius hoc ipsum, quod esse vidētur, penitus moriatur & pereat. Quis autem, obsecro, tam sapiens vñquam fuit, qui vel in nucleo arborem, vel in flore fructum conspicere potuerit? Aliena sunt hēc, & dissimilia valde: sed tamē quo flos amplius emarcescit, deficit atque perit, eo magis ac magis fructus apparere incipit & crescere. Ita planē qui seipsum & omnia sua studiosius abnegat, & exit, & tam à se ipso quām ab omnibus perfectius deficit, moriturq; ille in Deo verius, essentialius, ac fructuosius esse inchoat. Itaque ad dona Dei, & ad omnia illa, quæ ex Deo procedunt profluentq; neque essentialiter, neq; experimentaliter respiciendū est: sed cum fide simplici Deo nos penitus subjcere, & ipsum solum velle & intendere deberimus. Hēc quippe voluntas vel intentio, qua solum Deum purē volumus, nunquam errat, nunquam Deum negat, siue mediteris, siue non mediteris, siue ores, siue non ores, seu quidvis aliud agas. Quanquam ista voluntas, vel (vt dixi) intentio, non propriè dicatur id, quod nos communiter Intendere. intentionem & Intendere dicimus, cum intendere sit, aliquid iam actu velle: nec quia sūt hoc etiam innaturat, quod est proprium venari commodum. Attamen quia aptius vocabulum nō occurrit, ipso nos interim vti oportet. Sanē est quiddam, sed occultum valde, in ipsa natura, quod proprium semper in omnibus querit & intendit commodum. Huius nec ipse Saluator noster omnino expers fuit. Sicut enim in Euangelio legimus, plurimū illius natura siue sensualitas moriē exhorrebat. Sed spiritus plena autoritate carni prēsidē dominansq; in hęc fecit verba Domini minū prout pere: *Pater, nō mea, sed tua voluntas fiat.* Sic ergo semper naturę siue sensualitatis rebellio spiritu vincēda est ac edomāda, vt ad min' deliberata voluntate in nullo propria siue priuata vtilitas, seu aliqd nōstū à nobis queratur. Porrò qui sic pura ac nuda solius Dei intentione & questiō ferūtur, & agūtur, & ipsius

Quis in Deo maxime esse insipiat. Ita plane qui seipsum & omnia sua studiosius abnegat, & exit, & tam à se ipso quām ab omnibus perfectius deficit, moriturq; ille in Deo verius, essentialius, ac fructuosius esse inchoat. Itaque ad dona Dei, & ad omnia illa, quæ ex

Deo procedunt profluentq; neque essentialiter, neq; experimentaliter respiciendū est: sed cum fide simplici Deo nos penitus subjcere, & ipsum solum velle & intendere deberimus. Hēc quippe voluntas vel intentio, qua solum Deum purē volumus, nunquam errat, nunquam Deum negat, siue mediteris, siue non mediteris, siue ores, siue non ores, seu quidvis aliud agas. Quanquam ista voluntas, vel (vt dixi) intentio, non propriè dicatur id, quod nos communiter Intendere. intentionem & Intendere dicimus, cum intendere sit, aliquid iam actu velle: nec quia sūt hoc etiam innaturat, quod est proprium venari commodum. Attamen quia aptius vocabulum nō occurrit, ipso nos interim vti oportet. Sanē est quiddam, sed occultum valde, in ipsa natura, quod proprium semper in omnibus querit & intendit commodum. Huius nec ipse Saluator noster omnino expers fuit. Sicut enim in Euangelio legimus, plurimū illius natura siue sensualitas moriē exhorrebat.

Sed spiritus plena autoritate carni prēsidē dominansq; in hęc fecit verba Domini minū prout pere: *Pater, nō mea, sed tua voluntas fiat.* Sic ergo semper naturę siue sensualitatis rebellio spiritu vincēda est ac edomāda, vt ad min' deliberata voluntate in nullo propria siue priuata vtilitas, seu aliqd nōstū à nobis queratur. Porrò qui sic pura ac nuda solius Dei intentione & questiō ferūtur, & agūtur, & ipsius

Marc. 14 *Pater, nō mea, sed tua voluntas fiat.* Sic ergo semper naturę siue sensualitatis rebellio spiritu vincēda est ac edomāda, vt ad min' deliberata voluntate in nullo propria siue priuata vtilitas, seu aliqd nōstū à nobis queratur.

Luc. 22 *Pater, nō mea, sed tua voluntas fiat.* Sic ergo semper naturę siue sensualitatis rebellio spiritu vincēda est ac edomāda, vt ad min' deliberata voluntate in nullo propria siue priuata vtilitas, seu aliqd nōstū à nobis queratur.

Mat. 6 *Pater, nō mea, sed tua voluntas fiat.* Sic ergo semper naturę siue sensualitatis rebellio spiritu vincēda est ac edomāda, vt ad min' deliberata voluntate in nullo propria siue priuata vtilitas, seu aliqd nōstū à nobis queratur.

ipſius tractum fine certo sequitur modo vel exercitio, quod tantū perfectorū est, hi grauiſſimē diſjudicātur ab illis, qui ſuis lucris deferunt, ſua venātū cōmoq; qui magnam quādam p̄z ſe ferunt ſanctitatē, multosq; peculiares proprie voluntaſis modos & exercitia habēt, quibus illi alij, ſicut dictū eſt, carent, utpote qui Deo Opt. Max. in quolibet euentu prompte & ex animo subdiſi ſunt, nulli certo extero modo vel exercitio cum proprietate inhārentes, ſed omnia ſuſcipientes de manu Domini, eidem rurſus omnia offerunt, nec aliquid libi de re qualibet vſurpat. Eodem modo cūm donum aliquod ſpecialē à Deo alicui impēditur, & iſ foris occupari habet, ſiue in capiendo cibum, ſiue aliquid faciendo operis, ita purē ſtudeat donum illud in Creatorem refundere, vt nec imaginē illius apud ſe reſidere patiatur: relinquat omnia illi, cui^r ſunt, & quod faciendū eſt, faciat humiliter, ſimpliciter, rationabiliter, & quātum potest, ad interiora festinus redeat. In externis quoque operibus hoc obſeruandum eſt, vt tam opera quām loca, quām humilitati & charitati quām maximē congruunt, quisque magis expetat & aſſumat. Et hæc virtuosa opera ex oculis, manibus, operibus auribus, pedibus, habitu, cunctisq; exteriis ſimul & interioreis actibus relucere exterois obſeruan- debent. Simulq; cauendum eſt, ne quis alios docere vel iuſtituere, iudicare vel reprehendere facilis fit: quin potius, quantum fieri potest, ab omnibus quisque ſe prudenter exutiat, & in omnibus ſe ſe humiliter ſubijciat Creatori. Omni quoq; cognitioni intus ſe oſſerenti renuntiet, & Deum ſuam excedere cognitionem mālit. Dei namque cognitio ſiue confeſſio, ſubfifteſt. Eo autem quo omnem cognitionem tranſcendere intelligitur, & omnia de ipſo negantur, magis proficiimus & prouehimur ad altiora. Quanto enim Deus omnem intellectus noſtri captum excedit, & amplius in nobis exaltatur, tanto noſiſſos ad ima deiſcimus, vilipendimus, abnegamus. adeò vt iſam quoque excedamus humilitatem. Si quidem ita pura, ſimplex, eſſentialis hæc nihilipenſio eſt, vt iſam quoque humilitatem tranſcendat: & tanta eius eſt excellentia, bonitas, rari- tas, vt certum ei non poſſit nomen imponi. Quanto namq; Deus illi amplius exaltatur, & ipſe ad quandam inattingibilem, incomprehensibilem caliginoſam magis ac magis pertingit cognitionem, tanto quoque ſpiritus in quoādam nihilum & ſui abneſationem deſcendit. Et quo magis ſibi ipſi moritur, excidit- quē, eo in Deum amplius ſubmergitur, perditq; ſemetipſum. Porrō ſicut nemo dignè explicat, quām hæc in Deum p̄z clara ſubmersio fit, ita nec dici poſteſt, quanta ibi malitia & peruerſitas oriatur, dum ad ſe quis reflectitur. Maius hīc, quām ſuperbia ſit, crimen admittitur. Sanè Luciferi excessus & auerſio nō pro- priè ſuperbia dici poſteſt, cūm & peior & iniquior ſuperbia fuerit. Ita & hic tam graue & enorūme poſſet crimen admitti, quām ſuit illud Luciferi. Omnis igitur actio tua ex ipſo interiori fundo in Deo & ſpiritu paupertate, & tui ipſius reſi- gnatione ſiat ſtabiliatur quē: & ſecurē diuinæ bonitati confidas, quod te nec fal- li, nec ruinam facere permittat. Cæterū interdum ſupernaturale quoddam in ſpiritu Dei fulget deſiderium, quod adeò ſe maniſtentum exhibet, vt dubita- ri non poſſit, quin ſit ipſe Deus; velut ſub repenteño fulgore conſpiciendum ſe p̄ghens. Iſta namque viſio tam ſubita, adeoq; velox eſt, vt nulla rei viſe imago remaneat: nec omnino quidnam fuerit, ſciri poſſit vel intelligi, hoc ſolo pro certo cognito, quod aliquid fuerit, quamuis deſiniri, quid fuerit, non poſſit. Quod autem aliq; in genere ſuī deſiderium in anima nō excitārit, nec aliquam

Luciferi
arrogati-
superba.
voce nō
ſufficere.
Actio om-
nis qui
futura.

viſio niſis
diuine
natura.

Quæ lux tenebris dicenda. intra se renouationem is, cui contigit, experiat, non idē accidit, quia fallax lux visa fuerit, sed præ illius subtilitate neque intellectus, neque sensus ipsam apprehendere potuere. Vnde nec aliqua illius remansit imago. Quæ nimurum si inhæsisset homini, aut intellectus aliquid illius apprehendisset, Deus procul dubio non fuisset: diuinum tamen aliquid esse poterat. Ipsi nanc animæ funde nec Angelus, nec dæmon, nec quicquā omnino, nisi summis ille, qui hanc crevit, spiritus illabi potest. Denique lucis illam corruptionem, si tamen lux dici debeat, præ sui incomprehensibilitate & cæcitate nostra, etiam tenebras vel caliginem appellare licebit. Quod autem adē momentanea, breuis, subita est, hoc tum ob eius nobilitatem & exiguitatem nostram, tum etiam ob intellectus perscrutationem, cuius omnem omnino capacitatem excedit, accidere nouerimus. Dum enim ipsam intellectus apprehendere nititur, subitè illi elabitur, auolatq. Quod tamen & hac ratione ex magna erga nos fidelitate sua Deus permittit, ut quod præcipue diligite, in electis suis excitet, actualem videlicet proprij nihil cognitionem, præsentem sub Deo submissione in vera suipius abnegatione, & illius submersionis in animæ fundo renouationem. Iam si fortassis hac singulari, amabili, occulta percepta gratia, fœdissima quædam intus se se animo tentatio ingereret, quod fieri posse dubium non est, & hac ille, cui occurreret, sapienter vti nōset, maiorem hinc profectò utilitatem, quam ex donis quibus liber, animo iucundis & gratis, perciperet. Huiusmodi nanc tentatio & quævis alia actio vel passio, ad illius purissimi boni susceptionem præparant atq coaptant hominem: quod quanto ineffabilius, incomprehensibilius, magis incognitum, ab omni imagine remotius atque velocius est, tanto quoq verius, securius, rectius, purius, profundius, interius, vtilius esse probatur.

Ut externa opera in Deo agere, & in ipsum per hamilem omnium rerum abnegationem seu resignationem, iugiter redire ac manere debeamus.

C A P V T XXIII.

A Martha qui ad Mariam pro-
perandū.

VOTIES ex rationabili causa Marchæ nos officium gerere, & foris occupari oportet, quantum fieri potest, magna sub celeritate ad interiora redeundum nobis est, & Mariæ exercitia resumenda, omnis ad exteriora sensuū excursus restringendus, nec vlt̄ omnino quarunlibet rerū retinendæ imagines, in quibus natura seu sensualitas occulte souetur & libenter immoratur, calux quædā interim excusationis obtendes velamina. Vnde cōsultum cuiq est, vt citius hinc auerlus, & ad interiora regressus, intimū animæ ſuæ fundum, ybi Deus semper illi præsentissim⁹ adeſt, introeat: & illuc cū perseuerati strenuitate, humili timore, & suipius vili pēnitente Dominū præstoletur, ac intellectū ſuū Deo continentē immorando deprimit, idq magno studio & multa diligētia obſeruet. Natura siquidem & intellectus nimium rationib⁹ abundant. Ideoq totis viribus intellectus in obsequium Christi captiuadus est, ac omnino deprimendus & excæcandus, Deoq ſubsternendus inſtar rustici alicuius, nec ipsam Dominicam orationem scientis: nec penitus quicquam de magna illa & multiplici luce & illuminatione, intus ſeſe offerente, ſentieandū. Noli, ô fidelis anima,

intus disperadò perquirere, quænam illuminatio gratia sit vel naturæ; nec usquam nisi in solo nudo & incognito Deo tuo quiescas. Hunc ama & intende. Huic puro amori & intentioni nulla se falsitas miscere potest. Et licet fortassis excessus aliquis h̄c contingat, sicut & interdum accidere solet, facile illi remedium est, si in hac saltem intentione persistas. Huiusmodi cruces multiplices sufferendæ sunt. In hac nanque multiplici infirmitate, si studiose propositum tuum renouare, & ad interiora s̄æpe velociterq; redire satagas, ipsa veritas exoritur. H̄c autem introuersio cum omnibus tam supremis quam infimis viri-
bus, cum natura & absque natura, cum tota demum anima fieri debet. Quod sio quisfa-
cienda.
 quantæ nobilitatis sit, quantumq; afferat emolumenti, quis explicet? Nam si per
 diem millenis vicibus hanc introuersionem renouare foret possibile, semper
 ibi vice qualibet noua puritas, noua gratia, noua lux, noua virtus nasceretur.
 Hoc tantum quisque curet, vt hanc introuersionem simplici quodam modo in
 Deo suo, cui credit, exerceat: nihil attendens omnia illa, quæ sibi occurrunt, siue
 lux aliqua sit, siue gustus. O si quis intus & foris stultus fieri, & humana iudicia
 surda vellet aure negligere. Hoc autem vel maximè illis fructum adferret in-
 comparabilem, qui ingenij & intellectus acumine pollēt, quibus profecto mi-
 rum aliquid breui experiri contingere, quod nemo capere, nemo verbis possit
 consequi, idq; longè excellentius, quam alicui natura simpliciori. Nam & la-
 bor cis grauior incumbit, magis tamen sudandum est. Præterea quicquid foris ne-
 cessariò agendum est, ita certis & congruis horis deputandum est, vt cùm na-
 tura alioqui melioribus vacare non potest, tunc huiusmodi siant, siue sit legere,
 siue scribere, siue manibus operari: ita tamen, vt sine necessitate diu in his non
 ipmoremur, sed ad interiorum animæ fundum ac Deum illic præsentem re-
 deamus quam propere. In omni quoque externo opere obseruandum est, quid
 Deus intus nobis facere permittat, quidq; placitum sit illi. In cunctis namque o-
 peribus & exercitijs, diuinæ semper voluntatis intus est ratio curâq; habonda,
 nec illi vñquam in re qualibet vel deesse vel aduersari debemus. O mori & de-
 fieere, quam præclarū in te habes esse & fieri inclusum? Ad h̄c Dominicæ pas-
 sionis amaritudo quotidiana est meditatione eeuoluenda, idq; non arida qua-
 dam consuetudine, sed eam cum ingenti dilectione percurrendo, atq; in ipsam
 sese immergendo, nec in hoc nisi solum Deum purè querere, ipsumq; tota men-
 tis intentione suspirare. Quid si fortasse desiderium non sentiatur, hoc ipsum à
 Deo summopere desiderandum est, vt desiderare queas. Similiter si non nihil
 occumbat dilectio, in eaq; te desidere sentias, amor in amore renouetur, ac
 in perpetuam Dei dilectionem te immergendo, ipsum, quo se hac eadem pro-
 te diligere velit, attentius ora, cumq; vera te illi intentione resigna. Quic-
 quid autem dehinc ab ipso percepis, siue lux sit, siue tenebra, siue per verba,
 siue per silentium, eandem in omnibus animi tranquillitatem obserua, hoc iu-
 giter cantans: Domine, quicquid vis, & sicuti vis, ita planè fiat. Nunc igitur, di-
 lectissimi, ex vero corde desidero, vtq; & vos idipsum vñà mecum desideretis,
 vehementer auctor, me mortalium omnium nouissimum fieri, & inter omnes in-
 sumum vbiq; gradū locūq; tenere. Et quādo me in sublimiori cōstitui loco con-
 tingit, ex imo cordis me ad ultimū nouissimumq; destrudi peto, & sub vilissimo
 abiectissimoq; nebulone vel scurra collōcari. Sed & h̄c ipsam nihilo min' vo-
 luntatē resigno ac desiderium. Quanvis enim hoc ex animo vellem, & cū omni
 gratia

Exercitia
quæ tidia-
na qui o-
dinanda

Christi
passio qui
recogi-
tanda.

Resigne-
tionis ve-
re speci-
men.

gratitudine lætitiaq; velut excellentissimum quiddam susciperem, hoc ipsaas-
men penitus resignato, in potissimum Dei me immergo beneplacitum, quo-
modo vel vbi me ipse habere voluerit, animo gratissimo recepturus. Hicq;ue
iam in eadem Dei gratissima dulcissimaq; voluntate, pro eodem mihi est sub-
lime & humile, prospera & aduersa, honor & ignominia. Vnde iam non mihi
tarunt, sed & cunctis amicis meis impensè cupio, fauo, exopto, vt nihil vobis
sapiat, nihil vos delectet, nisi eadem ipsa acceptissima voluntas Dei. Fator, sa-
pe in me voluntates & desideria multa, etiam bonorum operum & exercitio-
rum, vt verbi gratia, nunc è proficiscendi, nūc hoc aut illud moliendi, oriun-
tur: sed his omnibus extempò dimissis, diuino me per omnia beneplacito sub-
mitto. Ipsaq; bona voluntate mea (si tamen perfecta fuit) ea omnia coram Deo
compleui, manens interim vbi illi placet, in quo mihi loca omnia satis accepta
grataq; sunt. Ita planè vehementius oro & exopto, vt vos qui amici mei vel di-
ci vel esse vultis, omnem omnino tam vestri quam illorum omnium, qua vel
haberis, vel potestis adipisci, in cunctis rebus abijciatis proprietatem, & à crea-
tis omnibus, viris & sc̄minis, animum vosq; totos expediatis, nisi quatenus ibi
Deum queritis & intenitis. Vnum sanè è duobus eligendum est, aut naturæ re-
pudiare consuetudinem, aut Deum. Mihi profectò longè gratius foret, sicut &
vobis omnibus esse debet, magni cuiusdam & tetri facinoris innocéter notam
sustinere, quam vel leuissimi alicuius peccati coram Deo reos esse. Quæso, dis-
camus omnes solum Deum intus ex fundo diligere, & etiam abiectiorem vi-
uendi modum sectando forinsecus amare. Et quia, prò dolor, omnes hoc à se
abiectioris vitæ reieccere studium, amici Dei ex amore ipsum reuocare ac præ-
ferre debent in vestitu, in apparatu, & in omni actione sua, nitentes pro virili,
vt in his non nisi vera humilitas & perfectus mundi contemptus reluceat. Sub-
ijciat se quisque non Deo tantum, sed & omni creaturæ: & qua sibi cōmissa non
sunt, nemo iudicet, nemo reprehendat, ne forte, dum vni vult incaute vulnieri
mederi, decem alia infligat. Neminem pro defectibus quibuscumque dijudicet,
sed se vilissimo cuiq; in vitijs parem arbitretur. Si quid enim præ illo virtutis
habet, non suum, nec de suo, sed Dei solius esse fateatur, ipsaq; illud omni cum
gratitudine in humili timore acceptum ferat, & referat in ipsum. Quantum in
se est, pacem cum omnibus sectetur, atq; vt sibi à Deo remitti optat, & ipse cun-
ctis det veniam: à creaturis mortalibus & occupationibus quibuscumque intus
& foris liberum se seruet, se ad se in fundum suum recipiat: quenque sua sinat
tractare negotia, & ipse suam in omnibus salutē ac profectum operetur. Deum
ex toto ac indiuiso cordis fundo, purè simpliciterq; diligit & intendat: verbo-
rum pompam & intellectus abijciat fastum ac curiositatem, ne erroribus im-
plicetur, sed in vera humilitate ac resignatione fixus permaneat. Quicquid ad-
uersitatis vel doloris intus aut foris occurrit, totum de manu Domini susci-
piens, pro amore & laude ipsius ad extremum usque patientissimè ferat. Ac-
cusatus non se excusat, nisi forte paucis ijsdemq; simplicibus

Quid va-
ria dñi
decijs a-
girato fa-
ctendum.

Cul virtus
omnis
aceperum
serenda.

verbis: sed seipso abnegato, omnem discat ac-
cusationem æquanimiter
perpeti.

Vt rati-

*P*er vnum cum Christo fieri, & in celis conuictari debeamus.

C A P V T X X I V .

C i o (inquit Apostolus) *hominem in Christo*. Pauci verba haec, vt dicitur, intelligunt. Ad hoc planè, vt vnum simus in Christo, illud omnino requiritur, vt quicquid vnum non est, & aliud, quam in Christum, respicit, siue exterior, siue interior homo sit, penitus resignemus ac deseramus. Quotquot in illa cælesti agum beatitudine, adeò vnum sunt, vt singuli ex totius cordis sui ingenti fauore ac benevolentia, ita de aliorum gloria gaudioque, sicut de proprijs, lètentur. Adeo ipsorum diuinæ voluntati concors voluntas est, vt qui minimus est inter omnes, excellentissimi beatitudinem non ambiat. Sic planè & nostram voluntatem diuinæ vniuersitatis esse oportebat. *Non enim est apud Deum distinctio Iudei et Greci*. Si vas electionis Paulus adhuc supereret, dubium non est, quin vnum fortasse maiori quam aliud dilectione ac familiaritate prosequeretur: nec tamen hoc vel in minimo, nisi Christi contemplatione per omnia, sicut quenque vel in Christo inueniret, vel in Christum reducere vellet atque deberet: nec amplius vlo modo. Ita nec in nobis aliquid esse debebit, quod diuinæ non sit consonum voluntati. Imò nec propriam beatitudinem, nisi in Christo amare vel intendere, nec vicinus vel remotius, altius vel humilius, in illa superna patria collocari velle debemus, quam & nunc & ab æterno summo placuisse & altissimo Deo, id est tam nobis in eodem commune, charum, gratumque erit, vt nihil appetamus aliud. Huc verò nihil ita mihi conferre videtur, quam vt velut clavis quisque sensibus viuat, & extra carnem & mundum abstractus, se intra se recipiat, curas omnes rerum transiuntum penitus excludat ab animo, fibi ipsi & Creatori suo assidue loquatur: de rebus inuisibilibus nunquam non libenter audiat, mente versetur in cæstibis, cælum quandoque hereditario iure possessurus, quo sensus illius rerum cælestium imaginibus ac diuinis formis repleantur: atque ab omni se terrena specie disfungat & auertat, quo diuinæ imaginis immaculatum efficiatur speculum, de eius lumine semper lumen accipiat, & in ipsa initium quoddam futuri inueniat seculi. Et licet corpore his infimis coniunctus sit, societatem tamē & familiaritatem sibi ciuium supernorum per qualemcumque fruitionem flammigeris intimisque conciliet precibus, ac terram denique despiciat, repudiet, deserat vanitatem, quo sensus illius ad superna rapiantur. *Quisquis haec & experiri feliciter, & interiori spiritu sui octoratu sentire meritum, solus ille, nec aliis quisquam, plenè ista capit.* Vnde & Dominus sancto Augustino dixisse legitur: *Si me, & homo, recipere voles, da te ipsum pro me: & tunc ego te suscipiens, me ipsum tibi restituam, atque me ipsum mihi auferens, tibi re ipsa impertiar.* Vir quidam spectatae eruditio, à virgine quædam perfectæ vita, quibus exercitijs ad sanctitatem peruenisset, sciscitabatur. Illa ex simplici humilitate obedientia, decem quorundam observatione hanc se obtinuisse respondebat. Primum est, ait, quod ubi cunque propriæ questionis aliquid reperissem, ibi meipsam ilicet reliqui. Secundum, quod nihil excusationis illis, quæ de me falso dicebantur, opposui, sed veritati me excusandam refutavi. Tertium, quod semper paupertati studui, & omne labetum creaturarum solatium declinaui. Quartum, quod honoris exhibitionem semper refugi: vbi

*2. Cor. 12.
Quid, vt
vnam in
Christo
sumus, re-
quiratur.*

*Beatitude
cuique sua
qui tantu-
m diligeat.*

*Quis Dea-
potissimum
recipiat.*

*Decem
quædam
notabili-
lia.*

L.

II.

III.

IV.

B b b b

vbi

- v. verò contumelia vel contemptus mihi obtingebat, illic permansi. Quintum, quod nunquam ita doloribus, penis & pressuris obruta fui, quin maiores expediti, & his ipsis me indignam iudicarem. Sextum, quod nullo vñquam lumeni, nulli à Deo infusa veritati (illis contenta) inhesi, nec in vñllis omnino donis, vii. præterquam in omnium donorum largitore Deo, quiescere volui. Septimum, quod in immensum illud bonum, quod Deus ipse est, cum ingenti amore mei, viii. psam iugiter inclinabam. Octauum, quod quādo homines verbis vel operibus aliquid veritati aduersum diceret vel agere sentiebam, cùm eos sibi ipsis damnū perpetuum irrogare viderem, ipsorum defectus ex pura dilectione correptione, ix. nis censura castigabam. Nonum, quod posteaquam perpetua salutis meæ iter calcare coepi, nunquam me ad instabiles retro conuerti creaturas. Decimum, quod in omni virtute intus & foris modo excellētissimo exercitata sum. Nam & sub cælo & in cælo, inter Angelos & Sanctos, & què mihi, vt honesto viro familia sua, notos, commorata sum. Vnde & quoties me introrecipio, in meipsa summæ reperio Trinitatis imaginem, in qua & me, & creaturas omnes vnum cum Deo inuenio: atque huius non minor mihi, quam articulorum meorū, notitia est. Hæc cùm virgo sancta retulisset, vir ille doctus Deum pro suis munericibus impendio laudabat. Tunc illa: Doce me, inquit, Domine, quomodo viuen- dum mihi sit. Et ille: Corpus, ait, tuum blandius confouebis, quo nullum spiri- tui præstet impedimentum. At illa, vt virgo prudentissima, sic respondit: Ab- sit ut ita fiat in me. Dominum meū Iesum Christum, qui mollioris vitæ blādi- menta nō admisit, in omni me paupertate, miseria, fame, siti, frigore, æstu, pœ- nis, ignominia ad mortem usque lectari, prorsus æquissum est.

De totius perfectionis scopo, qui est, unire animam cum omnibus vi- ribus eius cum Deo.

C A P V T XXV.

Bonorum
omnium
fons.

TONS & origo bonorum omnium homini spirituali est, iugiter commorari in cella sua cum recollectione cordis sui, & attenta proprietatum defectuum consideratione: atq; per ignitas deuotasp; ad Christi vulnera & pœnas orationes, perq; virtutes morales, omnia tam aduersa quam prospera, discere & quaniamiter cum gratiarū actione de manu Domini suscipere, & in huiusmodi studio

Origoo. perseverare. Et econtra, fons & origo totius mali, inutiles sunt exteriorum ini- minis ma- teriorumq; occupationes sensuum, discursus inanes, & infruetiosa hominum illi, quo familiaritas amicitiaq;. Proinde quantum humana sinit infirmitas, profunda-

ad cor-
cum; suū
qui festi-
bandum.

cum humilitate & integra sui ipsius in Dei beneplacitum refugatione, ab omni quisque vitiola affectione & delectatione extra Deum auersus, ad cor suum redire festinet: & abstractus ab omnibus, oculum cordis sui in vera iugiter puritate & tranquillitate conseruet. Intellectum à cunctis rerum labentium phan- tasij & visibilium formis custodiat, & ad æternorum subleuet impellatq; contemplationem. Voluntatem & desiderium à terrenorum sollicitudine, delectatione, timore & amore expeditat penitus, & in flammigeris cogitationibus, inten- mis deuotisq; desiderijs, ac feruenti ad Deum oratione, se indesinenter exerceat. Voluntatem, ad summabono cum amore seruido semper inhærendum, assue- faciat:

faciat excitetque. Bona quæque tam spiritualia quam temporalia, cum vera spiritus paupertate possideat. Ad hęc, memoriam iugiter sursum habeat eleuataam, & in summo illo, essentiali ac increato bono stabiliat, ita ut tota illius anima cum omnibus potentij suis & viribus in Deum collecta, unus fiat spiritus cum eo: sicut præ Dei amore suauiter in diuina dulcedine obdormiat, & in illa intima requie, quid in se Dominus loquatur, auscultet. Moxq; vt aduerterit Deum sese ad magis interiora velle rapere, omni sua contemplatione & priuatis exercitijs, quæ ex propria actione procedunt, dimissis, per mentis excessum in erudit transeat silentij caliginem, vbi iam vltierius à Deo tam ad sui quam creaturarum omnium nihili cognitionem, in supersubstantiali, indeficienti paterno illo lumine, in quo Deus ipse verissimè est, pertrahetur. Alia verò exercitia omnia, sicut est contemplatio, meditatio, oratio, inclinatio, ieunia, vigilie, ad prædictam cum Deo amorosam vñionē velut ad scopum suum referenda sunt, & eatenus vera cum discretione assumenda, quatenus ad ipsam cōferunt. Quod autem tam pauci huc pertingunt, ea potissimum causa est, quod in hoc studio minimè perseverant, & pro delectationum & vitorum extirpatione, pro cordis obtinenda puritate, & ad Deo perpetuò inhærendum ea, qua dictum est, ratione, paruam aut nullam nauant operam. Et quia nemo mortalium huic contemplationis excessui, dum in hac corruptibili viuit carne, cōtinenter immorari potest, idē saltem hęc dicta sunt, vt sciamus, vbi mentis nostræ intentiō nem habere fixam, & ad quod studium, exercitiū, destinationemq; cordis nostri deuotionem & intuitum, quoties nos turbari ac inde aberrare contigerit, reuocare debeamus. Cæterū vbi in hac se cum Deo vñione mens inuenit, exultet satis, Deoq; gratias agat: quando verò ab ea se excidisse sentit, doleat, suscipiet, ingemiscat, & iterum atque iterum sese recipiat ad interiora. Et licet in initio difficultatis alicuius molestiam sentiat, non tamen idcirco cesset. Sæpe nāque ita vñuenire solet, vt illud, ad quod fortasse quispiam in principio cū violentia quadam & difficultate sese adstrinxit, postea faciliter, & tandem etiā magna cum delectatione, operetur, dummodò à cœptis non desistat. Et ne longior sim, si vñquam proficere quis voluerit, semper hęc vox pjj Patris, tanquam coram ipsum alloquétis, sicut & reuera vbiq; præsentissimus adest, in aurib' eius resonet: Fili mi, ad cor redeas, ab omnibus, quantum possibile est, teipsum abstrahendo, cordis sectando puritatem, intellectum à rerum infimarum præseruando imaginibus, voluntatem & affectum ab amore visibilium compescendo. Ad hęc, memoriam iugiter dulci quadam affectione in Deum erigas, summo bono per amorem fervidum semper absque medio inhærendo, quo sic tota anima cum vniuersis viribus suis ac sensibus, sicut & ante dictum est, collecta, unus fiat cum eo spiritus. Hęc nimurum totius sanctitatis summa est, per quam facile veræ perfectionis supremus scopus & finis attingitur, ad quā inter mille vix unus adspirat, dum quisque in medijs parum frugiferis tempus & vires absunt, & multos pleriq; annos inanisimè transigunt, nihil in spiritu proficientes, atq; istud bonum incomparabile miserè negligunt. Quisquis igitur & à peccatis omnibus absolui feliciter, & cūtis exornari virtutibus cōcupiscit, semper ille in Deum fugiens, in ipso commoretur. Figat in Deo tentoria sua, & in omni bello vītor euadet. Nam quo suam quis vilitatem, imbecillitatē, impotētiām perfectius agnoscit, cunctaq; opera sua absq; vlla arrogationē Deo veritus offert.

Contemplationi
continen-
ter im-
morari
nō posse.

Difficile
qui dele-
ctare
fuit.

Summa
sanctitas
tis omnis
qua.

Qui cuius-
que opera

*Stat diu-
niota.*

& ascribit, eo & ipse & cuncta opera illius diuiniora redduntur. Quid igitur superest, nisi ut nosipso, celum quoque & terram, & quicquid in eis est, abnegantes, omnia in Deum iactemus, & in ipso commoremur, ad cuius essentialia lēna (si dici fas est) unionem suspiramus? Cur, obsecro, amorem nostrum & delectationem inordinatus in mortalibus cōstituamus creaturis, quibus tamen vnitri non possumus? In Deum autem transmutari quodam modo valimus. Nosipso igitur & creaturas omnes, cum amore earum & affectibus, Deo offeramus, & ad honorem eius, ipsius resignemus volūtati, plus haud dubiē tali ratione uno die. veri profectus assecuturi, quām vel triginta & eo amplius annis cū nostra proprietate.

*Omnis Thauleri institutio, tribus partib⁹ comprehensa. Et ut à nobis ipso-
desficer, & in Deum modo perfectissimo ex-
cedere debeamus.*

C A P V T X X V I.

I.

*Gradus sancti-
tatis sum-
mus qui
obtinem-
us.*

II.

*Detinim
internos
qui & quā
de obstat.*

DRIA iam quādam subiungere libet, in quibus ea, quæ diffusius in hoc tractantur opere, velut sub compēdio spectanda proponuntur. Primum est, quod quisquis ad excellētiorem sanctitatis gradum & singularem Dei adspirat amicitiā Deum, ex totis animaꝝ suꝝ viribus, & proximū sicut seipsum diligere, Deum quoq; veraciter in hoc seculo in seipso sentire desiderat: ille planè irseipso extinguere, & extinctam habere debet omnem extra Deum creaturarū mortaliū delectationem & voluptatem, qualescumque demum sint illæ. Quicquid enim hoc est, in quo naturæ delectatio atque voluptas intus vel foris inuenitur, souetur, queritur inordinate, cuius tamen vera causa Deus non est, & quo alioquin necessariō non indigemus, cuiuscunque tandem conditionis sit, illud prorsus abiciendum est repudiandumq; nec in vlla re sensuum ac naturæ querenda siue sectanda est oblectatio. Hic nimirum omnia illa includuntur, quæ non ob verā & rationabilem necessitatē, sed pro solo delectatione queruntur & appetiuntur. Secundum est, quod quisquis & in hoc & in futuro seculo ad summæ voler veritatis peruenire notitiā, intus ab omni quoq; spiritus delectatione in omnibus, in quibus ille aliquid suū vel habere possit, vel querere, feso cōtinebit, expediety. Sæpe namq; dum exteriora abdicantur, intus in spiritu magnæ quādam delectationes in intellectualib⁹ exercitijs & formis oriri solent, in quibus dum seipsum spiritus possidet & querit, seſc⁹ velut proobjeto ac fine constituit, vero lumini ad se præcludit aditum, ita vt neq; excellēter, neq; perfectè in ipsum radiare queat, eb̄ illam nimirū delectationem exercitijs ipsius admixtam, quod hanc & in natura propria & in operibus suis sectetur inordinatus, qualiacunque demum sint illa, siue in contemplando, siue in meditando, siue in imaginib⁹ & formis, siue modis alijs & exercitijs, in quibus aliquid sentire vel experiri contingit, siue in obiectis intellectualibus, siue in agendo, & quicquid tandem est, in quo delectatio vel quies spiritus ita intēditur ac suscipitur, vt Deus purē pro obiecto & scopo nō habeatur, neq; nudē, syncrē & ex animo queratur teneatur quē. Illa spiritus denudatio & mortificatio, longē illa priori difficultior est, nec est in his vlla comparatio. Magna namq; externa exercitia, vt est multū orare, genua fletere, ieunare, vigilare, & alia huiusmodi pia opera, nature,

naturæ; quod ad spiritum attinet, incunda sunt & delectabilia, cum in his ipsa natura dominetur, eis occupari gestiens, atque seipsum in huiusmodi plus fatis inordinate reseruans. In hoc verò statim propriæ delectationi valefacere, ipsum abnegare & extinguere, propriæ quæstioni prorsus mori ac desiccare, omnes imagines, formas, voluntatem, delectationem, modos, in huiusmodi bonis actibus. Interim deponere compellitur, ita tamen, ut bona quælibet opera haudquam postponenda arbitretur. Istud planè nihil aliud est, quam quædam sui ipsius mortificatio, annihilationis, interitus, perditio, abnegatio, qua nihil iam sibi, nisi solum Deum homo purè proponit, nec usquam nisi in illo quiescit, in nullo & super nullo, præterquam in libero, puro, nudo hæret ac innititur nihilo, quo sic & in ipso & cum ipso omne diuinæ sus voluntatis beneplacitum Deus perficere queat, idemq; solus in eo veliq; operetur, luceat, existat, & nihil iam ipse velit, operetur, luceat, imd & aliquo modo, non quidem per essentiam, sed iuxta quandam rationem, nō existat, sed totum sit Deus, nihil ipse, in modis, in operibus, in intentionis obiecto: nihil, inquam, in his suum quærat in tempore. vel æternitate. Tertium est, quod posteaquam homo ab omni inhesione perfec & integrè intus atque foris est absolutus, suoq; didicit inniti nihilo, idq; ea, qua iam dictum est, ratione, iam tunc ei libera patet ad purum illud simplicissimumq; bonum, Deum Opt. Max. conuersio. Hæc autem conuersio, essentiali quodam modo fieri habet. Hic namque spiritus non aliqua sui parte, sed totus & integer in Deum sese recipit. Vnde & ista conuersio nō solum dicitur, sed est etiam reuera essentialis, integra, indiuisa, perfecta. Ex sui nanque parte nusquam abstrahitur: ideoq; essentialis dici potest, eiisque Deus ipse semper essentialiter responder. Enim uero homo hic non per imagines, aut meditationes, aut intellectuali modo in Deum essentialiter, nec ipsum iam quasi sapidum siue coruscum, sed ipsum planè in seipso suscipit, ubi omnem saporem & quicquid vel ei vel alicui creaturæ lucis potest infundere,oranem quoq; rationem, modum & intellectum longè transcedit. Hanc caliginem Deus illustrat essentialiter, & hic ipse, quicquid nominis illi imponi potest, ineffabiliter excedit, in propria substantia sua purè simpliciterq; subsistens. Dei namque essentia in seipsa, nomine aliquod non admittit. Quæ autem illi imposita sunt, ex creaturarum parte accepta, vocabula. Verbi gratia: Ex eo quod omnium ipse Creator est, Deum eum, quem Germani Gott, id est, bonum vocant, sicut & reuera est, appellamus. Inde autem, quod creature ipsius indiget, ipsum misericordem, pium, clemetem, propitium dicimus. Ex eo vero, quod in virtutis sæpe creatura labitur, Iudicis eius nomen imponimus: & alia similiter diuersa illi vocabula tribuimus, quæ ex sua quidem natura, illius minime sunt, cum sit in seipso absque nomine, absque imagine, absque formis, absque modo, & ab omnibus absolutus. Hoc præcio si Deus capiatur, in ipsum talis conuersio, vera essentialisquæ rectè dicitur: ut tam & momætanea & muta est, hancq; perfectus aliquis sub vniuersitate diei ac noctis spatio vel millenis vicibus renouare potest, ita ut cui libet tali conuersioni & Deus essentialiter, & essentialis beatitudo respondeat. O quam amabilis est huiusmodi conuersio, quam libenter quisque expeditus, & ab omni captiuitate liber & absolutus esse debet, ut huic introversioni in hanc amabilem, licet momentaneam, coruscæ lucis irradiationem, vacare queat. Homines perfecti, sicq; absoluvi ab omnibus, ab ista intraversione nunquam recedunt, nisi quantum vel

humana fragilitas; vel mutabilitas temporis exigere videtur, ob quæ ista momentanea coruscatio breuissimo quodam spatio interim interrumptur. Quod tamen mox vbi aduerterint, omnibus valefacentes, sine intermissione in verum hunc essentiale denuò sese fundum recipiunt, huic soli studio tota virtute intenti, nec aliud omnino vel appetentes, vel expectantes, nisi ut amorosis diuininitatis effluxibus nunquam non locum præbeant, ipsiç Deo intra se viam sternalt præparatq; vt ille suum in eis gaudiosissimum opus perficere, idemque Pater celestis ab æterno à se genitum paternum Verbum suum in eis absque ullo effari & producere medio, diuinèque voluntatis sua effectu in nobilissima atque purissima animæ portione intus in omni loco, tempore, modo, potiri queat. Ad hæc alia cōpendiosior via dari vix potest, quam ut homo perpetua se Deo subiectione in profunda mentis humilitate, vera sui extenuatione, sincera ac integra sui ipsius abnegatione submittat, sciéterq; sese in fundum suum & æternam originem suam, Deum Opt. Max. in quo ab æterno extitit, immergat: sui ipsius & omnium hominum & quicquid Deus non est, obliuiscatur: à formis & imaginibus & rebus omnibus se absoluat & expedit: Deum perpetuum essentiale obiectum habeat, donec ipsum Deus in se trahat, rapiatq; ei que sic viviatur, ut obiecta quælibet excidant ac elabantur, qualiacunque sint illa, siue essentialia, siue cognitionis, siue saporis, nihilq; iam omnino per rationem vel experientiam sciat nisi unum. Planè quotquot tales sunt, nobilissimi sunt huius vita homines, qui una brevi hora plus Ecclesiaz sanctæ utilitatis adferunt, quam omnes alij extra hos, etiam pluribus annis. In hunc nanque animæ fundum & Deum ipsum vel una introuersio, multis extra hunc etiam magnis exercitijs operibusq; præclarior atque præstantior est. In hoc solo fundo vera deiformis vita & pax secura habetur. Et hæc est brevis quædam summa totius voluminis huius, paucisq; hic velut ob oculos positum est, quod hinc inde in toto hoc opere tam in præcedentibus, quam his quæ sequuntur, latius diffususq; tractatur.

Quatuor
versioquæ
ut exerci-
tio pre-
dictæ.

Vivio quæ- tur. Libet hic paucis visionem quandam subiungere: Cuidam magnæ perfecti-
da in pra-
clara.
onis homini duæ quædam non vulgariter bonæ fœminæ, in spiritu ostensi-
fuere: simul que per reuelationem significatum, quis utriusque status, quæve
perfectio foret. Habebat utraque immediatam quandam introuersionem in
Deum. Sed tamen alteram tam sublimiter ferri atque volare perspexit, vt eam
vix notare posset atque discernere, quippe quæ instar tenuissimi radij ex candela
emissi, apparebat. Alteram vero longè inferius positam vidit. Cumq; id non
parum stupens admiraretur, eo quod ambæ eodem se modo introuerterant, ex
diuina irradiatione intellexit, quod ea, quæ altius volabat, ad id perfectionis
peruenierat, ut ex omnibus donis Dei, qualiacunque ea essent, nec pilum sibi
surparet: sed eodem momento, quo ea susciperet, sine mora nude ea in Deum
referret refunderetq;: & sicut diuinam cōsolationem sine usurpatione aliqua
vel inhæsione capiebat, ita & passiones omnes & incommoda, contemptus quo-
que & alia quævis aspera molestaq; sine medio purissimè de manu Domini
suneret: atque cum hac immediata refusione relationeque donorum Dei in
Deum, ipsa simul cum eisdem in eundum proflueret, nullam ab aliqua propria
usurpatione moram sustinens, aut patiens impedimentum, nec inhærens ali-
cui, præterquam soli, puræ, nudeq; essentia Dei. Quod vero altera inferius re-
mansit, id causæ fuisse cognovit, quia superdona à Deo percepta, cū voluptate &
dele-

delectatione ferebatur, eisdemque inhærebat, quod ab influxu diuino, sublimique in Deum eleuatione, ipsam sedulè remorabatur. David ait: *Si mei nō fuerint dominati, tunc immaculatus ero, & emundabor a delicto maximo.* Et erunt ut complacent eloqua oris mei, & meditatio cordis mei in conspectu tuo semper. Domine, adiutor meus & Redemptor meus. *Bearu homo, quem tu erudieris Domine, & de legi tua docueris eum.* Tu enim, & dulcissime Domine Iesu Christe, ineffabilis, abyssalis, eterna atq; suavis dilectio es, cunctas animas sese in abyssalem, patientem, penalem, regnatum, humilemque paupertatem demerentes, nudè in cor paternum, perennem originem suam, ducis, deducis, dirigis, ac refluere facis. Fiat. Amen.

*Vt ordinate incipere, & in spirituali vita ascendere, simuletiam
ut loqui & tacere debeamus.*

C A P V T XXVII.

RI A sunt, quæ hominem bonum efficiunt. Primum est conscientia puritas sine mortalis criminis accusatione. Idcirco quicunque bonus effici volet, sese examinare debet, & discretione multa perspicere ab eo tempore quo peccare potuit, & ab omnibus interim commissis, iuxta Ecclesiæ sanctæ constitutionem, sese purgare. Secundum est, ut verè sit obediens in omnibus Deo, sanctæ Ecclesiæ, & rectæ rationi sive. His quidem tribus necesse est eum promptam exhibere obedientiam. Quod dum facit, absque timore & solicitudine viuit, & nullam intus reprehensionem sentit in omnibus actibus suis. Tertium verò, à quo nullus esse debet immunis, ipsum est, quod in cunctis operibus suis Dei honorem præcipue debet intendere. Quod si fortasse præpediente operum suorum multitudine, Deum non semper ob oculos habuerit, ita ad minus affectus erit, ut intendat & desideret viuere secundum gratissimam Dei voluntatem. Hæc tria sic possessa, hominem bonum efficiunt: ex quibus cuicunque vel vnum defuerit, profecto bonus non est, & gratia Dei se nouerit expertem. Quandounque autem haec tria quis exequi in corde suo statuerit, quilibet malus ante fuisset, eodem ipso momento bonus efficitur, & Dei ac diuinæ gratiæ capax. Porro, si iste bonus homo fieri debeat internus ac spiritualis, ad hoc quoque tria alia exiguntur. Primum est, cordis ab omni imagine puritas. Secundum, interni spiritus libertas. Tertium, sentire unionem cum Deo. Nunc ergo consideret quisque seipsum, qui sibi spiritualis esse videtur. Nam quicunque vult puritate cordis gaudere, & ab omni absolui imagine, non poterit cum amore vel delectatione rem quilibet possidere, nec cuiquam spontanea adhærere promptitudine, nec aliquis ipsi, nec ipse cum aliquo ex affectu inordinato commorari. Omnis namque familiaritas, vel conuersatio, vel amor, quæ nō sunt purè propter honorem Dei, cor hominis depingunt & commaculant: quandoquidem non ex Deo, sed ex carne nata sunt. Quamobrem si debeat quisquam effici spiritualis ac diuinus, opus habet omni carnali amori valefacere, soliq; Deo affectu & dilectione adhærere, & possidere adhærendo. Sic enim profigatur omnis depictio cordis & impuritas, omnisq; creaturarum inordinata dilectio. Dumq; sic Deus per amorem possideatur, à cunctis homointus expurgatur imaginibus. Spuria enim est Ioh. 4. Deus,

Deus, quem nemo certò effigiare, nec certa imagine vel figura exprimere potest, cùm omnem ille in immensum imaginem excedat. In ipso tamen accessu suo & exercitijs potest quisque bonas sibi sanctasq; imagines intus proponeres: sicuti est Dominica passio, & omnia illa, quæ interiora ipsius ad majorē queant deuotionem accendere. Sed in ipsa Dei possessione nudæ cuidam & indepietate.

I. puritati, quæ Deus ipse est, innitendum est. Estq; hoc primum, & fundamentum

II. quoddam vitæ spiritualis. Secundum, vt dixi, est interna libertas, quæ in hoc sita est, vt sese homo promptè, liberè, indepietè, expeditè, omnibus rerum omnium formis & imaginibus exclusis, in Deum erigere possit in quibuslibet interioris hominis exercitijs, vt pote in gratiarum actione, in Dei laude, in reuerentia exhibitione, in oratione deuota, in intima dilectione, omniaq; amoris opera per Dei gratiam cum delectatione, & intima erga omnes spirituales exercitationes strenuitate, perficere sciat. Ceterum per hanc interioris exercitationem hominis ad tertium peruenitur, quod est sentire vniōnem spiritus cum Deo. Sanè quisquis in interioribus ac exercitijs suis, liberum huiusmodi & ab omni imagine expeditum ad Deum accessum habet, nihilq; nisi solum Deum intendit: fieri non potest, quin diuinæ bonitatis gustum quandā percipiat, & veram intus cū Deo sentiat vniōnē, in qua & vita interna ac spiritualis perficitur. Ex hac nanq; vniōne semper à nouo desideriam impellitur, & ad interna excitationem, atque tum amando, tum operando renouatur. Operando autem spiritus in nouam ascēdit vniōnem cum Deo: sicutq; spiritus opus & vniōnem, atq; in Deo profectus, renouatur. Et hæc renouatio operis & vniōnis, vita spiritualis est. Sic ergo iam perpendere licet, vt bonus fieri debeat quisq; per virtutes morales, & vt spiritualis quoque possit effici per rectam intentionem, virtutes internas, & vniōnem cum Deo, sine quibus nec bonus esse poterit, nec spiritualis. Virtutes autem morales sunt, humilitas, castitas, patientia, resignatio, &c. Quisquis autem prædicta omnia in se deprehendit, sperare potest se spiritualem agere vitam, quod nullus alioqui alias de se præsumere debet. Porro virtutes Theologicæ, vt est fides viua, spes & fidutia firma, & vera diuina charitas, hanc vitam perficiunt. Huc autem vel maximè necessarium est, vt linguam quisque suam compescere discat, sicut Sapiens quidam insinuare videtur, dum ait crebrè se de sua locutione, nunquam verò de silentio doluisse. Lingua prorsus, sicut D. Iacobus ait, *malum est inquietum, plena veneno mortifero. Multos turbavit pacem habentes.* Et in manib; lingua, mors & vita. Sit proinde quisque velox ad audiendum, tardus autem ad loquendum, adeò vt priusquam ad loquendum vel respondendum lingua laxetur, ex hisce tribus vnum ad minus attendatur, puta, Si expeditat loqui, Si ad Dei cedat honorem, Si auditori pacem adducere queat. Vnde sapiens quidam ait: *In ore fatuorum, cor illorum: & in corde sapientium, os illorum.* Ea propter qui pro Dei gloria ab omnibus optat sapiens haberi, is caueat sibi à multiloquio: & dum loquitur, nihil reprehensibile verbis suis admisceat. Qui enim in verbo non offendit, vt D. Iacobus ait, *bis perfectus est vir.* Attendar quoque, ne quem verbis suis lædat sius perturbet, ne verba sua non verba, sed verbera potius sint. Mendacia perpetuò execretur. Et quantum potest caueat, ne vel laudando, vel vituperando aliquem excedat modum, cum utrumque æquè vituperabile sit. Sicut enim in laudis excessu adulacionis nota incurrit, ita ex vituperio indicium temerarium & iauidia succrescit. In reprehendendo æquè vt docendo, à durioribus

Vita spiri-
talis quæ.

Cato.

Iacob. 3.

Ecccl. 28.

Proph. 18.

Ecccl. 21.

Iaco. 3.

ribus semper verbis abstineat: & sermo suus vbiq; lenitatis prese ferat gratiam. In loquendo sit breuis, circumspectus, verax, modestus. Presentes honorare, absente laudare consuescat. Non sit querulus, nec rixosus. Quantum fieri potest, alterius assertionibus cedat, & opponat silentium, nisi forte ex fraternæ charitatis debito ipsum vel instruere vel docere meritò debeat. Postremò, quicquid sibi innoscet, quod silentio tegendum sit, illius adèd studeat obliuisci, ac si nihil inde vnuquam sibi constitisset.

Et nos incus evacuare, & expediti semper, quieti ac puri esse debeat, ut Deus intranos operari queat. Et quantum omni possimus momenc proficere.

C A P V T XXVIII.

 Am vero ut bonus iste homo, de quo supra diximus, in predicta vita spirituali fine cessatione proficere, vitam obtinere deiformem, Quæ vita
deiformis
obtinens-
tur. ut unus cum Deo spiritus fieri queat: hoc illi impendiò curandum est, ut se magis ac magis exerceat, tam in vera, integra, perpetua ab omnibus extra Deum auerione, quam in perfecta ac amorosa in Deum introuersione, cum libera spontanea virium omnium totius animi, sensuumq; suorum recollectione, quo soli huic integræ ac veræ introuersioni, quamvis in ipso est, sufficere possit. Sed ista nequaquam sufficiunt, nisi Dei accedat cooperatio, Deusq; per gratiam & opem suam, introuersionem hanc reuera perficiat, ipsi fundo illabatur, & sic hominem ultra vires eius naturales subuehat, vbi iam ipse homo in Deo constituitur. Quod si querat aliquis, vti ad hæc compendiosius aptiusq; coaptetur: respondetur illi, per hoc quod quisque sui esse inhabitator sedulus, ac perpetua quadam introuersione sese intra se recipere dicat. Ibi nanque reuera lux radiare sentitur, ibi inspirationes, motus, instinctus sancti Spiritus audiuntur, quos & cum diligentia homo sequi debebit. Sanctus quippe Spiritus absque intermissione suos trahit, urget, impellit: Sed hoc exterior homo non intelligit. Inuitat ille & mouet ad nuditatem, puritatem, simplicitatem, quietem. Econtra vero natura & sensualitas, mundus quoq; & satan, ad multipliciter, externas occupationes, inquietudines, hortatur incitantq;. Hæc autem omnia internus quisque & deuotus in seipso diligenter aduertere debet, Quod De-
us, quo
mūdus &
sa: hor.
tentur. quo Deum suum intra se sentire possit: iugiterq; secum habitas, Deo locu[m] prebeat, tentur. Quo suum ille in ipso queat opus moliri. Locus enim Dei, non nisi intus est. Regnus Lucas 17.

quippe Dei intra nos est. Qui proinde edere venire recusat, vbi thesaurus est, non est certè quod se queratur pauperem, sed q[ui] thesau[ro] frustrari. Sicut prohdolor multi inanissime conqueruntur, nihil sibi præstari à Deo, se à Deo non trahi, nec se ipsum intra se sentire. Quid enim soli imputare habet, si radios suæ lucis ad interiora domus minimè diffundat, qui fenestras omnes, per quas lumen recipiebat erat, obstruit & occludit? Hinc beatissimus Augustinus ait: *Ego erravi sicut ovis quæ perierat, querens te exterius, qui es interius. Circui uicis & plateas ciuitatis huius mundi, querens te, & non inueni, quia male querebam, & vbi tu eras, ego non perueniebam: Tu intus eras, & ego foris: Tu prope, & ego longè. Quod si ego peruenissem vbi tu eras, illico te inuenissem. Et rursum idem ait: Serd te amavi veritas tā antiqua & noua, serd te cognoui veritas eterna. Sanè quisquis*

CCCC

verita-

veritatem omnem inuenire desiderat, int' querat oportet, interiorumq; anima-
suz fundum per amoroſas adſpirationes & affectuofaſ ſuſpiria ad Deum, cumq;:
hamili resignatione nūquam non pateſciat, ſe directe ſub Deo collocet, & nec
retro, nec ante, nec circa ſe, ſed continuè ſuſrum adſpiciat. Et tunc diuinitatis ef-
ſtuxus, eiusdemq; faui dulcissimi, qui fine ceſſatione manat, nec vñquam mana-
re deſinunt, in iſpum profluere poterunt. Sicut enim aqua fluida ſpōte vafí apte-
ſuppoſito, debiteq; collocato illabitur: ſic & quādo interiora noſtra Deo ſubij-
ciuntur & accommodantur, Sol diuinitatis, qui occaſum neſcit, nec obſcuratur
vñquam, micantes radios ſuos in fundum ad ſe conuerſum dirigit, instar ſolis
huius corporei, qui ſplendorem ſuum in terram fibi directe ſubstratam diſfun-
dit: & ſicut hic, vbi nul lum obſtar medium, ibi primā omnes humores, exha-
lationes, fordes ex terra attrahit, iſpaq; calefacit, purgat, exiccat, & ad ſphēram
vſq; ſuam adducit, vbi crassi illi vapores in tācam abeūt lucem & puritatē, vt
instar stellarum fulgeat: ſic & homini interno ac introuero, Deoq; ſine media
ſubſtrato, vñuenire ſolet. Enim uero ſol diuinus in eius preclarum fundum co-
tinuē lucis ſuz mittit radios, dulciq; ſplendore ſuo omnem impuritatem & ter-
renē delectationis vaporem extraheſ, iſpum ſpiritum magis ac magis uifollit,
donec ad ſuę diuinitatis adducat ſphēram, iſpumq; prorsus diuīnum efficiat, a-
deo vt iam huiusmodi homo Deum fibi multo præfetiorem ſentiat, inueni-
atq; quām fit vel iſpe fibi, vel aliud quodcunque: iſpumq; in fundo ſuo multo
fulgere lucidius, quām ſol iſte corporalis oculis ſuis externis reſplendeat, atque
ad eo ſe cum iſpa luce vnum experiat. Inſignis cuiuſdam Theologi ſententia
eft, multos ad eternam admittendos beatitudinem, quibus familiaritas & vici-
niora quæq; Dei adeo incognita erunt, vt alicui in pago ſemper enutrito, pror-
fuſq; rufſtico homini, qui nunquam verſatus in palatio, nūquam ut ſ. illic ger-
re deberet, inſtitutus eſſet, quibus eum verbiſ & moribuiſ regiam oportereſ ſa-
lutare & alloqui maiestatem. Neque id cuiquam mirum videri debet, quando
multos inuenire eſt, qui pluribus annis religioſum gemitant habitu, & ab om-
nibus inter bonos numerari, imd & eſſe cupiant, qui tamen adeo ſibi ſola putat
externa ſufſicere, vt de ſecretori familiaritate & vniōne cum Deo, non magis
ſcire aliquid, vel percoſari, vel experiri ſtudeant, quām de Soldano Aegyptio.
Ita, inquam, hæc ab eorum memoria & amore aliena ſunt, quaſi nihil ad iſpos
attineant. Et ſi fortassis de rebus diuinis ſermo habeatur, ita hunc intelligunt, ve
Græcus aliquis Latinum. Psalteria multa & preces ſuas longas ſolis labijs per-
ſoluiſſe, aridaq; obedientia ſuę opera ſenſibus externis vtcunq; peregiſſe, ſatis
abundē fibi credunt ſufſicerē: vniat ſe Deus quibus voler, nihil hoc iſporum in-
terefit. Si verò foris aliquid in oblatiſ vndecunq; vel honoribus, vel commodis,
vel rebus delectabilibus proficere ſe poſſe ſperarent, nam mirum cerneſ, quām
hæc ad ſe pertinere arbitrarentur. Et quid mirum, ſi dum iſti ad Deum quando-
que perueniunt, veris ac deuotis Dei amicis & fint & erant ſemper mirum in-
equalis? Ceterū inter nus quisque ſuper cuſtodiā ſuam diligenter ſtabit, at-
tendens, ne quid forte extraneum, ineq;ualē, vel alienum luci illi intus coruſca-
ti ſeſe admisceat, ſue fint imagines, ſue cogitationes, ſue quilibet multiplicitas
intus vel foris. ſepe nanque fieri ſolet, vt dum hæc Dei dona negliguntur, den-
dissimas homo incurrat tenebras, ſiccitatē, inſenſibilitatē, inſipiditatēq;
adeo ut omnia virtutum exercitia in nauſeā illi vertatūr, & iam diuinorum
omnium

omnium prop̄ sit inscius: quæ Dei sunt & diuina, cruciarum illi magnum & p̄sonam ingerant: & se nec cogere, nec extendere, nec vrgere possit in Deum, ne-
sciens proptermodum, qud se vertere debeat. Sed in his omnibus patientem se ex-
hibebit. Neque enim ob huiusmodi casus asperos, spes omnis salutis ablata est.
Ideo nanque fidelissimus Deus ista interim permittere solet, vt cautlorem red-
dat hominem, quo sibi deinceps tāto folicitius accēdat: (quod enim facile obti-
uetur, iam adeptum, minori custoditur diligētia) vel idcirco etiam, vt gratiam
suam homo sibi minimē ascribat, suam exiguitatem agnoscat, Deo tāto sit gra-
tior, omniaq; diligentissimē cum vniuersis viribus ac sensibus, omniq; volunta-
te ac facultate sua in Deum refundat referatq;. Sanè quanto ipsa reuersio ac in-
trouersio fortior, efficacior, purior fuerit, tanto quisq; in eternitate Deo vicini-
us, sublimius, dignius, interius perfruetur. Et quantum illius defuerit, fatum &
huius deerit. Sicut enim omnes illi beatissimi spiritus, omnem dignitatem ac
celitudinem suam sola fortissima ad Deum conuersione meruerūt, qua nimis
velut sub uno momento tam id quod habet, quam quod vñquam habituri
sunt, obtinuerē: ita & hominibus singulis id à Deo concessum est, vt innumeris
vicibus sese ad ipsum conuertere queant, donec & ipsi plenam obtineant felici-
tatem & beatitudinem. Nec enim aliquod momentum est, quo non homo mi-
rabiliter ac ineffabiliter vicinus profundius in Deum pertingere possit. Ipsa
autem conuersio sive introuersio si integrā verat̄ sit, solumq; Deum pure ac nu-
dē intēdat, quoties renouatur, toties nouam gratiam, nouam puritatem, nouam
lucem, nouam confert vicinitatem. Hic iam, oro, attendat quisque quantum
illi negligant, qui sine villo timore ac solicitudine, & absque his viris agunt,
qui facile ad h̄c sublimia possent pertingere, sed ob suam negligentiam, tor-
porem, ignauiam, eis perpetuū sunt carituri. Planè si quis singula semina dum
fortasse vel auenam, vel viciā sereret, pro voto vel arbitrio suo in smaragdos,
sapphiros, aut margaritas mutare posset pretiosissimas, & tamē nollet: dubium
non est, quin ab huius mundi amicis stultissimus ac negligentissimus iudicare-
tur. Sed longē incomparabiliter maiora negligit, qui se non totis viribus, tota-
q; voluntate ac desiderio ad Deum Opt. Max. dulcissimam originem suam, in-
tro recipit, eius se gratissimz resignare voluntati dissimulat, atq; hoc ipsum no-
ua conuersione identidem non renouat repetitq;. Sapientia itaque hanc ad inte-
riora introuersionem renouare, atq; nosipso extra multa in vnum, extra tem-
pus in æternitatem, extra id quod conditi sumus, in diuinitatis abyssum, extra
nosipso deniq; & omnia in Deum tanto cum vigore & feruore recipere dehe-
mus, vt qualibet huiusmodi introuersio, decem aut plurium annorum amissa
reuoemus tempora. Vice quadam Dominus noster cuidam religioso homini
sex amicorum suorum vitia non sine querimonia reuelabat, dicens: Primum
eorum vitium est, qud in vlla re, præterquam in me solo, delestantem quz-
runt, nec mihi soli aduersa qualibet sua queruntur, vt eos per meipsum confo-
larer, qui tamen eorum vnicā & omnimoda esse volo delestantio. Secundum est,
qud in vnum congregati, de rebus vanis vanissimē loquuntur, & mei nominis
nec paruam mentionem faciunt. Tertiū est, qud dum ad ipsos venio, cor, a-
nimam & sensus eorum meipso, omniq; delectatione & amore repleturus, adeo
sunt distracti & occupati, tot rebus impliciti, tot imaginibus depicti, vt citius
proh dolor retrocedere compellar. Quartum est, qud sub habitu sancte reli-
gionis

Facile ac-
quisitum,
scitē pec-
di.

Mōmento
omni ad
Deū per-
tingi pos-
se.

Negligē-
tia homi-
nū quāta.

Quibus
sex viris
ebnoxi
etiam amici
Dei.

I.

II.

III.

IV.

- gionis nimis molliter, sicut & tepidè mihi seruiunt, & vix paucissimi pura me intentione & amore prosequuntur: singuli verò, quanvis latenter, *que sua sunt in me querunt*: suumque, & non meum, honorem affectant expetuntque. Quintum est, quod suis mihi sumptibus militare nolunt, sed eorum me obsequia vel consolando, vel sensibilem deuotionem aut scientiam infundendo, vel aliquid tribuendo, redimere oportet: dumq[ue] ista cessant, simul omnis eorum conatus friveli.
- v.1.** gescit & diligētia. Sextum est, quod omnium eorum cordibus prēsto sum, metu sine cessatione omnibus cum omni dilectione, solatio, bonis atque donis meis exhibeo, & tā per meipsum quām creaturas onines adhortor, vt me pauperem mēdicū & fidelem commonitorē suscipere velint: & nō est penē qui faciat. Omnes non me, sed mea, querunt & amant: dumq[ue] vehementissimum erga se meum nolunt amorem perpendere, ineffabile sibi damnum irrogant. Homo quidam à Deo scire cupiebat, quānam illi vita gratissima foret. Vedit ergo in visione quadam Dominum Saluatorem in forma speciosissimi adolescentis, & ante ipsum tres positos homines. Vnus coram ipso in terra ad pedes illius iacebat prouolurus, extendensq[ue] manum suam Dominus, tenebat eam super illum. Alius illius adstabat vultui, & licet illi admodum vicinus esset, non tamē adspexit Dominum, sed tergum illi in faciem vertebat. Tertius à terra ante Dei vultum subleuatus, caput illius vndique circunuolabat. Tum ergo homini illi reuelatum fuit, quod is, qui in terra iacebat, illos designaret, qui suis semper conceptibus, institutis, exercitijs externis, vitaq[ue] actiua laboribus, vt est, dicere, cantare, legere, venias accipere, & his similia, pro sui capitris iudicio inharent, qui pro sua inquietudine, suaq[ue] multiplicitate ad Dei cōtutionem faciem suam attollere nequeunt. Super ipsos tamen piissimus Deus benignam manum suam extendit, in eis cupiens operari, expectans interim, si forte tandem expeditos quietosq[ue] eos inueniat. Ceterū in instituta ipsorum & exercitia relinquit eis: nō enim cogit aliquem: maneat qui manet. Qui verò diuino affistebat vultui, illos designare cognouit, qui amplius eleuati expeditiisque sunt, non iam suis proprijs conceptibus ac institutis, vt priores illi, inharentes. Verū s[ecundu]s eos ad virtutum exercitia extrouerti oportet, dum alijs præesse coguntur, eisq[ue] docendo, consolando, diuersis modis inseruiendo, loquendo, scribendo, aut sibi impositis obsequijs subuenire habent. Et licet in hac multiplicitate puram habeant intentionem, homo tamen interior sensuali operatione nonnihil constringitur, capitur, obscuratur, vt pro ea vice Deum in spiritum clarè nequeat intueri. Mox autem vt sese verterint, diuino vultui coram assistunt, ipsumq[ue] Deum in spiritu suo, & in ipso fundo expeditz ac liberz mentis suz, nihil nisi Deum volentis & intendentis, velut sub ista uno adspiciunt, & tunc ipse in eis repente velociterque operatur. Porrò tertius ille à terra subleuatus, & hoc illucque circunuolans eos exprimit, qui ab omni actu exteriori terrenz occupationis sese excutiunt, custodiuntque, & à cunctis rebus exterioribus sese expediunt, quo Deus ipse sine cessatione, sua in eis opera pro gratissima volūtate sua peragere queat. H[ic] planè inter celum & terram volant: profectus eorum instar nubiū velocissimus est, nec vlli omnino creature vel tenuissime afficiuntur, liberi & expediti prorsus ab omnib[us], nec vlli omnino quomodo libertadistri. Ceterū vt vniuersis melior est Deus, ita & actio opusq[ue] illius cūcta mortalium op[er]ium præcellit opera. Et quia isti Deo locum in se præbeat operandi, præ cunctis
- Paradi-**
gma seu
visio.
- Tres ho-**
miorum
forme di-
uersa,
quid sibi
velint.
- L.**
- ii.**
- iii.**

cunctis ei mortalibus gratissimi sunt : ipsorumq; esse, & hoc quod ipsi sunt, iucundius acceptiusq; est illi, quam omnium hominum actus & operationes.

De passione Dominica, & quadam alia pia institutiones.

C A P V T XXIX.

DO M I N V S noster Iesu Christus sic cuidam ait in spiritu : Cùm deuotè orationi vacas, tunc me à summo cælorum ad te vsq; adducis: ibi q; iam ita familiariter tecum ago, vt solet amicus cum dilecto. Secundò, quādo te ipsum ex amore vel in commodo priuato, vel in proximi obsequio, qualiacunque sint illa, purè mei solius causa exis & abnegas, tunc mihi conformaris in eo, quod me sponte ad crucem obtuli, quo tibi succurrerem, & cælesti Patri meo plenissimè reconciliarem. Tertiò, quando me interioribus animæ tua contemplaris III. oculis, prout Sancti omnes feceré, ceu arbor verno tempore florum amoenitate gratiosa in oculis meis appares. Quartò, quando mihi pro admirabili illo IV. de paterno corde processu, & in hoc terribilium exilium & ad crucem vsque & turpisimam mortem descensu, gratias agens, me tibi velut ob oculos constituis, quasi hæc omnia coram intuereris, mecumq; simul hæc ipsa & quicquid vñquam amici mei sustinuere, perpeti velles, iam tunc ita intra te habitar me scias, sicut rex potentissimus in suo palatio commoratur, qui dum in omni regno suo iusta decernit iudicia, ab omni bellico tumultu suæ ditioni subiectos vindicat. Quintò, cùm impedimenta omnia remouens, ac creaturarum labentium omnium obliuiscens, cunctis viribus tuis te subleuas, atque supra tempus in me subuolas, raperis, excedis, adeò me totius meæ obliuisci facis excellenz, vt me in animam tuam dimittere cogar, quo in ipsa à cælesti Patre meo ineffabili modo generer: quo simul & te mihi adopto in filiu, cælumq; & terram intra te dispono, moderor, guberno. Cuidam vero Dei amico præclarus quidam diuinusq; apparebat spiritus. Inter alia, quæ ille cum isto loquebatur, hoc quoque interrogabat, quænam maxima purissimaq; ad proximum pertengendi finem via foret. Respondit spiritus, Hanc esse, si quis cum ingenti amore ac gratitudine, Salvatoris intra se passionem circunferat, atque illam vita & moribus intus & foris exprimere curet, attentè considerans, in quo culpabiliter agat, in quibus vitæ Dominicæ sit dispar, quid vel odio vel amore se afficiat, vt huiusmodi imperfectionibus, ex dilectione pro qualicunq; sacratissimæ mortis Christi compensatione moriatur, & quia foris pro Christo animam pone-re iana necessitas nulla indicit, (quod ex vehementissimo diuinitatis amore sanctos Martyres fecisse legimus) saltem voluntati delectationiq; propriæ intus simul & foris renuntiet. Hoc namque præ omnibus, quæ à nobis ipse requirit, Deo nostro perquam gratissimum est. Nec dubium est, quin per hanc viam gradientes, clementia Salvatoris ad compendiosiores secretissimasq; semitas suas, & ad occultissima, singularissima, felicissima, intima diuinitatis suæ perducat prouehatq; susurria : quibus alioqui percipiendis nemo securè se applicat, nemo ad contemplationis quietem tutò adspicit, nisi qui per hanc viam, per naturæ suæ tam in spiritu quam in corpore mortificationem, intus & foris vigilanter incessit. Porro quisquis in huiusmodi mortificationis studio scipsum

Pia all.
quet Chal
fti mo.
nita.

Paradi-
gma.

Proxima
ad finem
proximæ
via, que-

Quid à no-
bis præ-
pud exi-
get Deno.

perfectius veriusq; deserit, exit, abnegat, in ipso quoque æterna veritas secessit, pertissimè ac lucidissimè manifestat, simulq; ipsum in secretam caliginem, quietum silentium, profundam diuinitatis abyssum, ubi vera est in Deo requies, perducit.

*De virium anime distinctione, & earum in Domini introversione,
& ut quisque sue debeat vocacionis-
tis facere.*

C A P V T XXX

Vocatio
cuiq; sua
attenden-
da, & quid
deinde
ob-eruan-
dam.

¶ Sec. I.

Ioan. 14.
Quæ qua-
tuor pa-
tes obser-
vandæ.

I.

II.

III.

IV.

Ephes.

S. Domi-
nici in se-
rem reg-
tus.

Misi

quidam.

N E O M N I A H O C V E L M A X I M E C U R A N D U M E S T , V T S U A M Q I S Q ; V O C A T I O N E M A T T E N D E N D S , S I M U L D I L I G E N T I S S I M E O B S E R V E T , Q U I M O D I , Q U A Z E E X E R C I T I A D I U I N I T A T I S I N S E A M O R E M A C C E N D A N T V E H E M E T I U S , S E C H Y F O R T I N S V I C I N I S T Y I N D E U M P E R D U C A N T : A T Q U E H E C I P S A P R E O M N I B U S S E C T E T U R . Q U O D D S I E A S O L U M I N A C T I O N E , I N F O R M I S I T E M A C I M A G I N I B U S S I T A S I N T , N O U E R I T P L A N E H E C V I C I N I O R A N O E S S E , S I A D E X C E L L E T I S S I M U M I L L U M M O D U M V L T R A O M N E S F O R M A S & I M A G I N E S I N O T I O S A M Q U I E T E M , I N S O L I T A R I A M I L L A M V N I O N E M , I N Q U A M S U O S E L E C T O S D O M I N U S S E D U C T A R U M , I B I S Y A D C O R I P S O R U M L O C U T U R U M P R O M I T T I T , A T T I N G E R E P O S S I T A T Q U E C O N S U R G E R E . H I C N A M Q U E M O D U S L O N G E I L L O P R I O R I E X C E L L E N T I O R E S T : A D Q U E M T A R E M Q U I A F F U R G E R E N O N V A L E T , P R I O R I I L L I R E C T A P U R A S Y C U M I N T E N T I O N E I N F I S T A T . S I C N A M Q U E D O M I N U S A I T , I N D E O M P A T R I S E I U S M A N S I O N E S M U L T A S U N T . P O R R O D I U I N U S I L L E D I O N Y S I U S Q U A T U O R H O M I N I P A R T E S I N E S S E D I C I T : Q U A S , S I A D E X C E L L E N T I O R I S V I T A S T A T U M P E R T I N G E R E V E L I M U S , D I L I G E N T I S S I M E N O S O B S E R V A R E C O U N E N I T . P R I M A & I N F I M A E S T I P S E E X T E R I O R H O M O , I N Q U O M U L T I P L E X E S T N U M E R O S I T A S S E N S U M , V I R I U M S E N S I T I V A R U M A T Q U E M E M B R O R U M , & H O R U M S I N G U L A S U M M O D U M S U M M Y A C T U M H A B E N T . S E C U R D A , H A N C E X C E D E N S , E S T I P S A A N I M A C U M D I U E R S I S V I R I B U S S U I S & A C T I O N I B U S E A R U M . T E R T I A , Q U A Z & P R E C E D E N T E S L O N G E S U P E R A T , & E S T S U P R A T E M P U S , I P S A E S T I N T E L L I G E N T I A . Q U A R T A , H I S O M N I B U S S U P E R I O R , E S T I P S A D E I F O R M I S V N I T A S , Q U A Z E S T E X C E L L E N T I S S I M A Q U E D A M D E I F O R M I T A S , & I N A E S T I M A B I L I S I N E F F A B I L I S Y D E I I N A N I M A V I C I N I T A S , A D Q U A M S I Q U I P E R T I N G E R E V O L E T , I N A L I J S P R A D I C T I S P A R T I B U S Q U O D A M M O D O T R A N S F O R M E T U R O P O R T E T , I T A V T C O R P U S S U M C A S T I G A N S , V E L U T I N A N I M A Z C O D I T I O N E M T R A N S F E R A T , & A N I M A M I N I N T E L L I G E N T I A M I N S P I R I T U M T R A N S F O R M E T V N I T A T E M . Q U O D Q U A R A T I O N E F A C I E N D U M S I T , I A M E D O C E B I M U S . P R I M O I T A Q U E E X T E R I O R E M H O M I N E M S U M , I D E S T , P R O P E N S I O N E S , C O S U C T U D I N E S , M O R E S , V E R B A , A C T U S , C O M U E R S A T I O N E M , G E S T U S D I S C U T I E T , P R O B A B I T , P E R S C R U T A B I T U R , V T R U M V I D E L I C E T H E C O M M O N I A , S I C U T O P O R T E T , I N C A P T I V I T A T E M R E D A C T A , R E L I G A T A , R E S T R I C T A , E D O M I T A , C A S T I G A T A S I N T , S I C U T A P O S T O L U S A I T : F O R N I C A T I O A U T E M C O M M I N U D I T I A , A U T A U A R I T I A , N E C N O M I N E T U R I N V O B I S , S I C U T D E C E T S A N C T O S , A U T T U R P I S T U D O , A U T S T U T I L O Q U I U M , &c. S I C N A N Q ; C O R P U S C U M V N I U E R S I S V I R I B U S , S E N S I B U S , A C T I O N I B U S S U I S , I N O M N I E X T E R I O R I O P E R E , Q U A N T U M S I E R I P O T E S T , O M N I N O S P I R I T A L E E R I T , & S P I R I T U S Q U A N D A M P R O P R I E T A T E M A S S U M E T , I T A V T V N D E C U N Q U E M A G I S S P I R I T A L E , Q U A M I C A R N A L E A P P A R E A T : P R O U T D E S. P A T R E D O M I N I C O L E G I T U R , Q U O D D C O R P U S I L L U S F R E Q U E N T I S S I M E I N A E R A S U B L E U A B A T U R , A C S I C A R O I P S A D I C E R E T : I A M M E Z C R A S S I T U D I N I S & P O N D E R I S O B L I T A , S P I R I T U S Q U A N D A M P R O P R I E T A T E M I N D U I : L E G I T U R D E C O D E M S A N C T I S S I M O P A T R E , Q U O D D S E R O D O M U M R E D I E N S , F O R I B U S V N D I Q U E M O N A S T E R I O S .

si jocclusis, & fratribus iam fortasse quiescentibus, ipse & socius illius clausis
 ianuis ad interiora Monasterij penetrarint. Ibi planè moles carnis spiritùs
 quandam fuerat proprietatem adepta. Alia pars hominis, quæ vel anima vel
 spiritus dicitur, in duas partes secari potest. Prima, eadēq; superior, pars est pu-
 ra quædam substantia, vbi & anima spiritis habet vocabulum, & sursum ope-
 ratur. Altera pars infra ad corpus respicit, vbi & hoc ipsum animæ sortitur no-
 men. Iuxta hanc sui partem deorsum agit, vitamq; & motum corpori submini-
 strat, illuminat & rationabiles sensus efficit, sensualē habet prudentiā, in phan-
 tasiam agit ac operatur, & rerum exteriorū confert discretionem. Animæ vero
 suprema portio hanc alterā longè excedit, nec aciem suam vñquam ad inferio-
 ra reflectit: pura autem substantia existens, in superiora suos defigit obtutus: nec
 vñlo loco, tempore vel materia, in suo opere indiget: penitus namque spiritale
 & abstractum quid est, vertitq; se ad intelligentiam. Porro inferior animæ
 pars, quæ deorsum respiciens, naturæ ipsi afficitur atque blanditur per sensibili-
 um imagines & phantasias, creaturaru inq; oblectationes, illa planè seip-
 sam cum vniuersis viribus suis, totaq; facultate sua, sursum ad spiritum sese
 atque intelligentiam deberet conuertere, vbi iam non nisi intellectualia, æter-
 na, spiritualia bona saperet, eiq; intus relucerent, vt omnis omnino *conversa-*
tio illius cum D. Paulo ageretur *in caelis*, ac fidenter cum eodem dicere pos-
 set: *Vivit autem iam non ego, vivit vero in me Christus*. Sanè dum sic inferior ista
 portio in superiorem, id est, intelligentiam, sese erigit, & tempus excedimus, &
 spiritus quandam syaceritatem puritatemq; in eadem gñstamus intelligentia.
 His autem, vt dictum est, longè adhuc superior est deiformitas illa, sive v-
 nitas deiformitatis. In hanc altissimam (vt ita dixerim) superessentialita-
 tem, intelligentiæ sese recipere, lumen suum obscurare, à suo interim vacare o-
 pere, ipsumq; abnegare, totamq; se velut cæcam & mutam, in vastissimam
 illam occultæ ac immensæ diuinitatis immergere debet caliginem. Atque hinc
 intellectus ipse omnino mutus efficietur. Quod enim in hac caligine sentitur,
 nulla capit ratio, nec verbis explicat vñllis. Nec enim modus aliquis aut for-
 ma ei tribui, nec sermone quolibet evanescari potest. Huc quoties, Deo saiente,
 homo admittitur, pro illa sui parte nec in hoc seculo, neq; in hoc tempore est,
 sed tempus omne transcendens, quandam æternitatis assumpsit proprietatem.
 Hic prorsus vera quædam æternæ vitæ datur degustatio seu prægustatio: adeoq;
 Saluatoris hic illa completur sententia, qua ait: *Petite vt gaudium vestrum sit plenarum*. Reuera nang, iuxta Bernardum, plenum hic gaudiū est, sed tamē needum
 vsquequaq; perfectum. Hoc enim in illa sola æterna vita speramus, vbi ipsum
 gaudium firmū ac stabile perseuerat in quodā immobili. Nunc æternitatis, nec
 vñquam interrupitur. Hinc vero in isto tempore, in quodā continuè dilabete
 Nunc positi sumus. Qui quis autē seipsum profundius in illud immobile Nūc,
 cum omni mēte, omniq; interna actiōe sua erigere ac immergere studuerit: ille
 procul dubio etiā perenniter lōgē profundius, sublimius, verius, nudius super-
 essentiali diuinitate perfretur, eiq; profundi' immergetur. Deniq; mod' iste,
 licet vñus sit, & quædam immersio sive liquefactio dicatur in Deū, multos tamen
 diuersostq; gradus habet: ita quod vñus in isto lōgē p̄cellit aliū. Quanto enim
 quis hoc veri, diligenter, ardēti accedit, & in ipso accessu suo. omni ppria que-
 frūde depulsa, solus Dei intentione mouetur, eo & in Deū concēdit sublimius.
 Cato-

Pons in Trinitate, quia. Ceterum melius veriusq; non acceditur, quam per Dominum Salvatorem, eiusq; superdignissimam passionem, per Filium videlicet in Patrem. Aliunt Theologi, Patrem in diuinis, fontem & principium esse. Ex ipso namque Verbum illius aeternum relucet, & Spiritus sanctus procedit, promanatq;. Tria hæc lumina (si sic dicere fas est) in una simplici diuina subsistente essentia refulgent. Quisquis autem lucis huius fulgores optat suscipere, omnis in eo lux alia obscurata sit oportet, quicq; hanc intueri desiderat, eum ad omnem alienum adspectum ceu cæcutire necesse est. Deus enim libera quedam ac nuda essentia est. Unde & spiritum illum, qui huic purissimæ nudæq; essentie iungi debeat & accommodari, nudum similiter, vacuum, liberum esse oportet, adeo ut si immensæ illius sanctitatis arcana & occulta velit intelligere, ab omnibus etiam illis, quæ aliquod eius sensualitati fomentum præstare possint, nudum esse necesse sit. In S. Diony- de est, quod & sacer ille Dionyfius, Coepiscopo suo Timotheo scribens, ait: fius. Cum iam deinceps, amice dilectissime, charissimi institutoris nostri Pauli sua- uia atque solatij plena verba coram audire nequeamus, omnibus postpositis, nudè ad Deum ipsum accedamus. Id autem fieri non potest, nisi omnino clausis oculis, & sensibus ad interiora reductis: sicut supra omnem cognitionem in occultam illius pertingamus unitatem, ad instar sacratissimi Hierothei, qui per hoc quod Deum patiebatur, ad diuinorum peruenit notitiam secretorum, ad quam nos sola operatione nostra haudquaquam accedere valemus.

Rationes aliquot diligendi inimicos.

C A P V T . XXXI.

- I. **S**EPTEMBER rationes sunt, ob quas Dominus ac Redemptor noster Iudam proditorem, capitalemq; inimicum suum, apud se benignè pertulit. Prima est, ut dum continuè illum ob oculos haberet, passio dolorisq; suus assidue renouaretur & recrudesceret. Sicut enim diuina perpetuaq; sapientia sua, quæ passurus erat, omnia praecipua nihilominus & hominis à se assumpti oculis hæc eadem semper esse volebat obuiu. Vnde & continuè sua illi passio renouabatur. Secunda est, ut quod volebat obuia. III. de inimicorum dilectione verbis docebat, exemplo adstrueret. Tertia, ut nos edoceret, nullam nobis subterfugiendæ charitatis occasionem superesse, quin IV. in ea nos semper exercere possimus. Quarta, ut toti mundo, qui ex sua malitia ad bonorum exterminium propensior est, exemplum præberet, ne, dum quandoque Iudæ imitatores exurgerent, quos ipse plurimos fore non ignorabat, bonos simul cum malis ille extingueret atque deleret. Quinta, ut si fortassis inter veros amicos suos Iudas aliquis oriatur, non ideo desperarent, nec animo VI. deijsiantur amici sui, sed ipsum benignè tolerent, sicut & ipse Iudam. Sexta, ut quia ex æterna dilectione in hunc mundum aduenerat, suæq; nobis infinite misericordiae & amoris adduxerat, exercitium, hoc ipsum in suo proditore comprobaret, cui zque ut electis amicis suis beneficia multa conferebat, ne quam illi facinorosi operis, quod ex peruersa voluntate suo animo conceperat, occasionem præberet. Iam enim ab æterno præscierat, ab illo se in mortem esse VII. tradendum. Septima, quod quamvis ab æterno præcognitum haberet, Iudam sui proditorem fore, tamq; enorme scelus suapte malitia aggressurum, nequam

quam tamē ad illud ipsum crīmē elegit alioqui sceleris illius ipse causa fuisset, quod nefas est credere, cūm Iudas potius causa fuerit, sed ipsum instar aliorum electorum suorum benignē pertulit, quo ipsum non ad desperationem, sed ad fiduciam & spem bonam erga suam misericordiam prouocaret. Quod ex illis apertissimē verbis colligitur, quæ in nocte captiuitatis suæ protulit : *Amice, inquietens, ad quid venisti? Qui bus vtique verbis ex abyssō fidelissimæ charitatis suę ipsum ad sui cognitionem, & ad fidendum diuinę misericordię ac bonitati suę inducere moliebatur.* In hac planē dilectione sua non verbo, sed opere & veritate, nos Christus edocuit, eundē erga amicos & inimicos dilectionis affectum habendum & benevolentiam. Ad quod alioqui etiam alijs decem & septem rationibus incitamus. Prima est, quod inimici nostri è quę, ut amici, sacro baptismatis fonte abluti sūnt : Ideoquę fidei dignitas in ipsis veneranda est. Secunda, quod eundem omnes Patrem habemus, à quo & omnes conditi sumus. Tertia, quod omnes ad imaginem Trinitatis facti sumus. Quartā, quod omnes in eius diuina sapientia permanentem quādam ideam habemus. Quinta, quod Creator ac Dominus noster omnes nos æterno perpetua dilectionis suę incendio prosequitur. Sexta, quod in perenni charitatis suę ebullitione æqualiter nobis omnibus dilectionem in humanae naturae assumptione exhibuit. Septima, quod in eodem amore suo pro nobis omnibus mortem exceptit amarissimam. Octaua, quod verisimiliter sperare licet, iudic & præsumere debemus, inimicos nostros ex gratia Dei, aut esse, aut fore quandoque excellētissimi meriti, dignissimę mortis Christi ac æternę illius capaces hæreditatis. Nona, quod ipse Filius Dei, cunctis amici illius, huius nobis dilectionis exempla copiosissima reliquerunt. Decima, quod idem Dominus ac Saluator noster hunc nobis amorem præcipere ac per seipsum docere dignatus est. Undecima, quod amicos diligentes, amorem hunc ex natura procedere vereri possumus : inimicis autem dilectionis affectum & obsequia impendentes, hanc ex gratia charitatem oriri, certò confidere valentius. Duodecima, quod quisquis iniuriam irrogat Conditori, omnes similiter creature iniuria & contemptu afficit. Vnde cùm nos spontanea malitia nostra saxe contumeliam intulerimus Creatori, primò quidem nobis ipsiis vel maxime in sensi erimus: dehinc inimicos nostros tanquam dignissimum Dei flagellum, quod nostris iniquitatibus iuste meruimus, humiliiter adspiciemus. Decimatertia, quod etiam nullius malitia nobis conscijs simus, ex vera tamen humilitate, ne fortè Deus eam in nobis agnoscat, verēdum nobis formidandum est, atque hac consideratione quancunque inimicorum persecutionem, tanquam dignissimum Dei flagellum, ex amore nobis ab ipso transmissum suscipere curabimus. Decimaquarta, quod tametsi non solū noster, sed & Dei simus iudicio innocentes, ipsum tamen inimici odium, tāquam dignam Dei correptionem, ex perpetua nobis ab ipso dilectione transmissam suscipiemus. Certi quod per hanc cautos nos efficere parct, quo in humili semper, prouida, tremulaq; nostri custodia persistentes, illius iustā iram haudquam incidere mereamur. Decimaquinta, quod inimicos nostros neque prius, neque Deo gloriōsius, neque ipsis salubrius, neque nobis utilius, quam studiosa diuinaq; possumus dilectione lucrifacere. Decimasexta, quod nec inimicos efficacius compescere, nec exteriorem hominē nostrum melius in quietem redigere, nec animaꝝ maiorem pacem ac tranquillitatem assequi, nec ipsum de-

Matth 26:

Rationes
decem &
septem.

I.

I I.

I I I.

I V.

V.

VI.

VII.

VIII.

IX.

X.

XI.

X II.

X III.

X IV.

X V.

X VI.

X VII.

X VIII.

X IX.

X X.

X XI.

X XII.

X XIII.

X XIV.

X XV.

X XVI.

X VII.

X VIII.

X IX.

X X.

X XI.

X XII.

X XIII.

X XIV.

X XV.

X XVI.

D d d d d

nique

ni quis spiritum Deo vicinius vnire possumus, quam vera illa diuinisq; charitatis
XVII. te, qua inimicos perinde ut amicos diligimus. Decima septima, quod ea diuini
 amoris conditio est, ut amet. Vnde si ex ipso amore quæras, cur amet: respon-
 det, eo quod amor ipse sum. Et si percontari pergas, cur & inimicum diligat: re-
 spondet, Omnes ego & amicos & inimicos amore complector: & ideo diligo,
 quia diuinus amor sum, qui in meipso omnia amo in omnibus: imò idcirco
 prorsus amo, quia non possum non amare. Virgo quædam sanctioris virtutis, cum
 iam morti esset proxima, quibus usq; fuisse exercitijs requisita, respondit, in
 quatuor se potissimum exercitatam, quibus & Dei pro suo arbitrio potens sem-
 per fuisset. Primum est, inquit: Quisquis me iniuria vel molestia quævis afficie-
 bat, huic ego speciale quoddam beneficium rependere curabam: quod, nisi laesa
 prius ab ipso, minime contulisse. Secundum: Omnes a quæ ut meipsam dile-
 xi. Tertium: Nulli quælibet aduersa mea, nisi soli Deo, questa fui: & euestigio aut
 consolabar, aut confortabar à Domino. Quartum: Corde semper liberalissima
 fui, & si quando foris dare non poteram, latenter animo dabam.

*De paupertate rerum temporalium, carnis, animæ ac spiritus: deq;
 perfecta mortificatione.*

C A P V T XXXVI

Spiritu
Dei acti,
quotupli-
cates.

Gen.17.
Astor.11.

RIPPLEX hominum genus est eorum, qui spiritu Dei aguntur
 & sunt impelluntur. Primi sunt, qui hoc neque sciunt, neque sentiunt,
 & tamen eis impendio prodest, sicut Jacob à fratre suo Esau im-
 pellebatur. Alij nesciunt quidem, sed tamen libenter accipiunt,
 sicut Apostolus Petrus ab Angelo de carcere educebatur. Tertij
 & sciunt & diligunt: & hi sunt perfecti imitatores Christi in ve-

Paupertas sua iupsorum & rerum omnium paupertate. Hæc vero paupertas quadrisfor-
 quadri. mis est. Prima est omnis terrena possessionis, quæ rursus in tribus sita est. Pri-
 & tertiis.

I. imò, ne quid proprij habeatur: Secundò, ut his, quæ Deo nobis prouidente ob-
 ueniunt, pro sola necessitate utamur: Tertiò, ut nulla nobis solicitude sit labor

II. ribus terrena coaceruandi. Secunda est paupertas carnis, quæ similiter in tribus
 consistit. Primò, ut ab omni carnali affectione: Secundò, ut à quavis temporali

III. commoditate: Tertiò, ut ab omni terrena dilectione liberi simus. Tertia pau-
 pertas est animæ, quæ a quæ tria exigit. Primò, ut à cogitationibus: Secundò, ut
 ab affectionibus ac desiderijs animæ liberi & expediti simus: Tertiò, ut ipsa ar-

IV. nima omni diuinæ consolationi atque dulcedini renuntiet. Quarta paupertas
 spiritus est, ad quam etiam tria spectant. Primum est, memoriam ab omni crea-
 turarum intaghe: Secundum, intellectum à visibilium formis expedita habe-
 re: Tertiū, ne voluntas ullam vel in donis Dei, vel in quibuslibet creaturis

delectationem habeat sive requirat, sed in diuinum prorsus resignata sit bene-
 placitum, imò & amissa in illo. Hinc insignis quidam Theologus ait, non des-
 se qui clariora quædam agant miracula, quam vel ipse gregis Apostolici vertex

Petrus, vel omnes alij Sancti, mortuos suscitando, cæcis visum & claudis gref-
 sum restituendo, patrarent. Hi sunt, qui suis reluctantur voluptitibus & oble-

stamentis, & in omnibus illis, quæ non necessitas, sed sola poscit delectatio, suæ
 renuntiant voluntati. Et reuerqa huiusmodi superflua & delectationis fomenta

pro

pro Dei amore despicer, ac scipsum in illis frangendo superare, dubium non est, quin Deo lōgē sit acceptius, quā in vel mille defunctos regocare ad superos. Quanlibet enim exiguum sit, in quo sibi ipsi quisq; resistit, vt est, vel verbum ex culationis seu defensionis supprimere, vel aliquod similiter verbum, quod neque contristare, neque officere, neq; tamen etiam prodeesse alicui possit, sed pro sola sui inani recreatione cūm aliqua voluptate diceretur, pro Dei amore nōl-le preferre, & sibi ipsi viriliter resistendo, illam in seipso delectationem extingue & mortificare: dici non potest, quantum placeat æterno iudici Deo. Imō dicere non vereor, posse huiusmodi studio animam de purgatorij educari carceri. Sanè mira illa, qua Sancti olim faciebant, non sua, sed Dī virtute, nec absque delectatione perpetrabant. Hic verò suz quisq; naturz, licet infirmæ, quam hic funditus mori oportet, reluctatur. Hæc autem mortificatio si ex amore procedat, longè Deo gratior est, quām vel innumeris vita defunctis vitam restituere. Sed dicat fortasse aliquis: Cū summa hominis perfectio in integra sui mortificatione, & interioris hominis expedita ac libera quiete, cum sopitis & inefabili puritate ad Angelicam similitudinē sursum attractis viribus, sita sit: quid causz est, quod rara de huiusmodi perfectione volumina sunt edita, quodz nō passim ad hanc omnes instituitur? Hic quæstioni supernaturali quodam modo à Deo hoc pacto responsum fuit: Rudiora quæq; præcedentium amicorum meorum duntaxat scripta sunt. Nam quæ potiora sunt, vulgus hominum non capit. Deinde si passim omnibus interna illa requies & otium innotesceret, omni profectō exteriori exercitio ac mortificationis studio, quæ dura sunt imperfæctis, posthabitatis atq; neglectis, ante tempus sese interioribus traderent exercitijs: vnde postmodum grauem acediam & bonorum incuriam operū incursuri essent. Quotquot enim nunc temporis viuunt, omnes ferè quæ sua sunt queruntur in omib; potissimē verò cōmoditatem suam, idq; iam multo magis, quam vallis retro temporibus.

Cur de
mortis.
catione
spirituali
pauci scil.
pferiat.

Quomodo nocte ac die exerceri debemus, vt Deus inter nos nasci, atque per nos operari queat. Et de quinq; donis Dei, & sex aliis Seraphim.

C A P V T XXXIII.

 Visqvis ad hoc pertingere volet, vt Deus in ipso sine cessatione nascatur, sicut in illa æternitate à cælesti Patre suo dignitur, tali se præparatione ad hoc coaptare debebit: Interioris exteriorisq; hominis sui indefesso studio curā geret perpetuam, ipsumq; exteriorem hominem cum externis sensibus, corporis viribus, ac naturz suz oblationibus, quas illa querit in cibo vel potu, sive somno, in sedendo sive iacendo, sive qualibet sensuali voluptate vel societate, quam nulla comitatur necessitas, quorumcunq; etiam sit illa, fratrū, aut sororū, aut aliās sanguine iunctoru, omnino prosternet, deicier, extinguet. Similiter prauos mores & consuetudines suas pessundabit, omnemq; externam naturz sensuūmve abijciet curam seu solitudinem, omnibus istis velut mortuum sese exhibendo atq; ducendo, sicut Apostolus ait: *Mortui enim estis, & vita vestra abscondita est cum Christo in Deo.* Porro interiorum hominem suum supra se in Deum referet dirigetz, neque ad dexteram, neq; ad sinistram

Quid, nra.
scia in fe
Deum vo
lenti, a
gedum.

D d d d d a resp

Phil. 3. respiciens, q̄to cum Apostolo dicere possit ex sententia : *Qua quidem retrō sunt obliuisciens, ad ea verò quæ priora sunt, extendens meipsum, ad destinatum persequor.* Semperq; in Deum Deīq; beneplacitum cum vniuersis viribus, omniq; mente sua, supra omnem modum in profunda subiectatq; suis suis humilatione erēctus erit: sēcū velut Domini pedibus prostratum reputans, neque ad dona illius, neq; ad omnia illa, quæ ex ipso quæāt procedere, neq; ad modos viros, sed purè ac nudè ad Deum suos diriger obtutus, adeò, vt si vel omnia dona sua Deus illi infundere velit, suo semper nudo meroq; inhæreat nihilo, hoc solum iugiter dicens: O Domine Deus meus, nihil omnino meum, sed te solum, tuumq; beneplacitum, & tuum querero & intendo honorem. Huc verò nullis propriæ voluntatis conceptibus pertingi potest, sed Deum absque certo modo sequi oportet. Sæpe nanque in hoc statu, quod heri proderat, hodie officit. Vnde, sicut dixi, absque certo modo Deum sequi oportet. Quæ verò ex obedientia & debita ordinatione facienda incumbunt, vt est vel legere, vel cantare, vel preces fundere: hæc omnia ita facienda sunt, ac si non fierent, id est, breuiter ac internè. Atque id ipsum etiam in cibo & somno obseruandum est. Et primò quidem somnus brevis erit. Quo absoluto, corpore simili ac mente cum paurore atque dolore sese alacriter erigat, quasi diceret: Proh dolor, etiam nunc hæc putrida mihi caro imposuit. O dulcissima, amabilissima, nobilissima abyssus, fidelissime amator ac Domine Deus meus, en iam iterum tui oblitus sum. Post hæc exurgens, cum ingenti humilitate ac tremula timidaq; strenuitate, ter quatérve veniam sumat, crucem exprimat: dehinc cum vniuersis viribus ac sensibus, tota quæ facultate ac virtute sua, sese supra se eleuet, multaq; cum alacritate & viribus extensis in diuinam se abyssum recipiat. Quod autem ad corporis situm attinet, eum modum obseruet, quo magis se in Deum promoueri sentit, vt si sedendo magis quam vel stando vel genuflexendo adiuuatur, (quod probari facile potest) sessionem potius eligat. Denique qui hoc pacto Deo vnitur in spiritu, non est quod timeat hic se aliquid negligere, dum interim suas priuatas preces, vnitones & exercitia, quamlibet circa imagines sanctas, postponit. Quæ enim ratione exercitia cuncta melius in suo præcipuo vigore conseruari possent, quam illum apprehendendo finem, ad quem tendunt ac referuntur omnia, quemq; omnia pro scopo habent, à quo iam cum beatis omnibus obtento, cuncta reflecti oportet. Ad huius verò exercitij actum, tres noctis horæ sunt eligenda, in quibus ipsum speciali cum feruore ac deuotione renouandum est. Prima hora erit vesperi post Completorium: Secunda, media nocte: Tertia, in crepusculo ante solis ortum. In his singulari studio ac diligentia maiori nos obseruabimus, sicut à Domino monemur, dicente: *Vigilate ergo. Nescitis enim quando Dominus veniat: sed, an media nocte, an gallicanu, an manu.* Nec dubium, quin si ita egerimus, magnificè quandoque veniat ad nos Dominus DEVS, à quo id summopere petendum est, vt diuinum opus suum, quod in Sanctis suis agere consuevit, supremo in nobis modo perficiat. Huic verò diuino operi, ne qua id à nobis ratione præpediatur, locus, tempus, otium, spatium tribuenda sunt. In alijs autem operibus, quæ per diem agenda sunt, amorosa adspiratione ac desiderio huc cordis oculus est restorquendus, vt in ipso fundo nostro nihil omnino, nisi solus Deus, intendatur: & si forte sensualitas aliò tendere, aut aliud querere vel sentire voleret, inde cito;

Deum se- qui opon- tere.

Sua cuiq; officia qui per- genda.

Qui co- templaa tem de- ceat in ra- pi situs.

Contem- plationi quod ma- ximè con- gratulam- pus.

Mel. 13.

Quid cui- que inter- diu a- gendum.

citius est retrahenda, donec per internū pēdagogum suum, ipsam videlicet rationem, temperatior moderatō reddatur. In quolibet etiam opere, verbo, ac exercitio, vel brevi spatio ad interiora redeundū est: videndumq; si opus illud, aut verbum, aut exercitium intus permittatur, si vel omittere vel exequi liceat: ac deinde, que hac ratione sunt vel omittuntur, copia videlicet vel licentia intus obtenta, Deo placere omnino confidere licet. Inter comedendum verò quilibet morsus ea ad minus intentione sumendus est, vt desideremus etiam simul cum quolibet morsu de manu Patris æterni dignissimum Eucharistię Sacramētū suscipere, nec delectatio vlla, sed pura necessitas ac natura sustentatio incibo potuq; requiriēda est, ipsumq; dulcissimum nomē Iesu simul cum ipso cibo in fundum anima est intro trahendum, atque dicendum: O amabilis atq; dulcissime sanguis Domini mei Iesu Christi, qui ex vehementissimo amoris incēdio effusus es, meo (obsecro) duro ac arenī fundo ilabere, qui heu omni magis vigore destitutus es, quām vel ipsa caro cibo corporeo. Atque huiuscmodi adspirationibus inter prandendum, interioris potius hominis semper victuri, quām putrida carnis citè peritura, recreationi refectioniq; studēdum est. Sanè quisquis hunc viuendi modum re ipsa seruauerit, si desiderat, si ex corde defiderat, sentiet intra se diuinam illam generationem, de qua prēdimus: speci aliter autem quinque à Deo dona percipiat. Primum est, exterioris corruptibilis hominis neglectus, ac omnis corporeæ commoditatis, sensum, rerumq; labentium oblectationum incuria atque contemptus, ita vt nulla ipsi prorsus honoris vel commodi temporalis, cibi potusve lauatoris, blanditiarum corporis, fauoris aut inuidiæ, amoris vel odij, laudis vel vituperij, muneris vel subtractionis cura sit, dicatq; cum Apostolo: *Omnia arbitratus sum ut stercore, ut Christum lucifaciam*. Secundum est, quod momentis singulis Deo in suo spiritu magis appropinquabit, sicut p̄ presentior, quām vlla res corporeæ sensib; prēsens esse queat: paratusq; efficietur absque cessatione, quoties vel spiritum attrahit, seipsum cum scientia & experimento recenter exhibere & erigere in Deum. Tertium est, quod veram in hoc seculo pacem obtinebit, ac illius pacis æternæ, qua perpetuè fruatur est, degustationem quandam habere merebitur, hancq; tanta possidebit autoritate, vt nemo eam sibi præripere possit: adeò, vt si vel omnia destruantur aut pereant, moriantur aut viuant, in suo semper fundo tranquillus sit perseveratus, eo quod simul cum his omnibus intus in fundo suo diuinæ se voluntati immerget, quæ dum ei quām optimè placet, hoc ipso pacem consequetur veram in omnibus. Quartum est, vera similiter in cūctis foris vel intus ipsi necessarijs discretio, tainq; copiosa illuminatio, vt impulsus omnes, motus ac propensiones interiores exteriorestq; vnde veniant, & spiritu scilicet, an ex natura, facile sit intellecturus. Aliæ quoque puræ discretiones & occultæ veritates, in ipsum & extra ipsum radiantes, ei manifestabuntur. Quintum est, quod Deus Pater æternus sine cessatione æternam in ipso generationem suam perficiet, generatiōem, inquam, illius æterni Verbi sui, quod in sua gignit æternitatem, nec plus nec minus hic, quām ibi. In hac generatione spiritus illius in seipso mutationem quandam, elevationem, exaltationemq; sui ipsius in singularem quietem æternitatis præsentiam, & creaturarum labentiumq; rerum decessum experietur. Quæcumque enim ex hac nativitate non excent, neque irream revertuntur, despere illi incipient, omniaq; in ipso iuxta

Edendo
quid co-
gitadum.Que quaf-
dog; dona
quis à Deo
percipiat.Philip. 3.
11.

III.

IV.

V.

Dddd 3 ha nc

hanc generationem æternam & fundū illius mutabuntur, omnisq; multiplici-
 tas redigetur ad vnum. Sanè hæc ipsa, de qua loquimur, via etiam in Esaia de-
 signatur, vbi sanctus ille Propheta duos Seraphim vidit, sex alas habentes, & al-
 terum audiuit clamare ad alterum: *Sanctus, sanctus, sanctus, Dominus Deus exerci-*
tum. Seraphim quippe ardentes interpretantur, & animam sanctam diuinata-
 tis amore succensam significant, quam nimirum sex alis præditam esse oportet.
Esaie 6. Prima est, quod mundum hunc & omnes illius concupiscentias despiciet & ha-
 bebit exosas, Christo dicente: *Nemo potest duobus dominis servire*, diuersa præcipi-
 entibus: nec Deo simul & mundo huic famulari, cùm nimium sibi inuicem re-
 pugnet. Secunda est, quod æterna & bona perpetua fortiter amabit, & patriam
Matth. 6. caelestem supernaq; gaudia sepius cum gustu quadam interno contemplabitur,
 ita vt *conuersatio* illius, iuxta Apostoli sententiam, *in celis sit*. Tertia est, quod se-
Phil. 1. ipsum exiens, & intus ac foris resignans, abnegansq; in nullo prouersus vel se, vel
I I. aliquid suum retinebit, memor illius Dominicī præcepti: *Qui vult venire post me,*
Lucas 9. *abneget semetipsum, & tollat crucem suam quotidie, & sequatur me.* Quarta est, quod
 tota animi intentione puritati vbiique conscientia dabit operari, hoc potissimum
 curas, vt liberam semper, immaculatam, nullisq; erroribus implicitam
 ac inuolutam conscientiam habeat, assidueq; noua ad Deum principium suum
 conuersione se renouabit. Quinta est, quod rationabili studio gratissimæ Dei
 voluntatis infatigabiliter curam habens, illi momētis ac horis omnibus, dum
 intus h̄dmoneri se senserit, satisfacere conabitur. Sexta est, quod ardentissimo
 semper affectu ab omnibus rebus caducis ac transtorijs, à patre, matre, fratribus,
 sororibus, atque ipso corpore suo, quod velut pro carcere habebit, absolu-
 ui cupiet, & desiderio Christum videndi, ipsam quoque mortem optabit, quo
 cum Apostolo dicere queat: *Mibi vivere Christus est, & moris lucrum.* Infelix ego ho-
 mo, quis me liberabit à morte corporis huius, vt Christo valeam sociari? Istis sex a-
 lis amans anima, instar Seraphin illorum, quos Esaias vidisse se memorat, ad
 supergloriosissimæ Trinitatis continenter subuolabit solium, psallens cum
 eisdem, *Sanctus* Pater in sua omnipotentia, *Sanctus* Filius in sua immensa sapientia,
Sanctus Patris ac Filij Spiritus in bonitatis suæ ardentissimo amore. Sanè
 quæcunque anima sic tempus excessit, sic delectationi omni mortua est, sic exiit
 se metipsum, sic denique sui duntaxat Conditoris amore æstuansq; flagrat:
 dubiū non est, quin Seraphicis illis spiritibus cōsimilis sit, cum quibus simul in
 ipsorum admissa ordinem ac societatem, diuina semper claritate perfruetur,
 in amore incomparabili diuinæ fruitione gaudebit essentiaz, atque in illius di-
 lectione in eius diuinitatem sine cessatione liquefcet, & in abyssō illa seipsam a-
 mittet. Quod nobis omnibus Pater æternus, Rex regum & Dominus dominan-
 tium, præstare dignet. Amen.

*Vt Deum in anima nostra querere, præsentem iugiter sentire, ipsique
 confidere debeamus. Et de mente sua funde anime.*

C A P V T XXXIV.

 *V*OTIES diuina se præsentia in anima sua ita quis destitutum repe-
 rit, vt hanc minimè sentiat, non cesset, nō quiescat, donec eam in mēte
 sua rursum percipere mereatur. Enim uero nō parum turpe est bona
 cuique.

cuique homini, si vel vna saltem horula transeat, in qua Dei sui præsentiam intra se non experiatur. Hoc autem vel maximè sibi turpe ducet, nec quicquam ita sibi vitio verti persuasum habebit, quam si in creaturis mortalibus vel solatum proprium, vel aliquid omnino querat extra Deum: quem profectò dum in mente sua fixum retinet, fideliterq; conseruac, securus quolibet pergit, & agit omnia prosperè atque bene: sine hoc verò nulla vñquam securitate potietur, vñbicunque etiam vel apud quoscunque fuerit. Solet interdum velut occultare se De Dominus Deus, & si tunc alia aliqua sectemur, nec illius curam habeamus, abscedit longius, præsentiaz suaz dulcedinem diu subtrahit, & vix vñquam consolationem infundit. Solus igitur ipse querendus est & intendendus. Qui aliquid spectat, Deum non spectat. In ipso planè nec dona, nec gratia, nec quælibet alia desiderabilia præcipue querenda vel intendenda sunt: (Omnia næque in ipso habentur, siue gratia, siue dona, siue peccati remissio, siue temporis neglecti recuperatio, si forte vel oratio, vel exercitium, vel tempus aliquod neglectum sit, siue quælibet alia, quæ excogitari possint) sed in ipsummet ilicò nos recipimus, atque in illius diuinum totos nos submergemus beneplacitum: ipsumq; ferè sine intermissione non in cogitationibus tanum, sed & in mente continua præsentem scire atque sentire consuescemos. Cæterum vbi ex qualibet nostra negligentia culpam nos aliquam contrahere accidit, tum quo velocius citius quæ ad Deum conuertimur, eo melius. Proinde non confessio, non oratio, non quidvis aliud præsolandum, sed ab ipso mox casu in Deum conscientia erigenda, & absque præparatione informationeq; ad Eum configiendum: sacerdoti verò opportuno confitendum tempore. Non exasperatur Deus defectibus nostris. Veniamus saltem ad ipsum eum nihilo nostro. Quo sèpius venimus, eo bonitatem illius, propriumq; vilissimum nihil nostrum, melius agnoscimus. Nec verendum est, ne nimis sèpe ad ipsum redeamus. Semper enim ille nostrum acceptat redditum. Hæc verò magnum intra nos dilectionis ardorem succendere debent, quod nos ille toties tam benignè suscipit: magnam quoque humilitatem inducere, quod illius gratia ac repetita susceptione toties opus habemus: quodq; non solum ad vitia verbis vel operibus crebrò prorumpimus, sed etiam per negligentiam ea quæ facienda sunt, modo meliori non peragimus, ac bona innumera non tantum inutiliter, sed & perniciöse negligimus. Relinquamus ergo nosipso, & in Deo penitus ab omni propria deficiamus voluntate. Dum quis quod in se est, facere studet, haud dubium quin & Deus cooperetur: & vbi natura succumbit, ibi gratia illi fert suppetias. Non impedit quenquam, quod vitiosum seu fragilem se conspicit. Ab ipsa siquidem natura & conditio- ne, nihil esse, nihilq; posse habemus: & nisi sua nos bonitate Deus incessanter conseruaret, absque dubio citò rediremus ad nihilum. Plerunque & in electissi- mis amicis suis aliquid semper vitij Deus residere permittit, & vt plurimum ad iram & vehementi proniores sunt, quo & sibi ipsi innotescat, & alijs, atq; per hoc gratia sua, quæ illis infudit, velut ignis sub cineribus occulterat ac cōserueatur. Inde est, quod interdū quidē ita Dei abūdamus notitia, vt nihil æquè nobis ac ipsum nōesse videamus: interdū verò adeo hac notitia destituimur, vt omni satis auxilio ad Deū recuperandū opus habeamus. Id autē ex nimia dilectione permittit Deus: tūcq; nobis fides nulla multo vtilior, magisq; meritoria est. Nā quo minor experientia atq; probatio, eo fides purior. Qsi in huiusmodi pauperata

*Quæ con-
uercio
optimæ.*

*Ad D:um
semper
in his re-
dictum.*

*Cur De
sanctis in
tij aliquid
offenda-
tur.*

tate maiori quidem spe, scientia verò minori soli Deo purè inniti, atque nos ipsos resignare vellamus. Et sanè dum incolumes sumus, meritò nos ipsos in vera erga Deum fidutia exercere deberemus, vt dum illa potissimum necessaria est, eam velut ex vsu habeamus. In illo siquidem extremæ necessitatis articulo & plurimum confert, & securè mori facit eos, qui ad hanc sc̄e assuefecerunt, &

Qu secu**rè moti-** Deo per exercitia crebra atque continua didicerunt inniti. Et hæc multo labore parta fidutia virtus, longè illa communi confidentia præclarior atque vtilior est, qua & in inopia æquè, vt in abundantia, Deo confidere non audemus. **D**eo in a- Reuera autem nec in casibus asperis minus, nec in prosperis successibus magis speris per- confidere deberemus. Ambo siquidem ista, ex eadem bonitate & æquali dile- inde ac- ctione procedunt: & qui veraque æqualiter de manu Domini suscipere posset, fideum.

tantundem in inopia haberet, quantum in abundantia: quicq; ex multa Dei cognitione & gustu ad quandam sterilitatem ac ignorantiam deuolutus, ad hanc ipsam sponte se resignaret, & ad alia discursus effugeret, grande ille procul du- bio breui virtutis acciperet incrementum: & si seipsum ex toto in Deum sub- mergeret, omnis quoque profectus illius, diuinus efficeretur. Porrò sicut eiusmodi perfectorum hominum profectus maior est ac mirabilior, ita & eo- rum negligentia perniciosior atque deploratior est. Denique quicquid ab extra in animam ingreditur, instabile fluxumq; est: quod verò ab intus procedit, ve- rum ac stabile est. Sanè Deus omnipotens quendam sibi specialem in anima lo- cum præparauit ac retinuit, qui est ipsa essentia sive mens, vnde vires superiores promanant: quæ tantæ est excellentiæ, vt hæc creaturæ quælibet nec attigerint vñquam, nec vlla possint ratione contingere. Nam si eam vñquam attigissent, ad eam Conditor eius nunquam accederet. Et in ipsa Dei imago relucet, qua aded similis est ipsi Conditori Dœo, vt qui illam nōrit, istum nouerit. In hoc a- nimatæ fundo sive mente Deus præsentissimus adest, suumq; in ipsa Filium sine intermissione generat. Vbi nanque Pater adest, ibi & parere ipsum oportet, pa- rity; Filium suum: imò nos quoque tunc generat, vt simus per gratiam adoptio- nis filij ipsius adoptiui. Ex hoc fundo omnis hominis vita, actio, meritumq; procedit, quæ nimirum tria Dei in homine operatur: & quandiu hic per- sistit in gratia, hæc quoque in ipso perseverant, sive comedat, sive dormiat, sive sciatur, sive nesciat, sive quodlibet aliud agat, quod tamen gratiæ non repugnet. Hanc verò natuitatem Dei præsentiam si quis intra se sentire volet, multum- q; hæc in ipso fructum facere debeant, id in primis necesse erit, vt vires ad su- am originem fundimq; recurrent ac reflectantur, vbi ipsam animatæ nudam es- sentiam contingunt, ad quam naturali quodam refluxu remeant, ibiq; Deum præsentem comperiunt inueniuntq;. Ex hac verò reflexione vires deficiunt, & essentialies ac diuinæ quodammodo efficiunt: vnde deinceps & opera omnia, quæ inde promanant, diuina fiunt, & ipsi fundo per quām similia. Excellentissi- sum verò nobilissimumq; opus est, à seipso deficere, seipsum abnegare ac resignare, & abstrahere se ab omni hoc vel illo, id est, ab omnibus quæ Deus nō sunt. Et nullum opus vtilius est, quod æquè huic fundo cōferat interiori, quām valefacere omnibus, quæ per sensus diuiduntur, caducaq; ac transitoria sunt. Sed hæc minimè adhuc sufficiunt. Oportet nanque, vt hæc omnia purè propter Deum fiant, & in ipsum tendant, ipsiq; inhærent: vtq; deuotis apud Dominum preciis instemus, quo nos vterius ipse promoueat prouehatq;: tum quoque diligen-

Dei quis
in anima
locus.

A seipso
deficere,
quale
quid sit.

diligentissimè caendum est, ne quid forinsecus animo ingeratur, quod medium aliquod efficere possit, & ne quiddam hoc vel illud fiat: quandoquidè quicquid hoc aut illud est, Deus profectò non est. Præterea vita hæc interna ferias non patitur, otium non admittit. Cæteræ quidem artes omnes, requiem interdum & cessationem petunt. Hæc verò cælestis ars atq; scientia totum hominis tempus exigit. Vbi nanque est, aut integra est, aut penitus nō est. Enimuerò nullam hæc propriam quæstionem patitur, sed solum Deum pure vult intendi, qui in rebus, locis, atque temporibus singulis præsens adest, in minimis quæ quæ vt in maximis, quippe qui nec augmentum suscipit, nec diminutionem, sed est omnia in omnibus. Vnde perspicuum est, nos in isto & ex isto & cum isto, in quolibet opere semper id quod optimum est, facere, cum nihil hic omnino boni deficiat: quin & iucunda quedam hic requies ac recreatio est, sicut Propheta ait: *Hæc requies mea in seculum seculi.* Sed querat aliquis: Cùm nobis ita proprius vicinus sit Deus, tamquæ intra nos lucidus festiuusq; habitet, cur nobis ita incognitus, ita remotus est? Plana responsio: Nostræ hoc incuriaz, nostræ negligenteria imputandum est. Præcipuè nanque diligens & arcta nostri obseruatio huc exigitur. Cùm verò sentire istud recedit, nosquæ extrouersi sumus, fides grandior assumenda est, eaque innitendum. Nec enim tam facile qualibet alia ratione in infidelitatis vitium corruere possemus, quam dum ita destituti ac extrouersi sumus. Semper itaque primò quisque in Deum, & deinde cum Deo in seipsum sese recipere debet: & tunc solus Deus, inter ipsum & cuncta alia, medium optimum constituetur, prout ipse ait: *Qui manet in me, & ego in eo, hic fert fructum multum.* Omnisq; conatus noster èd iure deberet tendere, vt Deus omnipotens cunctorum operum, atque adeo totius vitæ nostræ, principium, medium, ac finis esset. Præter hæc, tria quæ sequuntur diligentia multa sunt addiscenda: Primum est, vt semper ita nos geramus, ac si iam primò inchoaremus: hoc corporem profligat & ignauiam. Secundum, vt Deo iugiter familiares atque secreti simus: quod conscientia serenitatem, pacem, gaudium praefat. Tertium, vt omnia eodem animo de manu Domini suscipiamus: hoc pacem quâdam perpetuam adducit. Quilibet etiam tam crebrò, tamquæ studiosè Deo se resignare, offerre, dedere, cum ipsoquæ incipere discat, ac si deinceps nunquam horum aliquid acturus esset, & velut in quolibet opere perpetua salus præmiumq; illius consisteret. Idquæ vel millenis per diem vicibus facere quis potest, & semper cum omni illo quod est, incipere. Quamobrem si omne studium suum, tempus & opera aliquis sibi perdidisse videatur, eaquæ minus recta esse persuasum habeat, mox absque illa dilatione denuo incipiat, denuo se totum Deo offerat, & referat in illum tanto animi cum vigore, ac si mille desperitos annos, vñica illa conuersione recuperaturus esset, sicut & haud dubie facere poterit, si non desit studium & diligentia. Vñica talis conuersio si rectè sit, centum alias excedit. Nouum autem est, quod suo ortui vicinum est: & quo vicinius, eo magis nouum. Totum verò siue integrum est, quod indiuisum est, sicut huiusmodi renouatio. Angeli sanè vñica conuersione totam suam beatitudinem assequuntur. Quod cùm nos minimè possimus, nec ea sit nostræ conuersonis operumq; nostrorum efficacia, ideo sæpe nos opera nostra renouare ac iterare oportet, donec multiplicata conuersione, veram illam essentialiæ ad Deum conuersiōnem obtineamus. Semper equidem quæ nobis vicinus est Deus,

Vita in-
ternæ feri-
as nō pati-i. Cor. 15.
Coloss. 1.Plat. 91.
Quæstio
pia.

Ioan. 15.

Tria no-
tabilia.1.
2.

3.

4.

Neuma
quid sit.
Conuersio-
nis Ange-
licæ & hu-
manæ dæ-
cimèn.

Eeeee sed

sed nos illi ob diuersa media nostra semper quæ vicini nō sumus. Ideoq; quantum licet per media omnia ad ipsum penetrare ac mīti debemus. Et reuera in quolibet opere, vbi nos ipsos ex toto deserentes in Deum referimus, mīro quodam modo proficere valemus, etiam si vel minima sit cogitatio, vel precatio, vt verbi gratia, vna oratio Dominica, vel opus quodcumque quanlibet exiguum, etiam si p̄ius eadem intentione repetitum. Omnia hæc magis ac magis nos promouent prouehuntq; Qui artem aliquam addiscere volunt, totis ineptis, debiliter, ruditerq; opus aliquid artis illius faciant oportet, donec tandem lo-
go vñ magistri efficiantur, & artis illius habitum obtineant. Sic plane & in ista

**Qui, an
Deū quis
habeat,
experiare**

fieri necesse est. Vtrum verò Deum quisque habeat, inde probari potest, si omnia illi facile sufficiant: & rebus quibusvis quanlibet optatis, citra difficultatem pro Dei amore renuntiare atque carere possit: ut si quid illi praesertim, gratum sit: sive minus, æquè placeat: Si in omnibus pacem habeat, sive in campo, sive in sylua constitutus sit, sive cantetur illi, sive dicatur: solus æquè, vt comitatus: sive lene aliquid illi contingat, sive asperum, dulce vel amarum. Bona quidem omnia diligit & amet, quando & eis opus habet. Dumq; Deum habet, omnia illi bona ac pacatissima sunt. Porrò si quis laudabilem actiuam vitam agat, inde sciri potest, si quilibet aduersa eodem animo de manu Domini suscipiat. Huc verò vel maximè facit, vt paucis quis sese immisceat, & quibus carere potest, non se implicet. Et hæc quietem adferunt copiosissimam, & quenq; sui ipsius curam habere faciunt: deinde ex sui ipsius consideratione & illud obtinetur, vt libenter apud se quis remaneat. Optimus denique modus hic est, vt nullam penitus electionem sive optioēm habeamus, adeò vt si imp̄sentiarum vel excellentissimi simus, ilicet vel minimi esse possimus, eoq; nostra cum simplicitate accommodare atque conuertere, ac si melius aliquid nunquam vel agnoscemus, vel habuissimus: & econuerso, vt ab insimis ad superemam parati simus.

**De imaginib; quas meditari, & in quib; exerceri debomus: vt quæ cun-
ditis imaginib; abdicari, ad nudam spiritus paupertatem.
peruenientium sic.**

C A P V T XXXV.

**Imagines
villimis-
me quæ.**

**Nobilis-
tans.**

V A E R A T forsan aliquis, vtrum omnes sint imagines abiijcēdæ, & nudo spiritu Deo adh̄erendū. Respondeatur, duobus modis imagines abdicari posse, & fideliter, & noxiæ. Si enim priusquā eas plenē cognoscam, bonis imaginib; valefaciam, stolidè quidē ac noxiæ ago. Cur hoc? Quia veritas, quæ per quanlibet mihi bonā imaginem innotuerit, cognitioni meæ subtrahitur. Quæ autem, ait aliquis, sunt vtilissimæ imagines? Primo quidem, vt quis intimo cordis cum dolore, perfecta auersione, male trāsactam, imd & presentem malam vitam suam rectè cognoscat. Secundò, vt virt̄ & institutionum Saluatoris nostri discat habere notitiam. Tertiò, vt eiusdem acerbissimam passioēm ac mortem, ex ineffabili amore fuscetam, quātum potest, scire conetur. Hæc plane sunt vtilissimæ imagines. Fieri quippe non potest, vt ad altiora proficiat, qui non prius has imagines sapienter percucurrit. Quæ verò nobilissimæ sunt imagines? Primo, altissima & incomprehēbilis vñio diuinaq; naturæ. Secundò, nobilitas, excellētia ac diuinitas.

diuitiis spiritus vel animæ humanæ. Tertiū, præstatisimūm Saluatoris corpus. Hęc si bene perspiciatur, nobilissimas esse imagines facile cōstat. Quę dentum purissimæ, mundissimæ sunt imagines? Primi, trium personarum supersanctissima Trinitas. Secundi, eterna Filij ex Patre generatio, & eiusdem in eodem immansio: atq; ex utroque, Patre scilicet & Verbo, Spiritus sancti processio atq; immansio in eisdem. Tertiū, immensa maximè existēs, simplicissimæ Diuinitatis essentia. His nimirum quatenus licet intendendo, puris imæ imagines esse comprobātur. Qud si queratur, cur omnibus imaginibus renuntiadum sit? Respondeatur, eam rōb̄ causam, quod nō nisi via quedam sint ad nudam ac simplicem veritatem. Si ergo ad veritatē ipsam pertingere velim, paulatim abdicanda via est, cunctaq; imagines recto ordine percurrendæ, vt videlicet ab insimis ad medias, & à medijs ad supremas consēdam, quo nulla me veritas subterfugiat. Inter nobilissima quippe opera, quæ in hac vita fieri ab homine possint, etiā illud est, rationabiliter in diuinæ imagines transformari. Ceterū tria sunt, ex quibus aduersi potest, quando iam dicitur imagines abdicandas sint, ne vel citius quam oportet repudiētur, vel nimirū diu eisdem inhæreatur. Primum est, quando quicquid vñquam auditu percepimus vel intellectu, cum tædio respicimus. Secundum, quando quicquid audimus vel intelligimus, nulla nos delectatione afficit. Tertium, cùm intra nos esuriem desideriumq; summi boni illius, quod tamen apprehendere non valemus, magis ac magis crescere sentimus, ita vt dicamus: Domine Deus meus, ultra iam procedere nequeo. Orare meum est, annuere tuum. Hęc tria quisquis in seipso deprehenderit, non solum poterit, sed & debebit eas, de quibus prædiximus, imagines sanctas, & opera rationabiliter abdicare. Sed dicat aliquis: Cui ergo spiritus inhæret, cunctis repudiatis imaginibus? Planè nulli omnino inhæret, sed totus ab omnibus nudus est. Si enim aliqui inniteretur, hoc ipsum imago foret. Sponte ergo amoris elegit suspendum, & quo nec absolui vñquam desiderat, nisi suus eum Cōditor absoluat, sicut & Iob sanctus ait: *Suspendit elegit anima mea.* Sed questio hic incidere potest, quod nam sit illud amoris patibulum, in quo anima sancta suspenditur. Istud nimirum. Est enim, quod se illi sponte offert, sed ipsum illa renuit: (hoc autem est creatura) & est aliud, quod totis illa viribus concupiscit, sed obtinere non potest: (& hoc est Dei visio, fruitioq;:) Huius autem patibuli funis triplici filo contextitur. Vnum est, purus diuinitatis amor. Aliud, pura diuinaq; desideria. Tertium, pura ac diuina intentio. Tres quoq; huius patibuli columnæ sunt, Pater videlicet, Filius, & Spiritus sanctus. Sicut autem fur in patibulo suspensus, columnam aliquam apprehendere nequit, ita nec spiritus aliquam harum personarum, nisi sola duntaxat fide potest contingere. Et sicut furi oculi velantur, os liberum dimittitur: ita & spiritui oculi intellectuales concluduntur atq; obteguntur, vt Deum sine medio videre nequeat: voluntas autem absque omni medio Deum amat. Deniq; si queratur, quis sit verè suspensus ac pauper? Is est, qui ex corde seipsum totis viribus exercet in excellētissimo illo, quod ipsius capiat intellectus, & tamen desolatus à Deo, & à creaturis omnibus relinquitur, ita vt nihil omnino vel à Deo, vel à seipso, vel à creatis quibuslibet, solatij percipere queat: imd adē totus deseritur, vt ad nihil penitus foris aut intus sese possit conuertere. Et reuera nunquam essentiali intra se veritate frui quis poterit, nisi ita exerceatur atque probetur, vt Deo suo tam resignato ac libero carere possit.

Ecce 3

animo,

Puriss.
mas.Trias
tabilis.
L.II.
III.Iob 7.
Amoris
crux.Triples
filum.
Columnæ
crucis
quot.Verè sus-
pensus
quis.

animo, sicut ipsum appetere vel desiderare. Et hoc ad omnem verè resignatum ac liberum spectat hominem, vt & Deo, & seipso, & creaturis omnibus carere, nulla re frui, & intus in vera ac nuda paupertate, quandiu Deo placuerit, vivere possit.

*Vnde aduertere liceat, quando voluntas nostra ponitus mortua,
& in Deum transfusa sit.*

C A P V T XXXVI.

 v. M in precedentibus de perfecta resignatione, propriètate voluntatis abnegatione, quæ nimurum ipsissima ad omnem sanctitatem via est, plurima dicta sint, iam sex quedam subiiciuntur, ex quibus aduertere cuique licebit, si voluntas sua penitus mortua & in Deum transfusa sit. Primum est, si nulli partio vel magno peccato consentire velit, sed fugiat ea, semperq; illis resistat, suamq; ab eis auertat voluntatem. Nam qui iuxta propriam voluntatem vivit, absque peccato esse non

II. potest. Secundum est, si se ad virtutes omnes, quæ quidem ad ipsum spectant, quasq; Deus ab ipso exigit, paratum inuenia. Hoc enim à seipso aliquis nō potest. Tertium est, si nullum omnino mortis vel tormentorum expauescat genus, sed omnia pro Dei amore sustinere paratus sit. Quartum est, si omnia illa, quæ medium aliquid inter ipsum & Deum efficiunt, sive spiritualia sint, sive corporalia, deserat abnegetq; Hoc enim Deus ipse in homine operari debet, ei- que illa omnia auferre. Et hoc excellentissimum opus est, quod quidem in ho-

V. mine Deus operatur. Quintum est, si voluntas illius diuinæ conformis sit voluntati: si honorem & gloriam Dei semper velut pro scopo & obiecto habeat in omnibus, quæ ipsi eveniunt: diligens in his semper id, quod optimum est, iuxta supremum sui Conditoris honorem. Dum enim sic quis afficitur, vt nihil aliud, quam Dei gloriam ac beneplacitum vbiq; preualere, proprium verò honorem ac voluntatem suam vbique pessum ire arque succumbere cupiat, iam in eo gloriæ lumen exortum est. Facile quidem dictu est, Opto ac desidero, vt in me & in creaturis omnibus diuinus honor perficiatur: sed ad hoc continuis niti exercitijs, & ipsum opere probare, id verò perquam difficile est, nīc quisquam omnino illud habere potest, nisi perfecti, qui omni proprietate quæficationi funditus mortui, in omni eventu, in prosperis & aduersis, in inopia & abundantia, in vita & morte immobiles eodem animo in essentiali semper veritate persistunt. Sextum est, si sic in essentiali persistendo veritate, seipsum iugiter

in occultam, cælestem, & incognitam Dei voluntatem introuerit, & in ea aded suam amittit atq; deponit voluntatem, vt omni voluntate suo modo penitus destituantur, ita vt neque bonum velit, neq; malum, sed nihil omnino, omni prorsus voluntate nudatus. Atque hic voluntatis obiectum, ipsum est nihilum, eo quod in illo Nunc, nudam Dei voluntatem minimè cognoscit, atq; ea propter, omni voluntate deposita, Deum intra se velle sinit. Et hæc summa est voluntatis humanæ cum Diuina vnio, & immersio in eandem. Horum autem omnij causæ potissima, Christi passio est, ad quam huiusmodi se introuerit, & in ea ab omnibus extra Deum, sese purgat, abluit, emundat: similiq; in incomparabili hoc, in Dominica passione recondito thesauro, perfectè ac integrè Deo colligatur & adstringitur, sicq; ad supremum perfectionis consendit gradum.

Vbi

Vbi iam quicquid à Deo postularat, facile impetrare potest. In omnibus enim, quæ Deus ab ipso exigit, sufficiens est illi. Vnde & Deus vicissim illi in omnibus, quæ petit, non potest non satisfacere. Diuinam siquidem voluntatem perfectè adimplenti, nihil Deus ipse negare potest. Vbi enim arca cordis bona voluntate abundat, manus sammii Conditoris à munere nunquam vacua est.

Quām viles & frugiferi sunt mundo occulti Dei amici, & ut illi agnoscendi debeat..

C A P V T XXXVII.

SANE quotquot tales esse potuerunt, ut prædiximus, hi veri, licet occulti, sunt Dei amici, qui deuotissimis orationibus suis Christianitatem sustentant. Ingredi nanque erga peccatores quoslibet compassionem mouentur, adeo ut pro illis etiam mortem subire cupiant, si eos ad Dominum reducere possent. Quid enim causæ esse putamus, quod iustus ille iudex peccatores tandem sustinet, nec celerem eis voluntatem infligit? Id sane potissimum, quod homines isti mente Salvatoris vulneribus adhærentes, copiosissimam inde gratiam hauriunt & exugunt, atque cum eadem gratia in Deum refluentes, ipsum pro peccatoribus deprecantur. Si- cut autem gratia eos orare, & Dei vbique voluntatem exequi compellit, ita & ipsi Deum quodammodo se exaudire, suæq; cogunt morem gerere voluntati. Et quia in veteri Testamento sub Legis rigore non tam perfectè copioseq;e, ut in noua Lege, Christi vulnera gratiam manabant, ideo mox vbi peccatum fuisset admissum, diuina sequebatur vltio. Nunc verò sub novo Testamento perfectus diuinæ gratiæ effluxus est, omnia mūda corda circumfluens, eaq; vera dilectione compellens, ut suo adhærent Conditori: idq; faciendo, Deum & ipsa vicissim compellunt. O si quis tanta foret sapientia præditus, ut hos, de quibus loquimur, perfectos homines, Dei q; amicos, agnoscere, eisq; familiaris esse posset, & quicquid illi ab ipso experterent, siue etiam imperarent, festinus implerent, faceret ille nimirum quām rectissimè. Quicquid enim à Deo illi petunt, nullo negotio consequuntur. Sed nemo eos satis nouit, nisi qui fortè illorum similis sit, eo quod sanctitas ipsorum videri nequeat, quippe quam velut aurum sub terra occultatum circunferunt. Vnde nullā ratione cognoscuntur ab illis, quorum corda terrenis prægrauantur rebus. Et quicquid habent, intus in animæ fundo latet: eaq; de causa, qui externus est, eos minime cognoscit. Sanctitas quoque ipsorum omnes transcendit formas & imagines. Vnde qui res quaslibet adhuc per imagines cōuentur, eos agnoscere non valent. Insuper quicquid habent, ex Christi luxere vulneribus: nec intelligitur vita ipsorum ab illis, qui sumiliter inde non suxerunt. Ad hæc, quicquid habent, sine verborum strepitu in quadam purissima & tranquilla quiete possident. Vnde nesciuntur ab illis, qui adhuc impunitatis & inquietudinis vitijs laborant. Nullum præterea singularem modum habent vel exercitium: & ideo qui speciales quosdam modos sequantur, hos modi nescios ignorant. Vnde sit, ut hi reuera nobilissimi homines, indignissimi censeantur. Quod enim nescitur, nec amari potest. Denique exercitia ipsorum verba omnia transcendunt. Quamobrem qui vitam illorum ex verbis iudicare aut metiri volunt, sepius falluntur. Magnæ proinde sapientia Cur quid excellentes homines ne scianter. Ignorantia diligenter.

Eeeee :

fuerit,

fuerit, homines istos plenè cognouisse. Hanc verò sapientiam non in Parisi-
rum Collegijs, sed Christi passione discimus : ad quam quisquis intellectum
suum probè conuertit, omnem illic diuinam addiscit sapientiam. Veràm liceat
istiusmodi Dei amici mundo sint incogniti atque despecti, eis tamen mundus
ipse satis cognitus atque perspectus est, & abundè nōrunt, quibus ille peccatis ia-
ceat irretitus, quamq; horrendum quandoq; iudicium illi immineat, nisi à suis
prauitatibus conuertatur. Et hoc maximam eis compassionis materiam præ-
bet, nec aliquid tanto eos dolore afficit, etq; hæc eorum grauissima crux & af-
flictio. Semper autem in quodam præsenti Nunc consistunt, & neque præteritis
neque futuris inordinata cum sollicitudine intendunt & occupantur: Deum ve-
rd itain minimis, sicut in maximis, obseruant. Denique iam non sub lege ser-
uili ex timore viuunt. Quod enim cæteri homines ceu coacti ex sanctæ Ecclesiæ
agunt obedientia, hoc ipſi ex puro Dei amore, spontaneaq; resignatione, multo
humilius atque majori cum subiectione exequuntur. Huc autem paucissimi
absque virium suarum consumptione pertingunt. Diuturnum quippe mortifi-
cationis studium, ipsas ossium medullas absumit. Foris autem, qui eiusmodi
sunt, communibus sanctæ Ecclesiæ institutis & exercitijs incumbunt, idq; plus
minusve pro suarum virium facultate. Ipsorum actio, resignatio est: & opus ip-
sorum est, intus expeditum liberumq; permanere, ac perpetuū obseruare Deū.
Alijs quidem hominibus sese coniungunt absque imaginis impressione: amant
eos sine inordinata affectione vel inhaesione: & compatiuntur absq; cura &
sollicitudine. Confessio ipsorum ex pura charitate fit: qualis profecto, ea quæ ei-
mori seruili mixta, de culpis sit, longè præclarior est. Dum orant, sensibus ad
interiora nituntur: (*'spiritus namque est Deus'*) solerterq; discutiunt & aduertunt,
si quod sibi medium pepererint, si in vlo scipios querant. Tum verò lux que-
dam viribus supremis illabitur, per quam edocentur, Deum in ipsis essentiam,
vitam, operationem esse: se verò illius duntaxat esse adoratores. Comedunt
quidem & bibunt, dormiuntq; extrinsecus: sed iuxta inspirationes internas non
comedunt, sed ad Dei gloriam cibo somnoq; vtuntur, eundemq; in alijs omni-
bus scopum habent. Plures modos siue instituta externa, verbaq; multa non ha-
bent, ea verò quæ habent, simplicia sunt. In conuersatione honestatem sectan-
turi, ita ut res quælibet ex ipsis sine ipsis procedant. Sensibus quieti sunt. Verūm

Car. am- his Dei amicis non omnibus idem est viuendi modus, sed unus illo, alias alio
sorte Dei modo viuit pro accidentium diuersitate. Essentiale verò centrum, interiorque
**non idem fundus ipsorum, æqualis permanet. Et quidem vbi in scipis subfistunt, ibi op-
 viuendi nantur & putant: vbi verò in Deum excesserunt, ibi iam opinio omnis abse-
 modus. dit, eo quod veritatem ipsam iam certò sciant: nec quicquam sibi de scipis v-
 surpant cum proprietate. Sed hæc dixisse sufficiat. Non enim hic verbis perue-
 nitur, sed vita sincera, resignatione humili, & præferuida dilectione. Postre-
 mò, liberam semper introuersionem & cum Deo in vero amore expeditam v-
 nionem retinent: in quibus multi, proh dolor, ob inanes atque superfluas res &
 occupationes, scipios negligunt miserè, & damno afficiunt nunquam recuperan-
 do. Quisquis enim amorosam illam ad Deum introuersionem conuercio-
 nemq; amittit, maiorem ille breui horula Bonorum spiritualium iacturam fa-
 cit, quam si totius interim Orbis principatu dejceretur. Imò si quis etiam om-
 nem sacram caperet Scripturam, hancq; alios doceret, atque per hoc omnes ad
 ater-**

eternam reduceret beatitudinem, omnium quoque in opere subueniret: parum ille ex his omnibus referret emolumenti, si seipsum Deo subtraheret, atque in proprietate permanereret, atque ita sibi ipsi fieret impedimento, quo minus liberet esse ad Deum introcipere, eidemque penitus resignare, & ad honorem illius offerre posset, cum in hoc omnis virtus Scriptura diuinatus inspirata sit, ut vi-

Quod Scriptura omnia datur.

De preparatione ad Eucharistie dignam susceptionem, & quanta in e gratia fructus glorie erat.

C A P V T XXXVIII.

PTER omnia exercitia, quæ quidem haberi possint, nullū tam excellens, tam diuinum, tamq; ad summum bonum consequendum, & intimam cum eodem obtinendam vniōnem, certum securumq; esse arbitror, quām sapientis Dominicī Corporis Sacramentum deuoto corde percipere. Vnde desiderabat quidam instrui à Deo, quis, & quando, & qua ratione ad tanta mysteria accedere deberet. Et responsum est illi à Domino, hoc pacto: Qui non habet quod suum est, & appetit quod suum non est, & cui satis placent omnia quæ à me sunt, is me, quando volet, percipere poterit. Nec expectare debet, qui eiusmodi est, donec magna sensibili deuotione perfundatur: attendat autem diligenter obseruet, quantus erga Deum amor, quanta voluntas, quanta intentio sua sit. Plant, inquam, non multum cureret quid sentiat, sed quid velit & intendat. Quisquis ergo securè accedere cupit, ante omnia munda illi à peccatis conscientia habenda est. Dehinc voluntatem & affectum illius sive desiderium, ad Deum extoto cōverti oportet, ita ut nihil omnino nisi solum Deum & gratiam illius ex corde desideret, velit, intendat. Postremq; omnibus illis, quæ Deo displacent, cum humili voluntatis sua in gratissimam Dei voluntarem resignatione valeat renuntiabitur. Hinc verò aduertere quisque potest, quām prope, quāmq; longè sit à Deo. Sentiet etiam intra se, ex frequenti Communione & amore reverentiam erga tantum Sacramentum augeri, & timorem filialem in nullo desicere minuisse. Quisquis hęc iam dicta in seipso deprehendit, ille quo sepius accedit, eo melius: nec facile tantam fibi gratiam subtrahi permitter. Delicia namque Dei sunt omnipotens, esse cum filijs hunc in unum. Sed & quando frigidum, pigrumq; & absque desiderio ac deuotione erga dignissimum huc cibum se sentit aliquis, non ideo abstinere debet, tantum si peccati conscientia non mordeatur. Tunc enim caelesti hoc suffragio donoq; præclarissimo magis indiget, in quo nimis omnem sanctitatem, dilectionem, & quicquid ei necessarium est, copiosè inuenit: si cum ingenti desiderio & affectu, ab omnibus libero & expedito, soli Deo applicato & unito, ad illud accedat, ipsumq; percipiat. Nec usquam gratia tam copiosa ita propriè inuenitur, sicut in hoc dignissimo Sacramento, vbi omnes dispersiones sensuum & virium animarum colliguntur vniuersaliter per efficacem corporalis præsentię Domini nostri Iesu Christi virtutem. Et specialiter qui ad cadendum priores sunt, eriguntur, & ad interiora reducuntur, atque à rerum temporalium expediuntur impedimentis, caelestibus inflammantur desiderijs, & per diuinam in eis inhabitationem ad diuinorum corre-

corroborantur: & corpus denique ipsorum per illius sacratissimum corpus reparatur renouaturque. Adde, quod per hoc Sacramentum in Deum transformamur, eiq[ue] felicissima vnione connectimur, ita ut omnia illius nostra fiant, corpus & cor ipsius & nostrum, vnum efficiantur: sensus quoque & membra, amor, voluntas, intentio, & omnes vires nostræ, adeo in ipsum dirigantur referanturq[ue] ut id ipsum in cunctis animæ & corporis sentiamus viribus. Dum igitur miserijs & peccatis grauatum se quis reperit, cum humili sua vilitatis ac nihil agnitione, ad hunc thesaurum omnibus diuitijs atq[ue] delitijs plenum accedat: & sentiet haud dubiè in seipso, posse illum & diuitem se facere, & omnem suam inopiam abundè supplere.

Quid Sacramentū iam ē acc. illi tu dicendum. Accessurus autem, ita secum meditetur & dicat: O superdulcissime Domine Deus meus, en tanta est multitudo iniquitatum mearum, ut eas emendare nesciam. Vnde dilectissimum Filium tuum, qui perfectam tibi in cruce Hostiā sese exhibuit, suscipere, tibiq[ue] pro peccatis meis offerre desidero, quo tibi pro me ille satisfaciat. Nihil enim vel in cælis vel in terris ipso tibi charius est, nec ullus omnino aliis pro me tibi satisfacere potest. Cupio etiam, ô cælestis Pater, eundem dilectissimum Filium tuum suscipere, quo per illum tibi gratias ac laudes referam, exhibeamq[ue] pro cunctis donis, gratijs, ac beneficijs tuis, mihi indigno collatis, pro quibus nullas vñquam tibi grates dignas persoluere queo. Tertiò secum recognoscet, quām nimium proclivis sit ad malum, & tardus ad bonum, dicatque: O Pater xterne, ecce Filium tuum charissimum suscipere volo tibi in sacrificiū, quo per ipsum hostes meos vniuersos, mundum, carnem & dæmonem, cuincam supereremq[ue]. Volo præterea, ô fidelissime Pater, suscipere nunc eundem Filium tuum, quo diuitie illius meam inopiam suppleant, infinita bonitas ipsius meam profliget malitiam, & incomprehensibilis diuinitas eius destructam atque debilem meam restauret, impleat, perficiat humanitatem. Postremò desidero, ô superdulcissime Pater, suscipere eundem dilectissimum Filium tuum, quo me in te confirmes stabiliasq[ue], sicut & ipsum in cruce figi permisisti, à qua etiam recedere noluit, donec me plenissime redimeret, tibiq[ue] reconciliaret. Per quam illius charitatem immensam & me adiuuare digneris, vt ita tibi semper fixus inhæream, atque in te stabilis perseverem, vt si vniuersum quoque mundum à te deficere cernerem, tamen haudquaque à te deficere queam. Et hæc omnia fidelissime Pater, etiam pro cunctis illis desidero, pro quibus specialiter orare adstrictus sum, imd[em] & pro hominibus vniuersis, viuis pariter atque defunctis. Post hæc iam attenta consideratione perspiciat, quantus sit Dominus ille, quem suscepturus est, & quām sit ad hoc ipse indignus, vt pote qui potius inferni esse titio, quām Dominum intra se Maiestatis recipere dignus foret. Cogitet etiam, vt Virgo sanctissima, dignissima Dei mater Maria, quæ peccatum nullum admiserat, expauit, quum Angelo nuntiante didicit, quod Dei Filium conceptura esset: quomodo etiam S. Ioannes Domini Præcursor intremuit, cum sacratissimam Domini Salvatoris humanitatem contrectare manibus, & Iordanis aqua tingere deberet. Quanto magis ergo nos miseri atque desperati peccatores, omni qua possimus reverentia, timore & amore, Dominum Maiestatis suscipere debeimus? Qui ergo à vitijs & defectibus vniuersis erui & liberari, omni gratia & virtute decenter ornari, & in suam reduci originem appetit & affectat, ita suam instituat vitam, vt præstantissimum Dominici corporis Sacramentum crebro sumere dignus

Quid eide potest a cō sideran dum.

**Luc. i.
Matth. ii.**

Digitized by Google

dignus sit, per quod tam intimè cum Deo superglorioso vnietur, sicut guttula
 una aquæ vini dolio infusa, ita quod nec creaturæ omnes ullam inter Deum
 & animam illius distantiam seu distinctionem inuenire poterunt. Quod verò
 talem intra se vniōem non sentit, non id magnopere curet, sed firmam Dei
 verbis fidem adhibeat. Quo enim Deum minus sentit, & tamen fortius credit,
 eo & fides illius melior est, & à Deo copiosius remunerabitur, si modò faciat
 quod in se est. Planè adhuc omnibus prope nobis vera, fortis & constans fides
 deficit. Sed dicet aliquis; Et qua ratione magna aliqua sperare vel credere pote-
 ro, qui me tam vitiosum & tot culpis obnoxium, & ad peccata pronissimum
 re ipsa experior? Duo igitur in seipso quisque considerabit, quæ & Dominus no-
 stter Iesus Christus reuera habuit, vires scilicet superiores inferioresque. Supre-
 mæ vires Domini nostri in æternæ beatitudinis vera possessione fruitioneq[ue]
 iugiter versabantur: inferiores autem vires illius eodem tempore in magnis
 afflictionibus, multoq[ue] cum paenitentia luctamine persistebant, nec alterum horum
 impediebat ab altero in suo obiecto. Ita planè & in nobis esse debebit. Enim-
 uero vires nostræ superiores in Deum erat, ei quæ prorsus vnitæ erunt: Affli-
 ctio verò & cruciatus omnis corpori, viribus inferioribus sensibusq[ue] relinque-
 dus est. Spiritus, inquam, fortiter atque potenter se se erigere, & in Deum nudè
 ac expeditè profluere debet. Nihil enim omnino eorum ad vires inferiores perti-
 net, quæ viribus supremis contingunt: sed ad illas, vires scilicet inferiores ac
 sensus, passiones duntaxat corporis spectant: ut verbi gratia, famæ, sitis, frigus,
 afflictio, tremor, curæ, & cætera quæ vel grata eis, vel contraria sunt. Porro
 quanto pugna acerbior, tanto & victoria gloriosior. Et quo vitiorum impug-
 natio fortior, & tamen superatur: eo & virtus maior, Deoq[ue] acceptior est. Si ergo
 præstantissimum Dominicæ Corporis Sacramentum dignè suscipere velimus,
 attendendum nobis est, ut vires nostræ superiores in Deum directæ sint,
 ut voluntas nostra ipsum querat, quid in ipso amemus ac pure intendamus, &
 quanta deum illi fidelitate obstricti, ad ipsumq[ue] firmati simus: idq[ue] non iuxta
 hoc quod sentimus, sed ex ipso fundo. Sanè qui eiusmodi est, nunquam in hac
 vita Dominicæ corporis accipit Sacramentum, quin singularem quoque & ma-
 gnam reportet gratiam: & quo sepius accedit, eo & plus inde gratiæ adipiscitur.
 Imò posset hic tanta semel cum deuotione ac desiderio, talicq[ue] intentione acce-
 deret, ut si ad insimum Angelorum Ordinem prædestinatus foret, ad secundum,
 imò etiam ad octauum vel nonum Chorum, proueheretur ordinareturque à
 Deo. Vnde si duo æquè perfecti, æquè sancti in omni vita sua sint, quorum ta-
 men alter frequentius altero Dominicæ corporis Sacramentum dignè percipi-
 at, ob hoc ipsum velut sol fulgentissimus præ illo altero perenniter erit, sin-
 gulariè & admirabili præ ipso, Deo suo vnlone copulabitur. Ceterum hi præ-
 stantissimi Dominicæ corporis fructus, non solum in exteriori illa, sed multo
 magis etiam in spirituali Communione, sicuti animo, intentione ac deuo-
 tione erga ipsum dulcissimum Sacramentum sicuti sunt & obtinentur. Spirituali-
 ter autem posset quis, vbiunque sit, sanus & infirmus, vel millenis vicibus in
 die, aut sepius etiam, tanta cum fidelitate ipsum suscipere, quod præ cunctis ho-
 minibus diuina gratia copiosius ditaretur. At sacramentaliter pro Ecclesiæ in-
 stitutione & suo quisque desiderio percipere debet. Et si fortassis desiderio non
 flagrat, pro suis tamen viribus ad hoc sese coapteret præparetque, & iuxta illud

FFFF

suam

 Cuius q.
des opti-
ma.

 Quid cor-
poris,
quid spi-
ritus sc.

fiuam instituat vitam: sicut & in isto præsenti seculo veram sanctitatem, & in illo futuro perpetuam obtinebit beatitudinem. Deum namque sequi & imitari, sanctitas est: ipsum vero perfectè ad ipsici, beatitudo est.

De duodecim magnis ac ineffabilibus donis atque gratijs, quas divina clementia dignè Communicantibus largitur.

C A P V T XXXIX.

Author D. Eccardus Senior.

Duodecim percepiti Sacramenta fructus.
3. Eucharistica exsanguis affectum torrens delectationis.
Phil. 3.
Quinque stabilitas.

NT B R N V S quisque duodecim excellentes in Dominici corporis perceptione fructus obtinet, quos omne penè vulgus hominum, & multi quoque Religiosi penitus ignorant.

Primus est, quod per virtutem illius superdignissimi Sacramenti non possibile modò, sed & facile illi sit, terrena caduca quæ omnia relinquere, ita ut cum Apostolo dicere queat: *Omnia arbitratus sum ut sceror, ut Christum lucifaciam.* Qui enim nihil habet, nihil appetit, nec villo indiget: dicitur profectò illo est, qui licet abundet omnibus, plura tamen semper concupiscit, pluribusq; opus habet. Sunt autem quinque, quæ diligentius considerata, caduca omnia in fastidium vertut ac amaritudinem. Primum est, quod creaturarum delectatio intellectum in Dei cognitione obfuscat. Quandiu enim

L in rebus fluxis ac transiuntibus delectatio capitur, tādiu cælestia & æterna neque amātur, neque cognoscuntur. Perfecti vero homines quādo ex infirmis loquuntur viribus, eorum supræmæ vires in sua veritate neutiquā impediuntur, quippe quæ supra omne tempus in æternitatem sunt assumptæ, vbi veritatem ipsam, & in hac eadem & se & omnia cognoscunt: ibi planè virium inferiorum remota distantia, & quælibet creatura hac ratione nec promouent aliquid, nec impedient. Vbi vero in scipiosis & cum discretione veritatem intelligunt, ibi profectò vires superiores ab inferiorum actione vel opere aliquid sustinent impedimenti. Si enim vires inferiores ordinatè quippiā agere debeant vel operari, hoc ipsum vires superiores moderari atq; dirigere habet. Dum vero exteriora quæque disponunt ordinantq; vires supræmæ, interiora procul dubio interius disponere nequunt. Secundum est, quod rerum labentium amor Dei amorē immunit: & quo creaturæ amplius diliguntur, eo Creator omnium minus amatur. Vnde necessarium est, ut amor quarumlibet rerum creatarum, cuius Deus causa non est, ab anima penitus profligetur. Non enim est creatura aliqua, quæ omnem in se perfectionem habeat: dumq; in una simul omnia reperire non licet, ad aliam sese anima conuertit: nec quiescere valēt, donec eō pertingat, vbi omnia in omnibus, perfectionemq; omnem simul & in diuisam (quod in solo Deo est) reperiat. Vnde licet Santos quosque inuocemus, & ipsi haud dubie suis precibus apud Deum adiuuare queant non minimum, (vnum enim secundum ipsos & in ipso, non extra ipsum, spiritus sunt) in eis tamen celi in ultimo fine, qui

Quando saucti inuocemus, & ipsi haud dubie suis precibus apud Deum adiuuare queant non minimum, (vnum enim secundum ipsos & in ipso, non extra ipsum, spiritus sunt) in eis tamen celi in ultimo fine, qui solus Deus est, nequaquam requiescere fas habemus. Tertium est, quod creaturarum delectatio ut pluriuum amaritudine permixta est, quæ si foris non sensatur, intus tanto cumularior est. Et reuera potius quisque vulnus aliquod in suo corpore,

corpo, quām intus ob peccatum admissum reprehensionem sustinere dehet. Quartum est, quod delectatio creaturarum in seipso diuina est, nec in vna si-
ma omnis inuenitur. Cultioris quippe habitus delectatio, non eadem est, quz
cibi potusq; voluptas. Ita & in spiritualibus rebus accidit. Orationis delectatio
non eadem est, quz deuotionis. Ita planè expedit homini, vt non omnem vna
aliqua creatura perfectionem contineat. Si enim omnem omaino in creaturis
delectationem obtinere posset, nunquam Creatorem suum inquireret. Quin-
tum est, quod facile tedium ingerunt creaturæ. Non enim aliqua tam iucunda,
tam plena solatij est, quin si diutius ea utramque ame inspicias, naufragam tedium
quæ generet. Qui ergo liber est & absolutus ab omnibus extra Deum, felix pla-
nè & beatus est: hic quidem, in dulcissima vite æternæ degustatione: in illa au-
tem cœlesti patriâ, in totius beatitudinis fruitione nunquam finienda. Diuini
sanctæ luminis in anima per sumptam Eucharistiam præfencia omniū transen-
tiūm creaturarum tenebras dissoluit, dissipatq;

Felix ac
beatus
quis.

Secundus dignæ Communionis fructus, est æternorum profectus. Quæcum
modis trahit hominem Deus. Primo, dulci bonitate, quam sapientissimè crea-
turæ indidit, quo per hanc ipsum hominem, præcellentem utique creaturam,
ad summum boni Dei Opt. Max. cognitionem adducat allicitatq;. Ad ipsum e-
stim creatæ omnia via quædam sunt. Vnde Sanctus quidam ait: Miraris altitu-
dinem cœli, & latitudinem firmamenti. Sed his, o homo, excelsior es, qui in
corporæ Domini omnis altitudinis excessum & omnis latitudinis ambitum
suscipis, quem cœli & terra capere non possunt. Secundo, trahit animam Deus
æternæ felicitatis pollicitatione, sicut Apostolus ait: Nec oculus vidit, nec auris au-
dit, nec in cor hominis ascenderunt, quæ preparauit Deus diligenteribus sibi. Horum qui
saltem punctum aliquod hic in veritate sentire mereatur, potest secundum cum S.
Augustino dicere: Quicquid in mundo est, pro nullo duco præ cœlestis illius
domini amore. Tertio trahit hominem Deus sanctis Martyribus suis. Memini
quandoque mihi dictum, Martyrum beatitudinem quosdam transcendisse. E-
quidem in sancti Spiritus dilectione ait, me excellētissimum generosissimumq;
Martyrum amorem amplius diligere. Quo enim causam alicuius bonæ rectius
quis exploratam habet, eo & abudantiori ipsum dilectione prosequitur. Et hac
ratione facile crediderim, neminem sanctis Martyribus esse superiorem. Alia
verè ratione, singulari quodam modo omnia transcendendo, dum spiritus ipse su-
pra tempus in æternitatem assumitur, attrahiturq;, vbi singulari quadam v-
tione vnum cum Deo efficitur, ibi q; iam non nobilis aut ignobilis, sed om-
nia in omnibus in illo nobilissimo, cui vnitus est, in quadam æquali nobilita-
te cognoscit & amat. Ibi planè spiritus & seipsum excessit, & omnia, & in qua-
dam tranquilla æternitate consistit, in qua & ipse immobilis est. Et quantum
æternitatem illam cognoscit, amatq;, tantum & ipse in eadem immobili æ-
ternitate æternus est. Quartu demum trahit animam Deus excellētissimo pre-
tioſi Corporis sui dono, in quo nimur & carnem illius in cibum, & sacrati-
fimum sanguinem in potum accipimus. Ad cuius perceptionem ipse nos horta-
tur, dicens: Comedite amici & bibite, & inebriamini charissimi, quo videlicet omnis
molestiaz obliuiscamini.

I. L.
Infunde
amorem
æternitatis.
Quibus
4 modis
hominem
trahat
Deus.

1.
2.
3. Cor. 12.

3.
An aliqui
non Mar-
tyres sibi
tias tra-
scendant.

III.
Sicut et
simus
suga o-

Tertiu Eucharistie fructus, est animæ supra omnia, quæ Deus non est, ele-
vatio. Ipse namque Deus animam supra omnem omnino tam corporalem quam

sia, quæ spiritalem, delectationem sustollit, atque in diuinitatis suæ rapit dulcedinem,
Deus non quæ omnem in ipsa creaturarum delectationem extinguit. Omnia quoque,
fuerit. quæ in diuinæ veritatis contemplatione, ac suavitatis diuinæ fruitione ipsam
 impedire queant, supprimit. Vnde oportet ut ipsa cum quadam violentia ad

Quanto ea exeat, quibus pro humana fragilitate carere non potest. **Quanto enim** spiri-
spiritalis talia corporalibns præstantiora sunt, tanto & in his abundantiorem volupta-
corpora- tem arque dulcedinem experitur: Vnde & tanto maiorem vim sibi facere ha-
libus præ- bet, vt quandoque à spiritualibus ad corporalia declinet: vellet enim libenter
sciat. continuè huic dulcissimæ puritati immorari. Dumq; ab hac impeditur, haud
¶ secus accipit, quām si se à paradiso & ab ipso introitū gloriaz conspiceret detur-
 bari. Nescio, inquam, an vel ipsam gehennam ad tempus experiri, horribilis
 poenaliūlve ducat, quā si à spiritualis studij huius gustata semel suavitate, & in
 diuinæ veritatis contemplatione experta dulcedine, impeditetur. Eleuat quo-
 que animam Deus supra omnes corporales atque labentium rerum imagines.
 Quandiu enim vel minimæ creaturez imago cum delectatione animæ inhæret,
 tamdiu sius ei Conditor nulla ratione vnitur. Porrò vbi anima Deo reuera-
 nita est, ibi nihil ei præteritum, nihil futurum est, nihil eam vel tædio, vel de-
 lectatione afficit. Omnia namque in illo incommutabili Nunc, in æternitate
 illa, quæ Deus ipse est, habet. In hac nimirum felicissima vniōne, & sui ipsius &
 omnium extra Deum oblitiscitur. Denique & supra omnem actionem inter-
 iorem exterioremq; Deus animam sustollit. Sanè dum anima supra omnia est
 eleuata, quicquid operatur, absque vllijs, quæ ipsi contingere possit, vtilitatē
 intuitu, solo diuinitatis amore, nulla alia ratione ducta, perficit. Exiguū quid-
 dam homo est, quandiu & supra seipsum, & supra omnia non eleuatur. Quanto
 autem altius supra cuncta anima extollitur, tanto purior efficitur ab omni-
 bus extra Deum, eisdemq; tanto minus permiscetur. Porrò quo meliorem pu-
 ritatem assequitur, eo æternitatis splendorem, qui Deus ipse est, perfectius sus-
 epit.

Quousq; Quartus Eucharistiz fructus, est corroboratio spiritus ad omnia bona. Si
homo ex- quidem primò Deus animæ memoriam ab humanis rebus auertit, eamq; in
igui quid- spiritualibus cogitationibus tam perfectè vegetat atque confirmat, vt ad natu-
dam sit. ræ suæ obliuionem prope homo perducatur, ita vt natura sibi agat absque
 scitu suo. Sed huiusmodi tunc neque peccatum illi sunt, neque meritum. Hæc
 autem sui oblinio, ex tribus causis originem dicit. Prima est ipsa gratia diuina.
 Oblinio. Talem etenim sui obliuionem, tanquam felicissimum diuinæ pietatis munus,
 sui, quot habeat causas. nec creaturez omnes alicui promereri possent: qui enim eiusmodi sunt, reuera-
 non tam homines, quām terrestres Angelos iure meritoq; dixeris. Quodam
 namque modo eandem, quām & Angeli, puritatem atque munditiam habent,
 dum natura eorum sine scitu ipsorum operatur, & cogitationes eorum magis:

2. circa spiritualia, quām corporalia versantur. Secunda causa est, naturæ regimena:
 temperatum. Sicut enim ignis, quo plus materiæ habet, eo plus voracissimo ar-
 dore suo deuestat, absunt, & in se transmutat: confinetur autem etiam sub ci-
 meribus ignis, ita vt parum aliquid lucis aut caloris inde habeatur: sic & natura:
 quo moderatius regitur, eo & naturales infirmitates pauciores habet. Tertia:
 causa est, cogitationum in rebus spiritualibus iucundæ & diligens occupatio ope-
 ratioq; Hinc adeo in bonis cogitationibus animus solidatur, vt nihil nisi bo-

nam mente trahet, & si qua alia fortassis secum meditari vellet, sine violentia non posset. Vnde utilissimum est, ut sicut quisque cogitationes introrsum conuertere discat. Et mirum profectò est, nultos tot iniquis & otiosis cogitationibus immorari posse. Quo enim hæ plures animo insederint, tanto minus persegundæ. Et veritatem cognoscit: quo verò pauciores sunt, tanto plus in rebus omnibus dilucidæ percipit veritatis. Denique adeo perfectè Deus vires atque memoriam hominis in rebus confirmat cælestibus, ut prope obliuionem quandam & incuriam seu neglectum rerum orationis incurat, & sola concupiscat cælestia & æterna.

Quintus Eucharistæ fructus, est illuminatio intellectus sive rationis in ipsis Dei & rerum omnium in æternitatis speculo cognitione. Hic enim intellectus sive ratio, creaturas omnes ob ideas, quas in diuina mente habent, & Deum in lectum. Deo cognoscit, vbi omnia suo quodam modo Deus sunt sine incremento vel defectu, in illa videlicet æternitate, quæ Deus ipse est. In tempore verò crescunt & decrescent omnia. Porro quanto res quælibet in Deo perfectius agnoscitur, tanto & perfectius in eodem amat, tanto plenius atque perfectius omni diuina perfectione ac beatitudine fruimur. Quantum, inquam, omnia in Deo perfectè cognoscimus, tantum in omni perfectione sumus. Et quanto hic Deum ipsum perfectius scimus & amamus, tanto & beatores erimus hic in quadam felici prægustatione, & illic in fruitione perpetua. Eleuat hinc interim quandoq; Deus animam supra seipsum, ut hoc totum capiat ex gratia, quod ipse est ex natura. Et lux diuinæ claritatis ita animam subleuat transradiatque, ut per omnem hanc vitam ex ipsa in omni sanctitate & virtute perfectione reuceat. Et sicut lux ista visibilis in tenebris lucet, & bonis atq; malis communis est: ita & eiusmodi homines communes sunt omnibus, prout quisque idoneus & aptus est illuminationem lumens diuinum suscipere ab ipsis. Insuper lux illa diuinitatis animam non solum efficit diuinam, sed ipsa (id est, anima) fit Deus per gratiam, manens nihilo minus creature. In illa quippe æterna ac incommutabili essentia non est nisi Deus in Deo. Postremò lux illa diuina & iucundam animam reddit, ut pote quæ in seipso supra omnia iucundissima est, cum sit æterna veritas illa, quæ Deus ipse est. Imò diuina lux omnium rationalium creaturarum adspectus mirabiliter afficit: & quanto hanc plenius cognoscunt, tanto & delectatio atque beatitudo earum cumulatior est. Specialiter autem anima bene reformata, in simplicis illius veritatis, quæ Deus ipse est, cognitione, maiori delectatione perfunditur.

Sextus Eucharistæ fructus, est diuini amoris incendium & ardor. Solus Deus est, qui dignus sit omnibus. Amat seipsum Deus propter seipsum amore diuino. Ita & anima diuinitatis amore succensa, Deum propter Deum, & omnia similiiter propter Deum, & in Deo, purè ac diuino quodam modo diligere debet. Deus reuera charitas est, & charitas verè Dens est. Qui manet in charitate, in Deo certissime manet, & Deus in ipso, non tantum ut vita illius conservator, (sic enim Deus creaturarum omnium essentiam suo esse conservat) sed & ut amicus cum amico. Amicus enim secreta sua omnia suo amico communicat. Ita & Deus electis & prædilectis amicis suis arcana sua omnia amicabiliter manifestat. Nec quicquam ita habet in sua essentia occultum, quod anima sanctæ pro illius capacitate non reuelet, si saltem ad gratias suis influxum suscipienda sit præparata:

cuius quotquot vel tenuissimum aliquid percipere merentur, & seipso & omnia extra Deum nihil pendunt. Amicus etiam suo gaudet adesse amico. Et reuersus solus Deus, stabilis perpetuus amicus est, qui nos in perpetua, ut ipse ait, *charitate dilexit & diligit*, quæ nec principium habet, neque finem: & usque ad seculi consummationem nobiscum erit. Sanè præclarissimum hoc Sacramentum iungens bonis omnibus confert gaudium: & beatus planè est, qui mundo corde, conscientia secura, sepius illud percipere studet. Hic enim per virtutem Domini corporis in omni sanctitate & perfectione confirmatur. Anima in Deo per cognitionem & amorem habitat. Magis enim illic esse censenda est vbi amat, quam vbi animat. Amor verò, ut Gregorius ait, nunquam otiosus est: operatur etenim magna, si est: si verò operari renuit, amor non est. Operatur autem amor in anima cum modo & absque modo. Ipse facit hominem omnia propter Deum æquanimiter sustinere: quod tamen, si diuinam maiestatem ac dignitatem attendas, nihil est: pro cuius utique amore deferenda omnia, omnia sufferenda sunt. Amor denique sine modo operatur. Anima namq[ue] supra tempus in æternitatem rapitur, & illic diuino quodam modo supra tempus & supra cunctas animæ vires operatur.

VII. Septimus Eucharistæ fructus, est totius beatitudinis perfectio. Sacer ille Dionylius ait, quod sanctitas est perfectio, puritas atque libertas. Deus enim omnem in anima puritatem perfectionemque operatur, ita ut ipsa sic purificata atque perfecta, nullius omnino creaturæ admixtionem sive inhaesione sustineat queat. Exempli gratia: Pura aqua est, cui nihil aliud admixtum est. Si vinum illi admisceatur, iam pura non est: nec potest vini præstantia suam aquæ conservare puritatem. Sic & animam ab omni, tam spirituali quam corporali, creatura mundam & impermixtam esse, necessarium est. Imò & in felicissima illa hora, qua superpurissimus Deus animam cum vniuersis viribus eius in se rapit & vnit, omnes quoque Angelos & Santos cedere, & in obliuionem abire oportet. Hæc verò felix hora in hoc exilio diu durare non potest. In hoc lucidissimo speculo rerum imagines quam optimè cognoscuntur. Speculum autem æternitatis Patris, est intellectus, in quo suam ipse imaginem exprimit, quæ est Verbum sive Filius eius. In hac porrò imagine, id est, in Filio Dei, omnium rerum imagines seu ideæ continentur & agnoscuntur. Id autem supernaturali quodam ratione fit. Ibi namque non est nisi Deus in Deo. Secundò, æterna illa libertate, quæ ipse est, liberat animam Deus ab omni proprietate. Non enim qui escere potest anima, donec omnia extra Deum penetrat desoratque, & in quodam diuinam perueniat libertatem: vbi eadem ipsa libertate diuina absq[ue] impedimentoo perfruatur. Et hoc fieri potest, quatenus ipsa æterna est in illa immobili æternitate, quæ Deus ipse est. Liberum autem id appello, quod nulli inhæret, neque adstringitur, & cui nihil extra Deum adhæret, sive obstrictum est. Ea ergo perfectè libera est anima, quæ omnia extra Deum transcendent. Hæc enim nulli creaturæ, imò nec sibi ipsi, cum affectione inhæret: sed creatuæ omnia continuò à se remittit ad Deum, qui solus omni amore dignissimus est. Præterea perficit quoque Deus animam diuina similitudine sua, quæ est ipse Filius eius, Dominus noster Iesus Christus. Quo ergo hanc Del similitudinem, Dominum videlicet Iesum Christum, anima frequentius suscipit, eo & omnipotenti Deo in omni perfectione sit similior. Est autem anima nobilissima in illa trans-

Liberum
quid.
Perfecta
anima li-
beras.

tranquilla vnitate, vbi nullam omnino Dei vel rerum diuinorum similitudinem, nullam perfectionem, neque bonum, neque melius, neque optimum habet: quippe quæ omnem in Deo amisit distinctionem. Ibi iam non efficitur, sed est omnino perfecta in summa illa perfectione, quæ Deus ipse est.

VIII.
Octauus Eucharistiae fructus, est omnium thesaurus ciuitarum. Dicit enim ^{Dat the-} animam Deus sapientia dono sive thesauro: quam quidem sapientiam in hoc ^{thesauro} animæ largitur, ne quoquo modo faciat, quod eam postea peniteat admisisse. ^{az sapie-} Est autem sapientia in Deo, qua se ipsum idem ille in illa cognoscit luce, quæ ^{tig & opu-} nulli est creaturæ accessibilis. Anima vero quantum diuinæ cognitionis & amoris habet, tantum & ipsa Deo, & Deus ipse vnitur: nec plus, nec minus. Et ipse non solum in illa diuina amoris vniione Deus est ex gratia cum Deo, sed & Deus est in Deo per gratiam. Quod tamen sane intelligendum est. Certe cuius sapientia ipsa habitatrix est, is velut hospitium est omnipotentis Dei, in quo idem ipse commoratur. Diligit enim Deus eum, quem sapientia inhabitat, & illius desiderijs satisfacit, cum sit ipse sapientia. Agnoscit enim & amat seipsum Deus in omnibus. Ex hac sapientia in omnibus commendatur, quippe quæ non solùm totius fons beatitudinis, sed ipsa quoque beatitudo est. Nec potest Deus mali aliquid hac sapientia homini largiri, cum sit ipsa summum gaudium, summaque beatitudo supersanctissimæ Trinitatis, qua eadem perenniter fruiatur. Omnes quidem hanc sapientiam naturaliter appetunt, sed pauci eam in veritate vel ad momentum, imò vel minori spatio, si quod tale dari possit, percipiunt. Si enim alicui etiam breuiori quam sit momentum, spatio sapientia ipsa præstaretur, totam ille procul dubio sapientiam obtineret, quippe que nec plus, nec minus aliquid sibi reseruavit. Sed & in seipsa est, & in omnibus illis, quibus se manifestat. Ipse nanque Deus sapientia est. Et quantum eam cognoscimus, tantum, & non plus, nec minus, de Deo habemus. Habetus autem ibi & Deum in Deo, & nos similiter in Deo.

IX.
Nonus Eucharistiae fructus, est animæ continua exultatio. Securamens atque conscientia (ait Sapiens) quasi iuge coniunctum. Munda namque conscientia nulli creaturæ permixta, plenum cordi gaudium præstat. Hanc quisquis habet, in commodis & incommodis, in prosperis & aduersis quælibet latetur, & interiora illius in Deo viuo magnificè exultant: adeoque certus atque securus est, quicquid sibi aduersitatis occurrit, in perpetuam quandoque pacem æternaliter conuertendum: imò & ineffabile illud gaudium, quo in vita beata perpetuè securus perficitur, quadam hic ex parte degustat: quæ quidem degustatio quanto maior atque crebrior fuerit, tanto & beatitudo illius cumulationis erit: quoque hic perfectioris fuerit cordis, eo & in presenti, & in futuro seculo omni diuinitatis perfectione, certum est, copiosius æternaliter perfruuntur. Sane si vel quicquid unquam gaudiij creaturis omnibus collatum est à Deo, in unum confiaretur, nihil penitus esset in comparatione minimi gaudijs illius, quod in hac vitez æternæ degustatione percipitur. Porro tunc ad optimum quis statum peruenit, & in præstantissimo illo hono, quod Deus ipse est, habet quam opimum, cum se in illa incomparabili vita, quæ similiter Deus ipse est, certus & securus est esse, eiisque in totius perfectionis supremo omnimodi, quatenus ei possibile est, conformatur, similisque efficitur. Ex hac perpetua continuaque felicitas, bonis quibusque iugiter

iugiter præsto est, & in lingua ipsorum Maiestas Dei nostri velut fatus mellis, & in auribus eorum tanquam suauissimus chordarum concetus, & in cordibus ac animabus eorum, gaudium ineffabile & iubilus inenarrabilis est. Excellētem & inexcogitabilem perfectionem, stupendumq; gaudium illud, quod anima mūda ex felicissima Dei Opt. Max. in Sacramēto p̄senta habet, creaturæ omnes nec ad momentum præstare vel exhibere re ipsa possent.

x. Decimus Eucharistia fructus, est felix certitudo sive securitas. Triplex certitudo tudo est. Prima est in fide. Credimus enim ea, quæ sensibus nostris minimè sunt triplex, explorata. Inde verò bonus quisque securus & certus est, per virtutem veritatis quam dat hoc Sacra missio. illius, quæ est in sancta fide. *Credentis in mirum omnia possibilia sunt:* & iuxta suam iurationem, quisque fidem in orationibus suis exauditur. Omnia profecto mira illa signa atque portenta, quæ Sancti fecisse leguntur, in fidei virtute eos fecisse certissimum est. Sed Saluator noster omnia signa sua per veritatis efficaciam, quæ quidem Marc. 9. Iona 14. veritas ipse est, faciebat. Quantum de virtute & efficacia fidei habemus, tantum etiam in fidei virtute operamur: & quantum in nobis veritatis est, tot etiam in veritatis virtute opera agimus. **Alia** certitudo est in vera futurorum in spiritu reuelatione. Inuenire quosdam est, quibus raro aliquid accidat, quin prius illud in spiritu reuelatione præuiderint. Bonum hoc vtique est, sed optimam nō est. Rerum enim illarum imagines, inter ipsos & Deum, medium quoddam efficiunt. Tertia certitudo, est vita æternæ & felicitatis illius, qua creaturæ omnes rationales in illa beatitudine, quæ & sibi ipsi & creaturis omnibus Deus ipse est, perpetuò felicissimè perfuerunt. Et hæc certitudo in suprema Dei cogitatione, dilectione & vnione præstatur: quam qui obtinere potuerunt, fidenter cum Apostolo dicere queūt: *Certus sum, quod neque mors, neque vita, nec aliud quodcumque separabit me à charitate Dei.* Hoc autem felicissimum donum nemo ex se dignè promereri potest: imò nec omnium simul hominum merita ex se vel vni illud impetrare sufficiunt. Nec datur illud, nisi his quos ad hoc ab æterno Deus elegit, qui & a se ipsis & ab omnibus liberi sunt & expediti. Hic quidem inchoatur, & in cuncta perseverat secula.

XI. Undecimus Eucharistia fructus, est perfecta pax, quæ hic in electis incipit, & perenniter perdurabit. Bonus quisque triplicem pacem meritò habere debebet. Prima est cum proximò. Nunquam enim pacem cum Deo habebit, nisi, quantum in ipso est, pacem cum proximo habeat. Ipse Dominus & Creator omnium tantam cum discipulis suis pacem & concordiam sectabatur, vt nihil magis optarent, quam ut illi perpetuò commorari possent. Hoc exemplo ad ductus, sic quisque viuere curabit, vt quotquot ei conuiuant, de illius contubernio sibi gratulentur. Porro licet istud non possit non esse bonum, reuera tam parum est, cum sui similibus pacem seruare integrum. Similitudo enim, pacis causa est. Cum dissimilibus verò atque contrarijs pacem colere, cum nulla hic, præter solum diuinitatis amorem, pacis causa sit, nullo dubitante, multo præclarius atque præstantius est. **Alia** pax est mundæ conscientia, quæ pace quadam perpetua intus & foris gaudet. Est autem munda conscientia, quando Deus & homo sibi mutuò iunguntur atque concordant. Duo verò sunt, quæ conscientia pacem & quietem tuentur. Primum est perpetua fuga omnium illorum, quæ Deo & conscientia repugnant, sive magna sint, sive parua. Secunduna est continua quædam omnium illorum exercitatio & vsus, quæ ad Dei laudem

Iaudem, sancte Ecclesie & proximorum utilitatem, spectant, idque pro cuiuslibet vocatione, statu & ordine. Quicquid enim suo modo & ordine sit, huius Landibl. Lequid sit.

dabile profectum est. Nec unquam opus aliquod, licet minimum, suo modo & ordine perficitur, quin & foris & intus requiem praestet, sine hoc sentiatur, siue non. Tertia pax, est perfecta pax a quibuscumque vitijs & culpis. Hanc habet, quisquis nec nocere alijs, nec damnum ab alijs suscipere potest. Et hac ratione nemo pacem hanc, nisi solus Deus, habet: cui quanto per imitationem quis similior fuerit, tanto amplius per gratiam obtinebit, quod Deus per naturam possidet: & eo ipso perenniter in illa pace, quae Deus est, felicissime perfruatur.

Duodecimus, idemque postremus Eucharistiz fructus, est vnio inseparabilis cum Deo. In hac admirabili vnione omnis diuinæ perfectionis anima participes est: tamque perfectè omnis illius perfectionis, quæ Deus ipse est, superma virtute repletur, ut nullius omnino rei capiatur desiderio: habens nimis in illa felicissima vnione quicquid vult, Deum videlicet ipsum & omnia, supremamque perfectionem suam supra modum & tempus in illa æternitate, quæ Deus ipse est. Hæc vnio animæ cum Deo, felix quædam degustatio est omnis illius beatitudinis, qua ipsa perpetuè supra modum & tempus in illa beatitudine & vnione, quæ Deus ipse est, perfruetur: habetque omnem illum perfectionem, qua creaturæ omnes rationales sine fine in beata illa æternitate, quæ Deus est, perfruuntur creduntur. Denique & degustationem quædam in tempore gratiæ habet, quæ inchoatio est diuinæ illius vnionis, qua ipsa perenniter Deo Opt. Max. in æternitate illa, quæ idem ipse est, felicissime copulabitur. Itaque nec omnes simul mortales, verbo vel scripto utilitatem, fructum atque beatitudinem illam, quæ anima sancta ex Dominici corporia digna perceptione consequitur, plenè atque perfectè exprimere possent. Ut vero supradictos Eucharistiz fructus di-

wina nobis misericordia præstare velit, ante &

post Communionem deuotissime est

obsecrandus. Amen.

(. . .)

Ggggg

SVBLI.

SVBLIMIS ET ILLVMI- NATI THEOLOGI D. IOANNIS.

THAVLERI EPISTOLAE ALIQVOT, QVAS ILLE
SPIRITALIBVS AMICIS ATQVE FILIIS & VIS SCRIP-
PSIT: mentem vbertim i lustrante, & puro diuinitatis amore
impendio succidentes.

Omnium illorum, qui iuxta gratissimam Dei voluntatem suam vitam instituere,
eiusq[ue] gratiam sine impedimento suscipere volunt, institutio utilissima, secundum perfe-
ctam atque vitam sacre Scripturae veritatem, sicut illa in Sanctis & bonis omnibus lucet,
in perfecta imitatione Domini nostri Iesu Christi.

Vi in Cenobio spiritualiter ac religiosè vivendum sit.

E P I S T O L A I

IN Christo Iesu, & in perenni dilectione ipsius salve-
re vos iubeo omnes diuinitatis amore succensos, qui Do-
mino Deo vestro, non solum iuxta præcepta, sed & secul-
dum fidelissima consilia eius, militare statuistis: specia-
tum vero, qui in sanctis congregationibus agitis, & alij
quique pauperes ac desolati. Vos, inquam, omnes tota-
kronitate ea quæ sequitur, attendere, & attendendo mo-
ribus exprimere curabitis. Sic enim & Deo laudabiliter,
& vobisipsis utiliter vivetis. Primo itaque scire & admonitos vos esse velim,
spiritus malignos religiosis congregationibus aq[ue] personis plus quam mudo
vniuerso periculosos admodum laqueos tendere & infidias moliri, no solùm,
ve eos in capitalia præcipient vitia, sed etiam vt eos ad quandam exteriorem:
virtutum omnium & internar ac spiritualis vita, iuxta verum diuinitatis amo-
rem ducendæ, incuriam & neglectum addueant. Vnde non raro in plura gra-
cia crassatq[ue] peccata labuntur, quæ etiam ad mortem usque ab eis cum vera con-
tritione minimè agnoscuntur. Cumq[ue] ex eleemosynis viuant, & domus cō-
gregationum Deo dicatarum hoc pacto occupent, gravissima deinde tormenta-
subire coguntur: præstaretq[ue] eos nomen & habitum religionis nunquam suscep-
tisse. Nunc igitur me explicante, attendat, oro, dilectio vestra, quibus institutis
sancta quæque congregatio moderanda sit, vt in Dei voluntate persistat. Primo
in hoc omni cum conatu, qui simul degunt, operam dabunt, vt inter se pacis, a-
moris & concordie iura inuiolabiliter obseruent: nec ulli omnino permitteret,
vt extra Monasterium suum diuagetur, aut alicui extraneo familiarior sit, vn-
de cor illius inordinatis forte imaginibus, quas ei vel amor stolidus, vel tem-
poris inanis deductio parturiret, depingi possit. Et hoc ipsum, etiam intra Mo-
nasterij septa seruandum est. Et si fortassis hac in parte aliquis, vel infirmus vel
reus fuerit, id intra cōgregationis parietes benignè pieq[ue] corrigendum & emen-
dandum est, tamq[ue] ab omnibus fidelí silentio regendum, vt ad nullius persera-
tur notitiam, qui inde scandali materia sumere posset. Dehinc tota strenui-

tate

ante septimum illud Domini Saluatoris de verborum simplicitate, ut nihil praeter Non & Ita loquantur, confilium obseruant: nulloque non tempore, ^{Matth. 5.} praesente Conuentu, ita silentij sui cultores erunt, ut nihil penitus loquaneat, nisi verba duhtaxat purè necessaria, quæ tunc in autem secretius dicentur, & nisi forte cum licentia de Deo verba faciant, aut boni quipiam Conuentui legant in unum congregaro. Et tunc nemo alius iniussu Superioris, aut non impe-^{Iacob. 2.} trata prius oopia, loqui præsumet. Certissimum est enim, lingua in domitane & infrenem maxima religiosis ac spiritualibus hominibus damna infligere, que nec intellectu valeant apprehendi vel estimari, sicut D. Iacobus ait: *Si quis putas se religiosum esse, non refranans linguam suam, sed seducens cor suum, huius vanus est religio.* Præterea nemo alium in cibo & potu vel somno, vel si magnis corporalibus exercitijs foris non perinde inhæreat, sicut ab Apostolo docetur, ^{Rom. 14.} iudicabit: nisi forte robusto quis & iuuenili sit corpore præditus, qui benignè vel (si res postulat) etiam serio monendum est, ut corporalibus occupetur exercitijs, & corpus suum, cum vera carnia discretione, moderatè castiger, & in seruitutem redigat: cumq; paulatim ex diuina gratia internæ ac spirituales in ipso exercitationes oriri coepirint, tantum de corporalibus exercitijs retinebit, quārum aduertere poterit interna illa ac spiritalia poscere exercitia ad profectum suum: discretque, fundum, intentionem, & amorem suum intus in Deum, cum perfetta & nisi nihili agnitione leuare. Ex hac porrè sui cognitione, seipsum non tantum Deo & superioribus suis, sed & creaturis omnibus submittet ac resignabit. Cæterū primus internarum exercitationum gradus, est sui ipsius & malè trāfactæ vita humilis agnition, & coram Deo accusatio lugubris & dolores, absq; tamen de diuina gratia & misericordia desperatione pestifera. His tandem immorari quisq; debet, donec eam de Deo fiduciam concepisse se sentiat, ut hunc sua sibi peccata remissorum maximè speret. Ut ilius est eiusmodi exercitium nouiter contueris & incipientibus, quam alij quælibet orationes & exercitia, quæ sine isto peragere possent. Attamen ab incipiente fano atque robusto exteriores quoq; corporis exercitationes castigationesque, discretas tamen, & quatenus interna promouent exercitia, eisq; conferunt, Deus exigit atque requirit. Ab incipiente vero protectionis ætatis, aut infirmo, iam dictum internum poscit exercitium, ac præter hoc ut ægritudinis molestiam & quicquid afflictionis ei Deus eueniire permiserit, sponte patienterq; de manu illius suscipiat perferatq;: neque non ut in silentio & abstracti, sine otiosa temporis deductione, vitam transfigat. Et hæc omnia, ex Dei voluntate cunctis facienda incumbunt, qui vitæ beatæ cupiunt esse heredes. Sanè quotquot huic perutili institutioni morem gerunt, eamq; sequuntur, eis lux quædam supernaturalis à Deo infunditur, in qua ab eodem virtuorum & virtutum edocentur discretionem, & amabilem Domini Salvatoris exemplar sine imago, passiuè & actiuè eis summa cum utilitate proponitur, exigitq; Deus ab eis, ut cum perfecta suis formis abnegatione resignatione, benignissimum Redemptorē suum Dominum Iesum Christum per illius humanitatem in diuinitatem vsq; sequantur. Reuera, quicunq; nomine & habitum religionis circumferunt, nec tamen per hanc gradientur viam, seipso decipiunt, & omnis vita eorum falsissima est. Ad hæc, qui in sanctis agut oöggregationibus, nec seipso, nec alios vocali orationi, per quam interior ipsorum deuotio turbari posset, mōderatus adstringere debet: nec iudicabit quisquam aliū, sine multum

Ggggg 3

ille,

ille, siue parum oret extrinsecus, nisi forte talis esset, qui nec strenuitate aut fortuorem ullum haberet, nec eundem postularet a Deo. Hunc enim prestat sepius orationi vocali insistere. Porro infirmis omni cum diligentia haud secus inseruendum est, quam ipsi Domino Salvatori, cum dicat ipse: *Quod vni ex minimis meis fecisti, mihi fecisti.* Vnde etiam fides eis adhibenda est, Augustino dicente, quod cum seruus Dei dolore vel aegritudine se affectum asserit, indubitate illi credendum sit. Ceterum fit nonnunquam, ut aliqui intimè ac perquam serio cum amore preferuendo ad Deum conuertantur, & singulari quadam ratione mouantur a Deo: ex quibus alij ita diuinæ gratiæ perfunduntur opulentia, ut sese continere non possint, quin diuersis ac insolitis caerumpat gestibus: quod tamè saepenumero & ex naturæ debilitate quibusdam vsuuenire solet. Et hoc alij fratres siue sorores benignè capient, & aequaliter ferent: cælabuntur id extraneos, nec passim eos in publicum prodire vel templum accedere sinent, si huiusmodi eruptiones comprimente nefiant. Quod si frequenti Communione opus habent, libenter & occultè Dominicum corpus eis tradendum est. Nonnulli etiam singulari quadam modo in quadam tranquillitate siue silentio mouentur: & contingit eis interdum copiosè hæc gratia cum insolito motu in æde sacra: qui si debeat dum alij abscedunt, eos absq; præsentis gratiæ offensione amissionéve sequi valent, recedant cum discedentibus, domique secum maneant, donec ad finem usque gratiam pertulerint. Sin autem id fieri nequit, ut videlicet absque gratiæ amissione recedere non possint, in templo remaneant, quoq; sine gratiæ præpeditione domum repeteremqueant. Nec hoc aliquis facile iudicare debeat. Et eiusmodi, quādiu singulari modo aguntur, nemo eos ad externa vrgebit opera, quo tanto melius in gratia corroborentur, atque nascantur. Hoc enim est quod *Canticis 2.3.8.* Dominus in Canticis ait: *Adiuro vos filia Hierusalè per capreas ceruosq; camporum, ne suscitetis, neque enigilare faciatis dilectam, donec ipsa velit.* Cum autem maligni spiritus singulari quadam in istos debacchentur odio, admonedi sunt, ne quelibet lumina & instinctus sequantur, quæ per sacram Scripturam & vitas Sanctorum confirmari comprobari non possint: & vt toto studio mortiferum spiritualis superbie virus, aliorumq; contemptum, fugiant horreantque. Immoderatis quoq; ieunijs & vigilijs haudquaquam sunt adstringendi: cumq; infirmitatem aliquam incurrisse deprehenduntur, ad cibi sumptionem, licet alioqui ieunium sit, etiam cogendi sunt. Monendi præterea sunt, ut in sui ad Deum introuersioe, nullam sensibilem dulcedinem, nec sublimè intelligētiā, nec relationem, nec omnino aliud aliquid, quam Dei honorem gratissimumq; beneplacitū querat & expetant: vtq; per Dei gratiam, prædictos insolitos & erumpentes modos paulatim compescendo, in pura & eleuata mente viribusq; supremis cum liberali & expedito in Deum introitu & accessu sese exercere discant. Hi nanque exteriores insoliti modi in inferioribus animæ viribus aguntur. Euenitq; hominibus istis, quod vino mero ac forti, quod equidem corruptis insufsum vasis, non perinde bonum ac salubre est, atque bono & sano vasi insufsum. Ira & isti dum insolitos illos gestus modosque suppressere, ad altiorem puriorumque pertingunt vitam, & contenti quietique permanent, fibi ipsi dominantur, & multo quam ante excellentius perfectiusque Deo vniuntur. Insuper, dilectissimi, solicite curandum vobis est, ut in nulla re, siue in superiorum electione, siue in construendis ædificijs, aut alijs quibuscumque, hostis tartareus pacem

pacem vestram dissipet atque perturbet. Omnia opera vestra ex Deo procedet, & quicquid agitis, cunctaq; vobis accidentia, Deo committetis, deuotis ac integris eum obsecrantes cordibus, vt omnia pro acceptissima voluntate sua disponat, dirigatq;ne. Caveat etiam quilibet vestrum, ne suo sensu suaq; voluntati pertinaciter inhæreat. Quisquis autem hoc agit, certus sit, Spiritum Dei nec esse nec requiescere in se, sed maligni eum spiritus urgent agitantq;ne : & quandiu talis perseverat, nulla cum requie, nulla pace gaudere sinunt, sed ad plura maioraq; eum peccata impellunt, donec tandem suam cum eo faciant volūtatem. Postremò, multa cum strenuitate & contritione, per cōtinuam intimæ voluntatis & intentionis vestre discussionem, cordis puritatē studebitis. Possem equidem his plura superaddere, quæ à præsenti materia non abhorrent. Sed id necessarium esse non arbitror. Qui enim prædicta omnia viua quadam exercitatione securus fuerit, omnem ille veritatem, scitu ipsi necessariam, à Deo edocerbitur. Et ipse ego per merita Sanctorum omnium, & in cælis & in terris agentium, oro & peropto, vt omnes illos, qui hæc sequi & iuxta ea vivere voluerint, Patris potentia conseruet, æterna Filij sapientia eorum profectum illuminet, & immensus sancti Spiritus amor eos circundet & amplectetur in Christo Iesu. Amen.

Ut diuersæ in interna vita erroneæ via agnoscî, & agnita deuitari debant: & quo pacto rectiorem ad perfectionem viam reperire liceat.

E P I S T O L A I L

DOsse vos velim in Christo Iesu dilectissimi, quod cum aliquis: oto corde & ex animo sese ad Deum conuertit, cum eleuata, libera, & in rega mente ac voluntate creaturis omnibus, quæ ipsum à uo retrahunt impediuntq; Creatore, valefaciendi, Deoq; & amicis illius vera, humili, subiectaque cum resignatione, ad mortem vsque obtemperandi, Deoq; se totum intrepidus offert, & viriliter sese ad æterram conuertit veritatem: ex nimia amabilis misericordia sua tam Dèus erga eiusmodi hominem dilectionem concipiatur, vt se continere non possit, quin suam ei gratiam abundè largiatur, quæ tunc eiusdem vires inferiores fortiter commouet. Hæc autem commotio non eodem modo fit in omnibus. Vnde planè necessarium est quibuscumque, vt ex huiusmodi modis materiam scandali non accipient. Exerit enim Deus omnipotens in amicis suis plures occultos & insolitos modos, qui vix à paucissimis intelliguntur. Cæterum ex hisce magnis eximisq; gratiæ donis, quidam in mentis veniunt iubilum, nec continere se valent, quin verbis aut gestibus erumpant. Qui tamen, si ad viciniorem volent salutis aspirare viam, modos & gestus eiusmodi, quam citissime poterunt, in seipso reprimere & occidere nitentur. Alij rursus alio modo se habent, & stuporem sive excessum mentis incurront, & hi Ecstatici sive Dormientes vocantur. Hic verò somnus, ex nimia illa gratiæ opulentia, quam Deus animæ præstat, accidere solet. Et hi similiter si ad altiora volent pertingere, iuxta amicorum Dci consilia, & istud quoque perrumpere discent. Adhuc alijs sunt, qui alio ducantur modo: & hi sunt, qui ex natura ingenio subtili & intellectus acumine r. Erupti. pollut,

Ggggg 3

pollent, & verbis abundant: cum iphi larga quadam gratia copiosè perfunduntur, sic plerunque ut intumescant in superbiam, & in multa prorumpant verba. His vel maximè necessariū est, ut se deprimi ac humiliari patiātur. Quod si facere recusant, & in suo persistunt modo, periculosè satis cum eis agitur, & fieri potest, ut pernicioſissimi quandoque sanctæ Ecclesiæ reddantur. Præterea sunt & alij, quibus Deus omnipotens sub alio quodam modo præclaras quadam donat imagines cernere, ita ut se vel Angelum, vel aliud aliquid vidisse omnino persuasum habeant. Hi statim impendit exultant, arbitrantes se coram Deo magni cuiusdam meriti esse. Evidemtalia videre, malum esse haudquam dixerim. Potest enim bonum esse, sed à viciniori & proximo adhuc minimum distat. Quid enim larga hac eis præstatur gratia, eorum potissimum in causa infirmitas est. Nouit enim Dominus, tanta adhuc eos pusillanimitate teneri, ut asperiori adhuc via incedere nequeant. Sunt præter hos & alij alterius modi, qui ex natura tam molli teneroq; sunt corde, ut excellenti illa gratia tacti, mox in inferioribus viribus suis ex toto commoueantur. His sapientia numeris. Lucifer admiscere se consuevit, & occultè naturæ ipsorum se adiungere, totis emitens viribus, ut eos à bonis cœptis reuocet retrahatq;. Naturam enim delicatiorem aliqua molestia afficiens, occultè eiusmodi hominibus suggerit, dicens: Eia teneroris imbecilliorisq; complexionis es, nec perinde necesse habes plura sustinere: alioqui opera quæ simul tecum Deus operari constituit, impedies. His vero susurrijs satis illi exhilarantur, credentes diuinam fuisse inspiracionem, cum tamen reuera Luciferi propriæ naturæ persuasio sit. Attamen Deus omnipotens & misericors, amicos suos in his positos nequaquam deserit, sed auxilium eis solita benignitate impendit, perducens ac remittens eos ad sapientem aliquem & illuminatum amicum suum, maiori, quam sint ipsi, discreto ne præditum. Hic ergo Dei amicus talem aliquem intuiens, ait ad ipsum: Dic mihi charissime, quinam agitur inter Deum & te? Respondebat ille: Omnia de manu Domini cum gratiarum actione suscipio. Et Dei amicus ad ipsum: Quodnam est exercitium tuum? Ad quod ille subito respondens: Non est, inquit, quod deinceps exerceam patiārve, vel cui mori debeam, quando iam omnia superau. Inde vero non minimum perturbatus Dei amicus, benignè eum alloquens, dicit: Eia charissime, quælo, ne grauataccipias id, quod dicturus sum. Noueris fāne, vehementer me verba tua perterritus. Si enim hoc pacto procedere volueris, toto aberras cælo, & imponis tibijpsi, cum è diametro & Deo & sacræ Scripturæ repugnes. Vnde si in hoc viuendi modo persistiteris, male & periculosè tecum agetur. Si ergo Christi verbis acquiescere volueris, conuertaris oportet. Ip-

Marth. 16. se namque ait: Si quis vult venire post me, abneget semetipsum, & tollat crucem suam,

2 Cor. 12. & sequatur me. Ipsi Apostolo Paulo, ab illo raptu dimisso, & sibi restituto, ilicet crux imposita est, quam ad mortem vsque sustinere cogebatur. Attende(queles) dilectissime, quo pacto ipse Dominus omnium nos præcesserit, & omnes electi amici eius ipsum subsecuti sint. Sacram quoq; Scripturam his copiosa ferēta testimonia inspice, noueris istq; omnes veros Christi imitatores adhuc superstites, (licet pauci admodum sint) cum nihil aduersi sentiunt, tremere ac perturbari satis. Christi namque & omnium illius sectatorum cōtemplantur exempla,

Marth 20. canq; Domini sententiam metuunt, qua ait: Multi quidem sunt vocati, pauci verò elegi. Rursus alij adhuc alterius modi sunt, quibus ex diuina largitate tale quidam

Visiona.
tit;

Curvatio-
nes ple-
risque ex-
hibeatur.

Visiones
curperi-
culis ob-
noxia.

Eia charissime, quinam agitur inter Deum & te? Respondebat ille: Omnia de manu Domini cum gratiarum actione suscipio. Et Dei amicus ad ipsum: Quodnam est exercitium tuum? Ad quod ille subito respondens: Non est, inquit, quod deinceps exerceam patiārve, vel cui mori debeam, quando iam omnia superau. Inde vero non minimum perturbatus Dei amicus, benignè eum alloquens, dicit: Eia charissime, quælo, ne grauataccipias id, quod dicturus sum. Noueris fāne, vehementer me verba tua perterritus. Si enim hoc pacto procedere volueris, toto aberras cælo, & imponis tibijpsi, cum è diametro & Deo & sacræ Scripturæ repugnes. Vnde si in hoc viuendi modo persistiteris, male & periculosè tecum agetur. Si ergo Christi verbis acquiescere volueris, conuertaris oportet. Ip-

dam per imagines cernere datur, ut se beatam Trinitatem cum personarum distinctione vidisse omnino persuasum habeat. Ex his alij in superbiam effunduntur, putantq; se iam superasse omnia. Sed reuera ne pilum quidem perfectionis habent, & in infimis adhuc viribus subsistunt. Quisquis enim id, quod verbis tes. exprimi, vel intellectu apprehendi potest, summae veritati atque perfectioni proximum arbitratur, si plurimum à veritate aberrat. Omnia namq; hæc non nisi imagines sunt. Secum quisque expendat. Si Deus noster eiusmodi est, ut vel verbis exprimi, vel intellectu capi possit, exiguum sanè modicumq; Deum habemus. Imò quisquis hoc credit, haud dubie in fide debilis & erroneus est. Deinde adhuc alij in alio reperiuntur modo, quibus dum ea confertur gratia, ut in infimis viribus suis commoueantur, aliqui ex eis ex opulentia illa, quam intra se sentiunt, satis intumescunt. Sed cùm hæc eis benignissimus Deus eousque concessit, quo iam eos ad altiora prouochere statuit, dum opportunum ipsi videretur, omnem hanc ab eis gratiæ opulentiam auferens, in tanta eos paupertate relinquunt, ac si nunquam aliquid de Deo fuissent experti. Et hoc ingens profectus & haud vulgaris gratiæ beneficium est, quod proinde Dei prouidentia haud facile cuiquam largitur, nisi qui illius bonitati vt cunque iam confidere nouit. Verum plerique dum hac ditantur gratia, immodico terrore concutiuntur, cùm tamen gaudere potius & exultare deberent, illius Dōminicæ sententiæ meores, qua ille ait: *Beati p̄superes sp̄itu, quoniam ip̄orum est regnum cœlorum:* meores etiam, ut Ap̄stolus ad mortem vsque cæsus fuerit. Quisquis ergo hoc pacto à Domino visitatur, huius gratiæ excellentiam attendens, eam grato animo, multaq; cum patientia suscipiat. Quod si non fecerit, necdum se strenuum Christi militem esse, habeat pro comperto. Nunc igitur quicunq; ad supremam illam perfectionem, ad quam à Deo inuitamus, pertingere, suamq; Deo voluntatem offerre, & ipsi in omnibus obtemperare volunt: his necessariū profectus fuerit, ut ex animo diligenter aduerrant, si quem de prædictis teneant modis, eotq; deprehenso, inordinatos huiusmodi periculosq; modos comprimeant & enecare discant, Deoq; se captiuos tradant. Quotq; im aliquem de prædictis habent modis, in infimis duntaxat viribus se nouerint commoueri, & longissimè adhuc à perfectissimo abesse gradu. Neque tamen hoc ita dixerim, ut huiusmodi modos conderantos, aut aliquem inde offendì debere affauerem: quin potius vellem ex animo plures eiusmodi superesse homines: nec dubium quin melius Christianus orbis haberet. Hi enim seipso Deo ex tota offerunt, nec in ullo propriæ questioni morem gerunt. Verum tamen Iongo adhuc interuallo à felicissimis illis distant hominibus, qui columnæ sunt Ecclesiæ, quorum & meritis precibusq; sustentatur. Sed tales paucissimi super sunt. Cæterum si & horum aliquis, qui quenlibet de prædictis tenent modis, ad altiora proficere appetit, cum beatissima Magdalena pedibus Dominicis prouolutus, eiusdem inexhaustæ misericordiæ, vera, humili, subditaque cum resignatione se se offerat atque resignet, permittens ei facere secum quicquid voluerit, non solum in isto, sed & in futuro seculo. Voluntatem quoque suam personam funditusq; relinquens, humiliiter se iluminato, seu alicui in viribus supremis Dei amico, incipiens, qui de Deo nihil unquam senserit, submittat subiectusq; agnoscens humiliiter in seipso, quod hactenus compendiosiori ad veritatem via non incesserit, sed ex proprio fundo suo vixerit. Vnde iam Deo Opt. Max.

^{Ex vivo}
aibus su-
perbie-

^{Matth. 5.}
^{2 Cor. 2.}
^{Apost. 14.}

^{Quæcilius}
^{ne sint.}
^{hodie Ec-}
^{clesiæ.}

Max. ex animo & ex ipso fundo sese offerens atque resignans, siue dare sibi, siue auserre voluerit, ad sufferendum & quanimitate omnia se illi exhibeat. Sed quisquis tales se reperit, ut has humili cum resignatione scipsum ad Dei gloriam, eidem fidetere offerat & relinquat, & in nullo prorsus aliquid suum querat diligatq; magnam ille nimis erga Deum meritam fidutiam concipere potest: ita tamen, ut in humilitate fundatus, omni diuina gratia se sentiat prorsus indignum. Cumq; iam eousq; in hac perstiterit via, quod iam infinita Dei misericordia, excellentis illius ac ineffabilis gratia capax esse videtur: tunc eum Deus assumens, ad viuum illum perducit fontem, qui ab eterno manauit, &

Cui munera manat etiam in omnibus, qui illius capaces sunt. Reuera quicunque eò pertinet: omnia facilius tempora vilescunt: adeoq; à se abducitur, ut id, quod perducitur, nec intellectu capere, nec verbis cōsequi possit: quippe cum hoc & sensu omnium notiā & cunctas quoq; formas & imagines transcendat. Mox quoq; à Deo in virtibus supremis illuminatur, plusq; ei veræ lucis ac discretionis infunditur, quam predicti omnes, suo proprio viuētes modo, habeat. Ceterū qui tales sunt, id est, qui ex vero illo fonte vel guttulam vna percipere meruerunt, nō facile dinoscuntur. In verbis enim cunctisq; moribus ac institutis suis, simplicitatem præse ferunt: nec liberter absq; certa rationabili causa, diu hominibus colloquuntur. Simplicissimè quoque sanctæ Ecclesiæ obediunt. Multo verè dolore afficiuntur, quoties eis colloqui debent, qui verbis abundant subtilibus, nec facilè per sacram Scripturam retundi ac deijci possunt. Interiores quoque oculi eorum latissimè panduntur, ita ut longè latèq; prospiciant: dumque circunspiciunt, & proximos suos vel afflictioni vel peccatis subiacere vident, ex pia compassione, quam gerunt erga omnes, nimio dolore corripiuntur. Et hinc liquido constat, quod illi falsa libertate gaudere volentes, bonos quoque decipient atque subuertant, dum eis verbis fallacibus persuadere moluntur, nihil eos amplius pati debere. Qui enim verè spiritu Dei aguntur, non mediocriter sibi metuunt, nec parum conturbantur, si quando eis prosperè cedit, & natura absque ægritatis molestia sana perseverat & incolumis: dum autem hæc ipsa pressuram aliquam sustinet, animum resumunt, & magnificè exultant. Christi enim, & omnium verorum imitatorum illius exempli: contuentur. Et nunc d' vos omnes, qui syncerè ac verè Deum amatis, misereat vos, obsecro, quod hisce nouissimis temporibus tam paucos veros sui habeat imitatores, qui ad dignissimum hunc & superefuentem fontem inuitari sint idonei. Necessarium profectò est Christianis omnibus, ut tota sibi solicitudine caueant, fugiantq; Multi enim seductores in mundum exiere, qui compositis subtilibusq; verbis plurimos seducunt, ita ut iam vix vnum Dei amicum reperiire liceat, in cuius finum secreta cordis tuto queas effundere. Consultum proinde est pijs omnibus, ut ad Christianum configant crucifixum, qui neminem se verè querentem, in necessitate deserit. Has commonitiones, exhortationesq; pauper-

Imitatio
Christi
quam ho-
die rata.

cules qui dam, à Deo ad hoc compulsus, quo prodeissent omnibus, in scripta rediget.

V: gratio

*Vergatis Dei, Castitas sive puritas, Amor & Abstraction
obtineantur.*

E P I S T O L A III.

IN Christo Iesu lumen gratiae, animæ & corporisq; puritatem, cordis amorem, humilem abstractionem in vita nouitate vobis omnibus in Deo perfectissimè possidere cupio & exopto. Ad impetrandum gratiam Spiritus sancti nihil aequè efficax: quād ut quis iugiter erga Deum in timore persistat: metuens ne forte minus Deo, plus autem mundo, satisfaciat. Qui ita agit, nouum semper gratię acquirit lumen. *Castitatem verò sive puritatem animæ & corporis à Deo obtinet, qui sponte cogitationibus, verbis & operibus voluptuosis, delectabilibus, & Deo contrarijs, minimè inhæret.* Qui ea puritate preeditus est, in eo summa & altissima Trinitas, Pater, Filius, & Spiritus sanctus, habitationem extruit, ad commorandum illi cum inexhausto amore, ad suum totiusq; cœlestis exercitus gaudium. Porro amor sive dilectio cordis à Deo impetratur per meditationem cum gratitudine coniunctam, corporalium ac spiritualium donorum beneficiorumq; illorum, quæ vñquam ille homini contulerit, & adhuc in beata æternitate, felicite, & superdeliciosissime vita perennis gaudio collaturus est. Per hæc diuino amore succendimur. Denique vitam humilem, patientem & abstractam habere volēti, oppidò quād necessarium est, ut iugiter & externos & internos sensus suos includat, perpetua vigiliq; cura se ipsum obseruet in omnibus, semper intra se se commorando, cunctasq; hominum suspiciones & aduersa omnia ducat pro nihilo. Patienter itaque sufferte, dilectissimi, quæcumque vobis à fallaci seculo aduersa ingeruntur, eaq; pro munere à Deo suscipite. Sic enim & vos ipsos omni virtute exornabitis, & pretiosissimæ Dominae crucis arbori inseretis, æternum vobis ex ipsa fructum prolaturi. Inexhausta misericordia Dei nostri vos omnes perenniter in se & in Christo Iesu includat. Amen.

Ut ignis diuini amoris excitandus sit.

E P I S T O L A IV.

IN Christo Iesu. Superefluens amor Spiritus sancti, in omnipotenti Patris virtute, cum Filij superlucidissima sapientia, perenni vos incendio conflagret. Amoris illum carbonem, quem Spiritus sanctus hoc frigido tepidoq; seculo in vobis per seipsum succendit, idem ipse in diuina dilectione sua feruere iugiter & candere, & cum ingenti æstuantiq; desiderio ac languore omnes animæ vires penetrare, ipsiusq; exteriorem hominem ordinatè se se exercere, & modestiam seruare exoptat in agèdo quælibet & dimittendo, in rerum omnium sive temporalium sive spiritualium inopia & abundantia, cum vera in Dei beneplacitum resignatione. Hic etiam amoris carbo iugiter à rore nebuloso, ac impositore voluptatum omnium quarumlibet rerum fallacissimi seculi huius, custodiendus est, illis duntaxat exceptis, quibus natura carere non potest. Insuper idem iste amoris carbo continuè excitandus & prouocandus est, perpetuè immorando cognitioni excellentissimi clenodi; illius, quod Deus ipse est, ab eodem vobis præstiti, omniumq; rerum temporaliū, æternorumq; ac spiritualium donorū, quæ vobis ipse vñquam impedit,

Hhhhh

Cui res
qualis ca-
uendea...

& ad-

Amoris carbo quod regendum. & adhuc impendet, quæ profecto multa sunt, & vobis præ alijs pluribus singulariter tribuit atque largitus est. Ne, quæ so, ea negligenter transeatis, sed vigilie ea cura attendite. Speciali enim ac miro quodam modo ad diuinitatis amorem vos meritò prouocabunt. Ad hanc, idem iste amoris carbo, fauorabilis, mitis ac resignata in omnibus intus & foris humilitatis cineribus perpetuò est contendens. Cumq; hoc pacto amoris hic carbo sese habet, totum in se transmutat hominem, ipsumq; sine intermissione ad paternum illud atque diuinum cor impellit, subleuatq; : vbi tandem perenniter cum immenso ac ineffabili est gaudio quieturus. Pro hoc sanè beneficio Deus, qui vos à fallaci secularis latitudine ac vanitatis mendacio abstraxit & eripuit, in æternum sit benedictus & ultra, qui & perpetuam vobis pacem in diuinorum & occultarum diuiniarum suarum palatio, omnibus electis amicis suis largiri dignetur in Christo Iesu Domino nostro.

Vi et nobis p̄fis, & omnibus excidere debeat.

E P I S T O L A . V.

IN Christo Iesu vetus illud & nouum ab æterno genitum Verbum, quod in diuina natura plantatum, rursum in seipso omnes rationales, æternos & electos producit spiritus, qui pura quadam, amabili ac resignata subiectione, seipso in omnibus, & omnia extra Deum resignant abnegantq; in humilitate profunda, abyssali ac sursum tendente ad superdiuinissimum illud obiectum, cui orantes sese spiritus per gratiam Christi Iesu immergunt, venicæ videlicet, arcana, diuinæq; essentie, hoc, inquam, vetus & nouum Verbum pro iucundo vobis & antiquo & novo exopto anno, qui quidem est æternitas in Deo. Adhuc in eodem Christo Iesu cor mundum, Deoque plenum, in occulto vobis ac intimo fundo precor & opto. Deus Pater unico Filio suo humanam despondit naturam. Arrhabonem illius nemo estimare sufficit. Dotem eius vidualem & oeculti & publici thesauri omnes compensare nequeunt. Solum cor omni creature mortuū, & anima pura, humilis & amorosa, arrhabonem hunc estimat, dum parum eis est, quicquid creatum est, respectu Creatoris: & dotem hanc vidualem vt cunque exoluunt, dum omnes Dei proprietates modis coniunctas, & seipsa & creata omnia resignant deseruntq;. Ad hæc felicissimas nuptias vos inuitati estis, quo scilicet cum corde creaturis omnibus mortuo, & pura, amorosa, humiliq; anima ad arcana & immensa gaudia illa, quæ Deus omnibus sentimentibus largiri dignatur, in Christo Iesu peruenire ad uitamini.

De humili resignatione, vera contemplatione perfectione q;.

E P I S T O L A . VI.

Dom. 16. **I**N Christo Iesu. Satiati appeto cum Lazaro illo mendico de misericordia orationum omnium Dei amicorum, que cadunt de mensa excellentissimæ atque perfectissimæ Trinitatis. Sed nemo illi dabit, ait Scriptura de Lazaro illo. Proinde, dilectissimi, laxate in dñe xieram nauigij rete, id est, abstractam humilitatem, voluntati discreta & illuminata amoris incendia. Sic, inquam, vos ipso eos ad dexteram nauigij partem, id est, in sempiternæ voluntatis Dei laxate beneplacitum, idq; cum imitatione, quantum fieri potest, omnium viri tam interioris quam exterioris hominis vestri: & ita baud dubie innuetis, quod nec oculis videbis, nec auris

**Eccl. 4.
locus 18.**

¶ Cor. 2.

eris audiuit, nec in cor hominis ascendit: id nimirum, quod preparavit Deus his, qui
 eiusmodi sunt, in Christo Iesu Filio suo. O filii charissimi & amici Dei, gaudi-
 dum & corona anima mea, quicquid vñquam & in cælis & in terris amicis suis
 præstidit Deus in Christo Iesu Filio suo, id equidem precor & opto vobis. Ne-
 que enim ignorare vos velim, animam & corpus meum pro vobis exposita.
 Sed ne, quæso, terreamini. Enim uero prædico vobis, quia multa adhuc certa-
 mina debentur vobis, tāquam audacibus ac robustis Christi tyronibus in vir-
 tute Dei, & in morte eiusdem Domini nostri. Sed omnium Sanctorum meritia
 atque auxilio freti, securè cum hostibus vestris congregiemini, & virtutum e-
 minium augmenta capietis: nor instar quorū liber aliorum vulgarium homi-
 num, sed vt singulares electi Dei amici. In his igitur estote, finētes interim mer-
 itos sepelire mortuos suos, & bonitatis ac beneficiorum Dei seduli fici obseruator-
 es, idq; amore eiusdem Domini vestri, sic intra vos loquentis: Omnes qui vo-
 luntatis mihi conformitate iunguntur, ego inhabito, ad ipsorum perpetuam
 Salutem, ad omnium Sanctorum gaudium & exultationem, & ad æternum su-
 pergloriosissimæ Trinitatis honorē. Vnde si puri ac sinceri esse appetitis, mihi
 intra vos per vos viuere liceat, & vos in me addiscitote. Reuera, quisquis vñco
 illi vni secretus ac familiaris esse desiderat, omnis illi à corde creaturarū mor-
 talium familiaritas excludenda est. Et qui diuinæ veritatis cōtemplationi im-
 morari cupit, hunc prius in humilitate probè exercitatum, & infimis ac
 contemptibilibus virtutum operibus bene fundatum atque extructum esse o-
 portet. Quiq; summa & perfectissima optat calcare itinera, prius in infima se se
 via exerceat. Ut verbi gratia, in derelictione ab omnibus creaturis, quo solus
 Deus ipius solatium sit: omnemq; tristitiam, paupertatem, contemptū, & quic-
 quid ei aduersitatis pro iustitia occurtere potest, subire nil trepidet. Tali quippe
 exercitio ex Dei gratia ad veritatis quis contemplationem preparatur, & a-
 ptus efficitur. Qui vero eiusmodi abiecta & humilia opera ad exemplum Do-
 mini Salvatoris peragere recusat ac despicit, dubium non est, quin diuinam il-
 le gratiam contemnat. Cæterum perfectio, ad quam in hac mortali vita con-
 scandere quis posuit, in tribus sita est. Primū est, vt rationabiliter vnum solum
 Deum, & quicquid sancta credit Ecclesia, confiteamur. Secundū est, vt vnu hunc
 solum Deum feruenter atq; suauiter diligamus. Tertium est, vt in humilitate
 cordis & spiritus, totum id quod sumus, in occultam, incognitam atque notam
 eiusdem vniuersi vniuersi voluntatem, immergamus ac resignemus. In summum enim
 humilitatis, supremum perfectionis attingit: ipsaq; perfectio, in se omnij; vir-
 tutum omittit distinctionem. Syncero quidem & puro contemplatori otium &
 abstractio ab omnibus, ab exteriori præsertim consideratione, quod pure ac per-
 seueranter diuinæ veritatis speculationi queat infistere, oppidò quām necessaria
 sunt. Dum tamen sensibus restitutur, in memoratis se se virtutibus exercebit ad.
 exemplum Domini nostri Iesu Christi, qui suaui cū humilitate discipulorum Iona 18.
 suorum pedes abluit, multaq; alia humilia ac virtuosa pro nostri institutione
 gesit opera. Cæterum complures inueniuntur contemplatores, qui in duplicitate
 lumine exerceat. Alij cum seipsis in agnoscente ascendunt cognitione, seip-
 pos in summo bono quærentes, & cum errore inuenientes ac possidentes semet-
 ipsos. Ob affinitatem enim illam & similitudinem, quam in Deo habet, etiam
 ea adspirat, vt instar illius per se sibi satis sint, nec vlli omnino indigeat. Sed

H h h h a

errans

errant planè, & Deo contumeliam inferunt: ideoq; & ipsi meritò confunduntur. Alij verò per negationem, seu cognitionis abnegationem, seu abnegantem cognitionem, sursum tendunt, quærentes in sincera spiritus humilitate, & tremula ac exticatae suijs forum & nihili sui abnegatione vnicum ac solum Deum suum, & proprietates ac excellentiam ipsius, quæ ineffabiliter omnem creatum excedit spiritum, de sua impotentia gaudet, & solum Deum omnia posse impendi gratulantes. Et hos contemplatores diuina pietas nullo fallaci lumine in errorem abduci permittit: ficut econtrario spiritus mendacij priores illos, qui seipso quærunt & ducunt, Deicj confundunt honorem, haudquaquam errores euadere finit. Spiritus sanctus ex immensa misericordia sua, vero ac diuinno suo nos illustret irradietq; lumine.

Ven nos die ac nocte exercere, afflictionesq; nostras in Dominicam paucinam referre debeamus.

E P I S T O L A VII.

Tempus
diurnum
quod transi-
gendum **I**N Christo Iesu Domino nostro. Omne studium vestrum, dilectissimi, in perfecta resignatione ad habendum atque carendum non solum omni rerum temporalium delectatione, sed & spirituali consolatione, cum humili perpetuacj cordium vestrorum inhabitatione, versetur. Per hoc siquidem anima & corpus ab omnibus mundi huius maculis & inquinamentis, omnij ho- stis tartarei falsitate purgantur. Et hic ratio vestra in cunctis agendis dimittendisq; inuigilet, ac bona quæque & mala obseruet, & voluntas à malis auersa, se ad bona contuerat. Quoties enim his animum adhibetis, toties ratio vestra nouo à paterna Filij virtute illustratur lumine, voluntas ad omnes Christi Iesu virtutes dirigitur, & cor in iucundissimo Spiritus sancti amore Deo vnitur: sicut anima vestra supersanctissimæ Trinitatis templum fit, & habitatio grata satis. Quisquis autem hoc templum dignè seruare cupit, ita vt suum in illo opus Deus ipse nunquam non peragere queat, ille se eidem semper & in omnibus corde recollecto offerre ac resignare debebit: sic videlicet, vt omne tempus an- temeridianum, ad prandium usque, cum Deo expendat, idq; in meditationibus diuinis, quibus vehementius excitarì se senserit: orationibus quoque & alijs bonis operibus, sicut à Deo trahi atque moneri se intellexerit. Post prædium verò, eleemosynam suam, puta Vigilias mortuorum decantando, mittet ad Purgatorium. Illis expletis, vel quiescere parumper, vel aliquid foris operari poterit, prout se nouerit ex obedientia teneri: & hoc usque ad Vespertas. Tum verò meditationibus deuotis iterum sese ad Deum excitabit atq; concertet. Post Vespertas eodē sese habebit modo, & corde recollecto cum Deo simul ad quietem se reponet obdormientq;: & tunc Deus in anima ipsius dormientis, æquæ vt diuinis operibus inuigilatis, operabitur. Semper etiam & vbiq; cordis recollectioni dabit operam, maximeq; dum hominibus adest. Suiipsius curam vigilantissem habebit: •Semper in Domino gaudebit, absque tamen sensuum dissolutione. Nunquam vel aduersis, vel prosperis plus æquo inoueri se patietur: & potissimum immoderata tristitia reficit ex animo. Cottumelias omnes fatuorum huius fallaciissimi seculi hominū, omnem naturæ molestiā, & cunctas animi aduersitates, quæ illi accidere possint, in illâ Domini Salvatoris afflictionē offeret, quæ sustinebat ille ex Iudorū contumelij, cù eum demonium habere

habere calumniarentur: & in illam quoq; eiusdem molestiam & aduersitatem, loan 6.
quam in horo perserebat, cum ex nimio animi dolore sanguinem sudaret, di-
cetq; cum eodem: Non mea, sed tua Domine voluntas fiat, siue hoc gratum, siue mo-
lestum mihi sit. Ita faciendo, dilectissimi, copiosum semper & immensum in
præclarissima Dominicæ crucis arbore fructum facietis. Potentia Dei Patris
superet in vobis atque debet, quicquid vos impedire posse. Claritas Dei Filij
& sapientia in omnia vos bona illa deducant, quæ ad ipsum vos prouehere
queant. Amor denique Spiritus sancti perpetua vos Deo. vnione coniungat in
Christo Iesu. Amen.

Lucas 23.

Vt cor ab omni creatura abstraham, ad Deum connerti debeat.

E P I S T O L A VIII.

IN Christo Iesu Domino nostro, multa vos dilectissimi salute impertio, &
felicem vobis vitam exopso. Eaq; de causa paucis ad vos scribere volui.
Ad bonam igitur beatamq; vitam id cum primis exiguntur, ut sensus inclu-
dantur, à mundo & carne abstrahantur, soli confabulentur Deo, nihil in-
tra se torpentis seculi huius contineant, nec vlla pro temporalibus cura
vel solicitudine distrahantur: vtq; cogitationes cælestibus formis ac imagini-
bus absque aliqua occupentur admixtione. Requiritur etiam, vt in terris om-
nium vobis creaturarum societas in nauseam vertatur ac tedium. Et vt ad su-
periora atque cælestia per virtutem sancti Spiritus post hanc momætanæam re-
duci vitam merearnini, quæso, indefessis à Domino precibus obtinere stude-
atis. Interim sedula cogitatione ex animo Deo vos desponsos attendite, nec vli-
lam in terris tantæ excellentiæ creaturam esse, quæ digna sit, vt Deo neglecco,
illa cor vestrum debeat occupari. Omnem verò diem inter amissos deputetis,
in quo Dei amore propriam non fregistis voluntatem. Dolenda planè & omni
lachrymarum fonte plangenda conditio, cor illud, quod solus Deus occupare
debeat, diuisum esse: & regna cælestia consideranti, aliquid graue videri. Absit,
absit, vt vel quælibet creaturæ vñquam illius satisfacrant voluntati, qui Deo
Opt. Max. pro voto potiri cupit.

Ad bona
quid exi-
gutus vita.Quis dies
am. flus
put adus.

De resignatione in paupertate.

E P I S T O L A IX.

IN Christo Iesu, temporalibus ac spiritualibus siue diuinis rebus in tempore
& æternitate carere & abundare. Apis quandiu in floribus quiescit, neque
mel, neq; ceram conficit. Ita sanè quanvis excellētissimum vtilissimumq;
exercitiū, quod quidē in hac mortali vita habere quis possit, sit intrinse-
cus in spiritu vnitate cum Deo quiescere & operari, quod & incundū satis-
est ac delectabile: huic tamē immorari non oportet. Etenim aliud adhuc longè
excellētius vtiliusq; exercitium est, in quo nimirum à Deo probamur & exer-
cemur: & hoc est resignatio in perseveranti continuoq; languore, in sterilitate,
obscuritate ac paupertate spiritus. Quid in his à Deo efficiatur, nulla vñquam
lingua dicendo consequi, nullus intellectus capere potuit: nec quælibet natura-
lia, quāvis excellētissima, ingenia scire potuerunt. En charissime hoc præsentí
tempore singulariter vis & efficacia solis æstiuia fertilitate in cunctis seminibus
Alia non
minus ef-
ficac.

Simili-
do lepida

radices excitat: quæ tamen si fructum proferre debeant, crebra prius durâq; fructu-
gora multiplicemq; pruinam sustinere oportet.

De vulneribus Salvatoris.

E P I S T O L A X.

IN Christo Iesu. Manantia iugiter amorosaq; eiusdem vulnera ad æternam
nos vocationem nostram perducant. Proh dolor, piersque hodie nimis
ingratos, dicere non vereri: *Eia quid his occupari nos attinet, quæ ante plu-
res annos peracta nouimus?* Intelligent autem Dominicam passionem, cùm ea
men reuera vulnera illius liber vita & mundissimum speculum sint. Si quis ea
cum Apostolo rectè penetrare sciret, inueniret euidem in eis quicquid diuini-
tas ipsa exhibere potest, & perfectum libri vita sigillum. In hoc libro omnem
tam in tempore, quæ æternitate perfectionem reperire licet, sicut ipsa de se
æterna Sapientia testatur: *Ego, inquiens, sum via, veritas & vita.* Vx igitur, & ite-
rum vx omnibus, aliam viam ambulantibus. Possent hinc profectò secretiores
Dei amici vel sanguineis deplorare lachrymis, quod in toto ubique terrarum
orbe ita prorsus excellentissima Christi vulnera in obliuionem abierte. Hæc ni-
mirum causa est, cur à Deo non exaudiamur, quia extra fructum mortis ambu-
lamus. Vbicunque ordinata institutione viuitur, diabolus tentare quidem po-
test, at superare non valer. Vbi autem inordinatè agitur, diabolus per negligé-
tiā nostram vires accipit nobis præualendi. Spiritus Dei nostri cum vniuer-
sitis opulentis charismatibus suis possideat atque contineat se in vobis in Christo
Iesu. Amen.

Rerum de nostri abnegatione, & de vulneribus Iesu.

E P I S T O L A XI.

IN Christo Iesu. Deus omnipotens & excelsus tam incomprehensibile bonum
est, vt à nulla creatura in tempore perfectè agnoscit queat. Imò quicquid om-
nes Dei amici de ipso in hac mortali percipiunt vita, Deus non est: aliiquid
tamen diuinum siue de Deo, est, sicut beatus Dionysius & Gregorius aiunt. Est,
inquam, nubes quædam caliginosa, sensus omnes & omnem excedēs intellectū:
ad quam ipse quoq; Moses in monte à Domino vocatus atque introductus fuit.
Ad hanc viam omnes Dei amici adspirant atque contendunt: ad eamq; omnes
nos introduci oportet. Quicquid libertatis in nobis ratio parit, totum in æter-
na morte deficit. Quæ vero Pater cœlestis intra nos gignit, ea magno cum fru-
ctu in vitam æternam proficiunt atque succrescent per abstractum silentium, af-
flictionem, & vires ad superna erectas. Vnde iugiter à Domino postulare debe-
mus, vt veram nobis subiectiōnem largiatur, quæ omnē à nobis proprietatem
excludat. Planè insipiens est, qui in aliquo alio, præterquām in humilitate, spe-
rat. In mellifluis amabilib; Christi vulneribus comimorari, & veritati im-
morari iugiter in actionis & contemplationis operibus, eisq; quæ omnes Dei
amici magnis cum desiderijs animæ tuæ quotidie inspirant, tota virium facul-
tate morem gerere & obedire in omnibus, in quibus Dei voluntatem intus vel
foris intelligere queas. Optamus charissime, vt solus Deus cunctis beneficijs
tuis, per tui absorptionem, vicem reddat, satis faciatq; Disce, queso, tecum
supra

Vuln. Chriſti, vi
te librum
offe.

Galat. 6.

Joan. 14.

Exod. 19.

supra omnia habitare atque manere, & abnegare te ipsum: semperque sectare mansuetudinem. Offer te iugiter occulto & abscondito Deo tuo per tui ipsius & secundum creaturarum omnium abnegationem, quo Dominu tuo iugiter intus commorari valeas. Et licet hic nulla interdum deuotio sentiatur, non ideo nullius esse momenti vel efficaciam censendum est: quippe quod tunc sacerdotum numerorum utilissimum est, cum hic naturam ex integro se resignare oporteat. Qui bene exemplis Redemptoris nostri, maxime passionis illius, sese impressit, securè & audenter se obiecto illi, omnis formæ & imaginis experti, committere & applicare potest, in quo thesaurus ille absconditus latet, quem soli delicati specialisq; Dei amici concupiscunt. Discretum & ordinatum serua naturæ regimen: quod omnibus hunc thesaurum effodere cupientibus impendiū necessarium est. Amor in omnibus mundis cordibus ludens, te ipsum tibi auferens, in necessarium atque faciem Christi Iesu carcerem te abducat. Amen:

Vt erga proximos misericordes, & erga Deum feruidi esse debeamus.

E P I S T O L A XII.

IN Christo Iesu saluere vos iubeo cum fertuidis, illuminatis, ac sursum redentibus omnium electorum Dei amicorum spiritibus, in excellentissimam illam diuinamq; paterni cordis originem, cum minimè præpedito ac supera effluenti abyssalis diuinæ misericordie refluxu, qui quidem ibi æternus & incommutabilis, hic verò & est, & non est, prout quisque dispositus fuerit. Magnam, dilectissimi, erga proximos vestros compunctionem, veramq; dilectionem gerere, eisq; misericordes, vñanimes, ac modestos vos exhibere debetis. Benefacere quoque malefacentibus vobis, per quod semen æternæ hereditatis possidebitis. Supremum hominis in hac vita exercitium est, Deum pati. Ceterum Quid he- die Deus. hac tempestate de suis amicis Deus queritur. Primo, quod corporis necessaria queratur cum solitudine à creaturis conquerant. Secundo, quod creaturis dolorem suum querantur. Tertio, quod spiritualis solitudinis inopiam per creaturas suppleret velint. Sed vos dilectissimi, si cum communitate errare non vultis, communes abhorrete vias. Felix & prosperum initium est, Deo perpetua & abyssali connexione inhærente cum abstractis, quietis, patientibus, & erectis viribus. Temporibus D. Gregorij Papa Imperator quidam erat Mauricius nomine, qui & ipsum & Ecclesiam implacabili odio persequebatur. Huic B. Gregorius be- B. Gregorius. nignam admodum epistolam scripsit, in qua inter alia sic ait: Credo quia omnipotentem Dominum tanto vobis amplius placaris, quanto me ei male servientem districtius affligitis. Sanè, cum Pontifex, & quidem summus Pontifex, totiusq; Ecclesia caput esset, irasci, & iniuriam refellere potuisset: sed hoc omni studio deuitabat. Eius ergo & nos vestigij inhærentes, omnem iniuriam patientissimè toleravimus.

Vt Iesum infantulum circumplete, eique viri debeamus.

E P I S T O L A XIII.

IN Christo Iesu. In eiusdem recenter orta infantia, & in dilectione omnium Sanctorū illius, saluere vos iubeo. Cum in hoc instabili fluxoq; tempore, dilectissimæ in Christo filiæ & Ordinis sorores, deuia multa & erroneæ vizæ, fraudesq; flexuosa, ac mille labyrinthi, multiplicesq; tenebrae sint, ab incōmutabi-

mutabili summi boni veritate abducentes: nihil mihi potius, nihil securius esse videtur, quam omnē vanam ac superfluam multiplicitatē, cunctā verba, opera & conuersationem, quorum Deus vera causa non est, infatigabili deuitare studio, atque cum asino vera in simplicitate, & cum bove ardentibus desiderijs ad præsepe humilimæ quietis recurrere, ibiq; animam se cum innumeris multiplicibusq; defectibus suis includere & ardare, idq; cum eleuata sceni mortiferarum malitiæ suæ commotionum ruminatione. Hic nanq; Christus natus inuenitur non tātum ex materno vtero, sed etiam ex corde paterno diuinæ illius ac ineloquibilis vniōnis, cum incomprehensibili ac ineffabilis superfluentia in ipsum fundum, cunctasq; animæ vires, & cum gratia copiosa in omnia munda corda, que hoc modo per innumera exercitia præparatūr. Ille Deum diligit, qui propter ipsum omnia sufferre potest. Diuinissima fides est, omnē spem & fiduciam suam in Deo cōstituere, & ipsum perseveranter ac longanimitate expectare. Kursus, ille Deum amat, qui huic seculo mori, & Deo suo viuere nouit: qui Deum scit, & omnia alia nescit. Adhuc, ille Deum amat, cui Deus est id quod est, cui cœlestia sapiunt, terrena despiciunt & tædio sunt: qui sensus suos exteriore cōcludere, interiores ab omnibus expedire, vires omnes Deo applicare nouit: cui denique dulcedo Creatoris creata omnia veritatem amaritudinem, prorsusq; despere fecit, in Christo Iesu.

Vt Deo occurtere, & peccata nostra expiari debeamus.

E P I S T O L A XIV.

IN Christo Iesu. Præsentiam & ineffabilem amorem illius, qui continuè cum opulentis, iucundissimis, multiplicibusq; donis atque charismatisbus suis nobis occurrit, spiritualis salutationis loco. Q flores rosarum discretarum exercitationum, quæ instar martyrij grauiter carnem excruciant ad similitudinem passionum Christi: & lilia couallium humiliè puritatis, properante in occursum Domini Dei vestri, ad intimum paterni cordis ipsius. *Regnum enim Dei nra vos est, & omnis gloria filie regis ab initio.* Ibi plane multiplicia, ineffabilia, inestimabilia & pretiosissima dona atq; clenodia reperieris, missa summa cū fide in occursum vestri à desideratissimo sponso vestro Christo Iesu. Et si fortasse vel præterita vobis, vel præsentia peccata occurrant, minime paueatis, certi, quod hoc donū Dei sit: quin potius ea vice, in spiritu humilitatis & in corde contrito Deo vestro occurrite, iudicando vosip̄s secundum iustitiam illius, & ineffabilem eius misericordiam præstolando. Nec ab hoc vestro tunc temporis exercitio recedetis, donec peccata omnia ab infinita Dei misericordia & gratia consumantur. Et hunc eundem modum seruabitis in occurso quærunlibet tentationum, duritiaz, somnolētiaz, frigiditatis cordis vestri, vel etiam infirmitatis aut acediz ad exercitium quælibet sancta atq; laudabilia. *Nihil enim omnino, prout Apostolus ait, damnationis est his, qui sunt in Christo Iesu.* Si veritas lætitia, ignita desideria, & quælibet alia temporalia ac spiritualia vobis bona occurrant, omnia illa cum arcta cordis vestri custodia Deo omnipotenti, ad laudem & gloriam ipsi, offeratis, & omne diuinæ voluntatis beneplacitum tantummodo suspireatis, accedetis interim per animi meditationem Christum Salvatorem vestrum, cunctasq; opera & afflictiones illius. E quibus id, quod potissimum palato meū vestraz arriserit, in exercitium assumetis, perflammigerasque

*Lucus 7.
Phil. 44.*

Rom. 8.

gerasque vos meditationes excitabitis, non cessantes, donec in ineffabili illa diuinaque erudit silentij caligine comprehendamini, ibidemque unus cum Deo spiritus efficiamini, cum illic certissime Deus praesens adsit. Aeterna Sapientia cuncta interiora & exteriora exercitia vestra in beneplacito amoris sui dirigat, moderetur, informet. Amen.

De flammigeris desiderijs diuine unionis.

E P I S T O L A XV.

IN Christo Iesu saluere vos iubeo dilectissimi, affectans atque desiderans in ardenti, flammigero ac æstuantissimo Dei amore, ut ipse vos succendat, cū statim animæ vestræ vires cum tam euidenti eiusdem animæ vestræ experientia ac sensu, perlustret irradietque, ut tota mens vestra ardentissimo circundetur amore, copiosaque & perfecta subsecutione dulcissimæ vocationis, & sempiterni tractus amoris, in quibus superbeata Trinitas ab æterno vos esse, agere, ac pati debere præordinavit, in æternitatem suam & iucundissimam sempiterni Filii sui essentiam. Nunc igitur dilectissimæ in Christo sorores meæ, omnes vires vestras per cuncta opera, per qualibet accidentia, per omnes denique afflictiones atque dolores, sursum erigite cum sicutienti amorosaque expectacione, quo iugiter à solo Deo agi ducitur idonez fitis, extra vosiphas & creata omnia abstractæ & auulsa. Ne, quæso, desideria vestra vel torpore, vel duritia, vel qualibet de summo & optimo bono desperatione interrumpi patiamini. Ecce enim paratissimus est liberalissimus Deus scipsum totum perfectissime & excellentissime vobis impartiri. Semper itaque vosiphas, per mentis vestræ elevationem & Dei desiderium, renouetis: sicut Deus & mentem & desiderium vestrum nouis semper gratia sus donis abunde replebit. Enimvero scire vos velim Charissimæ, in unitate salutis nostræ, quod si ego & creata omnia omnem vobis animæ vestræ nobilitatem absque cessatione ediceremus, nullum id in vobis semper mansurum posse fructum producere. Sed quicquid in nobis vitales fructus & salutem æternam operari debet, perurgentibus desiderijs & aetius viribus coram Deo mendicandum & obtainendum est. Perseueranti autem in amorosis desiderijs semper opus illud diuinum sese exhibet, quod pati oportet singulos, prout ab eis exigit Deus. Nec potest huiusmodi amorosis desiderijs error aliquis admisceri, nec quicquam eis negari potest. Ab horum autem exercitatione nulla ætas, nulla infirmitas, nulla excipitur metus hebetudo. Et reuera Deus benedictus se desiderantibus prænimitate amoris sui scipsum non potest non impartiri. Cæterum ego ipse ab æterna veritate peto ac desidero, ut ita suo vos amore moueat possideatque, quo Verbum suum æternum ita nucè intra vos eloqui possit, ut nullius creature verbis opus habeatis. Valete semper, & orate.

Qui æter-
na salus
obtinenda.

Vt sub Missa dotem nostram ac munus viduale postulare debeamus.

E P I S T O L A XVI.

IN Christo Iesu, & in ipsius sursum tendente ac viuo amore, & paterna diuina unitate perpetua vos salute impertio electæ filiæ Dei & sponsæ Domini nostri Iesu Christi. Consulo vobis dilectissimæ, ut multa cum auiditate munus viduale, dotemque vestram augere studeatis, quam Pater cœ-

lestis sponsa sua sanctæ Ecclesiæ in nuptijs suis desponsatione unigeniti filij sui cœculit. Sunt autem hæc dona matrimonij, eius sanctissima opera & exempla: ut verbi gratia, Nativitas, Passio, Sepultura, Resurrectio & Ascensio. Dots autem ipsa sunt septem dona Spiritus sancti. Hæc sponsa sancta Ecclesia, in quolibet Missæ sacrificio, per ora sacerdotum à Patre cœlesti postulat spiritale incrementum atque protectum actualis nostris pectorum resignationis in prosperis & aduersis in dininam unitatem. Et hæc etiam ego sacerdos immeritus & indignus, vobis omnibus in meo quotidie sacrificio deposito, rogoque nunc pro & obsecro, ut & vos eadem per me & sacerdotes omnes, mihi & vobis & omnibus, quos Deus ab æterno dilexit, cum amorosa ac illuminata distinctione Ad Christi ne poscatis. Nec dubito quin id mirabilem vobis fructum & gratiam sit adiuncturum, maximè si cum isto exercitio ad quinque amoris vulnera Domini nostri Iesu Christi vos conuertatis. Solicitz quoque sitis virtutum actibus ordinatè insistere: & peccata omnia, quanuis minima, summo studio deuitetis, id præcipue curantes, ne cum aliqua perseveranti proprietate ea vobis inhærent. Denique munus hoc viduale in ignita extenuatione ad altare descendit, ubi sacerdos corpus dominicum conficit, donec idem illud à sacerdote sumptum sit: & tunc in omnes sui capaces promanat animas, sicut & sancta Hildegardis testatur. Paternus sinus perpetuò vos conseruet, contineatque. Amen.

Drecta via ad querendum Deum cum feruore.

EPISTOLA XVII.

IN Christo Iesu vobis, in eodem mihi charissimis virginibus, precor & exopto amorem intimum, abundè excitantes actiones, sub compendio in vera resignatione cuncta penetrare, & deinceps in diuina absque modo immorari caligine, cunctaque alia interna & externa exercitia, non ex arida quædam consuetudine, nec sensu proprio, sed ex vera discretione, diuina intentione, in mansueta expedita que resignatione peragere. Rogo, dilectissimæ, per Dei amorem, ut vobis cum manere & abstracte vivere curetis, atque velipfas non Deo tantum, sed & creaturis omnibus in vera obedientia & resignatione humiliter ac mansuetè subiiciatis. Vestri ipsarum & cordis vestri, diuinorumque intra vos operationum strenuam habeatis curam. Deo vos in omnibus, que intus & foris occurront, funditus resignetis, eiisque tota cum fidutia inhæreatis, quibuslibet etiam timoribus ac tenebris natura obrutatur. Præcipue, verò intentioni vestræ inuigiletis, ne quid omnino aliud, quam Dei honor & eius gratiissima voluntas, à vobis queratur aut intendatur. Et tunc haud dubiè stella diuina, index itineris, & lux vera, que Deus est, orietur in cordibus vestris: mōstrabitq; vobis, ubi, quomodo, & quid à vobis habere velit. Id ē ipse & per vos ipsas, & per creaturam a vobis in se perducat. Amen.

De cordis puritate & feruore.

EPISTOLA XVIII.

IN Christo Iesu mori omnibus, & cum ipso perenniter resurgere. Opto vobis, dilectæ virgines Christi, annum jubileum in exteriori simul & interiori vos compleasse hominæ, ita ut sive villosumore vel trepidatione, omnia confi-

consideratione iam extinta in vobis, audenter vos intimo, simplicissimo, indepto, atque purissimo fundo, cum essentia ac illuminato amore tradere ac resignare positis. Quicquid verò ab isto vos impedit, aut inde reuocare motatur, id repudjetis penitus, & huic securè ac quiescat. Vocationis etiam vestra, in qua à Domino vocatæ estis, & vestrijpsarum diligentem habetotem curam. Quisquis enim diuinam vocationem electionemque neglexerit, spreuerit, eiique restiterit, non solum perpetuum ob hoc damnum patietur, sed & immensas in Purgatorio poenas luet. Imò & pro qualibet imagine ipsum à Deo remorante, Dei que in ipso occupante locum, quam sponte intrase morari permisit, tantos perferet cruciatus atque miseras, ut si eas modò cognosceret, et amisi pro voto suo omnem delectationem illam in unum conflatam, quam ab exordio mundi ad finem usque seculi, & habuere & habituri sunt homines vniuersi, solus obtinere posset, multo sanè libentius & ea careret, & omnium insuper pauperrimus atque adeò leprosus fieret, quam vel minimas Purgatorij poenas, quas unquam una saltē horula aliquis perpetratus est, experiretur. En desidero, charissimæ, ut ineffabilis Dei amor ignitis vos cogitationibus perfundat, sibi que vos totas in gaudiosa concrematione sua vniat copulerisque, ita ut ea que retro sunt, cum vestrijpsatum & mortalium creaturarum omnium Philip. 11 contemptu oblimiscentes, ad superiora vos anterioraque hominis interioris, in abyssu humilitatis, puritatis & æternitatis vniuersi, extendatis, impellatisque: hominem verò exteriorem ab omni custodiaris externa solicitudine, naturali affectione, propria voluntate, & ab omni denique interiorre vel delectatione præsentis prosperitatis aduersitatiskue. Hæc porrò & in me, & in vobis verus ille artifex, qui id solus potest, perficiat & operetur. Amen.

Quodcum feruore in via Dei ambulandum fit.

E P I S T O L A XIX.

IN Christo Iesu, eiusdem incontinentissima, ineffabilia, ac benignissima dona salutis loco. Quæsio, dilectissimæ in Christo virgines, discite in omni castitate & humilitate continuè, purissimè, seruentissimeque illa ingredi via, quæ ad summum perducit bonum, quod omnia ea, quæ mundus hic totus & creature vniuersæ præstare possent, longè excedit: totamque mentem & desiderium, cum vniuersis viribus vestris, ad cælestem vitam conuertite dirigiteque. Hæc autem via in omnium delectationum subtractione, ex purissima ac impermixta intentione inchoatur, fertu disque ac æstuantissimis continuatur desiderijs, & in ardentissimo amore, seruentissimoque fauore & ineffabili quadam incontinentissimæ bonitatis diuinæ gustu perficitur atque completur. In hac iucundissima via vetus homo noster cum vniuersis consuetudinibus, modis ac leuitatibus suis emoritur, & nouus homo noster vivificatur, & transformatur in id ipsum, & in similitudinem superexcellentissimæ Trinitatis Dei. Vnde omni cum dilectione, quæ possum, vos oro & obsecro, quo eundem per seipsum deprecemini, ut nos omnes introducat, deducat, & perducat in eandem hanc superexcellentissimam viam, quæ Christus ipse est, Dominus ac Redemptor noster, in secula benedictus. Amen.

Ut per Christi passionem diuini amoris fero uorem obtineamus.

EPISTOLA XX.

Virginibus Christi seruus earum eum, quem suam salutem gaudium & desiderium esse agnoscunt, pro salute mittit, quo hunc eundem totius salutis magistrum, ex intimis omnium virium suarum ardenterissimo complectantur amore, eius præceptis atque consilijs fidelem exhibeant obedientiam, ac eius denique amarissimæ passioni, secretisque imaginibus & exemplis se totas applicent, humiliterque conformat. Quid his amplius, o Christi virgines, vobis scribere potero? In his enim tribus, Sanctorum omnium asperitatis conuersatio, & cuiuslibet hominis exercitia comprehenduntur. Et qui his magis abundat, Deo vicinior atque coniunctior est. Et quid, obsecro, Deum amantibus defesse possit, quando nec timentibus eum aliquid deest? Quid autem ille exigit a nobis, nisi ut mandatis atque consilijs illius nos totos tradamus, eiusque vitam & passionem imitemur? Quod ut faciliter in nobis & per nos fieri queat, Christique passio & exemplar ad extremum & laudabiliter in nobis perficiantur, facies nostras continua meditatione sursum erigere, eiusque passionem in conclavi cordis nostri, omnem inde contrariam excludendo occupationem, in intimoque mentis nostræ hospitio, & in supremo spiritu sive fundi nostri domicilio, fideliter recognoscere ac ruminare debemus. Sanè anima, quæ sic a Christo duci meretur, ceu apotheca sit suauissimi odoris, quem pretiosissima Christi virtutum spirant aromata. Hæc autem aromata, in mentis nostræ pyxide simul congesta, circunferenda sunt. Credite Deo & expertis, charissimæ, quia hic amantis animæ vox insonat. Nec vocem tantum emittit, sed & in intimo æstuantissimorum suspicitorum impulsu, quasi cum impatienti desiderio vociferatur: O vnice amor meus. O tutum refugium. laborantium ac fatigatorum. O salutaris medicina languentium animarum. O aurea consolatio atque directio te suspirantium. O dulcissima ac præstantissima te esurientium esca, & suauissime te fitientium potus. O vernans conclave in te quiescentium. O speculum sine macula contemplantibus te. O vnica & summa sufficientia mea, trahe me post te, extra me & extra omnes creaturas veraciter, ardenter, pure arque suauiter: & sic dulciter ac indefessè curremus in suauissimo odore vnguentorum tuorum, nec cessabimus, donec eodem hoc præcipuo odore, qui Christus ipse est, in amabili paterni cordis apotheca viribus collectis in intimo spiritu nostri liberè fruamur, ipsumque sentiamus abunde.

Cant. 1.

Breves, sed haud vulgares, admonitiones.

EPISTOLA XXI.

Charissima in Christo filia, veniet tempus & nunc est, quo multa quærentur, quibus ore satisfieri ac respoderi non poterit, sed in spiritu duntaxat & veritate. Et quorquot tunc supererunt homines puri ac Deum quærentes, in omnibus pro pace cordis sui sapienter se gerent, & in veradilectione perseverabunt: in qua & ego seruus tuus ero, tibiisque, quantum coram Deo potero, obsequium impédam. Amicus enim fidelis in Domino amicum suum in errore relinquere non potest. Dic, obsecro, charissimis filiabus nostris, me eas ad scholam humiliissimæ resignationis remittere, ut illic & sibi ipsi in corporali bus ac

bus ac spiritualibus rebus, & vitijs quibuscunq; perfectè mori, & seip[s]as in nulla vel gratia vel donis Dei querere discant. Quòd si hanc artem probè didiceritis, in nudo ac essentiali amore illo, qui Deus est, reuiuisctis, nec opus erit vobis deinceps vel me, vel quenlibet alium questionibus pulsare. Iterum oro, dic filiabus nostris, me eas rogare & hortari plurimum, vt ab omnibus externis rebus expeditæ & simplices perseuerent permaneantq;ue, & cordis sui, operumq; suorum & suijpsarum, pura cum discretione & pace mansueta, curam habeant. In hoc enim gratissima Dei voluntas cognoscitur perficiturq;ue.

Ut per vulnera Christi verum amorem asequamur.

E P I S T O L A X X I I .

TN Christo Iesu saluere vos iubeo. Animæ cognitione & comprehensiō, in uno illo necessario consistit, vt eodem cum Sanctis omnibus perenniter perfruamur. Quæso, electissimæ Christi sponsæ, idem hic sponsus vester solus vobis sapiat, nec quicquam illi comparare audeatis. Hoc planè & vobis, & omnibus mihi in Christo coniunctis, vobisq; commorantibus, zquæ vt mihi ipsi & animæ mez cupio & exopto. Quicquid per diem agendum vel dimittendum est, id iuxta Ordinis vestri Canonem ac statuta disponatis efficiatisq; idemq; rursus in Christi Iesu offeratis vulnera, iuxta exercitium quinque virtutum illius, quod à me edoctæ estis, quomodo videlicet per has ingredi debeatis. Et in his sedulè vos exercere curabitis, quantum experientia sancta vos docuerit, informarit, direxeritq;ue. Tantummodo gratiam Dei, quæ in vobis est, non negligatis: sed magis vobiscum disquirite, vt amplius augeri ac diligentiores fieri possitis, in gratia, in pacis gusto, in gudio spirituali omninem sensum exuperante, in illuminatione simplicis cordis, in conscientiæ puritate, & mentis eleuatione, in cælesti dulcedine impendiō feruentis ac æstuantis spiritu, in visceribus Christi, & demū in sancta omnium sensu vestrorum custodia. Sic enim cælesti Patri per Esum Christum vobis pas hostiam immaculatam, viuentem, sanctam ac beneplacentem offeretis. Præterea cunctis hominibus, maximè tamen domesticis, id est, consistoribus vestris vobis pas totius perfectionis, cunctorumq; honorū operum ceuxiuum quoddam simulacrum, omni in humilitate, mansuetudine, patientia exhibebitis, sufferentes eas in charitate, sicut & vos à Christo & amicis illius hucusque toleratæ estis. Vnde etiam in Christo vobis præcipio, & ex parte mea: humilier vos oro & obsecro, vt confodales vestras in oratione mentali ac interna crebra admonitione promoueat, eas corrigatis intus, cum cordis pace ac lenitate corripiatis, semper tamen potius interiori & exteriori exemplo & conuersatione vestra, quam verbis eas instruatis. Cetera omnia Christus Iesus, sponsus vester & electus sanctæ Ecclesiæ amor in secula benedictus, vos abundè edocebit.

Ut quis cælestis, Angelicus, & diuinus homo efficiatur.

E P I S T O L A X X I I I .

TN Christo Iesu: Si fili charissime scire exoptas, quid eò requiratur, vt quis planè cælestis, Angelicus, atque diuinus efficiatur homo, ea quæ sequuntur, attende: Talis ergo ita se exhibebit, vt semper omnis introitus illius, verus & perfectus sit exitus & abnegatio suijpsius & omnium in veritate: & rursus, vt

omnis exitus illius, purus ac verus fit introitus in Deum. Qui eiusmodi est, id summam perfectionem obtinet, tantèq; ab omni proprietate paupertatis est, ve nec tantillum habeat spatij, quo eleemosynam recipere possit. Nihil enim omnino sibi usurpat. Qui si quicquam sibi esse videret, haud dubie in hoc periculofissime caderet, & noxius ille sinus foret. In illa vero paupertate constitutus, etiam regnum habere posset. Et sicut nihil sibi in suo introitu usurpat, vel ascribit boni, ita & nihil omnino ex his, que foris sunt, sibi vendicat, etiam si omnino suo dominio subiaceret. Vnde vero, ait aliquis, huiusmodi amabiles homines nosse licebit? Inde videlicet, quod abunde illis sufficit & arridet, quicquid eis Deus evenire permittit. Et in hoc ipsis hinc beatitudine incipit, & perenniter perseverat, quando in omnibus veram ac integrum pacem habent. Quod quid aliquid est, quam hic inchoasse, quo externaliter in Deo sunt perfructuri? relinquunt etiam Deo quod illius est, & sequant quod suum est, id est, sui ipsorum nihil ipse pensionem. Vnde & Deus eis auferens quod ipsorum est, restituit illis quod suum est, id est, omnipotentiam in se. Ita enim Deo quodam modo dominari incipiunt, ut extra illos nihil ipse faciat: sicut & Deus eorum ira eis dominatur, ut nihil illi extra ipsum facere presumant. Denique isti homines non ex subtilitate intellectus, nec ex inordinata magnitia exercitij, nec ex specie aliqua externa, neque ex habitu vel vestitu, qualisunque sit ille, siue diuites siue ipsi, siue pauperes, siue in Monasterio, siue extra degant, cognosci possunt. Non enim grande aliquid praeseuntur. In vera duxat, diuinam essentia, ubi & reuera inueniuntur, agnoscuntur. Dumque magna eis vel aduersitas occurrit, vel afflictio, spontanei inueniuntur. In ipsa namque animæ essentia sunt, tantoque profundius in ipsum se demittunt fundum: suumque nihilum contemplantes, ei, cuius sunt, ex integro se resignant atque relinquunt. Nunc igitur, fili dilectionis meæ, mecum simul in dulci nomine Iesu coram Patre cœlesti, & me, & te quoque, & omnes, qui hanc viam neglexerint, plange atque deplora: nec unquam cessimus, donec vitalis sapientia virtus præualeat, ita ut in nobis id totum perficiatur, quod hucusque, prohdolor, negleximus. Nihil enim Deus ipse libentius largitur, nec quicquam illi pretiosius, nec nobis utilius ac potius est. Ad hoc vero suam ipsis nobis opem porrigit, & cœlestis auxilij dextram presentat. Amen.

Quæstio & Responso de suprema perfectione.

E P I S T O L A X X I V .

Quæstio.

CHARISMATIBUS in Christo Pater, sicut nostri, orphana sum atque destituta, tibi ac soli Deo derelicta, & ignoro quid facere debeam. Sicut iussa fui, per aliquot dies abstractius vixi, & meipsam in occulta desiderij scintilla & omnium parvipensione mecum exercitavi, omnesque inspirationes, cuncta lumina, variueram intellectualium imaginum dulcedinem, & bona omnia, que anima per naturam vel delectationem intra se formare potest, transcendit atque excessi. Et in hoc solo desolatam illam paupertatem, vastamque & interiorem, in qua phantasias omnes bonæ vel malæ locum habere non possunt, inuenio ac deprehendo solitudinem. Hic vero iam velut mendicans ante fores Domini mei prostrata, illius beneplacitum expecto. Neque enim intelligo, quid sibi velit, quodd
hæc

hæc affectus siue desiderij scintilla non quiescit, donec omnes cordis & capitis
mei vires consumantur, exhauriunturq;. Quo facto, si vel parumper quietere
possim, illico vires consumptæ reparantur. Et quanto abstractius viuo, tanto
interiora mea interiorq; homo meus, in hac paupertate delectantur amplius,
licet exterior homo, si facultas ei præberetur, fugā potius modis omnibus ini-
ret. Quorsum autem hæc euasura sint, in mortem videlicet, an vitam, incom-
pertum habeo. Meo tamen iudicio multum hic fides, spes, charitas roborantur.
Vnde si inclusorium aliquid vel solitarius mihi locus esset, his totam me tra-
derem, magis quam nunc possim.

Responſia.

Ad hæc ego ex Dei gratia respondeo, exigi huc solitariè viuere cum incom-
mugibili mente & libera voluntatis tuæ in gratissimum Dei beneplacitum re-
signatione, ita ut cum sancto Paulo prostrato dicas: *Domine, quid me vis facere?* Autor. 98.
Idq; iterum atq; iterum renouare, & in eo ad mortem viq; persistere. Huc vero
nulla humana actio per se pertingere potest, nisi hæc vera inherenterq; perseue-
rantia & fides Dei. Adeo namq; larga atque libera sunt opera Dei in homine, vt
omnia ad summam perfectionem perducantur, nisi ipse hoc homo præpediat. Vn-
de si vel quadraginta annis in hoc desiderio, siti, & expectatione Dei quenquam
morari oporteret, meritò hoc libenter ac patiēter in vera resignatione pro ac-
ceptissimo Dei beneplacito pateretur. Amen.

*De perfecta resignatione & obliuione nostris forum & omnium, que
in scola Dei addiscuntur.*

E P I S T O L A XXV.

IN æterno ac ineffabili cœlestis Patris & sempiterni Verbi illi¹ amore, salue-
tre te iubeo dilecte in Christo fili. Rogati dilectū Deum meum pro felicis ac
securę mortis preparatiōe: & ecce ab ipso velut pauper discipulus, ad immē-
sum ac opulentissimam scholam missus sum, vbi ineffabilia, magnaq; mira
quotidie & horis omnibus addiscuntur. Pro hac autem felicissima ac benedi-
cta schola, omnia penitus deserenda sunt. Qui enim in ea amabili lectori illius
subditus esse voluerit, eum & à seipso, & à creaturis omnibus expeditum, va-
cuum ac liberum esse oportet. Denique in hac schola à dignissimo magistro in
summo ac excellentissimo libro hæc quotidie institutio seu prælectio discitur:
Quod videlicet in vera resignatione voluntatis nostræ in gratissimam Dei vo-
luntatem per mentis immobilitatem, iunctum semper & perinde nobis esse
debet quicquid sumus, & vtrum abundemus, vel patiamur inopiam, sciamus
vel ignoremus, ita ut nihil omnino velimus, nihil appetamus, nihil optemus,
nihil queramus vel intendamus, quam nudè amabilis magistri huius benepla-
citum ac voluntatem, etiam in posse & non posse, in omni actione & dimissio-
ne, in cunctis spiritualibus ac corporalibus afflictionibus, in viuendo demum
& moriendo. Vbi enim vel quomodo habeamus aut sumus, in his cunctisq;
alijs immobiliter perinde nobis esse debet absque omni vacillatione, absque o-
mni electione vel repudiatione huius vel illius, absque omni denique velle
vel auersari. Ita enim, dilectissimi, Magistri huius voluntas in nobis viue-
re debet, vt quicquid extra hanc est, penitus in nobis extinctum sit, atq; alienum
anobis. Hanc gratissimam illius voluntatem nudè in seipsa absque additione
vel.

Schola. vel abstractione & ante mortem, & in morte, & post mortem in nobis perfici oportet. Breuiter ergo schola, ad quam à summo illo Concilio remissi sumus,
Magister. ipsa est benedicta atq; paterna Dei voluntas. In hac verus Magister ipse est Spiritus sanctus in omni bonitate sua. Vnicus ac verus scholæ huius liber, ipse est
Liber. Superdulcissimus Dominus noster Iesu Christus & in seipso, & in omnibus, quæ illius sunt. Præter hanc ergo scholam, omnes alij scholæ prorsus mihi emortuæ sunt. Præter hunc magistrum, quotquot alij sunt prædagogi, procul à me remoti, mihiq; penitus alieni sunt. Præter hunc denique librum, omnes alij codices clausi mihi sunt atque incogniti. Hæc planè cuncta me deserere fecerunt. His duntaxat verè viuere statui. Ita quæso & tu fili charissime, solis his viuere, sed verè viuere, disce: & ita pacem habebis veram in omnibus, quam alijs obtinere non poteris. Frequenter, obsecro, scholam hanc benedictam ingredere. Quem enim alium accedamus, aut quod libentius ire velimus, quam vbi dulcissimus hic prædagogus sine cessatione presentissimus semper adest, totusq; ad omnia paratus est, liberq; iste amabilis omni patet tempore? Securè, fili dilectissime, in fide mea, in hoc lætare atque perfeste ordine. Reuera enim neque meliorem, neque compendiosiorem, neque securiorem, neque celsiorem aliquam viam noui: & hunc magistrum Deus omnipotens ex diuinitate immensa charitatis suæ tibi concessit. Audenter enim mea fide sequere. Hoc enim tibi utilissimum est. Tantum ad hunc beatum & sanctum accede ludum. Quisquis enim hunc ingressus fuerit, ita absque omni dubitatione instituetur, ut omnes cogitationes, verba & opera, totaq; vita illius, ex Deo Patre ducant originem, eidemque tam grata sint, quam quæ gratissima.

Deuorum exercitium ad quinque vulnera Christi.

E P I S T O L A XXVI.

Quid ani-
mæ Dea-
amanti
contem-
plandum.

- I. **N** Christo Iesu saluete filij charissimi. Anima Deum amans, eundem in illius vulneribus contemplari & osculari debet. Hæc enim Saluatoris nostri vulnera plus pulchritudinis, lætitiae, claritatis toti conferunt cælesti curia, quam omnia alia, quæ in vita perenni, excepta diuinitate, habentur. Primo itaque homo Deum amans, in hoc fluxo ac instabili tempore magno cum desiderio illius caput osculabitur. Per hoc namque quandam accipit nobilitatem, & paternam cum Christo hereditatem possidere dignus efficitur. Secundo vulnus cordis contemplabitur. Inde animæ illius in diuino amore cunctisq; virtutibus feruidus profectus datur. Tertio vulnus dextræ manus contuebitur. Inde ipsi redemptio, libertas, & gratia Dei præstatur abunde. Quartò vulnus sinistre manus contemplabitur. Inde scutum & protectione aduersus tentationes qualibet reportat. Quinto vulnus dextræ adspiciet pedis. Inde robur & virtutem cuncta pro Dei amore libenter perferendi suscipit. Sexto cum deuotione finistri pedis vulnus attentè considerabit. Inde illi à Deo delectatio & affectus ad omnia spiritualia studia, cunctaq; virtuosa præstatur opera. Imo quoties eiusmodi homo hæc amoris Christi signa deuote ac seriò contempnatur, toties iam dicta renouantur dona, & magis magisq; perfecta redduntur. Et hæc est certa ac vera reuelatio à Deo, quæ fundamentum suum ex Scripturis sanctis habet, diuinis inspiratis.
- II.
- III.
- IV.
- V.
- VI.

Quæd

*Quod veracum resignatione crucem Christi ferre
debeamus.*

E P I S T O L A XXVII.

IN Christo Iesu. Omnis inordinatio tam exterioris quam interioris hominis, filij charissimi, in vera sui ipsius resignatione sub Deum in cunctis iudicijs ac permissionibus illius componitur ac ordinatur. Quam qui habet, ille in eadem a creaturis omnibus in incomprehensibile bonum illud, quod Deus ipse est, eidem offertur, ac refertur in eundem. Seipsum ergo, & quid Deus a se exigat, crucemque illam, in qua Deus ipsum pro gratissima voluntate sua preparare constituit, quisque attendat & obseruet, ut domicilium cordis sui in fruitione Dei Opt. Max. hic in tempore, & illic in æternitate, dignè possidere queat. Quo animi crux amerior fuerit, eo & præclarior deinde iucundiorque illius in Deo resurrectio erit. Cauet etiam singularitatem in exteriori conuersatione sua, & quicquid incidit animo quod ipsum vel mœrore, vel perplexitate queat afficere, quando certissime totum hoc diaboli opus est. Omnis quoque in omnibus voluntatis fit expers, & ita verè pauper erit, etiam si cunctas mundi divitias possideret. Ad illam se crucem offerat atque resignet, quam Deus illi imposuit, siue in Mortaferio, siue in inclusorio, siue in matrimonio degat. Hoc enim illi utilius est, magisq; Deo præparat, quam omnes Doctorum omnium tam præsentes quam præteritæ conciones. Humiliet se sub potestate manu Dei. Ipse L. Pet. 5.1. namque ait: *Sine me nihil potest facere.* Resignet ergo se Deo, & patiatur opera illius: corpusque suum in edendo, bibendo, dormiendo, quantum sibi ex his necessariis esse perspexerit, ordinatè regat. Alioqui haud dubiè corpus simul & animam, & quod maximum est, etiam Deum suum amittet. Vnde exercitia omnia tam interna quam externa, quæ naturam destruunt aut ineptiorem redundunt, agat cum discretione, ut Deus in ipso quietem inuenire possit. Quod si crucem interioris pressuræ ob inordinatum cuiuslibet creature amorem sustinet, pro Dei amore creature illius præsentia libenter caret, quæcunque etiam sit illa, vel quamlibet sancta illi esse videatur: siue amicus sit, siue cognatus, siue vir, siue vxor. Tanta enim naturæ nequitia & viscositas est, ut satis superque dolendum sit. Et si sic fugam inierit, ex pressura illius fructuosum tranquillæ conscientiæ gaudium, & ex cruce fructus salutis perpetuæ orietur. Potentia Patris te capiat, æterna Filij Sapientia cœseruet, & Amor Spiritus sancti te in se concludat in Christo Iesu. Amen.

*Exercitium, per quinque vulnera Christi, in eius diuinitatem
transcendi.*

E P I S T O L A XXVIII.

IN Christo Iesu quinque illius virtutes essentiales, & illuminata atque perfecta in eiusdem quinque vulneribus diei itinera in pœnni illo Jubileo ad diuinam Romam, quæ est amor in unitate diuina, vobis precor & exopto. Primo, via per sinistri pedis vulnus, est sitibunda nostræ sensualitatis, naturæ, ac inordinatæ naturalis delectationis mortificatio, ad diuinæ usq; voluptatis & oblationis fruitionem. Secundo, via per dextri pedis vulnus, est fortis

Via per
nisi tri per
dis vul-
nus que,
Per de-

K k k k

ac ve-

ac vehemens in Deum per omnia foris accidentia & quaslibet aduersitates, cum patienti perseverantia in gratiarum actione & laude superessentialis boni illius, quod Deus ipse est, penetratio. Tertiò, via per vulnus sinistram manus, est actiua virtutum omnium exercitatio in obedientia humili, & integra sui ipsius sub Deum subiectione, atque id ipsum iuxta sancti Spiritus impulsus & admonitiones, exercitijs prosequi & comprobare, seipsumque in omni interiori dulcedinis & experientiae interne paupertate & inopia, in qualibet etiam profatura & afflictione, vera cum resignatione, in tempore & æternitate, prorsus deprimere & abnegare, & immensa diuinæ voluntatis nobis incognitæ celitudini adhucere. Quartò, iter per vulnus dextram manus, est abstracta, nuda, simplex, & expedita spiritus paupertas, omnis imaginis seu formæ expers, cum amore essentiali in superlucidissimam, purissimam, superessentialem diuinæ simplicitatis nuditatem. Quintò, via per vulnus cordis, est seipsum per veneranda Sacramenta, iuxta Ecclesias sanctas obedientiam, foris quidem in cunctis operibus bonis, intus verò cum ignitis desiderijs & modicis exercitationibus per amorem actualem largè consumere, succendere, conflagrare, & in amore essentiali liqescere, ac in seipso per fruitionem & abyssi quadam ratione sine omni medio, quod quidem ad sensibilem distinctionem attinet, in caliginosam diuinæ ac superessentialis unitatis silentium sese immergere demittere. Hanc institutionem si quis fructuose & habere & seruare volet, ter eam per diem & noctem attentè ac intimè contuebitur. In prima consideratione seipsum in humili ac dolorosa sui agnitione coram Deo distinctè accusabit, quod hanc institutionem vita ac moribus impugnabit. In secunda consideratione, Deus Opt. Max. dignissimorum meritorum & amabilium ac opulentorum vulnerum illius admonebit, & quidem serio, ipsumque pro supradictis virtutibus humiliiter ac distinctè deprecabit. In tertia consideratione seipsum ad quinque sacratissima conuertens vulnera ardenti cum desiderio, & amore impetuoso ac violento cum vniuersis viribus, toto corde, tota anima, omnique mente sua, per celestes radiantium Christi Iesu vulnerum portas, in Deum nitetur, contendet, ac penetrabit. Quisquis ergo, inquam, ex hoc exercitio fructum optat consequi, omni cum attentione huic sese tradere curet. Semel in nocte, semel manè, & semel vespertino tempore. Vt enim & exercitium faciunt artem, & sedulitas virtutem, desiderium gratiam, & amor ingens vitam æternam promeretur. Si quidem, vt ipse Dominus ait, qui petat, accipit: & qui querit, inuenit: & pulsans aperietur. Ex quo nimis sequitur, eum qui haec facere recusat, indignum esse cui aliquid conferatur. Quod enim (vt dici solet) nullo constitit, nec valere aliquid potest. Et qui charum aliquid habere cupit, charum itidem relinquat operet. Amen.

Author
D. Henr.
eus à Lo.
mano.

*De sex quibusdam, que faciunt hominem immobiliter in divina
unione persistere.*

E P I S T O L A X X I X

Sex obseruanda sunt. **Q**ui perfectè Dei sui esse voluerit, sex illi obseruanda veniunt, ex quibus tria externa, totidemque interna sunt. Externorum primū est, vt uestes & quibus exteriora illius simplicia sint, quibus nulli omnino, præterquam soli

soli Deo, placere cupiat. Aliud est, ut verba illius succincta, necessaria, simplicita, & de rebus diuinis sint. Tertium, ut omnis vita, & vniuersa opera illius, & quicquid demum agit, ita sit integrum, ut in nullo prorsus à quoconque possit reprehendi. Internorum verò primum est, ut cogitationes illius puræ sint atq[ue] celestes. Secundum, ut solum Deum pure querat & intendat. Tertium, ut omnibus pro Deo nullo possit negotio valefacere, hoc est, ut quicquid illi euenerit, imperturbabilem semper ac veram ex animo pacem retineat. ut sicut aqua, nullis ventorum turbinibus agitata, quieta consistit, ita & fundus illius in omnibus tranquillus & immobilis perseveret. Sicut enim in aqua, quandiu fluctibus ea turmet, & motu quodam agitur, nemo se contemplari valeat, ita & simplicissimum purissimumq[ue] bonum illud, quod Deus est, nunquam in spiritu vel interiora illius radios suz lucis dirigere potest, quandiu prosperis vel aduersis commouetur. Ob nullam enim quamlibet magnam prosperitatem, vel honorem, ob nullas diuicias vel amicos, aut quicquid fortunatum accidere possit, ad leuitates, dissolutiones, & gaudia vana cor inflectendum est. Rursumque ita ediuerso contra aduersa omnia imperterritus & immobilis quicquid perfuerit, ut in fundo suo ob damna quilibet sibi illata minime perturbeatur aut impediatur, nec malum quocunque intus aut foris cupiat alteri, quicquid etiam ab illo patiatur: siue ille bonis omnibus, siue honore, siue amicis, siue commodis, siue solatijs omnibus ipsum exuat despolierte. Imò si vel oculos eruat, vel dominum voracibus tradat flammis, aut alia quilibet inferat mala, nequaquam aduersus ipsum maligna cogitatione deseruerit, nec vilitionem expetet: sed cumda non ab homine, sed de manu Domini suscipiens, quod illi aliqua ex parte conformis efficitur, gratiarum ei deuotas persoluet actiones. Interim tamen sciendum est, neminem ita felicem esse vel sanctum, Christo duntaxat & gloriosa Virgine exceptis, quin saltem primos quandoque motus patiatur. Nam & omnes Sancti eos perpessi sunt. Ceterum mox ut eos sentiebant, ita per Dei gratiam illos supprimere nō rant, ut neque in vultu, neque in verbis, neque in gestibus ipsorum possent facile deprehendi. Denique ad hanc quietem etiam hoc exigitur, ut ita quisque affectus, ita dispositus sit, ut quamlibet diuersis occupationibus ac multiplicitate obruatur, nō vbi ad Deum per orationem se conuerterit, nulla inde imago, nulla species, nulla saltem vmbra in ipso remaneat, vnde in intellectu a mente sua reddatur ineptior, præpediatürve. Faxit Dominus noster Iesus Christus, ut omnes ad haec quandoque pertingere mereamur. Amen.

Ut ab externo homine ad precipuam felicitatem nostram intrò nos recipere debamus.

E P I S T O L A XXX.

VITA tua ratio & conuersatio interna sit, neque foras te proferas aut erumpas, siue verbis, siue gestibus moribusve. Veritati simpliciter facias satis: atque in ijs, quæ tibi euenerint, non nimium tibijpsi subuenias, ne kkkk que in-

Author
D. Henr.
eus Sulio.

que inordinatam admittas sollicitudinem. Enim uero qui plus satis fibi ipsius subueniunt, ijs à veritate minus fertur subsidij. Quando hominibus ades, ab animo excludas visa & audita, atque vni Deo, qui intus exhibitus tibi est, inhærescas. Sedulè id cures, vt in actionibus tuis ratio sibi primas vendicet. Namque dum portio sensitua vel sensualitas primas occupare finitur, omne malorum genus inde emergit. Delectatio non secundum sensus, sed iuxta veritatem capienda est. Deus quidem nos delectatione priuare non vult, sed perfectam atque modis omnibus absolutam in seipso nobis delectationem præbere appetit. Fortissima sui abiectio vel submissio supremam in se ascensionem complexitur. Qui in intimis versari petis, is omnem fugiat oportet multiplicitatem, renuntierisque omnibus, quæ ab unico illo uno aliena sunt.

Luglio.

Vnum namque, vt Dominus ait, *est necessarium*. Vbi natura ex sensibus, vel sensualitate operatur, ibi labor est & dolor, & rationis obnubilatio. Nulla maior voluptas est, quam vbi me vnum inuenio, in Deo, totusque Deo sum in omnibus, ita vt me oportet. Hominis probè resignati exercitatio est, à seipso deficere. Quando amor noster circa imaginationes & personas versatur, iam accidentia amantur: idque non recte habet. Attamen ferendæ sunt imaginations piaæ, donec decidant. Interdum namque ex interno simplici fundo id proficiuntur, neque illuc imaginis præsentia diligitur. Atque vbi omnia & nos ipsos quoque abnegamus, vnumque sumus, inibi Deus est. Qui se se deserit, ne inordinate foras prorumpat per sensus, is & in prosperis & aduersis crucem ferat ac patiatur. Siquidem patiens vel afflictus aliquis, plus amat anno uno, quam alius foras erumpens annis tribus. Si creaturis omnibus prodeesse cupis, à creaturis omnibus ad Deum te conuerte. Dum quis rem siue causam comprehendere nequit, si se possit expedire in Deo, iam ab ipsa revel causa comprehenditur. Vide ne sic vnumquam te foras recipias, vt ab interno profito tuo & Christi exemplo discordet. Naturæ vbiique se se admiscerent, pensionibus inuigilandum est, eoque propter Deum suppressandæ ac mortificandæ. Si vnitatem aut simplicitatem ferre nolis, feras necesse est multiplicitem. Usque adeò à cunctis rerum simulacris ac imaginibus te nudum serues, ac si nulla præter te in terris creatura sit, tamque ita dicas. Evidem tibi esse non possum, vt tu mihi es. Natura quidem naturam diligit, seque semper spectat. Plerique natura sunt nimis indomita & immortificata, & eorum exterior homo foris permanere cupit, & in maximis versari periculis. Se intus continere, maiores vires præstat, quam possint res externæ. Atque ex vna inordinatione alia proficiuntur. Vide ne natura prægrauetur, atque vt externus homo cum interno consentiat. Obserua hominem tuum internum. Siquidem in hoc externa pariter & interna vita conficitur. Perfectissima exigit resignatio, vt natura perpetim franco contineatur, tamque presenti animo sibi quisque semper inuigilet ac moderetur, ne natura ultra limites feratur & excedat. Quereris te. nimis etiamnum actuosum, irrefragatum & impatientem esse. Sed ne desperes. Quanto ad tui mortificationem proprius accesseris, eo melius. Vitiorum omnium radix, totiusque veritatis obnubilatio, est amor rerum labentium. Sed sensuum occubitus, veritas exortus est. Quando vires animæ à sua actione deficiunt, & elementa,

ex qui-

ex quibus corpus constat, repurgantur ac defæcantur, iam vires æternam suam obtinent nobilitatem, dum se in suam originem Deum recipiunt. Cunctarum animæ virium vna essentia & actio est, ea videlicet, vt æterna veritatis id est, Deo faciant satis. Neque quicquam frugiferum est, nisi quod intimo diuinæ naturæ fundo conforme sit. Multi quidem diuina se gratia moueri senserum, sed illi morem non gesserunt: internus & externus homo eorum longè à se dissident: atque hoc defectu complures laborant. Natura liberæ voluntatis arbitrio subiecta est: quanto igitur longius per sensus euagamur, tanto sumus à Deo remotores: quanto autem magis intrò ingredimur, eo efficiamur Deo propinquiores. Qui diuinitus verè illuminatus est, is ea, quæ sensibus agenda sunt, præclarus efficit. Quisquis naturam, dum ea adhuc in puritate & veritatis cognitione versatur, frñō quodam retinet, hoc ipso ed illam adducit, vt externa rectius administret & exequatur. Alioqui in res temporarias effunditur ac disfluit, ita vt nihil rectè exequi possit. Puritas, & intelligentia, & virtutes naturam reddunt locupletem. In subtractione autem sit nonnunquam, vt creaturæ hominem proprius in Deum ire compellant. Quid quælo est, quod homines vsque adeò incitat illicitos sectari modos? Nimirum quodd pro-pria venantur oblectamenta. Vera autem oblectamenta non nisi in resignatione inueniuntur, non autem in improbis studijs. Quod aliquos tam sþpe inordinatus animi moeror occupat, ea causa est, quod libipfis non semper exactè inuigilant & cauent, ne quid vñquam culpabile admittant. Iniuria opprimi, est amicorum Dei victoria. Intus tecum commoreris. Multa quidem sese vt necessaria offerent, sed non nisi quædam naturæ fomenta sunt. Non caret virtus, multa aggredi, nec tamen quicquā absoluere. Constanter perseuerandum est, donec per-spicum sit, Deusne an natura operetur. Da operam, vt natura ex prima sua puritate agat in Deo absque extrancis rationibus. Probè resignatus homo, his qua-tuor nauabit operam. Primum est, vt conuersatione honestus ac bene moratus sit, ita vt bona omnia ex ipso sine ipso profiscantur. Secundum, vt sensibus modestus & quietus sit, nec vltro citrotg rumusculos & hominum dicta circunferat: (nanque id multis parit imagines) atque ita sensus interni quodam otio & libertate perfruentur. Tertium, vt nulli rei amore adhærefcat, certus vide-licet, vana esse & nihil omnia. Quartum, ne contendat aut pugnet verbis, sed a-micè se gerat erga eos, per quos Dens eum exercitare, expedire, & extra seipsum suamq proprietatem ejercere molitur. Stabilis tecum perseuera, donec extrete ipsum absque teipso agaris. Observa num bonorum hominum amicitia ex sensuali quodam affectu vel fauore, aut ex simplicitate procedat. Neminis te admodum offeras. Nam qui se plurimum offerunt, sþpe nimium placent. Tuum est vitam agere internam, siue introrsus tendentem. Dedeceat plane quenquam aduersus suum institutum agere. Beatus est, qui non multis vtitur verbis atque modis. Multa nanque verba, multiq modi plura quoque adferunt accidentia & imagines. Iatus tete contineas, neque absq; ratione erumpas foras: alioqui crucem reportabis. Quidam ex gratia sensibili in prosperis & aduersis casibus o-perantur: Sed non licet in ea seipsum querere. In perfecta sui abnegatione & submissione cuncta consummantur. Quando Christus ait, *Pater, in manus tuas* *lucus 11.* *commodo spiritum meum,* tum deum consummata erant omnia. Deus & dia-bolus non eodem modo sunt in homine imperfecto scipsum spectare volente.

K k k k k 3:

Qui

Qui autem sese funditus abnegat & resignat, is poterit nosse differentiam. Vis perpetua gaudere quiete & tranquillitate. In prosperis & aduersis eodem amore, pari fidelitate atque eadem fide in Deo persevera. Qui in externis deuotio rem animi conservat, eius deuotio interior & solidior est, quam qui in solis studijs internis deuotus est. Idque sit, dum se nusquam querit & spectat. Grandior numerus est hominum acuto intellectu pollicitum, quam simplicium. Acutus intellectu eos voco, qui ratione vigent. Simplicitas autem ob suam nuditatem, rerum iuxta sensus consideratarum amittit multipliciter, neque multis sese occupat. Siquidem quodam modo in hominis transit essentiam, utpote qui velut puer effectus est. Qui omnia sibi esse vult, is sibi ipsi & rebus omnibus nihil fiat oportet. O vere beatum illum, qui stabilis absque multiplicitate perseverat. Copiosus nanque illi in cœlestia datur accessus. Bona intentio non semper sufficit. Siquidem haud raro verè unitati vel unioni medium obicit. Oculos nostros nunquam quicquam attente considerare oporteret, nisi quod ab imaginibus nos expediatur. Lapsum Adæ, & poenas atque miseras omnes illum consecutas, longanimi patientia libenter perpeti debemus. Nam qui resignatus est, nullam aduersitatem animo suo imprimat. Quod autem homines queruli sunt & aduersa molestè ferunt, id utique imperfectionis est, atque eam obtem profligandum est. Inordinata siue iniusta omnis libertas seipsum pro scopo habet, siue ad sese reflectitur. Rationabili ac iusta occupatione velle esse absolutum, id iniquissimum otium est. Homo resignatus, creaturarum destituit imaginibus, & Christum sibi imprimere, atque in diuinitatem transformari debet. Qui sese cum Christo caput, is cuncta in suo permittit ordine. Vbi quis à sese defecit, atque unum cum Christo effectus est, iam bene habet. Dum quis sese ad veritatem intro recipere & accommodare instituit, intus ei defectus & excessus sui illudent, aduertitq[ue] etiamnum creaturas, per quas auersus est, sibi inhærere: dumq[ue] ob id intus reprehēditur, patienter sustinet, videns se necdum expeditū atque in nihilum redactum esse. Porro sic perpeti, id nimis rum est simplicem effici. Peccatum conscientiæ mōrorem parit. Sed dum inde auertimur, rursus decidit. Si queras quod sit probè resignati hominis objectum ita omnibus, id nimis rum est, sibi ipsi excidere, aut sese resignare in omnibus. Tum verò unum cum ipso cuncta illi exidunt. Minimum inter Deum & animam medium, est cogitatio vana. Maximum autem medium, est, propriæ inhærere voluntati. Deceret sanè nullam homini resignato præterire horam, qua non & Deum & seipsum obseruaret & intueretur. Idemq[ue] non id semper attendere deberet, quibus opus habeat, sed etiam quibus carere possit. Cùm istiusmodi homo resignatus intro se recipere atque ad veritatem adiungere & applicare constituit, primò curabit, vt introrsus penetreret, & sensus excedat. Siquidem *Spiritus est Deus*. Secundò considerabit, num quod medium contraxerit. Tertiò perscrutabitur, num aliqua in re aut vi lo sensuum obiecto sese querat & spectet. Quartò in eo lumine torius diuinæ essentiæ præsentiam attendet, persuadetq[ue] se illius solius esse. Quantum sese quisque & à seipso & caducis creaturis omnibus auerterit, tantum in Deo vnitur & beatus efficitur. Si verè resignatus esse cupie, da operam, vt quomodounque Deus & seipso & creaturis suis omnibus in tristibus & iucundis rebus sese erga te gerat, semper in ijs æquali sis animo, ex eaq[ue] ac deserbas quod tuum est. Sensu tuos canticis præsentibus formis ac imaginibus præclu-

præcludas. Expeditus & liber semper sis ab omnibus, quæ ratio foras spectans & externis dedita eligit, quæ voluntati inhærent, plausibilemq; ingerunt voluptatem: neque vlla in re extra Deum acquiescas. Dum te præsente quippani mali admittitur, non te admisces, neque coopereris. Qui perpetuò secum habitat, magnas acquirit vires. Hominis resignati secundùm corpus recreatio, restricta ac necessaria erit immutatio siue innouatio operum eiusmodi, à quibus animo expedito sese possit auertere. Prout quisque plus minusve resignatus est, ita etiam magis vel minus rebus temporarijs afficitur ac permouetur. Homini euidam semiresignato, cùm duros nimiū sentiret dolores, eiusmodi intus verba dicebantur: Tam studiosè mei curam geres, tēq; adē contemnes, modò scias mecum rectè ac prosperè agi, vt nihil facias vt cunque tecum agatur. Homo resignatus dum sensibus intro versis in secreto sese collocat, quo minus intus reperit adminiculi siue sustentaculi, eo magis intus cruciatur: sed quo celerius emoritur, eo citius superat ac euadit. Sensuum in externa effusio vitam internam & animi devotionem interturbat. Vide ne quas foras trahentes causas vel occupationes aucuperis. Dum autem eiusmodi causæ te requirunt, quantum fas est, nō te finas reperiri. Semper celeriter introrsus te recipe. Vita naturalis in motibus siue affectibus ac sensibus sese prodit. Sed qui in his sese describit, atque à seipso deficit, is vitam supernaturalem inchoat. Quidam citra impedimentum ascendunt in Deum: sed non stabiliter perseverant. Nudam amplectere & sectare resignationem. Enim uero desideria immoderata possint medium occultum efficere. Homo resignatus vires animæ sua vñque ad domare debet, vt vbi sese intus adspexerit, cernere id possit. Homo resignatus adē à seipso manet expeditus, ac si nihil de se nobilit. Siquidem in uno illo, quod Deus est, cuncta in ipso honestissimè ordinata sunt. Studium adhibe erga hominem exteriorem, vt homini interno vniatur, idq; bestiales omnes ac sensuales calcando volupates. Resignata conuersio siue retersio, nonnunquam Deo gratori est, quām sibi placens perseverantia. Collige animam tuam ab sensibus externis, per quos in rerum externalium multiplicitatē dispersa est. Introrsus redi, iterum atque iterum in-trō reuertere in vnitatem, & Deo fruere, fortiter persevera, nec vñquam contentus sis, donec in hac vita temporaria, quatenus humanæ imbecillitati possibile est, id assequaris, quod in æterna semper præsens est. Vale.

VATICINIA QVAEDA M. SIVE PROPHETIAE SVBLIMIS AC ILLVMINATI THEOLOGI D. IO- annis Thauleri, in vetustis codicibus repertæ.

Vñlo mortales omnes ex animo & multo cum timore atq; tremore magnam Dei iram, & iam olim meritas diuinæ iustitiae plagas attedite, quæ licet hoc tempore plus quam in quadringentis retro annis mundo grauiter immincent, valde tamen metendum est, multo incōprehensibilius, insuperabilius, grauiusq;, etiam supra quam æstimari queat, adhuc irruituras. Tam enim graues ac magnæ erūt calamitates illæ, vt quotquot tunc superesse cōtigerit, optaturi sint atq; dicturi: O vtinam nos plage piores absu[m]plissent: nam tūc forte vel animarum nostrarum iacturam nullam fecissemus: nunc uero cùm corporis, tum animæ grande periculum sustinemus. Porro signa, quæ terribiles has

has magnasq[ue] plagas portendent, partim sunt breues iste atque discisse, & in
 Quid si ti
varias subinde formas abominabili quadam metamorphosi nunc quidem sic,
diculâ ho.
die redi-
tus diue-
stum
videat;
 nunc verò aliter commutatæ vestes, cum insolentibus ac lascivis gestibus. Quod
 totum haud dubiè ex malignorum spirituum suggestio[n]e, & in corda hominum
 instillatione procedit. Sicut & sancta Hildegardis ante annos fermè ducentos
 apertissimè prædicta, & prædicendo mundum præmonere studuit. Et hæc qui-
 dem, necnon & pleraque alia signa, iam annis decem euidenter apparuere. Cu-
 iusmodi verò plagæ supradictæ futuræ sint, eadem sancta Hildegardis multa
 cum distinctione descripsit. Nec tamen has aliquis vulgè edicere audet, eo quod
 ipsas minimè capiat, & metuendum sit, huiusmodi publicatione comminatas
 plagas accelerari magis debere, quam impediti. Verùm ut pijs quibusque per-
 spicuum ac notum fiat, quomodo se[s]e harum calamitatum temporibus habere
 ac gerere debeant, lubet eas hic sub parabolis ac similitudinibus e[st] oculos po-
 nere. Concernent quippe sacrosanctam Fidem nostram, & Sacra[m]enta, & om-
 nes Ecclesiasticas atque Christianas cōstitutiones. Vnde in tantam homines flu-
 ctuationem ac errorem præcipites ibunt, ut cuijam ceu Catholice veritatis af-
 sertori credere tuū possint atque confidere, prorsus fint ignoraturi. Et hoc qui-
 dem idcirco diuina permittet iustitia, quod nos ex multo iam tempore ita ne-
 gligenter, imò & vitiosè viuendo, ipsam fidem moribus ac vita impugnauimus:
 ac dignissimum Christi corpus vñā cum alijs Ecclesiæ Sacramentis, cum omni
 denique sanctimonia Christiana, tam planè irreuerter, indignè, impurè, in-
 fructuose tractare ac suscipere ausi sumus. Magna igitur tunc pericula contami-
 nat[ur]s, vitiosis, & diuinam inspirationem contemnentibus imminebunt. Quot-
 Ezech. 9. quo verò signum Thau frontibus suis impressum habuerint, id est, omnes qui
 per fidem Christi viuam in quodam melioris vitæ initio atque profectu inuerti-
 fuerint, ab his plagiis immunes erunt. Id quod beatus Ioannes Apocalyp[he]os ca-
 pite nono has plagas sub obscuris quidem verbis, sed à B. Hildegarde luce cla-
 riua detectas, recēfens testatur. Ceterūm fidelis ac saluberrimi cōsilij omnibus,
 qui periculis illis temporibus victuri sunt, nobis per B. Hildegardem reuelati-
 i, ista summa & intentio est: Ut videlicet senescenti, ac prope modum effec-
 matri suæ Ecclesiæ sanctæ, animo resignato ac propensiissima voluntate, patie-
 ter atque humiliter condescendentes, omnibus ordinationibus atque doctrinis
 illius, quæ nobis hucusque palam in suggestu à Concionatoribus proponuntur,
 spontanea ac obedienti subiectione obtemperent: nec vlli alteri persuasioni si-
 dem adhibeant, etiam si vel *Angelus de celo*, præter id quod euangelizatum est,
 Galat. 1. annuntiet ac persuadere moliatur, sicut & à Domino nostro Iesu Christo dili-
 genter præmoniti sumus, cūm diceret: *Super cathedram Moysi federunt Scribe &*
 March. 13. *Pharisei. Omnia ergo quesunque dixerint vobis, seruate & facite: secundum opera verò*
 Galat. 1. *coram nolite facere.* Item beatus Paulus: *Sed licet nos, inquit, aut Angelus de celo e-*
uangelizet vobis, præterquam quod euangelizauimus vobis, anathema sit. Immensa il-
 la ac inexhausta Dei misericordia dignetur nos in viua ac vera Christi fide sem-
 per stabiles conseruare. Scriptum est prædictum vaticinium in eo libro, vnde
 huc translatum est, Anno à Christo nato millesimo trecentesimo quadrage-
 mo octauo.
 Nunc igitur, dilectissimi, certi est ore, quod nisi in melius vitam nostram cō-
 mutare studeamus, graviter nobis plagæ prædictæ imminent, ita quod tanta
 erit

erit afflictio, ut iudicium extremum nobis ad memoriam sit reuocatūra. Quæ
enim nunc pace multa gaudere videntur, in maxima tunc vexatione erunt, &
Dei verba peruerterentur, cultusq; diuinus perè in obliuionem ibit: & vnuſ huc,
adiuſ illuc properabit: nec facile ſciri poterit, quorū hæc tādem euafura fuit.
Tempora
hic noſta
ac tuas
guntur.
Interim tamē fidelissimus Deus nūdūlūm aliquem habebit, vbi ſuos conſeruet
protegat. Difcat ergo quiſque pati, & abnegare ſeipſum: auſcultans intus vocē
Patris ſui, quid ille in ſe loquatur: ac foris matris ſuę, id eſt, Ecclesię ſanctę. Ho-
rum quippe vox vna eſt. Quare qui has voces non didicerit agnoscere, in ēternū
pereat neceſſe eſt. Exurget enim vox fallax, quæ omnes, huic paternę voci au-
ſcultare nolētes, in errorem abducet. Sonat autem nobis paterna vox per vocē
ſanctę matris Ecclesię in omnibus doctrinis, præceptis atque consilijs illius. Vz
proinde ac iterum vz omnibus, voci huic obtemperare nolētibus, vt ſeipſos in
veritate paruipēdant, & ſtudeant eſſe humiles. His enim tētrimiꝝ desperatio-
niſ vox inspirabitur, dīcībus pſeudodoctoribus falſum eſt atque confictum,
quicquid vñquam prieſtę veritatis Doctores hīc edocuēre: Quicunque igitar in
fundō ſuo humilitate deſtituti fuerint, & pro ſuo ipſorum ſenſu ac proprio be-
neplacito in ſuis illis vaſris ac ſubtilibus conceptib; perdurauerint, hi omnes
in tantos abducentur errores, vt cunctos Ecclesię ritus ac iſtituta fallacia & à
veritate aliena ſint credituri. Quod profectō ex ipſerūm vitiosiſimo vel ma-
xiſe procedet fundo: tum etiam quod veri illius atq; viui fundi penitus exper-
tes erunt. Vera nanque humilitas eſt, Deum ex toto, ex toto, inquam, & ex omni
diligere: hoc eſt dilectiſſimi verum totius boni fundamentum. Oſi præuidere
poſſetis, chariſſimi, quantis anguſtias arque periculis mundus ipſe, & quotquot
Deo in fundo ſuo vel ſaltem Dei amicis reuera non adhaſerint, olim inuoluēdi-
ſant, quanq; terribiliter cū illis agetur, (ſicut adhuc in proximo veris Dei ami-
cis ſignificatum eſt per reuelationem) & quām denique vera fides cōculcabitur:
ſi, inquam, hæc ſciretiſ dilectiſſimi, ſenſus veſtri naturales hoc nulla ratione ſu-
ſinerent. Qui tunc viſturi ſunt, cogitent hæc ipſas longe ante prædicta fuiffe.

SUBLIMIS ET ILLVMINATI THEOLOGI D. IOANNIS THAVLERI CANTICA QVAE dam Spiritualia.

*De interna nuditate, & tam noſtri pſorum, quām rerum omnium,
refignatione.*

CANTICUM I.

NOVVM de nuditate placet carmen texere. Vera puritas, cogita-
tionis expers eſt: nec cogitationes illic eſſe poſſunt, vbi quod me-
um eſt perdiſi. *Ad nibilum redactus ſum.* Quisquis nuditatē ſpi-
rituſ adeptus eſt, curare nescit amplius. Nulla me vñquam mea
mala perturbant: quandoquidem ita paupertate delector, vt re-
rum affluentia circa imagines versari non libet: quin & à meipſo liber & expe-
ditus eſſe debeo. *Ad nibilum redactus ſum.* Quisquis nuditatē ſpirituſ adeptus
eſt, curare nescit amplius. Quærat fortaffe quispiam, vt i imaginib; ſum abſo-
lutus. Factum eſt hoc, quando veram in me unitatem reperi. *Sed quid eſt vera*
L 1111 ynitati

Vnitas vna. *vñitas? Quando nec aduersis moueor, nec rebus prosperis. Ad nihilum redactus sum. Quisquis nuditatem spiritus adeptus est, curare nescit amplius. Quid & si, vt à spiritu absoltus sim, scire quis velit: equidem id tum contigisse fateor, quando nechoc aut illud in me, sed nudam duntaxat, eandemque abysalem percepit diuinitatem. Tum verò filere amplius non potui: proferre illud cogabar in publicum. Ad nihilum redactus sum. Quisquis nuditatem spiritus adeptus est, curare nescit amplius. Imò quando in illa me perdidì abysso, iam loqui non potui. Mutus planè effectus sum. Adeò me totum corusca in se diuinitas absorbit. Ad nihilum redactus sum. Atqui & ita satis superq; illa me caligo refecit, vbi sic penetrauit omnia. In huius præsentia originis senescere non possum: quin & instar aquile mea mihi renouatur iuuentus: adeò omnes meæ prorsus absorptæ sunt vires & emortuæ. Ita quisquis nuditatem spiritus adeptus est, curare nescit amplius. Iam qui sic absorptus est, & diuinitatis percepit caliginem, absque omni inopia ditissimus est. Sic sic & me amoris totum concremavit ignis, & emortuus sum. Ita quisquis nuditatem spiritus adeptus est, curare nescit amplius. Denique hoc qui pacto mortuus, & ad nihilum redactus est, illi Pater manifestus est, vnaq; Verbum & Spiritus sanctus. In Christo Iesu totius boni gaudium & pascuum est, idq; sine modo, & supra omnem modum. Quisquis necdum resignatus est, reprehensione dignus est. Amen.*

De nuda quadam in diuinis ateni immersione.

C A N T I C V M II.

VAsta quadam, ò diuinitas, ab yssus es, cunctis ignota spiritibus. Quos in te absorbisti, libero quodam amoris constricti sunt vinculo, sine nexu colligati fortiter in opulentissima essentia tua: vbi iam vera potiuntur re quie. Extra te verò nullum Esse est: extra illos omnes, in omniū sublimissimo, spiritus erit commoratio. Ibi profus ab omni expedimur vicissitudine seu mutabilitate, & subintramus essentiam tuam, vt veritatem cognoscamus in veritate, & vitam æternam absque opinione aliquia. Ita nimirum veritas in omnibus tibi satia est, in vero coruscōg lumine suo: in quo absque fundo commorari nos decet: in quo supradicti se amittunt spiritus: sed eorum amittere, potius inuenire est. Atq; hoc ab omnium illorum quam longissime notitia abest, qui alicui adhuc creatæ rei inordinatus inhærent. Sicq; supremus cognoscitur ordo, cui & ipsa veritas testimonium perhibet. Enimvero absque omni modo ordinem in vnitate cernere licet: In quam qui recepti sunt, distinctionem, formarum & imaginum expertem, nōrunt. Vbi nimirum imago omnis expers imaginis, in suam ipsius se infundit imaginem. In quo influxu & effluxu res quidem distinctæ sunt, & quadam nihilo minus vnitate connexæ, ac nihilo secius intus. sine egressione permanēt. Vnum in omnibus, & omnia in uno cognoscere, locuples intentio est: quiq; tales reuera sunt, his solis, quid verum sit gaudium, satie superq; compertum est. Amen.

Aha canitela, quam qui composuit, ita affectus erat..

C A N T I C V M III.

TN desertum quoddam silentium meus aberrauit spiritus, vbi nec modus, nec verba sunt. Sed & quædam mea essentia complexa est, in quam nulla cadit admiratio.

miratio. Planè meus aberrauit spiritus, quod nec ratio quidem mea, nec intellectus pertingere potest, cum sensus omnes supereret: ideoq; & inquisitione supersedeo. Eia meus aberrauit spiritus. Quæso vél ad horam in tuum te fundum immergo, increatæ illuc haud dubiè beatitudinis notitiâ adeprurus. Quin & à nihil abstrahere, & illud offédas nihilum, quod cùm lingua neget, manet tamen semper aliquid: quod ipsum solus ille caput spiritus, qui sua nescit priuata lucra vel commoda sectari.

Cantio anime, diuino impendio flagrantis amore.

C A N T I C U M I V.

Tam beatissimum ac iucundissimum ens Deus est, vt qui hunc amat, abundet gaudio, nec villo non eum inueniat tempore. Itaq; ò generosa anima, serua te (quæso) liberam semper, externos sensus cohibe, quidquæ maximè cordi tibi sit, id obserua diligéter: & si vitiosum esse deprehenderis, mox illud elimina pro virili, quâm tibi charus est Deus, si modò hunc sentire voles. Tam beatissimum, &c. Intra te, ò generosa, commorare anima, & teipsum serua libera diligéter. Enim uero pretiosus libertas vera thesaurus est, spiritum abundè locupletas. Hunc quisquis thesaurum obtinere cupit, peregrino valefaciat amori necesse est: atque ita demum illo potiri poterit. Tam beatissimum, &c. Tam delicatus est diuinus amor, vt ab illo inueniri nōlit, quæ alienus amor occupat, nec potest is vnquam illum assequi, quâdo solus animam Deus habere vult, cui & seipsum daturns est, vt se feliciter experiatur. Tam beatissimum, &c. Verte, quæso, ad lucidum obtutus speculum, & vide quâm illud te cupiat, te querat: nimurum inuenies illic manifestè ò anima, quâm illi vniuersitas. Quæso, in profundam hâc abyssum vel millenis per diem vicibus immergere, atq; ita nōsc eam poteris. Tam beatissimum, &c. Hoc speculum quisquis sépe inspicit, cordis illic inuenit gaudium, à multis eximitur curis, & verus illic nascitur amor. Lucidissima Trinitas in interioribus luceat, & ipsi fundo profundè illabitur. Tam beatissimum, &c. Fundum & nominis & imaginum expers est, in eo & spiritus fit absque formis in vastissima diuinitate. O, in fulgore illo præmabili adeo creatus figitur spiritus, vt fibi ipsi planè occidat. Tam beatissimum ac iucundissimum ens Deus est, vt qui hunc amat, abundet gaudio, nec villo non eum inueniat tempore.

Rursum de expedita in Deum demerfione.

C A N T I C U M V.

Satis supér'g me Deus solatus est. Modò, quâm oportet, liber sim & expeditus, me reficere ac reformare paratus est. O si prorsus esse liber perpetuò, & semper cum Christo progredi possem: esset hoc nimurum felicitatis eximiz. Atqui & sic adhuc vltius multo in ipsum mihi diuinitatis esset pelagus penetrandum, vbi iam nulla mihi cura esset reliqua, vbi nulla vox perstrepere potest. O ens beatissimum, quâm bene illi est, cui in diuinitate vltro citroqué natare licet. Quid mirum, si cor illius abundet gaudio, quando Deus est obiectū illius? Eia quendam mihi Deus meus præfixit terminum, quando mihi certodaturus est, si effecero, vt vnum jungatur vni. Talis anima Deus obiectum est, quod equidē vires efficiunt amoris. O ens beatissimum, quâm bene illi est, cui in diuinitate vltro citroq; natare licet? Quid mirum, si cor illius abundet gaudio, quando Deus est obiectum illius?

CANTICUM VI.

Dicam quod sentio de mihi proposita quæstione: Vera spiritus paupertas
ingens quoddam spiritale bonum est, adeo simul cum diuino introducta
spiritu, ut nulla eam crux impedit, estq; voluntas imperturbabilis, absq;
rancore villo in quiete quadam & silentio cuncta de manibus Dei suscipiēs, nec
vlla ex re se patiens perturbari. A serba quidem porio est & dulce vinum. Quic-
quid verè pauperi spiritu accidat, nō moratur admodum: neq; enim malum a-
liquod adiutare potest: quin & alios afflitos solari cupit, & mœctis animū ad-
dere. Nullo cupit haberi in pretio, nullis prizatis inhiat lucris, absq; voluntate
propria mori cupit. Cunctis suam offert operam. Oblatum honorem nouit pro-
nihil ducere. Eius proprietas adeo euānuit, ut cùm illi sit boni quippiam, hoc
se inuenisse cogitet. Neque enim aliquem sibi quiequam debere putat. Non ta-
men ita stupidus est, quin sciat gratias se agere debere Deo suo, quod is talem ad
se adduxerit, qui sui memor esset in bonum. Ceterum cùm nulli obsequium
vicarium seruire velit, si quod ei perexiguum præstetur obsequium, nimium
sibi factum putat. Quorquot autem molestia quippiam ipsi intulere, his, quod
ad corporale seruitium attinet, nunquam deesse vult. In nulla re palmam re-
ferre cupit: rixas & pugnas omnes abdicat. Hominibus se denegare non potest.
Si quid est, facile id potest nibil pendere. Cumq; nulli se conferre ausit, libeter
concedit omnibus. Erga Deum amore flagrat ardenter: ideoq; sapius ad sua
se interiora recipit. Pati illius, certamen est: patientia, scutum quo militos vin-
git cordis dolores. Propter Deum libenter tacet ad contumelias, easq; suffert a-
quanimiter. Quærerit cum humilitate profunda. Respondebit benignè ac suauiter.
Reprehensiones haud grauatae accipit. Alios regere aut iudicare summopere fu-
git. Cunctorum hominum declinat gratiam. Gaudet dum quid sibi aduersum
accidit. Faxit Deus, ut paupertas spiritus nobis omnibus nota sit, cuius ista, qua-
tum equidem mei capio imbecillitate sensus, via & iter est. Amen.

DE NOVEM STATIBVS SIVE GRADIBVS
SALVTIS, AD PROFICIENDVM CONTI-
nuè, per veram sui abnegationem sive resignationem,
in vera atque Christiana vita.

Nlibro illo, qui de nouem rupibus inscribitur, ea tempestas,
qua D. Ioannes Thaulerus vixit, diuina clementia cuidam et-
atissimo amico suo (incertum est, virum Thaulerus ipse vel for-
tè alijs fuerit) per revelationem ostendit, quam horrenda per v-
niuersam Christianitatem peccata fierent, quamque omnes pe-
ccato Christianæ constitutiones, in omni gradu vel statu, labefactatae ac pendere ex-
zinetur forent, & quam denique homines propè vniuersi, diuino repudiato ti-
more, periculosisissimam gererent vitam: vtquæ ob hac omnia, nisi suæ quis-
que emendationi infisteret, diuina iustitia suo tempore vniuersam Christia-
nitatem magnis inuolui calamitatibus atque periculis, plagiisque terribilibus
destrui atque consumi esset permissa. Vnde cùm etiam hac nostra state
paucissimi correctioris vitæ iter arripiant, meruendum est valde, prædictas
plagias

plagias & graffari nūc in nos, & amplius adhuc grassaturas. Porrò in eodem libro nouem rupes sive status Christianitatis Dominus eidem amico suo in visione monstrasse legitur, in quibus hi soli degunt, qui ab omni mortali peccato immunes, per viam salutis æternæ ad originem suam Denim Optimum Maximum redire contendunt. Præter hos alij omnes, id est, quicunque in nulla harum rupium sive statuum commorantur, nisi à peccatis suis, dum viuunt, resipiscant, æternæ damnationi sunt addicendi. Qui vero in aliqua harum rupium esse se præsumit, non figurat gradum, nec vñquam à bonis operibus & pijs torpecat exercitijs: sed indefinenter magis ac magis sese corrigendo, in diuino amore studeat fieri perfectior. Si enim pedem fixerit, repente à natura sua atque ab hoste diabolo superatus, retrocedere compelletur, atque in satanæ laqueos sive retete, quo ille mortales omnes, nouem duntaxat rupium istarum incolis exceptis, tener irretitos, ipse quoque præcipitabitur. Nec hoc Creatori piissimo imputandum est. Is namque omnes illos, qui animo virili à peccatis auersi, ad ipsum sese conuertunt, & constanti ac stabili voluntate bona aggrediuntur opera, ad altiora prouehere, suamq[ue] eis gratiam infundere, si saltu[m] vasa vacua & gratia[s] suaz capacia fuerint, paratissimus est. Denique in harum rupium sive statuum, quos hic sub cōpendio recensenuis, diligentि consideratione facilè quisque aduerteret, quid ipsum à suo Creatore præpediat, aut quarum rerum cor illius capitum sit atque illa queatum amore.

Primus itaque sive infernus salutis gradus, est eorum, qui in timore Domini fundati, pro amore illius sancta mortifera peccata fugere decreuerunt. Et hic est primus ad Dei similitudinem accessus sive gradus. Sicut enim vitorum dissimilitudine à Deo recedimus, ita ad hunc per castum illum atque filiale timorem, gratia[rum] ac virtutum conformitate redimus. Ad quod nimirum Propheta sanctus nos adhortatur, dicens: *Accedite ad eum, & illuminamini, & facies vestram non confundentur.* Ceterum horum vita multum adhuc periculosa, illuminatio instar nebulæ obscura est. Vnde sic, ut mortalia peccata vix discernere ac zegrē euitare queant. Cum ipsis ergo Propheta orat: *Illumina oculos meos, ne vnp[re]dictabilis obdormiam in mortem, ne quando dicat inimicus mens, Prevalui aduersus eum.* Conscientia ipsorum timida, sensus diuersis inuoluti temptationibus, & salus æterna vehementer ambigua est. Frigidi enim aetorpidi, honorū operum exercitia magna non assumunt: sed rebus terrenis impliciti, & in omnibus quæ agunt, ad proprium commodum, fauorem, laudes, honores & creaturarum oblectationes, reflexi atq[ue] propensi, velut in ripa inferni gradiuntur. Cumq[ue] non ita procul à laqueis sive reti diabolico eorum distat habitatio, magnam funes illi latro de ipsorum damnatione spem habet, & in hoc omnes malitia sua neruos intendit. Nectamen in eos potestatem villam habet, nisi hanc ei per capitalis vitij consensum sponte faciant. Verum hamo quodam illis infixo, plurimum eos à recto ad ipsorum originem Deum tramite retrahit ac remoratur. Et hischamus est natura ipsorum, cui vivere, quamq[ue] souere appetunt. Nam sensuum oblectationes atque commoda sectantur, existimantes se Deo pariter atque naturæ vivere & obsequi posse: quod tamen & periculosisimum est, & factu difficillimum. Honesti quoque & probi videri ac dici volunt: satisq[ue] sua vita, suis institutis contenti sunt, nec ad meliora adspirant, quasi nulla eis potiorum foret noctis. Adhac bona opera sua torpenti desiderio & impura erga

Deum intentione agunt. Vnde multi ex eis, tam senes quam iuvenes, ab hoc gradu in mortalia peccata & diaboli rete collabuntur, suorum naturarum voluptates, & propriam sequuntur voluntatem. Et quotquot alij peccandi occasionem præbent, simul cum eis ad partes diaboli præcipites deuoluuntur. Porrò quanto latius procedunt, & diutius in peccatis perseverant, eo magis sub diaboli potestatem veniunt, tantoq[ue] periculosis in morte cum ipsis agerur, ac incomparabiliter maiori cum conatu inde se excutere ac eruere debebunt. Ceterum & sub ipso reti diabolico continentur haud pauci, qui per verā contritionem, confessionem, atq[ue] poenitentiam, diabolicæ seruitutis iugum excutiant, & ad hunc primum gradum transferantur. Ex quibus alij ex quadam ignavia hic subsistunt. Alij vero tam efficaci contritione flagrant ac desiderio, tantaq[ue] sui emanatione naturam suam aggrediuntur, ut vix sufferre valeant: natura quoq[ue] suæ & caducis creaturis omnibus ita viriliter renuntiant, tantaq[ue] strenue ac serio ad suæ sese conuertunt originem, ut citius à Deo ad statum sublimiorem prouehantur. Denique horum sine mortali culpa degentium, in eorum comparatione, qui licet Christiani sint, vitiorum tamen sordibus polluantur, perexigua sanè portio est. Verum quotquot de eoru[m] numero sunt, si in mortis articulo absque peccato decesserint, haud dubie saluabuntur, ita tamen ut ineffabiles dirasq[ue] in Purgatorio luant poenas, eo quod venialium peccatorum affectibus mori non uerint, & magnam æternæ mercedis iacturam faciant, eo quod labor, exercitatio & amor ipsorum erga Deum modica fuerint. Si ergo nunc perspectum quisque haberet, quantas pro minima natura contra Dei beneplacitum capta oblectatione poenas atq[ue] miserias subire oporteat, citius capit is obtrunctionem, aut nouam quotidie mortem exciperet, quam vel in unum veniale peccatum sciens consentiret. Vnde & plus satis mirum est, quod non omnes voluptati omni renuntiant, cum nec pacem, nec gaudium in Spiritu sancto habere possit, nisi qui se ex integrō Deo resignauit, quiq[ue] iuxta sapientum consilia naturam voluntatemq[ue] propriam funditus abdicavit atque reliquit.

II. In secundo gradu sine statu commorantur, qui prioris gradus pericula carentes, diuinæ inspirationes sequuntur, naturam suam comprimunt, scipios à mundi vanitatibus serio ac animo intrepido continēt, & bonorum hominum, ex quorum conuictu ad meliora prouocentur, consilia ac societatem expertunt & inquirunt, iuxta id quod Propheta ait: *Cum sancto sanctus eris, & cum peruerso peruerteris. Iamq[ue] voluntatem suam abdicare statuunt: vnde & aliquem Dei amicum huius viae non ignarum inquirunt, cui vice Dei ad mortem vsq[ue] promptam statuunt exhibere obedientiam. Ad hæc, arctiorem quam præcedentes vitam & exercitia arripiunt, copiosiusq[ue] illustrantur, peccatorum occasiones fugere, ædes sacras, aliaq[ue] sacrata petere loca, diuino cultui & concionibus interesse commententur. Interim tamen saepenumero à demone impugnantur, qui nimis eorum eos retia sua euafisse conspicans, hamum quandam eis iniicit, quo & remoratur eos, efficitq[ue] ut fixo gradu, suæ origini magis propinquare negligant: & in quandam eos ignaviam abducit, quo nulla bonorum operum & sanctuarum exercitationū (in quibus à Deo illuminantur) incrementa accipiunt, quando sola mortalia & grauiora duntaxat venialia peccata fugisse contenti, in minoribus occultisq[ue] vitijs hostis maligni laqueos & insidias non aduertunt, nec præstantissimarum lucris virtutum inhabent: scipios quoque & commodity sua valde*

valde diligunt, somnolenti ac torpidi efficiuntur, sibi ipsi rigidi esse pertimescant: fallaciam denique, astutiamq; diaboli, in ipsis & in natura ipsorum commorantis, neutiquā animaduertūt. Callidè namq; pestilens ille suggerit eis, vt infirmitatis suę ratione habita, spem bonam atque fiduciam erga Deum concipient, vt pote pro cuius amore non paucas in mundi oblectationes contempse-re. Ex his miseri tantum sibi complacere incipiunt, vt in hoc viuendi genere permanere statuant: iamq; sibi nonnihil esse videntur, nec alicuius egere consilio, subtili nimirum diaboli fallacia seducti, quā nec ipsi quidem deprehēdere queunt: sicutq; institutis & operibus suis, foris per sensus intreceptis, innituntur, in eisq; omnem suam spem constituant. Intus verò in ipso fundo suo, vnde virtutes germinare debuerant, omni priuato amore, voluntate propria ac nimia immortificatione pleni sunt, multumq; adhuc à sua distant origine Deo, & perquām facile in multa spiritualia vitia labuntur. Idquē licet Dei amicis, quibus se subdidēre, abundē perspectum sit, eos tamē ad altiora prouocare non audent, ne penitus deficiant, & peiores quām ante efficiantur. Atamen si in hoc perfisterint gradu, multo prioribus illis Deo sunt chariores, eo quod naturam suam præ illis seuerius aggressi sint. O si quis verè perfectam erga Deum fiduciam conciperet, & audenti animo constantem perpetuamq; creaturis mortali bus renuntiandi conciperet voluntatem, cunctisq; viribus suis ad Deum accedere, eumq; in dilectum suum eligere vellet: nimirum promptum semper in illo inueniret auxilium: quo fatus, velut sub compendio cunctos hos nouem gradus superaret.

Tertius gradus siue status, eorum est, qui perfectius mundum, carnem, demonem, sensusq; suos & ignauiam atque socordiam omnem debellârunt, magisq; omni temporali delectationi, & seculari occupationi, quām præcedentes, renunciârunt: tamq; gnauiter seipso in sanctis ac virtuosis cogitationibus, verbis, operibus & dura corporis afflictione & pœnitentiaæ actibus exercent. Vnde & ex illuminatione diuina in corporali exercitatione & operibus bonis iustifications Dei intelligunt atque cognoscunt. Sed à maligno spiritu, qui suum eishamum inecit, in ea detinentur cæxitate, vt spiritualium exercitorum sublimitatem, per sui ipsorum mortificationem & cordis puritatem, minimè cognoscant, quando præcipua summaq; eorum exercitia, in vigilijs, ieunijs, celiacinis vestibus, ac multis oris precibus, confidunt. Quæ omnia licet bona sint, ea tamen cum proprietate quadam & vanæ sui complacentia possident, ea quie vel maximè pro inferni ac purgatoriij deuitatione & celestis regni adeptione, ex propria magis, quām diuini honoris pura quaestione, perficiunt. Quo fit, vt naturali quodam voluptatum sensibilium, vel spiritualium gaudiorum, aut etiam amicorum atque affinium, aliarumq; rerum labentium, amore atque affectione teneantur. Dumq; humc amorem licitum esse credunt, quot inde damna incurràt, minimè aduertunt. Hinc enim multiplices curas, magnamq; cordis inquietudinem, ex diuersis causis contractam, pariuntur, ita vt ad interioris hominis exercitia adspirare nequeant. Ad hæc, quotidie diuersis immortificationibus, impuria affectionibus, temptationibus atque curis ex inordinato hoc sui ipsorum & creaturarum amore procedentibus, perturbantur atque lœduntur, nec internarum excellentiam exercitationum cordis palato attingunt: adeoq; cum vanum sit necessarium, ipsi turbantur erga plurima. Interim tamen alijs præcedentibus

dentibus Deo longè chariores sunt, eo quod vitam asperiorem & exercitia di-
riora sectentur.

IV. Quartus gradus sive status, eorum est, qui non solum corporis castigationi-
bus, corporalibusq; exercitijs ac operibus nauant operam, sed diueris etiam
spiritualibus exercitijs, vt pote orationi mentali, suspirijs & gemitibus compas-
sonis, ac pjs desiderijs vacant, quantum iuxta inspirationem seu internam ex-
perationem Spiritus sancti se debere perspiciunt: & diu nocteq; molestis ac dif-
ficilibus exercitijs laboribusq; quantum ferre possunt, insudant. Deest autem
eis vera resignatio, & plerunque in cunctis exercitijs suis magis sensibilem ali-
quam dulcedinem, quam puram illam gratissimamq; Dei expertunt voluntan-
tem: saepiusq; de sui illuminatione ac spirituali deuotione gloriantur, & alios,
stib tentationum graui desudantes sarcina, irrident. In suo quoque sensu & pru-
dentia ac voluntate propria persistunt, nec sub ipsiis ex integro mori, nec se se per-
fectè relinqueret volunt. Et quamvis interdum deuotionis affluentes gratia, in
suis sece orationibus in gratissimum Dei beneplacitum resignent, eidemq; ple-
no affectu, cum omni esse ac posse suo, ad sufferendum pro amore illius, etiam
ad mortem usque, omnem pressuram & afflictionem, omnem contemptum &
inopiam, sece offerant exhibeantque: illa tamen deuotione subtracta, & aliquo
eis damno, ignominia, correptione, iniuria, aut alia qualibet occurrente ad-
uersitate, statim immortificationem, impatientiam, inquietudinem, murmu-
rationem, aliaq; his similia sua produnt vitia: quod nimis inde fit, quia ad-
huc occulte suisq; suis inordinato detineantur amore, per quem malignus spiri-
tus ipsorum bonam voluntatem, quam Deo in omnibus plenè resignarant, re-
strahit. Et quamvis saepenumero Deus eos probare soleat, utrum sece resignare
ac relinqueret velint, lumentq; eis resignationis exhibeat: ilicet tamen diabolus
accedens, hamum eis propriorum conceptum iniciit, suxq; eos proprietatis
constringit fune, ex quibus videlicet cuncta eorum opera, exercitia, instituta
procedunt, pullulantq;. Nouit enim versipellis ille, quod si perfectè relinquent
semetipsos, & ex vera spiritus humilitate Deo & creaturis omnibus pro-
pter Deum se subiicerent, atque per superiores suos aut alium huius viae non
ignarum, in humili obedientia seduci regi, permitterent: exempli Deus gra-
uissimorum laborum ipsorum aliquem eis fructum sentire donaret, atque ad
sublimes, occultas, & antea ipsiis incognitas vias, eos subleuaret perducere tque.
Neque enim fieri potest, ut homo propriæ voluntatis lepra infectus, vnuquam
ad suam pertingat originem, aut occulte Dei charismata, quæ ille in hoc seculo
specialibus & secretis largitur amicis suis, quandiu in illa resignatione perse-
rat, sentiat obtineatque.

V. Quintum gradum sive statum amabiles quidam homines tenent, qui pro-
priam voluntatem suam ipsis à Deo donatam, & totum id quod sunt, & quic-
quid eis contingere possit, omnesq; creaturas eum multa cordis humilitate in
Deum refuderunt, abnegarunt, resignaruntque: eiustq; & Ecclesie sanctæ prece-
ptis obediunt: & hominibus vniuersis, quibus conuiuunt, morem gerunt:
rdq; in omnibus, in quibus intelligere possunt pacem, virtutem, aut sui morti-
ficationem consistere, & hoc in mortificatione carnis, sanguinis, sensuum, ac
propriæ voluntatis sue, iuxta omnem modum, quo à Deo & amicis illius com-
monentur ac impelliuntur: nec vnuquam aliquid ex propria voluntate, vel scien-
tia, ni-

Proposte-
ra quoq;
dam de-
betio.

Satans
callidi-
tas.

ria, nihil vñquam proprij operis facere volunt: sed quendam Dei amicum, cui hæc via probè perspecta sit, inquirere statuunt, eidem in cunctis llicitis atq; honestis ad mortem vsque obtemperaturi: iamq; seipso in propriæ naturæ refractione, & vitiorum atque prauarum volupratum suarum mortificatione indesinenter exercent, soliq; Deo per continua desideria & amorem placere, eiq; vniri cupiunt sataguntq; totisq; viribus cordis puritati nauant operam: atq; in his ad mortem vsque perseuerare proponunt. Et hi sanè cunctis alijs, de quibus hactenus locuti sumus, Deo chariores sunt: quippe qui iam in recto ad suam originem Deum Optimum Maximum itinere sunt constituti. Sed quia in hoc statu diti necdum positi fuere, sçpe quandam animi contrahunt infirmitatem, atque à diabolo instabilitatis capiuntur hamo, sicut peculiares, atq; assumptos prius ex propria voluntate modos ac instituta sua repetunt. Necdum enim propria voluntas in eis perfectè mortua est, & mortificationis desiderium necdum in eis per continua exercitia altas satis radices misit. Pro maiori tamen temporis parte in sui resignatione persistunt. Et si seipso Deo in omnibus ex integro fine vlla cordis retractione, relinquenter ac resignarent: ipse eos habet dubiè per occultissimas virtutum semitas, cunctis penè mortalibus ignotas, deducere, perduceretq; Multo namq; Deus eos amore prosequitur, qui ab omni sunt propria voluntate exuti ac expediti.

H: mus
diabolici-
cus.

In sexto gradu siue statu homines valde amabiles commorantur, qui seip- vL
fos per multiplicata igitur desideria, perpetuq; exercitia, Deo & superioribus suis ac Dei amicis, vice illius tam in prosperis quām aduersis resignārunt: omnemq; proprietatem & quarumlibet rerum labentium amorem, sine vlla retractione aut electione, abdicārunt: & in his, qualibet etiam aduersitate ingruente, ad mortem vsque perseuerare volunt. A Deo namque in suo intellectu illuminati, bonis hominibus ad anima ipsorum vtilitatem, Deo permittente, cuncta, etiam pressuras quasque & aduersitates, euenire cognoscunt. Attamen & iphis satanas hamum quendam prægrandem infixit, qui est iste, quod libenter aliquam consolationem aut cognitionem instar aliorum bonorum hominum à Deo perciperent: qua obtenta, iam citra difficultatem aduersa omnia æquo possent animo tolerare: atque huiusmodi dulcem saporem siue gustum in Deo requirunt, & in donis illius nonnulla cum proprietate quiescunt. Quod autem non omnino puram ac dei formem in his intentionem habeant, vel inde probari potest, quod in corde minimè sunt contenti, donec hac spirituali dulcedine iterum pro voto suo potiantur. Hic obiter sciendum est, quod licet hanc sensibilem gratiam atque consolationem opportune rectâq; cum intentione à Deo petere, in seipso malum non sit, aliqua tamen ibi lateat imperfectio, quæ puræ suijpsius abnegationi nonnihil derogat, dum se quis alicui conferre audet, nec Deum, quicquid volet, vbi volet, & cum quo volet operari, patitur: & hoc paucissimi animaduertunt. Debet enim seipsum quisque, sine vlla cordis retractio- H: mus
sitanez.
Quidam
piorum
quorundam
neus.
ne, Deo perfectè resignare: eumq; intra se, pro acceptissima voluntate sua in desolatione & afflictione, ac modis omnibus, quacunq; tandem via eum ipse deducere velit, operari permettere. Quod tametsi huius gradus homines ita esse oportere minimè lateat, in sui tamen plena resignatione non satis se exercent, ideoq; nec in bonis exercitijs atque virtutibus progressum faciunt, quippe qui naturæ suæ occultam questionem & nequam desideria necdum fundi-

Qui se
quiq; re-
ligaret

M m m m m

tis amputarunt: in dæ ea ne cuncta perfectè scire ac mortificare volunt, quod tamen impedit eis esset necessarium.

VII. In septimo gradu sive statu homines abundè illuminati degunt, qui per multa exercitia sanctæ desideria, satis in amore diuino firmati, cor suum ab omni

Indic.^{1.} immortificatione & labetium creaturarum amore custodiunt, & instar Aioth, veraque manu, tam finistra aduersitatis, quam dextra prosperitatis, fructuose

Psal. 107. vei nōrunt, dicentes cum Propheta: *Paratum cor meum Domine*, ad subeunda prospera: & nihil minus *paratum cor meum*, ad toleranda pro tuo amore quælibet aduersa. Scipios enim reliquerunt funditus, & naturam suam, quantum posse, & discretio eos informat, supprimunt: & in cunctis rebus ac institutis suis,

tam in introuersione, quam extrouersione sui, id est, tam in internis exercitijs, quam externis operibus suis, in intentione, in amando atque laudando, nihil nisi Dei gratissimæ cupiunt satisfacere voluntati, haud secus quam umbra motum corporis, ipsam efficientis, sequitur. Sanè Deus ipse est lumen. Humanitas

verò Christi, eiusdemq; ineffabiliter perfectissima vita, corpus est, umbra efficiens: sub qua nos per imitationem perfectam sedere, & requiescere posse, optare debemus. Præterea homines isti singulare quadam claritate coram Deo

nicant atque resurgent, quippe quos ille multis spiritualibus atque perfectis copiosè replete donis atque illustrationibus. Nec à nocte aduersitatis intus ob-

Psal. 133. fuscantur, sicut Propheta ait: *Quia tenebra (aduersitatis) non obscurabuntur a te, id est, lumen gratiæ in te non obnubilabunt: sicut tenebra eius, ita & lumen eius.* Vnde & ipsi in pressuris & aduersis quietem & profectum spiritalem sentiunt, vrpote in sola ac nuda dilectione fundati, in qua non tantum grandia facere, sed magna quoq; pati didicerunt. Ideoq; multa aptissima dona ac illuminationes

internas percipiunt, ita quod memoria eorum miris quibusdam ditatur ac edulcatur incidentijs, intellectus illuminatur, & voluntas diuinitatis amore co-

piasè succenditur ac inflammatur. Verum & ipsis vincum quandam suum satanas infixit, quo plurimum eos detinet, ne ad suam pertingant originem: & hic

est, quod magnis atque largissimis Dei donis no[n]ihil in naturæ sua voluptate se u delectatione abutuntur. Cum enim periculosa semper sit omnis affluen-

tia incautis, ipsis saepenumero in donis perceptis cum quadam occulta delectatione quiescunt, adeoq; etiam ipsum Eucharistiq; Sacramentum pro sui consola-

ti one percipiunt, quamvis hæc ipsi neque sciant, neque aduertant. Sed his o-

m nibus ex integro mori debebunt; si ad summam volent perfectionem con-

fescere.

VIII. In octavo gradu sive statu Sancti quidam ac resignati agunt homines, qui im-

per diò diuinitatis amore succensi, seipso purè in gratissimam Dei resignant: & offerunt voluntatem, quicquid tandem ille vel in tempore vel æternitate

ipsi facere velit, nec quicquam omnino proprij, neque viscosum ullum ad creature s quælibet, vel etiam dona Dei, amorem vel propensionem intra se

sustinere volunt, atque à cunctis bonis temporalibus (si quæ forte habent) diuini-

nisq; charismatibus, in dæ & ab omnibus extra Deum, adeo in fundo suo liberi, satiati, & quod ad curas seu occupationes attinet, expediti permanent, ac si ea

minime haberent. Necessaria duntaxat naturæ sua ex bonis suis temporalibus, si quæ a adhuc reliqua habent, absque proprietate usurpant: & quod his su-

per est, c. uia Deo, cuius omnia sunt, partiuuntur. Hi sanè Deo iam multa sunt vi-

cinita-

Quibus
vincum
iniecit
satans.

etnitate coniuncti, ipsi plurimum chari ac pretiosi. Vnde & magna quædam
illis dona largitur, multaq; mira, in formis tamen ac imaginibus, videre per-
mittit. Ut plurimum enim ad sublimem illam ac superessentialē Dei reuelationem atque visionem seu contemplationem necdum admittuntur. Cæterū
& ipsis binos satanas iniecit vncos, quibus remorati, ad suum principium per-
uenire nequeūt: quorum vnum est, quod principij sui aliqua cognitione vel ma-
nifestatione donati, eidem cum affectu inhaesere, plus aliquid habere cupien-
tes. Quod neutquam perfectissimum est. Alter est, quod à Deo per raras atque
mirandas ducti semitas, & ex dono eiusdem mira quædam in formis ac simili-
tudinibus videre permitti, eadem latenter admodum cum proprietate posse-
derunt. Ad hæc, occulte quidem voluntatem necdum penitus mortificatam
habent: qua sit, vt donis Dei non ita libenter careant, sicut ea toto affectu susci-
piunt, quamvis & ipsi hoc ignorent. Deus tamen occultum fundum ipsorum,
in corundem natura latentem, satis intelligens, atque cognoscens, parcit eis,
fuaq; eis dona subtrahere non audet. Sed planè oportet eos, si vñquani ad supre-
mum perfectionis apicem pertingere velint, funditus resignatos, & omni dele-
stationi ac proprietati mortuos esse, naturam suam perfectè in seruitutem re-
degisse, viam naturæ funditus luminosa cum discretione agnoscere, à donis
Dei intus ita expeditos, & in corde liberos permanere, ac si ea minimè perce-
pissent, idq; solum ex vera humilitate, vehementissimè admirari, Deum om-
nipotentem tam indignis peccatoribus tantam posse impendere pietatem ac
liberalitatem, atque pro hoc ipso immensas illi gratiarum actiones & sacri-
cium laudis exhibere, dona omnia, ea dunitaxat ratione, quia bonus est Deus,
nec ullam aliam ob causam suscipere, eisdemq; rursus carere, & omnem af-
fectionem perpeti iugiter paratos esse. Neq; enim donorum affluentia sanctum
aliquem efficit, sed per hæc profusissimam pietatem suam Deus benedictus in-
sinuare nititur, quo infirmiores quoq; hoc ipso ad perfectionem inuiter. Huc-
usque de octo gradibus locuti sumus, de quibus etiam hæc adiiciendum vide-
tur, quod omnes, qui in ipsis commorantur, adhuc defectus quofdam & nonni-
hil proprietatis habeant, alij tamen plus vel minus alijs: quoq; gradus altior,
eo & pauciores minori irresignationi obnoxij in eo reperiantur, eoq; & Deo
chariores sint. Quotquot autem sunt, irresignationem aut immortificationem
suam, qualiscunque sit illa, qua sibi inter Deum & seipso medium constituere,
in Purgatorio diluere, & poenas condignas subire oportebit, nisi in hac vita se-
se correxerint, & à Domino multis precibus obtinuerint indulgentiam. Ab o-
mni namque sorde mundissimum esse oportet, qui ad conspectum Dei admitti
debeat. Idq; satis iustè. Denique multi per omnes hos gradus sine cessatione con-
scendunt: plerique etiam mira cum celeritate illis omnibus uno impetu tran-
scensis, ad summum, id est, nonum vsque pertingunt. Ex quibus multi, proh do-
lor, instabilitatis vento perculsi, ad primum gradum suum relabuntur, quidam
etiam in ipsum diaboli rete corrunt, ea vtique de causa, quod humilitatis ac
gratitudinis expertes, insuper nec cum ingenti strenuitate in virtutibus ac sui-
ipsoru mortificatione proficere conatur. Qui verò de supremo gradu in ipsum
diaboli rete precipites abeunt, hi profectò peiores, atque ad subuertendos ho-
mines & mala quælibet peragenda, etiam ipso demone perniciosest pestilen-
tiores efficiuntur.

Duo sam.
azuel.

Qui cur è
summo
ad imum
labantur.

M m m m m s

In nono,

- Lxx. In nono eodemq; supremo gradu,** qui ad scandendum difficultis & arduus est, eo quod paucissimi cuncta pro Deo relinquere, seipso & naturam suam funditus mortificare, atque se ad mortem vsque exponere, & vires suas periclitari velint, homines præ cunctis mortalibus sanctissimi commorantur, qui seipso audenter atque subtiliter æternæ veritati applicuerunt, naturæ suæ cunctisq; labentibus creaturis viriliter renuntiârunt: tantaq; se cum strenuitate in Deum suam receperè originem, vt per fortè abstractionem, præferuidas orationes, continua exercitia ac sursum enitentia desideria, in diuinitatis amore carnem & sanguinem ossiumq; medullam penè cösumpserint, nec aliquid eis virium superesse videatur, nisi quantum spiritus viuacitas subministrat. Sanguis enim ipsorum in diuini amoris incendio velut decoctus & exiccatus est: quod tamen ipsi metu, ob excellentem atq; feruentissimam libertatem, ipsis pleno dominio præsidentem, ipsorumq; naturam supra naturam pati atque agere facientem, ignorant penitus. Hi plane charissimi sunt filij Dei, & ipsius amici secreti, quibus gratiæ atq; donorū suorum plenitudinem infundit, & nonnunquam ad diuinæ essentiæ suæ subleuat contemplationem. Tam purè siquidem ac nudè se ipso per fidem atque dilectionem Deo resignârunt ac obtulerunt, vt nihil iam aliud desiderent, nisi vt in omnibus diuina voluntas ac Dei honor & gloria perficiantur. Vnde quicquid ille vel cum eis, vel cum alijs quibuslibet rebus agit, abunde eis gratum est: adeò vt siue det, siue auferat, nihil morentur penitus, nec quicquam sibi ex omnibus usurpat: adeoq; persuasum sibi habet, nihil Deum omnipotens sua facere posse, quod eos villo possit dolore afficere. Quicquid enim ille agit, adeò ipsis præ amoris arridet vehementia, vt nihil aliud optare possint, hoc ipsum vndique optimum esse in animam induentes. Ad hæc blanda magis quam aspera fugiunt. Vnde si qua eis à Deo consolatio præstatur, timent ac trepidant: quippe qui nihil aliud appetunt quam Christi imaginem & exempla simpliciter sectari, eisq; fieri conformes in omni pressura, ignomonia, & afflictione, intus & foris, omnique prorsus solatio-destitutos ac derelictos esse, recogitantes assidue ineffabilem illam angustiam ac derelictionem spiritus Domini nostri Iesu Christi, cum ille nudo ab omni solatio amore, aduersus naturam colluctando, sudorem emisit sanguineum, & gloriosum ex durissimo certamine illo pro nostrum omnium salute triumphum reportauit: quomo-do item in maxima amaritudine totus vndique in cruce derelictus peperdit. Hoc pacto omne fundamentum suum in fide, nudo amore exornata, in vera suæ voluntatis resignatione, collocârunt. Fitque sèpius, vt Deus sua ab eis excellentia dona auferens, in tanta eos paupertate relinquat, vt putares eos nihil vñquam de Deo percepisse, simulq; grauiissimas supra omnem humanum intellectum tentationes eius euenire permittit, ita quod ab omnibus despiciuntur ac persecutionem sustinent. Ceterum ipsi in his humiles semper ac resignationi perseverant, omnique sibi confusione ac oppressione digni videntur: vnde nec vñquam tot eis possunt aduersa contingere, quin plura semper exoptent. Nec enim vlla eos solicitude tenet, nisi quod metuunt non ita perfectè, atque vellent, Christi se exempla sectari. Et licet tanto crucis & aduersitatum teneantur desiderio, nunquam tamen multiplices visitationes, influxus, illustrationes, ac Dei intra se operationem negligunt, impediuntve, sed seipso tanquam viua instrumenta Spiritui sancto in omnibus offerunt, ne diuinæ

diuinæ gratiæ quoquo modo ingrati sint: sicut inebriantur ab libertate domus Dei, qui tantam eis amoris infudit abundantiam, vt non possit se in ipsis continere, quin ex eis reluceat, quod tamen nec sciunt ipsi, nec scire appetunt, ut pote qui tanta sunt humilitate prædicti, vt & seipso & cuncta opera sua, quæcumque unquam feceré, vilipendant, & absque hypocrisi vel fictione, infra omnes se constituunt creature, ab omnibus despici ac opprimi desiderantes, nec vlli se in tempore vel æternitate audeant æquiparare. Et inde vel maximè placet omnipotenti Deo, qui sola humilitate facile vinci potest. Præterea mûndo huic prorsus mortui sunt, & seipso & creatæ omnia penitus amiserunt, cunctæq; rationalia vel intellectualia opera, quæ unquam feceré cum proprietate, extinctæ & emortua sunt. Nec seipso nec aliquid suum, vsquam hic vel in futuro inquirunt: seculo: sed omni priuato commodo, omni delectatione penitus calcata, bonis omnibus sibi prorsus indigni esse videntur: tantamq; erga se miseros peccatores Dei vehementissimè stupent bonitatem, ipsumq; in spiritu & veritate adorant. Sed *Ioan. 4.* & hos adhuc malignus spiritus ad ima reuocare attentat: & fieri potest, vt aliquis ex eis relabatur, si maligno vlli vanam suggerenti complacentiam, non debite satis reluctetur. Nec enim ad tam aliquis perfectionem pertingit, quin *Neminè diaboli infidisns esse cb. noxiun.* diabolus excogitari possint, temptationibus impugnârunt, quas tamen ipsi denuo adhuc pro Dei gloria subire desiderant. Adhuc, ex diuina illuminatione, quam copiosam adepti sunt, facile, quibus quique sint vitijs irretiti, perspiciunt, & omnibus ad omnia sufficiëtissimè respondere nouerunt. Quantis insuper peccatis bona hominum pars obnoxia sit, & optimè cognoscit, & eis vehementissimè compatiuntur ac miserantur, ita vt nonnunquam corporis inde incurvant *Maxima piorum crux quæ* valetudinem. Hæc enim maior ipsorum crux est, quam ad mortem vsq; ferre con- guntur. Tanto siquidem tamq; ineffabili diuinitatis timore exuberat, vt soli libenter omnes Purgatori jexciperent penas, si misericordia detentis animabus *Millepax. state.* absolutionem impetrare possent: adeoq; Saluatoris passione commouentur, vt sit afflictionem sitiant, & turpislimam, quæ excogitari possit, mortem, ad mortis illius honorem, libentissimè paterentur, si peccatores quoque à peccatis ipsorum eripere possent, idq; ob diuini iudicij, quem non ignorant, metuendissimum rigorem: imò cùm omnes ingenti complectantur dilectione, si Deo ita visum foret libenter ipsum quoq; internum subirent, vt omnes, quanta sit in Deo beatitudo atque letitia, compertum atque exploratum habere possent. Deniq; nemo ipso, nisi solus Deus seipso, consolari potest: adeoq; in Deo firmati sunt atque fundati, vt nec mille mortes ab ipso eos valeant separare. Vnde & tanto eos *Rom. 8.* ipse amore prosequitur, vt si unus ex eis pro aliquo ipsum negotio deprecatur, & mille alii, etiam boni homines, contrarium peteret, ab hoc uno citius atque libentius se pateretur exorari. Sed hi tales, proli dolor, paucissimi sunt. Et *Vnius o. ratiōem,* tamen quilibet rari sint, Christianitatis columnæ sunt, quibus ea innititur atque fulcitur. Et nisi aliqui ex eis superessent, citò Ecclesiast totam, ob peccatorum immanitatem, Deus pessum ire permitteret. Ipsa vero mundo prorsus incogniti sunt & occulti, atque ab ipso despiciuntur, irridentur, & opprimuntur: qui cùm absque omni Christiana constitutione vivat, ipsis planè indignus est. In hoc statu siue gradu quotquot moriuntur, sine medio ad suum principium Deum Optimum Maximum euolant. Præfet nobis Deus per immensam pie-

tatem suam, vt & nos in vita nostra, vel saltet in morte, ad hunc gradum per-
tingamus. Amen.

SPECVLVM LVCIDISSIMVM ET EXEM-

PLAR AMABILISSIMVM DOMINI NOSTRI IESU

Christi, quod sicut ipse prius in seipso expressit, ita & à nobis il-

lius imitationem exigit. Estque velut Epilogus siue

Clausula omnium huius libri in-
stitutionum.

VICVNQE iuxta gratissimam Dei volūtatem vitā suam in-
stituere, eiusq; gratiam sine impedimento percipere exoptat, eam,
quæ sequitur, institutionem, bona omnia in se continentem, vigi-
lanter attendere, eamq; viuendo exprimere debebunt. Itaque reli-
giosus seu bonus quisque Christianus Deum suum in omnibus &
super omnia, omni tempore ex cunctis animæ sua viribus, in cunctis cogitatio-
nibus, verbis & operibus suis, & omnium hominum æternam beatitudinem,
sicut suam purè diligere, intendere & exquirere debet. Quid ut melius possit,
seipsum intus strictissimè obseruabit, & tacēs, quid intra se Dominus loquatur,
audiet. Omnem quoque occupationem ac multiplicatatem fugiens, cum Deo in
vnitate requiesceret, sensus suos omni claudet vanitati, Deum orans ac inuocans,
illius præsentia in omni loco & tempore perfruetur. Suijpsius perpetuus habi-
tator erit, cordisq; veritatem & conscientię pacem impendiō amabit. Mitis &
humilis corde, & in omni vita atque conuersatione sua diuinus erit. Cuncta de
manu Domini suscipiēs, eum in vniuersis illius laudabit operibus, gratias ager,
honorabit atque intendet. Semper humili quadam erga Deum abnegatione sui-
ipsius erit prædictus, & non Deo tantum, sed & creaturis omnibus sese submit-
tet. Ad hanc, perpetua quadam consideratione bonitatem atque perfectionem
Dei, & ediuerso paruitatem & imperfectionem suam attendens, magnam erga
se Dei dilectionem atque fidelitatem, suamq; ecōtra erga illum ingratitudinem
ac infidelitatem admirabitur atq; stupebit, minimum se inter omnes ex animo
judicans. Diligentissimè à proprio sensu vel existimatione, & omni naturæ sue
nequitia sibi cauebit, nec plus de se ipso sentiet, quam à seipso habet. Semper no-
uam quandam aggredietur vitam, & in nouis virtutibus, nouaq; se veritate ex-
ercebit. In verbis sobrius & parcus, in sanctitate vitæ copiosus erit, & ab omnibus
derelinqui atque contemni desiderabit. Parua peccata multum pôderabit,
minimostq; defectus haud leues arbitrabitur. Tantam sui curā ager, vt Dei præ-
sentia nunquam in anima sua frustretur, cunctiq; ex ipso homines prouocentur
ad meliora. Omnia opera sua modo ager perfectissimo, & eis, quæ intellectu ca-
pit, faciet satis. Nihil in hac vita sc̄iens admittet, cuius post hanc vitam pœnitiat.
In diurna aduersitate perpetuam patientiam, & in continua multiplicitate a-
nimū collectum habebit. Nihil proprijs hoc seculo vel habere, vel velle co-
sentier, nec villam in rebus electionem habebit. Nihil intra se nisi Deum admit-
ter, nihil proinde nisi Deum continuè in anima sua producturus. Vitabit dili-
genter & abstrahet se ab hominibus vniuersis, & nudum seu liberum se à cunctis
introreceptionis imaginibus, animamq; suam ab omnibus vnde cunque accedend-
bus expeditam seruabit, quo continenter celestis Patris sui in animam suam in-
fluxum

fluxum possit excipere. Crebrò seipsum in dignissima Domini nostri Iesu Christi vita atque exemplari, cœu in speculo, contemplabitur & exercebit, considerans quantum illi vel similis vel dissimilis sit: curiosusq; vitæ rectioris in seipso præbebit exemplum. In omnibus verbis suis verax, & in conuersatione sua religiosus atque maturus erit. Principium seu originem suam, vnde profluxit, cœ templabitur, atque in ipsam tota diligentia redire contendet. Denique quid sit, vbi nam sit, vnde venerit, quid prolapsus sit, quid mox vocandus sit, quid agat, & qua de causa quæque agat, vigilanter attendens, in virtute atq; veritate ad mortem usque constantissime perseverabit. Amen.

ALIA BREVIS INSTITUTIO.

Aria atque numerosa hulus libri exercitia, imò quicquid de vita perfecta seu diuina scribi potest, hoc pacto certissime consequemur, si nosipso à cunctis rebus caducis abstrahamus, & humilem resignacionem ac internam nuditatem studeamus affequi, solumq; Deum per fidem & charitatem in nudo animæ nostræ fundo amplexemur, nosq; totos cum anima, spiritu, corpore, corde ac sensibus, in ipsis sanctissima abscondamus humanitatem, eiq; viua quadam imitatione conformes fieri laboremus, atque per illius denique merita diuinitati ipsius continuè perpetuoq; inhæreamus. Quisquis hęc agit, supradicta omnia haud dubie consequitur, atque à Deo confortatur & agitur, liberam semper intromissionem habet: curiosaq; opera illius, & ipse quoque, diuina efficiuntur, ita ut in hac perfecta exemplaris Christi imitatione, viuam sacræ Scripturæ veritatem, sicut illa omnibus puris affulget cordibus, perspicue dilucideq; cognoscat. Omni potens virtus Dei Patris expugnat atque superet in nobis, quicquid ab eo nos præpedire possit, & virtutem nobis tribuat, suam gratissimam in omnibus exequendi voluntatem. Lucidissima Dei Sapientia nos illuminet, atq; ad bona omnia, quæ ad ipsum nos queant prouehere, deducat. Ineffabilis ac supererfluentissima charitas Spiritus sancti perfundat, accendat, vniatq; secum in ardentissimo iucundissimoq; incendio suo omnes vires nostras, ita ut qua retridatur, obliti, dulcissimam vocatioem & amorosum illum tractum sequamur, in quibus nos ab aeterno supergloriosissima Trinitas prædestinavit atque vocavit, ab amore videlicet fallacissimi seculi huius ad se, tandemq; diuitias atque infinitam beatitudinem suam, quo per gratiam efficiamur, quod ipsa est per naturam. Cui est omnis laus, honor, obsequium & reuerentia ab omni creatura, in infinita secula. Amen..

CONVIVIUM MAGISTRI ECKARDI, DE
PAUPERATE SPIRITVS, DE HUMILITATE,
diuino amore, resignatione, & vnione
cum Deo.

NSIGNIS ille Theologus M. Eckardus vice quadam pauperem quendam Coloniam Agrippensem, vietis conquirendi gratia, accessisse commemorat. Quem cum domina quædam apud Rheenum forte inuenisset, ut secum prandere vellet, ipsum Audiosè precabatur. Annuente illo, & iam simul eis prandentibus, mendicatum illum, ut citra pudorem liberè vesceretur, domina prouocabat. Cui ille: Si nimium,

nimum, inquit, comedo, peccato: si minus, similiter delinquo. Medium ergo in-
Mendici ter hæc optimum est. Manducare igitur, sicut pauper, dicit. Et illa: Quid est,
apophthegma. ait, pauper? Mendicus respondit, tria ad verè pauperem exigi. Primum est, vt
Quæ tria cunctis vitijs, creaturis, & affectibus naturalibus mortuus sit in seipso: Deumq[ue]
ad verè solum diligat, Deum solum obseruet, illiq[ue] ardenti desiderio seruiet. Quia quām
pauperē impossibile est lapidem suscipere Angelicam sapientiam, tam impossibile est
exigatur Deum suscipi posse in tempore, rebusq[ue] temporarijs, & corde terreno. Secundūm,
vt Deo magis ac magis vñtri semper desideret, nec vñquam in hoc desiderio sa-
tiati queat. Tertium, vt quicquid dicitur & est afflictio, paupertas & despectio,
hoc nollis magis, quām sibi, cupiat & optet. Tum illa: Dic mihi, ait, fili charissi-
In quibus me, quæ est paupertas hominis interioris? Et hanc ille similiter in tribus consi-
tribus in- terner pau- stere respondit. Primum est, perfecta ab omnibus extra Deum creaturis abstra-
pertas ctio. Secundūm est, strenua hominis interioris & exterioris humilitas. Tertium
consistat, est, studiosa deuotio, & mens continuè in æternitatcm subleuata. Rursus illa:
Psuper- Quid est, inquit, pauper: aspirtus? Neque enim, ait, vñquam scire potui, quid
tas verain consistit. Primum est, vt quis sic se gerat in hoc tempore, vt nihil sciat præter
quot sita. se & Deum. (Secundūm, vt Deum extra se non requirat, sed in ipso Deo in se
præsente contempletur æternam salutem. Tertium, vt nullum spiritale
bonum cum proprietate de loco ad locum secum ferat, neque creaturarum
imagines creaturali modo secum ad lectum portet, sed nudo & euacuato
corde cubitum perget. O quām nobilis est hæc vita, & quām iucunda quies, sic
pura conscientia indormire in Deo, tametsi super saccum straminum iacueris,
dummodò liber & absolutus ab omnibus desiderijs non diuinis fneris. Tunc
Domina: Non debet ergo, ait, M. Eckardus, venerabilis Pater noster, cōcionem
suam, quam facturus est, extra cellam suam ad suggestum deferre? Non, inquit
ille: Hic enim spiritus ex vulgo nascitur: & quo impræmeditator, co & acce-
ptior. Tum illa: Planè, ait, haudquaquam mihi de vulgari hominum sorore esse
videris. Respondit pauper: Sol iste, qui Colonie radiat, etiam Parisiensis illu-
strat oppidum. Quod cùm illa apertius sibi dici postularet, respondit pauper,
non id sui muneris esse, quandoquidem M. Eckardus: coram adesset. Tunc ita-
que M. Eckardus: Quisquis, inquit, veritate intus destitutus est, foris eam
diligat, & sic eam intus intueri. Tum Domina: Abundè, ait, prandium istud
compensatum est. Et ille: Tuum igitur, inquit, sit Domina mihi, vinum quo vñ
sumus, rependere. Et Domina: Liberer, ait, plures adhuc questiones mouerem.
O! secreto igitur vt dicas mihi, vnde quis opera Spiritus sancti in anima sua co-

Fx tribus gnosceret debeat. Respondit ille, quod ex tribus illa cognoscantur. Primum est,
opera Spi li indies corporales res atque delectationes, amor q[ue] naturalis, in ipso decrescat.
ritus san- Secundūm, si continuè in diuino crescat amore & gratia. Tertium, si ex amore
cti in ani- ma solci. ac strenuitate quadam ad benefaciendum proximis suis, quām sibi ipsi, propen-
sior sit. Et vnde, ait illa, bonus quisque scire poterit, num in oratione vel exer-
citio suo Deus sibi præsens adsit? Hoc, inquit ille, similiter ex tribus intelligi po-
test. Primi, ex obiecto illo, quod electis suis Deus impendere solet, quod est se-
& quibus pientia cali contemptus, & ad sufferenda quilibet aduersa animi promptitudo. Secundūm,
Dei scia. ex gratia augmento, quod pro mutui inter Deum & ipsum amoris pectoratur.

magnitudine. Tertiò, ex hoc quod nūquam Deus ab homine discedit, quin non
nam ei veritatis demonstret viam. Rursus illa: Vnde quæso, ait, sciri potest, si
sancta hominis opera pro gratissima Dei voluntate fiant? Ex tribus, inquit ille, Trips opa-
Primum est, si perpetuam habeat conscientię puritatem. Secundò, si se nūquam rum Deo
extra Dei vniōnem auerterat. Tertium, si Pater cælestis suum in ipso Filium p-
riat incessanter. Tum verò M. Eckardus. Planè, inquit, si nunc debitum omne
tam integrè solutum forer, ut hoc, quo vñi sumus, vinum: plures animę iam celi
interessent gaudijs, quæ etiamnum flammis Purgatorij exuruntur. Ait pauper:
Quod iam deinceps exoluendum est, M. Eckardo incumbit. Ille verò respódit,
seniori pro ætate deferendum esse. Et pauper: Sine, ait, dilectionem operari.
Nam sine accidēte operatur. Et Domina ad pauperem: Dic mihi, inquit, Pater,
vnde scire quis poterit, se Patris cælestis filium esse? Respondit pauper: Ex tri-
bus. Primum est, si cuncta opera sua ex Dei amore perficiat. Secundum, ut cum
humili resignatione omnia æqualiter de manu Domini suscipiat. Tertium, ut
spem atque fidutiam suam finaliter in solo constituat Deo. His dictis, sic M. Ec-
kardum pauper affatus est: Dic mihi Pater, vnde aduertere licet, si virtus in ali-
quo iuxta supremam excellentiam suam operetur. Cui M. Eckardus in hæc
verba respondit: Fili charissime, æternæ veritatis discipulus & indagator ita
viuire debet, ut quicquid auditu percipit, moribus & vita exprimat: sicque di-
positus erit, ut nihil amplius possideat, quam verbis possit exprimere. Sicut e-
nim Verbum sempiternum à Patre æterno generatur, sic voluntas Dei, effici-
ens causa est omnium creaturarum. Præstet hæc nobis misericordia Dei no-
stri. Amen.

Tribus,
an Patris
cælestis
filius s.,
dinosci.

COLLOQIVM D. IOANNIS THAVLERI THEOLOGI, ET MENDICI, CONTINENS PRAECLAR- RISSIMUM QUODDAM EXEMPLUM HOMINIS PERFECTI, Vnde doceri pos- sumus, ut in omnibus pro Dei voluntate ac ordinatione, eodem semper animo ac resignati esse de- beamus.

VI T olim insignis quidam Theologus, qui annis 8. precibus con-
tinuis à Domino id cupiebat obtinere, ut ipsi hominem quædam
ostenderet, qui eum viam veritatis edoceret. Cumq; vice quadam
vehementissimo huius rei flagraret desiderio, vox quædam cæli-
tus lapsa, ita ipsum allocuta est: Exi foras ad limina templi, &
offendes illic hominem, qui te viam veritatis edoceat. Exiēs igi-
tur, inuenit Mendicum quendam diruptis, sordidis, lutoſis pedibus, cuius uestes
in vniuersum vix tribus obulis supputares: quem salutans, ita affatus est: Det
tibi Deus prosperum manū. Respondit mendicus: Non memini me vñquam ad-
uersum manū habuisse. Et Magister: Eia, inquit, ut fortunatum te faciat Deus,
quid ita loqueris? Respondit pauper: Sed nec infortunatus aliquando fui. Et il-
le: Felix es tu, ait, quid sibi hæctua verba volum? Et pauper: Nunquam, ait, in-
felix sui. Rursus itaque Magister: Saluet, inquit, te Deus, iam nunc apertius lo-
quere: neque enim capio quid dicas. Tum pauper respondit: Libéter id faciam.
Optabas mili Domine Magister prosperum manū, & ego me nunquam aduer-
sum manū habuisse respondi. Quando enim fame premor, Deum laudo. Si fri-
Nnnnn gus pa-

gus patior, si grando, si nix, si pluvia cadit, si aura serena est vel turbulenta, Domum laudo: si miser sum atque despectus, Deum similiter laudo: & ideo nunquam triste manus mihi contingit. Optabas etiam fortunatum me fieri, & ego nunquam me infortunatum fuisse respondi. Nqui enim cum Deo vivere, certusque sum quicquid ille facit, non posse non esse optimum. Vnde quicquid ipse vel dabit, vel euenire mihi permittebat, sive gratum id esset, sive contrarium, dulce vel amarum, latet id tanquam optimum ab ipso suscepit, & ideo nunquam infornatus fui. Dicebas præterea, vt felicem me faceret Deus: ad quod ego similiter, nunquam me infelicem fuisse, subiunxi. Soli nanque dinixa voluntati inhærente statui, in quam sic integrè omnem meam transfudi voluntatem, vt quicquid ille vult, & ego velim. Et hac de causa nunquam infelix fui, cùm, vt dixi, illius duntaxat voluntati inhærente velim, & meam ipsi voluntatem ex integrè resignarim. Hæc cùm Mendicus ille retulisset, ita eum rursus Magister affatus est: Quid, obsecro, dicitur essem, si te Dominus maiestatis in abyssum demergere vellat? Et ille: In abyssum, inquit, me demerget? Et reuera si id faceret, duo mihi brachia sunt, in quibus eum amplexarer. Vnum est vera humilitas, & hoc illi suppono, atque per ipsum sacratissimè humanitati ipsius unitus sum. Alterum, idemq; dextrum, est amor, qui diuinitati ipsius unitus est, atque per hunc ipsum circumplexor, ita vt mecum ad infernum descendere cogeretur.

BreuiSSima ad Deum via, quæ.

Rex pso. priè quis.

Optatius autem multo mihi foret, in inferno cum Deo esse, quam vel in celis sine illo. Ex his igitur Magister ille didicit, veram resignationem cum humilitate profunda, correspondiosissimam ad Deum semitam esse. Dehinc iterum ex illo mendico percontatus est, vnde venisset. Cui ille, à Deo se venisse, respondit. Cumq; Magister, vbi Deum reperisset, sciscitaretur: Ibi, inquit ille, vbi creaturas omnes dereliqui. Et Magister: Vbi vero, ait, Deum reliquisti? Respondit pauper: In mundis cordibus, & hominibus bonæ voluntatis. Et Magister. Quisnam, ait, es tu? Respondit ille se regem esse. Sciscitante Magistro, vbinam esset regnum ipsius: In anima sua id esse, respondit. Sic enim, ait, & exteros & internos sensus meos regere noui, vt cunctæ affectiones & vires animæ meæ, nihil subditæ sint. Quod profecto regnum cunctis mundi huius regnis præstantius esse, nullus ambigit. Et rursus Magister: Quid, inquit, ad hanc te perfectionem perduxit? Respondit pauper: Nimurum silentium meum, sublimes meditations, & vnius cum Deo. In nulla re, quæ Deo minor foret, quiescere potui. Iama vero Deum meum inueni, & in ipso pacem & quietem habeo sempiternam. Amen.

SERMO, SEV EXHORTATIO QVAEDAM FIDELIS, VT NBS AD ADVENTVM DOMINI NOSTRI & mortem præparare debeamus, & de diuersis iudicis Dei super filios hominum.

H mortales, mortales, enigilate, obsecro, à somno peccatorum & multiplicitum vitiorum, & per vitæ synceram emendationem, aduersus ineffabiles illas miseras, calamitas, angustias, quæ in severissimo Dei iudicio, præsertim à malignis spiritibus, creto certius vobis occurrent, dum adhuc licet, vos sedulè præmunite. Ecce enim iudex vester præforibus assistens, paratus

Tunc est vnicuique reddere secundam opera illius. Dum ergo tempus habetis, & Dominus inueniri potest, discite vos, quæso, ab omni peccato ad ipsum convertere, & illius gratiam obseruare. In illa nanque extrema hora cum multis, qui modò seipso decipiunt, periculosis agetur, quam ipsi aunc cogitare sufficient. Quando verò sapientia & salutis omnis principium est timor Domini, operæ pretium facturus videor, si eorum, quæ timorem hunc in nobis confirmant, breuiter admonuero. Proinde nonnulla fideliter exponam, de diuersis illis iudicijs Dei, quæ animabus è corporibus emigrantibus obuenire solent, idq; faciam, quatenus intellectu humano rem tantam consequi licet, quemadmodum secretis amicis suis Deus ea reuelare dignatus est.

Morientium itaque ex hoc seculo migrantium hominum in summa quatuor genera sunt: In primo genere statuuntur sancti perfecti quæ homines, plenè iam depurati, ita ut accipiendis quibusvis Dei donis, ab æterno quidem præparatis, optime idonei existant. Quibus ex hoc seculo demigrantibus, nulla superest luenda pena, sed statim omnis lætitia, consolatio & quiete, quibus in perpetuum perfruentur, eis eadem ratione exhibentur, qua illisipsis perenniter sunt perfruituri. Ad hos propriè spectat dulcis vox illa Domini: *Venite benedicti Patri mei, posidete paratum vobis regnum à constitutione mundi.*

Secundi generis homines, sunt variè differentes. Horum aliqui ad prædictum perfectionis gradum à Deo fuerant vocati: verùm ad res transitorias, siue ad proprium sui amorem commodum & utilitatem conuersi, non purè yixerunt. Alij verò ob ingenij sui subtilitatem, intellectusq; abusum, à veritatis via ad peregrina aberrantes, sibiq; placentes, suis proprijs sensibus falsisque verbis arroganter inhærent: sicutq; sunt profundis ingenij in profundos prelabuntur errores. Et quanquam hi speciem quandam præ se ferant vitalis doctrinæ, seducunt tamè miseri semetipso, & omnes suos testatores à via veritatis in errorem & mortem æternam. Tales mortem experiūtur longè omnium formidolissimam atque periculosisimam, propterea quod sanis Ecclesiæ Doctoribus non acquieuerunt. Sunt & alij in hoc secundo genere, & hi quoq; à Deo ad priorem, quem prædiximus, perfectionis gradum vocati: quam tamen quia in vita sua obtinere neglexerunt, ideo necesse habent illam vel in extremis impetrare, cùm anima de corpore iamiam distrahaenda est. Quod certè tunc fit tam varijs & horrendis mortibus, vixita dicam, quot quantasq; per omnem vitam profisi abnegatione suffere debuissent, adeò vt penas infernales hoc ipso tempore sibi ferre videantur. Idcirco verò terribili hac angustia nunc premuntur, quia videlicet humili abstractaq; sui custodia intus proximam veritatem non sunt sequuti, sicut à Deo & sanctis Doctoribus ad hanc inuitabantur. Alij deniq; huius secundi generis homines sunt, quibus magna tum spiritualia, tum corporalia dona, siue per naturam, siue per gratiam sunt collata: cuiusmodi sunt omnis generis Prelati, necnon sacerdotij dignitate fulgentes, Religiosi item, incliq; quiq; & claustrales: præterea quibus vigor ingenij, sensuumq; dotes inditæ sunt. Denique quotquot iurisdictionem & potestatem in alios exercēdam à Deo sumperunt, siue spirituales, siue seculares iudices habeantur. Huiuscmodi hominum vita quam suo non respondeat officio, iuxta ordinationem Dei, sed seipso potius querant, commoda yonentur temporalia, vel honorem appetant.

Matth. 13, 43

contra honorem & iustitiam Dei , tum sanè nimium formidabiles experientur angores in morte. Quinetiam illorum nonnulli perditionem inueniūt sempiternam, multoq̄ damnantur grauius, quām ipsi Iudei & pagani. Nonnulli verò in Purgatorijs pœnas inexplicabiles detruduntur, nec eas breues quidem, sed ad extremum iudicij diem calamitosissimè sufferendas.

III. Tertium genus ab hoc seculo migrantium, sunt vulgares & plebeij. Horum quoque duplex habetur differentia. Nam alij peccatis omniſti mortalibus, ad extrema detinunt. Sed quia nonnullis virtutibus eorum vita resplenduit, à Domino conseruantur, ne prorsus pereant. Et hos homines multis modis vltro citroq̄ per misericordiam suam venari & propellere solet, quatenus adveram peccatorum suorum pœnitentiam adduci queat. Sic & in morte cum eis agitur clementius: non pœnæ nimium graues, non austera iudicia Dei moritris ingeruntur, ne fortassis in diffidētiam prolabantur. Igitur ad Purgatoriū deducti, mirum, quām terribilibus ibi pœnis diuexentur, quæ interdum ante iudicij diem non finiuntur. Iam illi, qui magnis peccatis in vita sua inquinati & affusefacti, vsque ad mortem pœnitentia procrastinant, & in fine cum modica contritione moriuntur: adeò seueram iusti iudicis iracundiam aduersum se concieant, vt in pœnas detrūfi, supplicia quædam velut infernalia subire, & in his extremū Dei iudicium expectare cogātur: dum interim adeò plectūtur grauiter, vt nesciant misericordię locum sibi supereſſe apud Deum. Quæ pœna omnium atrocissima iudicatur. Iratus enim illis Deus, omniū illorum memoriam & curam abiecisse videtur, quandiu meritas luendi pœnas tempus hoc durat. Sed nec permittit iustus ille Iudex, vt pro hisipſis sancti & amici sibi homines intercedant. Quod autem attinet ad pœnam Purgatoriū, certè minima illuc pœna, & acerbior & vehementior multo est, quām quodus sit supplicium huius temporis omnium etiam atrocissimum, quātunq; ingens humana mens illud excogitare possit. Alij deinde communium hominum, in Dei timore viuunt, sibiq; cauent à peccatis: communicant etiam Ecclesiæ Sacramentis iuxta institutionem ipsius Ecclesiæ. Sed interim circumferunt & impunita prætereunt vnoſia delicta. Cūm igitur ad extrema deuenerint, mitius quām priores Dei iudicium experiuntur. Nec impune tamen euadunt, quin mortui cogantur expiare pœnas tam venialium peccatorum, quām illorum mortalium, quæ prius aliquando commissa, licet confessi sint, non debito tamen pœnitentia dolore expiātrunt. Ceterū quotquot, Dominō Deo permittente, nūc in variis afflictiones incident, aduersa itidem tristiāe voluntario gratoq; animo suscipiunt, hi non solūm à prædictis malis angustijsq; liberi sunt, sed etiā ſuorūq; iamæternæ consolationis vberitate refocillantur, & cæleſtibus planis gaudij perfui merentur.

Quarta. Quartum tandem genus morientium eos omnes complectitur, qui peccatis mortalibus obnoxij, vitam finiunt citra contritionem & Confessionem. Hinc mirum damnati vocantur & sunt, quibus in ipso mortis articulo miserrimum. Ingeritur ſpectaculum, nempe vastum illud pœnarum tormentorumq; chaos, ac dira congeries perpetuū illis duratura. Iam tum ibi ſentīt vermem cōſcientię, qui non moritur: ſentīunt & gelēnam ignis, qui nō extinguitur. Quod ad bonos Angelos attinet, hi ſe honorum morientiū præbēt custodes, & in extremo quidem angustijs feruore cōfirmāt animam ipſam circa ſuperiores ipſius vires, quo ſic ad-

Afflitiones. Damnam di: quidam ipſo mor- tis articulo ſpecta- lo ſpecta- emi ſi. t. Morte. 9. Quartum tandem genus morientium eos omnes complectitur, qui peccatis mortalibus obnoxij, vitam finiunt citra contritionem & Confessionem. Hinc mirum damnati vocantur & sunt, quibus in ipso mortis articulo miserrimum. Ingeritur ſpectaculum, nempe vastum illud pœnarum tormentorumq; chaos, ac dira congeries perpetuū illis duratura. Iam tum ibi ſentīt vermem cōſcientię, qui non moritur: ſentīunt & gelēnam ignis, qui nō extinguitur. Quod ad bonos Angelos attinet, hi ſe honorum morientiū præbēt custodes, & in extremo quidem angustijs feruore cōfirmāt animam ipſam circa ſuperiores ipſius vires, quo ſic ad-

Damnam di: quidam ipſo mor- tis articulo ſpecta- lo ſpecta- emi ſi. t. Morte. 9. Quartum tandem genus morientium eos omnes complectitur, qui peccatis mortalibus obnoxij, vitam finiunt citra contritionem & Confessionem. Hinc mirum damnati vocantur & sunt, quibus in ipso mortis articulo miserrimum. Ingeritur ſpectaculum, nempe vastum illud pœnarum tormentorumq; chaos, ac dira congeries perpetuū illis duratura. Iam tum ibi ſentīt vermem cōſcientię, qui non moritur: ſentīunt & gelēnam ignis, qui nō extinguitur. Quod ad bonos Angelos attinet, hi ſe honorum morientiū præbēt custodes, & in extremo quidem angustijs feruore cōfirmāt animam ipſam circa ſuperiores ipſius vires, quo ſic ad-

Sc adiuta, non frangatur nimio tentationū impetu, né ve succumbat territa dæmonum adspicere nimium horrendo. Quo tempore sanctus quoque Michael vñ cum cælesti exercitu sententiam Iudicis præstolatur, vt animam, quā Deus pronuntiauerit, statuat. Quod deinde ad malos angelos attinet, hi non secus, quām ferissimi leones in prædam inhiacutes, circumferuntur & insidiantur moriturjs, dum horum animas in omnibus viribus, per quas consensum aliquando præbuerunt diabolis suggestionibus, grauissimè constringunt, conantes quibus possant modis animam secum pertrahere in æternę damnationis barathrum. Accedunt illuc & infernales dæmonum principes, & principales veluti duces & capita septem peccatorum mortaliū: accedit, inquam, simul ad mortitum, suum in eo locum requirentes. Et secundūm quod homo plus minūs ve peccauit, & sic absque contritione, vel prævia licet contritione & Confessione, absque tamen satisfactione & perfecta emendatione, ad extrema deuenit: secundūm hoc etiam plus vel minus infirmo omnia sua peccata & vita cum terribili & ineffabili horrore, ad animum reuocant, obtrudunt, & impropereant, vt desperet. Ad hæc, operæ pretium est animaduertere triplicem tentationū viam, quibus humani generis inimicus, ut plurimum solet impetrare iam in extremis constitutos. Primum eos aggreditur, vt peccatorū antea commissorum incurios, negligentesq; faciat, nimirum lactans eos s. lsa quadam spe seu præsumptione, & præsumpta confidentia d^e Dei misericordia, manente interim tepida cordis contritione, tunc præsertim, vbi quis adhuc sui compos est, & animo valet. Reliqua duæ temptationū viæ locū habent in angustia mortis, videlicet desperatio de Dei bonitate, & perfidia seu infidelitas. Verum qui primum temptationis laqueum superauerit, à posterioribus damna non sustinebit. Interim & homo rationalis te nunc appello, vt præcellentem creationis tuæ cōditionem intelligas. Authorem habes tibi Deum, qui te formanit ad imaginem & similitudinem suam. Redemptorem habes Deum, qui te morte tam acerba, tam ignominiosa vindicavit, abstraxit & euexit ex iplis fauibus inferorum, vnde nullus tibi patebat egressus. Ille verò, ille Pater ac Dominus tuus, te nunc querit, totum se te tibi effundit proximatq; Nec id s. nel tantum: sed etiam numerum te vocat secundūm abyssum miserationum suarum, qui nihil tuorum indiget, pro te sollicitus, tibi prouidus agit: idq; multo fidelius ac libentius, quām vel tu queas astimare, vel ille amicis suis velit reuelare. Eapropter non est homo Christiane, cur peccatorum tuorum vel magnitudine, vel multitudine desperes. Pius Deus cor contritum & humiliatum non despiciet. Imò quacunque hora peccator de via sperans, ex animo ingemiscit, gratia illi non negabitur. Primum tamen salutis gradus est, declinare culpam: Secundus, non desperare veniam. Vbi verò morbum ingraescere senseris, & ad extrema deuētum erit, sequere cōsilium hoc longè saluberrimum. In primis piorum sanctorum hominum orationes & exhortationes adhibendas sunt. Nec parum conducit, tales homines morientibus præsentes adesse. Iam pietatis opera, quæ post mortem, non absque fructu, homini possunt applicari, simpliciter consulūs est, eadem in mortis necessitate constituto præstare, cùm alioqui neque prius quidem, neque posterius præsidia spiritualia & quæ sunt illi necessaria. Singulariter profuerit & illud, vt huiuscmodi verba dicantur ab infirmo, vel ad aures eius elata voce clamentur: Domine Deus, ego sum miser homo ille, quem tu pro paterna boni-

Qualis
miseria
tua agom

Tentatio-
num dia-
bolica
via quo-
tuplex.

Gen. 1..

Hortatio
ad misere-
cordie
Dei fiduci-
dum.

Psal. 60.
Duo salu-
tis gradu-

Quid tibi
iam iam
moritudo
faciendæ.

Quid me-
rificis au-
ribus in-
gerendum.

bonitate & potentia tua creasti propter teipsum & ad teipsum. Domine Iesu Christe, ego sum ille miser, quem tu per ignominiosissimam & innocentissimam mortem tuam redemisti ab omni potestate inimici. Tu ergo solus imperium habes & potestatem super me. Domine Deus, ego sum homo miser, quenam tu saluare potes secundum abyssum misericordiae tuarum. Experiencia copertum est, & Sanctorum auctoritate comprobatur, huiuscmodi verba morientibus recitata, mirum in modum prodesse.

Paradi-
gma

Fuit vir quidam fide dignus, cui in extremis a sensibus alienato, haec verba in aures in clamabatur, qui ad se reuersus, vedit tres sibi dæmonum turbas assisteret, scip iam penè ad tartarum fuisse relegatum. Porro quoties vnum ex supradictis tribus verbis proferebatur, vna dæmonum turba aufugit, donec simul omnibus prolatis, omnes quoque dæmonum turbæ recederent, nec eum amplius tentare poterant. Idem ipse ait, quod cuicunque verba supradicta in aures inclamarentur morituro, aut ab ipso cogitarentur, haudquaquam périre posset. Benedictus Deus, qui utilissimam hanc institutionem, alioqui mundo incognitam, per amicos suos pro nostra salute revelare dignatus est. Adhuc autem in qualibet afflictione, & præsertim in mortis angustia positus, ea quæ sequuntur, diligentissime obseruabit. Primum, seipsum, id est, interiora sua ingrediens, afflictionis seu mœroris sui se impeditis causam inuestigabit. Secundum, tam coram Deo quam hominibus, potissimum autem coram Confessore suo, ex corde sese reum proclamabit, humiliiterque fatebitur, se peccatis suis ea meruisse. Tertiò, passionem suam cum Christi Iesu passione conferens, quam nihil omnium hominum afflictio in illius cōparatione sit, contuebitur. Quartò, seipsum ea passione indignum reputans, ex intimis animæ suis medullis Deo gratias ager, quod se sibi conformem facere dignatur, qui in hoc seculo positus, nunquam absque afflictione fuit. Scip sponete pro acceptissima illius voluntate ad eam offeret ac resignabit. Denique sic ad se cum sua afflictione venienti, Dominus minus Datus quinque dona largitur. Primum est, quod omnia illi peccata remittit. Secundum, quod pro hac illi amaritudine diuinam suam ostendit faciem. Tertium, quod suo illum corde adstringi, velut mater, vnicum filium sum. Quartum, quod sui ipsius & Dei illi largitur cognitionem. Quintum, quod tanta illum consolatione perfundit, ut humano solatio facilis carere queat.

1. Consultissimum proinde fuerit, ut ante omnia paci ac puritate cordis maximam quisque impendat operam. In pace enim, nec alibi omnino, factus est locus Dei. Porro huic paci impendi suffragatur, ut sublimis quisque corpus spiritui subditum reddat, viresque corporales & sensus suos refrænet, coerceantque. Dehinc, ut cum omnibus, quantum in ipso est, pacem habeat, nec aliquem sine necessitate contristet: tantaque firmitate cor suum Deo vnitum feruet, ut nihil eum dolore afficiat, nisi quod Deum ab ipso prepedire, vel Deo displicere possit. Haec enim semper haud leuiter stimabit, & minora quotidiana peccata, quæ forte duplex à admiserit, ita auersabitur, tantumque ponderabit, quantum alius aliquis grauis domino simum mortale peccatum: siccum per omnia vitam suam instituet, ut nemo ex ipso aliquod patiatur offendiculum. Sane huiusmodi iustis hominibus quadruplex à Domino mensura confertur. Primum, mensura bona, cum illi omnian.

Cui qua. 1. peccata remittit. Sectundum, mensura plena, cum eum ad familiarem tanta cum mensura confessio. 11. benevolentia admittit amicitiam, ac si nulla vnguana peccata perpetrasset. Tertiù, mensura.

Psal. 76. 11. mensura.

Qui qua. duplex à admiserit, ita auersabitur, tantumque ponderabit, quantum alius aliquis grauis domino simum mortale peccatum: siccum per omnia vitam suam instituet, ut nemo ex ipso aliquod patiatur offendiculum. Sane huiusmodi iustis hominibus quadruplex à Domino mensura confertur. Primum, mensura bona, cum illi omnian.

1. peccata remittit. Sectundum, mensura plena, cum eum ad familiarem tanta cum mensura confessio. 11. benevolentia admittit amicitiam, ac si nulla vnguana peccata perpetrasset. Tertiù,

men-

mensura conferta, cum ita cum in sua gratia confirmat, ut deinceps haud facile queat in peccata recidere. Quartus, mensura supereffluens, cum omnis sensus illius sua gratia adimpleret, ita ut quicquid audiat vel videat, simul cum illis in Deum, ipsum laudando ac glorificando, se se conuertat, cunctaque verba, opera & vita illius, prorsus deuota, virtuosa atque diuina efficiantur. Amen.

QUATVOR NOTABILES PRAEPARATIONES, POTISSIMVM AD FELICEM MORTEM, & quomodo tempus deperditum recuperetur.

 VAN DO QVIDEM sancta mater nostra Ecclesia Catholica sepius nos cohorteatur, quo ad Domini aduentum nos preparare debeamus, de quatuor hie præparationibus loqui decreui, quæ & cunctis scitu perquam necessaria sunt. Quatuor namque sunt, ad quæ, priusquam adueniant, præparari nos oportet. Si enim donec adfint præforibus, aduersum ea nos præmunire diffidemus, haud dubie damnum patiemur. Primum sunt motus sive paſſiones animi, videlicet gaudium, dolor, ſoſa, timor, amor, odium, desiderium seu concupiſcentia, fuga seu abominatio, ira, leuitas, foliatio, præſumptio, anxietas, inuidia, &c. Aduersus huiusmodi omnino præmuniendus est animus: alioquin ſe occaſiones ingerunt, quæ ad ea animū inclinant, facile vitū aliquod, priusquam ipſe aduerteret, homo incurrit. Quod profecto tota diligentia præcauendum eſt. Nam etiā peccata venialia & leuiores culpe, Dei gratiam & amicitiam non abrumpant penitus, faciem tamen Domini, ſupra omnem æftimationem lucundissimam abſcondunt. Quandiu enim ſe magnis, ſive minutis, peccatis inhaeremus, eam intueri non poſſimus. Peccatum etenim, quantumvis minutissimum, magis supersanctissimo Deo inuictum eſt atque aduersum eſt, quam cuicunque etiam mortali res quælibet, quæ in hoc ſeculo fieri poſſit, qualifcunque demum fit illa, quam tanque humanum queat ingenium excogitare. Vnde totis agendum eſt viribus, ut non ſolum Deum non amittamus, ſed & ut benignum, amabilem, familiarem ipsum habeamus iugiter, & ſuauitate ad ipsum nos omni tempore conuertere poſſimus, nec ab ipso alieni aut remotores efficiamur, quod tamen haud dubie peccata, licet minimæ, efficiunt. Ceterum peccata quotidiana non Confessione tantam deleantur. Imò ea conſitendo ſcrupulosius, & ſibi & alijs pretiosum tempus subtrahere, nec neceſſarium, nec vtile, nec laudabile eſt. Sola enim mortalia peccata & venialia illa, de quibus dubium foret, utrum mortalia ſint, conſittere obligamur: nec vila alia omnino. Cetera omnia facilius citius per deuotam cordis ad Deum conuerſionem expiantur. Imò tanto cum feruore huiusmodi amorofa poſſet fieri conuertio, ut si quis vniuersa totius mundi peccata commiſſet, per eam ex toto diluerentur. Deleantur etiam venialia peccata per meditationem & exercitium Dominicæ passionis, per orationis Dominicæ aut generalis Confessionis deuotam enuntiationem. Item reſa ſacram deuote audiendo, & benedictionem exceptiendo, dulcissimis nominibus Iesu & Mariæ genu flectendo, aut inclinando, reverentiam exhibendo: pectus tundendo ac inclinando, pariterque dicendo:

Dico,

Deum, propitius esto mihi peccatori: Aqua lustrali sese adspergendo, & peccata sua recognitando cum contritione: infirmis aut alijs quibuscumque Dei amore ministrando: Corpus Dominicum dignè percipiendo. Denique pro deuotionis ac strenuitatis in exercitijs iam dictis magnitudine, ipsa quoque venialia delicta, & mortalia quoque oblitioni tradita, magis ac magis expiantur. Secundum, ad

II. Quale sit, Dominici corporis puum verò & optimum opus est, Dominicum corpus in Sacramento percipere. Ad hoc quisquis sese præparare negligit, non paruæ se negligentia reum facit. Vulgo dicitur: Qui sponsam tum demum instruere & exornare molitur, cùm præsens est sponsus, nimis diu distulit. Ita & is, qui iam iam accessurus, nūc primùm ad tāta sese parat mysteria, haud dubiè serò id agit. Porro ad dignam Communione m̄ tria requiruntur. Primo, cōscientia mūndā, ad minus à mortibus vitijs. Secundo, animus recollectus atque vnitus, ad minus eo quo communicamus tempore. Tertiò, præsens deuotio. Deuotio autem ex duobus nascitur. Primum est, vt immensam bonitatem atque beneficia Dei quisque reuolvens, quām incomprehensibilia multipliciter sibi ille bona contulerit, simul aduertat. Hęc enim ad deuotionem, ad amorem, ad gratitudinem cogitata inuitant, prouocantq. Secundum, vt maxima charitatis indicia à Salvatore in omni vita illius, operibus, diris afflictionibus & a narissima demum morte sibi exhibita, perpendat. Ipse namque Salvator ait, vt in suī commemorationem illius Sacramentis communicemus. Tertium, ad quod nos præparare debemus, magnæ sunt aduersitates, tristitia, egrotationes. Hęc nimis prævia consideratione sunt præueniendæ & expectandæ: animoq; priusquam ingruant, sepius imprimendum, vt eas multa cum patientia ac mansuetudine à Domino suscipere velimus. Interim verò tranquillo corde nos ad eas Domino resignare debemus. Ita faciendo, si postmodum aduersitas aliqua irruit, fit non parum tolerabilius. Quilibet namque improvisa afflictio siue dolor, nullo dubitante, maiore in dolorem ingerit, quām si ad eam sciens quis se præmuniat. Et nos igitur in valle lacrymarum & terra afflictionis constituti, omni die, imò horis omnibus aduersitatem expectare debemus. Quanta verò, quamq; multa, aut cuiusmodi, vel à quibus nos Creator noster pati voluerit, in omnib; integro cor de resignari simus. Quartum, ad quod nos præparari oportet, certissima mors est. Ex omnibus, quæ homini accidere possint, nihil morte certius est. Statutum est quippe semel omnibus mori. Nec tamen ipsa mortis hora, loco vel conditione, aliquid incertius est. Merito proinde quisque mori addiscere, vitia atque defecus suos trucidare, & iterum atque iterum mori deberet. Nam sic facienti, mortem rādem mitior securiorq; occurrit, eo quod mori duxerit in consuetudinē, mortem expectarit, & animo sèpe præuiderit. Sanè quotidie volūtatis propriæ atque concupiscentiarum mortificationi insistentum foret. Quantā enim huiusmodi in Deo mors utilitatem adferat, quis explicet? Qui sic mori didicit, mortem nō expauescit, sed vt vitæ introitum latuſ excipit. Inde scriptum est: Beati mortui, qui in Deo non moriuntur. Incundissima planè res est, in Dei voluntate mortuum esse. Verū nullum exercitium siue modus, nulla cogitatio, nulla deuotio in extē: enim vel utilior vel melior esse poterit, quām seipsum diuinæ ex integrō voluntati resignare. Fieri namque non potest, quin in huiusmodi resignatione ab hac luce diicedens, ad cælestia regna confessum euoleat. Sicut enim nihil omnia

IV. **H**ebr. 9. Cuīram mōrē nō tñ uendit Apoc. 14. Optima deuotio qaz.

in Deo mors utilitatem adferat, quis explicet? Qui sic mori didicit, mortem nō expauescit, sed vt vitæ introitum latuſ excipit. Inde scriptum est: Beati mortui, qui in Deo non moriuntur. Incundissima planè res est, in Dei voluntate mortuum esse. Verū nullum exercitium siue modus, nulla cogitatio, nulla deuotio in extē: enim vel utilior vel melior esse poterit, quām seipsum diuinæ ex integrō voluntati resignare. Fieri namque non potest, quin in huiusmodi resignatione ab hac luce diicedens, ad cælestia regna confessum euoleat. Sicut enim nihil omnia

nino medij vel pœnæ vel purgatorij ignis in Deum cadere potest, ita nec in hominem hoc pacto per amorem cum Deo vnitum. Nec mors vlla securior, nec vita sublimior perfectior quicquam ad alta magna pertingendi via compedio-fior, quam per dilectionem in Dei beneplacito viuere, illi cuncta committe-re ac resignare, siue dare velit, siue auferre, idque pura ac simplici intentione, qua oculum Deum, nec quicquam omnino suum, neque seipsum in tempore vel æternitate requirat & intendat. Hic modus, hoc exercitium, modos omnes cunctaque vincit exercitia. Denique haec quatuor præparations ad Dei amicos spectant. Quæ parata erant, ait Euangelista, intrauerunt cum eo ad nuptias, non quæ se præparare moliebantur. His enim cælestis palatijs ianua præcludebatur, licet iam tum suæ præparationi insisterent, & oleum emere festinarent. Cæterum & iureuendo nullam harum se nosse Dominus protestabatur, & ita infeliciissimè foris remanserunt. *Dum igitur tempus habemus*, suæ quisque præparationi insi-
statur, ut cum præparatis virginibus admitti quandoque & ipsi mereamur. Libet hinc quærere, quo pacto deperditum tempus vñquā recuperare quis possit, cum nullum sit tam breue & velox temporis momentum, quod non totum cum omni virtute ac facultate nostra Deo Creatori debeamus. Sed hac in parte consilium sanissimum præstat. Auertat se quisque cum omnibus tam supremis quam infimis viribus suis ab omni loco & tempore, scilicet in illud Nunc æternitatis recipient, ubi Deus essentialiter in stabili quodam Nunc existit. Ibi neque præteritum aliquid est, neque futurum. Ibi principium & finis vniuersi temporis præsentia adiunguntur. Ibi, in Deo scilicet, deperdita omnia reperiuntur. Et qui in cõ-suetudinem ducunt, sepius sese supra creatuæ omnia leuare, atque in Deum in animabus omnium præsentem se immergeare, atque in ipso commorari, hi numiū fiunt locupletes, immo plura inueniunt, quam deperdere queant. Porro in hac introuersione, siue ad Deum conuersione, quisque se ex integro in Deum transfundere, & ex imo cordis sui ipsum hoc pacto assari debet: O Deus æterne, vtinam vtinam omni illo tempore, quod ab initio mundi ad finem usque seculi deuoluitur, tibi tam laudabiliter, pure, verè ac obedienter vixisse, sicut omnes vñquam homines vixeré, idque in omni virtutum exercitio, in omni affi-
etione, in paupertate, in desolatione, in labore & operatione. O vtinam præ amore ac gratitudine cunctas totius maris vndas per oculos meos plorando deducere, egenos omnes cibo reficere, moestos quoque consolari, & te Deum meum tanta laude ac amore prosequi possem, quantis te & Sancti & Angeli omnes prosequuntur. Haec enim omnia præ omnibus sane quam libenterissimè facerem. Profectò quisquis hanc in corde suo voluntatem perfectè ac re ipsa tenet, dubitare non debet, quin ita eana æquissimus ille Iudex sit suscepturus, ac si eandem opere complefset. Velle namque facere, & fecisse, tantundem valent apud Deum, si tamen perfecta sit voluntas, & opus virium nostrarum facultatem excedat. Denique & neglecta omnia atque deperdita, in ipso quoque Dominice passionis pretiosissimo thesauro reperire ac recuperare licet: sicut in orationibus suis, & eiudem passionis meditatione quidam à Domino meruit certior fieri, sic ipsum alloquente: O electe ac prædilecte fili, satis superius amor tuo vulneratus sum: & amoris lachrymæ ingentiaque desideria tua mea vulnera sanant. Vnde meipsum tibi inclinans, simul dolens queror tam raros iuueniri, qui mea voluntate onera leuare, meisque dolendis miserijs & angustijs com-
pati

Ooooo

pani ac misereri, cùm tamen ex meæ passionis deuota meditatione immensum referant fructum. Quæsius ergo homo ille, quidnam ei Dominus prestare vellet, qui in suis crebrò vulneribus commoraretur. Ad quod Dominus benignè respondit: Quisquis necessitatibus meis miserationis affectum impendens, aliquoties per diem & noctem passionis meæ meditationi insistit, nouem inde utilitates cōsequitur. Prima est, quod inde à peccatis omnibus mündatur, & quicquid neglexit, ex meis illi meritis restitutur. Secunda, quod ad resistendum securè hostibus suis ita confortatur, ut nullum ex ipso triumphū referre queant.

- I. Tertia, quod ad bona quæque opera, diuersasq; virtutes peragendas, vires accipit.
- II. Quarta, quod quamlibet breuissima eam cogitatione reuoluat, semper anima illius in mea gratia renouatur.
- IV. Quinta, quod deuotè eam commemoranti libenter ipse commoror.
- V. Sexta, quod arcana mihi à Deo Pâtre manifestata, illi similiiter pandam.
- VII. Septima, quod ante mortem illius ad perfectionis eum perducam apicem, & defunctum cum charissimis ataliciis meis remunerabo.
- VIII. Octaua, quod nihil eorū, quæ serid & rationabiliter petit, illi denegabo.
- IX. Nona, quod in morte illi aduersus hostes eius assistam, & de vita æterna ipsum faciam certum atque securum. Amen.

ALIA NOTABILIS AD FELICEM: MORTEM P R A E P A R A T I O.

- I. **D**RIMO, moriturus quisque, ab omnibus rebus caducis ac temporalibus auersus, cum omnibus viribus totog; affectu ad celum Patrem suum, quo ipsi vniatur, adq; terram promissionis sese conuertet, vehementer sicutiens atque desiderans, illuc ipsi pro ineffabili bonitate illius gratas agere, & laudis perenne sacrificium immolare. Ipsam quoque Matrem misericordiæ, omnemq; celestem exercitum deprecabitur, quo in hac sibi necessitate assistere, sèq; ex hoc exilio ad iucundissimam societatem suam perducere velint. Secundò, nihil omnino quibuslibet bonis operibus suis, quæ se meminir peregisse, inniterur, sed firma fiducia in dignissima Saluatoris nostri merita, profundissimumq; immeasurablem misericordiæ illius pelagus, & dirissima vulnera ipsius, cum vniuersis peccatis & negligentijs suis sese immerget, inclinabit, atque deinitter. Nam vel minimum Saluatoris vulnus ad delenda omnia omnis peccata abundè sufficeret. Hæc Quid tibi, itaque peccatorum enoritati & districto Dei iudicio opponere debet, ne in ne despenses, agendam. in desperationis profunda mergatur. Hæc enim est Christiana atque Catholicæ fides nostra, quæ neminem fallere potest. Et maxime curanduni est, ut tota devotione Sacraenta Ecclesiæ, per quæ merita Christi singulariter illi imperiuntur, cum perfecto nunquam Deum offendendi proposito, tempestiuè percipiatur. Tertiò, non metu penarum infernalium, aut alias ex quouis seruili timore se peccasse dolebit, sed quod fidelissimum Patrem, piissimumq; Dominum suum, à quo tot tantaq; se meinir beneficia perceperit, innumeris malis cogitationibus, verbis, operibus, ac negligentijs offenderit, id maiori ipsum dolore afficiet, quam poena omnes, quas peccatis suis promoruit. Hæc contritio ex amore nascitur: & raro præstatur ihs, qui ad mortem vsque vita correctionem procrastinant. Quartò, immobiliter, firmiter, atq; simpliciter sanctæ Ecclesiæ Catholicæ fidei inhæredit in humili subiectione ac obedientia sub Pastoribus atque

Atque Doctoribus, qui à tempore Apostolorum nunc usque eandem instituere
aequo gubernarunt, nec dubijs quibuslibet respondere, aut cum ipsis disceptare
consentier. In illa namque extrema hora totis viribus hostis tartareus fidei in-
tegritatem in homine labefactare queritur: cui quisquis locum præbet, magnum
salutis suæ discrimen incurrit. Quinto, scipsum ut hostiam viuam, ad summam
Dei gloriam, pro acceptissima voluntate illius offeret & resignabit, ad sufferen-
dum patienter ex vero amore, purè ad honorem ipsius, nec villa alia de causa,
omnem languoris acerbitudinem, ipsam mortis amaritudinem, omnem denique
poenam in tempore & æternitate, quam Dominus ipsis immittere volet: ita ut si
pro voto, mihi adhuc annis & vetera, in omni carnis suæ voluptate viuere pos-
set, pro Dei tamè amore & gloria mortem potius subire velit. Hoc si reuera af-
sequi poterit, ita ut ex pura dilectione, cù perfecta sui resignatione, ad omnia
poenam pro diuinæ iustitiae honore sese tranquillo animo offerat exhibeatq;
neq; Purgatorium, neque Infernum subibit, etiam si solus omnia totius mundi
peccata cōmiserit. Hoc animo iustus ille latro moriebatur in cruce. Cùm enim
mori se débere perspiceret, ita se voluntarium ex amore ad ipsam mortem of-
ferebat, ut si inde eripere se potuisset, haudquaquam id egisset. Libenter enim
pro Dei gloria mortem illam subibat. Vnde & Martyrij gloriam cōsecutus est.
Sexto, passionem amarissimam mortemq; acerbissimam Domini Saluatoris, vix
eiusdemq; ineffabilem charitatem illam, quæ hanc ipsum sponte subire coegit,
sibi proponens, sp̄ritum animam & corpus suum, cum feruenti spiritu, afflita
anima, sauciolaq; & afflito corpore illius unire curabit, simulq; cum ipso in cru-
ce morietur, & sp̄ritum suum in manus cælestis commendabit Patris, immen-
sa misericordia illius tota semper fiducia innixendo, & in fide Catholica san-
ctæ Ecclesiaz simpliciter moriendo. Cor quoque suum in patulum Saluatoris
cor, afflitaq; membra sua, in eiusdem sacratissima vulnera & moriētia mem-
bra commendabit, sèq; totum ad moriendum perfectè mundo & peccatis om-
nibus, soliq; Deo deinceps viuendum, sponte offeret ac exhibebit. Denique cùm
sacro inungitur Oleo, corde Deum rogabit, ut sanguis & aqua, quæ ex mortuo
atque confosso illius corde promanabant, & in sacri Oleiunctione designan-
tur, nobisq; impertiuntur, pauperem ac nudam animam suā ab omni viciorū
forde abluere, sacratissimis virtutibus ac meritis suis ita eam vestire ac exornare
dignetur, ut citra confusionem suo & Sanctorum atq; Angelorum omnium con-
spectui valeat exhiberi. Et hoc pacto securus moriatur. Ceterum tutissimum est,
ut quicquid in extremo decessu se quisq; fecisse vellet, id modò sanus incipiat.
Nam ad mortem usq; protrahere, stultissimum est. Deniq; vitâ sanctâ sancta quoq;
mors comitatur. Quā nobis prestat dignetur Pater, Filius, & Spiritus sanctus, cui
sit omnis laus, honor, & gloria ab omni creatura, per infinita secula. Amen.

Qui bene
mori vo-
lentibus
viuendū.

EPISTOLA D. HENRICI SVSONIS, VIRI SANCTIS- simi, scripta cuidam in extremis laboranti.

Vt mortem animo impetrato cōcipere debeamus.

ABSALON Fili mi, qui mibi det, ut ego moriar pro te? Quis, inquam, fili 2. Reg. 18.
charissime, det mihi amatiissimo in Christo patri tuo, ut moriar pro
te optimæ spei filio meo? Certè etsi corpore non licet mori, tamè cor-
de morior tecum Fili cordis nrei. Corpore quidem procul absurum à te,
OOooo 2 sed

sed animus meus adstat tibi moribudo, idq; acerbis cum lachrymis, pijsq; ac amantissimis querimonij. Quælo te, porridge mihi ægras manus tuas. Quod si ita visum est Deo ut moriaris, firmiter retine fidem Catholica, & lætus moriaris. Gaudes pulcherrimam animam tuam (quæ est, purus, rationalis, ac Deiform & spiritus) ab hoc angusto, misero, & graui carcere absoluendam, ac deinceps sine villo impedimento sua beatitudine felicissime perfruiturā. Namq; ipse Dominus

Exod. 33.

ait: Non videbit me homo, & viuet. Vnū est, quod multos inexpertos in morte perterrere solet, eisq; mortem adfert, acerbā & anxiā, id videlicet, quod dum præteritos annos, dissolu: amq; & malè transactā vitam suam reducunt ob oculos, grandi se debito Deo obligatos sentiunt, neq; in illa hora satis perspicunt, quid ad id facere debeant. Sed hac in parte certū tibi præstabo consilium, ex diuinis literis & ipsa veritate petitum, vt hinc possis omnino securus euadere. Siquidē in diebus tuis perperam te vixisse nōsti, sicut pauci à vitijs immunes viuunt, inde non nimium in extrema hora terreri débes. Postquam Sacramentis Ecclesiæ munitus es, si ea commodè possis obtinere, Crucifixi imaginem tibi ob oculos statuas, eamq; intuearis, & tuo apprimas pectori, atq; in sanguinolēta immensæ misericordiæ eius vulnera te reclina, obsecrans eum, vt in cruentis vulneribus suis diuina virtute sua cuncta peccata tua abluat pro sua laude & tua indigentia vel necessitate, ac deinde fide mea securus esto iuxta Ecclesiæ Catholice fidem, quæ nulla ratione fallere potest, si id firmiter ita possis agere, à cunctis te medijs penitus absolutum esse, & hilariter posse mortem oppetere. Est insuper aliud quiddā, quod in mortis hora cōsiderare debeas, vt morte ipsam eo magis possis contempnere. Regio quædā est, cuius ea (vt fertur) consuetudo est, vt dum quispiam nascitur, omnes cognati eius conueniant, acerbosq; edat ploratus & malè se habeant: dum verò quis moritur, rideant & omnigenis sese recreent gaudijs: idq; hac significatione, neminem scire quanta miseria homini perferenda sit, atque inde lugent nascente homine: & quia ea morte finitur, gaudens homine moriente. Et reuera si quis bene perpendat, hominis nativitas, qua in hunc miserum editur mundi, iure meritoq; mors dici potest, ob calamitates, miseras, & labores illum manentes: contra verò mors corporis meritò noua potest appellari nativitas, ob grauis & molesti corporis abiectionem, & liberam in æternam vitam accessum & introitum. Qui oculos bene apertos habet ad hæc probè agnoscenda, is facilius moritur. Qui autem hæc videre non potest, is ingenti cum querimonia & magna incertæ mortis acerbitate moritur. Vide, obsecro, quæ sit huius mundi calamitas, quæ crucis, quæ afflictiones, quæ angusties & necessitates vndique existant: & si nihil aliud esset, quam metus pro corpore & anima nos solicitans, mutabilisque huius mundi inconstantia, meritò hinc exire appeteremus. Si quid cui prosperum eueriat, rursus decentrīstria & aduersa occurruunt. Multi sunt, qui si quis ex eis sciscitur, dicturi sint, se nullum vñquam in hac vita lætum duxisse diem. Mundus plenus est laqueis, imposturis & infidelitate, nec quisquam alteri fidere potest: siquidem omnes que sua sunt quarunt. Si quis igitur ea causa diutius viuere appetat, vt plura sibi possit coacceruare merita, id quidem valde incertum est, vtrum merita vel debita potius sibi cumulaturus sit. Abundè multum præmij haber, quisquis iucundissimam specie si forma præ filijs hominum faciem semper contemplabitur, & gratissima ciuium cœlestium societate perficietur. Si mortis hora dolet & acerba est,

tamen

tamen quandoque ferenda est. Nemo vñquam à mortis lege exceptus est. Itaque qui non est hodie, cras fortè multo minus apud & paratus erit. Plerunque cum ex parte etiam peccata augentur: multoq; plures dexteriores, quam meliores sunt. Si præsens mors amara est, tamen omni amaritudini semel finem imponit. Age igitur fili mi, cor, manus, & oculos in cœlestem leua patriam, atque ex animi affectu eam saluta. Resigna voluntatem tuam in Dei voluntatem, & sis liber hac in parte. Quicquid ille tecum agere volet, siue sit ad vitam, siue mortem, id tanquam optimum de illius manibus accipe, etiam si id hac vice fortassis nō agnoscas. Noli timere, en sancti Angeli tibi assistunt, tēq; vndeque cingunt & circumvallant: & benignissimus atque misericordissimus Deus plus quam paterno affectu ex cunctis tuis angustijs te eriperet, si tantum illius benignitati possis confidere. Vale.

DE DECEM CAECITATIBVS, QVIBVS MAGNA ETIAM BONORVM ALIOQVI HOMINVM PARS MISERE

OBCAECATA EST, INTERMIXTIS VARIIS, IISDEM-
quæ cœlestibus Amoris Radicibus, per quas Intellectus mirificè illustratur, & affectus igne sancti Spiritus vehementer accenditur.

L I B E L L U S . P L A N E . P I S S I M V S .

Qui quanquam in vetustis Exemplariis nullius Authoris nomen pretulerit, quum tamen ad spiritum Thauleri, cui familiare fuit nomen suum supprimere, propinquissimè accedat, dignum duximus eius Operibus annumerare.

P R A E F A T I O .

Quancopere, & quanto nostri cum periculo diabolus mentes nostras exceccare moliatur.

 IT A erat lux hominum, & lux in tenebris lucet, & tenebrae am. ^{loan. L} non comprehendunt. INTER innumeras, easdemq; exercitatis malitia sua artes & fraudes, quas serpens ille pestifer & tortuosus humano generi nullo non in opere, loco, tempore moliri non definit, nihil cecitate mentis aut homini videtur perniciiosius periculosiusve, aut ipsi diabolo gratus optatusque. Hæc enim ubi semel animum occupârit, ita miserum fascinat hominem, ut frigescente simul charitate, ab illo seductore fallacissimo ad mométhaneam vitiorum omnium delectationem abduci se patiatur, nihil interim animaduertens mortis in ea latenter aculeum, quo ad totius miseria atque perennium tormentorum chaos lacumq; pertrahitur. Nequit enim serpens ille versipellis, quod quemadmodum nemo ita stupidus est, ut a pertis oculis in foueam sese precipitare velit: ita visu suo ac lumine destitutum,

quantilibet alioqui polleat sapientia, nulla posse ratione præcipitia declinare; Quapropter id cum primis vel maximè necessarium duco, ut interiores intellectus atque rationis nostræ aperiantur oculi, quibus tenebras nostras, id est, peccata & vita nos obcæcantia, & pericula inde cōsequuntura videamus, deploramus, corrigamusq; locisq; & horis omnibus, nec ullo non in opere seu negotio id totis agamus viribus, adeoq; sumus animo peruigili & circunspecto, ne communis salutis nostræ aduersarius, & execrator luminum nostrorum, nouas rursus mentis nostræ oculis offundat tenebras, neve suis nos fraudibus impliceat: sed ut ad aspectum veræ lucis, quæ Christus est, animi obtutus semper habeamus apertos, dum lux præsto est, in luce ambulantes, ne nos tenebrae comprehendant. Ipse nanque Dominus noster Iesus Christus vita est & lux hominum increata, quæ per suam essentiam reuera præsens est & lucet in nuda essentia animæ cuiuslibet hominis, utpote in qua Dei omnipotentis relucet in imagine, eidem inseparabiliter unita manens, idq; tam in malis, quam bonis hominibus, tametsi à sceleratis & impijs, quod ad gratiam & salutem attinet, quam longissime absit. Cùm ergo anima per sui abnegationem fluxis omnibus atque caducis renuntiat creaturis, ab omniq; se peccati delectatione seruat immunem, & ad Deum in seipso præsentem sese conuertit, atque cum vniuersis denique virtutis & defectibus suis humili cum contritione, fide, spe, charitate per vulnera humanitatis in lucem diuinitatis dulcis Iesu se immergit, recipit, demittit: tum demum lux illa increata creatam animæ essentiam suis illustrat fulgoribus, vires eius omnes purificat, & in se felicissime transformat.

Cæterum cur summum hoc & præcipuum bonum, lumenq; verum, quod (vt dixi) nobis intimè præsens & maximè coniunctum est atque unitum, toto corde nec amemus, nec appetamus: ratio in promptu est, quod ipsum nec videamus quidem, neque vera in nobis cognitiæ sentiamus. Quod si & huius exigatur ratio, ea nimis est, quod intellectus & affectus nostri labetum rerum puluere, id est, cōcupiscentia carnis, cōcupiscentia oculorum, & superbia vite, à quibus auerti eos, quæq; in se occidere & extinguerre oportebat, nimirū adspersi, obcæcati, irretiti, sunt, sicut sit, vt in tenebris ambulet, & nesciat quod vadat, donec tandem, nisi resipuerint, exéplo Epulonis illius Euāgelici in exteriores protrudatur tenebras, à tartareis spiritibus pereniter illic excrucianti. Vbi tum demū oculos aperiet pena, quos hic male occluserat culpa. Anima igitur, quæ se sponte à summo auerit bono, atque ad rerum labentium inanisimas transfert vanitates, vana itidem cæcæq; mox efficitur: in qua tum quidem *lux in tenebris lucet, sed tenebra eam non comprehendunt*: illas vero tenebras nunquam à se depellere, nunquam euadere poterit, donec suæ radicibus causas extirpauerit cæcitatis. Quæ ut omnibus euidentius innotescant, operæ pretium nobis visum est, si hinc paulo diffusius proponantur & explicitur. Sunt enim superbia, vana gloria, avaricia, inuidia, gula, luxuria, acedia, suspiciones male, indignationes, contentiones, detractiones, amaritudines, inutiles vel noxia cogitationes, verba & opera vana vel mala, cuagaciones sensuum, dilectio & oblectatio creaturarum, instabilitas, voluntas propria, concupiscentia, consuetudo mala, & id genus alia: quæ dum anima intro inordinatus admittit, conspicit, audit, possidet, illic fit ad diuina, supera & æterna bona, cæca, inops, surda, misera, vt æterna iam non videat,

Joan. 12.

1. Joan. 2.

Joan. 12.

Luc. 16.

Joan. 1.

videat, seu negligat ut modica, paruifaciaturque. Dumque vilia haec caducaque appetit, fit ad Deum clauda: dum gustat eadem, stupida: dum tangit, sordida & immunda: dum amat, insana, gelida, & mortua efficitur. Et ut semel omnia dicam, quicquid siue in memoria, siue in intellectu, siue in voluntate tua; quicquid vel in anima viribus, vel corporis sensibus latet, quod quidem Deus non est, aut cuius ille verissima causa non est, id omne medium quoddam & obicem, tenebras & caliginem, in te noueris effigere, quia Deum ipsum a corde tuo impedit & excludunt, ne per suam in te gratiam lucere possit & operari. Quapropter non modis ea, quae in scipsis manifeste mala & virtus sunt, maentis occulant oculos: sed quaedam etiam in se bona, indirecte illius aciem destringunt & illaqueant, dum illis abutimur: ut sunt, verbi gratia, cibus & potus, molientes vestium, deliciae, societas hominum, naturalis pulchritudo & amabilitas creaturarum. Ex quo sit, ut haec omnia vita nobis sint, aut certe multo cunatum more ac sobrietate vivenda, si diaboli laqueos subterfugere volemus. Peccator itaque impoenitens, iusto quidem Dei iudicio, tam densis inuoluitur tenebris, adeoque monte sit cæcus, ut nec ante se prospiciat euentura sibi horrenda Dei iudicia, nec post se peccatorum suorum, quae admisit, multitudinem, gravitatem, turpidinem recordetur: à dextris non videat, ut ipsi fallacissima mundi imponat vanitas atque prosperitas: à sinistris nec aduertat quidem, ut per aduersa atque contraria probetur: supra se immensam non attendat Dei bonitatem, non innuera quae ab illo perceperit beneficia, non bona in cælestibus preparata: quin & infra se tormenta, quae promeruit, sed & intra se incomprehensibilem vilitatem & indignitatem suam, peccatorum multitudinem, virtutum excellentiam, & quid denique iuxta illarum perfectionem aut facendum sibi, aut uitandum sit, minime compleetur. Ambulat enim ut cæcus, teste Propheta, *quis Dominus peccauit?* ideoque nihil mirum est, si modis in immunditate ac turpidinis lucum, modis in lapides odij & obstinationis, atque ad extremum, quod huiusmodi plerunque visuenter solet, in desperationis foveam cadat & precipitur. Jam vero si peccator ex horrendis vitiorum tenebris ad lucem emergere atque redire volet, quando suis viribus nihil boni posset, id cum primis illi erit necessarium, ut sancti Spiritus implorata gratia, à cunctis supradictis sese medijs, vi torum occasionibus, tenebris graviter ac strenue auertat: ieiunis, eleemosynis, orationibus, bonis operibus incumbat, virtutibus item obtinendis, cunctisque in se Dei charismatis ac donis cumulandis nauet operam: & per Sacraenta Dei in Ecclesia Catholica emundare corpus, & quantum quidem in se est, Deo omnipotenti modis illud omnibus preparare continet. Enimvero cuncta haec eximia quædam Dei munera sunt, & spiritualia lumina, nostræ collata in subsidium infirmitati, quæ animam illis inherenterem purgant mirifice, institutæ restituunt originali, diuina illustrant gratia & exornant, docentes tamen ad lucem eam perducant inocciduam, niquam finiendam. Ut enim Augustinus ait, habet iustitia lucem quandam suam, qua perfundit & illustrat animam inherenterem sibi. Anima vero à luce se iustitiae auertens, quanto magis querit quod inueniat contra iustitiam, tanto plus à luce repellitur, & in tenebrosa demergitur. Sed ut nostrum persegnamur institutum, haudquam huc densissimas illas & quasi palpabiles adiuturi sumus tenebras, innumeraque pericula & peccata, quibus obsec-
Sophia
Augustinus.
Aug. 11.
bus.
cantur.

cantur Iudei, Pagani, Mahometistæ sive Turcæ, Hæretici, Catholici laici publicè scelerati, eorumq; Prælati spirituales, & seculares Principes graui bus in uoluti peccatis, sacerdotes quoque impij, & Monachi Ordinem suum non recte obseruantes, quos irreformatos vocant: de quibus omnibus & singulis multa & penè infinita dici possent, ut videlicet bona eorum pars, hac procellosissima tempestate suis erroribus, vitijs, concupiscentijs, proprijs voluntatibus indul-
Philip. 3. geant, militent, obsequantur: *quoniam Deus venter est, & gloria in consuſione ipsorum, qui terrena ſpiunt: sicut paulatim vitiosa accedente consuetudine & pertinacia, indurescant, & fiant rebelles lumini, detineanturq; à diabolo captiui ad ipsius*
1 Cor. 24.
2. Tim. 2. *voluntatem:* & tandem ceu decem illis Aegyptijs percussi plagi, exemplo Pha-
raonis suas tenebras, seu illarum causas & occasiones ament, vel etiam (quod
**multo perniciosius est) pro lumine quodam defendant, eligant, amplectantur.
His, inquam, prætermisſis, de X. hic cæcitatibus, quarum quæque in tria vel plu-**
ra membra subdividitur, nostra instituetur oratio, quas plerique non medio-
Coloff. 1. criter boni, & homines Religiosi, bonæ alioqui conscientiæ, qui specialiter à Deo
vocati sunt in fortē ſandorum in lumine, periculosè interdum incident & incur-
runt, ut vel nunc formo excusso loetifero, oculos aperiant, illuminetur à Chri-
ſlo, ut filij lucis ambulent, priusquam eos tenebræ comprehendant. Et licet plu-
res multo quām hīc enumeratae sint, inuenire fit cæcitates, quæ pijs & religiosis
imponere ſoleant, iſtæ tamē decem instar decem illarum plagarum Aegypti,
omni homini, quocunque in ſtatu vixerit, exemplum præbère debebunt &
poterunt, ut oculos mentis aperiat, cæcitates, peccata, & pericula ſua, ipſis et-
iam Aegyptiorum plagi multo ſepe horribilia, in quibus tametsi per ea ob-
cēcatus fit, velut in lumine ambulat, (quod quidem omnium pernicioſiſſimum
effe quis nōn videat) diſpiciat, inuestiget, corrigat: quæratq; Deum & Domi-
nūm ſuum, dum inueniri potest: inuocet eum dum prope eſt, priusquam acceptiſſi-
mum hoc gratiæ elabatur tempus, & horrendum incurrat iudicium Dei om-
nipotēis.

*Nobilitas & præstantia animarum quanta: quantum ab ea ipſa degene-
ravit anima: vilitas item corporis, & ſpiritualis profe-
ſiūs neglēgencia quanta.*

CAECITAS I. CAPVT I.

NVNC igitur, quo primam queas peruidere cæcitatem, quæ circa teipſum est, puta animæ tuæ nobilitatem & deformationem, corporis item vili-
tatem, atque ad malum omne propensionem, vtq; ſimul aduertere po-
ſis, quo pacto in ſpiritualibus progrediendum tibi fit: aperi, quæſo, oculos mé-
tis tuæ, & vide primò excellentiam, nobilitatem, dignitatem, pulchritudinem
Animæ animæ tuæ, vtq; videlicet à ſummo illo rerum omnium opifice Deo ab æterno
principia præuifa atque dilecta, & oportuno tempore ab eodem iuxta magnum & ſenili-
nobilitas tudinem ſuam præclarè & excellenter admodum condita fit, non qualitercūque,
quanta. ſed vt æterna, immortalis, incorruptibilis fit, & Deum Creatorem ſuum per in-
tellectum cognoscere, per voluntatem eligere & amare, per memoriam denique
1. Cor. 2. in ſuo poſſit iugiter pectore circumferre: atque ita templum fiat celſiſſimæ ſem-
perq; venerandæ Trinitatis, & thronus æternæ sapientiæ, id eſt, Domini nostri
Iesu

Iesu Christi. Jam de dignitate tua, vt innumera Sanctorum testimonia omit-tam, vnicum hoc D. Augustini dictum attulisse satis sit, qui ait: Vis nōsse, & anima, ingenitam nobilitatem & pulchritudinem tuam? Aduerte tātam eam es-se, vt vnigenitus Dei Filius, *prænatis hominum forma speciosus*, ipsam concupie-
 rit, totqe actanta pro te fecerit, pro te pertulerit redimenda. Hæc igitur & alia
 multa, quæ nec verbis consequi licet, dum profunda mēcum ipse considerati-
 one perpendo, vix memet capio præ stupore & admiratione super cætitate &
 ingratitudine nostra. Enim uero si animæ tuæ præstantiam, nobilitatem, splé-
 dorem, dignitatem limpida contemplatione peruideres, forsitan non cape-
 res te ipsum præ gaudio & exultatione, quin & deficeres viribus. Quando verò
 ex horum ignorantia, infinita in te mala succrescunt, ut pote ingratitudo, tri-
 stitia, pusillanimitas, negligentia, pronitas ad peccata quæuis & vitia, contra-
 quæ ex notitia & contemplatione dignitatis animæ tuæ innumera sunt haud
 dubiè bona nascitura, puta amor, gratitudo, erga tam munificentissimum ama-
 torem & Conditorem tuum deuotio, gaudium, pax, magnanimitas, propensio
 quædam ad virtutes omnes bonaquæ omnia, atque ad extrellum fortitudo, ro-
 bur & virtus aduersum tentationes omnes, vitia, defectus: age iam, quæso, pro
 virili excutere de puluere, quem antiquus ille & versatus hostis tuus solet ad-
 spergere oculis, eotqe mentis tuæ aciem obtundere & obscurare: discitoque assi-
 duè contemplari Deum, & te ipsum, simulque animam tuam, tam ingenuam ac
 mobilem, ferre semper in manibus, custodire à vitijs, & ab ipsa morte sempi-
 terna, virtutibus ac bonis exornare studijs & operibus, ne vñquam exitate ob-
 nubilata ac hobetata, seruitute prorsus indigna atque fœdissima Carni, Mundi,
 Diabolo ceu vile mācipium seruire cogatur, quæ præ creaturis omnibus in hu-
 manitate Christi Iesu capit is nostri connexa atque vñita est summae & excellē-
 tissimæ Diuinitati, idqe nexus quodam & vñione, dignationeque prorsus stu-
 penda & ineffabili, quamqe idem Deus ac Dominus noster præ cælo dilexit &
 terra vehementius, necnon immensis ac impatibilibus penis doloribusque
 suis à morte perpetua in pristinam asseruit, redemit, vindicauit libertatem. A-
 gnosce ea propter & homo dignitatem tuam, & diuinæ consors factus naturæ,
 noli in veterem vilitatem degeneri conuersatione recidere. Memento, cuius ca-
 pitis & cuius sis corporis membrum: reminiscere, quia erutus de potestate tene-
 brarum, translatus es in Dei lumen & regnum: Per Baptismatis Sacramentum
 sancti Spiritus factus es templum. Noli tantum habitatorem prauis de te acti-
 bus effugare, & diaboli te iterum seruituti subiucere, quia pretium tuum sanguis
 est Christi. Sed ne forte prolixior sim, vide secundo loco animæ tuæ deformati-
 onem per culpam. Ipsa nāque anima nobilis per auersionem sui à summo & in-
 commutabilis bōno, sua videlicet origine Deo Opt. Max. & inordinata in instabiles fluxasqe labentis seculi creaturas, atque ad semetipsam conuersionem &
 amorem, supra quām capi possit, vilis, fœda, execrabilis, indigna, ab ominabi-
 lis facta est, non quidem mutata substantia, sed viribus deformatis ac superna
 destitutis gratia, ita ut sit quædam *abyssus* misericordiæ, inuocans *abyssum* diuinæ mi-
 sericordiæ, vsque adeò in omne præcepis atque propensa malum, & non sit pec-
 catum vñllum, cui non vieta succumberet & cōsentiret, nisi misericorditer suum
 protegeret opus is, qui piè condidit, excluderetqe ille ab ea peccandi vel volun-
 tatem, vel occasionem, vel facultatem. Siquidem *prauum est cor hominis* & ig-
 Psal. 41.
 Iterem. 17.
 scruta-

Ppppp

scrutabile, quod nemo absque gratia singulari, & quidem magna, peruestigare potest: atque nec sic quidem, etiam si multum proficerit ad prauitatis sue videndum finem pertingere quispiam ac penetrare valebit. Opus est igitur frequenti conscientiaz perillustratione & examine, crebraque interioris pariter & exterioris discussione hominis tui, ut videas, quam Deo rationem reddas Villicationis tue, non de praeteritis modo peccatis & negligentijs, sed etiam de presentibus futurisq; virtijs, cunctisq; perceptis ab eo beneficijs, donis, charismati bus: necnon passionibus & vitijs seu defectibus occultis, animam tuam obsecantibus, vt vel sic vtcunque discas nosse te ipsum. Certè si peccatricis animaz, aut diomonis cuiusquam tetterimam speciem, aut etiam peccata tua, ut sunt in seipfis, perspicue videre posses: corde simul ac sensibus mox desiceres, nec subsisteres in hac vita, p. & terrore nimio & horrore seu abominatione visu turpitudinis.

Mat. 18:18 Atende ergo, & recognita annos tuos in amaritudine anima tua, per singularem 13. la peccata tua discurrendo: & vide quām vilis factus sis nimis, iterans vias tuas malas, statuens abominationes, & multiplicans offensiones tot & tantas, ut iam peccatorum tuorum nec dinumerare multitudinem, nec grauitatem & turpitudinem satis expiare, diluere, abolere per te sufficias, licet omnes maris vndas deducas per oculos tuos. Ideoq; præuenias (quælo) in confessione faciem Domini,

Mal. 6:6 lauando per singulas peccatorum noctes lectum conscientiaz lachrymis tuis, te ipsumq; mortalibus cunctis deteriorem iudicans, in abyssum propriæ vilitatis ac nihil tui te demergas, in diuinæ præsentia maiestatis cuncta vitia tua cernentis ambules humiliter ac reuerenter, pudeatq; te quod pīssimum Patrem tuum tam grauiter offendisti & inhonorasti, atque sub hominibus denique vniuersis tecte humilies atque demittas, donec amissam Salvatoris (quem tuis vitijs crucifixisti) gratiam recipore, per eiusq; merita primam innocentiaz stolam recuperare merearis: sicq; in te descendere dignetur Spiritus adoptionis filiorum, restimonium perhibens spiritui tuo, quod filius sis Dei: audiasq; mellifluam eius vocem, quod verè Deus Pater in te complacet sibi. Vanum est enim tibi aliquam consolationem quererere, sive ad contemplationem surgere, nisi prius manducaueris hunc panem doloris, & in te spiritus adoptionis filiorum descenderit. Ve autem acrius compungaris, scias Deum summo odio, prosequi peccata omnia, eademq; vehementissime auersari, punire, persecuti: aded. vt nec Angelis quidem, nec hominibus pepercere, & ne errata hominis inulta abirent, in semet ipsum tandem ea receperit punienda. Vnde nec aliter, quām pro tuorum iudicare poterit ratione operum vel meritorum.

Rom. 8:11. Deinde iam tertio vide, quām non animaduertas perspicue, neque attendas multiplicem corporis & exterioris hominis tui vilitatem, indignitatem, spuri ciem: quæ nimirum tanta est & in conceptione & vita & morte, ut nec Doctores oēs verbis eam cōsequi possint. Quid est enim caro hæc absq; anima, nisi sacrus stercorum, putre cadaver, esca fetida vermiū? Quæ qui a nō satis animaduertis, sit ex hac cæxitate, ut te nō humilies, neque, ut reuera es, vilem te sentias: sed magis vana quadam gloria, turgidus, & aliquid te esse, cum nibil sis, persuasum habens, te ipsum prorsus miserè seducas. Fit etiam hinc, ut pro tuendo, souiendo, conseruando corpore, plus multo, quām pro animali g̃ nobiliōr, sollicitus sis, imò vilissimq; carnis desiderijs, cōmodis, oblectamētis, s̄pē contra Deum, præstantisq; animæ tue salutem, indulgere & faci facere non verearis, cuiusq; obsequendo,

Vitas corporis humani quæria.

Col. 6:6.

quando sensibus, & putenti morem gerendo cadaueri, animam lögè prestantis
hūmam obliuioni tradas, hostibusq; tuis sempiternis deuastandam cruciatibus,
cæcus & stolidus derelinquas. A pert s igitur mentis oculis, profundissima cum
humilitate inspice vilitatē tuam, castiga carnē, frænum iræ sensibus, inordinata
restringe desideria, & carnē spiritui, spiritum verò subijce Creatori: perpe-
tuab id age vigilatia, quādā in hoc mortali degis corpore, ne aduerterit spiritum
sele erigat, néve rebell et vñquam, ne, dum sensibus ad externa vidēda & amāda
laxas habenas, mox intus à diabolo vasto quædā interioribus oculis offundatur
tenebraz, atq; ita tandem cælesti destituaris gratia, dicente Domino: Non perme-
nebit sp̄ritus meus in homine in eternum, quia caro est.

Genet. 6.

Neglectus frequentis discussionis Conscientie quādā periculofus.

CAPVT II.

Quarto est & alia omnia perniciossimma ignorantia, & neglectus seu in-
curia veri profectus, statutus tum interioris, rū exterioris hominis: dum
teipsum negligis discutere, reformare, & obseruare in omnibus cogita-
tionibus, verbis & operibus tuis, ne forte Ratio tua sit erronea, curiosa, sibi
placens & tumida, proprio inkærens iudicio, obstinata, pertinax, indocilis:
Memoria etiam, ne vanis & sordidis occupetur ac distra hatur imaginibus: Vo-
luntas propria, ne seipsum querat, & irrefignata sit: Ne amor item, odium,
gaudium, cæteraque affectiones rebus vanis matulentur, aut sordidentur vitijs:
Ne vim concupisibilem avaritia, gula, luxuria defœdent: Ne irascibilem leo
superbiæ, canis iracundiæ, bafiliscus inuidiæ deuastent: Ne per visum, audi-
tum, gustum, siue loquela, Deum offendas, & vel teipsum lœdas vel prox-
imum. Ad hanc quoque negligentiam pertinet, quod animo vigili & attento te-
ipsum minime obseruas, nec exploras satis, quantum tibi accedat virtutis,
quantum adhuc desit tibi, & quibus denique etiamnum vitijs implicitus sis: at-
que ita sit, vt hinc teipso semper cæcior stupidiorz sis. Est eapropter vel maxi-
mè necessarium, si qua tibi proficiendi cura est, vt fundum intentionum, mo-
tusque affectionum, virium & sensuum tuorum, perpetua custodia, iugiquæ
tui obseruatione obserues: & sicuti alid, quādā vel externæ vel internæ
poscat ratio vocationis tuæ, siue ad dexteram, siue ad linistram inclinari te
fenseris, teipsumq; inordinatus querere, priuatumq; seu commodum, seu
honorem, seu voluptatem expetere, ibi confessim tete propter Deum abneges,
excas, mortifices, relinquas, Dei honorem ac beneplacitum in omnibus purissimè
queras, spectes, intèdas, atq; in charitate, humilitate, cæterisq; virtutibus indies
proficere, succendi, illustrari, transformariq; & desideres, & modis omnibus
cōtendas: moxq; vbi pestifera semel enecata, superbiæ, avaritiæ, iræ, inuidiæ, gu-
la, luxuriæ, & acediæ germina è radicibus repullulascere notaris, (Nunquam e-
nim dum mortale hoc circumferas corporis, ab his penitus securus eris) renouato
ea proposito, diuinog; piè humiliterque implorato auxilio, feruenter retun-
das, ne te vtcunque è vitorum emersum tenebris, rursus noua quadam propriæ
voluntatis, cupiditatis, delectationis in creaturis caligine intolunt, at deinceps
de paulatim versa in consuetudinem, ceu densa quadam nube, vel crassis qui-
busdam pellibus mentis obtutus contegant & obscurent, atque ad extreptum in
anieriam ac tenebras protrudant sempiternas. Enim uero yndecunque menti
Ppppp a quædam

IV.
Neglige-
tia profe-
ctus sp̄iritu-
tualis.

quædam sese ingerat caligo, seuera mox discussione conscientia, oratione feruenti, humili pœnitentia, vita morumq; correctione, sinceraq; tuijphus & rerum omnium abnegatione, ac profunda in tutum demersioe hilum, eam profigare, & ad iucundum licebit veritatis redire lumen, quandiu quidem ista mortal is agitur vita, & gratia tempus perdurat. Sed heu videoas plerosque forinsecus quidem, quod ad speciem attinet, rectam Sanctorum tenere viam, qui tamen intrinsecus propria & voluntate & cupiditate abundant: quibus proinde nunquam dabitur ad altiora proficere, nunquam veram cordis obtainere pacem. Cur hoc? Quod leuiter nimis ad omnem vel prosperitatis vel aduersitatis inclinantur flatum, nec interno cordis sui fundo inuigilant, nec in puritate custodiunt, diuinisque sancti Spiritus commonitionibus & instinctibus perabnegationem sui neque obtemperant, neque faciunt satis, nec denique viua quædam strenuitate ac diligentia in diuina assistunt præsentia. Et quia oculos mentis à simplici Dei lumine in eis radiante foras ad multiplicitatem auertunt, in tenebris manent, nec illuminantur à Deo, sibijsq; incogniti, multiplices & instabiles in viribus, & in sensibus inexplicebiles: magisq; ex bona quadam consuetudine, quam ex amore feruenti id, quod faciunt, agunt: plurisq; faciunt bonorum actuum externorum & numerum, & magnitudinem, quam intentiōnem puram, & flagrantem erga Deum amorem. Ideoq; nec experiūtur quidem, vt in eis viuat Deus secundum plenitudinem gratia suæ.

*Essentia & bonitas Dei ut periculosè ignoretur: eius presentia & dilectio ubique quanto negligatur cum diffendio, quamque damnabiliter canens illius ad homines amor nullam penè recipi-
as vicem ab eis.*

CAECITAS II. CAPVT 3.

IAM ut secundæ à nobis explicitur ratio cæcitatis, principio attendere te velim, Christiane Lector, quod cum ex vera cognitione & contemplatione summi & vniici Dei Creatoris nostri, eiusq; potentia, sapientia, bonitatis, amabilitatis, & ceterarum illius perfectionum omnis gratia, virtus, sanctitas, pax, gaudium, beatitudo in nostras promonet animas: sicut è diuerso ex negligentia eiusdem & ignorantia, quæque mala passio, tepor, acedia, tristitia, amaritudo, iniquitas, instabilitas, damnatio nascitur: ea propter summo studio, indefesso conatu, totisq; viribus & artibus suis, ex acerrimo in nos odio notwithstanding diuq; malignus id agit spiritus, ut mentes hominum nullo non tempore in hac Dei cognitione & meditatione impedit, remoretur, obcæcer, quo tandem ad perennes eos secum tenbras poshit abducere. Ne igitur diutius tam perniciosa detinearis cæcitate, procul abiectis cogitationibus, curis, & occupationibus quibuscumque te impedientibus, vni soli puro ac libero vacando corde Creatori, mentis aperito oculos, & vide Deum ac Dominum tuum viuam quandam esse substantiam, perpetuam, infinitam, actum purum à nullo pendentem, & omnifariam perfectissimum: Trinitatem summam, virtutem vnam, indiscretam maiestatem, Patrem, Filium, & Spiritum sanctum, in personis trinum, in substantia unum verum Deum, omnipotētē, vnius simplicis & incor-

*I.
Essentia
Dei.*

& incorporex, intuisibilis, incircumscrip^tæ nature, sine deformitate per seculū, sine quantitate magnum, bonum citra qualitatem, absque tempore sempiternum, vitam sine morte, sine infirmitate robustum, sine niendacio verum, absq; sicut ubique presentem, sine loco totum ubique, sine extensione impletentem omnia, absque contradictione ubique obuium, sine motu cuncta transcendentem,

- absque statione manente intra omnia, cuncta creantem sine indigentia, absq; labores moderantem vniuersa, absque sui initio cunctis initia dantem, citra sui mutationem quæque facientem mutabilia, magnitudine immensum, virtute omnipotenter, bonitate præcipuum, sapientia inestimabilem, in consilijs terribilem, iustum in iudicijs, cogitationibus secretissimum, operibus sanctum, affluentem miserationibus, erga errantes patientissimum, erga peccatores pietissimum, semper eundem ipsum aeternum, immortalē, incomparabilem, quem nec dilatant spatia, nec locorum angustia premit, nec vlla coarctant receptacula, non voluntas variat, non necessitas corruptit, non demulcet prospera, nec mœsta perturbant. Cui nihil tollit obliuio, nihil reddit memoria: cui præterita non transeunt, nec futura succedunt. Cui nec origo initium, nec tempora incrementum, nec casus finem dabit: sed ante secula, in seculis, & per secula viuentem. Cui est perennis laus, aeterna gloria, summa potestas, singularis honor, regnum perpetuum, nunquam finienduni imperium per indefessa & immoralia secula. Qui attingit à fine usque ad finem fortiter, & disponit omnia suauiter in numero, pondere & mensura: qui sua aeterna maiestate, celitudine, profunditate, opulentia, nobilitate, dignitate, perfectione, potestate, sapientia, gloria, pulchritudine, charitate, pietate, bonitate, dulcedine, benignitate, amabilitate, ceteris que virtutibus suis, quas omnes enarrare nemo sufficeret: adeò vniuersum tum Angelicum, tum humanum excedit intellectu, imo & desiderium, vt si cælum terræ libris replerentur, vastissimumque pelagus omne atramentum foret, & omnes creature scriptores, citius mare totum scriptoresque cuncti deficerent, quam vel minimam bonitatis aut cuiusvis alterius virtutis illius absoluarent partem. Imo si cunctorum corda mortalium simul vnitæ, hâc ipsam minimam bonitatis suæ partem, quantum quidem in hac liceret vita, feliciter degustarēt, mox omnia præ amore scinderentur & gaudio, viribusque deficerent, nisi sancti Spiritus temperante gratia, desuper corroborarentur. Usque adeo nanque Deus sublimis & glriosus omnem nostram excellit capacitem, vt verius rectiusque per negationem ac remotionem omnium, quæ de eo nostro possimus intellectu cogitare vel assequi, quam per eorundem affirmationem, diuinissimo teste Dionysio, cognoscatur. Quando vero tam sublimis, tamque glriosus Dominus te miserum abiectumque vermiculum secundum tres superiores animæ vires sibi creatit similem, vt ipsum toto intellectu, memoria & voluntate, non in futura illa duntaxat cælestiæ beatitudine ac gloria, sed etiam in præsenti hæc vita præcipuo cum amore, gaudio, & fructu quadam ex parte contemplareris, & amando possideres: idcirco qua possum fide monitum te velim, ne vel à diabolo, vel à creatura vlla misera caducaque, seu vitio quo^cunque vel passione diuitiis tete obcæcari permittas, sed excusso terrenz puluere cupiditatis, apertisque mentis oculis radiantissimum veritatis lumen deuotias contemplare, sumum illud felicissimum maximè amabile bonum, vnum illud solùm neceſſum, omni cum humilitate ynice amplectere eligitoque, totoque illi corde

Sap. 8.
Sap. 11.

Luc. 10.

Ephes. 4. vno in spiritu coniunctus atque unitus inhære, *solicitus seruare unitatem spiritus in vinculo pacis, quo ab summo illo præstantissimō magistro anima tua supernis, cœlestibus, diuinis, ac intimis mereatur vngi illustrariq; fulgoribus, donis, charis inatibus, longeq; ditari copiosius, quām vel à me, vel creaturis omnibus dici vel scribi queat, etiam si ad extremum usque iudicij diem nostra se se extenderet.* Hac ipsa nanque de causa idem ille benignus Conditor tuus intellectum tibi contulit, ut non modo bonum malumq; discerneres, verū etiam ut summum potissimumq; bonum, ipsum utique clementissimum Dominum. Creatorem ac Redemptorem tuum, eiusq; gratissimam voluntatem, quatenus quidem in hac vita possibile est, agnosceres intelligeresq;. Dedit itidem voluntatem, ut cognitum toto corde eligeres, appeteres, amares. Memoriam addidit, ut ipsius semper memor, nec unquam obliuiscens, illi constanti perpetuaq; adhæreas charitatem, ab eiusdemq; immenso velut absorptus ardore, in ipso requiesceres.

Prima radix Amoris, Bonitatis Dei consideratio.

C A P V T I V.

Bonitas
Dei, pri-
ma amo-
ris radix.

Mar. 10.

PRIMA igitur, eaq; summa ratio sive radix, qua in Amorem Conditoris cui vehementer inflameris, est frequens infinita Bonitatis eius meditatio. Deus nanque natura bonus est, summaq;, simplex & pura bonitas, infinita charitas, impermixta dulcedo, ineffabilis misericordia, qui vniuersam creaturarum in immensum adeò vincit bonitatem, ut ~~nemo bonus~~ rectè dici queat, nisi ipse solus: à quo quicquid boni creaturis ineft, ceu ex fonte promanauit: cui naturale est, bonitatis sive radios liberaliter ubique diffundere, quemadmodum luci splendorem, & fonti riuulos emittere: qui nihil in vniuerso bonitatis sive expers relinquit. Nam si illam à rebus creatis paulisper subtraherer, nihil utilitatis illæ retinerent. Denique Deus est velut quoddam fluens & refluxus mare, vastissimumq; bonitatis pelagus, quod incessabiliter in omnes suos fluit dilectos, iuxta cuiusque indigentiam & dignitatem: estq; refluxus, & in se trahens vniuersos, quos replet & ditat, cum omnibus quæ habent & possident donis, reposcens ab illis, ut cum laude & gratiarum refusione, refluxus redeantque in ipsum, hoc est, in suam originem: & illi mente purissima, charitateque perpetua adhærent: qui sicut incomparabiliter solus bonus est, ita in immensum pīs mentibus solus est amabilis, totusq; desiderabilis: imò summū istud verū perfectumq; bonū creata omnia naturaliter appetūt, sine quo nec ad momentū subsistere possent. Si ergo hominē propter bonitatem eius diligis, cur Deum tuum non magis diligis, quem tenes virtutem non solum gratuitum largitorem, gratiissimum administratorē, pium consolatorem, solicitem gubernatorem, sed insuper copiosissimum redemptorem, æternum conservatorem, tutorem, glorificatorem? Porro quemadmodum Deus cum omni virtute sua sese totum pure dat & infundit animæ, nihil unquam utilitatis ab ea sperans, sed naturalem illi beatitudinem suam communicare desiderans: ita anima tua cum omnibus viribus suis sese totam ardenter dare & infundere debet Deo, nullum communum transitorium sive æternum ab eo querens, sed solam eius bonitatem, fanticitatem, perfectionē diligens. Laudet igitur usque ad mortem anima tua hanc præ-

Zecch. 52.

prædulcissimum Patrem, non tamen quia bonus est tibi, sed quia bonus est in se, ne dicatur de te: *Confitebitur tibi, quum beneficeris ei.* Est enim qui confitetur, quoniam potes est. Est & qui confitetur, quoniam bonus est sibi. Est & qui confitetur, quoniam simpliciter bonus est. Primus, seruus est, & timet sibi. Secundus, mercenarius est, & cupit sibi. Tertius, filius est, & defert patri. Itaque & qui timet, & qui cupit sibi, uterque pro se agit. Sola quæ in filio est *charitas, non quartus que sua sunt.* Quamobrem puto de illa dictum, *Lex Domini immaculata, conuertens animas:* quod sola videlicet sit, quæ possit ab amore sui & mundi auertere animum, & in Deum dirigere, quia nihil sibi de filio retinere consuevit. Dic ergo supplici deuotæ mente cum diuo Augustino: *Cognoscam te Domine cognitor meus, cognoscam te virtus animæ meæ.* Ostende te mihi consolator meus. *Vix deam te lumen oculorum meorum.* Veni gaudium spiritus mei. Videam te lætitia cordis mei. Appare mihi delectatio mea magna, solatium meum dulce. Inueniam te desiderium cordis mei. Teneam te amor animæ meæ. Amplexar te response cœlestis, exultatio mea summa intus & extra. Possideam te beatitudinem sempiternam, possideam te in medio cordis mei. Amen te Deus meus, adiutor meus, curris fortitudinis mihi, & spes mea dulcis in omni tribulatione meæ. Aperi penetralia aurum mearum Verbum penetrabilius omni gladio ancipi, ut audiam vocem tuam. Illustra oculos meos lux incomprehensibilis. *Fulgora Psal. 143. coruscationem, & dissipate eos, ut non videant vanitatem.* Tribu visum lux inuisibilis, qui te videat. Crea nouum olfactum odor vite, qui post te in odorem vnguentorum tuorum currat. Gustum sana, ut cognoscat, sapiat, & discernat, quam magnam utilitatem dulcedini tua Domine. Da cor, quod te cogitet; animum, qui te diligat; mentem, quæ te recolat; intellectum, qui te intelligat; rationem, quæ tibi ò summa dulcedo fortiter adhæreat. Te sapientem amor sapiens diligit. Prope esto in animo, prope in corde, prope in auxilio, prope in ore, quia *amore languesco.* Domine Iesu, suscipe spiritum meum: Vita mea, suscipe animam meam. Gaudium meum, attrahe cor meum. Dulcis cibus meus, comedam te. Caput meum, dirige me. Melos meum, tempera me. Odor meus, vivifica me. Verbum Dei, recrea me. Laus mea, laetifica animam seruit me. Intra, rogo, in eam, & coopta eam tibi, ut possideas eam, quam fecisti & refocisti, ut habeam te velut signaculum super cor meum. Intra in eam dulcedo summa, ut dulcia sapiat. Lumen æternum, illustra super eam, ut te intelligat, cognoscat, & diligit. Ob hoc enim te non diligit Domine, quia te non cognoscit: & te non cognoscit, quia te non intelligit: & ideo non intelligit, quia lumen tuum non comprehendit: & *lux in tenebris lucet.* & *tenebrae eam non comprehenderunt.* O lux beatissima, quæ non nisi purissimis oculis videri potes. O lux veritatis, ò lucens veritas: ò vera claritas, qua illuminas omnem dominum venientem in hunc mundum, venientem quidem, sed non diligenter: quia qui diligit mundum, inimicus Dei confinuitur. Expelle tenebras desuper faciem abyssi mentis meæ, ut videat te intelligendo, cognoscat te apprehendendo, diligat te cognoscendo. Quisquis enim cognoscit te, diligit te; & obliuiscitur se. Amat te plus quam se: relinquit se, & venit ad te, ut gaudeat de te. O amantisime, amabilissime, benignissime, charissime, dulcissime, desideratissime, præsentissime, pretiosissime, pulcherrime Domine Iesu. O amor, qui semper ardes, & nunquam extingueris. Deus meus, accende me totum igne tuo, amore tuo, charitate tua, iucunditate tua, ut totus

Angustia
oratio.Canticum
Actus 7.Psal. 13.
Canticum.Iacob. 1.
ibidem.

1. Ioann. 3.

Matth. 23 totus dulcedine amoris tui plenus, totus flamma charitatis tuae vaporatus, diligam te Dominum meum dulcissimum & pulcherrimum *ex toto corde meo, ex tota anima mea, ex totis visceribus seu viribus meis*, ex omni quoque intentione mea, cum multa cordis contritione & lachrymarum fonte, cum multa reuerentia & tremore, habens te praes oculis meis, in corde & in ore, semper & ubique, vt nullis adulterinis amoribus pateat locus. Tribue mihi, vt te laudet cor meum, & lingua mea, & omnia ossa mea: teq; semper querat anima mea, & querendo non deficiat. Tibi famuletur mens mea piissime Deus. Tibi suspirat peregrinatio mea. In tui amore ardeat cor meum. In te Deus meus requiescat anima mea. Te contempletur in mens excessu, tibiq; cantet laudes in iubilatione. Et hęc solita in hoc exilio consolatio mea.

De præsentia Dei, & secunda Amoris radice.

C A P V T V.

I. L. **Præsentia & dilectio Dei.** **C**A E T E R V M quod secundo loco de Dei præsentia dilectione q; ubique te præueniente, dicendum est, totius temporis, negligentiæ, cœxitatis, dissolutionis, impuritatris tuae vel hanc præcipuam noueris esse causam, quod pio cum timore, pudore & reuerentia, vultum Dei perpetuū & ubique te contemplantis neutrā reuereris: sicut ediuersò gratiæ omnis, pudoris, & virtutis ingens tibi accederet incrementum, si ambulares coram Deo, dicesq; ex sententia cum Helia: *Venit Dominus, in chius confpectu suo hodie.* Resistē igitur diabolo obsecratori mentis tuae, intentissim oculis vide, vt idem tantus ac talis Dominus Deus tuus, ex æterna & indicibili charitate sua, multo reuera interius veriusq; fese tibi ubique locorum, & maximè in anima tua, præsentem exhibeat, quamvis ipse tibi: quo te in esse conseruet, regat, saluerque. Aque hac de causa, vt ait quidam, magna profecto tibi indicta est necessitas prohibitis, si dissimilare non velis, quum agas omnia coram oculis curata cernentis. **Vide, inquam, ingenti cum lætitia & gratitudine cordis, charissimum Deum,** **Quintissimum amatores, suauissimum sponsum tuum, noctu diuq; perpetuū tibi intentum, ac intime præsentem.** Atque eam ob rem casto cum timore & reuerentia, coram oculis adorande Maiestatis eius semper ingredere, toto illi corde in omnibus placere querens, illiusq; vitare offensas, ad mortem vsq; fidem illi seruans integrum, iniulatanq; omni cum humilitate, castitate, patientia, paupertate, obedientia, simplicitate & dilectione perfecta atque constanti. Ignitis præterea desiderijs atque feruentibus preculis illius suspira & præstolare aduentum, quo semel ab evanescere te periculis & hostibus eripere, & in regnum suum cœlestis transferre, & beatum atque felicem facere dignetur, gratias agens illi, quod ad enim te statum gratuita perduxerit benignitate & misericordia, in quo eum prius ex amore desiderare debeas, quam ex seruili timore fugere. Ut enim iam ante restatus sum, solis hęc hominibus bonae voluntatis scribuntur.

Beneficiū etratōis & gubernacūtōis radicē se- cundūtōis. I. Iuan. 4. **Vide** denique pro secunda ratione seu radice, qua Dei amore incalescas, præuentricem eius gratiam, qua prior te dilexit, creauit & gubernat, vt vel postea non pigeat redamare: de qua dilectione quidam verus Amator dicit: Causa diligendi Deum, Deus est: Modus, sine modo diligere. Causa duplex est, vel quia nihil iustus, siue nihil diligi potest fructuosius, vel quia ipsi prior dilexit nos. Multum quippe meruit de nobis Deus, qui & immeritus dedit seipsum nobis.

Quid

Quid enim melius seipso dare poterat vel ipse? Dignus planè qui redametur, præsertim si aduertatur, Quis, quos, quantumq[ue] amauerit. Quis enim? Nonne is, cui omnis spiritus confitetur, Deus meus es tu, quoniam honorum meorum non eges? Psal. 15.
 Quibus autem pietas tanta exhibetur? Quum adhuc, inquit, inimici essemus, reconciliati sumus Deo. Dilexit ergo Deus & gratis, & inimicos. Quantum, dicit Ioannes: Rom. 5.
Sic Deus dilexit mundum, ut Vnigenitum suum daret. Et Paulus: Qui proprio, ait, Filio non pepercit, sed pro nobis omnibus tradidit illum. Ipse quoqu[ue] Filius pro se: Maiorem, inquit, charitatem nemo habet, ut animam suam ponat quis pro amicis suis. Sic meruit iustus de impijs, summus de infimis, de infirmis omnipotens. Mirum certè est, quod cor meditantis non liquefit ex tantæ dilectionis incendio, neque scinditur ex gratitudinis iubilo. Proinde grata mente exclama cum diuino Augustino: Ioan. 9.
Miser ego, Deus meus, quantum teneor diligere te? Nunc ergo pater orphanoru[m], susceptor pupillorum, exaudi eu[er]atum filiorum tuorum. Scio Domine, quod ingratis disiplacet tibi, quæ radix totius mali spiritualis est, & ventus quidam desiccans omne bonum, & obstruens fontem diuinæ misericordiæ super hominem, qua & mala mortua iam oriuntur, & viua opera moriuntur. Et ob hoc ad te pulso, ô Sapientia, quæ aperis os mutorum, da mihi vocem laudis, vt enarrem vniuersa mirabilitatua, quæ mihi fecisti. Ecce Domine, creasti me cùm non essem. Et vnde hoc mihi, Domine benignissime, Deus altissime? Quæ mea merita, quæ mea gratia, ut complaceret ante conspectum tuæ Majestatis creare me? Non enim eram, & creasti me, non dico stipulam, non bestiam, non serpem, sed paulo minus ab Angelis. Confiteor enim Domine Deus meus, quum me creasti hominem rationis capacem, Angelis quodammodo creasti parvum, quia possum perfici per Verbum tuum, ut veniam ad æqualitatem Angelorum, ut habeam adoptionem filiorum per vniuentum Filium tuum, in quo Rom. 8.
tibi bene complacuit, per virum cohaerentem & consubstantialem tibi & coæternum Iesum Christum, Dominum nostrum, Redemptorem nostrum, illuminatorem & consolatorem nostrum, Aduocatum nostrum, lumen oculorum meorum, spem & vitam animæ meæ, qui nos dilœxit plus quam se, per quem habemus fiduciam veniendi ad te, repositam apud te: quoniam dedit p[ro]teg[er]et te filios Dei fieri, omnibus qui invocant eum, & credunt in nomine eius. Laudem Gen. 1.
tribuam Nomini tuo Domine, quod ad imaginem & similitudinem tuam me creasti, & ad tantam gratiam perduxisti, ut possim Filius Dei fieri. Hæc te cogat clementia Domine ad regendum & saluandum, ne pereat in malitia sua, quod creauit omnipotens Bonitas tua, opus manuum tuarum ne desfirias. Sed & summa charitati tuæ, ex qua creasti me, confiteor Creator meus, quod eraui, ad viam reduxisti me: quando ignoraui, docuisti me: quando peceaui, corriguisti me: quando tristis fui, consolatus es me: quando steti, tenuisti me: quando iui, direxisti me: quando dormiui, custodisti me, & quasi filium tuum parvulum & tenellum, vberibus consolationis tuæ lactasti me. Insuper facias Angelos tuos spiritu[m] propter me, quibus mandasti, ut custodiant me in omnibus vijs meis. Hi enim ex te adiunctor laborantes, protegunt quiescentes, hortantur pugnantes, coronant vincentes, congaudent gaudentibus, compatiuntur patientibus. Hæc & multa alia beneficia & dona mihi largitus es Deus meus. Deprecor ergo te per temet ipsum, ne derelinquas me. Fecisti namque me, quum non essem: redemisti me, quum perirem. Perieram, mortuus fueram: ad mortuum descendisti bone Iesu,

Qqqqq

Iesu, & mortalitatem assumpisti, & tantum me dilexisti, ut sanguinem tuum
preciosum dares pro me. Ade te clamo, libera me de aduersariis meo quotidiano,
qui tendit ante me laqueos infinitos in diuitijs, in paupertate, in cibo & po-
tū, in somno & vigilis, in verbo, in opere & in omnibus vijs meis. Ambulens
sancti Angeli tui mecum, & da eis semper gaudere de me in omnibus studijs meis,
ut per eos semper lauderis in me, & ego te laudem cum eis. In vnum ouile tuum
adducant me, ut eōfitear nomini sancto tuo Creator hominum & Angelorum.
Mal. 115. Quid enim habeo, quod retribuam tibi pro omnibus quæ tribuis mihi? Certè plus
debeo tibi Domine, quam me ipsum totum: sed nec plus habeo, sed neque hoc
ipsum possum per me reddere totum. Trahe tu Domine in amorem tuum vel
hoc ipsum totum. Totum quod sum, tuum est conditione; fac totum tuum dilec-
tionem. Ecce Domine coram te est cor meum. Conatur, sed per se non potest. Ad-
mitte, & duc me intra cubiculum amoris tui. Peto, quero, pulso. Qui me facis
petere, fac accipere: das querere, da & inuenire: doces pulsare, apes pulsanti.
Fac ut adhuc etiam tibi anima mea, bone Iesu, ne reiicias eam. Fama amoris tui lan-
guet, refocilla eam. Satiat eam dilectio tua. Impinguet eam affectus tuus. Implet
eam amor tuus. Occupet possideatque me totum ignita & melliflua vis dilectionis
tuae bone Iesu.

De Dilectione Dei, & tertia Amoris radice.

C A P V T . VI.

II. **Dilectio**
Dei ad te
infinita.

Angusti-
bus.
Jobi.

Abac. 3.

DE IN D E vide tertiod, vt idem talis ac tantus Dominus, non modò reuera-
se tibi præsentem exhibeat, sed etiam, vt dicere cœperam, tam immensa
stupendaq; & æterna charitate, omnigena, constanti gratuitaq; dilectione
perpetuò te prosecutus est, & etiamnum prosequitur, vt non humanum mo-
dò, sed & Angelicum omnem vincat intellectum atque desiderium. Tanta eius
erga te ingratum & immundum vermiculum dignatio, qua tibi continuè in-
tendit, totòq; corde ad te conuersus, & pro te sollicitus est, adeoq; tui curam ge-
rit, ac si nulla alia vel in cælis, vel in terris creatura superesset: totòq; & tantis te
beneficijs præuenit, ornat & prosequitur omni momento temporis, vt vel exi-
guam eorum partem plenè agnoscere nequeas. De quo Augustinus ait: Ita Do-
mine omnem meam obseruas conuersationem, & vigilas nocte ac die super cu-
stodiā meā, cunctosq; gressus meos perpetuus contéplator dinumeras, ceu
omnium, & quis cælum & quas terra habet, creaturarum oblitus, me vnum at-
tendas, nec sit tibi cura de reliquis. Itaque & ipse inuigilabo saluti meæ, vt séli
tibi placeam, qui velat cæterorum oblitus, tanta me dignatione regis & pro-
sequeris. Ex hac eadem charitate sua liberimam tibi vel momentis omnibus
se accedendi copiam præber, adeo vt vel solo pio desiderio ipsum sumum &
præstantissimum bonum citius multo faciliusq; quam rem quamlibet aliam,
licet vilissimam, non obtinere modò, sed etiam feliciter possidere ac frui pos-
sis. Nimirum tam incomprehensibili, fortis, gratuitoq; amoris ardore cor illud
viuificum ac benedictu Saluatoris nostri Christi Iesu semper erga te & flagravit
& flagrat, vt si amoris illius vel tenuissimam cor tuum scintillam perciperet,
prænivijardoris vehementia non posset ipsum non scindi, resolui, deficeret.
Atque ò hæc, aliaq; innumera illius erga te amoris documenta, vigilantibus
cordis oculis contemplareris, cordib; tuo infixa medullitus ruminares: quanto
deinde

deinde cum gaudio & feroore ad ipsum manè euigilares, quanta cum alacritate bona quæque ad laudem ipsius ageres, malis abstineres, pateris aduersa atque contraria? Imò verò quasi nimio amoñe ebrius, nulla iam vel aduersa sensures, vel prospera, & quodicquid vsque vitij est, puta teorem omne, tristitiam, passionem, ingratitudinem, cupiditatem, amarulentiam, instabilitatem, & id genus monstra vitiorum omnia, quæ ob huius ignorantiam veritatis serpius intra te à maligno spiritu excitantur, ceu fumum inanissimum aspernareris atque dispelleres: perfecta humilitate, patientia, paupertate, obediëtia, castitate, Dei proximitate, dilectione, tuique abnegatione exornatus, Christo pro tuo conformatus modulo, & in Dei transformatus claritatem, gauderes in pace Phil. 4. Christi, ea, inquam, pace, *qua exuperas omnem sensum*. Neque enim est exercitium verum melius, sanctius, utilius hoc exercitio triplici, puta cognitionis es-
sentiaz, præsentiaz, & amoris Iesu Christi, quod olim diu Augustini aliorum-
quæ sanctorum hominum corda transfixit medullitus: per quod cæteræ virtutes omnes suapte spohte succedunt, sine quo nescio si qua verè possit virtus ha-
beri. Huic verò licet dicta iam, dicendaque deinceps, conducant omnia, prodest
tamen vel maximè, inde sinenter meditari Dei Creatoris, Redemptoris, ama-
toris tui bonitatem, pulchritudinem, pietatem, misericordiam, dulcedinem, a-
mabilitatem, charitatemque perennem & infinitam, ut per eas, ceu per ignitos
quosdam carbones in cor tuum congerendos, ipse velut in easde virtutes trans-
formeris, & ad reddendam illi amoris qualencunque vicissitudinem, perpe-
tuò accendaris. Quod si ita abs te fieret, id est, si in his alijsque sanctis exercitijs se-
dulò versareris, citoque nimirum passiones omnes, cunctasque diaboli fraudes effu-
geres, quin & gratiam magnam vberemque inuenires pacem, ita ut præ amoris
vehementia in quandam extra te rapereris ecclesiastin: vt è diuerso homines ma-
tia conscienciaz ex eiusdem Dei ac Domini sui, ceu terribilis feuerisque iudicis, con-
templatione, meritò deficere à seipso possent præ terrore & expectatione diui-
ni iudicij, modò cæci non essent. Et quinam, obsecro, fieri potest, ut vel ad mo-
mentum tam præcipuo & infinito bono, ab amatore tam amabili cor tuum
auertere, aut veram creaturam ab eo te remorari permittere posis, cum ille tan-
topere te expectet, prorsusque liberrimū ad se accessum aditumque offerat, cuncta-
quæ illi cordis secreta, & miseras tuas securissimè pandas, nec quidquam illi
possis æquè gratum facere, quam ut eum accedas, & in ipso pace fruaris & gau-
dio? Certè si quiuis rusticus multo etiam pauciora tibi impendisset beneficia,
ipsum cogereris valde redamare. Cur ergo Deum non diligis, à quo habes esse,
viuere, & omne bonum, cùm facile plus diligere soleant, qui se amplius dile-
ctos cognoscunt?

Recordare ergo ô homo, velut pro tertia dilectionis radice, in gratiarum a-
ffectione manum huius piissimi Patris, qua te *eduxit de lacu miseria & de luto fe-
ciu*, atque elegit & prælegit ex nullibus, ut esses eius: & stude ita viuere, ut san-
dificetur nomen eius in omnibus vijs tuis, sicut dicit Dominus: *Sancti mihi eritis,*
qua & ego sanctus sum, & separavi vos à cæteris populis, ut effetti mei: dicatisque deuoto
corde cum Augustino: Ego autem opus manuum tuarum his meis pauperculis
confessionibus confitear tibi liberator meus toto corde meo, & recolâ in mente
mea, bona quæ fecisti mihi à iuuentute mea in omni vita mea. Gratias agam
tibi Domine, ne sim ingratus, quoniam liberasti me. Quoties me jam ab-
QQQQ 2 forbu-

Vocabulio
singulatio
Radix ter-
tia.
Fsal. p.
Math. 6.
Leuit. II.
Augustini
oratio.

forbuerat draco ille, & tu ab ore eius extraxisti me? Quoties peccavi, & ipse paratus fuit deglutiire me, sed tu defendisti me? Cum contra te inique agebam, cum tua mandata frangebam, stabat paratus ipse, ut me raperet ad infernum, sed tu prohibebas. Ego te non timebam, & tu me custodiabas. Ego a te recedebam, iniō inimico me exhibebam: tu ipsum, ne me acciperet, deterrebas. Hęc tu Deus meus mihi beneficia conferebas, & ego non cognoscebam. Sic me multoies à fauibus diaboli & de ore leonis eripuisti, & ab inferno me, licet nescientem, multis vicibus reduxisti. Descendi enim vsque ad portas inferi, & ne illuc intrarenu, tu me tenuisti. Appropinquauit vsque ad portas mortis, & ne me ipsa raperet, tu fecisti. Ideoq; Domine lux mea, inimici mei fecerunt de me quicquid voluerunt. Pereufferunt me, nudauerunt me, polluerunt & corruerunt, vulnerauerunt & ceciderunt me. Et ibam post eos cæcus & nudus, illaqueatus funibus peccatorum, quibus trahebant me post se de vitio in vitium. Seruus enim eram, seruitutem amabam: cæcus eram, cæxitatem desiderabam: vincitus eram, vincula non horrebam: amarum dulce, & dulce amarum credebam. Miser eram, & sine te eram, nec cognoscebam. De morte etiam corporis me sèpius eripuisti Salvator meus. Cum me graues morbi tenerent, cum in periculis multis per mare, per terras eram, ab igne, & omni periculo liberans, semper mihi adstitisti, & misericorditer me saluasti. Sciebas enim Domine, quod si tunc mors me occupasset, infernus animam meam suscepisset, & perpetuò damnatus fuisset. Sed præuenit me misericordia tua, eripiens de morte corporis & animæ meæ Domine Deus meus. Multa præterea beneficia alia magna, & omni acceptione digna, mihi fecisti Deus meus: sed eram cæcus, & non cognoui donec illuminasti me. Væ væ cæxitati & tenebris, in quibus iacui. Væ væ cæxitati, in qua videre non poteram lumen cæli. Serò te cognoui veritas antiqua. Serò te cognoui veritas æterna. Tu eras in lumine, & ego in tenebris: & non cognoscebam te, quia illuminari non poteram sine te, & non est lux extra te. Nunc igitur lux animæ meæ Domine Deus meus, vita mea, lumen oculorum meorum, per quod video, gratias ago tibi, licet viles & exiles, & impares beneficijs tuis, sed quales habet fragilitas mea, quoniam tu solus Deus meus, misericordia mea, qui amas animas Domine, & nihil odisti eorum, quæ fecisti. En ego unus inter peccatores, quos saluasti, ut exemplū alijs tribuas benignissimæ pietatis tua. Confitor beneficia tua magna, quoniam eripuisti animam meam ex inferno seculo, & secundò, & tertio, & millesies. Et ego ad infernum tendebam, & tu me semper reduxisti. Et cum me millies millesies damnare posuisses, si voluisses, nolcas, qui amabas animas, & dissimulabas peccata a proprie pænitentiam Domine Deus meus, qui es multe misericordie in omnibus vījs tuis. Dum igitur video hæc: Domine mi Deus per lumen tuum, deficit anima mea in misericordia tua magna super me, quoniam eripi animam meam ex inferno inferi, & reduxisti ad vitam. Totus eram in morte, totum me suscitasti. Tuum igitur totum sit quod viuo, quia totus totum me offero tibi, totum spiritum, totum cor, totam vitam meam, quia totum me habui a te, ut me totum possideres. Totum me refecisti, ut totum rehaberes. diligim te Domine virtus mea, diligam te ineffabilis exultatio mea, & viuat iam non mihi, sed ubi tota vita mea, quæ perierat in miseria mea, & suscitata est à misericordia tua, qui es Deus miserator & misericors, & multa misericordia in omnibus, qui diligunt nomen tuum. Idcirco Domine Deus, sanctifica-

Isa. 38.

Sap. 11.

Ibidem.

Psal. 85.

Psal. 17.

tor meus, iussisti mihi legem tua, ut diligam te in te corde meo, & ex totis viribus Deut. 6.
meis, & ex intimis medullis cordis omnibus horis & momentis, quibus fruor Matt. 22.
misericordia tua, quoniam semper perire, nisi semper me regeres: semper moreret, nisi me semper vivificares. In omni ergo momento me obligas, dum omni momento mihi magna beneficia praestas. Sicut ergo nulla hora est vel punctus in omni vita mea, quo tuo beneficio non vtor: sic nullum debet esse momenum, quo te non habeam ante oculos meos in memoria mea. Sed neque hoc habeo, nisi tu dederis mihi, cuius est omne bonum, & omne datum optimum, descendens à Patre luminum, apud quem non est transmutatio, nec vicissitudinis obumbratio. Non est volentis, neque currentis, sed tui misericordia Rom. 9.
donum, cuius est omne bonum. Iubes te diligere: Da quod iubes, & iube quod vis. O ignis, qui semper ardes, & nunquam extingueris. O amor, qui semper ferues, & nunquam te pescis: accende me, accende, inquam, totum me, ut totus diligam solum te. Minus enim amat te, qui aliquid amat quod non propter te amat. Ut enim totus tibi deseruirem, omnia quae fecisti, in meum seruitium tradidisti. Exteriora nempe cuncta pro corpore creasti, ipsum verò corpus pro anima, animam verò pro te, ut tibi solivacaret.

Verbum paternæ mentis, verusquæ Deus, quid pro nostra salute assumpserit, quantique hominem ipsum fecerit. Quanto item cum periculorum tantam eius dignationem caci & ingratissimus.

CAECITAS III. CAPVT VII.

Tertia deinde cæcitas circa beneficia Incarnationis Dominicæ versatur: ideoq; primùm tibi mentis oculus ad sacratissimam Domini Iesu humilitatem dirigendus est, ut animaduertas, quām non videas, quid ipse tibi in humanitate factus sit, & quo pacto tum extra, tum intra te ille se tibi exhibeat. Principio quidem talis ille actantus Dominus, ex sola incomprehensibili stupendaq; charitate, non aliquo commodo suo, prote miseris, abiecto, ingrato Vermiculo, fieri dignatus est frater, aduocatus, & iudex tuus. Frater tuus, in eo quod relincta præstantissima natura Angelica, excellentissimam diuinitatem suam naturæ coniunxit humanæ: manens verus Deus, factus verus homo: quem fratrem, os, carnemquæ tuam vocare possis, quod totum Angelicæ non est concessum sublimitati. Vnde quanta tibi salus, gratia, gloriaque impensa sit, & olim impendet, quantaq; tibi pariat bona tantæ diuinæ dignationis dilectionisq; erga te profunda meditatio, clara cognitio, perfecta imitatio, vitæq; conformatio, nulla mens concipere, nedum lingua vlla effari posset: cor purum eatenus ea degustare posset, si discussa cæcitate & tepiditate sua, tanti se thesauri capacem redderet, ut præ gaudio & exultatione vix caperet se ipsum, modò æquo hæc spenderet libramento: sicut econtra per illorum ignoratiā & cæcitatē infinitis se ipsum miserè priuat bonis, dum à diabolo communis humani generis obcæcatore, (qui tantam diuinæ erga nos charitatis dignationem, salutemq; nobis paratam, implacabili nobis inuidet odio, ac impedit conatur) per vitia & negligentias suas obcæcati, seduci, illaqueari se patitur. Nemo nanque nouit, sed neque scire quis potest ad plenum, quid boni ad gratiam, quid congruentia ad sapientiam, quid decoris ad gloriam, quid commodi ad

Qqqq 3:

salutem

salutem penes seipsum contineat huius venerandi mysterij inscrutabilis altitudine, quæ later in Incarnatione, conuersatione & passione Salvatoris. Vnde dicit Sanctus quidam: Ardorem desiderij sanctorum Patrum suspirantium Christi aduentum frequentissime cogitans, confundor & compungor in meipso. Et nunc vix contineo lachrymas: Ita pudet teporis temporisq[ue] miserabilium

Ltemporum horum. Cui nanque nostrum tantum ingerit gaudium gratiae hu-
ius exhibitio, quantum accenderat veteribus Sanctis desiderium promissio?
Quid tu agis o vilis homuncio, qui præsentem Dominum agnouisti, qui labo-
riosam eius redemtionem profluentibus vulneribus receperisti? Quales amoris
vices rependis? Quales gratiarum actiones exoluisti illi, qui tam dulcissimum
Matt. 27. atque benignissimum se tibi exhibuit in carne, ut etiam lapides scinderentur in
eius passionem?

**Vita & pas-
sio Chri-
sti Radix
quarta.** **Cant. 8.** Pro quarta igitur diuini amoris radice, sit tibi fidelissimi amatoris tui labo-
riosâ vita, quam plusquam triginta annos pro te in hac valle lachrymarum
pertulit, in fame & siti, in labore & dolore, in iniurijs & cōtumelij multis: atq[ue]
extrema eius acerbissima passio, charitasq[ue] ardentissima quasi signaculum super
cor tuum, & quasi monimentum ante oculos tuos, ut lex Domini sit semper in
ore tuo. Ex frequenti enim & astidua ipsius meditatione adducetur anima tua
in eius amorem & familiaritatem, exemplo diuini Bernardi, ita dicentis: Tu
q[ue] oque, si sapis, imitaberis sponsa prudentiam, atque myrrha tam charum fa-
sciculum, de principali tui pectoris nec ad horam patieris auelli, amara illa,
qua propter te pertulit, semper in memoriam reducens, & assidua meditatio-
ne reuoluens, quo possis dicere & tu: *Fasciculus myrrha dilectus meus mihi, inter vbe-
ra mea commorabitur.* Et ego, fratres, ab ineunte mea conversione, pro aceruo
meritorum, quæ mihi decessit sciebam, hunc mihi fasciculum colligare, & inter
vbera mea collocare curaui, collectum ex omnibus amaritudinibus & virtutibus
Domini mei. Primum videlicet fasciculum infatuum necessitatum, deinde
laborum quos pertulit in prædicando, fatigationum in discurrendo, vigilia-
rum in orando, tentationum in ieiunando, lachrymarum in compatiendo, insi-
diarum in colloquendo, postremo periculorum in falsis fratribus, cōuiciorum,
sputorum, colaphorum, subsannationum, exprobrationum, flagellorum, spi-
narum, clavorum, horumq[ue] similium, quæ in salutem nostri generis, lectione
Euagelica copiosissime noscitur pertulisse: ubi sane inter tot odori feræ myrræ
huius ramulculos minimè putavi prætermittendum, etiam illam myrrham,

Matt. 27. **Ioan. 19.** **Psal. 144.** **Psal. 118.** quam in cruce potauit: sed neq[ue] illam, qua vinctus est in sepulturam: quarum in
prima applicat sibi meorum amaritudinem peccatorum, in secunda incorruptionem
mei corporis dedicauit. *Memoriam suavitatis* horum eructabo quandiu vi-
xero: in aeternum non obliuiscar miserationes istas, quia in ipsis iustificatus sum. Hæc
meditari, dixi sapientiam: in his iustitiae perfectionem mihi constitui, in his
plenitudinem scientiæ, in his diuinitas salutis, in his copias meritorum. *Ex his*
mihi interdum potus salutaris amaritudinis, ex his rursum suis vinctio cōsolati-
onis. Hæc me erigunt in aduersis, in prosperis deprimunt, & inter latrastiæq[ue]
vitæ præsentis, via regia incedendi tutum præbent utrobiq[ue] ducatum, hinc inde
mala imminentia propulsando. Hæc mihi conciliant mundi iudicem: Dominum
tremendum Potestatisbus, mitè humilemq[ue] figurant, dum non solùm placabilem,
sed & amicabilem representant eum, qui est inaccessibilis Principibus, terribilisq[ue]
apud

apud Reges terræ. Propterea hæc mihi in ore frequenter, sicut vos scitis: in corde semper, sicut Deus scit: styllo meo admodum familiaria, sicut apparet. Hæc mea interim sublimior philosophia, *sicut Iesum, & bunc crucifixū*. Gaudet spōsus cœlestis talibus odoramentis, & cordis thalamum frequenter libenterq; ingreditur, quod isti⁹ modi refertum fructibus floribusq; respersum inuenit, ubi suæ virtutæ aut passionis gratiam, aut resurrectionis gloriam inspicit sedula cogitatione versari. Credo, sentiet anima facile in se vim amoris posse torpescere, si non talibus iugiter soueatur incentiis, si non eius præsentiam suspirat inhianter, & in eius memoria requiescat suauiter, crucis interim ignominia gloriādo, donec idonea fiat, *reuelata facie gloriam Domini* speculari. Ni mirum proinde *in odorem horum vnguentorum* sponsa currit alacriter, amat ardenter, & parum sibi amare, sic amata, videtur, etiam si se totam in amore perstrinxerit. Nec immerit. Quid enim magnum tanto ac tali recompensatur amor, si puluis exiguus totum ad redamandum se recollecterit, quem illa maiestas in amore præueniens, tota in opus salutis eius intensa conspicitur? Si igitur in æternum optas regnare cum Christo, vitam & amorem eius circunfer in arca cordis tui, idq; non quidem cursim ac breuiter attingendo, sed articulatim aliquid ex ea quotidie assumendo, cui cogitationes, orationes, & actus tuos affigas & vnias, in quo delecteris à tumultibus seculi suauiter obdormire, & passiones tuas vincere. Appropinquat ad ipsum pio corde, ut descendenti de sinu Patris *in uterum Virginis*, quasi alter testis cum Angelo sanctæ conceptionis existas in pura fide, & congratulare Virgini Matri sic propter te fœcūdatæ. Adesto huius natiuitati & circuncisioni, quasi bonus nutritius cum Ioseph. Vade cum Magis in Bethlehem, & adora cum eis parvulum regem. Aduua cum parentibus portare puerum, & præsenta in templum. Noli fugiētem in Aegyptum relinquere incomitatum. Comitare cum Apostolis pium pastorem, gloria miracula facientem. Adesto patienti & morienti cum Maria matre eius & Ioanne, ad compatiendum ei, & quadam pia curiositate intuero & tracta singula vulnera Salvatoris tui, propter te sic morzui. Quære resurgentem cum Maria Magdalena, donec merearis inuenire. Admirare in cœlum ascendentem, quasi inter discipulos in monte oīliueti existens. Sede cum Apostolis in conclavi, & absconde te ab exterioribus singulis, ut virtute Spiritus sancti ex alto indui merearis. Et in omnibus his contemplare, ad quæ prouochatur in Christo humilitas carnis, & ad quæ inclinetur altitudo diuinitatis.

Iam secundò idem hic Dei ac Virginis Filius, nō modò frater, sed etiā aduocatus tuus ad Patrem fieri dignatus est. Hic mihi expēdas velim, quātum apud Patrem huius valeat aduocati gratia, quem ni mirum infinito eum amore cōplecti certissimum est. Expēdas etiam, quātum ab æterno te dilexerit Pater, qui talena *1.10.22. 2.* ac tantum inter se atque te intercessorem aduocatumq; constituit, suum videlicet & Mariæ dilectissimum & unicum Filium, qui nō modò inter iustissimam Patris indignationem & peccata tua pro te mediis intercedit, sed etiā mira, incomprehēsibilia, prorsus ignormania pro te tormenta perpessus est, atq; ad extremum in mortem turpissimam ceu Agnus innocens vltro sese obtulit, ut aboleret dilueretq; errata tua. Sicq; non solum aduocatus tibi & intercessor datus est, sed etiam pro te lugens, poenitens, patiens, mortisq; indebitam excipiēs sententiam, factus est & fidelissimus & satisfactor. Qui ergo tam cœcus, durus, ingratus, amens

- amens ac stolidus permanere potes, vt tam excellentem prorsusq; ineffabilem amorem non attendas contumenter, & rumines cum gratitudine? Cur præ amoris vehementia non liquefacit cor tuum, pro quo hæc omnia percessus est, cùm tamen cælum terraqué, iñd & lapides ad compassionem moti sint? Age igitur, dic mente deuota cum Sancto quodam: Super omnia te mihi bone Iesu reddit amabilem calix, quem bibisti, opus redēptionis nostræ, opus sine exemplo, humilitas sine modo, gratia sine merito, donum sine pretio. Hoc enim amorem nostrum facile totum vēdicat sibi: hoc deuotionem nostram & blandius allicit, & iustius exigit, & stringit arctius, & vehementius afficit. Multum enim in hoc opere laborāsti, nec in omni fabrica mundi tantum fatigationis assumptionis.
- Genes. 1.** sti. In illa nanque dixisti, & facta sunt: mandasti, & creata sunt. In hoc autem operi sustinuisti in dictis contradictores, in factis obseruatorēs, in tormentis illu-
- Psal. 32.** sores, & in morte exprobratores. Etsi de nihilo nos fecisti, non tamen de nihilo redemisti: quia trinita tribus annis operatus es salutem nostram in medio ter-
Isaiz. 1. re. Laborāsti sustinens, sustinuisti patiens. Plus igitur mihi contulisti redimen-
Jerem. 6. dio, quām creando. Nam creando, me mihi dedisti: redimendo verò, te dedisti,
vbi me mihi reddidisti. Et ideo si me totum debeo pro me facto, quid iam ad-
dam pro refecto, & refecto hocmodo? Nec enim tam facile sum refectus, quām
factus. Dixisti enim multa, e.g. sti mira, pertulisti non solum dura, sed etiam in-
digna. Quid igitur gratiarum actionis, quid retributionis dignæ pro his omni-
Esaiz. 5. bus tibi retribuam puluis & cinis? Quid enim pro me facere debuisti, & non fe-
cisti? cum ab imo pedis usque ad verticem capitis, te totum in aquas passionum
demersisti, vt me totum de illis extraheres: & intrauerunt usque ad animam tuam,
- Psal. 62.**
- Esaiz. 63.** quam in mortem perdidisti, & meam perditam mihi reddidisti, meq; tripli-
dēbito obligāsti. Pro eo nanque, quid in creatione animam meam mihi dedi-
sti, quam per me perditam, in redēptione mihi reddidisti, meipsum debeo, &
bis debeo. Sed pro eo, quid mei causa tuam animam perdidisti, & millies mil-
lies mori, grauiorāque pro me, si opus fuisset, sustinere paratus fuisti, quid
reddam tibi Domine Iesu? Nam etsi millies millies animam meam repende-
re possem, quid sum ad Deum meum? Reddam tamen, quod possum, totam
animam, totamq; dilectionem meam, ex toto corde, & ex tota mente & vir-
tute mea.
- III.** Deinde tertio idem ipse benedictus Dei Mariaç Virginis Filius, non solum
Iesus fa- tibi frater & aduocatus, sed etiam iudex datus est: idq; ex infinito amore, & ad-
ctus iudex mirabili pietate & misericordia, vt habeas clemētēm iudicem, & omni ex par-
tu securus sis in omnibus, qua pro tua possis desiderare salutē, quemadmodum
tus. ipse testatur: Pater, inquiens, omne iudicium dedit Filio. Quāquam autem ob mul-
titudinem miserationum suarum, in gratiæ tempore exhibitarum, duris, ingra-
tis, sceleratis peccatoribus (qui absque contritione, confessione & poenitentia ad
eius venire metuendissimum tribunal non pertimescunt) iustus haud dubie, se-
uerus, & terribilis nimium apparebit, eo quid tantam eius spōte neglexere gra-
Hebr. 10. tiam, & spiritu in gratiæ contumeliam irrogārunt: iustos tamen & bona voluntatis homines, qui toto corde pro virium suarum modulo offensas illius omnes ini-
nitas & grandes euitare, gratiamq; illius exequi studuere voluntatem, in illo
metuendo suo iudicio perbenigne, dulciter, amicabiliterq; excipiet, abundeq;
consolabitur. Et licet interim pro effusissima Dei misericordia obcæcatis etiam
ac in-

ac induratis peccatoribus (quibus iam ante senecte atque iterum testatus sum me ista non credere, sed solis duntaxat Deum timentibus, & ex corde inquirētibus) maior præstetur diuinæ pietatis miseratione, clementiusq; commoneantur & expectentur ab ipso summo iudice, quod frater, os & caro eorum sit, vt dum gratia tempus agitur, conuertantur ab erratis & vitijs suis, & vivant, quād vel digni sint, vel vlla ratione mercantur, adeò vt nemo, quanlibet insignis peccator, si relipiscere volet, causam vllam habeat desperandi: tu tamē vt pius atque fidelis filius, tantam erga te Domini Dei sponsi tui benevolentiam, alta mente, consideratione perspicua, gratoq; animo expende, teq; illi vt sponsa fidissima, feruenti desiderio mundam præpara & immaculatam, & eius denique aduentum anhelis præstolare suspirijs, certus quod qualem te illi præparaueris, talis & tibi appareat, non in animæ duntaxat à corpore discessu, sed etiam in extremo illo examine cunctis adspectantibus creaturis. Esto igitur vigilans, & ad veri adspicuum luminis oculos mentis apertos teneas, vt cum veneris Dominus, in Lucus 10.
 ueniat te vigilantem: ne antiquus ille occæcator vullo te circumueniat tempore, & in Cimmerias suas tenebras per mentis obnubilationem, ignorantiam & negligientiam, pelliciat per trahatq; ut solet innumerabiles tum seculares, tum religiosos homines, quos suis tenet laqueis irretitos, vt nec Dei beneficia certant, nec eius (vt par est) minas extimescant, nec charitatem denique illius operæ diligent & veritate. Adeoq; cùm iure censeatur perditum, quicquid in ingratum contuleris, toto corde stude illi gratias agere, & amoris vices tantæ reperdere gratia, imd si dici licet, plusquam gratuitæ miserationi, quæ tantis beneficijs obruit non modò immeritos, sed & nimium male meritos & ingratos. Dic itaque cum cordis iubilo: *Quid retribuam Dominō pro omnibus quæ retrahuit mihi?* Naim si centies millies me rependerem, quid sum ad Dominum meum? O dulcissima reconciliatio, ô satisfactio suauissima, ô verè reconciliatio facilis, sed perutilis, quam nobis vita pariter & morte sua coomit hic frater, aduocatus & iudex noster, vtpote cu us liuore sanati sumus, cuius sanguine redempti, cuius sumus merito reconciliati: adeò vt quacunque hora homo peccator ingemuerit, omnia peccatorum illius non sit recordaturus amplius, iustus iudex in indulgentissimum transiens patrem. O satisfactio parua, sed non paruipendenda. Nam quād facilis modò, tam difficulter erit postea. Et sicut nemo modò est qui reconciliari non possit, si velit: ita post paululum, nemo qui possit: Quia sicut nunc benignitas apparuit ultra omnem spem & estimationem, ita similem expectare possumus distinctionem. *Multus est enim ad ignorendum,* multus ad vlciscendum. Noli ergo contemnere eius benignitatem & misericordiam, si non vis sentire iustitiam, sed iram, sed indignationem, sed æmulationem, sed furorem. Hinc misericordia sibi priores vendicat, vt si voluerimus, districtio inuenire non possit, in quem deserviat.

Amor Dei in S. Eucharistia nobis exhibitus.

C A P V T VIII.

HInc iam quarto vide loco & ordine, vt idem Dominus Iesus sese erga te extrinsecus exhibeat, præcipue in venerabili Sacramento. Ex quo, velut ex quinta amoris radice, vt amor ardenter, deuotio exuberanter, intentiusq; in te gaudium absque intermissione excitetur, grata mente pertracta, Rrrrr

IV.
Iesu semper tibi
presens in
Eucharistia.
quia.

**Amoris
radix
quinta.**

quod idem Dominus Deus tuus se setibi cum beatissimorum iucunda frequens-
tia spirituum, diu noctuque in locis sacris praesentem exhibet & paratum, imo
& expectantem tete, non minus verè, quam in summa arce polorum: ita ut
ipsum accedere & alioqui, eiusque longè optatissima praesentia, quoties volueris,
frui possis, idque adeò perfectè, securè, liberè iuxta omne tui cordis votum &
desiderium, ac si cali terræ & creaturarumque omnium oblitus, tibi soli prouide-
do vacaret, ac placere & obtemperare appeteret. Cuius quidem admiradæ stu-
pendaque dignationis perspicua & attenta contemplatio nō potest nō copiosum
adferre fructum, & salutem conferre plurimam: sicut ediuerso huius negligen-
tia veritatis, & ea, quæ circa hanc versatur, cæcitas non potest non maximum
inserre detrimetum. Ceret illuminatos Dei amicos adeò inflammare solet tam
inæstimabilis dilecti Dei sui dignatio & praesentia, ut quidam ex illis vix ea fa-
tiari, vix à sacris potuerint locis. atelli: sed eis summa cum reverentia ob Dei An-
gelorumque presentiam immorari, sebet decetissima tum interioris tum exterio-
ris hominis compositione illi preparare adnitembatur, ita ut quosdam eorum
memoriaz proditum sit, in diuine praesentia maiestatis nūquam opero fuisse ca-
pite, alios nūquam fedisse, aut fessa membra acclinasse parieti. O quantum ex hu-
iis modi contemplatione amici Dei perceperè gaudiuin, amore, sanctitatis in-
cremetum: quam inde ad gratitudinem & omne bonum capessendum fuere in-
structi & adaptati. Nimirum sola hoc nouit experientia, nec scire potest, nisi qui
accipit. Heu quam oēs penè obcecaunt tunc seculares tum spirituales homines,
qui quālibet diu vanissimis prorsusque fruolis occupatiōibus, comeditionibus,
potationibus, vaniloquij, lusibus, ceterisque peccatis & sensuum oblectamentis
atque solatijs (quæ omnia vtique diabolica sunt insignia seruitutis) in hærebat, null-
lo grauantur tædio: si verè diuīnis laudibus, rei sacræ, orationibus, cōcionibus,
& exercitijs spiritualibus aliquātis per incumbendum sit, lagus cunct p̄tæ inopia
spiritus, tristitia & aridi fiunt, opprimitur somnolentia, & finem audiū suspicunt.
An non hoc euidentis diabolica est illusionis indicium? Jam quid complures se-
culares Presbyteros ad diuina cantaria seu celebranda inuitet, amore Dei, an
potius spes lucri, ipsi viderint. Attende tu quisquis tibi de bona blandiris volū-
tate, an ne in hac cæcitate tepidorum sequaris numerum, & absq; deuotione, sen-
su, affectione, timore, amore & reverentia in conspectu Dei tui verseris, instar
multorum, qui magno cum tædio cordisque euagatione Deo assistunt, & turpi fe-
stinatione ad finei proponunt: & quasi hoc satis non sit, etiani eos qui deuote,
tractum, & attētē, vti à sanctis Patribus institutum & obseruatū est, psallere &
orare cupiunt, reprehendunt: cūm sint ipsi à diaholo seducti, obcecati, factique
stupidi & insensibiles, vt non aduertat, in cuius assistant praesentia: qui si videre
possent, quæ illuminati Dei amici vident, tanto cum amore, gaudio & reveren-
tia locis illis continent adhærent, vt maior vis ad compellendum eos inde
interdum discedere, quam tepidos ad eō pertrahendum adhibenda foret. Planè
mirum est, spirituales homines, qui quotidie diuinam ex sacris Scripturis illu-
minationem percipiunt, in praesentia dulcis Iesu non deficere p̄ iubilo & exulta-
tionē cordis, ingentiisque dulcedine amoris: cūm nullum inuenire sit locum, (ce-
lo dūtaxat empyreo excepto) qui homini spirituali aut optatiō possit esse, aut
vulnus ædibus sacris, in quibus corpus Dominicum certissime conseruatur. Me-
siod quidem nullam habere requiem debeset anima deuota, donec ad locum
illum,

illum, vbi Dei & Mariae Filium præsentem inueniret, regredetur: eundemque locum, multis licet inde disfuncta milliaribus, procul humili cum inclinatio- ne vel salutare deberet, si non daretur accedere. O cæcitatem & insaniam verè diabolicam, quæ tantis bonis priuat ingratis, & infinitis miserijs semel excep- tos inuoluit, vt fontem totius gratia & salutis, quæ in tanto Sacramento latent, nihil pendat: quorum pericula damnaq; eterna nunquam satis describi, num- quam dignè poterunt deplorari.

Hic iam quinto vide loco, quod licet idem dulcissimus Iesus nunquam non, Charitatem
vici dictum est, se te presentem, obuium, paratum, amicabile exhibeat in ve-
nerabili Sacramento, absque intermissione sacris contento in locis, hoc tamen
exuberantissima illius charitati minime sufficit, sed insuper ex immensa vere-
quæ stupenda exosculanda dignatione quotidie per manus sacerdotum in Ec-
clesia Catholica dignatur in singulis quibusque Sacris sive Missis ab excellentissimo
celo cum numerosa Angelorum frequentiad ad te descendere, pro noua in
te deuotione, amore & gaudio extandis, adducens tibi & omnibus diuino illi
officio deuotè assistētibus incōparabilem sacratissimam vitæ passionis suæ the-
saurum, quo tuæ paupertati succurrere, te suscipere & saluare peroptat, longè
quidem maiori cum desiderio, quām tute saluari cupias, & ex magnis angustijs
liberari: imò quām vel fidelissima pars charissimum filium suum vñquam su-
ficeperit, saluimve optarit habere, & in columen. Hic iterum nobis deploranda
veniunt tum infinita mala & animarum damna, quæ diabolus ex inueterato o-
dio, quo in nos furie, per huius diuinæ charitatis stupendę dignationis ignorā-
tiam, cæcitatemque & ingratitudinem nostram nobis irrogat, tum bona innu-
mera & merita vitæ æternæ à nobis neglecta, quæ ex eorundem clara cognitio-
ne nobis accederent: quo quidem si videremus, & cōdigna cum gratitudine ex-
cipieremus, (quemadmodum sancti Dei amici feceré) tanto omnipotentis Dei
succenderemur, impleremur, inebriaremur amore, vt ad quenlibet huiusmodi
amabilem in Missæ sacrificio descensum ad nos, non solum libenti, sed etiam
laetissimo animo multa per millaria properaremus, & præ nimia internæ ex-
ultationis exuberantia, etiam viribus destitueremur. Cæterū vnum hic sum-
moperè caendum est, ne serpens ille pestifer & tortuosus ob vitam sacerdotis
diuina peragentis, minus fortasse laudabilem, tibi imponat. Nihil enim à bo-
no amplius, nihil à malo minus sacerdote perficitur: quādoquidem non ex me-
rito celebrantis, sed ex virtute summi sacerdotis inuisibiliiter peragitur hoc no-
stræ salutis mysterium, qui ea se ratione Ecclesie suæ præsentem exhibet in hoc
admirabili Sacramento, qua & voluit & potuit, id est diebus omnibus usque ad
seculi cōsummationem. Enim uero ex sola charitate sua nimia & misericordia,
nostræ miseriaz compatiens, in Missis singulis tanta cum humilitate ad nos de-
scendit, vt nemo illic tam peruersus, nemo tam impius adsit, cui se te nō humili-
liter inclinet, si tamen homo ipse velit. Tanta etiam cum patientia venit, vt ne-
mo tam inuisus Dei hostis, nemo tam insignis peccator assistat, quo non & ferat
sequanimitate, & pœnitere volētem cunctis remissis erratis, in suam si gratiam
recipere paratus. Quin & tāto cum amore venit, vt nemo illic tam frigidus aut
durus adstet, quem non incendere ac emollire cupiat. Venit & tanta cum libera-
litate, vt nullus illic adsit, qui quis pauperrimus, quem non ditare vēhemēter a-
ueat. Venit adeo dulcis & sufficiens, vt nemo adit tam famelicus, quem nō possit
Rrrr & & yelis

& velit abunde reficere ac satiare. Sed & tanta cum luce ac claritate venit, vt nemo sit quanlibet cæcissimus & maximè obscurus, quem non illuminare appetat. Denique tanta cum sanctitate venit, vt nemo tam s. ignis, piger & iners sit, quem & à suo nequeat excitare torpore, & superna implere gratia, si tamen ipse pro virili sese accommodare non omittat.

v. 1. Postremò vide iam sextò, vt non modò pro sua incomprehēibili charitate à summo cælo quotidie ad te descēdere dignetur, sed etiā maximo cum desiderio in animam tuam tam indignam & ingratam tanta maiestas, tantusq; Dominus in te veni. **Vt Iesu-** solo amore salutis tuæ venire, maioriq; cum benenolētia ingredi, quād tu illius aduentum desideres, non recuset: pulsans nihil minus ad ostium mentis, cūm p̄ cœcitate & ignauia propriam salutem negligis, vt se cum vniuersis charismatibus, diuitijs, donis, virtutibus & meritis suis intromiceret velis, quibus te expurgare, ornare, regere atque saluare possit. Hac de causa se nascens dedit tibi socium, conuescens in edulium, se moriens in pretiū, se regnans dat in præmium. Panis Angelicus fit panis hominum, dat panis celius figuris terminū. O res mirabilis, manducat Dominum pauper seruus & humilis. Hic iterum penitus nō habeo, quibus verbis nostram tum cæcitatem, tum ingratitudinem, Dei q; excellētissimam charitatem & erga nos extremæ sortis vermiculos dignationem complectar, cūm reuera tanta hæc sint, vt nedum humanum omnem, sed etiam Angelicum vincat & affectum & intellectum. An non mirum satis videtur, cūm tam suauem fidelimq; Dominum, imò & spōsum & amicum, Deum & patrem lōgē p̄iissimum, intra secreta tui admittis pectoris, p̄ nimia amoris teneritudine, devotione & mentis excessu stare te posse super pedes tuos, & non protinus concidere & expirare p̄ ardore, quemadmodum multis Dei amicis contigisse certum exploratumq; habemus? Planè vñ atque iterum vñ damnabili cæcitatib; & insanib;, qua diabolus perplures tenet irretitos, qui ab amore & reuerentia huius excellētissimi Sacramenti sese abalienantes, suam, quam in illo ceu in fonte suo inuenirent, salutem negligunt, infinitis sese priuantes bonis, atque malis obijcētes innumeris.

Quomodo Iesus intra nos seipsum nobis impendat.

C A P V T 1 X.

vii. **D**EHinc septimo vide loco, vt dulcis Iesus sese tibi intrate exhibeat in anima tua: certumq; habe, tanto cum cum amore, tamq; ardentí cum desiderio venire eum ad te, semperq; tecum permanere, in te commorari, teq; rege ac tueri velle, vt nunquam sponsus ullus erga gratissimam licet sponsam, neque pater aut mater erga vnicum pignus suum tanto flagrant amore. Enim uero omnenm hoc humanæ excedit captum intelligentiæ. Expergiscere ergo à lœtifico ignauia sonno, excutere de puluere labentium rerum, diabolicæ resistere cæcitatib; surges, & illuminare: quia uenit ad te & in te lamentum, gloria Domini super te ore, i. c. Audi Prophetam dicentem: Omnes sicutentes venite ad aquas: & qui non habebitis argentum, properate, & em te gratis vinum amoris & lac dulcedinis. Querue Dominum, dum inueniri potest: inuocate eum, dum prefe est.

viii. **N**isi iam loco estauo & illud vide, vt ex eodem amore te indefinenter con-Beneficiis solari & adiuuare appetat, innumeraq; in te cumulat beneficia: quorum heu quoniam

maxi-

maximam partem præ cæcitate cordis non vides, atque ideo nec gratias agis, tametsi nullum sit momentum, quo tibi cæset benefacere, ut & in præcedentibus iam ex parte dictum est. At nihil minus ut hæc apertius intelligas, noueris Dominum Iesum erga pœnitentes peccatores haud secus amore vulneratum esse, atque matrem erga charissimum filium suum, perditum aliquandiu, sed recuperatum, cum eum misera putaret morte perimendum. Noueris etiam pœnitentes illos, qui per correctioris vitæ studium cum vitijs colluctatur, in virtutibus ad Deum proficiscuntur, ac nihil seculius tum à vitijs proprijs, tum à creaturis, varijs multisq; modis impediuntur, eundem Dominum Iesum cordibus amicorum suorum commendare & imprimere, vt illi suis eis precibus, quod proprijs non poterant viribus, à Deo obtineant, impetrant, promereantur. Illos verò, qui per continuam introuersionem meditationemq; cordis, sub cruce Iesu stant cum tristissima illius Genitrice, semperq; Virgine Maria, Iesus ipse suo sacratissimo imprimet cordi, in suo confirmat amore, suo purificat sanguine, è suæ diuinitatis faciet potare fonte, & in regno paterno gloriosam illis beatamq; construet mansionem. Cæterum qui ob Christum reliquè omnia, hi instar vernantissimi veris florent coram eo. Illis autem, qui in peccatis vivunt, sceleribusq; suis, à quibus abstinere nolunt, Deum gloriæ noctu diuq; offendunt, idem ipse piissimus Iesus nihil minus adesse dignatur, eosq; à tartereo spiritu continenter defendere, donec eum criminibus suis velut pedibus conculauerint. Atque cum demum recedit ab eis, sed tam inuitus, vt si ipsi hoc cernere licet, tam benignissimo Deo suo saltem cōpaterentur. Hanc verò ineffabilem misericordiæ omnibus offert indiscriminatim, quandiu gratiæ tempus agitur: in quo quidem nullus viator bonus gloriæ magnitudinem, nec nullus iniquus pœna potest capere grauitatem, quas iustus ille iudex post huius vitæ curriculum dabit vnicuique pro meritis & actibus singulorum.

Nono denique ordine attende, quod Dominus & Creator tuus longè piissimus, tecum perpetuè permanere, tibiq; prodesse vehementer desiderat, idq; op̄timo, excellentissimo & utilissimo modo, quo id ipse optare queas: quodque desideret amorem suum fidelissimum nunquam à te subducit, neq; nimis tua licet provocatus ingratitudine à te recedit, nisi forte, quod absit, in capitalis vitijs prolabare consensum, atque ita quasi violenter eum à te rejicias. At qui nec sic patienter te expectare definit, nec statim crudelissimo hosti salutis tuae diabolo te ad supplicium, vt dignus es, pertrahendi tribuit facultatem, molens videlicet mortem peccatoris, immo potius volens, vt cōvertatur & vivat. Cuius nimis pietatem ineffabilem sanctus quidam Dei amicus, minimè cæcus, sed bene videns, admirans, ait: Quād dulciter Domine Iesu cum hominibus conuersatus es, quād abundanter multa & magna bona hominibus largitus es, quād fortiter tam indigna, tam aspera & dura pro hominibus percessus es, dura verba, duriora verbera, durissima mortis supplicia. O duri, & indurati, & obdurati filij Adam, quos non emollit tanta benignitas, tanta flamma, tam ingens ardor amoris, tam vehemens amator, qui pro tam vilibus sarcinulis tam pretiosas margaritas expedit. O bone Iesu, quid tibi & morti? Nos debuimus, & tu soluis: nos peccauimus, & tu tollis peccata: opus sine exemplo, gratia sine merito, charitas sine modo. Agnosce o homo, quod nihil æquæ ad amorem illius inflamat, sicut beneficiorum ipsius immensa donatio. Ex hoc etenim, quod ipsum tam

IX.
vt Iesu.
semper
eile no-
biscum.

Eze. 21.

tam liberalem cogitas, ad largiēdum non solum sua, sed etiam seipsum secundām omnem affectum & modum, ipsum te nimium diligere cogitabis. Nihil autem ad amore reciprocum tantum excitat, sicut amari. Quod si diligis te, qui te destruxisti, quomodo non diligis eum, qui te redemit? Considera quanta fuerit erga te dilectio Dei, quod vell et Deum hominem, & hominem Deum quodammodo fieri, & sic te post lapsum querere, & post offensam plus quam prius exaltare. Nunquid exaltationem culpa meruit? Certè non. Sed ne ab eo amplius fugeremus, naturam nostram inseparabiliter sibi vnire voluit. Si ergo qui nihil sumus, immo qui mali sumus, in tantum diligit, cur eum, qui sumus non bonus est, non diligimus, cum nihil in suo beneficio quæsierit, nisi ut nos amore sui incibriaret, ac si nos amoris vinculo inseparabiliter colligaret, beatificaretq; æternaliter? Hæc & alia innumera amoris indicia, quæ tibi summus omnipotensq; Creator, & fidelissimus amator tuus, præ multis alijs nedium hominibus, quos in tenebris reliquit, sed etiam Angelis, tibi exhibuit & exhibere non cessat, attentione perpetua, dispulsa diabolica cæcitate, perpende, illi toto corde gratias agere, ipsum redamare, illius sequi vestigia, tequæ cunctæq; vnde cunque accidentia, in eius referre laudem & consumere, illijs in omni castitate, sobrietate, humilitate, paupertate, patientia, & alijs virtutibus fideliter deferuire, ac vicem qualenq; cumque reddere admittens pro virili. Enim rò si cuncta hæc recto perpendas iudicio, non solum nihil condignum tanto illius amori te reddere existimabis: sed etiam præ stuporis & amoris vehementia totus amore faucijs, & velut ebrius, à teipso & creaturis omnibus deficies, vt iam nihil aliud vel cogitare possis vel loqui, quam ipsum dulcissimum Deum amatorum ac Redemptorem tuum, eusq; erga te amorem prorsus infinitum, dignationem admirabilem, & gratiam super gratiam. O execranda cæcitas, quam foedè miseric imponis mortalibus, quos paterna exuis hæreditate sua, & ad te nebras mititis exteriore, nullo vñquam tempore finiendas.

Vt anima in suam redire debeat originem.

C A P V T X

PO S T R E M O ad inflammandum mentis affectum in Deum, velut pro se pta amoris radice, multum profuerit consideratio eastæ dilectionis ipsius sponsæ erga dulcissimum sponsum suum, hoc est, Verbum æternum, Dei Filium benedictum, qui est naturalis animæ locus, sedes & vita, ad quem iuxta superiores vires suas, in spiritu semper tendit sursum, velut in principium suæ centrum suum, in quo solo veram inuenit requiem. Carnales nanque deliciæ, & quæcunq; infra Creatorem sunt, animam seu in carcere captiuam detinent, in quibus nullam vñquam veram potest obtainere pacem, tametsi creature, modò illis rectè vti nouerit, viam quandam illi indicent ad Creatorem. Siquidem ab omni æternitate anima secundum ideam in Verbo, hoc est, in Deo in-creata fuit. Deinde cùm à Creatore ad illius imaginem & similitudinem præclarè condita est, manis ei nihilo minus Deus vñitus, adestq; præfens in ipsa interiori essentiâ, seu centro cuiusvis animæ, idq; tam in malis quam bonis hominibus: quos omnes indiscriminatim sua infinita maiestate circundat, penetrat, atque in esse conseruat: ex quo velut ex sua præclarissima origine omnes & quæ promanarunt, in quo & secundū ideas permanent. Non enim longè est ab uno quoque

Idea a.
animæ in
Deo.

quoque nostrum: quandoquidem in ipso vivimus, mouemur & sumus: adeo ut nihil iam restet, nisi ut anima in Dei sponsam electa, & mirabiliter redempta, ignitis defiderijs anhelisq; suspirijs iugiter sitiat & ardeat Verbum aeternum, suum videlicet sponsum suscipere & amplecti intra se, in eoq; permanere, in praesente quidem seculo per gratiam, & in futuro per gloriam: siq; inter sponsum & sponsam intima quædam per amorem castissima vnio coniunctioque. Ipse namque amor ex natura sua mltiuam poscit inhabitatem & intimam vnionem, qua dilectus alter alteri insit, ad quam adspirabat Propheta sanctus, cum diceret: *Vitam dirumperes calos, & descenderes: De qua scribit D. Ioannes: Deus charitas est: & qui manet in charitate, in Deo manet, & Deus in eo.* Habuit autem anima iuxta ideam in Verbo tres præclaras proprietates, videlicet veram eandemq; cum Deo subsistentiam, suavitatem, & operationem. Nam ipso Augustino teste, hoc diuinæ simplicitati proprium est, ut quicquid in Deo est, Deus sit: ne accidens ponamus in Deo. Ob hanc ergo subsistentiam anima secundum idem in Deo degustat diuinam suavitatem in suo fonte simul cum Verbo ipso: cum eodemque & in eodem existens, teste Anselmo, creavit cælum & terram: cui accommodari potest illud Proverbiorum: *Delectabar per singulos dies ludens eum eo omni tempore. Quando preparabat calos, aderam, cum eo componens omnia.* Iuxta has igitur tres insignes proprietates, quas anima naturaliter habet in Deo, tripliæ æquè desiderio feruenter & indelinenter contendere & suspirare debet ad Deum, quo eadem puritate, qua ex ipso profluxit & condita est, redire possit in ipsam suam originem, id est, Verbum aeternum: idemque nihilo minus per veram charitatis vnionem intra se recipere, complecti & possidere, ita ut ipsa anima perpetuè vnitate maneat in Deo, & Deus vicissim in ea: idq; per fidem firmam & ardenter charitatem. Trium horum desideriorum primum, est unionis amorosæ: secundum, degustationis dulcedinis diuinæ: tertium, operationis deificæ. Primum, cor amore vulnerat: secundum, amore reddit languidum: tertium, cor scindit & dirumpit. Primum desiderium, videlicet unionis, surgit in anima ex consideratione pristina perfectionis suæ in Verbo aeterno. Et quanvis anima iactuata nequaquam in effentia vnitri possit cum Verbo aeterno, eidem tamen iungi potest & vñiri per amorem, quo amans vnum efficitur cum dilecto: sicuti Dominus Iesus Patrem pro nobis precatus est, dicens: *Rogo Pater, ut omnes vnum sint, sicut & tu Pater in me & ego in te, ut et ipsi in nobis v-* *lo. 17.* *nem sint,* videlicet per gratiam & gloriam, non autem per substantiam. Porro eiusmodi amorosæ vñionis desiderium adeo nonnullam convalescit in anima, ut cor illius vulneret, & cœli iaculo quodam configat, quod omnem mox quarumlibet rerum aliarum fugat amorem, solutusq; dilectum tam validè ad intimam cordis pertrahit, ut ipse solus tamen ipso corde ametur, iuxta illud: *Dilectus mew mihi, & ego illi.* Hoc autem euangelium amoris vulnerus intrinsecus à Dco curari oportet. Neque enim vñium ei humanum externumve solatum mederi potest, absente dilecto. Sic vulneratum erat cor illius, qui ait: *Sed erraueris tu cor meum i charitate tua.* At qui animam sic vulnerari à Verbo aeterno nihil mirum est, cum & ipsum Verbum ab anima vulneratum sit, ut idem dicte per Prophetam quendam suum: *In charitate perpetua dilexite.* Et alibi: *Vulnerasti cor meum, soror mea sponsa.* Secundum est desiderium degustationis dulcedinis diuinæ. Quamuis enim anima, dum hanc mortalem degit vitam, neutrum

Amos
vñit.Esaie 44.
1. lo. 4.Triplex
desideria
anxiæ ad
Deum.Desideria
vñotis a
nimam
vulnerat.

lo. 17.

Cant. 4.

Augusti-
nus.Tere. 30
Cant. 4.

II.

Desideria
degusta-

riōis lan-
guidam
scit.
Psal. 41.

quam deūr pleno ore de diuinaz suavitatis potare mellitissimo fonte, deside-
rat tamen & suspirat eō peruenire in æterna futuræ vitæ beatitudine, sicut di-
cit anima sancta in Psalmo : *Sicut anima mea ad Deum fontem vivum.* Et in hac
feruentis desiderij siti datur interim animæ vel guttula quædam illius dulce-
dinis immensæ, in qua vtcunque eam degustat, cuiusq; gustus creata omnia ver-
tit ei in nauicam & tormentum : quia gustato spiritu, despicit omnis caro. Cor
nanque languentis animæ post exceptum amoris vulnus, inßar ægroti alicuius
(cui cibus omnis quantus fuauisimus insipidus est) adeò fit amore languidum,
vt nesciat cogitare quicquam vel appetere præter dilectum suum, ita vt nec ad
momentum sui ab eo possit desiderij oculum auertere, exemplo Mariæ Magda-
lenæ, quæ à monumento non recedebat, nec vllum admittebat solatium.

Ioan. 20. Tertium est desiderium operationis deificæ. Hoc namq; desiderio vsque adeo
III. Desideriū operatio-
nis cor scindit.
Psal. 76.
Elaia 26. illud Psalmi: *Memor fui Dei, & delectatus sum: & desice in me spiritus meus.* Et hoc
desiderium dicitur cor scindens sive dirumpens : & in tali disruptione ac defe-
ctione cordis cuncta sua opera Deus in anima operatur, sicut scriptum est : *Om-
nia opera nostra operatus es in nobis: & Pater eternus gignit Verbum suum sibi con-
sempternum in ea, sitq; eiusmodi homo Dei filius per gratiam, quæadmodum
Verbum, quod in ipso gignitur, est Filius Dei per naturam. Cur ergo miser ho-
mo per multa vagaris? Ama vnum bonum, in quo sunt omnia, & sufficit tibi. Si
Matth. 13. delectaris pulchritudine, *fulgebunt iusti sicut soles.* Si velocitate & fortitudine, *eris
similes Argentis Dei.* Si lôga & incolumæ vita, *ibi est sana aeternitas, & æterna sanitas.*
Luc. 20. Si saturitate, *saturabitur cum apparuerit gloria Domini.* Si sapientia, ibi Christus
Psal. 15. Dei sapientia seipsum eis ostendet. Si amicitia, diligent Deum plus quam seipso,
& Deus illos plus quam illi seipso. Perpetuè capropter desiderio conare vi-
amoris ad summum pertingere bonum, in quo sunt omnia bona.*

*Nobilitatem, præstantiam, dignitatem, pulchritudinem, bonitatem, sandi-
catem, amabilitatem sacratissimæ Genitricis Dei, semperq; Virgi-
nis Marie, non sine gravi damno ab homini-
bus negligi.*

CAECITAS IV. CAPVT XI.

VT debito ordine prouinciam hanc, quam Deo fauente suscepimus, per-
sequamur, post cæcitatates tres superiores, quas circa diuinam essentiam
& humanam Filij Dei naturam potissimum versari manifestum est, super-
est nunc aliquid de sacratissimæ Virginis Mariæ dignæ Genitricis Dei laudi-
bus proferre in medium: quamq; periculose ea in re vel cæcutiāt homines, vel
errent, aliquot rationibus, quâtum quidem Dominus dederit, liquido demon-
strare. Cæcitas ergo, quæ suo ordine quarta sequitur, non alia est, quam ignora-
tio inæstimabilis pulchritudinis, bonitatis, & amabilitatis gloriofissimæ semi-

I. Perq; Virginis Maria. Et primò quidem de pulchritudine eius id habendum
Pulchrit. est pro comperto, eam ab initio & ante secula præ cæteris creaturis omnibus à
Deo Manis Deo electam atque dilectam, vt esset Mater Dei, Regina cælorum, Porta para-
disi, Domina mundi, Mater gratiæ, Mater misericordie: necnon à summo arti-
fice tem-

Nec tempore præstituto longè nobilissimam, dignissimam, speciosissimam es-
se creatam, ab omniq; peccato & macula, tam originali, quam actuali, præser-
vataam, vti hoc decebat eam, quæ Mater esset vnigeniti Filij Dei: idq; adeo, vt ip-
se supersanctissimus Spiritus sanctus, in quem nulla cadit admiratio, eius pul-
chritudinem, donorumq; & virtutum atque charismatum omnium splendo-
rem, (quibus mirificè decorata resulget) per suos electos Angelos & homines
admiraretur, dicens in Canticorum volumine: *Quam pulchra es amica mea, quam
pulchra es. Itemquæ: Tota pulchra es amica mea, & macula non est in te.* Enim uerò
Deus gloriq; quem mirabilem in Sanctis suis Propheta dicit, sese mirificissimum
ostendit in amabilissima longèq; charissima Genitrix sua, cui similem nun-
quam fecit, neque facturus est creaturam dignitate, pulchritudine, nobilitate,
& omni maiestate & gloria. Tanta nanque puritate, sanctitate, perfectione niter
& emicat, vt omni sit Angelica pūritate lōgè superior, nec vlla maior sub Deo
puritas queat intelligi, quam Deus per suam omnipotentiam, sapientiam &
bonitatem, tam in conceptione, quam omni illius vita, morte & glorificatio-
ne, vlera communem naturæ modum, humanamq; conditionem insigni cum
miraculo præseruavit, digna fecit & sublimauit, vt nec levissimam quidem
illius vñquam peccati contraxerit labem, vti hoc diuinæ erat congruum ma-
iestati, quæ ex ipsa carnem sumere dignata est. Et quanquam non defuerint, qui
hac in parte non satis illuminati diuinitus, Conceptionis eius puritatem vo-
carent in dubium, eam tamen sancta Romana eademq; Catholica Ecclesia, quæ
errare non potest, hoc ipso quod festum Conceptionis illius solenniter cele-
brandum colendumq; assumpsit, haud obscurè adstruit & affirms. Neque e-
nim id ageret vlo modo, nisi Conceptionem tantæ Virginis & Matris Dei om-
nis fuisse consagrationis expertem, imo & sanctam pro certo exploratoq; habe-
ret. Profana nanque Festa non nquit Ecclesia. *Tota ergo pulchra est & deificata*
Virgo Maria in corpore, naturaliq; complexione, & sensibus suis sanctissimi mis:
tota itidem speciosa & in Deum transformata in anima, in memoria, intelle-
ctu & voluntate, cunctisq; animæ viribus & affectibus, idq; adeo, vt major pul-
*chritudo, felicitas, perfectio, & ornatus à nulla creatura intelligi, imo nec de-
fiderari queat. Vnde & de ipsa S. Dauid pater illius iubilans canit: Adstitt Regi.*
na à dextris tuis in vestitu deaurato, circundata varietate. Neque id mirum, quando
in ea velut in Sole Deposuit tabernaculum suum, & ipse tanquam Ipons procedens
de thalamo suo. Ipsa plane est mulier illa amicta Sole, & luna sub pedibus eius, & in
*sanctissimo capite eius corona stellarum duodecim: qua progreditur quasi aurora confur-
gens, pulchra vi luna, electa vi Sol, terribilis vt castrorum acies ordinata. Hæc est nobi-
lis illa stella ex Jacob orta, cuius radius vniuersum orbem illuminat, Maria sci-
licet Mater Dei & iudicis nostri, quæ & ipsa ascendens in altum dedit dabitq; sem-
per dona hominibus. Siquidem nec facultas ei deesse potest, nec voluntas. Regina*
celorum est, misericors est, mater vnigeniti Filij Dei est. Nihil enim sic potest
*pote statis eius seu pietatis magnitudinem commendare, nisi forte aut non cre-
ditur Dei Filius honorare Matrem, aut dubitare quis potest omnino in affectum*
charitatis transisse Mariæ viscera, in quibus ipsa, quæ Deus est, charitas nouem
mensis corporaliter requieuit.

Secundò huius dulcissimæ Virginis Matris bonitas, pietas, amabilitas, misericordia, fidelitas, amicitia, gratiositas, dulcedo, benignitas, & charitas erga

II.
Misericor-

dus.

Sllllll

Deum

nos huic Deum & homines, tam incomprehensibiliter ineffabiliterq; multz, magnz &
Mariis. perfecte sunt, vt nulla eas mens creata ad plenum possit capere. In maiestate
namque & potestate, in sapientia & claritate, in bonitate & dilectione, & in cun-
ctis denique charismatibus, donis, perfectionibus, excellentijs super omnes
creaturas, benedicto Filio suo Iesu Christo quam similitima & proxima est, vt
tam execrabilem orbis peccatorem non habeat, quem ipsa abominetur, quem-
que dilectissimo Filio suo, modò suam precetur opem, non possit, sciat, & vo-
lit reconciliare. Eius namque erga peccatores charitas, dignatio, misericordia,
atque compassio tam exuberans, tamq; perfecta est, vt quandiu gratiæ tempus
agitur, nō possit misericordissimos oculos suos à miseriis ac pœnitentib; ipsam
inuocantibus hominibus auertere, nec cessare pro illis continua fundere pre-
ces Vnigenito suo, donec hunc isdem, vt mater verè fidissima, plenè perfecte-
quæ sentiat reconciliatum. Ab hoc verò pietatis officio nec ea quamvis excel-
lentissima gloria, qua nunc in dextris Filij refidet coronata, vlla ex parte eam
im pedire potest: vti nec Filius eius, ob præcelissimam dignitatem & gloriam
suam, secundum humanitatem, cessat interpellare pro nobis, donec veniam obti-
neamus & gratiam tempore opportuno, modò nosipsi gratiam vocantem ex-
quirere velimus, partamq; custodire.

Gen. 3. Nunc igitur diabolica cæcitate dispulsa, mentis aperito oculos, & vide, vt
malignus ille & teter spiritus, ab amore & deuotione erga Matrem misericor-
diz te auocare nititur, quandoquidem bene ilsi constat, suum ab ipsa cōtritum
esse, conteriq; caput peccatum, nec vñquam perire posse, qui deuotus ac perseue-
ranter illam colunt & inuocant: simulq; gratias age fidelissimio Patri cælesti,
qui non modò apud se aduocatum tibi & intercessorem dedit Vnigenitum Fi-
lium suum, sed etiam eiusdem vñci sui Parætem longè piissimam, & tu m vo-
luit esse matrem, & aduocatam, imò & conciliatricem apud Filium, vt Mater
quidem Filio pectus ostendat & vbera, Filius verò Patri latus & vulnera, nec
vllus ibi sit repulsa locas, vbi tot & tanta exhibentur indicia charitatis. Qui-
bus utique nihil Pater negare potest pro sua reverentia. Itaque, quod feruentissimus
quidam huius tantæ Virginis amator ait, in omni necessitate tua ad hæc splen-
didam maris stellam oculos attolle. Mariam inuoca, & non desperabis: Ma-
riam sequere, & non errabis. Ipsa te tenente, non corruies: ipsa te protegente, non
deficies: ipsa te ducente, peruenies. O superdulcis & benedicta Mater misericor-
dæ, solus ille si leat misericordiam tuam, si quis te inuocatam in necessitatibus
suis sibi meminerit defuisse. Nos quidem seruuli tui cæteris in virtutibus suis
congaudemus tibi, sed in hac potius nobisipfis. Laudamus virginitatem, humi-
litatem miramur: sed misericordiam amplectimur charius, recordamur fa-
pius, crebrius inuocamus. Fones enim, nec deseris miserum, quo usque tremen-
do iudici eum noueris reconciliatum. O magna, o pia, o multum amabilis Ma-
ria, tu nec nominari quidem potes, quin accendas; nec cogitari, quin recrees af-
fectus diligentium te. Tu nunquam sine dulcedine tibi diuinitus insita piz me-
moriæ ingredieris portas.

III. **Maria ut** **tertifica** **omnes** **beatos in** **celo.** Tertiò dehinc (quod ad amabilitatem & dulcedinem eius iam in regno sub-
limata attinet) vide, non satis fuisse piissimo Redemptori tuo, eiusq; amori in-
comparabili, quod perenniter felicem atque beatum ex clara diuinitatis sua
contemplatione fruitioneque te fakturus est, sed etiam supra omnes beatorum
Spiri-

Spiritu[m] Ordines, præclarissimā humanitatis suæ gloriā, & admirabilem benedicta[re] Matris suæ pulchritudinem, perpetuā conspiciendas in cælestibus tibi præparauit. Quæ nimis speciosissima splendidissimata[re] Virgo Mater ineffabili cum dulcedine, benevolentia, familiaritate, gaudio, amicitia, humilitate, charitate erga omnes & singulos Filij sui suosq[ue] cultores, seruos & amicos sese exhibet, imd[u] multo maiori, quām mens vlla in hac vita vel concipere vel sperare queat, vt pote vera germana[re] soror nostra, & longe fidissima paren[t]. Quod quidem etiam in hoc exilio partim probare licet, vbi se supra modum misericordia, indignis, immundis peccatoribus ipsam deuotè inuocantibus, piam, dulcem, benignam, misericordem exhibet. Heu quāta misericordia mortalibus impeditamenta & damna pariunt tantæ pietatis & misericordia[re], quæ per Matrem gratia[re] peccatoribus offertur, ignoratio, negligencia & ingratiudo: quantaq[ue] e-diverso ex earum lympida contemplatione nasceretur dilectio, deuotio, lætitia & gratia: nimis solus hoc ille, qui accipit, nouit, quām videlicet dignanter, benignè, dulciter, & amicè sese habeat Virgo hæc beatæ & mundi Domina erga Filij sui, suosq[ue] deuotos amatores, pœnitentesq[ue] & humiles peccatores. Qui-cunque igitur vita probationem ingressus es, age accede per deuotam mentis contemplacionem gloriofissimam Virginem Mariam Mætrem Dei: Quia per ipsam, (vt inquit quidam) & in ipsa & cum ipsa, & ab ipsa habet mundus & habitat[re] est omne bonum, puta benedictum Filium eius Dominum nostrum Iesum Christum, qui est omne bonum, & summum bonum, sine quo nihil est bonum. Inuenta itaque Virgine Maria, inuenitur omne bonum. Ipsa namque diligentes se diligit: imd[u] sibi seruientibus seruit. Ipsa donis & charismatibus satis abunde ditat & extruit seruos suos, vt benedicti Filij sui, & Spiritus sancti digna fiant habitatio. Ipsa preces & sacrificia seruorum suorum, maximè quæ sibi exhibentur, representant in conspectu diuinæ maiestatis: cùm sit Aduocata nostra apud Filium, vt hic apud Patrem, imd[u] apud Patrem & Filium, & Spiritu sanctum procurat negotia & petitiones nostras. Et s[ecundu]s quo iustitia Filij iure damnare poterat, Matris misericordia liberantur: quemadmodum thesaurus ipsa est Domini, & thesaurus gratiarum ipsius. Sed & donis spiritualibus copiosissime ditat seruientes sibi, eosdemq[ue] potentissimè protegit à tr[ad]icli aduersario, puta mundo, carne, diabolo: quia salus nostra in manu illius est. Post Filium suum Domina est universa creatura, & in future seculo gloriosos efficiet sibi famulantes, quotquot eam modò honorauerint. Eapropter, iuxta consilium eiusdemdam deuotissimi cultoris illius, Mariam semper cogita, Mariam inuoca: non recedat ab ore, non recedat à corde. Et vt imperies eius orationis suffragium, non deseras conuersationis exemplum. Cæteri enim Sancti, iure quodam patrocinij, sibi specialiter commissis plus possunt prodefe in curia altissimi, quām a alienis. Beatissima vero Domina nostra semper Virgo Maria, sicut est omnium Regina, sic & omnium Patrona & Aduocata: & cura est illi de omnibus. Longe enim positos illuminat, & trahit radijs misericordia[re] suæ: sibi propinquos per specialem deuotionem, consolationis suavitatem: præsentes sibi in patria, excellentiæ gloriæ. Atque ita non est, q[ui] si se abscondat à calore, id est, charitate illius.

*Angelorum sanctorum dignitas quanta: eorum erga nos quam officiosus
famulus, quaq; nos charitate dignentur, & quam perniciose ad
tam sublimes creaturas accendendas plerique
cæcutiante.*

CAECITAS V. CAPVT. XII.

I.

Angeloru^m dñitas. **Q**VINTA cæcitas est ignoratio tum dignitatis, tum obsequij & dilectionis erga nos sanctorum Angelorum. Principio quidem de dignitate id est certissimum, mirum in modum splendidos, speciosos, nobiles, gloriulosos, atq; dignos ab altissimo, æterno, immenso totius nobilitatis fonte Deo, ad imaginem & similitudinem summæ adorandaq; Trinitatis, (vti & de animalibus hominum ante dictum est, quibus hæc cum Angelis imago communis est) excellenter præclarissimeque esse creatos: atque hanc *imaginem* in Lucifero dæmonibusq; & hominibus per peccata deformatam, integrum eos inuolatamq; seruâsse. Et ideo dignitatem, quam animæ sanctæ ex unione diuinitatis cum humanitate in Domino nostro Iesu Christo, præ Angelis maiorem habet, hanc Angeli præ hominibus, ex sua innocentia & inconcussa stabilitate splendidiorem obtinent: quorum certè præcelsa naturæ dignitas & præstantia, omni humano intellectu multis modis superior est.

II.

Cæstodia Angelo- rum. **S**ecundò vide, obsecro, ð homo rationis particeps, vt hi præclarissimi filij & amici Dei, dignissimicq; celestis palati Principes, ex immodica prorsustq; stupenda tum Dei tum sua charitate, tibi ad seruendum subiecti sunt, teq; tanto studio, cura & prouidentia custodiunt, sefçq; tibi impendunt, vt nulla mens id plene capiat, neq; vlla vñquam mater erga vnicè dilectum filium suum regēdam, custodiendum, tuenduñq; ita vigilauerit, vt hi beatissimi Spiritus tuæ intuigiant salutem. Idq; præcipue Angelus proprius, tuæ speciatim custodiaz deputatus à Deo, nocte ac die, omni loco & tempore, in cunctis causis & necessitatibus tuis, contra tentationes omnes & insidias hostium tuorum visibilium, & maximè inuisibilium, tanta cum fidelitate assiduitateq; circa te exequitur, vt ne ad momentum quidem vñquam à te recedat, imò nec deserere te possit, aut suos à te oculos auertere. In vñmirum impedio tibi necessarium est, cùm in medio verberis innumerabilium hostium tuorum, quos nec videre queas, qui absque fœdere, odio acerrimo te persequuntur, adeo vt nec ad punctum temporis ab illorū furore in hac durares vita, nisi eos arceret Angelus tuus. Aperi eapropter oculos tuos, & grata mente expende, quam inæstimabili charitate cælestis Pater tuus pro te sollicitus est, quantoq; te honore tam extremum vermiculum dignatus est, vt te tam fidelibus & dignis amicis suis, qui summa cura & diligentia tibi famulantur, commendaret in omnibus vñs tuis custodiendum. Sunt enim omnes administratorq; spiritu, in ministerium miseri prepter eos, qui bæreditatem capiunt salutis.

Psal. 90.

Mebr. 1.

Dilectio Angelo- rum. **T**ertiò id pro certo habeas atque indubitate, quodd. dilectio Angelorum ad homines, & Angeli tui proprij erga te, tam incomprehensibiliter magna, feruens, intensa est, vt omnem humanam longè vincat dilectionem: nec vñquam vlla, quamvis indulgentissima, mater tantum erga vnicum suum gesit amorem, quantum erga te habet Angelus tuus proprius. Cùm enim cælestes illi

beati-

beatique Spiritus clarè videant & cognoscant, quàm immenso; admirabili, ar-
densissimo; amore & tuis & ipsorum te Dominus prosecutatur, hinc etiam &
ipsi tanto te amore complectuntur & dignatione, vt à nullo id dignè queat ex-
primi. Hacque de causa amicissimè, dulcissimè, ac fidelissimè seruit tibi Ange-
lus tuus, omni in loco, tempore, causa & periculo, nocte ac die tui moderationi,
gubernationi, protectioni, inuigilans, & tecum de loco ad locum proficisciens,
nec deserés te vnquam vel ad momentum. Hinc tibi semper optima, tutissima,
& felicissima quæque suader & inspirat, tuis profectibus & bonis studijs mirum
in modum gratulatur, vitijs verò & incommodis vehementer affligitur, quæ-
cunque tibi salutaria sunt in isto sueuroq seculo, summo cum desiderio tibi cu-
pit, precatur, exoptat, orationes tuas bonaque opera Deo offert, & denique pro-
salute tua fidissimus perpetuusq apud Deum precator assistit. Omni igitur mé-
tis cæcitate discussa, profigataque ingratitudine, interiores aperito oculos, tan-
ta perga te diuini documenta amoris animo bene grato reuolue, necnon omni
in loco & tempore, noctuque diuque, stans atque sedens, ambulans & iacens, Deo-
& Angelis eius reuerentiam exhibe, à cunctisque vitijs & peccatis, quibus eorum
possis oculos offendere, diligenter abstineto. O si hæc tria iam dicta rectè vide-
res, iustoque iudicio perpenderes: nimurum per quàm sollicitè, religiosè, verecun-
dè, sobriè, castè, deuotè, amabiliter & perfectè semper & vbique, vt dignum est,
te geteres, multoque studio absque intermissione bène gratus esse, satisque compla-
cere adnitereris tam gloriolis beatissimè Spiritibus, & maximè Angelo custodi-
tuo, in omni opere, causa & conuersatione tua. Multa quoque cum alacritate ad
sacra festinales loca, vt pote in quibus cum Domino suo ac nostro Iesu Christo,
eiusque Sacramentis frequentes admodum, grandique numero præsentes semper
haud dubitè inueniuntur. Certe quàm ægrè permitteres diuellit te à tam precla-
ra, dulci & amabili societate Angelorum, in sacris locis præsentium, etiam si
Dominus & Rex ipse Angelorū in suo Sacramento præsens non adesset. O quàm
cæci, insensibiles, & ingratia sunt omnes, quantunque etiam religiosi in exercitijs
suis videri velint, qui talibus in locis non solum absque deuotione, gaudio &
amore, sed etiam cum tædio & acedia præsentes adsunt. Quorum tamen nume-
rus, excæcante corda miserorum diabolo, plerisque in locis (proli pudor atque
dolor) tam ingens est, vt neque describi, neque deplovari satis queat. Mirum cer-
tè est, modò ad cæcorum illorum gregem non pertineas, ista te scientem atque
videntem, vnquam contristari, angusti, desperare, & vel pusillanimè fieri, vel
ab acedia superari posse.

*Amici Dei. vt se se habuerint in suis operibus, & ad tempus, &
ad eternitatem.*

C A S C I T A S VI. C A P V T XIII.

SEx deinceps cæcitas est, non videre te, neque animaduertere, vt electi Dei
amici se se habuerint ad opera, ad tempus, ad eternitatem. Et primò quidem, L
quod ad opera attinet, summo cum conatu & diligentia absque cessatione ^{Sanctora}
in hoc incubuerunt, vt nedum dilectissimum Dominum suum vlo corporis &
animæ, sensuumque & virium motu, aut quacunque occasione vel culpa, leui vel
graui, mortali aut veniali non offenderent, & ignominia afficerent, sed etiam
vt ipsi Creatori, Redemptori & amatori suo, tota intentione, desiderio ac deu-
otione,

tione cunctis animę & corporis sensibus viribusq; vita & actione sua, supremo modo, quo quidem foret homini possibile, placerent, obedirent & famularentur. Quin & supra quām hanana ferret infirmitas, toto se pro Dei amore hominumq; salute *impendere ac superimpendere* peroptabant. Hic iam agere intuere non oscitante, quām tepidus, quām ignarus sis ad imitandum sanctos Patres tuos, & alios Dei amicos, etiam in communib; virtutib; & actib; bonis, quæ vtique sine periculo exercere posses, modò velles: sed in generali, propter dolor, cæcitate & infirmitate permanes, que certè detinet plurimos, & ne progrediuntur vltierius, nō parum impedit ac remoratur. Hinc verò dolebis quandoque acriter, vbi videris paruo te labore modicaq; patientia bona inaccessibilia æternaq; præmia breui tempore comparare potuisse, & neglexisse tam miserd.

L Secundò tempus suum amici Dei tanquam prudentes virgines summa vigilie temporis lantia obseruārunt, ut pote illis ad merita cum alanda, vitamq; rectius perfecti expensi. usq; instituēdam indulustum à Deo, solliciti ne quod tempus absq; fructu dilabetur. Nouerant enim se in illo exactissimo pauendoy summi Iudicis examinatione, non solum de omni verbo otioso, sed etiam de quolibet momento temporis rationem reddituros, possitq; se momentis singulis bona ioeffabilia lucrari æternaliter, vel eorum etiam iactaram facere, nec posse denique amissum vñquā reuocari tempus. Potissimum verò id eos mouebat, ne fidelissimo amatori suo, qui nullo non tempore maxima eis beneficia donata charismatum impederet, displicere aut ingratos inueniri contingere: sed vicem qualem cunque illius redderent charitati, ne gratiam eius vel negligerent, vel amitterent etiam. Heu quām multi occæcati homines pretiosissimum tempus sibi indulustum, cum gratia Dei miserabiliter perdunt, & sanctorum calcare vestigia Patrum abnuunt, ne dicam contemnunt, quod eos postea vehementer excruciat. Id igitur artem das velim, totum hoc tempus, quo hic Deo seruiturus es, etiā si mille vias annos, cum æternitate collatum, non tantum æstimari posse, quantum est ictus oculi ad mille annorum spatia: momentisq; singulis, quanuis brevibus, bona perennia vel lucrari te posse, vel amittere. Sitq; hoc tibi fixum atque statutum, vt ne pūctum quidem temporis præterire finas, quod in deuota diuinī beneplaciti & obsequij executione non expēdas, dum illud tibi conceditur: quod nimis rurum opinione tua celerius finietur.

III. Tertiò pro æterna capessenda beatitudine, Sancti & illuminati Dei amici, rotto corde, omniq; animi contentione laborauerunt, eo quod ad hanc possidentiam fruendamq; scirent se creatos à Deo, qui vult omnes homines saluos fieri: maximq; ea de causa ab hoc exilio & carcere educi petebant, vt voluntatem Dei in patria illa cælesti in amando, laudando, conspiciendoq; Deo, diligendoq; proximo perspicatius cognoscere, & perfectius, quām hic fieri queat, implere possent. Hic iam expergiscere à somno torporis, excutere de puluere & affectu omnium labentium rerum, de omniq; cæcitate diabolica, & disce exemplo amicorum Dei, feruenti desiderio, flagrantq; animo diu noctuq; adspirare ad claram cœtuationem, synceram dilectionem Dei, Virginis intemeratæ Domingi nostræ, & omnium electorum Dei fidissimorum amicorum tuorum in patria, qui ardētissimo cum amore & desiderio salutis tue, veris ad te oculis, agonem tuum contra hostes contemplantur, felicem tuum expectant exitum, teque suis præc;

precibus apud Deum fidelissime adiuuant. Ad hos, inquam, absque intermissione clama & suspira è medio hostium tuorum, maximè insuisibilium, qui cum sint crudelissimi, non cessant vexare te, & incubere tota animi intentione nocte ac die in perditionem tui. Nec velis sequi infinitam tepidorum hominum multitudinem, qui externis, flukis, friuolis rebus inhærentes, nullo desiderio tenentur aeternorum. Cæterum de gloria & beatitudine electorum si vel infinita scribatur volumina, nunquam tamen satis eam explicare poterunt. Neque enim vel *Isaia 64: 1. Cor. 2: 1.* oculus vidit, vel auris audivit, vel in cor hominis ascenderunt, quæ preparauit Deus diligenter se. Facilius vastissimam terræ molem palmo comprehendas, totumque mare angustæ includas vasculo, & celerrimum firmamenti motum retineas, quam vel minimum capias gaudium beatorum, quemadmodum eo nunc in supernæ virtutæ gloria perfruuntur.

*De malignorum spirituum erga homines odio implacabili, astutia fabri-
li, & persecutio[n]e tentatione que perperua.*

CAECITAS VII. CAPVT XIV.

Quantum etiam periculi ac damni hominibus adferat ignoratio[n]a, acerbissimi odij, subtilissime fraudis, & incessabilis persecutionis aduersum nos malignorum spirituum, operæ pretium fuerit paucis explicare. Et primò quidem id animaduertendum venit, quod licet miro & incomprehensibili odio in commune aduersus omne hominum ferantur genus, speciali tamen liuore insaniunt contra electos Dei amicos, qui illis resistunt, quosq[ue] timent loca, vnde ipsi extrusisunt, occupaturos: idque adeo, vt etiam si iam certum exploratumque haberent, eiusmodi se[s]e homines decipere non posse, ex obstinate tamen odio ab eorum vexatione nihilo magis abstinerent, quin & perturbare eos, & etiam subite neci tradere non omittent, si à Deo & bonis Angelis nō prohiberentur. Et licet certissime sciant, ex huiusmodi suo odio & damnandorum numerositate, aeterna sua tormenta magis ac magis augeri, nihilo minus tamen ex obstinata sua malitia, quanlibet inde grauia se[s]e tum pericula tum damna sustinere persentiant, ab hominum infestatione sibi temperare non possunt, adeo vt etiam puellos intra materna inclusos viscera perdere appetant, si tacitum id ipsis permitteretur. Enim uero tetris illis spiritibus superbia quædam inest, & phantasia proterua, amens furor & inuidia, & concupiscentia irrationabilis, tametsi naturalia in ipsis permanerint integra, puta subtilitas intellectus, fortitudo & similia. Quapropter contra tales hostes, tibi tuisq[ue] similibus, quam cæteris hominibus, infensores, mentis aperito oculos, & esto vigil, Deoque preces funde humiles & deuotas, & pro donis illius immensa que charitate gratias age, & gratiam illius custodi, vt & per se & sanctos Angelos suos, ab eorum te insidijs seruare dignetur.

Secundò, quod ad eorum subtilitatem attinet, sciendum est, ab initio apostolæ sua nihil eos aliud vel didicisse, vel exercitasse, quam homines fallere, occidere, perdere, Deoq[ue] gloriæ aduersari: Naturalem item ingenij subtilitatem, incessabilemque humanæ perditionis sitim adeo eis suffragari, vt nulla sit fraus, dolus, nequitia, vitium sive peccatum, quæ ipsorum experientia effugere queat, per quæ etiam sanctos & sublimis quoscumq[ue] virtutæ homines vincere, aut subuerte potue-

I. Malig-
norum
spiritu[m]
ad nos e-
diuntur

potuerunt: nimisrum cùm cāta sit illorum cum naturalis, tum multa industria, longoty experimēto parta subtilitas, calliditasqüe, vt nullus eam humanus capiat intellectus. Ex eaq; cuiuslibet hominis complexiōem & naturalem propensionem solerter attēdunt, explorant, obseruant, atque hanc ipsam vñā cum carnis fragilitate & pronitate ad malum, & seculi blanditijs & occasionibus ad expugnandam arcem animæ assumunt: sicq; mille laqueos & pericula omni in loco, tempore, studio, causa & opere miseris tendunt mortalibus, totq; infidias præparant, vt id sibi habeant omnino persuasum, neminem, quantunuis sanctum & illuminatum, eas omnes posse euadere. Sed & singulariter Dei amicis & spiritualibus hominibus tam subtile, eosdemq; innumerōs expandunt laqueos, non in apertis modō vitijs, sed in illis etiam, quæ speciem quandam virtutis præ se ferunt, vt non purent aliquem illorum eos posse subterfugere. Nam & diu teste Augustino, continuè inter laqueos versamur. Hinc age perpende, obsecro, quātū periculōsum, exitiale atque damnabile tibi tuiq; similibus sit inter tam multos feroce, capitales & astutissimos hostes, eorumq; laqueos in quadam cæcitate & negligētia absque continua solicitudine & timore ambulare, & non omni tēpore totis viribus diuinum auxilium ac gloriosæ Virginis, (quæ pestiferum serpentis obtruit caput) Angelorum quoque & Sanctorum in celis regnantium implorare suffragia, quum, vt tuis eos viribus euadas aut superes, prorsus impossibile sit.

Genes. 3. III. Tertiū, de incessabili eorum persecutione studioq; perdendi, id certum habet, tantā illos tamq; indefessā vigilantia, tanto studio, labore, conatu in nostri perditionem incumbere: vt nulla, quanvis ardua & seria hominum studia, illis valeant vlla ex parte comparari: quandoquidem nunquam cessant, nunquam dormiunt, nihil ferē exercent, quātū occēcare, fallere, in perditionē rapere homines: quos nimisrum omnes, quanlibet sanctos, confidunt in vita aut saltem in morte sese lucratores, adeo vt etiam ipsum Dominū Iesum Christum in morte aggressi sint rapere & deuorare. Vnde & mirum fatis est, homines ista ex Scripturis abundē edoctos, non magis sollicitē, vigilantē & virtuosē ingredi, proq; gratia Dei indefessis non obsecrare & laborare viribus inter tot hostium fraudes, laqueos & dolos, quos equidem neminem puto facilē posse vincere, quātū qui ex imo cordis in vera humilitate fundatus, ac per simplicem obedientiam voluntati Dei intus, & superiorum suorum foris promptē, perfectē, humilierte. **Fsal. 22.** que subditus est, ita vt ex sententia dicere possit: *Dominus per se suostq; vicarios regi me, non ego meipsum rego: itaque nibil mihi deerit.*

*Reproborum hominum vita, quātū misera, mors quātū extimoscenda
& horribilis, quamq; eorum damnatio erit certa, impa-
cibilis & interminabilis.*

CAECITAS VIII. CAPVT XV.

Verum cūra plurimos circa ante dicta, vti & superius à nobis dictum est, cœcutire, salutemq; suam miserē negligere contingat, congruo satis ordine paucis iam nobis explicandum venit, quæ sit miseria hominum in peccatis viuentium, & absq; vice in melius commutatione discedentium ex hac luce.

luce. Est igitur octaua cæcitas, ignoratio miseræ vitæ, anxie & infelicitas mortis, terribilisque damnationis impiorum.

Principio quidem nihil ambigendum est, quin vita peccatorum etiam in hoc presenti seculo adeo sit calamitosa, tristis & amara, spinisq; dolorum & afflictionum abundans, vt vel ob hoc solūm peccata omnia summo vitare studio, iure meritoq; deberent, si ceci non essent, etiam si in futuro seculo nulla pro peccatis pœna infligeretur. Ut enim valde iucundum est & delectabile electis Dei amicis, in omni se virtute & amabilis voluntatis Dei executione nocte ac die exercere, etiā si nulla eis in beata vita merces restituenda foret, quod virtus ipsa sufficiens secum præmium adferat: ita longè amarissimum, odibile & molestum est, in peccatis & extra gratiam Dei viuere: ideoq; tametsi nulla alia sequeretur pœna, vel ob solam vitorum turpitudinem, fœditudinem & amaritudinem, ad mortem usque eisdem resistere deberent inimici Dei. Cæterum quod periculosissimum vitæ suæ statum infelices isti, vereq; miseri ac maledicti peccatores neque vident, neque cognoscunt, id nimur diabolica in eis fraude agitur, qui tantam eorum mentibus offundit caliginem, vt nec videre nec gustare queant quām suavis Dominus sit: eiusq; amor, gratia & voluntas, virtutesq; itidem quāta abundet dulcedine. Hacq; de causa ad vanitates & vana fœse cōferunt, & vani sunt. Tu verò, fili mi, prudens & bene videns esto, infatigabiliter tete exercēdo ac progrediendo in amore Dei, gratia & virtutibus, vigilanter cordis & sensuum custodia, ne vñquam incidas in cæcitatem, miseriam & amaritudinem, quam inimici Dei in peccatis satis superque experiantur.

Secundò de tristissima ipsorum morte id habetas pro comperto, miseram huiuscmodi, calamitosam & infelicem, qualēm ante diximus, vitam reproborum, iuste similem sequi exitum, si ipsi maledicti Dei inimici sponte scientesq;, absque scelerum suorum agnitione, contritione, confessione, & pœnitentia ad vitæ finem perueniant. Et tunc eo grauius prementur & angentur vndique, quo sunt visuri perspicacius, quæ ante ob mentis cæcitatem minimè perspexerunt. Tunc iocus omnis abibit in seria, discentque cruciatu suo nunquam finiendo, quæ prius à dæmonibus excæcati, de futuris pœnis & gaudijs ex sacris literis eis prædicebantur, sed credere noluerunt. Tunc oculos mentis, quos male obstruxerat culpa, pœna aperiet: videbūtq; apertissimè, quām ante cæci fuerint, quām grauiter aberrauerint, deliquerint & offenderint Deum singulis quibusque vitijs & peccatis suis. Animæ nanque hinc emigranti interiores deteguntur oculi, perfecteq; patent omnia sua peccata, non expiata per pœnitentiam, idque cum vniuersis eorum circumstantijs ea agrauantibus, coram summo & æquissimo iudice Deo, qui tunc in vlciscendis plectendisq; vitijs inastimabiliter iustus, severus atque terribilis apparebit: sicut in tempore gratiæ supra omnem modum, pluim, mitem, & longanime se præbuit. Quin & ad doloris cumulum terti quoque & maligni accedent spiritus, mira cum insultatione animæ desolatæ, quicquid vñquam contra Deum deliqvit, obijcîtes, idque exaggerantes vehementissimè, sed & plura falso adijcîentes, quām anima commiserit, vt sic eam in tērrimæ desperationis profunda demergant. Tum denique euulsa ex corpore anima, ex his iam dictis alijsq; pluribus, quæ enarrare longum foret, tot & tantis corripetur angustijs terroribusque, vt si adhuc intra corpus degerez, præ horroris magnitudine contabescens emigraret e corpore. Hinc iam ipse

Tttt

vultus

I.
Iniquorū
vita am-
ra.

Psal. 33.

I.
Mors a-
mator.

vultus & aspectus irati iudicis, coram quo fitterit, tanto eam pauroe concutiet, ut interim in succenso cibano, imo in ipso-malleo inferno torri: libensque totum daret mundum, ut vel vna hora siceret redire ad corpus pro agenda posnitentia, & impetranda venia à Deo; sed prorsus illi denegabitur. Hec quāna tristis, quām acerba eam tunc vastabit intus desperatio, omni iam ablata spe uadendi. Hæc atque similia præmeditando sapias, quælo, & intelligas: præuidesq; nouissima tua, nec vñquam huius terribilis horæ obliuiscaris, dum adhuc gratia tibi & misericordia tempus praestò est: certumq; habeas in iam diætis terrore, confusione, angustia, alijsq; inexplicabilibus poenis, quibus anima impia post mortem implebitur, in eisdem quosque fore eam in extremo illo iudicio vniuersali coram omnibus electis & reprobis, semperq; sine fine permansuram in inferno.

III. Tertiò de reproborum condemnatione id certissimum est, quod sicut electorum gaudia sunt æterna & incomprehensibilia: sic ediuerso-damnatorum cruciatus erunt omnium longè grauissimi maximeq; horribiles, multi quoque & varij, nec vlo vñquam quartus longissimo tempore finiendi, ut vel adamantina pectora, imo ipsum quoque celum & terra, ad lachrymas & miseracionem erga illos possent adduci, si diuina id iustitia permitteret. Cum enim aduersus bonum infinitum, quod Deus est, peccauerint, iure quoque diuino malum poenæ eis debetur infinitum. Cumq; æternam repudiari dulcedinem, iusta ad æternam deuoluuntur amaritudinem. Et quia diabolo-morem gessere in vitijs, ut etiam eidem in poenis subditi sint, plane æquissimum est. Sic &, quodquidem semper, si potuissent, optasse viuere & perseverare in peccatis, in eisq; voluntate mortui sunt, velint nolunt, semper quoque in poenis durare cogentur.

Purgato-
rii posse
quænta

Sicut ediuerso electi Dei pro voluntate, qua parati erant perpetuò seruire Deo, si semper vixissent, gaudia recipiente nunquam finienda. Cum ergo ignis ille tarareus supra modum actius sit, habeatq; vim immensam doloris, peñæ & acerbitas, eiq; ignis Purgatorius, quod ad cruciatum attinet, per omnia simili sit, excepto quod æternus non est: eam ob rem quisquis hunc semel gustasset, eligeret potius omnes huius mundi poenas & dolores perpeti, quām vel breuite tempore igni cremari Purgatorio. Quod cum ita sit, iam nunc aperi, queso, oculos tuos, dispulsa mentis caligine, atque ita studeas placere Deo, & illi facere satis, dum adhuc tempus gracie volvitur, ut veranque possis igne euadere, & esse semper immunis ab veroque. Quod ut fecurus obtineas, breuem hæc institutionem non parum profuerit obseruâsse. Attende itaque diligenter ordinem, statum siue vocationem tuam, in quam traditus es, & stude in ea perfecte, immaculare, irreprehensibiliter viuere, per simplicem & puram obedientiam, perficiendo omnia tam minuta quām magna, quæ ad statum tuum pertinent, tibi constans & perpetua voluntas, fixumq; propositum, nihil vñquam contra gratiam Dei beneplacitum sciéter admittendi, & hoc solum perpetuò feruenterq; desidera, ut acceptissimam Dei voluntatem & intelligere, & semper operi mancipare queas, atque in hoc tota semper mente incumbas; talisq; spiritus hos regit artus, constantissime perseueres. Totum enīa hoc tempus, quo laboraturus es, vix momenti habet spatium, si conferas ad æternitatem, quæ nunquam terminabitur, ubi praemodo labore, sempiterna, Deo fauente, requie perfrueris.

De ratione proximum diligendi; quance item nobilitatis, præstantie & decoris sine animæ rationales.

CAECITAS IX. CAPVT XVI.

AM superius de animæ rationalis præstantia & dignitate dicta sunt ut cūque multa: hic iam iterum, sed diuerso tamen respectu, aliqua eadem de re diceare, cæcitatibus huius ratio poscit. Itaque nona cæcitas est, ignorantia dilectionis proximi propter eius animam: ignoratio item generositatis, præstantie & pulchritudinis animæ rationalis. Primò hic aduertere, obsecro, vt & diuina & Apostolica à nobis mandata tam serìò in vtriusque Testamenti paginais dilectionem proximi exigunt, ut absque ea quicquid à nobis boni geritur, ceu perditum habeatur. Quod utique non ignorans communis nostræ salutis inimicus diabolus, diuersis modis varijs, conatibus & temptationibus pro omni virtutum suarum facultate, in hoc indefinenter incubuit, ut hanc præclarissimam charitatis virtutem in nobis prorsus extinguat, aut saltē per displicentiam quādam aut amarulentiam inficiat, vel nos in odium, aut rancorem, vel falsum & temerarium de proximo iudicium præcipiter. Quod ut facilius assequatur, oculos mentis male nobis aperit, ut certè conspiciamus, iudicemus, exaggeremus vitia aliorum: bona verò aut non videamus, aut certè parvupendamus, colligentes instar aranearum venena dantexat ex illorum dictis atque factis, neglecto interim melle fraternæ charitatis, nostrisq[ue] proprio viuis neque attentis, neque repurgatis. Quod certè prorsus diabolicum est vitium, ex radice superbie oriundum, & ista tempestate in perniciem multorum latissimè propagatam. Contra hunc deterrimum hostem maximè tibi necessaria est gratia Spiritus sancti, quæ oculos male apertos tibi occludat, ne videoas aut feuerius iudices defectus & vitia aliorum, aperiatisq[ue] eosdem in bonam, ut non nisi bona illorum, tuaq[ue] propria mala percipias. Tum verò tete vilissimum omnium, & indignum quoque quem terra ferat iudicans, fratres tuos non secundum faciem, neque iuxta id quod forinsecus videntur, sed secundum occultum Dei iudicium optimos, quos orbis habeat, homines existimabis, Deoq[ue] pro illis immensas gratias ages, sublimiter de eis sentiens, & te illorum credens confortio prorsus indignum. Sciesq[ue] certo certius, quicquid pietatis, dulcedinis, charitatis, gaudij & gratulationis erga fratres tuos in te senseris, cuius Deus finis sit, id omne esse à Spiritu sancto: sicut edinero rancor, odium, amarulenta, ira, auersio, displicentia, contemptus, omneq[ue] temerarium iudicium, & maligno spiritu trahit originem. Et licet interdum alios te corripere vel castigare oporteat, in animo tamen dulcedinem, charitatem & sublimem de eis existimationem inconcussam retinebis, tametsi quibusdam ad tempus videantur sub acere defectibus, quod & multis sanctis videntur constat, quandoquidem potens est Deus statuere eos. Ne ergo te ipsum displicentia, indignatione & ira diabolica diutius occæcari, frustaque dulcissimo & gaudio ac pace fraternæ charitatis defraudari patiaris ob multas aliorum culpas & imperfectiones, cùm in multis quotidie offendamus omnes. Quin potius toto corde hanc exercere charitatem, primò quidem erga fratres tuos tecum vocatos, deinde ad alios aliqua tibi ratione vel necessitudine coniunctos, & tertio ad omne hominum genus. Nec velis te ipsum per displicentiam & amaritudinem tuam dulcis-

L
Dilectio
proximi
quād mea
cessatia.

Inuidēria
fraternæ
gratiae.

Iacob s.

simis charitatis priuare fructibus, cùm certus sis nihil te inde habiturum lucri, nisi tristitiam tanquam & tui ipsius inutilem, inò & perniciosa deuastationem, atque ad extreum tormenta perpetuis duratura temporibus. Semel ergo persuade tibi, neminem laedi nisi à seipso, & velis nòlis, casurum te infoueum, quam ipso feceris. Quia enim mensura mensus fueris, fratri tuo vel superiori, eadem remetietur tibi iustus iudex.

III. Ceterum ad hanc obtinendam charitatem non parum conductit, secundò Animarō nobilitas hic ordine diligenter contemplari nobilitatem, dignitatem, amabilitatem animæ cuiuslibet hominis à Deo altissimo, artifice præclarissimo, creatæ, (sicut iam superius in prima cæcitate dictum est) & non creatæ simpliciter, sed etiam ad imaginem & similitudinem tanti Regis, cum vniuersis viribus suis mirum in modum decoratæ, donisq; & charismatibus multis, tibi ignotis, ornatae misericordie. Quid ut clarius videas, considera quanta Deus animabus beneficia præstiterit, quanti eas æstimārit, quanta pro eis fecerit & passus sit, (vti superius in secunda & tertia cæcitate ex innumeris pauca annotauimus) quanta etiam amoris sui indicia illis exhibuerit, in omnib; sit æcum exhibitus: ex quibus omnibus & singulis facile perpendere poteris, quæ Deus erga animas singulas pro earum pulchritudine teneatur charitate, desiderio & fauore, supra omnes alias creature: ex quibus & hoc aduertere licet, quæ densa haec tenus cæcitate erga omnes & singulas animas laboraris, quæ reuera maior fuit, quæ postis ipse credere. Cum ergo imagines deuotæ, ab hominibus exsculptæ vel depictæ, magnam sepe intuentibus devotionis & compunctionis subministrant materiam, cur non potius viuæ illud tibi splendidæq; præstent imagines, puta animæ à suo artifice Deo creatæ? Aperi ergo oculos, cæcitate diabolica, omnib; amaritudine & displicentia profligata, videasq; diligenter, non modò vt Christus Dei Filius erga quilibet tuū similium fratrum tuorum vel sororum animam se habuerit, sed etiam vt illuminati vèrèq; sapientes Dei amici, magno amore, gaudio, deuotione affecti fuerint in præsentia tam nobilium, immortalium, pulcherrimarum, amabiliumq; animarum à Deo conditarum, eiusdemq; pretiosissimo sanguine redemptarum, ita vt earum amore totos se libenter impenderent usque ad mortem, & omnes res corporeas imaginesq;, quæ sub cælo diligi possent, carum comparatione pro nihilo ducerent, vel traderent obliuioni. Hos igitur Dei sectare amicos, vt & ipse sapiens fias, nec posthac excæcari testinas, paceq; & gaudio ac fructu priuari, quæ percipere poteris in contemplatione viuentium Dei imaginum iam antedictarum.

III. Tertiò, de illarum præstantia id scias, quod nisi animæ inæstimabiliter mirabiliterq; pretiosæ essent & charæ coram summo Deo Patre, haudquaquam is Filiū suū virginētum illarum amore tradidisset in mortem, nec idem Dei Filius immanūlimos cruciatus cum acerbissima morte sustinuisse illas redimendi gratia. Enim uero pro vna saluanda anima plura fecit, quæ pro cæteris creaturis omnibus, quas produxit gratuita bonitate sua: malle que omnia, quæ in terris sunt, creata, quæ vnam latem perire animam. Eapropter illuminati Dei amici, summo & infatigabili studio, omnique animi contentione in hanc incubuere curam, vt hunc thesaurum pretiosi sumum Deo lucrarentur, congregarent, conseruarentque: ita vt satiari non potuerint reducendis conuertendisque peccatoribus ex captiuitate diabolica ad vitam postueniæ

nientiae deditam, sanctam, Deoq; placentem, uti hoc ex eorum virtutis seu gestis euidenter colligeri licet. Heu quam gravi exercitiae premuntur, capti⁹ tenentur plerique hoc infelicissimo seculo, qui pro hoc pretioso thesauro animarum, quas Deo acquirere, multoq; in numero colligere & debenter & facile possent, neruis omnibus, pecunijs, agris, prædijs, ædificijs cumulandis inhiant, non audentes sese Deo credere & resignare, quasi is deserere posse fideles seruos suos in necessitate constitutos: in quo etiam sua priuata sectantur commoda, abundatius fortassis, quam in seculo habuissent. Tu contra, fili mi, dilige, quæso, lucra animarum, zelo zelando pro Domino Deo exercitum: proque illarum reductio-^{Reg. 10.} ne, exemplo Christi & Sanctorum, nullis parce laboribus. Quod si nil aliud potes, saltem inde sinenter pro illis ingemisce, precare, clamato ad Dominum, plorans & lugens peccata & pericula animarum, nocte ac die pereun-^{1. v.} tium.

Quarto, quod ad animarum spectat pulchritudinem, de ea iam superius in pulchri-
earum creatione nō nihil dictum est. Certè cùm ea in nobis per peccatum, proh tudo.
dolor, vitiata sit & deformata, idcirco illuminati Dei amici totis id agebant viribus, ut pristinam in se pulchritudinem (qua nihil Deo charius est) & in alijs itidem hominibus repararent, seruarentq; in uiolatam, necnon continuè excelerent & augerent per Sacraenta Ecclesiæ, per virtutes & charismata, per opera bona, exercitationesq; spiritales. Porro amici seculi huius, reuera excæxati à Matth. 25.
diabolo, tanquam fatuæ virgines, animarum suarum internum decorem non vident, neque per poenitentiam intra se reficere student, neque pro viribus cam-
tuentur, sed ad exteriora commoda solatiaq; dilapsi, per creaturas mente discurrunt, satisque externis quibusdam curiosis ornamentiis delectantur, cùm tam-
men omnis gloria filia regis intrinsecus (teste sacra Scriptura) posita sit. Ideoq; omni-
nis eiusmodi ornatus, etiam circa diuinam, si immoderatius adhibetur siue
quaratur, non minimum interno animæ splendori officit, quem Sancti tam
studiosè sectabantur, ut extrinsecus non nisi simplicissima paucaque admitteret,
vita usui necessaria: cetera potius in pauperum ac rationalium imaginum con-
solationem conuerzionemq; erogarent. Denique hūc ornatum internum quiflibet in seipso & proximo, Prælati verò maximè in subditis suis nocte ac die in-
fatigabiliter quarere & augere, seruare atque tueri adstricti sunt, idq; orando,
admonendo, verbis & exemplis, obsecrando, increpando, opportune & importu-^{2. Tim. 4.}
re insisto, nihilque omittendo, quod ad eam rem conducere videatur. Sed heu, proh dolor, hac frigidissima tempestate Prælati quidam adeo cæci & mu-
ti sunt, non quidem absque culpa sua & subditorum suorum, (qui in suis virtutis,
cupiditatibus, & propria voluntate perseverantes, monita salutis egrè audiunt,
neque illis simpliciter volunt morem gerere) ut uno cæco alteri se ducem præ-
bente, ambo in foueam prolabantur. Cæterum si Prælati & subditi omnes, iux-
ta suam quisque vocationem, toto se corde emendare vellet, non esset certè e-
tiam nunc abbreuiata manus Domini, vt iuxta dies antiquos saluare & operari
non posset. Sed iniquitates nostræ disserunt inter Deum & animas nostras,
qua si collantur è medio, licebit utique respirare
in lucem miserationum tuarum.

Domine.

Subditorum ad Praelatos suos Dei vicarios certitudo, securitas & iucunditas cuiusmodi esse debeat: quamque nec ossarias sic cuique ad Christiformium adspicitanti virtutum perfectionem duxerit & moderatur.

CAECITAS X. CAPVT XVII.

DE CIMA cæcitas est, ignorantia certitudinis, securitatis, & iucunditatis subditorum erga suos superiores. Principio hic moueris, tam grandi studio, infatigabili labore, continua industria nisi diabolum, vt te in displicentiam, auersionem, temerarium iudicium, contemptum & detractionera contra superiores tuos inducat, præcipiterque per diuersas causas & occasiones, suspicionesque siue veras, siue falsas, interim etiam sub specie iusti zeli & virtutie, vt parum curet, si te cæteris quibuslibet temptationibus occidere aut vincere non possit, modò hac ultima omnium periculosisima, & superiorum tuorum te obedientia, amore, & reuerentia queat abducere: certus nimurum, nullum tibi prodesse consilium apud Deum, diuinatque tibi gratia præcludi influxum, quandiu istud perseuerat auerso, vt nec membro corporis vlla potest inesse virtus, si influxum & motum à suo capite non percipiat. Sicut enim illi, qui obseruant & in honore habent spiritales suos patres vel superiores propter Deum, cuius vicem gerunt, quantumuis malæ vitæ sint, benedictionem, gratiam & consolationem recipiunt: ita qui eos contemnunt, maledictione, afflictione, amaritudine & in isto & in futuro abundant seculo. Contra hanc longè perniciofissimam pestem necessaria tibi est multa gratia Spiritus sancti, quæ te perspicue videre faciat, certoque tibi persuadeat, Deum sua æterna sapientia & bonitate superiores istos tuos, in eo, quem aggressus es, statu tibi prædestinasse ac prouidisse, per eosdemque, non alios, suam tibi gratiam præstare, teque seruare constituisse. Vnde si te eis propter Deum in humili simplicitate, simplicity obediencia, in omnibus absque exceptione submiseras, & longanimi patientia iugum ipsorum, quamvis forte moleustum, tibi impositum, ad mortem usque exemplo Christi pertuleris: omnes Satanæ laqueos & tentationes, cunctaque pericula & tristitia subtiliter euades, infinitaque tibi caelestium charismatum & meritorum acquires bona: insuper non tibi solum, sed etiam Praelatus tuus, imò & toti Ecclesiæ magnum apud Deum fructum produces. Sed & Deus per superiorum tuum loquetur, dirigetque te iuxta voluntatem suam, si simplici intentione Deum quæsieris, ita quod ad extremum errare non poteris vel seduci, sed *omnia tibi cooperabuntur in bonum*, etiam si Praelatus tuus ipso quoque Caipha homine scleratissimo, per quem tamen Deus locutus est voluntatem suam, peior & ini^{ci}quior foret. Ut enim sanctitas illius, si dignus non fueris, parum tibi conferet: ita nec eius malitia obesse tibi poterit, si ipse bonus fueris, & eius te peccatis non admiscueris. Sicque fidenter dices: *Dominus regit me, & non bil mihi deerrit*. Huc non parum facit, vt non modò secundum externam speciem, sed iuxta occultum Dei iudicium, simplici corde superiores tuos præ cunctis tibi credas mundi hominibus utiliores, meliores, dignioresque, amesque & honores, timeas & defendas eos, quemadmodum innocentes pueri suos naturales parentes, quantumuis aliqui malos, meliores credunt, & ex natura tueruntur: quod & tu facias ex gratia. Et

Rom. 8.
Ivan II.

Psal. 22.

tia. Et quomodo duo i*Ni* benedicti filii Noe, retro incedentes operuerunt verenda patris sui, nec ea adspicere voluerunt, ita nec tu, eciam reclamante naturae sensu, audire, videre, vel credere velis niali quipiam de Prælatis tuis: quin potius omni eos virtute & gratia aut iam infusa, aut olim infundēda abundare confidas. Atque hinc nullius hominis præsentia vel amoretanta te lætitia, favore, gratulatione perfundet, quam superiorum tuorum, vicariorum Christi. Hei quam tristem, calamitosam, amaram, infelicem vitam agū, periculosam, quæ mortem experientur, qui à capitibus suis sese abiungentes, seipso regunt, proprio iudicio, sensui & voluntati penè in omnibus innitentes, immortificati, paſſionibus subdit, & irrefugiani, seipsoſ potius quam Deum pure querentes. Hos nimirum diabolus, non Dominus regit: multumq; eis deerit & hic, & in futuro.

Secundū de securitate sciās, quod cān̄ te tuum, ut dictum est, simpliciter resignāris & abnegaueris propter Deum, regi q; permiseris à Deo per ipsius organum, hominem videlicet, quem loco sui ab æterno ad hoc elegit applicuitq; tunc certe multa cum pace, lætitia, & securitate bonæ conscientiæ vitam transfiges, itidemq; mortem cunctis terribilem, vbi venierit, lætus subibis. Nulla enim transactæ virtutæ ratio possetur à subdito obtemperante, sed tota illius cura de manu iubentis exigetur: nec aliud illi incumbet coram æquissimo iudice vel agendum vel patientium, nisi hoc tantum, ut mercedem recipiat pro simplici obedientiæ, ex qua cuncta illius opera peracta sunt, cui vriue non pena, sed corona perpetua diuino iure debetur: ideoq; securè euadir omnia tam inferni tormenta, quam penas Purgatorij. O quam ineffabilis hic latet gratia, quam singulos motus, verba & opera nostra ex virtute sanctæ obedientiæ iuxta voluntatem Dei superiorumq; nostrorum perficiendo, obtinere possemus apud Deum & homines. Quocunque enim modo nos gesserimus erga Deum, & iusti vicarios & proximos, eodem remetietur nobis Deus iusto iudicio, red. Luc. 6. dectiæ æqualia & hic, & in futuro.

Tertiū, iucunditate magna frui licebit, si xtendas quod non modò liberè aliqui, consulera, inuocare queas in precibus tuis benignissimum Creatorem ac Redemptorem tuum, verū etiam ipsum tibi verè præsentem, loquentem, respondentem, & præcipientem andire ex ore vicarij ipsius Prælati tui, sicut ipse ait: *Qui vos audis, me audit: & qui vos spernit, me spernit.* Non ergo putas ipsa lucundæ carium nomine & ex persona Domini sui absensis loqui ad te, sed ipse Dominus re vera præsens, per organum viuæ vocis vicarij sui, per seipsum loquitur tibi voluntatem suam, idq; in omnibus, quæ non directe contra Deum militat, quæ fieri possunt absque peccato. Attamen quia oris nostri organo triplex spiritus vti potest, videlicet diuinus, noſter proprius, & spiritus malignus, cùm idei permittitur, si Prælaus tuus etiam præcepto ad peccandum te cogere, vel manibus palpare posses ipsum non præcipere ex Spiritu Dei, nec fas esse tibi, hac illi in parte morem gerere. Ceterum in quibuscumque alijs cauſis, quoties voles, alloqui & audire poteris Deum in vicario ipsius, qui siue præcipiat, siue vetet, arguat, conſoletur, doceat, præmoneat, aut quipiam consulat ex parte Dei, id haud secus quam ab ipso ore & spiritu Dei accipere debebis, qui ea vice ad hoc superiorum tuum illuminavit mouitq; pro salute tua. Iam quid amplius potere possis à dilecto Deo tuo, aut quid is amplius tibi facere

facere possit, quod non fecit pro integra pace cordis, **f**uscundā vita, **s**ecundaque morte, modò ipse volcs, nullo penè negotio obtainēda. Sed hei quām multi homines in his alijsqe cæcitatibus, quas breuissimè perstrinxi, miserabiliter hærent captiui, à diabolo excæcati & subuersi, in tristitia multa, amarulentia, & afflictione intolerabili, alijsqe vitijs & passionibus, quibus plus satis abundant, auerſione item & displicentia contra superiores aut frates suos irretiu, qui coaceruant sibi *iram in die retributionis iusti iudicij Dei*, Innumeraque bona & dulcissimos virtutum fructus negligunt, quz cum ingenti pace & lætitia cordis, si vellent, cumulare sibi possent, non in futuro solum, sed in præsenti quoque seculo: si, inquam, conuerti vellent, & in beatam redire infantiam paruolorum, humiliterqe per simplicem sese obedientiam submittereant, & in via Dei duci se paterentur, proprijs iudicijs, desiderijs, voluntatibus raditus eliminatis, iuxta exempla Christi & Sanctorum, quibus si mores & studia sua diligenter cura examine quotidie conferrent, citò viderent, vbinam in tenebris, & vbi veretur in luce.

IV.

Vt ducto. Quarto loco non Religiosis modò, verùm etiam quibuslibet alijs bonæ vocatione prorum luntatis hominibus, Deo placere cupientibus, fideliter consulo, vt si infidias sequatis. diaboli, & cæcitates omnes antedictas emadere, in virtutibus profectum facere, breuiqe tempore gratiam magnam & perfectionem obtainere velint, quam suo ipsorum iudicio sapientes, & propriæ voluntatis filij nunquam assequi poterunt, quantocunque alioqui vigeant intellectus acumine, vel abundent libris, Confessorem suum, vel alium aliquem hominem Deum, meritentem, in spiritualem assumant ducem & moderatorem vitæ suæ, sub cuius magisterio, loco Dei, duci se patientur, cuiusqe consilium in paruis & magnis simplici ex obedientia deuotè sequantur. Vt enim experti & cælestis gratiæ splendoribus perfusi ac diuinitus edocti testantur, Dominus noster Iesus Christus gratiam suam (fine qua nil possumus) nunquam illi infundet, qui habet à quo regi possit & institui, & tamen neglit, alteriusqe ductum sequi recusat, credens se sibi sufficere, & per se scire posse, quæ sibi necessaria sint ad salutem. Sola namque obedientia via, iter regium est, quæ sui sectatores inoffenso pede ducit ad summitatem scalæ illius, cui Dominus appareat innexus. Hanc viam tenuere omnes sancti, illi suspiciendiqe Patres eremiti cultores, & quotquot veram sunt adepti sanctitatem, per hoc iter ingressi sunt. Quaiquam negare non possumus, Deum quodique per seipsum gratia quadam singulari quosdam humanis consilijs destitutos instituisse. Talibus enim Deus sua pietate intus suggestere solet, quod foris in hominibus non reperiunt, si tamen pura intentione humiliqe cum seruore Deū exquirant. Verùm quod pauciores hoc frigido inueniuntur tempore, qui Deum toto corde querere, & alios secum ad eum pertrahere, & in bonis instituere vellint, eo magis tibi necessarium est, totis viribus orationi dare operari, Dei auxilium plena cum fiducia implorare, tēqe in eum perfectè projcere ac resignare: vt pro solita pietate sua orphanum te non deserat, neque seduci, excæcari, errare permittat, sed per suam intrinsecus illuminationem, hominumqe forinsecus institutionem ac regimen, in gratissimum beneplacitum suum, in finem viaqe deducere dignetur. Hic iam ad extremum, cùm mecum ipse perpendo varias culpas, decesactates non solum mundanorum hominum, sed etiam filiorum lucis, (qui mundo & concupiscentijs eius speciali cum seruore iam-

Esaiz.

pridem

Gen. 18.

scalæ illius, cui Dominus appareat innexus. Hanc viam tenuere omnes sancti, illi suspiciendiqe Patres eremiti cultores, & quotquot veram sunt adepti sanctitatem, per hoc iter ingressi sunt. Quaiquam negare non possumus, Deum quodique per seipsum gratia quadam singulari quosdam humanis consilijs destitutos instituisse. Talibus enim Deus sua pietate intus suggestere solet, quod foris in hominibus non reperiunt, si tamen pura intentione humiliqe cum seruore Deū exquirant. Verùm quod pauciores hoc frigido inueniuntur tempore, qui Deum toto corde querere, & alios secum ad eum pertrahere, & in bonis instituere vellint, eo magis tibi necessarium est, totis viribus orationi dare operari, Dei auxilium plena cum fiducia implorare, tēqe in eum perfectè projcere ac resignare: vt pro solita pietate sua orphanum te non deserat, neque seduci, excæcari, errare permittat, sed per suam intrinsecus illuminationem, hominumqe forinsecus institutionem ac regimen, in gratissimum beneplacitum suum, in finem viaqe deducere dignetur. Hic iam ad extremum, cùm mecum ipse perpendo varias culpas, decesactates non solum mundanorum hominum, sed etiam filiorum lucis, (qui mundo & concupiscentijs eius speciali cum seruore iam-

pridem rennentiārum) in quibus etiam multis annis miserabiliter perseverant, aut etiam moriuntur captivi, vix meipsum capio præ stupore, dolens tam immensam nobilium iacturam animarum, quæ æternis & ineffabilibus diuitijs sibi præparatis semetipas miserè defraudant: & pro vili ac momentanea deletione, horrenda sibi tormenta Incrantur, vti facilem sacram literis, tum Catholicorum Patrum scriptis comprobarem, nisi breuitati studens, pauca hęc simplicibus simpliciter tradenda potius ducerem.

Scripsimus alibi nonnulla huc spectantia, quæ breuiter hęc nobis repetenda sunt, de septem displicētijs, quibus hostis malignus bonam piorum hominum partem abducit in perditionem, puta per eam, quam illis ingerit, displicētiā Septem & auersionem. Primo quidem contra Ordinem religiosum vel statum melioris vitz, quem pro salute animæ suę assumere statuerunt. Secundò, contra statum ipsum iam assumptum. Tertiò, contra situm dispositionemq; loci. Quartò, contra obedientiam seu officium eis iniunctum. Quintò, contra fratres & vicinos, quibuscum viuunt. Sextò, aduersum suos superiores. Septimò tandem, contra ipsum Deum sublimem & benedictum, (quod dictu quoque nefas sit) eiusq; mandata & iudicia, quæ licet plerunque occulta sint, semper tamen vera sunt. Hęz vero displicētiæ tanquam fontes quidam pestiferi, cum innumeris tentationum, suspicionum, amaritudinum, iudiciorum, auersionum, detractionum, odiorum, aliorumq; vitiorum riuulis ex ipsis manantibus, ab hoste maligno pijs mentibus, interdum etiam sub zeli boni specie, fallaciter instillare, quam grauia damna, fructusq; peccatorum quam noxios pariant, in illis præcipue, qui dolent & ingrati sunt de bonis, quæ ipsis conferuntur, vnde potius ingentes (si recte saperent) gratias eos agere oportebat, nemo dignè estimare sufficit. Enim uero spiritus ille malignus, certo certius sciens arborem in radibus viciatam, seu humore destitutam, non posse non carere fructibus atque perire, totis in hoc incumbit viribus, vt bonorum hominum corda (quos in manifesta virtutia pellicere non valet) veneno amaritudinis, auersionis, instabilitatis & superbiæ velut in radice inficiat, quo fructus omnes, qui inde oriri poterant, se mel perdat. Contra quæ pericula certè vel maxima, summopere cuiq; Remedia. esse necessarium ducimus, non modò vt contra hostem malignum semper & vbiq; vigilet, viriliterq; decertando stet pro anima sua, sed etiam vt rationes, Scripturas, & consilia contraria, à Deo Deumq; timentibus diligenter perquirat, & simpliciter suscipiat: ac ediuerso pro dilectione, gaudio, dulcedine, complacentia, grataq; mente, tanquam remedijs, morbo suo contrarijs, perfectè obtinendis, erga suum statum, ordinem, vocationem, fratres & superiores, & maximè erga Deum (qui sua ineffabili prouidentia ad hos ipsum, velut qui saluti eius præ cunctis alijs statibus & mundi hominibus, modò ipse velit, quam maximè conducant, misericorditer vocavit) insatigabiliter oret & laboret: certus quod sicut omnis talis dilectio, gaudium, complacentia, & stabilitas originem trahit à Spiritu sancto, ita illa, quam diximus, displicētia, cum vniuerso venenosō germine suo, haud dubiè à Spiritu maligno proficiscitur. Et sicut felix & benedictus est, qui sese hoc pacto à Spiritu sancto regi sinit, ita reuera miser, tristis & infelix est, semperq; erit, qui sę per memoratam ante displicētiā, eiusq; proles omnino pestiferas à diabolo torqueri fallitq; permittit.

*Vt cæcitas omnes & tenebra euadere, rectoq; tramite ad veritatis ag-
tionem, veramq; pacem liceat peruenire.*

CAPUT XVIII.

QVIS QVIS cæcitas omnes, & vniuersam mentis caliginam euadere, rectoq; ac faciliter cupit via ad agnitionem veritatis, & perfectam animæ pacem peruenire, huic cum primis necessarium est, vt tam integrè ab omnibus se terrenarum rerum, labentiumq; creaturarum dilectione excutiat, de-
**Amor sui
extinguit
amorem
Dei.**
 nudet, exproprietq; ac deinde ab omni sui ipsius amore, id est, proprij commo-
 di, iudicij, delectationis, & proprij voluntatis affectu, naturali unitq; passionum,
 cupiditatum, desideriorum inordinatis motibus & virtibus sese expoliat, abne-
 get, resignet, mortificetq; vt toto corde quoquis loco & tempore, liberè se in Deo
 erigere projiceretq; ac pro perfecta animæ sua cum Deo vnione, ignitis possit
 inde sinenter desiderijs suspirare: nihil omnino sibi reseruans, neg; de crastino,
 aut futuro tempore sollicitus, ita vt nihil per proprij sensus arbitriu sibi procuret
 prouideatq; sed semper aptus sit, ac perpetua quadam interioris & exterioris
 hominis sui custodia vigilans & paratus, ductum sancti Spiritus, voluntatemq;
 & vocationem ipsius, per simplicem suu abnegationem & prudentem obedien-
 tiā in omnibus tam aduersis quam prosperis & quaniamiter sequi & adimple-
 re. Qui namque Deo coniungi & vniiri appetit, nullum inter se & Deum me-
 dium retinere potest. Tot autem media sunt, quot res quas amat. Ne igitur Dei
 impediatur coiunctio, omnis inordinatus amor & voluntas propria abdicen-
 tur, maneatq; animus semper abnegatus sibi, & suspensus atq; religatus in Dei
 beneplacitum, oransq; & adspirans ad incendiū diuini amoris. Enimvero hæc
 ipsissima causa est, cur plerique, etiam celebriis alioqui opinionis, Religiōi ex-
 ternas obseruantias, bonas certe, multo tempore seuerē solicitey sciantes, ta-
 pidi nihilo minus permanēt, nec ad perfectionis statum pacemq; solidam per-
 tingunt: quod videlicet aliquod seu intra se, seu extra se proprium reseruant,
 quod amore prosecuantur, quod medium & oblaculum efficit inter Deum &
 ipsos. Atque ob huiuscmodi media, quæ intro admittunt in animam suā, cre-
 bras recipiunt alterationes, siunq; instabiles in animo, & in sensibus inexple-
 biles. Et licet sentiant interdum dulcedinem Spiritus sancti, suasq; deuotas pre-
 ces & obseruatias continent, & piè afficiantur ad Deū, postea tamen reuertun-
 tur ad fabulas seculares, inania sensuum oblectamenta, mormurations & pa-
 fiones solitas, & ad alia denique externa quæ amant, quasi nihil de Deo perce-
 pissent, iastar muscarum, quæ modò mellis incident & herbis preciosis, moed
 sputis & alijs sor didis ac inmundis rebus. Quæ enim alia ratio est, cur sacrati-
 sima Domini Iesu passio, cuius tanta virtus & efficacia est, vt vno meditationis
 actu corda quæque duriissima scindere posset, meritoq; debet, multos, in il-
 lius meditatione pluribus annis exercitatos, nihil immiseret, nisi quod media,
 quæ reseruant, neque animæ ad Christum, neque Christo ad animam liberum
 permittat accessum: & licet interdum ista auferantur media, postea tamen re-
 deunt tanquam ad domū vacantem, siunq; domicilium libere repertunt. Quā-
 nis autem istiusmodi non nunquam compungantur, & delectentur in passione
 Saluatoris, habeatq; pios quosdam sensibilis devotionis affectus, sed vitam non
 corrigunt: quin potius diuinā à meditatione surgunt, suis dissolutionibus, vt ante,
laxant

**Qui cur
mulus
putchē
sumuntur.**

taxant habenas. Ceterum si anima ex toto ab omni se creato amore dentader exproprietque, veramq; habeat paupertatem spiritus, querens Deum ex toto corde, & non delectationem in aliqua seculi creatura, tunc nimis trahitur & impletur amore diuino, vbi se totam cum virili ac efficaci suis p;ius cunctarumq; labentium rerum contemplatione & desperatione in Deum proiecerit. Quid si postea ad huiuscmodi animam ea, quae abdicauerat, media reuertantur, qualia iam ante diximus, non tamen ingredi in eam possunt, eo quod dominus plena sit, & hospitium omne ipse sibi diuinus amor vindicet occupetque: haud secus quam viator ad hospitia iam plena non diuertit, sed aliud inquirit va- taum, in quo requiescere posse.

Deinde posteaquam ita capta & amore diuino repleta est anima, (quod illi absque mora contingit, vbi omni eam alieno amore, etiam suis p;ius vacua considerat Deus) iam tunc illuminari incipit ab ipsa veritate, que Deus est. In hac portio veritate omnium cernit creaturarum labentium vilitatem & nihilum, agnoscitq; vilia ut vilia, & pretiosa ceu pretiosa. Vident, inquit, in hoc lumine, quam viles & nihil sint omnes res terrenae, quantumq; illarum amor sibi adferat detrimenti. Unde iam ab illis sibi ulterius imponi non sustinet, tamen si plures a- dios eas inequi videant: perinde ac si quis veneno cibum infectum nollet, licet multi ex illo ederent, dicerentq; ei, Come de, quia cibus bonus est: ille nihilo minus abstineret se, & dicaret: Venenum est in cibo: ideoq; non possum inde sumere: vos autem plane stolidi estis, dum inde editis: quandoquidem certa vos mors manet. Similiter si quis turrim cerneret iam iamq; ruituram, quantumlibet invitatur ab alijs ad ingressum, dicentibus ut securus in ea moraretur, quod & ipsi idem ficerent, si quis illi sensus esset, non utiq; intraret, sed illos potius irrideat. Hoc igitur lumine quisquis perfusus est & regitur, non modis terrena non diligit, sed etiam odio ea & contemptui habebit, tanquam mortem inferentia. Enim uero anima veneno inficiunt, cumq; certo certius ruitura sint, animam secum trahunt in praeceptium mortis aeternae. Quod & si aliquo in casu terrena haec vtilia ipsi fore, aut commodum temporale allatura videantur, isto tamen lumine illis renuntiare docetur, eo quod lucra potiora sectetur. Quomodo si quis Imperatori praedolum, licet non contemnendum, sexaginta libris veniale offerat, quod alioqui septuaginta vendi possit: contemneretur utiq; ab Imperatore, recusaretq; hic audire tam friuola offerentem, quandoquidem integra is opida castrata mercari potius studet, estq; rebus & negotiis potioribus intentus. Sic anima celestibus lucris inhians & occupata, terrenis & temporalibus emolummentis deditugur animum apponere.

In hoc præterea lumine cunctarum animæ virtutum perfectio confertur à Deo. Quid est enim aliud humilitas, nisi quoddam lumen veritatis? Quid charitas, quid patientia, quid obedientia, quid virtutes ceteræ, nisi quedam sunt lumina veritatis? Dirigitur ergo anima isto lumine ad ipsarum virtutum vim & efficaciam discernendam, earumq; exercitia amplectenda, atque per hoc ad ipsas virtutes perfecte apprehendendas possidentiasq;. Vnde si cuiuspiam hoc illustrato lumine vel centum totius orbis elegantissimæ sceminae proponerentur, mox eas fastidiret, nec vel breuissimo temporis punto ad luxuriam moueretur. Idemq; gulam non solùm respuit, sed & cum tædio ingeni magnis cruciatus mollia ac delicate cibaria, si sibi apponenterent, perciperet. Eodem modo ex

Honorem & volun- huius operatione luniinis alia omnia abhorret virtus', corum malitia confide-
rata. Et in summa, dirigitur per hoc lumen in singulis quibusque rebus & ope-
ribus particularibus: quandoquidem illustratur ab ipso, quo repletus est, ad co-
querit in siderandum in cunctis sibi occurrentibus honorem & voluntatem Dei. Cum e-
• omibus. nim hunc solum diligit, eius honorem & voluntatem querit, spectat & inten-
dit in omnibus, exemplo Iesu Christi, qui tempore passionis haec duo studiofi-
simè obseruauit, nobisq; imitanda reliquit. Inclinando etenim se in oratione

Matth. 26. instar pauperis cuiusdam homuncionis, honorauit Patrem: dicendoq; N. m
mea, sed tua voluntas sit, eiusdem quæsiuit voluntatem. Sic igitur anima per hos
lumen exemplum sequitur Christi Domini sui, vt si id quod occurrit, cum ho-
nore & voluntate Dei consentiat, prompto illud animo exequatur: Sin verò
alteri horum seu utriusque sentiat esse aduersum, respuerat ac dicitur, nec pro re
qualibet aut pro cuiusquam gratia illud admittat faciā: ve. Hac de causa à ver-
bis otiosis, prauis cogitationibus, & vitijs aique peccatis omnibus cauet sibi pro
viribus, cùm sciat illa omnia diuino honori ac voluntati esse contraria, vti per
hoc lumen perfectius edocetur.

**Occupatio-
nes eam
non im-
pediunt.** Deinde vbi in hac via anima bene assuefacta & roborata est, non intercipi-
tur nec impeditur illi hoc lumen propter occupationes alias bonas, interdum
occurrentes, vt est cura regiminis animarum, sollicitudo concionandi, aut pro-
ximis quipiam vel obsequijs vel beneficij impendendi. Vt enim aliquis cer-
nens murum aliquanto spacio à se distante, uno oculorum adspexit tam mu-
rum ipsum, quamque interposita media contemplatur: sic anima hoc illu-
strata lumine, & Deum simul & omnia propter Deum agenda videt. Neque ta-
men propterea recedit à via iam cepta, tametsi contemplatio interdum Dei
causa intermittatur. In hoc etiam lumine cognoscit anima vilitatis suæ verita-
tem, quantoq; vicinus Deo coniungitur, tanto se censem viliorem, quia se fere
clarius conspicit, quid sit, quidq; habeat à seipso. Et quia nihil sibi reseruat, neque
appropriat de omnibus receptis à Deo, vel de bonis, quæ ex eius munere facit,
sed omnia illi fert accepta, à quo habet, cunctaq; quæ accipit, ab eius benignita-
te sine suis meritis sibi collata nouit: ideo non extollitur, nec propter ingratia-
tudinem donis Dei priuatur. Imò Dominus ipse, nihil eum furari vel usurpare
sibi temere animaduertens, sed omnia in se refundere, vbertim in ea col-
locat thesauros suos: multoq; ei plura largitur, quam vel petat ipsa, vel deside-
ret. Haec verò omnia consequitur anima ex hac expropriatione & abnegatio-
ne sui. Enim uero pestiferis exclusis ac profugatis cupiditatibus, ambitionibus,
inordinatis affectibus, proprijs voluntatibus, atque vniuersis demum creatis
amoris medijs, quæ animam obscuram reddunt & obcæcant, mox diuina lux
ingreditur, illustrans, replens, & docens eam de omnibus. Neque tanien ex hac
sui expropriatione dictam duntaxat luminis veritatis gratiam anima conse-
quitur, sed etiam graciæ stabilitatis & pacis. Et tunc reuera eam Deus inhabi-
tat, qui nusquam habitare dignatur, nisi in tabernaculo pacis.

**• videret
in tribula-
tionibus.** Vnde iam talis anima in afflictionibus, damnis, iniurijs & pressuris quibusq;
tranquillam seruat pacem, manetq; stabilis & fortis in Deo, in quem
• Lucas 4. sese ex toto proiecit, & in quo manet, sicut & ipse in ea, cui etiam se totum com-
misit, ipsiusq; se voluntati conformat in omnibus. Ideoq; animaduertens gra-
uamina quæq; ex mera Dei voluntate accidere, consentit eidē, & non patienter
modi,

modò, verùm etiam libenter sustineret vniuersa. Vnde sit, vt verba iniuriosa, damnavae temporalia, imò nec torus eam contingat mundus, cùm non posint ista pertingere vsque ad Deum, in quo anima suam constituit hæreditatem, nec est colligata amplius terrenis rebus & cupiditatibus: ideoq; iam non illuc cam reperiunt, vbi esse confueuerat: haud secus quām si me quispiam inquirens, loca scrutaretur omnia, in quibus ante esse solitus fui, adeoq; vel mundum vniuersum, eo duntaxat, in quo nūc essem, loco excepto, me vtique minimè reperiret: & sicut domus, dū absente & ignorantē domino ignibus conflagratur, dolorem non infert domino: sic qui tēporalia per amorem non adspicit, damna iacturā-q; illorū dicit pro nihilo. Vigore nihilo minus roburq; accipit per exemplū Christi in ea commorantis, qui tot tantāq; pro ipsa perpessus est, vt hæc mente reuoluens, dissimulare non posuit, quin fortiter amore inardescat reciprocō, cupiatq; ipsi conformari, gaudeatq; in cruce & afflictionibus: ita vt de nullo c̄uentu amplius vel læetur, vel turbetur inordinate. Hinc etiam consequitur anima stabilitatem sensum sui corporis. Postquam enim propter amorē Creatoris omnium à se rerum creatarum abiecit amorem, non vagatur neque discurrat amplius sensibus suis per easdem, sed eis frānum injicit, & Deo commēdat, stabili fide & amore fixa in eo, dicens cùm ab oratione recedit: Domine, tenas me ligatum tecum, regeq; sensus meos, nec permittas me vagari extra te. Et vt summatim dicam, adipiscitur anima ex hac abnegatione & expropriatiōne sui tam liberum sui corporis dominium, tantamq; inter carnem & spiritum pacem & concordiam, vt deinceps non à se inuicem dissentiant: sed caro prompte se subiicit spiritui, sequens illum in omnibus quacunque exercere velit, tam in rigore abstinentiæ & vigilijs, quām laboribus & molestijs quibuscumque. Cūm enim recordatur corpus sive sensualis homo, anima docente, sub quantis pressuris & angustijs sudare confueuerit propter cupiditatē, avaritiam, ambitionem, & propriam voluntatem sive impatientiam suam, iamq; in magna se pace cernit constitutum, libens amplectitur quoscunque labores penitentiæ, tantum vt liberetur à pristinis laboribus suis in fructuosis, imò & damnosis magisq; cruciantibus: sicut si quis certus esset pro cētum denarijs militi se recepturum auri pondera, non vtique graue illi foret, centum dare denarios, inò libenter exponeret ducentos: ita corpus pro ingenti dicit lucro Labores omnes spiritui necessarios, adeò vt hilariter s̄pē etiam spiritum anteuerte- re & præturrere conetur.

Valde igitur necessarium est & fructuosum, vt cuncta profigemus & abiici-
amus media, nosipso expropriemus, creatis rebus onib; extra Deum nos-
abducentibus moriamur, perfectè de nobisipso & caducis vitæ huius creaturis:
omnibus desperemus, & denique totos nos pia cum fiducia projiciamus in De-
um, qui haud dubiè benignè nos suscipiet, amabiliter nos moderabitur, felici-
terq; ad beatum nos perducet finem. Sanè videamus quotidie mercatores pro
vilibus ac incertis lucris temporalibus innumera viarum & fluctuum subire
discrimina: milites quoque pro ventosa honoris cuiusdam gloriola gladijs &
mille mortibus se obijcere, cùm tamen s̄pē numerō & isti optato honore, &
illi quāsto lucro fraudentur: aut si maximè consequantur ea quæ volebant, diu
tamen retinere non possent. Quāto magis igitur nos pro cœlestibus lucris & ho-
nore perenni, mercibusq; nunquam interitus, tota virium facultate operam
nauare

nauare debemus, maximè cùm hæc sine villo periculo adipisci liceat, nñquam amittenda? Quod igitur ante dixi, nunc repetens dico, si quis supradictæ expropriationi fideliter ac purè studeret, brevi tempore & intra paucos dies certo certius iam ante memoratos inciperet in se sentire fructus verè suaves, gustaretq; diuinā dulcedinem: quanquam hunc suauem gustum querere propter se, aut in eo quiescere non debet: (In hoc enim seipsum quereret, & deuiriare à gratia) sed purè solum Deum querere, in eodemq; absque omni consolatione nudo amore quiescere desiderabit. Atque ita perseverando in prædicta expropriatione, felici disceit experimento cuncta, quæ diximus, verissimam esse, ita quod ab oratione surgens, viua quadam fide & dilectione ebræus, sola diuina mente amplexabitur: cernens hunc mundum cum anxietate quadam & stupore, velut attonitus, alienatus, & stupidus, seu alter effectus, & in aliud hominem transmutatus: ac velut ex alio mundo veniens, hunc nostrum omnino contemnet, nec vñquam fine tñdio adspicere poterit, ob elongationem animi sui ab hoc mundo, & iucundissimam sui in Deum transformationem.

Vt lumen gratie in nobis abunde afferri, studiose conseruare & augere, idemque facile & impedire & amittere valeamus.

C A P V T X I X.

Cap. 2.

Sed quia *corpus quod corrumpitur, aggrauat animam*, opportunè nobis hic subtilius aliquid de lumine gratiæ, vnde præfati sumus, ab omnibus eiusdem impedimentis & medijs custodiendo, dicendum videtur, ne in vacuum gratiam Dei recepisse inueniamur. Nam tum demum Dei gratia in nobis vacua non est, quando illi nec obicem ponimus, nec impedimento sumus, sed illam sedulò obseruamus. Et primò quidem, gratiæ impedimento sumus, quod aliquid contra rectæ rationis iudicium facimus. Quod vt fiat apertius, sciendum est, quod quum, verbi gratia, otiosa verba fundimus, atque interim ex lumine & institutione rationis docemur, malum esse verba inania loqui, atque nihilominus ea perfusi luminis claritate, ita nobiscum cogitamus: *Quis tam exaltè possit seruare omnia?* Simulq; nihil obstante hac luce & discretione, zquæ illis otiosis immoramur sermonib; tametsi iam ratione docente sciamus nos agere vitiosè: id nimirum auctoris gratiæ, à Deo nobis infundendæ, nisi ita illius gratiam paruipenderemus, magnum impedimentum est. Nec tam adhuc contemptus est, cùm needum rationalis voluntas consentiat. Quæ si accedat, dum à rationis lumine seu cognitione seu discretione instituimur, docemur, vel admonemur malum id esse, idq; diu satis perseveret in nobis cum augmento etiam luminis perfectioris cognitionis, & nos nihilominus omni hac illuminazione, cognitione, & admonitione neglecta, peccatum admittimus, iam quidem propter rationalis voluntatis consensum, quæ nunc primùm accessit, peccatum quoque grauius perpetravimus. Præterea cùm otiosa lequentes verba, intus inde abstinere admonemur, & nos nihil seciushuiusmodi vaniloquij immoramur, eo quod nos talia dicere delectat, & hoc quoq; amplioris gratia impedimentum est. Similiter quando de rebus extraneis, friuelis & à nostro instituto alienis verba facimus, & iam in ipso locutionis medio Dominus per Angelicam inspirationem verborum nostrorum nobis indicat otiositatem, at nos coepimus

Verba
otiosa.

1.

ceptum sequē sermonem continuamus propter homines, apud quos verecūda-
remur non absoluere semel inchoatam locutionem, id reuera non mediocri-
ter gratiæ augmentum excludit à nobis. Et certe præstaret pro Dei amore illam
sustinuisse verecundiam, quam in loquendo perstitisse, abruptoq; sermone fri-
uolo, dixisse: Non expedit ista dicere, potius boni quippe am proferamus in me-
dium. Etsi fortasse cōtingat aliquem apud nos eiusmodi inanem habere sermo-
nem, eumq; ex verecundia continuare & absoluere, dicendum est illi: Chari-
simus, si utile tibi fore creditis, nō est ut propter me ista pergas dicere. Attamē vbi
videtur nobis in diuini honoris detrimētum seu diminutiōem cessurum apud
illos, quibus adsumus, si nostaceamus, ad hoc impediendum, licet nobis pau-
cis vnum aut alterū loqui verbū de rebus extraneis. Et hoc enim meritum su-
um habet apud Deum. Cæterū inaduertenter de huiusmodi extraneis rebus
loqui maximē si non diu duret, neque vertatur in consuetudinem, id sane leue
peccatum est siue defectus, sine quo vix possūimus vitam agere. Loqui verò de ta-
libus cum alijs, non quidem propter Deum, sed ut hominibus satisfaciamus, id
cauendum est. Sic & subtracto veritatis lumine, si de huiusmodi rebus & vani-
tatis ex alijs percontemur, ipsi pariter de illis libere & absque fræno garri-
amus, idq; diu satis, hoc nimur grauius est. Et si id ex mala fia consuetudine,
adhuc multo peius est. Nam quando contigit habere quæpiam verba de defec-
tibus aliorum, ita illius interrumpe sermonem: Quām nos gratos esse decet
piissimo Creatori nostro, quod nos tales nō sumus? Atque ita bene digi:um im-
ponet ori suo. Est & hoc quoddam virtutis impedimentum, quando manè no-
biscum proposuimus vel statuimus, quod ea die tacere velimus, idq; fortassis
tali die, qua nisi vna Missa seu Sacrū celebretur: si iusq; nos obliti, diu homini-
bus absque necessitate colloquamur, illis placendi gratia, atque inter colloquē-
dum bis ter ve intus admoneamur templum accedere, nec tamen adhuc cogite-
mus nos in tempore minimē ad futuros, nec cessemus à nostris colloquijs: hoc,
inquam, obicem ponit gratiæ copiosiori, eo quod lumen quidem percepimus,
sed non sumus illud secuti: tum etiam, quod à Sacri seu Missæ auscultatione præ-
pediti sumus. Cæterū quæcumque hactenus de verbis inutilibus & coruna im-
pedimentis dicta sunt, etiam de alijs quibuscumque vitijs seu peccatis rationi cō-
trarijs accipere debemus. Talibus nāque peccatis maiorem Dei gratiam à no-
bis excludimus, quam ille ex æterna sua ordinatione seu constitutione nobis e-
rat præstiterus. Et certe absque illis viuire non est impossibile. Verūm quanvis
forte quispiam Deo obicem posuerit, deinde tamē tanā illi poterit à Deo tamq;
profunda confessi abieciō seu nihilipensio sui, & contritio siue dolor, atq; o
eum desiderio ab eodem sursum trahi, ut per hoc vicinus eum propiusq; ad se
adducat, quām erat antequam in foueanū culpæ venialis corrueret.

Secundō gratiæ in nobis augmento obstatulum præbemus, quando etiam cum
notabili mora, affectu seu desiderio ex sensualitate ita effusi sumus ad exteriora,
vt ratio nobis lucere nō possit, vel quod diuinā nō percipimus admonitionem.
Similiter quādo importunè, magnaq; cum vchementia & testinatiōe, nulla nos
necessitate cogente, aliquid agimus, & quasi capite muros penetrare conamur:
necon quādo irascimur, idq; diu satis, ita vt ratio suum in nobis lumē nō pos-
sit diffundere, nec nos internas admonitiōes siue aduertere, siue sentire, siue in-
telligere quicquam: & istud vtiq; diuinæ est gratiæ præpedimentum, & venia-
lis cul-

11.
Palibet
vitijs.

Iis culpa non parua. At si quis nobis aduersetur, durisq[ue] & acerbis nos verbis impetrat, nosque iam quandam sentiamus propensionem seu proclivitatem, ei- que obsequentes, durius respondeamus: Tunc nos regere vis? Quid h[oc] ad te at- tinent? Age quae tui sunt officij, ista nihil ad te. Idque forte vnius vel alterius Dominicæ orationis spatio perduret, nec interim lumen aliquod vel admonitionem intus sentiamus: deinde vero luce & admonitione percepta, facti nos pecciteat, atque inde alteri amicè loquamur, est hoc impedimentum quoddam ex humana nascens infirmitate, sine quo vix esse possumus. Impedit tamen eo tempore, quo sic sumus.

III. *Tertiò diuinæ admodum obsistit gratia, si sponte scientesq[ue] extraneas cogita-
tiones ex sensuali delectatiōe ac desiderio intro recipiamus, eisq[ue] quasi colluda-
mus. Et si contra rationis lumen seu admonitionē fiat, magis officit & peius est.
Si vero cogitationes inutiles, quantumcunque deformes, qualesquali illæ sint,
nobis inuitis incidat, siue id cum delectatione, siue absque delectatione fiat, nec
illæ stamen immoremur, neque obtemperemus, sed mox inde auersi, ad Domi-
num nos conuertamus, ita cogitantes: Benedico te Domine, quod pro tui amo-
re hanc mihi datur molestiam seu vexationem perfeti. Si placet tibi, ut præter
hanc omnes omnium hominum vexationes & cruces surimo cum tormento
in me vnum irruant, plusq[ue] sentiam doloris & cruciatus, quam simul omnes
illi, quos infernus habet, agriculæ singula quæque pati possim, quam simul
homines vniuersi, si cedit hoc ô Deus meus ad augmentum honoris tui, ob-
amorem pariter & honorem tuum libens cuncta patiar per gratiam tuam: Im-
di tu in me & mecum simul, quo tuus honor augeatur. Si, inquam, hoc nos modo
habeamus, dum male se nobis cogitationes ingerunt, ea pugna pro spiritali no-
bis martyrio imputabitur, multosq[ue] excedet Martyres, qui sanguinem suum
pro veritate fuderunt: tollentq[ue] etiam Purgatorium nostrum, si tantum id pos-
sumus habere ex gratia Dei, ut ubi eas sentimus, prorsus nihil pendamus, nec
inde grauamen aliquod vel mœrorem concipiamus: haud secus quam si audi-
remus aliquid quod iam sciremus, non admodum curaremus, nec actineret ad
nos, id nimis Deo nos coniungeret & vniaret. Si vero aliiquid inde cogitare-
mus, nec sciremus tamen esse quoddam extraneum nocium, equidem affirma-
re non auderem, veniale id esse peccatum. At si ex propria nostri quaestione
inde cogitaremus, iam certè foret peccatum veniale: noceretque & impediret
gratiam Dei eo tempore, quo illi absque necessitate inhereremus, nec internam
sentiremus admonitionem: tum, inquam, impediret à bono, quādū perseuer-
raret in nobis. Et si id testo accidat die, aut sub Officio diuino, aut in Concione,
tanto culpa grauior est. Ceterum si interdum ita sis ass. etus, ut nescias quid co-
gites, non est quidem peccatum, sed leue quoddam impedimentum. Porro cùm
externa sunt facienda opera, quibus aut omnes sint sensus adhibendi, aut male
facienda sint, præstat tum applicare sensus & bene illud agere, quam interim co-
gitare de Deo, & facere male. Vbi vero in otiosas quempiam cogitationes la-
bi accidit, breuiterq[ue] & modice illustratur à lumine, ut illas repellat, at ipse lu-
men obliuiscens, vnius forte alteriusve Dominicæ orationis spatio eiusdem co-
gitationibus immoratur, impedit hoc eo quidem tempore. Si vero sponte illis
inhæreat, ita hoc impedit, quomodo superius de otiosis verbis dictum est. Iam
si quando breuis cuiquam mœror incidat, quem non possit intelligere quid sit,*

non

non est id vtique lumen, cùm nullum possit lumen, quálibet breue vel celera, haberí à Deo, qui níquam præstet cognitionem.

Quartò cùm superutacanea seu otiosa facimus opera, vt verbi gratia, cùm re-spicimus aliquid, quod nihil prospicit vidisse, aut absque necessitate vanæ nos ho-minum societati admiscentur, atque hinc inutiles habemus cogitationes, mon-nemurq; intus inde abstinere: sed quia non statim lumen illud studiosè sequimur, illius obliuiscimur, & vanis operibus immoramus: & hoc quoque gratiæ à nobis incrementum excludit: quantoq; sèpius intus admonemur, maiorq; inde nobis præstatur cognitio, nec illius obliuiscimur, tanto & grauius est im-pedimentum. Siz & quando boni quipiam nobis incidit, quod præstaret face-re, tametsi prædictam inde claritatem & lucem non habeamus, vt verbi gratia, si manè expergefactis vel à somno excitatis, quando iam nocte illa satis dor-miuimus, satisq; rectè valemus, bis tèrve incidat vt surgamus, nösque illud ceu somnium negligamus, & ad vanas deuoluamur cogitationes, etiam si non accedit rationis consensio, quoddam nihilo minus virtutis est præpedimen-tum. Qui si ilicò surgentes, Denim in nobis operari fineremus, singularem ille nobis conferret gratiam: sed quia huic obicem ponimus, non datur nobis ab ipso. Atque ita de alijs quoque rebus sentiendum est. Si verò ante dictam inde habeamus claritatem, & bis tèrve moniti, nihilo minus non obtemperemus, id vtique multo peius est. Enim uero si perspicue nobis in mentem veniat, pos-simusq; cum pace facere, vt dum manè pulsū audimus campanæ, surgamus, quòd tempus sit surgendi, nos verò lumen non ilicò sequentes, ne sciamus quid cogitemus, duretq; id fortasse vnius Angelica salutationis spatio, etiam hoc illo tempore impedimentum præstat: sed tale, quale semper euadere vix possumus, quin aliquando illud incidamus. At deinde vbi iam clarius nobis lumen intus præstatur, vt surgamus, & pro gloria Dei templum accedamus, si tunc cō-festim nos recipiamus ex lectulo, nimirū satisfatimus gratiæ Dei. Verùm si priori illi admonitioni euestigio obtèperassemus, maioris id dilectionis perfe-tiorisq; erga Deum obedientiæ signum fôret.

Quintò obicem ponimus Deo nostra electione, dum indifferentes sumus ad omnia citra electionem: & quicquid nobis confertur à Deo, triste siue iucundum, electio-propria. breue vel aridum, breuis compunctio, & permodicus sensibilis amor, aut quic-quid demum nobis occurrit, non accipimus de manu Domini, nec placet nobis, mallemusq; pro nostra habere voluntate & desiderio.

Sextò, Deo impedimento sumus per proprietatem, dum nō permittimus o-perari Deum, nec illum sequimur, nisi prius nostros conceptus seu priuata qua-dam exercitia absoluamus: quod vtiq; ex propria simili voluntate nascitur, que omnis gratiæ magnum est impedimentum.

Septimò impeditur gratia, cùm se quispiam bono fuisse cooperatum ex-stitat, aut certè vel fecisse vel dimisisse se aliquid, cuius gratia Dominus id cōplacen-fecerit: vel etiam putat, tametsi Deus sit qui fecerit bonum illud, se nihilo mi-nus quoque non nihil cooperatum fuisse. Certè nihil ex nobisipsis boni facere possumus. Observare quidem, auscultare & videre possumus in Deo, quid intra-nos & per nos operetur: verùm tametsi appareat nos aliquid cooperari, vt quòd oramus, laudamus, scribimus, non tamen id nostrū est: quandoquidē Deus no-bis ad hoc instrumenta contulit, vt his eum operari sinamus: quod non fieret,

si vitam non haberemus, quam & ipsam dedit nobis Deus, & conseruat in nobis. Sed & hanc licet haberemus, nihil tamen ea possemus boni facere, sed nec sciremus, nec velelemus, nisi Deus vitam moueret, nobisque inspiraret, faciens illud cogitare nos per memoriam, scire & agnoscere per intellectum, vel le & appetere per voluntatem. Quod cum ita sit, quid nos de bono habemus, nisi sentire, acceptare, & pati, & non impedire gratiam Dei? Neque tamen ita haec accipienda sunt, quasi debeat us sedere otiosi, & neque exercere nos, neque orationi & actioni insistere: sed ut quicquid ex inspiratione Dei nos vel exercera, vel orare, vel agere debere intelligimus, id ita adspiciamus, tamen quod Deus ipse in nobis & per nos efficiat, ut pote instrumentis utens, quae nobis ipse ad hoc contulit: hincque simul gaudemus, & ipsum deuotè laudemus, non quia nos id habemus, aut in nobis id agitur, sed quia ad ipsius cedit honorem, quod operari dignatur in tam vili creatura: quam quidem illius operationem supradictis medijs impeditus.

Vita &
peccata.

Genes. 1.

Rom. 1.

Ambro-
sus.

Marc. 10.

•

Maxime tamen quibuslibet vitijs & peccatis, quae sunt contra rationem superiorem, Dominum impeditus: quod certe tam ingens nobis damnum infert, ut homini ad Dei imaginem facto nullum possit in hac vita grauius accidere. Nam secundum operantis Dei magnitudinem, illius quoque præclaræ & magna sunt opera: imò quilibet exiguum, breve vel sterile nobis videatur, quod Deus in anima, quæ absque proprietate (id est, propria voluntate, priuato more, propria complacentia) viuit, & mundam se seruat à vitijs, operatur, hoc ipsum tamen melius est omnibus illis, quæ posset aliquis cunctis vitijs suis diebus ex proprio iudicio & voluntate sensus sui facere. Ut enim Diuus Ambrosius ait, Deo non placet nisi suum opus, nec nisi illi mercedem restituit. Non enim *nisi unus tantum bonus est in cœlo & in terra, qui est solus*. *Dens.* Ideoque nec operari quisquam bonum potest, nisi ipse solus. Vnde quisquis Deo bonum ipsius, (quod libentissime in anima tam excellenter condita operatur) per intellectus contra diabolus rationis abusum, aut consuetam quandam torpidamque negligentiam impedit, ita ut in anima non possit operari, seipsum æterna sua priuat beatitudine, & omni bono, quod Deus est. *Quod* peccatum pro illius, quem offendimus, maiestate, excellentia, nobilitate, tam magnum, graue & incomprehensibile est, ut à nullo possit creato intellectu cōcipi. Tam celsus, tam magnus, tam nobilis est Deus noster. Et si quis id dignè docere velit, impossibile est ut doloris ferat magnitudinem. Enim uero peccatum veniale, quod quis bene vitare posset, & tamē committit, maius est, quam omnis creatus possit intellectus comprehendere: quantoq; peccata grauiora sunt, & cœbrius fiunt, tanto & amplius ponderanda sunt, & plangenda vehementius. Quocirca anima bene in lumine constituta, mallet totum contra se mundum insurgere, & maximas hinc sibi euenire cruces & afflictiones, quam se vel semel in exiguum licet culpam veniale cecidisse. Atamen, ut iam semel dicatum est, tantam illi deinde Deus sui nihil pensionem, cognitionem & dolorem, quod Dei minuisset honorem, infandere posset: tantoq; cum desiderio sibi eam attrahere, ut per hoc vicinius eam sibi adduceret, quam fuerit ante lapsum. Libenter namque Deus veniam dat quibuslibet erratis nostris, ob dolorem, agnitionem, vilipensionem, & bonam voluntatem nostram, eo quod haec ipse in anima operatur: sed & satis fecit pro peccatis nostris sacrificia vita

mea vita & acerbissima passione sua, si camen nes non piceat facere quod nōbis faciendum est.

Ut cito re-
surgedam
apeccauim.

Denique vbi aliquis in peccata cecidit, quālibet ea minuta videantur, prius à Deo dolorem cōsequatur oportet, quod Dei honor per ea imminutus sit: & iste quidē dolor à Deo infusus p̄cedat oportet, antequam copiosius possit lumen assequi. Interim nihilominus magis placet Deo, quod, quālibet diu in culpis & defectibus iacuerimus, imaginationē & phantasias, quas cum amaritudine & pullanimitate cōcipimus de peccatis nostris, mortificemus & abijciamus. Ita nāque inspicere & perscrutari defectus medium p̄stat: sic verbi gratia, quidam scire moliūtur, quicquid cogitauerint, diuq̄ huiusmodi perscrutationi cū quādam perturbatione inhāerēt. Sed melius facient, si huic moriātur: multoq; p̄stat, defectus in genere cum dulci dolore, qui à Spiritu sancto infunditur, emendandis renouato proposito, & mētis ad Deum conuertione, inspicere, eo quod Dei honor inde imminutus sit. Id vbi sic haberi potest à Deo, nos citius eidē cōiungit & vnit. Et quisquis à Deo hanc obtinuit gratiā, vt iā dictis medijs & impen- dimētis mori curet, in eo *Dei gratia vacua nō est. Mira nanq; Deus in eo operatur.*

1. Coe. 28

Triplex quoddam exercitium diuinitus renelatum, totius sanctitatis perfectionem velut summām complectens.

C A P V T XX.

Porr̄ si vitia & impedimenta quāque citius vincere, gratijs & virtutibus illustrari, Deo vniri, & feliciter mori volueris, omnem vitam tuam in hæc tria curabis exercitia distinguere, in eisdemq; perseuerare usque in finem.

Pro primo exercitio, quod debitum dicitur, meditare die ac nocte, quid pro loco, tempore & hora qualibet faciendum sit, iuxta Dei vel Ordinis sive statū sui leges ac instituta. Ingratum est enim Spiritui sancto quicquid feceris, neglego eo ad quod teneris. Studeas eapropter summa cum deuotione, puraq; intentione, ad laudem Dei, quicquid debes, exeq̄ tempore suo: at nunquam facias quod male libet, aut quod te secundūm sensualitatem oblectat. Huc verò acc. commodos & necessarios libros diligenter euolue: sed curiosos, & quotquot huic proposito non seruunt, nihilq; necessarios codices, relinque. Deuotus homines, & quos de salutiferis diuinisq; rebus loqui delectat, libenter consule & audi, quo diuinam discas nōsse voluntatem: vagos autē & curiosos deuita, aut ex charitate corripe, & pro ipsis Deum ora. Inter ipsa autem opera debita, euna primis diuinis laudes precesq; tuas, tum in templo, tum domi, summa cum deuotione & reuerētia statutis temporibus persoluere curato, Saulis exemplo admonitus, qui vbi intumuit, & neglecta sancta obediētia, quod sibi bonum videbatur, obtulit, à Domino proiectus est. Sub Psalmodia, & dum, *Gloria Patri* dicitur, alijsq; diuinis Officijs, summo cum desiderio opta Deum tuum à creaturis omnibus perfectissimè laudari pro singulis quibusq; illius operib⁹, que in Psalmis vel Scripturis cōmemorantur, videlicet pro sanctissima Incarnatione & Patfione ipsi⁹, vel pro quolibet beneficio nobis prestito, vel pro singulis quibusque periculis & vitijs, à quibus nos liberavit, simulq; eadem peccata ardentissimo deinceps vitare zelo, & amare Deū tuū, in omniq; illū virtute imitari, & proficere viq; ad mortē desidera. Denique lauda, obseera, supplica, veniā quoque &

1. Medita.
Medita.
Berna-
dus.

Libri vii,
& quie-
gendi.

1. Reg. 48

gratiam pete pro teipso, pro tibi commissis, pro viuis & defunctis, idque corde deuotissimo in Deum fixo & erecto, cum profundissima tui humilatione in praesentia diuinæ maiestatis, prout hæc omnia vel aliqua ex his, in Psalmis alijsve Scripturis sacris ocurrerint, vel inde per pios affectus ac desideria elici potuerint, quod vñctio docebit. Pari deuotione cætera omnia, quæ tibi ratione statutæ vocationisq[ue] tuæ facienda necessariò incumbunt, promptoq[ue] animo quam̄ potes diligentissimè perfectissimeq[ue] tam temporalia quam̄ spiritualia opera tua exequi conare, cuncta illa per puram intentionem in Deum referens ad gloriam illius & communem Ecclesiæ salutem, propria tua semper & in omnibus voluntate cupiditateq[ue] abnegata.

Exercitium secundum, quod iustum placuit dici, hinc tibi necessarium est.

- 11.** Enim uero in quotidiano tui ipsius examine singula quæque opera tua in seipsis multis esse permista defectibus, tēg in multis Deum tuum offendisse videbis. **Medita-** Et quia eiusmodi peccatorum maculis & cordis immunditia fœdatus, sponsum **tio iusta.** cælestem, summæ puritatis authorem, amplecti non potes, nimisrum necesse habes Deum sic offendsum, primùm placare per pœnitentiam, ac deinde cor ab omni sorde peccati, quamlibet exigui, quoad poteris, ut ad amorosam mentis tuæ cum Deo vñionem semper sis idoneus, diligenter expurgare. Vespertino igitur aut nocturno tempore solus te exerceas in cubiculo tuo, scopando & emundando spiritum tuum cum magna cordis contritione, pro singulis peccatis tuis, **Psal. 76.** quasi luctum faciendo vñgeniti, & tibi ipsi pœnam aliquam imponendo, quod **Ierem. 6.** tam multipliciter, tamq[ue] grauiter Deum offenderis Creatorem tuum. Ipsa autem peccata suo tempore humiliiter confitere, occulta quidem secretè, publica verò publicè accusando, paratus ad flagella, ad verbera, & ad aduersa omnia, quæ siue Deus, siue homines tibi inferre voluerint, aut ipse tibi imposueris pro satisfactione qualicunque: orans nihilo minus Deum, ut ipse, quod tibi deficit, nec præstare potes, supplere dignetur, & perfectè te purgare in hoc seculo. Ideoque & aduersa omnia ex Deo multa cum gratitudine velut è manu paternæ dilectionis illius ad te profecta, suscipere curato: renouesc propositum amplius plangenda nō admittendi, humili cum fiducia speras in misericordia Dei, quod veniam sis consecuturus. Interim nihilo minus tua quidem peccata semper iudicabis grauissima, ceterorum verò hominum extenuabis, ob multas rationes ipsos saltem in parte excusantes: & te ipsum plusquam ullam habebis odio creaturam, quod tam pium Dominum tam male offenderis: cunctos autem homines plusquam te ipsum amabis, tanquam te longè meliores, quod non tam grauiter peccarint, neque tot & tanta beneficia, dona, charismata, & occasions declinandi à malo, bonumq[ue] faciendi habuerint, ut tu habuisti, modo illis recte accommodare te voluisses.

- III.** Tertium exercitium, quod deuotum volumus appellari, præcipue cōsistit in prompta voluntate, qua nunquam non feruere debes, ad Dei obsequia, cunctaq[ue] illi placita exequenda: per quod ad contemplanda bona supercælestia peruenientur. Ad hæc nulla securior via est, quam̄ ut mūdis cordis oculis inspicias & mediteris vitam & passionem Christi, & in eis copiosissimè relucentem illius ardentissimum amorem, idque tam secūlā in diuinitatem, quam̄ humanitatem: tam ante secula, quam̄ in seculo, & post finem seculorum: tam in Scripturæ, quam̄ in cæstauræ libro expressa. Ad hoc etiam exercitium non parum conferet

Psal-

Psalterium Dauidicum, utpote Christi mysterijs refertissimum, sicut & ceteræ Scripturæ. Enim uero Dominus noster Iesus Christus est *lux vera, illuminans omnia hominem venientem in hunc mundum*, maximè tamen illum, qui simplici deuotaq; fide, puro corde, pia meditatione accedit ad ipsum, non solum patienti intime compatiendo, sed etiam protam indicibili charitate & beneficio, talicq; exemplo ex omnibus cordis medullis eum benedicendo, laudando, redamando, in Psalmisq; ac alijs precibus ipsi gratias agendo & iubilando, necnon creaturas omnes ad ipsum collaudandum inuitando: ad hæc, eundem pro virili in cunctis verbis, actibus & exemplis illius seruenti amore studioq; irremisso stetando, vitamq; & mores suos illi conformando.

Hinc iam ante omnia id diligentissimè addiscere curato, ut reuera perfecte-
quæ in Deo viuas permaneasq;: id quod hæc tria tibi præstabunt, utpote vera
vivatq; fides, spes firma, & purus Dei amor. Primiò quidem, firmiter credas esse
te in Deo, & Deum intra te præsentem, ut sacrum testatur Euangelium Christi:
& Scriptura diuina. Attamen ut id clare perspicueq; cognoscas, magnum est do-
num Dei, quod meritò petere debebis. Deinde vbi iam liquidò credideris agno-
uerisq; esse te in Deo, discendum tibi est, viuere & permanere in illo: quod est
homini maximè salutiferum. Cum enim in Deo viuis, vires animæ tuæ ac sensus
semper Deo inclusa serues oportet, vbi semper multa gaudent securitate. Ut
si, verbi gratia, te ipsum in conclavi includas, nihil illic videre, audire, gustare,
vel tangere potes, nisi quod sit in conclavi: & quotquot foris sunt, neque contin-
gere, neque lædere te possunt. Ita & quando in Deo viuis, quicquid hue tangas,
sive adipicias, sive audias, sive gustes, Deum tibi exhibet præsentem, qui tibi fa-
ctus est *omnis in omnibus*. Ideo etiam omnia bona & mala non à creaturis, sed in
sancta simplicitate, absque omni multiplicitate & curiositate, immedia è solo
Deo humiliter recipis, & rursus in Deum portas, querendo in omnibus hono-
rem & beneplacitum eius fideliter implere: quandoquidem & te & omnia co-
gnoscis esse in Deo, nec vlla te potest creatura attingere, nisi prius Deum contingen-
cat, eo quidò te ipsum inclusus in Deo. Et hac de causa Deum semper magis au-
dias, videas, tangas, gustes oportet, quam vllam rem aliam. Vbi ergo te ipsum
sic Deo vnitum cognoueris, ut anima tua Deo quam tuo corpori coniunctior
sit, quodq; Deus fit æternum, vnicum, incomprehensibile ac ineffabile bonum,
& ex ipso anima tua profluxerit, fataq; habeat Dei similitudinem, ut creatu-
ra nulla animæ nobilitatem plenè capere & scire posset, diuino tunc succensus
amore, ad diuinitatem accedendo quotidie matutino tempore ista te poteris ra-
tione exercere.

Coram crucifixi imagine procumbens, credes sedere te coram nudo, crucifi-
xo, cruento quæ Iesu Domino tuo: & licet eum non videas oculis externis, inter-
rioribus tamen adspicere debebis. Cum enim tete illi vnire, eumq; supra om-
nia diligere appetas, reuera præsens tibi adest. Dehinc ascendas per Christum
Iesum, & per eius quinque sacratissima vulnera, quæ eam ob causam suscepit
retinuitque, ut per eius humanitatem ad diuinitatem accedamus, sicut ipse ait:
Ego sum ostium. Si quis per me introierit, passus inueniet. Et primiò quidem profunda
cum humilitate ad facros illius collapsus pedes, duo illic facies. Primò dulci-
ter deplanges, prorsusq; immerges omnia peccata & defectus tuos magnos &
paruos in sacra illa pedum vulnera. Aeterna namq; bonitas Dei nullum patitur
medium

medium quanquam exiguum, ne vnam quidem vanam cogitationem, aut verbum otiosum, vel morsellum inordinate sumptum, nisi per contritionem huiusmodi expurgetur. Secundò sacros hos Domini Iesu pedes exterges capillis tuis, id est, perfecta voluntate peccata omnia quanlibet parua deuitandi, ita ut mori potius velis, quam peccatum admittere. Deinde ardenti cum desiderio virtutes omnes amplecteris, cunctis vitis moriendo, eisdemq; virtutibus crucifigies corpus tuum iuxta Christi pro te crucifixi similitudinem, vt sic honorem illius suum, quo eum peccando priuasti, restituere possis. Tuum verò Deo tuo humilianter confidere debabis, cunctos illum defectus tuos in æternum ac immensum exuberantium meritorum suorum pelagus absorbisce, eosq; tibi penitus condonasse. Et tunc quidem omnibus peccatis tuis prorsus inferius relatis, ad sanctas illius manus consendas. Hic verò iam proprius accedens ad Deum, tanquam ad amorosam tui cum illo vniōnem processurus (quod qui semel ad minus in die non facit, nescio si verus Christianus dicendus sit) principio quidem curas omnes, distractiones, & creature exclusas oportet à corde, & in Deum, cui nihil perire potest, projicias. Deumq; tibi reuera præsentem, tibi ardenter diligentem, expectantem, pulsantem attendas, atque ita & te in Deo, & Deum in te (vt ita dicam) includas collectis pariter vniuersis sensibus & viribus tuis. Deinde Patrem orabis cælestem, vt sua infinita potentia è memoria tua cunctas amoueat imagines ipsanq; totam & seipso & diuinis repleat imaginibus ac desiderijs. Rogabis & Filium, vt æterna sua sapientia intellectum tuum agnitione sumimi & increati boni, beneficiorumq; suorum clementer illustret. Orabis etiam sanctum illum & viuificantem Spiritum, vt sua incomprehensibili bonitate voluntatem tuam & affectum prorsus in se rapiat, absorbeat, & ardentesima charitate inflammet. Denique & crucifixum Iesum instanter humilianter quæ precaberis, vt per sanctissimas vires animæ, sensusq; corporis sui, omnes vires sensusq; tuos cunctis nudare phantasmatisbus ac vitijs, reformareq; easdem & seipsum totum in illis, atque illas in seipso nudè ac purè vnire & includere dignetur. Hinc iam duabus animæ viribus laborabis, intellectus cilicet & voluntate. Intellectum quidem extendes ad cognoscendum infinitam Dei charitatem & bonitatem, sentiendumq; cruciatum omnem & pressuram, quæ Christus Iesus pro nobis sustinuit, ne non admirando charitatis opera, quæ tibi exhibere dignatus est, & singulis momentis adhuc exhibere non cessat, colligendo omnia illius beneficia velut in fasciculum quandam, id est, quæcunque cælestis Pater per vniigenitum Filium suum tibi præstít. Hinc iam voluntas accedens, amare eum vult & fortissime desiderat, quem se nouit eterna charitate tantoper.

I. re dilexisce. Et hic Deus triplici amore tibi diligendus est. Primo, nudo amore, videlicet vt sis nudus & expeditus ab omni creaturarum dilectione, & amicorum, & cognatorum, & rerum, & vestium, & quorumlibet aliorum: quādoquidem simul haec cum Deo diligi nō possunt, cùm Deus totum amorem nostrum solus sibi optimo iure vendicet, & Dominus Iesus Christus vnicus illius Filius, pauper & nudus pro nobis ex amore pependit in cruce. Et istud adhuc ad exter-
nū pertinet, ideoq; necdum satis est, sed secundò etiam puro amore nobis diligendus est Deus. Enimvero sunt quidem nonnulli extrinsecus pauperes, sed quamvis nihil habcant, multa tamen habere concupiscunt: necessarium proinde est, vt & intrinsecus pauperes & puri simus. Hæc autem interna puritas potius

Prepara-
tio virium
animæ ad
Dei vno-
nem.

Vetriplici
amore
Dei accē-
datis.

Acte 31.

Veritas
ideoma.

potissimum conficit in mortificatione cunctarum passionum naturalium & vitiorum, & in vera ordinatione ac puritate omnium virium animarum, ut sint mundae & absoluæ à medijs quibus liber & imaginibus, Deumq[ue] suum mundo ac puro complectantur amore. Tertiò demum, vehementi ac efficaci Deus amore diligendus est, quo fieri, ut semper in Deo permanere queas, vbi cunq[ue] vel apud quoscunque te esse contingat. Hic namque amor nunquam te ab amando & te ipsum totum in Dei gloriam impendendo quiescere sinet, sed ex ipso est, ut ex singulis quibusque folijs, vel gramineis herbulis tuo conspectui sese offerentibus, præclararam optares efficere creaturam, quæ tecum amaret laudareq[ue] Deum Creatorem tuum. Imò si possibile foret, ut ex quibuslibet hominibus caelos condere posses, eosq[ue] illi offerre ad suam laudem & gloriam, id tibi per quam gratum esset, libenterq[ue] faceres. Et sic omnia tibi occurrentia referes semper in summâ laudem & gloriam fidelissimi amatoris tui.

Quatuor exercitii.

1. Resigna-

Hoc iam triplici amore ornatus & accensus, totusq[ue] dilectione plenus, sensus viresq[ue] omnes efficaciter intra te colliges, atque ita ad cor Iesu accedes, quod est immensus quidam thesaurus & fons infinitæ charitatis & bonitatis, in ipsumq[ue] his quatuor exercitijs ingredieris. Primò te ipsum totum cum vniuersis creaturis, in simplicitate cordis tui, illi offeres in eius gratissimam voluntatem in tempore & æternitate, ad prospera & aduersa, ad abundantiam & inopiaem, ad vitam & mortem, illius semper beneplacitum obseruas, & propriam abnegans voluntatem: offeres, inquam, te illi, ut te talem efficiat possideatque, ut illi placet, haud secus quam cum necdum creatus es, potuisset. Tum enim nullum ei præstabis impedimentum. Secundò, liberè exiges à Deo omnes gratias & virtutes, & quicquid saluti tuae vel proximi tui accommodum est, prouiuis & pro animabus in Purgatorio detentis, vel etiam res temporales saluti necessarias vel utiles, maximè verò fortè in omni virtute perseverantiam, quantum possibile fuerit in hac vita, & singulariter ipsum nudum dilectum Dominum Deum tuum. Et quia ipse æterna charitas est, quæ te ab æterno in sua gestauit diuinitate, idcirco tertio illi te conformabis, videlicet desiderando, si id ei gratum foret, in tanta derelictione, cruciatu, ignominia, paupertate & miseria viuere, ut Christus ipse vixit. Sic & quia ipsa æterna charitas est, & te quoque in amorem transformari oportet, antequam in ipsum peruenire quicas, idcirco rogandum tibi est & impetrandum, ut ea possis dilectione ornari, quia Christus ornatus fuit, quo sic illi conformis effectus. Quartò demum fortiter desiderare queas, ut illi possis sine ullo medio felicissime viviri. Tum verò illi iam vnitus, ad diuinitatem ipsam accedes, ubi quicquid creaturam est, foris relinques, & nec te ipsum quidem sentiens, tam profundè te immerges in dulcissimum Deum tuum, ut amplius à creaturis non inueniaris, ut creatura: & hic desiderabis ab illo absorberi, & ipsum vicissim absorbere, cum utique nihil ipse sit nisi mons quidam & pelagus immensum amoris & bonitatis: rogasq[ue] eum, ut aperiatur tibi speciosissimum, lucidissimum & amoenissimum regnum diuinitatis suæ, in illo te prorsus immergi, liquosieri, & transformari permittens: dicesq[ue] hoc vel simili modo: O superadmirabilis potentia, sapientia & bonitas Domini Duci mei. O superadmirabile mirum, & superadmirabile bonum, quando me tuum transformabis & abscondes in te, & te in me? Quod enīa est mari absorbere vñagutam, hoc tibi est absorbere me insimam creaturam tuam.

2. Potula-

tio.

3. Cœfōr-

mitio.

1. Ioan. 4.

4. Vniorum-
mum cum
Deo.

tuam. O Domine Deus meus & omnia, utinam ex qualibet creatura facere animam possem, & ex qualibet anima, maximè autem mea, facere regnum cælorum: libentissimè hæc omnia tibi darem & toto corde offerrem pro omnibus cupis & negligentijs meis. Patiar, quæso, pro honore tuo, si vis, pœnam omniū damnatorum, & laudem te laude omnium beatorum. Aperi, quæso, mihi deliciosissimas diuitias superardentissimæ diuinitatis tuæ, & abscondas me in te, ut à nulla vñquam creatura inueniri queam. Quod si hic villa adhuc tibi creati intellectus scintilla superest, licebit paulisper attendere æternam potentiam, sapientiam & charitatem illius, donec mirabili quodammodo velut in ecstasi cogitatio sias absq; cogitatione, cognoscēdo absq; cognitione, amādo sine amore, efficiarish per gratiam, quod Deo est per naturam. Denq; si sic in corde Iesu versantem te diuinitas absorberit, felix eris: & senties quæ nec dici, nec scribi possunt, nec in cor hominis ascenderunt. Solus expertus vt cunque intelligit.

Exempli. Quemadmodum non ita pridem occulto cuidam Dei amico contigisse nouimus, qui pro exercitio deuoto illuminatis mentis oculis meditabatur inspiciebatq; vitam & passionem Iesu, primò in antiquis Patribus in veteri Testamento multipliciter præsignificatam atq; prædictam: secundò, per ipsum Dominum Iesum miris operibus reuera exhibitam: tertiò, in actibus & afflictionibus sanctorum membrorum eius, filiorum Dei, (in quibus ipse Dominus iterum passus est, & patitur) in nouo Testamento multifariè exercitatam, & nobis utileiter admodum per exempla declaratam. Atque hoc modo traxit omnia ad

Psal. 142. vitam & passionem Christi, sicuti scriptū est: *Memor fui dierum antiquorum, quātum attinet ad antiquos patres: Meditatus sum in omnibus, eribus tuis*, videlicet per ipsum Saluatorem exhibitis: *In factis manuum tuarum meditabar*, videlicet considerando Sanctorum noui Testamenti exempla præclara. Sicq; idem hic Dei amicus ex meditatione seu exercitio debito magnâ in hoc seculo obtinuit Dei amicitiam & familiarem de omnibus necessarijs informationē: & ex meditatione iusta perfectam in hac vita peccatorum expurgationem: atq; ex meditatione deuota mirabiles mentis illustrationes & raptus etiam usque ad tertium cælum, & secretorum Dei cognitionem lympidissimam, vñionemq; cura Deo in uno Spiritu longè felicissimam: præter ea, quæ & isti Deus & curætis ipsi sum diligentibus in futuro seculo præparavit, quæ vtique nec oculus vidit, nec auris audiuit, nec in cor hominis ascenderunt.

Cautio. Hæc autem tria exercitia seruare volenti semper feruidè orandum est, cumq; perpetua sui obseruatione studiosè pro his obtinendis laboradum, sine quibus nemo ea obtinebit. Sed & ante omnia necesse est, ut bene sit à vitijs expurgatus, ut sciens & volens nullum intra conscientiam peccatum habeat nō confessum, & cuius eum non pœnitentiat. Ad hæc, nullius attentè vultum contuebitur, sed oculis demissis semper plus in seipsum ad Deum intra se præsentem, quām foras ad creaturas, respiciet. Nunquam etiam vanus aut leuis erit, sed amans pias lachrymas & luctum pro suis & omnium hominum peccatis. Solitudinem diliget, & in seipsum introuersus, Dominum Deum suum verè præsentem attendet. Sensus denique suos intro recipiet, & animæ vires à cunctis imaginibus deuulatas, tam profundè in Deum fitet & demerget, ut nulla ei creatura medium aliquod præstare queat: sicut in meditatione illius vehementer exardestet ignis diuinæ amoris. Sant qui primo loco aptius seruant exercitium debitum, inde secundo

Psal. 38.

cando loco exercitium deuorum, & postremō exercitium iustum vesperi, proculpis tam in exercitio debito, quām deuoto contractis. Eligat quisquequād sibi magis utile prospexerit.

De sanctorum desideriorum lucro maximo. & gaudijs regni cælestis.

C A P V T XXI.

CAETERUM quando iuxta Augustinum in medio laqueorum positi sumus, facile à cælesti desiderio refrigescimus, nisi assiduo fulciamur munimento, quo excitati ad summum bonum Dominum Deum nostrum, cùm defluimus, recurramus, & cor nostrum, ceu *pupillā oculi* ab omni peccato mundum seruemus. Ut enim exiguis puluis vel fumus aciem visus obscurat, tametsi non excæcer penitus: ita & minutum peccatum veniale, aciem sancti desiderij retundit siue perturbat. Peccata verò mortalia penitus obtenebrat & extingunt sanctorum desideriorum obtutus. Passiones quoque vitiiorum, desideria terrena, & cogitationes vanæ gressus sanctorum affectu dissipant. Quapropter utile cum primis fuerit, ut pro septima amoris radice, omni tēpore & loco, stando, sedendo, ambulando, laborando, quiescendo, cor tuum amorosa conuersione ad Deum studeas subleuare, ipsiq; tibi reuera præstī familiariter colloqui, atq; cum feruenti desiderio illi placendi, ipsum perfectissimè diligendi, & ad æternam eius gloriam citius pertingendi, hoc vel simili modo ad ipsum suspirare indesinenter: O dulcissime Domine Deus meus, o vita animæ meæ, o totum desiderium & gaudium meum, quando te ardentissimè diligā, & meipsum mundum q; omnem perfectè contemnam? O vtinam possem à meipso totus deficere, & ab immenso amoris tui incendio rapi, liquefieri, absorberi, & trāsformari. O Domine, da mihi diligere te ex toto corde, ex tota anima, ex tota mēte, & ex omnibus vribus meis. Quemadmodū desiderat cernus ad fontes aquarū ita desideret anima mea ad te Deus. Quando veniā, & apparebo ante dulcissimam faciem tuam? His alijsq; diuersis eiusdem farinæ preculis & suspirijs ignitis consuesce dilectum tuum rūquam non laudare, diligere, illiq; gratias agere, & te ipsum in holocaustum laudis iuxta voluntatē eius offerre & resignare, vti vñctio te docebit. Per hoc: *quia* *Ioan. 1.* præclarum exercitū petere licebit immensa ab immēso, plusq; obtainere poteris, quām cuncti homines opere exequi possent: quandoquidem in infinitum se extēdere debet sanctū pīj amoris desideriū ad Deum, qui sicut petere nos iuslit, & exaudire pollicitus est: ita pro infinita sua liberalitate nullū proorsus suspirium vel gemitum ad se emissum, vacuū ad te redire permitter. Aut enim nouam infundit gratiam, aut charitatē cæterasq; virtutes augebit vel corroborabit, aut accēderet tibi adstringet, & dulcissimū reficiet. Porrò quo crebrius sancta erriseris desideria, o magis tua desideria inflammabit, ad progrediendum de virtute in viritate, & ad videndū Deum *Degnū in Sion*. Noli ergo tanta bona, quæ monētis *sal. 8.* omnibus obtainere potes, per desidiam negligere, noli fugere à facie Dei tui. Sequere dilectionem tuū per ignem & aquam: *sexiusq;* distractus, tentatus, aut etiam (quod ab sic) prolapsus, ad misericordē Dominū pœnitēs reuertere, rursus viriliter incipe, & te ipsum totum manibus eius captiuum trade. Certè suscipiet te, *Iong. 1.* quoties ad ipsum reuersus fueris, ex sua dulcissima bonitate, quæ finē nō habet.

Vt autem ad manum habeas apta munimenta & excitamenta feruoris, quæ iam diximus tibi necessaria, ea, quæ superius de cætitib⁹ dicta sunt, frequenter attende. In quibus si diligenter & perseveranter te exercitaueris, præsettum in de-

Y y y y plora-

Sanctora
desiderio
rū fructus
inestimabi-
lis.
Radix a-
motis
septima.

Deut. 6.
Matt. 12.
Flat. 4.

Matth. 6.
Luca 11.
Ioan. 16.

ploratione peccatorum, & vitiorum extirpatione, in meditatione summa beatitudinis Dei, charitatis quoque eiusdem, qua te creauit & gubernat, & electiois, quae ex periculis infinitis ad se traxit, ac innumeris decorauit beneficijs suis: quod sanctissima vita & acerbissima passione sua te redemit, atque se ipsum tibi in cibis subministrat: quæ quidem pueritia, velut cælestes quasdam amoris radices, superius in prima, secunda, & tertia exercitibus supradictis explicata offendit: sed, inquam, excusso torpore, circa radices istas latentem fodiendo thesaurum diligenter inquisieris, dispeream, si non ex ipsis dulcissimi pectoris fonte cordis tui medullis tanta illabatur suauitas & gratia, ut muteris in virtutem alium, dicast: illud Cantici Canticorum: *Introduxit me rex in cellam vinarium, ordinavit in me charutatum.*

Cant. 1. Huc nihilominus non parum contulerit, contemplationes interdum assumere de gaudijs regni cælestis, quibus cor tuum à terrenis subleuetur, & in amore rei cœlestis sponsi, qui tanta tibi bona reposuit, rapiatur, cogaturque sursum sunt. **Coloss. 1.** cœlestis sponsi, qui tanta tibi bona reposuit, rapiatur, cogaturque sursum sunt. **Philip. 1.** querere, & in cœlestibus cōversari, desiderans *dissolui*, & *esse cum Christo*. Atque usque ad hunc Septem aliz radices amores, nulla ex parte tuis desinimus profectibus, succinctim hic reliquias amoris radices tibi suppeditamus. Quarum prima, sed post septem iam dictas radices ordine Octaua, est contemplatio de gaudijs infinitis ad otibus, quæ in premiu[m] cedent animalibus sanctis in cælo. Nona, de mira glorificatione & dotibus corporum glorio- sorum. Decima, de permagnifico conuiuio, & innumeris ineffabilium delicia- rum ferculis electorum. Undecima, de gaudijs ex dulcissima Sanctorum & Angelorum societate, reliquarum quoque creaturarum, & in damnatis optima diuina iustitiae ordinatione nascentibus. Duodecima, de laudibus, vocibus & iubilati- onibus, quibus iadicibili cum suauitate & Sancti & Angeli Deum collaudant. **13.** Decimatertia, de celi empyrei incomprehensibili magnitudine, & splendidissimo ac iucundissimo Dei palatio, & ciuitate beata Sanctorum. **14.** Decimaquarta, de eiusdem ciuitatis mirabili claritate, decore & pulchritudine: de cœlestis Spirituum in ipso Deo, qui proprius illorum locus est, felicissima requie: & iustissimis poenis ac miserijs innumeris, ipsorum grauissimis reproborum. Quæ omnia breuitati studens, persequi nolo, præsertim cum in diuersis passim libris sat superque habeatur explicata. Circa quæ tamen, vrpote radices minime negligendas, haud segniter fodies, ut omni discussa ignavia, modis omnibus contentas imminentia tormenta fugere, gaudia semper mansura suspirare, mortem contemnere, cœlestis beatitudinis gaudia degustare, toto illa corde cōcupiscere, & per ardorem denique flammigerumque amorem ceterasque virtutes & opera bona tandem quandoque feliciter assequi & obtinere.

Omnipotens virtus cœlestis Patris nostri, quicquid esse nobis possit impedimento, vincat in nobis. Aeterna claritas Filii eius sua nos sapientia ad omnia nobis salutifera perducat. Ignea charitas Spiritus almi Paracleti cuncta interiora nostra vehementer inflameret: de cœlestis potestate tenebrarum erutos, in regnum adoptionis filiorum, precibus eorundem filiorum suorum omnium tam in cœlis, quam terris degentium, perducat, cui est omnis honor & gloria in infinita seculorum secula. Amen.

INDEX LOCORVM SACRAE SCRIPTVRAE, QVAE IN HOC OPERE SPAR- SIM EXPLICANTVR, LIBRORVM, CAPITVM, & verfum ordine seruato.

GENESIS

- Cap.3. vers.4. Nequaquam morte moriemini. 245.
5. Eritis sicut dii, scientes bona & malum ibid.
6. 3. Non permanebit spiritus meus in homine in æternum, quia caro est. 210.
12. 1. Egressere de terra tua, & de cognatione tua, & de domo patris tui, & veni in terram, quam monstraui tibi. 28.
22. 5. Expectate hic cum asino: ego autem & puer illuc, & que properantes, postquam adorauerimus, reuertemur ad vos. 9. 609.
32. 30. Vidi Dominum facie ad faciem, & salua facta est anima mea. 216.

EXODIUS

8. 2. Apparuit ei Dominus in flama ignis de medio rubi: & videbat quod rubus arderet, & non comburetur. 520.
3. Vadā, & videbo visionē hanc magnā, quare non comburatur rubus. 30.
12. 8. Et edet carnes nocte illa assas igni, & azymos panes, cum lactucis agrestibus. 400.
11. Comedetis festinantes. ibid.
19. 12. Omnis qui tetigerit montem, morte morietur. 647.
13. Manus non tangent cū, sed lapidibus opprimerur, aut cōfodierur iaculis: siue iumentum fuerit, siue homo. ibid.
24. 18. Ingressusque Moyses medium nebulæ, ascendit in montem. 521.
33. 19. Ego ostendam omnem bonum tibi. 42.
20. Non poteris videre faciem meam: non enim videbit me homo, & vivet. 445.

DEUTERONOMII

6. 4. Audi Israel, Dominus Deus noster Deus unus est. 667.
2. Reg. 19. 11. Egressere, & sta in monte cotā Domino: & ecce Dominus transit, & spiritus grandis, & fortis subvertens montes, & conterens petras ante Dominū: nō in spiritu Dominus, & post spiritū cōmouere: nō in commotione

Dominus, & post commotionē ignis: nō in igne Dominus, & post ignem sibilus auræ tenuis. 479. 521. & sc. 575.
19. Quod cām audisset Elias, operuit vulnus suum pallio, & egressus stetit in ostio speluncæ. 616.

ESTHER

15. 11. Conuertitque Deus spiritum regis in mansuetudinem, & festinus ac mercenarius exiliuit de solio: & sustentās cā vlnis suis, donec rediret ad se, &c. 366. 467.

JOSEPH

3. 23. Viro, cuius abscondita est via, & circūdedit cū Deus tenebris. 449. 485. 615.
4. 12. Porrō ad me dictum est Verbum absconditū, & quasi furtivē suscepit aures mea venas susurrij eius. 52. 56.
13. In horrore visionis nocturnæ, quādō solet sopor occupare homines. 600.
14. Pavor tenuit me, & tremor, & omnia ossa mea perterrita sunt. ibid.
15. Et cū spiritus me præsente trāsiceret, inhoruerunt pili carnis meæ, 330. 575. & seq.
16. Stetit quidā, cuius non agnoscebam vultum, imago coram oculis meis, & vocem quasi auræ leonis audiui. 55.
7. 15. Quam ob iē elegit suspēdiū anima mea, & mortem ossa mea. 577.
17. 16. In profundissimū infernum descedent omnia mea, putasne saltem ibi erit requies mihi? 592.
29. 3. Quando splēdebat lucerna eius super caput meum, & ad lumen eius ambulabam in tenebris? 215.
37. 17. Nonne vestimenta tua calida sunt, cū perfla fuerit terra Austro? 216.

PSALMO

15. 2. Dixi Domino, Deus meus es tu, quoniam bonorum meorum non eges. 254.
6. Funes ceciderunt mihi in præclaris: etenim hereditas mea præclara est mihi. 219.
17. 34. Qui perfecit pedes meos tāhquā cer-
vorum
Yyyyy 2

I N D E X.

- uorum, & super excelsa statuens me. 213
 18. 13. Delicta quis intelligit ? ab occultis
 meis munda me, & ab alienis parcer
 seruo tuo. 648
 30. 21. Abscondes eos in abscondito facie
 tu, à contumulatione hominum. 609
 35. 10. Quoniam apud te est fons vitae: & in
 lumen tuo videmus lumen. 182
 12. Non veniat mihi pes superbiæ: & ma-
 nus peccatoris non moueat me. 648
 36. 5. Reuelata Domino viam tuam, & spera
 in eo, & ipse faciet. 410. & seq.
 6. Et educet quasi lumen iustitiam tuam,
 & iudicium tuum tâquam meridiem
 413
 7. Subditus es esto Domino, & ora eū. 414.
 41. 2. Quemadmodum desiderat cervus ad
 fontes aquatum: ita desiderat anima
 mea ad te Deus. 90
 3. Sicut anima mea ad Deum fontem
 vivum: quando veniam, & apparebo
 ante faciem Dei: ibid.
 6. Quare tristis es anima mea? & quare
 conturbas me? 21
 7. Spera in Deo, quoniam adhuc confi-
 tebor illi. ibid.
 8. Abyssus abyssum inuocat in voce ca-
 taractarum tua. um. 383. 439
 54. 7. Quis dabit mihi pennas sicut colum-
 be: & volabo, & requiescam? 86
 8. Ecce elongauit fugiens, & mansi in
 solitudine. ibid.
 63. 8. Acceder homo ad cor altum: & ex-
 altabitur Deus. 460
 88. 25. Et veritas mea, & misericordia mea
 cum ipso: & in nomine meo exalta-
 bit cornu eius. 648
 90. 3. Quoniam ipse liberabit me de la-
 queo venantium, & à verbo aspero.
 152
 3. Scuto circundabit te veritas eius: non
 timebis à timore nocturno. 142
 6. A sagitta volante in die, à negotio
 perambulante in tenebris, ab incur-
 si & daemone meridiano. ibid.
 7. Cadent à latere tuo mille, & decem
 millia à dextris tuis: ad te autem non
 appropinquabis. 300
 23. Super aspidem & basiliscum ambu-
 labis, & cœci. licabis iconem & dra-
- conem. 142. & seqq. 145
 101. 5. Percussus sum ut scenum, & arui sor-
 meum: quia oblitus sum comedere
 panem meum. 295
 103. 3. Qui ponis nubem ascensum tuum:
 qui ambulas super pennas vétorum.
 660
 106. 20. Misit Verbum suum, & sanxit eos,
 & eripuit eos de interditionibus co-
 rum. 395
 132. 2. Sicut unguentum in capite, quod de-
 scendit in barbam, barba Aaron. 371.
 P R O V E R B I O R V M
 8. 31. Delicia meæ esse cum filiis hominum
 328.
 C A N T I C O R V M
 1. 8. Si ignoras te, ô pulcherrima inter-
 mulieres, egredere, & abi post vestigia
 gregum, & pasce hædos tuos, iuxta ta-
 bernacula pastorum. 28 60
 16. Lectulus noster floridus. 21. 421
 2. 4. Introduxit me in cellam vinariam,
 ordinavit in me charitatem. 95
 9. Similis est dilectus meus capreç, hin-
 nuloqué ceruorum. 214
 12. Flores apparuerunt in terra nostra,
 tempus putationis aduenit. 30
 3. 4. Paululum cum perttransisset eos, in-
 ueni quem diligit anima mea: tenui
 eum & nec dimittam, donec introdu-
 cam illum in domum matris meæ, &
 in cubiculum genitricis meæ. 233
 6. Quæ est ista, quæ ascendit per deser-
 tum, sicut virgula sumi ex aromati-
 bus myrræ, & thuris, & vniuersi pul-
 ueris pigmentarij? 29
 11. Egredimini, & videte filiæ Sion regę
 Salomonem in diademate, quo co-
 ronauit illū mater sua in die despon-
 sationis illius, & in die lætitiae cordis.
 Eus. 29. & seq.
 4. 6. Vadam ad montem myrræ, & ad
 collem thuris. 520
 16. Surge Aquilo, & veni Auster, perfla
 hortum meum, & fluant aromata il-
 lius. 23
 5. 1. Comedi sauum cum melle meo, bibi
 virum meum cum latte meo. 210
 1. Comedite amici, & b. bite, & incibria-
 mipi charissimi. 396
 3. Expe-

I N D E X

3. Expoliaui me tunica mea, quomodo induar illa: laui pedes meos, quomodo inquinabo illos: 213.
6. Anima mea liquefacta est, ut dilectus locutus est. 56. 217.
7. Tulerunt pallium meum mihi custodes mutorum. 216.
8. 5. Quæ est ista, quæ ascendit de deserto, delicijs affluens, innixa super dilectum suum? 29.
6. Fortis est ut mors dilectio: dura sicut infernus æmulatio. 89. 511.

S A P I E N T I A B

7. 11. Venerunt autem mihi omnia bona pariter cum illa. 394.
10. 10. Iustum deduxit (*Dominus*) per vias reætas, & ostendit illi regnum Dei. 20.
13. 14. Cum quietum silentium contineret omnia, & nox in suo cursu mediū iter haberet, omnipotens Sermo tuus exiliis de cælo à regalibus sedibus profiliuit. 4. 52.

E C C L E S I A S T I C I

24. 11. In his omnibus requiem quæsumi, & in hæreditate Domini morabor. 589. 592.
17. Quasi cedrus exaltata sum in Libano. 609. & seq.
26. Transite ad me omnes qui cōcupisciatis me, & à generationibus meis implemini. 598.

I S A I A E

24. 16. Secretum meum mihi, secretū meum mihi. 210.
45. 15. Verè tu es Deus absconditus. 668.
54. 1. Multi filii deseræ magis, quām eius quæ habet virum. 30.

I E R B M I A B

2. 13. Foderunt sibi cisternas, cisternas disiparas, quæ continere non valent aquas. 254.
3. 11. Tu fornicata es cū amatoribus multistramen reuertere ad me. 256.
19. Patrē vocabis me, & post me ingredi non cessabis. 616.
35. 19. Si separaueris pretiosum à vili, quasi os meum eris. 195.

E Z E C H I E L I S

8. 19. Et ecce omnis similitudo reptiliū & animalium, abominatio, & yniuersa

idola domus Israel, depicta erant in pariete in circuitu per totum. 422.

D A N I E L I S

7. 2. Ecce quatuor venti cæli pugnabant in mari magno. 521.

O S E A E

2. 14. Ducam eam in solitudinē, & loquar ad cor eius. 86. 573. 668.

M A T T H A E I

2. 11. Apertis thesauris suis obtulerunt ei munera, aurum, thus & myrram. 73. 76.

20. Accipe puerum, & matrem eius, & vade in terram Israel: defuncti sunt enim, qui querabant animam pueri. 68.

5. 3. Beati pauperes spiritu: quoniam ipsorum est regnum cælorum. 247. 625. 629. 717.

4. Beati mites: quoniam ipsi possidebūt terram. 626.

5. Beati qui lugent: quoniam ipsi consolabuntur. ibid.

6. Beati qui clariunt & sitiunt iustitiam: quoniam ipsi saturabuntur. 626.

7. Beati misericordes: quoniam ipsi misericordiam consequentur. 627.

8. Beati mundo corde: quoniam ipsi Deum videbunt. ibid.

9. Beati pacifici: quoniam filij Deo-cabuntur. ibid.

10. Beati, qui persecutionem patiuntur propter iustitiam. 628.

6. 10. Fiat voluntas tua, sicut in cælo, & in terra. 454. & seq.

33. Quærите primum regnum Dei, & iustitiam eius: & hæc omnia adjicetur vobis. 453. & seqq.

9. 9. Sequere me. Et surgens, secutus est eum. 6. 3. 615.

21. Si tertero tantum vestimentum eius, salua ero. 428.

11. 23. Confiteor tibi Pater Domine cæli & terræ, quia abscondisti hæc à sapientibus & prudētibus, & reuelasti ea parvulis. 110. 317..

28. Venite ad me oēs qui laboratis, & onerari estis: & ego reficiam vos. 124.

29. Discite à me quia mitis sum & humiliis corde. 110. 440-444.

Y y y y 3

30. Iu-

30. *Ingum meum suave est, & omus meū leue.* 107.109.444
15. 21. *Et c̄ḡressus inde Iesu secessit in partes Tyri & Sidonis.* 153.155
27. *Etiam Domine: nam & catelli edunt de misis, quæ cadunt de mensa dominorum suoram.* 157
16. 24. *Si quis vult post me venire, abneget semetipsum, & tollat crucem suam,* & sequatur me. 608
19. 29. *Qui reliquerit domum, vel fratres,* &c. propter nomen meum, centuplū accipiet. 730
20. 1. *Simile est regnum cælorum homini patrifamilias, qui exiit primo mane conducere operarios in vineam suā.* 112
22. *Potestis bibere calicem, quem ego bibiturus sum?* 125
22. 2. *Simile factum est regnum cælorum homini regi, qui fecit nuptias filio suo.* 487
4. *Tauri mei & altilia occisa.* 494
11. *Vidit ibi hominem non vestitum vestre nuptiali.* ibid.
13. *Ligatis manibus & pedibus eius, mitite eum in tenebras exteriōres.* ibid.
37. *Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, & in tota anima tua,* & in tota mente tua. 219.441. & seq.
24. 42. *Vigilate ergo, quia nescitis qua hora Dominus vester venturus sit.* 594
28. 20. *Ecce ego vobiscū sum omnibus diebus, & que ad consummationem seculi.* 393. & seq.

M A R C I

16. 17. *In nomine meo da monia ejicient, linguis loquentur nouis.* 285.642
18. *Super ægros manus imponent, & bene habebunt.* 284.642

L Y C A B

1. 63. *Iohannes est nomen eius.* 555
5. 3. *Ascendens (Iesu) in unam nauim, quæ erat Simoni, rogauit eum à terra reducere pusillum. Et sedes, docebat de nauicula turbas.* 382.384. & seq.
4. *Duc in altum, & laxate retia vestra in capturam.* 379.386
5. *Per totam noctem laborastes, nihil*

- cepimus.* 380.388
7. *Et annuerunt socijs, qui erant in elia nau.* 386
6. 38. *Mensuram bonam, & confertam, & coagitaram, & super effluentem dabunt in sinum vestrum.* 363. & seq. 366.368. & seqq. 372
8. 3. *Exiit qui seminat, seminare semina suum.* 116
9. 23. *Si quis vult post me venire, abneget semetipsum, & tollat crucem suam.* 610
10. 23. *Beati oculi qui vident, quæ vos videatis.* 435.440.472
24. *Multi Prophetæ & reges voluerunt videre quæ vos videtis, & non videbunt.* 440. & seq.
11. 7. *Noli mihi molestus esse, iam ostium clausum est.* 248
9. *Petite, & dabitur vobis: quæritite, & inuenietis: pulsate, & apetietur vobis.* ibid.
12. 36. *Et vos similes hominibus expectabitis.* Dominum suum. 595
37. *Transiens ministrabit illis.* ibid.
14. 16. *Homo quidam fecit cœnam magnā.* 340
26. *Si quis venit ad me, & non odit patrem suum, &c. non potest meus esse discipulus.* 57.80
15. 4. *Nonne dimittit nonaginta novem in deserto?* 332.354
5. *Imponit in humeros suos gaudens.* 357
6. *Conuocat amicos & vicinos.* 356
8. *Quæ mulier habens drachmas decē.* 358. & seq.
17. 21. *Regnum Dei intra vos est.* 359
34. *Erunt duo in lecto uno: unus affluerit, & alter retingetur.* 708
18. 10. *Duo homines ascendebant in templum ut orarent.* 423
19. 4. *Zachæus præcurrens ascendit in arborem sycomorum.* 215.661
5. *Hodie in domo tua oportet me manere.* 662
41. *Videns ciuitatem fleuit super illam.* 419
43. *Circundabunt te inimici tui vallo.* 420

46. De-

I N D E X.

46. Domus mea, domus orationis est. ibid.
23. 46. Pater, in manus tuas commendo. spiritum meum. 185
24. 13. Duo ex illis ibant ipsa die in castellum, &c. Emaus. 209
- L O A M N I S
1. 5. Et lux in tenebris lucet, & tenebrae ea non comprehenduntur. 78. 414
7. Hic venit in testimonium, ut testimonium perhiberet de lumine. 361. & seq.
20. Et confessus est, & non negauit. 32. & seq.
23. Ego vox clamantis in deserto. 365
38. Rabbi vbi habitat? 523
2. 16. Auserte ika hinc, & nolite facere dominum Patris mei, dominum negotiorum. 388
3. 5. Nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu. 306
8. Spiritus vbi vult spirat. 87
4. 16. Vade, voca vitum tuum. 257
24. Eos qui adorat eum, in spiritu & veritate oportet adorare. 39. 211
5. 2. Est Ierosolymis Probatika piscina quinque porticus habens. 96. 99
6. 51. Si quis manducauerit ex hoc pane, vivet in eternum. 397
54. Qui manducat meam carnem, &c. habet vitam eternam. 396
60. Durus est hic sermo, & quis potest cu audiire. 324
7. 6. Tempus vestrum semper est paratum. 82. 167
37. Si quis sit in, veniat ad me, & bibat. 90. 95
8. 31. Si vos manseritis in sermone meo, vere discipuli mei eritis. 160
10. 4. Qui non intrat per ostium in ouile omnium, sed ascendit aliunde, ille surrect & latro. 293. & seq.
3. Proprias oves vocat nominatim, & educit eas. 293
9. Ego sum ostium. Per me si quis introierit, saluabitur: & ingredietur, & egredietur, & pascua inueniet. 210. 295. 303
22. Facta sunt Encenaria in Ierosolymis, & hyems esset. 229
12. 24. Nisi granum sementis cadens in terram, mortuum fuerit, ipsum solam manet. 331
25. Qui amat animam suam, perdet eam: & qui odit animam suam in hoc mundo, in vitam eternam custodit eam. 16. 240
26. Si quis mihi ministret, me sequatur. 584
32. Ego si exaltatus fuero a terra, omnia traham ad me ipsum. 187. 602. 605
13. 10. Qui lotus est, non indiget nisi ut pedes lauet. 213
16. 7. Si non abiero, Paracletus non veniet ad vos. 239
8. Cum venerit ille, arguet mundum de peccato, & de iustitia, & de iudicio. 236. & seq.
13. Cum venerit ille Spiritus veritatis, docebit vos omnem veritatem. 239. 289
16. Modicum, & iam non videbitis me. 62. 233
28. Exiui a Patre, & veni in mundum: iterum relinquo mundum, & vado ad Patrem. 193. 243
17. 22. Rogo Pater, ut sine vnum, sicut & nos vnum sumus. 162. 202. 204
18. 38. Quid est veritas? 35. 205
21. 5. Pueri, nunquid pulmentarium habetis? Responderunt ei, Non. 387
- A C T O R V M
1. 8. Eritis mihi testes in Ierusalem, & in omni Iudea. 267. & seqq.
23. Et statuerunt duos, Joseph, &c. & Matthias. 271
2. 1. Erant omnes parvissimi in eodem loco. 288
2. Replevit totam domum, vbi erat sedentes. 287
- A D R O M A N O S
8. 28. Scimus quoniam diligenteribus Deum omnia cooperantur in bonum. 607
13. 14. Induimini Dominum Iesum Christum. 6.
- I. A D C O R I N T H I O S
11. 26. Quotiescumque manducabis panem hunc, & calicem biberis: mortem Domini annuntiabis, donec veniat.
- 321

I N D E X.

28. Probet autem scipsum homo : & sic de pance illo edat.399
13. 3. Sit tradidero corpus meum, ita ut ardeam, charitatem autem non habuerō, nihil mihi prodest.370
- II. AD CORINTHIOS
12. 2. Scio hominem in Christo.745
9. Virtus in infirmitate perficitur.382.
- AD GALATAS
2. 19. Christo confixus sum cruci.122
5. 25. Si viuimus spiritu, spiritu & ambulemus.447
6. 14. Mihi mundus crucifixus est, & ego mundo.445.
- AD EPHESIOS
3. 14. Flecto genua mea ad Patrem Domini nostri Iesu Christi.458
16. Ut det vobis secundum diuitias gloriæ sue.ibid.
17. Christum habitare per fidem in cordibus vestris.459.
18. Ut possitis comprehendere, quæ sit latitudo, & longitudo, & sublimitas, & profundum.126.382.459.460.530
19. Scire etiam supereminenter scientiæ charitatem Christi.462
4. 1. Obscro, ut dignè ambuletis vocazione, qua vocati estis.463. & seq.
3. Sollicito seruare uiritatem Spiritus in vinculo pacis.466.468. & seq.
23. Renouamini spiritu mentis vestrae.483
6. 10. Confortamini in Domino, & in potentia virtutis eius.495
12. Non est nobis collectatio aduersus carnem & sanguinem , &c. 497. & seq.
13. Ve possitis resistere in die malo.498.
- AD PHILIPPIENSIS
1. 9. Oro, ut charitas vestra magis ac magis abundet in scientia.499.502
3. 20. Nostra conuersatio in celis est. 198.
- 211
- AD COLOSSENSIS
3. 3. Vita vestra est abscondita cum Christo in Deo.202
- II. AD TIMOTHEVM
4. 2. Praedica verbum , insta opportundū, importunū.63
- AD HEBRAEOS
6. 8. Terra proferens spinas ac tribulos, reptoba est, & maledicto proxima, cuius consummatio in combustione.124
9. 11. Christus assistens Pontifex futurorum bonorum.170
- I. PATER
4. 7. Estote prudentes , & vigilate in orationibus.276. & seq.279.373
5. 6. Humiliamini sub potenti manu Dei. 343.345
8. Sobrij estote, & vigilate. 274. & seq. 345.
- I. IOANNIS
4. 18. Perfecta charitas foras mittit timorem.117
5. 7. Tres sunt, qui testimonium dant in celo, Pater, Verbum, & Spiritus sanctus.311.
- APOCALYPsis
2. 11. Qui habet aurem, audiat quid Spiritus dicat Ecclesijs : Qui vice rit, non laedetur à morte secunda.134
3. 20. Ecce sto ad ostium, & pulso, &c.14.

F I N I S.

